This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

80-[illegible]-IX

91-3-19
MED 2368

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

133:5

THEATRVM CHEMICVM,

PRÆCIPVOS SELECTORVM AVCTORVM TRACTATVS DE CHEMIÆ ET LAPIDIS PHILOSOPHICI ANTIQVITATE, veritate, jure, præstantia, & operationibus, continens:

IN GRATIAM VERÆ CHEMIÆ, ET medicinæ Chemicæ studiosorum (ut qui uberrimam inde optimorum remediorum messem facere poterunt) congestum, & in QUATUOR *partes seu volumina digestum;*

SINGVLIS VOLVMINIBVS, SVO AVCTORVM ET LIBRORVM CATALOGO PRIMIS pagellis: rerumverò & verborum Indice postremis annexo.

VOLVMEN QVARTVM.

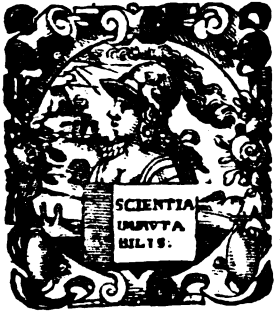

ARGENTORATI.

Sumptibus LAZARI ZETZNERI Bibliopolæ.

M. DC. XIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

CANDIDO LECTORI S. P.

QVI in promovendis Chemicorum studiis tres antehac Tomos, vario doctrinarum genere & graviſſimorum virorum lucubrationibus refertos, non ſine multorum inſigni emolumento, typo publico in lucem emiſi: En Quartum nunc tibi, amice Lector, trado Tomum. Qui duo ſcriptorum genera continet. Vnum quidem illorum, quæ ante hoc tempus licèt publicè proſtabant, ſigillatim tamen illa, & variis locis ac ſucceſſivis temporibus, quia erant edita, nec diſtracta adplurimorum manus pervenire poterant, hoc meo libro ſingula coëgi, unoq; volumine complexus ſum, ut quibus multos alioquin per accidens carere contingeret, hîc omnia congeſta ſub oculos poſita haberent, atque ultro etiam priùs deſiderata non invito offerrentur. Alterum genus vetuſtiſſimorum manuſcriptorum eſt, quæ hucuſque publica facta nunquam ſunt, & pauciſſimis, nullis imò, dixerim, noſtræ ætatis hominibus viſa: Quibus comparandis ac divulgandis ſumptus feci, & labores poſui. Ita enim antiqua & obſoleta litera ex illis nonnulla erant perſcripta, illorum ut nuda lectio ſaltem non parum noſtros exercuerit: In quibus utinam vel emendandis vel mutandis manus ab-

Digitized by Google

ſtinuimus, quamcunque etiam in dicendo barbariem nonnunquam præ ſe ferrent, aut etiam literæ errorem inferrent, lectori modò & graviſſimæ huius artis indagatori ſatisfaceremus, qui nequaquam ſermonis ſpectat elegantiam, ſed abſtruſa loco poſitæ veritatis potiùs eruenda, cognoſcendæq; ſatagit. Tenetur etiam quiſquis vir bonus, ut authoris ipſius, in re gravi, & in doctrina veterum quacunque, nuda verba ponat & exprimat, ad ſuperſtitionem etiam illa obſervans, ità ut in illis deſcribendis, recitandis, aut ex archivo quocunque producendis ſententiis vel unicam literam omiſiſſe aut immutaſſe, piaculum habeat.

Cùm porrò nonnulla alia quoque ſcripta Chemica in manibus habeam, quæ prali beneficio publici juris facta hactenus non ſunt, pro viribus enitar, ut Quintus quoque (aut forſan plures) Tomus Chemicus prodeat. Ad quam rem gerendam, omnes illos, quibus Philoſophiæ Chemicæ ſtudia curæ cordiq; ſunt, cuiuſcunque ſtatus aut conditionis exiſtant, obnixè rogatos volo, ut, ſi penes ſe huius generis ſcripta habeant, benignè communicent, ac, ſi in hoc laudabili meo propoſito, me juvare poſſunt, juvent, communeq; bonum in medium conferant. Sunt quidem, fateor, in eiuſmodi coacervatione malà bonis, multa futilia atque inertia graviſſimis rebus permixta, vera imò, quod in omnibus facultatibus noſtro tempore accidit, à falſis oppreſſa & ſuffocata, quæ prudens ac corda-

tus

tus sit, qui aliqua philosophiæ vena calet, ritè disserat, atque aurum ex stercore Sophistarum præcerpat.

Eandem notam Lectori volo, postea quam habuimus in illis, quæ rem metallicam spectant, operam nostram impendimus, contulimusq́; : post hæc Theatrum quoque Chemicomedicum ex officina nostra, Deo dante, proditurum, præstantissimorum remediorum farragine instructum : quod te monere volumus. Atque his te interim salvere, atque nunquam mentiri solitis Philosophis provirili incumbere, illorumq́; fortiter vestigijs in opere universali, (extra quod nihil nisi labor & dolor est) insistere jubemus. Vale. Argentorati, Anno salutis humana 1613.

LAZARUS ZETZNERUS.

ELENCHUS AUCTORUM ET TRACTATUUM

hujus Quarti voluminis.

RAymundi Lulli, Theoria & Practica fol. 1. 151.

Ejusdem, Compendium animæ transmutationis artis Metallorum. 192.

Artefii, Clavis majoris sapientiæ. 221.

Heliæ Artistæ, Nova disquisitio. 241.

Hieronymi de Zanetinis, Conclusio & comprobatio Alchymiæ, qua disputationi & argumentis Angeli respondetur. 277.

Nicolai Nigri Happelii, Cheiragogia Heliana, de Auro Philosophico, nec dum cognito. 299.

Wenceslai Lavini Moravi, Tractatus de Cœlo terrestri. 324.

Nicolai Nigri Happelii, Aphorismi Basiliani sive Canones Hermetici de Spiritu, anima & corpore, Medio, Majoris & Minoris mundi. 368.

Andreæ Brentzi, variarum Philosophorum Sententiarum perveniendi ad lapidem benedictum; Collectanea. 375.

Gastonis Dulconis de triplici præparatione Auri & argenti. 322.

Ejusdem, De recta & vera ratione progignendi lapidis Philosophici, seu salis Argentifici & Aurifici, Tractatus duo. 440.

Authoris, DIVI LESCHI GENUS AMO, De Lapide Philosop. Tractatus duodecim. 478.

Ejus-

Digitized by Google

Ejusd. Ænigma Philosophicum ad filios veritatis 502
Liber Mercurii. Alchymistæ & naturæ 569.
Artis Occultæ Philosophorum partes duæ. M. Georgio Beato Interprete. 525.
Arnoldi de Villa Nova. Speculum Alchymiæ. 584.
Arnoldi de Nova Villa Carmen. 614.
M. Ar. ad Bonifacium VIII. Quæstiones Essentiales quàm Accidentales. 616.
Philosophi Anonymi, Tractatus, de secretissimo antiquorum Philosophorum arcano 627.
Propositiones XXII. In quibus veritas totius artis Chemiæ brevissimè comprehenditur. 654.
Joannis de Lasnioro, Tractatus aureus de Lapide Philosophorum. 657
Joannis Trithemii Abbatis Spanheimensis, Tractatus Chemicus nobilis. 663.
Hermetis Trismegisti, Tractatus verè aureus, de Lapidis Philosophici secreto in cap. 7. divisus: Nunc verò à quodam Anonymo Scholiis illustratus. 667.
Davidis Lagnei D. Medici, Harmonia seu consensus Philosophorum Chemicorum magno cum studio & labore in ordinem digestus. 813.
Alberti Magni, De concordantia Philosophorum in lapide philosophico. 911.
Ejusdem, Compositum de compositis. 919.
Ejusdem, Liber, Octo capitulorum de lapide Philosophorum. 948.
Avicennæ, ad Regem Hasen Epistola, de Re Recta. 972.

Ejus.

Digitized by Google

Ejuſdem, Lapidis Philoſophici declaratio filio ſu
Alboali. 98
M. Ortholani, Practica vera Alchymiæ Pariſi
probata & experta ſub Anno Domini 135
1028.
Lumen juvenis experti novum, id eſt, Tractatu
in quo nominat lapidem philoſophicum
1053.
M. Valentini experitiſſimi, Opus præclarum a
utrumque. Quod pro Teſtamento dedit fi
lio ſuo adoptivo, qui etiam iſtum tractatu
lum propria manu ſcripſit. 1061
Incerti auctoris, Tractatulus ſuper hæc verba
Studio namque florenti. 1076
Item, Opus ad Album. 1079
S. Thomæ de Aquino opus excellentiſſimum, Li
berLilii Benedicti, nuncupatum. 1082
Innominati authoris. Tractatulus ſuper verba
Mer: fugi dum bibit. 1100
Item, Opus breve ad Rubeum cum ſole per aquas
fortes. 1111
Petri de Silento Opus, 1113
Anonymi Tractatus Philoſophicus ad Rubrum
& Album. 1132
Pauli Eck de Sultzbach; Clavis Philoſophorum.

IN NO-

Digitized by Google

IN NOMINE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

Incipit Testamentum Magistri Raymundi Lulli, & primùm de Theorica.

DEus qui gloriose omnipotens existis, propter te amare, diligere & recolere incipimus artem præsentem, ut filiis veritatis patefiat, quod in parte occultatum fuit à nobis, & ut fiat illis complementum tam excellentissimæ nobilisq; partis philosophiæ, quam manifestabimus in hoc nostro abbreviato volumine, quæ est de transmutatione non solum perfecta, imò perfectissima, ad quam sophistæ nunquam pertingere possunt, & sine causa hanc inclytam scientiam diffamant: & ideo istum dictum librum relinquimus filiis nostræ doctrinæ per modum testamenti, quem dividimus in tres libros principales: scilicet Theoricam, Practicam, & Codicillum, quæ tres partes distinguntur in quatuor distinctiones, quæ sunt figuræ circulares, definitiones, mixtiones, & applicationes differentiales, pro secundo libro practicali & pro primo theoricali. Iste liber in quatuor distinctiones divisus est, & sunt primò figuræ circulares, definitiones, mixtiones, & applicationes differentes secundo libro practicali, & primo libro theoricali. In nomine & reverentiæ, potentiæ & sapientiæ cœlestis, tibi fili doctrinæ clarificare intendimus donum nobis datum, per processum necessarium, sine quo plenaria noticia illius rei, qua est una, compositiva de

Digitized by Google

illis entibus, quæ sunt materia naturæ, quæ per dissolutiones reperta sunt & reperiuntur, & in viis ordinarijs non patiuntur videri. Et ob hoc, quia dissoluta doctrina perquisitè anhelat, suspirat, & desiderat finem, & ad finem consumationis venire, tu æterna & suprema potestas illuminare velis Christianos & in te credentes, ad videndum & cognoscendum veritatẽ per antiquos fabricatam, sine qua hæc scientia, quæ melior est nobilioris partis philosophiæ, integrari non possit, & ad nos introducendum, quia iam tempus est, ut definitiones illius ponere debeamus.

Inquisitionibus huius artis, & de plantis naturæ, & quid sit theorica, & quid practica.

CAP. I.

NTIA realia stantia in suis primordialibus & succedentibus principiis dant noticiam & causam cognoscendi naturam corporum & mediorum, ac extremitatum cognitarū, quæ sunt causa veræ permutationis ipsorum & transmutationum, secundum ipsorum radices, in forma sphærica & specie permanente per dispositiones suas, in quantum sunt permutabiles & in toto transmutabiles in veram formam utilem perfectorum, essentiam conservando inquantum est possibile. ipsa ducere ad supremum & perfectum temperamentū. Sed in hoc libro cum in discontinuatione loquimur physica, mandatum habemus de magistra domina naturæ. *Quia* ipsa nobis manifeste apparuit, *& sua opera* nobis aperuit, & aperta ostendit. Ideo *flendo & gemendo* contra nos clamando dixit Heu *quid ammodo* faciam, quoniam instrumenta mea mihi *auferre* & tollere conantur, & secreta mea deprædari, & discooperire me volunt. Et illa quæ formavi per licentiam dei & magistri mei, ad mortem volumine expedire. Ille est dolor, quem domina dixit naturans coram suo presbytero, gemo atque lugeo: & veteram profunde flebit, quod nullum tractor illum videns, quin compatione moveretur ac ipsius timore à fletu retardaretur. Nam tantus eius corporis dolor erat, quod usque ad spasmum ducta fuit propter dolorem & displicentiam, quam habebat propter opera bona, quæ in hoc mundo fecerat, adeo quòd ea dimittere volebat, nec ea amplius facere curabat, dum tamen licentiam à deo magistro suo posset obtinere, cùm eum requisivisset super illo. Et *ob hoc* mandatum suscepimus, quòd sua instrumenta habemus secretare, & custodire a manibus inimicorum suorum. Et hæc omnia in secundo libro declarabimus, si intrare poterimus. *Et ideo* iste liber primus divisus est & partitus in quinq; partes, & *quinque* divisiones, per generalia capitula.

Cum autem *huius* partis philosophiæ non possit tradi practica *sine theorica præcedente*, dicimus quòd theorica est in prima, *in* qua *dispositiones* transmutabilium & mutabiliū corporum ad temperamentum docentur, & demonstrantur tanto, quantum est necessarium ad perfectionem nostri

Digitized by Google

magisterii. Practica verò est illa pars, in qua forma & mo-
rectè operandi describitur, secundum exigentiam dispo-
tionis præcognitæ per theoricam. Et ideo quia neque c
positiones corporum supradictorum, neq; suæ naturæ p
sunt esse cognitæ, nisi per considerationm rerum naturali
& innaturalium & contra naturam, pro meliori intelle
dividimus theoricā in tres partes, cùm dispositiones tot
corporis permutabilis in gnere non sint nisi tres, scil. temp
ramentum, intemperamentum & neutralitas. Primò scie
dum est, quòd temperamentum sub rebus naturalibus co
prehenditur, quia formaliter sua complexio est de partib
subtilibus & simul adunatis. In quarum compositionib
partium philosophi diffusè locuti sunt, largè accipientes,
quantum potuerunt comprehendere continuationem & a
gregationem partium, quando continuitàs illa compositi
nem suam accipit. Intemperamentum autem comprehend
tur sub rebus quæ contra naturam sunt, & ideo corruptio
lio nomine vocatur, vel veri elongatio temperamenti, cu
qua totum & sine ea nihil. Neutralitas verò continet m
dium partium prædictarum, alio nomine dicta ligamen
dictarum extremiratum, temperamenti videlicet & inter
peramenti, aliàs dicitur dispositio media inter duas contr
rietates.

*De temperamento corporum, & intemperamento, & neutrali-
tate, & de medicina, & de instrumentis naturalibus
& innaturalibus, & contra naturam.*

CAP. II.

ET ideo debes advertere, quòd verum temperamentum
dispositio naturalis corporum perfectorum, per quam
ctiones naturales perfectæ sunt in perfectione medicinæ,
qua sine alio medio perficiuntur, quæ intrant per totum,
per hoc debet esse naturæ dispositio qualitatis omnium co
porum, & non actionis. Quia si corpus medicinale non
bene temperatum, cessaret omnino ad mutandum corpo
imperfecta ad perfectionem, quæ cum debita projectio
perficitur: verum tunc nominatur potens temperamentu
solummodo, quod sit aptum ad complendum actionem, qu
sibi datur per complexionem sui temperamenti, cum con
plemento, quod ei datur per viam & modum projection
notæ. Hæc actio reddit & ordinat medicinam aptam & ha
bilem per suum temperamentum. Ad cujus cognitionem d
bet principaliter intendi & dirigi intentio illius, qui opus nc
strur

Digitized by Google

[illegible]erat terminare nobili temperamento per instru-
[illegible] sapientiæ prudentis. Quia considerationes, quæ
[illegible]temperamentum non sunt, nullo modo debent isti rei
[illegible]re. Nam extraneæ & elongatæ sunt à voluntate &
[illegible]cationibus artificis, & per hoc talis considerator
[illegible]tur à toto fine bono, sicut ille, qui est extraneus, &
[illegible]s per suum opus superfluum & phantasiam suam,
[illegible]scrutatus est. Veruntamen temperamentum ac-
[illegible] per ingenium naturæ, aut magistri voluntatem in
[illegible]ato per intellectum ad unamentum rerum pertinen-
[illegible]& miscibilium scientiæ & artis informativæ in medici-
[illegible]um habitum constituentis vel diversos aut plures.
Quia temperamentum sicut est perfectivum actionis, non
[illegible]ius cognoscitur, vel rectius conservatur aut reperitur,
[illegible]am per dictam scientiam, quia sive sit unus habitus, vel
[illegible]versi: omni tamen tempore unus est solus terminus, &
modus conservandi rectos terminos producendi ad finem
dictum temperamentum, quod volumus significari per C.
Intemperamentum, sive non temperamentum, est una in-
naturalis dispositio *corruptibilis*, quæ fit per elementariam
dissolutionem, *per quam* immediatè corrumpuntur actio-

[illegible]rerum individualium & naturæ, per elongationem aut
[illegible]litatem sui temperamenti, quod venerat per continui-
[illegible]em & colligantiam suarum partium compositarum com-

Digitized by Google

positione. Et illud intemperamentum volumus significe per G. in conversione de D. & F. in G.

Neutralitas, neutraliter media, vel mediocritas, est dispositio in qua per modum medii se habituant actiones sui subjecti, ad conservationem speciei, quantum ad initium experientiæ sensus, & est significanda per E. quæ est descendens de B. & F. revertens in D. per quem formatus est C. sicut premisimus in practica, quæ est huius libri secunda pars, dicens. Cùm diximus theoricam nostram in tres partes dividi. & ad illis partibus convenit tibi fili devallare, propterea debes considerare, quòd omnes partes theoricæ dupliciter accipiuntur, scilicet accipiendo terminos strictius, quàm capi poterunt secundum naturam suorum generum, secundum id quod in se sunt. Et aliquotiens secundum quod sunt signa remota & propinquiora secundum naturam ad aliquid significabilem respectum per cognitionem in corporibus temporabilibus. Sed fili doctrinæ, consideratio prima est, debitè procedere in ordine doctrinæ intellectualis aut intellectivæ sicut reperies declaratum in tractatu de quæstionibus, capitulo quæstionalis artis abbreviatæ, in decima quæstione. quo secundus liber huius scientiæ & artis completus est. qui nobilis memoria & nobilis instinctus & appetitus debet poni & fixari in corde artificis, cui secretum nostrum debet manifestari, in revelatione quæ movetur à creatore totius intelligentiæ. Quia consideratione hujus secundæ partis sine feretà tendo naturæ nos ponemus secundum exigentiam magisterii nostri per processum nobis divinitus revelatum & nostrum secretum, quod est instrumentum perfectivum totius nostri magisterii, & totius naturæ, & illud ostendemus & docebimus filium artis, quod si sit fidelis & bonus non revelabit, & specialiter filiorum artis ac scientiæ inimicis, nec illis qui contra naturam operantur. Quia verè nunquam ab ore humano exivit illud, quod reperiet in secunda parte hujus libri post theoricam.

Digitized by Google

De principiis naturæ in universali, & qualiter sunt extracta a omnia & confusa, ad comparationem magni mundi, de quatuor elementis & de quatuor primordialibus principalibus principiis: & eorundem rebus, per magnam mundi formam eas reducendo ad magisterium nostrum, quod est forma minor, sicut minor mundus per miraculum.

CAP. III.

Principia naturalia primordialia & succedentia in opere naturæ, sunt universaliter omnes extremitates, quæ esse possunt, & eorum media, sicut declarabimus naturam primordialium principiorum sub posse naturæ & dei regis supremi & imperatoris cœlestis, qui solus in trinitate sine principio & fine creator est, & superior omnium prædictorum principiorum succedentium, quæ extremitates & media in suis operibus naturæ sunt nominata. hanc naturam supremus deus primò de nihilo creavit sua pura liberalitate & voluntate, in quadã pura substantia, quæ vocatur essentia quinta, in qua tota natura cõprehenditur, de meliori & puriori parte huj' substantiæ, in tres partes divisę, creavit altissim' angelos, de secunda cœlos, planetas & stellas. Et de tertia minus pura fecit mundũ inferiorẽ. Et hoc filius doctrinę debet intelligere, nõ sicut tradimus, sed quẽadmodũ totum volũtate superioris dei creatũ est simul, sine aliqua successionis operatione, & sine aliqua materia præcedẽte, quæ successionẽ generis aspiciat, quia aliter nõ esset creatio, nec operatio divina, quę respicit creationem entitatis venientis scientificè per creationẽ de nihilo in vera entitate substantiali. Quapropter fili hoc, quod

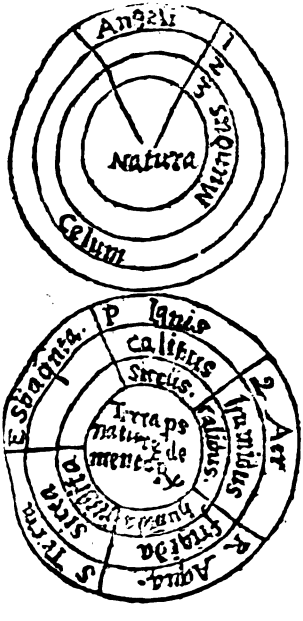

dicemus & jam diximus, velis intelligere cum spiritu scientifico, & non agiographico, nec vulgarifico, quia sic loquimur ad respectum naturæ operationum, cujus tu habes assimilari in nostro magisterio, & ideo dicimus cum sermone exempli, & quod nos benè intelligas, sicut jam dictum est, & non ut scribitur. Nam supremus creator hanc partē in quinti divisit. Creavit namque de parte puriori essentiam quintæ elementorum, rei cœlestis participalem, quam per O. significamus. Et de hac quatuor fecit partes, de quarum prima puriori fecit ignem, qui est primum elementum. De secundo post eam magis pura, fecit aërem, qui est secundum elementum. De tertia verò purior post aërem, fecit aquam, quæ est tertium elementum. De quarta autem minus pura fecit terram, quæ est ultimum elementum. Primum autem volumus significari per P. secundum per Q. tertium per R. & quartum per B. Inquantum natura in elementalibus est magis perfecta, cum parva perfectione in toto perficitur. Nam una ab alia perficitur, per concordantiam proprietatum suarum, & earum quinti instrumenti, rei cœlestis participantis, & in illa, quæ ab illis elementis postea descendit, cum parva natura, perfectione scilicet generationis, & corruptionis, & è converso, quia suus instinctus sive appetitus immediatè veniens est à creatione naturæ. Et ideo non perfectum est omnino, quod agit natura, respectu perfectionis, quæ à creatore venit, non per naturam. Quia tunc illud est sine destructione perfectum. Ille enim instinctus vel appetitus naturæ, non potest rem perfectam facere, nisi perficiatur divina scientia intellectuali, sicut in humana natura, quæ est rectificata per intelligentiam divinam, sicut per bonum artificem opus pulchrum & bonum perficitur. Per hoc potest artis filius intelligere primorum elementorum naturam, post divisionem substantiæ tertiæ primordialiter creatæ, non tamen intelligat, quòd substantia eorum sit simplex elementum quintum, sed substantia quarta, aut tertia, aut secunda, aut prima elementata de quinta parte, quam vocamus elementum primordiale & substantiam simplicem, per quam dictæ quatuor substantiæ elementales sunt elementatæ, quælibet secundum suam naturam, prout suprà declaravimus. Ista quatuor elementa sic creata remanent pura & clara ratione claræ partis naturæ, ab eorum creatione usque ad tempus presbyteri, cujus peccato natura exivit, qui vocabatur gen⁹, & ab eo à tēpore à natu. Sed postmodū mortui sunt homines, aves, bestiæ, pisces, & aliqua nascentia terræ de-

ta & cremata, per destructionem generationis, quæ est de corruptione in generationem, & postmodum generatione in corruptionem. Et similiter de corporibus paris est mundus resolutus, & elemēta corrupta, per eam corruptionem omnia per naturam facta & viventia mortua & fuerunt parvæ durationis. Quia natura in sua materia prima & corrupta non potest tam perfectum quid facere, sicut habebat in suo principio, quod plus non habet ad continuandum suum opus primum. Imo natura utitur imperfectione ad corruptionem tendente, quia de die in diem naturam elementorum minus puram invenit, quia illud, quod posuit in opere, perfectum opus emendare non potest, sed semper paulatiue decrescit. Semper tamen natura secundum suū posse componit, & ponit simul partes fortiores ligamenti. Et per hanc doctrinam fili artis intendere potest verbum Salvatoris, quod in fine mundi omnia consumet, quando veniet ad judicandum sæculum per ignem, videlicet omne illud, quod non erit de veritate dictorum elementorum, & omne illud, quod est de malo & impuro compositum & factum, cōfundetur, & projicietur in abyssum: omne autem illud, quod ignis prædictus cœlestis de virtutibus & pura veritate reperiet supra suam sphæram, vivacit et requiescet in æternum, & veniet supra salvatos felices: & malum & impurum supra dānatos cadit. per hoc autem potest elucidari & declarari consideratio, quod omnis res in fine ad proprium locum ibit suū, unde primo movebatur. Est etiam intelligendum, quòd terra hæc, quam colimus, non est verum elementum, sed à vero quinto elementata est elemento, pòst per quintam substantiā elementalem corporis benè elementati, cujus terra formata est de quinta causa, & tunc reperies vacuum à virtute formativa prout corpus sine anima, & sicut putredo congregata in uno in materia sine forma composita de prædicta infectione per reciprocam actionem elementorum unius ad alterum. In centro autem est terra pura, & verum elementum, quam ignis ardere non poterit in die terroris, & sic de aliis elementis. Tu cum elucidatione per elucidationem intelligas clarè, & addas principalem subitantiam materialem, de qua sine divisione omnia formata in uno fuerunt, quamvis per divisionem rerum loquuti fuerimus, non tamen sit separata sua species, quæ est essentia quinta, quia subtrahes totam principalitatem elementorum compositorum. Et clarè cognoscas omnium rerum tria esse principia, videlicet artificiale, exemplare, & materiale.

Digitized by Google

Primum radicale principium artificiale, Deus est, omnium creator. secundum principium exemplare ab ipso Deo movetur, qui dictus est sapientia tertiū verò succedens principium, quod est materia, creata per Deum, i. sapientiam. quæ movetur ab ipso, est primordiale elementum, quod appellamus hyle, quod tibi, si benè intellexisti, declaravimus, quod quidē quærere non est tibi præsumendum in sua simplici specie, ad incipiendum opus nostrum, quamvis sine ipso scire opus nostrum non possemus, neq; ad finē deducere. Sed ipsum in cōposita specie quærere debemus, ipsamq; purgare, & per ignē evacuare, ut sit pura & clara, ut suprà diximus, quòd omnia elementa creata sunt à dicta substantia, & ab ipsa vivificata, ad creandū & corrumpendum. Quia necessarium est, ut naturaliter apparet, cū omnis res sub lunæ globo existēs sit creata & formata à dicta materia, quæ est hyle vocitata, quòd de illa sit major influentia in omni re elementata, plus in una, quàm in alia, sicut per naturā reperimus, & quòd ibidē quiescit. Per hoc autē, quòd sis certus, quòd nulla res mundi potest esse sine hac creata & non generata, quia ipse est collector & colligantia totius corporis elemētati in opere naturæ, & ideo ipsum ὕλην vocamus naturā, & totius elementati primordiale principium hoc est, omnium rerū elementatarum, quia in sua substantia simplex. Elementa, quæ sunt materia naturæ, primitiùs per divinā separationem fuēre creata, videlicet, terra, aqua, & aer & ignis, quæ sunt elementata corpora ex primordiali principio, & simplici elemento, quod est in eis. Et ex isto intellectu procedit cronica Methanostrica, quæ dicit, quòd species elementorū in suis solis terminis inventa, & in dicto suo principio, quod est primordiale principiū rerum suarum. Quare si istā quæris materiam, ad hanc intende, & illam esse purum subjectū, quod est unio & motio formarum, & in quo omnis forma in possibilitate retenta est, quia fluxibilitates & stabilitates infinitas ipsa in motione continet, secundum illarū formarum diversitatem tā extremas, quàm medias, quas accipit in semetipsa. Et ideo per similitudinē ab aliquib. nominatur receptaculum formarum, quæ ex materia nascuntur cœlesti, quæ fieret supra naturā suā. Et per alios philosophos fuit foretum vocitata, comparando eā rei grossæ & crudæ, ratione suæ possibilitatis. Et per alios philosophos fuit possibilitas appellata, quia nullā formam habet actualiter, sed omnē formam per possibilitatem ipsa continet. quasi inclusam velut silentium sine auditu, vel qui nō vident, nec videri possunt propter tenebrositatē. Et sic debet intelligi ista materia, quasi

nihil ipsa nihil intelligant Et ideo scriptum est, quòd ipsa forma mundi, in quo autem modo ordinata sunt elementa mundo, de quibus omnia sunt generata, prout optimè potuit, & declarabimus in capitulo sequenti.

De forma minori, & de principiis naturæ mineralis simplicis per extremitates & media.

CAP. III.

CVm de majori forma determinatum sit, postea descendendo de minori determinabitur In qua sunt principia succedentia in opere naturæ magis propinqua secundū extremitates mediis suarum operationū propinquiorum. Et cū dixerimus suprà, quòd principia sunt universaliter omnes extremitates, & omnia ipsarum media, hic dicimus, quòd primum & principale medium extremum vel extremitas, sunt quatuor elementa superius dicta, quæ sunt extremitates elementatæ, & significantur per B. Secundū sunt vapores cōpositi ex ipsis elementis immediatè de prima cōpositione naturæ, & sine medio dicti, significati per C. in quos vapores omnia corpora elementata resolvuntur, ad intrandum novam generationem & velis hoc retinere & intelligere, quoniam generaliter tibi loquor, ad attingendum finem *illius*, quod perquiritur. Tertium est aqua clara composita ex dictis vaporibus per condensationem suæ naturæ, quæ venit *in dictos* vapores quatuor elementorum, & illa est res argento vivo magis propinqua, quod quidem reperitur supra terram *currens* & fluens. Et istud argentum vivum in omni corpore elementato succedente à materia aeris est propriè generatum. Et ideò ipsius humiditas est valdè ponderosa, per aeritatem homogeniam, discurrentem per morum venti, per venas perforatas subterraneas, & cadit in minetis sulphureis cam-

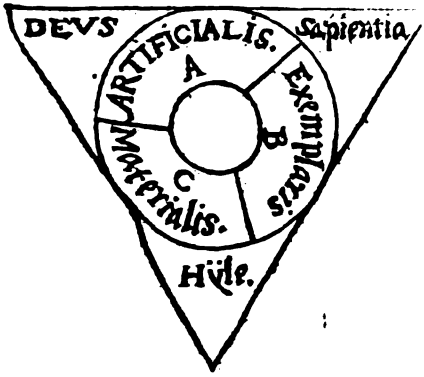

causatis ex vaporibus calidis & siccis, & est significatum per D. Quartum est quædam substantia procedens ex minera sua, & infra ipsam, magis propinqua naturæ metallorum, quæ calcantis & azoth vitreus ab aliquibus nominatur, quæ est terra & minera metallorum. & alio nomine vocatur urisius, lucens & album, in occulto rubeum, nigrum & viride publicè, habet colorem lacertæ venenosæ, immediatè generatus ex argento vivo materia supra dicta, impregnata ex dicto vapore calido & sicco sulfureo in sua resolutione congelata in lacertam, in quo est forma & species spiritus fœtentis in mixtione, cujus est calor mineralis multiplicatus, qui est vita metalli, & est significatum per E. Quintum extremum vel extremitas, sive medium sunt vapores immediatè generati per resolutionem & rarefactionem dicti vitrioli vitrificabilis. & hæc est prima & proximior materia generationi omnium metallorum impregnata & apprehensa à naturali calore vivificativo, in forma & specie aquæ vivæ, de qua omnes hujus artis investigatores intelligere habent, in opere naturæ esse argentum vivum, sed non tale, quale invenitur super terram nec erit, quousque in sanguinem apostematum & venenosum primitiùs vertatur, & significatur per F. Sextum extremum sunt sulphura facta per successionem, immediatè generata per naturam à substantia viva dictæ aquæ, de quorum vaporibus omne aliud argen. vivum coagulatur, & est retinaculum rectum dictorum vaporum in illo metallo, cujus est vapor. Et hoc fit secundum depurationem, quam materia recipit per naturam, cum informatione tali, qualis sibi administraturad formam & speciem dicti metalli. Et talia sulfura significata sunt per G. Septimum extremum sunt metalla generata ex dictis vaporibus sulfureis, & argento vivo per successivam decoctionem. & sunt vera extrema sive extremitates, sive media imperfecta clausura, & in omni opere naturæ significato per H. Sed per corruptionem, quando extra ipsorum mineras extracta sunt, intendit natura rubificare & rubiginare, ad redeundum per motus circulares, illa corrumpēdo, & iterum generando, tantum quod terminentur in novam generationem, per digestionem in suis mineris, in quib. sunt inclusi vapores resoluti ab illis corrupti, propter gravitatem suorum elementorum instinctu naturali, & ibidem suo motu digeruntur, quousque in speciem meliorem terminentur, sicut generatio carnis fit in corpore animalis, per cibi & potus digestionem, prout breviter declaratur in magica scientia & arte, quod fic incipit: manifestum de generatione & cor-

Digitized by Google

&ceptione in metallis, &c. Et cùm ibidem describitur de tentione metaphorica & literali, quod cum alchymista nitur dare aliquibus metallicis formam, quæ sit similis alterius metallo, similis est pictori, qui in materia ligni vel lapidis fingit & figurat formam hominis, aut bestiæ artificialiter, ut forma discrepat & differt à materia. Quare in illo casu dictum est, quod cum forma sit suæ materiæ extranea, brevi tempore corrumpitur, taliaq; opera non bonis naturæ operibus assimilantur, & de hac assimilatione vide capitulum, quod incipit: Cùm igitur, &c. Tales enim alchimistæ & pictores in suis operibus & materia non assimilantur operi naturæ, qui dare nesciunt informativam virtutem materiæ convenienti, quæ institutionem & instinctum habet recipiendi illã, quãdo ei administrata est per informatorem naturalem, sed per scientiam & artem cognitam, ipsa quæ est naturæ substrata, quæ exemplaris est dicta. Magister subtilis ingenii ac ingeniosus in suo opere assimilatur operi naturæ in conservatione speciei mineralis, & formæ rem tali virtute, quòd superat omnẽ cursum naturæ. Et per hoc potes cognoscere, quod opus naturale potest regi scientia & arte operatoris, secundum proprii instrumenti doctrinam. Et scito fili, quare homines nesciunt uti eorum memoria, entia & entitates mutabiles & vertibiles investigando, neque eorum voluntatem eligendo, & recipiendo etiam bona, mala, quæ sunt contra naturam, dimittendo. Et quia istas potentias in artificiis ponere nesciunt, quæ sunt illorum instrumenta, & de quibus te in secunda parte artificiali nostra informabimus, ut entia re alia possis attingere in magisterio nostro, qui per activitatem illarum scientiam habituatam cum delectatione recipies, per quam intellectus cum una specie attingit aliam, & in ordine unius speciei attingit ordinem alterius speciei, & sic habebis ordinatam delectationem ad intelligendum proprium & commune. Et ob hoc scientiæ, quæ sunt positivæ & non probativæ, grossificant intellectum, & impediunt illum ad intelligendum necessitates entium verissimorum, sicut declaratum est in arbore philosophiæ desiderata in tertia distinctione, in capitulo, Intellectus de passionibus F. Q. Per quod apparet, quod multi in magisterio nostro per ignorantiam habent inordinatam passionem. Quare fili per capitulum succedens, alia tibi dabimus principia, tali intentione, quòd ante dicta metalla significabuntur per H. Et sit

nota illorum, qui non habent patientiam in magisterio.

De prin-

De principiis huius magisterii, & de quibus factum est, & quot sunt in numero, & de conversione ipsorum CAP. IV.

PRima radicalia principia in nostro magisterio sunt tria principaliter, videl aqua viva, & fœtens spiritus de quibus creatur sulphur, quo l est lapis nostr. Sed cùm illa nō sint in sua actione super terrā prout nobis opus esset, imò in actione sint terrestria, in forma metalli, in qua est eorū potentia, ideo suæ naturę extremitates accepimus per artis nostrę media, recurrendo ad substantiam unā infra sui mineram, scil. D.E. & H. Et cùm illa sint remota, & contrarii per suæ extremitates naturæ, scientia distincta nobis ostendit, quòd capiamus F. quæ est dispositio media extremitatū suæ naturæ, quæ dispositio electa est de D. sicut apparet per figuram A. inferius declaratā in secunda parte capituli subsequentis, sicut per F. D. convertatur in E. ut omnia vertātur in B. & quod B. per circulationē reducatur in E. à quo extrahes F in magisterio nostro loco aquæ vivæ & fœtentis spiritus, quia sic F. potestatem habet cōvertendi D. & H. per suarum formarū conservationem, cui actualiter erit totū illud, quod erat in potētia in opere naturæ mediis meliorib. extremitatum causa & ratione, quia in F. & D. sunt actualiter F & G. & H. cocta & para, ac fortiter digesta, naturæ sapientis ingenio. Quare non convenit nisi removere & separare unam partem de D. & unā partem de E. & tunc habebis F. in opere artis assimilare naturę in omnib. meliorib. modis per adjutorium C. & D quæ venerunt de H. & F. qui descenderunt de H. in B à quo fit F qui conversus est in G. cursu naturæ in nostro magisterio. Et istud G. est prima & proximior materia, de qua creamus & facimus nostram medicinam perfectam, quæ est fermentum elixiris.

De approximatione temperamenti respectu naturæ, de gradibus secundum regulam scientiæ, de extremitatibus, & de mediis, & de ipsorum divisione in principia essentialibus.

CAP. V.

PRopter quæ potes considerare, quòd res naturales sunt illæ, quæ sunt necessariæ habitudini temperamenti, secundum rationem generis sui, quæ descenderunt habuerunt ab extremitatibus & mediis suis, & ideo dictæ sunt res, sine quib. aliqua naturaliter corpora non possunt esse temperata. Quia quando res, cujus caput est rubeum, pedes albi, & oculi nigri, apparet, tunc est magisterium, cùm de ista re temperamentum consistat. quamvis enim corpus medicinale possit esse temperatum absque tali humore, scilicet innaturali, non tamen absolutè sine tali humore. Quāre opus est, quòd omne medium

Digitized by Google

naturam sentiat extremitatum suarum, causa & ratio temperamenti, & per hoc invicem * elementa sunt Alias, idēo
[illegible]a, ut primæ ipsorum qualitates se mutua & æquali- elementa
& corpora
& corrumpant, transitione per virtutem, quod ambobus tantum in
aliud ad fe
nem.

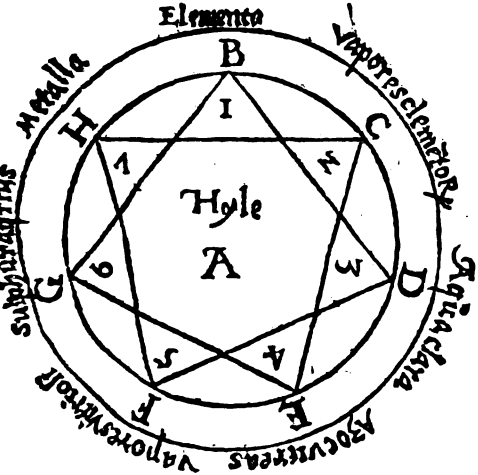

participat, secundum appetitum naturæ, nec ad hoc est medicina sine humiditate, vel calore, aut genere: quia sine tali vel tali humore non habet instantiam aut potentiam in operationibus, & ideo solas operationes debet capere & operari solummodo per actiones debitas proprietati, elixir per temperamenta magis generaliter. per siccum naturale, idque post suam transmutationem, & ideo cùm metalla infirma & mollia convertantur in unam temperata actione suam ex se sufferant ignitionem cum fusibilitate, tunc dicitur operatio naturalis, licet sit cessatio, ut requies bestiæ ex actione *sensibili*, quæ veniebat in sua transmutatione per virtutem elixiris: & sic temperamentum corporum mundatorum *transmutatorum* non est sine operatione naturali. Rationem *hujus debes* intelligere in medicina sui rema, ipsaq; integraliter *verti & mutari*. Sed quia nimis diffusè, per nimiam *imaginationem phantasticam*, posses errare casualiter secundum intellectum *trium* prædictorum, pertinētium theoricæ, quæ cōtinet in se principia prætacta generaliter tradita, ideo specialiter nos instruemus terminos remotos triū principiorum

cipiorum neceſſariorum iſtius ſcientiæ, & artis diuinæ. Quia cùm tibi dixerimus, quòd per intentam conſiderationem harum rerum naturalium, non naturalium, & contra naturam debes habere noticiam materialem & eſſentialem temperamenti, per omnes ſuas partes ſubſtantiales, & etiam accidētales, ut ſciaste regere in dicto magiſterio noſtro, dictis principiis ſic à te comprehenſis. Habes tamen intendere non de pluribus aut multis, ſed de tribus tantùm, per ſe, ſingulariter ſtantibus, ut intelligere potes ex capitulo prædicto de principiis ipſis in noſtro magiſterio, per quæ nos comprehendimus hoc temperamentum. Et per hoc dicimus, quòd rerum naturalium tria ſunt genera, videlicet animale, vegetabile & minerale. Genus animale in ſua ſpecie multiplicatur, & dividitur in tres differentias, ſcilicet, in activo ſpermate, quod eſt naturale ſperma, in paſſivo ſpermate, & illud eſt innaturale, & in ſanguine menſtruali, & illud eſt contra naturam. Genus vegetabilium eſt in ſementis ſeminibus ac radicibus, quæ ſunt naturalia, cōtinentia non naturalia, & per hoc eorum complexio eſt Hermaphrodita, maſculiño & fœmininoconjunctis, juxta humorem & humiditatem terræ menſtruo pluviali per aerem aquam continentem, que ſunt contra naturam. Genus verò mineralium in tres dividitur differentias, quamvis omnia metalla ſint, & exitum habeant à materia una, & ſic ſunt complexionis Hermaphroditæ. Prima differentia naturalis eſt, ut aurum & argentum, quoniam argentum vivum in ſe ſuum proprium ſulfur continet, quod per ſe congelatum eſt, pro medio in aurum, & pro alia medietate in argentum, poſt converſionem ejus in ſulfur, albo & in rubeo. Ob hoc ſunt duo ſpermata naturalia, ſcilicet aurum & argentum, ſumendo largè, quando largè dicimus, hoc fit ad differentiam illius, quod perficit elixir noſtrum. Et ſperma innaturale eſt ſicut plumbum, & innaturalium & immundorum metallorum, ſicut plumbum, ſtannum, cuprum, ferrum, ſulfur & argentum vivum, & rerum quæ cōtra naturam ſunt, ſicut atramenta, ſales, alumina, tuthiæ, marchaſitæ & arſenicus, & omnia, quæ devallantur ab aliis generibus vegetabilium & animalium, de quibus poteſt fieri humidum menſtruale, ſecundum magis & minus tendendo ad perfectionem vel imperfectionem. Et ideo minerale genus ſolummodò additum eſt per figuram ſimilitudinis generaliter inter iſta naturalia, innaturalia & contra naturam duorum generum, ſcil. animalis & vegetabilis, quia de ipſorum natura propinquiorum alterationem accipiunt in claritate luminoſa. Et per

hoc

Digitized by Google

hoc elligere potes veram comprehensionem respiciendo [illegible] magis propinquam suo generi, secundum quod te [illegible] formare, per testificationem vulgaris experientiæ in [illegible]riæ, natura cujus est nostri lapidis rectificatio, quia [illegible] hoc liberaliter nobis data est.

[illegible]re debet extrahi materia conveniens & magis propinqua, ad faciendum magisterium, de conversione unius elementi in alterum.

CAP. VI.

CVm igitur clarum sit atque manifestum, quòd proprietas temperamenti in corpore metallico sit de natura metalli magis propinqua sibi, sicut experientia, quæ non mentitur, affirmat atque demonstrat, effectu nobilis resistentiæ in fusione bona, & fusione permanente in ignitione. Et hoc sit propria forma & natura, ut dictum est, & magis propinquà suæ materiæ minerali, sicut de sua mineralitate descendebat in partes individuales suarum propriarum specierum, de quibus trahes materiam suæ formæ convenientem, quæ est sibi debita secundum exigentiam speci individualium sine accessu ad extremitatem vel contrarietatem, divisionem, sed cum *perfecto amoris* vinculo sine aliqua re alia se jungūt, *simul à reali unione*, nec disconvenirent unquam individua *lia tam diu*, quam diu firmari poterunt secundum cursum naturæ à *suis* nobilibus speciebus, unde exit vera forma, quæ quidem *in* suæ proprietatis magna potentia vadit contra solem, quem natura creavit. Et ideo tibi dixi fili, quòd accipias naturam dictæ progeniei, in quo luminaria duo & claritates eorum hospitatæ sunt & permanentes, quæ super terram radiare non cessant, & sunt sol & luna, qui per suos radios ignem obscurant. Nota igitur fili, & qui non recipit hanc materiam in opere suo, assimilatur pictori, qui formam cognitam in materia remotam & longinquam depingit, sicut suprà diximus in capitulo, in quo de forma minori tractavi*mus*. Et inter corpora innaturalia recipies volatile corpus, hoc *est*, argentum vivum, quod continet naturam suam infra concavitatem ventris sui, quæ taliter sibi adhæret, quòd nullus *habere pote*st, nisi quadam amicabili concordia, quā natura *in quadam* amoris attractione nos fideliter docuit. ex quo ei valdè *multum* tenemur, à quo ligamēto amoroso fortiter detinetur & *arrestatur*. Et ideo inter innaturalia positū est, *non omnino* tamen tanquam non naturale. Quia tunc in numero illorum esset, quæ sunt contra naturam. Et ideo di-

ctum est medium, participans cum naturalibus & contra na
turam, quia ab intra retinet naturale corpus, & substantiam
purã, quia est proprium ligamentum & retinaculum illius &
proprietatem ipsius, quod est exterius, educit id, quod est in
tus cum ipso, quod est contra naturam. Quando igitur vider
volueris naturam operari, projice intus, & conjunge ei natu
rale cum liga sui amoris, iracundus erit. Istud autem nome
innaturale, largè recipimus in hac arte, pro omnibus rebu
continentib in centro sui corporis naturas passivas, ad respe
ctum activorum. Et nos diximus superius, quòd in centro ter
ræ terra est virgo, & verum elementum, & quod illud est cre
atum per naturã: igitur natura est in centro cujuslibet rei sicu
apparet per dictum capit. & in capitulo præcedenti, quod fa-
cit mentionem de prima forma mundi, quomodo dominus
Deus noster instituebat mundum, & formabat naturam, ut
melius eorum naturæ detinerentur per nostram theoricam
secundum genus suum, ut scias quas accipere debes in magi-
sterio regali, & quas dimittere debes. Patet indubitanter
quod per naturam dicũtur ad generationem sui generis, qua
sunt secundum suas species, sicut patet de spermate animalis,
cum conjunctione caloris sui naturalis masculi. Et per hoc
intelligere potest, quòd in naturalium specierum virtutes re-
motæ sunt, & propinquæ medio, quod participat extremita-
tibus naturalium specierum, & contra naturam secundum
plus & minus, secundum quod tota generis illius natura di-
screpat, & recedit, vel concordat speciei: quia per genus non
debet discordare natura, nisi tantummodo per speciem, cum
appropinquitate amorum, quæ nascitur à sua proprietate,
sicut aer ab igne, & ab aqua, in quo est eorum proprietas me-
dia, sicut est continens naturalium & contra naturam. Quã-
do nos dicimus tota natura, dicimus hoc ad differentiam na-
turalium, innaturalium & contra naturam, quæ omnia sunt
unius generis. Et tamen si loquuti sumus, quòd natura gene-
ris in sua generatione discordare non debet, hoc debes intel-
ligere immediatè ad recipiendum formam cujuslibet rei vi-
ventis. Quomodo natura bruta per alterationem revertitur
cum operatione humana totum hoc videre potest, sicut de
vegetabilibus. Sed non recipiunt formam unquam animalia
hominum, donec vertatur eorum genus in humanam lib. Tunc
dico, quod spermata veniunt ad hoc, quod dictum est cũ mul-
tiplicativa virtute, quæ est spiritus, ex quo individualia sunt
generis jam dicti, unde homines creantur per virtutem spiri-
tus & hoc institutum est per creatorem, ut quodlibet per ho-
minem

faciat honorem, vel minor natura vertitur ad majo-
quare exaltatur de multum magno valore. Igitur si
naturæ herbarum assimilare metalla nostra, vel be-
per entium realium naturam, facies genus eorum per
ram, & tunc recipere poterunt speciem & veras for-
, ita facias in igne per fermentum fortiter & firmiter
nere. Et hoc tibi dicamus in secunda parte, dum tamen
eam teneas, quia totum fit arte & scientia. Et nulli dices,
dictis majestatem philosophorum & secreta eorum accu-
. Et juro tibi supra animam meam, quòd ea si reveles da-
natus es. Nam à deo omne procedit bonum, & ei solum de-
. Quare servabis, & secretum tenebis illud, quod ei de-
revelandum, & affirmabis quam per rectam proprieta-
em subtrahes, quæ ejus honori debetur. Quia si revelares
revibus verbis illud, quod longinquo tempore formavit, in
ie magni judicii condemnareris, tanquam qui perpetrator
existeres contra majestatem dei læsam, nec tibi remitteretur
asus læsæ majestatis. Talium enim revelatio ad deum & nō
ad alterum spectat. Et inter illa, quæ sunt contra naturam ca-
piendo unum liquorem, qui est corruptio & separatio spoli
corporis dicti volatilis, hoc est, argenti vivi, quod est causa
continuitatis partium illius liquoris in dictis duobus lumi-
naribus & claritatibus sine illarum perditione in suo genere,
sed remotè & propinquè participat secum vim menstrualī
infirma & corruptibili, sicut res menstrualis, de quâ, quando
fermentata est & albificata in humiditate suorum spermatū,
nutritur infans, sicut sub mammilla puer, quia virtute humi-
ditatis duorum spermarum sanguis menstrualis virtute suæ
naturæ vertitur in humiditatem radicalem. Et quando dici-
mus remotè, hoc est ad differentiam rerum naturalium, &
quando propinquè dicimus, hoc est ad differentiam rerum,
quæ sunt contra naturam. De his tribus rebus fili magnum
draconem extrahes, qui est instrium radicale & principale fir-
mæ alterationis. Et in isto tuam firmabis diuturnam & con-
tinuam consideratione, per instrumentum rationis natu-
ralis. Et melius tibi hęc declarabimus in capitulis subsequen-
tibus practicis.

Quomodo non sit nisi unus lapis philosophicus, & de avisatio-
ne suæ purgationis.

CAP. VII.

DIcimus, quòd non est nisi unus lapis philosophicus à reb.
supradictis nostro extractus magisterio. Et ideo quando

de novo venit in mundum, non debes ei addere alium pi verem, vel aquam aliam nec aliquam rem extraneam, n illud, quod in eo natum est, suæ naturæ propriæ radicalis, mater ejus, quæ eũ pascit, & portavit, & sulphur, quod form vit lapidem suum in colore cœlesti. Sed antequam eum toto extrahas, foras purga eum, & munda ab omnib. suis i firmitatibus, quæ sunt contra naturam suam, phlegmati terrestribus & corruptibil. quia mors ejus sunt, quibus circ datur, quæ ipsius vivificativum spiritum mortificant, qui h bet posse suscitandi eum de morte ad vitam perennem cõ bellum ignis, donec mater in sublimi naturæ mobili qui ev rit incorruptus, & honorabilis naturæ mobilis in magna p ritate sine aliqua corruptione quiescat. Et ideo fili, nisi il spiritus à sua separetur morte corruptibili, corpus suum te nebrosum radiare non poterit, neq; de ipso fieri matrimoni um inter corpus & spiritum, scilicet inter sulphur & argentun vivum.

Quomodo appellatur lapis, ratione suæ proprietatis, & na- turæ ipsius.

CAP. VIII.

ISTum spiritum appellamus in testamento nostro spiritun petrosum ac lapideum, quia potestatem habet retinend lapides contra ignem, & conservandi ac vivificandi cor pus mortuum, à quo exivit, cujus virtus & proprietas in nul lo alio spiritu reperiri potest. Et ideo quando corpus eju transivit de morte ad vitam, purum est, mundum, album, & clarum, resplendens in subtilitate magna, qua superare face re debes subtilitatem spiritũs fermentabilis cum sua fortitu dine ac ingenio. Quia grossitudo fermentabilis spiritus debe subtilitatem corporis circumdare, & ascendere super, & ho per proprietatem ingrediendi quam portat in se, quę est pro prietas penetrativa. Et ideo nulla corporis grossities debe aut potest amovere proprietatem ejus magnam & penetra- tivam, impedimento à suo contrario provenienti. Et hoc mo do manet & manebit corpus indutum ab extra claritate pul chra, quia spiritus ejus potatus est, & corpus intravit spiritũ qui eũ suscitavit, & terminavit in forma pulverismultũ sub- tilis, fluentis & fundentis instrumento ignis fusione levi sine fumo, qui est sicut ignis ardens, quando flamma tangit eum, cum alteratione permanente, quæ facta est amplexu ami- cabili naturæ, retinente propriam naturam suam alleviatio- ne per-

Digitized by Google

neperini, & illud leviter fit cum practica, quam à theorica repetas, quæ nos his verbis pulchrè & leve monuit.

De præparatione lapidis.

CAP. IX.

Præparatio lapidos ſpiritus ac fermentabilis eſt, quòd recipias de ſucco lunariæ, & ſudorem ejus extrahe cum igne parvo & levi, & habebis in tuo poſſe unum de arg. vivis noſtris in liquore & forma aquæ albæ, quæ eſt ablutio & purgatio lapidis noſtri, & totius ejus naturæ. Et iſtud eſt unum de principalioribus ſecretis, & eſt prima porta, prout intelligere potes rationibus antedictis. In iſto liquore rectificatur magnus draco, & projicitur à magno deſerto Arabiæ, quia immediatè ſuffocaretur præ ſiti, & periret in mari mortuo, quia jam poteris ſcire quia frigiditas magna calorē parvum extinguit. verte igitur ipſum & mitte in regnum Æthiopiæ. unde naturaliter nativus eſt: quia dicimus quòd niſi vertatur, & ponatur in terra ſua, recedet, & aliam intrabit regionem. Quare de certo ſcias, quod omne aliud clima, vel alia regio noſtro lapidi mortem affert, velato non ſcientibus ac ignorantibus, & per nos cognito.

De quare eſt lapis, & quid dicitur, & quomodo ipſe eſt de quatuor elementis, & in quo loco reperitur, & de verbis, contra mendaces & deriſores.

CAP. X.

IDeo debes cognoſcere clarè, quòd ſpiritus noſter ſecum portat ſuæ regionis proprietatem. Et hac ratione allegorice oportet dicere, quòd magnus draco de quatuor eſt elementis, & non intellectu literali, prout ſcriptum eſt, quia ſit terra, aer, aqua vel ignis, ſed ſola natura eſt & una, quæ continet in ſe naturam & proprietatem quatuor elementorum, & hæc proprietas venit complexionaliter in dicta ſubſtantia naturę, per actionem qualitatum primarum elementarum, & nunc transformatarum in proprietatem & ſpeciem metalli, tolerantem ignem in ſuis perfectionibus: & ſic abſcinduntur & diſrumpuntur dictæ primæ qualitates, per mutationem ſuæ mixtionis, quæ facta eſt per alterationem, usque quo ſint in hoc ſubſtantiali medio, in quo eſt ſpecies ſolis aut lunæ, vel alterius, quæ debet & poteſt per naturam conſtitui: quia prædictum medium, in quo dicta ſpecies ſalvāda eſt, tantam habet latitudinem & longitudinem, quanta poteſt eſſe partium

individualium similitudo hujus speciei. Et ideo cũ sit de pr
prietate illius naturæ sustinendi ignem, non potest, nec ha b
aliquid, nec facit proficuum, quousq; totus motus illius m
bilis non corruptus arrestetur. Sed eo non obstante, quan
jam effectus fuerit de proprietate ignis excellentissimi, p
test tolerare corruptionem asperitatis ignis. Et ideo potest t
intelligere speculatio modum, per quem natura nobis ost
dit operationem suam, quod est ad exemplum hujus scien
dicendo, quod non est transitus de primo ad tertium, nisi p
secundum, quod participat cum eis secundum naturæ v e l
Et per hoc desiderium nostrum conquisivimus, per me d
transeundo, quæ sunt conservatoria & retinacula suæ speci
contra bellum ignis. Et per hæc præambula potes intelliger
rectum, & verum tempus limitatum respectu naturæ, quo
debes habere & conservare in certa latitudine, quousq; cree
rectorem & principale medium, in quibus ultimatæ species s
salvari habent, quia medium est subjectum materiale vel rea
le genus, in quo continens influit suam virtutem, & primor
diale generationis initium, in qua determinatè elementa fi
xanda sunt cœlesti virtute. Omnia enim antedicta coram o
culis nostris manifestata sunt per experientiam, scientia clara
nobis per naturam ostensa, divinæ præcepto prædestinatio
nis. Et ultro tibi securè dicimus, quòd de natura herbarum
medium creavimus, conservativum speciei mineralis, & sui
transmutavimus ignem, in colorem metallicum, in mutatio
ne speciei mineralis. Charissime fili intellige, quòd lapis non
est nisi una natura, in quatuor partes divisa, secundũ proprie-
tatem suorum elementorum resultans per proprietatem sua-
rum concordantiarum, ut sit ligamen, & ligamentum in pos-
se omnium quatuor elementorum, sicut largè tibi declarabi-
tur. Nam alio modo spiritum per suum corpus ligare nõ pos-
sumus, nisi à propria sua natura detineatur, & arrestetur, qua
ligamenti eorum proprietas est. Et ideo adverte diligenter
quòd ne proprietas spiritus, qui à corpore exivit à nimio ca-
lore, devoretur, quia nõ posset corpus suum reducere ad me-
dium, in quo spiritus secundus influit suam virtutem, videli-
cet speciem solis aut lunæ, & illud est argentum vivum no-
strum, quod aptè & habiliter nostri sulphuris tincturam acci-
pit, in quo lapis noster dissolutus est, & resolutus in tali aqua
ut suprà diximus Et in tali aqua nobis apparuit, non in aqua
fontis aut pluviæ. Quare si cum igne magno fueris operatus,
proprietas dicti spiritus, quæ inter vitam & mortem partici-
pat, separabit se, & anima recedit in regionẽ suæ sphæræ. Ire-
rum

rum dicimus & clarius, quòd per creatorem, qui nec salvatorem lapides, transeat rivos, quia sic reperitur exaltatum fluviis, est ipse cum magno posse. Et nihil mundi apponentur aneum, dando sibi illud, quod de ipso exit & nascitur pro vero illud à dracone exivit, & à fœtido ventre. Et in unda parte tibi totam dicemus sententiam. Custodi igitur filium à gigantib. & tyrannis mundi, ut suprà diximus. Possunt sunt in unda aquæ, à quibus multum timemus. Quia non sufficit eis, quin faciat populo pacis tale malum ac marcidum, unde gens confunditur, & ponunt totum mundum in confusionem. Quare istud secretum per superiorem nobis datum est, tanquam surdo à domino revelandum, quousque filius sit manifestum per prudentiam divinam, per eorum nobilem intellectum. Et ideo quandoque garrulatores Clerici, Legistæ, Artistæ, seu mundani medici, & alii plures, de quibus loqui non audemus, qui credunt aquam vivam facere, & totum non valet unum ficum, quia nostram credunt philosophiam deprædari, & se deprædatos reperiunt, & ideo tales perdunt inde vitam. Custodite igitur filii ignem & regimen spiritus, & videte, ne evanescat præ nimio calore sed retinete cum amore, & custodi eum à magno calore. Quia si anima recesserit, spiritus non poterit vivificare corpus, cùm aliquid dare non possit, quod in eo non est.

De divisione & resolutione lapidis ad conveniendum ipsum.

CAP. XI.

IN toto magisterio nostro necessarii sunt tres spiritus principales, qui sine consummatione suæ resolutionis nō possunt manifestari. Et nominantur alio modo tria viva argēta. In quibus lapis noster est dissolutus & versus, per suæ naturæ mutationem, per contrariam & diversam digestionem, quæ fit per elementariam circulationem, per reciprocationē, in sua primordialia generationis initia. Et quia resolutio est totius primæ portæ habitudo nostri magisterii, quam declarare volumus secundum exigentiam reductionis & conversionis sui lapidis in tribus spiritibus, quorum quemlibet habet conservare secundum propriam naturæ cujuslibet ipsorum proprietatem, secundum quod requiritur in perfectione ultimata nostri magisterii, per dictam resolutionem divisam in tres partes principales. Primae est corporalis, & vocatur in lingua Oriana, Recfage: secunda spiritualis est,

& vocatur, Agazoph: tertia autem spiritualis & corpora
& vocatur Vbidrugal. Et in omnibus istis draco noster qua
scit. Recfage est solutio humida in corpore, & sicca in spi
tu. Agazoph in duas dividitur partes, in Periminel, &c
Adulphur, & Vbidrugal consummatio est finalis nostræ t
næ dissolutionis, qua sine sorore sua nec haberi, nec cogn
sci potest. Prima pars solutionis Recfage, non est alia
quàm diminutio partium grossarum in minutissimas part
& subtilissimas, vel reductio grossi in simplex, in mutatio
formæ specificæ in formam contrariam & corruptam, sta
tem in suo corpore, & non in forma aquæ de nubibus c
dentis, neque in forma metalli in diversis preciis constitu
sed in forma terræ aquosæ & aquæ mineralis subtilis, stans
vase profundi inferni. In cujus ventre natura sua mundaru
in suis primis luminaribus in tenebras obscuras, quæ aqu
& terra per excitationem fumi in percussionum in diversa
partes multum subtiles seu entes, ut sulphur, fugiunt altiu
omnibus elementis in regionem ignis, quas tum oportet
multum diligenter custodire, si per istud portellum vis intra
re. Tibi enim opus est, ut bene scias regerere, & reducere
quæ possit ingredi & exire, si ad secundam solutionem Aga
zoph transire desideras. Idcirco attende hic, quòd menstrua
le spermatum condensatur de sua aeritate in aquositatem
grossam, per resolutionem spermatis fœminini, quod est in
menstruali cum amplexu vaporis crudorum, quod est in for
ma aquæ, quæ est de vapore magis crudo. Et illud, quod est
magis coctum cum magis continenti ex natura, altè descen-
dit in forma corvi nigri in aere, cujus caput rubeum, pe des
albi, & oculi ex saphyro. Et hoc totum nihil est aliud, nisi aer
& humiditas radicalis p. p. generatum ex calore & natura
supremi metalli. Et alia natura cruda, quæ est causa con-
densationis menstrualis, quę manet inferius, est causa, & ma-
teria conjunctiva & congregamentum lapidis regalis, qui
in naturam frigidam est versus, quia calidam suam perdidit
naturam per resolutionem. Quapropter sic definies dictam
dissolutionem. Definitur autem sic: Dissolutio est actio &
passio contrariarum qualitatum, per quas virtutes elemẽto-
rum inter se moventur per minimũ pulverẽ. Aut sic definitur:
Est motus, qui facit comminutionem de partib. insensibilibus
diversis in specie, & similibus in genere, conjunctis in forma
confusa liquorosa, & per corruptionem subjecti. Nam de
qualitatibus contrariis mediante excitatione elevatis in i-
guem nigrum absque extranea divisione affectantes tum
divisas

Digitized by Google

differentiones geminante in generatore. Alio modo dissolutio definitur: Dissolutio est instrumentum subtiliativum actum cum exercitatione caloris conjuncti cum motu continuo, per quem qualitates contrariæ insimul operationem faciunt se, & miscentur in corrumpendo partes individuæ, sub conservatione suæ speciei ad opus generationis. Et prima dissolutio nihil aliud est, quàm disligatio simplicium partium subtilium descendentiũ à prima natura in germine, quo calor naturalis debet calefieri, qui est instrumentum, cum quo habet operari virtus informativa, quæ est introducta in materia absq; separationibus actualibus partium gemmosarum, unius ab altera, quæ separatio indiget, quòd cum applicatione amoris naturæ in secunda cámera fiat, prout declarabimus per beneficium secundæ resolutionis Agazoph, in secunda parte suarum quatuor figurarum. Sed antequam ad illam transeamus, opus est, quòd inter Recfage & Agazoph conservetur digestio pepansis sui temporis spatio, prout declarabimus in practica nostra, quia calore pepantico putrefit germen nostrũ termino naturæ, & facit eum postea crescere & fructificare. Sed primum in suam naturam primam vertitur sulphuris & arg. vivi, quod fuit germen arg. vivi, quod mutabitur in lapidem albiorem nive. Et ideo dissolvatur prima corporum forma in Mercuriale germen per solemnem operationem, & statim per inhumationẽ pepanticã in suo ventre intrat alia forma per coruptionem formæ germinis, & elementis mixtis corruptis insimul in forma corporis nigri. Quia elementá conversa virtute caloris naturalis, qui est in materia excitata & festinata calore temperato cœli in minimis partibus miscent se, alterant & corrumpunt sub conservatione speciei gubernatæ per calorem non crematem: quæ corruptio est nostri arg vivi generatio, prout in secunda parte, & rota circuli declarabim⁹. Quia ibi de suis principalibus coloribus determinabimus ac de saporibus, odoribus, grossitie, simplicitate, subtilitate, & ponderositate. Et hęc est præparatio solemnis, quæ est caput & fundamentũ creationis nostri cari infantis. Et modus hujusmodi creationis est iste. Abjice humorem, ubi submersus est draco usq; sit corpus minutum ex cœlestiali spiritu. Et hunc nominamus ignẽ, quem Deus sanctis & sapientib⁹ philosophis concessit per revelationem, antequã nascerentur, & postea nobis, ut ei absq; indigentia serviamus. Quia monstrando nobis exempla per cursum naturæ qualiter ei teneamur, & ideo debemus eum precari, honorare, servire, laudare, benedicere, adorare, glo-

rificare, & amare absq; aliqua sorditie, vitio aut peccato. C
hoc, quia ipse monstrat nobis cognoscere suam veraciter p
testatem, & nos amavit, postquam nos hæc videre fecit. F
noster lapis jam factus est, postquam creatus est congela
arg. vivum, & in elixir conversum. Et hanc operationem re
terabis, quamdiu lapidem multiplicare volueris, sub conse
vatione caloris naturalis, qui multiplicat speciem suam cu
substantia argenti vivi.

De dissolutione lapidis in forma speciali, & de mutatione nominis sui.

CAP. XII.

SIe philosophando potes habere noticiam, quòd prima &
principalis intentio in nostro magisterio est, lapidem dis
solvere per mutationem suæ naturæ in arg. vivum, & il
lud est primum elementum in sua natura minerali propin
quando, & per hoc radix est, & primum elementum compo
situm de omnibus corporibus liquabilibus, & pater duorum
luminarium. Ideo in hoc solo convertuntur per solemnẽ re
solutionem, & postea in sulphur convertuntur. Quia arg. vi
vum natura continet sium sulphur propriu̇m per vaporem,
cujus seipsum congelat in lapidem philosophicum, qui post
modum potestatem habet congelandi omne aliud ar. vivũ,
per magisterium nostrũ. & hic lapis dictus est sulphur, & ma
teria appropinquata perfectæ naturæ metalli, per quam na
tura inter sapientes nobilis & dignissima reputatur, de qua
philosophi faciunt medicinam fortẽ, & solemnem multum,
& hanc appellant elixir vitæ, quia in humano corpore super
lativa & ultima consolatio est. Et hac intentione suæ compo
sitionis dabimus noticiam in hujus libri parte secunda, per
quam cursum omnẽ dictæ medicinæ concludemus in cõser
vando locutionem per modum medium, ut melius intelliga
mur, per modum & mediam vitam naturæ. Et ideo apparet
quòd intellectus instrumentaliter dirigitur, & ratione duci
tur, per formam mediam in hac præsenti arte & scientia. Et
ideo non convenit, nec est necessarium, ut ducatur multùm
subtiliter, nec esse multũ subtilis in discernendo entia realia,
eò quòd converteretur in rebus phantasticis, de quibus aut
aut natura non habet curã. Si verò lapis, quem tibi diximus,
fuerit rubeus, clarus, & in ipso sit vis simplicis ignis non ure
tis, sic facies multa, de quo poteris ad aurum elixir compone
re, quæ est medicina, omnes activitates conservans in natu
ra humana, & restaurans vires diminutas ex naturę defectu.
Et breviter si hanc medicinam habeas in hoc mundo, peren
nem habes thesaurum.

De

De ratione transitus Lapidis, ad convertendum ipsum in medicinam, & quando operator debet considerare naturas mediorum, per quas transit, quia per ipsasmet facit mutationes secundum symbolum naturæ.

CAP. XIII.

POtes intelligere fili, quòd de una extremitate ad aliam non potest fieri transitus nisi per medium, & elucidavimus istam naturæ, quòd extremitates lapidis nostri in primo gradu sunt arg. vivum, & secundus est elixir perfectum. Sed media harum duarum extremitatum sunt unguenta & olea, quorum aliqua sunt magis cocta, magis pura, & magis digesta, quam alia, & ista vocamus medicinam perficiendam ac citrinis fermentum. Illorum olcorum & unguentorum confectionem scies in secunda parte hujus operis, per hoc debet bonus operator & filius doctrinæ de argento vivo nigro facere sulphur album, ad argentum, & postea sulphur rubeum ad aurum. Quia nullum sulphur potest rubificari, nisi primò sit album. Quia natura non confert, quòd transitus fieri posset de primo in tertium, nisi fiat transitus per secundum, sicut apparet per definitionem elementorum, quæ distinguit, quòd terra sit nigra primitus, quàm aqua, & quòd aër sit clarius intensus, & quòd ignis sit rubeus. Quapropter apparet, quòd terra non poterit converti in aërem, nisi prius vertatur & mutetur in aquam, nec aqua potest converti in ignem, nisi prius alterum eorum convertatur in aërem. Idcirco tu fili habes multum notare in temetipso cum consideratione philosophali naturam mediorum coloativorũ in mutatione naturæ mineralis. Quoniam in eis est multa scientia illorum, qui se fortificant transmutare metalla de specie in speciem. Et jam tibi diximus, si nos intellexisti, quòd tibi convenit primò transmutare corpora cum naturali reductione in illud medium per alterationem artificialẽ, imitando naturalem, in quo species auri aut argenti poterit salvari absq; distemperantia individualium, quæ sunt unius generis. Et hæc est propinqua materia, magis adjuvans ligamẽtum naturæ ratione primæ conjunctionis, qua lapis est resolutus per alterationem suæ naturæ coctæ & crudæ, & multum infirma, quæ est corporis conversio in arg. vivum, & per reductionem illius postea conversa est in sulphur album, deinde in rubeum sulphur. Et sic de gradu in gradum materia lapsa gradualiter appropinquat materiæ & naturæ magis propinquæ metallo per alterativam resolutionem, per quam promtius & melius recipere potest speciem auri vel argenti per scientiam & artem multiplicatam, ut infrà dicemus in

secunda parte, in capitulo. Nos dicimus per theoricam le quentem.

De gradualibus transmutationibus lapidis, ut fiat materia apta ad creandum elixir.

CAP. XIIII.

POst hoc dicimus fili, quòd lapis noster variatur & mutatu tribus mutationibus gradualibus, antequam sit materi ad concreandum elixir. Et istæ mutationes fiunt per tertia n digestionem. Vna in liquorem, per modum olei, homogenei Et sicut ista fit concavitate cordis, sic fit prima digestio in suo proprio vase actione caloris, quistat unitus ad materiã. Alia est in quatuor humoribus, hoc est, quando corpora luminativa jam fluxerunt in corruptionem. Quia necessarium est naturæ ipsorum, quòd eorum alteratio mala convertatur in bonam, & mala facta est bona, & ut per consequens possim obviare corruptioni omnium corporum infirmorum. Benedictus sit ille dulcis & justus Jesus Christus filius Dei, qui pro peccatoribus in terram venit, & quia ei placuit mortem sustinere & fundere suum sanguinem altè in cruce, & in illa pro nobis exaltari & aliis peccatoribus, & à morte inferni, & à tormentis redimere. Per hanc figuram ammoneo te, quòd necessaria fuit quatuor humorum istorum duorum luminarium præsentia, de quibus facta sunt, & constituta est regalis medicina. Et sicut hæc digestio fit per animalia in concavitate fabricæ epatis epapanticæ: Sic secunda fit in capite Alembici descendendo in receptorum, scilicet in modum aquæ cũ aëris liquore, cum omnibus elementorum mineralium virtutibus. Tertia digestio fit per mutationẽ dictorum humorũ in sulphur purum, sicut in animalibus calor & humiditas ptisanaria, quæ convertitur in sanguinem, postea in essentiam & substantiam membrorum, secundum ordinationem naturæ. Ideo debes intelligere fili quòd prima digestio fit, quando conjunctio & coitus fit amore naturæ, quæ est luxuria libidinosa & desiderata, tunc fit prima mixtio per conjunctionem & assimulationem inter corpus & spiritum, ut totum simul perveniat ad unitatem, & amorosam acunitam concordiam cum ligamento suarum qualitatum jam miscibilũ & compositarum, ac suarum elementatarum virtutũ, unius ad alteram, virtute conceptionis duorum in uno. Et si hanc conjunctionem & coitum nunquam facias, nusquam conceptionem facies. Et nisi conceptionẽ feceris, nunquã prægnationem habebis, & si nullam prægnationem, nõ habebis fructus,

Digitized by Google

cum igitur materia tua conceperit, expectare debes partu & quando peperit, habere debes patientiam in puero mireo quousq; possit ignem pati, & tunc de ipso liberam potes facere projectionem, quia prima digestio facta est: & ideo in secunda digestione fit exuberatio ex sanguine, scilicet spiritus, qui virtutem portat in se cum approximatione vitri naturam ad finem, utei sit magis placabilis per decoctionem unius gradus, quando sua substantia subtiliatur secundum intentionem intellectus naturalis. Cum ista substantia prægnes lapidem, qui nondum est factus, sicut tibi dicemus in secunda parte. Et ideo in tertia digestione nutritur cum perfectione, & augmentatur in crescendo, & lapis conformatur ad faciendum suas actiones in restaurādo rem perditā, in terra alba foliata extensibili multū nobiliter augmētatā. Fili pacis & veritatis, in lapide nostro, fili, manet & movetur spiritus, prout in suo corpore proprio operante, tum virtute attractiva nostri lapidis, quā dictus spiritus cum substantia tota nostri lapidis in sua supradicta mixtione prima permodum exuberationis universaliter acquisivit, adjuvante cum toto hoc potētia magis propinqua, scilicet calore naturali lapidis, qui respicit naturam in majori proximitate generis, & naturæ metallicæ, & similiter adjuvando virtutem lapidis nostri imperfecti, perforati & porosi, quæ per corporis sui resolutionem continuam insensibilis & sine tactu per certam operationem causata est in eo. De qua in secunda parte practica li specialius dicemus.

De ultimo termino transmutationis lapidis per reincrudationem cocti, & decoctionem crudi, & unde extrahitur argentum vivum philosophorum.

CAP. XV.

ADhuc intellige fili, quòd ultimus terminus nostræ reincrudationis & transmutationis cocti in crudum, scilicet cui naturaliter intendit Artista, est substantia sulphuris non urentis, quæ cùm conversa est, est proximior nostri lapidis materia, naturalis & puri metalli prima & proximior natura, alterata tamen per calorem sui corporis, videlicet in alteratione prima, per quā melius & propinquius possit formam & speciem eorum recipere, voluntate & concordia suæ naturæ mineralis. Fili humiditas illius materiæ una vice non fuit, nisi arg. vivum projectum à corporibus liquefactis & fusis intus & extra. Et hoc est arg. vivū, in quo qualitates sulphuris per primam & secundam digestionem admixtæ sunt. Et ideo prout natura requirit, alteratur per calorē sui ipsius,

ratione

ratione suæ exuberantiæ, per conversionem naturæ sui congelatur, & convertitur in sulphur purum. Quia scire per naturā, quòd nulla humiditas alia potest promtius & prius converti in substantiā sulphuris, quàm illa, in quā fuit sulphuris qualitates sunt sufficienter introductæ per ingenium naturale artificiosè factum, quæ humiditas est arg. *vivum* forma aquæ claræ, sicut lac in mamillis. Et sulphur est sperma in genitalibus. Hoc arg. vivum non habet aliquā extrarietatem, ex ejus pura complexione provenientem, quæ necessariū est, quòd tale arg. vivū sit temperatū multum spectu cōplexionis sui corporis, & per hoc notificamus, quæ materia istius non est ar. vivum commune per totā ejus substantiam grossam & terrestrem, lutulentam & phlegmatica sed tantummodo in ejus media substantia, quā opus est bene custodire, & ab igne proprietatem ejus super omnia defendere, nec etiam arg. vivum est in tota ejus natura, quia a terminum digestionis venit, per quem de natura in naturam mutatum est. Sed istud est arg. vivum de arg. vivo noster verus spiritus erectus à suis extremis contrariis cum depuratione & conversione illius in lac virginis mutatum.

De inventione artis, per quam fit multiplicatio, & de diversis digestionibus lapidis.

CAP. XVI.

IDeo fili charissime potes esse certificatus, quòd absque digestionibus sive decoctionibus noster lapis in sua propria natura non potest emendari. Et in certo artem reperimus quā naturam sequimur, id quod natura in suis digestionibus multiplicare potuit informando materiam, prout digestio naturæ te docebit. Primam digestionem appellamus pepanticam, quam significare volumus per H. Secunda est Jecoralis: quā nos vocamus Eptesis, quia caliditate humidi corporis facta est, & hæc significatur per I. Et hæc in digestiones duas dividitur. harum prima ligata est in Eptesi, & in ista trahimus dissolutionem Periminel de potentia in actum, & hæc significata est per K. Aliam clamamus Optesis, quæ est inter Scaoptesis & Scatesis. Et per hanc calor spiritum melius desiccat, in resolvendo, & hanc resolutionem vocamus Adulphuch, & est significata per L. Tertia verò, quæ est ultima consummationis nostræ terræ vel ternæ dissolutionis, est digestio facta, quando arg. vivū convertitur in essentiam puri sulphuris, quam appellamus Scoapteſis, quia est inter Optesis & Escatesis, & est significata M. Et cum illa de N. facimus decoctionē nostræ dictæ medicinæ, quā nominamus Escatesim.

Sumimus primam digestionē extrahimus elementa, & ad concordantiam ponimus. Et per secundam nos dissolvimus spiritū, infundo vas suum, & ubi se converti habet cum calore de cui post digestionem optesis. Et in tertia nos creamus & terminamus lapidem nostrum de ipsa materia statim, sicut avarecessit spiritus cum anima corporis, quę est lapidis perfecti. Et in quarto nos nostrum elixir regale & verū creamꝰ.

H Digestio pepantica, vel stomachalis.
I Furalis vel Epheſi, id est, balneum.
K Solutio Perminel, id est, cineres.
L Opesi vel Adulphuc id est, cineres, arena.
M Opesi, id est, flamma.
N Echatesi, id est, furnus secretus.

De divisione Lapidis in tres causas principales, & de mutatione sua, & de principalibus coloribus, & de qua materia specialiter extractus est.

CAP. XVII.

PEr jam declaratam doctrinam notandum est, quòd tria principalia nobis sunt necessaria in hac parte, videlicet corpus nobis significatum per N. & spiritus, quem significamus per O. & anima, quam significari volumus per P. Semper fili in mutatione lapidis intelliges tres colores principales. Primus ergo color est niger, & ille apparere incipit in fine digestionis I & durat usque in finem M. quando arg. nostrum vivum congelatum est in sulphur, tunc in eo apparet color albus, subtilis, albior nive, & hic est secundus color, tertius autem apparebit in calore multùm rubeo, ut sanguis cū continuatione super albo lapide. Fili quando nigredo tibi apparebit, signum erit multùm fortis & nobilis corruptionis, quia nulla res animata est per naturam sine putrefactione facta. Fac transire ergo eam per K. & L. quousq; sit O. benè album, quod dealbetcat N. per M. Post hæc rubificabis eum cū igne lapidis in digestione successiva de N. Debent tamen omnes artifices in hac dealbatione patienter operari usquequo nigrum dealbetur optimè, prout ostendemus per proprietatem elementorum in hoc primo lib. cap. 22. & 23. Quia de nigro non potest fieri citrinum, quousque sit benè album. Quia citrinitas causatur de re albissima, & modico rubeo claro essentialiter. Nec similiter fieri potest transitus citrini ad album, nisi per nigrum. Nec aurum potest fieri argentum medicinale, nisi destruatur primò, & fiat nigrum & corruptum. Neque melius potest fieri pejus, nisi per sui ipsius corruptionem. Quia generatio unius est corruptio alterius,

rius,& econverso.Experti ergo artifices,qui sciunt aurū cō
vertere in argentū,sciunt argentum in aurum similiter tra
mutare. Quia illud album sulphur,quod ad argentum per
gestionem N.potest citò fieri sulphur rubeum ad aurū, & h
intelligatur cū solo igne lapidis excitato per M. Quia in su
stantia istius est calor naturalis bonitatis,& magnitudinis
aliarum partiū suæ nobilis substantię Et quia in isto est mai
ritas substantialis,quæ est suæ propriæ essentiæ,ideo habe
gnem naturalē & proprietatē multiplicandi suam speciem
suo calore digerente se in alia elementa, quæ sunt calefa
bilia,ut ignis suo calore valeat uti, & eum in illis multiplic
re per viam compositionis & generationis cum continuati
ne de M quia calor M.est fortior,quàm digestio L. Et ideo f
scies,quòd hæc rubificatio nihil aliud est,quàm digestio con
pleta. Quando enim de mane surgo & video urinam meā a
bam & indigestam, signū est paucæ dormitionis. Et ideo r
quiesco,& dormio,& reperio urinam,quasi citrinam, & per
cipio,quòd somnus est perfectus. Sed quando urina matuti
na citrina est, tunc calor ignis naturæ diffusus est per omne
partes urinales, per quē natura manifestè docet & ostendi
quòd citrinatio per completā digestionē completa est. Et ide
intelligere potes,quòd sulphur album & rubeū venit de una
materia metallorum solummodo, scil.argenti fini cum igne
auri fini. Sed primò necessariū est,quòd dicta materia sit for
titer depurata & cocta per modum differentialē,sicut in cap
sequente declaratur de suis mixtionibus. Fili tale sulphur su
pra terram reperiri non potest, nisi illud,quod est in istis duo
bus corporibus. Nec etiam omne sulphur est album, aut ru
beum, vel perfectum ad magisterium , nisi istud,quod est in
dictis corporibus. Et ideo corpora ista debent nobiliter præ
parari, ut sulphur & argentū vivum habeatur tale super ter
ram, de quibus aurum & argentum creata sunt infra terram.
Cum istis corporibus per modum subtilem miscetur argen
tum vivum. Et ideo si tu scis miscere arg cum corporibus,ve
nies ad magnum secretū, quod nos vocamus sulphur albū,
vel lapidem benedictū, qui postmodū efficitur rubeus, & di
citur corona regia,& est lapis cōpletus. De istis duob.corpo
ribus solū extrahitur, tunc extracta sunt sulphura ad albū &
rubeū cùm in iis duob⁹ corporib.reperta sunt meliora,& pu
riora substātia sulphuris in supremo gradu depurati per inge
niū naturæ. Et hæc res est melior,& altior &subtilior,in quam
ars nō potest cōsequi naturā,&quia in omnib casib.ei nō assi
milatur. Quia si in prima natura vel materia vellet ars incipere
ad si-

Digitized by Google

ad finem naturæ, multum longa & inquieta esset, & esset sine fine, nec esset aliquid magis vile, & caderent in infinitæ miseriæ & expensæ. Et per hoc etiam ars primam materiam depurando esset vilior & debilior, quàm natura. & sic nunquam insequi eam posset omnibus suis viribus, pro pluribus aliis causis in arbore quæstionaria hujus scientiæ contentis. Et ideo hæc scientia elegit aurum pro patre & argentum pro matre. Quia de istis duobus corporibus mundis sulphure & arsenico præparatis nostra medicina elicitur, & elucidata de auro tanquam omnium preciosissimo metallorum. Ergo tinctura est rubedinis, & refertibilis, & resplendens, tingens & transformans omne corpus in perfectam claritatem. Argentum verò est albedinis tinctura, imperfecta claritate omne corpus tingens. Cum istis corporibus misce mercurium, non tamen talem, sicut est communis, ut dicemus in secunda hujus libri parte. Quapropter scire debes, quòd argentum vivum in sua natura non est miscibile cum corporibus.

Quomodo Artista debet esse virtuosus ad inquirendum noticiam primam lapidis, & ex qua materia sit, & fortiter constans ad habendum intentionem secundam per experientiam artis cognitæ in materia naturæ.

CAPUT XVIII.

FIli hujus indagator scientiæ oportet te firmum esse, & non quærere post hoc vel hoc: quoniam in multis rebus ars ista nunquam perficitur. Et ideo tibi dicimus, quòd non est nisi unus solus lapis, scilicet sulfur, & una sola medicina, scilicet compositio sulphuris, cui nihil addere debes, nisi superflua demere terrestria & flemmatica, quoniam ista sunt & debent esse separabilia, & separata à nostro argento vivo, quod est hominibus magis commune, quàm argentum vivum commune, & est majoris precij, meriti, & fortioris unionis naturæ, à quo & suis primis formis omne illud, quod non est de sequela armoniaca metallorum per gradus separationis scitos & cognitos opus est separare. quousquè appropinquet, & sit vicinum primæ rei, scilicet suo generis propinquioris, inquantum erit possibile cum concordia rerum, debet incorporari cum igne & terra. Et tunc repertum est multis nobilibus virtutibus multiplicatum, & multum ponderosum. nullus à natura debet petere, quod non habet

nec habebit unquam. Quia omne sulphur inquantum combustibile, nostro argento vivo est extraneum, quia sibi ip incombustibile est, & corruptibile, & à nostro argento v vo alienum. Et ideo cum tale sulphur super terram non inv nitur, convenit, quòd per artificium componatur. eò quòd i semetipso sulphur vulgi est combustibile. Ergo à contrari sensu. Res non est argento vivo nostro extranea, in quar per Magisterium habet converti, scilicet in aurum & argen tum. Nota, quòd nulla res convenit lapidi, nisi quæ est d materia propinqua naturæ suæ, quia de homine non gene ratur nisi unus homo, & alia animalia nisi sibi similia. Et si omnis res, quæ concipit, generare potest sibi simile. Et id circo nobili materia habes operari. Et scias ubi reperies. Ego dico tibi, quod in desertis & depopulatis terris invenitur. Et dum per te reperies, & inceperis operari, noli in ea ponere aquam, nec pulverem, nec aliquam aliam rem, nisi illud, quod de suâ propria natura exierit. Nam si contrarium facias, statim deteriorabitur & corrumpetur, neque venies ad intentum. Et quia in habentibus symbolum facilior est transitus, ideo in omnibus rebus corporalibus, & magis convenientibus ac similioribus naturæ metallinæ. opus est tibi corporum diminutorum medicinam accipere. Cùm sit opus habere in sua natura majorem eis convenientiam, ut melius & profundius possit eam amplecti, inhærentia & societate perpetua permanente, ut omne corpus in sua natura diminutum possit etiam perfectius in sua natura perfici & compleri in collecta exuberantia, & ultra ad finem, quòd Mercurius per minimas partes possit naturaliter in eisdem misceri metallis antequam capiat fugam, & ideo subtilior substantia & levioris fusionis in liquabilitate est tibi necessaria ad nostri componendam medicinam, quàm sint corpora metallorum, & fortioris retentionis fixativæ, quàm argentum vivum naturale vel compositum sit in sua natura.

De prima cognitione lapidis, & de qua materia fit, & de virtute ejus [illegible]

CAP. XIX.

CHarissime fili videre potes manifestè, quòd nullum corpus stans in natura sua potest congelare Mercurium, neque ei firmiter adhærere, neq; similiter dictus Mercurius in sua natura specifica potest dare medicinam, per quam corpora infirma medicinare possit, atque diminuta à perfectione perficere, neq; potest alterari à sua natura in specificatione alterius formæ, quin cõtingat ipsum ab eis separari. Propter.

pter hæc diligimus duo luminaria corpora, quæ fixant omne quod non est fixū Et ideo necessariū est, quòd illa cor- ... luminaria per retrogradationē elementalia sint ad suā ... naturam reducta, scilicet in sulphur & argentum ... contrarias operationes, quæ sunt solutio, subtiliatio, ... Sic cōgelatio, nō tamē vulgares, sed Philosophi- ... Tibi enim dicimus, quòd nihil est in hac scientia secre- ... nisi modus operis & operandi, quem tibi clare in pra- ... m secunda parte hujus libri monstrabimus, dum ta- ... velis nostram intelligere theoricam, quæ monette, ut ... aliter vexari velis in dictis operationibus. Quia corpo- ... fortis compositionis, & ideo longa indigent separa- ..., & contraria operatione, videlicet, quòd primò Phi- ...sophicè calcinentur, & posteà etiam Philosophicè solvā- ..., prout natura requirit sub conservatione, quæ ad genera- ...em aspicit. Quia quando calcinantur, levius dissolvun- ...r: quia calor ignis corpus penetrat, & penetrando partes ...us facit aquam posteum ingredi. Et sic corpus est magis dis- ...lutionis susceptivum. Et quando bene dissolutum est, spi- ...itus congelatur: & quando spiritus est congelatus, corpus ...t dissolutum Quia sine congelatione spiritus, non fit cor- ...poris dissolutio, nec dissolutio corporis sine cōgelatione spi- ...ritus. In hoc facto fili sis lōgus, lētus, dulcis, & lenis, nec in a- ...quo festineris. Permitte omnia lento igne perfici. Quia pri- ...mus error in hac arte est, multum coquere, quia ignis cōbu- ...it totum, & portat in regionē perditionis Et intellige, quòd ...mnis mora in hac arte necnon tarditas electæ sunt ope- ...ando patienter, nec sine patientia iter arripias. Cùm tibi ...ontigerit studio cognoscere multa, patientiam retine, ...emper operando directè, & sic philosophiam habebis habi- ...uatam, præstaque virtutem, operi patientia datur. Patien- ...ia etenim morum semper est maxima, & majoritas in no- ...tro mágno & secreto opere, quod quidem penetrare facit, & magnum scire secretum, tamen per experientiam cum in- ...trumento erectivo, quod monstravit natura dirigens, ac re- ...dè ducens intellectum ad philosophiam. Et ideo avisa te, ...quòd non facias ignem nimium in principio mixtionis, quia ...latim in tinctura veniret corruptio. Ideo in eorum prima ...alcinatione, in qua te habet conservari tinctura, tu ibis ad ...igestionem de L. ab illa extrahes securè F. de E. in mō- ...um, quem tibi dicemus in practica. Et postea pones D. ...nctum cum H. in F. in digestione I. & ibidem statim ...alcinabuntur cum forma conservata in illis, & ibidem per-

mittas per terminum suæ propriæ naturæ, & non plus, n
patiatur spiritus, quem terminum præfixum reperies in se
cunda parte: post dictum terminum reperies corpus totu
nigrum in colore intenso. Inde deferes ipsum in digestio
nem de K. quia ista dabit N. O. & P. cum quibus nih
aliud misceas crudum neque coctum. Post hoc fac transi
septies O. per digestionem de I. deinde P. fac transire p
K. qui trahi debet de N. cum L. usque ad septimam exu
berationem. Et sic convenientem materiam habebis mul
tùm pulchram ad creandum lapidem nostrum, in quo natu
ralis calor continetur. Et hæc est causa, quare natura sepa
rata partes suas jungit in uno, ut virtus unita fortior sit di
spersa.

De creatione lapidis, quæ fit per virtutem certæ digestionis, & de eius proprietatibus.

CAPUT XX.

CReatio lapidis nostri tantummodo facta est de N. & O. per digestionem de M. quousque corpus nigrum verta-
tur in album. Quia tunc N. quantum potest suæ primæ naturæ appropinquat, quæ est magis propinqua de H. quam erat D. neque E. neque F. Et ideo necesse est, quod N. revertatur in G. quia propinquior est natura de H. & E in O. propinquior est naturæ de N. à quo exibit P. quod est complementum totius nostri magisterij dicti. Tamen teneas secretum.

Quomodo species metallorum transmutant se. Et de igne naturæ elementalis causatæ, quia nullo modo convertuntur. Et ideo quando de ipsis apparet species, quæ est in esse veritatis, bonitatis & magnitudinis.

CAP. XXI.

POst hæc fit quæstio, utrum metalla vel species eorum possunt transmutari? Solutio. Illud quod effectualiter videtur probatione non indiget alia. In veritate est u
num speciale metallificativum, metallificabile & metallifi
catum in natura minerali. Et ab istis speciebus concreti
concretatis est species veritatis, quæ est species colorificati
va & colorificans. Et illæ duæ species sunt in esse, & in es
sentia. Et ideo species in esse, & species in essentia, in quan
tum

rum sunt, non convertuntur: sed eorum individualia, in quibus per ingenium naturæ colligata sunt sua simplicia, elementa mineralia, per quam colligantiam hæc species est in actu primè convertuntur. Et per hoc media principalia vocata sunt in nostro magisterio, quia possunt mutari, mundari, purificari sub conservatione suę speciei, tali modo, quod species prima, quæ erat in actu manifesto, est concreta, in essentia concretorum, quæ sunt in entibus creatis, quæ non convertuntur. Et cùm ex illis constat species, quæ est in esse veritatis, & bonitatis, & magnitudinibus, quæ sunt in entibus creatis, non convertuntur, quoniam si converterentur, entia realia essent confusa, & ars & scientia non possent viam, quam sciunt, insequi, nec natura posset aliquam rem multiplicare ad similitudinem præcedentis generis. Et ideo potestate naturæ fuit per creatorem positum, quod individua tantum modo, in quibus sunt entia realia, tracta ex speciebus eorum sine corruptione vel separatione eorum in genere cujuslibet speciei sub earum conservatione transmutatur ad multiplicationem faciendam. Et de ista noster ignis creatus est, & saltat, & ab illo exit lumen, & claritas. Et lumen est calor noster, qui multiplicatur per ignem in natura-em & contra naturam. Et hoc in partibus individualibus naturæ mineralis prout experientia erit tibi manifestata, si per artem in hac practica possis esse imbutus. Quia calor figurativus nostri rubei lapidis, qui habet ignem simplicis ignitionis, est pars ignis creati, & ab illo separatus, & cum ipso tingimus argentum vivum, quousq; fiat ignis majoris compositionis. Et ideo ipsum vocamus ignem compositum, quoniam isti subtiliter infixus est calor ignis simplicis, quæ est significativa, significabilis, & significata. Et sic ignis in suis individualibus passivus movet potentiam ad multiplicandum suum effectum, actionem, complementum & finem, non tamen per potentiam, inquantum passiva est, moveat potentiam activam, sed sunt cognitæ similitudines entibus realibus ad finem, ut sint penetratæ, coctæ, & permutatæ in melioremnaturam, hoc de natura aeris in naturam ignis: sic movet potentiam, & sua objecta ad complendum & finiendum sicut ignis, qui movet oleum ad lumen dandum, & clarificandum locum, in quo est. Tene tamen fili pro regula generali naturæ, quod semper in omni tempore objectum, inquantum est appetibile, movet potentiam ad attrahendum ad se suum appetibile, sicut res, quæ perfici desiderat de suo, & non alio, ut possit secundum suum complemen-

tum habere quietem. Et quia natura, quæ semper operatur, non est infinita, cùm sit composita ex partibus universalibus elementalibus ideo in suo opere non est infinita, nec opus suum infinitum, nec ipsum natura infinit. Intellige igitur potes, quòd omnia elementa alia suam ostendunt potentiam in lapide nostro secundum magis & minus sicut dominationis. Quia si ager in generatione lapidis dominatur super ignem, ipsum terminantem, lapis noster διαφανus supra aquam congelatam apparebit. Et si aqua dominatur, elementum albedinem ostendet, si terra, nigredinem manifestabit.

Quomodo totum factum lapidis est in cognitione elementarum, & in conversione ipsorum.

CAP. XXII.

SI intelligas hæc elementa, & scias ea convertere per certas operationes habebis lapidis factum, & intellectum quia secundum eorum proportionem habemus formas eorum apparentes in diversis speciebus, & per diversas proportiones mixti, datur diversa forma generato mixtibili um. Et diversa proportio mixtionis, est in metallis, ut ex eorum formis apparet. Et ex hoc movetur pars secreti, quod nisi cognoscas lapides, & eorum virtutes in omnibus suis naturis consulimus, quòd non appropinques nostro lapidi. Figuræ forma & species tibi manifestant bonitatem materiæ, sive immunditiam, & utilitatem eorum, & grossitiem, & simplicitatem. Quoniam certa forma ac species secundum propriam etatem suam data est suæ propriæ materiæ, & secundum fluxum materiæ formæ influxæ sunt, prout aurum & plumbi tibi manifestant. Et inquantum materia nobilior est, in tantum forma cujuslibet mixti nobilior existit. Et inquantum forma elementi puri est nobilior, in tantum forma corporis est nobilior, quòd ab omni corruptione fuerit depurarum

Quomodo elementa exiverunt ab una sola materia quæ in se continet speciem mineralem.

CAP. XXIII.

ELementa nostra fili ab una sola natura exiverunt, in qua species mineralis influxa est potentialiter, quæ poste

pa

per operaturiæ actu manifesto se ostendit in fine eorum elementorum circulationis. Et hoc opus non est in actu, sed in ratione possibilis, per quam artista cum sua intelligentia ponit eam in actu proprio. Et ideo nostrum opus assimilatur naturæ, & est in ratione tantum, quia sine illa cursus operationis naturalis nunquam inveniet finem, nisi per intellectum rationem transeat. Et ideo pauci sunt, qui opus nostrum sciant in actionem ponere, nec est nisi una semita. Quatenus nullus vadit per semitam rectam naturæ respectu, nisi quem. mutari se habent elementa sub conservatione, & multiplicatione specici in ipsis in fuisse de potentia ad actum. Et sic apparet, quòd scientia nostra non est in esse, nec in actione, sed in potentia, quam per intellectivam rationem extimus, & possumus de potentia in actionem.

Quomodo artista debet cognoscere naturam, ut possit ei assimilari in suis operibus casibus. Et de errore plurimorum operatorum, & de eorum abusamento & quomodo instrumenta naturæ æquiparantur instrumentis artis, in quibus gubernetur in sua formatione.

CAP. XXIIII.

QVando ergo volueris lapidem nostrum facere, scias primò quomodo & qualiter natura operatur, & conducit seipsum. Et sequere hanc viam, & quadraturam, & habebis de dictis elementis quantum volueris, quia natura habet operari, & non tu ad formandum, mundandum, & purificandum. Et ideo ubi necessarium est, quòd scias eam ducere per rectam carreriam, per semitam rectam, & materiam informare in qua natura est introducta, quia si benè scias eam custodire, qui tibi remaneat, dabit ultra quàm scies petere. Postea scias specifice quot modis fatui Alchymistæ sensualiter errant, non instructi, nec experti in tribus principalibus rebus & experimentis, de quibus duæ ad unam revertuntur, scilicet, quia nesciunt ignem disponere, qui est totus magister operis, quia est ille, qui congelat & dissolvit simul, & ideo hæc intelligendi non habēt potestatem, quia omnes imbuti sunt sua fatua ignorantia. Tertia causa est, quia disponere nesciunt materiam tali modo, per quem datur ei informativa virtus, per quam instrumentum, quod est in materia, directum est ad formandum per tuum motū illud, quod petimus. Et est natura venerabilis absc

Digitized by Google

dita in profundo, quam fili si scias benè regere, apparebit tibi cara, & clara, ut nobis ipsis in claro apparuit lumine, in forma terræ albæ, subtilis, foliatæ, & fusibilis, & erat propè naturam argenti fini, clari & pretiosi, quare in magisterio nostro noli habere artem incertã loco informativę virtutis. Nec velis in ardẽti igni operari loco instrumẽti. Virtus informativa est gubernata per modum certum operandi, qui in certa ratione datus est scientifica, & hunc ante oculos habere debes in introitu magisterij nostri. Et antequam aliquid facias, vide quid vis facere, & sapienter operare. De grosso facsimplum, & de ponderoso leve, asperum mollifica, & durum fac molle, & amarum dulce. Et tunc habebis complementum in noticia instrumenti, quod directum est informativa virtúte, movente materiam ad formam, de qua est activus formator per potentiam, quæ infunditur in illo ex parte superiori. Et est locus & locatum, quia per infusionem generatus est in suo loco. Quia genus habet aliud locatum per proprietates cœli, quæ in materia sua influxæ sunt per radios solis & stellarum. Illud tamen, quòd elementales ac cœlestes virtutes agunt in suis naturalibus vasis, illudmet faciunt in suis vasis artificialibus, si sint formata ad modum vasorum naturalium. Et illud quod facit natura solis & stellarum calore, hoc idem facit per calorem ignis, dum taliter temperetur, quòd non superet virtutem motivam, & informativam, quæ est in materia influxa desuper. Quia in omnibus rebus, quæ sunt, & fuerunt corruptæ, & putridæ, vidimus influere virtutes stellarum, determinationem in re illa accipiendo, in quam materia convenientiam habet. Quia cœlestis virtus fortis est & communissima, & capit, determinationem, & finem per virtutes sui subjecti in rebus mixtis. Et ideo quando in materia infusa est minerali, statim recipit determinationem naturæ & virtutis mineralis. Et sic est de vegetabilibus rebus, & animalibus, secundum eorum materiale genus. Et idcirco fili debes lapidis nostri elementa cognoscere, quæ sunt de materia naturæ mineralis, quoniam in ipsis influitur virtus mineralis multiplicativa, quæ respicit ad perfectionem actus mineralis per determinationem, quam accepit à materia minerali, non vegetabili nec animali. Nihilominus quando voles habere mineralia elementa, non accipias de primis: & ultimis pro nostro lapide creando, quia prima sunt multum, imo nimis simplicia, ultima verò sunt nimis grossa. Quando fames tibi advenit, accipe panem, & dimitte farinam. Quando

voles

Digitized by Google

voles facere panem, farinam accipe, blatum dimitte. Et hoc verum philosophicale datum est tibi de elementis figurare, in quibus elementis sunt entia realia mineralia, de quibus movetur virtus cœlestis instrumentalis. Et nota, quod virtus informativa movet instrumentum, & instrumentum movet materiam occultam, & materia movetur de potentia occulta in actum manifestum. Et virtus informativa in materia est per scientiam introducta per artificem in sua naturali operatione.

De virtute informativa, per quam lapis noster recipit creationem, & multiplicationem in suis instrumentis. Et de sulphuritate elementorum. Et de loco generationis.

CAP. XXV.

POst hæc fili per præcedentia potes intelligere & discernere, quæ sit virtus, per quam lapis noster potest, & habet se multiplicare, & unde exit. Et dicimus quòd est virtus mineralis, quæ descendit à cœlo in naturam mineralem, per quam secundum naturæ suæ specificationem ipsa fortitudinem & virtutem accepit mineralem, quæ respectum habet ad totius materiæ suæ perfectionem, in quanto se extendere potest, secundum individuorum naturam, quæ quidem individua in universitate naturæ mineralis inclusa sunt, & in quibus virtute influentiæ descendit, & infunditur virtus formativa lapidis nostri, sicut in semine bruti generati à superfluitate nutrimenti putrida, à vasis testicularibus virtus formativa animalis descendit, quæ virtus postmodum per diligentiam naturæ specificæ informat individua in speciem animalis præcedentis. Et est sicut magister carpentator, qui informat suum artificiantem per suam artem operando. Sic enim est in materia lapidis nostri virtus informativa, quæ respicit perfectionem ejus & alterius. Et ideo dicimus, quòd *est una* virtus mineralis, quæ formal lapides ac metalla, ac *omnia*, quæ inter ea sunt media. Et ultro dicimus, quòd ipsa *est communis* virtus naturæ mineralis, per eam sunt formati per *determinationem*, quam accipit à loco terrestri suæ *generationis*, & *propter* hoc in illo est fixa. Videas ergo si est *res nimis communis* cum ipsa sit in lapidibus, quos tu quotidie calcas. Et nota, quòd ex hoc patet doctrina, in qua terra, anima debeat terminari, & conjungi Mercurius,

Digitized by Google

Et ſuper hoc paſſu videatur epiſtola Alexandri, quæ loquitur de illis, qui dicunt lapides, qui inveniuntur inutiles & nullius valoris. Vnde mirantur ruſtici quando eis dicitur, quòd noſtrum argentum vivum, aurum fit de natura lapidum. Adhuc ſi ipotes melius cognoſcere formativam virtutem per hanc ſimilitudinem. In liquoribus enim gummoſis, ab arboribus exeuntibus, ſicut thus, maſtix, Terebentina pix & ſimiles, cognoſcere potes, quod ſunt humiditates mixtæ in minimis partibus cum ſubtilibus partibus ſiccis, exiſtentibus in arboribus ſuis virtute & mixtione caloris naturalis, quæ fecit humidum per ſiccum pati, & ſiccum per humidum. Quia quando tales liquores ab arboribus exeunt, ſtatim humidum naturam ſuam ſiccam manifeſtat. Quia calor naturalis per totum humidum diſperſus, conſtringitur à ſicco contemperato cum humido, aut à frigido aereo ipſum circundante, & ſic amplius nequit ſe movere in humido, ad formandum illud in figura & forma fructus, cùm ſit extra locum ſui vaſis ſuæ generationis. Videas igitur ne vas aperias, donec totum humidum terminetur & finiatur, ſecundum quod ſuas rotationes, & ſuffiationes excluderet. Hoc intelligitur de terra, quæ non eſt ſeparata à vaſe de terræ terra. Et de hoc habes exemplum de grano frumenti, & de rebus terminatis, quando per frigus aereum conſtrictivum ſe congelant. Iſtæ gummæ ſic congelantur, cùm ſunt extra locum generationis earum, in quo eſt virtus formativa, quæ format dictos liquores cum ſuis duobus inſtrumentis in flores, folia & fructus ſecundū ſuam naturā tantum, quantū ſtant intus dictas ſuas arbores, ubi eſt dicta virtus, quæ eſt calor naturæ. Et per hoc intelligere potes, quòd ſicut materia ſicci terreſtris, quę paſſa eſt per humidū viſcoſū, cū materia humidi, quæ paſſa eſt per ignē, & ſiccū terreū, parata eſt ad lapidē, & in ipſum generata per infuſionem virtutum ſtellarum & loci, ut ſuprà diximus de virtute formativa lapidis. Sic generatur per infuſionem ſimilis virtus in ſemine generaliū, ſcilicet, quando ſemen deſcenſum eſt per totam ſpongioſitatem corporis, & attractum in vaſis ſeminariis, tali modo, quòd dicta virtus accipit determinationem loci, ubi infuſa eſt, & per hoc accipit potentiam formandi figuras diverſas propter differentiam qualitatis loci generationis. Quia quando virtus informativa infuſa eſt in materia minerali, recipit materiam multum in complexione ſiccam, tendentem ad mineralitatem. Igitur ei neceſſe eſt, ut ſit fortis influentia, ut ſcilicet calor ſit ad dirigendum ſufficiens materiam metalli, pro prima digeſti-

one

one, ita quòd illa materia sit satis rara, ut calor simplex valeat illam movere per totum, donec generetur fortior calor in materia fortiori composita, ut possit dirigere materiam fortiorem. Et ideo opus est, ut sequatur mineralem materiam informando secundum loci qualitatem, in quo adjungitur materia secundum suam fortitudinem. Consimiliter est in materia animalium, quæ est complexionata complexione calida & humida, quia locus suus proprius complexionatus est ipsamet complexione, sicut animalium testiculi sunt calidi calore, & humidi atque madidi secundum plus & minus formet spongiosi. Et si virtus format naturæ qualitatem custodiendo & specificando secundum intelligentiam naturæ ad speciem generis, unde exivit. Et ideo dicimus, quòd in qualibet materia secundum suam speciem est propria virtus infusa. Et hoc est, quòd dicit litera chronicæ Platonis. Secundum materiarum merita virtutes cœlestes infusæ sunt, quæ operantur & formant res naturæ in vegetabilibus, & mineralibus. Et nota, quòd influentia calor is naturalis descendit a stellis in æstate, & tunc calefit aer, omnia continens, & calefactus calefacit corpora, & dilatat ea. Demque venit influentia frigoris, calidem aeris comprimens, in centro corporis, & tunc vegetabilia incipiant crescere & germinare. & sic faciunt mineralia. Propterea dicitur in rebus, quòd dimittas stellis materiam ad constringendum calidum in profundum. Et ex isto constat, calorem naturalem debere esse cum calore loci. Et istam vocamus virtutem cœlestem, multiplicativam, vegetativam, mutativam. Quapropter declaratur, quòd noster lapis formatur per virtutem cœlestem, & crescit per virtutem multiplicativam, & pullulatur & gignitur per virtutem vegetativam, & mutatur per virtutem mutativam, & corrumpitur per virtutem corruptivam, & generatur per virtutem generativam de corruptione in generationem. Et ideo virtus cœlestis dicitur multiplicativa, eò quòd multiplicat: vegetativa, quia crescit & fructificat; mutativa, quia mutat; corruptiva, quia corrumpit; generativa, quia generat. Et hæ sunt sex virtutes, quæ determinationē recipiunt à prima, quæ desiderat formari. Et formatio non potest esse sine mutatione & alteratione materiæ. Quare convenit & est necessitas, quòd ista prima sola virtus induat se virtutibus omnium aliarum virtutum secundum proprietatē materiæ alterativæ, & passibilis. Quapropter apparet, quòd non potest formari absque mutatione materiæ, nec mutari sine corruptione,

ne, nec generari, multiplicari, vegetari sine alteratione materiæ illius. Per quod apparet, quòd virtus cœlestis propter formationem scilicet, ut valeat perficere & formare materiam, omnia prædicta facit, & sic declaratur, qualiter natura transit per sua media ad extrema. Declaratur etiam per hoc, quòd nulla materia potest perfici, nisi patiatur diu. Et ideo necessarium est, quòd in tua materia hæc virtus sit infusa, quæ anima est lapidis, quia anima lapidis nostri de lapidibus est, sicut anima vegetabilis de plantis, & anima vitalis de bestiis: non tamen, quod intelligas, quòd sit illo modo vegetabilis sicut plantæ, sed duntaxat ordinem in sequendo, secundum suam potentiam, & secundum quod materia sua sustinere potest potentiam suæ nobilissimæ cœlestis virtutis, & intantum, quantum est sua materia subtilior, de ipsa plus & minus ad nutum suum operatur. Non quòd sit sicut anima vitalis, quæ est actio organicorum, & philosophicalium membrorum, habens in se vitæ potestatem, quia materia naturæ suæ terrestris, & duræ ac siccæ non patitur, sed sicut ars, cum qua Artista operatur in suo artificio. Et ideo tibi necessarium est scire, quòd omnis talis virtus, quæ formatmateriam secundum genus naturæ, indiget duobus propriis instrumentis, per quæ suum formet opus secundum suæ diversitatem materiæ, de quibus instrumentis loquemur in secunda parte capituli secundi. Quia hic te adhuc informare volumus de dictis virtutibus, & per exempla declarare, per vegetabilia sæpè dicta.

De morte lapidis, & de aliquibus causis, & de rebus impedientibus generationem, & multiplicationem: & quomodo removentur per exempli demonstrationem ad respectum naturæ communis.

CAPUT XXVI.

IN lapide nostro filii dicta virtus mortua est, quæ non habet multiplicandi potentiam, ratione suæ duræ, & nimis compactæ materiæ, quoniam per eam ligatus est calor, qui movere se non potest, per quem dicta virtus se regere deberet in informando lapidem nostrum. Et ex hoc tibi damus exemplum de grano frumenti ac omnibus aliis seminibus, quia frumenti granum per se solum existens in materia compacta ac sicca, non habet potentiam crescendi, secundum cur-

Digitized by Google

substantiæ, neque multiplicandi se, nisi resolutione quadam & attenuatione per simplicitatem suæ duræ substantiæ, in quibus substantia dura congelatus est calor infra existens inclusa; hæc substantia terminata est, & mortificata ratione siccitatis & duritiei, in qua terminata est materia, in qua retenus est calor naturæ, Quia siccitas & frigiditas excellentes causant mortificativam qualitatem. Et per hoc potest medicus cognoscere, quòd talis siccitas causans duritiem & mortificationem, aerea indiget humectatione, ut calor naturalis resuscitari possit & extendi in simplici materia aeris, qui est ei materialis cibus, sed hanc grossarum partium densitatem sive duritiem ponere in simplicitatem, non est datum naturæ, nisi per subtiliationem suarum partium siccarum, factam à resolutione, quæ est facta per reincrudationem madidi & humidi materialis gravi, quod erat terminatum in cocto in digestione perfecta, per modum substantiæ albæ subtilis, de qua fit panis, quem comedis. Et reincrudatio dicti humidi seminalis terminati in siccо, causatur ab humido subtili frigido & crudo, quam accipit in sua dissolutione. Quare necessarium est, quòd illud siccum terminetur, aut convertatur in humidum aereum, quod est amicus & cibus ignis, qui sua virtute format nascentia. Sed cùm siccum & humidum sint oppositæ qualitates per suæ contrarietatis differentiam, ideo est opus, quòd per differentiam concordantiæ, elementa de qualitate in qualitatem transmutentur, & una qualitas in aliam, scilicet, siccum in frigidum, & frigus in humidum, & humidum in calidum, ut materia approprietur. & jungatur per ignem, per hujus concordantiæ differentiam. Hoc est dicere, quòd materia sicca grani convertatur in humidum materiale, in quo est naturalis calor, per differentiam concordantiæ, quæ potestatem habet recipere virtutem informativam cœli ab illo. Quapropter apparet, quod natura non transit de uno contrario ad aliud sine medio, per quod causata est differentia concordantiæ, per quam materia transmutatur de natura in naturam, & hæc est specialis differentia, quam habet custodire. Nam aqua est aeris amica per humiditatem. & vicina terræ per frigiditatem. De qua per rarefactionem, alleviationem, & subtiliationem venit reincrudatio in rebus, quæ sunt & fuerunt coctæ, condensatæ, & terminatæ per naturam & artem. Et terra est vicina igni, propter ejus siccitatem, & ignis vicinus aeri propter ejus calorem, à qua terra per rarefactionem, & alleviationem vel subtiliationem fit reincrudatio in rebus,

quæ

quæ sunt & fuerunt coctæ, & condensæ, & terminatæ per artem & naturam. Et condensatio & rarefactio est virtus originalis in elementorum transmutatione, in gradibus rerum. Et hæc est communis doctrina, per quam natura sua elementa convertit. Et ideo granum frumenti quando solutum, dissolutum, & reincrudatum est, transmutatum est de sua natura in aliud opus, ibidem operatur frigiditas, & humiditas, quæ est aqua cruda. Et ideo calor, in quo est vegetabilis virtus potentialiter, sed sentit adhuc formativam virtutem secundi instrumenti, quæ movetur à cœlo ad informandum per aliam informationem naturalem caloren, & per hoc non potest habere modum penetrandi actualiter, nec potest se movere in partibus humidi sui materialis. Quoniam quasi hebetatus est in suo materiali principio ratione frigidi & humidi, quod intravit in suo materiali per resolutionem dicti sicci, cum superfluitate multi, magni, frigidi, humidi. Sed postea à secundo instrumento descendit cœlestis virtus per calorem solis, resolvendo, & diminuendo à dicto humore frigido quantum opus est ad intentionem naturæ & non plus, sed in tanto & usque ad terminum excitationis & accelerationis naturalis caloris, quia perdit materia istam superfluitatem frigiditatis, quæ eam tenebat mortificatam. Et quando istæ naturæ calor, qui est excitatus & acceleratus à calore solis, per continuationem instrumentationis illius caloris se movere incipit in suo madido & humido materiali, per quod ligatus fuit, tunc in ipso se movendo penetrat, & penetrando dilatat, & dilatando format, & convertit suum humidum materiale in suam propriam speciem, & in suum proprium esse, & ens, & sic dictus calor non cessat operari infra suam materiam, vegetando, pullulando, crescendo, & augmentando, elongando, & extendendo, & etiam multiplicando tantum, & à quousque veniat ad terminum, qui non habet amplius materiam humidam, & tunc humor incipit terminari & inspissari per informativam virtutem ab aliis differentem per concordiam, & calor per siccitatem mortificatur, quam granum frumenti accipit in sua terminatione per compactibilitatem & duritiem, tantum & quousq; altera vice in resolutionem revertitur & putrefactionem. Quapropter rota elementorum per naturam tota & in circuitu rotunda gyratur, & erit quousque venerit ad suum proprium terminatum punctum, & sic per evidentē experientiā natura tibi ostendit quòd virtus, quæ est in potentia in semine bladi, in nullo tempore

posita

positæ in effectum & actionem productivam & vegetativam, nisi post corruptionem & putrefactionem suæ materiæ propriæ, quæ causa est alleviationis & subtiliationis, & creationis, quousque veniat ad punctum generationis, quam vocamus multiplicationem, de uno grano in centum, & de centum, in 10000. appellamus, & ideo vix est naturis credere, quòd si granum frumenti non projiciatur in terram, nullo tempore virtus ejus multiplicabitur, quia natura sua sicca non vult illud pati propter causam suæ terminationis, factæ per conversionem subtilis in sui ipsum, & si projiciatur in terram, alleviabit se per resolutionem, & crescet humiditas sua per putrefactionem, per quam ejus animæ vis procedit, non tantum quòd faciat eum multiplicare in calore cœlesti superius ascendendo, ac si melius foret, quam hic inferius, sed sicut erat: vide igitur quomodo separatur per subtiliationem mundum ac purum à vili & immundo & cœnoso, viscoso per elementationem, quam accepit à putridio per rarefactionem, per quam exaltatum est, & fermentum appellatum. Dicimus ergo fermentum res exaltatas in altum, quæ per omnes mundi gentes sunt desideratæ ac sic nominatæ. Quare dicimus, quòd per opera rusticorum virtutes cœlestes adjuvantur, scilicet per arationem, culturationem, seminationem, impinguationem terræ. Et tali modo rustici juvant naturam, ut citius fructus expediantur, & emendantur. Simili modo tibi diximus in magisterio nostro, quia primitus nobis est opus, quòd substantia, quæ est pura nostri lapidis natura, resolvatur per subtiliationem suæ substantiæ grossæ: postea putrefiat, & humidum quod est frigidum, & innaturale benè separetur per calorem solarem, qui contra ignem vadit: postea sibi administretur suus competens cibus, quem virtus jam dicta habet in se permutari. Et per hunc modum materia mineralis adjuvabitur per industriam Alchymistæ: Tali forma, quòd corã omni viro ipsa claro lumine manifestabit effectus suos, & potentias non indigentes probatione logicali. Quia benè cõclusum est ad intellectum rerum hujus operis naturalis, in qua forma artifex hujus operis naturalis debet inclinari, & dirigi per considerationem instrumentalem aut rationalẽ, & non sophisticã, cum in rebus philosophiæ naturalis. Quoniam adhuc non restante, quamvis ingenium profundum habeat logicus argumentabile, aut naturale de rebus extrinsecis, nunquã cum toto per aliquam rationem, quæ veniat ad sensum, potuerit

terit directè cognoscere nec judicare, cum quali natura au virtute per fortitudinem intrinsecus habeat sua multiplicati crescere super terram, nisi pro similitudine, quasi simplicite credendo nostrum magisterium esse aut non esse, nec quo modo fieri potest, quòd nostrum semen in terra sua pullula creścit, & colligit fructus suos & suas messes, hoc nunquan scies nisi cum doctrina experientiæ prius intraveris in philo sophia naturali, & non sophistica, quæ nascitur per diversa præsumptiones fantasticas infusas in illorum capitibus, qu cum prænosticationibus elevatis contra vim & voluntatem rationis & naturæ faciunt multos pertinaciter errare in sophisticatione mentis. Quapropter concludo per rationes suprà dictas, quòd si per industriam naturalem, cum clari & evidentibus experimentis tu non habueris rectam rei cognitionem jam inquisitæ, nunquam ad tam preciosum epulum eris invitatus per naturam. Qui ergo lapidum virtutem ignorat ac proprietatem eorum, qui de potentia deferunt corpora in effectum, & in actum, prout experimentaliter cognitum est, nostro de cibo precioso non gustabit. Est igitur tibi necessarium, ut lapidum nostrorum experientia naturam agnoscas per practicæ viam, mediante theorica, & doctrina ostensibili, aut per revelationem secreti, quia pauca format theorica, nisi per practicam habeas experientiam, & per experientiam practica formatur, ac etiam clara veritas, quæ humanum intellectum illuminat. Fili ergo bene cognoscere debes processum, qui tibi naturam ostendet lapidum ac virtutem, quæ per vim suam convertit illud, quod nulla res alia facere potest, nisi ipsa per similitudinem suam, & illa est res ignorantibus secreta. Est tamen omnibus sapientibus communis, ut lux mundi, noticiam cujus per experimentorum viam habebis, & non sine illis, aut eorum aliquo. Quia de ipsa experientia exivit veritas rei, per quam multiplicatur tinctura adjutorio, informationis nostri magisterij naturalis.

De corruptione & putrefactione omnium rerum. Et quomodo omnis res nascitur, & recipit vitam, & animam naturalem à putrefactione, sicut de ventre putredo matris suæ, per mutationem elementorum.

CAPUT XXVII.

HIc cognoscere potes, quod nulla res potest esse animata, nata, aut creata, nisi post sui corruptionem & putre

Digitized by Google

in quo ignis se habet movere ad formare res naturæ. Et qu
aër esse non potest, nisi habeat naturam ignis, nec ullus p
test aliquam formare speciem materialem ad suam simili
dinem, nisi in natura propinqua, paret, quòd lapis noster e
de materia aëris compositus, quia nisi esset materialis ti
ctura, ignem non posset manifestare in effectu vel action
nec ignis ardere posset sine cibo aëris, (noli intelligere, què
totum sit plus, quàm una natura, ex qua fit totum nostrũ i
geniũ,) nec claritatẽ daret per se absq; aere. Quia in quolib
composito est ignis naturę. & ille certa in formatione mov
tur, & movendo se movet materiã, omni tempore ipsam
semper terminando. Et est necessariũ, quòd ducat movend
ad aliquã speciẽ, secundũ quod formator scit ipsam benè i
formare, sc. ad illam, ad quam materia habebit convenient
secundum cursum naturæ. Propter quod extitit declaratum
quòd non opereris, nisi de nobiliori materia, quam habet
poteris, quia res non fit, nisi secundũ naturã in ea emẽdatu

*De humiditate nostri Lapidis, & quomodo ipsa est aqua permanen
& de diversis actionibus ignis, & de substitutione elementorum grossorum, & de nigredine.*

CAP. XXVIII.

HVmiditas nostra fili, est aqua permanens, quia suum hu
midum radicale non amittit, neq; per ignem combustur
est, nec ignis maris nostri potest ipsum consumere, quin d
uno calore in alium mutare videatur, imò augmentati, me
liorari, & crescere in proprietate videatur. Nam ignis est ej
rectum nutrimentum, & causa ejus nobilis incrementi. Idc
quãdo volueris præparationẽ nostri magisterii incipere, rec
pe aquam proportionatam in qualitate secundum naturam
corporis, quod dissolvere volueris, tali modo, quòd virtus
gnis contra naturã, non superet calorem naturalẽ. Quia cor
pora non sunt ejusdem qualitatis in mensura, quamvis seme
fuerunt omnia unius virtutis, in mẽsura in Domino Deo no
stro, modò habent participationẽ in differentia concordan
tiæ. Nam aliqua ipsorũ non adeo fortis compositionis sunt
neq; ipsorum sulphur tam subtile nec temperatum. Et ideo
fragiliori virtute se disligare possunt Charissime fili, ignis
qui calefacit hominem, leonem frigescit, & ignis calefacien
leonem, ardet & cremat hominem. Per hoc autem scire ha
bes, quarum fortitudinũ sunt virtutes nostrorum lapidum, a
finem, quòd arg. vivum respectu potentiæ sulphuris natur
possit temperari per notitiam certam graduationis in su
prim

Digitized by Google

noſtro artificio, donec ſit cõpleta materia, quia humor pon
ticus & terreſtris per ſuum contrarium alteratus, & adjutus
ſuo ſimili habiliter & aptè ſe digerit. Et tunc in materia com
pleta per gradum dictæ digeſtionis color niger multiplic
tur, non tantũ in ſuperficie, vel in cute, ſed per omnes parte
ſubtiles, & ſeparatas in tota materia per multiplicationem
quæ eſt generata à calore naturali in humiditate radical
Vnde noſtra fit alba tinctura ſicut nix, & tunc dicimus, quò
corpus fuſum eſt, & liquefactũ intus & extrà, & non potenti
vel actione ignis communis, ſed potentia ignis, qui eſt calo
naturalis. Quia iſte ignis apprehendit, imprægnat fortiori ca
lore lapidem noſtrũ, quàm ſit elementalis ignis. Et ſic vide
mus potentias & virtutes rerum, & cauſare, & per earum ef
fectus cognoſcimus. Hanc rem tene ſecretam fili, quòd calo
naturalis prædominans poſt diminutionem humidi extol
lentis omnis groſſitiem & ſubſtantiæ terreſtreitatem, quam
prius non potuit benè diſſolvere. Poſteà per ſuam fortiorem
actionem reſolvit & digerit tantum, quòd venit ad ultimum
ſuæ actionis punctum in digeſtione prima. Et quando mate
ria ſic digeſta, & putrefacta, & optimè cocta eſt per dictam
digeſtionem, natura ſeparat ſubtile à ſpiſſo, & groſſum pro
jectum eſt ad partes & remotas per actionem ſecundæ dige
ſtionis. Et tantum, quantum oportet, convertit ex ſubtili in
ſubſtantiam ſulphuris, ab argento vivo creati, ſecundum hoc
converſio facta eſt per informationem datam calori naturæ
in tertia digeſtione.

De modo philoſophandi. Et quomodo iſta ſcientia & ars non eſt data niſi philoſophis. Et quod congelatio argenti vivi eſt principale ſecretum & finale. Et de patientia operatoris, uſque ad albedinem tranſeundo.

CAP. XXIX.

HVjus ſcientiæ libri loquuntur per voces tacitas fortiter notandas, ad finem, ut principalis res in ipſis contenta.

Et quòd illud ſecretum non manifeſtetur niſi philoſo
phis, & filiis philoſophiæ noſtræ, qui ſunt indagatores & in
quiſitores veritatis, & amatores ejus, & non ſophiſtis pleni
mendaciis, nec avaris, nec amatoribus mundanis, ſicut ſunt
uſurarii, mercatores, & renovatores monetæ, cambiatores,
& congregatores theſaurorum, condemnatis & per diabo
lum incantatis, qui nolunt laborare, nec inquirere, niſi in re
bus palpabilibus, quia imbibiti ſunt & potionati in reb. mun
danis, nec poſſunt aperire intellectum ipſorum ad intelligen
dum

Digitized by Google

medium conjungendi tincturas in puro subjecto : ita e
medium separandi eas ab impuro, quod est res contra nat
ram Et pro isto Mercurio intellige aquam, in qua deport
tur tinctura. Quia ignis quando ab uno subiecto separatu
immediatè introducitur in aliud, nisi per ignem impediat
extraneum cùm sit incorruptibilis. Et ideo est necesse, cù
non possit haberi sub forma essentialiter, quòd habeatur s
forma substantialiter, scilicet in materia Mercurii, quæ
aqua nostra. Et scias fili, quòd noster ignis trahitur à corpo
parum & parum, & postea vertitur in corpus per suum n
bilem calorem. Fili hoc est necessarium semen, cum quo
xatur nostra tinctura in corpore, quando trahitur ab il
cum aqua ignis. Fit impregna igitur corpus ab igne, & mu
tiplica suam combustionem, & fortem habebis tincturam.
intellige secretum. Nam initium est atque complementu
totius, prout in secunda parte dicemus practicæ.

Vade propria tinctura philosophorum extrahitur, quæ tingit argentum vivum congelatum in album, in medicinam rubeam per fermentationem.

CAP. XXX.

TInctura, quam dicimus fili, extracta est ab auro nostro,
illam in auro vulgari fermentamus, quòd portat illa
de potentia ad actum, nec in isto eramus ex toto cer
nec possemus credere, quousque vidisemus nostræ magne
fix potestatem, quæ magno calore suo spiritem congelat pe
suæ exuberantis naturæ mutationem, multiplicatæ in calo
permanente. & hæc fermentatio facta est adjutorio sulphu
ri rubei fixi, & postea non est nisi ignis, aqua & terra, ple
quinta essentia, & per aquam terra abluitur, per ignem ter
tingitur & coloratur, & tunc omni homini manifestatur
Hæc enim est tinctura, quæ à vili terra se spoliat, & de al
multum nobili reinduit se. Et scias, quare nostrum primu
venenum non facit deauratum fumù, quando de ipso Me
curius sublimatur. Ideo, quia in suo ventre Mercurius totam
accepit tincturam fumi, & est impræg natus à dicto fumo, qu
est noster ignis dictus, & per successivam decoctionem, q
in natura sua est correspondens naturæ dicti ignis, qui a
sconditus est in ventre dicti arg. vivi congelati per extensu
nem partium subtilium suæ ignibiliratis essentialis in dirig
do partes dicti Mercurii colorat, & transmutat eum in suam
propriam naturam ignis, qui est pura tinctura, infixa esse

Digitized by Google

Digitized by Google

tutem formativam, & virtus formativa dependet de scient operatoris, in custodiendo cursum naturæ in magisterio, p quod ista est influxa in materia, quia calor excitatus & auc ipsemet movet illam. Sicut in naturâ omnis alterius rei ir fluitur virtus formativa de cœlo & de stellis. Quia cœlum e principiù movens totius naturæ, sicut sapiens operator est i magisterio nostro, per doctrinam suæ nobilis intelligentiæ Revelatum ergo tibi sit, ea duo sunt in magisterio nostro n[e] [ce]ssaria, scilicet, virtus informativa, & instrumentum eleva tum, per quod nostrum debet formari magisterium. Informa tiva virtus est gubernata per quatuor virtutes principales, cō vertibiles & convertentes, scilicet, calor, frigus, humidum & siccum, ad finem, quòd materia tractetur cum instrument directo & conducta & deducta ad illum actum, per quam pa ti debet suam operationem secundum intentionem conve tentis & convertibilis, & in actione debet informari mate ria, ut per ipsam informationem ipsius instrumentum gube netur ad complementum suæ operationis, voluntati opera tori correspondens in materia informata per artem secun dum exigentiam naturæ venerabilis, quæ saga x est, & inten ta pervenire & perficere suum perfectionis opus.

De quatuor naturalibus virtutibus mutativis, & quomodo appellantur, & quomodo operantur.

CAP. XXXII.

INtellige fili, cùm dicta formativa virtus se habeat regen per quatuor antedictas qualitates elementales, à quibus si ne medio, & successivè quatuor virtutes naturales muta tivæ causatæ sunt. Et ideo habes dividere gradualiter infor mationem, quam omnis bonus operator debet influere in materia convenienti, & successivè in quatuor partes, vide licet, In attractivam naturam, vel appetitivam in naturam retentivam & coagulativam, & in naturam expulsivam, & contentivam, & digestivam. Natura attractiva operatur per calorem & temperatam siccitatem; natura retentiva per sic citatem, & temperatam frigiditatem; expulsiva per humi ditatem & temperatum calorem; & natura digestiva per ca lorem & temperatam humiditatem. Et in illa actione, in qu materia melius operatur in complexione ipsius, habes u eam adjuvare, quia secundum plus & minus fortitudini suæ complexionis materia tibi ostendet suam velocitatem aut tarditatem, vel temperamentum suæ differentiæ

tran[s]

Digitized by Google

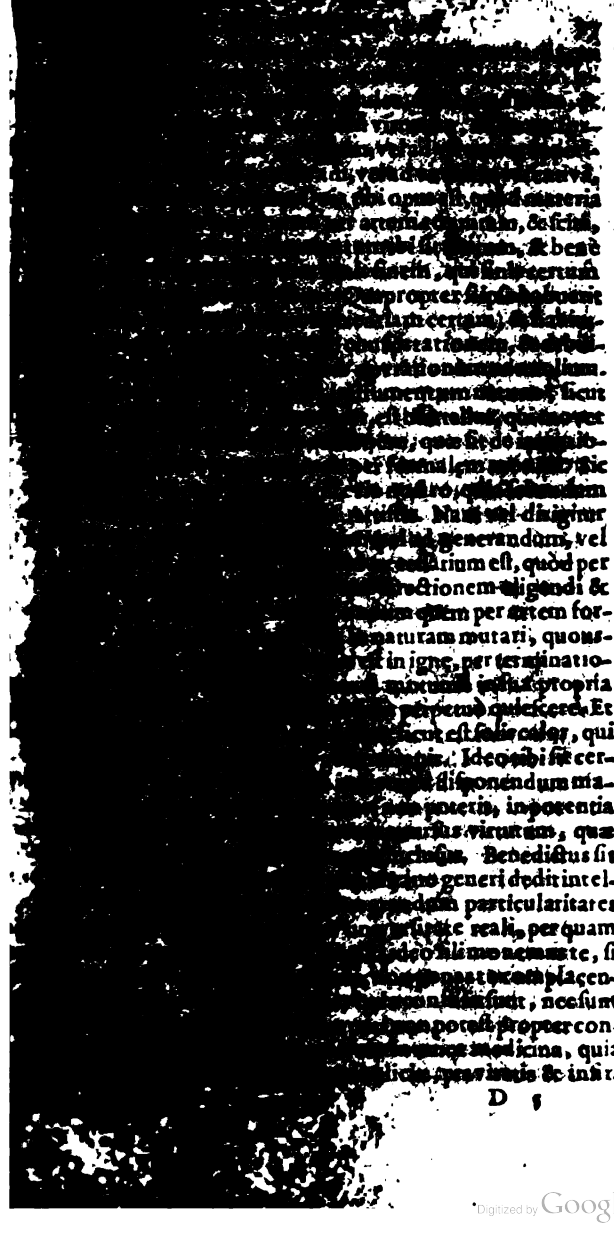

Digitized by Google

mitatis, & confortativa spiritualium virtutum. Habe ergo & tene opinionem securam emorroytorum. Quia tota scientia medicinæ est, & esse potest reducta stabiliter opinioni illorum, qui tantummodo contemplantur in universalitate, in qua est operativarum virtutum congregatio, intellige cursum naturæ. Quia qui multas & plures particularitates scit ad universalitatem reducere, inter alios erit melior. Quia in particularitatibus sunt virtutes confusæ, & in universalitatibus sunt reales virtutes in unum congregatæ, & excitatæ, sicut totius naturæ cursus manifestat, & est medicinarum medicina. Et qui talem habet medicinam, donum Dei habet, quia thesaurus est incomparabilis. Recupera igitur scientiam, per quam tuam possis naturam informare, a qua tale jocale, & tale bonum creatur & formatur per artificium, superans totum naturæ cursum, quia si ars incerta operetur in materia non poterit benè disponi secundum exigentiam intentionis naturæ, nec natura poterit creare illud, quod sibi manet, neque illud, quod petit operator, quia materia defecit, in informativa virtute. Et quia instrumentum, quod erat ad formandum motum, non erat benè rectum, & hoc fecit ignorantia in intellectu tota, quando Artista non habet scientiam cognoscendi certam informationem, de qua dicta materia debet recipere suum motum, per influentiam scientiæ cognitæ ab operatore naturali. Et ideo, quando influit ignorantia & incertitudo scientiæ, natura deviat ab intellectu talis artificis. Et etiam benè debes considerare, & quòd virtus, quæ est in medicina non ei uniatur plus per calorem extraneum, quàm possit dirigere. Quia calor ardens & combustivus, qui venit ab igne elementali, sibi datus est per instrumentum, quæ res nunquam fuit de intentione naturæ, & ideo formare defecit illud, quod petebat Artista.

De informatione caloris naturalis per excitationem factam per ignem communem, vel de informatione naturalis caloris cum calore, qui est contra naturam.

CAP. XXXIII.

FIli intelligere potes, quòd solus ignis naturalis, aut ignis naturæ confortatus cum igne non naturali, cum operatione confortationis, vel creationis, vel transmutationis, uniformiter operatur in materia, excitata solummodo per ignem contra naturam, tali modo, quòd ignis naturalis, in quo

Digitized by Google

quo elvirtus activa, non sit superatus per elementalem ignem. Et in operatione prima suæ corruptionis observare debes, quòd ignis contra naturam superet calorem naturalem innatum in mobili subjecto uno gradu tantùm, & non ultra illum numerum. Quia spiritus individuus, qui est speciei conservativus, desiderans similem generationem recto instinctu suæ naturæ corrumperetur, per suæ destructionem essentiæ, quæ tunc amplius non haberet appetitum similem generationem faciendi. Quia natura exiret per corruptionem & destructionem, quæ contra naturam sunt, & terminum accipere, & finem consummationis, quia non haberet locum, in quo requiesceret, nec aerem, in quo respiraret. Et debet intrare vacuitas, de qua locus erat plenus extranea natura. Et debes habere magnum alembicum, ut materia liberius possit ascendere, & cum parvo igne excitari, ut veniat in aerem. Et non est necessarium, quòd per ignem excitatum aer multum condensetur in aquam, eò quòd virtus activa submergeretur, & suffocaretur nimis in aqua, & tincturæ naturales comburerentur, quando actio caloris ignis elementalis occuparet partes ignis naturalis, aut locum, ubi deportatur. Sicut videtur, quòd magna flamma parvam destruit, & istam in se convertit. Non enim volumus, quòd ignis contra naturam convertat naturalem in tota sui substantia essentiali & accidentali: sed quòd naturalis convertat sua prima potentia in parte jam alterata ignem contra naturam. Et ideo tibi existat revelatum, quòd duæ operationes certæ sunt tibi necessariæ, scilicet, corruptio, quæ facta sit sub suæ formæ conservatione, & per ignem contra naturam fit, cùm ignis elementalis excitatione adjutorio naturalitatis nominis naturalis. Alia operatio est generatio, quæ fit cum igne naturali multiplicato ab igne non naturali & contra naturam. Quia duo ignes isti conversi in igne proprio naturali, scilicet ignis non naturalis de per se, & per accidens, & ignis contra naturam per accidens amore attractationis ignis non naturalis. Et in isto naturali igne sunt reperti & conversi. Quare igitur sunt inter ambo instrumenta naturæ calida, & multùm temperata, ex multùm forti virtute, quæ est alta, & potentissima ad faciendum novam regenerationem aut colligationem multarum virtutum conjunctarum in uno proprio subjecto,

quod est secretum naturæ per artem magisterii conjunctum ad naturam humidi radicalis.

Quæ-

Quomodo materia nostri argenti vivi reperitur. Et quæ est inveniri in omni corpore elementali.

CAP. XXXIV.

SI vis fili nostri magisterii effectum habere, arg. vivi nostri naturam ignorare non debes, quod in omni elementali corpore reperitur. Et omne corpus elementale in quacunque forma naturæ formaverit illud, compositum est de quatuor elementis principalibus, ut per revolutionem circuli naturæ manifestè patet, qui ostendit, quòd nulla res creata vel generata per naturam, jam non erit ideo diversæ formæ seu figuræ, quin per principia naturalia reperiamus eam esse cōpositam ex uno genere materiali, scilicet, ar. vi. quod quidem volumus nominari genus naturæ propinquius generale, tanquam proprium ejus subjectum naturale, in quo domina natura pingit & protrahit suas figuras diversas. Et nota, quando dicimus, propinquius nos ad differentiam generis universalis dicimus, à quo istud descendit. Et quando dicimus illud generale, dicimus ad differentiam majoris propinquitatis alterius generis, quam habet ad naturam. Et ideo cùm de isto sit genus, in eum convertitur, quando per artem vel naturā appropinquat, est primæ formæ generis universalis, à quo alia genera omnia descendunt, quæ sunt argenta viva nostra. Et ideo, cum omnia genera veniant successione naturali graduali à primo arg. vivo, quod est generalissimum, remotum à principali & propinquiori, medio naturæ: quare dictum est materia prima omni generi succedenti, nec sic discordant vel discrepant in natura primi generis, quod est universale vel generalissimum clamatum in philosophia nostra, unde decepti sunt logici & logistæ, quia tantummodo habent in specie vel figura, prout manifestè vides die qualiber, quòd genus nutrimenti convertitur in genus nutritæ rei, quod natura facere non posset, nisi genus convertentis generi & naturæ cōversi concordantiam haberent. Hæc concordantia fili descendit à primo genere rei in tria genera divisoj, scilicet animale, vegetabile & minerale. A primo genere venit vapor, generatus ab elementis immediatè & sine medio. Et iste vapor est compositionis primæ, & de secunda sunt corpora mineralia, & de tertia compositione vegetabilia. A quarta bestiæ, bruta, & à quinta sunt homines. Sed omnia hæc descendunt à genere principali principalissimo, à quo natura recipit arg. vivi naturam, ad creandum omne illud compositum. Et omne compositum ratione dictę materiæ tanquam in primare

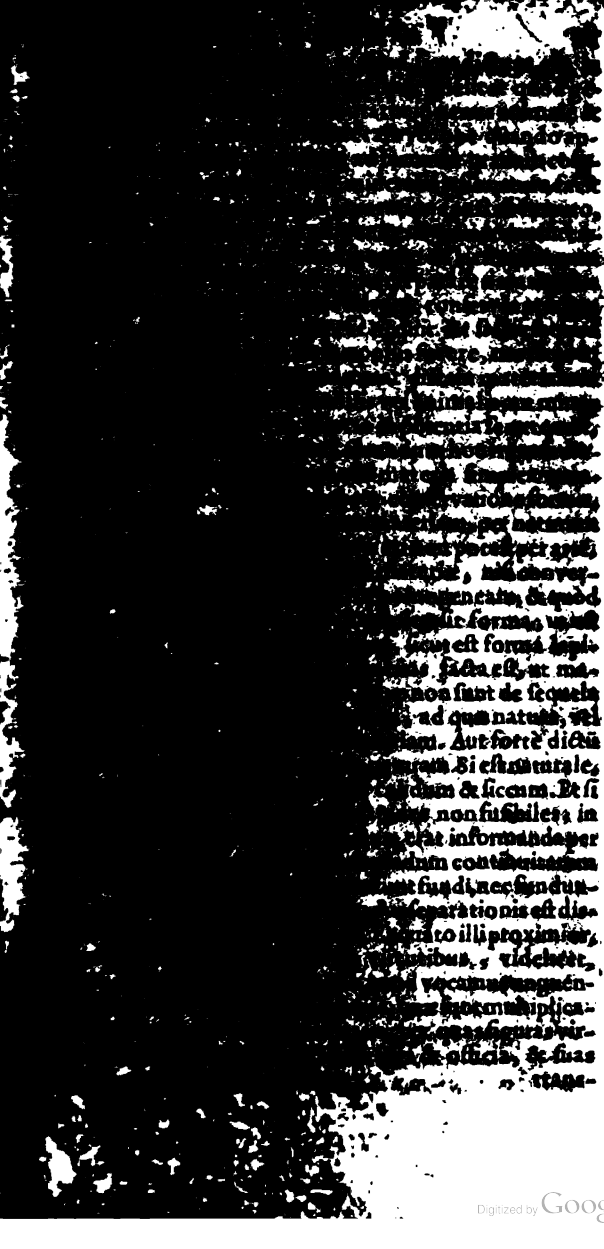

transmutationis propriasactiones, sicut in sua vidimus pro-
jectione, tam in corporibus mineralibus, quàm animalibus.

De genere supremo, à quo omnis natura exivit.

CAP. XXXV.

IDeo fili satis elucidatus esse debes, & videre, quòd nisi es-
set universale & supremum genus, per quod natura guber-
natur: nulla res, quæ per naturam creanda, vel generanda
esset, posset esse, neq; res animata vivere, nisi sustentatione
generis supremi, quod genus est materia naturæ, sed perdere
natura suum esse. Quapropter cùm in tali genere insit ema-
teriali licet confuse sit potentialiter, in materia & substantia
cujuscunque generis: necessitas est tibi, quòd per transmuta-
tionem suæ formæ per certos gradus superationis convertat
dictas materias de potentia ad actionem scilicet in primam
materiam non tamen remotam à genere metallino, sed pro-
pinquam & vicinam ad lineam, aut ad genus, in qua erant in
eorum initio. De qua materia vel genere natura incipit ope-
rari, antequam alia forma esset materiæ primæ introducta,
seu generata propinquiori aut viciniori generi.

*De materia, quæ desiderat habere unitatem formæ, ut de sua per-
fectione in unitate spiritus quintæ essentiæ
integretur.*

CAP. XXXVI.

ISta prima materia Fili, est terra subtilis sulphurea, quę mul-
tum optat integrationem de unitate spiritus quintæ essen-
tiæ, sicut prima materia desiderat aliquam propriam for-
mam, causa & ratione sui complementi: & ideo præparetur
materia argenti vivi humidi per septem distillationes, ut ma-
teria sit pura, cum qua per resolutionem pura forma habea-
tur: & ideo hoc intelligatur in materia sicca & humida: & i-
deo quantò materia nobilior & melior est, tantò desiderat
formam nobiliorem, & quantò nobilior est forma, tantò
magis materiam nobilitat suam, tamen quòd materia sit ha-
bilis ad resumendum illam, sicut est quando approximata
fuerit, aut per artem, aut per naturam ad actum primæ causæ
tunc multum habilis est ad recipiendum formam mineralem
aureicam, quæ clarificat, illustrat, & eam penitùs nobilitat.
Ideo hæc mobilis terra, dictum est subjectum Mercuriale,
cùm in primam substantiam ar. vivi conversa sit, & nullam
recipit

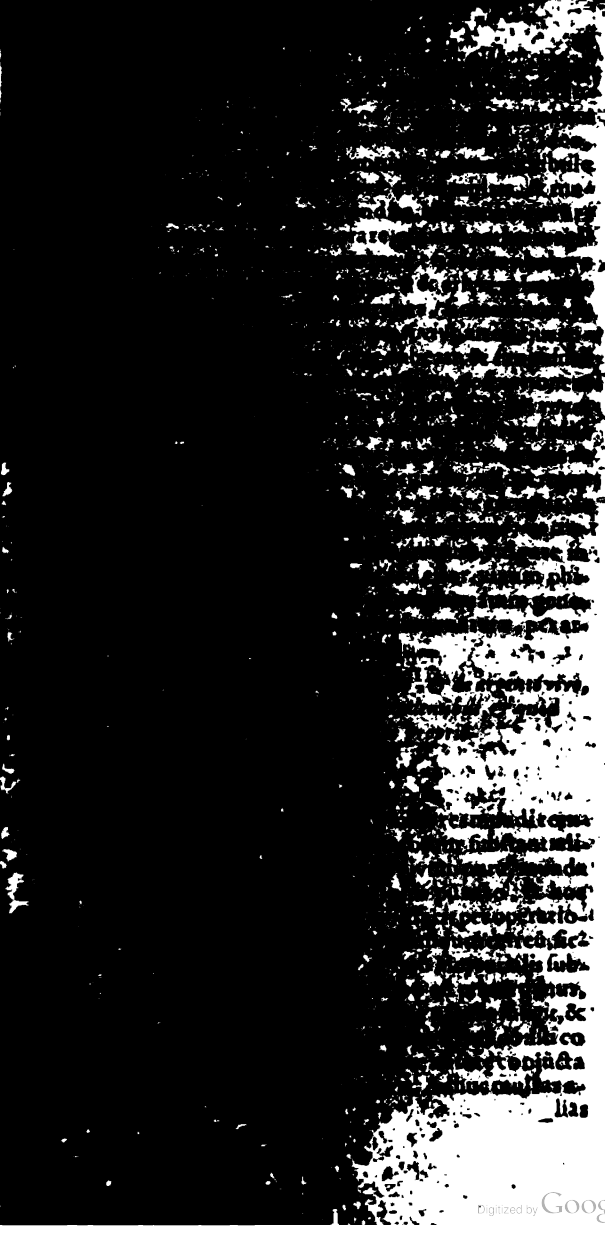

Digitized by Google

lias proprietates habet hæc prima materia, per quas scimus de natura sulphuris hanc esse & ar. vivi. Nam in igne corrumpi non potest, nec in aere, aqua, vel terra. Et habet proprietates dissolvendi, congelandi, trahendi in appetitum, attrahendi, retinendi, expellendi, pellendi, & dirigendi, quod est perfectio & complementum rei animatæ cum contrariis passionibus, per quas proprietates constat certissimè, quòd est de natura sulphuris & arg. vivi, cùm in illis fiant contrariæ operationes, quas facere non posset, nisi esset de natura amborum ac proprietate ipsorum. Et cùm proprietates dictæ nequeant esse sine substantia, sicut nullum accidens sine materia, nos dicimus, quòd hæc substantia non est nisi sulphur & argentum vivum collecta secundum suam compositionem. Per quæ patet, quòd lapis noster in omni loco reperitur causa & ratione proprietatum suarum, & ex illa experientia cognoscimus, quòd est prima materia omnium rerum universalium, quæ per generationem & corruptionem formatæ sunt secundum compositionem earum. Quare nobis declaratum est, quòd est de natura sulphuris & argenti vivi, & propter hoc non est argentum vivum in tota sui substantia, nec in tota sui natura, respectu argenti vivi communis, sed in parte de ipso est, & ideo amicabiliter adhæret suæ naturæ, & ipsius est perfectiva, ratione potentis digestionis suæ, per quam crudum convertitur in coctum, tunc enim natura lætatur natura, & est ipsius mater & ejus naturæ mansio per concordantiam ejus, quæ movetur à prima causa, & unum congelat alterum reliquum, & perpetuò se fixant, & jungi ut sine ulla disjunctione, quæ res fieri non posset, nisi natura unius esset affinitate participans naturæ alterius, & hoc propinquirate & vicinitate primi generis, à quo omnia processerunt. Et ideo dicimus esse cognitum manifestè, quòd hæc materia prima est de natura argenti vivi, & est ei propinqua, cùm in sua projectione defendat argentum vivum vulgare contra ignem ab adustione absque fuga, & eum congelet, & mirabiliter retineat post ipsius perfectam fixionem. Vnde notandum, quòd natura medicina non est, nisi argentum vivum benè digestum, & coctum per naturam sui sulphuris depurati. Et cùm materia argenti vivi sit de natura metalli, ideo penetrat illud & mixtionatur secum, quoniam ipsum est de substantia & natura illius. Quare debes intelligere, quòd argentum vivum fixari debet, primò in quadam decoctione descendente ab una proprietate, quæ est digestio & perfectio ipsius per fermentum solis & lunæ, antequam projectionem facias super argentum

generum vivum vulgare, quia tota aerea est, & propter hoc ad torrendum aret ab igne vel totaliter maneret, quia tota ejus substantia est incombustibilis & aerea, quæ res est operativa & similitudo totius perfectionis.

Quomodo in omni loco Lapis noster reperitur. Et de ingenio quomodo potest reperiri.

CAP. XXXVIII.

CVm ergo fili tibi dixerimus, quòd à talibus materiis omnes mundi res suam accipiant formam substantialem, accidentalem, & spiritualem, propter hoc dicimus, quòd in omni loco nostrum lapidem reperies, cùm de illa omnes res mundi fuerunt procreatæ, hoc cognito, vide qua materia cupis esse philosophus, quia ab omni re, vel aliquibus eorum tu extrahes primam materiam, etiam de potentia in actum, de facto & actualiter, ut jam tibi revelavimus. quòd de illius tantummodo materia, quod ex ipsa solummodo sunt in veritate, magnitudine & potentia erunt procreatæ, verbi gratia, quando faber vult clavum facere, opus est, quòd materiam convenientem accipiat, scilicet, ferrum, quia sine materia ferri non potest clavum fabricare: deinde per sua instrumenta habet figurare, per informationem ab intellectu suo venientem, quousque ad optatum finem veniat: sic est de natura, quia quando vult aliquam rem incipere figurare in forma substantiali, materiam primam accipit simplicem, quæ est sine forma completa, & in illa fixare incipit elementa, quæ sunt de natura diversa, secundum quod sunt depurata & magis simplicia facta in naturali præparatione per actionem caloris temperati, figurando formas diversas, colores, odores, sapores, & in complexionibus diversis, secundum diversitatem mixtionum elementorum in hac prima materia, sive sit in animalibus, seu vegetabilibus aut mineralibus rebus, quoniã ad omnia habet respectum convertibile dicta materia ratione suæ incommixtionis. Idcirco in omnia se habet converti, *veluti* generale semen omnium rerum, secundum operationem influentiarum rerum, & causarum conjunctarum & secundum attractionem loci, in quo est materia. Et propterea genus simile primo, in quo est materia per individualitatem primi generis, quod dicitur genus generalissimum, quod per corruptionem naturalem cum artificio trahitur ab illa materia jam completè formata per naturam & per generationem, convertimus & congelamus in propriam naturam similem

formę ſui primi generis, quod dicitur argentum vivum, quod eſt ſubjectum receptivum omnium colorum & formarum, cum conjunctione ſuorum elementorum, talium, quales ſibi appropiantur, nam materiæ proprietas eſt appetere formas infinitas. Idcirco huic nobili materiæ eſt nobilis adjungenda forma. habeat ergo nobiliſſima elementa, quæ contineant formam aut ſpeciem, quam petis, quia recipiet talia, qualia ſibi miniſtrabis, & ex illis tingetur, & de toto convertetur. Quia fermẽti proprietas eſt lapidem vertere in naturam fermenti. ſcilicet, in naturam liquabilem & fundentem ratione oleaginitatis ſubtilis, & olei incombuſtibilis & fermẽtabilis, quòd leniter intrat omnes partes dictæ materiæ, quæ in liquore permanente ſubmergitur, quæ poſtmodum vocatur fermentum potens. Nam in ſua natura omne metallum convertit, ſecundum potentiam eidem limitatam, & ſecundum quod ſua elementa pura ſunt & temperata. Sic ſimiliter erit temperata Et quoniam hæc materia convertitur, & in omnẽ formam, & in omnem complexionem tẽperatam, ad quam appropriatur, vocamus eum Mercurium noſtrum, ad inſtar Mercurii cœleſtis planetæ, qui eſt frigidus, calidus, humidus & ſiccus ſecundum revolutionem circuli reperitur, vel eſt tẽperatus, vel intemperatus ſecundum diverſitatem pluris aut minoris ſuarum oppoſitionum, conjunctionum, aut reſpectuum. & eo modo hic lapis, quando eſt in aqua, tunc eſt valdè frigidus, & quando eſt in igne, tunc eſt multùm calidus, & quando eſt in aere, tunc eſt valdè humidus, & ſic de aliis elementis. Et iſtud temperamentum debet eligi, ſicut dicit Arnoldus de Villa nova in ſuo Roſario in c. 14. quod incipit: Omnia ſub termino definito, &c. & in fine, &c. Conſimiliter fili, eſt hæc materia convertens ſe ad naturam, cum qua conjungitur, tam conjunctum, quàm diviſim ſecundum modum & virtutem conjunctionis aut diviſionis terræ fermenti. Idcirco fili, ſi velis, quod vertatur ad naturam metalli, conjunge cum natura metalli, cum quo approximatur usq; ad paſſum ſuæ virtuoſæ fermentationis, videlicet, quòd adjungatur ſiccum, quod eſt materia, videlicet ſulphuris metalli cum materia humidi metalli, videlicet aeris, ut poſſit fluere & fundere, eò quòd de homine exivit homo, de tauro taurus, & de metallo metallum. Et in hoc evitabis errores illorum, qui tempore ſuo fecerunt lapidem rubeum ſine aliqua fuſione effectiva, quod in illo venit per proprietatem metalli, quæ eſt liquefacere ſemper. Et notare debes, nullum eſt fermentum metallicum, niſi in auro & argento, quia ſunt tincturæ, per

quas

Digitized by Google

quis nostrum argentum vivum coloratur. Et qui sine tali argento vivo metalla tingere credit, cecus ad practicam tendit, & ad transmutationum suarum effectum, nam aurum tingit metalla in colore aureico rubeo, sicut sanguis, & argentum tingit metalla in colore albedinis benè penetrantis ac intrantis omne metallicum corpus. Si ergo cum auro & argento scis tingere in argen. vivo, tum venies ad magnum secretum, quod est ignis noster, & ista sunt media materialia depurata per ingenium naturæ, in quibus sunt entia realia intensa & virtuosa cum omnibus suis accidentibus, per quæ debes semper contemperare lapidem in mixtione, nutritione fermentatione.

Ad tenendum secretè Lapidis inventionem.

CAP. XXXIX.

TEne secretum, quòd in omnibus rebus creatis & formatis per naturam in eorũ ultima depuratione reperta est materia prima omnium rerum & cujuslibet ipsarum in forma Mercurii Et hoc nobili videmus experientia, si facere velis, quæ materia dicta est genus generalissimum, non tamen quòd accipias sicut capiunt laici, qui capiunt per terminum considerat um, vel per ens phantasticum, sed sicut est ens reale, qui est terminus materialis naturæ, à qua recipit sua principia materialia in actione generationis, quia est ens primũ; qui est terminus materialis in natura, & philosophia nostra sub umbra logicali clamat eum generalissimum genus, quia est primæ naturæ subiectum, quod in tribus est divisum, per quod est genus generis minerális: item est genus generis vegetabilis: & iterum est genus generis animalis. & ideo philosophiam nostram volumus comprehendi à tribus principalibus generibus in arte experientiæ, scilicet, de minerali, vegetabili, & animali. Scito fili, quòd plures libros nostros legent & eos intelligere non poterunt, quia in eis erunt ignoti & absconditi, atq; cooperti termini principales nostri veri intellectus, & aliorum similiter, qui per eorum ignorantiam & defectum laborabunt de die in diem nos reprobare, quia dicimus veritatem, & in fine cognoscentur omnia cum illorum reprobatione. Ideo si posses attingere ad libros nostros à tam manibus absconditos tene, & maximè ab illis, qui hanc tractant artem. In quibus libris apertè revelamus totum secretum. Et super omnia custodi præsentẽ librum ab inimicis mundi, quia magna mirabilia ibi sunt & erunt inventa per nimas experientias, sicut dicemus in secũda parte hujus libri.

Quomodo Lapis post inventionem suam recipit adiutorium ab aliis rebus, ad efficiendum elixir completum.

CAP. XL.

CVm ulterius tibi dixerimus, quòd dictum genus custodiatur ab omni nigra combustione, hoc est tibi necessarium, quia per illud genus omne tuum opus perficies adjutorio tincturarum solis & lunæ, sed opus est, ut scias illud per artem & scientiam nostri magisterii extrahere, prout dicemus tibi in secunda parte, & expoliare ipsum ab omnibus suis extrinsecis figuris, quas natura in ipso posuit, sicut sunt diversarum planetarum figuræ, ac diversorum mineralium & diversorum liquorum. Et de omnibus istis tamen plus in quibusdam quam in aliis propinquius reperta est, & majoris abundantiæ & adhæsionis majoris substantiis & naturis metallorum; secundum quod plus continent de spiritu quintæ essentiæ, sicut inter vegetabilia vitis dicta materia masculina, & magna lunaria, quæ est succus vitalis, & radix frumenti sive straminis & portis & portulaca, malua & Mercurialis & chelidonia, & aliæ arbores, & herbæ, quæ sunt calidæ & humidæ naturæ, quæ portant flores, & gummas, unde potest fieri oleum, quorum genus multum adjungitur materiæ & naturæ metallorum & mineralium, & alia omnia quæ natura sunt calida & humida. Et inter bestias est species basiliſci, & apum quæ faciunt mel, & niel. Et inter liquores sunt sanguis humanus & capilli juvenum hominum acurina, lac animalium & aliæ humiditates viscosæ. Et inter mineralia sunt sol & luna, quia lapidum sunt fermenta. Et de ipsis propinquius exivit dictum genus, quod melius adhæret propriis substantiis & naturis metallorum, scilicet, auro & argento. De quibus debes fermentationem facere lapidis per cõjunctionem naturalem, & postmodum habebit in omne aliud metallum ingressionem mediante fermento, quod attrahit ipsum in naturam propinquam veræ medicinæ, quæ participat essentiæ perfectorum corporum & essentiali corruptioni perfectorum. Et per hoc tibi extitit revelatum, quòd quantò magis appropinquat naturę gradualiter, tantò melius naturæ participat, & quantò magis participat, citius amore naturæ eidem se adjungit, & in eam convertitur. Quia natura sapiens citius gaudet & lætatur cum sua natura, quàm cum extranea. Et sic apparet, quòd per media naturæ habes transire suaviter ad extremitates, & lapidem nostrum trahere de potentia ad actum.

De ter-

Digitized by Google

De terminatione ac fine lapidis in diversis figuris. Et quomodo est inter lapides, & inter sales, & inter vitra, quæ omnes eximerunt de sua natura. Et quomodo debet nasci.

CAP. XLI.

IN hac nobili natura terminatur, & finitur genus (tibi supradictum) quòd à lapidibus traximus, de herbis & animalibus in forma aquæ claræ impregnatæ à spiritu quintæ essentiæ, quam postea congelamus cum vapore sui sulphuris, & tunc apparet lapis, qui antea nobis erat absconditus cum sua homogeneitate liquorosa. Filii nostrum sulphur inter lapides secretum est, & crescit inter sales, & inter vitra de prima substantia, de prima re, quæ est dicta substantia ar. vivi. Filii de hac substantia ar. vivi facimus omne opus nostrum, quia incorruptibile est, sed non de sale, quod terminatur in rupem, nec de vitro, neque de alterius lapidis substantia, sed interilla creamus, quia ipsa credimus esse vasa naturæ, quæ dictum genus elegit. Et ideo, quando lapis noster creabitur, fac eum nasci de ventre matris suæ, nec amodo aliud ponas, quia secum defert virtutem ventris matris suæ, scilicet illam naturam sulphuream, quæ omne argentum vivum congelat. Illa est terra, *in* qua nostrum aurum seminamus, quia posse habere cum recrudendi. Et talem intentionem habere debes in extractione lapidis à principiis naturalibus tam lapidum, quàm herbarum: cùm Deus gloriosus posuit virtutes plures in lapidibus & herbis, per quas si benè cognoscerentur, multa ex eis mirabilia fierent supra terram, quæ simplices absque dubio miracula reputarent.

De magna coniunctione. Et de modo masculi & feminæ. Et de solis & lunæ eclipsi. Et de secunda nascentia nostri argenti vivi, ad faciendum elixir complexum.

CAP. XLII.

MO dò tibi revelatus est locus, unde potest exire nostrum argentū vivū, quod facit conjunctionem femellæ & masculi. Non credas, quòd sit in loco femellæ nec masculi in magno magisterio, imo est quasi mediator solis & lunæ, quoniam sine arg. vi. isto benè non conjungerentur in perfectione lapidis majoris, propter hoc cum dissolveris solem in brilla cum nostro ar. vi. videbis sanguinem hominis, qui requirit receptaculum opportunum, hoc est femellā convenien-

Digitized by Google

tem, quæ portat eum infra suum ventrem. Et hoc erit luna quæ impregnabitur ab igne nostri solis, donec sit nigra sicu carbo. Hoc facit noster Mercurius, qui resolvit tincturam so lis, quæ est rubicundior sanguine draconis, & ipse remane totus tinctus. Postea venit femella, quæ concipit totum hoc & exinde fermentatur donec ad partum. Igitur fili tibi cla rissimè reveletur, quòd generatio nostri lapidis virtuosi & magni precii non potest fieri nisi cum masculo jungatur fe mella conveniens. Quoniam licet absque femella dictum compositum solis possit dissolvi, attamen actio & passio non potest esse sine proportionato in actu generationis & corru ptionis. Et per hoc te facimus scire, quòd secundum termina tionem graduum naturæ componimus & discomponimus; sic, quòd Mercurius in primo gradu suæ conjunctionis tenet actum corruptionis illius, cum quo commiscetur, quousque ambo decollentur, scilicet, & Mercurius & sol, & Mercurius & luna. Sed luna respicit ad actum generationis ad faciendū magnum lapidem, videlicet, quando Mercurius cum Mercu rio conjungitur, tunc non est nisi unum compositum, verum nigrum sicut carbo. Quapropter tunc apparet, quòd noster Mercurius non est femella conveniens, cùm corpus sit de tā magna puritate, quòd per suam magnam claritatem corpus compositum corrumpit, & habet potentiam dividendi suam naturam ab natura extranea, quæ venit ab elementis in eo rum conjunctione. Ob hoc indiget alia nobili femella, quæ habeat potestatem per vicinitatem recipiendi & portandi & nutriendi nostrum charum infantem absque deperditione suæ nobilis materiæ, propterea vertitur nigra, quia ipsum to tum vult retinere. Tunc poteris dicere quando videris hoc quòd luna patitur eclipsim supra totam terram, quam porta in suo ventre, & sol similiter, quoniam nihil inde videtur quoniam ambo eclipsim patiuntur. Et sic vidimus. Vnde sunt multi Astrologi, qui credere nolunt, dicentes, quòd hoc est contra naturam, & de hoc dicunt verum. Sed non haben intellectum naturæ, quia contra naturam est corrumpere cō positum, quòd ipsamet creavit per suam diligentiam ma gnam. Igitur necesse est fili, quòd dicta femella sit substantio sa in natura, & propinqua generi minerali ad omnia acci dentia totius substantię universalis respectu masculi in com plexione. Quoniam de carne exit caro, & ab aqua ventus, & de ventro pluvia. Et ideo necessarium est, quòd habeamu duas substantias materiales & principales, quæ concordan ad unam naturam, & sunt magis approximantes ad illam, n

natu

Digitized by Google

natura passiva de sua plenaria voluntate, & de sua propria natura habeat appetitum recipiendi formam virtutis masculinæ. Velut femina appetit virum per instinctum naturæ magis, quàm ulla res alia. Verumtamen fieri non poterit per simplicem femellam, cùm ipsa venerit, & devallatur à genere generalissimo, ex quo omnes aliæ res sunt generatæ cum linea graduali: sed cum multis operationibus & cum longa digestione, in qua multæ, & quasi infinitæ expensæ indigerent, cùm adhuc opus nostrum non sit inceptum: & quando lapis per artificium subtile natura metallorum cum dicto argento vivo exuberato fuerit creatus. Quoniam necessarium est, quòd noster Mercurius misceatur cum natura duorum corporum, & posteà ab illis expellatur, antequam de illis poterit fieri elixir completum. Et ideo sunt delusi Artistæ moderni, qui credunt esse ad finem, quando deberent incipere, & faciunt projectionem cum magna abusione, quoniam nõ integraverunt totum cursum naturæ, qui durat per spacium duorum annorum, completæ, unde lapis est unius anni, & elixir alterius omni novo Artistæ, qui nunquam fecerit. Sed omni bono Artistæ experto, qui est subtilis, habetur unus annus, & tres menses, quia secundum quod corrumpitur, similiter generatur. Idcirco si est expertus in sua corruptione, tantum magis erit expertus in sua creatione, quoniam id, quod corrumpit, hoc idem creat, & totum hoc per operationem fit, quæ per nos clamatur solutio & congelatio, quas tibi dabimus per practicam scitam, & per nos cognitam in secunda parte hujus testamenti.

De naturis radicalibus ad consequendum, & citius attingendum perfectionem, & naturam specialiorem matrimonii. Et de virtute, quæ exit ab hoc matrimonio.

CAP. XLIII.

PEr hoc fili, cùm noster sol masculus indigeat magis appropriata femella in natura, idcirco eligimus materiam *magis* coctam, per quam decoctionem sua natura vertitur in naturam metalli medii, mediante, quo nostrum magisterium melius completur cum magna perfectione. Ideo fili, tu debes eligere & cognoscere meliores radices minerales naturæ, quæ sunt magis approximatæ & approximandæ in natura liquabili cum toto eorum ingenio. Cum quib. precorte, quòd nostrum magisterium teneas secretum, quoniam generans activè, & generatum passivè, esse debent in una

Digitized by Google

ſpecie & forma conſimili, ſcilicet, forma metallina, quia ſi requirit natura, ſicut loquemur plenius in fine noſtræ theoricæ pro melius intelligendo perfectionem noſtri magiſteri quod comparatur generationi humanæ, ratione diſtinctionis ſui ſexus aut generis. Sed licet dicta femella mineralis ſit de calidiori natura, quàm prima, quæ non habet aliquid de calore nec frigore complexionali, niſi in termino excellenter ſimplici, dicta tamen femella mineralis eſt frigida in natura complexionaliter ſui maſculi reſpectu, qui eſt calidio actu, quàm ipſa ſit ſecundum gradus naturales in complexione generationis. Et ſic ſecundum diverſas actiones per naturam introductas, diverſæ formæ productæ ſunt in compoſitionibus diverſis de potentia in actum. Et ideo ſi femella eſſet adjuncta, & additæ primæ femellæ ſimplici, quæ deſcendit à genere generaliſſimo intentione, quod generatio de ipſis duobus fieret, femella mineralis in hoc caſu, eſſet dictus maſculus ratione ſui magni caloris, & teneret locum maſculi, ſed non eſt talis, ſicut maſculus perfectus agens, qui eſt dator formæ per actionem generationis, & in quo eſt generatio perfecta forma, quæ portat materiam in eſſe cõpleto. Et quia licet in luna eſt forma activa & materialis, eſt tamen remota usque ad certam gradualitatem, & illi convenit dare activum tale materiale, quod habeat poſſe dare ei certam formam ſpiritualem, quoniam aliter eſſet nimis tarda in generatione ſibi ſimilis. Et ad evitandum talem errorẽ, natura nobis oſtendit experiẽtiam certam, qua virtutes ejus debent augmentari. Vnde tibi dicimus, quòd hoc fit ſui maſculi calore, tam in prima conjunctione ſolutionis ipſorum, quã in ſecunda de ſui germinis reductione, tunc copioſe & in abundantia magna cõcepit femella noſtra in ſuo ventre humido ſui maſculi calore, quem poſtea reddit libenter cũ magno impinguato & amplexatione craſſa in ſua reductione, & hoc per attractionem & appetitum, quos natura cepit de calore ſui maſculi in prima conjunctione. De hoc damus exemplum, prout potes videre de aquis, quæ fluunt & defluunt per conductum fortium virtutum mineralium, quibus ſe adaquant & imbibunt, & per illas virtutes convertuntur in lapides, citius aut tardius, ſecundum virtutem mineralem, prout ipſa fuerit per ſuum locum continentem confortata aut debilitata. Et ideo confortamus noſtræ femellæ virtutem cum calore ſui maſculi, ut levius & ſine vi, ſed amicabili amplexu naturæ poſſit ſuum germen primum fermentare, & infra ſuum ventrem tractum, cõvertere, & congelare per calo-

Digitized by Google

rem sui masculi, per quem calorem dictum germen venit in magnam & fertilem exultationem, & tunc nihil agendum in transmutatione naturæ, quia virtus corporalis femellæ nostræ confortata, jam retinet & alterat nutrimentum cum marciali calore, & per virtutem attractivam eidem per concorcum naturæ infusam, trahit ad ipsam, & sic inspissat per subtilem vaporem sulphuris, qui est in nostra minera in similitudine sumi Mercurialis sicci & sulphurei in ventre, cuius ignis non urens nec ardens, qui est vicinus & amicus naturæ. Et ideo dicimus, quòd aurum est magis placens nostro argentivo, quàm quodvis aliud metallum, sicut manifestat suę puræ naturæ conjunctio, virtute cuius argentum nostrum vivum purè congelatur in sulphur multum placens. Quare tibi dicimus, quòd ubi hæc est virtus, ibi est propriè locus certus generationis nostri sulphuris, & transmutationis nostri proprii germinis.

Quomodo generatio non potest venire de qualitatibus nimis remotis. Et de differentia quæ est inter masculum & fœminam. Et de calore philosophico.

CAP. XLIV.

POst hæc fili satis tibi potest esse declaratum, quòd de fœmella nimis frigida, & masculo etiam nimis calido non potest fieri generatio, propter extremitatem, & intemperantiam suarum qualitatum. Ideo capere debes aliā fœmellam, si vis nostrum facere magisteriū, quæ sit calidior, & habeat qualitatem frigoris temperati & complexionati ac materialem humorem, respectu proportionis caloris sui masculi, secundum quod corpus naturale requirit. Nam à tali proportione fit patenter, & extrahitur generativa virtus de potentia ad actum. Vis ergo fili, quòd dicamus tibi, in quot rebus debes cognoscere virtutem, qualitatem & quantitatem philosophici caloris. In quatuor igitur rebus eum habes cognoscere, scilicet, in subjecto, in quo est secundum naturam, quod est arg. vivum. Nam secundum qualitatem materię, vel proprietatem recipit propriam determinationem, ut patet *in elementis*, in quibus est secretum secundum naturam, & in illo, *quod* est procedens ab informativa virtute, habentem respectum ad cœlestem virtutem, quæ est naturæ naturatæ informativa *virtus*, & hæc dependet à naturali calore. Tertio habes considerare in virtute potentiæ generativæ simplicis, & illa dependet à calore ignis communis simplicis bene informato. Et ultrà debes considerare proportionem hujus tertiæ virtutis inter alias, scilicet, quod virtus potentiæ

generativæ teneat in se captam formativam virtutem, scilicet calorem artificialem rectum & gubernatum ab Artista respectu cœlestis virtutis, & quòd dicta formativa virtus, scilicet, calor artificialis excitans, captam teneat sua temperantia magna, quæ fit frigiditate contemperante ac temperante calorem stimulativum & cogente calorem, remanente in profunda compositi compositione. Nota, quod ignis philosophorum constat ex quatuor: Igne videlicet innaturali apposito in subjecto proprio argenti vivi, sicut præcipit philosophus, cùm dicit, quòd proprius ponatur ignis in corporibus, & calor naturalis simplex illius subjecti, est calor virtus informativa, & proportio istorum trium, quia si unus excedit alium, præoccupat ipsum, & diminuit ab actione sua, sicut per calorem digestibilem apparet, videlicet, quòd virtus potentiæ possit operari, & si non, quod operetur sub potētia virtutis informativæ & ejus influentiæ. Et quòd subjectum dictę potentiæ non sit excedens, vel caloris in quantitate, & hoc fit per solutionem. Vnde nota de temperamento ignium similitudinariæ in quantitate substantiæ, hoc est quòd non excedat in potentia dictam virtutem, tali actione, & quòd non diminuatur materia, nec sit in qualitate contraria repugnās, & hoc habes scire, quòd alterum elementorum debet poni in alterum. Et quanta proportio erit talis potentiæ in actione sua, tanto erit activum productum majoris virtutis operativæ in suis naturalibus operationibus secundum cursum naturæ. Et quia fili fortè tibi videbitur impossibile esse cognoscere ad faciendum magisterium, nos tibi declarabimus clarius in secunda parte, cùm pro hoc faciendum tibi dixerimus, quòd addes solem & lunam quousque patiantur eclipsim, & sunt in capite & cauda draconis, tunc fili fecisti unitatem de pluralitate, de qua natura novam generationem faciet, quādo dicta unitas in se pluralitatem continet essentialem, & nō accidentalem, quæ venit ex parte Mercurii vulgaris, qui accidentibus plenus est. Et ideo venit error illorum, qui decipiunt homines per suas accidentales tincturas, & credūt, quòd illud sit arg. vivum nostrum essentiale & substantiale, quod quidem habet majorem virtutem in centuplo, quàm accidentale, quia operationes essentiales & substantiales nobiliores sunt, quàm accidentales, & melius in nostro magisterio. Et in illo casu declinat ars à similitudine naturę, quia materiæ naturæ respectu materiarum artis, non sunt nisi accidentia philosophicè loquendo vel mediocriter. Quare opus est naturæ, quòd subtilius habeat formare creaturas suas omnes,

Digitized by Google

omnes. & cùm ars non possit adeò subtiliter operari, opus est, quòd ei secundum suam potentiam succurratur, & adjuvetur. Et hoc est, quòd ei non administretur materia tam subtilis, scilicet per pluralitatem essentialis & substantialis materiæ per omnia ejus accidentia. Et quantò natura est magis essentialis per unitatem pluralitatis, tantò virtus est pluris majoritatis & magnitudinis in essentia activa & passiva, nec dicta virtus habebit in se operationem nec aliquod subjectum essentiale, in quibus benè se sustentare possit sine tali actione & passione. Et ideo talis pluralitas in nostro magisterio naturaliter desiderabilis est.

Quomodo ex unitate argenti vivi nostri, quod est factum de pluralitate, exit virtus simplex assimilativa lapidis.

CAP. XLV.

AB hac unitate fili facta in pluralitate exivit quædam nobilis potentia, & unum secretum principium naturale, quod per suam simplicitatem à se transmittit foras de primis realibus entibus ad finem, quòd in illis manifestentur sua secreta. Et sic per simplicia secundaria revelantur potentiæ primæ specialis in unum conjunctæ, quod nominamus chaos, natura, origo, leo virdis, argentum vivum, unguentum, oleū, pastura & liquor magni valoris. Ideo, quia multæ virtutes unitæ sunt in unum potentia naturæ, per artem magisterii gubernatæ. Et de illa exeunt operationes secundariæ, quæ ad generationem tendunt. Quia finis realium entium prædictorum est in fine primorum simpliciū, & sic est in toto cursu naturæ, secundum quod unum ejus reale per suam substātiam nobilem, ac ejus dignitatem habet plus vel meliorem virtutem, quàm aliud. Et quantò majoris virtutis est, de tanto ejus operatio est in majori & meliori virtute ac potentia. Et ideo in sophisticis operationibus possunt revelari omni inquisitori hujus scientiæ & scrutatori secretorum naturæ, & suæ nobilitates secretorū, quæ sunt in entibus realibus, quod dictum est, si sciat ea considerare, per quas notitias ad magnū nostrum secretum poterit devenire, dum tamen habeat primò notitiam de substantiis materialibus, à quibus exeunt entia realia de potētia in actū. Et ideo fili scias, quæ species sunt in majori virtute, & illas sub quib⁹ partes individuales erant virtuosiores respectu proprii generis ipsorum. Et ideo aliqua individualia sunt in natura mineraliū, quæ majorē & nobiliorem habent operationem, quàm alia, sicut sunt primò sol,

postea

postea luna, & sic secundum quod virtus est major in uno genere, quàm in alio, sic ejus operatio virtuosior est in illo, quã in alio. Et ideo noli operari nisi in dictis duobus luminaribus, & in eorum mediatore, qui est noster Mercurius, quia eorum operatio est nobilior & majoris virtutis in sua specie, quàm in aliqua alia. Et quando videris, quòd pluralitas duorum convertetur in unitatem, aut totum in genus unum per potentiam principii activi & simplicitatis dictæ nostræ materiæ, tunc omnes ubiq; in uno participant fines specierũ, & in isto generis principio, & in ista unitate finis individuorũ incipiẽt primorũ, quas natura possidebit. Et ideo necessariũ est, quòd corruptio istorũ sit incipienda & principianda ad dissolutionem sui generis novi, in quo sua prima materia vel natura salvata est. Quare patet manifestè, quòd sine simplicitate non esset potentia & dominatio in cursu naturæ, & sine posse nõ esset species, & sine specie individualia non essent, quia necessarium est, quòd habeant esse sub una specie propria. Et sic tibi revelatum est fili, quòd cum intensa simplicitate omnia entia realia, & eorũ naturæ movent se, & etiã phantastica, & quantò eorũ major est motus, tantò melius potes cognoscere, quòd virtus naturalis est majoris potestatis, & per consequens ejus operationes, & ideo in majoritate, & in virtute motus, multiplicatur majoritas & virtus suę operationis. Notitiam autem majoris virtutis habebis per notitiam amplioris motus, si scias ejus majorẽ finem cognoscere, quia motus venit à potentia, & potentia à simplicitate, intellige corporaliter & naturaliter. Et simplicitas venit à subtilitate, & subtilitas venit à solutione, quæ est finis corruptionis individuorũ veterum vel antiquorũ. Ideo dicimus, quòd per solutionem trahitur lapis noster de potentia in actum, cùm de illa descẽdant entia realia concreta, quæ sunt instrumenta omniũ naturarũ phantasticarũ & realium per confusionẽ nobilis mixtionis, & inde veniunt omnia nobilia agentia, in quibus sunt majores motus, & in nobilibus patientibus, in quibus semper moventur sua agentia propria Et quando motus habent majores virtutes ad agentia, unde recipiunt nascentiã & originem immediatè, quam non habent in patientibus, de tanto ipsorũ operatio est majoris virtutis in activis, quàm passivis. Et ideo sol est majoris virtutis, & majorem instinctum habet generationis, & citius creandi sibi simile, ratione sui motus, quàm luna vel alius quivis planeta in toto cursu naturæ, sicut homo majorem habet appetitũ, quàm fœmina, & anima melius, quàm corpus. Si ergo fili scis talem masculum appropriare

priare tali fœmellæ, habebis puerum, qui nunquã morietur. imò faciet mortuos vivere, & post mortem vivet cum illis.

Quando Artista debet considerare potentias duorum argentorum vivorum post coniunctiones ipsorum, & differentias sui effectus respectu suorum effectuum.

CAP. XLVI.

POstea fili non debes ignorare potentiam istorũ duorum argentorum vivorum, quando scilicet simul conjuncta sunt per dissolutionem, cum unum sit activum, aliud passivum. De istis duobus per concordantiam differentialem, quæ venit à potentiis & virtutibus unitis, exeunt quatuor naturæ principales, quæ vocantur alio modo quatuor virtutes animæ regitivæ. Prima nominatur attractiva vel appetitiva. Secunda natura retentiva & coagulativa. Tertia natura expulsiva. Quarta quæ est continens, digestiva. Natura attractiva facta ex domino caloris per siccitatem temperatam. Retentiva fit per dominium siccitatis. Expulsiva fit ex dominio humiditatis & constrictivæ frigiditatis. Et natura digestiva fit per putrefactionem, quæ facta est per dominationem caloris per moderatam ac temperatam humiditatem. Natura attractiva movetur à masculo calido, & retentiva à terra patiente. Expulsiva movetur ab humoribus parentum, qui miscent se in dicto genere, quod nominamus arg. vivum, quod quidem propinquius descendit à genere generalissimo. Et digestiva movetur à qualitate ignis corporis temperati cum ipsorum humore per decoctionem omnia simul immiscendo. Quare nos vocamus & dicimus omnem meliorem partem totius compositi digestam & separatam, unguentum, animam, aurum nostrum & oleum. Unguentum, quod colorat & tingit & fundit, & facit fluere omne arg. viv. ratione suæ perfectionis, quam ac quisivit per dictam digestionem, quia in eo frigidum convenit cum est in calidum, siccum in humidum, ponderosum in leve, quodlibet per sua media, & quilibet per suũ motorem. Fili si nescis differentias, quæ sunt inter calidum & frigidum, masculum & fœminam, nunquam scies opus nostrum facere. Scias, quod nihil potest nasci nisi ex fœmella & masculo, nec aliquod germen generari nisi ex calore & humiditate. Fortitudines appetitivæ sunt masculinæ calidæ & siccæ, & sunt ignis coagulantis. Retentivæ sunt etiam masculinæ, frigidæ & siccæ, & sunt terra. Et fortitudines mundificativæ, aut digestivæ, scilicet, alterantes sunt fœmellæ calidę & humidæ, & sunt aer. Fortitudines expulsivæ sunt similiter

fœmellæ

fœmellæ frigidæ & humidæ, & sunt aqua. Et quinta fortitudo vita est infantis nostri, quæ amplius non est alicujus qualitatis, scilicet frigiditatis, humiditatis, siccitatis, & caloris, quia non amplius calida, sicca, frigida, nec humida, neq; fœmina, vel masculus. Fili noster infans habet duos patres, & tot matres, ideo delicatè nutritus est ab eorum tota substantia, regnat & regnabit in mundo, nec morietur. Fili fortitudines appetitivæ sunt calidæ & siccæ, & sunt illæ, quæ attrahunt, tingunt, & colorant, formant colores sine separatione vel alteratione, & istæ exeunt ab igne, qui est eorum pater. Fortitudines retentivæ, frigidæ & siccæ sunt illæ, quę adjungunt colores corporibus, & ea mollificant ligando forti vinculo dictas tincturas sine separatione aliqua. Fortitudines digestivæ, mundificativæ, sunt illæ, quæ mundant & lavant immunditias corporum, & de ipsis extrahunt primam naturam & ipsam ardentem, accensam, & illuminatam constituunt & ordinant, quia sunt calidæ & humidæ. Fortitudines expulsivæ, frigidæ, & humidæ sunt illæ, quæ expellunt vitia mundi, & quando sit opus, ipsa transmutant corpora inter se simul, quousque in illorum crudam naturam transierint, & pòst, quando quodlibet elementorum, omnia versa sunt in unum, nunquam separabuntur neque dividentur. Et sicut quodlibet ipsorum fuit in corpus redactum totum, sic etiam in corpus vertitur, & sic per artem se componunt, & in unum adduntur, & adjunguntur eorum naturæ. Quinta verò virtus est illa, quæ totum facit, & omnia ducit & conducit ad finem suæ compositionis, & est spiritus quintæ essentiæ per naturam influxus in compositorum substantias ad finem, quòd sua virtus per artem sit reflexa, & infixa in ipsis corporibus.

Quomodo lapis sortitur diversa nomina per suos diversos effectus.

CAP. XLVII.

FIli, quando voles nostrum magisterium incipere, non opereris, nisi de naturis melius lucentibus. De quibus naturis melius lucentibus minor mundus creatus est, quas tibi nominabimus per suas proprietates. Scias ergo fili, quòd sulphur est ignis, & magnesia est charissima nostra terra, & secundariè est aër noster, & argentum vivum est aqua nostra viva, quæ fluit & currit per totum corpus. Sed spiritus secretus est aqua secunda, à qua omnis res habet accipere nutrimentum,

Digitized by Google

mentum, & omne germen, vegetationem, & omne lumen illuminationem debet habere. Si autem operationem desideras facere magistraliter, & per artem sine falso, necessarium est, quòd in coæqualitate naturali ducas omnes istas naturas, scilicet calidum & frigidum, humidum & siccum, masculum & fœmellam magistraliter. Ex hac conjunctione patet principium generationis lapidis, & posteà nutries per aquam, quæ secum portat in illa lumen & vitam, ac spiritum, coagendo æqualiter opus tuum cum residentia, constantia, existentia, atque compone istud secundum compositionem illorum, de quibus vult componi, scilicet, sol & luna, & Mercurius noster. Fili de diversis naturis fundatur nostrum compositum, quoniam corpus & quantitas ipsius à melancholia fiunt, tunc ignis, qui est cholera rubea compositus & additus est cordi vel epati ad benè dirigendum illud, quod ad cor venit, post hanc digestionem materia per ignem digesta est expulsa & trusa ad epar, cui additur aer, qui est sanguis fluens & decurrens per omnes venas corporis, & tunc apparet color, quando in rubeum totum versum est. Et aqua, quam phlegma vocamus, posita est in pulmone, & ascendit in lingua, & aliis oris instrumentis. Sic fili opus est tibi, quòd per scientiam & mensuram artis, addas naturas, quousque corpora facta sint spiritus per fortitudines accidentales introductas in cursu philosophiæ nostræ per artem magisterii. Adde ergo duas naturas, quousq; traxeris totam naturam puram & lucentem, atque claram. nam de illis duabus debet una clara nasci, quæ totum genus suum illuminare debet. Custodita tamen corpora in suis liquefactionibus, quando eris in opere, noli transcendere mensuram, quam signa naturæ tibi monstrabunt in qualibet decoctione, quia natura in naturam mutatur, quousque corpora in eo remaneant permanentia ad liquefactionem, & ad fusionem, propter permanentiam materiarum fixarum, quæ sunt nostra secreta bene temperata & humida, in quibus corpora versa sunt per artem magisterii, & sunt unguenta, olea, fermenta, & animæ, & soles, qui lucere non cessant supra terram nostram, atque radiare, quare laborare oportet te, in attenuatione naturæ, ad formandum corpus philosophiæ, quousque sit aqua clara, quæ aqua vocatur aqua sapientiæ, nam tota est aurum & argentum, delata in actionem elementorum spiritualium, in quibus quiescit & gaudet quintæ essentiæ spiritus, qui totum facit.

Quo-

Quomodo Artista & operator debet custodire naturam spiritus quintæ essentiæ sicut formam formarum. Et quomodo debet illam intelligere. Et de mensura ignis.

CAP. XLVIII.

IDeo fili necessarium est tibi custodire naturam spiritus quintæ essentiæ, si vis aliquid facere, quæ quidem à prima causa dependet, sicut forma formarum, quæ posuit se in dictis quatuor naturis honorabilioribus, & est nominata anima elementorum, lumen clarum, & spiritus quintæ essentiæ. Et quia omne formatum substantiale immediatè descendit ab ista causa proxima quinta, & nos clamamus eam matrem matrum omnium aliarum formarum. Fili non debes intelligere, quòd hæc forma & spiritus sit nec calidus, frigidus, siccus, nec humidus, nec masculus aut fœmella, sed intellige, quòd causa magnæ perfectionis ejus attingit ad quælibet earum quatuor naturarum, nam sine spiritu isto non esset complexio in aliquo complexionato, sicut manifestè cognoscimus & videmus cum certa experientia in ligamento & complexione quatuor elementorum, quæ quidem contraria qualitate sibi ipsis repugnant, quia repugnantia dictorum elementorum contrariorum non possent concordare quòd in unum redirent, nisi esset illud nobilissimum medium, quod confusè per omnia vadit elementa, & in qualitate suarum naturarum participat. Idcirco fili, si istud vis cognoscere, illud est quod ponit inter inimicos pacem, & ad illud convenit attendere, & gratia exempli, aër & aqua sunt inter duos inimicos, aër inter calidum & frigidum, & aqua similiter cum sit inter humidum & siccum, scilicet inter aërem & terram. Et ideo quando volumus, quòd siccum convertatur in humidum capimus instrumentū quod est in aqua, quæ quidem participat per humidum humido radicali, sc. vapor humiditatis aëreæ discordante à suo phlegmate aquatico, in quo spiritus quintus delat' est, sine quo vapore, qui est materia nostri germinis deportati in suo phlegmate, quod descendit à dicto genere generalissimo, non posset congelari. Idcò tibi dictum est, quod benè scias substantiam aëream disponere lapidis nostri, & substantiam terræ ejusdem lapidis, quæ est sua mater, quousque sint absq; separatione benè conjuncti. Fili substantia aërea est materia nostri germinis, quæ alio modo aqua nominatur permanens, humiditas cujus multum calida est, quia indura est proprietate ignis naturæ. & ideo opus est, quòd scias eam dispo-

ner

nere & cognoscere, supra quam terram debes eam congregare. Nam ibi est vis tota, omnesque virtutes ibi jacent nostri lapidis. Nam si substantia germinis esset congelata & conversa in ventre matris suæ, quæ est vas naturæ expirata aeritate, quæ suæ participat essentę per vim excitativi caloris, gemen sine anima remaneret, nec amplius haberet pulsum, neq; motum alicujus spiramenti. Et sic ad modum terræ mortificaretur in albo colorato, quæ indigeret spiritu vivificativo, scilicet aere, in quo omnis res vivificatur & inspiratur.

Quare terra nostra absq; spiritu isto non portaret aliquem fructum, nam iste spiritus eam perficit. Velis ergo fili aeritatem volatilem in terra sua congelare, amoroso nutrimento ignis appropriati, sicut infans inter brachia matris suæ, videlicet, quòd dictus ignis sit in isto gradu proportionatus, quòd vim spiritus calidi & humidi non superet. Nam ipsius spiritus natura calida citò resolveretur per ignis impropriį flāmam, sicut virtus magnæ flammæ virtutem parvæ annihilat. Et debes in hoc casu assimulare naturæ, scilicet, quòd non capias de igne elementali in generatione rerum naturæ, nisi inquantum indigebis ad proportionem excitationis ignis naturæ, qui movetur per totam materiam. Et de tali similitudine natura, in qua est virtus generativa, est tua directrix & magistra. Quare scias eam intelligere. Nam ipsa magna sapientia provisa, & magna solicitudine in suo naturali opere non capit de igne elementali, nisi tantum, quantum indiget ad informationem suæ materiæ. Sic fili debes tu facere, scilicet, spiritum humidum dictum infigere in suam terram, & suaviter desiccare per calorem, quem nominamus escatesim, ipse enim patitur sensum naturæ, quia sufficit ei, quòd siccitas terræ sustentetur per siccitatem multum debilis ac tenuis ignis. Et cùm toto hoc per calorem subtilem dicti ignis sua sibi natura excitetur, absque transgressione virtutis illius, quia per illam spiritus calidus ad profundius honorabilis materiæ penetrat & intrat, sicut anima corpus intrat hominis ad vitam dandam. Fili, hæc est veriſſima substantia aerea, quam debes per ingenium naturale cogere, & eam in corpore fixare, ne mortificata remaneat. Et post hoc projicias suum phlegma cum omnibus superfluitatibus, & tunc habebis substantiam terream benè dispositam per humiditatem & calorem, sine separatione unius ab altera, & totam conversam ad naturam aeris, quod ligamen factum fuit per dictam aquam, quæ est medium sicci & humidi, & inceratio naturæ

vocatur, aut naturalis, eò quòd natura facit eam per generationem & vivificationem rerum mortificatarum, quando per sublimationem conterm nat siccum cum humido, & econverso. Hæc enim mixtio est naturæ, quia cum igne fit, & sine illo non. Ideo necesse est, quod de multum subtili terrestri, & fortiter digesto ac subtili calore aereo sulphur sit compositum, sicut in vase naturæ; in quo dictum humidum & dictum terrestre simul misceantur subtiliter, & per minima, & insensibiles partias, sic ut minimum terrestris sicci & minimum humidi ad quantitatem unius grani de uno, & ad quantitatem similem de alio congregentur simul, tali modo, quòd unum nec aliud separetur a partibus generis sui, sicut per eorum sublimationem apparet manifeste. In qua certa & approbata experientia videtur, quòd hoc totum volat & ascendit, vel in toto remanet inferius. Et sic per artem invenitur, quòd nulla partium separatur ab altera, postquam natura hæc colligaverit cum majori & minori, & cum magna & miraculosa solicitudine. Fili, hoc totum fit in primam nostri lapidis creatione, & est alterarum rerum mixtio, aliàs vivorum argentorum alterorum unio, quæ possunt colligari in essentiali spiritus quintæ unitate essentiæ per alterationem, adeo quòd nunquam postea separabuntur à suis homogeneitatibus, sicut postea videbitur per experientiam sublimationis, quæ potest aggregare hoc, quod de uno genere est. Postea non debes ignorare, quòd necesse est, ut medicina nostra de una natura & uno genere componatur & componi debeat.

Quomodo sublimatio separat purum & mundum ab impuro & immundo, per subtilitatem ingenii artis & naturæ. Et quomodo debes intelligere animam. Et quid est anima.

CAPUT LXIX.

POsteà fili sublimatio nostra separat totum purum & mundum, quod collectum est Mercuriali unitate, a fecibus grossis terrestribus & immundis. Et ideo tibi necesse est legere, scrutari, & multis considerationibus rationabilibus studere super isto regimine, quia hic est totum periculum, & utilitas tota, totumque magisterium, scilicet, puerum nostrum informando, ac animam in corpus ejus inspirando cum humore & calore veri luminis & clari quinti, quandoquidem tunc videbis transmutari materiam de colore in colorem, nec intellige, quòd hoc vi fieri debeat, sed per ingenium & subtili-

Digitized by Google

subtilitatem, quas à natura debes intelligere, nam per ipsius sapientiam habet natura multam solicitudinem habendi, & deportandi materiam ad suam perfectionem. Quare si omni tempore desideras opus invenire per naturam, administra semper naturæ disponere suam materiam cum scientia totaliter, secundum quod natura eum disponere requirit & petit. Nam tunc suum proprium faciet debitum, quia formabit, collocat, & permutat materiam & non tu, quando eum reperit, quòd per artem respectu principiorum naturalium sibi appropriato stabilitata est & præparat materia, tunc natura per solicitudinem & intelligentiam in obediendo materia totam perficit materiam. Et sicut nihil habes agere nisi administrare naturæ, eò quòd nulla forma excepta anima est movens materiam secundum proprium suum actum, & sine motu res non potest generari. Et ideo ab anima totus provenit effectus. Non quòd intelligas quòd hoc sit secundum quod sit organicum corpus philosophicū, & habeat potestatem vitæ in animalibus, sed sicut operator est in artificio suo. Et ideo fili hæc anima non est virtus sexta, sed est virtus quinta quatuor elementorum, quæ supra resultat, & de puriori essentia quatuor elementorum. Et ideo in sphæra *ignis quiescit*, & ibi habitat per continuum motum, & causa *sui motus est ejus* calor excitatus naturalis per ignem simplicem elementalem, sicut in eodum gradu. Custodi ergo ipsum ne exeat præ calore nimio, & habeas cū in amore.

Quomodo naturæ elementales exeunt à masculo & fœmina ad faciendum generationem.

CAPUT L.

CVm autem fili de quatuor naturis suprà dictis duæ à masculo, ac aliæ duæ à femella dependēt, unde vis est quòd in simul habeant pati in mutatione suarum naturarum tantum, donec suprà dicta virtus quinta ponet ea in vera concordantia, & ligatura cum eis per talem ligam, quòd nunquam ad finem termini suæ mixtionis, aut per se aut per *accedens* separatur ab eo quousque per corruptam separationem edictæ virtutis venit ad finem termini suæ commixtionis, & sit de toto separata, dissoluta, & deligata à *toto* composito. Et tunc elementa potentiam non habent *se* retinendi, sed separata remanent, & disligata *elementariè* unum ab altero, quando eorum ligamen, hoc est virtus quinta prædicta separata & dissoluta est ab eis, tanquam res confusa & desolata, quæ suum gubet-

natorem amisit O vos pueri filij doctrinæ deauratæ, note tis hanc nobilissimam virtutem, si vultis quatuor element simul perunitatem ligare, quia sine illa mixtio vera aurigra phiæ neque unio fieri potest ipsorum. Et cum ista fit suo tem peramento quod ex nobili concordantia nascitur cum pro pria mensura descendente à superiori natura, quæ na tur habet in se philosophiam & scientiam septem artium lib era lium, quibus operatur. Quoniam ipsa in se portat om nem Geometricam formam, & omnem rem terminat virtute A rithmeticæ suæ per æqualitatē numeri certi, & per notitiam Rhetoricalem, intellectum suum ducit de potentia in actiō nem. Vos ergo filij doctrinæ, debetis hoc instrumentum cognoscere, si scire velitis & experientia certa videre, virtu tes influxas, & reinfluendas, tam naturæ sapientia, quàm artis sagacitate in suis compositis.

De intensione, per quam fit unio quatuor elementorum. Et quomo do potest fieri, & quando, & quare est factum.

CAP. LI.

ANtequam facias fili unionem spiritualium elemento rum, opus est scire, quòd per intentionem fixandi ea ve lis unire ad finem, ut ista unitas fixari possit quousque ipsa resistere possit contra bellum ignis. Fili ignis est proprie tatis talis, quod nullam rem corruptionem habentem pati potest, imo ipsam omnino secundum ejus potentiam anni hilat cum sua proprietate velit, quòd nulla corruptio post ei sit per differentiam magnæ contrarietatis, quæ est inter pro prietatem ignis, & impuritatem aliorum elementorum. I deo fili necesse est tibi, quod primò habeas elementa præpa rare cum purgatione philosophicali, quousq; tu habeas illi puram naturam, quæ puro elemento est appropriata, & pri mæ rei à centro ipsorum extractæ in forma crystallina clar & resplendenti, & hic, id est, illud elementum, ignis dicitu qui est incorruptibilis, per quem dicunt philosophi, quòd corpora resolvuntur in argentum vivum quem auferre sapi entia est. Quia jam tibi diximus in capitulo formæ majoris quòd terra quam calcamus non est purum elementum, se elementatum à vero quinto elemento, quia in suo centro re perta est virgo & verum virgineum elementum & sic de ali elementis intelligere debes. Hic iterum tibi dicimus, quòd o mne illud, quod non erit de pura elementorum natura cō buretu

buretur, & ex toto annihilabitur, & tunc ipsa elementa pura, clara, & munda removebunt, & terra resplendens clarior crystallo. Et hanc purgationem faciet supremus creator quousque magnus mundus in suam primam rem convertetur, scilicet, omnia elementa in suam primam essentiam, quæ postea ignem cœli non timebit, quia tunc motus naturæ supremæ in semet remanebit absque aliqua corruptione. Sic fili opus tuum habes huic operi assimilari, quod nominatum est minor mundus, purgationi magni mundi quousque motus ejus absq; aliqua corruptione permaneat. Et tunc amplius non timebit ignem, sed simul omnia elementa magno quiescent amore. Vide igitur quantum creatori summo tenearis, qui tibi dedit esse ad salvandum te, & talia tibi demōstravit si ea videre vis aut habere. Ideo fili scito cùm nulla res imbuta corruptione possit pati vel tolerare ignem, nec ignis in se pati corruptionem: oportet, quòd lapis mundus magistraliter tractatus separatus ab omnibus immunditiis & fœtulentiis corruptibilibus, antequam præsumas eum fixare, quousque sit natura pura, quæ est res puro elemento appropriata & primæ rei.

Quomodo tota substantia lapidis est impregnata igne spiritus quintæ essentiæ. Et de gemma philosopherum.

CAP. LII.

SCias fili, quòd substantia lapidis nostri est tota pinguis & igne impregnata, in quo movetur, & est absconditus spiritus quintæ essentiæ, & ibi habitat, scilicet in sphæra ignis, cùm lapis noster qui est spiritus quintus est totus igne plenus, & est in omnibus quatuor elementis divisis, vel non divisis, & in omnibus habitat draco, scilicet ignis, in quo est lapis noster aereus hæc proprietas est in omnibus mundi cōpositis. Et ideo dictum est, quòd lapis noster est in omnibus compositis mundi. & per totum mundum per illos qui benè intelligunt, sed differentia est inter lapidem, & lapidem. Nā temperamentum fieri non potest, nisi per fermenta, quæ habent necessario fixare lapidem, postquam versus est in naturam *metalli*, scilicet sulphur & argentum vivum & non exit fermentum de hoc vel hoc, sed de sole & luna tantum. Cùm nihil petimus, nisi quòd lapis convertatur in suum simile, quia de ipsis est totum temperamentum, nec fermentum est antequam dicta *corpora* in suam primam materiam convertantur. Nam convenit, quòd de oleo & multum subtiliterra

fermentum sit componendum, similiter & medicinam per incerationem naturalem solutionem & indurationem, quousque sit tanquam substantia una gummosa. Et hæc gumma potentiam habet convertendi ad se omnem aliam rem, cui adjungetur. Fili hæc gumma est nostrum compositum fermentum, & similiter medicina, quæ potestatem habet convertendi post supremam medicinam, quæ postea formata est de dicto fermento composito. Et dicta nostra fermenta simplicia sint nostra prima olea, de quibus composita nostra fermenta facimus, quæ sunt magni valoris medicinæ. Quare nisi scias dua corpora perfecta ad primam suam naturam reducere, non poteris ulla fermenta composita habere.

De virtute universali, quæ separat elementa, & quæ coniungit ea & unde illa est creata in universali cognitione.

CAP. LIII.

CErtum est fili, quòd quædam virtus influxa est in omnibus elementatis corporibus, quia sine illa esse non possent, sed in homogeneis rebus terminatis dicta remanet virtus in mineralitate perpetua, & est illa, quæ omnem calorem habet pati, ratione suæ perfectæ decoctionis in forma humiditatis liquorosæ. Et ideo necesse est, quòd de metallis perfectis eam trahes, quia de ipsis venit nostræ perfectionis terminatio & claritas quinti luminis. Hanc igitur virtutē extrahes per similem virtutē, quæ est in rebus crudis non terminatis per extremitatem, sed terminatis tantummodo à mediocritate, à quibus separabis aquam, ignē, aerē & terrā, & ista quatuor elementa cruda sunt impregnata simili virtute, sed magis cruda per suorum vasorum materiam & ratione potentiæ suæ naturæ crudæ, debes attrahere naturam magis coctam, calidam, & humidam & aeream subtilem, quæ ingenio naturæ congelata est in speciem & naturam metalli in sua propria minera influxa. Nam ista est magis propinqua naturæ, quàm prima, quia magis propinquè descendit à forma formarum, quæ nullo tempore adjungit se nec convertitur in formam metalli, neque faciet, quousque habeat in sua natura cruda & pontica, & amarum metallum, & quòd illud crudum pallium fuerit cum cocto, & econtra coctum per crudum. Et talimodo, fili velis antiquam formam recipere

cipere cum omnibus suis partibus substantialibus, quia hæc est vera species & pura natura claritatis veræ, & per novam velis eam confortare, vel ejus augmentare vires per cœlestis influentiæ administrationem. Nam opus est, quòd natura juvetur à natura & inferior superiori indiget, sicut materia femellæ indiget confortatione: & quòd perficiatur à materia masculi sui, sicut diximus, quòd virtus masculi temperata in calore & humore, temperat ac confortat virtutem passivam, ad retinendum germinosam virtutem, & rumpit, & ducit omnes frigiditates suas excessivas, ad remotam regionem per suum appetitum in virtute cœlesti, quæ dicitur forma, & mater formarum, descendens in virtute conjuncta cum propinquiore natura metalli, cum sua virtuosa & subtili influentia, implendo formas medias, secundum genus & formam materiæ, cum complexione verissimi amoris. Nota ergo fili has tres virtutes. Prima enim descendit à primo motore, aut à motu stellato, & suis figuris. Et istam in nostro testamento nominamus primam formam formarum. Hæc est prima forma, per quam inferiores materiæ transmutantur de forma in formam tantùm per cursum & institutionem naturæ. Et de ista forma natura satis habet ad formandum, & ponendum de potentia in actum sua prima composita per materias elementorum. Et ista forma non potest obediens esse arti. Secunda virtus est virtus infusa in materiis elementalibus compositis, quàm trahere ab illis materiis opus est tibi in quibus est, per modum convertendi genus suum ad primam suam naturam, vel appropinquandi, quantum est possibile suæ primæ rei, & hæc est arti sufficiens, quia materialis est. Et in hoc puncto ars non potest assimilari naturæ, quia dare non potest formam substantialem rebus, sicut facit natura per ingenium suæ nobilis operationis, & intentivæ. Et ideo necesse est arti, quòd ad naturam recurrat ad obtinendum de suis substantialibus formis, quas jam creavit, ad formandum unum corpus cum tali potentia, quòd mas ipsum nunquam teneat: & docere te, quomodo poteris illud corpus trahere à suis compositis creatis, & tibi ostendere suam creationem, qualiter convertit materiam de potentia in actum generationis. Artista igitur, fili, subtilis habet multum inspicere, qualiter operatur natura, ut per artem ei assimilari valeat, & eam insequi, quantum est possibile, & illud, quod nō est possibile, quòd per ingeniū intellectus sciat supplere ad respectum naturæ, si tē nostrā desiderat,

quæ perficitur per naturam, & illa simpliciter nascitur de tertia virtute, quam intelligere potes per secundam. Et quamvis dixerimus, quòd sunt tres formæ, non est tamen, nisi una tantum sola, quia non accipit finem terminationis, nisi per naturam sui generis, in qua per cursum naturæ influxa est & capta & condensata per illam in formam substantialem, sine qua nulla res mundi potest vivere. Et ad hoc faciendum intelligere nos fortificamus ad aperiendum intellectum humanum, ut sciamus, quòd dicta virtus est influxa humidis radicalibus, quæ sunt imbuta in partibus essentialibus rerum compositarum Mercurialium, & elementorum purorum, & non purorum, quia de dicto humido factæ sunt omnes partes essentiales omnium Mercuriorum, & omnium, quæ in mundo sunt. Et per hanc omnia, quæ habent crementum & nutrimentum, crescunt & nutriuntur. Fili generaliter tibi loquimur in omni re, & si intelligas ea, quæ tibi revelabuntur, ea tene secreta Nam talis est hæc virtus, quòd sine ipsa non possis ligare, nec solvere, formare, transmutare, lavare desiccare, calefacere, humectare, neque animam corpus ponere, per hanc autem elementa ligantur. Et nisi fili per theoricam naturas intelligas, nullo tempore per practicam scies opus tuum corrigere, nec eorum mensuras intelligere, sed potius in errorem cades, deviando per punctum contrarium, qui jacet in casu fortuito.

De natura menstrualis fœtentis, in qua est ignis contra naturam. Et de re, quæ corrumpit totam naturam.

CAP. LIV.

POst hæc fili volumus tibi revelare naturam menstrualis fœtentis, in quo ignis contra naturam est, qui totum lapidem nostrum in quendam draconem transmutat fortem, guttorosam, qui ingrossat & impregnat matrem suam. Et dicimus, quòd natura ipsius est in sua nativitate prima in cõplexione frigida & sicca in quarto gradu, & substantia ejus est pontica: sed per suas digestiones & decoctiones de natura in naturam mutatur, & de sapore in saporem. Nam cùm materia subjectum sit transmutationis, statim ipsa per suum proprium numerum in se cõtrarietatem recipit. Et sic etiam movens secundum id, in quo licet contrarietatem possedit, contrarietatem transmutationum, secundum contrarium captum illis entis, à quo movetur contrarietas. Nulla res

aliam

aliam corrumpit, nisi illa, quæ superat aliam in qualitate contraria, sicut est calor & frigiditas. Et nisi sit ejusdem generis, sicut calor tolerabilis & intolerabilis destruens naturalem sensum. Et ideo parva flamma citò devastatur per majorem, ratione suæ excellentiæ magnæ, quam habet contra illam. Nam humidum, quod magno tempore nutriret suam parvam flammam ac longius comburitur & consumitur parvo tempore per magnam flammam, & tunc aboletur parva. Et sic tibi sit revelatum, quòd omnes res naturæ in uno momento factæ sunt, & in uno momento corruptæ. Et postea in alio momento constant & sunt, quoniam omnes contrarietatem habent, & in illa contrarietate aliæ res sunt excellentes, & sunt omnes unius generis, & aliquæ aliæ omnino contrariæ, & in omnibus tamen hoc superantur virtutibus. Et ideo in eis operantur continuatim in illis, & continuatim patiuntur, quare potes intelligere lapidis nostri corruptionem per vitæ nostræ abbreviationem longitudinemque & durationem ejus, secundum complexionem aeris continentis. In hoc magisterio fili duobus aereis indiges, unus est temperatæ complexionis, & per istum lapis noster generatur, quia in eo virtus vivificativa. quæ est sicut instrumentum animæ ad corpus. Alius aer est complexionis non temperatæ, sicut ponticitas terrestris acuta & amara tibi certificat. Quare tibi sit revelatum, quòd de natura frigida est in quarto gradu, & calida in primo: frigiditas est causa ponticitatis. Caliditas verò causa est amaritudinis & acuitatis, per quam acuitatem fœtet & pungit multum, & habet virtutem aperitivam & incisivam, sicut apparet per suæ actionis potentiam. Nam illud, quod pungit & penetrat, facit unum ab altero separari, & comminuit & corrodit. Et ideo potes cognoscere, quòd res acutæ inter alios sapores, qui sunt de caliditate causati, sunt magis calidæ, quàm aliæ, quia nullâ possunt impressionem facere talem, sicut fecit illa, quæ à caliditate excellenti procedit. Et ideo talis res sic complexionata per suum calorem potest semper dissolvere & resolvere humidum, & in vaporem convertere, & illud putrescere, virtute caloris innaturalis, vel ejus impressione, quæ quidem à nostro argento vivo venit, cujus amaritudo descendit à natura lapidum, & est acuitati vicina, quia rodit & pungit, sicut acutum ponticum, sed non ita profundè. Et ideo reputata est substantiæ grossæ, prout alias patet experientia. Nam quando calidum acutum incorporatum cum amaro in forma aquæ humidæ, ingreditur magis profundum corporis disso-

luti, & corpus si sit continuatum in partibus humidis impe diunt partes grossas salis, quæ non possunt intrare corpu cum calido acuto. Et ideo cum sit sequestratum à suo loco non potuit humidum habere, in quo possit continuari, sc capit se ad congelandum in profundo sui vasis, & remane metallū dissolutum, & impregnatum à calido acuto in form aquæ, unde exit nostrum arg. vivum, id quòd ab eo est disso lutum. Ratio quare sal apponitur est, ad extra trahendum i guem contra naturam, qui lapidem nostrum corrumpit. Alia ratio est, quia abstersivum est, & mundificativum unctuosi tatis. Indigestamen conservare pondus, quia non expedit, quòd amarum superet calidum acutum, ut non impediat no stri lapidis putrefactionem Quia nullum animal potest ge nerari per ineptitudinem & inhabilitatem suæ putrefactio nis. Natura animalis, quæ est in nostro menstruali, talis est, quòd mortificat &, obscurat omnem rem, & obumbrat atq; denigrat aerea nostra omnia, & omnem animatam rem cor rumpit, & desiccat res virides, & humidas naturales, quæ sunt generatæ, aut in via generationis, acerbat res dulces, solutas, & reinerudat res coctas & terminatas, & facit de ca lido frigidum, de sicco madidum, de duro molle, de ponde roso leve, de grosso subtile facit. Et hæc omnia facit à pro pria natura sua prima per operationes certas. Item alias po tentias habet meliores, quia vivificat omne mortuum omne nigrum dealbat, omne animatum generat, res siccas hume ctat, hæc à combustione conservat, dulcificat & dulcescit res agrestes humidas & frigidas lenit, res siccas, amaras, & cali das mollescit, & in temperatam complexionem portat, & reinerudatam in majorem decoctionem ducit, de frigido calidum facit, de sicco humidum temperatum, de levi pon deroſum cum mediocriante, de subtili facit grossum, quod cum simplo participat. simplex condensat, rarificat sp issum, & sic operationes contrarias habet quæ sunt operationes naturæ. Nam quando congelatum est congelat, quando dis solutum est dissolvit congelatum. Non mirum ergo fili, si virtus talis menstrualis ponatur in corde tuo, & diligenter perquiratur. cum sit generatrix & gubernatrix totius natu ræ. Et ista est res vilis, quæ per seipsam vertitur in rem nobi lissimam, mirabilem ac preciosissimam, quam rem non cre didissemus, nisi vidissemus ejus effectum. Nota, quòd hæc virtus recipit animationem & finem à suo elemento. Et super hoc videas capitulum in nostra practica, quando dicemus de corpore & spiritu, simul dando exemplum de generatio-

ne

Digitized by Google

ac humana. Et de ista dicemus adhuc in capitu. 27. & alibi in 48. 49. ante Sed spiritus secretus. Quoniam ibi intelligitur de proprietate indurationis menstrualis, quæ participat inter duas operationes, scilicet inter durationem, & mollificationem. Et hoc benè si intelligis, cognosces, quòd virtus mineralis, sive in terra sive in aqua portatur, & deportatur, & considera benè super potentiam suam, quia non recipit determinationem, nisi à sua propria materia, & recordens, quòd potest esse terrestris vel cœlestis per intromillam virtutem quæ in aliquo ab agente extraneo suffocari non debet. Sublima ergo Mercurium in quo est talis virtus, quia sublimatus virtute sua congelabit Mercurium in altam medicinam. Sed hoc non fiet nisi ublimatus. Vnde dicit Avicenna, quòd primò noster Mercurius debet sublimari, & primum quòd debet fieri in ppere, est quod sublimes Mercurium.

Quomodo Artista & operator se habituare debeat ad invenciendum fluxum menstruale, & intelligere naturam suam.

CAP. LV.

POst filii menstruale quærendo, sine quo nihil naturaliter fieri potest, opus est ad naturalia principia recurrere, ad illa, scilicet, in quibus natura incipit immediatè operari, quæ quidem principia naturalia sunt adhærentia multùm cursu naturæ suis propriis substantiis, sicut sunt prædicta humida radicalia, quæ per eorum naturalem calorem excitatione ignis solis terminantur & finiuntur in substantiam metalli, quòd nunquam possibile esset fieri, nisi naturæ metalli participarent. Quare dicimus, quòd hæc radicalis humiditas non est nisi argentum vivum substantia calore sulphuris impregnata. Et hic sulphuris calor, est causa congelationis humidi radicalis Mercurialis, & suæ terminationis in metallum perfectum. Ergo patet, quòd illa metallina humiditas jam terminata in formam metalli habet actualiter potentiam, & naturam menstrualis, & ideo vocata est prima nostri *lapidis* extremitas. Apparet ergo, cùm lapis noster à natura sua proveniat, quòd dissolvitur in illud absque præjudicio suæ naturæ, & sui crementi, cùm primum regimen & gubernamentum lapidis nostri sit resolutio & terminatio sua in argentum vivum, & ideo declaratur tibi, in qua forma lapis noster est tractus tam à corporibus, quam

ab argento vivo. Quoniam natura menstrualis fœtentis erat, & est adhuc eorum continens cum natura argenti vivi cùm per calorem illius in naturam metalli sit congelatum quia calor illius multiplicatus est in substantiam argenti vivi, est ubiq; in substantia humida argenti vivi vaporaliter mixtus, primæ virtute mixtionis vel continuationes homogeneæ in forma liquoris aut aquæ claræ Et per similitudinem principij naturalis dicimus, quòd dissolvere facias lapidem quousq; sit factus aqua, quod argentum vivum vulgare facere nequit, propter defectum caloris & humorum, in quo necesse est, quòd lapis continuetur in forma liquoris, cum non fiat transitus de extremo ad extremum, nisi per medium Igitur apparet, si bene nos intellexisti, quòd lapis sine menstruali non potest in humidum dissolvi, quod est spiritus fœtens, unde aqua viva extracta est quæ nobis apparet sicca. Nam argentum vivum vulgariter intellectum in sua pura existens natura, non potest aliqua corpora mutare, nisi in suam naturam in quam commutatum convertitur, quando mutatur, si fit aqua clara in aquam claram mutat Et nisi mutetur, non potest mutare, nisi in suam naturam. Et ista mutatio fit per rationes capituli præcedentis. Et hoc quia impregnatur tali virtute, quæ sempur determinationem recipit in materia, sive fuerit materia terrea, sive aquea, & ideo plures decepti sunt, qui præter rationem credant, quòd argentum vivum tale vulgariter intellectum, posset per naturam, quæ in ipso non est, corpus in aquam vivam transmutare, sed totum non valet unum ficum putrefactum. Ideo intellige ut prædiximus, nam sic intellectum, videlicet vulgariter, nō transmutat corpora solis & lunæ in aquam humorosam, nisi secundum suam naturam alterationem modica, quam appellamus propriè combustionem & perditionem elementorum realium, & confusionem spiritus animæ & corporis. Ratio est, quia non habet rem quæ participat inter corpus & spiritum, scilicet argentum vivum prædictum, & metallum perfectum. Et hæc res est illud medium, quod potentiam habet faciendi contrarias operationes, scilicet elementa disligandi, & illa ligandi, & ab omni combustione & combustibilitate conservandi contra bellum ignis. Et tamen oportet, quòd ignis excitans ei moderetur, quoniam sicut plumbum adjuvat argentum, quando examinatur, & custodit à combustione contra pugnam ignis, & est ibi plumbum loco medij positum inter argentum & ignem, sic illud medium defendit elementa à combustione, & adjuvat, & jungit per proprieta-

tem

Digitized by Google

tem suæ naturæ, corpus cum spiritu, & spiritum cum corpore. Et ideo clamamus ipsum medium inter corpus & spiritum. Sed est adhuc aliud medium, quando corpus conjunctum est cum spiritu, & econtrà, & illud est generi metallico propinquissimum. Vnde per media fit transitus ad extrema perfecta, per quæ patet, quòd nullus transitus fit de uno contrario in aliud, nisi per mediam dispositionem, prout tibi per figuram arboris practicalis declarabitur. Fili dispositio illa est media illa, quæ participat mollitiei argenti vivi in primo suo esse, & duritiei metallii in alio latere. Cùm de propria substantia illius natura sua posuerit de potentia ad actum, & de facto ponit, ideo tibi revelatur, quòd extremitas immediata in opere naturæ & primo esse est argentum vivum, non tamen tale, sicut scimus facere per artem. Et ideo illud nos accipimus, pro menstruali in reali. Et in alio latere sunt omnia metalla, quia in ipsis repertus est finis circularitatis perfectæ operationis naturæ. Media dispositio ista duarum extremitatum, est argentum vivum extractum à dicta prima extremitate. Quod quidem appellamus menstruale in opere artis in forma aquæ claræ factæ ingenio naturæ, quæ in sulphure congelatur. Quare dicta est aqua sicca, non aqua nubis aut phlegmatica, sed aqua cholerica, igne calidior. Sed principia vera radicaliter nata, de quibus operatur natura illud, quod suprà dictum est, sunt veraciter sulphur & argentum vivum. Vnde exeunt extremitates duæ, quæ multum remotæ sunt cum proprio medio, quæ necessarium est quod scias, si velis principiare, & incipere respectu naturæ & scientiæ, qualiter sermone rustico nominantur.

De principiis naturalibus confusis. Et quemòdo generantur per viam successivæ operationis in aliis naturis.

CAP. LVI.

PRincipia naturalia confusa in opere naturæ, sunt spiritus fœtentes & aqua viva, quæ vocatur aqua sicca, & tunc dicta est medium reale. Spiritus fœtentes sunt media secunda, quæ participant inter corpus & spiritum. Et alio modo nominatur sulphur & ignis. Et sunt quemadmodum sperma masculinum, quod est medium activum inter menstruum & fœtum. Et aqua viva est argentum vivum congelatū in sulphur, sicut menstruale, quod congelatur in substantiam embrionis. De materia ista postmodum successivè in suo proprio

proprio vase minerali generatur & creatur, scilicet, in suæ terræ visceribus, vel venis mineralibus, quædam fumosa substantia, subtilis multum, quæ vaporabiliter conjungitur in unum, & illic coquitur & digeritur multum. Postea supra illam venit virtus minerali sulphurea in forma vaporis sicci, quæ eam penetrat, & congelat amoris ligamine tali, quòd nunquam separabuntur. Dum tamen masculi virtus superet femellæ virtutem per coæqualitatem rei quintæ, tunc remanent in una re fixa per artem temperamento decoctionis naturalis, quam habuit materia in sua minerali forma, quòd humidum Mercuriale à sicco sulphureo, neq; siccum sulphureum ab humido Mercuriali nullo separabuntur tempore, quoniam sunt unita per actionem & passionem in illud materiale medium, in quo metalli forma est planè constituta, non quòd sit argentum vivum in tota sua natura, cùm pars suæ naturæ jam sit alterata per coactionem, aut constrictionem, quas suæ subtiles partes acceperunt via colligationis vaporis sulphuris, nec per hoc sulphur in tota sua natura. Quoniam si esset sulphur, cremaret substantiam argenti vivi per eminentiam actionis suæ dominationis. Et ideo, quoniam virtus sulphuris non dominatur super virtutem argenti vivi, nec potest suam claritatem metallinam consumere specificam, sed sollùmodo congelat eam, & fixat usque ad gradum potestatis suæ virtutis sub conservatione speciei metalli, quam argentum vivum tenet materialiter, secundum suam naturam, & talis proportio sulphuris & argenti vivi constituit specialiter formam & speciem talis metalli, à quo vapor sulphuris & argenti vivi erit auri vel argenti, vel alterius mealli corpus. Et omne illud venit à diversa depuratione dicti vaporis digestione, vel decoctione, quam accepit in propria sua minera. Et ideo bonus Artista capit metalla pro mediis in opere magisterij, & specialiter solem & lunam. Ideo, quia ista duo venerunt in coæqualitate temperata, & multùm depurata de sulphuris & argenti vivi substantia co-
cta pura, & benè digesta ingenio naturæ, ad quam proportionem Artista in vanum se vexaret, si à principiis naturalib. sine realibus mediis pro intentione faciendi velit incipere.

De materia sulphuris proportionati, & de æquipollentia sua ad operationem naturæ.

CAPUT LVII.

FIli, hæc est metallica materia, in qua nostrum sulphur proportionatum est, quod natura sagax nobis paravit, ut diximus, quo mediante nostrũ totum facimus secretũ magisterium. Quare noli ignorare, quòd illud, quod est dictum secunda extremitas in opere naturæ, dicimus medium in nostro philosophico opere. Nam opus est, quòd per artificiũ supplearur illud quod natura reliquit, nam potentiã non habet transeundi motu suo ultra generationem metalli, quia suam circulationem complevit. Post hæc tibi relucere debet, & subvenire manifestè causa & res perfectiva, manifestata omnibus experientiis, quòd humidũ metallorum in suis calcinationibus non potest consumi, neque ab eis separari, ratione suæ homogeneitatis unionis elementorum, quæ paulativè sunt ligata & conjuncta simul. Sed humidum lapidum separatur, ut in eorum calcinatione patet, tantummodo per ignem absque medicinali applicatione. Et hoc est, quòd humiditas in grossa lapidum substantia terrestri non est ligata per siccum in minimis partibus unius & alterius, sed in grossis & in pluribus partibus humidi & sicci. Contrà est in materia vitri, per quam materiam ars vitraria subalternatur isti arti. Quare dicit Philosophus, quòd vitrum sit tibi exemplar in nostro magisterio. Et hæc est causa, quare humidum lapidum, & mediorum mineralium, sunt atramenta, vitriola, & azoquea, Marcasitæ, Alumina, Salet & baurax, quæ non habent humiditatem suam in natura fixam per siccum materiale, sed est volatile ac fugiens ab igne, humiditas autem metallorum est fixa & permanens in igne. Ideo tali aquam fixamus aviculas in aere volantes virtute lapidis nostri, qui de ipsorum substantia propria creatus est. Apparet igitur, quòd argentum vivum nostrum materialis est substantia, & humiditas radicalis omniũ corporũ liquabilium Fac ergo corpora esse aquam liquefactionis, faciendo & fundendo in argentum vivum Nam cùm ipsum sit elementum principiale dictorum liquabilium, cùm liquantur, resolvuntur in ipsum Et sulphur est pater. Et ideo dictum est medium in opere naturæ, sed argentum vivum & metalla dicta sunt extremitates suæ, quia sunt materia inceptionis, & materia finis. Et ideo tibi potest apparere, quoniam teneamus

amur assimilari nostrum magisterium, quantum est possibi
le operationi naturæ, non possumus tamen propriè suam in
sequi naturam, nisi per operationis modum, & non capien
do materiam crudam, sicut ipsa facit in suo primordiali prin
cipio, quamvis sine ipsa materia incipere non possumus, cùm
ipsa sit res necessaria, & cùm necesse sit, quòd metallum to
tum, quod est sulphur & argentum vivum in isto se haben
reincrudari, insequendo similitudinem operis naturæ in no
stro magisterio cum propinquioribus materialibus, sicut cō
venit scire omni sapienti Artistæ.

*Quomodo ars corrigit & supplet fortitudines, quas in materia natu
ræ invenit, per mutationem illius in actione
puræ formæ.*

CAP. LVIII.

FIlli, ne tædeat te, nec displiceat sermo & doctrina, quam dabimus, quia per artem scitam nos corrigimus & supplemus fortitudines & virtutes naturæ. In adjutorio ejus nos per artem incipimus operari, ubi natura dimittit opus. Cùm visum sit, quod metalla tingere non possunt, nisi quantum ipsorum natura extenditur per potentiam suæ primæ circulationis, suæ naturæ sulphureæ. Et ideo factum est opus certum, in nostri generatione lapidis, ut eorum tinctura magis accrescat, quàm erat in sua natura sive comparatione. Si scias fili lavatorium nostrum, tu poteris argenti vivi lavare naturam, tali modo, ad quem natura ullo tempore non potuit pervenire, quòd illa natura argent. vi. fiet elixir completum. Sed cùm in natura, & in suo opere argentum vivum & metalla sint extrema, & extremitates, nec habeant posse conjungendi se, nisi per virtutem dispositionis mediæ, quæ est inter molliciem argenti vivi, & duriciem metallli, quia per istam mediam dispositionem constat una obedientia naturalis, quæ est causa conjunctionis inter corpus & spiritum, sicut est in omni generato & generabili. Item in natura sunt plura media, quorum duo sunt puriora & magis viscosa, quàm alia, sicut sunt azoquea, vitriola viridia cum natura lapidea, quæ est sal & natura lapidum. Fili adjutorio naturæ hujus vilis materiæ procreatur lapis noster, quem tantùm quæsivimus, quia medium est in opere naturæ inter spiritum, & corpus materiale sicut sulphur in materia argenti vivi. Et ideo natura mediante illo convertit argent. vi. in metallum perfectum, quod metallum in nostro magisterio ratione suæ depura-

ſeparationis dicitur medium reale, inter corpus & ſpiritum. Corpus dicitur, quando eſt terra combuſta. Spiritus verò, quando tractum eſt à corpore in forma aquæ claræ, arg. vi. dicitur. Intelligas, quòd in opere naturæ ſunt propria duo media electa inter omnia alia, ſcilicet azoc prædictum, & ſal naturæ, qui argentum vivum convertit in liquorem ignis, unde ſulphur creatur, quod arg. vi. congelat. Fili pari modo habemus in noſtro magiſterio duo, quæ natura nobis dedit, & depuravit à ſuis mediis confuſis, & ſunt aurum & argentum, quæ ratione ſuæ naturæ puræ majori perfectione participant. Quare noſtri lapidis extremitates in ſua creatione eſt argentum vivum extractum à corporibus in ſuo primo latere. Et in ſecundo eſt elixir completum, quod eſt ultimum noſtri magiſterii lapidis, & complementum magiſterij noſtri. Fili oſtendemus tibi per gradus certos extremitatum, & mediorum, usque ad finem, ut intelligas media, per quæ de gradu in gradum natura tranſit, eundo ad extrema, ſecundū perfectionem, & plus & minus. Nam in hoc eſt notitia totius operis naturæ ac omnium ſecretorum ſuorum, & per conſequens totius alterius ſcientiæ.

De natura extremitatum argenti vivi noſtri.

CAP. LIX.

HAbes ergo noſtri lapidis extrema. Nunc ar. vi. noſtri dicemus extremitates. Et dicimus, quod extrema ejus in latere primo cum toto ſubſtantia ejus, ſunt aquæ leonis viridis cum metallo conjuncta, & in ſecundo latere, lapis qui creatus eſt, & illorum medium eſt ſol & luna, à quibus exit argentum vivum noſtrum, quod eſt corpus liquefactū, putrefactum, à quo lapis creatur, quando à ſua originali natura purgatum eſt. Fili leo azoqueus, qui dictus eſt vitriolū, per naturam factus eſt de propria ſubſtantia argenti vivi cōmunis, quod eſt radix naturale, unde metallum creatur in ſua propria minera. Quare in noſtro magiſterio tribus principalibus radicibus indigemus naturaliter, ſicut opus naturæ, ſcilicet, extremitates duæ, & medium. Vnde opus eſt tibi, quòd iſta cum magna patientia habeas ſcire, & opus facias ſecundum quod ſaga ſapiensq; natura vult monere te, cum intentione tali, quòd habere debes & habes creare primum noſtrum argentum vivum, ut habeas convenientem materiam, de qua poſſit lapis creari, quia media noſtri argenti vi-

vi sunt duo propria metalla, & ipsorum natura habet converti arg. vi. in lapidem virtutis per artificium, quoniam natura non habuit potestatem metalla dicta transeundi in aliam digestionem, ut per aliam circulationem fecisset elixir cõplectum, & hoc ratione spissitudinis duritici, & compactibilitatis humidi Mercurialis terminati, & inspissati per vaporem sui sulphuris, & caloris naturalis in forma metalli, quem admodum solem & lunam creavit de subtili substantia suorũ propriorum mediorum virtute sui primi circularis operis. Ideo in hoc casu supplemus impotentias naturæ, scilicet faciendo corpora dura, mollia, grossaque gracilia adjutorio naturæ, quæ non recedit hinc. Et liquefacimus cum putrefactionibus, quousq; ad naturam arg. vi. reversa sint per sublimationem grossi in simplum, & reductionem cocti in crudum, & resolutionem & dissolutionem sicci in humidum. Et omnia hæc opus est facere complementaliter usq; ad finem, ut materia simplex melius & plus obediat naturæ digestivæ. Quoniam constat jam manifestè omni sapienti, sicut in principio naturalibus ostensum est, quòd res subtilis substantiæ similis suo toti, sicut corpus simplex homogeneum citius mutatur & generatur virtute suæ naturæ, quàm aliud duræ substantiæ grossæ ac spissæ. Et ideo aurum & argentum dissolvimus in rebus radicalibus sui proprij generis, scilicet in liquore, & per liquorem argentorum vivorum suorum, quorum primum est menstruale fœtens, quòd in prima materia duorum prædictorum luminarium intrat, sicut intelligere potes per principia naturalia in sua propria minera. Et ideo tibi dicimus, quòd in illud immediatè resolvuntur & dissolvuntur, ac in illo, à quo facta sunt resolvuntur ad aspectum oculi, & convertuntur in menstruale fœtens. Nec alio modo haberet actionem & passionem, nisi per concordiam & convenientiam naturæ, quæ est inter unum & aliud. Item recorderis, quòd cum menstruali nihil ponere velis, nisi rem, quæ de illo nata sit in principio suæ commixtionis. Nam si rem extraneam ponas, statim corrumpetur per extraneam naturam, nec unquã habebis illud, quod habere vis. Aurum & argentum. & Mercurius dissolvuntur in nostro menstruali, quia participat cum eis in proximitate & vicinitate primæ naturæ. Et hinc extrahes fumum album, quod est sulphur nostrum, & leo viridis, qui est unguentum nostrum, & aqua fœtens, quæ est argentum vivum nostrum. Attamen opus cùm est, quòd leo viridis aqua fœtente dissolvatur solemni dissolutione, antequam

quam dictum fumum, qui est sulphur nostrum, habere possis, quod quidem sulphur eodem modo à corpore dissolvitur spiritum congelando, in forma aquæ ficcæ, quam lapidem appellamus, & medium supremum totius operis nostri, qui est connexio, & aggregatio omnium naturarum, scilicet corporis & spiritus. Fili hæc aqua dicitur aqua ignis, quia comburit & cremat aurum & argentum melius, quàm ignis elementalis facere potest. Et quia in se continet calorem naturæ terrestris, qui sine vi dissolvit, quod ignis communis facere nequit. Quare tibi præcipimus, quòd de rebus calidionibus, quas in natura recipere poteris, facias magisterium & aquam calidum habebis, quæ omnia dissolvit.

De natura aquarum fortium, & de earum approbatione.

CAP. LX.

MVlti dicunt & affirmant, aquas fortes esse nostri lapidis corruptionem, & non mentiuntur, quia qui suam corruptionem non intelligit, difficile est, quod intelligat suam generationem, cùm fieri non possit sine corruptione & transmutatione individuorum, quæ sunt entia realia materialia nostri lapidis in sua natura propria, quæ quidem corrumpenda sunt, & corrumpi debent per dictum menstruale, amore pio sine tota eorum destructione, quia mater pia nunquam vult filium, quem nutrivit, interficere. Fili omne, quod ponnes, quod non est de genere suo, suam dissolutionem refutabit. Sed hæc putrefit, quoniam est res generis recipiendi totam naturam, cum qua appropriatur. Vide ergo, ne misceas cum aqua nostra rem aliam, nisi quæ sit de propria sua natura. Nam res, quæ melius & citius putrefacit corpus perfectum, est aqua nostra ratione suæ ponticitatis amaræ, & naturæ crudæ, & hæc est quæ cremat, ardet, & corrumpit omne quod est cremabile & corruptibile per annihilationem suæ propriæ naturæ ardentis & cōbustivæ. Et si humidum oleaginosum, impurum & unctuosum est in suo cōposito, quod habet corrūpere per suā proprietatem & operationē, omnia ad nihilum redigit. Et illud, quod est purum & mundum, atque melius dissolutum manet totum, ac illud ab igne defendit, quia ipsa est pura natura. & propria materia essentialis lapidis nostri, virtute aquæ prædictæ dissolutæ, quæ cremari nec ardere potest, vel cōburi, sed crescit ejus humiditas quando in igne est. Et quòd ista aqua potentiam habeat cremandi

di & comburendi omne illud, quod ei extraneum est, no certa experientia probavimus & vidimus, nos in ista aqu per artificium dissoluimus sulphur commune memequinum Et postea sublimavimus humidum illius, quod magis purum erat in natura per distillationem. Inde intus posuimus ar gentum vivum vivificatum, & statim congelatum est in for ma amalgamæ nigræ nimis mollis, quia sulphureitas sicc vaporosa nō vicit mollicië, ar. vivi. Deinde super ejus lucid tate voluimus experiri, & ideo miscuimus aquā dicti sui phu ris, & aquā arg. fini, post hæc cōgelat vimus, argentū & fec mus, & reperimus illud nigrum & terrestre, & illud per ci neritium purgavimus, & fuit bonum sicut prius, sed plusqui medietas fuit devastata, propter quod manifestum est, quo humiditas tota à sulphure tracta erat combustibilis & fort adhuc, quando aqua non habuit potentiam vincendi im munditiam & malitiam sulphuris. Et post hæc iterum miscu imus de nova aqua cum aqua sulphuris, & distillavimus a quam, & reper mus, quòd tota substantia humida sulphu ris cremata, & combusta erat, quia nullo modo contra Mer curium operata est. Et ideo tibi sit revelatum, quòd virtus aquæ nostræ habeat potentiam congregandi res purè ho mogeneas, & partiendi atque dividendi heterogeneas, pe combustionem, & consumptionem ipsorum, quæ non sun ejusdem generis.

Qualiter Artista bonos & malos spiritus intelligere debet, & eos cognoscere per virtutes aquarum fortium, & per naturam illarum aquarum. Et de igne elementali, qui elementat elementa.

CAP. LXI.

ET simili modo fuimus experti arsenici vulgaris naturam, quam minus fœtentem non reperimus, neque minus combustibilem. Et similiter de aliis spiritibus rusticalitet intellectis, qui sunt omnes de prima imperfectione accessi onis. Ergo ad argent. vi. quod scimus, & ipsum reperimus ab omni cōbustione custoditum dicto naturali experimen to. Ideo fili revelatum sit, quòd per aquam nostram visibil ter cognoscere potes, quis spiritus in natura sua sit melior & in opere nostro sit propinquior, cùm secundum rei verita tem argentum vivum purgatum sit ab ea, sine consumptione suæ puræ substantiæ, sicut per naturam videtur, & quòd no & alij vidimus per artem, quòd natura eum in purum metal lum

im permutat, & per artem in puram medicinam, quòd he-
i non posset, nisi ejus pura substantia perpetua esset contra
ignē, qui nō vult nisi res puras, & quia substātia sua est pura,
in igne quiescit sine terminatione consumptivi finis. Et sic
apparet quomodo per aquam bonum poteris cognoscere
spiritum, & per spirtum aquam, quæ causa est suæ rectifica-
tionis. Fili elementalis ignis, & qui elementat elementa, nō
potest i corporibus animam trahere, sed aqua fœtens benè
trahit virtute amoris participantis inter ea per media eorum
præparationum, quia in præparationibus inuniunt se anime
& vitæ, quæ faciant nostrum magisterium in distillando &
& reduc llando, solvendo & congelando. Et sic fili aqua no-
stra facit totum corpus spiritum, & argentum mortuum in
substantiam vivam vertit. Post ea mortificat & revivificat in
suam propriam naturam. Et postea, quando congelatum
est, dicitur nostra magnesia, quæ quidem magnesia non est,
sed aqua composita, & congelata, quæ igni repugnat, nec
post ipsa timet ignem, quia ipsa met ignis est, & de natura i-
gnis facta. In igne conservatur, & regimen ejus, & nutri-
mentum in igne est. Qualiter ergo posset pater interficere,
vel macta re filium suum, quem generavit, vel mater pia in-
imicum, quem nutrivit vere: quam vis ambo vellent eum in-
terficere, tamen nullo tempore possent eum confundere,
imo possunt citius extingui per calorem laboris, quia filius
istorum tali calore est indutus, quem ignis amodo corrum-
pere non potest, cum calore majore sit munitus, quam ele-
mentum ignis. Et ideò tibi manifestavimus aquam nostram
post congelationem cum suo fermento. Et si aquas nostras
intelligis, viva argenta etiam intelliges, quæ successivè veni-
unt, & quotidie succedens habet ampliorem potentiam ad
fermentandum suum præcedens. Et sic est de ultimo, quod
ma ajorem habet potentiam, quàm omnia præcedentia. Ideo
fili, si intelligis nostra argenta viva, & eorum fortitudines,
um intelliges fermentorum nostrorum potentiam, & inde
multam philosophiam, quæ totum ostendere potest experi-
mentia visibili per patientiam benè & cautivè ordinata, & cum
mora temporis anticipata, ad habendam medicinam talem,
quæ non semper invenitur. Qui hanc habet, thesaurum æ-
ternum habet, & omni alio incom-
parabilem.

De natura fermentorum, & de eorum aquis, & de noſtris argentis vivis, & de terris ipſorum. De magiſterio, & de cognitione aquæ fortis, & de rebus, quæ eis debent iungi per concordantiam contrarietatis.

CAPUT LXII.

POſt hæc fili intendimus in ſumma dicere fermentorum naturam, & aquarum ſuarum, & noſtrorum argentorum vivorum, quæ omnia ſunt unum, cùm non ſit, niſi una ſola natura, & de terris noſtris. Et dicimus, quòd hoc totũ non eſt, niſi una res, quæ variatur in numero trium per ſuas operationes, & variando per unam decoctionem eſt una res unius poteſtatis ſimp'icis, & poſt hoc gradualiter tranſeundo ad informationem per aliam digeſtionem, erat alia res, quã arg. vi. appellamus, terram, aquam, & fermentum, gummã, & noſtram ſalſaturam ſecundam, amaram & aſperam, quæ totum corpus ſolvit, virtute compoſita, & proprietate per ſecundam digeſtionem acquiſitam. Et poſt per aliam digeſtionem habet majus poſſe. Et ſic intelligere potes, quòd in noſtro magiſterio ſunt tres propriæ terræ, tres aquæ, & tria propria fermenta, tres propriæ gummæ, tres propriæ ſalſaturæ, & & tria propria arvi cõgelantia, ſicut potes intelligere per operationẽ triãgularis figuræ, per quã cõſtitutæ ſunt tres principales reductiones, quæ ſunt totius magiſterij noſtri cõplementũ, ſicut in noſtra declarabimus practica Ideo fili arg. vi cuſtodi, quod congelatũ, & in mineris terræ ſuæ. Nam illud eſt arg. vi. noſtrum, noſtra gumma, terra noſtra, ſalſa noſtra amara, quæ dulcificatur virtute reductionis tertiæ. Et eſt fermentũ noſtrum, noſtrũ elixir, & medicina noſtra ad omnes infirmitates. Hæc eſt aqua noſtra, non aqua vulgaris Mercurialis de phlegmaticis, ſed eſt illa, quam diximus quæ eſt in multum calidiori natura, quàm ſit ignis. Quapropter Hippocrates, Avicenna, Averrois, Galenus & alij Philoſophi appellarunt urinam juvenum cholericorum .ſ. aqua fortis acuta. Et de his, quæ ſuprà diximus tracta converia & congelata in aquam fermẽti, ſicut diximus. Et ſcito fili, quod res cholerica non eſt niſi ignis, & hæc fili eſt aqua noſtræ primæ & ultimæ expoſitio. Diſſipa ergo rem captam prius per res ſatis aptam, & iſta qua eſt res leviter extracta ſic maſſa contere factam, ſ. cum igne aquæ, nam album urinæ diſpo nit membra ruinæ. Quia nulla res eſt in toto mundo [illegible]

tinctura

Digitized by Google

tinctura, nisi aqua quam in memoria habemus. Scias fili, quod per aerem & naturam argentum vivum per aquam acutam congelatur. Ideo intellige philosophicaliter, quia si non esset acuta, non penetraret, quæ est prima actio in dissolutione, postquam solutionem in sanguinem apostematum reverantur per mutationem suæ naturæ in aliam. Fili duæ res sunt, quæ debent adhærere per concordantiam contrarietatis, una pura, alia impura. Impura recedit, cùm sit ignis inimica suæ rationi corruptionis. Alia remanet in igne, causa rationis suæ puritatis transmutatæ in sanguinem & hæc est argentum vivum nostrum, atque totum nostrum secretum indutum indumento tripartito, videlicet, nigra, alba, & rubea. Et ista solum indigemus pro intentione nostri magisterij, cùm sit argentum vivum continens omne illud, quo indigemus pro substantia quinta. Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes, nam sub umbra ejus latet substantia quinta: nam ejus substantia est pura & incombustibilis. Et omne illud non est nisi aurum & argentum liquefacta & fusa intus & exterius per virtutem ignis, & post depurata & separata ab eo, & à tota sua originali labe ac macula, nam aurum, quod est incombustibile remanet fusum & liquefactum, & est autificans in dicto Mercurio quia substantia sulphuris sit universaliter dispersa per totam suam substantiam. Et Mercurius est in re seminali totus fermentatus propter dulcedinem auri, quæ nutrit semen, movet & multiplicat, ut videre poteris in rebus naturæ. Intellige ergo fili Mercurium nostrum & luam proprietatem & modum suæ copulationis, in tali loco jungitur cum arg. vi. tractione ab arg. vi. copulatur multum cum auro. Ne quæras igitur operari, nisi cum Mercurio & luna pro argento, & Mercurio & sole pro auro. Nam aurum non est resolubile, nec reducibile, nisi in propriam suam naturam. Quare debes benè discernere, quæ sunt materiæ, quæ sic nominantur, ut in qua figura, & materia ipsa sunt.

De præparatione lapidis per ipsius divisionem in quatuor elementa post putrefactionem suam.

CAPUT LXIII.

INtentio naturæ fili ad faciendum magisterium nostrum est, quòd lapis in quatuor elementa sit divisus, ad finem, quòd quodlibet per se secundùm exigentiam suæ naturæ melius

Digitized by Google

possit præparari, & hæc est purificatio rerum, præcedens operationem perfectæ præparationis, & est propriè dicta, elementorum separatio, & ipsorum ablutio, quia hæc operatio dividit omnes partes impuras à partibus puris, ut per illas puras, leves, & mundas fiat successivè per naturalem conjunctionem nostra præparatio perfecta, quæ facta est per reductionem humidi in siccum appropriatum statim & immediatè post beneficium separationis elementorum. Alio modo humidum non amaret siccum nec corpus spiritum nisi prius essent optimè à suis infectionib. abluta & mundificata per distillationes, calcinationes, dissolutiones & congelationes. Fili propter elementorum separationem corpus remanet combustum per salsaturam sulphureitatis comburentis & ardentis, quæ venit à labe & macula originali nostri menstrualis, quod est nostri lapidis corruptio. Et ideo terra corporum calcinatur post extractionem aeris ad finem, quod de sulphureitatibus salsis & combustibilibus benè purgetur & depuretur. Apparet ergo, quod si talis materia cõbustibilis non fuisset posita per corruptionem lapidis in suo principio, quòd nunquam oportereteum purgare. Et cum sic sit, necesse est, quòd per corruptionem lapidis compositum depuretur ab omnibus suis immunditijs post separationem illius per quatuor elementa, per distillationem & calcinationem, antequam Mercurius corpori conjungatur pro incipienda reali præparatione, quæ est lapidis nostri creatio, scilicet præparationem, quam natura facit per dissolutionem corporis, & congelationem spiritus, cui naturæ simplæ prudenter artifex ministrare debet materiam, per illum modũ, natura requirit in actibus suis. Et ideo necessarium est, quod lapis per quatuor elementa dividatur, & ista divisio solutio est, quæ facta est ad finem, quod substantia lapidis facta sit mundissima, & quod torum non sit nisi purus Mercurius, qui portat in proprietate naturam fixandi & fundendi. Quando igitur vis corpus post suam calcinationem dissolvi, illud cum argento vivo dissolve, quod exivit ab eo bene purgatum atque mundatum per septenam distillationem, quia tunc corpus est multum dissolutioni habilitatum, & argentũ vivum est multum efficax ad penetrandum illud, & ad intrandum per spongiositatem corporis sui, in qua spiritus cõgelatur beneficio dissolutionis naturæ fixæ, corporis ac illius mixtionis cum argento vivo. Et fili si nos intelligis, hæc est nostra dissolutio solemnis, quæ fit per congelationem [illegible] & sine illa nõn. Item nos intelligas, quòd elementorum

mentorum separatio fieri possit, nisi post eorum putrefactionem, per quam spiritus miscetur cum corpore, & cum suis elementis, & illa facit volatilia, sicut in eorum separationibus apparet. Ideo digerit & putrefacit elementa in suis stercoribus ut benè digerantur ad satisfaciendum voluntati naturæ, ut possit benè separare, & postea inhumat res separatas, ut melius possint depurari, & ut fiant argentum vivum ad modum aquæ claræ, nisi separas lapidem, scilicet substantiam quintam per quatuor elementa, scias, quòd humida elementa non possent naturaliter adjungi cum corpore sicco, nisi quod libet ipsorum elementorum teneat de natura quintæ essentiæ. Quia illa connexio elementorum, est reductio ipsorum in unam primam substantiam, & puram, quodque dicta elementa sint optimè depurgata, atque mundata à sua corruptione. Tibi dicimus, quòd sulphureitates combustivę, & corruptibiles beneficio calcinationis separantur & penitus annihilantur, & per ignem & ab igne. Et terra corporis comminuitur, & multum per talem digestionem subtiliatur, & aquæ à suis immunditiis depurantur per destillationem, & subtiliantur, & in naturam vertuntur aeris per levigationem levitatis. Post hæc potes facere conjunctionem masculi & femellæ ad finem, quòd ipsi per artem generant filium ignis, qui est tantùm in amore omnium philosophorum. Si benè nos intellexisti, hic jacet tota philosophia.

De effectu totius artis in summa universali. Et quòd totius magisterij effectus non est nisi multiplicatio virtutum substantialium in essentiae quintas.

CAPUT LXIIII.

MEmoriæ nos ducimus & reducimus, quòd totum illud, quod in libris nostris determinamus, quòd effectus totius magisterij non est aliud in totali summa, quàm multiplicatio tinturæ adhærentis in natura omnibus generibus metallorum. Et natura metallica in summa universali non est nisi sulphur, ex quo fit multiplicatio per suum proprium calorem naturalem in arg. vivi substantia digerente illud, & convertente in substantiam sulphuris per certum digestionis modum. Ergo multiplicatio tinturæ non est, nisi per augmentationē & multiplicationē caloris naturalis, qui est sulphur non urens nec ardens in materia ar. vi. Cum certū sit, quòd si ar. vi. est materia metallorum, & substantia eorum in qua co-

rum claritas infixa est, quia metalla non indigent, nisi substantiali tinctura, in qua tinctura sulphur infigitur & tenetur. Et necesse est, quòd sit talis substantia in qua infigitur de illorum metallorum materia salvata & custodita ab omni combustione & effectiva omnis fusionis, & amabilis, & placens omnibus metallis. Et ideo necesse est, quòd tinctura sulphuris talem insequatur substantiam, & quòd in illo collocetur, si vis quòd sit metallorum tinctura, & quòd dicta substantia sit talis, quòd fixari possit sine consumptione suæ humiditatis sine reversione, aut recursu illius in terram, & sine cremationc & combustione suæ propriæ substantiæ, & omne hoc est in argento vivo. Quare notandum est, quòd ipsum causa est perfectionis ad necessitatem metallorum, quia ipsum est sufficiens in quolibet gradu fusionum cum ignitione, sicut demonstrat aurum & argentum, ferrum & cuprum. Aut sine ignitione, ut patet in plumbo & stagno. Et hoc per bonam adhærentiam omnium partium suarum, & per fortitudinem suæ nobilis mixtionis. Ideo fili si aliquo modo inspissare possis ipsum per ignem sub conservatione suæ humiditatis, nulla tempore se corrumpi permittit, neq; per flammam furiosam unquam in fumum recedet per gravitatem ponderosam, quam in se habet, & per carentiam adustionis omnis quam habet. Veruntamen istam inspissationem non possumus facere de argento vivo vulgari, sed de nostro philosophico, cùm in suo effectu habeat substantiam inspissandi, & fit per opus secundi aut tertij gradus. Si ergo manifestè perfectum est in omnibus suis partibus, non curemus de aliqua probatione, cùm visibilis experientia nobis demonstraverit. Nam quando fixatur, tam magna venit inde tinctura exuberatæ refectionis, & in tanto splendore, quòd vix posset exprimi. Medium est adjungendi tincturas, nam cum eis miscetur per minima, & in profundiori ipsorum naturaliter adhæret, qui est de natura allorum metallorum & specialiter solis & lunæ, quæ sunt tinctura omnium aliorum metallorum imperfectorum. Et ideo tibi in doctrina relinquimus, quod necessarium est, quòd tinctura sulphuris & ignis, quæ est in materia argenti vivi complexionalis sit confixus in dicta substantia dicti argenti vivi, cùm sit materia metallorum ad finem quod tinctura mediante sive materia, cum qua est colligata per congruitudinem suæ naturæ possit adhærere sine separatione. Et in alia materia credas fixare sulphur, non erit amicabile metallis, nec per consequens conjunctivum per extrancitatem naturæ.

Digitized by Google

turæ. Et in materia perfecta argento vivo propinqua, si fixes erit ad perfectionem, & vitam metallorum, quare ab illo omnia creantur, & cum illo omnia dissolvuntur & resolvuntur, & in sulphur convertuntur per multiplicationem tincturæ adhærentes dictæ materiæ dissolutæ, & congelatæ virtute cujusdam incrudationis propinquæ ad naturam, & per intellectum hujus rei patet veritas, quare tinctura sapientium Alchymistarum est major, quàm illa de natura. Quoniam magnitudo tincturæ crevit in substantia argenti vivi medicinalis ex pura natura per artem magisterij hæc magnitudo multiplicata in pluribus modis & tincturis unita est, & multarum potentiarum constituta & facta, & hoc per potentiam commixtionis materiæ quæ fit dicti caloris virtute naturalis, & sui motus in dicta materia metalli, quæ postea ponuntur & constituuntur in sulphur, quod est arg. vi. substantia, in qua sunt conjunctæ multæ tincturæ in unitate materiali. Quare fili omni Alchymistæ experto patet, quod illa majoritas & magnitudo tincturæ est major, quàm in omni alia tinctura lapidis per naturam creati, prout largius nominavimus in tractatu quæstionario. 22. quæstione, & in mixtione fermentorum in secunda parte.

Quæ res est materia argenti vivi, & sulphuris.

CAPUT LXV.

FIlitibi diximus, quòd humiditas radicalis, in qua calor naturalis hospitatur & residet multum est unctuosa, & ideo difficulter separatur, & per consequens sua siccabilitas, quòd nisi sic esset, natura non posset suis necessitatibus providere, quæ sunt solidiras, fluxibilitas permanentes &c. Et ideo natura desiderat esse perpetuò in suis individualibus sub conservatione suæ speciei: quare natura sagax ordinavit hãc humiditatem Mercurialem unctuosam multũ subtilem, quæ tenet in se materiam terræ unitam nutrimento caloris naturalis, & per separationẽ talis unctuositatis permanentis tibi revelatur lapidis creatio, qui de aqua post congregationem spiritus unctuosi factus est. Fili humiditas unctuosa est proximior & vicinior materia nostri argenti vivi Philosophici, & substantia suæ unctuositatis est propria essentialis materia sulphuris, quare vides, quòd unum sine fixione alterius fixari non potest. Cum ita sit, quòd unum non est sine alio, sicut materia non est sine aliqua forma, ideo sulphur est

quasi

quasi complexionalis calor in substantia argenti vivi, & est ibi tanquam spermatis virtus masculi, quòd est in semine femellæ aut alterius generativæ virtutis, quæ est in seminibus. Quare intellige, quòd materia talis sulphuris est multum lucens fortiter munda, & ad puritatem deducta virtute ablutionum fortium & acutissimarum tali modo, quòd nullam unctuositatem cremabilem, aut ardentem habet in se, nec aliquam humiditatem vaporabilem, nec phlegmaticam. Et cùm ita sit, quòd ipsorum quodlibet subtiliter sit subtilianum, ad formam supremorum elementorum deportantur. Et ut apparet quod omnia simul mixta sint per calorem & dispositionem vasis uterini præfocantis & reflectentis vaporem in seipso contra locum suæ conversionis ligamento forti naturæ simul colligantur in una sola re pura & minerali.

De cognitione caloris naturalis. Et de loco suæ dispositionis ad sulphur procreandum.

CAP. LXVI.

FIlli humiditas argenti vivi non potest congelari neque converti in sulphur, nisi per sui vasis virtutem, quod est de sua materia propinqua tota porosa & aperta.

In ventre, cujus est illa natura subtilis, quæ congelat argentum vivum in substantiam sulphuris in qua continetur pars caloris naturalis. Et ideo per suos poros argentum vivum habet ingressum, & per resolutionem dicti caloris naturalis ipsum in purum sulphur congelatur, & nisi corpus esset apertum & spongiosum, alio modo argentum vivum intrare non posset. Nam in natura, quæ totius artis & scientiæ magistra est & exemplar nunquam reperitur, quòd posset nutrire & crescere, nec augmentare rem aliquam, vel multiplicare in specie & resolida compacta & clausa, sicut apparet in metallis in eorum specie manentibus. Et ideo dicimus, qui vult mutare metallum in metallum, opus est quòd ad primam suam speciem propinquam generi convertatur. Quia ipsa metalla in sua propria specie permanentia non possunt permutari. Nam si permutanda sint, necesse est ut bonum permutatorem & perfectorem ipsis habeant. Et si habeant permutatorem, habebunt pati ab eo. Sed hæc passio duplex est, secundum naturam convertentis & convertendi. Nam ut permutator erit argentum vivum simplex, tamen Philosophicaliter intelligendo, aut erit

sulphur

sulphur in medicinam delatum. Quod si est sulphur portatum in medicinam, corpus tunc habebit pati per conversionem unius in alterum, sicut cibus in substantiam animalis convertitur sub conversione suæ speciei. Si sit argentum vivum, tunc corpus per resolutionem suæ naturæ & conversionem ejus, virtute argenti vivi in substantiam sulphuris habet necessariò pati usque ad ultimum passum mortis suæ. Et ratio est, quia tale sulphur in aliquo loco reperiri non potest, nisi in profundiori fundi ventris. Et cùm illud sit ipsorum pura natura, per quam in sua actione se continent nec esse est, quod per corruptionem suæ substantiæ debeamus extrahere, quoniam sine illo non possemus creare medicinam perfectam. Et ideo reliquerunt in scriptis Aristoteles & Plato, & omnes alij Philosophi, quòd species metallorum permutari non possunt à forma in formam specificam, & speciem metalli, & sub conservatione suæ formæ metallinæ, nisi primò in suam reducantur naturam primam, scilicet, in sulphur, & argentum vivum, à quibus postea creatur medicina, & non antè, & non procedit ultrà. Et hoc intellige de perfectis corporibus, quia illa habent revertere & convertere imperfecta metalla ad perfectionem, sicut minor per majorem rectificatur. Quare fili, cùm tale sulphur non possit haberi & multiplicari, prout natura docet, quousque corpora sint apta & spongiosa facta per operationem alleviationis, certæ & verissimæ omnium elementorum, à quibus sunt composita. Ideo diligere debes corruptionem, quæ tibi aperit corpora per resolutionem, & conjunctionem humidorum naturalium, quæ sunt vera elementa ratione ignorantiæ. Quoniam penitus ignorant aperitionem & aperturam pororum & foraminum clausorum & stimulationem virtutis activæ & multiplicativæ. Credunt enim impossibile, quod nesciunt, sed mentiuntur. Quoniam res non est impossibilis, cum sit in actu reali & per artem fiat opere cujusdam practicæ, quæ si non intelligitur, per te non posset fieri benè, posses respicere & videre opus distillationis, & redistillationis, reversionis & reiterationis, sed nullo tempore scies cognoscere magisterium suppositò, quod ante videris opus compleri, nisi intelligas naturam, quomodo debet transmutari. Fili non est nisi unum opus, quod diversimodè operatur secundum intentionem transmutationis de sua pura natura intellecta per operatorem cum omnibus suis figuris. Item, nisi habeas intellectum propter modi operis naturæ, & ponas te ad distillandum,

& credas

& credas benefacere cum illa, consumeres prius totum vitæ tuæ tempus, etiamsi per mille annos haberes vivere, & semper distillares, antequam adduceres ad bonum quatuor elementa, nisi primò eorum cujuslibet per se intellexeris virtutes, & postea omnia sua signa benè cognoveris in suis mutationibus, quæ fieri non possunt sine propriis instrumentis, quæ tibi ostendemus, quòd benè scias sensum. Iam tibi ostendimus quatuor regimina, scilicet, habeas intellectum, quæ sunt dicta & nominata convertentia quatuor elementorum obediendo voluntati naturæ accommodata tanquã instrumenta, quare reducere velis, quando perficere, quia postmodum aliis vicibus benè accommodabit tibi gratis. Et vocantur in nostro magisterio, primùm solutio: post depuratio: inde reductio, ante fixationem. Et per horum ignorantiam opera naturæ ignorantur. Et rustici rurales mendaces, & totus ignorans clerus, præ dicta tenent & credunt, quòd nostrum dictum magisterium assimilari non possit naturæ aliquo modo. Sed nos fili, ex certa scientia, tanquam amici fideles naturæ, qui scimus visibili certificatione, ac experimento probato, ac sine fallacia naturam generaliter operati in suis propriis locis siccis, calidis & porosis, quòs nobis in hoc passu voluit docere dicendo, quòd omne crescens & multiplicans necessariò recipi debet, & hospitari infra concavitatem & porositatem illius, quod crescit, & multiplicatur. Et ideo Hermes philosophorum, & Alchymistarum pater operibus naturæ providendo, & ipsam insequendo & assimilando in sua multiplicatione investigationes illius docendo, inquantum possibile est in veris peculiosis, & utilibus transmutationibus nos admonens docuit, & reperimus probato ac certo experimento, quòd omne metallum solutum indiget necessariò poroso hospitio, quod sit de propria ipsius materia continente de pura natura dicti metalli soluti, quod est dictum argentum vivum. In quo poroso hospitio crescit & augmentatur omne illud, quod natura multiplicat, prout facit rem omnem aliam, quæ in actione multiplicationis est. Ideo fit corpus porosum, ut crescendo possit dilatari, & in ipso provocari, convolui, mundari, & purificari, in naturam illius converti, quod est convertens, & multiplicans. Et quando corpus est spongiosum, recipit illud, quod amisit, & adhuc magis virtute motus sui caloris naturalis, qui motus est in attractione nutrimenti, & nutrimentum movetur in partibus illius, quod nutritur, sic ut

locatum

locatum movetur ad locum suum proprium, prout movetur & trahitur per aliquam virtutem loci. Fili, causa attractationis nutrimenti, inquantum est ad locum, ad quem attrahitur, nutrimentum est, fortitudo, & virtus generativa, quam alio modo nominamus calorem naturalem, & Philosophicum in nostris secretis, sine quo nulla res creatur, cum sit virtus & potentia naturæ. Et ideo porositas indiget aeritate naturali, quæ est subjectum & proprium retinaculum dicti caloris, quæ quidem aeritas manifestatur in calore nigro, quando elementa benè mixta sunt & corpus est combustum & arsum. Et si elementa benè mixta non fuerint, jam non videbis nigredinem, quæ est caloris manifestatio. Ideo quia nigredo ostendit, quòd corpus non remanet privatum neque pulsum à virtute activa. Virtus autem activa est, suus calor elementaliter & instrumentaliter. Et hic est, qui causat nigredinem, quando in suo humido operatur. Et quando operatur in suo humido, demonstrat, quòd ipsa elementa sunt fortiter mixta, quando aqua in profundiori corporis benè penetravit, & resolvit, & dissolvit colorem, qui humido radicali est ligatus in calore nigro. Ideo quando humidum radicale, quod est ignis subjectum separatur à corpore in sua calcinatione, tunc suffocatur & extinguitur calor naturalis, quia suum subjectum ei deficit, & corpus in calore rubeo manifestatur, quod opus est sine lucro, quoniam naturalis calor recessit, & corpus sine vita remanet. Fili, humiditas, quam tibi diximus, est materia spiritus, in qua naturalis retinetur calor & hospitatur, & in calefaciendo operatur contra humidum suum, & generat nigredinem. Nam cùm sit separatus à vero temperamento necessarium est, quòd habeat operari, inquantum est ignis. Et quoniam non habet aliud subjectum, quod ei refrenet actionem suam per qualitatem contrariam, prout primò faciebant aqua & terra, in quibus erat ligatus, & per quem erat tẽperatus, quia ipse est calidus, multũ ardet, & cõburit suũ propriũ subjectũ, in quo retinetur & facit totum nigrũ sicut carbo. Ideo fili attende, quòd talis humiditas, in qua hospitatur naturalis calor, non separetur penitus à corpore per ignem excessivum extraneum, quando eris in suis naturalibus & proficuis calcinationibus. Nam posteà trahere non posset, nec convertere lapidis nutrimentum, quia non esset principale agens, etiam multiplicatio deperiret omnino. Ideo, quòd attractio fieri non po-

test aliqua, nisi per caliditatem & humiditatem, à quibus causatus est & factus naturalis calor.

De effectu ignis, & quomodo ipsum appellamus in nostro magisterio.

CAP. LXVII.

PRopter antè dictas rationes intelligere potes, & evidenter discernere, si talis calor est causa totius rei generativæ, & cùm visum sit, quòd omnis res generativa in se habet operationes contrarias, dictus calor captus modo prædicto, tanquam calor & instrumentum naturale, non est omnino unus in forma, & in virtute, imò de pluribus formis & virtutibus secundum vim & posse, quod accipit specificè, & in speciali per determinationem subjecti, in quo est. Et ideo nulla res prohibet, quin habeat operationes multas & mirabiles, & formas notabiles, quarum quælibet est ei propria & naturalis. Filii rationis extraximus potentiam naturæ, quæ occulta erat, & absconsa in manifestum, & rationem exquisivimus per virtutem sensus & intellectus: nam illi sunt primò cognitivi, & cognitores substantiarum & operationum naturalium. Et hoc totum directum est & cognitum experientiæ instrumento virtute, cujus tibi manifestamus, prout vidimus, quòd quælibet dictarum operationum diversarum est de diversis mensuris aut fortior, aut debilior. Sed hæc diversitas causata est per diversitatem mixtionis elementorum. Cujus mixtionis non est tantum modo, nisi unus actus in genere, scilicet, distillare & redistillare, & dissolvere & congelare, & per causam illius reiterationis est magisterium nostrum per ignorantes mundi reputatum ludus puerorum aut mulierum, vel unum monstrum capite & cauda carens, sed qui parum sentit, parum scit, & tantum sciunt ipsi. Dicimus ulterius supponendo, quòd dicta mixtura sit terminata, vel non quanto calidior erit calore naturali, tantò erit calefactiva & desiccativa humoris Mercurij, & magis effectus suos imprimet in dicto Mercurio, quousque sit ipsemet in suum simile conversus ratione virtutis vincentis virtutem humoris, qui dicitur Mercurius, licet quandoque calor naturalis intantum, quantum est paucus & infixus in materia grossa, hoc non possit facere, nisi informetur, seu adjuvetur per calorem extrinsecum sapienter, administratum per naturalem operatorem, sicut in creatione sulphuris est visum, & in sua multiplicatione. Et hoc est,

Digitized by Google

nim facti sunt filij Hermetis, & nos similiter sicut in plurib⁹ verbis & locis nostrorum voluminum, & specialiter in arte compendiosa magisterij nostri ad illuminandum evidentiam & certificationem omnium filiorum doctrinæ declaratum est, scilicet, quòd solem appellamus ignem, & vicarium suum vocavimus calorem naturalem: quia defert fortitudines solis cum adjutorio caloris communis, sicut patet per ejus effectum. Nam illud, quod agit calor solis in mineris metallorum in mille annis, ipse calor naturalis facit in una hora supra terram. Item nos, & multi alij vocamus eum filium solis. Nam primò per solis influentiam fuit generatus per naturam sine adjutorio scientiæ, vel artis. Et ideo Aristoteles vocavit solem patrem & terram matrem omnium vegetabilium, quia sol impregnat terram calore vivificativo, quæ postea in naturalem convertit calorem, qui multiplicatur adjutorio caloris ignis in nostro magisterio. Vnde post per ipsos Philosophos clamatus fuit filius ignis, ut suprà dictum est & ostensum. Idcirco jam manifestatur, quod ut Philosophi dederunt eum in magna claritate: ita occultaverunt cum magna obscuritate. Sed tibi qui nihil vidisti neque perscrutasti in Philosophia, quomodo potes cogitare, quòd melius tibi dare possumus? Vide & considera, aut tibi potest sufficere hoc, quod modo volumus dare sine aliquo rima, hoc est ignis naturalis, qui generatur per solem & multiplicatur cum adjutorio ignis communis ac dispositione Philosophica. Nam si aliquis trium ignium deficeret in arte, totum nihil valeret. Ideo apparet, quod filius est solis, quando per eum naturaliter est genitus. Et fit post hæc filius ignis, quoniam per illum crevit & multiplicatus extitit cum virtute innata. Et iterum filius est Philosophi, quoniam per eum fuit rectus & gubernatus usq; ad suæ perfectionis finem. Et sic ostensum est, quòd tres patres habet. Primus est causa suæ generationis. Secundus est causa suæ perfectionis. Et tertius est causa suæ multiplicationis. Ideo filij dicimus, quod capias terram nostram impregnatam à sole & sacrifica cum substantia benè puerum per nutrimentum subtile. Nam ille debet stare in loco solis, habens & portans fortitudines patris sui in secum, & pater concessit filio suum posse. Iste est aurum nostrum influxum, sive sol noster, cùm est nostra anima, & non in alio. Postea est æs nostrum, in quo dictus est sol, & est terra leprosa & nigra, in qua vulgare corrumpitur. Honora ergo naturam illius, & habeas ejus virtutē in notitia, quia lapis est honoratus, repertus in hospitiis deseruis,

Digitized by Google

rtis, & est intus incluſus velut magnum ſecretum & the-
ſaurus incantatus. Item fili materia noſtræ medicinæ debet
eſſe bene quatuor rebus munita ex quatuor elementis. Pri-
ma eſt proportionalis mixtio quatuor elementorum, tali
modo, quòd opus eſt tibi, quòd ignis naturalis adjuvetur per
calorem digerentem, & aqua per fluxum ſicci, quod verſum
eſt in humidum, & aer ad finem quod dictum humidum poſ-
ſit inſpiſſari in terra, & terra propter conſiſtentiam ſuæ ſub-
ſtantiæ & retentionem figuræ virtutis cæleſtis, quæ forma e-
rat & eſt in calore & in ſpiritu. Et in hoc opus eſt, quòd pro-
portionabiliter miſceatur ſecundum menſuram, quæ dicta
eſt geometrica menſura & non poſtea æqualiter in quanti-
tate, ſed in quanto requiritad virtutem & ſpeciem, vel ſul-
phuris, vel medicinæ, & hæc mixtio eſt prima & principalior
rene ceſſaria, quam omnis materia generationis requirit.
Secunda eſt, quòd materia habeat potentiam benè lapidi-
ficativam, vel vegetativam antequam vocare poſſit munita
vapore ſulphuris, & non ſicut anima vegetabilis eſt in plan-
tis, ſed ſicut in fine capituli de virtute formativa dictum eſt, &
tertia & quarta ſunt, prout dicemus planè in capitulo ſequen-
ti de fortitudinibus & virtutibus.

*Quomodo Artiſta ſe debet habituare pro imbibitionibus menſuran-
dis, habendo reſpectum ad fortitudinem ignis, qui
dictus eſt naturæ inſtrumen-
tum.*

CAP. LXVIII.

TAmen fili damus tibi pro memoria & præmeditatione,
per ſenſum quod in imbibitionibus habeas te tempera-
re ſecundum quantitatem virtutis ignis naturæ, quia
tunc oportet, quòd virtus ignis militet contra aquam, ſicut
victor vi ſua & fortitudine ampliare vincit parem ſuum
in bello. Ideo neceſſe eſt, quòd virtus aquæ non ſuperet
calorem naturalem, quia pro modico reſolveretur & diſſol-
veretur ipſius vegetabilis virtus, & converteretur in na-
turam aquæ, ſed in majori calore. Et hujus rei dat exemplum
natura, quòd fortior debiliorem vincit cum modico adjuto-
rio, quare conſidera, ne ille minor ſucceſſus ſuperet, poſt-
quam vis cum ſenſu agere. Nam opus eſt, quòd ſicut aquæ
vicit ſulphur, & vertit eum per diſſolutionem ad naturam ſu-
am, tali modo nunc eſt opus, quòd ſulphur habeat poteſta-
tem vincendi arg. vivum. Nam primò vicit eum, & ipſum

Digitized by Google

vertit per congelationem ad proprietatem suæ nobilis natu
ræ, & prosequendi eam, & terminandi ad propriam natu
ram argenti fini, clari & preciósi. Et hæc conversio fit p
reversionem differentiæ, quæ movetur à concordantia, s
cut ostendit ratio naturalis, & experientia nobis certificav
confortando virtutem lapidis ei condonando tantum suc
cursum, & quousq; habeat potentiam convertendi argen
tum vivum nostrum, quod quidem primò ad sui similitud
nem suis virtutibus eum convertit. Fili quoniam omnium
corporum mensura & temperamentum fuit per suorum
confortationem membrorum. Ideo districtè scire oportet
non tantum qualis res sit, sed quot modis, & quibus modi
potest & debet operari. Et per illud posse visibiliter ostensu
est ignoranti effectus, per quem habet notitiam potentiæ
quoniam in rebus generalibus sapiens & ignorans partici
pant in notitia. Et hoc ad cognoscendum rem, quæ coram
eis manifestè ostensa est. Et de hoc manifesto æque benè no-
titiam habebit fatuus, sicut sapiens, quia unus & alter habe
bunt notitiam, quod materia est talis, vel talis. Sed quando
virtus illius confortata est, & quomodo citius potest facere
& demonstrare suam operationē scit unus & non alter. Nun
quid scis fili, quod una res est ante omnes, alias res & gene-
ralis, quæ omnem materiam, & omne corpus, & omne mem-
brum in virtute sua non debilitat, neque confortat, nisi amo
re operis, quod dicta virtus debet facere insequi & attingere,
& si postea consecuta fuerit, vel non, illud opus statim co-
gnosceretur per ignorantem sicut per sapientem, si erit per-
fecta, vel imperfecta? Sed propter hoc non habebit ignorā
jam scientiam majorem aut notitiam de dispositione mate-
riæ, nisi in quanto ille, qui viderit hominem & dicat, hic ho-
mo infirmitatem patitur, vel habet malam dispositionem in
corpore, & hæc est generalis causa dicendi ignorant prouti &
sapienti, & ita benè cognoscendi per unum sicut per alium.
Sed jam propter hoc ignotans non cognoscet proprietatem
dispositionis virtuosæ, per quam corpus vel materia attingat,
vel non atringat suas operationes bonas aut malas, & nisi il-
lam cognoscat, nunquam habebit notitiam debilitandi eā,
vel confortandi. Idcirco tibi dicimus, quòd totum hoc non
potest cōsummari, nisi per discretionē rationis naturalis in-
formatæ per instrumentum, quod movetur ab intellectu re-
spectu evidentium experimentorum non sophisticorum,
propter quæ omnis ignorans est, quasi exul & bannitus à no-
stro magisterio per tales ignorantes sophisticos & mendaciis

plc-

Digitized by Google

nos. Testificat hoc philosophus filiis veritatis per evidens
mplum, quòd medicus bestialis est, & nihil scit, qui tan-
n modo dicit, hoc corpus patitur debilitatem virtutis, non
ilius indicat de dispositione corporis, quàm unus rusticus
alis, qui nec magis, nec minus dicit: imo illud dictum dice-
& multiplicabitur in ore rustici. Quare manifestè patet,
od nisi ratione evidenti ac discreta dispositio virtutis pro-
e tanùm non est cognita, per consideratam artis, nunquam
et augmentare illam virtutem, qua crementum factum est
r viam confortationis & debilitationis. Nam confortatio
us non potest fieri sine debilitatione alterius, sicut mani-
e patuit omni tempore, & apparebit in dispositione la-
is *nostri*.

...modo debilitatio minus est confortatio alterius. Et quomodo per confortationem virtutis mineralis generatur lapis noster.

CAP. LXIX.

li omnis debilitatio corporis dissolutio est, & omnis dis-
solutio ipsius est ejus labilitas temperamenti. Et omne
temperamentum est restauratio rei deperditæ, & ideo
nvenit, cùm *lapis* noster habeat debilitari per dissolutio-
m, *divisionem*, & corruptionem, quòd virtus aquæ, in qua
ividita naturæ fugiunt, cum omnibus suis speciebus & vir-
ibus elementalibus habeat se confortare ad faciendum
unctionem & unionem rerum alteratarum in nova ge-
ratione mixtarum, ut per succursum hujus confortatio-
s virtus aquarum confortatarum possit melius & accepta-
lis appropriari contra debilitatis adventum, & bona exu-
ratione obtinere potestatem vincendi virtutes lapidis no-
i debilitati ad convertendum in illam & suam qualitatem
naturam. Et per hanc conversionem sic factam per debi-
ationem unius, & confortationem alterius est lapis noster
mparatus homini submerso in imo aquæ golfo magno.
r *hanc modum* appositum patenti ratione nobis ostendit
ens natura, quòd virtus lapidis debilitata potest confor-
ri per *debilitatem* virtutis aquæ confortatæ per modum
ræ, quòd habebit potestatem convertendi aquam ad su-
naturam, *scilicet*, *quod illud*, quod erat de natura humi-
in naturam siccam revertetur per modum temperamen-
& quòd illud, quod erat de natura frigida, convertetur in

Digitized by Google

calidam, & in hoc solemni solutione. Sed antè opus est, quòd natura sicca convertatur in humidum: nam in omni transmutatione elementorum talis tolerantia, & passio præcedit transmutationem substantiæ, scilicet antequam substantia possit transmutari perfectè quod virtus elementi transmutantis obtineat in suo posse partes elementi transmutandi, & quòd fixetur in illo ante transmutationem substantiæ, & se miscendo tali modo, quòd illud elementum habebit materiam in aliquo alio elemento. Et ideo est assignata ratio, qualis differentia sit inter elementum, & alterius elementi virtutem, scilicet, si intelligis doctrinas notatas & notandas nostri magisterij, quæ dicunt opus nostri lapidis dulciter & magno ingenio habet ascendere de terrâ in cœlum. Et alibi opus est, quòd de cœlo in terram descendat, & ibi recipiat ventum quietis, qui lapidem fixat portatum in ventre ventu volantis. Qualitercunque sit fiat, sic intelligas, quia noster lapis per passionem & tolerantiam suæ naturæ habet opus transire per qualitates omnium aliorum elementorum, antequam sit perfecta medicina. Et ideo si siccum petrosum versum est in frigidum petrosum, ibi habet pati. Et si frigidum lapidosum, quod est passum vertatur in humidum, ibi etiam habet pati, quousque sit perfectè humidum. Et si humidum petrosum vertatur in calidum, ignis noster accensus est inextinguibiliter, neque unquam deficiet, & medicina nostra ad complementum perfectum est deducta. Quia nobilis natura reliminando & rotando per omnia sua elementa transivit, ubi calores & caliditates sustinuit, quare tam nobilis est.

Quòd conversio lapidis in argentum vivum, non est, nisi conversio elementorum unius solius naturæ.

CAP. LXX.

IDeo fili tibi sit declarata doctrina Philosophi dicentis, quòd conversio lapidis in argentum vivum non est, nisi mutatio naturarum. Non intelligas tamen, quòd substantia lapidis nostri sit plures vel diversæ naturæ, cùm non sit nisi una tantùm substantia conversa de toto in naturam frigidam, primò antequam homo faciat de ipsa quicquam, quousque acceperit appetitum se transmutandi in aliud elementum, seu qualitatem alterius. Et ideo tunc portamus eum in elementariam divisionem in quatuor partes, secundum instinctum, & statum suæ puræ naturæ, quæ vult separari omnibus

bus viribus suis à corruptione, vel à re, quæ in eo est corrupta, in qua multùm patitur, intantum, quòd ad mortem venit, & quælibet ipsius pars ad proprium elementum suum. Quia nulla pars naturæ potest esse sine elemento proprio de qualitate, cujus induta est, quousque veniat ad expoliationē ejus virtute alterius, quam qualitatem appetit natura, nec tota natura in solo elemento frigiditatis ab extra quousque per elementum sit terminata ignis, quia tunc est de natura magis calida. Fili attende, quando dicimus elementatū, hoc est elementum, quod per naturam suam, quæ est una pars nostræ totius naturæ lapidosæ, in qua est unum elementum elementale. Et elementale dicimus ad differentiam, quia unum solum elementum elementale tardat corruptionem fiendam, & tardat generationem in seipso. Et ideo simplicia elementa parum operantur, & proficiunt in hac arte, quia in ipsis non sunt essentiæ primæ elementorum, in quibus sunt virtutes, quæ mundificant, generant & corrumpunt. Et ideo scias, quòd elementa simplicia sunt extra corruptionem & generationem, & causa est, quia non sunt obedientia humerali vel radicali naturæ, quæ omnia facit nasci. Et ideo nos & omnes Philosophi prædecessores dicimus, quòd magisterium *nostrum* non potest fieri naturaliter, nisi de quatuor *elementis, quæ dicimus* composita conjunctim & divisim. Et *in illis* natura, quæ est homogenea metallorum, quiescit integraliter & deportatur.

Quomodo lapis noster mutat se in omnibus qualitatibus elementariis.

CAPUT LXXI.

HÆc est lapidis nostri natura, quæ potest mutari in omnes qualitates elementales, in quas bonus cōsiderator artis vult mutare. Et ita elementa dicta sunt qualitates cōpositæ, quæ habent posse convertendi naturā hanc de qualitate in qualitatem, primò, in siccum, secundò in humidum, tertiò, *in frigidum*, quartò, in calidum. Secundum quod pars naturæ per *divitionem*, vel tota per conjunctionem ad complexionem *sui elementi* fuerit confortata vel debilitata. Fili, lapis noster nunquam fieri potest, nisi de pura natura, prout quilibet *sapiens* Artista scire duobus modis potest, scilicet, scientia *speculativa, cum* intellectu moderata, & experientia visibili perfectæ *luciditatis* & claritatis magnæ. Et de hac sola natura *facta* est tātūmodo nostra medicina, & sine ista n.. R-

ut declarare proponimus in ſecunda parte hujus libri. Cùi nihil miſcere velis, ſi videre ipſius potentiam intendas, niſi tantummodo res, quæ ſunt de ſua propria natura, à quibus habet confortari atque nutriri, quousq; fortitudo ſuæ naturæ, quæ debilitata fuit, crearet per nutrimentum perfectum contra bellum ignis. Fili quoniam hæc materia eſt de ſubſtantia ſubtili, & ſtatim intrans ac penetrans elementorum qualitates, & in qualitatem illius elementi, quam reperit abundantiorem in illa convertitur: ideo quando lapis noſter rotatur, & ruminavit omnia elementa ſecundum velle naturæ, & intravit purus, & mundus in regione ignis ſui, tunc ignis philoſophiæ perpetuò accenſus eſt, quamdiu elementa durare poterunt in mundo, & mundus deficiat, quia lapis noſter eſt, ſicut materia elementorum, in qua formam ſuam ponunt, & in qua retinentur, prout natura in omni generatione demonſtrat. Et quia lapis noſter eſt ſubtilis ſubſtantiæ, in ea deſcendunt purorum elementorum qualitates, & condenſantur, & capiuntur, ſicut fumus cum lardo. Nam elementa ſunt, quæ dant tot virtutes eidem ſubſtantiæ, quot penetrare, intoxicare, ac impotionare poteſt, & mirabiles operationes facere per potentiam, quam accepit & acquiſivit in bello magno altarum & baſſarum virtutum, & potentiarum. Et ideo ipſa vincit omne ſuperius & inferius cum fortitudine ſua magna, & eſt in natura ſecretiſſima res & multum mirabilis, quam ſimplices tenent & reputant ad miraculum, vel incantationem, aut artem magicam, cùm ipſorum memoria non poſſit eas habilitare ad intelligendum magiſterium noſtrum, quod per naturam, & in natura, & de natura fit.

Quòd tota ſubſtantia noſtri lapidis eſt eſſentialis.

CAP. LXXII.

O Vos pueri doctrinæ intelligatis, quòd ſi hæc natura non eſſet de ſubtili ſubſtantia tota, omnis eſſentialis eſſentialitas elementorum purorum non poſſet imprimi, nec poſſet ſupra ſubſtantiam dominari. Et ſi elementa alia quodlibet ſecundum ſuam naturam non dominarentur baſſis elementis in qualitate, ſubſtantia non poſſet intrare neque penetrare, nec ingreſſionem habere. Et niſi habeat ingreſſionem, non poſſet colorare, neq; per conſequens dominari, & dare alias differentias ſpeciales ſecundum complementum actionis noſtri intellectus, quod medicina noſtra habere

habere debet secundum proprietatem suam igneam, per quã oportet quòd ignis dominetur, & hospitetur in ista suprà dicta substantia. Item, etsi hæc natura de subtili substantia nõ esset, non posset habere fusionem uniformem, neq; dulcificationem continuam, nec una pars benè consequeretur aliam, & per hanc proprietatem opus est, quòd aer in dicta substantia dominetur, hoc est, quòd sapis noster de natura aerea sit generatus. Nam alio modo proprietas aeris in eo dominari non posset, nisi de vera ejus substantia generaretur. Pari modo per oppositum est de duobus aliis elementis: sed pro causa nè dicta ipsorum substantia in aeris substantiam conversi est. Quare tibi sit revelatum, quòd substantia aeris exivit à substantia aquæ, sicut aquæ substantia exivit à substantia terræ. Quare patet, quod à terra exivit tota lapidis nostri substantia mirabilis, quoniam si natura ipsius non esset in aliquo esse substantiali, jam siccitas neq; frigiditas, quæ debent esse in temperamento ignis & aeris in dicta natura non possent ligari, prout opus est ad perfectam fixionem. Ideo necesse est tibi terram habere subtilem, & non illam, quã cum pedibus calcas, sed illam, quæ volat supra caput tuum, quam accipe & amplectere, & charam tene, propter ipsius proprietatem: quia sine ipsa nullũ fixum temperamentũ fieri potest. De *istius* tẽperamenti natura philosophus loquendo dicit, q̃ non est calida, nec frigida, nec humida, neq; sicca, & tamen utrumq; est. Dicimus, quod non plus tenet de una quantitate, quàm de alia, nisi quantũ opus est ejus temperamentũ suæ proprietatis, quæ per concordantiam facta est de differentia speciali nostrorũ elementorũ. Et qui ad tale veniat temperamentum dignus erit poni ad mensam duodecim parium.

Quòd medicina debet esse de subtili substantia.

CAP. LXXIII.

I Deo vos intellectu filij potestis cognoscere, quòd medicina nostra debet esse de pura & subtili substantia, quia sic nobis dimisit philosophus in scriptis per doctrinam probatam *in veritate* claræ experientiæ dicens. Quare tibi dicimus, *quod opus est*, quod de fortiori & subtiliori substantia, & *fusionis liquabilioris* medicina nostra sit, quàm sint corpora *metallorum* & *fixioris* retentionis, quàm argentum vivũ in sua natura. Ideo tibi dicit philosophus Hermes, quòd separes subtile à spisso, & purum ab impuro ad habendum di-

ctam substantiam, & simplum à grosso, ut de leviori & meliori puro nostra possit fieri medicina ad finem perfectionis, sed in faciendo ipsam separationem non est parva scientia. Sed multi sunt, quibus propter intellectus cæcitatem hæc separatio est abscondita. Et quando ipsi non intelligunt illud, etiam non intelligunt rem, in qua in præsumptione inflati sunt, quòd æstimant intellectum habere apertum, & habent ipsum totum inseratũ & clausum, sicut ista ars potest eis manifestare in clara experientia, quæ est inveritate. Ideo ista scientia tibi sit speculum veri intellectus, si viam rectam habere cupis in aliis scientiis, quia ista tibi monstrat ratione tãgentem veritatem per claram experientiam, quia illa non sustert aliquam probationem, nec rationes, nec argumenta logicalia, quæ sunt longinqua & remota de claro intellectu. Et plures alij sunt, qui non possunt intelligere, nisi quantum possunt corporaliter videre, scilicet, res quotidianas & mundanas, & in illis per nimiam visitationem intellectus ipsorum est junctum & ibi arrestatum. Et ideo, cùm illud est oppositum, & contrarium sine aliquo medio ad nostrum rectum & verum intellectum, & illa de causa ipsi projecti & multum remoti sunt de nostro naturali magisterio, sicut populus expulsus & condemnatus de nostro supremo secreto. Tibi autem fili, qui nos intelligis, es de electis in arte nostra divisimus testamentum nostrum, in quo thesaurum perpetuum invenies, si in manibus tuis pervenire possit, & à te obtineri. Audi quid dicimus, quoniam non bresca, nec zuccara, nec balsamum aromaticum, quod tantum te faciet delectari, sicut faciet nostrum confectum, si semel tantum gustaveris unum parvum saporem, juro tibi, quòd de illo habebis majorem famem comedendi, quàm prius.

De recapitulatione, quomodo de una sola naturâ fit omne id, quod quæritur.

CAP. LXXIIII.

REcapitulando dicimus fili, quòd res ista cùm sit unius solius naturæ, & de ista tantummodo facta est, quam omnes non habentes, vel potentes, aut datores, & etiam habentes, & divitias considerantes, & postulantes desiderant & petunt. Qua propter ista natura per concordiam amorosam, & absq; violentia aut fortificatione combustibili, & sine trituratione manuum, aut de mollitione per calorem sui ipsius absq; sensibilitate suæ proprietatis naturæ mutatur de una qualitate in alteram. Nam ea existente in sua prima natura

vel

Digitized by Google

vel qualitate non valet tantum de fumo, sed quando transivit per totam circuli, tunc est incomparabilis & perdurabilis thesaurus. Fili adhuc tibi dicimus, quòd antequam hoc natura possit pertransire per totam circularem elementorum, necesse est, quòd dividatur in quatuor partes, ut pertransire possit per quatuor qualitates elementarias, scilicet, de sicco in frigidum & de grosso in simplum, de frigido in humidum, & de ponderoso in leve, & de humido in calidum, & de aspero, leve, aut suave, aut dulce, & molle & placidum per dulcificationem amari. Sed hæc divisio non potest fieri per mutationem naturæ sine perditione proprietatis, nisi natura, quæ est in massa dura & sicca cum omnibus suis partibus revertatur ad similitudinem ipsius primæ naturæ, in qua mundus erat primò constitutus divina potentia in modum formæ confusæ, in qua erant omnia media confusa, sine quibus natura complere non poterat operationes suas, quando spiritus sanctus divinus portabatur, super aquas, quæ occupabant partes omnium aliorum elementorum, sicut Deus & Dominus noster creator supremus naturæ ordinaverat in eodem momento sine temporis occupatione, antequam placeret facere mirabilem ipsorum separationem sive divisionem. Hanc operationem fecit redemptor noster ostendendo primæ naturæ, qualiter operari debebat per nobilē intelligentiam. Et hoc non intelligatur, nisi de tota natura, quæ primò fuit creata ex nihilo, & post in tres partes divisa cum certa mensura. Et de prima puriori creavit angelos & cœlum imperiale, per hanc luciditatem & puritatem participant animæ puræ angelis in natura, qua participatione facta est inter eos vnio vera in glorificatione magna, & de secunda parte naturæ minus pura fecit Deus firmamentum, sicut suprà declaravimus in capit. formæ majoris · solem etiam stellas, & lunam, & dedit cuique suam virtutem, quæ in natura cum rebus inferioribus participant. Et de tertia parte minus pura fecit Deus hunc mundum, & composuit quæ in eo sunt, prout scriptum in hoc præsenti testamento in modo tibi dicto Sic fecit Deus Dominus noster naturam diversam, ut quilibet causa ad suam propriam posset fieri restitutionem, nam de puriori fecit rem meliorem, de impuriori verò minorem. Et sicut scriptum est in ratione naturæ, quantò res est melior, tantò ab altiori natura procedit. Quare patet, quòd natura inferior minus in puritate perfecta indiget alia in omnibus operibus suis, antequam ad suæ perfectionem operationis perveniat. Si ergo

go natura superior dat sibi de puritate sua tantò plus, quantò melius inferior natura appropinquat ei ac suæ claritati, luciditati, puritati, ac lumini ipsius per attractionem superioris naturæ, quæ facta est propter convicinitatem, ac fortem, & uniformem nexum conjunctionis ante ipsorum divisionem, & hoc propter associamentum rerum quintarum, & quintæ essentiæ libro declaratarum sub consideratione tibi fili tradita per agiographum spiritum. Qua propter apparet, quòd primò erat totum una natura.

Quomodo debet intelligi magisterium respectu constitutionis mundi scilicet istius magni mundi facti per Deum.

CAP. LXXV.

NVnc loquemur de tertia parte, hoc est, de natura bassa. Ista est natura, quæ facit diversitates tantas in hoc mundo. Et de ista dixi superius, quòd tu debes strictè intelligere, aliter poteris in errorem cadere. Et ideo nolo magis tibi dicere, nisi tantum quod tibi possit sufficere ad intelligendum secretum, quod datum est nobis. Vnde fili intellige hujus magni constitutionem mundi, quem Deus omnipotes post naturę creationem fecit in forma confusa, scilicet, quòd omnia elementa erant mixta tali modo, quod nec ignis, nec terra, nec aer apparebant, nisi in forma confusa aquæ quæ usque ad circulum attingebat lunarem, sic quòd ignis calorem, nec aer humiditatem habebat, nec terra siccitatem, imo totum in frigiditatem versum erat propter suarum confusionem naturarum. Quoniam de quanto natura aquæ magis erat frigida, de tanto naturam in calidam magis stringebat, scilicet ignis, ad profundum aliorum elementorum, & per consequens naturam aeris magis puram, cùm aer sit cib. & materia ignis, sic quod postea, cùm mirabilis ipsorum per potentiam divinam facta fuit divisio, & quodlibet eorum fuit associatum & hospitatum in suo loco secundum debitum naturæ, fuit postea repertum, quòd in terra remansit de igne & aliis elementis in quibus est res, quæ rebus conjunctis participat. Ac si vitrum plenum aqua lunaria in medio aeris rumperetur & præcipitaretur deorsum cum substantia & sapore aquæ, & aqua plena de substantia quinta ascendendo in sua alta approximetur, cùm hoc facere sit debitum naturæ Hoc sit tibi per figuram revelatum, quia debes scire,

quod

Digitized by Google

quòd natura non operatur, nisi per suum velle, eò quòd respicit voluntatem magistri sui Dei Domini nostri, ut sibi satisfacere possit, quia eam creavit, & per illam voluntatem Deus fecit, & facit per naturam omnia, quæ videmus, & non per miraculum, sicut tempore diluvij, quando per amicabilem concordantiam Deus supremus subtraxit stellarum virtutem, quæ trahebant aquas à maribus, quæ in alto pendent supra regionem aeris, & posteà ceciderunt inferius in pluvias, aut grandinibus cooperiendo totam terram, quia deviæ fuerunt à parte illius climatis in aliud, usque quo ad ipsarum locum reversæ sunt ad complendum divinum velle. Fili si Deus vellet, quòd duo montes unus ab oriente, & alius ab occidente in uno congregarentur in medio terræ, & essent, unus mons statim fieret, & non per miraculum, sed per aperta & habilia instrumenta virtuosa, quæ Deus posuit in natura per sapientiam totius ipsorum concordiæ, per quã suas faciunt actiones. Et sic totum opus naturæ non est occultum Deo, sed mundanis hominibus. Ideo fili, si aliquid facere vis omni tempore, fac per naturam, & inde scias concordantiam naturæ, quia sine ipsa ullo tempore nihil facere poteris. Ideo quia nulla res mundi, quæ faciendo est, est extra terminos, nec itinera naturæ, quin per illam, & de illa, & in illa sit facienda.

Quomodo terra plena est intelligentiæ, & quomodo operatur. Et de creatione Adam & Evæ. Et quomodo magisterium nostrum assimilatur operi creationis hominis.

CAP. LXXVI.

QVoniam fili potes intelligere, quòd tota terra plena est intelligentia ad operationem naturæ inclinata, quæ intelligentia movetur à natura superiore. Ita quòd natura intellectiva inferior in quantum assimilatur naturæ superiori. Nam per intelligentiam adjuvatur à suo simili per conversionem & potentiam attractivam. Deinde post illam mirabilitatem naturalem, creavit Deus Adam de limositate elementorum, scilicet de limositate terræ, aquæ, aeris, & ignis, & vivificavit eum à sole sancti spiritus, & de luce, & claritate & lumine mundi. Et ex omnibus resultavit in eo mixtionem rei quintæ in suo composito, sed magis specialiter fuit creatus de terrestri elemento, prout ex ipsius delicto patet. Et sic ex illa limositate Deus omnium creator constituit,

tuit, & fecit naturam homogeneam, & qua fuit Adam formatus, à quo successivè transcreavit Evam. Quo facto præcepit naturæ, quòd haberet multiplicare, & multiplicavit ipsorum species doctrinam capiendo à massa confusa mundi, & per intelligentiam nobilem, quæ primò confusa erat, & postea divisa. Hæc enim est generalis regula operandi, quam Deus & Dominus noster dedit naturæ, & nobis monstravit per figuram. Et qui habet aures audiendi, habebit totum in suo intellectu: quia hanc insequendo doctrinam natura omnia sua facit opera. Quare patet, quòd qui ignorat hanc divinam doctrinam extra naturæ opera est. Noster lapis assimilatur in operatione operationibus naturæ animalis, & naturæ vegetabilis, & naturæ mineralis & melius. Quoniam assimilatur & assimilari debet creationi hominis, qui de limositate factus erat. Ideo fili, si vis operationem nostram per naturam facere, insequere operationem doctrinæ naturæ. Nam ei non est datum, quòd per aliam doctrinam possit operari, nisi per illam, quam habet à Deo magistro suo præceptam & doctam per intelligentiam perfectam, per suam suæ moventur operationes, nec festines. Et ex hoc sit speculum tuum natura, quæ brevi tempore res suas non formal, sed tempore certo assimilandum magisterium operatio eidem constituta

Quomodo operator debet res suas ordinare ad assimilandum magisterium operationi creationis universalis in creando massam confusam, quæ continet omnia quatuor elementa.

CAP. LXXVII.

POst hæc fili tempus est, quòd ponas in ordine naturam, qua indiges cum recta notitia, scilicet per reductionem, quæ per retrogradationem facta est illius in formam confusam, respectu massæ hujus mundi, quousq; versa sit in qualitatem frigiditatis magnæ, in qua primò fuit. Et quando sit erit versa notare potes & cognoscere, quòd non est nisi unum compositum per artem respectum naturæ confectum, ut si absque artis adjutorio factum esset per naturam ad confequendum sui intellectus finem, qui est creare perfectum metallum, vel medicinam perfectam respectu naturæ, quæ per artem adjuvatur, & in hoc composito continentur quatuor elementa naturæ mineralis, simplicia & composita, per quæ resultant quatuor qualitates elementariæ. Et per hanc primam conversionem lapis noster in naturam frigidiorem

vers

vertitur. Et ideo oportet, quòd aqua ibidem dominetur, & in se contineat alia elementa, ex quibus natura per divisionem se habet, postea verti de qualitate in qualitatem. Et hæc est res nostra, quæ in se continet omnia, quibus indiges in nostro magisterio. Et ideo dat intelligere ratio scripta philosophicè per Hermetem, quòd sicut omnes res factæ fuerunt ex una sola re per potentiam supremam sementificam, & exiverunt à massa confusa globosa, voluntate divina miraculosa: sic lapis noster natus est, & exivit ab una compacta massa confusa, in qua omnia sua quatuor elementa sunt contenta per naturam creata, de qua per voluntatem Dei & operationem naturæ noster lapis posteà nascitur.

Quomodo philosophi appellaverunt massam confusam, & de divisione ipsius, & de natura elementorum suorum.

CAP. LXXVIII.

PRò hac massa cõfusa nominanda fili similitudinariè philosophi eam nominaverunt totum mundũ. Nã in ipsa sunt *quatuor* elemenra confusa, quæ separari possunt, & dividi quod *libet* ad partem suam, impregnata ex natura quinta, & per quã separantur & sunt separata. Ergo fili, elementa ab illa massa separa per industriã sapienter, quę à nobili movetur intelligentia, & reperies naturã, quę in ipsis est, in quatuor partes divisam, & quælibet pars illius naturæ ornata erit & induta qualitate sui elementi. Quia pars, quæ remanserit pro terra, erit in siccitate complexionata. Et illa, quę pro aqua remanserit magis pura & magis subtilis, est cõversa in qualitatẽ frigidam. Et illa, quæ pro aere remanserit, reperietur in qualitate humida convicinante qualitate ignis. Vide ergo fili naturam, quæ erat in toto composito integraliter, primò frigida, & postea reversa est in principalib. qualitatib. elemẽtaris, *scilicet*, in siccitate, frigiditate, & humiditate, & calore per di*visionẽ* elemẽtorũ. Et sicut q̃libet elementũ habet participa*tionẽ cũ sibi ppinquiore*, sic quælibet pars huj⁹ lapidis vel naturę *habet* majorẽ affinitatẽ sibi ppinquiori, quàm habeat illi, quę *sibi est remotior*. Et hoc est, ppter posse elementorũ ad eorũ *qualitatũ*, *in quibus* vaporabiliter diffusa est dicta natura quinta, quam tantũ *diligimus*. Fili istæ qualitates elementales *dictæ* sunt appropriatæ elementis propter grossitiem & simplicitatẽ dictarũ partium, in quib. jacet natura pura cum magna

magna corruptione, à qua corruptione si scias eam amovere, habes nostrum magisterium certificatum per certam præparationem. Nam lapis noster nunquam invenitur, nisi in ventre corruptionum, & dehinc eum extrahimus, substantia unde movetur corruptio, est multùm pinguis lutosa & fortiter unctuosa aerea, in ventre cujus est ignis, quē petimus, & in ipsa eum accendimus. Et ideo tibi revelavit Morienus sagax Romanus per bonitatem subtilitatis, cui non fuit alter similis in securitate per bonitatem præparationis metuens Deū, fidelis, benignus dando totum suum consilium dicens, quòd scientiæ hominum manifestè conjunguntur, mansio cujus manifestatur in carne, & sanguine, & in profundiori ventris. Et alibi tibi revelavit, quòd secretum nostri lapidis est in coxis & femoribus calidis, hoc est in profundiori elementorum compositorum, ex quibus elementa sunt per ea, quæ superius dicta sunt. Ideoque suprà dictum est, & adjungendum propinquiora propinquioribus, & affines suorum affinium. Nam scis, quòd natura sicca vel pars illius, quæ est sui elementi terrestris, non habet potestatem vertendi se in naturam humidam, nec se ligandi parti humidæ, quæ est de natura aeris propter duas causas contrarias. Una est quòd terra & aer sunt contrarij, & in qualitatibus discrepantes. Quoniam terra per naturam, quam habet, est sicca & frigida, & aer per partem naturæ quam tenet est, humidus & calidus, Et ideo natura sicca in humidam, & frigida in calidam converti non possent, nisi primò quælibet ipsarum per sua transeant media, quæ sunt germana extremitatum. Quoniam scriptum est pro reformanda natura, quòd contraria existentia quælibet ipsorum in sua natura non benè possunt simul ligari, nisi primò mutantur de sua contraria qualitate in mediam, quæ participat veris extremitatibus per affinitatem naturæ. Et ideo natura terræ non potest converti in naturam aeris, nisi primò vertatur in naturam aquæ: nec natura ignis potest converti in naturam aquæ, nisi primò vertatur in naturam aeris. Quoniam nullus transitus potest fieri unius extremi ad alterum, nisi prius transeat per media germana. Nam quando volumus facere transitum de prima extremitate ad tertiam, oportet transire per gradus medios. Quare fili aqua & aer sunt germana media elementalia scalæ rotundæ, per quæ natura ab extremis elementalibus habet transire antequā operationes suas complere possit veniendi ad perfectionem. Nam aqua est frigida & humida, & per frigiditatem

partici-

Digitized by Google

participat cum aere, & per suum humorem rarificat terram, eam alicviando. Et per frigiditatem suam aerem condensat, eum constringendo. Ita, quòd quando aqua convertit terram ad naturam suam, postea potest eam in aerem convertere per concordantiam humiditatis, quam terra ab aqua suscepit, & frigiditatis, quam aer recepit ab aqua, quæ eum constrinxit, & sic per consequens est aer medium ignis & aquæ, cum aer sit humidus & participat aquæ, & cùm calidus participat igni, & per suum humorem condensat ignem & vertit eum in naturam aeris per inspissationem, & per suum calorem attenuat & intenerisçat aquam & vertit eam in aerem per levigationem. Et ideo quando aqua in naturam aeris est conversa, aer eam convertit in naturam ignis. Vel quãdo ignis conversus est in naturam humidam aeream, humiditas & frigiditas eum convertit in naturam aquæ secundum quod jacet in intentione naturæ, vel boni & perfecti artificis. Nam sicut aqua est de materia terræ, ita aer est de materia aeris & terræ. Et unum est materia alterius.

Quomodo elementa subtiliantur, & ingrossantur per rotam circularem, quæ per philosophos huius artis dicta est Catbena aurea.

CAP. LXXIX.

IDeo *fili tibi dicimus*, si velis nos intelligere, quando terra per suum contrarium erit subtiliata, vertitur in naturam aquæ propter qualitatem, scilicet, frigiditatem, quæ participat inter siccitatem & humorem. Et quando aqua illa plus subtiliatur, per ignem in naturam aeris vertitur. Et quando ille aer plus subtiliatur, vertitur in naturam ignis, & per consequens per retrogradationem est, quòd quando natura ignis ingrossatur, convertitur in naturam aeris humidi, & tunc ignis tantum de calore suo perdit, quantum humiditas potest sibi contrariari per hebetationem suæ ingrossationis. Et quantò hæc natura melius condensatur per inspissationem, tantò melius in aquæ naturam convertetur, quæ per suam condensationem mortificavit majorem partem caloris. Et perdit magnam partem humoris per indurationis approximationem naturæ aeris ad qualitates terrestres, & quando hæc aqua magis inspissatur, tunc vertitur in terræ naturam, & propter sui frigiditatem amittit partem sui humoris gyrando se & portando in siccitatem. Quare si vis ignem nostrum accendere, administra ei cibum levem & tenerum,

quia ejus hebetatio & mortificatio non venit nisi per cruditatem & grossitiem materiæ, sicut patet in declaratione prædicta. Quando igitur voles de terra ignē facere, subtilia terram quantum poteris, & quando velis de igne terram facere, condensa fortiter ignē. Dicimus quòd aër & aqua causa sunt ingrossationis ignis, & melius aër quàm aqua, & melius aqua quàm aër. Et minus terra, quàm aqua, & aqua minus, quàm aër. Sed terra omnibus suis viribus inspissat aquam, eam vertendo ad suam naturā terræ & aquæ, se condensando & convertendo ad naturam terræ inspissat aerem, & vertit eum ad suam propriam naturam aquæ. Et aer se ad naturam aquæ convertendo per inspissationem condensat ignem, & facit eum converti in aerem per suæ subtilitatis ingrossationem. Similiter ignis omnibus suis viribus nititur aerem vertere ad suam ignis naturam per subtiliationem suæ puræ substantiæ: & iste aer conversus ad naturam ignis subtiliat aquam. Et ideo vertit ad naturam suam aeris per rarefactionē alleviationis. Et hæc aqua versa in naturam aeris rarificat terram, & facit eam verti in naturam suam aquæ per subtiliationem suæ grossæ substantiæ. Et per hunc ultimum ordinem elucet secretum compositionis aquæ nostræ filiis intelligētibus, cùm vivaciter apparet, quòd natura sicca non potest in humidam converti, quousq; in naturam frigidam convertatur. Fili manifestè tibi portam naturæ aperimus ad intrandum omnia opera sua, si intelligas. quia superiora elementa causa sunt subtilitatis inferiorum. Et subtiliatio causa est vivificationis & animationis. Elementa verò inferiora sunt causa ingrossationis aliorum elementorum. Et hoc ratione attractionis proximioris consonantiæ, quæ jacet in suis naturis, ut nuper extitit declaratum per terram & per ignem, & ingrossatio causa est mortificationis, & hebetationis caloris animalis. Et nos bono jūramus animo, quòd subtiliatio non fit sine ingrossatione, nec ingrossatio sine subtiliatione, nec dissolutio terræ sine congelatione aquæ, nec aquæ congelatio sine dissolutione terræ. Fili in spiritu dissolvitur corpus congelatum, & per corpus constringitur spiritus congelatus, quia cōgelando spiritum, dissolvimus corpus, & corpus dissolvendo, congelamus spiritū. Fili vide & aspice multiplicationē veræ tinctūræ, quam Deus dedit naturę ad transmutationem faciendum. quia de uno pugillo terræ, & novem aeris facim' decem aquæ. Et ideo de uno pugillo huius aquę, & novem ignis facimus decē aeris, per scalā vivificationis ascendendo ad subtiliationē naturæ grossæ in naturam simplam, & superiore

riore similiter de uno pugillo ignis, & novē aquæ fiunt decē aeris mortui, qui est aqua viva. Et de uno pugillo istius aeris mortui, & de novē pugillis terræ fiunt decē aquæ gloriosæ. Intellige fili verba, quoniam hęc est doctrina, per quā omnis mensura & omne temperamentum fiunt. Et est necessariū, quòd in nostro magisterio fiant, sine quibus fieri non posset. Hæc est cathena deaurata & rota circularis totius mundi, per quam natura sagax omnia suæ regit instrumenta rotando & circulando transeundo in circuitu, quam suprēmus creator conservare in suis divinis mirabilibus & infinitis potentiis voluit & vult.

Quomodo Artista debet scire corda tenus rotam circularem, & naturam conversionis elementorum respectu primæ & secundæ qualitatis.

CAP. LXXX.

OPus est tibi fili hanc rotam corde tenus scire perfectè, si ad nostrum magisterium velis pervenire. Quia tibi diximus, quòd elementa per naturam jam dictam vadunt rotando per ipsius circuitū successivè, quousq; compleverunt eorum circuitum, & circulum, qui est perfectio operationis eorum, & per scientiam suæ circularitatis apparet clarè istud, quod superius diximus per primam rationē. Alia ratio, quare natura sicca, quæ est in terra, in naturam aeris converti non potest, nisi per suum medium, est diversitas grossitiei & subtilitatis, vel gravitatis & levitatis, per contrarietatem partium naturæ, aut materiæ illius, sicut de superius dictis qualitatib⁹ jam complexionatis. Quia omnes aliæ res, quæ considerari possunt in istas pro majori reducuntur, videlicet, fluxibilitates, & soliditates reducuntur ad humiditatem & siccitatem, & levitas, & gravitas reducuntur ad subtilitatem & grossitiem. Et notetur hic primus gradus. Ideo te intelligere oportet, quòd pars naturæ, quæ est in terra, grossa est & gravis, frigida & sicca. Et ideo frigiditas, grossities & gravitas cum siccitate causantur à natura, quæ est in terra nobiliter causatæ sunt, & natura, quæ est in aqua, est mediocriter grossa & gravius mediocriterq; subtilis & levis, humida & frigida, per hūc secundum gradum, & ideo causantur ab eis gravitas cum frigore, & levitas cum humiditate. Et natura, quæ est in aëre, subtilis est & levis, calida & humida. Et ideo causantur ab illa levitas cum humiditate, & suavitas per caliditatem. Et notetur hic tertius gradus. Et natura, quæ est in gne, multùm

Digitized by Google

subtilis est & levis, & multum ac fortiter calida & sicca, & ideo causantur ab illa levitas cum siccitate, & caliditas acuta. Per hanc doctrinā fili debes intelligere, quòd in nostro magisterio naturali, non debent elementa definiri secundum quod sunt principium motus de loco in locum, sed secundum quod sunt initiū alterationis. Hanc met viam insequuti sunt, & sequuntur medici Et ideo dicunt, quòd terra est elementū, per quod omne corpus ad corpus defertur sanabile, & per quod corpus sanabile frigiditati & siccitati in substantia participat, de sua ratione multum grossa, & aqua participat cum frigiditate & humiditate in substantia mediocriter subtili. Et aer participat humiditati & caliditati mediocriter subtilibus ratione suæ naturæ. Sed ignis participat calori & siccitati in substantia multum subtili, & fortiter activa, ratione suæ simplicis naturæ. Fili hoc ultimum capitulum aperit tibi portam, & postea firmat, quia tibi supra diximus, quod de uno pugillo ignis & novem aquæ fiunt decem aeris mortui, quæ est aqua viva.

De causa & ratione, qua elementa non possunt converti, & etiam causa, per quam benè possunt converti.

CAP. LXXXI.

PEr hanc descriptionem elucidata est ratio secunda, quare natura sicca non potest in humidam sine medio suo converti. Et per illud medium transeundo patenter extitit declaratum descriptione prædicta, quòd elementa sunt causæ suæ mutationis & alterationis, prout hoc probari potest experientia visibili & vera manifestè in nostro magisterio naturali, absque alia logicali probatione. Fili accipe de nostro aere, & de terra modicum, & perfora latus ejus acuta lancea tota calida, & videbis à ventre suo exire tantùm de cholera nigra cremata & combusta, quod habebit potentiam intoxicandi & impotionandi totum mundum. Retine igitur illam, ne à te recedat, quia tibi bona erit cōtra inimicos tuos. Postea perfora aliud latus ejus cum punctura magni serpentis, tantum modo quousque totum phlegma exiverit, nec amplius habeat infra suum ventrem. Deinde crema & combure, quousque sit prope mortem, & quòd anima exiverit, & corpus sit in pulverem reductum indutum de nigris oculis. Scias, quòd natura illius est remissa grossa & gravis, frigida & sicca, per proprietatem, quæ est in ejus elemento terrestri,

Digitized by Google

fri, aeri contrario, in tota sui natura & proprietate. Quare si ipsum in naturam aeris vis convertere, adde ei de capite rubeo novem partes. Et natura huius rubei capitis est una substantia multum subtilis & levissima, & in complexione multum calida, & sicca & acuta. Post hæc adde illis duas partes de pedibus albis. Natura illorum pedum alborum est una substantia grossa mediocriter, & in qualitate mediocriter frigida. Et per hanc proprietatem participat oculos nigros, est adhuc in substantia mediocriter subtili per suam qualitatem humidam & calidam. Et per hanc proprietatem participat substantiæ aeris. Et ideo sit tibi revelata definitio aquæ & aeris in suis dispositionibus, tanquam amica contrarietatum, quæ sunt in composito isto, scilicet ignis & aquæ, terræ, & aeris, nascitur unum medium purum, ad unionem mixtionum qualitatum alteratarum ipsorum in forma terræ congelatæ albæ, multùm subtilis, & transparentis secundum perspicuitatem aquæ aereæ, jam congelatæ per vaporem materiæ dictæ terrestris, jam conforratæ per calorem acutum.

De symbolo, retinaculo elementorum.

CAP. LXXXII.

FIli, *in hac mutatione grossities*, & gravitas substantiæ terrestris, naturæ inferioris habet potestatem retinendi aquam, per totam suam naturam, per vaporem homogeneitatis frigidæ, quæ est qualitas gravis participans illis duobus elementis, quæ sunt de natura sua, sed sis securus, quòd frigiditas dominatur in retentione attractationis aeris, quæ facta est per confortationē caloris acuti cum sapore humoris, qui est materia ignis, & totius naturæ. Ergo fili, pone de calore alto in natura inferiori, ad confortandum suam siccitatem & mortificandum suam frigiditatem, per temperamentum cognitum ratione naturæ. Nam scias, quòd maxima frigiditas est mortificationis ignis causa, & durificationis, & grossioris naturæ attractivæ causatæ à calore & humore. Fili calor naturæ debet per humiditatem radicalem temperari, ut vapor calidus per nimiam suam actionem non cremet, aut ardeat materiam nostri chari infantis, quæ temperantia facta est tantummodo per additamentum naturæ sui humoris, quousque veniat ad gradum illius acuitatis temperatæ, per quam possit penetrare invisibiliter omnes partes naturæ humidæ, & ponere formam suam, ac eam figurare in materia aeris. Debes videre fili, qualiter, & in quo

Digitized by Google

loco debeat creari. Et tibi dicimus, posse naturæ revelando quòd per subtractionem humidi radicalis fit, quousque calor naturæ excitatus & expeditus per stimulationem nobis mostrat dictam actionem. Ideo tibi opus est, ne illud transeas, ne compositum se relegatum reperiat, vel separatum à tota sua natura. Quia postea nollet videre eam, nec posses tam promptè & celeriter infigere naturam deperditam in corpore sine parte ipsius. Et si hæc pars esset omnino remota à corpore prædicto, & postea velles in suum initium ponere per viam corrigendi defectum, esset tibi multum grave, propter causam tardationis, & sicut prædiximus, natura ipsius non esset ita benè radicaliter, & per suas proprietates infixa in suo corpore per hanc artem, nisi fieret hoc ingenio fortè atque subtilii hujus magisterii, quod est multum grave fieri, tanquam per artem naturæ, quæ multum omnibus suis adhæret intelligentiis ad complendum & finiendum completè suas operationes non ministraret, quia per artem à Deo non est intellectus tam subtilis, quòd primę virtutes in corruptionibus suis primis occultę, & in corruptione suorum objectorum debilitentur. Ideo fili opus est tibi, quòd avises te in prima corruptione, & intelligas benè istius præsentis ultimæ conclusionis ordinationem.

De qualitatibus accidentalibus. Et de unione naturæ.

CAP. LXXXIII.

POst hæc opus est tibi, ut sciias acuitatem prædicti vaporis calidi ab ipsomet igne creari, qui procedit ab illa natura qui quidem ignis est quarta pars totius naturæ in quatuor partes divisæ, & ideo humorem penetrando per suam acuitatem ignis digerit, & adjuvat naturam cum natura simplici per continuationem, ac copulationem mineratum suarum & minerarum partium insimul conjunctarum uniformiter ad modum naturæ homogeneæ, sic quòd natura sicca, & grossa per suum confortamentum retinet naturam humidam, & subtilem, per ingrossationem naturę simplæ per coagulationem. Et natura simpla per conversionem rarificæ grossam per subtilem unionem. Sic apparet manifestè, quòd in quanto natura grossa de simpla retinuerit per attractionem naturæ calidæ & humidæ, in tanto est propinquior subtilitati aereæ, quàm esset in sua natura, & habet majorem perfectionem, in quanto etiam natura simpla erit magis ad

junct

iuncta, vel addita cum natura grossa per condensationem, in tanto erit gravitati & ponderositati propinquior, & minoris perfectionis. Et sic fili potes intelligere multiplicationem, vel diminutionem operativarum virtutum. Nam philosophus in libro Meteorum ait, quòd natura terrestris in loco generationis metallorum continet in se virtutes cœlestes, per quas convertitur sua individualitas in formam, naturam, & speciem metallorum coadjuvante virtute naturę terrestris. Alio modo, si virtus naturæ terrestris superet in potentia virtutem naturæ cœlestis, quæ erat in specificatione metalli magna siccitas, & magna frigiditas naturæ grossæ condensaret humidum, quòd formam debet recipere metalli in naturam & conformitatem terræ, & non in formam metalli propter defectum virtutum cœlestium, quæ non sunt in dicta natura. Quare fili veritatis intelligere possunt, quòd forma metalli venit, & est à virtute cœlesti, influxa in materia ipsorum profundioti, ideo dictum est per rationem Meteoricam, quòd anima est in semine naturæ, sicut magister in suo artificio. Fili, talis virtus cœlestis est in proprio loco generationis metallorum, & ideo est forma metalli. Facias ergo tunc fili, quòd in loco generationis aut conversionis talis sit potentia cœlestis, quæ possit transformare humidum individui sub conservatione actionis, appetentis hanc ex natura terrestri, in formam & speciem transparentem & finissimam, per congelationem terrestris sicci, hęc erit res magnæ virtutis. Quia terræ virtus, per temperatum frigus, & per siccum complexionatum, operata est congelando, inspissando & retinendo. Et virtus cœlestis formativa influxa cum virtute terræ, format speciem in colore cœlesti, quando materia congelatur, sic quòd congelando transformatur species, & in formando illam congelatur materia. Quapropter fili scriptura præcipit, quòd habes argentum vivum tot vicibus abluere, quousque vertatur in colorem clarum cœlestem. Et hæc est terra, in qua animas nostras seminamus, & in illa est congelatio nostra, & non in alio loco, & per hanc retinentur simplices spiritus quinti fugitivi, qui habent formare, & debent formare terram claram in virtute & forma elixiris, per specialem differentiam, quæ movetur à nobili concordantia quintarum rerum, sicut clarè notabimus in secunda parte huius libri dicta practica nostra.

Quomodo tota intentio operatoris debet esse in præparando materiam lapidis, & in suo temperamento.

CAP. LXXXIIII.

PRopterea potest tuus sentire intellectus rationabili consideratione, quòd quantò magis materia erit debitè præparata & subtiliata, tantò virtutes cœlestes naturæ superioris obtinebit, & in se retinebit, & quantò minus, minus. Fili videas ergo & avises, quomodo aqua mutatur in aerem, & aer in ignem, si vis habere præparationem naturæ. Si velis de materia terræ ignem facere, opus est tibi à principio, ut eam benè subtilies. & quòd in naturam aquæ & aeris transmutetur, & quando in contrarium voles operari, intentione cognita elementa in contrarium mutabis. Veruntamen facias factum tuum ex re simpliciori, quoniam in illa appropriatur virtus cœlestis tanquam forma rei simplicioris, & hoc est secundum actionem materiæ & cursum naturæ. Et tene super hoc dictum philosophi vij. Methaphyticæ, Quod secundum proprietatem materiæ ei erit appropriata certa forma, & propria secundum suam actionem. quare si materia est simplex, appropriabit sibi formam nobilissimam & multum puram, causa suæ simplicitatis & similitudinis, quæ nascitur à proprietate naturæ superioris simplicis. Ideo quando voles contemperare lapidis substantiam, pone ipsam in loco generationis, vel conversionis ad qualitates, de quibus vis per notitiam certam, quòd lapis tuus mutetur, videlicet, in humido calore. quia hæc est qualitas, per quam causatur dulcedo in lapide amaro, per conservationem humidi lapidis in suo igne, quousque possit æternum ignem pati.

De demonstratione præparationis lapidis per differentiam exemplificativam in operatione naturæ in suis mineris.

CAP. LXXXV.

TAli fili modo natura utitur temperamento in mineris per successivam operationem, quamvis accidenti fortuito multum erret. Nam si materia sulphuris & arg. vivi depurata, & ducta ad splenditatem, reperit locum suæ retentionis & congelationis siccum, terrestrem fuscum & immundum vel frigidum sine temperantia aliqua, generatio istius converteretur in complexionem intemperatam, fuscam, terrestrē, crudam, pontucam, & amaram, & accipiet formam specificam,

Digitized by Google

cificam, secundum speciem, ad quam virtus cruda terrestris & complexio loci movet materiam sulphuris & argenti vivi, ad formam secundum suum actum, sicut manifestè in omnibus generibus visum visum est de extremitatibus & mediis aliis metallicis. Quia illorum materia non est aliud simpliciter, nisi sulphur & arg. vi. mixta simul vaporabiliter, & specificata in terrestrem speciem atramentosam, & vaporē grossum terrestrem, qui nascitur à loco transmutabili generationis Fili reverte igitur materiam grossam in simplam, quousque induerit virtutem cælestem, quæ habet claritatem in lapide nostro formare, propter hoc, quia potes istud, bene facere in elementali revolutione, si intelligas elementorum convertibilitatem. Fili vapor grossus atramentosus, à quo creatum est atramentum, est multum acutus & ponticus, & ideo partes penetrat sulphuris & argenti vivi depuratorum, & penetrando inficit illam materiam depuratam, congelando in speciem illius vaporis atramentosi & lutosi terrestris, qui mixtus est ipsis. Quare patet id quod dixi mus, quæ est major porta, scilicet, quòd virtutes terrestres non obtineant supercœlestes, sed econverso, & habebis rem petitam Per hanc mixtionem apparet, quòd sit medium inter lapidem & metallum, cùm dicta mixtio facta sit in materia lapidis, & in materia metallorum, & corporum liquabilium. quia medium est omne illud, quod aliquo modo cum lapide participat ab uno latere & in aliquo modo cum metallo in alio latere, & ultra adhuc magis proprietas lapidis est, non posse fundi. Et proprietas metalli, quam ex ejus materia tenet, esse posse fundi per calidum & siccum. Ergo per hæc notare potes, quòd lapides sunt in genere terræ siccæ, & metalla sunt in genere aquę humidæ Medium ergo vocatur omne illud, quod cum duab. extremitatibus participat illorum. Sed aliqua illorum sunt, quæ magis participant cum siccitate, & illa continent calidū & siccum, constant calido & sicco, ut Marcasita Antimonium &c. Sed aliqua illorum mediorum sunt, quæ melius participant gradui humoris, & de illis distillatur aqua per calorem & siccitatem, ut salgemma. Per hoc fili relucere potest doctrina ante oculos tuos declarata per hoc quod est de proprietate metalli, est humidum aquaticum, & arg. vi. separatum per artem magisterii tibi revelati. Habe igitur fili notitiam naturæ mediorum, quia de ipsis totam scientiam nostram trahimus, & potestatem ponendi ar. vi. in opere, & trahimus ar. vi. à suis cavernis vitreis, & cum illis portatur lapis

ad ſuam primam naturam, qui eſt ſupremum medium purgatum ab originali macula.

De extremitatibus noſtri lapidis, & quæ ſunt, & unde extrahuntur.

CAP. LXXXVI.

POſtea cognoſcere potes, quòd arg. vivum noſtrum eſt prima extremitas lapidis noſtri, & in primo gradu & in ſecũdo eſt elixir completum, & modo tali per artificium noſtrum ſubtiliter inventum, & ingenio naturali trahimus extremitates ex prædictis mediis, quæ participant cum lapide noſtro, ſicut natura ſapiens dedit nobis ſcire: nam aperte nobis oſtendit modum qualiter transmutat naturam de mediis ar. vi. in metallum perfectum, hoc eſt fili medium commune adtrahendum & ponendum ſummum medium de potentia in actum. Tamen fili debès intelligere in tua operatione metalla loco mediorum, quæ ſunt extremitates naturæ. Nam quanto media ſunt nobilioris naturæ, tantò extremitates ſunt nobiliores & digniores in potentia. Et ideo de ipſis mediis extremitates ſeparamus ſcilicet vivum arg. argentorum vivorum, & elixir perfectum, quod eſt medicina medicinarum. Quoniam in omnibus mediis aliquo modo ſecundum formas confuſas ſunt extremitates. Alio modo niſi ibi eſſent, non poſſemus in actum ponere, quod eſt in potentia naturæ, & ſic inſeparabiles eſſent propter impotentiam ibidem exiſtentem. Item natura nobis manifeſtat ſecundum quod experientia certificat, quòd natura illorum comminuit argentum vivum, & illud mortificat conſtringendo & congelando, & poſt ipſius congelationem commiſcibile eſt corpori, & tunc operatur, & non antè, omnem colorem dando, quo indigemus, & virtute ſuæ ſiccæ naturæ terreſtris retentum eſt, & fugere non poteſt à corporibus quibus miſcetur. Apparet igitur, & eſt ſine dubio, quod vapor extremorum eſt cauſa conſtrictionis ar. vi. & in natura, & in noſtro magiſterio, quod eſſe non poſſet, niſi convenientiam unius, & diſconvenientiam alterius haberet contra ſe per differentiam concordantiæ, prout apparet in ſui caloris conſervatione per convenientiam conſervativam. Ideo vocata eſt hæc ſubſtantia leo viridis, & ſerpens viridis leporarius, & ar. vi. & paſtura baſiliſci philoſophici. Sed nos illum vaporem, propter potentiam præſentem, appellamus magis proprie humorem menſtrualem, qui quidem humor ab argento vivo derivatus eſt, quamvis alteratum ar. vi. ſit per corruptionem & fra-

Digitized by Google

& fragilitatem terrestrem, quæ sibi advenit, & hoc argentum vivum cum corpore conjunctum, sunt duo spermata, à quib. nasci facimus dictam aquam vivam, quæ est argentum vivum nostrum, & aqua vitæ, quæ corpora mortua resuscitat.

Quomodo menstruale est causa mortis argenti vivi.

CAP. LXXXVII.

PEr istum humorem menstrualem declaramus quem nos dicimus, quòd arg. vivum est causa mortis suæ, quia ipsemet seipsum interficit, & posteà occidit patrem & matrē suos, & extrahit eis animas à corporibus, & epotat omnes ipsorum humiditates, facitque ipsos nigrescere sicut carbonē. Deinde eos resuscitat tali ac ita magno splendore, quòd per *illam* resuscitationem pater & māter sui cum ipso vivent, nec unquam morientur. Et pro certo, in præsentia & voluntate certorum sociorum argentum vivum vulgare congelavimus per suum menstruale, & aliàs uni de sociis nostris, in cujus ramus societate expresè, quasi ad duas Lencas prope Neapolim, in quo loco in præsentia Physici regis & unius fratris de sancto Io. de Rhodis, & Bernardi de la. Bret, & aliorum congelari fecimus argentum vivum per suam menstrualem naturam. Et quamvis hoc vidissent, & manifestè palpassent, tamen non potuerunt scire, quid esset, nisi simpliciter solummodo rustico more, regia majestate salva. Et si realiter ac philosophicè cognoscere potuissent per speculationem intellectivæ virtutis dictum menstruale ac suas virtutes, artem ac scientiam absque dubio habuissent, prout dicti socii, qui per nos multum benè intellexerunt manifestè & habuerunt. Et tunc argētum vivum vulgare dimisissent ad creandum lapidem, & ad exuberandam suam humiditatem, & ideo nos cogitatio, quòd ignoranti habeamus illud celare. Et tibi fili non celavimus, neque celare volumus, cui, & quando diximus, quòd rem vilem accipias, ac eam facias suos amplexare parentes, quousque penitus crepentur, & sint velut mortui, & *recipe* ab ipsorum ventre argentum vivum, à quo lapidem *formes*, & postea medicinam, quæ non omnibus est conferenda, & sic verteretur de pauco in bonum, & de bono in melius. *Benedictus* Deus supremus conditor & redemptor noster, *qui* de tam vilire preciosam ita creavit, quæ teneat in se *proprietatem* & virtutem, ac virtutum ac proprietatum possessionem, quæ in alia non est.

Quod

Quod argentum vivum philosophorum, non est argentum vivum commune, & quare sic rarò invenitur lapis super terram.

CAP. LXXXVIII.

POst hæc intelligere potes, quòd argentum vivum nostrũ non est vulgare. Imò argentum vivum nostrum est aqua alterius naturæ, quod reperiri non potest supra terram, cùm in actionem venire non possit per naturam absque adjutorio ingenii, & humanarum manuum operationibus respectu naturæ. Et ideo, cùm natura sola non possit eum trahere in actum à rebus, in quibus erat in potentia, nisi per tenebrosam resolutionem, & ideo est nobis opus, si velimus nostram creare medicinam, quòd de illis, in quibus potentialiter erat, nos trahamus de potentia in actionem respectu naturæ per industriam rationabilem boni magistri ac operatoris, per viam generationis factæ per præmeditatam corruptionem, quam nobis philosophia concessit, & scire dedit. quare ad nos illius generatio spectat, virtutem ac potentiam naturæ sequendo, quam virtutem philosophiæ nostræ germanæ ad naturalem reperimus, & non rustica virtute, quæ contra naturam est. Et hac ratione illud argentum vivum nostrum est, & non rusticorum. qui impotentes sunt ad humificandum naturam mineralem. Post quam ergo supra terram generari non potest per solem artificium naturæ, nisi nostri artificii adjutorio magistrali, per nos philosophicè reperto, sine aliqua ruralitate vulgari, ideo in sua generatione opus est, quod nos subtiliter introducamus actionem naturæ metallinæ in materiam, unde debet generari, ad quam rem peragendam omnis vulgaris rusticus absurdus est penitus & cæcus. Quia ei defecerunt rationes nostræ philosophicè, quę regunt intellectum ad directionem absq; ie deviatione per A. B. C. D. punctualem magisterii nostri. Quare patet, quòd argentum vivum nostrum non est de vulgaribus, quoniam natura non potest eum creare supra terram, neque rusticus similiter ar vi. nostrum est, & penitus nostræ philosophiæ, sicut filius est patris, qui ipsum genuit. Ideo scias fili, quòd causa quare lapis noster supra terram ita modicè reperitur, est: quia non est potestate naturæ per creatorem superiorem cõcessa, quòd illum possit generare sine ingenio & operatione manuum humanarum. Et quia homines ignorant naturam, & naturalem illius commixtionem & operationem, ideo rarus est & paucus in actione manifesta, quia succurrere non potsunt

sunt naturæ, ratione suæ ignorantiæ, quousque per philosophiam transierint universalem, & desideratam, quæ revelat eis res, quæ eis erant absconditæ & celatæ, atque ignotæ.

Quando magisterium istud fit per naturam, & per operationem artis & scientiæ, & non miraculo, & de ipsius demonstratione.

CAP. LXXXIX.

NOn credas tamen fili, quòd hoc per aliquod miraculum fiat, nec arte confusa, sicut aliqui fatui credunt: imò fit secundum cursum naturæ per artē notam, de qua certam habemus operationem, quæ nobis attulit desiderium nostrum per præparationem. quia mundat & purificat naturam vilem & immundam, & ponit & convertit in naturam nobilem, & siccum in humidum, calidumque in frigidum, si hæc mutatio non esset terrestris, natura dominaretur superiori naturæ, & converteret naturam individualem homogeneam, ad suam naturam grossam & terrestrem, & quòd hoc sit verum, apparet per experientiam in contradicibilem. Nam quando argentum vivum ponitur in vapore sicco atramentali, sicut est aqua acuta, statim dissolvitur per incisionem & penetrationem, quæ movetur ab acuitate fortis patēter, & in dissolvendo convertitur se in naturam atramenti terrestris, non capiendo formam metallicam, nec formam claram, nec cœlestinam, sicut apparet post evaporationem dictæ aquæ, & suam congelationem in forma lapillorum croccorum, quæ croceitas à terreitate pontica & sulphurea procedit, quæ ultra mensuram erat in dicta aqua mixta per parva frusta cum universalitate & simplicitate homogenea, quæ simplicitas erat capta & ligata per dictam terreitatem, mutatione lucis & claritatis atque luciditatis in obscuritatem. Consimiliter per operationem mediam in contraria forma vertitur argentum in vivum mixtum cum atramentis per ablutionem aquæ & ignis, qui totum suū vaporem grossum devorat & consumit, antequam mixtio illius fiat cum argento vivo, quòd per simplicitatem naturæ grossæ vertitur in simplicitatem, mediante acuitate moderata congelatur, & miscetur cum illo, quod magis participat sua natura in luciditate chrystallina, sicut apparet post sublimationem suam. Et inde movetur causa, per quam commendamus temperantiam ignis ad sublimationem ar. vi. quousque acuitas, quæ nimio igne grossam terreitatem portat, quæ dat infectionem

nem

nem ar.vi.ut sit penitus evacuata, vel evaporata. Ideo quia ista per expressionem sicci ignis, portat naturam suam in vētre suo, sicut apparet in aquarum fortium confectionibus, de qua natura non indigemus: quia nostri magisterii corruptio est. Sed quòd velis nos benè intelligere per hūc modum. Accipe igitur aeritatem simplicem, & ablue optimè, & fac aquam, & eam præpara præparatione philosophica, quousque per quinque planetas transierit, & postea pervenit ad lunam, & quando per sex transierit, venit ad solem, qui clarificabit & illuminabit omnia. Fili, quod dictum est, nobis notificat præparationum multitudinem, per quas habes ire, & in qualibet præparatione per virtutem ejus infixa est cujuslibet planetæ complexio, & ideo si individua natura reperiat aptum & habilem locum suæ generationis in forma metalli, vel locus ille generationis est complexionatus à natura plumbi secundum suum planetam, vel Iovis, vel Martis, Veneris. Mercurii, Solis aut Lunæ. Si ad naturam Saturni sit complexionatus propter suam debilem digestionem, transmutabit individuum in formam & speciem plumbi crudi, lutei & immundi. Et si ad naturam Iovis, Martis, aut aliorum, & individuum converteretur in naturam loci, ad quem addetur propter ejus infectam digestionem. Et ultrà, quoniam si locus prędictus generationis est complexionatus ad naturam Mercurii, erit debilioris digestionis, & minoris potentiæ ad terminandum individuum in forma corporis duri. Et ideo convertere non potest, sed tantùm inspissare, & de natura aeris convertit in naturam aquæ per condensationem, quam capit aer de suis parvis partibus terrestribus modicum digestis, quæ immiscentur cum eo vapore elementali, defectu constrictivæ virtutis, & ideo inspissatur in rem crudam, se reincrudando per actionem uniformis caloris & humiditatis unctuosę, laxativæ, tartareæ, sicut lac facit in mammillis.

De natura abortiva corporum imperfectorum, & de temperantia vasis naturæ.

CAP. XC.

IDeo fili tibi sit manifestum, quòd corpora suprà dicta non sunt nisi abortiva, quæ terminum suæ perfectionis habere non potuerunt, sicut illi, qui nati sunt & nascuntur in locis menstruosis indigestis & corruptis, patientibus infirmitatem lepræ, & corruptionem in suis corporibus, & hoc facit natura ob defectum debitæ præparationis & naturalis caloris, qui non possunt benè digerere menstruale, quod est in materia

materia metalli, vel per suam nimiam excitationem, vel stimulationem caloris aduren tis, ardentis, & cholerici, vel individui, vel loci sui nimis mutabilis, in quo plurima accidentia multoties possunt advenire: cùm sit continens totius materiæ omnis generationis. Quare si locus mutationis individui sit talis, quòd sit tali modo temperatus, quòd per suam digestionem, vel bonam temperantiam habeat magis potestatem depurandi cum conservatione mutativa germen suũ clarum & purificatum, congelabit & transmutabit illud in finam lunam, & purum per vaporem sui sulphuris jam à macula originali purgati leprositatis, qui dicitur locus dictæ transmutationis, vel in solem perfectum secundum bonam temperantiam, quam capiet humidum individuale à loco suæ generationis & digestionis completæ, aut incompletæ. Nam illic, ubi locus generationis est Solis, & commutationis & congelationis humiditatis Mercurialis in finum solem, ibi certè dominatur ignis cum multum nobili temperantia & in loco generationis lunæ, dominatur aer cum cœlesti virtute. Et ideo clarificatur, & demonstratur, quòd fumus aut vapor menstrualis terrestris, & argenti vivi non debent excedere, neque superare pondus metalli puri, nisi æqualiter illi aliàs in præparationibus est avisandum. Quare patet, quòd si sit plus de virtute terræ in loco generationis, quàm habeat de lumine & de nobilitate, quæ veniunt per mixtionem planetarum in dicto loco, congelatum accipiet & obtinebit tenebrositatem, fuscositatem, ponderositatem lutulentam, & frigiditatem, sicut plumbum. Quare patet, quòd in plumbo dominatur elementum terrestre, sicut in auro dominatur elementum altum cum temperantia perfecta. Et si dictus locus in plus participaret cœlestibus virtutibus, & minus in terrestribus, esset fulgens ac resplendens absque aliqua corruptione, firmum & solidum per constrictionem partium, quòd demonstrant gravitas & ponderositas exiccationes, quantum est de hoc per contrarium, est dicta proportio constituens speciem auri, ad quam proportionem venit materia depurata in illum terminum proportionalem in materiæ congelatione per frigiditatem loci & per calorem locati, quæ importavit omnem calorem naturalem ventris materni per terminatam digestionem, & mater mortua remanfit absque aliqua virtute, & in frigiditatem versa, quæ constringit Mercurium congelando plenum calore perfecto in metallo jam formato.

Quo-

Quomodo Artista debet notare virtutes minerales propinquiores perfectioni. Et de operis abbreviatione per fermentationem.

CAP. XCI.

QVare de omnibus, quæ tibi diximus, sis avisatus simul & singulariter, multum notando virtutes minerales perfectioni propinquas. Quia tibi dicimus, quòd argentum vivum depuratum potest reverti ad naturam illorum, quibus adjunctum est, & intellige hoc tam in parte prima, quæ est, purgationis & creationis lapidis, quàm in secunda, quæ est fermentatio & mutatio ejus in finam & veram medicinam. Quando igitur transieris ad secundam partem gradus secundi, adde jam curatum sulphur cum fermento lavato & abluto, quod appellatum est unguentum, ut totum convertatur in fermentum, ergo totum unguentum erit. quoniam scitum est, & cognitum, quòd ille, qui dat formam, cùm eo concordat quod illam recipit. Item apparet, & suprà positum est, quòd omnis generatio debet esse ex convenientibus naturæ quæ formas portat, & virtutes cœlestes in se, & hæc est causa, quare præparatio nostra suppleri non potest, nisi fortè virtute longitudinis temporis per multos errores in prima parte fermentum supplet, & complet per suas virtutes benè temperatas, & multum benè digestas, temporis per brevitatem sine impedimento magno. Si hoc scias in secunda parte facere, & in hoc transimus cursum naturæ, quia finit suam operationem una digestione sua sola. Et nos facimus per fermentum illud, quod natura digestione sua jam compleverit. Et ideo habeas in te præparationes notas, & patientiam in longa ipsarum mora. Nam omnis prolixitas temporis est in opere naturæ, quia non operatur nisi per minimè. Et præparationes nostræ non fiant, nisi per illam in terminis revolutorum temporum perfectæ sunt, sicut res aliæ per naturā creatæ. Fili nisi nostras agnoscas præparationes, nunquam habebis thesaurum omnibus electis præparatum, & beati, qui illum intelligunt.

Quomodo Artista debet intelligere quando lapis perdit suam naturam & minuitur, ad illum emendandum.

CAP. XCII.

PEr hæc fili tibi dicimus, quòd opus est tibi, quòd scias in prima parte emendare lapidem, qui perdit de sua prima virtute

Digitized by Google

tute temperata in toto regimine præparationis: nam in illa præparatione indiget reverti, & transire de illa ad mortem per partem gradus secundi. Ideo fili tibi dicimus, quòd de quantò magis elongatur à suo temperamento per mortificationes corporis factas in prima parte, tantò magis perdit de sua prima natura, & est corpus passum tanquam homo in magna existens infirmitate perturbationem suorum spiritualium virtutum ab eo separatarum, & elongatarum per resolutionem ipsarum, quam continuè passum est. Et hanc rem labilitatem clamamus, quando corpus à suo nobili temperamento remotum est, vel à coæqualitate sua complexionali in quantum patitur, quia ei deficit ipsum quod ei confortaret. Et in quantum sui elongamenti partem accepit, tanto melius per viam confortationis appropinquat per reductionem naturalem, vel attractionem ad temperantiam naturalem, & de tanto quòd magis extendes rotam in portando corpus ad longiorem corruptionem & mortificationem sub aliqua conservatione caloris naturalis, de tanto erit majoris vitæ & perfectionis, si postea per confortationem suorum spirituum deperditorum reducatur ad suum temperamentū. Et hoc est rationeillius, quod accipiet in sua prima attractione facta in regimine reductionis, quo superabit in melius, quam perdiderat in sua mortificatione. Quoniam temperamentum non fit, nisi per restaurationem rei deperditæ scilicet spirituum deperditorum vivificatorum, & restauratio nequit fieri absq; naturali attractione, neque attractio absque evacuatione, neque aliqua evacuatio sine mortalitate quadam, quæ fit per crematione & combustionem corporis & calcinationem, & evacuationem humidi radicalis.

Ad sciendum, quomodo lapis est remotior à suo temperamento.

CAP. XCIII.

SCire debes quo tempore lapis est à suo temperamento remotior, quando corpus est crematum, & à suo spiritu vacuum & inanimatum, tunc remotior est, quàm possit esse à suo temperamento, & finivit rotam corruptionis ad essendum locus proprius generationis. Et quantò plus humorem superfluum in sua solutione perdidit, tantò plus attrahet ad se dictum humorem exuberatum in sua reductione. Exemplum, si corpus perdat B. & G. in suis solutione & corruptione per rotam extensam id inveniet, & attrahet D. & E.

qui æquipollent perditioni de B. & C. Et ultrà ad plus per naturam in regimine reductionis attrahet F. & G. qui sunt exuberati per D. & E. propter fermentationem de B & de C. Et si corpus non perdat nisi B. per minorem rotam, non potest recuperari loco sui, nisi C. & postea D. exuberatum de B. procedendo ad temperamentum majus. quia sua perditio non suffert, nec cursus naturæ, & in quantum temperamentum rotæ minoris est minus perfectum causa suæ minoris corruptionis, in tanto est major temperantia rotæ extensæ ad duplicem perfectionem, quæ à majori nascitur attractione humiditatis in profundiori ratione suæ calcinationis fortioris solutionis & mortificationis. Et per hoc intelligere potes totam intentionem nostram, scilicet, quòd totum magisterium nostrum non est, nisi colligatio humoris resoluti, vel resolutio unius, & congelatio alterius, vel mortificatio unius quæ est spiritualis, & vivificatio alterius, quæ est corporalis. Quoniam quocunque modo lapis sit dissolvendus, in eodem modo componendus est. Et hæc colligatio nihil aliud est, quàm argenti vivi exuberati & fixi multiplicatio. Per cujus multiplicationem noster lapis venit ad majorem perfectionem & temperantiam.

De causa supplementi diminutionis corporum imperfectorum, & quomodo lapis noster complebit eorum defectum. Et de interligamento ad respectum elementorum naturalium.

CAP. XCIV.

IN hoc fili est complementum diminutionis corporum imperfectorum, quæ deficiunt à quadam pauca humiditate fixa & inspissatione perfecta. Quare patet, quòd nostra medicina portat complementum illorum in corpore perfecto, scilicet, multiplicationem argenti vivi & inspissationem bonam, & fixionem permanentem. Fili considera omne illud, quod tibi ostendimus, quia totius nostri secreti manifestamus tibi primas causas, quę sunt entia realia magisterii nostri, & sine illis ullo tempore non potest adimpleri. Ideo illud intellige, quod notamus in testamento nostro pét acuita tem tui intellectus, & vide, qualiter doctrinæ nostræ sunt associatæ, & in quibus melius conveniunt, quando fiendæ sunt, & quot sunt regimina, & quòd vadit primò, & quod ultimò, & quam potentiam habent. Quja jam tibi diximus, quòd magisterium nostrum non est, nisi unius formæ corruptio, & generatio alterius per conservationem suæ speciei multò magis re-

gis resplendentis. Ideo fili, quòd quantum potes naturali corruptioni per tuam elucidationem appropinquare appropinqua, & illud, quod elongare potes, ab illo elonga, & tu venies ad corruptionem primæ formæ, verissimi passus, & ad generationem secundæ formæ, quæ nobilis generationis est. Fili nostri magisterii regimina sunt interligata & incathenata. Quia primum adjuvatur à tertio & à secundo, & tertium à primo & à secundo, & secundum à primo & tertio. Et quando eris in primo, media ipsum de secundo & tertio. Et quando eris in secundo, manu leva ipsum à primo & tertio. Et quando eris in tertio, manu leva ipsum à primo & secundo. Et omnia ista ligantur unum cum alio, non tantùm sola operationis mixtione diversa, sed per decoctionis diversam digestionem, quo reducuntur per reiteratam putrefactionem. Quæ tibi ostendimus, quòd totum non est, nisi unum solum regimen decoctionis, quod per diversas mixtiones operativas cum intentionibus ordinatis primum gradum adimplet magisterii nostri, quem si benè intelligis, intelliges secundum & tertium, quod est tota veritas adimplens magisterium nostrum. Fili intentio naturæ est multum ordinata per opera erratica. Intellige ergo naturæ intentionem & suæ operationis, & totius reversionis ejus, quia prima mutatio respicit ad unum actum, & per intentionem illius ipsa agit, & per illam transitur ad actionem secundam mutativam, quæ tertiam respicit mutationem. Et nulla istarum finiri potest sine alterius adjutorio, cùm se habeat fieri per contrarias operationes, prout sentire potes per corporum solutionem, quæ est causa congelationis spiritus, & congelatio spiritus est causa dissolutionis corporis. Et sic quilibet respicit actum suum differentem cum ratione discordantiæ. Hæc est erratica elementorum conversio, quam intelligere benè tibi opus est, & si benè intelligis, resplendebit intellectus tuus uberaliter & plenè, & confortatio & debilitatio, quæ factæ sunt in nostro supremo secreto, & in omni corpore naturæ. Nam per illas est omne temperamentum, vel distemperamentum nostri magisterii, quæ sunt latitudo complexionis.

De latitudine complexionis, & quomodo ex duobus terminis comprehenditur.

CAP. XCV.

Omnis latitudo complexionis fili, cujuscunque sit speciei, ad temperamentum, vel distemperamentum vertitur. Et

ideo primæ differentiæ complexionis sunt duæ tantùm, scilicet, Temperata complexio, & distemperata. Temperata est illa, in qua primæ qualitates per mixtionem disrumpuntur, quousque veniant ad illum terminum, per quem resultat melior dispositio compositi, secundum illum modum, qui suæ speciei debetur. Nam in qualibet specie absolutè est temperamentum, quod quidem est tale ad suam speciem respectu suæ individualitatis, & complexio distemperata est illa, in qua corpus solare à meliori dispositione recedit per dominationem quarundam qualitatum primarum. Quare apparet, quòd cùm in nulla complexione possit aliqua dominari qualitas, nisi simpliciter vel compositè, ideo omnis complexio distemperata, vel erit simplex, vel composita. Simplex est illa, in qua una qualitas tantùm dominatur, sicut in nostro lapide siccitas cum qualitate simplici dominatur. Nec intelligas, quòd dicamus adeo simplam, quin cum aliis participat in aliquo: nam hoc esset contra rationem complexionis, cùm sit qualitas composita de quatuor primis. Sed quia per judicium evidentis notitiæ, quam nobis concessit per sensum manifestum, nos videmus ac scimus, quod una illarum quatuor tantum dominatur multum suæ contrariæ. Et ideo dicere volumus quando lapis reducitur, verti debet de humiditate magna in magnam siccitatem, & in humiditatem minorem, & frigiditatem minorem, ac minorem caliditatem. Quare apparet, quòd cùm per istam siccitatem elementum terreum determinetur noster lapis humidus in naturam terræ aereæ per regimen deductionis naturaliter convertitur. Propterea voluerunt aliqui dicere, quòd noster lapis siccus erat in ultimo gradu, & remotior sui perfecti temperamenti jam passus ratione suæ siccitatis & acuitatis. Quare voluerunt illum cibum foras educere ad suum temperamentum cum nutritivo humiditate fermentabili: sed hoc contra stabilem rationem visum est, per naturæ sapientiam, & suo intellectui magnum inconveniens, cùm lapis noster per regimen reductionis jam sit informatus per oppositas qualitates differentiales per concordantiam, per quam informationem omnis res suo temperamento se temperat & appropinquat. Quoniam cùm lapis noster fuerat per secundum regimen occisus mortuus, subversus in gurgite Sataliæ magnæ, & sua pastura & nutrimentum fuerat de toto cremata, arsa, & combusta, deficiens à via perfecta, quæ est causa approximationis nobilis temperamenti, idcirco visum est, quòd lapis noster est remotior, quàm esse possit à temperamento suo existente in regimine secundi

stat

stante infra illum terminum, in quo sunt duæ complexiones magis extremæ & longinquæ, quia opus est, quòd materia non sit ad contrarium projecta extra dicti termini latitudinem, sed quòd participet quodammodo alicui de complexionibus metallinis, quæ sunt proximæ extremitati. Et quòd materia non transeat ultra extremas complexiones, quæ participant morti Alio modo, si intensius, vel remissius procederent contra naturam à qualitatibus fortibus & oppositis, ibi penitus deficeret dicta materia à complexione metalli, in tantum, quòd postea salvari sub illa non posset individuum metallinæ speciei, sicut apparet in combustibilitate materiæ, quando per ignem nimium corrumpitur, omnino separatur à natura sua ob defectum informationis naturalis. Fili vide ne corpus tuum omnino recedat à natura sua, hoc est à suis particularibus complexionibus ultimatis, quæ continentur sub latitudine temperamenti, & in tali puncto materia existente dicimus, quòd à suo temperamento est remotior: sed si velis propter hoc dicere, quòd magisterium nostrum haberet incipi per tertium regimen, deficeres ab intellectu nostri operis, cùm adhuc non habeamus subjectum, aut materiam convenientem, in qua & per quam elementa fixanda sunt. Quare opus est, quòd per tertium regimen de terra & aqua noster lapis procreatur.

Quemodo substantia sulphuris exeat ab extremitatibus, quando lapis creatur.

CAP. XCVI.

DIcimus ideo, quòd noster lapis primò creatur, ut subtilis substantia calida & sulphurea extrahatur à suis extremis, & quòd ille contemperetur cum humore, & cum calore, qui est secundum instrumentum perfectivum naturæ, & medium participans immediatè dictæ substantiæ, per quod recipit metalli tincturam, quæ est in dicto instrumento. Sic fili rahimus lapidem nostrum ab extremitatibus, in quibus sunt media confusa, ut non sit unum nec alterum: sed ut sit medium, aut neutrum dictis extremitatibus, id est, inter eas, à quibus materialiter exiuit, quam neutrum vocamus, secundum consideracionem expressatam in tractatu de intentione Alchymistarum sapientum, & subtilium: non quòd sit neutra propter negationem extremitatum, sed propter participationem unius & alterius. Et omnes extremitates suæ sunt corpus dictæ ac spiritus, de quibus corporibus neutra cum

Digitized by Google

omnibus mediis procreantur, & sunt procreata. Cùm igitur tale neutrum sit à suis extremitatibus procreatum mineralibus certis & notis, absque dubio in naturis eorum participat indistinctè, secundum judicium sensus & experientiæ. Et per consequens, sic habebit & possidebit certas extremitates subtiles & mixtas & indistinctas absolutè. Et ideo dictus est neutrum, sicut sunt sani infirmi. Et ideo habet in ipsis indifferenter operari per suam proprietatem neutram, & corpora infirma reddere nec sana, neque infirma, quousque virtus sanitatis in eo sit integrata. Et ideo patet, quòd hoc est propter causam imperfectam, quæ venit à sua infirmitate, & ægritudine. Postea fac de illa neutralitate extremitatem perfectam, sicut est imperfecta. Tu adjunges ei alia vice de sua natura homogenea, ex qua creabantur in parte, videlicet simpliciter usque ad finem ut de perfectione sanitatis, quæ est in aere, tollat infirmitatem & ægritudinem neutri, & quòd virtus unius per alterius virtutem confortetur, & quòd infirmitas & ægritudo dicti neutri, quæ ex parte terræ, & aquæ venit, sit commensurabiliter per humorem & calorem alienata, & tunc invenies appropinquatū extremitati perfectæ ac temperatæ, & non tenet nisi mediam partem ægritudinis, & duas sanitatis. Altera vice fac istud extremum imperfectum, & adde ei duas operativas virtutes, videlicet aerem & ignem naturales, & reperies ab extremitatibus & mediis imperfectis reversum ad extremitatem plenam sanitate, & omni temperamento. Intellige fili, nam omnia hæc diximus post considerationem cap. 168. quod incipit: Lapis noster remanet in omnibus suis elementis, &c. Laus honor & gloria Iesu.

Finis Theoricæ testamenti.

INCI-

Digitized by Google

INCIPIT PRACTICA MAGISTRI RAYMUNDI LULLI SUPER LAPIDE Philosophico. Et primo definitio, quæ res est, seu quæ scientia, vel ars Alchymia.

CAP. I.

ALchymia est una pars naturalis philosophiæ occultæ cœlica, magis necessaria, quæ constituit & facit unam artem & scientiam, quæ non omnibus est nota, & docet mundare & purificare omnes lapides preciosos, non perfectos, sed decisos, & ponere ad verum temperamentum, & omnia humana corpora lapsa & infirma restituere, & ad verum temperamentum reducere ad optimam sanitatem, & etiam transmutare omnia metallica corpora in veram lunam, postea in verum solem, per unum corpus medicinale universale, ad quod omnes medicinæ particulares reductæ sunt, & fuerunt. Et per quod integratum & factum per unum manuale regimen revelatum est philosophiæ filiis perfectis, mediante ignis calore, respectu sex latitudinum caliditatis, quæ in tres principaliter reducuntur. Primus vocatur Hebetatus, & iste prohibet & defendit motum naturæ integralem. Et ideo ducit & inducit putrefactiónem in rebus mixtis, sine qua putrefactione venire non potest animatio in rebus elementatis. Secundus calor est calor excitatus cum calore tolerabili vivificationis, & hic calor ducit & inducit generationem & multiplicationem: Tertius est calor excellivus & mortalis, qui destruit omnes sensus & instrumenta instinctus, & appetitus naturales, per quos fiunt corruptiones, generationes, & multiplicationes. Fili hæc scientia appellatur flos regalis, per quam intellectus humanus rectificatus est, vi experientiæ, respectu oculi, & veræ notitiæ, cum experientiæ suæ pati non possunt aliquas probationes phantasticas, sed omnes alias scientias vivaciter intrare ostendit intellectui, quomodo habet virtutes divinas penetrare, quæ velâdæ

Digitized by Google

sunt: etiam per naturam intelligimus illud, quod est, unde plures fatui & infames credunt, quòd nihil est: sed nos scimus, si hæc res sit an non. Et ideo secretum hoc non erit notum ignoranti. Nam per scientiam talem, intellectus est expulsus superfluitatibus, quæ ipsum removent à tota veritate, & alio modo hæc scientia nominatur vexillum & instrumentum philosophicum, per quod boni philosophi, & antiqui Poetæ sensum ipsorum direxerunt ad quamlibet scientiam, ad intrandum per hoc in omnem experientiam, per artem fiendam, secundum naturæ cursum per realem notitiam.

Quomodo practica traditur per duplex instrumentum. Et quæ sunt instrumenta quæ dat.

CAP. II,

FIli in hac secũda parte practicali fuit, & est intentionis nostræ practicam tradere, ac modum practicandi duplici instrumẽto. Primum instrumentum est memorativa practica, aut recordativa, vel recolitiva. Secundum est practica operativa, totum insimul mixtum, tamen successivè, per modum & formam Alphabeti factum secundum cujuslibet regiminis determinationem, & hoc ut melius regale magisterium intelligas, & illud formare per artem, ad faciendum & consequendum practicæ factum quod est certum. quoniam ante oculos tuos actione tibi nota per experientiam claram ostendemus. Et quia virtus principii currere, neque discurrere aut fluere non potest usque in finem, nisi virtute media, extremitatum copulativa mediante, hæc procedit à ratione: quæ dicit, quòd nos formabimus per memorativam artem suprà dictum instrumentum, maximè cum ita sit prout dictatus nobis ostendet naturæ realis, quòd theorica intellecta non debeat separari per unum passum, nec elongari à practica scita. Nam una formatur aliam, & suos corrigit defectus. Et ideo posuimus practicam memorativam secundum hanc scientiam in forma media, quæ naturaliter exiuit de suis propriis extremitatibus, & sunt propriæ extremitates suæ, practica operativa in secundo latere, & in primo sua soror scilicet theorica. Et illa sunt verorum instrumentorum principia, quæ integrant & perficiunt totam scientiam & artem, quæ formatur per primum. Quia nunquam erit ars aut scientia, nisi primò inchoetur, & incipiatur à suis certis principiis.

De

De secunda divisione huius partis per instrumentum memorativum.

CAP. III.

ISte liber, qui est dictus & nominatus secunda pars, divisus & partitus est in quatuor operationes principales. Prima est dissolvere, secunda abluere, tertia congelare, quarta est materiam fixare. Prima & principalis operatio est in duas partes solutivas divisa, sicut in nostra Theorica tetigimus. Per primam facimus de pluralitate unionem, per secundam de unione pluralitatem, prout tibi per honestam & pulchram doctrinam ostendetur. Fili omnes operationes istæ tibi datæ sunt intelligi per certas & determinatas distinctiones alphabeticas scilicet per modum Alphabeti, A.B.C. & figurarum, & definitionum, mixtionum, & appplicationum.

De prima distinctione, quæ est de A.B.C.

CAP. IIII.

PRo prima *distinctione*, quæ est A.B.C. in prima operatione A. *significat* Deum Dominum nostrum, qui omnia creavit, & à quo omne procedit. B. significat argentum vivum, quod est *communis* substantia, stans in omni corpore corruptibili, prout per eius proprietatem apparet. quia habet corrumpendi actionem & generandi, coniungendi, dividendi, inspissandi, grossificandi, rarificandi, indurandi, mollificandi, augmentandi, diminuendi, dissolvendi, congelandi, calcinandi, mortificandi, vivificandi, crudificandi, maturificandi, abluendi, desiccandi, humefaciendi, calefaciendi, refrigerandi, lenificandi, blandiendi, asperificandi, dulcificandi, amarificandi, confortandi, debilitandi, intrandi, *ingressionem* faciendi, tingendi, pondus dandi, incerandi, *pascandi*, impregnandi, ingrossandi, sublimandi, ac primum *materiam* faciendi, desponsandi, ac primum matrimonium *faciendi corporis* ac spiritus fixandi, obscurandi, & accendendi. *Per hoc enim* argentum vivum, sciant omnes doctrinæ filii *opera naturæ* per suas proprietates discernere, & plures ac multas *ex illis* per suam proprietatem reducere de potentia in actionem, & illius operationes secundum quod in-

Digitized by Google

ſtinctus & inſtitutio naturæ vult regulare & ordinare. Et ideo tibi dicimus, quòd cùm ſit pater omnium liquabilium, propter convenientiam & communitatem ſuæ propriæ naturæ, tene ipſum charum & ſecretum, & noli diffamare. Iſte eſt materia naturæ, ſine qua aliqua res naturæ non generatur corporalis, quæ ab eo principium non habeat ab una limoſitate, in qua eſt natura, quæ operatur, percutit, & ſemper fabricat, ſine ſuæ tranſitu menſuræ. C. ſignificat ſalis petram, qui communem habet naturam & ſimilem arg. vivo per proprietatem ſuæ fortis naturæ. D. ſignificat vitriolum a zoque ſuquod corrumpit & confundit omne illud, quod eſt de natura, & eſſe communis arg. vivi. E. ſignificat menſtruale, quod continet naturas trium dictorum totum ſimul F. argentum finum, purum, & reſplendens ſignificat. G ſignificat Mercurium, quem ſcimus. H. aurum ſignificat, quod tantum eſt honoratum. Quæſtio, quare poſuimus A. in hac carte, hoceſt, quia ſine Deo Domino noſtro nihil creatum aut generatum eſt, nec opus inceptum, neque ſine ipſo conſummatum, & quia ipſe eſt efficiens cauſa principalis & finalis omnium creaturarum & operationum, digna & vera ratio nobis oſtendit, quòd præponatur, & antepoatur, tanquam formator & creator totius creati, quodque ipſo mediante ac ſua immenſitate Artiſta in hoc illuminetur opere, qui quidem coram oculis ſuis habere debet Dei creatoris noſtri bonam, veram, fortem, ac principalem memoriam.

De ſecunda diſtinctione, quæ eſt de figuris primæ partis ſolutivæ.

CAP. V.

HÆc figura docet, quòd mediante A. componuntur ſex dictæ figuræ, pro prima parte ſolutiva, ſcilicet, tres triangulares, & tres circulares. Prima circularis figura ſignificatur per E. & eſt facta de B. C. D. Secundus circulus per I. ſignificatus, eſt factus à ſecundo triangulo, compoſitus de F. F. G. Tertius circulus ſignificatur per K. factus à tertio triangulo, compoſitus de E. G H. & iſtæ figuræ tantum pertinent ad primam ſolutivam, quæ magis propriè vocatur liquefactiva.

De

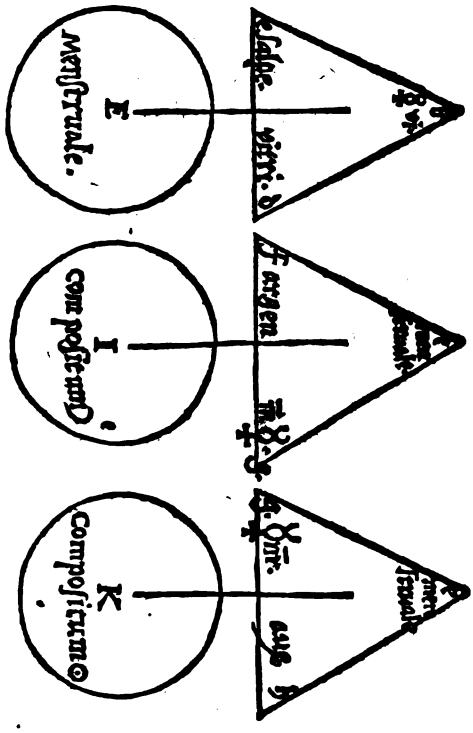

De tertia distinctione, quæ est de figuris, de secunda parte solutionis.

CAP. VI.

TErtia distinctio docet, qualiter de dictis duabus figuris ultimis circularibus, scilicet de I. & K. in quibus est confu-

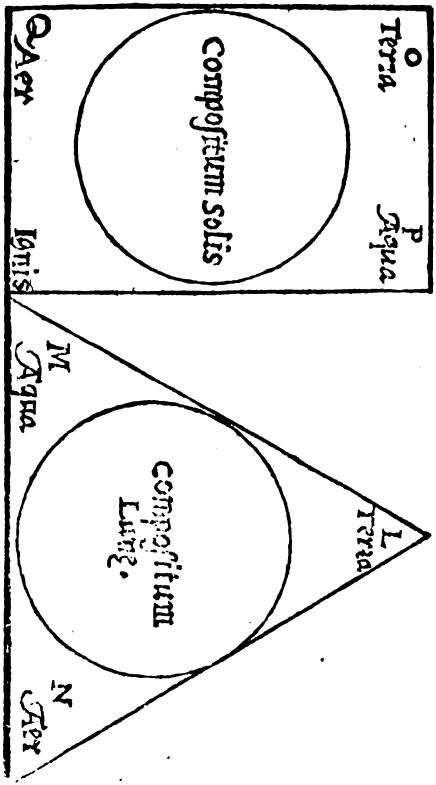

confusa prima figura de E. alia divisione formantur duæ figuræ per modum, qui postea patebit in capitulo subsequenti. Ideo sciendum est primò, quòd per figuram circularem de I. significatum est compositum, & compositio lunæ, per aliam figuram circularem de K. significatum est compositum, & compositio solis, à dicta figura I. trahuntur, & exeunt. L. M. & N. Et istæ tres literæ constituunt primam figuram sequentem triangularem tertiæ destructionis, & ab alia figura de K. circulari sunt per divisionem separatæ. O P. Q. R. per quas

quas est figura sequens constituta & facta quadrangularis. per hanc literam L. terra est significata per N. aer, per O. est significata terra compositi rubei pro sole, & per P. est aqua dicti compositi significata, per Q. est significatus aer, per R. significatus est ignis terræ nostræ rubeæ sive compositi, qui est dictus lapis noster. Et istæ duæ figuræ tantùm spectant ad partem secundam solutivam, per quam integrata est, & perfecta prima & principalis operatio, quæ est dissolutio facta per reductionem illius in argentum vivum. opus est fili, quòd benè scias istud A.B.C. corde tenus: nam si vis practicam habere, quæ sit formata per artem in ratione theoricæ, quæ prompte veniet ad memoriam tuam firmam per nobilem intellectum. Si studuisti, etiam habebis habituatam practicam in figura reali, quam in actionem ponere poteris ad tuum velle, sine vexatione magna. Et nisi corde tenus scias dictum A.B.C. practicare, non poteris, neque quid incipere, & sic à Deo impeditus eris, quòd nescies quid agere: quia ignorabis specierum receptiones, quas literæ significant, neque illas miscere tali modo, quo natura requirit, neque tuas facere mixtiones, quæ tibi, & omni Artistæ practicali atque practicanti opus est scire facere, ut dictæ mixtiones sint operationes naturæ, quodque dictæ literæ, vel ipsarum significata sint propria materia, & quod ipsa postulat.

De secundo instrumento practicali, & primò de prima parte solutiva.

CAP. VII.

INstrumentum practicale, tantum valet dicere, sicut ponere theoricam, ad factum operativam, mediante instrumento, quod est memoria, quæ tibi habet ostendere, qualiter dictæ literæ sunt figuratæ pro prima parte solutiva, quæ sunt sex figuræ principales. Ex quo igitur tale instrumentum habes habituatum, reduc illud in practicam, convertendo ipsum ad primam figuram, quæ composita est de B.C.D. in modum, qui sequitur.

De

De figura prima triangulari, quæ demonstrat principium practicæ, & de intentione triangulari.

CAP. VIII.

SVper hanc figuram sequentem, quæ est prima triangularis, tibi ostendimus principium districtum practicæ & dicimus, quòd fit, vel fieri debet de duabus substantiis corporalibus, & una substantia essentiali & accidentali, deportata in eorum ventre, prout per hanc figuram tibi repræsentabitur. Fili intentio, quare hunc triangulum facimus, est, ut de ipso per artificiū, divina bonitate de A. mediante, nostra-hamus & habeamus tale menstruale humidum, temperatum à calore contra naturam, in quo & per quod metallica corpora possint in argentum vivum dissolvi, quod est elementum omnium corporum liqualium, & prima materia, & quòd in illo possit noster siccus lapis continuari, de argento vivo creatus. Cùm ergo fili hic sit primus distinctus, & primus introitus in nostro magisterio, applica te ad puteos, unde exit temperamentum libratim redditum, prout fili sine mora alterius tarditatis dicemus.

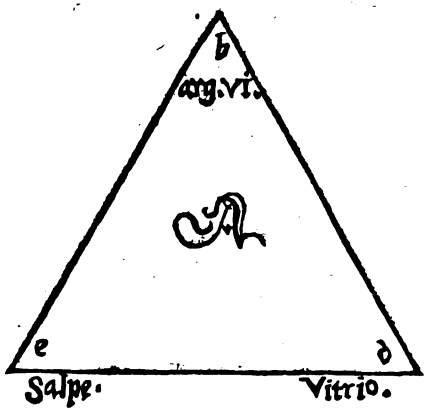

De

De prima dispositione, incipiendo opus informa praeticæ.

CAP. IX.

TV in virtute ac honore de A. primò recipies unam partem de D. & dimidiam partem de C. quæ simul optimè molentur & cribellentur super marmore subtiliter pulverisentur, & benè misceantur. ponesque in una cucurbita vitrea, situata in furno, & superposito alembico, in quo per resolutionem secundantur spiritus, & condensantur, & lutabis junctura vasorum, cum panno lineo impastato & madefacto in luto, facto de flore farinæ, & albuminibus ovorum distemperato, ut proprietates trium Mercuriorum unitæ, sc. salfuginosus, vitriosus, & aquaticus simul junctæ, & in unum positæ, non perdantur, vel non perdamus. Et adverte, ne dicti pulveres in cucurbita positi non transcendant, neque superent pondus 8. unciarum, & ad tempus abbreviandum, pones in aliis duabus cucurbitis, de pari pulvere secundum pondus 8 unciarum in qualibet cucurbita, & illas colloca supra furnellos longos, per modum, quem declarabimus in capitulo furnorum, nec pone nisi tres cucurbitas supra unum furnellum: nam ignis non posset pluribus æqualiter ministrare, prout requirit mixtio naturæ, & sint dictæ cucurbitæ collocatæ, una ab alia remotæ quinque, vel sex digitorum spatio. & lutentur fundi cucurbitarum de terra argillata percussa fortiter cum pilis animalium, quantum illi fundi furnellum intrabunt per tria foramina summitatis dicti furnelli, & ad spissitudinem materiæ: & pone cineres puros benè cribellatos subtus benè compressos ad spissitudinem quinq; digitorum, & pone ad nasum cujuslibet alembici phialam unam vitream colli longi ad finem, quod continens illarum phialarum non sentiat furni calorem, ne aqua phialarū possit refluere, neq; spiritus recedere aut fugere. Postea habeas lignorum serraturas, de quibus provisionem habeas magnā, & accipe duas partes, & partem dimidiam marci torcularis vindemiarum, aut de tomba minuta, vel de tannō sicco, & misce cum dicta serratura. Et de tali compositione furnum tuū imple, pōst ignē tuum accende in duabus extremitatib⁹, & eū accendere permitte. Nā alius ignis nō est tibi faciēdus, quousq; videbis distillare 6. guttas aquæ. vel 10. aut 15. vel 20. Et quando ad 20. distillaverit, fac ignē cum parvis lignis, sive busquetis lignorū siccorū, & sic paulativè incipe facere ignē summæ in directo materiæ Et vide, quando distillabit, quòd aqua sit clara, & quando erit ad 15. puncta, & aqua erit clara, & fumi

& fumi ſubtiles continua ignem illum æqualiter. Et ſi videas, quòd de quindecim punctis ad 12. revertatur, aut minus, fortifica ignem, & continua ſecundum punctum ſuæ diſtillationis, & poſtea tertiò fortifica ignem tuũ de uno puncto ultrà, & continua uſq; nil plus diſtillet, & tunc dimitte ignem facere, & claude furnum tũũ, & refrigerari permitte, & ſi aqua ſit fina & clara ſine aliquo colore turbido, vel ſine turbulentia, hanc accipe & cuſtodi, & phialam obſtrue cum cera tepida, ne aliquid reſpiret, nec aer intret, qui ſtatim corrũperentur ſpiritus, qui ſunt ſubtiles per aerem, qui intrat plenũ immunditia ac extranea natura. Recordare, quando incipies ignẽ facere lignorum ſiccorũ, quòd vaſa tua debent eſſe habituata de paſta ſuprà dicta, atque lineis pannis circundata, phialæq; benè lutatæ ad naſos alembicorũ, de luto eodẽ ponendo unam paleã inter naſum alembici & bendam lineam. Nam plerumq; dum ignis operatur, aer vult exire & reſpirare, quando continentem non habet, qui eum poſſit retinere. Nam calidus & caloroſus eſt, & ſubjectum quod eum retinet, calorẽ excellentẽ pati nõ poteſt. Et ideo indiget aliquo loco, in quo valeat reſpirare. Aperi ergo ei foramẽ, quando ſufflare audieris. O pater, quomodo feciſti practicam ita longam? Fili, ut ſit habituatus in omnibus rebus parvis & magnis, & ut habeas ſpecialiter & generaliter ignium notitiam, & aliarum operationũ, per præſens capi, & etiam omnium lutamẽtorum. quia noſtræ non eſt intentionis, quòd amplius de ipſis dicamus, cùm ſapienti intuenti & intelligenti mediante prædicto nihil eſt tibi ſubtile. Et quia poſtea dicere potes, quòd menſtruale fœtens eſt ad tuum præceptum, quod eſt res vilis, per quã omnia corpora in eorum primam naturam breviter convertuntur, & eſt pura & propria origo rei mirabilis & utiliſſimæ, ſed cũ intellectu claro ipſam cognoſcere ſcias. Fili, menſtruale hoc elementariè factum, eſt unũ corpus organiſatũ & aquoſum, per altam virtutem, quæ quartum elementũ eſt, quod eſt ignis caloroſus, quæ miſcet omnes res uniformiter, ad quã mixtionẽ homo nũ poteſt attingere, niſi ſit ignis magiſter, qui de tribus rebus unam fecit per ſuã reductionem, prout vult natura, quæ hoc uniformiter miſcet cum humore, qui eſt principium naturæ majoris operationis. Quæſtio, Pater quid eſt tertiũ? tu non poſuiſti. Fili, forma ſine materia ſtare nõ poteſt, nec res quæcũq; fieri poteſt, ſi forma defecerit, nec D. poteſt eſſe ſine B. qui habet res formare, quę in mundo ſunt, hoc eſt ar. vivũ, & inde nomẽ habet, prout in theorica dictum eſt. Sic dicimus de C. quod formatũ eſt de B.

quoniam

quoniam sic vult A. propter quod probatum est, quod plus est ibidē 3. quàm de C. vel D. & hæc est causa, quam per propriū nomen menstruale vocamus, & hoc est, quia in simplicitate seipsam collocavit cum magna potestate, quam herata fuit à tribus propriis substantiis conjunctis in unam. quæ est intus, communis cuilibet corpori minerali & lapidi similiter, & est rei vegetabili subalternata, prout tibi traditū in proprietario nostræ præsentis artis. Quare tibi dicimus, quòd benè eius virtutem agnoscas, ac suam potentiam: nam postea cum illa alias cognosces, quæ sunt majoris potentiæ & valoris. Quare in memoria habeas primam ipsius figuram, per E. significatam, quæ est hic præsentata.

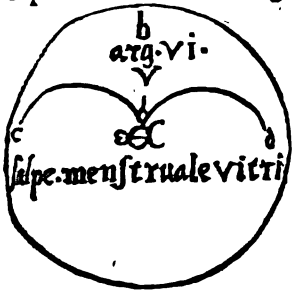

De prima parte solutiva per formam practicæ. Et de liquefactione.

CAP. X.

FIli lucem mundi, vel partem ipsius oportet, ut nunc dissolvas per liquefactionem omnium suarum partium, quæ sunt substantiales & accidentales custodiantur in triturationē facta motu ignis contra naturam, unde stolidi deluſores ignorant ejus mensuram, & ideo hoc modo facies, absque tangendo materiam pedibus aut manibus. Tu in virtute A. unam unciam accipe de F. benè purgatam per capellam, vel cinericium fortè. Et illud benè percussum in rotellas scinde per petias parvas, curtas & strictas. Postea in duas partes æquales divide, & accipe duo vasa vitrea, solutoria nuncupata: sed melius liquefactoria sunt dicta & vocitata, quorum *in hoc regimine* forma & mensura tibi demonstrabuntur in *capitulo* vasorum, & in quolibet istorum duorum pone unam *unciam* cum dimidia de E. scilicet octavam partem totius *menstrualis*, projice statim intus quamlibet partem de F. & *incontinenti* non negligenter obstruas os vasis suo coōperculo, & luta benè junctūram de luto jam dicto, vel de cera clara & munda, quo facto, pone in balneo Mariæ calido per triduum, ut Deus det tibi bonam diem.

De liquefactione G. quæ est Mercurius Philosophorum.

CAP. XI.

FIlli unam unciam accipias de G. & pone in phiala vitrea longi colli, in qua prius posueris tres uncias de E. & statim obstrue, ut nihil respiret de suo cooperculo cum cera communi, & benè sigilla. & postea in balneo Mariæ calido per biduum naturale, & post biduum in aquam claram reperies dissolutam.

De coniunctione & matrimonio dictarum liquefactionum.

CAP. XII.

POstea accipies F. & aquam in aliam ampullam colabis vitream mundam, & vas mulum benè inclinabis & cautè, ne terra de F cum aqua colari possit, nec aqua turbari & dictam phialam ubi posueris aquam de F. obstrue, ut suprà dictum est, & ad partem pone. Postea in continenti super solutorium de F. quod debet dissolvi, pone suum alembicum, qui districtè & sapienter jungatur cum luto suprà dicto, post hoc supra cineres cribellatos situetur, & ponatur inde supra furnellum, & fac primum ignem, faciasque distillari, & humorem in phiala vitrea sume, & fac de sarraturis lignorum ignem, & quando humor quasi distillatus fuerit totus, fortifica ignem de carbonibus paulatim, secundum quod videbitur ad punctivaliter calcinandum terram, sed à nimio calore custodi, nam vidimus, quod ad calorem solis factum est. Intellige benè, nisi velis fatuus fieri, & da hunc calorem continuè per undecim horas, pòst furnellum obstrue, & vade dormitum, & de mane accipe tuum calcinatorium (quia sic nominatur propter operationem suæ proprietatis, quod tibi offert actus materialis) & infra projicies menstruale sæpè dictum, in quo G. dissolutus est, & illud videbis operari, & furnum in altum ascendere, & metallum calcinari cum liquefactione, sed meliùs quàm antè obtura de proprio cooperculo, quod intrat intus, & cave ne ponas in alium calorē, quousque fuerit operatum sua propria virtute, & postquam operatum fuerit, & requieverit, luta benè juncturam cum cera communi, & sic lutatum pone in calido balneo Mariæ per triduum naturale, prout aliàs fecisti, quia sic expedit, postea aquam cela, & humorem distilla, & calcina terram ut supra dictum est, & totiens reitera, quòd tota terra sit dissolu-

luta

Digitized by Google

luta per istud regimen in forma liquoris, & semper limum solutum ad partem pone, vel oleum arte dissolutum, quod est substantia corporis per aquam depurata, & portata per aquam rem. Et quando totum erit dissolutum insimul conjunge postea pone per mensem cum dimidio ad putrefactionem in calore temperato, ubi vas optimè sit lutatum cum suo dicto cooperculo, & sic debet fieri figura del.

De coniunctione rubei.

CAP. XIII.

POstquam diximus de albo, dicemus nunc de rubeo. Filii, corpus solis totum essentiale est respectu argenti. Ideo avisari debes, qualiter eum habeas transmutare, per quę, & cum quibus: nam omnia ipsius opera concordant in unius operationis essentia, si scias considerare illud, quod principaliter philosophicè dicemus de aqua corruptibili, quæ sua virtute magna liquefacit & fundit solem, & in aërem superius fert, quod est nostrum secretum, & omnis alterius philosophiæ.

De aqua corruptibili.

CAP. XIIII.

TV in virtute A. recipe unam unciam aquæ compositi argenti per alembicum distillatæ, & in illam projice ℥. de G. vegetabili, postea pone intus de auro fino, secundum pondus de G. Pòst pone in balneo Mariæ per triduum, vel quatriduum. Et infra illum terminum reperies, ut carbo nigrum, tunc infrà pone duodecim partes de E. pòst ad putrefactionem pone per mensem completum.

De alia aqua corruptibili.

CAP. XV.

REcipe duas ℥. j. de G. vegetabili, & humorem ejus per alembicum extrahe cum duabus unciis, vel tribus aquæ rectificatæ simpliciter, quæ est aqua viva, & projice intus tuum solem, quem dissolvere volueris. Hæc dissolutio est, sub conservatione suæ formæ. Ideo sapientes Physici faciunt de illo potabilem aquam, separando per alembicum, pòst infra projiciunt de jure, vel succo lunariæ, quantum volût, & quòd vident aurum totum dissolutum in illa aqua vegetabili in colore solis, & sic de tribus rebus formamus figuram circularem, significatam per K.

De secunda parte solutionis, quæ est solutio & separatio elementorum.

CAP. XVI.

FIli, quando tuum album compositum per mensem cum dimidio putrefactum fuerit, tunc erit benè animatum, & virtutis magnæ benè appreciatum, & ab isto separabis elementa per modum, qui sequitur. Amovebis à vase, in quo tua est materia cooperculum, & si perpones alembicum, optimè lutabis, & in balneo Mariæ calido pones, prout melius ac discretius scies & sicut per nostram doctrinam ostenditur. Et primò recipies aquam, quæ per distillationem exiet per levem ignem æqualiter continuatum quousq; nihil distillare possit, tunc ab igne cessa, & si frigidari permitte. Postea vas accipe & super cineres pone in alutello, & paulative vigorando ignem in furnello, aerem distilla totum cum suo igne mixtum, & illum recipe in phiala vitrea, quam obtura benè, ut dictum est, & ad partem pone, illud autem, quod in fundo remanebit, cucurbita combustum & versum erit tanquam terra sicca & nigra. Pater, quare aqua distillatio fit in calido & humido, cùm aër distillet in sicco & calido? Fili, ratio est, quia substantia aquæ de natura subtili ostenditur. Quare opus est illam aquam extrahi per substantiam humidam & calorem subtilem multum, cùm artificialiter non posset esse subtilior separatio balneo Mariæ, in omni quod visum est, quia aqua stans in sui natura ignitionem non sustinet, & ideo necesse est, quod cum igne per medium corrupto, separetur. Sed aër & ignis, qui sustinent ignitionem, supra cineres distillantur, quoniam partes grossæ & calores terrestres separantur, & ad aëra superius ascendunt. Sic dividés, & separabis tria elementa, quæ ad album sunt, significata per L. M. & N. quia ad album non est ignis, sed ad rubeum sunt omnia quatuor elemēta significata per O. P. Q. R.

Quomodo Artista debet habere terram fixam.

CAP. XVII.

FIli post hanc separationem habebis terram fixam, & quòd nihil ex ea possit amplius sublimari, & hoc post rectificationem quatuor elementorum, per quam secundum regimen est commutatum, quod est unum de quatuor principalibus regiminibus, in hac separatione nitatis superare proprietatem Mercurialem in tua mixtione. Nam si hoc feceris, natu-

Digitized by Google

tuæ victricis magister eris. Et hanc rem intellige in præmissa mixtione prima prout tibi diximus in theorica nostra. Ideo tibi necesse est, quod Mercurialium proprietates superent proprietates fœcum istius menstrualis, si velis invenire esse precioſi perfectionis naturæ. Filii ratione hujus vocabuli proprietates bidatæ sunt omnes res ad cognoscendū, videlicet materiā virtutes, & sicut in proprietario huius artis extitit declaratum. Ideo, quia proprietas quælibet, quamvis non sit nisi una in omnibus mineralibus cōmunis, veruntamen ipsa determinationem recipit à sua causa, sicut visibilis experientia cum lumine claro rebus effectualiter ostendit post eius divisionem per 4. elementa, & sicut videre potes manifestè modo simili quia proprietas, quæ est in parte terræ desiccat multum, congelat & fixat. Et illa, quæ est in aqua refrigerat multum, dissolvit & lavat. Et illa, quæ in aere est, humectat, madidat, lenificat & fluere facit partes discontinuatas, & quæ in igne est, calefacit & tingit. Adhuc ad ipsa hæc proprietas aliam determinationem secundum materiam elementi sui in grossitie & subtilitate, per varietatem & variationē, propter quam sunt 4 ignes principales observandi ad respectum substantiæ proprietatum 4 elementorum. Ideo, quod proprietas, quæ est in terra grossioris est substantiæ, & fixioris naturæ, per quam contra ignem majorem tolerantiam habet. Ideo si proprius debetur ignis, secundum suæ naturæ exigentiam, & sic est de aliis elementis. Quare patet, quòd sub conservatione suæ proprietatis materia gubernatur per certos gradus excitantis caloris & stimulantis. Ideo, quando separabis elementa, respice, quòd materia non evacuetur à proprietate sua per nimium ignem vel excessivum, nec contra naturam. * Nam adhuc illa elementa sunt dissidentia & inimici mortales generationis, nisi Geometriæ regula observetur, cum qua trahere poteris per tuum velle aerem, & sine hac regula non. Filii hic est secretum, quod valet melius omni denario, ad trahendum extra naturam quę est verus Mercurius proprietate plenus. Filii practicam tibi diximus qualiter eam poteris extrahere, cum igne appropriato. Sed nunc dicemus instrumentorum nostrū instrumentum, per quod poteris custodire, & rectè ducere, & opus dirigere. Quando tu volueris aerē trahere à suo proprio hospite, tibi opus est assimilare naturæ tuum opus. Filii in subjecto vacuitatis sunt extrema & media secundum magis & minus, propter quod unum elementum fugit in aliud, & in illud revertitur, necessitate naturæ, prout manifestè tibi exemplificabimus, per aquam, in qua dissolvi-

* Alias quia ambo hi ignes sūt destructores & inimici mortales generationis.

tur tantundem salis, quantum continuari potest in humido aquatico respectu aeritatis salis. Quapropter tibi ostendimus, quòd humidum est porosum, & foraminibus plenum, in qua porositate continuatur sal, quod est lapis naturalis in aqua deportatus, qui est dominus lapidis, in sede sua existenti. Fili sedes suæ sunt pori & parva suarum aquarum foramina, quæ primò erant plena aere nimio subtili, & post implentur de re se inspissante. Quare patet, quòd in quanto magis inspissatur, tanto fugit rarefactionem, & vadit ad condensitatem, quãdo pori & foramina parva implentur materia grossa, per evacuationem simplicis, quia nullo tempore est dare vacuum naturæ; plus enim destrueretur, quàm illud possit pati, & ex hoc exemplum ostendemus, Physici in scientia ventosorum, & nos in extractionibus aerum naturalium. Vnde voluerunt aliqui Philosophorum antiquorum dicere, quòd natura vacua erat ab omni entitate, quando ad se rem attrahunt à suo proprio gradu, sed non habent de natura profunditatem omnem. Ideo, quia quamvis calor ignis consumat materiam aeris humorosam, & porosam reddat, dicta tamen materia adhuc habet dictum locum plenum non obstante, quòd attrahat secundum proportionem naturæ vacuæ à dicto loco plus quàm perdiderit, prout apparet in convalescentibus post infirmitates magnas, natura quorum plus appetit, quàm digerere possit, & tamen locus ille propriè secundum veritatem nunquam moratur vacuus omnibus entitatibus naturę. Sed solummodo à sua materia magis simplici, quæ ibi participat secundum scientiam nostram sensibilitatis inter simplex & simplicissimum, quæ sunt extremitates magis simplices, sicut est aër, in spiramus duarum extremitatum suarum respectu, videlicet elementi aquæ simplicis & aeris puri simplicissimi, qui per clericos æther vocatur, quia propriè & post ignem existit, & si hoc erat verum, nullum elementum veram sphæram haberet animationis & stationis, & maximè ille aer, qui vocatur æther, qui destrui non potest ab igne, neque per eius calorem corrumpi, qui semper sibi sit propinquus & jungens. Ideo declaratum est, quòd nunquam vacuitas data est naturæ, quin sit de alto in bassis sphæris, quia ignis ibi locum habet, sicut natura suam est appetens perfectionem. Alio modo corrumperetur, & remaneret inanimatus locus naturæ, qui est sphæra circa unius elementi, vel alterius, & nihilominus sine virtute, & sine attractione, & per consequens remaneret à fine vacua, quod non fuit aut erit unquã requisitum per naturam, quòd remaneat absque illis porentiis,

Digitized by Google

tiis, quæ vastata materia simpliciore, scilicet aeris, quę erat humoris in hac sphæra, quæ sibi data est & propriè tibi debetur per medium ponderositatis & levitatis, deinde omni tempore omni loco remanet altera simplex, quam ignis destruere neq; vastare potest. Sed quantum ad hanc materiã simplicissimam, cùm sit sufficiens, aut sufficienter occupativa, repletiva loci dictæ sphæræ, secundum suam substantiam, ideo volens natura in dicto loco per suum instinctum & intentionem recuperare per restaurationem suæ deperditæ materiæ cum re simili vel ei pari, desiderans semper ad suæ perfectionem attingere recuperat eam in attractiva virtute, cum appetitu magno, ad se trahendo aliorum elementorum substantiam per ipsorum rarefactionem, quousq; naturalium debitum suum recuperaverit; scilicet illud, quod per ignis calorem perdiderat, & quanto plus locus evacuatur, tanto magis illorum elementorum natura attrahit per suum magnum appetitum, & habet majorem vim majoris attractationis, ut tibi diximus, sicut apparet in condensatione aeris & pluviarũ. Et sicut videtur, quando natura vitalis in restauratione confortans, rectificat membrum vulneratum, quod est una de partibus substantiæ suæ veræ individualis, in qua portatur, & ista est ratio radicalis & posse naturæ, sine cuius intentione nihil facere potes, quia per istam elementa ascendunt & descendunt, ingrossantur & rarefiunt, componunt & associant, distigant & subtiliant vi amoris. Et quanto ignis simplicior est cum actione magna in dicto loco naturæ, tanto fortioris deperditionis suæ materiæ est dictus locus continens, & per consequens attractionis fortioris. Fili si hanc rem intelligis benè, scies qualiter omnes res mundi per naturam factæ sunt, & quomodo eas facere poteris respectu naturæ, si aerem habere poteris qui per naturã causatur. Sed animatio quintæ essentiæ rationalis, nulla res est, quæ sciat facere, nisi Deus creatillud Ideo certas res habemus, & alias scientias multas, ad plures artes & scientias, de quibus hæc est una, quæ est forma ad sciendum omnes alias, à subtiliori subjecto per naturam causatas: nam illud quod facit natura, destruere possimus, & post ea reformare intus ponendo naturam, sine qua quævis cura fieri nequit per physicum. Et hoc tibi datum sit ad dividendum 4. elementa, quod est maximum secretum, ad formandum instrumentum. Et sicut de albo composito fecisti, fac de rubeo, propter quæ figuram sequentem aspice, quæ docet, quomodo elementantur elemẽta, & qualiter unum elementũ intrat in aliud circulariter per

Digitized by Google

artificium naturale. Figura sequens ostendit, quomodo elementa per artificium constituunt unum elementum rotundum: ita quòd minima pars unius est in parte minima alterius, aliter non esset vera nec bona mixtio in terminatis corporibus, nec per consequens esset bonum ad aurum, vel argentum operandum. **

De operatione secundi regiminis, quod est lavare. Et primò de aqua & aere, qui habet generare.

CAP. XVIII.

FIli quando diviseris elementa lapidis seu lapidem per elementa quatuor, opus est ut ea purges per hoc regimen. Sed primò sciendum est, substantiam 4. elementorum & eam cognoscere, unde tibi dicimus, quòd terra & ignis similes sunt in substantia lapidea, & ideo necessaria est præparatio ignis calcinativi. Et alia duo, scilic. aqua & aer, sunt in substantia aquosa, & natura aquatica. Et idcirco opus est, quòd scias præparationem ordinatam ad exigentiam suæ naturæ. quia aer & aqua indigent præparatione, quæ fit per septenas distillationes, aut plures, quousq; omni adustione vacuentur, quæ venit ex parte menstrualis, & tunc quælibet ipsorum plenus vera tinctura, manebit sine crematura vel adustione. Fili aquam & aerem distillabis ad partem quemlibet in sua perfectione, & vase per se, & fæces aquæ pone cum terra, quas in qualibet distillatione facies. Et post sextam distillationē pones unam guttam vel duas super calidam laminam argenti fini & puri, quæ si nigrescat, non est omni adustione sua vacua. Pone igitur ad septimam distillationem, & plus quousq; argentum dimittat absq; corruptione nigra, & tunc habebis aquam vitæ, cum qua terram ablues, & Mercurium philosophicum, confortativum & medium, quod facit matrimoniū tincturarum. Et sicut feciſti de aqua lunæ, facias de aqua solis, & sicut audivisti de aqua, sic etiam intellige de aere, & illud, quod remanebit post aeris distillationem, erit ignis tinctura totus plenus, & aurum & anima, & unguentum philosophorum, sine quo dictum magisterium compleri non potest. Et intellige fili, quare dicimus, quòd ignis distillatur cum aere, & non cum aqua. Fili aqua non habet aeris officiū facere, sed tantum modo lavare & non tingere. Nam si tingeret, ignis absque humore maneret. Quia aqua fugit ignem nec faceret tincturam subtilem defectu humiditatis, ideo tibi dicimus, quòd distilles ignem per aerem, quia in qualitate, secordant, & aqua fugit ignem, quia indu-

ta est

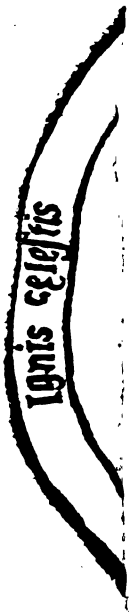

Hæc

Digitized by Google

figura ponatur
fol. 168.

Digitized by Google

ta est qualitate igni contraria. Per hoc autem discordant. Sed aer, quia est aqua magna digestione tincta, est oleum, & etiam tinctura fortis, & magnæ mixtionis. Et ignis est sua tinctura, & corpus fortiter digestum. Et spiritus est aer, qui ignem ducet. Considera filiad ea, quæ tibi diximus & dicemus scilicet, quòd velis operari lapidem humidum, qui est substantia limosa ad aquam & terram tantum, quia de illis duobus procreabitur purum sulphur, & sulphur succum velis operari ad ignem & aerem, cum ista sint tinctura & perfectio totius magisterii. Fili si miscea ignem lapidis cum Mercurio, statim sine separatione rubeus efficietur. Et ideo quãdo voles facere permanentem tincturam, sulphur tuum in igne lapidis rubifica, & omni tempore se amabunt.

De ablutione ignis & terræ.

CAP. XIX.

FIli quando ignem voles abluere, primò separabis aerem, in quo quiescit per distillationem, & omnes feces, quæ coloris sunt, inter nigrum & rubeum insimul pones, in quibus pones suum pondus de aqua prima, & postea totum distillabis, quousque non remaneat nisi ignis siccus, & hoc septem vicibus reiterabis, & invenies ignem tuum rubeum in pulvere subtili. Fili sic de terra facies, quousque vacua sit ab omni humiditate, & humiditas, quam separasti à terra, est oleum album, multum preciosum pro incerando, & quia naturæ corporis magis participat, tantò ab eo difficilius separatur, & per consequens tenetur pro re preciosiori pro complendo omne elixir. Et quando videbis terram inter ponderosum & leve in modum pulveris esse, pone de ipsa modicum super calidam laminam cupri, & vide si de ipsa aliquid evaporet, quòd si non, ostendit quòd privata est & mundata ab omnibus spiritibus suis, qui eam tenebant invitam. Custodi ipsam multum charè: nam ipsa est magnesia, quæ dabit tibi illud, quod petis post suam resurrectionem, & quando, sicut prædiximus, quatuor elementa purgaveris, custodi ea benè, quodlibet ad partem in suo vase vitreo benè obturato cum cera, & maximè & specialiter oleum: nam aer subintrans statim corrumperet & consumeret propter conviciinitatem naturæ, quæ in ipso est, quod quidem aereum est ac multum volatile, & tibi sufficiat quod diximus de benè lavando omnia quatuor elementa.

Digitized by Google

sophicè, quale corpus imponas non est curandum, nisi solum modo argentum vivum, quod est medium & mediator omnium. & si non intendis, nisi ad quandam subtiliationis simplicitatem frondem medicinam dicere, debes corpus, supra quod projectionem facere velis, subtiliare, supponamus ergo, quòd sit supra stannum, tunc sic tuum elixir compones, recipe duas partes cum dimidio argenti fini subtilissimè limati, & de illo fac amalgama cum quinque partibus argenti vivi communis simul jungendo, & ducatur ac formetur ad modum butyri quòd partes argenti dicti sentiri non possint. Deinde cape mediam partem Iovis, & illum funde tribus vicibus, & projice in aceto distillato, & amalgama, & ciba de una parte argenti vivi insimul molendo, quousque fiant unum corpus Postea illa duo amalgamata lava, quodlibet ad partem, cum sale communi præparato, & in aceto distillato, dissoluto, quousque acetum exeat clarum purum & mundum, inde amalgamata duo junge, & iterum simul ablue cum sale & aceto distillato, molendo, & mescendo, & lavando, quousque acetum, ut supra clarum remaneat Postea lava totum in aqua dulci, ut totum sal exeat, & desicca aquam ad solem, vel ad ignem lentum. Fili magisterium nostrum in duas partes est divisum, scilicet, in creando lapidem, & componendo medicinam. In prima parte argentum vivum ponimus, tale, ut diximus in tota nostra theorica, & in principio nostri magisterii in practica positum. In secunda parte debet addi sulphur cum materia metalli. Fili sulphur est suus ignis, qui materiam digerit metalli, & argentum vivum, quod ibi nominatur loco medii, & stat inter sulphur & corpus. Et hoc tibi dicimus, ut in verbo rusticano non intelligas, neque communi, sed in verbo philosophicali nos tibi dicemus, quòd alia sunt media cum extremis differentialibus, quia aliomodo non possemus dicere, quando materiæ sunt transmutatæ philosophicè. Et ideo, quando philosophicè dicimus, debes intelligere de materiis jam transmutatis per virtutem, opusque philosophiæ Et quando rusticaliter dicimus, intelligere debes de materiis, quas natura communis omnibus gentibus creavit, accipiendo ab illa similitudinem. Ideo in verbo philosophico tibi dicimus, quòd alia media sunt, sine quibus tincturæ fermentorum addi, nec misceri possunt cum tincturis unguenti rubei. Et ideo nobis opus est, ut transeamus ex eodem medio ad medium, donec simus in extremis, quæ petimus Fili cibamentum, quod nos tibi dedimus, philosophicè loquendo, est unum de mediis

Digitized by Google

inter aquam & spiritum, scilicet, quando in pulverem versum est per alterationem. Et sulphur & aer sunt extremitates: sed absque philosophiæ voluntate tibi dicere poterimus, cùm ibi sit alteratio, quòd argentum vivum vulgariter intellectum, *ratione* suæ similitudinis, est medium perfectivum, multiplicativum, & completivum elixiris, quia effectivum est *omnis* fusionis metallicæ, & totius ingressionis, ratione sui ponderis, de quo suprà loquebamur ad voluntatem nostræ philosophiæ in sua prima extremitate, quòd eum elevavit de necessitate, & alteravit in sua speciali differentia. Secunda extremitas absque voluntate philosophiæ dicimus, quòd sunt metalla ad componendum elixir. Et alia media & extremitates, philosophicè loquendo, sunt materiæ post earum purificationem mundam: ideo quia inter sulphur & argentum vivum est pulvis factus ex corpore, & argento vivo, & inter dictum pulverem, in quo est sulphur & finis magisterii, sunt duo argenta viva, quæ sunt causa continuationis partium dicti pulveris in finem medicinam, & inter aquam, est calx, & aer. Fili totum initium & finis hujus operis, fit tantummodo per unam solam operationē, quam vocamus propriè reductionem. Fili intelligе benè potestatem naturæ, quæ totum debet mutare. Sulphur nostrum est terra subtilis, vel aqua sicca in ventre cujus ignis naturæ fortiter multiplicatus est, causa suæ siccitatis est terminatio humiditatis caloroſæ, quam accepit à compressione ignis, qui est in suis visceribus & ventre. Fili argentum vivum est liquor inundans & fluens, præservans ignem à combustione & arsura, & aer est materia sulphuris, in qua compromittitur & comprimitur ignis per ingenium magisterii respectu naturæ, quousque terminetur in terram siccam & subtilem: quæ est sulphur, & sicut aer, qui est materia ignis induit ejus formam in eo: ita argentum vivum est materia sulphuris, & convertitur in ipsum ratione proprietatis suæ naturæ. Quare fili non miteris, quando res videbis mutari coram oculis tuis per potentiam sulphuris, *quia multum* calidum est & siccum, & caloroſum. Ideo necessarium est, quòd proprietatem ignis habeat, videlicet aperiendi partes totius corporis, & argenti vivi, & penetrandi ac terminandi, quia per calorem, quem habet in se, naturaliter aperit poros clausos & seratos. Et cum ignis sit substantia liter colligatus & collectus in substantia subtili, cum tota illa etiam vaporabiliter intrat infra totum corpus, cùm ejus subtilitia, per quam ligatus est & collectus, sit multum sicca, terminat & congelat humiditatem, in quam intravit, secundum

dum sui caloris informationem, qui est instrumentum i
marivum & digestivum naturæ. Et sic fili dictum sulphu
strum habet virtutem sigillandi & formandi simile sibi
mne quod petitur, & non retinendi in se. Et ideo dic
quòd est pater & semen masculi, per ignorantiam, cujus
ti deciderunt Alchymistæ fatui & non experti, credentes
igne naturæ fixare amalgamata, non custodientes re
neque rectitudinem rei propriæ, quæ deberet eis de du
& adducere ad perfectionem veræ digestionis. Quia arg
tum vivum minerale res est multum crudæ, & grossæ
stantiæ. Quare opus est quòd fortis virtus sibi administret
quæ juvet eum duci ad perfectionem, & de hoc largè fuit
loquuti in libello intentionis Alchymistarum. Idcirco fi
nomine illius Domini nostri, qui pro peccatoribus passus
mortem crudelem, incipe nostras alterationes philosophi
cas facere per hunc modum, faciendo primò signum san
crucis, ne diabolus tibi noceat, & intellige quando dicim
arg. vi. vulgare, hoc dicimus ad similitudinem illius, quod
assimilatur per artem vivificatum: quia metallorum corp
ra differentiam recipiunt per illum modum, per quem arge
tum vivum differt à suis similibus. Et quando similes dic
mus, hoc est ad differentiam purorum, & impurorum meta
lorum, & hoc tibi fili datum sit pro regula gravi & profunc
in tuo adjutorio ad componendum regalem medicinam i
hunc modum. Accipias unum vas vitreum cum longo colle
unius palmi, & fundo rotundo, & ore stricto, adeo, quòd no
possit intrare, nisi tuus digitus medius largè, & ad modu
colli ampullæ factum, & habeat cooperculum, quod subir
tret, & benè jungatur. Post recipe amalgama, & in sex part
bus illius pone partem unam lapidis nostri in fundo dicti ne
stri vasis. Pòst artificiosè pone tuum amalgama infra, sin
violentia ad longum vasis, & quòd cooperiat lapidem to
tum, modo tali, quòd lapis respirare non possit, quando sen
tiet calorem, nisi per medium amalgamatis: quia necessaria
res est, quòd amalgama nòstri lapidis vaporem accipiat. & in
suo ventre retineat, & per illum alteretur. Postea colle
vas tuum suo cooperculo coopertum, in furnello, inter cine
res compressos usque ad quantitatem materiæ, vel modi-
cum minus, videlicet de spissitudine dorsi cultelli, vel minus,
& hoc fac, ut videre possis alterari materiam. & pòst accende
ignem, si vis, de pulvere carbonum, vel de sarraturis ligno-
rum. Et sic dimitte, ut paulatìvè calefieri incipiat, vel si vis
de carbonibus, qui faciant ignem sine fumo. Et quando sen-
tiet ca-

Digitized by Google

SIGNIFICATIONES LITERARV

A *Significat Deum.*
B *Significat Mercurium.*
C *Significat ſalis petram.*
D *Significat vitriolum.*
E *Significat menſtruale.*
F *Significat lunam claram.*
G *Significat Mercurium noſtrum.*
H *Significat ſolem purum.*
I *Significat compoſitum lunæ.*
K *Significat compoſitum ſolis.*
L *Significat terram compoſiti lunæ.*
M *Significat aquam compoſiti lunæ.*

Hæc figura c

Digitized by Google

N *Significat aerem compositi lunæ.*
O *Significat terram compositi solis.*
P *Significat aquam compositi solis.*
Q *Significat aerem compositi solis.*
R *Significat ignem compositi solis.*
S *Significat lapidem album.*
T *Significat medicinam corporis rubei.*
V *Significat calorem furni secreti.*
X *Significat ignem siccum cineris.*
Y *Significat calorem balnei.*
Z *Significat separationem liquorum.*
ξ *Significat alembicum cum cucurbita.*

ollocabitur folio 173

Digitized by Google

fiet calorem, tunc calor ſulphuris movere incipiet, & quòd eſt in ſuo vapore inſpirabit in ſubſtantiam argenti vivi, & penetrabit, & congelabit amalgama. Primò in forma argenti fini, demitte adhuc ignem continuari, quia metallica ſpecies tibi oſtendet, quòd totum ſulphur non eſt adhuc in vapore elevatum, dum adhuc omnes ſuos affectus non præſtitit, neq; virtutes, nec adhuc intraverunt ventrem dicti amalgamatis, quoniam non debes intentionis eſſe, quòd habeas creare ullam petiam metalli per dictum ſulphur, in quo metallo modica eſt virtus, ſed creare medicinam, in cujus ſubſtantia int congregatæ plures & multæ virtutes, per quas, & in quibus facies poſtea talia, quæ ad miraculum ſunt reputata, per omnem perſonam magnam & divitem, niſi ſit philoſophus, qui ſuas agnoſcat potentias atque virtutes, per quas operatur, & quas tibi dicemus, dum eas teneas ſecretè. Fili effectus ulphuris quem debet tradere & præſtare dicto amalgamati, ili, quòd ratione poteſtatis proprietatis ſuæ, convertit eum n niſſimos pulveres. permitte igitur eum continuare in tuo gne: quia aliter non habes facere, quousque videbis dictum malgama in pulverem in ſua ſuperficie converſum. Et hoc otum fit in quatuor, vel ſex horis, vel modicum plus, aut inus, ſecundum quod ignis benè & diſcretè continuatus it, reſpectu proprietatis materiæ: ſed ſtatim, cùm videris ignum dicti pulveris, amove à furnello ignem, & refrigeſcere ermitte, ut virtus ignis noſtri non debilitetur. Fili ſi modium hujus ſulphuris projiciatur per talem infuſionem, ut tibi ſuprà diximus, ſupra multum corporis, tali modo, quòd habeat potentiam ſuper illud, ſtatim illud reducet in pulverem multum ſubtilem, color cujus erit talis, ſicut color corporis, in quo ſpiritus totus infuſus eſt virtute divina Ideo fili habeas intellectum bonum multiplicandi dictam materiam virtute ſulphuris primi, antequam facias medicinam.

De multiplicatione noſtri ſecundi ſulphuris, & proprietatibus eius.

CAP. XXIII.

FIli non debes potentias omnium tuorum ſulphurũ ignorare, potentiæ quorum duobus reperiuntur modis, ſecundum numerum graduum ſuarum virtutum, ſcilicet per ſina & experientias, quæ rarificant claro lumine rationem ſuſus. Fili virtutes punctualiter, & gradualiter ſunt colligatæ & congregatæ per augmentationem, & conformationẽ in ſubſtan-

ſubſtantia ſulphuris noſtri. Ergo tibi dicimus, quòd quantò plures habet gradus punctuales, tantò habet majorem potẽtiam ſua ſubſtantia alterandi omnia pondera binalia, & duplicia, quodlibet de decem numeris. & hoc agit propter dictæ virtutis proprietatem, quæ eſt in ejus forma, per quam materia ſpecificata eſt in ſubſtantia ſulphuris, & ſi plus ponas, majorem virtutem accipiet ſubſtãtia ſuccedens, propter pluralitatem virtutum captarum & collectarum in præcedẽti ſubſtantia exemplum ponamus, quòd primum ſulphur in ſe nõ habeat. niſi quindecim gradus punctuales in numero virtutum, propter quam rationem vis experimentalis nos docuit, quòd ſulphur, quod non habet niſi unum gradum virtutis, reſervato pondere ſimplicis ſubſtantiæ, alterat duo põdera, integra, quæ poſſunt partiri, vel dividi in 20 numeros, qui ſunt dicti & nominati ſimplicia põdera. Nos numeramus pondera ſimplicia 1. 2. 3. 4. 5. & 6. 7. 8. 9. vocamus numeros compoſitos ſimplices, & 10. vocamus numerum integrum, quia recipit relationem de uno, & ideo gradualis virtus noſtri ſulphuris correſpondet 10 & ſic de aliis. Et ideo intellige, quòd per differentiam ponderum materiarum convertibilium, & per intentionem & remiſſionem virtutis ſulphuris, virtus ſpecificat dictam materiam in diverſam formam, ſicut declaratum extitit in tractatu graduum magnæ medicinæ. Igitur fili, poſtquam una virtus integra punctualiter congelat 10. argenti vivi in metallum perfectum per projectionem unius ponderis ſupra 10. ſubſtantialiter, conſequenter unum pondus 50. virtutum, congelat 500. ar. vivi proportionaliter in metallum perfectum, quia nullo tempore virtus minoritatẽ accipit propter diminutionem ſui actus, quin operetur ſecundum proportionem gradus ſuæ actionis, prout gradus piperis calidi in quarto gradu, ſenſibiliter operatur in natura humana, ac etiam pars ejus propter virtutem, quæ uniformiter ſtat in toto. & in tota ſubſtantia piperis, & ideo pars gradus ſimiliter eſt in eodem gradu. Quia tãtum, quantum ſubſtantia & virtus poteſt continuare, tanto monſtrat effectum proprium ſuæ operationis, quæ dependet à ſua gradualitate. Etſi pondus unius aut alterius projiciatur ſupra minus ſui ponderis proportionalis, tũc faciet in illo metallo majorem combuſtionem ſive ignitionem, & in tanto ultra, quanto igneitas & virtus ſuę potentiæ extrahitur digerendo. & ultrà ardendo & comburendo. Et in quanto erit ultra proportionem ponderis convertibilis, in tanto magis ac melius conſequetur effectum alterationis perfectæ, ſi pondus cõvertentis

Digitized by Google

non ei augmentetur proportionaliter tantum, sicut convertibile est in substantia augmentatum ultra proportionem recti ponderis. Fili, per hanc intentionem si nos benè intelligis, potes habere verum pondus virtutum nostri lapidis, quousque tibi potentiam ostendat simplicis ignitionis non urentis, & est terminus & mensura, hoc est, quando congelat argentum vivum in metallum perfectum, & eum in speciem specificam auri vel ar. dimittit. Et quando dimittit eam in speciali forma sulphuris, id est, pulveris subtilis, tunc ostendit, quòd magnæ ignitionis est, nec propter hoc eum minus appreciari debes, sed fortius honorare, cùm ferri possit ad simplicis ignitionis terminum, per discretionem operatoris sapientis in doctrina, quam superius ars confert in substantia multiplicativa. Ideo multæ virtutes collectæ in uno parvo subjecto, se extendunt & ampliantur in multam & magnam materiam terminantem eam, & portantem ad aliquem gradum perfectionis, secundum actionem potentiæ perfectivæ, ac exhibitionem ponderum administratorum. Postea fili ad melius intelligendum partem illorum, quæ diximus per experientiam visibilem accipe lapidis partem unam, & ei decem partes arg. vivi, administra amalgamati, vel simplicis, & vide quomodo terminabitur post ipsius transmutationem, si eum in forma specifica dimittet argenti, potes indicare, quâ virtutem habet. Et si perfectè ar. vi. non congelat, minoris virtutis est, & tunc requirit, quòd pondus convertibilis debet diminui cum pondere convertentis augmentando. quod si dimittat argentum vivum in forma terræ albæ in una massa, virtus ejus significativa dat tibi agnoscendum, quòd fortioris actionis est, quam erat in principio, & ideo majoris valoris: nàm quantò plus tenet ultra specificationem formæ metalli perfecti, tantò magis potest contra aliud argentum vivum, propter potentiam virtutis lapidis in ea diffusam. Et si in formam pulveris dimittat, tunc signum ostendit, quòd nobilis & fortis virtutis potentia munitus est. Accipe igitur unum pondus illius pulveris, & appropinqua illud decem ponderibus argenti vivi sicut supra diximus. Et si transmutet in similes pulveres, debet judicari virtutis excellentis. Continua igitur fili hanc operationem, quousque venias ad illum gradum, quòd ultimò mutat non solum argentum vivum in pulverem, aut metallum perfectum, sed solummodo in terram albam in modum massæ frangibilis. Fili hoc est argentum vivum, quod mutatum est in formam perfecti metalli, & habet virtutem simplicis ignitionis ad æqualitatem sui nu-

meri integri, sed quando hæc virtus respectu dicti numeri in compositione medicinæ nostræ non sufficit, cùm proportionabiliter se non extendit, nisi ad terminationem dicti argenti vivi ad formam metalli, & non ad terminationem suorum elementorum, quę in medicinam debent terminari, nisi hoc per aliud pondus fieret, & per ingenium subtile in decoctione longa. Ideo ponere non debes ad finem, quòd non erres, nisi sis multum efficax in scientia & arte, nec ad huc in forma pulveris, quia ignitionis nimiæ foret, & cremaret ac arderet elementa simplicia. Et quando simplicia dicimus, hoc est ad differentiam substantiæ fermentabilis, quam in elixiri ponimus, nec poterimus tibi ejus temperamentum ostendere: sed illud, quod in formam terræ mutatur totum in massam frangibilem, illud est contemperativum medium simplicis ignitionis artificialis, ad creandum medicinam immediatè, & conservativum omnium suorum elementorum. Contempera igitur sulphur tuum, quousque venerit ad passum terræ, quam massam frangibilem appellamus. Fili, de quantis numeris integris successivè convertet, tot virtutes integras habebit. Quando igitur de virtutibus suis volueris experiri, noli de toto lapide facere experientiam, sed de parte minori, qua poteris, & aliam ad partem pone, quousque videris, & sciveris quot virtutes, & quantas potentias tenebit. Et quando scies virtutum suarum potentias, adde ei, & da cibum secundum proportionem suæ fortitudinis. Et quia ejus virtus est decem ponderum, proportionabiliter ei addere debes & administrare argenti vivi 100. pondera, & si 15. adde 250. & si 100. est supra 1000. Nunc igitur pone in actu reali, postquam sciviſti, quantas virtutes integras tenet lapis in minori parte. Quando dicimus minorem, hoc est, propter mediam rationem loquendi, & sic intelligere debes, si multiplicare velis lapidē materialiter, etsi certitudinaliter scias, quòd in se teneat vim 50. integrarum virtutum, tu capies totum lapidem, & pone in 450. pondera argenti vivi amalgamati, vel non amalgamati. Quia de quolibet denario subtrahatur pars decima, & hanc subtractionem facimus, ut materia non terminetur in metallum perfectum. Et tunc ipsius ignitio esset hebetata & minorata. Ideo de quanto illud minus ascendit de substantia argenti vivi, de tanto plus est superans in actione virtus diffusa, quæ est in sua substantia. Et hanc magis facimus secundum temperamenti rationem. De isto igitur fili medicinam creabis, sicut dicemus: sed primitus dicimus tibi multiplicationem virtutis dicti sulphuris. *Fili,*

nos

nos vocamus sulphur, totam substantiam suprà dictam in terram conversam per primam nostri lapidis virtutem. Hanc igitur accipies, & de illo capies unam partem, secundum proportionem ponderis materialium, quæ ponere vis in elixiri. Nam opus est tibi, quòd de ipsa sit decima pars, & totum residuum sulphuris pone in ampullam cum longo collo, & illam in calore serva. Si velis, quòd virtus de pluri multiplicetur de mense in mensem, da ei de argento vivo 50. partem ipsius in ampulla, quam firmiter claude: nam aliud non est tibi opus facere. Sic habebis in re tua, & domo duplices mineras pro regnando in Dei servitio, sed scias tenere secretum. Filii tibi dicere non possemus hujus rei potentiam, quia innumerabiles sunt. si tibi scimus terminū dicere fines hujus mundi, cùm ejus potentia, aut multiplicatio sit infinita, quia infinita ejus erit duratio. Nos dicimus infinita, non simpliciter, sed ad differentiam vitæ hominis, & durationem hujus mundi.

De fixatione, vel de confectione medicinæ.

CAP. XXIV.

FIlii, tibi præcipimus, quòd capias duas partes cum dimidia argenti fini, fac inde, ut tibi diximus amalgamain capitulo præcedenti de multiplicatione lapidis. Postea adde ei partem unam dicti sulphuris ultimatè congelati, & postea misce totum simul in vitro mortareo molendo, donec totū fiat unum corpus. Postea elixir tuum humecta cum una parte aquæ suæ, & nutri totum in calore febrili, sicut in creatione nostri lapidis fecisti, hanc continuādo decoctionem, quousque aqua super eum sit congelata per viam sublimationis. pòst paulatiè ignē tuum fortifica, quousq; ad ultimū per expressionē ignis. omne quod est volatile sublimetur. Scias tūc, quòd corpus efficitur & vertitur in volatile per potestatem volatilis, quod deinde rem fixam. Postea quando vas erit frigidum, accipe illud, quod est sublimatu, & cùm una alia parte aquæ suæ iterum supra feces repone, molendo, & imbibendo, & assando secundum quòd natura vult, coque & sublima. Et sic amodo cōtinua donec totum regimen vigorando ignē, quousq; duæ partes aquæ fixæ sint cum terra. & quòd de illa nihil possit sublimari. Fili omnium istarum fixationū regimē fit in tale vase, quale est illud in quo reductiones fiunt, nec est differentia inter fixionem & reductionem, quantū ad regimen faciendi, nisi quantum ad intentionem fixādi, & non

tantummodo indurandi. Et ideo debes ignem tuum multiplicare in fixione, ut humidum fixetur in igne per ignem, & semper reverti debes illud, quod sublimabitur supra rem fixã manentem, quousque totum fixum sit, quia sulphur antè dictum, cùm sit fixum & coagulatum per suam proprietatem, & à se congelatum, naturaliter coagulat suum Mercurium, & hoc est per frequentem sublimationem supra rem fixam reiteratam, & hoc facimus, ut dicti sulphuris partes sint in dicto argento vivo benè continuatæ, quod est de suo proprio naturali humido. Fili, si scias benè ab extra disponere naturam, erit tibi & ipsi sufficiens eundi ad perfectionem totius rei, de qua indiget. Quia ipsa, cùm sit multum sagax per suum instinctum, est multum solicita pro appetitu naturali ad inceptionem sui corporis, cujus solicitudinis non habet finem. Et ideo tibi sit declaratus naturæ motus, quod est instrumentũ, per quod omnia facit. Fili, si ab extra scis naturam benè disponere, ipsa sufficienter ab intra operabitur, usque ad ultimum suæ perfectionis passum. Quoniam sui motus, per quos intrabit, & ponet, ac jungit siccum cum humido, & continuabit humidum cum sicco, ita fortiter ei adhærendo tali ordine actum magna unitate, quòd melior ac certior homo mundi non posset, aut sciret considerare, quàm magna est perfectio naturæ, ratione & causa motuum adhærentium, quæ sunt propinquiora instrumenta suis operibus. Quare fili tibi sit intellectualiter revelatum, quòd ratione complendi omnes motus ante dictos tarditas præparationi debet esse in nostro magisterio, ut natura transire non possit motus suos per lineam transversam, quæ movetur ab impedimento contrario, sicut est nimis citò complere, videlicet antequam naturæ motus per successionem ordinis naturalis sit continuatus intentione rationis perfectivæ. Ideo fili recapitulamus, quòd natura certum habeat tempus ingrossandi, & impregnandi, & certum habet tempus pariendi, certum nutriendi, & certum operandi. Ergo fili, quando terram impregnaveris, expecta partum, & quando peperit, nutri eam ut infantem, quousque pati possit totum ignitionis ignem. Et tunc de illo facere poteris multùm nobilem projectionem, propter quod ad implendum, ut suprà dictum est. Et Morienus dicit: Creatio hominis sit tibi speculum.

De fixione aeris.

CAP. XXV.

SI vis fili scire finem, qui est nostri magisterii perfectio paternali doctrina traditum, hoc est, quod reverti facias dictam

ſtam materiam non fuſibilem ad perfectam liquefactionē, opus tuum aſſimilans modo naturæ per reiterationem, ac mollificationem, & quòd partes diſcontinuatæ, ſint continuatæ pertalem humiditatem, quæ ſupra omnes humiditates alias habeat morari, ad calorem cujuslibet ignis ſine exhalatione aut terminatione ipſius, ut aſſimileris filii in hoc paſſu operi naturæ, inquantum eſt poſſibile tibi dicimus, quòd ipſa in radice incerationis non ceſſat ſuum incerare corpus cum humiditate fuſibilium, ſcilicet ſulphuris, & argenti vivi: quia nullum aliud corpus magis conveniens natura reperit, quàm in ſulphure. Sed benè credas, quòd totum procedat ab argento vivo, & iſta humiditas non eſt terminativa, neq; conſumptiva, ſed potius perfectiva radicalis, multùm ſubtilis, in qua naturalis calor omnium fuſibilium, aut liquabiliū, concaleſcit, quamobrem natura ratione ejus inſtinctus deſiderat multum ſtare in eſſe, & in ſpecie per longum tempus in ſuo eſſe perpetuali individuali. Ipſa ratione ſuæ perfectionis ordinavit, & ſtabilivit in nutrimento caloris naturalis tale humidum, ſicut dictum eſt ſuprà, & infra illud poſita eſt. Ideo fili naturæ ſagaci aſſimilando debes præparare per exuberationis viam illam, ſeu ſimilem humiditatem. Nam ſicut vides, quòd natura ſuſceptiva in creatione hominis formaverit partes menſtruales, non ſolùm nutrimenti ſufficientis ad reſtaurandum rem deperditam, ſed ratione deportandi, ac ponendi ipſum ad majus crementum in tempore ſuo. Ideo natura dictas partes ſpongioſas formavit, ut magis de humiditate nutritiva recipiant, & nutrimento, quàm deperditio ipſius aſcendat Et ideo re perdita reſtaurata remanebit adhuc illis partibus ſpongioſis magna & notabilis quantitas nutrimenti, quam quidem capit fœtus à ſubſtantia indigeſta per umbilicum, quamvis nobilior ſit ſine comparatione illa, quæ ſuperius aſcendit ad mammillas propter neceſſitatem finis, quòd nutriat infantem poſt puerperium, quousque valeat comedere panem. Ideo, quia omnis res vitalis re multum tēperata indiget. quare natura limitata, omni tempore in ſuis operibus eſt hoc facere ingeniata, & ſicut in membrorum humanorum formatione prima ſufficit quantitas parva ſeminalis principii ſimilimodo parva ſulphuris quantitas ſufficiens eſt ad creandum medicinam, ſicut per dicta noſtra præcedentia manifeſtum extitit. Sed ad creſcendum, & augmentandum illum, & benè perfectè nutrire opus eſt tibi, quòd exuberare ſcias dictam humiditatem nutritivam, aſſimilando naturæ ratione nutrimenti, quia hoc ſciendo eſt magiſte-

Digitized by Google

rium, & perfectio totius alti secreti hujus artis & nobilissimæ scientiæ, & facies sicut tibi dicemus post elixiris inceratione. Ergo fili, quando aqua erit cum terra fixata, imbibe eam cum rorida imbibitione cum una parte sui aeris. & pòst pone ad mollificandum in fimo, ubi sit pepanticus & parvus calor. Ideò, quod cum dicta terra & aqua miscebitur per motum, quem in sua contritione facit natura, pòst pone ad sublimandum paulativè ignem augmentando quousque illud, quod volatile erit, sit sublimatum, & humidum cum sicco misceatur. Post hoc pone volatile supra fixum cum altera parte aeris per modum roridæ imbibitionis in principio lentum ignem, & postea fortiorem faciendo. Et sic reitera, quia nihil aliud opus est tibi facere, quousque per reiterationem continuam sublimationis, & motu continuo tota res fixetur in una parte cum dimidia aeris Et tunc per diem naturalem fortem continuabis ignem, & per secundum diem naturalem fortiorem, & per tertium fortissimum, sicut est ignis ad fundendum cuprum, & sic aqua mediante, aer fixatur in terra, quia natura terræ alleviatur & sublevatur à natura aeris, & natura terræ continet in se aeris naturam, & aqua similiter, & hanc ipsa retinet. Quia vult perfici à natura calida aerea, & docet naturas aquæ & terræ debellare contra ignem per sui concordantiam amoris. Nam in amorem converterunt, & fugientem in pigrum, quando aer obviam prosequitur fugientem, & avis non plumata volucrem plumatam retinet, quòd non possit evolare. Fili pone spiritum tuum, ad intelligendum quæ dicimus: noli potare, nisi comedas, nec comedas, nisi bibas. Hoc tibi dicimus ratione imbibitionis uniformis, quam habes facere de humido cum sicco vicibus successivis, ad dictæ creationis instantiam exemplo naturæ ad juvandum calorem naturalem corporis transacti à latitudine temperamenti sive à distemperamento, sicut homo senex, propter sui temperamenti habilitatem, hoc modo non debet uti, videlicet, quòd non bibat nisi comedat, & è converso: nam partes siccæ habent fluere in humido & continuari in illo, & simplificari ad naturalem calorem confortandum. Et ideo in fictione aquam miscemus in terram paulativè, & sic convertitur, & cum illa ligatur & fixatur potentia naturæ. Et deinde fixatur aer super illam, quousque per victum victus vicentem vicerit, quia quando aqua est mortua, tunc aer fixatur, & non antè. Nam aer ignem nutrit, sicut aqua terram, & ignis à limositate aeris vivit, & aer à limositate aquæ, & aqua à limositate terræ. Fixa ergo fili primò

primò aquam in terram, ut aer in ea fixari possit, quia natura sic vult potens, & si aquam interfeciſti, omnia alia ſunt mortua & occiſa aqua tamen ſive terra non fixatur, & ideo dicit philoſophus hos verſus, Conſurgit nullus nunquam ſine corpore fructus. In quo dum moritur ſemen fructum dare fertur. Sic cibus in ſtomacho fomentum ſuſcipit intro.

De incerationè, quæ dat fuſionem elixiri perfectam fixionem.

CAP. XXVI.

QVando fixaveris aquam ſupra terram, & aerem ſupra aquam ſucceſſivè, ſicut tibi diximus, tu accipies de medicina ℥ unam & illam pone in cruſibulo terreo ſupra ignem levem, & ſtatim, ut ſentiet calorem è gutta ſupra guttam poſt guttam de oleo ſuo albo, ſcias, quod oleum omnes ipſius penetrabit partes, & inſenſibiliter corporis profundius intrabit elixiris, & ponet ſe ibi, & reddet eum fuſibilem ingredientem, & benè intrantem. Tunc recipe de ipſo modicum, & tenta ipſius fuſibilitatem ſupra cupri laminam ignitam, ſi reſolvatur ut cera ſine fumo creata eſt medicina, ſi non & det fumum, repone ad incerandum ſupra ipſum de oleo ſuo eguttando guttam poſt guttam, quousque faciat ſignum ſuprà dictum modo prædicto. Poſtea infrigidari permitte: quia elixir eſt completum, & impreciabile precium, quod omne corpus diminutum & imperfectum convertit in infinitum, limificum, verum & bonum. Projice igitur de ipſo pondus unum ſupra 1000. argenti vivi vulgaris abluti cum ſale & aceto, & converteretur in puram lunam meliorem, quàm de minera in omni probatione approbata. Et ſimiliter ſupra quodlibet corporum imperfectorum ſi projiciatur, ſtatim poſt humiditatem radicalem in ar. verum transformabitur.

De exuberatione humidi nutrientis, vel nutritivi.

CAP. XXVII.

EXuberatio humidi nutritivi, & nutrientis fili nō eſt aliud, niſi appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionale qualitatibus nutriti, ut non ſit nimis frigidum, aut calidum, aut nimis crudum, aut multum coctum. Quia ſi nimis frigidum, mortificaret convertentes virtutes. Et ſi nimis calidum, ſuffocaret & extingueret digeſtivam virtutem. Et ideo eſt opus, quòd omne generativum ſulphuris,

Digitized by Google

& argenti vivi habeat potestatem calefaciendi & humectandi, secundum rationem, & posse nutrimenti, vel per se, vel per accidens. Et quæ per se calefaciunt & humectant, sunt duæ res, de quibus una est, quasi principium efficiens, scilicet, digestio perfecta talis, qualem facit natura, & illam in una hora facimus per retrogradationem multum cocti in crudum sufficiens, & per graduationem successivam multum crudi in coctum sufficiens. Alia est sicut medicinalis cibus, qui est habilis & aptus choleram generare calefaciendo, & desiccando, & per consequens congregandi phlegma, quod humectat refrigerando in infrigidando fixum non retinet. Et ideo dicitur aqua contra naturam. Sic ipsemet est aptus & habilis, nutrimentale ac nutriens humidum generare, quod est sicut lac, quod in sanguinem convertitur: nam tunc secundum exuberantiam humidi exuberati ipsum ratione suę notę mutationis calefacit & humectat argentum vivum, quod est sulphuris cibus, & hoc est in tanto, quod est spiritualis sanguinis generativum: quia de substantia sanguinis, qui est humidum exuberatum spiritus generatur in substantia corporis medicinalis. Et de illo nutrimentaliter vigoratur ipsa prędicta substantia. Quare fili recollige in te ipso per suprà dicta, quòd ad multiplicationem sulphuris & arg. vivorum necessaria est ipsorum perfecta exuberatio, & digestio cum aptitudine majoris & largioris generationis spiritus sanguinei. Sed ar illa viva, quæ de ipsorum natura non sunt apta, nec habilia generare spiritus vivificativos absolutè, sicut sunt omnia generantium per accidens multiplicantia, & in aliis generātia & procurantia generare: sicut aqua vegetabilis Mercurii, quæ a natura sua habilis est & apta phlegma generare, tamen si concordat & gaudet in calore, & siccitate sua complexione, multiplicat spiritum vivificativum. Et ideo hæc aqua multiplicat sulphur, quando projecta est in ventribus masculorum cholericorum. Et quando in ventribus fœmellarū projecta est cholericarum argentum vivum multiplicatur multum temperatum, & fortiter exuberatum à calore & humido. Item medicinæ, quæ potentiam habent amovendi omne illud, quod prohibet spiritum nostrum, & ipsum procurant generare, sunt ignis lapidis. Fili speciale fermentum, si fuerit gradualiter subtiliatum & digestum, tunc propinquius est metallo, quàm sit lapis. Et ideo sic revertitur lapis in naturam metalli, quando de puro sanguine fuerit totaliter imbibitus, & non antè. Quando igitur talem sanguinem habere velis ad imbibendum nostrum lapidem per roridam imbibitionem,

bitionem, pone supra corporis substantiam, à quo sanguinē extrahere volueris tantum de puro Mercurio, quod superet quinque vel sex digitos in vitreo vase longi & stricti colli, & fac subtus ignem paulatiuè, usquequo videris sanguinem supra Mercurium elevari. Et omne illud, quod per liquefactionem dissolutum fuerit ad partem pone, & adde alium Mercurium. Et hoc opus continua, quousque sanguinem suum habeas in liquore dissolutum, pòst per alembicum ipsum distilla. Et tunc argent. vivum reperies majoris caloris, quàm erat ante sui exuberationem. Item si ipsum magis exuberare quæris, pone in aliud corpus, & fac ut diximus, quousq; traxeris ab eo totum vivificativum humorem: tali modo noster lapis altè ad cœlum ascendit, & portatur in ventre venti, scilicet argenti vivi. sic tuam exuberationem accidentalem facere potes, & illam multiplicare semper in aliud corpus ad tuum velle, & si sis ingeniosus ac subtilis non projicias terras, quæ sunt nigræ, & siccæ: nam cum illis potes plures facere res instinctu & institutione, multosque lapides creare. Si sis ociosus fili, quòd nescias quid facere, inter magisteriū nostrum, & satis habebis facere, tantum, quòd nullas divitias mundi appreciabis unam botonem: quia scies, quòd omnia preciosa mundi ad plenas quadrigas ab una re vili exitum habuerunt. Fili res ista ab exuberata fermentatione, facta ratione elongationis corporis à suo vero temperamento, & aqua ad suum menstruale & appropriationis istius ad metallum. Si ergo iterum post distillationem corporis dissoluti, aliud corpus novi metalli dissolvas, illud, quod postea dissolvetur, appropinquabitur majori fermentationi propter virtutem impregnatam, & exuberatam, & melius proportionatam à natura metalli, pura per humidum radicale. Et sic per extrema & media, opus est tibi facere exuberationem nostrorum argentorum vivorum. Ideo quòd secundum melius valet, quam primum, & quartum quàm tertium, sextumque quàm quintum, salvo quòd quodlibet conservet suam perfectionem, secundum, quod ejus natura exuberata fuerit. Et ista multiplicatio semper fit perpetuò, & hoc est causa & ratione virtutis mineralis magnæ & excellentis, quæ in aqua nostra est, per quam lapis, qui non est lapis, delatus est de potentia occulta in actionem manifestam, & à virtute longinqua, & remota in virtutem propinquam per certos operationis gradus, qui fiunt infra temperamenti latitudinem ac intemperamenti. & sic se appropriat natura ad perfectionem suam. Scias ergo fili, quòd in qualibet forma sunt gra-

Digitized by Google

dus, per quos corroborata est virtus per fermentationem & exuberationem. quia res temperata refrenat & arrestat rem intemperatam, & eam multiplicat in virtute. Operatio nostra filii non est nisi discurrere per totam temperamenti latitudinem, & intemperamenti. Et ultra illam Artista transire non tenetur. Et si transeat, ultra nostrum erit magisterium.

De compositione elixiris rubei.

CAP. XXVIII.

TAli modo penitùs practicam conservando, qua factum est elixir ad album facies elixir ad rubeum, quia non est in practicando differentia, dum omnia elementa rubea sint, & sicut album multiplicaveris sulphur, multiplicabis rubeum loco argenti, aurum finum imponendo. Et quòd aqua Mercurii sit primò cum igne lapidis rubificata per solam decoctionem, & componatur medicina de tribus fermenti partibus, de tribus aquæ, & tribus aeris, & una parte cum dimidia ignis. Et quando eris ad reductionem aeris. sublimationem reitera, quousque tota simul fixetur, & post continua tres ignes, quos diximus ad album ad finem, quod elixir melius fixetur & depuretur per digestionem de oppressis. Fili hæc optetica digestio dat medicinæ potentiam & actionem, quã debet facere, quia per eam terminatur humiditas & ignis digeritur. Post ea tuum elixir trahe, & pone, & incera infra unum crucibulum cum igne leni absque timore fugæ ipsius, & pota eum de oleo suo rubeo guttatim, quousque fundere videas, sicut cera, & sine fumo, & sicut stannum supra ferrum ardens, & tunc erit factum unum, stans, profundans, penetrans, consolidans, tingens, & permanens, de quo projice unum pondus supra 1000. lunæ, vel argẽti vivi ablati cum sale & aceto, & transformabitur in verum & perfectum aurum ad omnem probam, & melius, quàm de minera, in omnibus proprietatibus suis. Fili tibi dicimus, quod nostrum aurum & argentum nostrum, non sunt aurum & argentum vulgaria, quia ipsorum tincturæ addimus magnum igneum additamentum, & facimus eis tradi, & concedi perseverantiam magnam in igne, per eorum proprietatem operationum nostrarum notarum, atque bonarum multarum utilitatum ad omnem expellendam infirmitatem.

De

De perfectione & melioratione omnium medicinarum.

CAP. XXIX.

FIli, si post projectionem vides, quòd metallum in aliud metallum conversum & transmutatum per medicinam, vel si medicina tua non erit de satis sufficienti colore, addatur dicto metallo magis de dicta medicina. Et si rubeum habeat nimium colorem (nam album nimis habere non potest) non ponas tantum de medicina, & si posueris, adde plus de metallo ad transmutandum & convertendum, & si medicina tua non remaneat, vel plenè non resistat contra ignem, defectus est fixionis. Vnde sua deficit ingressio, & indiget succursu, vel per reiterationem solutionis & congelationis, vel per sublimationem de parte non fixa, supra rem fixam, quousque accipiet resistentiam contra ignis asperitatem. & si videas, quòd fundi non possit, nisi violentia & gravitate ignis, defectus est bonæ inceprationis. reintegra igitur, & supple per inceprationem olei lapidis, guttatim supra ignem lenè projiciendo in crucibulo, ut suprà, quousque cera fluat. Fili quando incerare velis, adhuc magis pones de re calida & humida, quàm de re frigida & sicca. Sed quando operaberis sub intentione fixandi, pone tunc plus de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Intellige, quæ dicimus, quia hujus operis perfectio nihil aliud est, quàm naturarum mutatio.

Quomodo medicinæ se multiplicant de bono in melius: & de uno in plures.

CAP. XXX.

QVando perfeceris dictas medicinas, & de ipsis projectionem feceris, duobus modis potes artificialiter multiplicare illarum virtutes. Primus modus est, quòd facias dissolvi eas in aqua Mercurii albi ipsarum, vel rubei, de qua fuerunt procreatæ, quousq; sint facti aqua clara, & postea in decoctione leni facias congelari, & pòst in suis oleis incerari. Et supra ignem sæpè dictum, quousq; veraciter fluant supra laminam, quam diximus, & propter hoc ipsarum virtus duplicabitur in tinctura, & omnibus perfectionibus, prout videre poteris in suis projectionibus: nam ipsorū pondus, quod projiciebatur supra 1000. projicietur supra 10000. Et in ista multiplicatione non est pœna magna. Secundus multiplicandi majoris est pœnæ, quia si ea distilles postquam in aquam fuerint

rint dissolutæ sui Mercuriæ, virtus earum in centesimum multiplicabitur, scilicet, unum pondus valebit 100. Modus autem multiplicationis est, quòd dissolvas quamlibet ipsarũ speciem, singulariter in aquâ sua per inhumationem, postea per distillationem separabis elementa, recipiendo primò aquam, pòst aërem, ut est dictum, & remanebit in fundo terræ fixę substantia clara in forma pulveris, revertaris aquam supra ipsam post distillationem, quousque totam potaverit, & quod illa aqua tota fixa sit cum illa terra, inde adaquare cũ oleo suo, & de sua tinctura, quousq; sit totum insimul fixum, & totum se fundat supra laminam, &c. Et de ista medicina projice unum pondus supra quæcunque corporum volueris converti, & certitudinaliter tincturam ejus reperies de 100. virtutibus multiplicatam in potentiis tali modo, quòd si unũ pondus primò convertebat 1000. convertet in 10000. Quarum si tertia vice præpares, ut dictum est, de tres convertet 100000. & sic procedendo in infinitum. Ideo fili notare debes, quòd quantò magis medicina subtiliata est, scilicet, dissoluta, sublimata & congelata, tantò magis & abundantius operatur, quia in qualibet dissolutione lucratur, & acquirit decem ponderain qualibet projectione, propter virtutem multiplicatam in ea. Ideo fili non tædeat te reiterare solutiones, sublimationes, & coagulationes: nam per tales operationes medicina digeritur, unitur, & ejus virtus multiplicatur, & perfectius operatur & fixatur. Quare fili, si benè dissolveris, & congelare, prout diximus, scias, & quòd species, de quibus debes operari, cognoscas, ad perfectionem nostri magisterii pervenies, alto & brevi secreto, quod nullus revelare potest reservato, sicut tibi diximus. Sed si sis bonus indagator, & filius doctrinæ subtilis per ea', quæ diximus, & dicemus in libro nostro præsentis testamenti, & codicilli aç aliis, reperies ad plenum, & scies secretum. Et quando scies, sub anathematis pœna prohibemus, ne alicui discooperias: nam à Deo maledictus est, qui discooperuit. Et ideo philosophi sic celaverunt, & Deo dante celabunt futuris temporibus.

De multiplicatione medicinæ in quantitate.

CAP. XXXI.

FIli, accipies ℥ j. dictæ medicinæ multiplicatæ in virtutibus, in quam projicies ℥ 100. Mercurii, & statim quando dictus Mercurius in crucibulo calefieri incipiet, in finam medici-

medicinam congelabitur, & projectionem faciendam supra Mercurium alium. Post accipe unciam unam dictæ secundæ medicinæ, & fac projectionem supra alias ℥ 190. Mercurii calidi. Convertetur iterum ad novam medicinam veram & puram. Postea multiplicare habes in quantitate primam medicinam in toto, vel in parte, quia de una uncia habuimus 200. uncias. non tamen paris virtutis, sicut prima, quæ tibi fecit, quod dictum est, nec erit, nisi per dissolutionem & congelationem multiplices: nam ut diximus, poterit multiplicari de una virtute in infinitas virtutes, & postea in quantitate. Projice igitur de medicina ultima congelata pondus unum supra 100. Mercurii abluti cum sale & aceto, & calefac supra ignem. Et quando videbis fumare, congelabitur in purum solem, vel in lunam perfectam, ad exhibendum omni proba ac judicio, secundum quod elixir erit album vel rubeum, de quo fili veritatem tibi dedimus sermone completo, ad quod potes absque dubio pervenire, si doctrinæ nostræ sint super hac re laboratæ cum intellectu bono. Habe igitur solicitudinem per modum dictorum regiminum in exercitio practicæ, & rationabilibus considerationibus intellectus elevati, & veritatem illorum videbis corporaliter, & omnia quæ tibi diximus inter manus tuas realiter, & de facto reperies, quæ quidem res per se ipsam fit nec fortè, ac si diceres, quòd totum per miraculum fieret, sed per artem & scientiam fit, & completur per operationem continuam, & manum operi naturæ ministrando. Iste est lapis supremus fili ab omnibus antiquis philosophis secretatus & occultatus ignorantibus & indignis, tibique revelatus, qui convertit omne corpus diminutum, & imperfectum in infinitum solificum vel lunificum secundum quod elixir erit subtiliatum & præparatum. Pari ac simili modo tibi dicimus. quòd virtutem habet efficacem supra omnem numerum aliarum medicinarum, sanandi realiter omnem infirmitatem, quæ fit, & esse possit in humano corpore frigidis aut calidis naturæ causatam. Et quia est subtilissimæ ac nobilissimæ naturæ, sanitatem humanã conservat corporis. Et illam in tanto multiplicat, quòd virum senem facit ad potentiam & virtutem juvenum pervenire, & omnem infirmitatem præsentem & futuram expellit à corpore per organicos conductus, & omne venenum cassat & destruit, humectat & dulcescit artheticas & guttas acutas ab omnibus membris, & illud quod est & fuit in pulmone congelatum dissolvit, ventremque vulneratum & læsum consolidat, confortat ac sanat, mundificatque sanguinem, & purgat

gat omnes spiritus, & eos in sanitate conservat. Etsi infirmitas est unius mensis, hæc medicina curat in uno die, si unius anni, sanabit purè in duodecim diebus, si longinqua sit infirmitas, in uno mense purissimè curabitur. Et ideo non mireris, si hæc medicina supra omnes medicinas fuerit petita, & desiderata ab homine, cùm omnes aliæ universaliter ad eam reductæ sint. Si ergo fili habeas ipsam, habebis thesaurum perpetuum Et adhuc dicta medicina aliud habet posse: nam rectificat omne aliud animal, & vivificat omnes plantas in tempore veris per suum magnum & mirabilem calorem: nam si de ipsa grani milii quantitatem in aqua dissolvas, & de illa aqua ponas in circuitu stipitis unius vitis, quantum caperet testa avellanæ artificialiter, nascantur flores & folia, & fructificabit & portabit racemos maturos in mense Maij. Et sic de omni alia planta, quæ res quando facta est, a l miraculum reputabitur, & contra naturæ cursum quia tales hujus rei potentiam ignorant, & credunt quòd talia per incantationem fiant. Fili hæc res non est nisi calor naturalis infixus in sua humiditate radicali. Et ideo natura per suum instinctum appetit multum esse in profundiori totius elementatæ rei, & ei aperit & multiplicat naturalem calorem corporis, & in centro ejus intravit, quia omni corpori est communis, & habet posse rectificandi partes omnes, quæ portant virtutem, & illas fixandi in illis, per modum quem diximus in tractatu lapidarii, & facit vitrum malleabile, & plura alia mirabilia magna & ponderosa facit in tribus naturis, scilicet, minerali, vegetabili & animali. Et istam medicinam non est oblitus Galienus in suo libro tertio regni in canone illo, qui incipit: Vtilitas verò utrorumque. Sed cum talibus verbis occultis, quòd hodie non reperiuntur in mundo, nisi certæ personæ, quæ firma conscientia credere possint, quod de suprà dicta medicina aliqui philosophorum loquuti sunt.

De recapitulatione magisterij in formâ divisionis.

CAP. XXXII.

FIli hoc magisterium in tres gradus est divisum Primus est divisus in tres dissolutiones principales, per primum gradum debes lapidem depurare, & fixum volatile facere. Secundus est divisus in duas reductiones principales. Et per istum gradum medium lapis præparatus fixatur, quousque quiesce-

Digitized by Google

quiescere possit, & expectare in ignis pressura. Tertius gradus est per prædictos duos formatus. Et ideo in duas partes divisus est. Prima est solutio & congelatio. Secunda est fixatio, & per istum tertium gradum est lapis completus, & ipsius multiplicatio fit per operationes primi gradus.

Finis secundæ partis testamenti, quæ est de praxi.

INCIPIT

Digitized by Google

INCIPIT COMPENDIVM ANIMAE TRANSMUTATIONIS ARTIS METALLORUM RUPERTO ANGLORUM Regi per Raymundum transmissum.

IAM sæpè & sæpius eloquuti, recolimus in multis & diversimodis viis practicandi super magisterium precioſi lapidis philoſophorum. Nunc verò ut veritatem lumine perpendas, ſcias quòd tria principaliter ſint notanda. Primò ſcias materiam unde lapis philoſophorum & omnes alii lapides precioſi componuntur. Secundò ſcias inſtrumenta, cum quibus operari quis debeat. Tertiò ſcias, quomodo dicta materia cum inſtrumento operari & practicari habeat. Circa iſta tria noveris, quòd noſtrum magiſterium verſatur.

Quæ eſt materia noſtri lapidis.

PRimò ergò Rex illuſtriſſime, ſcias, quòd materia noſtri lapidis ſeu omnium lapidum philoſophorum atque virtuoſorum, qui per artificium generantur vel componuntur, eſt anima metallica & menſtruum noſtrum rectificatum & acuatum, ſeu lunaria cœlica quæ apud philoſophos vocatur Mercurius vegetabilis ortus à vino rubeo vel albo, ut clarè patet, & clarè demonſtratum extitit, divinitus revelatum in figura individuorum tertii libri quintæ eſſentiæ condiii Abbati ſancti Benedicti apud Pariſios. Et etiam in noſtro Codicillo tibi miſſo per Regem Eduardum. Inſtrumenta ſunt duæ cucurbitæ vitreæ ſeptem vel octo habentes receptacula, ut demonſtratur in noſtro teſtamento tibi cum codicillo miſſo, in cap. quod incipit, Fili, tu non, &c. Modus verò practicæ in ſequentibus ad plenum tractatur. Liber præſens dividitur in duas partes principales: Prima quidem pars de Theorica huius artis, & manet indiviſa, & incipit ibi, ut immediatè ſequitur: Sed tamen oportet princeps ſereniſſime, &c. Secunda verò

Digitized by Google

da verò pars est de practica, & dividitur in duas partes principales. Prima est de compositione lapidis philosophorum, & ibi incipit, Tum virtute A. &c. Secunda verò pars huius secundæ partis est de compositione lapidum preciosorum, & incipit, Opus namque margaritarum sic condies, &c.

Prima pars.

SEd tamen oportet princeps sereniſſime prius noſtrum menſtruum per magiſterium à matre, id eſt, ſordibus vini & phlegmate extrahere per officium alembici, & acuatur in diſtillatione cum vegetabilibus pertinentibus, quæ ſunt, Apium ſylveſtre, Squilla, Solatrum, Cardus, Muſcatelli, Oliandrum, Piper nigrum, Euforbium, Vicitella ſeu Flamula, & Piretrum omnium ana & pulveriſata. Ex altera parte ipſum menſtruum in vaſe circulationis rotetur continuè ſpacio decem dierum in fimo calido, vinatico, aut balneo Marię. Item oportet fili chariſſime primam materiam elementorum & ſulphur naturæ habere. Et quia argentum vivum eſt exiſtens genus metallorum, quod per artificium trahimus, & per artem magiſterii à metallis per elementorum diviſionem, & purificationem, & fixationem illorum cum agentibus illud per rarefactionem & circulationem ex una parte: ex altera verò parte per rectificationem elementorum metallorum: hoc quippe genus, de quo intelligimus philoſophari in noſtro codicillo in capitulo quod incipit, Per iſtam diviſionem elucidatur ſecunda ratio &c. Et hoc quippe eſt, quod circa huius capituli primum Mercuriũ per limos intelligimus &c. Fili recipe de aere & de terra æquale pondus pauco minus vel plus; & hoc etiam eſt de natura, de qua intelligimus fieri, & dicimus quòd unctuoſum humidum eſt materia noſtri lapidis propinquior ſeu proprior, in capitulo 36. quod incipit, Nos tibi diximus quòd quanto humiditas radicalis &c. per quam humiditatem vulgus intelligit ſulphur fore vulgi. Recordare ô rex, quod diximus in noſtro codicillo, quod incipit, Fili intendo tibi dicere materiam fermentorum, quoniã quando dicimus quòd per unam decoctionem, intelligimus aliam menſtrui rectificationem. Habet ſimplicem poteſtatem, intelligimus rectificationem primam menſtrui. Et quãdo dicimus ipſum gradualiter transferẽdo per aliam coctionem intelligimus aliam menſtrui rectificationem uſque ad tertiam vel quartam. Item etiam intelligas in capitulo alias decoctiones lapidis ut patebit in ſequenti practica. Poſtea fili iſtam aquam quater rectificatam dicimus argentum vi-

vum vegetabile vel aquã Mercurii. Et ita quicquid per istud capitulum dicimus, de illo intelligimus. Hæc etiam est materia, de qua intelligimus in eo codicillo in capitulo quod incipit, De ista materia & hęc est ista humiditas, dicta a qua, permanens, quã intelligim⁹ in nostro codicillo in capitulo quod incipit, Nostra humiditas est aqua per totum. Hoc autem Rex clarius patet in libro secundo quintæ essentiæ, quem te latere non credo. Respicias ergo ô Rex naturam menstrui nostri quantum est virtuosa, & quæ dicta sunt de illo, intellige capitulis præallegatis. In tantum enim per ipsum nobilitatur magisterium lapidis, quòd nullatenus potest exprimi illius abũdantia. præsens ratio patet per illos qui metalla corrumpunt cum aquis extra naturam, quia nostrum menstruum ignorant, quia sic fit, quòd ejus dissolutio, aliquantulum naturæ repugnat, tamen si metallum dissolutum cum nostro menstruo confortarent cum inhumationibus duodecim aut sedecim dierum, & abluerent illud à nigredine, aquam contra naturam confortarent. Sed nescunt illam confortare cum re naturali. Ideo eorum practica privatur effectu finaliter, & defectum arti imponunt qui illorum est. Et quæ diximus de cognitione menstrui quæ est in una de rebus, sine qua nihil fieri potest in magisterio huius artis: Hæc tibi de illo sufficiant.

De spermate metallorum, quod est materia nostri lapidis.

IAm noveris Princeps sereniss. quòd metallorum spiritus est altera pars & materia nostri lapidis, quam oportet te à corporibus omnium metallorum evacuare. Et ista evacuatio fit dupliciter, ut inferius practica monstrabit, quia in duobus corporibus perfectis dividitur per putrefactionem & elementorum divisionem & eorum fixationem. Sed in metallis imperfectis dividitur per purificationem & sublimationem simplicis unitatis, & in isto passu errant ignorantes arbitrantes corpora metallorum cum fortibus aquis communibus, ut suprà dixi, cum aquis contra naturam reduci ipsa in materiam primam sui. Et si libros nostros legissent, scirent utiq; tales liquores intentioni philosophorum repugnare. Et hoc quod diximus, clarè demonstratum est in codicillo nostro quod incipit, Ideo dissolvitur aurum & argentum in rebus radicalibus sui generis. Hæc est enim aqua, cum qua curantur infirmitates incurabiles, sub conservatione suæ naturæ, ut patet in codicillo quod incipit, Fili sublimatio, &c. Et etiam

etiam in capitulo quod incipit N.D.E. &c. Etiam Princeps sereniſs. clarè conſtat ipſos fortes liquores non eſſe de intentione philoſophorum, ut patet clarè & abſque metaphora in dicto codicillo, in capitulo quod incipit, per iſtam diſtinctionem Elucidatur ſecunda ratio in cap. quod incipit. Sicut matrix ingeniat per operationem aquaria forma circa finem capituli, nulla enim res eſt, quæ conjungit metallorum diſſolutiones, niſi noſtrum menſtruum, quia ipſum eſt aqua, cum qua fit corporum metallorum diſſolutio cum earum ſpecierum conſervatione, ut patet in noſtro teſtamento codicilli, in capitulo quod incipit, Sed operari cum aquis fortibus eſt corruptio, & in capitulo, quia iſta habet potentiam cremandi omnia extranea. Etiam de iſto menſtruo intelligimus in capitulo, quod incipit, Circa illud menſtruũ, in quo eſt ignis ſiccus contra naturam. Et ſimiliter iſta aqua menſtrualis eſt, cum qua diſſolvitur argentum vivum ad opus margaritarũ, quod fit per reductionem iſtarum in primam materiam, ut inferius in materia precioſorum lapidũ demonſtratur. Quare princeps ſereniſſime aliter non poſſunt metalla diſſolvi, niſi animarentur cum menſtruo vegetabili, cuius quidem potentia fit reſolutio in rebus diſſolubilibus.

De inſtrumento lapidum.

DIximus ſereniſs. princeps rem, de qua lapis philoſophorum componitur. Nunc verò dicemus inſtrumenta, cum quibus componitur lapis. Sunt enim vaſa, ut clibanus, fimus aut vindemia, cum artificis diligentia. Sed antequam venias ad aliquod, ſcire debes, quòd magiſteriũ in tres partes principales dividitur, ſcilicet diſſolutionem, ſeparationem & unionem Per hoc demonſtratur tibi, quòd prius habes corpora diſſolvere in noſtro menſtruo, quòd debes menſtrua dividere à luminaribus, & illa purificare & fixare, & à corporibus imperfectis ſulphur naturæ extrahere. Tertiò debes unire elementa cum elementis, vel limum cum limo, aut elemẽta cum ſulphure naturæ. Et iſta unio dividitur in tot partes, quot ſunt mixtiones dictorum & uniones. Primus modus eſt unire aerem cum igne. Secundus modus eſt unire aerem cum ſulphure naturæ, & iſti modi ſunt in elementis duorum luminarium corporum. Tertius modus eſt unire limum exorum ex aere in igne cum limo exorto ex aere & ſulphure naturæ tantum per ſe. Quartus modus eſt, quòd uniatur ignis per ſe, & aer per ſe cum ſulphure naturæ tantũ. Quintus modus eſt miſcere ſulphur naturæ cũ elemẽtis duob. ſemel, ſcil.

Digitized by Google

cum igne & aere. Et isti modi mixtionis elementorum cum sulphure naturæ accidunt dupliciter, quia aut fiunt cum terra sua aut aliena, cum terra verò aliena fit multo multipliciter, quanti sunt modi mixtionis sulphuris naturæ, cùm ad beneplacitum Artistæ veniunt. Nam Princeps sereniſſime plura opera particularia practicare poteris intellectu veraciter objectante, quæ intellectus humanus graviter enarrare poterit, exceptis illis, quæ expressa sunt in tertia parte huius libri, & in magica, & in testamento nostro, & in codicillo, & vade mecum, de numero philosophorum, & in tertio libro quintæ essentiæ, aliisque libris meis. Quis ergo princeps sereniſſime narrare poterit particularia, quæ sunt in latitudine magisterii post fixionem & purificationem elementorum? Scias ergo purificare elementa & illa dividere priùs à metallis, quia in hoc totum latet magisterium. Divisis itaque elementis & sulphure naturæ à metallis, aliud quasi nihil est respectui ad operandum. Nam totus labor & fatigatio est in hoc scilicet elementorum & sulphuris divisione. Hic quippe est passus, ubi Artistæ dimittunt magisterium, ex eo, quòd illorum divisio est multum tædiosa, & quia imperiti in prima distillatione arbitrantur se & secundi gradus totum aerem posse distillare, & ex prima distillatione tertii gradus totum ignem à terra similiter distillare. Hoc autem est impossibile & contra cursum naturæ. Quippe princeps sereniſſime verũ in præsenti proponimus tibi verbum revelare, nam aër à metallis dividi non potest, nisi in 20. vel 24. distillatione vel 30. Nam quot sunt distillationes, tot sunt putrefactiones & reiterationes aquæ & aeris, simul scilicet aquæ menstrualis & in qualibet putrefactione octo indiget diebus aut sex continuis, ita quòd quasi per annum durat divisio elementorum, sed nos complevimus elementorum divisionem in 7. mensibus, & ignis à terra dividi non potest, nisi in 40. distillatione. Quis est enim, qui per annum tantum laborem vel per septem menses possit sufferre? quasi sunt pauci. & ideo ignorantes principia naturalia arbitrantur cum metallis absque elementorum divisione veram practicam facere, qui in hoc sunt decepti. Postea sunt aliqui, qui cùm repentè ad illorum libitum non dividunt eorum elementa & sulphur naturæ, nolunt attendere naturas minerarum, faciunt eorum mixtionem confusam sine purificatione aliqua aut sublimatione & subtiliatione, & non perveniunt ad finem quæsitum, suæ ruditati nullam imponentes causam, sed culpam arti imponunt, quam ignorant & asserunt artem esse falsam, de quo-

quorum numero te Regem unum esse credimus. Non ergo fatigeris, nec ab opere cesses, & invenies quod optas: scias enim, ô Rex, combinare principia naturalia, & fiet quod quæris.

De principiis non naturalibus, quomodo intelligantur.

SEd cùm hæc principia non sunt naturaliter in una re individuali producta, ut plures errando putant dicentes, quòd una res in orbe erat, quæ virtutem habeat ad transmutandum omnia metalla super terram, quod falsum est. Item est ut quæras extrema illius per principia naturalia per medium artis transcurrentis in suam minerâ, quæ est D. E. F. Sed cùm ista sunt contraria ratione suæ extremitatis suæ naturæ debet accipi E. quæ est media dispositio extremitatis naturæ illius, quæ collecta est de L. Et sic D. convertit X. L. M. C. L. in E. à quo quippe D. trahe E. in similitudinem aquæ vivæ in nostro magisterio: & sic D. habet potentiam convertendi F. in conservatione naturæ & formarum suarum. Tunc accipies omne illud actualiter quod erat in potentia in opere naturæ, & meliorum mediorum illius ratione extremorum, quia in D. & E. sunt actualiter F. N. O. P. R. decocta purgata, & digesta per ignem naturæ: quare fili, conveniunt E. N. O. P. cum F. & dum F. conversum fuerit in E. N. O. P. tunc habebis F. simile naturæ: & hoc fit melius cum C. quàm cum D. propter magnam experientiam, & fiat in F. de quo oriatur E. N. O. P quæ aliter verò non convertuntur in G. in nostro opere. Et sic G. est proxima & prima materia, de qua creavimus omnes lapides philosophorum, & per aliquos elixir Aqueum vocatur: & ideo, Princeps serenissime, dicimus quòd omnes lapides non creantur, nisi ex una sola re, de G. scilicet argento vivo vegetabili & minerali. Ideo, fili, tu ibis ad digestionẽ de H. & trahe C. de communi potu principum ad actum, & in illo pones F. & semper convertetur in L. & sic calcinabitur F. sub conservatione suæ naturæ: postea trahes C. L. de digestione H. & pones in digestionem I. tunc erit L. tale sicut cõperit & convenit. Postea de L. C. trahes E. N. O. P. hoc in metallis perfectis per magisterium operationis per K. & exuberationis. Et cùm habueris E. N. O. P. per H. I. K. donec E. sit album crystallinum, quod est magis propinquum naturæ de F. ad generandum lapidem philosophorum, quàm erat L. Sunt ergo G. E. N. O. P. magis propinqua F. quàm L. quia sunt quasi fines magisterii, sed magis propinquum est G. quàm E. N. O. P. & ideo est vis, quòd in opere majori E. N. O. P. vertã-

tur in G. quod est perfectio magisterii: totū enim, quod diximus, nō est nisi solvere, putrefacere, elemēta separare, purificare atq; fixare, limosq; cōcordare seu condensare, atq; nostrū menstruū rectificare. Vide fili, si capis F. & ponis in C. & illud ponis in H. prima figura formatur F. C H. in cui⁹ medio ponis N. & iterū si recipis N. & ponis in digestionē I. erit L. tūc originatur, & formatur unus triangulus. Itē si capis L. & ponis in C. & ponis in digestionē H. postea per plures digestiones de L. C. H. oritur N. O. P. & formatur alia figura triangularis. Itē ex N. G. P. oritur in fundo vasis terra, quā oportet evacuare, & istā terrā dicimus L. Si ergo capis L & ponis in C. & in digestionē H. postea in digestionē I. ex L. C. H. I. oritur E. & fit alia figura quadrangularis ex O. C. L. H I. in cui⁹ medio est E. id est anima metallorū, quæ generatur ex dictis literis. Itē si capis E. & ponas in Q & misceas cū C. D. O. & postea si capis D. O. secundū suū pondus, & ponas in alio Q per digestionē H. tunc ex O. & P. oritur G. & ex E. O. oritur G. Tunc si capis G. & G. & ponis simul in moduli ceræ, ut convenit, aut si G ponis cū D. in continēti oritur una figura ex duob. quadrangulis, in cuius medio est X. Y. per quā volumus significare lapidē philosophorū. Totū aūt hoc magisteriū datur per elementorum divisionem. Hoc quidem fit fili mi, secundum cursum hujus artis, ita tamen, quòd scias quaslibet figuras in alias reducere, & si unā corrumpas, scias aliam generare usque ad ultimam figuram, in qua omnes aliæ figuræ quiescunt. Et hæc de Theorica tibi sufficiunt causa brevitatis.

Dictum est de prima parte, quæ est de Theorica: dicendum est de secunda, quæ est de Practica. Et primò de prima parte. Secundò de secunda, quæ est de compositione lapidis.

TV in virtute A. Princeps sereniſſime, accipe aurū, & projice ipsum in aquā vegetabilē, de qua locuti sum⁹ in nostro codicillo in capitulo quod incipit, Spiritus recipientis & formalis, aliàs generalis est, ut capias de sicco lunariæ &c. Et in cap. quod incipit, Et tibi volumus revelare de natura menstrui, in quo est ignis contra naturā, & in eodē cap. quod incipit, Fili cùm illud menstruū sine quo nō potest &c. per totū, ubi satis declaravimus naturā istius & operationē. Et sit aurum ad pondus aquæ vegetabilis, & pone illud totū in digestionem H per sex dies naturales, & aurum dissolvitur in aquam in colore croci. Postea verò distilla menstruū in distillatione H. in balneo: postea superpone aliam lunariam recentē, & pone iterū in digestionem H. per alios 6. dies naturales

les: & tunc extrahe, & mitte illud quod ſolutum eſt in aliam ampullã, & ſuper illud, quod remanſit, finitis ſolutionibus & diſtillationibus, iterũ de menſtruo ſuperpone ad quantitatẽ terræ, & pone in digeſtionẽ H. per 4. dies naturales, & illud quod ſolutum eſt de metallo, ſimul cũ menſtruo pone in cucurbitã, ut prius: & ſic facuſq; ad 6. inhumationes & diſtillationes, & illud quod remanſit, finitis 6. diſtillationib. de fecibus, non cures, & diſtillationes ſeu liquefactiones, vel etiam diſſolutiones pone in digeſtionẽ H. & diſtilla torã aquam per alembicum, & ſuper feces ponas de alia aqua Mercurii recẽtis, & pone in digeſtionem per unum menſem cum dimidio: poſtea tu recipe Q. in quo erat aurum putrefactum, & diſtilla inde aquã in diſtillatione H. & ſuper feces mitte tantundem de menſtruo recenti, & iterũ co.loca vas in digeſtionem H. per 6. dies naturales aut 10. quibus finitis, pone vas in digeſtionem I. & diſtilla aerem ſimul cum menſtruo. Poſtquam noluerit plus diſtillare, ſerva diſtillationem in vaſe ſuo, & ſuper feces mittas aliud menſtruũ, & pone in digeſtionẽ H. per 6. dies naturales, & iterũ diſtilla ut prius in diſtillatione I. & ſuper feces mitte de alia lunaria recenti, & pone in digeſtionem I & ſic reiterabis inhumationes & diſtillationes in H & I. uſque ad 20 aut 25 diſtillationem. Sed dum fueris in 22. diſtillatione illam aquam, in qua eſt aliqua pars aeris, ſimul cũ menſtruo ponas ad diſtillandũ in digeſtione H. & exibit mẽſtruum totum per illã diſtillationẽ aut aliã: & ſi ibi fuerit aliquid aeris, manebit in fundo ad modum aquæ ſplendidæ aut citrinæ, & ſi nõ fuerit eius quantitas, niſi duæ guttæ, aut 3. vel 4. non reiteres inhumationes & diſtillationes. Si verò plus fuerit, reiteres inhumationes & diſtillationes in digeſtione H. & I. uſq; ad 26. vel 30 diſtillationes, ut benè evacuetur terra ab aere, & in qualibet inhumatione indiget ad min⁹ 5. diebus continuis, donec totũ aerẽ diſtillaveris, qui ſine falſo totus diſtillabitur per diſtillationes dictas, ſi benè regulaveris magiſterium. Poſt hõc verò tu accipies vas, in quo ſunt oẽs diſtillationes, & diſtilla eas cũ digeſtione H. tunc totus aer in fundo remanebit, quia nõ valebit per diſtillationẽ de H. aliquid aſcẽdere ſimul cũ menſtruo. Cùm verò totũ menſtruũ diſtillaveris, manebit totus aer in profundo in colore aquæ ſplẽdidæ pulcherrimę, & ſerva illud, qui aerẽ dũ ſic habueris, optim⁹ fuit proceſſus: quippe quẽ de aere feciſti, eodẽ modo de abſtractione ignis à terra te docemus neq, magis neq; minus, niſi quia ſeparatio ignis à terra fit cũ aere inhumando, & qualibet vice diſtillãdo in digeſtiõe de K. Vel etiã poteſt fieri

Digitized by Google

distillatio cum D. & non cum C. quia sicut ignis est nobilius elementū, ideo indiget nobiliori menstruo, vel suo aere, & sicut aerē distillasti cū 30. distillationib. Quippe cū sic separatæ fuerint, seu habueris separatā terrā à suo spiritu, qui potestatē restringendi habet, quæ evacuatio sic fit. Recipe terrā, à qua extraxisti elemēta, sc. ignē & aerē, & projice super ipsa de aqua vegetabili, & pone ad digestionē de H. ad 3. dies, quibus finitis, extrahe illud, quod dissolutū est ad partē in Q. & super pone super fæces de lunaria recenti ad quātitatē terræ, & stet per alios 3. dies, & mitte illud, quod dissolutū est in Q. ubi est alterū, & sic facias tot inhumationes in H. & evacuationes in Q. donec modicū maneat de terra. Et cū dicta evacuatio fuerit facta, congrega omnes dissolutiones seu evacuationes in alēbico, & edistilla per alembicū totū menstruū, & super fæces pone de C. tantū sicut est terra, & pone in digestione de H. per unū diē naturalē, & iterū distilla. Et iterū Princeps sereniss. reiterabis distillationes & inhumationes, donec tota terra cōversa sit in pulverē impalpabilē, tunc super ipsū mittes D. vel C. Sed Princeps sereniss. melius & tutius fit cū D & pone in digestione H. per 2. dies; postea distilla per alembicū in digestione de I. & super fæces iterū mitte de D. si cū D. operatus, vel de C. si cū C. operatus fueris, & pone in digestione de H. & postea distilla, & distillationē pone cū altera. Si verò defecerit menstruū, distilla illud, quod per distillationem extraxisti à terra, & operare cū illo. Tot quippe vicib reiterabis D. super terrā, & inhumabis & distillabis, donec tota terra simul cū D. vel C. ascenderit per alembicū, & descēdit in receptorio. Ista quippe materia dicitur apud philosophos ar. vivū de cōsideratione Alchimistarū. Demumq; Princeps sereniss. cùm ista cōpleveris, tunc accipies omnes distillationes, & superpone alembicū, & distilla in digestione de I quousq; materia sit benè desiccata: deinde extrahe terram de digestione de I. & illā ponas in digestione de K. & sublimabitur terra, & terra erit ad modum arg. vivi in virtute sublimationis: sed tu, Princeps sereniss. cùm omnia, quæ suprà dixim⁹, cōpleveris, scias te omnia elemēta habere, quibus indiges ad lapidē philosophorū componendū. Quando compositū album putrefeceris, melius tamē fiunt cū ipso D. purificatio elementorū, quàm cum C. cùm C. aliquid retineat de superfluitate: D. verò cùm sit subtilior naturæ, & per hoc elucidatur capitulū nostri testamenti, quod incipit: *Quam tu auras divisa la, &c.* id est, Quādo diviseris lapidē per 4. elemēta. Itē in purificatione terræ, de qua diximus suprà in parte ultima. Divisio elementorū eluci-

elucidatur capitulum, quod recoluimus scripsisse in capitulo testamenti, quod aliàs dicitur vade mecum, de numero philosophorum, in capit. quod incipit: Cùm autem per jam dictam sublimationem Mercurius diminutus fuerit à corporibus, &c. Item, Princeps serenissime, dum elementa sic habueris divisa, interest, ut illa subtiles & fixes.

De sublimatione aeris.

ACcipe igitur in Christi nomine aerem, & pones in alembico, & distillabis eum septies vel 6. cujus erit signum, donec noluerit distillari aliquid. Item, si forsan aer conversus fuerit in pulverem, distillabis & purificabis illum, cùm tandem de D. & in ultimo distillabis D. & manebit aer inferius: scire tamen debes, Princeps serenissime, hoc, quod diximus, aeris distillatio & purificatio fit cum digestione de I Itē tu satis potes purificare aerem cum aqua sua, sicut enim aerem purificasti: ita de igne similiter facias per omnia, sicut de aere diximus, nisi quia ignis purificatio fit cum digestione de K. & aeris cū digestione de I. Item Princeps serenissime hoc, quod diximus de purificatione terræ, invenies ad plenum in vade mecum de numero philosophorum, in capitulo, quòd incipit: Partus verò fit per viam sublimationis inventæ, & cæter. per totum capitulum. Dum ergo Princeps serenissime cōpleveris istam, quæ sunt suprà dicta, tūc habebis totum illud, ex quo componitur lapis philosophorum. Tu quidē fac mixtionem elementorum & rerum pertinentium ad lapidem componendum. Recipe ergo elementa purificata, in qua purificatione necessarium est remanere feces, in fundo vasis. Insuper etiam feces ignis & aeris serva ad partem, & accipe ignem & aerem quodcunq; istorum in vase proprio positum, & claude vas cum cera gummata, & pone in loco sereno per tres dies continuos quibus finitis, accipe tantum de fecibus ignis sicut aeris, & de fecibus terræ sicut est aeris, & si tantæ non fuerint feces elementorum sicut elementum aeris, super adde de terra purificata usque ad quantitatem dictam, & *mitte* totum cum fecibus ignis & aeris & terræ in vase proprio aeris, & claude multum benè vasculum cum cera & mastice & luta: & unum istorum vasorum, scilicet, vas aeris in terra sepelies, & secum alterum, in quo est ignis superius suspendas in aere in parte altera. Et fac taliter, quòd lapis, vel aliqua res non noceat vitris, & stent ibi dicta vasa per annum continuum, quo facto fabricabis quosdam moles vel modulos ceræ, in cujus forma volueris lapidem exire seu facere,

Digitized by Google

quibus factis aperias vas, quod in terra posuisti per annum, & mittas intus duas vel tres mollas, quæ supernatabunt, & stet sic in vase & instanti claude, & stent intus per spacium quartæ partis horæ parum magis vel minus, & tunc quippe implebitur molle vel modulus aere constrictivo mirabili & invisibili, quia ascendit superius de aqua terræ. Et transacto igitur tempore, aperias vas, & accipe molles vel modulos, & teneas extra vas, imple illas de aqua, quam per spacium unius anni suspendisti in aere, & iterum mitte modulos in vase primo, ubi est aqua terrestris, & statim claudas vas, & dimitte stare per spatium supradictum, quo finito cum forpicibus argenti trahes molles vel modulos, in quibus misisti aquam ætherea sive aeream, & verte modulos ita, quòd illud, quod est superius, tangat inferius taliter, quòd aqua, quam misisti intus, modulos tangat aquam terrestrem, & stent sic per tres dies continuos ad fortem solem in æstivo tempore, & in autumno per septem dies: in vere vel in hyeme per duodecim. Scias quippe, Princeps serenissime, aquam, quam in mollibus terreis misisti, invenies intus regenerationem congelatam in modum gummi: & ista quippe gemma vocatur per philosophos Elixir. Et molles dum in vase fuerint per spatium supradictum, & steterint in vase terrestri: trahes igitur molles tuos extrà, & pone ad partem in vase vitreo, sic cum lapidibus intus congelatis, & sic facies lapides tuos usq; plus. Et ideo habeas de aqua terrestri & aerea, vel ætherea, Princeps illustrissime, scias, quod de aqua restrictiva modicum expendisti cum operatione, cùm molles non impleantur, nisi ejus spiritu invisibili, cujus virtute aqua ætherea convertitur in lapidem. Ideo dixerunt Alchymistæ, lapis noster componitur ex duabus aquis: ex una scilicet, quæ facit lapidem volatilem, & ex altera, quæ ipsum fixat & indurat. Cum tali quippe aquæ terrestris spiritu invisibili de argento vivo vulgi purum argentum facimus ad omnem probam bonum, sicut de minera sine calore ignis communis, qui ratione suæ virtutis ejus odore ita ☿ congelabit in probatissimum argentum, sicut basiliscus visu omne animal interficit in instanti. Tu quidem, Princeps illustrissime, habeas lapides tuos, videlicet & secundum ordinem magisterii ipsos ad perfectionem D. deducere potes. Igitur ponas illos in quodam vase vitreo benè mundo, & dimitte stare per decem dies ad aerem taliter, quòd si vas suspensum: quibus quidem finitis, oportet ipsos ponere ad tertiam decoctionem, ut habeat totius perfectionis complementum.

Sequitur

Digitized by Google

Sequitur decoctio prima, quæ fit cum calore Solis.

RECipe igitur lapides tuos, & pone illos in quodam vase vitreo, quod per Alchymistas perfectorium vocatur, & quod est instrumentum oblongum, tenue in substantia: & claude multum benè vas cum mastice & cum farina siliginis mixtis cum filis panni linei, & pone ad Solem per novē dies in Vere & in Æstate vel Autumno & in Hyeme per octodecim dies, quibus quidem finitis, erit finita prima decoctio. Tunc oportet te ad secundam dirigere, quæ est medium inter primam & tertiam decoctionem: secunda decoctio est, quæ fit aliter cum primo calore.

De secunda decoctione lapidis.

SEreniſſime Princeps, secunda decoctio vocatur Optates, & fit cum eodem calore, sed aliter: quia tu capias vas tenuissimum vitreum, quod possis invenire, & majus in quātate, & impleatur aqua clarissima, & ponatur ad radium Solis, & in parte illa inferiori ubi magis lucet, & ubi magis accipitur ignis per magisterium vulgi, & ponatur vas supradictū cum lapidibus taliter, quòd luciditas ignis tangat vas, ubi sunt lapides, & ſtet ibi, donec Sol non possit capi per vas aqua plenum. Et continuetur ista decoctio in Vere per octodecim dies, & in hyeme per quindecim dies, & in æstate per octo, quibus finitis, est finita secunda decoctio, & oportet tertiam ministrare, quæ est finis complementum lapidis.

Decoctio tertia, quæ fit cum calore ignis communis.

TErtia quidem decoctio fit cum calore ignis communis & fit in quodam furno, qui vocatur Tripes archanorum cujus figura est in libro quintæ essentiæ verè situatus, quem te latere non credimus, & fit isto modo. Recipe ergo lapides, quos in vase habes perfectorio, & sic cum vase suo pone in Tripede archanorum per spatium novem dierum continuando sibi ignem de carbonibus ardentibus: quibus finitis, est finita ultima decoctio, quæ vocatur per Alchymistas Sulphur vel Sulpur D.H. Et in isto, Princeps ſereniſſime, habes omne, quod à mundo desideratur thesaurum incomparabilem & innumerabilem, cum quo ad finem perfectiſſimū sequi poteſt. Et est unum de secretis ipsos lapides multiplicare: sed quia lapidum multiplicatio redundat in numero tertio vel quarto, cujus quidem duo modi valdè sunt tædiosi.

quia

quia sunt per reductionem lapidum ad primum, ideo hîc unum explicamus, sed unus modus, Princeps serenissime, est sensibus valdè placabilis, & est iste, qui sequitur. Et qualiter fit multiplicatio lapidis philosophorum in quantitate tantum.

De multiplicatione lapidis.

MVltiplicatio ista fit cum argento vivo vulgi isto modo. Recipe de lapidibus in quantitate unius ʒ. & mitte super centum milia argenti vivi vulgi, & tantus est ignis lapidis multiplicatus virtutibus cœlestibus, quòd totum Mercurium in pulverem potest redigere comburens omnes petias minerales existentias in dicto Mercurio sicut visus basiliscì comburit omnem virtutem animalē in instanti, & interficit omne animal: quippe hic habebis centum milia & unum pōdus argenti vivi conversi in medicinam, quorum quidem cētum milia unica pars super centum milia ☿ redigit ipsum in pulverem, sicut prius patet ex isto pulvere secundo, tertio pone super centum milia ʒ. Mercurii, redigit ipsum in pulverem, de qualibet novam multiplicationem usq; ad centum multiplicationes. Quis igitur enarrare poterit multiplicationem medicinæ multiplicatarum quantitatem? quare Princeps serenissime, quia ʒ. illarum centum milia centum ex ʒ. multiplicatarum multiplicare potes, seu scies qualibet de nova multiplicatione j ʒ. ponendi supra centum milia argenti vivi, & fit totum medicina, Princeps serenissime in tantum cōtinuetur projectio medicinæ super Mercurium, donec ignis lapidis sit extinctus, & convertatur materia in metallum perfectum, & non fiat ex illo pulvis plus. Sunt autem aliæ multiplicationes, una quidem dicitur virtualis, & quantitativa simul, & quælibet istarum fit per reductionem ad principium, ut habetur in nostro testamento, in capitulo quod incipit, *Quam tu auras cicabades les dictes coses ea ges secta.* Cùm tu perfeceris dictas res, & feceris projectiones per totum circulum, etiam non eodem libro multiplicatione hic multiplicata, & continuetur, ut patet in capitulo quod incipit, *Filtu prendas una ʒ. de la medicina dicta multiplicasa & c.* Fili tu capias j. ʒ medicinæ dictæ multiplicatæ. De altera verò multiplicatione invenies in tertio lib. quintæ essentiæ, in capitulo quod de multiplicatione tractat.

De practica brancharum nostri lapidis.

ET si vis, Rex illustrissime alium scire modum ad nostrum lapidem componendum, quod per Alchymistas dicitur practica

Digitized by Google

practica brancharum, est, quòd purifices terram, ut suprà te docuimus in practica, in parte illa, quæ tractat de purificatione terræ in 6. quæ incipit, Dum quippe omni elementa sunt separata. Etiam in nostro codicillo, in capitulo, quod incipit, *Arafil ercentans aqueſt menſtrual.* In capitulo etiam, quod incipit, *Arafil neges chediten*: quoniam dum terram purificatam habueris deinde elementa ab auro & argento, & purificata terra illorum, ut suprà dictum est in practica recolimus scripsisse in 3. lib. 5. essentiæ, in parte illa, quæ de purificatione elementorum tractat in cap. quod incipit, Rectificatio quidem elementorum ac potestatum. Conditionata igitur terra de numero philosophorum, quod incipit, Cùm autem per illam dictam solutionem M. diminutus fuerit à corporibus. Et cùm similiter de elementis, tu potes tantas mixtiones facere & combinationes, quod difficulter numerare potes, sed ut habeas aliquam practicam abbreviatam per branchas arboris aliquas explicamus operations. Est quidem mixtio illa ad componendos philosophorum lapides. Accipias quinque pondera ignis, & duo aeris, & altera duo M.C.O.I. quintæ essentiæ: & ex altera parte tria pondera aeris, & tantum de terra tria pondera, & in mixtione terræ & aeris mittes de M. cœlico tria pondera. Item conjunge O. & P. & E. ita quòd O. & P. sit in pondere æquali, & D. sit medietas O. vel P. & de M. vegetabili tantum sicut de G. ita quòd O. & P. de L. X. ambas dictas mixtiones, & distilla, limus primæ quidem mixtionis limi divisum cum aeris & terræ, & D. colligatur ad partem & limus ignis & aeris, & D. ad alteram partem colligatur, & fœces consimiliter. Et mitte de fecibus in quolibet limo tantum sicut medietas limi, & si non attingit ad hoc, non est vis: si verò super sum non, non mutat hoc quod dictum est. Et consimiliter facies de limo primæ mixtionis, & eorum fecibus denique limos habueris reconditos in vasis suis cum sequenti practica, sicut dictum est suprà: & istæ mixtiones elementorum, & ex eorum limis ad doctrinam operis literalis sufficit causa brevitatis.

De mixtione abbreviata.

TVnc princeps serenissime quippe prosequi intendimus ad mixtiones abbreviatas. Et prima mixtio erit, quòd tu des terræ bibere de D. per continuas distillationes per quatuor partes sui, deinde fac quò terra sit pondera duo, de aere sex pondera, & de igne duodecim. Et des primò bibere terræ aerem incerando in crucibulo, donec fluat ad modum mellis, deinde

deinde extrahe materiam, & dimitte illam quietare per decem dies: post hæc reitera sicut est mixtum cum aere in alembico suo ad parvum ignem, & mitte desuper guttam ad guttam, donec fluat sicut cera, & dimitte quiescere quatuor dies: postea utere unum pondus super centum milia, cujus fuerit E. & fiet metallum auri vel argenti.

De alia mixtione.

ET fiat alia mixtio sic, quòd conjungas tria pondera. P. & duo de O. & facias totum corpus unum. Deinde cera terram suam, & aliam & cum isto igne incerare poteris O. istius metalli, aut illius duorum simul vel trium simul ad æquale pondus vel quatuor.

De alia mixtione.

ITem fiat alia mixtio, ut accipias octo partes. P. & unam O. & conjunge simul, & pone in digestione de H. per octo dies: & postea cera terram istius vel alicujus metalli aut illius ad solutionem & limum. Si verò administrare volueris alicui de P. auri, & de O. argenti. Itaque de P. sint octo partes, & de aere una, & misce simul, & pone in digestione de H. per octo dies. Deinde cera terram suam vel aliam, & cum hac medicina perfectum aurum facies mixtionem ex contrariis scilicet unum pondus O. auri, & octo pondera P. argenti.

De alio modo miscendi.

ITem aliter, si accipias de igne auri & de O. ejusdem ad medietatem P & de terra ad medietatem O. misce simul cum septima parte meræ ʒ. essentiæ, & distilla limum desertum, cum quo potes cerare terram suam vel aliam, & feces quæ remanserunt: & sic consimiliter feces de argento. Et ista tibi clarissime Princeps, sufficiant causa brevitatis: & per istas operationes, quas sic explicamus, elucidatur capitulum nostri testamenti, in capitulo, quod incipit, *Quant tu auras fixat la gna sebre la terra*, Quando fixaveris aquam super terram M. quod incipit, *Quan tu pregnes de la medicina una onza & aquella, methmas en un crusal*, Quòd tu accipias medicinam scilicet unã ʒ. & illam pone in crusibulo. Etiam elucidatur aliud capitulum in eodem libro, quod incipit, *Tota aquella manera fil conservans la practica quæ ab fera ablanch*. Omnis ille modus, fili, conservans practicam. Etiam elucidatur aliud capitulum, quod incipit. Fili plumbum tenet succum magnam partem de H. combustibile. Et etiam in capitulo, quod incipit, Similiter facies

Digitized by Google

ter facies de Venere sicut feciſti de Saturno. Etiam elucidatur aliud, quod incipit in eodem lib. Ita facies perfectionem iſtorum duorum metallorum. In quibus quidem tractavimus ſatis de practica abbreviata brancharum arboris. Dixi de prima parte ſecundæ partis principalis: nunc dicamus de ſecunda ſecundæ partis, quæ tractat primò de compoſitione margaritarum.

Compoſitio margaritarum.

OPus namq; margaritarum ſic condies primò, quòd accipias aquam Mercurii, factam per modum quem te docuimus in noſtra quinta eſſentia, in libro primo, in capitulo quod incipit, Non reputes me mendacium, &c. usq; ad G. quod incipit, &c. Recipe igitur illam rem, &c. Etiam per modum noſtri codicilli, in capitulo quod incipit, Præparatio ſpiritus lapidei & fermentabilis eſt, quòd tu accipias ſuccum lunariæ Etiam per modum noſtri teſtamẽti. in capitulo quod incipit, Fili, tu accipies liquorem lunariæ, & ſit quantitate duarum librarum vel trium, & in ipſa diſſolves ℥ j. argenti puriſſimi per calorem digeſtionis per ſex dies, poſtea ſepara feces per diſtillationes quæ erunt albæ & pulchræ: Iſta eſt aqua, qua indiges ad diſſolvenda omnia ſex metalla, & illorum argentum vivum: cum qua quippe formantur lapides, qui parlæ vocantur, per reductionem illarum in ſuarum primam materiam.

De prima aqua dicimus.

REcipe auri ℥. j & diſſolve illud cum quantitate dictæ aquæ, quantum tibi benè viſum fuerit in digeſtione de H. ſicut argentum, & diſſolvatur in aquam colore croceo, & trahe aquam deauratam per filtrum, & ne cures de illis fecibus, qui nihil valent ad propoſitum: poſtea diſtilla aquam per alembicum, & ſerva feces ſecundas.

De aqua ſecunda.

AQua ſecunda ſic fit. Recipe ℥. j. Veneris, & diſſolve quantum tu volueris aqua prima in digeſtione de H. ſicut tu feciſti de alia, & diſtilla aquam per filtrum, donec tota ſit diſtillata, & de iſtis fecibus ne cures: & diſtilla aquam illam per alembicum, & ſerva feces ſecundas.

De tertia aqua.

TErtia aqua ſic fit. Recipe ℥. j. plumbi, & diſſolve in tanta quãtitate aquæ diſſolventis, quantũ tibi benè viſum fuerit in

rit in digestione de H. postea distilla per filtrum, & dimitte feces primas, quia nihil valent. Postea distilla aquam per alembicum in digestione de H. & serva feces secundas.

De quarta aqua.

QVartam aquam sic facies. Recipe ℥ j. stanni purissimi de cornu vagla, qui est in domo Angliæ, & dissolve ipsam in tanta quantitate aquæ, quantum tibi benè visum fuerit in digestione de H. distilla aquam per filtrum, & de fecibus ne cures: postea distilla aquam per alembicum in digestione de H. & conserva feces secundas.

De quinta aqua qualiter fit.

QVinta aqua sic fit. Recipe de Mercurio vulgi ℥ j. & dissolve ipsum in una libra cum S. aquæ dissolventis in digestione de I. & serva aquam illam, distilla per filtrum, de fecibus ne cures, secundas verò serva.

De sexta aqua.

SExta aqua verò fit. Recipe ℥ j. ferri purissimi, & dissolve ipsum cum tanta quantitate aquæ, quantum tibi benè visum fuerit in digestione de H. Postea distilla sicut alias aquas fecisti & serva feces secundas.

De septima aqua.

SEptima aqua sic fit. Recipe ℥ j. argenti purissimi, & dissolve in tanta quantitate aquæ dissolventis, quantum tibi benè visum fuerit, & distilla per filtrum, & rejice feces primas: pòst distilla per alembicum in digestione de H. & serva feces secundas, & de omnibus aquis feces servabis in vase suo: & istæ aquæ cum eorum fecibus est materia, de qua omnes lapides componuntur.

Sequitur de resolutione.

CVm ergo metalla resoluta fuerint in aquam, & quamlibet illarum recipiendo quemlibet limum in suo vase: & erunt isti limi resplendentes cum virtute minerali, & cum magna limositate, quæ apparata est ad recipiendum virtutes influentiarum cœlestium. Et quamlibet illarum aquarum recondas in sua ampulla vitri cum longo collo & fundo rotundo, deinde claude orificium ampullarum cum mastice & corio alutæ, & quamlibet ampullarum cum sua aqua pones in loco sereno per unum annum integrum taliter, quòd nulla res no-

Digitized by Google

res noceat sibi, & ingravidentur seu impregnabuntur illæ aquæ per virtutem cœlestium cursuum, & per subtile ingenium ipsas virtutes cœlestes accipimus, & venamur cùm talis materia sit ad hoc naturaliter dispositа, ut graduetur seu ingravidetur per virtutem cœlestium, in quibus est materia spiritualis constrictiva, & constrictibilis subtiliata atque simplex, cùm per ingenium artificis, quàm per velle & restaurationem naturæ. Tu quidem sis cautus in resolutione limorum, quia de quolibet limo duas aquas seu partes facias prius distillando medium limi, quem pones ad partem, quia ex ista parte prima fit aqua terrestris, & aliam partem similiter ad partem distillabis, ex qua fit aqua aerea, quæ suspenditur in sereno loco, ut suprà dictum, per annum.

De compositione utiliore & leviore.

EST autem compositio ista levior & melior cum aliqua compositione, hoc est, quia dissolutis metallis, Princeps illustrissime, & qualibet aquarum divisa in duas partes. Tu recipe quintam partem illarum duarum, quas fecisti de una aqua in speciali, & illam mitte cum suis propriis fecibus, quas reservasti ex distillatione alembici, & sororem hujus partis, quam cum fecibus sumpsisti, distilla limum quod idem, quod liquor procedens ex duobus corporibus, scilicet aqua & fecibus, quæ erunt splendidissimi valdè. Et feces post distillationem remanebunt in fundo cucurbitæ. Ponas igitur limum ipsum in ampullam cū longo collo & fundo sphærico, & claude fortiter orificium cum mastice vel olibano, & cum quodam corio fortiter desuper, & suspende limum tupradictum in loco sereno per unum annum integrum. Dumque limum prædictum posueris in loco sereno, reverte operationem ad aliam partem aquarum. Tunc igitur, clarissime Princeps, recipe feces naturales, à quibus resoluti sunt limi prædicti per sublimationem, de illis mittes quamlibet partem in parte sua secundum suam propriam speciem in quadam vitrea ampulla cum longo collo in longitudine duarum palmarum, & cum fecibus misce aliam partem aquarum, quam reservasti: quæ verò aquæ sorores illarum, à quibus resoluti sunt limi & claude orificium ampullarum, sicut dictum est suprà. Et post hoc sepelias illas in quodam antro terræ in profundo unius palmi cum dimidio, & ponas circunquaque aliquam rem taliter, quòd lapis non noceat, vel aliquares, & stent ibi per unum annum integrum sicut diximus: de aliis quippe taliter componendi sunt lapides philosophici, cū una

est via ad unum, & ad aliud nisi quia differunt per majorem sublimationem naturæ, & universaliorem: quare ex eo quòd lapides philosophici corrumpuntur, & veraciter alterantur quia individua quædam in altero indigent majori sublimatione, videlicet ut suprà in practica diximus: sicut enim de una aqua duas in magisterio feciſti, sic consimili in altero facies, miscendo aerem in ignem, & terram ad pondus æquale, & sit tantum in pondere de D. sicut omnia alia tria, sed cum O. quod pones C. misces D & pones O. P. D. sit mixta in suo vase, in digestione de H. per 6. dies: quibus finitis, deinde liquorem dissolutum aliàs resolutum resolutione ex O. P. D. ponatur in cucurbita alembici cum suo rostro rotundo, & pone in digestione de H. per tres dies: deinde extrahe, & pone alembicum, & distilla alias sublima limum desertum in digestione de I. usque feces sint siccæ, quæ limum in aere suspende in ampullam cum collo longo, quam stare dimittas per unum annum integrum. Igitur cùm ista compleveris, recipe aliam partem aquæ, quam reservasti, quæ est soror limi suspensi, & ponas illam in consimilem ampullam cum longo collo, & supermittas omnes feces, ex quibus limos distillasti, & claude orificium ampullæ, sicut de lapidibus preciosis diximus, & sepelias illam etiam similiter in horto, in profundo unius palmi cum dimidio, & fac ut suprà dictum est, & dimitte ibi stare per unum annum integrum, & tunc habebis materiam aptam cum spiritu subtili ad componendum lapides philosophicos. Et tantum hoc, quod diximus sufficit, Princeps, modus compositionis aquarum per artificium, cum quibus formabis utriusque lapides: sed quia ad præsens non fecimus compositionem lapidum philosophorum, ideo revertemur ad præsentis compositionem, quæ est de compositione lapidum preciosorum.

De carbunculo.

CArbunculus est rex omnium lapidum, sicut aurum est omnium metallorum unde si tu, Principum serenissime, vis ipsum artificialiter componere, quod ita fit, & plus virtuosus naturali: recipe de aqua terrestri auri indurativa, quã sepeliſti intra per annum, & pone ipsum in vase, quod sit factum ad modum unius figuræ infertus scriptæ rotundum vel triangulatum, vel quadrangulatum, sicut placuerit. Et in ipsa mole cerea existente, navigando in vase aquæ terrestris per spatium quintæ partis horæ: quo finito, verte modulum, & cape lapidem cum forpicibus aureis vel argenteis de auratis: &

Digitized by Google

tis: & factaliter, quòd superficies lapidis tangat aquam indurativam, & stet sic per tres dies ad solem, & deinde extrahes molem ceræ, in qua est aqua ætherea indurativa per virtutem aquæ terrestris in similitudine gummæ Princeps illustrissime, informatio omnium lapidum precioſorum est una, & uno modo fit, scilicet finem suorum colorum accipiunt ex passione diversarum materiarum quousque sint terminatæ per virtutem ultimæ formationis, quam lapis accipit per virtutem ignis communis in propria forma sub conservatione suarum virtutum operativarum. Cùm ergo ipsam molem extraxeris extra vas, expolia ipsum lapidem à cera, qua est indutus, & da sibi decoctionem arteticam. Sed prius dimitte eum stare per tres dies in umbra, & continuabis ignem illum per novem dies in vere, & in æstate per 5. finita ista decoctione, da sibi decoctionem, quæ artatesis, per conditionem temporis antedicti. Deinde prosequatur decoctio, quæ sulphur dicitur per quinque dies continuos, deinde trahes lapidem tuum perfectum cum omnibus virtutibus ei pertinentibus sibi per naturam attributum. Dum verò Princeps serenisſ. feceris prædictas decoctiones, scias quòd lapis stare debet in vase quod perfectorium, cujus figuram inferius demonstravimus. Scias igitur, quod omnes decoctiones æqualiter exhibentur omnibus lapidibus, præter dyamanti, cujus decoctio longior est ratione suæ duriciei: virtutes enim illorum ponere non curamus in præsenti compendio, cùm intentio nostra in præsenti compendio non sit nisi tractare de illorum compositione, tantum tamen sufficit tibi quòd omnes secundum istam doctrinam compositi sunt tantæ virtutis, sicut quos natura produxit, & etiam fortiores & plures virtutes sunt habentes, quam naturales ut experti sumus. Et satis de virtute cujuslibet plenè tractavimus in nostro lapidario, quem scimus tibi missum à domino rege Eduardo Anglicorum illustrissimo. Ideo hic in summa brevi de aliquibus tractabimus, hoc est de illorum compositione, ut compendiosum reddamus, & non prolixum.

Compoſitio adamantis.

COmpoſitio adamantis sic fit ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. Recipe ergo de aqua argenti terrestri, & pone illam in vase indurationis ad indurandū. & mitte intus molem terream per temporis spatium suprædictū. Postea mitte de aqua aerea in mole, in qua formari debet dictus lapis. Postea da sibi informationem in umbra per tres

dies, quæ est prima informatio, quando aqua aerea fit gumma virtute spiritus aquæ terrestris. Pòst verò administra sibi aliam informationem, quæ fit gyrando molem cum sorpicibus argenti deaurati vel de auro scilicet illud, quod est inferius ad superius taliter, quòd lapis tangat aquam indurativam, & stet ibi per tres dies continuos ad solem fortem in æstate: in Autumno verò & Vere per sex dies, in hyeme per 12. quo facto, fac transire per digestionem, quæ dicitur Optesis, & per aliam, quæ dicitur Optatesis, per tempus, quod suprà scriptum est de lapidibus philosophicis. Sed in digestione, quę dicitur Sulphur, stet per quatuor aut tres dies continuos, quia ratione suæ indurationis indiget magis de ista digestione quàm alii. Iste lapis sic compositus, omnibus aliis est sodior. Est enim tantæ soliditatis, quòd ferrum nec ignis ipsum dividere potest, & est ratione altitudinis suæ naturæ, & est virtuosior naturali.

De balastio.

BAlax est lapis, creatus seu generatus ex duabus naturis duplicis argenti vi. æqualiter mixtorum, scilicet ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea auri simul compositis in molle suo, pone ad indurandum in aqua indurativa argenti, & in aqua indurativa auri simul mixtæ æqualiter: deinde, quòd sequatur sibi per istas tres digestiones seu decoctiones, sicut in coctione lapidis philosophorum diximus. Et tenendo processum sicut in compositione carbunculi, aliàs nihil addendo in processu compositionis carbunculi.

De Sapphiro.

SApphirus componitur ex duplici natura argenti vivi, aquatici scil. ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea stanni in quarta parte ponderis argenti, & similiter de aqua indurativa argenti, & de aqua indurativa stanni prædicti ponderis induratum in molle cera, & decoctis, sicut de aliis dictum est suprà.

De balandina lapide.

BAlandina componitur ex argento vivo ferri & est coloris rubei valdè, & resplendet ratione sulphuris decocto & converso in naturam aquæ aereæ ignitæ respiciens naturam argenti vivi, & quia sua natura est ex aere, ideo restringit sanguinem. Recipe ergo de aqua aerea ferri, & imple mollem ceream post virtutem restrictivam acceptam, & indura illam

Digitized by Google

illam in aqua terrestri restrictiva ferri, & prosequere per informationes supradictas.

De compositione Turchosæ.

TVrchosa est composita ex natura duarum aquarum aerearum, & duarum restrictivarum. Recipe ergo ʒ. quatuor aquæ aereæ Veneris, & j. ʒ. aereæ Saturni, & pone ad indurandum in molle cerea in aqua indurativa Veneris mixta cum aqua terrestri plumbi per pondus dictarum aquarum aeris, & da sibi informationes aliorum lapidum.

De compositione Exmiraldi.

EXmiraldus componitur seu generatur ex una natura duarum aquarum aerearum, & duarum restrictivarum. Recipe quot partes volueris de aqua terrestri argenti, & cum illa misce, quantum volueris de aqua terrestri cupri, donec videas, quòd habeat intensum colorem vel remissum, secundum quod volueris, & pone prius mollem ceræ in propriis aquis terrestribus per spatium quintæ partis horæ, ut melius impleatur virtute indurativa, prius imple mollem aquæ aereæ cupri, & pone ad indurandum per unam partem horæ. Postea verò gyra mollem, ut dictum est de Carbunculo taliter, quòd aqua indurativa seu terrestris tangat aquam aereã congelatam, & dimitte sic stare per tres dies continuos ad fortem solem in æstate, & in vere & in autumno per sex dies continuos, in hyeme per 12. dies: quia istis finitis, extrahe lapidem induratum, & fac ipsum transire per tres informationes vel decoctiones, sicut de lapide philosophorum diximus in practica sua, & per informationes intellige decoctiones tres: prima dicitur Optasis, secunda Optatesis, tertia dicitur sulphur, ut suprà explicavimus.

De compositione Elietropiæ.

ELiotropia componitur ex una met natura, de qua componitur Exmiraldus & per pondus & mixtiones aquarum illius. Sed antequam aqua cupri veniat ad perfectam indurationem, ita quòd sit in spissitudine sicut albugo: capies mollem tuum cum forpicibus ab aqua indurativa, & mitte super aquam mediæ induratam 4. aut 5. guttas minimas de aqua aerea ferri, tunc mollem sumes cum forpicibus argenteis, & mitte in aquam indurativam per unam partem horæ. Postea extrahe illam, & pone in aqua indurativa per unum Credo in Deum, & unum Salve regina, & da sibi indurationem per

Digitized by Google

tres dies ad solem fortem in aqua terrestri Exmiraldi gyrando mollem, ut de aliis dictum est: postea extrahe illum à corpore, & da sibi informationes, ut diximus de Exmiraldo.

De compositione Camapheus.

CAmapheus est lapis, habens colores multos & multiformes: quidam sunt albi, & alii nigri, & alii rubei, & alii inter nigrum & azurium & albū sicut calcedonii. Et quodlibet istorum habet suam divisam naturam, & virtutem in compositione: sed inter omnes lapidarios rubeus laudatus est, sed uterque sunt boni secundum suam propriam naturam. Et albus componitur ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea stanni, & ex aqua aerea plumbi æqualiter mixtis positis ad indurandum in molem habentem figuram hominis in aqua indurativa argenti & stanni per æqualia; ondera. Rubeus verò componitur ex aqua aerea auri, & aqua aerea ferri æqualiter positis ad indurandum in aqua terrestri auri, & in aqua terrestri ferri mixti per æqualia: vel potest componi ex aqua aerea argenti æqualiter mixtis ad indurandum in aqua indurativa auri & argenti. Item, niger componitur ex aqua aerea plumbi, & ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea auri indurati in aqua terrestri plumbi per pondus prædictum. Postea positis ad solem, & quòd transeat per omnes tres informationes.

Quomodo componitur Topazius.

TOpazius componitur ex natura duplici argenti vivi reducti in speciem aeris. Recipe ergo aquam aeream auri, & misce cum illa quartam partem aquæ aereæ ferri & pone in molem ad indurandum in aqua indurativa auri, & fac sicut de aliis diximus.

De compositione Calcedonei.

CAlcedoneus componitur ex aqua terrea ferri, & ex aqua terrea argenti mixtis æqualiter, & positis ad molem ad indurandum in aqua terrestri ferri, & lunæ mixtæ æqualiter. Et quod transeat per omnes tres informationes sicut alii.

De compositione Berilli.

BErillus componitur ex substantia duplici argenti vivi: una verò est de aqua argenti aerea, & altera de aqua aerea stanni, quæ dicuntur in aeris natura mixta æqualiter, & imple molem tuam, ut indurctur in aqua terrestri argenti & stanni. Deinde da sibi informationes sicut de aliis diximus.

De

De compositione Parlarum.

COmpositio parlarum fit ex substantia triplici argenti vivi conversæ in substantiam aquæ aereæ. Recipe igitur aquam aeream stanni, & aquam aeream plumbi, & aquam aeream argenti æqualiter mixti, & indurentur in mole cerea in aqua indurativa stanni, & in aqua indurativa argenti & plumbi mixtis æqualiter, & pòst transeat per informationes, quas suprà diximus.

De compositione Parlarum per aliam viam.

PArlæ per aliam viam componuntur sic: Pulverisa probas minutas in pulverem subtilissimum, & dissolve eas in tali aqua, in qua argentum vulgi dissolvisti super digestione del ponendo de aqua dicta, quæ natat super margaritas in grossitudine medii digiti, & post solutionem natabit quædam limositas ad modum cujusdam telæ. Et ista tela, Princeps serenissime, est forma transparens parlarum orientalium. Et per hoc quod diximus, elucidatur illud capitulum nostri testamenti, in parte illa, quæ tractat de parlarum confectione, quod incipit, Ostensio virtutum liquoris exuberandi. Item, postquam senties, quòd margaritæ liquefactæ sunt intus aquam M. separabis aquam cum limositate margaritarum in vase altero inclinando vas suaviter taliter, quòd nihil de fecibus vadat cum aqua limositatis. Si verò cum aqua limositatis fuerit aliquid de fecibus, cola ipsum per pannum sericum benè mundum: post hoc pone aquam illam, in qua limositas parlarum in ampulla cum longo collo in digestione de H per novem dies, quibus transactis, fiet aqua illa cum limositate metalli totum unum corpus. Et per hoc elucidatur cap. nostri testamenti, quod incipit, *Quando tu neuras cellas dictes parles est pasta blanc sacram liquefactes per la virtus de laquel.* Postea verò habebis moles tuos ex auro puro, vel ex argento deaurato à parte interiori, quod ad similitudinem cujusvis margaritas formatas fore. Et consimiliter baculum auri vel argenti deaurati, & fac, quòd omnes molles in partes duas divisæ sint. Et si molles fuerint rotundæ, vel quovismodo alio factæ, & indiguerit foraminibus, perforabis illas partes molles, conjungetur alteri, & imple molles tuas de pasta pulveris, quæ remansit de aqua limosa ita, quòd uterq; pars mollium sit pasta plena per foramen mollium mittes unum filum auri: & sic facies omnes, & dimitte stare pastam sic in mollibus suis per unum diem naturalem: quo transacto, si videa quòd molles possunt dividi à pasta, trahas grana illa à mollibus, & si non, dimitte siccare dum possis grana illa extrahere

Cumq; grana illa extraxeris à mollibus jam dictis, ponas illam ad desiccandum in silara marmorea, vel in quadam silara vitri, vel aliqua re vitrea, quæ sit ampla & plana. Et cooperi cum quodam vase vitri, vel cum aliqua re ne pulvis tãgat ipsos lapides. Et stent ibi usq; sint benè siccæ. Et per hoc, quod breviter diximus, elucidatur capitulum in testamento nostro, in nostro magisterio, quod incipit, præterea postea fiet artificialiter modulus de auro & quantitas, &c. Et post formationem margaritarum & illarum desiccationem tu accipias unum filum auri longum, & mitte illum per foramen margaritarum, & caveas, quantum fuerit tibi possibile, ne illum tangas cum manu, nisi cum quibusdam forpicibus argenti deaurati, aut de auro: dum verò sic habueris, habeas quoddam vas vitreum, factum ad modum ovi gallinæ, & cavillabis illa in utraq; parte. Illud, quod est intrà, debet esse depositum. Item, ponas margaritas suspensas per filum auri in aqua limositatis, quam per novem dies posuisti in digestione de H. taliter, quòd submergantur in aqua, & statim pone coopertorium, & dimitte sic stare ipsas per duos dies naturales: quibus finitis, extrahe margaritas tuas de vase illo, & pone illas ad umbram, ubi illas sol non tangat per tres dies naturales. Deinde administra sibi formationem Optasim hoc modo: Tu, Princeps serenissime, pones tres probas in filo auri, deinde mitte in unam testã ovi, quæ cooperiat omnes tres margaritas, vel plus secundum illarum quantitatem. Deinde alias secundum quantitatem ovi, quam voluerit sub se continere, & ponas vas vitreum vel ovum: & sic deinceps, donec ordinatæ fuerint. Et si fuerit tempus æstivum, mitte stare illas sic ad solem per tres dies naturales. In vere verò & autumno per sex dies, in hyeme per novem. Sed nullam decoctionem Obteticam, aut Obtatentam consulimus tibi in hyeme alicui facere, & qualibet die gyrabis uva vel vasa supradicta de tribus in tribus, horum quippe finitis diebus trahas margaritas tuas, deinde administra sibi formationem per tres dies Influldeth ipsis positis in vase, quod dicitur perfectorium: quib. finitis, ponas margaritas tuas à tripode Artanor, & videbis, quæ naturalibus non invident in omni perfectione, tunc utere illis.

Alia compositio margaritarum.

SI autem istam fabricationem consimiliter facere volueris de conchilibus inventis in ripa maris, quæ colores habent multifarios: quia quædam sunt albæ, ut parlæ communes cũ colore orientali, quædam croceæ ad modũ auri purissimi simi-

Digitized by Google

similiter colorem habentes orientalem. Alia vero cum colore brisilio habentia similiter colorem orientalem. Potes igitur Princeps illustrissime componere parlas tuas de quibusvis suis conchilibus. Et parlæ erunt illorum colorum, de quibus conchilia erant, de quibus fuerunt compositæ. Fitq; pulcherrimum operis ex omnibus istis. Non vidimus vero partem, in qua ista conchilia supradicta reperias, nisi in Cypro prope civitatem Famagustæ, & in regione Portugalliæ prope civitatem Listonæ, in ripa maris. Et in quadam villa Anglia, quæ dicitur Conilla, & in alio loco, quæ dicitur portus Sylvenæ usque ad sanctum Vincentium de finibus mundi. Vidimus enim omnia ista dum ad Angliam transimus, propter intercessionem domini regis Eduardi illustris. Ergo quę omnia tibi diximus tam de philosophicalibus lapidibus, quàm de virtuosis vel preciosis lapidibus sufficiat causa brevitatis. Et quia doctrina quę tibi tradita est, potes alios quosvis componere recipiendo colorem uniuscuiusque lapidialis, & formas illorum & figuras, & tunc facere mixtionem de aquis diversis secundum doctrinam prius traditam. Et si tu Princeps illustrissime ista, quæ verbis grossipedalibus scripsimus, sine aliqua subtililitate operis compleveris, invenies verum quod diximus. Noli tamen festinare, nec ab opere cessare. Non enim agites naturam propter minas. Et si diviseritis naturam propter minas operare plus dabit tibi, quàm optas. Si verò Princeps illustrissime vis scire rationem, quæ est naturaliter, quia aqua istius doctrinæ tantam habet virtutem, ut per artificium de illarum natura componitur ex una parte isti lapides, ut illi potentiores in virtute sint naturales. Ex altera parte philosophorum lapides quæras in lapidario nostro, quia satis prolixè tractavimus in parte prima ad faciendum rationem huiusmodi. Et sic habebit omnium complementum cùm nostra intentio in præsenti compendio non sit nisi practica nuda & theorica cum adjuvamine qui est trinus personaliter, unus essentialiter regnans per omnia sæcula sæculorum.

Amen.

Finis compendij animæ transmutationis artis metallorum.

Digitized by Google

DE SIGNIFICATIONE LITERARUM.

A Significat Deum, qui est huius operis causa prima.
B Significat quatuor elementa confusa in metallis.
C Sig. lunariam rectificatam in qua solvuntur metalla.
D Sig. quintam essentiam vini, seu quintam essentiam in sua perfectione.
E Sig. animam metallorum, quæ dicitur Sulphur naturæ.
F Sig. ipsa metalla.
G Sig. limos elementorum.
H Sig. calorem primi gradus balnei.
I Sig. calorem secundi gradus cineris scilicet.
K Sig. calorem tertii, sublimationem sulphuris.
L Sig. animam corporum, id est, calcem immediatè genitam propter menstrui dissolutionem.
M Sig. spiritus corporum perfectorum.
N Sig aquam metallorum.
O Sig. aerem.
P Sig. ignem.
Q Sig instrumenta vitrea.
R Sig. ipsum lapidem.

TYPO-

Digitized by Google

TYPOGRAPHUS LECTORI.

Naturâ hominem πολίτικον ζῶον credunt: ego imbecillitate, & προαιρέσει: Cùm enim naturæ suæ defectum animadverteret, huic morbo mederi, à societate sumpto auxilio, totâ ope contendit: dehinc varia hominum ingenia, diversus artes invenire necessitate instigante, civitates inimicitijs ortis, ad sua tutanda designârunt: postremum angescente malitia, aut adulta luxuria, reliquas artes aut casus reperit, aut invenit solertia: in quibus conservandis aut ampliandis, aut reformandis, tota studiosorum hominum vita teritur: ut cùm pro ratione finis appetitus sint diversi, & voluntas inapparens, tanquam verum feratur: Multi ad μεταστεχνίαν declinare ἀρχιτεκτονικῶς non satis cognito fine, ad subalternas confugere, & ut Penelopes proci cum domina non possent potiri, ad ancillas conversi sunt, sic ij quibus non ista fœlix ingenium natura largita est, ut veritatem ipsam viderent oculis, aut certè cùm vidissent ejus adipiscendæ spe frustrati, quod præ manibus erat acceperunt, nescio an satis tuto consilio: Difficultas etenim rerum operis adgrediundi, viam præcludere non debet, ijs quibus adhuc aliquid superest magnanimitatis: verùm cùm aliorum causa, tum propriæ utilitatis gratia, quamplurimæ artes repertæ sint, eæ quæ plus reipublicæ sunt profuturæ, majori studio ab hominibus debent exquiri si nulla ea sanè quæ levandis humanæ naturæ incommodis penuria & morbo, operam consumit, quam ἱερὰν τέχνην καὶ θείαν vocant. In qua cùm prioris ævi homines aliquid inveniſſent, ea literis mandârunt: undetot præclara hujus artis volumina, ad nostra usque tempora pervenerunt. Ego horum exemplo quantum

in me

in me fuit, & omnibus prodesse possem, si non in componendis, saltem in publicandis operibus, quæ desiderabantur, operam dedi: verùm cùm in omnibus sit aliquid arduum, quo non superato, cum labore reparatur: si hac in arte, quod præcipuum est, agens ab omnibus est desideratum: sed quonam pacto haberetur, Iohannes Pontanus in hac brevi epistola, quam de ea arte composuit ad Artesium remisit. Quod cùm animadverterem, & exemplar hujus in manus meas pervenisset, nolui te hac luce privari: sic enim docuit nos Heliodorus ad Heraclium de arte tale ingenium esse sapientum.

Μηδὲν φθονοῦντες τοῖς θέλουσι μανθάνειν.

Sic virtus, & quæ pulchro nomine digna propagatione gaudent, & bonitas sui diffusiva esse creditur; Horum expellentem sententiam qui sibi solis sapere volũt. Quis autem fuerit hic Artesius, non satis constat, hunc Iudæum quidam existimant, de eo quædam apud Rogerium Bacchonem, & Cardanum: quantæ autem eruditionis, hic liber poterit demonstrare, in quo si sint aliqua præter fidem, ea esse ænigmata tibi persuadeas velim: quæ verò planè physica sunt, mira sunt arte contexta. In hoc sanè illud ἰωάννου ἀρχιάρεως per difficile factu, facili demonstratione patescit ἐὰν μὴ ἡ σωναρμοσθῶν τερέων ἀποτελεσθῆ εἰς κένον καὶ ματαίον πᾶς ὁπόνος: Sanè & innumera alia hoc in libro explicantur, quæ non nisi summo cum labore possent perfici & intelligi. Hæc ergo, lector, æquibonique consule, & quod præcipuum est, amplectere: si nobis quid melioris notæ supervenerit, tu & ejus particeps eris. Vale.

ARTE-

Digitized by Google

ARTEFII INCIPIT LIBER QVI CLAVIS MAJORIS SAPIENTIÆ dicitur.

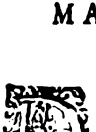

I VIDITUR autem iſte liber in tria capitula, nec unum complectur, ſine aliis. Primum enim indiget ſecundo, & tertio; & tertium primo, & ſecundo. Primum enim tractat de compoſitione elementorum, ſuperiorum, ac inferiorum, & naturarum æqualium, & inæqualium, & converſione eorum adinvicem, & generatione. Secundum tractat de generatione corporum mineralium tàm naturalium, quàm artificialium. Tertium, de generatione ac plantarum & animalium, & adligamento corporis cum ſpiritu, & etiam animæ, ipſius animalis, cum animali.

Laudemus igitur Deum, qui eſt inſpector omnium, nec eſt quod lateat *ipſum*, ipſe enim eſt adligatus ſuis creaturis per verbum ſuum, & ſeparatus ab eis, inquantum ipſas tranſcendit; nec enim puto quod aliquid creaverit, ſibi ſimile vel æquale, & de magnis beneficiis, & maximum eſt illud, quod ipſe adligavit corpus noſtrum cum ſubtiliſſimo omnium elementorum, ſcilicet anima; quæ videt occulta, manifeſta, dum tamen virtutes ipſius corporis, ipſi non prædominentur, quanto enim magis fortificantur ipſius corporis vires, tanto animæ virtutes neceſſe debilitari, & quanto magis ipſum corpus alteratur, tanto magis ipſius animæ ſubtiliatur *intuitus*: & propterea dixit magiſter noſter Belenius Philoſophus, ponas lumen tuum in vaſe vitreo claro, & nota quod omnis ſapientia mundi huius circa iſta tria verſatur. Scilicet, circa adligamentum animæ corporalis cum anima corporali, & animæ ſpiritualis cum anima corporali, & ſpiritualis cũ ſpirituali: Sed adligamentum animæ corporalis cum corporali propinquius eſt, & facilius quàm ſpiritualis cum ſpirituali. De iſto enim tertio pauca ſcribere voluerunt ſapientes Antiqui; dixerunt enim, nullum ad ipſius ſcientiam poſſe pertingere, niſi fuerit natura ſua, divina & ſpiritualis, & ſua nativitas,

Digitized by Google

vitas, & enim postea dixerunt communiter sapientes omnes Antiqui sine diversitate, quod illud quod est supernus, est sicut illud quod est inferius, & è converso, & omne subtile est ex grossis, & grossum ex subtili, & omnis compositio mundi sive majoris, sive medii, sive minoris est una compositio, & scias quòd omne adligamentum rerum mundanarū est sicut adligamentum numeri, videlicet ex unitatibus, denariis, & centenariis, & millenariis. Ex digitis enim numeratur primus articulus, dicendo sic 1. 2. 3. 4 quæ simul adgregata denarium constituunt, similiter si dicas 10. 20 30 40. ex his numeris simul adgregatus centenarius exoritur: hoc idem etiam in centenariis, & millenariis apparet, cùm enim numerus nihil aliud sit, quàm adligamentum unius rei, ad aliam. Manifestum est, quòd unitas numeri non sortitur naturam: cùm denarium acceperimus, quoniam numerus primus est, & ipsum in duo æqualia diviserimus, manifestum est ipsius partem alteram, unitatem existere, quàm si binario addere voluerimus, ternarius inde provenit si verò binarium duplaris, quaternarius inde nascetur, & quaternario si unitatem addideris, quinarium tibi producet, si verò ternarium eidem addideris, sestenarium inde recipies, cui unitate superaddita octonarium tibi procreabit, si iterum unitatem addideris, novenarium recipies, si verò binarium, denarium numerum tibi procreabit, eodem modo centenarii ex denariis: millenarii verò ex centenariis procreantur.

Vna verò die vocavit me magister meus Bolemus Philosophus, & dixit mihi, eja fili, spero te esse hominem spiritualis intellectus, & quod poteris pertingere ad gradum supremum sapientiæ: Interrogo te ergo, & tu responde mihi? & dixi ei. Eja pater misericors, ac magister honorande, interroga discipulū, & ego sicut potero, respondebo tibi, & dixit: In quot genera dividitur Natura? & dixi in quatuor, & ille, & quæ sunt illa quatuor? & dixi, simplex, ac simplex de simplici, compositum de simplici, & compositum de composito. Et dixit: Quid ipsorum est primum? & dixi, simplex. Et ait, & quid est illud simplex? & dixi: Duæ naturæ, quarum una est agens, altera patiens: & ait; & quæ sunt illæ duæ naturæ? & dixi: Prima earum est natura caloris, & secunda frigiditatis. Quid natura caloris? est activa: frigiditas verò passiva. Et dixit: Quid est post simplex? & dixi, simplex de simplici, & dixit: Quid est illud, & dixi, natura caloris, & natura humiditatis, & natura frigiditatis, & natura siccitatis: & ait: Quomodo generantur duæ illæ naturæ? & dixi: Creator

omnium

omnium in principio absque sermonis prolatione dixit, sit creatura talis, postea creata est à Deo natura, sive materia prima de qua Aristoteles in primo Physicorum, & Plato in Timæo consimiliter scripserunt, quod est primũ passivũ, sive recepivũ, quæ nõ magna, nec parva, nec subtilis, nec grossa, nec movẽs, nec quiescens ens potuit, nec alia debet nominatione determinari, nec rei cuilibet ad similari, in qua quidem omnia principaliter exstiterunt, scilicet in potentia, quæ est, esse medium inter esse actu, & perficere, & nullo modo esse. Et ut ad actum reduceretur, creavit creaturam secundum scilicet causam agentem similem scilicet orbi cœlesti quam lucem appellare decrevit. Hæc autem lux Sphæram quandã creaturam primam intra sui concavitatem obtinebat. Huius vero naturæ, & primæ creaturæ alia creatura erat caloris & motus, unde patet aliam primam esse frigiditatis ac siccitatis: & quia naturæ illæ erant ad invicem approximatæ, repercussit calor frigiditatem, & constrinxit se frigiditas condensando se ipsam, & quia de natura caloris, & cuiuslibet rei subtilis est penetrare penetravit calor usque ad centrum frigiditatis: & quia cuiuslibet rei finis est contrarium, eius motui autem opponitur tàm motus quàm quies. Ideoq; motui isti qui fuit ad centrum, sive ad medium, successit alius motus: in medio temperavit enim se una pars caloris cum parte frigiditatis sibi æquali; & evenit ex ea temperatura natura humiditatis, & quia natura eius fuit media inter naturam caloris & frigiditatis, ideoque locum medium sortita est inter utrumque, & fuit motus ille à centro usque ad medium, & à medio ad medium inter minimum & supremum, ac iterum ab infimo ad medium, hoc est à medio ad medium, inter medium & infimum, temperavit enim se una pars caloris cum parte humiditatis sibi æquali, & venit ex isto temperamento natura caloris ac humiditatis, cuius locus, ut prædiximus, medius erat inter locum caloris & humiditatis: & quia ut prædiximus natura humiditatis est composita ex una parte caloris & una humiditatis vel frigiditatis sibi æquali, sequitur, quod natura caloris & humiditatis est una pars frigiditatis, & tres caloris eodem modo natura frigiditatis & humiditatis est adgregata ex natura frigiditatis, ac natura humiditatis æqualiter. Et quia natura humiditatis medietas est caloris, & medietas frigiditatis, sequitur quod natura frigiditatis & humiditatis tres quartæ sunt, frigiditatis & una caloris.] Jam igitur habemus secundam sphęram. Prima naturę-

quatuor

quatuor ſphærarum, de quibus ſuprà, quarum prima frigiditatis & humiditatis quam ſphæram ſpiritus appellaverunt ſapientes Antiqui, ſupra iſtam æqualitatis naturam, quam ſphæram animæ nuncupaverunt, poſtmodum verò naturam caloris & humiditatis, quam ſphęram tertiam appellaverũt, & ſupremo natura caloris & ſiccitatis, quam ſphæram appellaverunt quartam, & hic fixatur, & quia ut prædixi, cùm fuerint commixtæ illæ duæ naturæ primæ ad invicem, non fuit ex tunc motus ad ſurſum, & deorſum, & è converſo, ſed movebantur omnes ſphæræ motu circulari. Jam ante diximus, quod cuilibet rei omnium extremum, ſibi contrariatur, & quod motus ad ſurſum. ad deorſum, non ſolum apponitur motus à deorſum, ad ſurſum, ſed etiam quieti: ideoq; diximus, quod una pars caloris quæ non ſe commiſcuerat cum natura frigiditatis ad generationem humiditatis remanſit inferius admixta frigiditati, & quia non eſt dare vacuum in natura, ideoque loco iſtius caloris qui deſcenderat, ſubvenit quædam pars frigiditatis ſibi æqualis. Jam igitur patet, quod iſtæ ſphæræ erant ad invicem connexæ. Infima enim ſphæra frigiditatis & ſiccitatis, in qua nihil eſt caloris: poſt ipſam verò ſequitur ſphæra frigiditatis & humiditatis cum tres 4. ſunt frigiditatis & una caloris: poſtmodũ verò ſphæra æqualitatis quæ eſt ſphęra animæ cuius medietas eſt de natura caloris, & medietas altera de natura humiditatis. Jam aũt dixim⁹, quod ſphęra humiditatis medietas eſt de natura caloris, & una 4. de natura frigiditatis: Sphęra vero ſuprema quæ eſt poſt iſtã, eſt de natura caloris & ſiccitatis, nec eſt in ea aliquid frigiditatis. Sic igitur vides quomodo ſphæræ iſtæ ad invicem ordinantur, & ille: Jam mihi naturas caloris & frigiditatis ſufficienter demonſtraſti: ſed quid eſt ſiccitas nondum expoſuiſti, & ego, ſiccitas: Sola eſt privatio humiditatis, in quo enim nulla eſt humiditas, ſiccum appellamus, & ille jam mihi ſufficienter explanaſti: Quid eſt ſimplex, & quid eſt ſimplex de ſimplici nunc ergo mihi dic, quid poſt illud: & dixi compoſitũ, de ſimplici, & ille quid eſt illud, & ego quatuor elementa quæ ſunt, ignis, aër, aqua, terra. At ille quomodo generantur iſta quatuor elementa? & ego:

Temperavit ſe natura ignis alias caloris & ſiccitatis cum natura caloris & humiditatis, & venit ex ipſo temperamẽto æquali elementum ignis, & ſe temperavit elementum ignis cum natura humiditatis, & venit ex iſto temperamento elementum aeris, & temperavit ſe elementum aeris cum natura frigiditatis & humiditatis, & venit ex ipſo temperamento elemen-

Digitized by Google

elementum aquæ, & temperavit se elementum aquæ cum natura frigiditatis & siccitatis, & venit, ex ipso temperamento elementum terræ. Ignis ego est aer subtilis & calidus, & siccus, aer est ignis grossus, calidus, & humidus, aqua est aer grossus, frigidus, & humidus, & aer est aqua subtilis calida & humidæ & aqua est, terra subtilis, frigida & humida, & terra est aqua grossa, frigida & sicca. Et ille, quid est illud quod est post compositū de simplici? & ego compositum de composito & ille, quid est illud, & ego est corpus animæ corporalis quod est de corpore animali, & corpus spiritus corporalis. Et ille, quid est spiritus corporis animalis, & quomodo generantur ista corpora ex elementis? & ego, temperavit se elemētum ignis cum elemento aëris, & venit ex ipso tēperamento æquali corpus animæ corporalis, & tēperavit se elementum aquæ cum anima corporali, & venit ex isto tēperamento corpus spiritus corporalis & temperavit se corpus spiritus corporalis, cum elemento terræ, & venit ex isto temperamento terræ corpus corporalis corporis: Postmodum vero cum isto corpore corporali commiscuit se aquā, & temperavit se cum subtiliori ipsius, & venit ex isto temperamento corpus corporis spiritualis, & temperavit se aër cum subtili ipsius corporis spiritualis, & venit ex isto temperamento corpus animale, & temperavit se ignis cum isto corpore animali, & cōmiscuit se cum subtiliori ipsius, & venit ex isto temperamento corpus animæ corporalis, & hoc quod quærebant sapientes antiqui, & ipsum est, ex cujus temperamento cum æquali sibi temperamento, aquæ generatur, ut prædiximus, corpus spiritus corporis æqualis, ex cujus temperamento cum æquali parte terræ generatur corpus æquale, quod Sol est, & nisi essent diversæ actiones & influentiæ corporum cœlestium in ipsa inferiora, omnia corpora mineralia essent aurum. Omnia etenim sunt ex eodem, & animæ & spiritus eorum sunt de una re, nec differunt, nisi secundum magis, & minus, & secundum diversitatem decoctionis majoris, vel minoris. Diversitas igitur eorum cum ex diversitate influentiarum corporum cœlestium in ista inferiora, sicut etiam numerus eorum est secundum numerum septem planetarum, à natura colores, & odores, & sapores, & accidentia cætera. Plumbum enim de parte Saturni sua natura est, ut sua natura.

Stannum vero est de parte Iovis, sua natura ut sua natura. Ferrum vero Martis, sua natura ut sua natura: Aurum vero de parte Solis, sua natura ut sua natura: Argentum vivum de parte Mercurij, sua natura ut sua natura: Argentum ex parte

Digitized by Google

Lunæ ſua natura eſt ut ſua natura: cuprum vero de parte Veneris ſua natura ut ſua natura. Poſtea vero illa metalla mineralia mutantur advicem, & alterantur ſicut elementa, ex quib cõſiſtunt Ignis enim fit aër, & aër fit ignis, ſimiliter aër fit aqua, & aqua fit aër, & aqua fit terra, & terra fit aqua, & ſic de aliis Et ſcias quod omne cõpoſitum ex elementis, habet in ſe quatuor naturas, videlicet, caliditatem, frigiditatẽ, humiditatem; & ſiccitatem. Quod ſi dicat aliquis aliquid eſſe compoſitum ex duabus tantummodo naturis iſtarum naturarum quatuor: dicamus ergo quod ex frigiditate & ſiccitate tantum: quia igitur illud compoſitum eſt frigidum, & ſiccũ ut terra, ergo erit ſua natura de natura terræ tactus & odor ut terra. Quod ſi dicat, quod terra eſt frigida, & ſicca in quarto gradu, & illud compoſitum non eſt in quarto, dicemus enim, quod quoniam ſunt duo ejusdem complexionis, & non differunt, niſi ſecundum gradus, videlicet quod unũ eſt in quarto gradu, & reliquum in 1. 2. vel 3. Impoſſibile eſt illum qui eſt in 1. 2. vel 3. gradu prohiberi quin pertingat ad gradum quartum niſi propter admixtionem qualitatis contrariæ, ergo non fuit mixtum ex duobus tantum, ſed ex tribus, quibus cõtrarium eſt poſitum. Et debes ſcire quod omne minerale eſt ſubtile terreum, & planta eſt ſubtilis minera, & corpus animale ſubtile ipſius plantæ. Ex elementis autem generantur corpora mineralia: & ex mineralibus generantur plantæ; & ex plantis animalia: Et quia unumquodq; reſolvitur in ea, ex quibus componitur, ideo animalia quoniam reſolvuntur, generantur ex iis plantæ, via reſolutionis, eodem modo ex plantis mineræ: mineræ autem ex elementis, elementa in naturas reſolvi neceſſe eſt.

Et ille, dic mihi quid eſt ſpiſſum, & quid eſt ſubtile, ſive delicatum? & ego; ſpiſſum eſt corpus, ſubtile autem eſt ſpiritus, & ſubtile ſpiritus animalis eſt natura: & ille? Quid eſt corpus? & ego: corpus eſt illud quod habet aliquid adparens & aliquid latens. Illud vero quod adparens eſt, eſt ejus groſſicies & ſpiſſitudo: quod vero latet, eſt ejus ſubtile, ſcilicet ſpiritus & anima. Corpus autem eſt ex compoſitione animæ & ſpiritus & corporis, corpore autem corrupto ex tunc illud quod dicebatur ſpiritus poſtea corp⁹ nũcupatur, & illud quod anima dicebatur poſtea ſpiritus appellatur Maximũ eſt igitur quoniã ſpiritus eſt ſubtile ipſius corporis: anima vero ipſius ſpiritus eſt ſubtile: omnia autẽ iſta adinvicẽ, ut prędiximus, per viã cõpoſitionis ſive reſolutionis generantur, & ad invicẽ ſe-

paran-

Digitized by Google

parantur, & alterantur, ſicut etiã de ipſis elementis prædiximus. Hoc autem non fit, niſi per ingreſſum unius naturæ in aliam: verbi gratia, cum aliquid volumus eſſe frigidum & ſiccum in quarto gradu, & intendimus de quarto gradu frigiditatis, & ſiccitatis ad eandem frigiditatem & humiditatem, mutabimus ipſum in primis de quarto gradu frigiditatis & humiditatis ad gradum ejusdem tertium, deinde ad ſecundum, deinde ad tertium, poſtremo vero ad æqualem inter prædicta, deinde ad gradum primum variamenti verſus humiditatem, deinde ad 2. deinde ad 3. deinde vero ad gradum frigiditatis, & humiditatis quartum: & ſi iterum, mutare voluerimus ad gradum quartum frigiditatis vel caliditatis & humiditatis, mutabimus ipſum in primis ad gradum frigiditatis, deinde ad ſecundum, deinde ad tertium, deinde vero ad gradum æqualitatis in frigiditate & humiditate; & deinde ad gradum primum variamenti, ex parte caloris, deinde ad ſecundum, deinde ad tertium, deinde ad quartum, donec fiat calidum & humidum in quarto gradu. Quod ſi iterum ad eundem gradum caloris, & ſiccitatis ipsũ reducemus, dehinc ad ſecundum, deinde ad primum, poſtremo vero ad gradum æqualitatis in calore, & humiditate: poſtea ad gradum primum ſiccitatis, deinde vero ad ſecundum, deinde ad tertium, deinde ad quartum, ſic ergo ipſum mutabimus de gradu quarto frigiditatis, ac diverſitas eorum eſt, ſecundum diverſitatem corporum ſupra cœleſtium ipſi correſpondentium à natura, & odorem, & ſaporem ſemper ſecundum ſimilitudinem. Dicamus ergo in principio creationis, fuit quilibet planetarum, in directo ſui ſigno, in orbe ſignorum, & operabantur ergo operationes, & deſcenderunt in terram, donec generarentur corpora minetalia, ipſis proportionabilia, & poſtea movebantur iſta corpora, ſuper cœleſtia: hinc iſta habitudo & reſpectus inferiorum, & corrumpebantur mineralia prius generata, & poſtea rediit ille adſpectus corporum, ſupra cœleſtium reſpectu inferiorum, & generabantur plantæ ex eadem materia, quæ prius erat ſub forma corporum mineralium, & poſtremo abceſſit ſecundò motus iſte, & corrumpebantur plantæ, rediit tertio motus iſte, & generabantur ex iſtis plantis animalia. Diximus igitur quod natura corporum mineralium, eſt ſicut natura terræ frigida, & ſicca: natura plantarum eſt de natura aquæ frigida, & humida: natura animalium, ſicut natura aeris

calida, & humida. Quod si objiciat quis, & dicat quomodo dixisti, quod natura mineralium? est frigida, & sicca & natura plantarum frigida, & humida, quod nos videmus multa ex mineralibus occidere animalia per calorem suum: ad hæc itaque respondemus, quod si inveniatur minerale occidens animale per caliditatem suam, quod planeta qui est, de illa minera, multò magis operationes operabatur, & similiter, omne quod fuit de illo planeta, plusquam planetæ: si ergo temperetur, ex planeta, qui ex ea est: dicimus quod in operatione ejus est frigida, & si iterum temperetur planta & animal in comparatione ejus, reperietur frigida, & humida.

Capitulum secundum, de generatione mineralium.

Dicamus ergo de generatione mineralium: dixerunt autē quidam, quod natura mineralium omnium est argentum vivum cum sulphure, & dixerunt quod ex quo si vera radix ipsorum mineralium est argentum vivum cum sulphure Præparemus ergo radicem, donec perveniamus ad ramos, & causa istius operationis est, quod ipsorum consideraverunt naturas corporum mineralium superficie tenus, nam in profundo, si respexissent secreta naturæ, nunquam incidissent in tales opiniones: dicimus igitur, quod dato quod argentum vivum, & sulphur sint prima naturalia corporum mineralium ante congelationem suam, tamen post congelationem, & argentum vivum, & sulphur, impossibile est, ex ipsis corporibus mineralibus generari, nam congelans suum congelandum jam ipsum alteravit in suam naturam, cujus exemplum est, de compositione saponis, si enim accipiatur aqua extracta à cineribus, & oleum cum quibusdam aliis, & decoquatur decoctione certa, generatur ex iis sapo, & si acciperetur unum quodque per se, & decoqueretur donec congelaretur, & postea laboraret quis ex ipsis saponem componere non posset: sulphur autem in primo erat aqua natura ejus frigida ac humida, & postea conversa est in aërem, cujus natura est calida, & humida: postmodum vero in ignem cujus natura est calida, & sicca: postmodum vero cum ipso igne temperavit se aqua, & fuit compositio masculi & fœminæ: & dicimus ergo quod dato quod natura, siva radix mineralium sit argentum vivum cum sulphure, non tamen debemus accipere ipsum, ex quo sunt corpora mineralia, sed magis debemus ipsum accipere quod

est ex

est ex ipsis corporibus mineralibus, cujus exemplum est manifestum in plantis. Scimus enim quod generatio plantæ est ex aqua cum subtili terreo, ut prædiximus, & tamen si acciperemus aquam, & terram, nunquam generaremus plantam non ergo accipimus illud ex quo est planta, sed illud ex quo animal, quod est ex planta, scilicet ovum ipsius postquam scimus quod illud ovum generatur ex terreo subtili cum mixtione ipsius aquæ, commendamus ipsum terræ, donec illud quod fuit diminutum compleatur. Et dicimus etiam quod generatio metallorum in ventre terræ, fit hoc modo, cum sol agat in ista inferiora, per caliditatem suam calefacit terram, & remanet pars ipsius caloris in interioribus terræ, & cum ascenderit sol super terram, & invenit, quod calor sit in terra obsconditus, calorem sibi similem naturaliter, oportet ascendere una cum parte caloris noviter generati cum occurrerit sibi aliqua pars aquæ solvit ipsam, & convertit in vaporem, qui quidem vapor movetur ascendendo donec currat super ipsum calor proportionabilis: cum vero descenderit sol versus occidentem, diminuitur calor proportionabilis, donec condensetur vapor, & descendat distillando: Sole autem iterum oriente caloreque ipsius iterum, ut prius deficiente descendet secundo distillando, sic quod non cessat continuo subtiliare, & distillare, donec totum oleum solvatur, quod in ista aqua consistit, & commisceatur ipsi aqua, totumque convertatur in oleum. Quod si invenerit aliquam partem sulphuris, & admisceatur: & si ergo fuerit quantitas aquæ æqualis quantitati ipsius sulphuris, ac paulo magis, scilicet quantum sufficiat ipsum incorporare, generatur ex eo aurum vel argentum, & sic de aliis secundum quantitatem ipsius decoctionis: Si vero fuerit quantitas sulphuris, major quantitati ipsius aquæ, generabitur ex iis corpus minerale quod non erit de minera ipsorum septem. jam diximus quod in generatione artificiali ipsorum corporum mineralium, non quærimus illud ex quo sunt ipsa corpora: sed illud quod est ex ipsis, sicut etiam in ipsis plantis exemplificavimus: diximus enim, quod accipimus ovum ipsius plantæ, & consideramus de quo est illud ovum, & postquam scimus illud esse ex terreo subtili cum mixtione aquæ commendamus ipsum terræ, sic etiam in mineralibus accipimus ovum ipsum, & deinde consideramus unde generatur ipsum, & postquam scimus unde generatur, scimus enim quod ex iisdem oportet nutriri, scimus autem quod ipsum ex quo genera-

tur ovum illud est admixtio ignis cum aqua, & etiam diximus, quod sine complexione maris, & fœminæ, nihil omnino generatur. Cum autem præparemus ipsum præparatione sibi debita, generatur ex ipso aurum, vel argentum. & scire debes quod hoc non fit sine putrefactione, & solutione, sicut nec in plantis contingit, non enim ingredietur super ipsum ignis sine humiditate. Illud igitur quod est causa ingrediendi, est calidum, & humidum, non enim adligatur natura nisi naturæ sibi propinquiori. cum ergo occurrerit humiditas solventis humiditati ipsius soluti, adligatur humiditas humiditati, sed nos non solvimus totum compositum, quia si solveremus ipsum simul, tunc ovum corrumperemus ipsum, sed solvimus partem post partem, donec illud, quod est contrarium naturæ solventis recedat à soluto, Et scias quod in hoc differt ovum plantæ ab ovo mineræ, nam ovum minerale non putrefit absque contritione sive molitione, non enim ingreditur solventis humiditas in ipsum absque molitione, propter adhærentiam partium ipsius soluti adinvicem. In ovo autem plantæ si moleremus ipsum corrumperemus figuram ipsius plantæ, quæ est in ipso in potentia: ignis vero, ut prædiximus, quamvis sit agens in corporibus, tamen aër, sive caliditas, & humiditas est causa ingrediendi, sed quia humiditas ipsius aëris est contraria siccitati ipsius, ideo requiritur necessario aquæ ipsius frigiditas, quæ temperet ipsum, & quia aqua non fixatur in igne sive terra, ideo requiritur etiam necessario terra, quę figat ipsam aquam. Iam autem sæpè diximus superius, quod generatio non fit, sine maris, & fœminæ conjunctione. Ignis autem & aër sunt masculina, aqua autem, & terra sunt fœminina, & ignis est masculus aquæ, & aër est masculus terræ: sed ignis non admiscetur terræ absque mediatore aëre, est enim aër propinquus ignis ratione suæ caliditatis, & est vicinus aquæ ratione suæ humiditatis. Iam autem diximus frequenter, quod naturam naturæ amplectitur sibi similem: aër ergo ratione sive concordia, cum utroque factus est concordans inter utrosque generationis, similiter vero aër contrariatur terræ, secundum utramque qualitatem: est enim aër calidus, & humidus, ut prædiximus, terra autem frigida, & sicca, aqua vero ratione suæ frigiditatis convenit cum terra, ratione vero suæ humiditatis convenit cum aëre, aqua igitur inter aërem, & terram est medians, & concordiam generans. Manifestum igitur est, quod aqua, & ignis non copulantur adinvicem, sine aere mediante in una extremitate,

& ex-

Digitized by Google

& etiam sine mediante terra in alia sua extremitate: & hoc est quod volumus.

Quia igitur jam declaravimus, ovum minerale generari ex igne, & aqua, & etiam per consequens, ex iisdem nutriri. Ignis vero, ut prædiximus, est masculus, aqua vero est femina, tunc est nostrum nobis investigare istum masculum, donec inveniamus ipsum. Iam autem diximus superius quod corpora mineralia sunt de natura terræ, cujus natura est frigiditas, & siccitas. quod quantitas ignis in ipso est modica, nisi in potentia minor quam ad gradum secundum, quoniam de vegetabili actu veniunt ejus naturam frigidam, & humidam, & quia naturæ frigidæ, & humidæ tres quartæ, sunt frigiditatis, & una caloris, & illa etiam quarta caloris est profunda, in illis tribus partibus siccitatis, ideoque ascendendum est ad tertium gradum, quod est animal, & quia natura animalis, ut prædiximus est calida, & humida, manifestum est igitur, quod sint tres quartæ caloris, & una quarta humiditatis: sed quia animal quando completur est commixtum, & temperatum suum grossum, cum ipsius subtili, ideo non est illi motus à deorsum, ad sursum: ideoque accipimus de animali illud, illud quod non completur, & commendamus cucurbitæ, & alembicis ad distillandum, & distillamus primum aquam, cujus manifestum est albedo, ignis vero occultum est rubedo, deinde destillamus aërem, cujus manifestum est citrinitas, ejus vero occultum est viriditas, & remanet ignis in ipsa terra. Accendimus ergo super ipsum fortiorem ignem sine pietate donec extrahamus totum ignem à terra mortua nigra, in qua non est vita: postea servamus ipsam aquam scilicet aërem, & ignem, & unumquodq; in suo vase ad horam conjunctionis: & postea accipimus terram istam, & jungimus super ipsam ignem, donec facta sit alba & postquam ita fecimus, accipimus de unaquaq; adinvicem istorum partes æquales, & commiscemus adinvicem ea: & quia ista aqua est æqualiter composita, ex quatuor naturis. Non habemus timere in nostra operatione, inde ad si curramus à corruptione Tinguit enim cum suo igne, & ingreditur in suum oleum, & præservatur etiam à combustione in sua aqua, figitur in suam terram, aqua enim est adligata terræ per suam frigiditatem, & aër aquæ per humiditatem, ignis aeri per eandem, verbi gratia, ex compositione martis qui est calidus, & siccus cum Jove frigido, & humido generatur sol. Sed scias quod commixtio est duplex, est enim cõmixtio totalis

& particularis: Particularis est, cum commiscetur, corpus corpori, sed spiritus non commiscentur adinvicem, sicut accidit in istis corporalibus fusibilibus, in sua commixtione, cum sola ignis fusione: commixtio vero totalis, cum commiscentur cum temperamento corpora corporibus, & spiritus cum spiritibus. Hoc autem non fit sine putrefactione, modo autem ostendamus, quare dixerunt sapientes Antiqui quarum una pars istius elixiris, cadit super mille, unde secretum est, quodquodlibet subtile occupat loci sua septuplum respectu loci à grosso occipati. Vna autem pars caloris convertit lunam in Solem, & hoc autem si fuerit accepita de minera ergo si fuerit de re vegetabili una pars convertit 6. partes Lunæ in solem, si vero fuerit de animata, una pars convertit 36. partes, & hoc in primo gradu subtilitatis, sed si fuerit in secundo gradu, una pars convertit 138 si in tertio 228. & si in 4. & ultimo gradu iterum convertit centuplum ejus: & hoc est quod volebamus. Iam enim determinavimus de generatione corporum metallorum sufficienter, & hoc tam de naturali quam de artificiali, & cum hoc complevimus istud capitulum.

CAPUT TERTIUM.

Incipit caput tertium, in quo agitur de generatione plantarum, ex mineralibus & similiter de generatione animalium ex plantis, & de adjungamento spiritus ipsius, plantæ cum planta & etiam adligatione animæ, cum ipso animali.

POstquàm diximus de naturis æqualibus, & inæqualibus & de elementis scilicet superioribus, & inferioribus in primo capitulo, ac etiam de generatione mineralium in secundo, dicemus ut promissum est, in hoc tertio capitulo de plantis animalibus, & eorum generatione. Dicamus igitur sicut in primo, quod temperavit se aqua cum terra, & generatur ex isto temperamento petra, deinde temperavit se aer cum petra, & generabatur ex ea terra: & manifestum est ejus frigidum, & siccum: ejus vero ocultum, calidum, & humidum: postea vero cum ista terra temperavit se aqua: jam autem superius diximus frequenter quod natura naturam amplectitur sibi viciniorem. Humiditas, ergo aquæ fuit adligata humiditati aeris, & frigiditas aquæ terræ frigiditati, humiditas vero aeris fuit adligata calori ipsius. Cum ergo ascendit sol orientalis, calor ipsius aeris adligatus, calori ipsius solis, necesse ergo habuit se extendere illa planta, & crescen-

Digitized by Google

ereſcere: & quia jam diximus, quod frigiditas aquæ fuit frigiditati terræ adligata, aſcenderunt cum ipſius aquæ partibus partes ſubtiliores ipſius terræ, & temperaverunt ſe, & commiſcuerunt ſe cum ipſis partibus aquæ, & generabatur ex iis ovum ipſius plantæ, in quo quidem ovo, erat planta potentialiter: poſtquàm vero pervenit ipſum ovum, ad terminum ſui variamenti, abſcondita eſt ab ovo, ſua humiditas, quâ nutriebatur, & induratum & exſiccatum eſt. Poſtquàm ergo ſcimus quod materia ipſius ovi eſt admixtio partium terræ ſubtilium, cum ipſius aquæ partibus, ſcimus ergo quod per iis oportuit illud nutriri donec illud quod fuit in potentia reduceretur ad actum, & generaretur ex eo planta, cujus flores, fructus & folia eſſent ex ipſo. Sed differt illud ovum ab ovo mineræ in hoc, quod non indiget triturationè, ad hoc quod humiditas putrefactionis ingredi poſſit partes ipſius, ejusque partibus commiſceri: quod ſi tereremus ipſum, corrumperemus formam plantæ, in ipſo potentialiter exiſtentem, & converterentur folia in non folia. Nec etiam in partibus ovi ipſius plantæ erat tanta compactio quæ prohiberet humiditatem ipſius ſubtilis admiſceri humiditati ipſius corporis ſolvendi: Sic ergo conſtat ſubſtantiam ipſius plantæ conſiſtere ex partibus aquæ admixtis ipſius terræ partibus ſubtilibus. Nos autem diximus in præcedentibus, quod planta eſt ſubtile ſive delicatum ipſius mineræ, & quod generatur ex temperamento aquæ cum eodem. Hæc igitur eſt generatio.

Digitized by Google

AD LECTOREM.

PRaxim theoria priscis genuit, & aliquando opus admiratio, Iris admirationem, Irin contemplatio est sequuta: In Didascalicis autem prior pars obtinere videtur: Sanè & hunc ordinem Artesius imitatus est. Descriptis enim iis quæ necessaria erant, ad naturæ cognitionem, ad artem nunc accedit. Sed quoniam οὐ μόνον ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ πολύτων καλῶν ὑδρῶ θεοὶ προπέροιθεν ἔθηκαν. Ideo ænigmaticωs hoc tertium caput descripsit, & quia Iudæus Magicωs. Nec te moveat, Lector, comparatio de dæmone facta: Sic enim pridem Stephanus ad Heraclum: ὡΕὶ ποιήσεως χρυσὲ de subtilatione, cujus rationem reddit his verbis: ἵνα ἐξορφανισθῆ τις ὕλης, καὶ γυμνήσεται μόνη ψυφὴ καὶ πνεῦμα, καὶ πῦρ αἰθέρες, καὶ χρῶμα λάβῃ, καὶ πνευματικώτερον γένηται, καὶ καθεκτικώτερον: ἅτε δὴ ὡς ἐπιπέδοντο σῶμα, ὡς τὸ τῶν δαιμόνων καὶ τῶν ἐπισερχομένων. Characteres autem Auctori huic, familiares fuisse, in veli Indis scientiis testatur etiam Rogerius Baccho, de admirabili potestate artis & naturæ. Horum ergo formam ne despicias forte enim aliquid, significant non enim omnia quæ in figuris ponuntur significare aliquid putanda sunt: multa enim propter

pter illa quæ significant, ordinis, & connexionis gratia sunt adjuncta. Solo vomere terra proscinditur his te monitum velim, quæ hoc in capite scripta sunt, analogicè omnia sumenda esse, & de nulla re minus quam de magia scripsisse Arteffium, quod & forte aliquando adnotationibus demonstrabimus.

De gene-

De generatione animalis.

GEneratio autem animalis ex planta est, secundum quod narravimus, si Deus voluerit, quod quando putrefit planta in ventre ipsius animalis, separatur ejus subtile à grosso post ejus putrefactionem: & quia jam diximus, quod natura ipsius plantæ est frigida & humida, & quod ipsa generatur ex temperamento aquæ, cum partibus terræ subtilibus. Facta igitur putrefactione separantur partes terræ grossiores, à partibus aquæ: & quia natura aquæ est frigida & humida, ut prædiximus, temperavit se una pars istius frigiditatis, & humiditatis cum parte una sibi æquali caloris & humiditatis in ipso animali existente, & generatur ex ipso temperamento, natura ipsius animæ, quæ est natura æqualitatis, reliqua vero pars ascendit ad cerebrum, ex qua generatur natura ipsius sensus: & quia ut diximus tres suæ quartæ fuerunt lux & una obscuritas, manifestum est ergo quod in natura ipsius sensus, natura lucis tenebris dominatur: repercutitur lux illa, à parte tenebræ, ad cor, & illuminat ipsum, & hoc si fuerit animal. Erectæ staturæ, non habet sensum in ipso corpore latum, in quo adunetur, sed spargitur per ipsum corpus, & hæc est causa cur cætera animalia non discurrunt ut homo. Comparatio vero corporis humani consistit in quadam commixione æqualium naturarum, cum inæqualibus. Naturæ vero æqualitas, consistit in compositione hominis, in duobus: quorum unum est æqualitas adparens sive extrinseca, aliud est æqualitas intrinseca, & est natura ipsius animæ, de qua prædiximus. Qualitas autem adparens consistit in æquali composione ipsius corporis, ex quatuor humiditatibus, quæ sunt sanguis, & est calidus & humidus de natura scilicet ipsius aeris, & cholera calida & sicca, & natura ignis, & Phlegma, cujus natura est frigida, & humida: de natura ipsius aquæ, & melancholia frigida & sicca de natura terræ: Æqualitas ergo istorum humorum, est causa conjunctionis animæ cum corpore, si autem corrupta fuerit æqualitas adparens corrumpetur per consequens ligamentum animæ cum corpore, & accidit animam tum à corpore separari, & hæc quidem separatio mors appellatur. Hoc autem non contingit ex quolibet, recessu ab æqualitate nisi forte fuerit notabilis in quantitate: si autem fuerit ista quantitas parva, accidit ex hoc fortassis ægritudo & perturbatio, donec per medicinas convenientes

Digitized by Google

sientes ad æqualitatem iterum reducantur: & fortasse sunt quædam infirmitates ex quibus adjunget se diabolus humore egrediente à temperamento ac perturbante ipsam sanitatem, & hoc maximè accidit in infirmitatibus, ex cholera provenientibus, cujus causa est ista: quia enim, ut jam diximus, natura ipsius choleræ & calida, & sicca, ut ignis; corpus autem diaboli, ex duobus est compositum, scilicet igne & aëre: & nos diximus in præcedentibus, quod omne subtile ingreditur in omne grossum, manifestum est igitur, cum ignis sit subtilior aëre quod ad partes corporis ipsius diaboli est aër, ejus verò occultum est ignis: & hæc est causa occultationis ejus ab humanis aspectibus cum medium, per quod videmus omnia, sit aer, qui est conjunctus oculo nostro. Cum ergo interius diaboli sit de natura ignis, manifestum est, ipsum contrariari, & inimicari ipsius animæ naturæ, quæ est natura æqualitatis: cum ergo accidit corpori ægritudo de natura ipsius choleræ in corpore, & quia diabolus ad ipsum occultum est de natura ipsius choleræ adjungit se cum colera, & augmentatur ejus dominium super aliis humoribus, & tantum potest prædominari, quod recedit anima à corpore, & separatur ab eo. Sed qui sciret facere descendere ipsum lumen, cujus natura est contraria naturæ occultæ ipsius diaboli, tunc corrumperetur perfectio ipsius diaboli, & destrueretur, & recederet, ab homine infirmitas, & rediret sanitas, & staret homo quietus, & pacatus. Sed modus per quem homo facit descendere spiritum ipsum, est ut sciat naturam Planetæ cujus spiritum quærit descendere, & colorem, odorem, & saporem ipsius: postea præparet adparens ipsius corporis, cum colore, sapore & odore supradictis: ut qualis color est accipiat vestimenta illius coloris, & apperiat occultum sui corporis cum natura & sapore, & quod accipiat cibum confortantem corpus suum à variamento, & accedat ad gradum æqualitatis, & illud non debet latere ipsum, qui quærit facere descendere spiritum: & non dimittat, nec cesset ab isto donec faciat stomachum suum recipere cibum illum ac non abhorreat, & non adpetat alium, qui prohibeat ipsum ab adpetitu ipsius, & sit in qualibet hora ipsius Planetæ levatus directè, & humiliando se & rogans creatorem, ut compleat voluntatem suam, & cum complebitur voluntas sua, & desiderium reddat gratias suo creatori. Postea adspiciat cum ingredietur stella illa, in directo sui signi, ut non ingrediatur per Planetam contrarium: Postea faciat de corpore quod est de Planeta illius crucem, & sit perforata à summo usque ad deorsum, & erigatur

super

super duos pedes, & equites super figuram quæ est conveniens rei quæsitæ, ut supra leonum vel serpentem pro bello, sive victoria, vel ad faciendum timorem inimico: vel super avem pro salvatione de magnis laboribus, vel super cathedram querendo exaltari. Causa autem quare nos accipimus formam crucis est, quia nescimus rem cui adsimilatur spiritus cujus descensum querimus; nos autem scimus quod spiritus est res creata, & omne perfectum est corpus, & corpus habet longitudinem & latitudinem, ad modum crucis, nos autem diximus in precedentibus quod natura quælibet naturam amplectitur sibi similem: hæc est ergo causa, quare figuram crucis ceteris figuris prætulimus in hac parte, & si quæris aliquos subjicere ut tibi obediant tanquam servi suo domino hæc est figura. O I I X O O I L ver. I Postea si fuerit homo, & noveris stellam dominantem in sua nativitate, facies figuram illius hominis de minera quæ est de parte illius planetæ, in hora sua, & sic adspiciens ad signum stellæ sibi contrariæ in natura, & sit cum ipsa in ipso signo, & si sit illa stella infortunata, postea ponat istam figuram quæ sit ad primam O V I 2 L I ver. I I.

Et si non fuerit ista stella prædominans, faciemus septem figuras, de septem petris, quæ sunt de natura septem plantarum, & si sint istæ de natura Saturni arsenicum de natura Iovis magnes de natura Martis rubinus de natura Solis alumen de natura Veneris, Mercurij lunæ christalus.

Post de quolibet fiat una figura, in hora sui Planetæ, & cum isti lapides respiciunt crucem in oriente, videmus quod figura in natura animatur, & cum adligat se spiritus ad crucem habet potestatem figura humana, supra figuram illam, sive fuerit homo, sive non homo. Postea accipimus turribulum de minera illa de qua fecimus crucem, & sit perforatum in sumutate ne possit fumus egredi aliunde, postmodo accipimus lectum nitidum & mundum non opertum: sed sub divo, & adsternatur herbis, quæ sunt de natura ipsius Planetæ, cujus spiritum quærimus, & non sit in illo loco aliud: neque longe, neque prope, & accipemus etiam suffumigia quæ sunt de natura illus plantæ & ponemus in turibulo supradicto & situetur, ut salire possit fumus directus per foramen crucis, & fiant omnia supra dicta in hora planetæ cujus quærimus spiritum descendere: postea adligatur spiritus superior suo simili, cujus exemplum est, quasi cum accenderimus duas candelas accensas, quarum una extincta, de directo supponatur alteri non extinctæ, illa quod fumus, ab illa accen-

sione

feriori ascendat ad superiorem, descendit flamma à superiori ad inferiorem, & accendit eam, & est modus faciendi descēdere spiritus. Cum ergo descenderit ipse spiritus qui est anima, animalis sive spiritualis & invenerit corpus præparatum, ut prædiximus, penetrat in ipsum, & adligat se animæ corporali, quia scilicet anima corporalis est occulta in quolibet corpore, propter similitudinem unius istarum animarum, cum alia in natura Si vero corpus non fuerit debitè præparatum, corrumpit ipsum & destruit, & postea revertitur ad locum suum. & etiam oportet ut solvamus de corpore de quo facta est crux, cum aqua æquali in natura ipsius putrefactionis quousque se temperet sua anima corporalis cum suo corpore deinde illud suffumigamus cum suffumigio, ut adligetur illius corpus cum suo elemento, & erit causa eadem adligamentum in corpore inferiori quousque adplicet se ad sui simile, & debes scire quod quilibet planeta habet dimidium finem, & dispositionem suam propriam: postmodum si ille cujus dispositionem quæris, habuerit etiam dispositionem generalem, erit effectus major & fortior: & scias quod non adligatur anima spiritualis cum anima corporali, nisi per modum similem: iste & illud est unum de maximis secretis, sed adligamentum animæ spiritualis cum spirituali quæ est anima hominis, per istum modum fieri debet; quia cum Planeta prædominans cujuslibet nativitatis, disponit ipsum in hora adligamenti animæ cum suo corpore, cum vero mutatur corpus, de corporeitate ad spiritualem, ut si fiat corpus spirituale, deinde ad animalitatem, ut de spirituali fiat animale, adligatur anima cum suo elemento, & videt, & cognoscit quæ prius videre non poterat, nec cognoscere. Si autem planeta prædominans alicui nativitati, fuerit infortunatus, infirmabitur ille homo, quandiu prædominabitur eis ipsius corporis viribus ipsius animæ, vel etiam fuerint æqualia, sed postquam adquisivit anima prædominium supra eum corpus ex tunc & nocere non poterunt, illa infortunia nec accidet, sibi ex hoc impedimentum: Posteaquam vero sciverit illud, accipiet indumenta quæ sunt in colore conveniencia, & cibaria & adsuescet se illis cibariis, donec stomachum suum faciat illa recipere, nec alia adpetat, adsuescatque paulatim, & paulatim scilicet primo, comedere semel in die: postea in duobus diebus semel: postmodum in tribus, donec pervenerit ad illud quod possit semel tantum in octo diebus comedere absque tædio & fatigatione defectuj, & perveniet ad quæsitum: postmodum verò scias

scias quod discensio spiritus est duplex: Prima est discensio suæ discensionis, & secunda obedientiæ. De prima dictum est sufficienter: descensio vero obedientiæ est promptitudo servitutis spiritus descendentis respectu ejus, adquem descendit ad peragendum ejus voluntatem, sive explendum: & ex maximis secretis etiã q̃ homo sciat, quod õne grosũ fit subtile, & omne grosũ fit spiritus, & õne spiritꝰ fit anima, & subtiliatio sua dividet se in duo, videlicet in illud quod imitatur in aliam naturam, cum combustione ignis ac elementi, & in illud quod non commutatur per combustionem ignis, operatur tantum, & hoc secundum est quod quæsierunt Philosophi. Omnia enim quæ indigent sublimatione de rebus confectis sunt tria videlicet corpus corporale, primum minera cujus subtiliatio est de suo exteriore ad interius? secundum est corpus spirituale, id est planta cujus subtiliatio est de utroque simul, tertium est animal cujus sublimatio est à suo interiore ad exterius si Deus voluerit.

Explicit Clavis sapientiæ Majoris.

PHILO-

Digitized by Google

PHILOCHEMICIS HELIOPHILVS A PERCIS PHILOCHEMICUS. S.

AD asserendam veritatem artis chrysochemicæ (quanquam ea multorum impostura pessimè audit, & à prudentib. ac cætera doctis, quasi nulla esset, planè proscribitur) hanc disquisitionem instituere visum est, qua causæ aperiuntur ejus difficultatis, ac quid sentiendum sit, certis indiciis ostenditur, HELIA artis (quem vocant) in lucem producto. Itaq; patientem Lector hujc disquisitioni aurem accommodabit, dum quid sibi Helias velit, perpenderit, ut metallorum transformationem rectiùs intelligat.

Constat inter eos, quorum sententia chymiæ adversaria est, nullos magis obniti, quàm Physicos & Theologos. Vtriq; quæ ex principiis & fontibus naturæ hauriunt, quibus efficere conantur transformationem metallicam partim ἀδύνατον esse, partim ordinè creationis adversari, in progressu ipsius tractionis disputabimus. Quæ autem merè Theologica sunt, & cum *principiis physicis* parum aut nihil commune habent, ea *paucis* nunc præfando quasi delibabimus. Sunt autem ferè duùm generum: ab Exemplo & usu. Exempla singularium & universorum.

Prioris generis argumentum præbet hujusmodi.

Omnes scientiæ naturales ac licitæ notæ fuerunt Salomoni: Scientia artis chemicæ, quæ transformationem metallorum docet, Salomoni fuit ignota:

Ergo scientia artis chemicæ, de metallorum transformatione, nec naturalis, nec licita putanda est.

PRopositionis vis inde dependet, quod omnium mortalium sapientissimus fuerit Salomon, non solùm recti judicij excellentiâ, & actione ac prudentia politica, sed etiam, quod de omni quæsito rerum naturalium & contemplationis physicæ disseruerit, à Cedro Libani usq; ad hyssopum parietis, & de jumentis volucribus & de reptilibus ac piscibus: unde Reges universæ terræ, & imprimis Austri Regina illa sagacissima (ut priscis olim Philosophis apodemicis usu venit) ad eum audiendum accessit. 3. Reg. 4. 10. Itaq; major propositio videtur ἀνύσατος.

Minor multis probatur argumentis. Nam ex sacris literis perspicuum fit, (contrà quam chymici nonnulli hallucinantur) Salomoni divitiarum affluentiam tantam, non quidem ex chymia, sed ex innumeris provinciarum locupletissimarum tributis, exactionibus, vectigalibus, Regiis donationibus & largitionibus constitisse: maximè verò ex auro Ophir Tharsis advecto. Nam præ auri copia argentum viluit, cujus tantum, quantum olim esset lapidum, Hierosolymæ suppetebat. 3 Reg. 10. Quòd si hæc auri affluentia domi nascebatur, aut ullo artificio chymico parari poterat, quorsum foris quæreretur peregrinationis triennalis per maria periculo? quorsum pretio animarum redimeretur pretium terrenum, quod domi gratis habere liceret? Sic enim 2. paralipom. 20. legimus, naves attritas sub Iosaphat divina ultione. Consequens igitur, Chymiam Vanam esse, ac proinde nec naturalem, nec licitam. Respondemus ad majorem propositionem, eam ἀπλῶς admitti non posse, sed cum conditione esse intelligendam. Pendet enim à circumstantia optionis & Voti, quo Salomon nec gloriam, nec divitias, nec inimicorum animas sibi, nec longævitatem postulavit, sed moderanti populi Sapientiam. Etsi igitur ei Deus ad sapientiam ultrò etiam gloriam & divitias adjecit, quātæ Regum nulli contigere: tamen longè est divisa sapientiæ ejus donatio, ac divitiarum adjectarum. Illa enim non studiis disciplinarum & institutione parta, sed planè θεόδοτος fuit, & extra communem rationem collata. Divitiæ vero communi ditescendi more adjectæ, ex exactionibus & tributis, & auro cum Rege Hyram aliunde importato. Quod si verò divitias postulavisset Salomon, loco Sapientiæ, quis non videt, Deum singularem ipsi monstraturum fuisse parandarum opum viam, peræque ac exsorti Sapientia eum ornavit? Itaq; argumentum non tàm diluitur, quàm retorquetur. Hinc enim apparet, esse aliquem concessum modum, & Deo non adversantem ditescendi rationem, quâ aurum & argentum non more communi, sed per scientiam exsortem, θεόδοτον, non Diabolicam, multiplicari possit, licet Salomoni, si respicias conditionem ipsius voti, hæc scientia atq; exsors ditescendi ratio perindè fuerit ignota, atq; hodiè pauciſſimis est pervia. Atque hinc suspicari licet, cur de fossilibus, & rebus metallis, sicut de vegetabilibus & animalibus expressè disseruisse non legatur. Cui verò sit dubium, Dei munere exstare exsortem scientiam rerum metallicarum talem, quâ & aurum & argentū multiplicari, non certè contrà

trà ordinem, sed ex ordine naturæ, æquè possit, atque multiplicatio solet fieri in vegetabilibus: quæ ratio si cui ab ipso Deo immediatè sive per homines patefacta fuerit, is rectè illam, naturæ vestigiis insistens, pertractare poterit. Quicquid enim extra naturæ ordinem & motum suscipitur in hac arte ultrò vanum & inconcessum esse ipsimet agnoscimus, & ultrò talia aversamur ac detestamur.

Occurrunt verò hîc nonnulli & ajunt non posse nos addere cubitum ad staturam nostram, nec capillum unum album aut nigrum facere, ut est Matth. 5. & 6. Luc. 12. Si igitur quod minimum est, non possumus præstare, quomodo transmutabimus metalla? Responsio facilis est: Hæc quò ad nostram voluntatem sic dici, nempe, quòd jurando per caput sollicitéve cogitando nihil tale ex potestate & viribus propriis facere queamus: interim medicamentis naturalib. nihil vetat ex atris capillis facere albos: non contra, sed ex ordine & viribus naturæ ipsius, ut lippis & tonsoribus notum est. Simile huic est, quod nonnulli dictitant Deo chymistas adversari, qui quæ in suo ordine & juxta suam speciem perfecta creârit, ipsi velint in genus melioris transmutare. Verùm eâdem ratione non licebit pyris poma inserere, aut sylvestria in cicuria traducere, aut fructus exossatos arte producere, aut ex verme bombycino papilionem elicere, & quæ sunt id genus varia naturæ arcana. Nos nihil hic contrà ordinem naturæ tentandum esse, iterum atq; iterum profitemur. Quod si natura ipsa proprio suo motu metalla transmutat, ut ferrũ in cuprum, ligna in lapides, &c. Quid ni licebit etiam artificio, naturæ æmulo, corrumpere formam unius metalli, & per naturæ motum ac debita media, pretiosiùs ex viliori metallo producere? quâ de re postea.

Alterum argumentum ab exemplo est universale, idque hujusmodi:

Si chrysochimicum artificium aliquod esset, quò rectè diteſcere liceret, aliquod eius vestigium in scriptura, aut in tota Antiquitate extaret.

At nihil tale extat. Ergò &c.

Respondemus Scripturam non ideò datam nobis esse à Deo, ut in specie doceat, quinam modi diteſcendi sint liciti: Sed in genere satis esse eam tradere. Nihil sine labore parari: Nihil sine benedictione Dei (quod plerique chymistæ plus satis experiuntur) Neminem scienter esse defraudandum. Nec media cum lege Dei & charitate pugnantia esse

Digitized by Google

tentanda: Deniq; non usum & possessionem divitiarum, sed abusum, & mentis depravationem damnari, ut perniciosa & Deo adversa, &c. Tale quidem cum nihil in naturalem chymiam per se cadat, quod cum scriptura pugnet, certè à legitimis diteſcendi modis excludi nequit, licet in specie nullo scripturæ exemplo, vel documento fiat evidentior: imo licet Patriarchæ & cæteri, qui fuerunt divites, non ex chymia, sed aliunde ditati fuisse legantur. Atq; idem sanè de tota Antiquitate dici potest. Etsi enim nullum prorsus extaret chymiæ documentum vel vestigium, tamen non efficeretur, nullam propterea esse ac fuisse artem, vel propterea eam fore per se illicitam. Itaque totum connexum est infirmum Sed respondebimus tamen ad minorem Quum Scripturæ studiosè adhibeant non solùm similitudines metallicas, sed ipsi Dei servi res metallicas, insuper & gemmarias tractârint, satis apparet, studium earum rerum, quatenus ductum naturæ sequimur, non posse in quoquam reprehendi Quod ad similitudines, certè D. Paulus 1. Cor. 3 de auro argento, & pretiosis lapidibus agit, quæ non exuruntur. Manent enim in igne, omnibus aliis in fumum abeuntibus metallis, ligno, fœno & stipulis, nomine combustibilium rerum propositis. Quam quidem similitudinē à fulminatione per plumbum factam, sicut & Esa. 1. de exploratione monetaria, cùm *Excoquam*, inquit, *ad purum purum scoriam tuam, & auferam omne stannum tuum*, quam diu Theologi non intelligunt (ut & alia ejusmodi loca plurima) inter sacrum, ut ajunt, & saxum hærent. Quid verò de Mose dicendum, omni sapientia Ægyptiorum erudito? Heb 7. licet majores arbitratus sit divitias, probrum Christi, quàm Ægyptiorum Thesauros, Heb. 11. Nam veteres testantur (ut auctor est Suidas) ad Diocletiani usque tempora Chrysopeiam inter Ægyptos fuisse celebrem: & ut refert Augurellus imperio Romano Diocletianum ex arte illa metuisse, an Sybillinis monitis nec ne, parum compertum habemus. Licet autem quò ad chymiam in specie de Mose nihil constet, tamen æneum serpentem jussu Dei & fecit & fudit: aureum verò vitulum jussu Dei combussit & contrivit, usque adeò, ut inspersum aquæ, populo bibendum propinârit, Exod. 32. Quod an ulli uspiam aurifices hodiè præstare possint, ut aurum comburendo fiat potabile, ipsi viderint. Iam verò Reges Christum adorantes, & *Aurum, thus, myrr'am, Regique, hominique, Deoque* offerentes, non frustrà Magos, nempè naturales, donorumque suorum scientes & gnaros fuisse constat, sicut & Arabes hac ipsa scientia

entia Chrysochymica leguntur prædicti, quorum nonnulla adhuc extant monumenta. Sed inquies, nihil hæc ad Rhombum, necdum liquet de transmutatione metallica. Age, igitur, vel ex S. Scripturis aliquid promamus, tincturæ Philosophorum non absimile, undè constet aliquid auro pretiosius extare, aurificæ tamen naturæ. Habetur Apoc. 21. v. 18. *urbem sanctam fuisse aurum purum, similem vitro puro*: quæ per similitudinem dicta, summam excellentiam gloriæ cœlestis Hierosolymæ denotant. Hinc tale deducitur argumentum: Si urbs est aurum, & eadem est pellucida ut vitrum, Ergò quiddam quod est substantiæ & naturæ aureæ, est pellucidum instar vitri, idque summum apicem gloriæ denotat. Antecedens verum est, ergo & consequens; nisi velimus Spiritum Sanctum à rebus vanis, puerilibus, & commentitiis similitudinem pretiosissimarum & verissimarum rerum desumpsisse, quod absit. Tale autem aurum pellucidum ut vitrum, quod gloriæ summum splendorem exprimat, in sola tinctura Philosophorum extat & à Paracelso ita describitur, Metam. suæ 9. *Nostra tinctura rubea, (inquit) quæ in se astra auri continet, est substantia fixa, incorruptibilis essentiæ, summæ rubedinis, cujus pulvis croci instar, sed toto corpore instar rubini, fluxibilis, in modum resinæ, translucida instar crystalli frag lis ut vitrum, & superabundantis ponderis.* Ne quis igitur hæc ad vitrarios, aut vulgares aurifices, qui aurum vitrificato purpura nec olore, referat, omnes velim apicem gloriæ attendant, qui in scriptura hoc loco exprimitur, & per consequens nulla alia re, quàm aurifica illa superabundanti & clarificata tincturæ rubeæ substantia fixa adumbrari intelligent. Itaque cum in hac re nihil præter naturam inquiramus, & omnia metalla alia aliis citiùs in igne evanescant, & propriè solum aurum in igne durabilissimum sit, ac proinde perfectionis metallicæ simplicis terminus: licebit sanè a minus perfectis ad perfectiora contendere, adeoq; ad summam pulveris philosophici claritatem, in qua non est perfectio simplex, sed multiplicata viribus, qualis est in tinctura rubea, sivè aurea illa substantia crystallizante, ac omnia imperfecta perficiente, nempe ex Mercurio Naturæ & semine aurifico conflata. Via universali. Meritò igitur negamus conclusionem, quà inferius actificium chrysochymicum aut nullum aut illicitum esse, non tantùm propter majoris propositionis imbecillitatem, sed etiam propter subsumptionis ignorationem, ut jam declaratum est.

Digitized by Google

Restat ut ad usum accedamus: undè Theologica promuntur argumenta hujusmodi:

Nemo potest servire duobus Dominis, Deo & Mammonæ: Ergo Christianis non licebit operam dare chrysochymicæ.

RESpondeo, hæc simpliciter inter se non opponi, sed respectu abutentium & quatenus duo hæc inter se sunt contraria Nam alioqui nullis Christianis liceret esse divitibus. Non igitur possumus servire Deo & Mammonæ, tunc, si demergimus animum & cor ad thesauros corruptibiles iis fisi: si malis & iniquis in proximum artibus opes cumulamus: si denique malè parta, malè possidentes, dispensamus pessimè, qui mos est hodie toto mundo vulgarissimus. Hinc Apost. 1. Tim. 6. *Qui volunt ditescere*, inquit, *incidunt in tentationem & laqueum, & cupiditates amentes & damnosas, quæ demergunt hominem in exitium & interitum. Si quidem radix omnium malorum est pecunia: quam quidam dum appetunt, aberrarunt à fide & seipsos transfixerunt doloribus multis.* Hæc vulgo usu veniunt; multis etiam pseudochymistis causa fuerunt, cum secreta Naturæ per se indagare non possent, ut sese dederent malis artibus, aut etiam illicitis & diabolicis mediis se ista adepturos sibi pollicerentur, quorum finis est juxta opera illorum. At idem tamen Apostolus non omnem divitiarum usum tollit, aut omne studium parandi opes ex benedictione Dei impedit: Addit enim: *Iis qui divites sunt in hoc seculo, denuncia, ne efferantur animo, neq; spem ponant in divitiis incertis, sed in Deo vivo, qui præbet nobis omnia copiose ad fruendum* & cætera quæ sequuntur.

Rursus instant, & verbis Salomonis nos urgent, sic orantis; *Mendicitatem & divitias ne dederis mihi, tribue tantùm victui meo necessaria: Ne forte satiatus illiciar ad negandum, & dicam, Quis est Dominus?* Proverb. 30. &c.

Ergò nec nobis divitiarum affluentia per chrysochymiam parta poterit esse utilis. Respondemus, non quidem nos Salomone esse prudētiores, & illis ipsis divitiis abusum esse scimus Salomonem, quas ei Deus supra omnes Reges, communi ratione divites, concessit: adeò efferus & procax est humanus animus: Interim tamen abusus non usus illis verbis taxatur, & scimus in Deo gloriatos esse Patriarchas opibus sibi datis, & ista non secus esse, quàm ut cuique est animus. Sed & certis de causis factum credo, ut in commune fidelibus chrysochimia antehac nondum innotuerit, sed in Ægyptiorum ac infidelium manibus ferè hæserit. Animadverten-

tendum tamen est, distincta esse tempora, & sicut Apost. 1. Cor. 7. inquit: *Hoc autem aio fratres, quoniam tempus contractum est in posterum, ut qui habent uxores sint ut non habentes; qui flent ac non flentes; qui gaudent ut non gaudentes; qui emunt ut non obtinentes. & qui utuntur mundo, ut non abutentes*: Ita pro diversis casibus aliter atque aliter hæc contingere posse statuendum est. Certè Paulus ipse Phil. 4. *Noviſſe se dicit deprimi, noviſſe item abundare, initiatum ubiq; & in omnibus esse, & ad saturitatem, & ad esuritionem, & ad abundantiam, & ad inopiam.* Et Dominus noster Iesus Christus, qui propter nos pauper factus cum esset dives, ut nos illius paupertate ditescere-mus, nempè divitiis spiritualibus (2. Cor. 8) in casu necessitatis sublevatus est thesauris Magorum, profugus in Ægyptum, & postea à piis matronis & mulieribus in reliqua vita. Quid ergo vetat piis idem contingere, ut ex sorti aliqua ope sublevantur per artificium θεόδοτον Chrysochymicū, quo tempore Catastrophen Tragædiæ claudet Antichristus? Sed de his in progressu dijudicationis & disquisitionis Heliæ nonnulla dicentur. Negamus igitur Chrysochymicum artificium homini Christiano per se illicitum, aut non naturale adeoque nullum esse, quod fuit demonstrandum.

Hæc paucis prælibata volui, Lector amice, ad eorum retundendas voculas, quas multi per insciitiam spargunt, ne per livorem dicam, de rebus incompertis judicium, ut cœci de coloribus, ferentes. Tuum erit quidq; rectissimum sequi, & compertis incomperta non anteferre, Vale.

NOVA DISQVISITIO

De

HELIA ARTISTA THEOPHRASTEO,

Super Metallorum transformatione &c.

Auctore

Heliophilo A Percis Philochemico.

PHILIPPUS Bombast Eremitanus ille Helvetius, qui se Aureolum Theophrastum (fortè more Academico, atque ab arte quam facitavit) & quidem Paracelsum, ut conjectura fert, gentilitio nomine à Germanico Hohenheim dicto, nuncupat, primus (quod sciam) Heliæ cujusdam artistæ post se

venturi, in libris suis mentionem facit, quos de chymia & rebus mineralibus scripsit; qui quidem Helias nobis sit occulta patefacturus, sicut & Alexander à Suchten succenturiatus in suo de secretis Antimonij libello eidem adstipulatur, scribens, libros chymicos per Heliam, qui venturus est, nobis aperiendos esse.

Hac occasione ductus Disquisitionem de Helia artis & metallica metamorphosi instituere volui: Nempè, quidnam Heliæ nomine Spagirus significet: Quæ tempora ei assignet; & quid inde emolumenti sit sperandum. Deinde productis adversus Hagelij & Pererij Iesuitarum opiniones, rationibus & experimentis ostendemus, non omne, quod veteri proverbio dicitur, oleum & operam perdi, quod in studium Chrysochymæ impensum fuerit.

Etsi autem quod ad Heliam Theophrasteum attinget, disquisitionem tantùm ejus molimur: tamen interponere judicium non dubitamus, ubi Theophrasti authoritas vacillat, aut nobis suspecta est. Interim quæ naturæ consentanea, & multorum experientiâ, multoq; usu comperta ille profert, quatenus fidei non adversantur, accipimus: ipsum fato functum divino committimus judicio, nec nisi cautè & cum judicio legendum arbitramur.

Quod igitur ad Heliam artificem attinet, bifariam ferè de eo Theophrastus in suis libris loquitur: Semel in genere, ut libro de Mineralibus c. 8. cum de vitriolo in hæc verba scribit: *Quod vitiosus est Deus patefieri finit, quod autem maioris momenti est* (nempè transmutatio in aurum) *vulgò ad hunc latet, usq; ad Heliæ artistæ adventum* (quædam Exemplaria habent, *usq; ad artem Heliæ, quando is venerit*) Quibus explicationis ergò addit: *Æquè enim artes Heliam habent, ac de cætero intelligitur.* Hæc ille, quæ indefinitè & generatim dicta, nemo non ad periodos temporum referenda intelligit, quibus ad suam ἀκμὴν sive florem & maturitatem omnia perveniunt. Itaq; de naturæ absconditis, & artium arcanis perinde accipienda videntur, atq; in Evangelio de Evangelio Dominus & Servator noster ait: *Nihil esse tàm absconditum, quod non sit retegendum; Et Evangelium regni omnibus gentibus in toto orbe annunciatum iri, ipsis in testimonium, & tunc fore finem.* Nam ut is est Helias Evangelicus, cujus virtute & spiritu restituentur omnia, qui in præcursore Domini, Ioanne videlicet Baptista, à quo promulgatum Evangelium, jam tum quidem venit & emicuit; sed in fine mundi idem longè, lateq; in spiritu coruscabit: ita ad eundem modum nobis PARACELSUS chymicarum artium Heliam

am quendam depingit, quarum occulta in apertum sit prolaturus, quando illæ magno quæstu vigentes passim florebunt, quæ nunc radices agunt, qua de re postea. Iterum Paracelsus de ista Heliæ artium definitè & in specie loqui deprehenditur, generaliùs dictum ad hypothesin referens, & uni ferè singulari hominiaccommodans, non ut significationem generalem tollat, sed ut doceat collectivum illud nomen Heliæ ad certum usq; individuum propagari, κατ' ἐξοχήν. Sicut enim Ciceronis seculum aureum fuisse dicitur, quo Linguæ Latinæ puritas, elegantia, nitor, ad summum maturitatis & venustatis apicem pervenit, quæ tamen in uno Cicerone præcæteris vires suas explicavit, & quasi cumulo universas naturæ opes in eo profudit: ita si quis Heliam Latinæ Linguæ tum emicuisse dicat, hoc est tempore Ciceronis in quàm plurimis, in ipso verò Cicerone præcipuè, nihil inquam à sententia Theophrasti diversum in re diversa dixerit.

Heliam igitur, artium, ac præcipuè chymiæ, sic proponit κατ' ἐξοχήν libris mineralium, Tractatu primo: *Verum quidem* inquit, *est, multa in terris adhuc latent abdita, quæ inxtà cum aliis ignoro. Nam hoc scio* Deum *deinceps mirabilia multa patefacturum, & multò plura in lucem producturum esse, quàm antehac nobis omnibus cognita fuerint. Hoc item verum est; Nihil est absconditum, quod non sit revelandum: Ideo post me veniet*, inquit, *cuius magnale nondum vivit, qui multa revelabit.* Hęc ille μαντικῶς de certo ac singulari quodam homine Eadem cap. 4. Tincturæ physicæ explicare videtur, cum inquit: *Horum arcanorum adhuc plura sunt, quæ transmutationem efficiunt, licet perpaucis sint cognita. Nam etsi cuipiam à Deo patefiunt, laus tamen & præconium eorum non statim in vulgus percrebescit, Deo cum arte prudentiam alios celandi præstante, usque ad Heliæ Artistæ adventum. Tunc enim patefiet, quicquid est reconditum.* Quin imò tunc aureum, & gratiæ illud seculum pollicetur, cum dona Spiritus adeò luculentè sese exserturæ affeverat, ut ab omni ævo tantum scientiæ & sapientiæ neget auditum fore: qua de re postea. Mirum sanè hominis augurium, præsertim de quodam uno homine singulari pòst ipsum venturo, cujus, ut inquit, magnale se vivente nondum vivat, hoc est, qui in rerum natura nondum extiterit. Fac enim in genere illud verum esse ut ſtato tempore & Heliana periodò in lucem proditura sint, quæ vulgo adhuc latent: imò quæ nunc Ægyptiorum ferè spolia sunt (ita enim appellare, istorum manibus nunc conclusa, placet) eadem adveros Israelitas devolvenda esse, & ad veros Naturæ magos, qui ut olim Christo, sic eidè nunc in suis fidelibus prosu-

gituro in Ægytum, aperturi sint thesauros suos: unde tamen ista peculiaris Theophrasto futurorum denunciatio? unde, & à quo spiritu profecta personalis designatio? An ut in prognostico Theologico Adamus Nachemoser (ita sonat inscriptio) reformatorem quendam: quem mundi septimum ille numerat, part. 4. lib. 4. cap. 6. ab anno 1590. certò & sine exceptione spiritum Heliæ gestaturum asseverat: ita quoq; consimiliter suum Heliam Chymicarum artium, & naturæ magistrum nobis prædicit Theophrastus, naturali ne sagacia, & apprehensione mentis, præsertim pulvere lapidis & tincturæ physicæ perpurgatæ? an prognosticatione quadam syderali & influentia cœlesti? an peculiari afflatu, nescio quo cujusvé spiritus? Possent ex Paracelso & Suchteno plura in hanc sententiam vel disquiri, vel disseri: Sed quia mihi nec probantur, & de incompertis judicium temerarium est, illa libens prætermitto.

Transeamus ad alteram Quæstionis partem, inqua tempus Helianum explicandum, & ejus emolumentum. Distinguit Paracelsus seculum, quo ipsemet vixit, ut profitetur, Arcanorum monarcha, à seculo pòst ipsum venturo: quorum prius intermedium; postremum hoc aureum & gratiæ & ultimum vocat, in libro tincturæ physicæ (Frustra enim sunt, qui hos tractatus Theophrasti esse dubitant) Quinquagesimo igitur octavo anno ipsius Theoriam fore in flore ait: quo tempore ei omnes sint adhæsuri, & in naturæ pervestigandis arcanis ipsius secuturi vestigia. Praxim item consecuturam admirandam operibus & signis, ita ut in vulgus passim atque infimam plebem abeat, & probetur. Hæc ille. Quæ in quinquagesimum octavum annum non seculi, quo ipse vixit, sed subsequentis (isto nempe milesimo sexcentesimo) eventura prædici apparet ex libris Mineralium, cap. de Vitriolo, ubi & de suo seculo, & de subsequenti in hæc verba scribit: (excessiit enim ex hac vita anno Domini 1541.) Longè, inquit, *Satius esset etiam hac hora sivè nunc temporis hisce rebus operã dari* (nempè arcanis naturæ) *quam indulgere ebrietati, scortationi, aut alteriusmodi nequitiæ. Sed nunc ita ferè tempus, ut scortationi incumbatur, tantisper donec tertia pars mundi occidetur gladio; altera absumpta peste: tertiã vix residua. Tunc in locum suum aut in integrũ res restituetur. Sed prout nunc res sese habent, fieri id nequit. Etiam ordines interire necesse est, & penitus è mundo tolli, aliàs fieri idem nequit.* (Hæc pericope in exemplari Colonienſi in quarta forma edito, ab Arnoldi Birkmanni hæredibus, anno 1570. abest) *Tunc vero*, inquit, *aureum erit seculum, tunc homo ad suum intel-*

Digitized by Google

intellectum perveniet, vivet q; humano more, non pecudum ritu, nec instar porcorum, neq; in spelunca, puta latronum. His Protasis, Epitasis, & Catastrophe Theophrastea, quò ad tempus Helianum, constituitur.

Protasis est in seculi sui moribus, quibus, non modo fit, ut naturæ arcana negligantur & à Deo plerisq; subtrahantur, justo judicio: Sed etiam quod eò gravius (per sceleratam videlicet vitam) malum accersatur, internecionis nimirum tertiæ partis hominum, ut Epitasis docet. Hinc in libris Mineralium cap. 7. cum de Sulphure Paracelsus ageret, *Nisi*, inquit. *contra Deum esset (sic sentio ne quivis dives sit; Nam novit Dominus cui cauda capræ non promiserit) compendio multi invari possent: sed quia opulentia pauperem seducit, ab eo humilitatem & modestiam auferet, in nebulonem eum transformat, satius est tacuisse, & tales in paupertate dimisisse.* Hæc ille. Sic nos ipsi vidimus, cum aliquoties in particularibus (quæ vocant) fructuosum aliquid operatione chymica productum esset: tamen eundem artificem idem opus rarentur reparasse, an ob materialium diversitatem, an ob cœli inclementiam, an ob vasorum inæqualitatem, an propter ignis moderationem (qua in re plurimum situm) an verò quod non visum esset Deo plantatis & rigatis, incrementum dare? Solus enim pro infinita sua sapientia Dominus etiam minimos naturæ motus regit, ut vel effectum soruantur, vel dispereant. Non est igitur ut inficias eamus mores suæ cuiq; fortunæ fabros esse, ut hæc in vulgus non conducant.

Quid de Epitasi dicendum? cum tertiam partem hominum priùs occidendam prædicat Theophrastus, antequam hæc vulgentur & passim innotescant? Sanè si vel exsibilandus sit Theophrastus ne ejus auguriationes attendamus: tamen, ut ex Sacris Literis apparet pòst cladē ingentē piorum, qua mors & infernus (quæ sunt portę inferorū) quadrantem terræ occident gladio, fame, peste, perq; terrestres feras (ut est Apoc. 6.) quando jacebunt corpora sanctorū, ac præcipuè Ecclesiæ testiū in urbis magnæ plateis, quæ spiritualis est Sodoma & Ægyptus. Apoc. 11. finito nempe illorū testimonio sub desinentis bestiæ tempus, Tunc interibit tertia pars hominum. Solventur enim Angeli alligati ad veteris Romani terminū Euphratem, parati ad horam, diē mensem & annum, ut occidant tertiā partem hominum (nempè impiorū) Apoc. 9. Sanè, si qua est, hùc referenda videtur Theophrastea illa ordinum abolitio, id est ordinum bestiæ, non Magistratuum & principum piorum, sed quatenus bestia plena est nominibus

bus blasphemiæ, quæ simul cum pseudopropheta exuretur igne viva, ut ante Iohannem sanctissimus propheta Daniel disertis de bestia verbis testatur, c. 7. Tunc nimirum res in integrum restituetur. Tunc enim Ecclesiæ facies renovabitur, & regna mundi subjicientur sceptro Christi? Iudæis etiam ad fidem conversis, ut antè hanc disquisitionem alibi nobis testatum ust.

Atq; hûc Theophrastea Catastrophe quoque pertinere posse videtur, qua dicit, tunc futurum aureũ seculum, quando homo nõ belluino more vivet, instar suum, & in speluncã latronũ & usurariorũ, ed ut hominẽ decet. Huc enim Paracelsica temporum distributio quàdrat, licet nesc.o quo Spiritu ab ipso prædicta & ad ἀκμὴν Heliæ Artistæ ab ipso relata sit: quando ipsius Theoria cum Praxi florebit, & passim, ut ait, in vulg⁹ dispergetur. Proindè satis animadvertimus, quid causæ sit, cur in vulgus haud quidquã fere hodie perveniat ex chymia, ꝙ alicujus sit momenti: licet omnia non solùm plena sint librorum, sed inter Christianos & Mahumetistas nihil frequentiùs passim exerceatur atq; ars chymica, adeò nullus non orbis angulus redolet fumis chymicis! Quid igitur? omnis ne spes sublata? & ante Helianum illum temporis articulum non licebit per Theophrastum arti chymicę ullis vacare, nisi penitus & se & sua perditũ ire velint? Non ita Theophrastus. Nam etsi nihil invidentius est hoc hominũ genere, nihil magis variũ & fallax: tamẽ in libro Tincturæ Physicæ aperte idẽ scribit, Non solũmodò ultimũ seculum gratiæ & aureum sibi adhæsurum, cum ista in vulgus passim celebrabuntur; sed etiam nunc intermedio seculo promovendo se hæc scribere ait, quò veritatis amantibus usui & ornamento esse possint. Et in Manuali lapidis Philosophorum disertis verbis ait: *Quæ nunc scribo, ita scribam, ut Astrales duntaxat ea percipere possint, ijsque uti & frui, & de ijs gloriari.* Et addit, *Hæc etiam alterius diligentiæ, quem discere non pudet, percipi possunt, cum ista gravia non sint, quin labore & industria percipi queant.* Hæc ille. Quæ si attendantur, apparebit Theophrastum non huic solum rei natos Astrales, quos Suchrenus videtur Mentales vocare, verùm etiam alios, labore & industria, quibus carbones (ut alibi Theophrastus loquitur) non sordent & qui experiendi cupiditate flagrant, posse ista utcunq; consequi, quorum in numero profiteri me nomen hactenus quid vetat, quatenus & officio, & Naturæ legibus, & charitati Dei & proximi hæc non repugnant?

Sed misso Helia Theophrasteo, cujus exquirendi causa ista

ista solùm attigimus: (fides enim penes auctorem esto) nos jam tertio & post remo nostra Disquisitionis loco contrà eos contendemus, qui transmutationem metallorum vel fieri posse negant, vel ordini creationis adversari, tanquam si potentia Dei attentaretur, affirmant. Gravis accusatio, si vera sit. Sed præcipites ejusmodi censuras, rationibus, & ad oculum propositis demonstrationibus, hoc est, experientia, quæ, ut dicitur, etiam stultorum est magistra, refellemus: In cujus rei fidem syncerè antè omnia profitemur nos nihil hîc nisi naturalibus mediis attentare, cum sine motu naturæ ars tota sit inanis. & naturæ artifex duntaxat famulus & minister existat: nihil ad eam de suo addens. Petimus ergò primò ne præjudicio premamur: deindè ne (quod in omni scientia fieri consuevit) illotis manibus, & ἀναλφάβητοι lectores, hoc est, rerum mineralium prorsus imperiti, & criteriorum metallicorum expertes, huc accedant, ne vel in judicando se ipsos fallant, vel in reprehendendis aliis suam prodant ignorantiam & livorem, cum proprie artifices de arte & judicare possint & debeant, ut vetus habet proverbium.

Principio igitur citrà ambiguitatem de his judicare volentibus ab aurificibus & æstimatoribus argyrocoporum & metallariis discendæ sunt solennes illæ probæ & examina, quibus aurum & argentum à reliquis metallis secerni, & te ipsa sequestrari solet. Nec enim Lydius lapis hic sufficit, & in operibus Sophisticis imponere potest, si non alia accedant ad affricatum colorem criteria. Proindè & principatus & Respublicæ omnes plurimùm debent non tàm Guardinis & aurificibus, qui examina hæc usurpant, ne falsa nummorum & æris non cusi merce adulterima simpliciores circumducantur, quàm ipsis horum examinum inventoribus, qui quidem rerum mineralium peritissimi fuerint necesse est, quando & causas harum rerum investigare oporteat, & experientia probari, quod sine negociatione chymica fieri nequivit. Itaque non omnes Alchymistæ semel in universum sunt proscribendi, licet impostoribus, & circulatoribus (hoc est cakchymistis non sit patrocinandum: cùm non parum inter hos & veros naturæ indagatores & philosophos intersit, quod & in ipsa medicinali facultate satis superq; comprobatur.

Primum igitur Criterium est ignis Cineritij, quod & fulmen dicitur, & probatio per plumbum. Quæ quò severior sit, sumantur cineres ex solis ossibus combustis ad albedinem: aliàs verò tertia ex ossibus, binæ verò partes ex cineribus vulgatibus per lixivium defecatis & exustis denuo, & cave-

& caveatur ne ossa suilla subintrent, quæ omnia corrumperent. Omnia autem subtiliter trita persetaceum transeant: postea insparsa aqua tantisper humescant, ut vel in modellis (quæ & mortariola vocantur) catilli, quæ & capellæ, per se, vel paropsides in vasis testaceis fiant, & probè levigentur, desuper impacto pistillo ad id formato. Sed hæc necesse est ab experienti demonstrari. Postquam igitur interjecta hora una atq; altera, super imposita tegula, ut vocant, incanduerint in fornacula, imponatur duplum plumbi, vel triplū, vel quadruplū, ratione materiæ, quæ imponitur & quæ probanda est, idq; sensim. Nonnunquam quindecim pondera plumbi adhibenda sunt, in extremis examinibus, si alia ratione eò mari & quicquid est auri & argenti à cæteris metallis & scoria secerni nequeat. Ita fiet, ut cum plumbo reliqua metalla exurantur, & in fumum abeant, ac scoriâ ad exteriora propellant, auro & argento solis residuis quę propterea quòd in igne sola perdurent perfecta dicuntur, reliqua verò imperfecta, ex fixo vel non fixo sulphure, ut post intelligetur, &c.

Altera probandi ratio est per aquā valentem sivè fortem, quam vocant quartationem, eò quòd quatuor vel minimùm tribus partib. argenti opus sit, si quarta pars auri cū argento mixta ritè sit inde separanda per aquā fortem. Quod si minus argenti fuerit, aqua fortis (nisi modum excedat probationis) id non solvet debitâ ratione: si plus quatuor partib. argenti fuerit, solutionē promovet, sed aurum ferè lancinat. Fiat ergò aqua fortis ex una parte vitrioli calcinati, altera crudi, tertia salis nitri; Hæc ferè cōmunissima est ratio. Potest tamen tantundē salis nitri sumi, quantū est vitrioli, quæ erit tantò fortior: nisi fæcum pars adjiciatur ex aqua forti, jam anteà semel facta, quod caput mortuū vocatur. Sed his de reb. editi sunt libri à monetariis, aurifabris & metallistis: quò ablegamus lectores, inprimis ad Georgij Agricolæ de re metallica librum 10. Cum hæc cōmitterentur prælo incidimus fortè in eruditissimos Libavij viri clarissimi libros, qui omniū facile princeps est & si nobis antehac ignotus. Is abundè omnia præstat. Aqua fortis habita purgetur ab omni fæce: nempe solvendo argenti drachmam in semuncia aquæ fortis in ampulla vitrea levi calore suppositō, quę dissoluto argento mox injiciatur in reliquā aquā fortem, sivè una, sivè duæ libræ fuerint. Fiet hæc instar lactis alba & turbida: mox residendi spatium detur per noctem, & aqua erit clarificata, omni fæce ad fundum vasis depressa. Hac utimur ad separandum argentum ab auri rāmentis, supposito calore ampullæ vitreæ, ita ut unciæ me-

tallī

Digitized by Google

talli in tenues bracteolas extensi & convoluti, more Cylindri, superfundantur unciæ duæ aquæ fortis: residebit, si ferè quarta pars auri argento permixta est, in fundo integra: sin minus plerunque ramenta & nitellæ pulveris nigri speciem referent. quæ exemptæ aqua tepida sunt eluendæ & postea igniendæ in crucibulo, auro sese, quale est, subjiciente visui, quod exemptum affricetur coticulæ probatoriæ, aut fundatur. Sed hæc non est nostri instituti longiùs persequi, cùm undè peti possint ostenderimus.

Tertia aurificum vulgata ratio est per Antimonium faciendi Reguli ex permixtis cum auro metallis, undè eliciunt aurum purum, si impositum catino per prunarum superinductam flammam, juvante folle, mundetur, quo ad omne stybium sive Antimonium evaporaverit. Residuum per aridas vini fæces & Halinitrum reducitur.

Ultima probandi auri ratio, & quicquid fixum non fuerit, separandi est Cementum regale cum lateribus minutissimè tritis, quantitate dupla ad reliqua, & sale pisto, & vitriolo calcinato ita ut stratum super stratum fiat super laminas sivè bracteolas tenuissimè extensas in tigillo vel catino fornaculæ imposito, & probè lutato. Ignis tandem carbonum excitatur, ut crucibulum pòst calefactam fornacem continuò rubeat, ita tamen ut laminæ ne fundantur nimia ignitione, quod ad aliquot horas solet continuari, tres quatuorvé, unde affinatur aurum.

Hæc specilla & criteria internoscendi auri argentiq; (quæ sola in igne manent) propterea perdiscenda sunt, quod sine his omnis ratio sit cæca de metallis judicandi ac disputandi, nedum tractandi. Itaque relegandi omnino sunt nasutuli isti homines, qui censoriam virgulam sumunt sibi adversus Chymicos, priùs ad metallarios & aurifabros, undè discant, quæ sit ratio & vis metallorum in igne, & quæ examinandorum ratio, ne cum ratione insaniant, si contrà experientiam contendere velint. Sed his præmissis ad institutum accedamus.

Qui transmutationem metallorum dari negant, orsi à principiis metalla componentibus, negant Chymistas hydrargyrum & sulphur componentia eorum principia rectè statuere. Sic Balthasar Hagelius Iesuita Philosophiæ in Academia Ingolstadiana Professor, in ea quam de metallo & lapide disputationem edidit, pro laures respondente Andrea de Luchis Austriaco, anno 1588. Thesi. 7. scribit. titulo de materia (libet enim Sectæ causâ, quæ sola philosophiæ penetralia

tralia jam sibi vendicat, indè arcessere disquisitionis hujus fundamenta, quibus refutatis, cæteri tùm veteres, tùm neoterici, quorū vestigia Hagelius sequitur sua sponte corruent) Sic igitur inquit Thesi jam dicta: *Alchymistæ novum & maximè superstitiosum genus hominum, metallorum omnium principia pertinacissimè contendunt esse sulphur & hydrargyrum sive arg. vivum.* Eadem explicans thesi 12. addit: *Res ad chymicos redit, Hi quod ipsi sese ex sulphure & hydrargyro metalla fabricare putent, ex sedem naturam conflare non sine multo fastidio contendunt.* Hæc ille. At quomodo susceptum probare conatur? *Quod metalla ex sulphure, inquit, & argento vivo non fiant, ita probandum est: Si res ita habent ut volunt chymici, cur sulphur & argentum vivum in venis metallicis omnibus aut plerisque aut metallis in puteis ipsorum non reperiuntur?* Hæc est prima Iesuitæ ratio, ab ortu metallorum, sivè loco potiùs ducta. Arguit deindè ex proprietate componentium. *Et cur*, inquit, *proprietates sulphuris & argenti vivi non habent? Quid enim sulphure ad flammam concipiendam aptiùs est? At metalla non sunt φλογιστὰ.* Item, *Nullum argentum vivum concrescit frigore, ut experientia & Arist: Meteor. cap. 8. auctor est. Metallum autem nullum est, quod non frigus densarit. Quomodo igitur ex hydrargyro factum sit?* Hæc sunt Iesuitæ principia, quibus metalla negat sulphure & argento vivo constare: quib. fortasse rectiùs obviam iremus, si ad oculum statim adhibita demonstratione, hoc est, ipso facto, evanias istas ratiunculas everteremus, juxtà illud Poëtæ.

Nec locus ingenio est, oculi te iudice vincent.

Veruntamen ad objectu breviter respõdebimus priusquã rem facto firmemus. Quod in metalli fodinis omnibus, aut plerisq; sulphur & argentum vivum negat reperiri, ubi sunt venæ metallicæ, & contrà in puteis sulphuris & argenti vivi negat metalla esse: quis non videt inde fieri, quòd hic semina duntaxat metallica sint, & quidem extrusa à natura & dispersa, antequã metalla fieri potuerint: ubi autẽ venæ metalli sunt, arg. vivum & sulphur non ita frequenter cõparent, eò quòd principia componentia omnia in composita jam transierint, hoc est, in metalla concreverint. At si quid vellet efficere, probaret, nullum in venis metallicis uspiam reperiri arg. vivum & sulphur. Hoc enim (tametsi probabiliter tantùm arguit) non solùm Physici & Philosophantes cæteri asseverant (quod callidè Iesuita declinavit) verùm etiã Chymistæ quidã non ignobiles à mineratiis minus experientibus decepti sensérunt. Sed hoc aliter se habere testib. oculatis & fide dignis & mine-

& minerarum peritis monstramus, & quod ad rem facit, ab Alchymia alienis. Primus est Christoph. Encelius Salveldensis, qui de re metallica tres libros scripsit, quos præfixâ epistola ad Christianū Egenolphū civē Francofurtensē, Dn. Philippus Melanthon curavit edendos: impressi sunt anno 1554. in 8. forma demū ab hæredib. Christiani Egenolphi. Is libro primo cap. 1. in hæc verbā scripsit: *Fuerunt*, inquit, *qui negarunt principia metallorum esse argentum vivum & sulphur.* Causam affert ab iis adductam: *Quia olim talia scilicet argentum vivum & sulphur in natura sua non reperiri dicebant, ut in fodinis.* Sed hi maximè errant, addit; *Nam reperiuntur*, inquit, *in nostris fodinis in natura sua tum argentum vivum, tum sulphur vere metallorum principia.* Hæc ille. Cui similia docet experientissimus vir Iohannes Mathesius, qui cum Pastorem ageret in valle Iochimica nobis explicationem locorum sacræ scripturæ exhibuit, quæ de fodinis, mineris & metallificio agunt, theologicè & physicè ista pertractans, ipse testis oculatus. Sic igitur in Postillis Sareptæ luculentissimo stylo Germanicè editis Norinbergæ, anno 1562. in tertia concione, de ortu, incremento, & decremento metallorum, parum quidem æquus Alchymistis, sed tamen quę viderat fideliter commemorans; *Alchymistæ*, inquit, *propositum ab ipsis traditum ad opus sivè probam perducere non possunt, hoc verum est: nihilominus tamen experientia testatur, inquit, ubi venæ sunt divites, & minerę uberes, quod sine sulphure & argento vivo non sunt.* Hæc ille. Quæ nominatim regionibus & fodinis citatis probat, addens, *in generatione & incremento metallorum oportere ut simanus adesse argentum vivū.* Eadem documenta sulphuris adducens multis locis testata, tandem concludit: *His adducti signis minerarum periti cum ita sentiunt, qui metalla ex argento vivo & sulphure nasci docent; sicut elegans distychon Philippi Melanchtonis in hac ipsa valle factum testatur, nempe.*

Lactea ubi fumis hydrargyra mixta coquuntur
Sulphureis, venæ semina prima novæ.

Hæc Mathesius. Vbi ista Philippus videns indignè à quibusdam umbratilibus Philosophis & pseudoMedicis flagellatur, quos ita scribere non pudet: *Valeant somnia Melanchtonis, Titelm. & chymicorum, qui his adhærere videntur, qui dum ponunt Mercurium & sulphur pro proxima metallorum materia, omnia confundunt.* Vtrum somnia potiùs sint, quæ isti ex cerebro suo comminiscuntur; an quæ sensus & experientia Philippo demonstrarunt, & testes oculati fatentur, judicet æquus lector.

Refutata Iesuitæ ratione, de loco ortus metallici, ad alteram è propriis consequentibus accedamus. Metalla, inquit, proprietates sulphuris & argenti vivi non habent, ergò ex his non sunt orta. Priusquam de proprietatibus; & antecedente agamus, placet conclusionem re ipsa evertere, & ipso facto demonstrare, metalla ex argento vivo constare, in quod resolvuntur, & ex quo componuntur. Duæ sunt viæ apud Alchymistas altera quæ dicitur humida, quę fit per aquas & solutiones: altera quæ dicitur sicca, quæ fit per pulveres. Vtriusq; documentū edamus, quomodo metalla vel horæ spatio tàm mollia, quàm dura in argentum vivum currens converti & resolvi queant. Prioris exemplum esto in plumbo, quod limetur, vel rasile fiat, scalpro detritum: vel fusum mox inter duas patellas ligneas (creta inductas) pulverisetur minutè, qualis est arena plumbea ferè clepsydrarū. Ad hujus analysin in sua principia talis præparetur aqua. Recipe aquæ fortis purificatæ uncias duas, dissolve in ea argenti vivi communis unciam unam in ampulla vitrea probe obstipara, levi carbonum igne supposito, donec in aquam limpidam abierit. Postea remove à calore ignis, & aperto ore sensim injice unciam unam plumbi rasilis vel pulverizati Effervescit enim aqua spontè, & tumultuatur, si simul omnia aut nimis ingeras. Inde iterum obtura orificium vitri, & aliquantisper dissolvere sine aquam: mox videbis vulgare argentum vivum, quod priùs in aqua fuerat dissolutum, subsidere instar calcis & pulveris albi, plumbi verò ramenta oculis spectantibus, si agitentur, resolvi sensim in arg. vi. currens, adeò ut quandoq; tres partes unciæ ex plumbo sint futuræ arg. vivū, quarta pars circiter (si ritè omnia peracta fuerint) scoria & fæx sulphuris plumbi superstes. Quibus peractis, effunde aquam fortem in aliud vas vitreum. Reliquum arg. vi. ex plumbo facti, eximè, & trajice per corium vel linteum cum chorda (uti moris est) cōpressum & constrictum, & videbis, quantum ex plumbo elicueris Mercurij vivi, & quantū restet fæcis terreæ & sulphureæ. Caleē quoq; albā ex dissolutione arg. vi primo in aquam impositi subsidentem collige, quæ vel ulterius præcipitari poterit in pulverem rubeum per aquam fortem, vel revivificari in pristinum argenti vivi pondus, per sublimationem & decoctionem, chalybis frusto impositio aquæ communi, ut rerum chymicarū peritis notū est. Ita ad oculū evidenter apparebit, quomodo plumbū in arg. vivum redeat, ex quo fuerat ab initio creatum, ponderetiā residuæ fæcis id testante, quantū plumbi in hydrargyrū abierit, quod

rit, quod à cõmuni nihil discrepa[illegible] nisi quod sit lividius paulò & segnius: prout cujusq; metalli [illegible]ura peculiaris postulat: sicut contrà id quod ex ferro fit, o[illegible]niũ vivacissimũ & agilimũ est. Neq; hic disputo, cur unus Mercurius alterũ resolvat, vulgaris (inquã) in aquã transparentẽ resolutus, eũ qui inest plumbo eliciens, & vivũ permittens, cũ prior ex resolutione in calcem totus subsidat. Hoc tantùm animadvertì velim, distinguì manifeste duos hos Mercurios, ne quis permisceri putet, & proximum metalli esse vivum, alterum in aquam resolutum remotiorem, quippe per quem ille metallicus elicitur, & non in aquam nubis, aut transparentem, sed in hydrargyrum resolvitur. Sunt & aliæ viæ resolvendi plumbum in Mercurium citrà omnem mercurium, maximè per sal ia, plumbo prius calcinato: sed quia momento fieri nequeunt idcircò commemorandis his supersedeo, ne aliquot dierum speciem afferat lectori tædium.

Accedamus ad duriora metalla, quæ rebus siccis dissolvemus. Deligamus chalybem, utpote ferri depurati nucleum. Hujus limetur semuncia, & ponatur in Crucibulo, super imponatur semuncia salis armoniaci minutissimè triti, cum uncia Mercurij sublimati (quinon cum arsenico, sed cum salibus & vitriolo sublimatus sit) permisti & priùs pisti: mox crucibulum collocetur in medio leniter accensarum prunarum, idq; sub camino, auraere libero. Quàm primum calorẽ sẽnserit sal armoniacum cum sublimato incipiet sublimari (Cavendus autem est odor, propter Mercurij venenositatem, ne imprudentiùs naribus excipiatur) Paulò pòst incipiet sal armoniacum cum sublimato fundi & fluere, quo, ad tria vel quatuor momenta, peracto (visu enim tutò percipitur sub camino) statim crucibulum auferatur, & sponte refrigescat: postea super patella diffractum monstrabit chalybis limaturam majore exparte sui in argentũ vivum abiisse, quod patella vel vitro exceptum per linteum exigatur, unde perspicietur limpidissimum & ita vivacis naturæ, ut in plano decurrens quasi subsiliat, adeò igneæ naturæ est Mars sive chalybs. Quin ne in vase ligneo, ne sẽsim evolet pene ulla observandi ratione conservari potest; sed in solo vitro firmiter obsignato. Est tamen verũ & naturale hydrargyron, omni proprietate hydrargyri constans. Sed apprimè cavendum est, ne inter resolutionem paulò largior mora intercedat. Statim enim subvolat, longeq; citiùs, quàm aliud quodvis durorum aut molliũ metallorũ, ac etiã se immiscet salis armoni-

Digitized by Google

aci & Mercurij ſublimati [illegible]æ. Quòd ſi ſottè quis dubitet, vivum hunc mercurium [illegible]blimato defluere, is ſi velit per alembicum in receptac[illegible]n exhalationem excipiat, & in phiala vitrea hæc eadem factitet, videbit que ſublimati & armoniaci priſtinum pondus ſ[illegible]pereſſe, demptis fæcibus ferri, ſive ſulphure terrenoſo chalybis, & inde producti hydrargyri. Sed & alia ratione probari poteſt ex ſublimato non defluere, nempè ſi loco limaturæ, fruſtum chalybis immittas, facilè experimento cognoſces, nihil ex Mercurio ſublimato (qui tamen in aqua decoctus ſine ferro non facilè revivificatur) mercurij vivi relinqui, ac proinde ex chalybe limato, non autem ſublimato id hydrargyron fieri. Idem judicium eſto de cupro & argento. Pari enim modo parantur, niſi quòd paulò diutius fluere ſuperjectos pulveres oporteat, quàm in chalybe reſoluto. Ac ex hydrargyro cupri (ſeparato jam ſulphure viridanti) prætioſiſſimum paratur Turbit minerale, cum oleo vitrioli & ſpiritu vini, quod ſaltem cum ſaccharo roſarum ſumptum in quantitate grani eximium & expertum eſt contra Peſtem remedium, etiam poſt infectionem, & quidem citrà omne periculum, priusquam elabantur 24. horæ, quod ipſemet cogente periculo, cum cætera omnia deficerent, in meis expertus ſum. Neq; curo quod Suchtenus in tractatu quodam antimoniali, diriſſimum venenum pronunciat mixtum Marti, neſcio an ullo experimento eductus, necne? Hoc enim meum certum eſt experimentum hactenus innovium. Sed medica non tractamus.

Diximus de mollibus & duris metallis. Aurum enim veluti medium eſt, & extremitatum centrum, ac proinde temperatum, in quo activa non prævalent paſſivis, & contrà, ubi alius modus inèundus eſt ſeparàdi Mercurij ipſius per Mercuriũ. Argentum verò, ſoror auri, & veluti compar, pondere & colore deficiens & inæquali complexione & fixionis infirmiore permanentiâ. In exceſſu vero dura ſunt cuprum & ferrũ, in defectu verò mollia ſtannũ & plumbum, quorũ hoc mollitie reſpondet duricici ferri è regione; ſtanni autè mollities duricici cupri. Sed eſt & aliud inſtar metalli, ſi non metallum, quod neq; durum per ſe eſt, neq; molle ſub mallei extenſione, ſed duntaxat friabile & fuſile, quale eſt Antimonium & quod ab eo degenerat Byſemutum (Hydrargyron enim principiũ eſt metallorũ, non metallũ propriè) Diſtinguuntur a. mineralia in majora & minora. Majora, quæ ex Mercurio & ſulphure originem ducunt: Minora, quæ Mercurio carent, ut Sales, alumina, ſulphur &c. Antimonium igitur quoniam argent[illegible]

Digitized by Google

gento vivo & sulphure constat, licet non in metallū duratum sit, nec ductile: tamen & ipsum metallicū esse cōvincitur. Hujus regulus per aridas vini fæces halinitro calcinato factus perinde hydrargyron effundit, ut ferrum, & cuprū, & argentum limata, si tritus eodē artificio per viam siccā, ut dictū est, resolvatur in crucibulo, quemadmodum chalybs, quod tamen in plumbo limato nō eadem ratione fieri cōpertum est.

Ostendimus hactenus, ut Metalla in Mercurium resolvantur: subjiciamus quomodo ex Mercurio, beneficio sulphuris metallici, metalla componantur, constet de eorum genesi, quod in efformatione plumbi patebit. Fundatur plumbum in testa, & reverberetur agitando super carbones dum in calcem sive pulverem flavescentem abeat. Huic trito affunde aceti destillati tantum ut spitamam superemineat, & simul permittantur ita triduum. Interea dulcesceet acetum per extractam animam Saturni. Limpidum quod fuerit per inclinationem à calce effundatur. Hujus aceti si aliquantum decoxeris (saltem crucibulum plenum) donec acetum totum evaporaverit (leniter autem id fiat propter impetuosum tumorē aceti, ne ebulliens dispereat effluendo) videbis in fundo residere in palpabilem pulverem suberoceum, qui est anima, sulphur & essentia plumbi, nullo pondere, ne fortè plumbum *ipsum corporale* existimes. Hoc ad oculum subjecisse libuit, ut *sulphur extractum* ex metallis, quod tamen ad aliquam fixationem pervenit, cerneretur. Reliquum aceti sivè extractionem illam ex plumbo animam continentis serva, & dissolve in aquæ fortis communis uncia semiunciam arg. vivi (ut moris est) cui dissoluto infunde sensim tantum reservati aceti (ejus puta quod animæ plumbi extractionem in se habet) quantum est aquæ fortis, & videbis statim Mercurium resolutum instar pulveris residere, tractā in se anima Saturni. Effuso igitur liquore, residuam illam materiam Mercurij in pulverem redacti in crucibulo per se funde, & habebis ex Mercurio plumbum verum, naturale, per artem factum, ita ut nemo negare possit metalla ex Mercurio & sulphure gigni atq; effici, naturali ac vera genesi.

Sed tempus tandem est, postquam ipsa ostendimus (ut quivis experiri potest) metalla ex hydrargyro, cōtra vulgares physicos & philosophos, proximè originem ducere: ut ad Iesuitæ rationem, ex propriis consequentibus ductam, respondeamus: quod quanquā opus non erat, quippe conclusione ipso facto & demōstratione, quò ad sensum, eversa: tamen ut hominibus sibi placentibus in suis argutiarum vani-

tatibus, satis faciamus, non pigebit etiam hæc somnia brevibus discutere. Non habent, inquit, proprietates sulphuris & argenti vivi metalla: Cur obsecro? quia, inquit sulphure nihil ad flammam concipiendam aptius est: at metalla non sunt φλογιστὰ. Ridiculè, quia sulphur in metallis ad aliquam fixationem pervenit, ita ut in imperfectis cum Mercurij eruditate sulphur quidem evaporet, licet non sit in flammabile, in perfectis autem penitus hydrargyron fixavit, ut nec evaporet, nec cremetur. Quod quò melius intelligatur, sciendū est, τὸ φλογιστὸν esse quidem proprium omnis sulphuris, adde & solius sulphuris in omnibus rebus insiti, at non semper ei est proprium. Quippè fixari potest, idq; perfectè vel imperfectè. Imperfectè fixum & materiæ immixtum non incenditur, tamen evaporat in igne: perfectè fixatum manet. Atque hinc metallorum in igne evaporantium vel permanentium perfectio, vel imperfectio maximè oritur. Hujus rei documentum in igne præbet Antimonium, nondum ad extensionem mallei usq; fixum, sed tantum friabile & fusile. In eo enim sulphur, quod congelavit argentum vivum in massam terrenosam (extra reverberationis artificium ajo. quandiu manet compositum) non inflammatur, sed cum Mercurio evaporat in igne penitus, nempè ipsa ambo in massam naturâ simul conjuncta. At si sulphur ex Antimonio eliciatur per extractionem, tunc est sicut sulphur commune, & perindè sicut illud φλογιστὸν Non loquor de rubedine, quā chymistæ extrahunt: sed de vero naturali sulphure subviridi. Id hoc argumento probabis. Rec. Aluminis & salis nitri unà quantum sufficit; Fac aquam valentem, vel etiam communem aquam fortem fume, ut moris est, cui ponderatæ immitte dimidium salis testi: Postea tere Antimonium subtilissimè, & immitte in pauxillum hujus aquæ tantum Antimonij triti, ut ei supernatet aqua ad quatuor digitos: Sensim autem immitte, ne aqua efferveſcat insolentius. Cum virorem aqua conceperit in phiala extracto sulphure subtilissimo, statim effunde, & aqua communi tepida immissa subsidebit sulphur, veluti commune viride, quod ipso facto probabis esse φλογιστὸν, & nihil à vulgari hac in re differre. Sunt & alii hujus sulphuris separandi modi per viam siccam; Nobis humida sequestrasse satis est, ad id quod volumus conficiendum. Colligamus igitur argumentum & Iesuiticam proprietatem sulphuris evertamus. Si enim sulphur in antimonio non est inflammabile (quod tamen nondum ductile est metallum, & à quo separatum ardet) quantò minus in cæteris sive perfectis, sive imperfectis me-

Digitized by Google

tallis necesse est inflammationis proprietatem servare, in quibus jam ad malleationis usque fixationem pervenit? Priùs est verum, ut experimento patet, Fundatur enim Antimonium ante follem, & evaporabit sine inflammatione. Ergò & posterius verum est: idquè tantò magis, quantò ad majorem fixationem in metallo, quàm in Antimonio, sulphur pervenit. Nam separatum à metallis non amplius inflammatur propter aliquam fixationem, ut patet in plumbo, qua de re antè egimus. Eadem ratio est argenti vivi, quod frigore non concrescit, scilicet per se, & solum. At cum in metallum cum sulphure concrescit & fundi potest, frigore congelascit, ut videre est in genesi plumbi ex Mercurio, & vel in Antimonio patet, in quo tamen fixionis permanentia nulla in metallum per extensibilitatem facta est. Apparet igitur elumbia esse Iesuitæ argumentum, & ad speciem sophisticam solùm composita, ac nescio quid futilis, sed planè nihil solidæ rationis præse ferre. Hoc & illi, & ejus complici Peterio responsum esto, qui in suis libris de communibus omnium rerum naturalium principiis & affectionibus ita scribit lib. 8. cap. 19. *Quidam*, inquit, *rerum metallicarum perspicacissimi, de quibus etiam subtiliter & accuratè scripserunt, affirmant, primum ac summum fundamentum quo nituntur & sustentatur ars Alchymiæ, nullum esse: quo intelligere licet ipsam artem (si modo ars dicenda est, quæ in se nihil veri ac certi habet) inanem ac falsam esse. Etenim Alchymistæ putant materiam omnium metallorum esse sulphur & argentum vivum: quamobrem profitentur, se ex varia sulphuris & arg. vivi invicem cõmixtorum temperatione, posse quodlibet metallorum efficere, in quo sanè vehementer falluntur. Nam si sulphur & argentum vivum est materia auri & argenti, ergò in venis, in quibus generatur aurum & argentum, apparebunt aliqua vestigia sulphuris & argenti vivi: similiter etiam in venis sulphuris & argenti vivi reperientur aliqua indicia auri & argenti: Sed ipsi qui totam penè vitam curiosissimè lustrandis considerandisque venis & locis metallorum consumpserunt, nunquam tale aliquid reperire potuerunt. Quare falsa est opinio Alchymistarum, & aurum quod ab ipsis fit ex sulphure & argento vivo non est verum aurum. Non enim, ut dictum fuit, talis est materia veri & naturalis auri, &c.* Hæc hypothesis principiorum, quæ metalla componunt, utrum à Iesuita Peterio rectè negetur, & proinde veri & naturalis auri effectio & generatio per chymiam explodatur, satis superque jam ostendisse putamus, undè non mirum est, eum præconceptis hujusmodi falsis opinionibus fascinari, ignoratis prin-

cipiis, & eundem in tota reliqua disputatione, perinde, ut & Hagelio accidit, nihil solidi posse afferere. Sed pergamus ad reliquam telam pertexendam.

Altera adversus Chymistas ab Hagelio suscipitur de metallorum distinctione defendenda opinio: qua specie ac differētia essentiali ea vult distingui, ac proindè metalla in metalla non posse transmutari colligit. Tertia deindè directè contra chymistas intenditur, de mutua metallorum transmutatione, in qua nullam substantialem metallorum transmutationem arte fieri posse statuit. Cui opinioni Pererius supra citato loco quartam adjicit, nempè nullam per artem non modò transmutationem fieri, sed nec de integro effectionem sive productionem veri auri naturalis esse, quibus explicatis & discussis, Disquisitionis nostræ finem faciemus.

Quod igitur ad distinctionem metallorum attinet, cùm omnia pariter ex sulphure & hydrargyro concreverint, ut demonstratum est, & ipso facto deprehenderimus, ea solùm quò ad hydrargyron purius vel impurius, & quò ad sulphur fixum vel cremabile differre, juxta diversam contemperationem eorum per sal sive terram metallicam concurrentē cum sulphure, non quidem eorum opinionem improbare possumus, qui negant essentifica differētia speciali metalla differre, sed tantum ratione accidentiū diversorū, in mineris supervenientiū, quæ diversa metalla faciunt: sed tamen dicis causa supponamus ea differre speciali forma, nunquid una forma corrupta alteram inducere ars nequit? nempè si substernatur materia formam appetens, & impulsu causæ efficientis naturalis, ac debitis adminiculis in actum prorumpens? Sed de his postea. Non enim species in species mutari dicimus, velut argenteitatem in aureitatem, sed individua specierum corruptioni & generationi metallicæ obnoxia & mutabilia. Videamus verò quomodo Iesuita suam sententiam tueatur. *Communis*, inquit, *multorum est opinio, solum aurum inter metalla perfectam speciem habere, cætera omnia esse quasi quædam rudimenta & initia auri tātùm, ac proinde inter metalla aliud discrimē nō esse, quàm inter perfectum & imperfectum in eadem specie; verùm contrà hanc opinionem sic agere possumus. Ferrum non est myxtum imperfectum, quale est Nix & cætera, quæ ex tῶ μιττωμενῳ fiunt. Quis enim credat? Ergò est mixtum perfectum.* Egregia sanè ratio, si hoc est ratiocinari, præsertim in philosophia & scientia naturali. Quis enim credat? inquit; Annon principium his apertè postulat, & mixtum esse perfectum colligit, quia ipse cum suis non credit, quod sit imperfectum? At cum sæpe

ferro

ferro pluisse legatur, sanè quæ in μετάβασιν fiunt, longè similiùs est, ferrum & reliqua metalla imitari, quàm secus. Itaque quod addit, *idem licebit dicere de auro, argento & cæteris*; tantundem ponderis habet, quantùm prior ratio habuit. Reliqua argumenta, ut & alterius cujusdam, qui ex suppositione terminorum Logicorum arguit, metalla differre specie, non tenent nisi addicantur propriis principiis naturalibus. Etsi enim de individuo hoc plumbo prædicetur plumbum in specie, & de specie hac metallum in genere: tamen ista distinctionis causa dici possunt, ex usu loquentium, non rei natura. Sed pergit Iesuita. *Et, vel unica metallorum substantia est*, inquit, *& qualitates diversæ: vel non est unica substantia. Si unica est substantia, tùm veræ erunt illæ, plumbum est aurum, & vicissim aurum est plumbum. Tum quoq; non erit difficile ex plumbo aurum conficere, cum non sit difficile, qualitates, quæ à nulla peculiari forma cohibentur, à plumbo tollere, & quæ auri sunt inducere. Etiamsi hactenus nullus omnino repertus est, quem aurum omni ex parte probatum confeciſſe liquido constet.* Ex quo conficit non esse metallorum unicam substantiam. Respondemus satis patuisse ex substantia hydrargiri supra adductis experimentis omnia metalla cõstare, & penes sulphuris fixi vel nõ fixi differentiam, & diversam contemperationem, vel imperfecta & & igne cremabilia, vel perfecta & fixa esse. Proindè cum ad oculum ista pateant, non est opus de his conquisitis ratiunculis contendere. Porrò hæ propositiones si vulgus spectes, paradoxis similes sunt: plumbum est aurum. At si naturam intrinsecus spectes, non ita erunt absurdæ. Vndè chymistis plumbum dicitur aurum leprosum: Item interiora argenti sunt aurum: similes propositiones rectè intellectæ, ex natura rerum, non vulgi loquela & opinione. Vndè etiam facilis est qualitatum purgatio, & aurificæ formæ, ministerio artis, introductio per principium metallicum fixum, quod imperfectum tollit, & materiam perficit. *At nemo hactenus repertus est*, inquit, *quem confeciſſe aurum ex omni parte probatū liquidò id constet.* Nimirum hûc omnia redeunt denique, ut his apistis re ipsa demonstremus, contrà inanes argutias philosophantium, metallorum transmutationem in aurum possibilem esse, itemq; verum aurum naturale ex principiis metallicis produci; quod deinceps præstabimus. Nam quod nullus hactenus repertus sit (ut ait Iesuita) quem auri omni ex parte probatum confeciſſe liquidò constet, non est cur refutemus, præsertim cum de Arnoldo Villanovano scribat Ioh. Andr. in addit. ad speculat. tit. de crimine falsi. *Nostris diebus ha-*

habuimus Arnoldum de Villanova, in curia Romana summum Medicum & Theologum, de quo scripsi de obser. ieiun. consilium, quicq; magnus Alchimista, virgulas auri quas faciebat, consentiebat omni probationi submitti. En exemplum? sed hac de re extant ipsius Arnoldi libri, qui testantur ex plumbo factum esse aurū. Possem adducere testimonia clarissimorum & fide omni dignissimorum virorum, qui hæc suis viderunt oculis, & manibus palparunt, ac non ita pridem cum una tincturę parte, tria millia quingēta octuaginta quatuor pondera plumbi in aurum versa sunt, cujus portio etiamnum Basileæ asservatur. Sed nolumus inartificialibus argumentis agere: sed ad eruditissimi nobilis. Evaldi Hohenlandij historiam transmutationis metallicę lectores remittimus, pro defensione chymiæ super his experimentis. Ingerunt tamen hoc loco sese Medici, neq; ullum è doctioribus chymiæ assensum præstitisse, audacter asseverant. Sed quid Fernelius de abditis rerum causis de Elixiri Arabum, & de tota hac re statuat lib 2. c. 18. & Marsilius Ficinus (duo quovis Hercule superiores) lib. 2. de vita Cæl. Re. c. 3. ante oculos omnium & in ore doctorum versatur, quos refutare nimis temerarium est, ut comitem Mirandulanum silentio præteream, atq; alios.

Nos vero transmutationem metallorum possibilem & naturalem esse, experimento naturæ & artis probabimus, si ad illud priùs respondemerimus, quod nonnulli species rerum perfectiores negant fieri nisi uno modo, hoc est ab agente naturali, eò quòd generationes hujusmodi rerum determinatæ sint, tàm secundum activum principium & materiam, quam secundum locum in quo fiunt. Id hactenus admittipotest (ut rectè Petrus Bonus Ferrariensis annotat) quatenus ad artem eadem naturæ proxima principia sunt adhibenda, quæ sunt penes ipsam naturam. Nam si alia vel similia adhiberentur, non idem cum naturali auro produceretur, sed diversum vel simile. Non loquimur de operibus sophisticis dealbationum vel rubificatorum in colore: sed de eo quod in ipsa metallorū natura & essentia est, in definitione univoca, si metalla specie differant, & omnia criteria, & omnes proprietates auri, argenti, æris &c. sustinet: Vnde paracelsus apertè in libro de vexatione Alchymistarum, veram Alchymiam non constare nisi de metallis, ex metallis, per metalla, & cum metallis, restatur. Sed quod ad locum attinet & generationis media res aliter se habet, ut ex 9. Met. Arist. constat, qui fatetur ex agente & materia similibus, operationes semper similes esse, quamvis media sint diversa, ut & ante nos alij demonstrârunt.

runt. Nam ista & materia duo sunt, maximè cum habeamus æquipollentia vasa & media ad eundem istum finem. Hæc quo melius intelligantur, placet ex Pererio ipso sententiam Alberti Magni describere, idem testantis. Sic igitur Pererius Iesuita lib 8.c.20 *Albertus*, inquit, *in libro suo 30. de Mineralibus c.9 hanc de facultate Alchymiæ quæstionē pertractans, primùm exponit sententiā Avicennæ, quæ fuit hæc, Sciant (inquit Avicenna) artifices Alchymiæ species metallorum permutari non posse quamvis aliquidi is simile fieri possit. Quod enim differentia specifica aliquo collatur ingenio, non credo possibile; sed exspoliatio accidentium non est impossibilis, vel saltem diminutio eorum. Non enim permutantur species metallorū, nisi priùs in primā materiam metallicam reducātur, & sic in examine artis deducātur in speciē metalli, quod volueris. Atq; idem quoq; sensisse ait, Hastem philosophum præcipuū in physicis & Mathematicis. Deinde Albertus subiungit ea quæ sequuntur. Oportet nos dicere Alchymicos peritos non aliter operari, quàm peritos Medicos, qui per medicinas purgativas purgant materias corruptas & nocentes sanitati, & postea per media confortantia naturam, iuvant virtutem naturalē, ut digerendo sanitatem inducant, quæ sanitas est effectus & natura & artis: sed illius effectivè & principaliter, huius autē instrumentaliter & organicè. Sic Alchymista primò benè purgantes materiā arg. vi. & sulphuris, infitā in omnib. metallis cōfortant; deinde deducūt virtutes elementares & cælestes tali materiæ inhærentes ad proportionem mixtionis metalli, quòd intenditur inducere, & tunc ipsa natura operatur & non ars, nisi organicè iuvando & exspoliando, ut diximus, & sic verum aurum & argentum educere & facere videntur. Quod enim virtutes elementares & cælestes faciunt in vasis naturalibus, hoc etiam faciunt in vasis artificialibus, si artificialia formentur ad modum naturalium; quod facit natura calore solis & stellarum, hoc faciet ars calore ignis: dummodo sic temperetur, ut non excedat virtutem se movetem & informantem, quæ est in metallis. Huic enim cælestis ineſt virtus, quæ primò commiscenda eam, & hæc inclinatur ad hoc vel illud, per artis iuvamen. Alchymia igitur per hunc modum procedit, id est, corrumpens unum, à sua specie removendo, & cum iuvamine eorum quæ in materia sunt, alterius speciē inducendo. Quare omniū operationū Alchymicarū melior est illa, quæ procedit ex iis dē, ex quibus procedit natura, sicut expurgatione sulphuris per decoctionem & sublimationē, & expurgationē arg. vivi horumque bona permixtione cum materia metalli. In his enim, & ex virtutib. horum, omnis species metalli inducitur. Quia autē per alba albificant, & per citrina citrinant, manifestè species prioris metalli in materia procul dubio deceptores sunt & veri auri ac arg. non facimus, & hoc modo ferè omnes vel in toto, vel in parte procedunt.*

dum. Propter quod ego experire feci aurum Alchymicum (puta manente specie prioris metalli) quod ad me delatum est, & postquã sex vel septem ignes sustinuit, tandem amplius ignitum consumitur & perditur & quasi ad fæcem revertitur. Hæc Albertus, quibus Pererius addit: *Ecce supra dictis verbis Albertus non solùm docet, verum aurum posse fieri per Alchymiam, sed etiam qu s modus eius sic efficiendi sit possibilis, & quis impossibilis, manifestè declarat:* Sed inquam ego, An non hoc ipsimet Pererio attendendum erat & priùs experiendum, quàm exagitandum, si vera Albertum dicere fatetur? Sed tempus est, promissa exsolvendi, antequam ad objecta reliqua respondeamus.

Quod igitur ad metallorum transformationem attinet, scribit Iohannes Matheſius vir experientissimus hac in re idem, quod paracelsus de ferro & chalybe in cuprum transmutato, tùm per naturam, tum per artem. Sic enim habet conc. 3. *Quod in fonte Cypsensi ex ferro fiat cuprum certum est (En opus naturæ.) Item, quod artifices sciant minerale lixivium fundere, in quo ferrũ itidem abit in cuprum in monte Kuticensi, probatum est* (En opus artis!) Sed nos aliorũ inventa nolumus referre: tantum hinc apparet Matheſium, chymistarum maximum adversarium, eo loco, ubi eos oppugnat, non posse reticere metallorum transmutationem essentialem (liquidem specie differunt) possibilem esse & naturæ & arti. Neq; hîc disputamus de modis efficiendi cuprum ex ferro, quos docet Paracelsus, quos non perse fieri putamus, si quidem cum vitriolo fiunt. Vnum afferimus nostræ Minervæ, & nostræ affectionis, ubi ex ferro vitriolum, ex hoc rursum cuprũ generatur, beneficio naturæ & ministerio artis per sulphur commune. Sumatur uncia una olei sulphuris per campanam facti, uti moris est, licet non rectificati, cui immisceantur unciæ duæ aquæ fontanæ. Mox chalybis sive ferri laminas tenuissimas ignias & multoties restinguas in vase pleno aquæ frigidæ, donec ita indurentur, ut nullo negotio forcipibus discerpi queant, quas in modum unguiculi lancina, & siccas impone mixtioni aquæ & olei sulphuris in phiala, quam obstipatam colloca in vase repleto cineribus, sub quo ignem carbonum tantisper excitabis, ut bulliat leniſſimè ad horas sex: mox in frigidari sponte permitte, & invenies supernè in vase refrigerato generatum vitriolum splendens, viride, optimum. Hoc in aqua communi dissolutum bulliat, donec supernè cuticulam contrahat, mox aquæ impone laminas nitidas & recentes chalybis, & parvo momento adhærebunt eis nitellæ æris, quas collectas funde & habebis cuprum naturale,

Digitized by Google

turale, ductile & fusile ad omnem æris proprietatem. Hoc unico experimento dissipantur omnes rationes Aristotelicorum, quomodo pars chalybis possit retrocedere in vitriolum, & iterum ex vitriolo reduci in cuprum, atque ita verè per artis ministerium beneficio naturæ generari, nec tantùm transmutari metallum.

Aliud brevius experimentum appono. Calcinetur limatura ferri cum tantundem triti sulphuris, & reverberetur agitando super testa donec sulphur comburatur, residuum in aquam ferventem ita candefactum immitte, & impone laminas puras chalybis, & adhærebit eis cuprum in forma mucillaginis, quod deorsum fundatur, & erit naturale cuprum. Hoc, ait Paracelsus, minus est quàm ferrum aut cuprum transmutare in aurum, quod Deus vulgò nondum voluit innotescere omnibus: sed quidquid sit, abundè sophistarum cavillos evertit.

Procedamus verò ad argenti transmutationem in aurum naturale & omni specillo probatum, juxta omnes proprietates auri. Ita tamen procedamus, ut possibilitatem duntaxat artis & naturæ aliquam ostendamus, non utilitatem. Nam indigni sunt ut amplius aliquid consequantur, qui ista impugnant, quippè cum nemo ad proprium commodum, ut ajunt juris periti, sit cogendus. Paracelsus cum hac de re contra Aristotelicos ageret. lib. Mineral. cap. 7. de sulphure, paulò post principium inquit; *Sciendum quod (nisi Deus impedia:) in sulphure negotium mirabile inest, ac ita excellens, ut lumen naturale hominis obstupescat. aut si Deus non impedit, error est penes artifices, qui sulphur tractant, quod facilè fieri potest. Sed ut ut sit, ea vis & facultas in sulphure inest, ut nemo perius eam exhaurire possit, talis quoq; virtus, ut cuivis admirationi sit. Confer dit enim (inquit) Aristotelem, qui dicit, species non posse transmutari Sed, hur transmutus. Si vecors Aristoteles adhuc viveret, eum ex stulto insanum redderet. plusquàm ab ullis femina est victus.* Hęc Paracelsus. Sed non ostendit, qua ratione hæc transmutatio fieri habeat, nisi quod agens de sulphure minerali docet ex eo cum oleo lini epaticam conficere, quæ rectè distillatâ & rectificatâ (modum ejus docet secundo libro Archidoxorum) imponatur in ejus oleum rubeum quodvis argentum, & permittatur ad destinatum temporis terminum usq;, ita fiet ut nigrescat, & calcem auri profundat, nempè in aqua forti, sed nondum est fixum aurum, sed volatile, inquit: quod si autem perfectum terminum suum assequatur, omnia, inquit, efficit quæ efficienda sunt, de quo non est ex usu plura disserere. Hæc Paracelsus.

celsus. Plura de sulphure fixo in libello de mortificatione rerum ejusq; metamorphosi extant. Sed nos misso Theophrasteo processu, monstrare volumus, quomodo vel crudũ sulphur cõmune transmutet & verum aurum naturale progignat. Recipe ergò partem unam plumbi, quod liquefcat in crucibulo super carbonibus accensis, postea cum pyrolabe exime crucibulum, & prius quàm plumbũ cõgelescat immitte tantundem Mercurij crudi ac vivi & leniter agita bacillo. Habeas deindè sulphuris cõmunis partem item unam, quod fluat in alio crucibulo, cui fuso injice frustulatim superius malagma coagulatũ, ac agito spatula, & cave ne sulphur flãmam concipiat aut aduratur, priusquã omnia injeceris. Inde sponte refrigeratũ tere super marmore vel saxo & iterũ crucibulo impositum fundatur, donec comburatur sulphur, & materia imposita tantisper fluat, ut in virgam effundi possit metallicam, similem Antimonio fuso & friabilem. Hujus triti recipe partem unam, & argenti laminati unam, & fac stratum super stratum in crucibulo, & desuper minutim pistum vitrum venetum imponatur, ad spissitudinẽ digiti, nec nimiùm repleatur vas, ne vitrum effluat: Ita per horæ spatium continue fundantur omnia igne intenso, ut vitrum & reliqua sint in fluxu continuo. Postea permitte infrigidari. & diffracto crucibulo exime regulum in fundo, & compone cineritium, cui imponatur plumbum de more, donec intensè currat, inde emitte regulum, & fulmina more aurifabrorũ, donec argentum mundum subjaceat. Id laminatum vel granulatùm mox in aquam fortem immissum: & dissolutum, nitellas auri profundet, quæ pulveris nigri instar ad fundum subsidebunt, quas elotas aqua tepida in crucibulo ignias & fundas, & habebis micas auri veri naturalis, puri puti, omnes proprietates & examina auri naturalis tàm in Medicina, quàm in reliquo usu sustinentes. Etsi autem non docemus totum argentum in aurum transmurare, sed portiunculam duntaxat levissimam & minimam; tamen quia omnes partes argenti sunt homogeneæ & similares, etiam micam argenti satis est in aurum verum naturale transire, ad transmutationẽ metallicã oculis demonstrandã. Ne quis autẽ putet antea in fusum fortem & admixtum argento plumbove aut mercurio fuisse aurum, aut in ipso hæsisse sulphure, singula prius seorsim, si libet, per ignis & aquarum fortium criteria examinabit, quo certiùs sciat non aliunde, quàm ex transformatione autum hoc existere, per artis experimentum. Possemus & alia addere experimenta haud paulò momenti majo-

ris,

tis, præsertim ex sulphure Veneris fixo, sed nihil est opus helluonibus auri hæc gratificari, cùm veritati mica sat esse queat. Quæ commemoramus, ut principia naturalia metallorum proxima particulariter cognoscenda tradamus, & jurisconsultos in recepta sententia confirmemus & constabiliamus, qui contra Angelum chymiam defendunt: quò quidem ablegamus & principatus & Respublicas super hoc negotio vel dubitantes, vel minùs rectè sentientes.

Postquàm igitur promissa adimplevimus (ut ipso facto experiri est) reliquum est, ut ad inanes objectiones brevitet respondeamus tàm Hagelij & Pererij, quàm eorum, qui nos potentiam Dei attentare fruſtrà clamitant, cum nihil hîc contra naturam, nec contra essentialia metallorum principia tractemus, & proindè ordini creationis nullo modo adversemur. Illud tamen præmittimus, DEVM opus quamvis naturale posse destruere & impedire, non minus ac sationem vegetabilium, & generationem animalium: id quod & Medici in suis pharmacis sæpe experiuntur, natura non semper operante, sed interdum à superiori causa repressa. Quinimò vim omnem crescendi ei soli tribuimus, qui dixit FIAT, sine cujus benedictione omnia ad nihilum redigunter. Atque haud scio, an & istud eôdem referendum sit, quod Hagelius de virgula bifurcata indagatrice metallorum attingit, non omnibus scilicet mobili. Nam omni vitio rem carere, ex usu ostendemus. Cædatur virga bifurcata horna, id est, unius anni, ex corylo vel quercu, cujus cornua sint æqualia & sine vitio. Quidam tamen eandem putant antè Solis exortum maximè crescente Luna, & quidem potissimùm circa diem Annunciationis Mariæ cædendam: Sed nos nihil horum observavimus. Hoc facto sumantur duæ furculæ in utramque obversam manum, cœlum versus digitis compressis, utrinque videlicet extremitatibus flagellorum furcæ ad utrumque compressum pollicem extra manum prominentibus: Ipse autem furcæ caudex extrinsecus intra duas manus vergat. Quòd si quis argenteos globulos thoraci præfixos gestet, etiamsi omni nixu comprimat virgam utraque manu, tamen gyrum movendo per se faciet, & versus thoracem sese introrsum usque ad globos cæsa illa caudicis pars vertet: Sin verò omni metallo exutus argentum, aut aurum ponas in terram, tunc etiam retinente & invito te, qui tenes virgam, pars caudicis cæsa extrorsum verget, donec validissimo judicio & motu metallum percutiat. Quæ sit hujus rei ratio, Physicos latet: adeò mi-

randa

randa est naturæ sympathia: tamen & ipse verum esse reipsa expertus sum, & in aliis identidem vidi. Quòd si non cuivis movetur in manu (ut Hagelius ait) sanè in Dei potentia & hoc reservari quis non videt? Sed jam ad umbilicum nostrā Disquisitionem perducamus. Quę enim Hagelius prętera affert argumenta, nullius ponderis sunt nec valoris. Primùm concedit ab iisdem causis produci, & easdem operationes tantum secundùm majus & minus differentes habere metalla. At si proprietates sequuntur naturam, multò magis hæ convincunt, metalla propriè & constitutivè non differre, tantum abest ut ipsi patrocinentur, qui vult differre ea specie per essentialem differentiam. Nam quod de lapidibus excipit non eadē est proxima essentia eorū: Non enim ex Mercurio vivo originē proximè ducunt. Quæ autem de elementis affert, magis imperfectam mixtionem arguunt ἀεὶ ἐν τῷ μετὰξυ. Quod autem addit: *Natura nec vult, nec potest cætera metalla in aurum transmutare. Non vult: tùm nunquam id fecit: tùm quia propter certos ac necessarios usus omnia ac singula produxit, quos ex substantiali immutatione omnino amitti necesse est.* Respondeo me agnoscere non Naturam, sed Deum naturæ moderatorem prospexisse usibus humanis diversitate metallorum, ac proinde non omne metallum in aurum terminari, sed ex sulphuris fixi & volatilis diversitate cum Mercurio puro vel impuriore, & bona mixtione diversa produci metalla, quatenus à temperato absunt, alia per impuritatis duritiem cremabilē, alia per mollitiem evaporabilem; sed si accidentia ista separentur, non magis transmutationi serviunt, ac usibus medicinalibus. Nec tamen metalla ex immutatione omninò amitti necesse est. Etenim auro præ ferro ad certos usus cōparato nemo uti potest. Proindè non est metuendum abolitioni eorum per artē. Quid? quod Theophrastus idem operis esse & laboris fatetur, si quis meliora metalla velit mutare in viliora; adeò nihil attinet horum abolitioni timere. Quod autem naturam nunquam feciſſe ait tantum abest, ut etiam scarabæum halitus auro correptum transmutarit; qualia multa miranda in mineris reperiuntur, nisi quis dicat occupatum illum halitum auri abolitione & exustione scarabæi externam ejus figuram induisse, cui libens adstipulor. Sed quis in hiatus naturæ descendit, aut quis ita Lynceus est, qui naturam hoc nunquam feciſſe dicat? Certe Petrus Bonus contrarium probat & plumbum omne granum argenti natura continet, & stannum modicâ præparatione granum argenti pòst se relinquit; quæ sunt naturalis inclinationis indicia manifesta.

Digitized by Google

festa. Non posse autem naturam metalla transmutare per calorem & frigus, frustrà impetit, ut jam ante de ferro in cuprũ per naturam mutato visum est. Hæc eadem argumenta in quæstione de mutua metallorum transmutatione idem odiosè repetit, cùm negat substantialem metallorum transmutationem his interrogatiunculis, thesi 88. *An quia generatio est opus solius naturæ? An quia quod natura non solet, ab arte fieri non potest? An quia nihil frustrà fit in natura?* Item thesi 89. *Præterea* (inquit) *metallum in metallo nec actu nec virtute continetur.* Sed quam hæc omnia sint falsa & futilia per hydrargyron ex metallo elicitum apparet, & per plumbi ex Mercurio constructionem, cæteraque superius patefacta. *At horum corruptio*, inquit, *fit in deterius*: quod verum est: sed Chymicus non corrumpit tantùm, sed generat etiam per media naturæ consentanea, ministerio artis. Quod autem aurum, quod facit Alchymia, non sit frigore cõstitutum, ut pyrotechnia docet, sanè dicimus frigus non esse propriè rerum generativum, sed potius calorem. At metalla igni exempta frigore consistunt, id quod & Chymico auro non minus convenit, ut ipsa fusio docet, atque idem naturali auro competit, quod usu facilè perdisces. Superest una quæstio, partim Physica, partim Theologica, an aurum per artem productum, sit verum naturale, & omnes proprietates auri naturalis tàm in Medicina, quàm in cæteris rebus retineat, & si hoc non, an sit illicitum, & ordini creationis contrarium. Negativum tuetur Pererius cap. 19. supra citato loco: *Aurum*, inquit, *quod fit ab Alchymistis, licet simillimum videatur vero auro, falsum tamen esse multis modis cognosci & judicari potest, nempe vel expondere, vel ex eo, quia non sustinet vim ignis; vel ex eo, quia injectum in urinam amittit colorem suum; vel quia non est ductile in tenuissimas laminas; vel denique quia non habet naturalis auri proprietates, quarum inprimis illa commendatur confortandi cor humanum.* Hæc Pererius. At meminisse debebat ex verbis Alberti ab ipso productis, aliud esse aurum & argentum (æquivoce sic dictum) eorum qui per alba albificant, & per citrina citrinant, qui procul dubio deceptores sunt: aliud eorum, qui ex iisdem procedunt, ex quibus procedit natura, præsertim cùm ipsemet subscribat, Albertum manifestè declarare, quis modus veri auri efficiendi sit possibilis, quis impossibilis. Sed in magno opere dormitare per nos quidem Pererio licet, præsertim cùm ejus ex philosophia depromptum judicium multò sit sanius & æquius, quàm Hagelii, etsi procul dubio ad Pererium respexit Hagelius, cum thesi 84. scribit. *Ultimò non desunt, qui aurum quidem*

ulla arte hactenus factum negent (hæc enim Pererianæ decisionis summa) *sed tamen quin absolutè artificio fieri possit, non inficiantur*: & tamen idem Hagelius contra complicem Pererium statuere & decidere non erubescit, hoc fieri nullo modo posse. Tale est ingenium omnium Linguæ quàm naturæ studiosorum. Respondemus igitur ad Pererii aurum Alchymisticum, omnia quæ dicit esse vera, si eadem de sophisticato auro & argento intelligat, hoc est, de albificationibus & rubificationibus duntaxat in colore, manente in eodem essentiæ statu sulphure & argento vivo prioris metalli. Et tale apparens & sophisticum aurum maximum est venenum, & peccatum tale vendere propter arsenicales & narcoticas qualitates in medicina: quod qualecunque est, ignitum consumitur & perditur tandem, imò quasi ad fæcem revertitur, post justa criteria & examina ignis, quale fuit aurum ab Alberto sexies vel septies probatum. Apparet autem ex Pererii indiciis eum per nebulam de auri examinibus loqui, cui opponimus judicia severissima à Gebro & Petro Bono Ferrariensi, physico & chymico in eorum operibus præscripta, & quæcunq; præterea ad veri auri naturalis proprietates examinandas adhiberi debent, ut sunt Ignitio, Fusio sub malleo per omnem dimensionem extensio, cineritium, Expositio super vapores acutos, Extinctio, Cementum, commixtio rei adurentis, post calcinationem reductio, susceptio argenti vivi facilis vel difficilis, &c. Si igitur ad omne specillum probatum aurum fiat, nec ut sophisticatum perdatur: sed subsistet, habens omnes proprietates auri naturalis, omnes operationes & passiones (quale noſtrum esse dicimus) non simile, sed idem cum naturali erit, quicquid deliret cum Ægidio Pererius. Nam quod de serpentibus & draculculis à Magis & Mose factum affertur, illorum fuit diabolicæ illusionis, hujus à divina virtute. Nos verò neutrum præsumimus, nec tale quid attentamus, sed vires naturales duntaxat sequimur. Jam quod de muribus ex putredine natis ac differentibus specie à muribus generatis per semen objicitur, unde inferunt: Sic aurum chymicum differre à naturali, licet proprietates auri naturalis habeat, prorsus est alienum. Siquidem ex aliis principiis, quàm naturalibus, metallorum vera ars chymiæ non procedit, nec quicquam aliud usurpat, quã quod natura generavit ac generat, adhibita mixtione, & debita præparatione. Itaque ut diversæ materiæ suppositio sit in muribus, in metallificio nulla est. Quòd verò nonnulli eò usque procedunt, ut si omnes quidem proprietates auri naturalis

Digitized by Google

ralis contineat id, quod fit per chymiam, tamen istud recipere nolint, quis non videt dimittendos esse tales, ac bonam eis mentem precandam? Quodcunque enim principia essentialia eadem habet, & passiones atque operationes alicuius rei, id idem est cum ea re, ut testatur, de formis agens, Aristoteles. Sic enim libro quarto Metaphysicorum arguit, ex operibus rerum & accidentibus super ipsas formas: *Quod enim facit operationes oculi, est oculus, quod verò non, non est oculus. Itaque oculus lapideus vel cæcus, quia non facit operationes oculi, non dicitur oculus, sed imago oculi: & serra lignea, non dicitur serra, sed imago serræ.* Idem testatur totum Naturæ lumen. At sophisticationes, fateor, non habent tales proprietates: verum autem aurum chymica operatione, ex veris principiis & essentialiter metalla componentibus productum, cõtinet omnes proprietates auri, ut experimento patet. Itaque si quid aurum ad medicinam facit (puta crudum) etiam hoc aurum chymicum præstabit, puta lætificare & confortare cor, & multò magis hoc, ut testatur chymicus Plato in 3. stellicarum, & Hamech in commento ibidem, & similiter Haly in suis secretis. Itemque chymicus Aristoteles in suo libro de secreto secretorum, & lapidibus preciosis; licet sophisticatum aurum chymicum faciat contrarium, de quo supra dictũ est. Itaque verum ab Alchymistico auro fucato & duntaxat alterato & adulterato, est discernendum. Nec libet sophisticationum ponere documenta, qualia leguntur apud Albertum Brunum in tractatu augment. & diminut. & in correctorio Richardi Anglici, ac denique in libris de subtilit. Cardani (si hæc est subtilitas) & passim apud alios, partim albificationis, partim rubificationis, hoc est, adulterini auri & argenti colorem tantum præferentium. Ex principiis autem & criteriis proprietatum omnium in vero chymico auro licet colligere, nihil contra ordinem creationis à nobis attentari, quia aurum nostrum est naturale ac verum, beneficio solius naturæ per ministerium artis productum, ideoque nec ex suppositione diaboli occultè additum, ut vult Aegydius & Angelus, duo soli ex Jureconsultis artem chymicam frustrà impetentes, & post hos vir quidam in Germania magnus, sed harum rerum imperitus, & ab aliis deceptus, siquidem ex essentialibus & naturalibus metallorum principiis, non diabolicis operibus hic proceditur; licet Deus Opt. Max. inhibere aut impedire, aut prorsus destruere etiam opus naturæ & artis possit; Nec verò divinæ potentiæ munus propterea invadim', cũ nõ jussu & voluntate & verbis id producam', ut

in miraculis divinis jussu divino fit, sed tantùm per insitam naturæ generantis facultatem, cui servimus tanquam ministri, nihil ad eam de alieno, nec de proprio afferentes. Quod si hæc non sufficiunt ad probos artifices discernendos ab impostoribus, & ad artis veritatem particulariter defendendam à vanitate sophistices, aut Diabolicarum artium impostoris, & calumniantium linguis, doceant, qui contrà sentiunt, meliora, & verioribus ultrò parebimus: aut respondeant saltem Apologiæ Gastonis Clavæi adversus Thomam Erastum medicum scriptæ, vel ad solutiones Boni Ferrariensis Physici Aristotelici, quod à nonnullis attentatum quidem, sed planè præstitum est à nemine.

Quod si id bonâ fide fiat, ex variâ & diversâ rerum ventilatione, tanquam ex puteo emerget veritas, & ita Helias artis in lucem prodibit; Cui hanc disputationem impendisse hactenus libuit.

Radix Elixiris
A.

CON-

Digitized by Google

CONCLVSIO EX HIERONYMO DE ZANETINIS, QVA disputationi & argumentis Angeli respondetur in c. 1. Ext. de accusat.

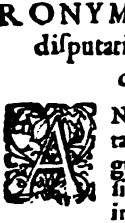

NALCHYMIA sit peccatum, & ars reprobata? Alber. in Dict. juris civ. in ver. Alchymia arguit, & Jo. And. in addit. Spec. in tit. de crim. falsi. Jo. de Ana. in c. 2. de sortileg. & Pet. de Anchar. in c. 1. eod. tit. Bald. in c. 1. quæ sunt regal. &, Tho. secunda secundæ qu. 77. art. 2. & finaliter videntur tenere, quòd non videntur peccare, si attribuunt Deo: quia non mutant unam speciem in aliam (ut eis imponitur) quia hoc est impossibile: sed dicunt, quod ex una specie metalli (scilicet stanno) potest alia species metalli (scilicet aurum, vel argentum) produci. Nec hoc est inconveniens. Or videmus quandoque quòd ex re mortua producitur viva, ut in vermibus, ex quibus producitur sericum. Nam omnia metalla procedunt ex eodem principio, scilicet ex sulphure, & argento vivo: sed ex virtute elementorum quædam habent majorem influentiam in uno loco, quàm in alio, & in una cõtrata fit stannum, in alia argentum, in alia aurum, & ideo est licita: dummodo non fiat per artem magicam, vel aliam legibus odiosam. leg. 1. Cod. de Thesaur. libro decimo: sunt enim laudandi. Adde tamen Summam Angelicam, in verb. Alchymia, quæ tenet, quòd ars sit illicita ex multis respectibus: tum primò, quia nullus invenitur qui habeat hujusmodi veram artem, licet dicatur de multis: sed falsum ex experientia: tum quia videmus, quod communiter ipsam facientes multa consumunt, & à communiter accidentibus est stãdum. Vnde de ipsis dicitur illud ad Timoth. cap. tertio, & d. c. nec mirum, 26. quæst. 5. Semper addiscentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes. Experientias multas faciunt, & nunquam ad perfectum attingunt: tempus vitamque consumunt, nec id quod operãtur, habet veritatem cum auro vel argento, sed solùm apparentiam. Et ideo simpliciter sunt condemnandi Alchymistæ. Et hoc evidenter probatur: quia nemo eam in publico vult facere: ut appareat quod male agunt: quia odiunt lucem. & si aliquando verum faciant, aut fit cũ damno, computatis expẽsis, vel ex aliqua deceptio-

nè, imponendo aurum verum, vel aliqua diabolica fallacia, quæ ut eos attendere faciat hujusmodi, facit eis verum aurū ex appositione auri veri occultè aliquando. Cùm ergo sit tale exercitium contra utilitatem publicam, ut patet ex consumptione rerum, & quia ut communiter faciunt ex his monetam falsam, ideo simpliciter sunt condemnandi eam facientes. Ego verò teneo communem opinionem: artem istā esse licitam, quia rationes summæ Angelicæ non concludunt artem ipsam esse illicitam, eò quia nullus habeat artem verā: quia hoc non est ex defectu artis: nec etiā aliæ rationes concludunt, ut de se patet. Et idem tenent Tho. & Alber. An autem lucrū ex Alchymia sit licitū & venditio reddatur injusta, dicit Tho ubi sup. quòd si per Alchymiam fit verum aurum, non est illicitum ipsum pro vero vendere: quia nil prohibet uti arte & aliquibus naturalibus ad producendos naturales effectus: aut non habet veram speciem auri, & est injusta venditio, postquam est aurum sophisticatum.

Thom. Arsoncini I. V. Doctoris de iure Alchymiæ responsum.

AD propositam quæstionem (utrum) ars Alchymiæ sit licita breviter respondeo: si communis Doctorū opinio facit jus (ut inter omnes peritos constat) sequitur ut Alchymia sit licita. Verum est autem antecedens: quia est Oldrad. Bald. Ioh. And. Panormit. And. Isernin. Alber. de Rosat. Alb. Brun. Guid. Pap. & alii complures tam civilistæ quàm canonistæ illam comprobârunt. Vnus solus contradicit Angel⁹ in sua summa angelica. Sed præterquam quòd unius Doctoris contra communē nulla est authoritas, ut omnes sciunt, certè fuit unus magnus Canonista Hieron. de Zanetin. qui in c. 1. de accusat. omnibus & singulis ipsius argumētis exactissimè respondit. Hoc est fundamentum adamantinū ex authoritate magnorum & clarorum Doctorum, & jurisconsultorum: ut omittam auctoritatē Thomę de Aquino, qui duobus aut tribus locis Alchymiam apertissimè comprobavit. Plinius quoque lib. 34. cap. 4. scribit. Caji Imp. temporibus fuisse Alchemistas. Neq; ad rem pertinet quod dicit, illorum artificiū non fuisse quæstuosum. Primùm quia in quæstione, an Alchemia sit ars licita: non quæritur, an sit lucrosa, & fructuosa: sed tantū, an jure divino vel humano prohibeatur. Deinde quia fieri potest, ut illi artifices, de quibus loquitur, non satis periti fuerint: cùm alii peritiores esse potuerint: ut vulgò dicim⁹, inter artifices. ff. de solut. Mira sunt præterea, quæ Suidas de

Alche-

Alchemia & artificiosa auri confectione narrat: quod Ægyptii potuerunt alere bellum diuturnum contra tyrannum Diocletianum, freti arte sua, id est, aurificio.

Sed videamus alia quædam argumenta. Scribit enim Aristotel. libr Metaphys. 2. & 4. quòd ars naturam in quibusdam imitatur. & quòd multa naturalia confici & perfici arte possunt: & Colchotar & Calchantum exempli causa nominat, dicens, quòd illa duo atramenta non tantùm nascuntur in mineralibus, sed etiam confici arte possunt. Tertium exemplum ponatur de Sale: Nam (ut ait Plin. lib. 13.) sal aut fit, aut gignitur. In Polonia est sal minerale, in Gallia est factitium, & huius eadē est proprietas, natura, & efficacitas, quæ illius. Quintum est Electrum quod Plin. lib. 33. capit. 4. & multi alii scribunt esse non tantum naturale: sed etiam est factitium. De quo factitio & artificiali textus loquuntur in l. 4. ff. de legat 1. l. 7. §. voluntas. ff. de acquir. rerum dom. §. si duorum. Instit. de rerum divis. Quintum est argentum vivum, quod prædictus Plinius lib. 33. cap. 8. dicit esse aliud nativum, aliud factitium. & hoc ad alterius differentiam nominat Hydrargyrum. Guillelmus Philander in commentariis Vitruvii, quatuor eius genera numerat: duo nativi, & duo factitii: atque ibidem ostendit, & chalybem, & sandaracham, & æruginem, & calchantum, & cinabrium, alia naturâ gigni, alia hominum arte confici. Quæ cùm ita sint, non absurdè concludere possumus: sicut ars in tam multis aliis naturam imitari potest, non esse inconveniens dicere, illam etiam in auri & argenti operatione naturam imitari posse. Certè Cardanus libro de Subtilitate decimo sexto scribit, & multi dicunt sibi hoc esse cognitum, quòd ex ferro potest fieri cuprum chalchanto adhibito, & Cardanus eodem lib. testatur pharmacarium quendam Trevisanum, coram illustrissimo principe Venetorum & sapientibus senatoribus argentum vivū in aurum convertisse. Verum est quod Iulius Scaliger negat se id credere, sed nititur argumento infirmo, videlicet, quod si Veneti hoc vidissent, qui tanta sunt avaritia (ut ipse scribit) ut etiam cum Turca hoste Christiani nominis fœdus faciāt, nunquam illum pharmacariū dimisissent: sed tormentis eum coëgissent artem suam revelare: & fortè eum in Sabato suspendissent. Sed verisimile est, pharmacariū illum fide publica, fortassis etiā obside aut alia securitate sibi cavisse & providisse. Nec certè de omnibus omnia suspicari honestū est. Illud cōstat, innumeros, & superiorib. seculis fuisse, & nūc esse graves viros, qui eā artē factitârunt, & sibi quæstuosam fuisse

prædicârunt. In quibus fuerunt Albertus Magnus, Comes Trevisanus, Augurellus, Avicenna, Geber, Lullius, Bonus Ferrarienſis, Morienus, ac Tolod. & præſertim Arnald. de Villanova, ſummus medicus. Videmus etiam noſtris temporibus Joh. Fernelium in arte medica principem exiſtimatum in ſuo libro de Abdit. Rerum cauſ. eandem artem ad unguem tenuiſſe: & in ea exercitatum fuiſſe, quam vis circa finem joculariter ex tribus Augurelli verſibus incautum lectorem eludat. Vnius autem illius Fernelii authoritas aliorum multorum medicorum contradicentium auctoritati (ut quidam dicunt) præponderat.

Sed principaliter, & ante omnia, in quæſtione: An ars aliqua ſit licita? conſiderandum eſt, an divino aut humano aliquo jure ſit prohibita. Nam licita aut illicita ita diſcernuntur. l. 1. ff. de concubin. l. cum ſenatus. ff. de reb. dub. l. 1. & per tot. ff. de colleg. & corporibus. Quantum ad divinam ſcripturam, certè nullum textum reperio, ubi Alchemia & auri confectio prohibeatur: cum tamen innumera vitia & crimina legislator divinus Moſes in Levitico & Deuteronomio perſequatur. Neque puto illum magis prohibuiſſe diſtillationes & alembicationes, & auri argentive confectionem, quàm jocalium, & annulorum, & cæterorum eiuſmodi ornamentorum conflaturam: quibus Salomon & alii reges ornabantur. Quantus etiam laminarum, & bractearū auri uſus apud populum Dei fuerit, præſertim in templo Ieruſalē, nemini ignotum eſt. Quantum autem ad jus civile, certè nulla litera in Digeſtis, Codice, Inſt. vel Novell. oſtendi poſſet, quæ in prohibitionem Alchymiæ pertineat, quin potius Fuſorum ars comprobatur, & laudatur & præmiis decoratur. l. 1. de excuſat. artific. Sic Vaſcularii fuſores frequenter nominantur, qua ſi artem (ſine controverſia) legitimam exercentes in l. apud Labeonem. §. ult. ff. de præſcript. verb. l. ult. ff. de obligat. & action. l. penult. ff. de aur. & argent. legat. Et de Metallariis, quòd legitimam artem exerceant, dubitari non poteſt ex tit. Cod. de Metallariis, lib. XI. Quantum ad jus Canonicum, opponi ſolent duo textus: ſed facile eſt utriq; reſpondere. Primus eſt in c. ſpondent. Extravag. de crimin. falſ. Vbi Papa Joannes XXII. Alchemiſtas reprobat non tamen eos morte damnat, ſed tantum infamia perpetua. Sed textus ille non eſt infinitè & generaliter ſcriptus de omnibus Alchemiſtis: verùm ſpecialiter & propriè de iis tantum, qui (ut textus verba proferam) aurum vel argentum Sophiſtica tranſmutatione confingunt. Quare ad eos, qui non reprobum, adulteri-

Digitized by Google

terinum, sed probum & verum aurum conficiunt, textus ille non pertinet. Sicut Ioh. Andr. in addit. ad Specul. testatur, Arnoldum de Villanova suo tempore facere solitum virgas auri, quas omni probationi submittebat. Itaque omnes Doctores tam civilistæ, quam canonistæ non curârunt illam extra vagantem Papę, ut superius diximus, quin etiam Ioh. Augurellus magnus poëta, opusculum suum de Alchemia liberè dedicavit & præsentavit Papæ Leoni. X. cui gratissimum illud munus fuisse constat. Hæc igitur ad illum textum responsio sufficiat: ut illud omittam, quòd multi hodie non recipiũt authoritatem illius legislatoris, qui fuit Papa: & dicent, quòd si in uno capite authoritas illius approbatur, etiam in altero capite proximo, ubi de Franciscanis & aliis monachis quædã pro suo libito constituit, & approbanda esset. l. qui non cogitur ff de judic. Alter textus, qui opponitur, est in c. episcopi. 26. q. 5. qui tempus dicitur ex concilio Anquirensi, & sic scriptum est: Quisquis credit posse fieri aliquam creaturam, aut in melius, aut in deterius transformari in aliam speciem, vel aliam similitudinem, nisi ab ipso creatore, qui omnia fecit, infidelis est. Primum ridiculosa est allegatio ex concilio Anquirensi quod nunquam fuit nec esse potuit. Corrigendum est AQUILEIENSI: sed magis deridicula est allegatio illius textus ubi damnantur qui credunt transformationem fieri in aliam speciem. Certè nihilo magis hoc pertinet ad nostram quæstionem, quam quòd Imp. scribit, possibile esse res omnes in pecuniam converti: l. 2. C. de constit. pecunia. textus ille non loquitur de speciebus metallorum, aut similium rerum, sed de speciebus personarum: hoc est, de mulieribus sortilegis, quæ dicebant, quod noctu transformabantur in varias species animalium, & per sylvas ac nemora cum Diana vagabantur. Itaque in §. siquidem Sathanas (inquit textus) transformat se in diversarum species personarum. Quare deridiculum est, textum qui de diabolica transformatione personarũ loquitur, contorquere ad transformationes metallorum, quæ industriâ & solertiâ quorundam artificum fieri possunt, sine ullo diabolico vel magico artificio: ut Thomas de Aquino in prædictis locis ostendit. Quin etiam textus est sub eadem quæst. in c. nec mirum: ubi sic scriptum est: Insunt rebus corporeis per omnia elementa quædam occultæ seminariæ rationes: quibus, cum data fuerit opportunitas temporalis aut causalis, prorumpunt in species debitas. Addam etiam illud, quod legibus nostris comprobatur medicamentum factum ex venenis, aut rebus venenatis, quasi ea, quæ natura vene-

nosa sunt, arte & solertiâ emendari & commutari ad salubritatem possint, ut de Mithridatico innuit textus in l. quod sæpè, §. venena. ff. de cont. empt.

Restat illud argentum, quòd multi Alchimistæ faciunt falsam monetam: multi etiam fuerunt sortilegi, impii, athei, necromantici. Dicitur etiam quod Ræmundus Lullus & Paracelsus fuerunt magicis artibus inquinati. Horum disputatorum laudanda est pietas & probitas: sed tamen rogandi sunt, ut cogitent, artificum vitia nequaquam arti imputanda esse. Quoniam aliud est ars, aliud artifex. Aliud est usus artis, aliud abusus. l. quicunque & l. seq. ff. ad leg. Corn. de falsi. Vbi ars monetaria probatur: sed tamen damnantur qui nummos aureos aut argenteos tinxerint aut finxerint. Sic in l. 1. ff. de extra ord. cognit. artis medicæ professores laudantur: inter quos tamen dicuntur esse impostores, qui incantationibus & imprecationibus & exorcismis utuntur. Sic Mathematica simpliciter damnatur in l. 2. C. de malefic. cum tamen non omnes mathematici damnandi sint, sed impostores soli. Sic venenarii capite puniuntur in l. capitalium. §. venenarii, ff. de pœn. cum tamen ne venena quidem ipsa damnentur, ut modò dictum est ex l. quod sæpe ff. de cont. empt. Quod si artes propter artificum abusum damnendæ essent, quænam hodie probaretur? An Iurisprudentia, in qua tot sunt rabulæ? an Medicina in qua tot sunt venefici? an Theologia in qua tot sunt Sophistæ? Iudicium igitur & delectus adhibeatur. Separentur paleæ à granis in area: mali pisces à bonis in sagina: adulterini nummi à probis in Repub. Sophisticantes aurum vel argentum à peritis artificibus, acerrimæ contra falsarios & monetæ corruptores animadversiones, inquisitiones, informationes constituantur. Sed (ut ait Iurisc.) alieni admissi pœnæ ab iis quos nulla culpa contingit, removeatur l. ultim. d. bon. damnat.

FINIS.

Vor-ed

Digitized by Google

Digitized by Google

Vorred an den Kunſtliebenden Leſer.

DJe Kunſt iſt grecht/ wahr/vnd gewiß
Dem der Gottsförchtig/fleiſſig iſt/
Vnd braucht ſich der Naturen recht/
Macht jhn zum Herren/nit zum Knecht.
Eyl nicht/bleib auff der rechten ban/
So wirſtu nutz vnd frewd viel han/
Vnd gundt es dir Gott in deim leben/
So thu reichlich den Armen geben.
Biß trew/vnd halt die Kunſt in ſtill/
Dann das iſt gwißlich Gottes will.
Halt trew vnd glaub/denck mein darbey/
So bleibſtu aller nachred frey.

PRO-

Digitized by Google

PROGRAMMA

Ad Lectorem Philochymicum.

ARtis opus rectum, verum, certoque probatum,
Assiduis tantùm traditur atque piis.
Qui recto insistunt Naturæ tramite ducti,
Non servi, verùm hinc efficiuntur heri.
Festinare cave; neu rectum desere callem,
Hinc operæ pretium lætitiamque metes.
Siquetuæ Dominus dabit hoc tibi tempore vitæ,
Munificam dextram porrige pauperibus.
Esto fidelis, & artem mente reconde silenti,
Et certò reputes id voluisse Deum.
Pacta fidemque datam serva; memor esto meique;
Tutus & abs omni scommate liber eris.

Von

Von der Materi vnd Prattick des Steins der Weisen.

IHr Gottsförchtigen/ frommen/ lieben/
Die sich in Kunst vnd Tugent üben/
So nicht wider Gott vnd den Nechsten/
Sondern jederman gereicht zum besten/
Habt jhr lust/ich will euch weisen
Den grossen Schatz der billich zpreisen/
Nach Gottes Wort/vnd Menschen Seel/
Ein Gülden Brun vnd Silbern Quell.
Ich bin derselb von dem ich sag/
Der Welt Gut mir nicht gleichen mag:
Aber ein gifftiger Wurm vnd Trach/
Ein grimmiger Lew mit offnem Rach/
All Metall müssen sich vor mir tücken/
Erwüsch ich sie/ sie müssen zu stücken.
Doch so ich durch des Künstlers Hand
Dahin wird getrieben vnd gebant/
Wird auß mir die höchst Medicin/
Vngeacht das ich so gifftig bin/
Vertreib all Kranckheit/erhalt langs leben/
Doch wider Gott kan ich nicht streben.
Ich bin das recht Einhorn der Alten/
Wer mich kan von einander spalten/
Vnd wider zusammen Leymbt vnd ticht/
Das mein Leichnam nicht mehr auffbricht/
Der wird sich zuverwundern han/
Was ich vor mich nur allein kan/
Das sonst jhrn viln nicht müglich wer/
So nun villeicht wer dein begehr/
Mich dir besser zu offenbaren/
Daran will ich kein fleiß nit sparen/
Allein thu auff Vernunfft vnd Sinn/
Vnd bsich mich nicht nur oben hin.
Kein wort zuviel ist hie geschrieben/
Auch keins vmb sonst ist ausſen blieben.
Ich sag dir das für gwiß vnd wahr/
Das keines mahl so lauter klar/
Von vielen Philosophen ist geschrieben/

Was

DE MATERIA ET PRAXI *Lapidis Philosophorum.*

O mihi dilecti, quotquot pietatis amantes
Virtuti atque Arti vos studuisse juvat,
Arti, quæque Deo non est adversa, nec ulli
Parti hominum publico servit at illa bono.
Discendi ardetis studio? vos ecce docebo
Thesaurum ingentem, quem coluisse decet,
Postpositum Verbo Domini tamen, atque saluti.
Fons argenteus hinc, auriferique Tagus.
Ipse ego sum, de quo sermocinor: omnia Mundi
Non mihi regna & opes se similare queunt:
Sim licet immundus vermis, plenusque veneni,
Gutture distento terrificusque Leo.
Omnia me metuunt, quæ sunt ubicunque metalla,
Namque in frusta abeunt quæ tetigisse datur.
Si tamen artificis solertia docta manusque
Me liget, & nodis urgeat implicitis.
Summa medela ex me nascetur, munere Divûm,
Quantumvis spiro dira venena priùs.
Omne genus morbi depello: prorogo vitam:
Nil tamen adversus cælica fata queo.
Sum veterum unicornu: qui me findere novit,
Atque iterum in corpus restituisse potest
Irresolubile. næ nimium mirabitur ille
Vimque meam, nec non quid queo solus ego,
Quod reliquis impossibile est compluribus. Ergò
Si me fors melius perdidicisse velis
Utque patefaciam tibi me distinctius optas,
Per me non stabit: non erit ulla mora.
Tu modò mentem acuas, animi pulsesque recessus,
Nec tantùm exterius me, sed & interius
Pervideas. Nil hic memoratur inane, nec est hic
Quod scriptum justo plusve minusve siet.
Asserо veridicè non ullo tempore multis
Hæc adeò clarè scripta fuisse sophis.

Sed

Was mich aber darzu hat getrieben/
Wer zuerzehlen viel zu lang/
Damit ich dir nicht mache bang/
Vnd erstlich anzeig mein gestalt/
Das folget jetz hernacher bald/
Von Art hab ich ein grauwen Leib/
Vnd bin doch weder Mann noch Weib/
Beid Naturen ich an mir han/
Das zeigt mein Fleisch vnd Blut an/
Das Blut Mannlich/das Fleisch Weiblich/
Die Krafft beyder sam ist Geistlich.
Ich hab Mannes vnd Weibes Glied/
Darumb heiß ich Hermaphrodit.
Mein Sitz hab ich im Erdtereich/
Wo Metall/Minerall/vnd deß geleich/
Bin doch dern keins als man vermeindt/
Sondern von Natur also vereint/
Auff meiner Metall form vnd gstalt/
Warm/Feucht/Trocken vnd Kalt.
Aber nit gedigen/sonder güssig
Im Fewer/vnd an der Kälte sprüssig/
Die vier Element sind in mir beschlossen/
Mit Sulphur vnd Mercuri vmbflossen/
Wild/ruch/tödtlich vnd gifftig
Fir/flüchtig/bstendig/vnd lüfftig.
Bin weder Kraut Thier oder Schmaltz/
Arsenic/Victril/Alaun/noch Saltz/
Schweffel/oder ander dergleich Minerał/
Auch nicht Goldt/noch ander Metall/
Mercurius Philosophorum ist mein Nam/
Hab nur ein Wurtzel/vnd zween Stam/
Mich thut verachten jederman/
Weil ich kein eusserlich ansehen han/
In meinem alten grawen Rock/
Bin doch derselbig Binen Stock/
Der da gibt den besten Honig/
Vor Potentaten/ Fürsten / König/
Edel/ Vnedel/Arm vnd Reich/
Es gilt mir ja ein jeder gleich/

Vnd

Sed quæ me impulerit, longum esset dicere, causa,
Distinuisse animum nolo loquendo tuum,

Et primum quâ sim specie spectandus & ore,
Nunc intervallo proloquar exiguo.
Natura indutus gryseo sum corpore, lector
Corpus & est vestis concolor una mihi.

Nec tamen aut mas sum, nec fœmina: sum sed utrumque,
Naturas geminas possideoque simul.
Id caro demonstrat mea sanguis & indicat: iste
Masculeus totus, sed caro fœminea.

Vis tamen amborum, virtusque est spiritualis;
Quodque virile geram, fœmineumque geram,
Hermaphrodita vocor: moror in tellure, metalla,
Et mineralia, & his sunt ubi syngenea.

Nec tamen unum ex his, ut multi forte putabunt,
Sum; verùm unitus sponte meaque physi
In speciem propriam proprii formamque metalli,
Humidus & siccus, frigidus, & calidus.

Non sum ductilis, impositus sum fusilis igne,
Exemptus fragilis conglacioque gelu.
In me clauduntur bis bina elementa fluuntque
Sulphura juncta simul, Mercuriusque simul.

Efferus, asper, lethalis, plenusque veneno,
Constans, inconstans, fixus & aerius.
Sed neque florens herba, animal ve, aut dulce butyrum,
Vitriolum, Arsenicum, Sal, nec Alumen, adhæc

Sulphur, & his non syngeneum minerale, nec aurum,
Nec quæ præterea quinque metalla vides.
Infecta: at proprio sum nomine, reque sophorum
Mercurius, radix una duplexque mihi

Surculus: abjecta cunctis sum vilior alga,
Exterius quia non est mihi forma potens.
Veste mea grysea sum decolor: & tamen illud
Mel sum quod Reges, degeneresque simul

Dives egens (nullo mihi sunt discrimine cuncti)
Tros, Rutilusque solent expetiisse semel.

Digitized by Google

Vnd ob ich schon bin schlecht vnd gering/
Jst in der Welt doch sonst kein ding/
Das in sich helt warhafft Tinctur/
Dann ich hab Mercurii rein vnd pur/
Gefesnet/nit beweglich zwar/
Gar flüchtig/jedoch weiß vnd klar/
Außwendig Todt/inwendig Lebendig/
Ein roter König macht mich beständig/
Das ist der Philosophen Goldt/
Jn mir du dasselb suchen solt/
Das heist Sulphur Rubeum fixum/
All ander ding gang müßig kurtzum/
Dann ich vermag es alls allein/
Vnd bin doch nur ein einiger Stein.
Dann ich leid kein Silber noch Gold/
Dem Mercuri bin ich auch nicht hold/
Weder im anfang/mittel/noch endt/
Jn mir selbs ich alles vollend/
Nichts frembdes in mich imbibier/
Sonder nur Solvier vnd Coagulier/
Vnd kehr mir das Häupt zum schwantz/
So hastu die rechte Kunst gantz/
Wer mich kan lösen auff ohn noth/
Der find in mir beid weiß vnd roth/
Ohn alles Pulver vnd Wasser zwar/
Setz mich auff ein feuchte baar/
So gib ich von mir selbs ein Quell/
Die da leuchtet als der Mohn hell/
Darauff da wächst ein schwartzer Rapp/
Wol dem Mann der denselben hat.
Halt das Fewr städt/vnd gar nicht eyl/
So sichst mancherley farb mit weyl.
Hernach begundt es sich zuweissen/
Wans gar hoch ist/so magst dus preissen/
Sie macht Queckstlber Kupffer Zin vnd Bley/
Zu gutem Silber das beständig sey.
Fahr fort/auffs letzt da wird es roth/
Bekombstu das/so dancke Gott/
Die Sonn ist allen Metallen hold/
Vnd verkehrt sie in das beste Goldt/
Jn allen dingen Gott loben solt.

Gul-

Digitized by Google

Sed licet abjectus sim, nec non vilis in Orbe;
Res tamen extra me tingere nulla potest.

Mercurium gesto intra me purum, atque coactum,
Mobilis haud equidem, sed solet esse fugax.

Et tamen est clarus, puraque albedine splendens,
Mortuus exterius, vivus at interius.

Rex rubeus constare facit me, aurumque sophorum,
Id quære in meipso, visceribusq; meis.

Hoc sulphur rubeum fixum vocitatur ubique:
Cætera præter me cuncta repelle procul.

Omnia nam possum solus, quantumlibet unus
Sum lapis: Argentum nolo ego, nolo Chrysos.

Mercurio infestus sum principio, medioque
Atq; in fine operis: Cuncta ego solus ago.

Imbibe nil alieni in me: sed solve, deinde
Coge, caput caudæ junge simulque meæ.

Totius hæc Artis consummatissima summa est.
Qui sine vi me ulla dissolvisse potest,

Invenit & Rubeum, sed & Album repperit in me,
Tu modò me sine aquis, tu sine pulveribus,

In stratione loca tepidè humescente, subindè
Ex me prosiliet candida vena, velut

Luna micans: Corvus sed porrò innascitur atef,
Felices atrum quotquot habere queunt.

Insta ne cesses, ignemque tenere memento
Assiduum, ne quâ præcipitesve cave.

Lumina continuè pasces variante colore:
Hinc niveam Fixam concelebrate potes.

Mercurium, Venerem, Saturnum quippe, jovemque
Argenti virgam vertet in ætheream.

Perge bonis avibus, donec super igne rubescat.
Tunc laudes summo dicito jure Deo.

Omnia namque metalla potest traducere in aurum.
Omnibus in rebus glorificato Deum.

Digitized by Google

Gulden Gedicht.

EIn ding der Welt vor Augen ſieth/
So in ſich nimbt des Golds ſecret/
Sein form der Mann/die Weiblich gſtalt
Iſt ſein Materi alſo kaldt/
Der Mann bleibt veſt/das Weib das fleuſt/
Wann man das auß ſeim Miner zeucht/
Iſt doch nur eins/ Anfang vnd Endt/
Hiemit der Mann zum Weib ſich wendt/
Solvier/feivl/waſch/Coagulier/
Biß ſich der güldin jung figier/
Den ſpeiß mit ſeiner Milch auffs new/
Vnd widerhol das Werck ohn ſchew/
Biß alles fleußt vnd penetriert/
Wie wachs/darnach ſein Goldt addiert/
So wird der Leibgeiſt geſewret wol/
Zum Werck bereit der ferben ſol
Die ſechs vnzeitigen Metall/
Durch Kunſt/ auch heylen alle qual/
Diß iſt das Geheim der Alchimey/
Den Weiſen von Gott geben frey.

E N D E.

Digitized by Google

CARMEN APOLLINEUM.

Omnibus ante oculos versatur & unica res est,
In se quæ formam suscipit aurificam.
Forma maris partes, sed fœmina materiei
Obtinet: illa manet fixa, sed ista fugit.
Et tamen ortu eadem, duplex licet, unaque sola est
Res, Mineræ finis, principiumque suæ.
Junge mari uxorem, conjunctos solve, putrefac,
Ablue, condensa, fige, fit inde puer
Aureus: hunc ale lacte suo, totiesque refinge,
Tingatur, & penetrans ceu nova cera fluat.
Bracteolis tandem puri sociabilis auri
Fermentatur: sic spiritus intrat opus;
Cætera sive velis mutare ex arte metalla,
Seu libet affectis applicuisse manus.
Hæc sunt Alchymicæ mysteria totius artis,
Non nisi divinis experiunda sophis.

PLUTARCHUS

DE CAPIENDA VTILITATE EX INIMICIS.

QUùm Satyrus primum fulgentem cerneret ignem,
Amplecti, sed & huic oscula ferre cupit.
Cui catus, Heus (inquit) nisi cavernis hirce, Prometheus,
Ambusto mento mox doliturus eris.
Urit enim tactus, non hos valet ignis in usus:
Sed lucem præbet, resque calore fovet.
Est & πάνπεχνον πῦρ, cuilibet organon arti,
Si quis eum discat ritè adhibere modò.

Radix Elixiris

PRO-

Digitized by Google

PROGRAMMA AUTHORIS.

SUnt qui sæpè legant Chymicos multumq; libellos,
Nec dena attingant post quoq; lustra scopum,
Nunc huc, nunc illùc, incertis passibus acti,
Quos Labyrinthæis flexibus ire patet.
Sunt alii invidiâ tacti, qui cuncta recondunt,
Offusis tenebris impediuntq; bonos,
Scilicet ut soli sapiant, soliq; putentur
Esse sophi, queis nil quam sua sponsa placet.
Aequoris hanc inter Scyllam, vastamq; Charybdin
Alchymicam, in medio nostra carina natat:
Cholchides auriferam ut si quando ad littora lanam,
Technophilus per me forte referre queat,
Inscribat spoliis, anagrammate nominis apto,
Mi NICOLAUS *erat dux* NIGER HAPELIUS.

OMNIBVS ARTIS CHEMICÆ STUDIOSIS BENE AGERE.

QVanquam non erat animus pro tenui mea parte ullum scriptum, ullam vè speculationem in rebus Chymicis post disquisitionem de Helia Artista præterea de me edere, ponderatâ vel inprimis rerum hujuscemodi gravitate: tamen singularis quidam amor ergà eos, qui huic art. proposito Christiano & studio pio adhærent (inter quos & viri Principes) me fateor huc impulit, ut brevem hanc, sed perspicuam Cheiragogiam Helianam de auro Philosophico, hactenus parùm animadverso, committerem luci, eamq; communicarem dignis, etiam atq; etiam studiosè petens, ut eam diligenter ponderare ne graventur, si forte de nonnullis præmoneri hinc quiverint. Cum enim per longo tempore hanc artem sectatus fuerim, nec tantum perpetuis cogitationibus & studio theoretico, multorumq; manuscriptorum inspectione, quorum mentio passim à nobis fit, sed manuali insuper labore, & experientiâ propriâ, quæ (ut proverbio dicitur) vel stultorum est magistra, non sine gravi intertrimento & attentaverim, & compererim plurima, licebit mihi spero, aliqua ex parte hujus rei conditionem & fundamentum studiosis Chymiæ paulo altius retegere & de me gustum aliquem præbere, quomq; vel cogitando vel studendo vel conando operando-ve per-

Digitized by Google

ve pertigerim. Quamvis enim tria illa principia essentialia rerum omnium quæ nunc ex auro & argento cõmunibus, aliisve metallis extrahuntur: nunc in eorundem mineris potentissimè pervestigantur, efficiũt, quod possunt (neq; enim hæc nunc exquirere nostrum) atque ita pro Philosophico & vivo auro habentur, perhibenturq;: tamen si Philosophos purgatiore aure audimus, est adhuc aliud aurum, non paulò magis isto abditum, idq; duplex, quod inquiri profundius, & produci in apertum luculentius oportet! unum quod Monarchiæ Chymicæ proprium est, & in primo ente inest Universalissimi Mineralis: alterum quod ad tincturam Solis parandam spectat, quo de in hoc tractatu abundè disseruimus quandoquidem apparet latere plerosque prorsus. Quanquam autem ab omni Alchymicæ artis praxi aliquamdiu abstinuimus, partim propter malevolentiam quorundam suffusos in nos animos, partim propter exantlata varia discrimina (quæ hic recensere nimis longum foret) partim denique propter offensam eorum, qui cùm nihil horum capiant, tempus in hisce teri nolunt: fit tamen, ut summè etiam prudentes quandoq; soleant quærere utrumnè tanti pœnitere à nobis emptũ sit, ut siliquas inanes quatere (ut ipsi loquuntur) posthàc simus desituri, nec ne? Quibus quin hac ipsâ Chirogagia nostra respondere mus facere nequivimus: non certè quòd Chymicum studium non summi faciendum censeamus: sed quòd temporis usura, & vocationis necessitas huius rei negotiationem & pragmatejam nobis interdicat. Scripta est igitur horis subcisivis aperta hæc Tractatio à nobis de auro Philosophico nec dum cognito, non Chymicorum stylo (ut solent) allegorico, sed plano, ut intelligatur Tinctura Solis hactenus occultata, additis aliis, quantum equidem revelare decuit, li-

cet occultius & circumspectius fuerit in cæteris agendum, ut quousque philosophando legendove, aut etiam operando pervenire contenderimus, de nobis alij statuere judicando possint, si pote aliquibus, non futuris erga nos ingratis, plus hinc lucis oboriri queat, & ad præcavenda damna oculi eorum adaperiri: quem morem sæplærique omnes sequeremur, fieri non posset, quin operta tandem fierent apertiora, Heliâ artium in lucem denique producto. Precamur autem Patrem luminum, ut ipse huc benedictionem suam elargiri dignetur, ut ad eius gloriam hæc inprimis vertant, & Ecclesiæ emolumento sint, præsertim instantis calamitatis crumnoso tempore. Perscripsi 4. April. Anno 1612.

PROTESTATIO,

Quæ de Universali Regni Mineralis universalissimo in hac Cheiragogia asserimus, nihil derogare volumus Canonibus nostris Hermeticis sive Helianis Aphorismis, quibus Ens Medium majoris & minoris mundi pertractavimus, ex quo homini constat sanitas. Dixi.

R. E. I. D.

CHEIRA-

CHEIRAGOGIA HELIANA
De
AVRO PHILOSOPHICO NEC DUM COGNITO.

SCribit Basilius Valentinus, ordinis Benedictini Monachus, qui proavorum memoria, ex superiore Alsatia oriundus, Philosophus in Chymia fuit princeps, in Curtu suo triumphali Antimonii pag. 242. Vbi de lapide Ignis tractat, qui ex Mercurio Antimonii conficitur, in hanc sententiam: *Sed lapis ignis (inquit) non tingit universaliter, sicut Lapis Philosophorum, qui ex Solis essentia paratur: Nequaquam. Etenim tantum ei concessum non est ad efficiendum sua virtute: Verum tingu particulariter, nempe Lunam in Solem, præter stannum & plumbum: Martem & Venerem equidem omittit, nisi quantum hac in parte per separationem inde elici potest.* Item: *Hæc tinctura (inquit) una sui parte non supra quinque partes transmutare potest, quod fixa maneat in Saturno & Antimonio ipso, in Quartatione, & Adventibus: Cùm contra verum ille ac perfectus Magnus Philosophorum Lapis immensum quantum efficere queat. Consimiliter in augmentatione sui Lapis Ignis amplius exaltari nequit: Sed tamen aurum ipsum (inquit) purum est & fixum.* Sic paulò pòst pag. 244. *Animadvertendum porrò Lectori est (addit) non unius generis reperiri lapides, qui particulariter tinguntur. Omnes enim pulveres fixos, qui tinguntur, appello lapides: sed unus subinde altero tingit efficacius atque altius: qualis est primò Lapis Philosophorum, qui omnium primas obtinet. Hunc sequitur tinctura Solis & Lunæ ad rubeum & ad album: quam excipit tinctura Vitrioli & Veneris, item & tinctura Martis, quarum utraq; tinctura Solis etiam in se habet, si modò ad fixationem perseverantem prius deducta fuerit. Hanc insequitur Tinctura Iovis & Saturni ad coagulandum Mercurium. Denique ipsamet tinctura ipsius Mercurij. Hæc est igitur differentia (inquit Basilius) & multiplicitas Lapidū & tincturarū: Omnes tamen (addit) ex uno semine, & ex una initiali matre generati sūt, unde verū* VNIVERSALE *consimiliter profluxit: Extra quæ nulla (inquit) præterea tinctura metallica reperiri potest, in omnib. in quā rebus, quomodocunq; vocentur. Alij lapides tam nobiles iuxtà quam ignobiles, me*

nunc

nunc non movent; de quibus etiam nolo quidquam nunc dictum scripsumve, quandoquidem vim præterea nullam habent extra medicinam. Consimiliter de animalibus & vegetabilibus nunc lapidibus item nihil mentionis faciam, quia ad medicos duntaxat usus ordinati sunt, neque ullum opus metallicum efficere possunt ad unicam ne quidem vim ex sese præstandam; quorum potentia omnium, tam mineralium (inquam) quàm animalium & vegetabilium lapidum iuxta simul cumulo in Lapide Philosophico reperitur. Salia omnium præstantem tingendi habent nullam: sed tantum claves sunt ad præparationem Lapidum, aliàs per se ipsa nihil possunt, nisi quod attineas ad salia metallorum, mineraliumque (nunc aliquid loquor, si me recte percipere voles (inquit) quodnam discrimen inter Mineralium salia puto) nequaquam omittenda, nec reiicienda sunt quoad tincturas: siquidem eis in compositione carere nequimus. Nam in his reperitur eximius ille thesaurus, unde omnis fixatio cum perseverantia originem suam, & verum germanumq; fundamentum habet. Hucusque Basilius Valentinus.

Sublimis hic & incomparabilis ante Paracelsum, Philosophus, fundamentum hic locat totius Vniversalis universalissimi, omniumque præterea lapidum & tincturarum in regno Minerali, extra quod Metallicæ tincturæ (in rebus aliis per se scilicet) quæri non debent, id quod idem pluribus attestatur locis. Quinimò hoc loco evidentissimè indicat, præter originale magnum Vniversale seminis & initialis matris, ex qua omnes tincturæ cæteræ prodierunt (licet ea expresso nomine ab eo non nominetur) sex distinctos & inter se differentes alios Lapides & Tincturas existere, quarum una tingat altera subinde potentius: ut de particularibus nunc prorsus taceam. Ac initio quidem in curru suo Triumphali Antimonii describit nobis lapidem Ignis, sive Tincturam Antimonii, cuius Mercurium cum oleo Vitrioli ex Marte docet præcipitare, & in suo proprio oleo dulci rubeo, quod ex sulphure & sale Antimonii beneficio spiritus vini extrahitur, & per Retortum pellitur, dissolvere ac postmodum figere in lapidem tingentem & fluentem. Particularis est hæc quidem Antimonii Tinctura, quod tamen Paracelsum ita exaltasse constat & subtilibus præparationibus, deinde reverberationibus, postea sublimationibus, tum digestionibus, nec non separationibus ac distillationibus, postremò variis reductionibus & resolutionibus (ut ipsemet Paracelsus libro Archidoxorum IV. attestatur) eò usque perduxisse, ut nulla ratione pervestigari satis possit admiranda ejus vis, qua metalla omnia pertransit, immunis utique ab immutatione suæ virtutis, eaque ad perfe-

Digitized by Google

perfectionem adducit, sibi ipsi subinde ad alia atque alia tingenda semper sufficiens, & corpora humana in decimam generationem usque sana & valida propagans. Antimonio non absimile est sulphur, Minerale (utrumque enim inter vitriolata *referri* debet) de quo Theophrastus, *Quod in ipso (inquit) non inest, id beneficio alterius per ipsum possumus assequi*, intelligens spiritum Mundi Magneticum, qui Philosophis est Magnesia vera lib. Mineralium cap. 7. *Quod duo em artis* (hoc est, Heliam Artistam) *sedulo sectaturum ait*. Verùm quomodo lapis Ignis ex Antimonii tribus intrinsecis interventu olei vitrioli ex Venere & Marte debeat præparari non solummodo in curru suo triumphali sparsim docet Basilius, sed multò magis conjunctim & methodo aperta in manuscripto manualis suæ practicæ videtur pertractasse.

Secundum lapidem Ignis idem proximè mentionem facit lapidis Philosophorum, cui quidem primas tribuit, respectu cæterarum videlicet tincturarum universalium, non verò universalis universalissimi, ut postea dicetur. Asseverat autem Lapidem Philosophorum fieri ex essentia auri: verè quidem, sed ut audiemus non sine adjunctione salis Naturę tum simplicis, tum compositi: Vnde Alchymiam quasi Halchymiam non ineptè indigitat Chrysippus Fannianus.

Tertia est tinctura Solis maximè Philosophici, quæ Lapidem Philosophorum proximè sequitur. Hæc auro solo coq; Philosophico à nobis descripto potissimum constat, quo nomine à Lapide ipso differt, quamvis variæ habentur eius præparationes. Philosophorum enim Lapis ex auri quidem essentia, ut & ipsa tinctura fit. Sed Solis hæc tinctura loco salis fusilis naturæ, suo ipsius sale contenta est, & ex tribus auri præsertim Philosophici principiis resolutis, depuratis, & conjunctis prodit, ut sub finem dicemus.

Quarta Tinctura secundum Basilii sententiam est Tinctura Veneris & Martis, in unum videlicet conflatorum, hoc est, ex eorum victrioli albo & rubeti spiritu, qui est Mercurius & Sulphur amborum, unà cum eorundem fixo sale, unde hæc tinctura paratur: licet sine Sole vulgari, cum quo illa est incorporanda, non perficiatur; siquidem prius cum eo figenda est, quemadmodum testatur Basilius in lib. de Naturalibus & Supernaturalibus cap. 2. pag. 28. his ipsis verbis: *Quando enim* (inquit) *Tinctura Solis in nullo abundantius reperitur, quàm in Marte & Venere, velut. masculo & fœmina, eorum corpora destruuntur, & spiritus eorum tingens ex eis propellitur, qui reseratis & præparatum aurum sanguine suo saturum, & per cibum & potum*

Digitized by Google

ium ſuum fugax ac volatile faciunt. Proinde aurum volatile poſtquã cibo ac potu ſuo ſuiarum eſt, ſuum ipſius ſanguinẽ reaſſumit, & per ſuum ipſius nitrum calorem exſiccat, beneficio intervenientis vaporiſeri ignis, unde rurſus victoria exiſtit, quæ prorſus fixũ & ſummè perſeverans reddit, ut aurũ fiat medicina plus quam fixa. In hanc ſententiam idem poſt duo folia addit: Eſt Mars & Venus non egent veſtitu, ſed eum cæteris quinque communicare queunt: tamen aſſeverantur affirmo ſine Leone (hoc eſt auro ut ſupra reſerato & præparato) nihil prorſus efficere poſſe, quia de fixitate eorum Mercurij, & malleabilitate ipſorum ſol s ad neceſſitatem eis proſpectum non eſt, ut lucroſi aliquid venarii inde poſſis: niſi Leo in certam ne eo rurſus vicerit, ut utrinque triumphum agant, id eſt, ut non ſolummodò ſoluta, ſed etiam utrinque ad perfectam fixationem ſint ambo perducta, quemadmodum ante edoctus.

Cæterùm magna & memorabili objectione hîc nobis occurritur, neque id immeritò. Etenim Baſilius pagina vigeſima nona huius capitis non ſolum apertè ſcribit, *Tincturam Veneris & Martis ſine reſoluto auro* (ut jam modò dictum eſt) *nihil efficere poſſe: Sed etiam vice verſa de auro vulgari, cuius tinctura tinctura Veneris & Martis commiſcenda eſt*, teſtificatur: *Non poſſe Dominum* (nempe aurum) *de ſuo veſtitu quidquam ſuis ſubditis impartiri: quandoquidem natura ei unicum duntaxat indumentum honorarium tribuit, niſi prius ſervus ditarit Dominum:* Item paulò pòſt addit: *Non poſſe Regem ſuis famulis de regno ſuo quidquam hæreditatis communicare, nec perſeverantem veſtitum aulicum tribuere, niſi prius penſionem & tributum à ſuis ſubditis acceperit, ut ita Dominus & ſervus ſimul conſiſtere poſſint.* Hæc cùm ita ſint, non immeritò quis interrogârit, Quo pacto igitur tinctura Solis ſecundum eſſentiam ſui differentiam à tinctura Veneris & Martis aut reliquarum diſtet? Si videlicet vulgare aurum niſi tinctum ſpiritu ſubditorum ſuorum tingere nequeat? Hunc nodum diſſolvere nonnulli conati ad auri mineram, Marcaſitasque confugerunt, quas multum poſſe non nego, cum ſpiritibus non ſint deſtitutæ. Inde igitur parari Tincturam Solis, non autem ex auro fuſo, contendunt. Alii contra Tincturam auri non ex auro ſimpliciter reſoluto, ſed in ſua principia prius diſtinctè redacto, indeque depurato, & rurſus coalito, Solis hanc Tincturam venantur. Nam qui auri Mercurio non Sulphur Solis, ſed Solem ipſum addunt, huc non pertinent, Nos, ut hoc loco non oppedamus illis; liter tamen reſpondemus, nempe ad Tincturam ſolis non tam requiri aurum & argentum à natura ſimpliciter datum, quam aliud ſublimius

Digitized by Google

sublimus & melius, aurum videlicet Philosophorum nostrum, in quo inest spiritus tingens, de quo jam jam dicemus, si prius Tincturas Basilianas omnes percensuerimus.

Quintam igitur Basilius tincturam proponit in Iove & Saturno, sed tantùm ad coagulationem Mercurii, puta in argentum & aurum, per rubeum videlicet & dulce oleum eorum arte prolectum, uti Basilius non uno loco innuit. Huc etiam pertinet, quòd per commixtionem aliorum metallorum Paracelsus vexationum libro, de Saturno, Luna, & Mercurio componendis tradit. Hic verò reticere non possum Basilium de Saturno & Iove vulgari loqui: sed si adhuc sint in suis mineris, altioris sunt indaginis ac virtutis; qua de re in curru triumphali Antimonii, loquens de fixatione vulgaris Mercurii, in hæc verba scribit Basilius, pag. 87. *Ad nullam coagulationem perduci Mercurius potest, nisi fiat ei additio reliquorum metallicorum spirituum, quæ coagulatio in matre Saturni omnium efficacissimè potentissimeq; præ cæteris effusa est, & sine hoc fieri nequit, nisi Lapidem Philosophorum ipsum habeas.* Sic de Naturalibus & Supernaturalibus rebus cap. 9. de Saturno, pag. 121. *Quivis etiam scire* (inquit) *debet, nullam illius metalli transmutationem ex Saturno consequi posse, propter ingens ipsius frigus, excepta coagulatione Mercurij vulgi: quoniam frigidum plumbi sulphur currentem Mercurij spiritum calidum domare, eumq; ei adimere potest, si processus rectè instituatur.* His paulò pòst subjicit: *Quapropter Saturnum non penitus reieceris, nec irrisorie prorsus post tergum collocaris: siquidem eius natura & virtus non multis adhuc cognita est. Nam Philosophorum lapis primum suum initium suis cœlestis & plusquam coruscantis coloris tantùm ex isto metallo habet, & per insistentiam huius planetæ traditur ei clavis perseverantiæ per putrefactionem: quoniam ex citrino nullum potest fieri rubeum, nisi ex initio nigri prius factum fuerit album.* Hæc ille, quæ ut altioris sunt indaginis, ita ad secretiorem Saturnum pertinere intelliguntur, nempe Philosophicum, qui ex putrefactione existit Solis & salis Naturæ: tametsi ineſſe tum ipsi plumbi mineræ certi cuiusdam generis, vim longè maximam conatur evincere in Ruricola suo excellens quidam jurium Doctor, cuius flosculi sunt gemelli: idemq, ostendit tinctura dicta Aromaticum Philosophorum ex Mercurio plumbi, ut de aliis minoribus particularibus nihil dicamus. Hinc Paracelsus in superius adducto vexationum, seu potius Fixationū libro, nō satis deprædicare potest interiorē illum Saturni spiritū, qui metallorū spiritus reliquos, sive Mercurios occidat: quem-

quemadmodum vidimus & ipſi ex Mercurio vulgaris plumbi confectas auri probatiſſimi virgas, quas vir quidam doctiſſimus ante quinquennium conſpicandas nobis exhibuit.

Sexto & ultimo loco Baſilius mentionem facit *Tincturæ ipſiusmet Mercurii.* Ea verò vel mediante ovorum calce paratur, ut eſt apud Paracelſum lib. 5 de ulceribus patentibus: vel à vitriolo Veneris & Martis elevatur, reſolvitur, diſtillatur & coagulatur, ut videre eſt apud eundem de Morte rerum in Metamorpholi & apud Rupeſciſſam, cui libellum de tinctura Mercurii in altera partium Grataroli vendicamus: vel beneficio Malagmatis Iovis ſublimatum reſolvitur ac diſtillatur, in quo Mercurius calcinatur & cum metallis coagulatur, quem morem Baſilius de duplici Mercurio Solis ſequi videtur, pagin. 108. in Repetitione Lapidis magni. Multiplex enim eſt via procedendi cum Mercurio: tametſi facilimè carbonum tritorum beneficio per ignem in liquorem reducitur, qui certo artificio poſtea Soli animam extrahit. Præcipitatur etiam per ſe ac figitur Tincturis Martis, Veneris ac Solis: maximè v. nutritur lacte ſuo, de quo illud Sybillæ Emmeriæ fortaſſe interpreteris, cùm inquit: *Sedens ſuper ſedem ſtratam, dans illi ius proprium, id eſt, lac ac cælo miſſum, quod idem tamen poteſt ad Lapidem univerſalem applicari*, in fragmentis Sybillinis Philippi de Lignamine Equitis Siculi. De hoc etiam Gebri dictum accipias, qui inquit: *Si ex ſolo Mercurio* (ex minerali nempe licet aliunde parato) *Lapidem conficere noris, præſtantiſſimæ indaguor eris naturæ.* Hinc Baſilius in curru triumphali pag. 88 *Etenim Mercurius* (inquit) *eſt purus putus ignis penuus. Quapropter à nullo igne comburi poteſt, nullus eum captivat ignis ad deſtructionem ipſius omnigenam. Aut ſubitò aufugit, reſolvens ſe ſpiritualiter in oleum incombuſtibile; aut manet poſt ſui fixationem conſtans, ita ut hominum nulli poſſibile ſit aliquid ei adimere: tantùm eouſque, quidquid ex auro fieri poteſt, id ex ipſo quoque poteſt confici per artem. Nam poſt rectam ſui coagulationem auro per omnia ſimilis eſt: quandoquidem cum auro ex una radice, unoque ſtipite, & ex unitate provenit.* Cum his conſentit, quæ idem ſparſim habet de aſtro Solis & ſpiritu ſive aſtro Mercurii, quæ duo radioſa virium poteſtate conjuncta ſapiētiæ intimæ penetralia certo tempore aperiunt. Vide currum Triumphalem pag. 71. & 72. nec non pag. 91. & 92. Quod ſi à nonnullis Tractatus Baſilii de aſtro Solis & Mercurii, quorum illud rutilans, hoc niveo candore reſplendens, non ulq; adhuc ſupprimeretur, in verbis Baſilii explanandis minus laboraremus.

Nec

Digitized by Google

Nec ignoramus ad mineram Solis à nonnullis applicari, cuius processus per viam humidam mediante nitro & sale geminæ instituitur ita, ut primo terna sequestrentur principia, quæ per spiritum vini depurantur: primumque omnium ascendit astrum Mercurii album, residuo Sulphure & Sale, quorum hoc per aquam pluviam stillatitiam extrahitur & à sulphure separatur, mox ab omni terrestri fœculentia purgatum in vitriolum concrescit triangulari & quadrangulari forma. His tribus depuratis minera nova Solis de integro extrahitur, extractumque cohobatur aliquoties per affusionem novæ aquæ regiæ, donec os Leonis rubei (ut appellitant) probè reseratum sit, quod in digestione positum circulatur, postea abstracta aqua ascendit spiritus Mercurialis. In hoc supra præparatum vitriolum primo solvitur & digeritur donec fœculentiam omnem deposuit. Hæc aqua oleaginea solvit supra præparatum sulphur in dupla sui proportione. His tribus partibus quatuor astri Mercurialis addunt, & sic in balneo per dies quadraginta digerunt, donec in viridem ac viscosum liquorem abeant omnia, quæ postmodò in furno Physico leniſſimè coagulantur in Medicinam fixam. Alii viam siccam sequentes mineram ab auro separant, aurumque spiritu suo impregnatum leniter contusum per retortum distillant, adeò, ut ex libra vix drachmam sui spiritus dulcis eliciant. Hujus ad sufficientiam parati unciam includunt phialæ & per semestre decoquunt secundum ignis gradus, donec in rubedinem fixam vergat, quæ Mercurium vivum Mineralem absque igne collectum pertransit, & idoneum reddit, ut corpus auri in tincturam vertat. Vtrum hi, an illi, astrum Solis & Mercurii Basiliani rectius investigent, aliorum facio judicii, quandoquidem Tractatum Basilii de astro Solis videre non contigit.

Sed ut de Mercurio in vulgus cognito agamus apertius, diligenter inter se conferre debemus, quæ de spiritu Mercurii in Lapidem Sapphiri congelando cum vitrioli oleo in libro Mineralium profert Theophrastus, cum iis quæ discipulus ejus Phædro, cognomento Magnus, de Hermaphroditi anima refert, & patebit Monarchiæ Chymicæ principibus, unde existat, & quomodo paretur Hermaphroditi flos ille Sapphiricus, qui est admirandum majoris mundi mysterium, quippe *cujus drachma* (inquit) *post sui projectionem super tria drachmarum millia liquati auri, in Mille æris drachmas immissa, id universum in aurum transmutat purissimum.*

Hæc Phædro Rodochæus: cujus processus nos quosdam latet.

His addere non immeritò possumus, quæ experientissimus vir & Naturæ indagator profundissimus Joannes Isaacus Flander (ab hoc enim cæteri ætate posteriores omnes, velut ab altero Hermete, didicerunt) in suo tractatu de oleo vitrioli habet; Itemque de Mercurii, nec non Antimonii oleis ad tincturam fixam perductis. Nec possum silentio involvere, quòd ex pluribus metallis & mineralibus conglobatis spiritus & salia oleosa cum auro & Mercurio resoluto concrescere idem docet Tincturam, quæ ex uno & eodem quantumvis diversorum mineralium genere parata, mille partes argenti perseveranter tingat & transmutet in aurum. Nihilo inferior putanda est tinctura Mercurialis & solaris illustrissimi Bavariæ Ducis *Domini Georgij Divisi*, cui immensas opes ex hac arte constitisse traditum est à majoribus. Quinimò illud vetus: *Fac Mercurium per Mercurium per aquam Mercurialem* (scilicet ex auro) nobis eadem reipsa exhibet. Nec longè ab eadem Palingenius in Capricorno alludere videtur, lib. 10. cùm inquit:

Hunc iuvenem Arcadium in fidum nimiumq; fugacem
Prendite, & immersum stygijs occidite lymphis. & quæ sequuntur.

Sed de his plus satis. Haud enim scio an huc sint referenda, quæ prodit Hohenheimerus Doctor ille Helvetius in libro Thesauri thesaurorum, ubi de mineralibus scribens: *Natura* (inquit) *progignit Minerale in visceribus terræ, cuius duo sunt genera, quæ in multis locis & finibus Europæ reperiuntur: Optimum autem in figura maioris Mundi est in ortu astri Sphæræ Solis. Alterum in astro Meridionali quod est in primo flore suo, ab astro visci terræ productum, quodque in prima sua coagulatione reperitur rubeum, in quo omnium Mineralium flores & colores conclusi iacent.* Quæ verba literaliter de minera auri & Mercurii accipienda videntur, quia Theophrastus argento vivo, tanquam metallorum matri (ut & magnus Phædro) omnes mineralium colores attribuit, sicut in libello de Generatione rerum in Metamorphosi eius videre est. Quamvis non desunt, qui hæc pertinaciter rubeæ argenti mineræ translucidæ (Germanis Rotgulidigertz dictæ) accommodent. Ego pro auro alteri cuidam mineræ potius convenire putârim, quæ ferax quidem est auri, non tamen aurum. Huic non dissimile est quod Basilius in libris Naturalium, & Supernaturalium re-

rum

tum capite tertio affert de spiritu Mercurii pagina quadragesima quinta in hæc verba: *Hic quispiam nec immeritò* (inquit) *interrogaveris, quomodo hic spiritus Mercurij adipiscendus & comparandus sit? Super hac re cum desiderio quispiam responsum exspectabis* (addit) *quod tamen quenquam celare nolo, sed fideliter aperire, quantum quidem* (inquit) *per Dei mandatum ius, & iudicium permissum mihi & indultum est, sequentem in modum: Accipe* (inquit) *in nomine Domini rubeam Mercurij mineram instar cinnabaris* (puta factitii) *apparentem. Insuper sume optimam auri mineram, quam habere potes: utramque tere pari pondere simul, primùquam vllius ignis participes factæ fuerint, & cætera*, quæ ibidem sequuntur.

Notum est ex minera quadam Solis fertili & liquore Mercurii, cum ejusdem appositione menstrua perpetuum Solis augmen fœminæ cuidam nobili succreviſſe: auro surgente primùm instar graminis viridi colore: postea sensim apicibus in Solem vergentibus, qui forfice demeti possent. Est & particularis tinctura alia in Solis rubeos Crystallos abiens, ubi sublimata fuerit, cum antea in ramuſculos *versicolores* exstreviſſet ferè priori consentanea.

Sed notandum est non uno mōdo de spiritu Mercurii & & Sulphuris Basilium, sed diversimodè loqui, nunc de Lapide, nunc de tinctura Veneris & Martis, nunc de Vniversaliſſimo: ūnde non multò post capite quarto de spiritu vitrioli ex Venere & Marte: *Genuinum* (inquit) *& verum Sulphur est incombustibile. Etenim verus ac merus spiritus est, ex quo oleum incombustibile paratur: & idipsum est* (inquit) *Sulphur, ex quo & sulphur auri ex eadem radice provenit & factum est.* Ex quibus non difficile fuerit conjectu, quid per optimam auri mineram alibi atque alibi pro subjecti varietate, quo de agit, sit intelligi detur. Itaque addit: *Nam hoc sulphur rectè vocari potest & baptizari Philosophorum omnium sulphur* (quomodo & Paraçelso indigitatur in libro Mineralium capitulo octavo de vitriolo, & a Basil. capit de vitriolo pagina centeſima trigeſima tertia) *Quoniam* (inquit) *in eo omnis sapientia reperitur, usque ad spiritum Mercurij, qui eum antecedit.* Quis autem sit iste spiritus Mercurii, de quo illic quidem scribit, an expreſſus in tinctura Veneris manu scripti sui, albus videlicet spiritus vitrioli Veneris ex Marte, an universalis universaliſſimi, eruditorum facio judicii. Ex unâ enim radice tum astrum Solis & Mercurii, tum Mercurium & Sulphur Philosophorum provenire ait, primùm quidem spiritum album, quem disertè Mercurium Philosophorum vocat: *postea enim*

Digitized by Google

sequitur spiritus rubeus (inquit) *id est, sulphur Philosophorum, & oleum incombustibile*, puta ex utraque tinctura Veneris & Martis in unum pariter coëuntium. Videantur quæ capit. de vitriolo apud eundem habentur pagin. 132. quid illic de spiritu albo ad album, & ad rubeum de rubeo analogicè philosophetur Philosophus.

Apparet igitur rubeam mineram Cinnabaris Paracelsicæ & mineram rubeam Mercurii Basiliani, ferè concordare, & utrorumque auri optimam mineram non modò de vulgariter à natura datis, sed & de aliis, utpote Antimonio, Minera Martis, & præsertim vitrioli Veneris ex Marte (ut ne quid dicam amplius) posse intelligi. Sed de his obiter, & ut Græci dicunt, ὡς ἐν παρόδῳ. ad rectius intelligendum Basilium, de spiritu Mercurii multimodè loquentem; qui mos est ferè multa expertorum Chymicorum, plura uno calceo induentium. Plures enim sunt viæ, quæ ad unum finem non tantum per unum, sed etiam per plura, & quidem diversa, contra quam multi opinantur particulariter collineant.

Quandoquidem igitur Basilius noster sex hactenus explicitas Tincturas & Lapides minerales, quos fusè hactenus percensuimus distinctè recenset: interim tamen pagina ducentesima quadragesima quarta, Currus sui triumphalis apertè simul profitetur, *Sex hos Lapides metallicarum Tincturarum omnes ex uno semine, & una initiali matre, quam videlicet omnes in sua generatione prima* (verba sunt ipsius Basilii) *acceperint, ita prosemnari, ut ex eadem verum Vniversale consimiliter profluxerit*, luce meridiana clarius liquet, præter & supra essentiam aurificam tum vulgaris, tum Philosophici auri nostri (ex vulgari enim Tinctura Veneris & Martis imbuenda est: ex Philosophico verò potissimùm nostro Tinctura Solis constat) adhuc aliud esse, idque longe magis adhuc abditum, ex quo Vniversale universalissimum, tanquam septimum & perfectissimum proficiscatur, quod ex suamet ipsius propria radice, id est, terra & aqua, oriatur, eoque & Lapidem Philosophorum ipsum antecellat, utpote ex quo unico tum Lapis ipse, tum reliqua omnia particulariter tingentia, initialiter, sint orta: Imò ex quo omnes reliquæ totius Mundi res, non solùm in regno Minerali, sed etiam in Vegetabili & Animali vitam suam acceperunt, & adhuc retinent, & à Creatore ad incrementum ordinatæ sunt. Hoc verò cuiusmodi sit, & qua in re situm, & si ex superioribus utcunque conjici potest (lineâ viridi ubique gyrante) tamen etiam infrà plura de hac re dicemus.

Quæstio

Digitized by Google

Quæstio dehinc omnis, postquam omnes Tincturas, earumque multiplicitatem & diversitatem in regno Minerali, percensuimus, transferenda nobis est ad aurum Philosophorum nostrum, quodnam illud sit, ex quo videlicet Tinctura Solis potissimùm præparanda venit, præter universale universalissimum, & reliqua suprà à nobis commemorata.

Dicimus igitur hoc illud esse aurum Philosophorum (de reliquis enim, ut & de universali universalissimo nunc non loquimur,) nempe quod à Philosophis ipsis ex metallis inferioribus & minoris valoris non per separationem solam, sed beneficio Naturæ per artem operantis ipso actu transmutationis producitur. Itaque non est vulgare aurum, quod à natura in suo gradu duntaxat simpliciter est perfectum, & propterea in exspiratione, sive declinatione sui feminis jam potius est, quàm ut fructiferum esse possit ad progenerandum alium Solem. Hac de re experientissimus metallarius Andreas Solea, à clarissimo Montano editus, audiendus nobis est, qui in suo libello de mineris metallicis capitulo nono de metallo exspirante Septuria secunda, ita scribit: *Quando natura cum metalli corpore pervenit usque ad aurum, tum descendit iterum ex defectu alimenti fami: causa deorsum.* Item in fine septimi capitis septuria prima de ascensione & descensione metallorum, postquam commemora.it, quam pulchrè natura adscendens totum corpus Lunæ calcinet, quæ calx nihil sit aliud, quàm corpus Solis, addit: *Quod verò ad descensionem attinet facile ex adscensione potes eam cernere. Nam hæc est differentia, quòd in adscensu Tincturam ante acquirit, quàm corpus: hic verò* (scilicet in descensu) *eam amittit. Itaque metalla* (inquit) *descendentia multò sunt imperfectiora, quàm adscendentia:* Hæc ille. Proinde ubinam semen & Tinctura frugifera vel in frugifesit in metallis, eadem septuria prima capitulo secundo de semine metallorum in hanc sententiam scribens, *Adscensio* (inquit) *& descensio metallorum fieri non posset, nisi in semine convenirent, & sibi invicem cognata essent.* Item, *Argentum & aerum habent idem semen* (inquit) *quod in ascensu argentum transmutat in aurum: in descensu verò transfertur in cuprum.* Denique eodem loco concludens apertissimè inquit: *Oportet ut semen ex corpore suo in aliud eat, alias non est frugiferum.* Hactenus Solea, cujus multiplici experientiæ fidem qui non habet, habebit nemini. Apparet igitur causa cur ex communi

auro Tincturæ non fiant, nisi illud tingenti spiritu subditorum suorum prius (ut ait Basilius) exaltetur. Nobilius enim & perfectius nobis quærendum est aurum, quod sit in adscensu, in quo spiritus tingens atque crescens inest, & semen fructiferum, quod quidem ipsius Solæ indicio est aurum ex inferioribus metallis productum. *Quo sum enim alias* (inquit Comes Trevisanus) *inservirei nobis tempus novimestre* (puta quod in exaltatione auri communis impendendum nobis est per Tincturam Veneris, ut docet Basilius, donec nobis aurum Philosophorum progenerare queat) *Et enim sumeremus utique corpus hoc* (inquit) *quemadmodum à natura est creatum.* Vides hic non aurum à natura simpliciter datum Tincturas per se parere: sed aliud. Itaque concludens addit: *Aurum nostrum non est aurum vulgi, ut omnes Philosophi dicunt, quia aurum commune mortuum est: nostrum autem spiritu impregnatum & vivum.* Hinc Iohannes Clopinellus de Mehum in Responsione ad Lamentationem Naturæ, *Aurum* (inquit) *scitur esse minerarum omnium bel aurum: attamen formam non habet neque materiam tantæ potentiæ, ut suam excedat perfectionem. Non habet enim maiorem potentiam, quàm perficiendi se ipsum, quidquid molietur artifex. Ipsum destruere, ac in esse reducere, fatuum esset opus, cùm ex eo nihil plus virtutis, neque potentiæ haberi possit, quam obtinet ex sua propria natura. Nulla fit reductio eorum, quæ natura perficit in speciem, vel in individuum, nisi primò corrumpantur. Etiam post corruptionem generatio non fit speciei simili, nisi fiat regressus in hoc genus. Quapropter auri destructio viam non sternit ad ipsum construendum, quia per sui destructionem construi nihil potest; Ipso namque mortuo pariter moritur eius substantia, ut ex eo non possit amplius aliud argentum vivum enasci, neque metallum,* & cætera, quæ ibidem sequuntur, notatu condigna.

Vt igitur sententiam nostram de auro Philosophorum ex inferioribus metallis parando expresè & solidè confirmemus, adducemus testimonia evidentia Philosophorum complurium. Ac primò quidem Basilius in manuscripta declaratione manualis suæ Practicæ, de Tinctura Solis in hæc verba scribens: *Debes igitur scire* (inquit) *quod Lapis noster componatur ex sua propria essentia, & alia metalla transmutet in aurum verum: quod* AURUM (addit) ITERUM DESTRUI OPORTET *& in meliorem Lapidem converti.* Satis evidenter hic (opinor) indicat prius construendum esse hoc aurum, quàm iterum destrui possit, vel in meliorem converti lapidem:

dem : unde & Rythmis suis Germanicè impressis, statim ab initio canit :

O Sol, Regis in hoc qui munere fungeris Orbe.
Lunæ genus servas multiplicasq; suum.

Quibus equidem Lunam ad auri propagationem requiri ostendit, ut & in sequentibus, cùm expresè addit :

Summè Luna precor, me deservisse velis me,
Quum Venus in bivio iam sit, ut illa decus,
Indevias, tuas ipsa induas : ut libet ambo
Abs illa compti, divitijsque simul
DITATI *simus! quod te meminisse subindè*
Adiecet. Hoc etenim nunc tibi linquo, VALE.

Sic in versibus de Venere ipsa testatur, *Eius filium nempe (Antimonium) excalfacere corpus Lunæ, ut ea sua prægnans, & progeniem posse se relinquere possit virtutis & fructibus innumerabilis*; innuens aurum nostrum Philosophicum.

Sed de Basilio infrà plura dicemus : nunc ad præstantissimum Auctorem libelli de duodecim Tractatibus Lapidis Philosophici accedamus, cuius anagramma fuit, QUI DIVI LESCHI GENUS AMO, quod est, MICHAEL SENDIVOGIUS, Polonus ille, quem Osvvaldus Crollius in præfatione Basilicæ suæ vocat, HELIOCANTHARUM BOREALEM, apud quem Tincturam Lapidis Philosophorum, eiusque magnam vim & operationem ipsemet stupescens pervidit. Sic igitur Sendivogius in Procemio Tractatuum suorum : *Licet* (inquit) *reperiantur quidam maleferiati, quiam ex invidia, aut malitia, aut metu detectionis impostrarum suarum clamitant, auro suam animam* (tingentem videlicet) *posse exrahi, ac pomposa & vana ostentationis delusione alieno reddi corpori, non sine temporis laborum, ac sumptuum iactura & detrimento : sciant pro certò Hermetis filij eiusmodi animarum* (utloquuntur) *sive ab auro, sive à Luna quacunque tandem via vulgari Alchymistica, extractionem, meram esse persuasionem : quod quidem à multis non creditur, sed tandem per experientiam, unicam & solam veritatis Magistram cum damno verificatur. Econtrà, qui via Philosophica* (inquit) *hoc sine fraude & fuco præstare potest, ut vel minimis metallis sive cu lucro, sive sine lucro, realiter colore Solis vel Lunæ in omnib. examinib. requisitis permanente tingat: illis sure affirmare possis, habere fores Naturæ apertas* ADULTERIORA ET AL-

TIORA ARCANA INVESTIGANDA, *& cum Dei benedictione acquirenda.* Hæc non tam ad artificium extrahendi animam tingentem referenda sunt, per quod via patefit ad altiora secreta indaganda: quàm ad ipsummet ex inferioribus metallis verè productum aurum, quippe cujus beneficio ad altiora nobis, ut ex authore ostendemus, via sternitur. Quæ verò de anima auri vulgariter extracta, fermocinatur, sciendum est, eam transmutare non posse, licet colorem inducat, ut testis locuples est Paracelsus libro Mineralium capitulo septimo, cùm in hæc verba scribit: *Hoc in se omnino verum est, si auri sulphur projiciur in argentum, colorat quidem illud, sed non figit, quod & Basilius innuit, in repetitione Lapidis magni pag.*113.

Rectè igitur Sendivogius in Tractatu nono de commixtione metallorum: *Noverunt* (inquit) *Chymistæ ferrum in cuprum seu Venerem sine Sole transmutare; sed si scirent* (addit) *his mutationibus Solis administrare Naturam, certè rem omni thesauro invenirent pretiosiorem.* Quid hoc, obsecro, est aliud quàm non aurum commune, sed aurum nostrum Philosophicum, ex quo Tinctura Solis, thesaurus pretiosissimus potest postea præparari? *Propterea* (inquit) *dico non ignorandum esse, quæ metalla invicem sint coniungenda, & quorum natura naturæ correspondeat.* Denique concludens: *propterea* (inquit) *unum datur metallum* (metallum inquit) *quod habet potentiam alia consumendi* (corrodendo videlicet) Quare? *Est enim ferè* (inquit) *ut aqua eorum & ferè mater: Unica tantum res, humidum radicale Solis & Lunæ videlicet resistit ei, & melioratur per illud.* Posset omnino videri de Saturno vulgari ad literam loqui: Sed propriè aurum & argentum per Saturnum vulgarem intrinsecus meliora non redduntur, licet forinsecus purgentur. De alio igitur Saturno accipias oportet, cum quo si aurum undecies coit prosternitur in mortem, & postea impositum matrici suæ (Mercurio videlicet) concipit & progenerat optimos fructus. Verùm cum alius Saturnus præter vulgarem, aut qui per eius animam ex regulo Antimonii per Cementum, ut & ex Mercurio vulgi resoluto in aqua forti fit transmutatione, actu nullus sit metallum, non ineptè ista ad Tincturam Vitrioli Veneris & Martis (hæc enim est ferè ut aqua eorum & ferè mater, perquam humidum radicale Solis melioratur) referuntur: siquidem aurum reseratum & præparatum inde saturatur & in Tincturam fixam promovet, teste

Basi-

Basilio: quandoquidem aurum perse tingere nequit, nisi tingatur. Itaque addit Sendivogius: *sed ut detegam* (inquit) *Chalybs vocatur*: verè quidem chalybs: sed non vulgaris, verùm in Venerem transmutatus, cui Solis natura intrinsecus est permiscenda (ut paulò antè dixit) per amborum vitriolum scilicet, non commune. Huc illud per vulgatum pertinet: *Visuans Interiora Terræ Rectificando Invenies Occultum Lapidem Veram Medicinam.*

Quod verò addit Sendivogius: *si undecies coit aurum cum eo* (necn. nisi multis vicibus conjunctum cum auro transcendit Alembicum, ut videre est in Practica manuscripta Tincturæ Veneris Basilianæ (*emittit semen suum, & debilitatur ferè usque ad mortem*, id ita accipiendum est, ut per putrefactionem post amborum distillationem mortificetur demum, quo possit in novam vitam inde resuscitari. *Tunc* (inquit) *chalybs concipit, & generat filium patre* (id est vulgari auro) *clariorem*, hoc est, generat nobis Solem sive aurum Philosophicum, unde postea Tinctura Solis ex Sole Philosophico existit. Hinc addit: *Posteaquam semen suum natum* (id est Sulphur auri Philosophici) *imponitur in suam matricem* (hoc est si suo admiscetur Sali & Mercurio) *purgat illum, & facit eum millesies aptiorem ad pariendum optimos fructus*, id est, profert nobis Tincturam ex Sole Philosophico, quæ post fermentationem sui mille partes tingit, ut author est Basilius. Sed addit Sendivogius: *Est & alius chalybs, qui assimilatur huic, per se à natura creatus, qui scit ex radiis Solis mirabili in & virtute elicere illud, quod tot homines quæsiverunt, & operis nostri principium est*: intelligens non tam mineram Martis sive chalybis nativi) quam certum quoddam minerale Martii oppositum, de quo Tractatu ultimo inquit: *Sal nostrum est Mercurius*: Deinde addit: *Sol & Luna nostra* (unde scilicet Lapis hic Philosophorum existit) OBDUCTA EST SPHERA SATURNI: quod quidem minerale auri radios (id est V. essentiam ejus) in se recipit & mirabili vi promovet in lapidem tingentem. Nihil his magis opertum, nihil magis etiam apertum: Si modò habeamus apertos oculos ad intelligendum radices minerarum & simplices & compositas.

In hanc sententiam idem Sendivogius tractatu decimo: *Aurum* (inquit) *potest dare fructum & semen, in quo se multiplicat industria sagacis artificis, qui scit naturam promovere.* Sed tam in Praxi Tractatus undecimi, quàm in Theoria Tractatus tertii, arctè cavet, ne aurum vulgare ad Tincturam Solis per se assumamus simpliciter: In praxi quidem, *Sed hoc admonitus sis* (inquiens) *ne accipias aurum & argentum vulgi. Nam hæc sunt*

Digitized by Google

mortua. Accipe nostra (inquit) *quæ sunt viva.* In Theoria verò, *sed hanc tibi habeto cautelam* (ait) *ne in metallis vulgi illud quæras punctum Naturæ, in quibus non est. Nam hæc metalla.* PRÆSERTIM AURUM VULGI. *mortua sunt: sed nostra sunt viva, spiritum habentia, quæ omnino fumenda sunt.* Hæc Sendivogius: quibus (fateor) non tantum de nostro Philosophico hoc auro agit, sed etiam de Vniversali Magno. Quidquid tamen sit, omnino aurum vulgare simplex, nisi è mineris prius eruatur, & exaltetur, excludit.

Sed Theophrastum Paracelsum consulamus, & quid ille nobis de auro hoc nostro Philosophico Philosophetur, aut potius praxi sua demonstret, dispiciamus. Docet is lib. de Natura Mineral. cap 7. ex sulphure minerali Epaticam conficere, *unde postea oleum rubeum ediſtillatur*, ubi in hæc verba scribens: *Hic item observandum est* (inquit) *quodvis argentum, quod oleo huic imponitur, & ad tempus suum permanet, denigratur & calcem solarem in fundum demittit. Sed ante tempus debitum non fixam calcem* (inquit) *sed volatile quid & immaturum* (notetur hîc vox immaturi propter sequentia) *Quod si autem suum terminum assequitur* (addit) *& ad finem usque pervenit, tunc* EFFICIT OMNIA (inquit) QUÆ EFFICIENDA SUNT: NON BONUM PLURA DE HAC REDICERE. Ex hoc equidem vel unico loco plusquam evidenter apparet, quidnam hoc aurum ex argento natum præstare possit, de quo non conducere ait, ut plura indicet: & tamen omnia peragere fatetur, quæ peragenda sunt, quidquid videlicet Artis cupidus desiderat. Insignis hic est locus, qui nullo pacto nec elidi nec eludi potest, quo minus Palmarium sufficiat ad confirmandum nostram sententiam tantò (inquam) certius, quantò major omnium est Theophrastus. Cæterùm sulphuris hoc oleum nihil est aliud, quàm primum ens vitrioli, quod tum aciditate sua satis arguit, tum etiam inde liquet, quod si huic oleo sulphuris communis tbis tantum aquæ fontanæ immisceas, postea chalybis in hoc lamellas usq; adtertias decoquas, continuò ac refrigerabitur, vitriolum viridissimum progignitur: quod tirocinio suo insertum nuper ex nostra disquisitione quidam verbotenus descriptum pro Sale Martis ineptè venditavit.

Sed redeamus ad Paracelsum. Scribit is in Manuali suo, ubi de praxi & præparatione Tincturæ Solis agit, ut ex fine patet, (ibi enim de auro potabili & liquore Solis disertè loquitur) in hæc verba *Sume* (inquit) *Electri mineralis immaturi* (hoc est quod intermaturum, & immaturum est) Quid hoc (obie-

Digitized by Google

(obsecro) electri? Nihil sanè aliud Electrum Paracelso nisi metallum quòd est ex alio metallo arte factum ita etiam ut vel alba venus ex rubea quantumvis tantum secundum colorem non secundum rem distans sic ei dicatur. Hinc in lib. Mineraliū cap. de Arsenico ita definiens: *Electrum* (inquit) *metallum est, quod ex alio metallo provenit* (puta beneficio naturę per artem) Vnde alibi etiam crama omnium metallorū Mercurio junctum Electrum, tanquam ex septenis elicitum quid, nuncupat. Consequens ergò est ipsum nomine Electri hìc nō de vulgaribus & simpliciter à natura datis, sive in minera sua constitutis, sive fusis metallis per se loqui, sed de hujusmodi, quæ per artem ex aliis producuntur, utcum Venus ex Marte fit, quæ longè est præstabilior, & majoris potentiæ (ut docet experientia) quàm commune cuprum.

Sic etiam aurum ex Luna productum, quod supra per oleum epaticæ sulphuris fieri docuit, vulgari multò est præstantius, quippe quod omnia efficit (ut inquit Paracelsus) quæ efficienda sunt: quod etiam ita exaltari potest, ut cuivis sit admirationi. Sed cur minerale & immaturum vocat? Nempe quod ex minerali & immaturo. Fit enim per mineralia, utpote per oleum Sulphuris ex Luna quæ imperfecta est, sed in via tamen propinqua, ut ad maturitatem proximè perducatur. Antequam igitur terminum suum planè compleat, est immaturum, habēs adhûc extraneas superfluitates, quo nomine ab omni superfluitate lavare & purgare electrum docet per stybium more chymico, nempe ut adexquisitos auri gradus usque perveniat. Quid? quòd aurum ipsum, (quantumvis ex Luna productum) respectu Lapidis & Tincturæ Solis, est res adhûc imperfecta, & proinde quodammodo immatura? ut ipsemet Theophrastus seipsum exponens ibidem nō multò pòst declarat, Cum inquit: *Natura reliquit id hoc loco imperfectum cùm non lapidem, sed materiam eius formaris: quæ quidem respectu lapidis, & sine præparatione res est dimidiata & manca.* Accuratè perpendendus hic est locus, ut intelligamus, quid hìc vocet respectivè Naturæ opus (velut est argenti in aurū naturalis transmutatio per oleum Epaticæ sulphuris) quid item opus artis, in paranda videlicet Tinctura Philosophica: eò quod ubi natura desinit in constructione auro nostro, ibi ars demum incipit nempe Solis Philosophici præparare Tincturā: quamvis utrobiq; artifex tanquam Naturæ minister tantū accedat, plus equidem in opere artis, minus v. in opere naturę laboris impendens. Theophrasto succenturiatus astipulatur Bartholomæus Korndorferus, cui aurum ipsum etiānum crassum,

crassum, nec clarificatum corpus dicitur. Nam ut hunc quoque testem tanti negotii producamus idoneum, scribit is in Tractatu de Luna & ejus defectibus, Tractatui Tritheimiano non absimili in hæc verba: *Fieri potest* (inquit) *ut brevi via argentum eò adducatur, ut fiat aurum optimum, quod maximi est faciendum,* QUIA NULLUM MELIUS ISTO ADTINCTURAS NOSTRAS POTEST ADHIBERI. Quid expressius his, quid evidentius obsecro aut quid cum Theophrasto deniq; magis consentiens? Addit autem, quo Theophrastum de solutione electri immaturi mirificè illustrat, *Quisquis* (inquit) *immaturum aurum* (sic argentum vocat) *maturare potest, idq; in debitum liquorem convertere, ut à terra sua separetur fontem sanitatis consequutus est.* Hinc extollit dictum Theophrasti in libro Vexationum asserentis: *Veram Alchimiam tantùm per unam artem docere argentum & aurum facere ex quinq; imperfectis metallis: nec uti receptis aliis, nisi tantùm* de *metallis*, ex *metallis*, per *metalla*, & cum *metallis fieri perfecta metalla.* Quod quomodo intelligendum sit veluti explicans, *Magna* (inquit) *arcana in metallis abscondita sunt & via facili eruenda supra quàm credi potest, ut inde aliquid efficias. Taceo iam* (addit) *si Philosophico more resuscitentur & expergefiant in primævũ Mercurium suum, non in currentem, sicuti circumcelliones de hoc vociferantur, sed in sementem viscidam, in specie germinis, suavissimi Leonis. Ita nominari solet Mercurius Philosophorum. Hic mira* (inquit) *super mira efficiuntur.* Ex his pater cujusmodi Mercuriũ & principia esse oportet, in quæ metalla sunt resolvenda: nisi velimus Tincturas in cassos abire pulveres, qui nullum in metalla fusa ingressum habeant, sed eis frustra innatent. Ac De metallis quidem fiunt Tincturæ, cùm de illorum substantia eruuntur primordia, quæ in viscosam sementem promovent, si rectè tractentur. Ex metallis autem cùm metalla perfecta componuntur cum suis primordiis in forma oleaginea materialiter: Per metalla autem in Tincturarum super metalla perfecta projectione, ut per eorum medium acquirant consistentiam debitam: Cum metallis denique fusis perfecta fiunt metalla, nempe in transmutatione imperfectorum in perfecta beneficio medicinarum jam perfectarum. His totius artis summam signantissimè Paracelsum brevissimeque esse complexum videmus. Inspiciantur quæ de hoc præparationum genere non modò tradit Guido de Monte (est enim prolixis circulationibus tædiosior) sed etiam quæ longè experientissimus vir Isaacus Hollandus de salibus & oleis metallorum peculiari Tractatu proposuit (quanquam furnum Reverberii

Digitized by Google

verberii clausum, per paucis illum cognitum, quo usus est Paracelsus, cum monticulo intus desiderant, alias præparari nequeunt) cætera per se aperta sunt præsertim si cum tractatu de oleo vitrioli, Item que Antimonii & Mercurii (de quibus supra) conjungantur.

Nec verò prætermittere possum hoc loco, quin ad clarissima illa Paracelsi & Bartholomæi Korndorferi bina testimonia addam & aliud Monachi monstrosissimi Franciscani, qui ad Burggravium Fridericum Marchionem Brandenburgensem anno 1419. scripsit Constantiæ tractatum Germanicum: sed impressus liber non est, multis de caussis. In eo Tincturæ & Metallorum & gemmarum multiplices continentur & arcana multa. Is igitur eo loco, quo ad Tincturam Veneris atq; Solis pervenit, cujus beneficio Lunam in Solem convertere docet: HIC SOL (apertis verbis indicat) PLUS EFFICIT, QUAM ALIUS SOL: & modum ostendit, quo sit procedendum. Compendium Friburgi olim Brisgojæ acceptum Leonhardus Turniserus in arce Kussenbergica amisisse se questus est: sed eo adhuc vetustius exemplar extat in Bibliotheca Schobingeriana S. Galli, cui Medicum nobilissimũ Dn. Sebastianum Schobingerum à morte clarissimi viri, agnati ejus Dn. Bartholomæi I. V. D. præesse memini. Cum his congruunt aliquomodo quinque illæ Tincturæ particulares quę feruntur corticeis libellis inscriptæ, ex uno ferè cum priorib. fundamenti genere procedentes, sed in eis purum ab impuro terrestri non separatur: Contra quàm apud Monachum videre est, qui terram leprosam abjicere docet, quò fit ut ejus Tinctura particulares tantò necesse sit præstantiores reddi, & magis maturescere, & plus tingere, quantò illas subtilitate vincunt.

Sed ad Comitem Bernhardum ex Marchia Trevisana redeamus, qui in secunda parte sui libri in hæc verba expressè scribit: *Cum damno* (inquiens) *Expertus sum*, QUOD IN METALLIS ABDITUM ESSE OPORTEAT: Quò allegat dictum illud Gebri dicentis: *Nulla res extranea, quæ non ex metallis composita, seu orta, potens est ipsa perficere, seu eorum transmutationem facere novam.* At verò idem Bernhardus *Corpora perfecta* (inquit) *quæ sic simpliciter per naturam sunt perfecta, tantum in gradu suo simplici sunt perfecta, & nisi per artem plus quam perfecta fiant, non possunt: imperfectis corporibus hoc modo ullum auxilium præstare: sed si per artem tractentur* (inquit) *& secundum artem more Philosophico perficiantur* (notentur verba) *tunc via aperta est* (inquit) *& facile deprehenditur, quid efficere queant. Nam*

nostrum

nostrum aurum non est vulgare aurum (addit) *& nostrum argentum non est argentum vulg: : siquidem ista in sua substantia ita permanentia, mortua sunt; nec vires in se habent ullas, ut videre est in codice veritatis*, id est, turba Philosophorum. Hinc ex Gebro aureum illud dictum allegans: *Quicunq;* (inquit) *ignorat radices minerarum & simplices & compositas, ignorat principia naturæ. Ergo & artis : & per consequens erit sophista potius, quàm Chymista.* Simplices intellige, quæ insunt Universali Universalissimo : Compositas vero quæ ex Mercurio in liquorem viscidum cū terra minerali quadam homogenea resoluto componūtur, quibus vis germinans atque tingens universalis Universalissimi spiritualiter inest, quæ in igne absque strepitu instar ceræ post debitam rectificationem fluit, cum quibus aurum attenuatum colliquescit ut butyrum, & in Lapidē Philosophorum abit. Intentius igitur & diligentius naturam perscrutatus Bernhardus perpetuò sibi hoc dictum ante oculos positum fuisse testatur, nempe: *Natura naturam continet: Natura naturā separat: natura obvians naturæ sue lætatur, & in alienas transmutatur naturas*: Quorum duo priora docent non metalla quidē ipsa qualia in se sunt esse sumenda, sed ab illis extrahenda, quæ in eis continentur (cum damno enim se didicisse fatetur, quod in metallis abditum esse oporteat) duobus posteriorib. verò amicam auri cum radicibus minerarum conjunctionē, & inde consequentem tincturam complectitur : quæ satis est hactenus veluti intenso digito commonstrasse.

Nunc quoniam satis superq; videmur probasse aurum Philosophicum nostrum ex inferioribus metallis arte & natura productum præstare nobis tincturam auri Philosophici à Lapide distinctam, rem totam ex Basilio concludemus. Scribit igitur Valentinus in occulta Philosophia sua sub finem *de cervo, cuius cornua ex auro puro erant, quæ multa corniculorum, sive ramorum, millia, acquisiverunt, qui quidem cervus in sylvam viridem cucurrerit, quem venatores usque in hodiernum diem investigent, & persequantur.* Parabolæ hujus intellectum ex superius dictis non difficile est conjicere : tum à Basilio ipso in fine Currus Triumphalis Antimonii satis declaratur, *quomodo videlicet* (ut ibidem inquit) *quæsitus cervus cum venationis alacri industriâ comprehendatur.* Etenim per multiplicatum Lapidem ignis, cujus una pars quinque partes Lunæ, eum persequi docet, & quæ ibidem consequuntur. Ex quibus plusquam abundè constat qualenam metallum sit aurum hoc Philosophicum nostrum & unde producatur, ex Luna nempe in Solem tincta, unde cervus ille aureus nobis existit,

quod

Digitized by Google

quod quidem aurum (teste Basilio) oportet denuò confringi (ut in manuali praxi docet) siquidem in meliorem Lapidem, hoc est, in tincturam Solis, abire debeat: quò respiciens Paracelsus in libro de generatione metallorum sive mineralium, ita scribit: *Si Alchymista sulphur istud auri possens reperire, quemadmodum bene posset reperiri* (inquit) IN ARBORE AURI ET EIUS RADICE (*Hoc enim scrupulus est ipsorum universaliter* NON ALIBI ILLUD) *ubi gestari possent, &c.*

Hæc igitur hactenus de auro Philosophico nostro, quod plærisque omnibus video ignotum, & hucusque inobservatum fuisse dicta sufficiant. Nunc sub finem Cheiragogiæ nostræ colophonis loco breviculam ex Basilio Tincturæ Solis Philosophici, itemq; Lapidis Philosophorum præcipui, præparandi rationem appendemus; si modò illud præmiserimus, etiam in sale communi, nec non alio quodam pene illi cõgenere abditissimas vites inesse, quæ cum auro composita mira nobis præstant, ut & cum oleis vitrioli & antimonii rectè præparatis. Certè sal commune excellens aurum potabile nobis exhibet per spiritum vini, si post calcinationem debitam crystallizetur & in oleum dulce per se distilletur, quem processum Basiliano planè conformem integerrima & nobilissima quondam gente nato Christophoro Meyero, à Rodolph Zell & Windeck &c. consolaneo nostro debemus: ut de aliis arcanis ex sale prognatis nihil dicã. Nam & Paracelso est circulatum minus, quod matricem ille omniũ metallorum suo quodam jure vocat, præsertim marinum, cum quo circulatum majus ex Mercurio sublimato per eundem præparatum consentit. Quid dicam de oleo antimonii dulci quod tantopere quæsivit Crollius, nec invenit, non ita quidem ab eodem amico fideliter nobis communicatum?

Quod igitur ad Tincturam Solis Philosophici attinet, si ea rite debeat præparari, oportet ut id fiat per justam & debitam auri anatomen: ita ut primò sulphur ejus purissimum, & summè graduatum sine omni corrosivo extrahatur, & ab omni recremento separetur. Postea sal auri nostri Philosophici, quod instar lactis apparebit albidum, non tantum extrahi oportet, sed etiam in transparentem crystallinam serenitatem adduci, quò facilius deinde in extracto sulphuris auri liqueſcat instar butyri, & una cum eo alembicum transcendat. Cùm verò utraque hæc sic exaltata fuerint, tunc suo Mercurio residuo superfusa mox ab ipsius solutione eum præcipitabunt. Hinc omnia tria principia viscosa in vitro Philosophico putrefieri, atq; inde in novam vitam resuscitari per

suum

ſuum proprium corpus & ſal oportet, donec in regeneratam aſtralem fixam & perſeverantem eſſentiam abeant, quæ per initialem trium principiorum ſuorum craſin multiplicari & menſtruo ſpatio augeri poteſt viribus & quantitate. Hæc breviter de Tinctura Solis.

Quod verò ad Lapidem Philoſophorum attinet, alia ineũda eſt via, ſiquidem duplex ejus præparandi ratio eſt, vel per compoſitionem radicis ſuæ mineralis ſimplicis cum reſoluto auro, quem morem ſequitur Baſilius in 12. clavibus, vel per conjunctionem auri cum radicibus minerarum compoſitis, à qua via minimum recedit Lapis Ignis ex Mercurio antimonii & vitriolo Veneris atque Martis per proprium ſulphur parandus. Sed de hujus generis tatis ſupra diximus, à quo nihil differt deſcriptio parabolica de Nobili Solis flore, ex præcipuæ cujusdam Civitatis Imperii archivis non ita pridem (ut fertur) deprompta, quæ totum proceſſum abundè tradit, quamvis multorum Sophiſtarum præſtringat oculos. Poſſunt autem Tincturæ particulares ex hoc compoſito præparari variæ, de quibus nunc dicere ſupersedeo. Radicem verò mineralem Vniverſalis univerſaliſſimi ſequuti ſimplicem, cum Baſilio in fine Memorialis Tabellæ aſſerimus, hic non opus eſſe, ut in Tinctura Solis fieri docuimus, aurum in tantũ deſtrui, ut per elementa juſtificetur & ita prima eſſentia radicis ejus quæratur & in apertum proferatur. Quin ne in cõpoſitis id fieri neceſſe eſt: quanquam non deſunt, qui per Mercurialem eſſentiam extrahunt auri animam, ipſo auro penè immuni manente, unde opus ad ſummam excellentiam promovent, adeò quidem ut perpendiculariter immiſſo in Tincturam Lapidis ſui univerſalem cultro, & indidem eodẽ modo extracto, tantumque abſterſo cum papyro ſuper liquatum aurum projectâ, etiamſi prorſus nihil adhęſiſſe videatur cultro, ſolo odore tamen Tincturæ ſuæ unciam plumbi integram in aurum converterint omni ſpecillo probatum, ut retuleruntnobis, qui viderunt, quorum animi cum eſſent antea ab hoc ſtudio prorſus alieni, facti poſtea artis avidiſſimi.

Sed unicuiq; (inquit Baſilius) *qui hujus ſapientiæ adhæret, eam amare cupit, incumbit, ut aureum illum magnetum* (videlicet Vniverſalis univerſaliſſimi) *per veſtigiet, quò rectius eum agnoſcat, quem unica in re unicè, & in una ſola materia radicem ejus inveniet* (quâ cum pura aurum ſubtiliatum medio amicabilis cujusdam liquoris, eſt reſolvendum, ac tantisper continuo igne fovendum ac in Philoſophico furno decoquendum, donec in Lapidem Rubini inſtar transparentem abeat) *ex quo* (inquit

quit Basilius) *aurum nostrum potabile adhuc perfectius fit, quam ex ipsomet auro, quod primum spirituale oportet fieri antequam ex eo potabile aurum possit præparari, ut habet cap. 6. de rebus Naturalibus & cap. 7. p. 93. Nam spiritus hic cæruleus, qui & in sapphiro gemma & Lunæ ineſt, eſt sulphur atq; anima* (inquit) *unde aurum & argentum vitam suam percipiunt.* Hinc Basilius in repetitione Lapidis Magni, pag. 114. *Lunæ spiritum spiritui Solis perinde appropriari scribit, atq; fœminam viro tum in terra* (ubi metalla primum generantur) *tum deinde super terram per artem.* Denique, *Tinctura alba* (inquit) *sita eſt in Magnetica forma illius unicæ rei, in qua primum ens auri itidem reperitur.* Proinde caput illud, post descriptam Rectificationem Tincturæ Argenteæ, & ejusdem præparationem, his verbis claudit *Si verò nosti* (inquit) *illorum omnium primum mobile, non eſt opus* (tantis compositionum videlicet circulationibus) QUANDOQUIDEM opus EX UNO PERFICERE POTES.

Quid verò hoc sit unum in Natura Mineralis regni perveſtigandum eſt. Sed tamen ne intactum relinqueret prorsus, atque ita Lectorem in medio cursu destitueret, passim innuit, non longè ab uno quoque esse nostrum; Sic enim Rerum Naturalium ca. 4. pag. 56. queritur, *filios hominum id non observare, sed potius contemnere, quod Deus in natura absconditum posuit.* In eandem sententiam in fine memorialis suæ tabellæ, *vera radix vilis eſt* (inquit) *etiam oculis ipſis plebi visibiliter expoſita, ignota tamen, & sine multiplici præmonſtrata proba hominis in caligineſe abdita. Totus enim hic Mundus* (quod & Bernardus testatur) *eam videt, nec tamen agnoſcit.* Sic de Magno Mundi minoris myſterio sub finem pag. 220. *Prima materia toti mundo manifeſta* (inquit) *coram oculis sita eſt, quam pauciſſimis tamen cognita. & adhæc ubiq; locorum visibiliter reperienda nempe Mercurius sulphur & sal & aqua Mineralis, sive metallicus liquor, tanquam centrum, à SUA FORMA SEPARATA, & ab his tribus incipientibus facta.* Maximè verò omnium in fine ultimi capitis de Naturalibus rebus, *Omnia* (inquit) *quæ post Antimonium Vitriolum Sulphur, Magnetem, præcipuè dotata sunt præ aliis & affiniâ ijs, ex quibus aurum & argentum principium medium & finem suum sortiuntur, una cum vera transmutatione & alteratione particulariter, virtutem, vires & potentiam suam accepiſſe ait* EX UNA RE, *in qua hæc omnia invisibiliter ad pariendum abscondita lacent, una cum metallis omnibus; quibus subiungens,* QUÆ MATERIA (inquit) *manifeſta eſt coram oculis omnium hominum. Verum quia, virtus eius potentia atq; vis in profundo valdè sepulta eſt, adeoq; latens atq; incognita, eò fit, ut materia hæc pro nihilo etiam & inidenea ex ignoratione censea-*

tur ac reputetur. Nomen eius vocatur Hermes (inquit) *qui serpentem volantem pro insigni gestat & pro uxore habet, quæ dicitur Aphrodita, quæ omnium mortalium corda novit: & tamen omnia unum & una res unicè, & unica essentia est* (inquit) QUAE COMMUNIS EST IN OMNIBUS ORIS, ET COGNITA IN OMNIBUS LOCIS. QUIVIS (inquit) EAM PRAEHENDIT MANIBUS: *& usurpat ad res viles. Vile existimat pretiosum, & pretiosum rejicit.* In summa, *Nihil est aliud* (inquit) *præterquam aqua & ignis, unde terra cum additamento aeris est orta, & etiam nunc conservatur. His abundè materiam interioris radicis omnibus ante oculos collocat.*

Hic igitur tanquam ad metam Vniversalis universalissimi & nobis subsistendum est in regno Minerali, post recensionem Vniversalium, & particularium Tincturarum ferè omnium, de quibus aliqua notitiæ aura ad nos pervenit.

Vnum tantum addere visum est propter eos, qui extra Vniversale universalissimum nihil prorsus putant esse verum vel proficuum, eoque negant particularia ulla extra illud esse quærenda: quin omnia dicta a Philosophorum obtortis crinibus ad Vniversale duntaxat trahunt. Quibus quidem facilè concesserim habitâ Vniversali materia rectéq; cognitâ, posse ex ea certissima parari particularia: Sed non ideò consequens est in aliis atque aliis Vniversalis materiæ propaginibus, veluti surculis, licet specie ab illa differentibus, vim trãsmutationis nullam in esse, quod & testatur experientia, & agnoscunt doctissimi, ut Chrysippus, Fannianus, & Thomas ipse Aquinâs de corporibus supercœlestibus & inferioribus cap. 4. & deinceps. Nec sequitur Comes Trevisanus in tota vita sua nullum particulare nactus est, quod alicujus esset momenti: ergò nec alii reperire id possunt, aut falsò ab aliis tale quid astruitur. Nam ut taceam Comitem Bernhardum quæsiviſſe Vniversale (quod certè in particulari nullo extra universale reperias) tum eum, tum aliorum refutant satis, quæ Basilius non modò de Lapide ignis deque Tincturis metallorum inter se distinctis prodidit. Sed etiam quæ Theophrastus de Epatica sulphuris & Luna in Solem per ejusdem oleum conversa docuit: quòdque de Lapide Schisto ad fixationem Lunæ idoneo Bartholomæus Korndorferus refert, licet tum in sulphure vulgari, tum in Schisto Korndorferi, qui est Sal quoddam peracre, etiam ipse Basilius ullam transmutationis vim ineſſe per ignorationem neget. Sic non desunt contrà qui nacti universalem aliquam, aut etiam particularem Tincturam, statim insolenter declamitant, aliud

nullum

Digitized by Google

nullum extare Vniversale præter illud suum: adeò plærique nobis Supheni sumus omnes? Sed nos hûc obiter digitum intendisse sat esto.

Deus optimus ille Maximus donet nobis omnibus per spiritum suum ενωτικον in Filio suo unigenito, sibi ὁμοουσιῳ, Emmanuele nostro, ut ne corda nostra bonis hisce terrestribus, hoc est, Mammonæ affigantur, neglectis cælestibus, sed ut potiorem nobis substantiam in cælo repositam seriò quæramus, quam vera fide apprehendentes & spe certa exspectantes, indefesso pietatis cursu cum sincera charitate conjuncto, sequamur, per & propter dominum nostrum Iesum Christum, qui cum Patre & Spiritu Sancto est unus ille verus Iehova benedictus in secula, cui laus & gloria in ævitatem æternam, Amen.

Carmen Apollineum Helianum.

OMnibus ante oculos versatur & unica res est,
In se quæ formam suscipit aurificam.
Forma maris partes, sed fœmina materiei
Obtinet: illa manet fixa, sed ista fugit,
Et tamen ortu eadem, duplex licet, unaque sola est,
Res, Mineræ finis, principiumque suæ.
Iunge mari uxorem, conjunctos solve, putrefac,
Ablue, condensa, fige, sit inde lapis
Aureus: hunc ale lacte suo, totiesque refinge,
Tingat ut, & penetrans ceu nova cera fluat
Bracteolis tandem puri sociabitur auri,
Sic fermentatus spiritus intrat opus,
Cætera sive velis mutare ex arte metalla
Seu libet affectis applicuisse manus.
Hæc sunt Alchymicæ mysteria totius artis
Non nisi divinis experiunda Sophis.

Digitized by Google

TRACTATVS
DE COELO TERRESTRI,

VENCESLAI LAVINII
Moravi.

NUs est spiritus corporeus à Natura primò creatus, communis, occultus, vitæ pretiosum: conservans pura & bona, impura & mala destruens. Is est finis & initium omnis creaturæ, triplex in substantia, sal, sulphure, & Mercurio, sive aqua pura, qui coagulat, unit & congregat, irrigatque hæc inferiora loca omnia per siccum unctuosum & humidum, ex loco superiori (Hoc est habile & aptum ad recipiendum quamlibet formam & figuram) Sola ars mediante naturâ oculis nostris visibilem reddit: in ventre suo celat & occultat infinitam vim & virtutem: refertum est & plenum facultatibus & proprietatibus cæli & terræ. Est Hermaphroditicum, & incrementum dat: cum omnibus rebus indifferenter se miscet, quia in se recluſum habet omnia germina globi ætherei. Plenum enim est igne alacri & potenti, & descendens de cœlo influit & imprimit vim suam super corpora terræ, & venter illius porosus plenus ardore est Pater omnium rerum. Tunc venter iste impletur alio igne vaporoso, & continuè alimentum recipit de humore radicali, qui in amplo illo corpore corpus assumit aquæ mineralis, & id concoctione ignis sui calidi Hæc aqua coagulabilis, generans omnia, fit terra pura, quæ se inclusam tenet firma unione virtutum supremorum cœlorum. Quia igitur ipsa conjuncta est in ipsa terra cum cælo, hoc nomine pulchro illam voco COELUM TERRESTRE.

Vt primò ad ornamentum massæ indigestæ. Natura prima usa fuit separatione, sic Ars perfectionem diligens, imitari debet Naturam. Natura excrementum substantiale tollit, aut per limum terrestrem in aquam, aut per adustionem: Ars tollitur elotione & digestione sive per aquam, sive per ignem & separat infectionem & impuritatem, purificans animam puram

puram ab omni vitio. Qui igitur scit viam utendi aqua & igne, verum iter scit, quod ducit illum ad suprema arcana Naturæ.

Magnum illud corpus creatura prima Dei aqua repleta fuit spiritu ab initio, omni formis in semine, & vivificans in motione, omnia animat, & omnia producit in lumen terræ & cæli Est aqua nutrix omnium eorum, quæ in ipsis vivunt: in terra est vapor: in cœlis ignis propriè, triplex in substantia & prima materia, quia de tribus & in tribus omnia corpora procedunt & recedunt à Natura: balsamum continet: habens progenitorem Solem & Lunam: per aërem germinat in locis inferioribus, & quærit alta & suprema: terra nutrit illud in ventre suo calido, & causa est omnis perfectionis.

Magnus ille Deus omnibus vitam dans constituit duo remedia spiritibus & corporibus, scilicet duos purificatores imputatum, unde corruptio ad novam vitam invitat. Metalla hæc duo in se habent: hæc duo causa sunt restaurationis & participant de terra & cœlo, ut unionem aliis extremitatibus dent. Itaque utraque duo de cœlo descenderunt in terram, & iterum in cœlum revertuntur, ut potestatem suam ostendat, & demonstrent in terra. Vt Sol nubes dissipat, & terram illuminat, sic spiritus iste ita paratus à nubibus suis omnia obscura illuminat. In spiritu isto consideranda venit duplex forma, in succo & veneno. Succus duplex conservat omnia corpora: venenum duplex consumit & destruit. Succus conservat sale amaro.

Hæ sunt facultates, quæ includuntur in limbo & cahos, quod habet eosdem effectus cum de terra extrahitur: sed cum per separationem boni à malo præparationem recipit, tunc super perfecta & imperfecta ostendit vim suam: Habito in montibus & in planitie pater antequam filius: genui matrem meam, & mater mea sive pater tulit me in matrice sua, generans me, non opus habens nutrice, Hermaphroditus sum ut riusque naturæ, super omnes fortes victor, à minimo victus. & nihil sub cœlo invenitur tam pulchrum & tam perfectæ figuræ.

Nascitur mirabilis avis, quæ de suis ossibus, quæ mea ossa sunt, furnulum sibi constituit, ubi sine alis volans moriens vivificatur, & Ars Naturæ leges superans in fine transmutatur in Regem, qui sex alios in virtute infinita excedit.

Digitized by Google

PHILOCHEMICIS HELIOPHILIS HELIOPHILUS Philochemicus,

NICOLAUS NIGER HAPELIUS Anagrammatizomenos, S.

AD aſſerendam veritatem artis Chryſochemicæ (quanquam eam multorum impoſturâ peſſime audit, & à prudentibus ac cæteris doctis, quaſi nulla eßet planè proſcribitur) hanc diſquiſitionem inſtituere viſum eſt, qua cauſa aperiuntur ejus difficultatis, ac quid ſentiendum de ea ſit, certis indiciis oſtenditur, HELIA artis (quem vocant) in lucem producto. Itaq; patientem Lector huic diſquiſitioni aurem accommodabit, dum quid ſibi Helias velit, perpenderit, ut metallorum transformationem rectiùs intelligat.

Conſtat inter eos, quorum ſententia chymiæ adverſaria eſt, nullos magis obniti, quàm Phyſicos & Theologos. Utriq; quæ ex principiis & fontibus naturæ hauriunt, quibus efficere conantur transformationem metallicam partim ἀδύνατον eſſe, partim ordini creationis adverſari, in progreſſu tractationis hujus diſputabimus. Quæ autem merè Theologica ſunt, & cum principiis Phyſicis parum aut nihil commune habent, ea paucis nunc præfando quaſi delibabimus. Sunt autem ferè duûm generum ab Exemplo & uſu. Exempla ſingularium & univerſorum.

Prioris generis argumentum præbet hujusmodi.

Omnes

Digitized by Google

Omnes scientiæ naturales ac licitæ notæ fuerunt Salomoni: Scientia artis chemicæ, transformationem metallorum docens, Salomoni fuit ignota:

Ergo scientia artis chemicæ, de metallorum transformatione, nec naturalis, nec licita putanda est.

Propositionis vis inde dependet, quod omnium mortalium sapientissimus fuerit Salomon, non solùm recti judicij excellentiâ, & actione ac prudentia politica, sed etiam, quod de omni quæsito rerum naturalium & contemplationis physicæ diſseruerit, à Cedro Libani usque ad hyssopum parietis, & de jumentis volucribus & de reptilibus ac piscibus: unde Reges universæ terræ, & imprimis Austri Regina illa sagacissima (ut priscis olim philosophis apodemicis usu venit) ad eum audiendum accessit. 3. Reg. 4. 10. Itaq; major propositio videtur planè evidens.

Minor multis probatur argumentis. Nam ex sacris literis perspicuum fit, (contra quàm chymici nonnulli hallucinantur) Salomoni divitiarum affluentiam tantam, non quidem ex chymia, sed ex innumeris provinciarum locupletissimarum tributis, exactionibus, vectigalibus, Regiis donationibus & largitionibus constitisse: maximè verò ex auro Ophir Tharsis adducto. Nam præ auri copia argentum viluit, cujus tantum, quantum olim esset lapidum, Hierosolyma suppetebat. 3. Reg. 10. Quòd si hæc auri affluentia domi nascebatur, aut ullo artificio chymico parari poterat, quorsum foris quæreretur peregrinationis triennalis per maria periculo? quorsum pretio animarum redimeretur pretium terrenum, quod domi gratis habere liceret? Sic enim

Digitized by Google

2. Paralipom. 20. legimus naves attritas sub Josaphat divina ultione. Consequens igitur, Chymiam Vanam esse, ac proinde nec naturalem, nec licitam.

Respondemus ad majorem propositionem, eam ἁπλῶς admitti non posse, sed cum conditione esse intelligẽdam. Pendet enim à circumstantia optionis & Voti, quo Salomon nec gloriam, nec divitias, nec inimicorum animas sibi, nec longævitatem postulavit, sed moderandi populi Sapientiam. Etsi igitur ei Deus ad sapientiam ultrò etiam gloriam & divitias adjecit, quantæ Regum nulli contigere: tamen longè est diversa sapientiæ ejus donatio, ac divitiarum adjectarum. Illa enim non studiis disciplinarum & institutione parta, sed planè θεόδοτος fuit, & extra communem rationem collata: Divitiæ verò communi diteſcendi more adjectæ, ex actionibus & tributis, & auro cum Rege Hyram aliunde importato constiterunt. Quod si verò divitias postulavisset Salomon, loco Sapientiæ, quis non videt, Deum singularem ipsi monstraturum fuisse parandarum opum viam, peræq; ac exsorti Sapientiæ eum ornavit? Itaque argumentum non tàm diluitur, quã retorquetur. Hinc enim apparet, esse aliquem concessum modum, & rationem Deo non adversantem diteſcendi, quâ aurum & argentum non more communi, sed per scientiam exsortem θεόδοτον, non Diabolicam, multiplicari possit, licet Salomoni, si respicias conditionem ipsius voti, hæc scientia atq; exsors diteſcendi ratio perindè fuerit ignota, atq; hodie paucissimis est pervia. Atq; hinc suspicari licet, cur de fossilibus, & rebus metallicis, sicut de vegetabilibus & animalibus expreſsè disseruisse non legatur. Cui verò sit dubium, Dei munere exstare exsortem scientiam rerum metallicarum talem, quâ & aurum & argentum multiplicari, non certè contrà ordinem; sed ex ordine

ordine naturæ, æquè possit, atque multiplicatio solet fieri in vegetabilibus: cum omnibus creatis jam à principio dictum sit: Crescite & Multiplicamini. Quæ ratio si cui ab ipso Deo immediatè, sive per homines patefacta fuerit, is rectè illam, naturæ vestigijs insistens, pertractare poterit. Quicquid enim extra naturæ ordinem & motum suscipitur in hac arte, vanum & inconcessum esse ipsimet agnoscimus, & ultrò aversamur ac detestamur.

Occurrunt verò hîc nonnulli & ajunt non posse nos addere cubitum ad staturam nostram, nec capillum unum album aut nigrum facere, ut est Matth. 5. & 6. Luc. 12. Si igitur quod minimum est, non possumus mutare, quomodo transmutabimus metalla? Responsio facilis est: Hæc quoad nostram voluntatem sic dici, nempè, quòd jurando per caput, sollicitevè cogitando, nihil tale ex potestate & viribus propriis facere queamus: interim medicamentis naturalibus nihil vetat ex atris capillis facere albos: & ex canis atros, non contra, sed ex ordine & viribus naturæ ipsius, ut lippis & tonsoribus notum est. Simile huic est quod nonnulli dictitant, Deo Chymistas adversari, qui quæ in suo ordine & juxta suam speciem perfecta creârit, ipsi velint in genus melioris transmutare. Verùm eâdem ratione non licebit pyris poma inserere, aut sylvestria in cicuria traducere, aut fructus exossatos arte producere, aut ex verme bombycino papilionem elicere, aut lignum in lapidem beneficio aquarum lapidificativarum convertere, & quæ sunt id genus varia naturæ miranda. Nos nihil hîc contra ordinem naturæ tentandum esse, iterum atque iterum profitemur. Quòd si natura ipsa proprio suo motu metalla transmutat, ut ferrum in cuprum, ligna in lapides, ut notum est, &c. Quidni licebit etiam arti-

Digitized by Google

ficio, naturæ æmulo, corrumpere formam unius metalli, & per naturæ motum ac debitam media, pretiosius ex viliori metallo producere? qua de re postea.

Alterum argumentum ab exemplo est universale, idq; huiusmodi.

Si Chrysochymicum artificium aliquod esset, quò rectè ditescere liceret, aliquod ejus vestigium in scriptura, aut in tota Antiquitate extaret.

At nihil tale extat. Ergo, &c.

Respondemus Scripturam non ideò datam nobis esse à Deo, ut in specie doceat, quinam modi ditescendi sint liciti: Sed in genere satis esse eam tradere, Nihil sine labore parari: Nihil sine benedictione Dei (quod plerique Chymistæ plus satis experiuntur) Neminem scienter esse defraudandum, nec media cum lege Dei & charitate pugnantia esse tentanda: Denique non usum & possessionem divitiarum, sed abusum, & mentis depravationem damnari, ut perniciosa & Deo adversa, &c. Tale quidem cùm nihil in naturalem chymiam per se cadat, quod cum scriptura pugnet, certè à legitimis ditescendi modis excludi nequit, licet in specie nullo scripturæ exemplo, vel documento fiat evidentior: imò licet Patriarchæ & cæteri, qui fuerunt divites, non ex chymia, sed aliunde ditati fuisse legantur, cuius rei causa postea assignabitur. Atque idem sanè de tota Antiquitate dici potest. Et si enim nullum prorsus extaret chymiæ documentum vel vestigium, tamen non efficeretur, nullam propterea esse ac fuisse artem, vel propterea eam fore per se illicitam. Itaque totum connexum in se est infirmum, quod alibi pluribus à nobis pertractatum est, productis antiquitatis testimoniis in tractatu contra Cardanum. Sed respondebimus tamen ad minorem.

norem. Quum Scriptura studiosè adhibeant non solum similitudines metallicas, sed ipsi Dei servi res metallicas, insuper & gemmarias tractarint, satis apparet, studium earum rerum, quatenus ductum naturæ sequimur, non posse in quoquam reprehendi. Quod ad similitudines, certè D. Paulus in 1 ad Corinth. cap. tertio de auro, argento, & pretiosis lapidibus agit, quæ non exuruntur. Manent enim in igne, omnibus aliis in fumum abeuntibus metallis, ligno, fœno & stipulis, nomine combustibilium rerum propositis. Quam quidem similitudinem à fulminatione per plumbum factam, sicut & Esa. capit. primo de exploratione monetaria, cum Excoquam, inquit. ad purum putum scoriam tuam, & auferam omne stannum tuum (qualia per multa sanè sunt inscripturis sanctis) quam diu Theologi non intelligunt inter sacrum, (ut ajunt) & saxum hærent. Sic Mosi mandatur purgatio auri, argenti, æris, ferri, plumbi & stanni per ignem, quæ per ignem transire possunt: reliquorum quæ ignem sustinere nequeunt, per aquam. Num. capit. 31. Quid verò de eodem Mose dicendum, omni sapientia Ægyptiorum erudito? Hebr. capit. septimo, licet majores arbitratus sit divitias probrum Christi, quàm Ægyptiorum Thesauros. in epistola ad Hebræos capite undecimo, Nam veteres testantur (ut auctor est Suidas) ad Diocletiani usque tempora Chrysopœjam inter Ægyptios fuisse celebrem: & ut refert Augurellus imperio Romano Diocletianum ex arte illa metuisse, an Sybillinis monitis nec ne, parum compertum habemus. Licet autem quo ad chymiam in specie de Mose nihil constet, tamen æneum serpentem jussu Dei fecit & fudit Moses: aureum verò vitulum jussu Dei combus-

combussit & contrivit, usque adèo, ut insperſum aqua, populo bibendum propinârit, Exod. 23. Quod an ulli nostrâ piam aurifices hodie præstare possint, ut aurum comburendo simpliciter fiat potabile, ipsi viderint. Jam verò Reges Christum adorantes, & Aurum, Thus, Myrrham, Regique hominique Deoque, *offerentes, non frustrà Magos, nempè naturales, donorumq; suorum scientes & gnaros fuisse constat: sicut & Arabes hac ipsa scientia Chrysochymica leguntur præditi, quorum nonnulla adhuc extant monumenta. Sed inquies, nihil hæc ad Rhombum, nec dum liquet de transmutatione metallica. Agedum igitur vel ex S. Scripturis aliquid promamus, tincturæ Philosophorum non absimile, unde constet aliquid auro pretiosius extare, aurificæ tamen naturæ, quod non nisi Lapidi Philosophico conveniat. Habetur Apoc. 21. v. 18.* urbem sanctam fuisse aurum purum, similem vitro puro: *quæ per similitudinem dicta summam excellentiam gloriæ cœlestis Hierosolymæ denotare, nulli est dubium. Hunc locum Matthesius metallicarum rerum peritissimus in Sarepta sua conc. 15. de conficiendo vitro Germanicè sic interpretatur:* Nuhn läßt sich Johannis text ansehen / daß er nicht vom gemeynen Golde / das bey vns auch bekand ist / rede / sondern von einer newen / vnd sonderlichen Golds art / das vber seinen vorigen Adel vnd krafft in der newen Welt newe eygenschafft haben werde / wie ein Crystall / vnd werde nicht allein leuchten wie ein Goldsteyn / oder Jacinth / der nuhr Goldsfarb hat / sondern da werde auch das dichte oder düstere Goldt durchsichtig sein: *Hoc est, Textus equidem Joannis videtur non de communi auro, quod apud nos cognitũ est, loqui, sed de novo & singulari quodam auri genere, quod suprapristinam suam nobilitatem & vim in Novo Mun-*

Digitized by Google

vo Mundo novas proprietates habiturum sit, ad instar Crystalli, nec tantum refulsurum sicut lapis auri vel hiacynthus, qui tantùm auri colorem habet: sed hîc etjam ipsum aurum spissum ac defæcatum fore & perspectibile. Id quod similitudine illustrans corporum nostrorum in claritatem transformandorum, addit: Schafft doch Gott jetzund durchsichtig Silber in rotgüldigem Ertz/ *id est, Deus quin etiam nunc condit perspectibile argentum in rubenti aureola minera. Hinc tale deducitur argumentum: Si urbs est aurum, & eadem est pellucida ut vitrum, Ergò quiddam quod est substantiæ & naturæ aureæ, est pellucidum instar vitri, idq; summum apicem gloriæ denotat. Antecedens verum est, non ex accidente, sed per se, ut docet Matthesius: Ergò & consequens; nisi velimus Spiritum Sanctum à rebus vanis, puerilibus, & commentitijs similitudinem pretiosissimarum & verissimarum rerum desumpsisse, quod absit. Tale autem aurum pellucidum ut vitrum, quod gloriæ summum splendorem exprimat, in sola tinctura Philosophorum extat, & à Paracelso ita describitur, Metam. suæ 9.* Nostra tinctura rubea (*inquit*) quæ in se astra auri continet, est substantiæ fixæ, incorruptibilis essentiæ, summæ rubedinis, cuius pulvis croci instar, sed toto corpore instar rubini, fluxibilis in modum resinæ, translucida instar crystalli, fragilis ut vitrum, & superabūdantis ponderis. *Ne quis igitur hæc ad vitrarios, aut vulgares artifices, qui aurũ vitrificato purpurãt colore, referat omnes velim apicẽ gloriæ attendant, qui in Scriptura hoc loco exprimitur, & per consequens nulla aliare, quàm aurifica illa superabundanti & clarificata tinctura rubea substantia fixa adumbrari intelligent. Itaque cum in hac re nihil præter naturam inquiramus,*

mus, & omnia metalla alia aliis citiùs in igne evanescant, & propriè solum aurum in igne durabilissimum sit, ac proinde perfectionis metallicæ simplicis terminus: licebit sanè à minus perfectis ad perfectiora contendere, adeoq; ad summam pulveris Philosophici claritatem, in qua non est perfectio simplex, sed multiplicata viribus, qualis est in tinctura rubea, sive aurea illa substantia crystallizante, ac omnia imperfecta perficiente. Meritò igitur negamus conclusionem, quia infertur artificium chrysochymicum aut nullum aut illicitum esse, non tantùm propter majoris propositionis imbecillitatem, sed etiam propter subsumptionis ignorationem, ut jam declaratum est.

Restat ut adsum accedamus: unde Theologica promuntur argumenta hujusmodi.

Nemo potest servire duobus Dominis, Deo & Mammonæ:

Ergo Christianis non licebit operam dare chrysochymicæ.

Respondeo, hæc simpliciter inter se non opponi, sed respectu abutentium, & quatenus duo hæc inter se sunt contraria. Nam alioqui nullis Christianis liceret esse divitibus. Non igitur poßumus servire Deo & Mammonæ, tunc, si demergimus animum & cor ad thesauros corruptibiles, ijs fisi: si malis & iniquis in proximum artibus opes cumulamus: si denique malè possidentes, dispensamus pessimè, qui mos est hodie toto mundo vulgatissimus. Hinc Apost. 1. Timot. 6. Qui volunt ditescere, *inquit*, incidunt in tentationem & laqueum, & cupiditates, amentes & damnosas, quæ demergunt hominem in exitium & interitum. Si quidem radix omnium malorum est pe-

Digitized by Google

est pecunia: quam quidam dum appetunt, aberrârunt à fide & seipsos transfixerunt doloribus multis. *Hæc vulgò usuveniunt; multis etiam pseudochymistis causa fuerunt, cum secreta Naturæ per se indagare non possent, ut sese dederent malis artibus, aut etiam illicitis & diabolicis mediis sperata adepturos sibi pollicerentur, quorum finis est juxta opera illorum. At idem tamen Apostolus non omnem divitiarum usum tollit, aut omne studium parandi opes ex benedictione Dei impedit. Addit enim:* Iis qui divites sunt in hoc sæculo denuncia, ne efferantur animo, neque spem ponant in divitiis incertis: sed in Deo vivo, qui præbet nobis omnia copiosè ad fruendum, *& cætera, quæ sequuntur.*

Rursus instant, & verbis Salomonis nos urgent, sic orantis; Mendicitatem & divitias ne dederis mihi tribue tantum victui meo necessaria: Ne fortè satiatus illiciar ad negandum; & dicam, Quis est Dominus? *Proverb. 30. &c.*

Ergo nec nobis divitiarum affluentia per chrysochymiam parta poterit esse utilis.

Respondemus, non quidem nos Salomone esse prudentiores, & illis ipsis divitiis abusum esse scimus Salomonem, quas ei Deus supra omnes Reges, communi ratione divites, concessit: adeò efferus & procax est humanus animus. Interim tamẽ abusus non usus illis verbis notatur, ostenso periculo, quo fit ut non omnibus conducat esse divitibus. Interea scimus in Deo gloriatos esse Patriarchas de opibus sibi datis, & ista non secus esse quàm ut cujusq; est animus. Sed & certis de causis factum ajo, ut in cõmune fidelibus chrysochymia antehac nondũ innotuerit, sed in Aegyptiorũ ac infidelium manibus

bus ferè hæserit. Animadvertendum enim est, distincta esse tempora, & sicut Apost. 1. Cor. 7. inquit: Hoc autem ajo fratres, quoniam tempus contractum est in posterũ. ut qui habent uxores, sint ut non habentes; qui flent ut non flentes; qui gaudent ut non gaudentes; qui emunt ut non obtinentes; & qui utuntur mundo, ut non abutentes. *Ita pro diversis casibus aliter atque aliter hæc contingere posse statuendum est. Cerè Paulus ipse ad Philp. cap. quarto:* Noviſſe ſe dicit deprimi, noviſſe item abundare, initiatum ubique & in omnibus eſſe, & ad ſaturitatem, & ad eſuritionem, & ad abundantiam. & ad inopiam. *Et Dominus noſter Jeſus Chriſtus, qui propter nos pauper factus est, cùm eſſet dives, ut nos illius paupertate diteſceremus, nempè divitiis ſpiritualibus. (2. Cor. 8.) in caſu neceſſitatis exſorti ratione ſublevatus est theſaurus Magorum, profugus in Ægyptum: poſtea verò à piis matronis & mulieribus in reliqua vita communiter. Quid ergo vetat piis idem contingere, ut exſorti aliqua ope ſubleventur per artificiũ θεόδολον Chryſochymicum, quo tempore Cataſtrophen Tragœdiæ claudet Antichriſtus? Sed de his in progreſſu diudicationis & diſquiſitionis Helianæ nonnulla dicentur plenius.*

Negamus igitur Chryſochymicum artificium homini Chriſtiano per ſe illicitum, aut non naturale, adeoq; nullum eſſe, quod fuit demonſtrandum.

Hæc paucis prælibata volui, Lector amice. ad eorum retundendas voculas, quas multi per inſcitiam ſpargũt, ne per livorem dicam, de rebus incompertis judicium, ut cæci de coloribus, ferentes. Tuum erit quidq; rectiſſimum ſequi, & compertis incõperta nõ anteferre. Vale.

R. E J. T.

DISQUI-

DISQUISITIO
HELIANA, DE
Metallorum transformatione, &c.

PHILIPPUS Bombastes Eremitanus ille Helvetius, qui se Aureolum Theophrastum (fortè more Academico, atque ab arte quam factitavit) & quidem Paracelsum, ut conjectura fert, gentilitio nomine à Germano *Hohenheim* dicto, nuncupat, primus (quod sciam) Heliæ cujusdam Artistæ post se venturi, in libris suis publicatis mentionem fecit, quos de chymia & rebus mineralibus scripsit; quem & Alexander à Süchten in suo de secretis Antimonii libello sequitur, eidem adstipulante nuper demum edito, sed tempore priore, Basilio Valentino, scribentes libros chymicos per Heliam, qui venturus est, nobis aperiendos esse.

Hac occasione ductus Disquisitionem de Helia artis & metallica metamorphosi instituere volui: Nempe quidnam Heliæ nomine Spagirus significet: Quæ tempora ei assignet, & quid inde emolumenti sit sperandum. Deinde productis adversus Hagelii & Pererii Iesuitarum opiniones rationibus & experimentis ostendemus, transmutationem metallicam veram esse, nec omne (quod veteri proverbio dicitur) oleum & operam perdi, quod in studium Chrysochymiæ impensum fuerit.

Etsi autem, quod ad Heliam Theophrastum attinet, disquisitionem tantùm eius molimur: tamen interponere judicium non dubitamus, ubi Theophrasti authoritas vacillat, aut nobis suspecta est. Interim quæ naturæ consentanea, & multorum experientiâ, multoque usu comperta idem profert, quatenus fidei non adversantur, accipimus: ipsum fato functum divino committimus judicio, nec nisi cautè & cum judicio legendum arbitramur.

Quod igitur ad Heliam artificem attinet, bifariam ferè de eo Theophrastus in suis libris loquitur. Semel in genere, ut libro de Mineralibus cap. 8. cum de vitriolo in hęc verba scribit: *Quod vitrius est Deus patefecerit finis, quod autem maioris momenti est* (nempe transmutatio in aurum) *vulgò adhuc latet, usq; ad Heliæ Artistæ adventum* (quædam Exemplaria habent, *usq; ad artem Heliæ, quando is venerit*) Quibus explicationis ergo

addit : *Æquè enim artes Heliam habent, ac de cætero intelligitur.* Hæc ille, quæ indefinitè & generatim dicta, nemo non ad periodos temporum referenda intelligit, quibus ad suam ἀκμήν, sive florem & maturitatem omnia perveniunt. Itaque de naturæ absconditis, & artium arcanis perinde accipienda videntur, atque in Evangelio de Evangelio Dominus & Servator noster ait: *Nihil esse tam absconditum, quod non sit retegendum ; Et Evangelium regni omnibus gentibus in toto orbe annunciatum iri, ipsis in testimonium, & tunc fore finem.* Nam ut is est Helias Evangelicus, cujus virtute & spiritu restituentur omnia, qui in præcursore Domini, Joanne videlicet Baptista, in quo primum in Novo Testamento promulgatum Evangelium, jam tum quidem venit & emicuit, sed in fine mundi idem longè lateque in spiritu corruscabit: ita ad eundem modum nobis *Paracelsus* chymicarum artium Heliam quendam depingit, quarum occulta in apertum sit prolaturus, quando illæ magno quæstu vigentes passim florebunt, quæ nunc radices agunt, qua de re postea. Iterum Paracelsus de isto Helia artium definitè & in specie loqui deprehenditur, generaliùs dictum ad hypothesin referens, & uni ferè singulari homini accommodans, non ut significationem generalem tollat, sed ut doceat collectivum illud nomen Heliæ ad certum usque individuum propagari, κατ' ἐξοχήν. Sicut enim Ciceronis seculum aureum fuisse dicitur, quo Linguæ Latinæ puritas, elegantia, nitor, ad summum planè maturitatis & venustatis apicem pervenit, quæ tamen in uno Cicerone præ cæteris vires suas explicavit, & quasi cumulo universas naturæ opes profudit: ita si quis Heliam Latinæ Linguę tum emicuisse dicat, hoc est tempore Ciceronis in quàm plurimis, in ipso v. Cicerone præcipuè, nihil inquam à sententia Theophrasti diversum in re diversa dixerit.

Heliam igitur artium, ac præcipuè chymiæ, sic proponit κατ' ἐξ in libris mineralium, Tractatu primo: *Verum quidem* (inquit) *est, multa in terris adhuc latent abdita, quæ inxtà cum aliis ignoro. Nam hoc scio Deum deinceps mirabilia multa patefacturum, & multò plura in lucem prodituru esse, quàm antehac nobis omnibus cognita fuerint. Hoc item verum est; Nihil est absconditum quod non sit retegendum: ideo post me veniet,* inquit, *cuius magnale nondum vixit, qui multa revelabit.* Hæc ille μαντεύεται de certo ac singulari quodam homine. Eadem cap. 4. Tincturæ physicæ explicare videtur cum inquit : *Horum arcanorum adhuc plura sunt, quæ transmutationem efficiunt, licet perpaucis sint cognita. Nam si cuiquam à Deo patefiunt, laus tamen & prædicatio eorum*

Digitized by Google

rum non statim in vulgus percrebescit, Deorum arte prudentiam alios celandi præstante, usque ad Heliæ Aristæ adventum. Tunc enim patefiet, quicquid est reconditum. Hæc ille. Quin imò tunc aureum, & gratiæ illud seculum pollicetur, cùm dona Spiritus adeò luculentè sese exsertura asserit, ut ab omni ævo tantum scientiæ & sapientiæ neget auditum fore: qua de re postea. Mirum sanè hominis augurium, præsertim de quodam uno homine singulari pòst ipsum venturo, cuius ut inquit, magnale se vivente nondum vivat, hoc est, qui in rerum natura nondum extiterit. Fac enim in genere illud verum esse, ut stato tempore & Heliana periodò in lucem proditura sint, quæ vulgo adhuc latent: imò quæ nunc Ægyptiorum ferè spolia sunt (ita enim appellare, istorum manibus nunc conclusa, placet) eadem ad veros Israelitas devolvenda esse, & ad veros Naturæ Magos, qui ut olim Christo, sic eidem nunc in suis fidelibus profugituro in Ægyptum, aperituri sint thesauros suos, quæ certè me impulit causa, ut ista & mihi putarem pervestiganda: unde tamen ista peculiaris Theophrasto futurorum denunciatio? unde, & à quo spiritu profecta Personalis nescio cuius Heliæ post ipsum venturi designatio? An ut in prognostico Theologico Adamus Nachemoser (ita sonat inscriptio) reformatorem quendam, quem mundi septimum ille numerat: part. 4. libro 4. capite sexto, ab anno millesimo quingentesimo octuagesimo primo, certè & sine exceptione spiritum Heliæ gestaturum asseverat: ita quoque consimiliter suum Heliam Chymicarum artium, & naturæ magistrum nobis prædicit Theophrastus, naturalinę sagacia, & apprehensione mentis (præsertim pulvere lapidis & tincturæ physicæ perpurgatæ) an prognostication quadam syderali & influentia cœlesti? an peculiari afflatu nescio quo, cujusve spiritus? Possent ex Paracelso & Suchteno plura in hanc sententiam vel disquiri, vel differi: Sed quia mihi nec probantur & de incompertis judicium temerarium est, illis libens supersedeo.

Transeamus ad alteram quæstionis partem, in qua tempus *Helianum* explicandum, & eius emolumentum. Distinguit Paracelsus seculum, quo ipsemet vixit, ut profitetur, Arcanorum Monarcha, à seculo post ipsum venturo: quorum prius intermedium; postremum hoc aureum & gratiæ & ultimũ vocat in libro tincturæ physicæ (Frustra enim sunt, qui hos Tractatus Theophrasti esse dubitat) Quinquagesimo

Digitized by Google

igitur octavo anno ipsius Theoriam fore in flore ait: quo tempore ei omnes sint adhæsuri, & in naturæ perveſtigandis arcanis ipsius secuturi vestigia: Praxim item consecuturam admirandam operibus & signis, ita ut non vulgus passim atque infimam plebem abeat, & probetur. Hæc ille. Quæ in quinquagesimum octavum annum non seculi, quo ipse vixit, sed subsequentis (istò nempe milleſimo sexcenteſimo) eventura prædici apparet ex libris Mineralium, cap. de Vitriolo, ubi & de suo seculo, & de subsequenti in hæc verba scribit: (excessit enim ex hac vita anno Domini milleſimo quingenteſimo quadrageſimo primo.) *Longè*, inquit, *satius esset etiam hac hora sive nunc temporis, hisce rebus operam dari* (nempe arcanis naturæ) *quàm indulgere ebrietati, scortationi atque alterius modi nequitiæ. Sed nunc ita fert tempus, ut scortationi incumbatur, tantisper donec tertia pars mundi occidatur gladio; altera absumpta peste: tertia vix residua. Tunc in locum suum atque in integrum res restituetur. Sed prout nunc res sese habent, fieri id nequit. Etiam ordines interire necesse est, & penitus è mundo tolli, alias fieri idem nequit.* (Hęc postrema pericope in exemplari Colonienſi in quarta formâ edito ab Arnoldi Birkmanni hæredibus, anno milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo abeſt.) *Tunc verò*, inquit, *aureum erit seculum, tunc homo ad sanum intellectum perveniet, vivetque humano more, non pecudum vitu, nec instar porcorum, neque in spelunca* (*puta latronum*) His Protaſis, Epitaſis, & Cataſtrophe, quò ad tempus Helianum, Theophraſto conſtituitur.

Protàsis est in seculi sui moribus, quibus, non modò fit, ut naturæ arcana negligantur, & à Deo pleriſque subtrahantur, juſtò judicio: Sed etiam quòd eò gravius malum accerſatur, (per ſceleratam videlicet vitam) internecionis nimirum tertiæ partis hominum, ut Epitaſis docet. Hinc in libris Mineralium capit. ſeptimo, cùm de Sulphure Paracelſus ageret, *Niſi*, inquit, *contrà Deum esset* (*ſic sentione quivis dives ſis; Nam novit Dominus cur caudam capræ non promiſerit*) *compendio multi ita vari possent: ſed quia opulentia pauperem seduxit, ab eo humilitatem & modeſtiam aufert, in nebulonem eum transformat, ſatiùs est tacuiſſe, & tales in paupertate dimiſiſſe.* Hæc ille. Sic nos ipſi vidimus cum aliquoties in particularibus (quæ vocant) fructuoſum aliquid operatione chymica productum eſſet: tamen artificem idem opus rarenter inſtauraſſe, an ob materialium diverſitatem, præſertim ſi non attendatur unde res pendeat, an ob cœli inclementiam, an ob vaſorum inæqualitatem, an propter ignis moderationem

Digitized by Google

nem (qua in re plurimùm situm) an verò quòd non visum esset Deo plantatis & rigatis, incrementum dare? Solus enim pro infinita sua sapientia Dominus minimos etiam naturæ motus regit, ut vel effectum sortiantur, vel disperent. Non est igitur ut inficias eamus mores suæ cuique fortunæ fabros esse, ut hæc in vulgus non conducant.

Quid de Epitasi dicendum? cùm tertiam partem hominum prius occidendam prædicat Theophrastus, antequam hæc vulgentur & passim innotescant? Sanè si vel exsibilandus sit Theophrastus nec ejus augurationes attendendæ, tamen, ut ex Sacris literis apparet, post cladem ingentem piorum, qua mors & infernus (quæ sunt portæ inferorum) quadrantem terræ occident gladio, fame, peste, perque terrestres feras (ut est Apocalyps. capite sexto) quando jacebunt corpora sanctorum, ac præcipuè Ecclesiæ testium in urbis magnæ, lateis, quæ spiritualis est Sodoma & Ægyptus Apocalyps. cap. undecimo, finito nempe illorum testimonio, sub desinentis bestiæ tempus, quod ante fores excubat, tunc interibit tertia pars hominum. Solvuntur enim Angeli allegati ad veteris Romani terminum Euphratem, parati ad horam, diem, mensem & annum, ut occidant tertiam partem hominum (nempe impiorum) Apocal. capite nono. Sanè, si qua est, huc referenda videtur Theophrastea illa ordinum abolitio, id est ordinum bestiæ, non Magistratuum & Principum piorum, sed quatenus bestia plena est nominibus blasphemiæ, quæ simul cum pseudopropheta exuretur igne viva, ut ante Iohannem sanctissimus Propheta Daniel disertis de bestia verbis testatur, capite septimo. Tunc nimirum res in integrum restituetur. Tunc enim Ecclesiæ facies renovabitur, & regna mundi subjicientur sceptro Christi; Iudæis etiam ad fidem conversis, ut antè hanc disquisitionem nobis alibi testatum est.

Atque huc Theophrastea Catastrophe quoque pertinere posse videtur qua dicit, tunc futurum aureum seculum, quãdo homo non belluino more vivet instar suum, & in spelunca latronum & usurariorum, sed ut hominem decet. Huc enim Paracelsica temporum distributio quadrat, licet nescio quo Spiritu ab ipso prædicta & ad ἀκρίβειαν Heliæ Artistæ ab ipso relata sit: quando ipsius Theoria cum Praxi florebit, & passim, ut ait, in vulgus dispergetur. Ex his satis animadvertimus, quid causæ sit, cur in vulgus haud quicquam ferè hodie perveniat ex chymia, quod alicujus sit momenti: licet omnia non solum plena sint librorum, sed inter Christianos

& Mahumetistas nihil frequentius passim exerceatur atque ars chymica, adeò nullus non orbis angulus redolet fumus chymicis! Quid igitur? omnis ne spes sublata? & ante Helianum illum temporis articulum non licebit per Theophrastum arti chymicæ ullis vacare nisi penitus & se & sua perditum ire velint? Non ita Theophrastus. Nam etsi nihil invidentius est hoc hominum genere, nihil magis varium & fallax: tamen in libro Tincturæ Physicæ apertè idem scribit, Non solummodo ultimum seculum gratiæ & aureum sibi adhæsurum, cum ista in vulgus passim celebrabuntur: sed etiam nunc intermedio seculo promovendo se hæc scribere ait, quò veritatis amantibus usui & ornamento esse possint. Et in manuali Philosophorum disertis verbis ait. *Quæ nunc scribo, ita scribam, ut Astrales discipuli ea percipere possint, usque sit & frui, & de ijs gloriari.* Et addit. *Hæc etiam alterius diligentia, quem discere non pudet, percipi possunt, cum ita gravia non sint, quin labore & industria percipi queant.* Hæc ille. Quæ si attendantur, apparebit Theophrastum non huic solùm rei natos, quos non solum ex Angelicis superiorum astrorum naturis, sed & ex astris metallorum Philosophicorum Astrales Suchtenus verò Mentales vocat, verùm & alios labore & industria, quibus carbones (ut alibi Theophrastus loquitur) non sordent, & qui experiendi cupiditate flagrant, posse ista utcunque consequi, quorum in numero meam nomen hactenus profiteor, quatenus ex officio, & Naturæ legibus, & charitati Dei & proximi hæc non repugnant.

Sed misso Holiâ Theophrasteo, cuius exquirendi causa ista solùm attigimus: (fides enim penes eum esto) nos jam tertio & postremo nostræ Disquisitionis loco contra eos contendemus, qui transmutationem metallorum vel fieri posse negant, vel ordini creatoris adversari, tanquam si potentia Dei attentaretur, affirmant. Gravis accusatio si vera sit, Sed præcipites hasce censuras, rationibus & ad oculum propositis demonstrationibus, hoc est, experientia, quæ, ut dicitur, etiam stultorum est magistra, refellemus. In cuius rei fidem syncerè ante omnia profitemur nos nihil hic nisi naturalibus mediis attentare, cum sine motu naturæ ars tota sit inanis, & naturæ artifex duntaxat famulus & minister existat, nihil ad eam de suo addens. Petimus ergo primò, ne præjudicio premamur: deinde ne (quod in omni scientia fieri consuevit) illotis manibus, & ἀναλφάβητοι lectores, hoc est, rerum mineralium prorsus imperiti, & criteriorum metallorum

tallicorum expertes, huc accedant, ne vel in judicando se ipsos fallant, vel in reprehendendis aliis suam prodant ignorantiam & livorem, cum propriè artifices de arte judicare & possint & debeant, ut vetus habet proverbium.

Principiò igitur citra ambiguitatem de his judicare volentibus, ab aurificibus, & argyrocopis & metallariis probatoribus, discendæ sunt solennes illæ probæ & examina, quibus aurum & argentum à reliquis metallis secerni, & re ipsa sequestrari solet. Non enim Lydius lapis hic sufficit, & in operibus Sophisticis imponere potest, si non alia accedant ad affricatum colorem criteria. Proinde & principatus & Respublicæ omnes plurimum debent non tam Guardianis & aurificibus, qui examina hæc usurpant, ne falsa nummorum & æris non cusi merce adulterina simpliciores circumducantur, quàm ipsis horum examinum inventoribus, qui quidem rerum mineralium peritissimi fuerint necesse est, quando & causas harum rerum investigare oportuit, & experientia probari, quod sine negociatione chymica fieri nequivit. Itaque non omnes Alchymistæ semel in universum sunt proscribendi, licet impostoribus & circulatoribus (hoc est cakchymistis) non sit patrocinandum: cùm non parum inter hos & veros naturæ indagatores & philosophos intersit, quod & in ipsa medicinali facultate satis superque res ipsa comprobat.

Primum igitur Criterium est ignis Cineritii, quod & fulmen dicitur, & probatio per plumbum. Quæ quò severior sit, sumantur cineres & solis ossibus combustis ad albedinem: aliàs verò tertia ex ossibus, binæ verò partes ex cinebus vulgaribus per lixivium defecatis & exustis denuò, & caveatur ne ossa suilla subintrent, quæ omnia corrumperent. Omnia autem subtiliter trita per setaceum transeant: postea insperſa aqua tantisper humescant, ut vel in modellis, (quæ & mortariola vocantur) catilli, quæ & capellæ, per se, vel paroplides in vasis testaceis fiant, & probe levigentur, desuper impacto pistillo ad id formato. Sed hæc necesse est ab experienti demonstrari. Postquam igitur interjecta hora una atque altera, superimposite tegula, ut vocant, incanduerint in fornacula, imponatur duplum plumbi, vel triplum, vel quadruplum, ratione materiæ, quæ imponitur & probanda est, idque sensim. Nonnunquam quindecim pondera plumbi adhibenda sunt, in extremis examinibus, si alia ratione edomari & quicquid est auri & argenti à cæteris metal-

lis & scoria secerni nequeat. Ita fiet, ut tum plumbo reliquæ metalla exurantur, & in fumum abeant, ac scoriam ad exteriora propellant, auro & argento solis residuis, quę propterea quod in igne sola perdurent, perfecta & superiora dicuntur, reliqua verò imperfecta & inferiora, ex fixo vel non fixo sulphure, ut post intelligetur, &c.

Altera probandi ratio est per aquam valentem sive fortem, quam vocant quartationem, eò quòd minimum tribus partibus argenti opus sit, si quarta pars auri cum argento mixta ritè sit inde separanda per aquam fortem. Quod si minus argenti fuerit, aqua fortis (nisi modus excedat probationis) id non solvet debita ratione: si plus argenti fuerit, solutionem promovet, sed aurum ferè lancinat. Fiat ergo aqua fortis ex una parte vitrioli calcinati, altera crudi, tertia salis nitri, Hæc fere communissima est ratio.

Potest tamen tantundem salis nitri sumi, quantum est vitrioli; quæ erit tamè fortior: nihil hæc impars adjiciatur ex aqua forti jam antè semel facta quæ [illegible] vocatur.

Sed his de rebus editi sunt libri à monetariis, aurifabris & metallicis: quò ablegamus lectores, in primis ad Georgii Agricolæ de re metallica librum 10. Cùm hæc committerentur prælo incidimus fortè in eruditissimos Libavii viri clarissimi libros, qui omnium facilè præceps est quos nobis videre contigit. Is abundè omnia præstat. Aqua fortis purgetur ab omni fæce: nempe solvendo argenti drachmam in semuncia aquæ fortis in ampulla vitrea levi calore suppositò, quæ dissoluto argento mox injiciatur in reliquam aquam fortem, sive una, sive duæ libræ fuerint. Fiet hæc instar lactis alba & turbida: mox residendi spatium detur per noctem, & aqua erit clarificata, omni fæce ad fundum valis depressa.

Hac utimur ad separandum argentum ab auri ramentis, suppositò calore ampullæ vitreæ ita, ut unciæ metalli in tenues bracteolas extensi & convoluti, more Cylindri, superfundantur unciæ duæ aquæ fortis: residebit, si ferè quarta pars auri argento permixta est, in fundo integra: sin minus plerunque ramenta & nitellę pulveris nigri speciem referent, quæ exemptæ aqua tepida sunt eluendæ & postea igniendæ in crucibulo, auro se se, quale est, subjiciente visui, quod exemptum affricetur coticulæ probatoriæ, aut fundatur. Sed hæc non est nostri instituti longiùs persequi, cùm unde peti possint ostenderimus.

Tertia

Tertia aurificum vulgata ratio est per Antimonium faciendi Reguli ex permixtis cum auro metallis, unde eliciunt aurum purum, si impositum catino per prunarum superinductam flammam, juvante folle, mundetur, quoad omne stybium sive Antimonium evaporaverit. Residuum reguli per aridas vini fæces & Halinitrum reducitur ut moris est.

Vltima probandi auri ratio, & quicquid fixum non fuerit, separandi, est Cementum regale cum lateribus minutissimè tritis, quantitate dupla ad reliqua, & sale pisto, & vitriolo calcinato, ita ut stratum super stratum fiat super laminas sive bracteolas tenuissimè extensas in tigillo vel catino fornaculæ impositò, & probè lutato. Ignis tandem carbonum excitatur, ut crucibulum pòst calefactam fornacem continuò rubeat, ita tamen ut laminæ ne fundantur nimia ignitione, quod ad aliquot horas solet continuari, tres quatuorve, undè affinatur aurum.

Hæc specilla & criteria inter noscendi auri argentiq; (quæ sola in igne manent) propterea perdiscenda sunt, quod sine his omnis ratio sit cæca de metallis judicandi ac disputandi, nedum tractandi. Itaque relegandi omnino sunt nasutuli isti homines, qui censoriam virgulam sumunt sibi adversus Chymicos, prius ad metallarios & aurifabros, undè discant, quæ sit ratio & vis metallorum in igne, & quæ examinandorum ratio, ne cum ratione insaniant, si contrà experientiam contendere velint. Sed his præmissis ad institutum accedamus.

Qui transmutationem metallorum dari negant, orsi à principiis metalla componentibus, negant Chymistas hydrargyrum & sulphur componentia eorum principia rectè statuere. Sic Balthasar Hagelius Iesuita Philosophiæ in Academia Ingolstadiana Professor, in ea quam de metallo & lapide disputationem edidit, pro laurea respondente Andrea de Luchis Austriaco, anno 1588. th. 7. scribit titulo de materia (libet enim Sectæ causâ, quæ sola philosophiæ penetralia jam sibi vendicat, inde arcessere disquisitionis hujus fundamenta, quibus refutatis, cæteri tùm veteres, tùm neoterici, quorum vestigia Hagelius sequitur, sua sponte corruent.) Sic igitur inquit thesi jam dicta: *Alchymistæ novum & maximè superstitiosum genus hominum, metallorum omnium principia pertinacissimè contendunt esse sulphur & hydrargyrum, sive argentum vivum.* Eadem explicans th. 12. addit. *Res ad chymicos rediit. Hi quod ipsi sese ex sulphure & hydrargyro metalla fabricare possunt, ex iisdem naturam conflare non sine multo fastidio contendunt.*

Hæc Iesuita novum maximè & superstitiosum genus hominum, contra sui ordinis professores, qualis est Delrio & alii. At quomodo susceptum probare conatur? *Quod metalla ex sulphure, inquit, & argento vivo non fiant, ita probandum est: Si res ita habent, ut volunt chymici, cur sulphur & argentum vivum in venis metallicis omnibus aut plerisque, aut metalla in puteis ipsorum non reperiuntur?* Hæc est prima Iesuitæ ratio ab ortu metallorum, sive loco potiùs ducta. Arguit deinde ex proprietate componentium. *Et cur*, inquit, *proprietates sulphuris & argenti vivi non habent? Quid enim sulphure ad flammam concipiendam aptius est? At metalla non fiunt φλογιστὰ.* Item, *Nullum argentum vivum concrescit frigore, ut experientia & Arist. Meteor. c. 8. auctor est. Metallum autem nullum est, quod non frigus densarit: Quomodo igitur ex hydrargyro factum sit?* Hæc sunt Iesuitæ principia, quibus metalla negat sulphure & argento vivo constare: quibus fortasse rectius obviam iremus, si ad oculum statim adhibita demonstratione, hoc est, ipso facto, evanidas istas ratiunculas everteremus, juxta illud Poetæ:

Nec locus ingenio est, oculi te iudice vincent:

Veruntamen ad objecta breviter respondebimus, priusquam rem facto firmemus. Quod in metalli fodinis omnibus aut plerisque sulphur & argentum vivum negat reperiri, ubi sunt venæ metallicæ, & contrà in puteis sulphuris & argenti vivi negat metalla esse: quis non videt inde fieri, quòd hic semina duntaxat metallica sint, & quidem extrusa à natura & dispersa, antequam metalla fieri potuerunt: ubi autem venæ metalli sunt argentum vivum & Sulphur non ita frequenter comparent, eò quòd principia componentia in composita jam transierint, hoc est, in metalla concreverint. At si quid vellet efficere, probaret, nullum in venis metallicis uspiam reperiri argentum vivum & sulphur. Hoc enim (tametsi probabiliter tantùm arguit) non solùm Physici & Philosophantes cæteri asseverant) quod callidè Iesuita declinavit) verùm etiam Chymistæ quidam non ignobiles à minerariis minus experientibus decepti senserunt. Sed hoc aliter se habere testibus oculatis & fide dignis & minerarum peritis monstramus, & quod ad rem facit, ab Alchymia alienis. Primus est Christoph: Encelius Salveldensis, qui de re metallica tres libros scripsit, quos præfixâ epistola ad Christianum Egenolphum, civem Francofurtensem, Dn. Philippus Melanthon curavit edendos, qui tamen demum in pressi sunt

ſi ſunt anno 1554. in 8. forma ab hæredibus Chriſtiani Egenolphi. Is libro primo cap. 1. in hæc verba ſcripſit: *Fuerunt*, inquit, *qui negarunt principia metallorum eſſe argentum vivum & ſulphur.* Cauſſam affert ab iis adductam hanc. *Quia olim talia ſcilicet argentum vivum & ſulphur in natura ſua non reperiri dicebantur in fodinis.* Sed hi maximè errant, (addit;) *Nam reperiuntur in noſtris fodinis in natura ſua tum argentum vivum, tum ſulphur verè metallorum principia.* Hæc ille. Cui ſimilia docet experientiſſimus vir Iohannes Matheſius, qui cum Paſtorem ageret in valle Ioachimica nobis explicationem locorum ſacræ Scripturæ exhibuit, quæ de fodinis, mineris & metallificio agunt, theologicè & phyſicè iſta pertractans, ipſe teſtis oculatus. Sic igitur in Poſtillis Sareptæ luculentiſſimo ſtylo Germanicè editis Norinbergæ, anno 1562. in tertia concione, de ortu, incremento, & decremento metallorum, partim quidem æquus Alchymiſtis, ſed etiam quæ viderat fideliter commemorans; *Alchymiſtæ*, inquit, *propoſitum ab ipſis traditum ad opus ſive probam perducere non poſſunt, hoc verum eſt: nihilominus tamen experientia teſtatur*, inquit, *ubi venæ ſunt divites, & mineræ uberes, quòd ſine ſulphure & argento vivo non ſient.* Hæc ille. Quæ nominatim regionibus & fodinis citatis probat addens, *in generatione & incremento metallorum oportet ut ſinamus eſſe argentum vivum.* Eadem documenta ſulphuris adducens, multis locis teſtata, tandem concludit: *His adductis ſignis minerarum periti cum iis ſentiunt, qui metalla ex argento vivo & ſulphure naſci docent, ſicut elegans diſtichon Philippi Melanchthonis in hac ipſa valle factum teſtatur, nempè:*

Lacte ubi ſumis hydrargyra mixta coquuntur
Sulphureis, venæ ſemina prima novæ.

Hæc Matheſius. Vbi iſta Melancht: lux Germaniæ videns indignè à quibusdam umbratilibus Philoſophis & Medicis flagellatur, quos ita ſcribere non pudet: *Valeant Melanchthonis, Fuelm. & Chymicorum, qui his adhærere videntur, qui dum ponunt Mercurium & Sulphur pro proxima metallorum materia, omnia confundunt.* Verum ſomnia potiùs ſint, quæ iſti ex cerebro ſuo commiſcuntur, an quæ ſenſus & experientia Philippo demonſtrarunt, & teſtes oculati fatentur, judicet æquus lector.

Refutatâ Ieſuitæ ratione, de loco ortus metallici, ad alteram è propriis conſequentibus accedamus. Metalla, inquit proprietates ſulphuris & argenti vivi non habent, ergo exhis non ſunt certa. Priusquam de proprietatibus & antecedente agamus, placet concluſionem reapte evertere, & ipſo facto

facto demonstrare, metalla ex argento vivo constare, in quod resolvuntur, & ex quo componuntur. Duæ sunt viæ apud Alchymistas, altera quæ dicitur humida, quæ fit per aquas & solutiones: altera quæ dicitur sicca, quæ fit per pulveres. Vtriusque documentum edamus, quomodo metalla vel horæ spatio tàm mollia, quàm dura in argentum vivum currens converti & resolvi queant. Prioris exemplum esto in plumbo, quod limetur, vel rasile fiat, scalpro detritum: vel fusum inter duas patellas ligneas pulverisetur minutè, qualis est arena plumbea ferè clepsydrarum. Ad hujus analysin in sua principia talis præparetur aqua. Recipe aquæ fortis purificatæ uncias duas, dissolve in ea argenti vivi communis unciam unam in ampulla vitrea probè obstipata, levi carbonum igne suppositò, donec in aquam limpidam abierit. Postea remove à calore ignis, & aperto ore sensim injice unciam unam plumbi rasilis vel pulverizati. Effervescit enim aqua sponte, & tumultuatur, si simul omnia aut nimis ingeras. Inde iterum obtura orificium vitri, & aliquantisper dissolvere sine aquam: mox videbis vulgare argentum vivum, quod prius in aqua fuerat dissolutum, subsidere instar calcis & pulveris albi: plumbi verò ramenta oculis spectantibus, si agitentur, resolvi sensim in argentum vivum currens, adeò ut duæ & quandoque tres partes unciæ ex plumbo sint futuræ argentum vivum, quarta pars circiter (si rite omnia peracta fuerint) scoria & fæx sulphuris plumbi superstes. Quibus peractis, effunde aquam fortem in aliud vas vitreum. Reliquum argenti vivi ex plumbo facti exime, & trajice per corium vel linteum cum chorda (uti moris est) compressum & constrictum, & videbis, quantum ex plumbo elicueris Mercurii vivi, & quantum restet fæcis terreæ & sulphureæ. Calcem quoque albam ex dissolutione argenti vivi primò in aquam impositi subsidentem collige, quæ vel ulterius præcipitari poterit in pulverem rubeum per aquam fortem, vel revivificari in pristinum argenti vivi pondus, per sublimationem & decoctionem, chalybis frusto impositò aquæ communi, ut rerum chymicarum peritis notum est. Ita ad oculum evidenter apparebit, quomodo plumbum in argentum vivum redeat, ex quo fuerat ab initio creatum, pondere etiam residuæ fæcis id testante, quantum plumbi in hydrargyrum abierit, quod à communi nihil discrepat, nisi quod sit lividius paulò & segnius, prout cujusque metalli natura peculiaris postulat: sicut contrà id quod ex ferro fit, omnium vivacissimum & agilimum est. Neque hic disputo, cur unus Mercurius

Digitized by Google

rius alterum resolvat, vulgaris (inquam) in aquam transparentem resolutus, cum qui inest plumbo eliciens, & vivum permittens, cum prior ex resolutione in calcem totus subsidat. Hoc tantùm animadverti velim, distingui manifestè duos hos Mercurios, ne quis permisceri putet, & proximum metalli esse vivum, alterum in aquam resolutum remotiorem, quippe per quem ille metallicus elicitur, & non in aquam nubis aut transparentem, sed in hydrargyrum resolvitur. Sunt & aliæ viæ resolvendi plumbum in Mercurium citra omnem Mercurium, maximè per salia, plumbo prius calcinato: sed quia momento fieri nequeunt, ideircò commemorandis his supersedeo, ne aliquot dierum specimen afferat lectori tædium.

Accedamus ad duriora metalla, quæ rebus siccis dissolvemus. Deligamus chalybem, ferri depurati nucleum. Hujus limetur semuncia, & ponatur in Crucibulo; ac super imponatur semuncia salis armoniaci minutissimè triti, cum uncia Mercurii sublimati (qui non cum arsenico, sed cum salibus & vitriolo sublimatus sit) permisti & prius pisti: mox crucibulum collocetur in medio leniter accensarum prunarum, idque sub camino, aut aere libero. Quàm primum calorem senserit sal armoniacum cum sublimato incipiet sublimari (Cavendus autem est odor, propter Mercurii venenositatem, ne imprudentius naribus excipiatur) Paulò pòst incipiet sal armoniacum cum sublimato fundi & fluere, quo ad tria vel quatuòr momenta peracto (visu enim tutò percipitur sub camino) statim crucibulum auferabitur, & sponte refrigescat: postea super patella diffractum monstrabit chalybis limaturam magna ex parte sui in argentum vivum abjisse, quod patella vel vitro exceptum per linteum exigatur, unde perspicietur limpidissimum & ita vivacis naturæ, ut in plano decurrens quasi subsiliat, adeò igneæ naturæ est Mars sive chalybs. Quin nec in vase ligneo ne sensim evolet, penè ulla observandi ratione conservati potest, sed in solo vitro firmiter obsignato. Est tamen verum & naturale hydrargyron, omni proprietate hydrargyri constans. Sed aprimè cavendum est, ne inter resolutionem paulo largior mora intercedat. Statim enim subvolat, longeque citiùs, quàm aliud quodvis durorum aut mollium metallorum ac etiam se immiscet salis armoniaci & Mercurii sublimati massæ, quod si fit in mortario cum aqua fervida eluenda erit massa, donec purus secernatur Martis Mercurius. Quod si fortè quis dubitet, vivum hunc Mercurium ex sublimato defluere,

fluere, is si velit per alembicum in receptaculum exhalatio-nem excipiat, & in phialâ vitrea hæc eadem faciat et, videbit-que sublimati & armoniaci pristinum pondus superesse demptis fæcibus ferri, sive sulphure terreno so chalybis, & inde producti hydrargyri. Sed & alia ratione probari potest ex sublimato non defluere, nempe si loco limaturæ, frustum chalybis immittas, facilè experimento cognosces, nihil ex Mercurio sublimato (qui tamen in aqua decoctus sine ferro non facilè revivificatur) Mercurii vivi relinqui, ac proinde ex chalybe limato, non autem sublimato id hydrargyron fieri Idem judicium esto de cupro & argento. Pari enim modo parantur, nisi quòd paulò diutius fluere superjectos pulveres oporteat, quam in chalybe resoluto. Ac ex hydrargyro cupri (separato jam sulphure viridanti) pretiosissimum paratur Turbit minerale, cum oleo vitrioli & spiritu vini, quod saltem cum saccharo rosarum sumptum in quantitate pisi eximium & expertum est contra Pestem remedium, etiam post infectionem, & quidem citra omne periculum, priusquam elabantur 24. horæ, quod ipsemet cogente periculo, cum cætera omnia deficerent, in meis expertus sum. Neque curo quod Suchtenus in tractatu suo antimoniali, dirissimum venenum pronunciat mixtum Marti, nescio an ullo experimento edoctus, nec ne? Hoc enim meum certum est experimentum & hactenus innoxium. Sed medica non tractamus.

Diximus de mollibus & duris metallis, Aurum enim veluti medium est, & extremitatum centrum, ac proinde temperatum, in quo activa non prævalent passivis, & contrà, ubi alius modus ineundus est separandi Mercurius ipsius per Mercurium. Argentum verò, soror auri, & veluti compar, pondere & colore deficiens & æquali complexione & fixionis infirmiore permanentiâ. In excessu verò dura sunt cuprum & ferrum, in defectu verò mollia stannum & plumbum, quorum hoc mollitie respondet duriciei ferri è regione: stanni autem mollities duritiei cupri. Sed est & aliud instar metalli, si non metallum, quod neque durum per se est, neque molle sub mallei extensione, sed duntaxat friabile & fusile, quale est Antimonium & quod ab eo degenerat Bysemutum (Hydrargyron enim principium est metallorum, non metallum propriè.) Distinguuntur autem mineralia in majora & minora. Majora, quæ ex Mercurio & sulphure originem ducunt: Minora, quæ Mercurio carent, ut Sales, alumina, sulphur &c. Antimonium igitur quoniam argento vivo &

Digitized by Google

vò & sulphure constat, licet non in metallum duratum sit; nec ductile: tamen & ipsum metallicum esse convincitur. Potest enim beneficio vitri Veneti & salis nec non rerum aliusmodi, ex eo pulvis subcinericius in alembicum sublimati, qui tritus profundit Mercurium currentem ad madefactum digitum.

Ostendimus hactenus, ut Metalla in Mercurium resolvantur: subjicimus quomodo ex Mercurio, beneficio sulphuris metallici, metalla componantur, ut constet de eorum genesi, quod in efformatione plumbi patebit. Fundatur plumbum in testa, & reverberetur agitando super carbones dum in calcem sive pulverem flavescentem abeat. Huic trito affunde Phlegma acetosum destillatum, tantum ut spitamam supereminear: & simul permittantur ita triduum. Interea dulcescet acetum per extractam animam Saturni. Limpidum quod fuerit per inclinationem à calce effundatur. Hujus aceti si aliquantum decoxeris (saltem crucibulum plenum) donec acetum totum evaporaverit (leniter autem id fiat propter impetuosum tumorem aceti, ne ebulliens dispereat effluendo) videbis in fundo residere inpalpabilem pulverem subcroceum, qui est anima, sulphur & essentia plumbi, nullo pondere, ne fortè plumbum ipsum corporale restare existimes. Hoc ad oculum subjecisse libuit, ut sulphur extractum ex metallis, quod tamen ad aquam fixationem pervenit, cerneretur. Reliquum aceti sive extractionem illam ex plumbo, animam continentis serva, & dissolve in aquæ fortis communis uncia semiunciam argenti vivi (ut moris est) cui dissoluto in fundè sensim tantùm reservati aceti (ejus puta quod animæ plumbi extractionem in se habet) quantum est aquæ fortis, & videbis statim Mercurium resolutum instar pulveris residere tractâ in se anima Saturni. Effuso igitur liquore, residuam illam materiam Mercurii in pulverem redacti in crucibulo per se funde, & habebis ex Mercurio plumbum verum, naturale, peranem factum, ita ut nemo negare possit metalla ex mercurio & sulphure gigni atq; effici, naturali ac vera genesi.

Sed tempus tandem est, postquam reipsa ostendimus (ut quivis experiri potest) metalla ex hydrargyro, contrà vulgares Physicos & philosophos, proximè originem ducere: ut ad lectæ rationem, ex propriis consequentibus dictam, respondeamus: quod quanquam opus non erat, quippe conclusione ipsa falso & demonstratione, quo ad sensum, eversa: tamen ut hominibus sibi placentibus in suis argutiarum vanitatibus, satis

satis faciamus, non pigebit etiam hæc somnia brevibus discutere. Non habent, inquit, proprietates sulphuris & argenti vivi metalla: Cur obsecro? quia, inquit, sulphure nihil ad flammam concipiendam aptius est: at metalla non sunt φλογικά. Ridicule. Nam sulphur in metallis ad aliquam fixationem pervenit, ita ut in imperfectis cum Mercurii cruditate sulphur quidem evaporet, licet non sit inflammabile, in perfectis autem penitus hydrargyron fixavit, ut nec evaporet, nec cremetur. Quod quò melius intelligatur, sciendum est, τὸ φλογιστὸν esse quidem proprium omnis sulphuris, adde & solius sulphuris in omnibus rebus insiti, at non semper ei est proprium. Quippe fixari potest, idque imperfectè fixum & materiæ immixtum non incenditur, tamen evaporat in igne: perfectè fixatum manet. Atque hinc metallorum in igne evaporantium vel permanentium perfectio, vel imperfectio maximè oritur. Hujus rei documentum insigne præbet Antimonium, nondum ad extensionem mallei usque fixum, sed tantum friabile & fusile, uti diximus. In eo enim sulphur, quod congelavit argentum vivum in massam terrenosam (extra reverbationis artificium puta, quandiu manet compositum) non inflammatur, sed cum Mercurio evaporat in igne penitus, nempe ipsa ambo in massam naturâ simul conjuncta. At si sulphur ex Antimonio eliciatur per extractionem, tunc est sicut sulphur commune, & perinde sicut illud φλογιστὸν. Non loquor de rubedine, quam chymistæ extrahunt sed de vero naturali sulphure subviridi. Id hoc documento probabis. Rec. Aluminis & salis nitri ana quantum sufficit; Fac aquam valentem, vel etiam communem aquam fortem sume, ut moris est, cui ponderatæ immitte dimidium salis tosti: Postea tere Antimonium subtilissimè, & immitte in pauxillum hujus aquæ tantum Antimonii triti, ut ei supernatet aqua ad quatuor digitos. Sensim autem immitte, ne aqua effervescat insolentiùs. Cum virorem aqua conceperit in phiala extracto sulphure subtilissimo, statim effunde, & aqua communi tepida in eam immersa subsidebit sulphur, veluti commune viride, quod ipso facto probabis esse φλογιστὸν, & nihil à vulgari hac in re differre. Colligamus igitur argumentum & lesuiticam proprietatem sulphuris evertamus. Si enim sulphur in Antimonio non est inflammabile (quod tamen nondum ductile est metallum, & à quo separatum ardet) quantò minus in cæteris sive perfectis, sive imperfectis metallis necesse est inflammationis proprietatem servare, in quibus jam ad malleationis usque fixationem

Digitized by Google

hem pervenit? Priùs est verum, ut experimento patet. Fundatur enim Antimonium ante follem, & evaporabit sine inflammatione. Ergò & posterius verum est: idq; tantò magis, quantò ad majorem fixationem in metallo, quàm in Antimonio, sulphur pervenit. Nam separatum à metallis non amplius inflammatur propter aliquam fixationem, ut patet in plumbo, qua de re antè egimus. Eadem ratio est argenti vivi, quod frigore non concrescit, scilicet per se, & solum. At cum in metallum cum sulphure concrescit, & fundi potest, & frigore congelascit, ut videre est in genesi plumbi ex Mercurio & vel in Antimonio patet, in quo tamen fixionis permanentia nulla in metallum per extensibilitatem facta est. Apparet igitur elumbia esse Iesuitæ argumenta, & ad speciem sophisticam solùm composita, ac nescio quid futilis, sed planè nihil solidæ rationis præ se ferre. Hoc & illi, & ejus complici Pererio responsum esto, qui in suis libris de communibus omnium rerum naturalium principiis & affectionibus ita scribit lib. 8. ca. 19 Quidam, inquit, rerum metallicarum peritissimi, de quibus etiam subtiliter, & accurate scripserunt, affirmant, primum ac summum fundamentum, quo nititur & sustentatur ars Alchymiæ, nullum esse: quo intelligere licet, ipsam artem (si modo ars dicenda est, quæ in se nihil veri ac certi habet) inanem ac falsam esse. Etenim Alchymistæ putant materiam omnium metallorum esse sulphur & argentum vivum: quamobrem profitentur, se ex varia sulphuris & argenti vivi invicem commixtorum temperatione, posse quodlibet metallorum efficere, in quo sanè vehementer falluntur. Nam si sulphur & argentum vivum est materia auri & argenti, ergò in venis, in quibus generatur aurum & argentum, apparebunt aliqua vestigia sulphuris & argenti vivi, similiter etiam in venis sulphuris & argenti vivi, reperirentur aliqua indicia auri & argenti: Sed ipsi qui totam penè vitam curiosissimè lustrandis considerandisque venis & locis metallorum consumpserunt, nunquam tale aliquid repetire potuerunt. Quare falsa est opinio Alchymistarum, & aurum quod ab ipsis fit ex sulphure & argento vivo, non est verum aurum. Non enim ut dictum fuit, talis est materia veri & naturalis auri, &c. Hæc hypothesis principiorum, quæ metalla componunt, utrum à Iesuita Pererio rectè negetur, & proinde veri & naturalis auri effectio & generatio per chymiam explodatur, satis superque jam ostendisse putamus, unde non mirum est, eum præconceptis hujusmodi falsis opinionibus fascinari, ignoratis principiis, & eundem in to-

ta reliqua disputatione, quod & Hagelio accidit, nihil solidi posse asserere. Sed pergamus ad reliquam telam pertexendam.

Altera adversus Chymistas ab Hagelio suscipitur de metallorum distinctione defendenda opinio, qua specie ac differentia essentiali ea vult distingui, ac proinde metalla in metalla non posse transmutari colligit. Tertia deindè directè contra chymistas intenditur, de mutua metallorum trãsmutatione, in qua nullam substantialem metallorũ transmutationem arte fieri posse statuit. Cui opinioni Pererius supra citato loco quartam adjicit, nempè nullam per artem non modo transmutationem fieri, sed nec de integro effectionem sive productionem veri auri naturalis esse: quibus explicatis & discussis, Disquisitionis nostræ non multo post finem faciemus.

Quod igitur ad distinctionem metallorum attinet, cùm omnia pariter ex sulphure & hydrargyro concreverint, ut demonstratum est, & ipso facto deprehenderimus, ea solum quò ad hydrargyron purius vel impurius, & quò ad sulphur fixum vel cremabile differre, juxtà diversam contemperationem eorum per sal sive terram metallicam concurrentem cum sulphure, non quidem eorum opinionem improbare possumus, qui negant essentifica differentia speciali metalla differre, sed tantùm ratione accidentium diversorum, in mineris supervenientium, quæ diversa metalla faciunt: sed tamen dicis causa supponamus ea differre speciali forma, nunquid una forma corrupta alteram inducere ars nequit? nempè si substernatur materia formam apperens, & impulsu causæ efficientis naturalis, ac debitis adminiculis in actum prorumpens? Non enim species in species mutari dicimus, velut argenteitatem in aureitatem, sed individua specierum corruptioni & generationi obnoxiæ & mutabilia. Videamus igitur quomodo Iesuita suam sententiam tueatur. Communis, inquit, multorum est opinio solum aurum inter metalla perfectam speciem habere, cætera omnia esse quasi quædam rudimenta & initia auri tantùm, ac proinde inter metalla aliud discrimen non esse, quàm inter perfectum & imperfectum in eadem specie; verùm contrà hanc opinionem sic agere possumus. Ferrum non est mixtum imperfectum, quale est Nix & cætera, quæ ἐν τῷ μιτιώρῳ fiunt. Quis enim credat? Ergo est mixtum perfectum. Egregia sanè ratio, si hoc est ratiocinari, præsertim in philosophia & scientia naturali. Quis enim credat? inquit. Annon principium

his

his aperte postulat, & mixtum esse perfectum colligit, quia ipse cum suis non credit, quod sit imperfectum? At cum sæpè ferre pluisse legatur, sanè quæ in μετεώρῳ fiunt, longè verosimilius est, ferrum & reliqua metalla imitari, quàm secus. Itaque quod addit, idem licebit dicere de auro, & argento & cæteris; tantundem ponderis habet, quantùm prior ratio habuit Reliqua argumenta, ut & alterius cujusdam, qui ex suppositione terminorum Logicorum arguit, metalla differre specie, non tenent, nisi addicantur propriis principiis naturalibus. Etsi enim de individuo hoc plumbo prædicetur plumbum in specie, & de specie hac metallum in genere: tamen ista non re ipsa, sed distinctionis causa dici possunt, ex usu loquentium, non rei natura. Sed pergit Iesuita. Et vel unica metallorum substantia est, inquit, & qualitates diversæ: vel non est unica substantia. Si unica est substantia, tùm veræ erunt illæ, plumbum est aurum; & viceversa, aurum est plumbum Tum quoque non erit difficile ex plumbo aurum conficere, cum non sit difficile, qualitates, quæ à nulla peculiari forma cohibentur, à plumbo tollere, & quæ auri sunt, inducere. Et tamen hactenus nullus omnino repertus est, quem aurum omni ex parte probatum confecisse liquido constet. Ex quo conficit non esse metallorum unicam substantiam. Respondemus, satis patuisse ex substantia hydrargyri supra adductis experimentis omnia metalla constare, & penes sulphuris fixi vel non fixi differentiam, & diversam coctemperationem, vel imperfecta & igne cremabilia, vel perfecta & fixa esse. Proinde cum ad oculum ista pateant, non est opus de his conquisitis ratiunculis eristicè & sophisticè contendere. Porrò hæ propositiones si vulgus spectes, paradoxis similes sunt: plumbum est aurum. Atti naturam intrinsecus, spectes, non ita erunt absurdæ. Vnde chymistis plumbum dicitur aurum leprosum. Item interiora argenti sunt aurum: & similes propositiones rectè intellectæ, ex natura rerum, non vulgi loquela & opinione Vnde etiam facilis est qualitatum purgatio. & aurificæ formæ, ministerio artis introductio per principium metallicum fixum, quod imperfectum tollit, & materiam perficit. At nemo hactenus repertus est, inquit, quem confecisse aurum ex omni parte probatum liquidò constet Nimirum hûc omnia redeunt denique, ut his Papistis apistis re ipsa demonstremus, contrà inanes argutias Philosophantium, metallorum transmutationem in aurum possibilem esse, itemq; verum aurum naturale ex principiis metallicis produci, quod deinceps præstabimus.

Nam quod nullus hactenus repertus sit (ut ait Iesuita) quem aurum omni ex parte probatum confeciſſe liquidò conſtet, non eſt cur refutemus, præſertim cum de Arnoldo Villanovano ſcribat Iohan. Andr. in addit. ad ſpeculat. tit. de crimine falſi. Noſtris diebus habuimus Arnoldum de Villanova, in curia Romana ſummum Medicum & Theologum, de quo ſcripſi de obſerv. jejun. conſilium, qui & Magnus Alchymiſta, virgulas auri quas faciebat, conſentiebat omni probationi ſubmitti. En exemplum! Sed hac de re extant Arnoldi libri, qui teſtantur ex plumbo factum eſſe aurum. Poſſem adducere teſtimonia clariſſimorum & fide omni digniſſimorum virorum, qui hæc ſuis viderunt oculis, & manibus palparunt, ac non ita pridem cum una tincturæ parte, tria millia quingenta octuaginta quatuor pondera plumbi in aurum verſa ſunt, cujus portio etiamnum Baſileæ aſſervatur. Sed nolumus in artificialibus argumentis agere: ſed ad nobilis Evaldi Hohenlandii hiſtoriam, transmutationis metallicæ lectores remittimus, pro defenſione chymiæ ſuper his experimentis. Ingerunt tamen hoc loco ſeſe Medici, neque ullum è doctioribus chymiæ aſſenſum præſtitiſſe, audacter aſſeverant. Sed quid Fernelius de abditis rerum cauſis de Elixiri Arabum & de tota hac re ſtatuat lib. 2. cap. 18. & Marſilius Ficinus (duo quovis Hercule ſuperiores) lib. 2. de vita Cæl. Re. cap. 3. ante oculos omnium & in ore doctorum verſatur, quos refutare nimis temerarium eſt, quibus Comitem Mirandulanum comitem addo, ut ſilentio præteream alios atque alios.

Nos vero transmutationem metallorum poſſibilem & naturalem eſſe; experimento naturæ & artis probabimus, ſi ad illud prius reſponderimus, quod nonnulli ſpecies rerum perfectiores negant fieri niſi uno modo, hoc eſt ab agente naturali, eo quòd generationes hujuſmodi rerum determinatæ ſint, tam ſecundum activum principium, & materiam, quam ſecundum locum in quo fiunt. Id hactenus admitti poteſt (ut rectè Petrus Bonus Ferrarienſis notat) quatenus ad artem eadem naturæ proxima principia ſunt adhibenda, quæ ſunt penes ipſam naturam. Nam ſi alia vel ſimilia adhiberentur, non idem cum naturali auro produceretur, ſed diverſum vel ſimile. Non loquimur de operibus ſophiſticis dealbationum vel rubificationum in colore: ſed de eo quod in ipſa metallorum natura & eſſentia ineſt in definitione univoca, ſi metalla ſpecie differãt, & omnia criteria & omnes proprietates auri, argenti, æris, &c. ſuſtinet: Unde Paracelſus

aperte

apertè in libro de vexatione Alchymistarum, veram Alchymiam non constare nisi de metallis, ex metallis, per metalla, & cum metallis, testatur. Sed quod ad locum attinet & generationis media res aliter se habet, ut ex 9. Met. Arist. constat, qui fatetur ex agente & materia similibus, operationes semper similes esse, quamvis media sint diversa, ut & ante nos alii demonstrârunt. Nam ista & materia duo sunt, maximè cum habeamus æquipollentia vasa & media ad eundem istum finem. Hæc quo melius intelligantur, placet ex Pererio ipso sententiam Alberti Magni describere, idem testantis. Sic igitur Pererius Iesuita lib. 8. cap. 20. Albertus, inquit, in libro suo 3o de Mineralibus c. 9. hanc de facultate Alchymiæ quæstionem pertractans, primùm exponit sententiam Avicennæ, quæ fuit hæc; Sciant (inquit Avicenna) artifices Alchymiæ species metallorum permutari non posse, quamvis aliquid illis simile fieri possit. Quod enim differentia specifica aliquo tollatur ingenio, non credo possibile; sed exspoliatio accidentium non est impossibilis, vel saltem diminutio eorum. Nõ enim permutantur species metallorum, nisi priùs in primam materiam metallicam reducantur, & sic juvamine artis deducuntur in speciem metalli, quod volueris. Atque idem quoque sensisse ait, Haftem philosophum præcipuum in physicis & Mathematicis. Deinde Albertus subjungit ea quæ sequuntur. Oportet nos dicere Alchymicos peritos non aliter operari, quàm peritos Medicos, qui per medicinas purgant materias corruptas & nocentes sanitati, & postea per media confortantia naturam, juvant virtutem naturalem, ut digerendo sanitatem inducat, quæ sanitas est effectus & naturæ & artis: sed illius effectivè principaliter, hujus autem instrumentaliter & organicè. Sic Alchymistæ primò bene purgantes materiam argenti vivi & sulphuris insitam in omnibus metallis confortant, deinde deducunt virtutes elementares & cælestes tali materiæ inhærentes ad proportionem mixtionis metalli, quod intendunt inducere, & tunc ipsa natura operatur & non ars, nisi organicè juvando & exspoliando, ut diximus, & sic verum aurum & argentum educere & facere videntur. Quod enim virtutes elementares & cœlestes faciunt in vasis naturalibus, hoc etiam faciunt in vasis artificialibus, si artificialia formentur ad modum naturalium; & quod facit natura calore Solis & stellarum, hoc faciet ars calore ignis, dummodo sic temperetur, ut non excedat virtutem se movent em & informantem, quæ est in metallis. Huic enim cœlestis inest vir-

Digitized by Google

tus, quæ primò commiscuit eam. & hæc inclinatur ad hoc vel illud, per artis juvamen. Alchymia igitur per hunc modum procedit, id est, corrumpens unum à sua specie removendo, & cum juvamine eorum, quæ in materia sunt, alterius speciem inducendo. Quare omnium operationum Alchymicarum melior est illa, quæ procedit ex iisdem, ex quibus procedit natura, sicut expurgatione sulphuris per decoctionem & sublimationem, & expurgatione argenti vivi horumque bona permixtione cum materia metalli. In his enim, & ex virtutibus horum, omnis species metalli inducitur. Qui autem per alba albificant, & per citrina citrinant, manente specie prioris metalli in materia, proculdubio deceptores sunt & verum aurum atque argentum non faciunt, & hoc modo fere omnes vel in toto, vel in parte procedant. Propter quod ego experire feci aurum Alchymicum (puto manente specie prioris metalli) quod ad me delatum est & postquam sex vel septem ignes sustinuit, tandem amplius ignitum consumitur & perditur, & quasi ad fæcem revertitur. Hæc Albertus, quibus Pererius addit: Ecce supra dictis verbis Albertus non solùm docet, verum aurum posse fieri per Alchymiam, sed etiam quis modus ejus efficiendi sit possibilis, & quis impossibilis, manifestè declarat: Sed inquam ego, An non hoc ipsimet Pererio est contrarium, quod ei attendendum erat & priùs experiendum, quàm exagitandum, si vera Albertum dicere fateatur? Sed tempus est, promissa exsolvendi, antequam ad objecta reliqua respondeamus.

Quod igitur ad metallorum transformationem attinet, scribit Iohannes Matheſius vir experientissimus hac in re idem, quod Paracelsus de ferro & chalybe in cuprum transmutatio, tùm per naturam, tùm per artem. Sic enim habet con. 3 Quod in fonte Cypsensi ex ferro fiat cuprum certum est (en opus naturæ) Item, quod artifices sciant minerale lixivium fundere, in quo ferrum itidem abit in cuprum in monte Kuticensi, probatum est (en opus artis!) Sed nos aliorum inventa nolumus referre: tantum hinc apparet Matheſium, chymistarum maximum adversarium, eo ipso loco, ubi eos oppugnat, per imprudentiam non posse retinere metallorum trāsmutationem essentialem (siquidem specie differunt) possibilem esse naturæ & arti. Neque hic disputamus de modis efficiendi cuprum ex ferro, quos docet Paracelsus quos non per se fieri putamus, siquidem cum vitriolo fiunt, ex quo per se cuprum potest elici. Vnum afferimus nostræ Minervæ, & nostræ effectionis, ubi ex ferro vitriolum, ex hoc rursùm cuprum

pruna generatur, beneficio naturæ & ministerio artis per sulphur commune. Sumatur uncia una olei sulphuris per campanam facti, ut moris est, licet non rectificati, cui immisceātur unciæ duæ aquæ fontanæ Mox chalybis sive ferri laminās tenuissimas ignias & multoties restinguas in vase pleno aquæ frigidæ, donec ita indurentur, ut nullo negotio forcipibus discerpi queant, quas in modum unguiculi lancina, & siccas impone mixtioni aquæ & olei sulphuris in phiala, quam obstipatam colloca in vase repleto cineribus, sub quo ignem carbonum tantisper excitabis, ut bulliat lenissimè ad horas sex: mox infrigidari sponte permitte & invenies supernè in vase refrigerato generatum vitriolum splendens, viride, optimum. Hoc in aqua communi dissolutum bulliat, donec supernè cuticulam contrahat, mox aquæ impone laminas nitidas & recentes chalybis, & parvo momento adhærebunt eis nitellæ æris, quas collectas funde & habebis cuprum naturale, ductile & fusile ad omnem æris proprietatem. Hoc unico experimento difflantur omnes rationes Aristotelicorum, quomodo per chalybis possit retromeare in vitriolum, & iterum ex vitriolo reduci in cuprum, atque ita verè per artis ministerium beneficio naturæ generari, nec tantum transmutari metallum.

Aliud brevius experimentum sed minoris quantitatis appono. Calcinetur limatura ferri cum tantundem triti sulphuris, & reverberetur agitando super testa, donec sulphur comburatur, residuum in aquam fervētem ita candefactum, immitte, & impone laminas puras chalybis, & adhærebit eis cuprum in forma mucillaginis, quod deterſim fundatur: & erit naturale cuprum. Hoc, ait Paracelsus, minus est quàm ferrum aut cuprum transmutare in aurum, quod Deus vulgò nondum voluit innotescere omnibus sed quidquid sit, abundè sophistarum cavillos evertit.

Procedamus verò ad argenti transmutationem in aurum naturale & omni specillo probatum, juxta omnes proprietates auri Ita tamen procedamus, ut possibilitatem duntaxat artis & naturæ aliquam ostendamus, non utilitatem. Nam indigni sunt, ut amplius aliquid consequantur, qui ista impugnant, quippè cum nemo ad proprium commodum, ut ajunt jurisperiti, sit cogendus. Paracelsus cum hac de re contra Aristotelicos ageret. lib. Mineral. cap. 7. de sulphure, paulò post principium inquit; Sciendum quod (nisi Deus impediat) in sulphure negotium mirabile inest, ac ita excellens, ut lumen naturale hominis obstupescat: aut si Deus non

impedit; error est penes artifices, qui sulphur tractant, quod facile fieri potest. Sed ut ut sit, ea vis & facultas in sulphure inest, ut nemo peritus eam exhaurire possit, talis quoque virtus, ut cuivis admirationi sit. Confundit enim (inquit) Aristotelem, qui dicit, species non posse transmutari. Sulphur transmutat. Si vecors Aristoteles adhuc viveret, eum ex stulto insanum redderet, plusquam ab ulla fœmina est victus. Hæc Paracelsus. Sed non ostendit, qua ratione hæc trãsmutatio fieri debeat, nisi quod agens de sulphure minerali docet ex eo cum oleo lini epaticam conficere, quâ rectè distillatâ & rectificatâ (modum ejus docet secundo libro Archidoxorum) imponatur in ejus oleum rubeum quodvis argentum, & permittatur ad destinatum temporis terminum usque, ita fiet ut nigrescat, & calcem auri profundat, nempè in aqua forti, sed nondum est fixum aurum, sed volatile, inquit: quod si autem perfectum terminum suum assequatur omnia inquit, efficiet, quæ efficienda sunt, de quo non est ex usu plura disserere. Hæc Paracelsus. Plura de sulphure fixo in libello de mortificatione rerum, ejusq; Metamorphosi extant. Sed nos misso Theophrasteo processu, monstrare volumus, quomodo vel crudum sulphur commune transmutet & verum aurum naturale progignat. Recipe ergo partem unam plumbi, quod liquescat in crucibulo super carbonibus accensis, postea cum pyrolabe exime crucibulum, & priusquam plumbum congalescat immitte tantundem Mercurii crudi ac vivi & leniter agita bacillo. Habeas deinde sulphuris communis partem item unam, quod fluat in alio crucibulo, cui fuso injice frustulatim superius malagma coagalatum, ac agito spatula, & cave ne sulphur flammam concipiat aut aduratur, priusquam omnia injeceris. Inde sponte refrigeratum tere super marmore vel saxo & iterum crucibulo impositum fundatur, donec comburatur sulphur, & materia imposita tantisper fluat, ut in virgam effundi possit metallicam, similem Antimonio fuso & friabilem. Hujus tritiri recipe partem unam & argenti laminati unam & fac stratum super stratum in crucibulo, & desuper minutim pistum vitrum venetum imponatur, ad spissitudinem digiti, nec nimium repleatur vas, ne vitrum effluat: Ita per horæ spatium continuè fundantur omnia igne intenso, ut vitrum & reliqua sint in fluxu continuo. Postea permitte infrigidari, & diffracto crucibulo exime regulum in fundo, & compone cineritium, cui imponatur plumbum de more, donec intensè currat, inde immitte regulum, & fulmina more aurifabrorum, donec argen-

argentum mundum subjaceat. Id laminatum vel granulatum mox in aquam fortem immissum & dissolutum, nitellas auri profundet, quæ pulveris nigri instar ad fundum subsidebunt, quas elotas aqua tepida in crucibulo ignias & fundas, & habebis micas auri veri naturalis, puriputi, omnes proprietates & examina auri naturalis tam in Medicina quàm in reliquo usu sustinentes. Etsi autem non docemus totum argentum in aurum transmutari, sed portiunculam duntaxat leviſſimam & minimam; tamen quia omnes partes argenti sunt homogeneæ & similares, etiam micam argenti satis est in aurum verum naturale transire, ad transmutationem metallicam oculis demonstrandam. Ne quis autem putet, antea insusum fortè & admixtum argento plumbove aut Mercurio fuisse aurum, aut in ipso hæsisse sulphure, singula prius seorsim, si libet, per ignis & aquarum fortium criteria examinabit, quò certiùs sciat non aliunde, quàm ex transformatione aurum hoc existere, per artis experimentum. Quod si quis autem sulphur per calcem nonnihil figat, indeque aqua calida extrahat & insperso aceto separet, ac deniq; quinta essentia Vini tartarisata ad rubedinem & ad oleitatem edistillata imbibat, majus operæ pretium fecerit. Hæc commemoramus, ut principia naturalia metallorum proxima particulariter cognoscenda tradamus, & jurisconsultos in recepta sententia confirmemus & constabiliamus qui contra Angelum chymiam defendunt: quò quidem ablegamus & Principatus & Respublicas super hoc negotio vel dubitantes, vel minus rectè sentientes.

Postquam igitur promissa adimplevimus (ut ipso facto experiri licet) reliquum est, ut ad inanes objectiones breviter respondeamus tam Hagelii & Pererii, quàm eorum, qui nos potentiam Dei attentare frustrà clamitant, cùm nihil hic contra naturam, nec contra essentialia metallorum principia tractemus, & proinde ordini creationis nullo modo adversemur. Illud tamen præmittemus, Deum opus quamvis naturale posse destruere & impedire, non minus ac sationem vegetabilium, & generationem animalium: id quod & Medici in suis pharmacis sæpè experiuntur, natura non semper operante, sed interdum à superiori causa repressa. Quinimò vim omnem crescendi ei soli tribuimus, qui dixit Fiat, sine cuius benedictione omnia ad nihilum rediguntur. Atque haud scio, an & istud eodem referendum sit, quod Hagelius de virgula bifurcata indagatrice metallorum attingit, non omnibus scilicet mobili. Nam omni vitio rem carere, ex usu

ostendemus. Cædatur virga bifurcata horna, id est; unius anni, ex corylo, vel quercu, cujus cornua sint æqualia & sine vitio (Quidam tamen eandem putant ante Solis exortum maximè crescente Luna, & quidem potissimùm circa diem Annunciationis Mariæ cædendam.) Sed nos consultò nihil horum observavimus. Hoc facto sumantur duæ furculæ in utramq; obversam manum, cœlum versus digitis compressis, utrinq, videlicet extremitatibus flagellorum furcæ ad utrumq; compressum pollicem extra manum prominentibus: Ipse autem furcæ caudex extrinsecus intra duas manus vergat. Quod si quis argenteos globulos thoraci præfixos gestet, etiamsi omni nixu comprimat virgam utraque manu, tamen gyrum movendo per se faciet, & versus thoracem sese introrsum usque ad globos cæsa illà caudicis pars vertet: Sin verò omni metallo exutus argentum, aut aurum ponas in terram, tunc etiam renitente & invito te, qui tenes virgam, pars caudicis cæsa extrorsum verget, donec validissimo indicio & motu metallum percutiat. Quæ sit huius reiratio, Physicos latet; adeo miranda est naturæ simpathia: tamen & ipse verum esse reipsa expertus sum, & in aliis identidem vidi. Quòd si non cuivis moveatur in manu (ut Hagelius ait) sanè in Dei potentia & hoc reservari quis non videt? Sed jam ad umbilicum nostram Disquisitionem perducamus. Quæ enim Hagelius præterea affert argumenta nullius ponderis sunt nec valoris. Primùm cõcedit ab iisdem causis produci, & easdem operationes tantum secundum majus & minus differẽres habere metalla. At si proprietates sequuntur naturam, multò magis hæ convincunt, metalla propriè & constitutivè non differre, tantum abest ut ipsi patrocinentur, qui vult differre ea specie per essentialem differentiam. Nam quod de lapidibus excipit, non eadem est proxima essentia eorum. Nõ enim ex Mercurio vivo origiñem proximè ducunt. Quæ autem de elementis adfert, magis imperfectam mixtionem ὃς ὑποστατικὴν. Quod autem addit, *Natura nec vult nec potest cætera metalla in aurum transmutare. Non vult tùm quia nunquam id fecit: tùm quia propter cæteros ac necessarios usus omnia ac singula produxit, quos ex substantiali immutatione omnino amitti necesse est* Respondeo me agnoscere non naturam, sed Deum naturæ moderatorem prospexisse usibus humanis diversitate metallorum, ac proinde non omne metallum in aurum terminari, sed ex sulphuris fixi & volatilis diversitate cum Mercurio puro vel impuriore, & bona mixtione diversa produci

duci metalla, quatenus à temperato absunt, alia per impuritatis duritiem cremabilem, alia per mollitiem evaporabilem: Sed si accidentia ista separentur, non magis transmutationi serviunt, ac usibus medicinalibus. Nec tamen metalla ex immutatione omnino amitti necesse est. Etenim auro præ ferro ad certos usus comparato nemo uti potest. Proinde non est metuendum abolitioni eorum per artem. Quid? quod Theophrastus idem operis esse & laboris fatetur, si quis meliora metalla velit mutare in viliora; adeò nihil attinet horum abolitioni timere. Quod autem naturam nunquam fecisse ait, tantum abest, ut etiam scarabæum halitus auri correptum transmutârit, qualia multa miranda in mineris reperiuntur: nisi quis dicat occupatum illum halitum auri abolitione & exustione scarabæi externam ejus figuram induisse, cui libens adstipulor. Sed quis in hiatus naturæ descēdit, aut quis ita Lynceus est, qui naturam hoc nunquam fecisse dicat? Certe Petrus Bonus contrarium probat: & plumbum omne granum argenti natura continet, & stannum modica præparatione granum argenti ejicit, sese relinquit: quæ sunt naturalis inclinationis indicia manifesta. Non posse autem naturam metalla transmutare per calorem & frigus, frustrà impetit, ut jam ante de ferro in cuprum per naturam mutato visum est.

Hæc eadem argumenta in quæstione de mutua metallorum transmutatione idem odiosè repetit, cum negat substantialem metallorum transmutationem his interrogatiunculis, thesi octuagesima octava. *An quia generatio est opus sublimis naturæ? An quia quod natura non solet, ab arte fieri non potest? An quia nihil frustrà fit in natura?* Item thesi octuagesima nona. *Præterea* (inquit) *metallum in metallo nec actu nec virtute continetur.* Sed quam hæc omnia sint falsa & futilia per hydrargyron ex metallo elicitum apparet & per plumbi ex Mercurio constructionem, cæteraque superius patefacta. *At horum corruptio*, inquit, *fit in deterius.* Id quidem verum est; sed Chymicus non corrumpit tantùm, sed generat etiam per media naturæ consentanea, ministerio artis. Quod autem aurum, quod facit Alchymia, non sit frigore constitutum, ut pyrotechnia docet, sanè dicimus frigus non esse propriè rerum generativum, sed potius calorem. Ac metalla igni exempta frigore consistunt, id quod & chymico auro non minus convenit, ut ipsa fusio docet, atque idem naturali auro competit, quod usu facilè perdisces. Superest una quæstio, partim Physica, partim Theologica, an aurū per artē produ-

ctum, sit verum ac naturale, & omnes proprietates auri naturalis tàm in Medicina, quàm in cæteris rebus retineat, & si hoc non, an sit illicitum, & ordini creationis contrarium. Negativam tuetur Pererius capit. 19. supra citato loco: *Aurum*, inquit, *quod fit ab Alchymistis, licet similimum videatur vero auro, falsum tamen esse multis modis cognosci & iudicari potest; nempe vel ex pondere, vel ex eo, quia non sustinet vim ignis, vel ex eo, quia iniectum in urinam amittit colorem suum; vel quia non est ductile in tenuissimas laminas; vel denique quia non habet naturales auri proprietates, quarum imprimis illa commendatur confortandi cor humanum.* Hæc Pererius. At meminisse debebat ex verbis Alberti ab ipso productis, aliud esse aurum & argentū (æquivocè sic dictum) eorum qui per alba albificant, & per citrina citrinant, qui procul dubio deceptores sunt: aliud eorum, qui ex iisdem procedunt, ex quib⁹ procedit natura, præsertim cùm ipsemet subscribat, Albertum manifestè declarare, quis nodus veri auri efficiendi sit possibilis, quis impossibilis. Sed in magno opere dormitare per nos quidem Pererio licet, præsertim cùm ejus ex philosophia depromptum judicium multò sit sanius & æquius quàm Hagelii, etsi procul dubio ad Pererium respexit Hagelius, cùm thesi 84. scribit: *Ultimò non desunt, qui aurum quidem nulla arte hactenus factum negent* (hæc enim est Pererianæ decisionis summa) *sed tamen quin absolutè artificio fieri possit, non iudicantur:* & tamen idem Hagelius contra complicem Pererii & Delrio statuere & decidere non erubescit, hoc fieri nullo modo posse. Tale est ingenium omnium Linguæ quàm naturæ studiosiorum. Respondemus igitur ad Pererii aurum Alchymisticum, omnia quæ dicit esse vera, si eadem de sophisticato auro & argento intelligat; hoc est, de albificationibus & rubificationibus duntaxat in colore, manente in eodem essentiæ statu sulphure & argento vivo prioris metalli. Et tale apparens & sophisticum aurum maximum est venenum, & peccatum tale vendere propter arsenicales & narcoticas qualitates in medicina: quod qualecunque est, ignitum consumitur & perditur tandem, imò quasi ad fæcem revertitur, post justa criteria & examina ignis, quale fuit aurum ab Alberto sexies vel septies probatum. Apparet autem ex Pererii indiciis eum per nebulam de auri examinibus loqui, cui opponimus judicia severissima à Gebro & Petro Bono Ferrariensi physico & chymico in eorum operibus præscripta, & quæcunque præterea ad veri auri naturalis proprietates examinandas adhiberi debent, ut sunt Ignitio, Fusio, sub malleo per omnem dimen-

sionem

Digitized by Google

sionem Extensio, Cineritium, Expositio super vapores acutos, & per aquam Regalem Solutio, Extinctio, Cementum, Commixtio rei adurētis, post calcinationē Reductio, Susceptio argenti vivi facilis vel difficilis, &c. Si igitur ad omne specillum probatum aurum fiat, nec ut sophisticatum perdatur, sed subsistet, habens omnes proprietates auri naturalis, omnes operationes & passiones (quale nostrum esse dicimus) non simile, sed idem cum naturali erit, quicquid deliret cum Ægidio Pererius. Nam quod de serpentibus & dracunculis à Magis & Mose factum affertur, illorum fuit diabolicæ illusionis, huius à divina virtute. Nos verò neutrum præsumimus, nec tale quid attentamus, sed vires naturales duntaxat sequimur. Jam quod de muribus ex putredine natis ac differentibus specie à muribus generatis per semen objicitur, undeinferunt: Sic aurum chymicum differre à naturali, licet proprietates auri naturalis habeat, prorsus est alienum; Siquidem ex aliis principiis, quàm naturalibus metallorum vera ars chymiæ non procedit, nec quicquam aliud usurpat, quàm quod natura generavit ac generat, adhibita mixtione, & debita præparatione. Itaque ut diversæ materiæ suppositio sit in muribus, in metallificio certè nulla est. Quod verò nonnulli eò usque procedunt, ut si omnes quidem proprietates auri naturalis contineat id, quod fit per chymiam, tamē istud recipere nolint, quis non videt dimittendos esse tales ac bonam eis mentem precandam? Quodcunq; enim principia essentialia eadem habet, & passiones atque operationes alicujus rei, id idem est cum ea re, ut testatur, de formis agens, Aristoteles. Sic enim 4. Metaphys. arguit, ex operibus rerum & accidentibus super ipsas formas: *Quod enim facit operationes oculi, est oculus, quod verò non, non est oculus. Itaque oculus lapideus vel cæcus, quia non facit operationes oculi, non dicitur oculus, sed imago oculi: & serra lignea, non dicitur serra, sed imago serræ.* Idem testatur totum Naturæ lumen. At sophistications, fateor, non habent tales proprietates: verum autē aurum chymica operatione, ex veris principiis & essentialiter metalla componentibus productum, continet omnes proprietates auri, ut experimento patet. Itaq; si quid aurum ad medicinam facit (puta crudum) etiam hoc aurum chymicum præstabit, puta lætificare & confortare cor, & multò magis hoc, ut testatur chymicus Plato in 3. stellicarum & Hamech in commento ibidem, & similiter Haly in suis secretis: Itemque chymicus Aristoteles in suo libro de secreto secretorum, & lapidibus pretiosis; licet sophisticatum aurum chymi-

chymicum faciat contrarium, de quo suprà dictum est. Itaq; verum ab Alchymistico auro fucato & duntaxat alterato, est discernendum.

Nec libet sophisticationem ponere documenta, qualia leguntur apud Albertum Brunū in tractatu augmen. & dimin. & in correctorio Richardi Anglici, ac denique in libris de subtil. Cardani (si hæc est subtilitas) & passim apud alios, partim albificationis, partim rubificationis, hoc est, adulterini auri & argenti colorem tantum præferentium, quæ prorsus damnamus. Ex principiis autem & criteriis proprietatum omnium in vero chymico auro licet colligere, nihil contra ordinem creationis à nobis attentari, quia aurum nostrum est naturale ac verum, beneficio solius naturæ per ministerium artis productum, ideoque nec ex suppositione diaboli occultè additum, ut vult Ægidius & Angelus, duo soli ex jureconsultis artem chymicam frustrà impetentes & post hos vir quidam in Germania magnus, sed harum rerum imperitus, & ab aliis deceptus, si quidem ex essentialibus & naturalibus metallorum principiis, non diabolicis operibus hîc proceditur; licet Deus Opt. Max. inhibere ac impedire, aut prorsus destruere etiam opus naturæ & artis possit; Nec verò divinæ potentiæ munus propterea invadimus, cum non jussu & voluntate & verbis id producamus, ut in miraculis divinis fit jussu divino, sed tantùm per insitam naturæ generantis facultatem, cui servimus tanquam ministri, nihil ad eam de alieno, nec de proprio afferentes. Quod si hæc non sufficiunt ad probos artifices discernendos ab impostoribus, & ad artis veritatem per se defendendam à vanitate sophistices, aut Diabolicarum artium impostoris, & calumniantium linguis, doceant, qui contrà sentiunt, meliora, & verioribus ultrò parebimus: aut respondeant saltem Apologiæ Clavæi & Libavii adversus Thomam Erastum medicum scriptæ, vel ad solutiones Boni Ferrariensis Physici Aristotelici: quod à nonnullis attentatum quidem, sed planè præstitum est à nemine.

Quod si id fiat bona fide, ex varia & diversa rerum ventilatione, tanquam ex puteo emerget veritas, & ita Helias artis tandem in lucem prodibit; Cui hanc adspirationem impendisse hactenus libuit.

D. FA-

Digitized by Google

D. FABIANUS DE MONTE S. SEVER. in Tract. de Empt. & vend. q. 5. n. 8.

SEd hic quæritur incidenter, an Alchemista vel faciens Alchemiam puniatur de falso? Dicas quod Non, quia est Ars perspicaci ingenio inventa, ubi expenditur tantum pro tanto, & tale pro tali, sine al qua falsificatione formę vel materiæ, secund. Andr. de Isern. & Olrad. in Consiliis suis, ut refert Bald in d. c. 1. Quæ sint Reg. Idem etiam tenet Joann. Andr. in addit. spec. in tit. de crim. falsi. in rub. Hoc insuper firmavit Abb. Sicul. in c. 2. de sortil. ubi allegat Oldra. in consil. 69. Quod licet non posset una species in aliam commutari, nisi à Deo, 26. q 5. c. Episcopi: tamen hic una non transmutatur in aliam, cum omnia metalla procedant ex eodem fonte & origine, scilicet ex sulphure & argento vivo. Sed ubi melior est influentia astrorum, ibi producitur metallum pretiosius: unde per influentiam astrorum & cum herbis & lapidibus pretiosis, quibus insunt multæ virtutes potest unum metallum in aliud transmutari magis pretiosum.

APHO-

APHORISMI BASILIANI SIVE CANONES Hermetici.

De Spiritu, Anima, & Corpore medio Majoris & Minoris Mundi.

HERMES τρισμέγιστος ob triplicis regni Mineralis, Vegetabilis, Animalis, imò ob triplicis in una creata essentia subsistentiæ indagationem, in qua vim omnem vegetabilis, animalis, & mineralis Naturæ exploravit, Pater Philosophorum dici meruit.

2. Vis vegetans in natura Mercurii volantis, instar nivis candidi, concreti, non vulgaris inest; qui tam majoris, quàm minoris mundi quidam Spiritus est, unde naturæ ipsius humanæ, secundum animam rationalem, pendet mobilitas, atque fluxibilitas.

3. Animans autem vis, tanquam Mundi glutinum, inter Spititum atque corpus medium est, atque utriusq; vinculum, in Sulphure nimirum rubentis atque transparentis olei cujusdam, veluti Sol in Majore Mundo, & cor Microcosmi.

4. Mineralitas denique tanquam corpus instar Salis obtinet, mirabilis virtutis & odoris, ubi sal à scoria terræ separatum fuerit, à Mercurio non nisi corporis crassitie, & consistentia ferè distans.

5. Hæ tres subsistentiæ in una creata essentia limbum minoris & majoris mundi constituunt, ex quo formatus est primus homo, cùm fingeretur è pulvere terræ Huc accedit anima rationalis Microcosmi immortalis à Deo immediatè inspirata horum trium & omnium functionum in homine motrix atque directrix causa, veluti Regina.

6. Cæterùm ut è 4. elementis conglobato pulvere terræ vis corporũ nostrorũ atq; vita integra est, si spiritus Mercurialis, tanquã humidũ radicale, & anima sulphurea, tanquã calidum naturale, una cum salis consistentia à putredine asservantis, suaviter in unum conspirent: ita vice versa animam immortalem à corpore conglobati pulveris terræ separari necesse est, si vel in uno principiorum trium pluribusve defectus oboriatur: in toto quidem unde mors: in parte verò unde morbus: quod in septem Principalium membrorum anatomia præcipuè videre est. 7. Huic

Digitized by Google

7. Huic triplici defectui nihil æquè mederi potest, quam illa limbi, ex quo primus homo conflatus est, conglobata in unum è ternis principiis massa, quæ ad quamvis naturæ potentiam atque vim excitandam ac fovendam valet, si in corpus astrale fixum debitè fuerit versa.

8. Ex quo intelligitur Balsamum subjecti Hermetici cum corpore humano singularem harmoniam habere: unde velut Helveticus ille Physicorum Monarcha *Philippus ab Hohenheim sive Paracelsus*, libro de lapide Physico, Manuali dicto, sua Medicinâ Microcosmum, qui in limbo terræsitus & ex pulvere terræ formatus est *Radicaliter tanquam à suo simili*, non autem secundum opinionem, sed verè ac propriè ad sanitatem posse perduci & conservari rectissimè asserit: idem de nostra hac medicina dici non immeritò potest & debet.

9. Tantò verò id magis attendendum est, quantò medicina vulgaris debilior est ad tria illa principia microscomi, eorundemque harmoniam radicaliter tuendam atque instruendam: quippe veluti ex accidenti (quandoquidem tota ferè in quatuor humoribus occupatur) tribus illis principiis obstetricans.

10. Mineralis autem Medicina Chymica è metallis & mineralibus raro vel rectè paratur vel administratur: unde Paracelsus eodem in libro Medicinam suam omnibus quidem præfert: negare tamen sese negat, magna Arcana item aliis in rebus mineralibus inesse, sed longioris operæ & laboris, neque facilè rectè usurpari præsertim ab imperitioribus; qui in hæc incidentes plus damni dent, quam prodesse queant.

11. Quæramus igitur Limbum Microcosmi nostri, in quo is situs est, hoc est globum illum viscidum terræ, ex Mercurio, Sulphure, & Sale concretum: quiquidem quoniam ex humido quodam existit, pulchrè viscosa humiditatis humiditas, secundum Gebrum, dici potest.

12. Sicuti enim Mundus licet ex Nihilo conditus, originem debet Aquæ, cui Spiritus Domini incubabat: rebus tam Cœlestibus quàm Terrestribus omnibus inde prodeuntibus: ita Limbus hic emergit ex Aquâ non vulgari neque ex rore cœlesti, aut ex Aëre condensato in cavernis Terræ, vel in Recipiente ipso, non ex abyssô Maris, fontibus, puteis, fluminibusvé hausto: Sed ex

Aquâ quadam perpessa, omnibus obvia, paucissimis cognita, Quæ insè habet, quæcunque ad totius operis complementum sunt ei necessaria, omni amoto extrinseco.

13. Est autem Natura hæc quædam media inter Majorem & Minorem Mundum ubique repertitia, & tam ad pauperem, quàm ad divitem uti adserunt omnes Philosophi. Projicitur enim in viis, & conculcatur pedibus: licet tam admirandarum operationum sit fons. Vnde tria illa corporis principia, sunt instauranda.

14. Hæc materia resoluta in suam propriam Aquam (ab Aquâ enim omnis Generatio profluit) per. 4. Elementa rotatur, donec in Naturam Astralem fixam abeat, in Ovo Phylosophico, quod à fotu Gallinæ indesinenter ovis incubantis sic dicitur, alioqui spes omnis sobolis periret.

15. Sic Avicula Hermetis animalis semel inclusa Caveæ, quæ Furnus est, vaporosi ignis nostri calore continuato gradatim excitanda est donec seipsam excludat, & suo partu omnes sanet.

16. Vt autem in trium Principiorum perpessæ hujus Aquæ præparatione nihil addimus substantiali Materiei, nihilque subsistentibus tribus proprietatibus in ea adimimus, sed solâ præparatione superflua removemus, hoc est, heterogenea, sive Terram emortuam, & aquam insipidam: Ita opus Hermeticum trium Principiorum præparatorum conjunctione inchoatur sub certâ proportione, nempe pondere corporis sesquialtera pa[illegible]piritum Animamque propemodum æquantis.

17. Exinde fotu continuo regenda sunt omnia, ut Natura Agens interior neque cesset, neque excessum patiatur. Fiat igitur initio ignis mitis, & primus quidem quasi 4. guttarum sive filorum: donec Materia nigrescat. Post adde, ut sit quasi 14. filorum: donec se abluat, & Iris apparens in colorem Gryseum desinat. Inde urge quasi 24. filis usque ad Albedinem perfectam, Nive superiorem, fluentem, fixam, quæ est Luna Microcosmi.

19. Quod si procedere cupis ad Rubedinem perfectam, per dies 70. continuabis ignem, donec Lapis vertatur

tatur in Rubinum pellucidum gravem, atque ponderosum: qui quidē est Sol Microcosmi, eodem modo augmentandus, quo fuit inchoatus. Hujus unum granum sex millegranis æqui pollet: unde in tenuissima Dosi est administrandus.

RADIX ELIXIRIS.

A.

Entheus est elli vigor & cœlestis imago.
Vnde fluit nobis hæc medicina Dei.

R. E.

I.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO, ET ILLV-
strissimo Principi ac Domino,
Domino

VVOLFGANGO EPISCOPO RATISBONENSI, PRÆPOSITO AC DOMINO ELVACENSI. &C. DOMINO meo Clementissimo.

IN quovis opere dijudicando, Illustrissime Princeps, Domine Clementissime, duo se hominum genera offerunt: Vnum opus seu artem cõmendans; alterum vituperans. Iuem quoq; in Chymica artis judicio fieri, cottidiana adprobante experientiâ luce est clarius.

Quosdam enim Viros honestos invenire licet, qui artem hanc multis nominibus jucundam utilemq; amplectuntur, & pro vera agnoscunt: alii verò non desunt, quibus absurda nimis, inutilis, & incerta videtur, propter summam incertitudinem à tot seculis fuerit suspecta, & cujus eventum, cujus gratiâ maximè omnis in eâ labor suscipitur, nullus ferè unquam, qui notorius, aut certè rarissimi sint assecuti.

Non solùm autem artem ipsam; sed etiam eos, qui hanc editis libris divulgare, atq; hac ratione excolere & propagare instituunt, magno prosequuntur odio.

Nam avaritiæ illos servire plerique credunt, & improborum hominum animos speciosis blanditiis, ac spe magnarum divitiarum, quibus illi suam expleant libidinem, adeò inescare, ut indomiti & cæci quasi in suum se detrudant exitium: & non solùm fortunarum, sed etiam famæ, valetudinis, imò etiam animæ jacturam faciant.

Proin-

Digitized by Google

Proindè nec artem aliis commendandam, nec libris editis divulgandam: Sed multò magis ex omnibus bene constitutis Rebuspublicis, atq; adeò omnium hominum consortio, unà cum Amplificatoribus prorsus ejiciendâ, & extirpandam esse, manibus ped. busq; contendunt.

Sed Zoile bona verba quæso.

An nescis Artem hanc neminem habere lusorem, quàm ignaros, malè feriatos, & qui nil, nisi quod ipsi cudant, probare solent: quiq; caninâ quadam invidiâ, alios à pabulo, quo ipsis frui non licet, arcere, omnem navant operam.

Omnibus etiam placere, gratumq; facere, impossibile esse, ignoras? nec DEVM OPT. MAX. omnium existentium Creatorem, & Dominum summo honore colendum, non cunctis placere posse, nemo est, qui nesciat.

Ipsa Sacrosancta Scriptura, quæ merito Ars artium, Scientia scientiarum definiri posset, non omnibus arridet, sed à nonnullis sinistrè accipitur, & malè interpretatur.

Ea propter processus & sententias has Philosophicas, à Viro quodam Doctissimo (D. L. O.) quibusdam paraphrasibus donatas, ob sycophantarum invidiam supprimere nolui: sed hoc modo collectas & dispositas pro candore meo naturalium mysteriorum indagatoribus communicare placuit.

Hoc unum jam restat, Reverend. ssime, & Illustrissime Princeps, excutere, cur hîc te compellam, & Reverendissimo nomini tuo tantulum quidem opus, si, quod de meo est, spectetur, nuncupandi, ac consecrandi ansam & confidentiam tam audacter arripuerim.

Sed cui potius, quàm Tuæ Reverendissimæ Celsitudini, hanc Farraginem (sic enim huic libello titulum

impoſus) ab omni inuidia conſeruandi tutela, ac cura committi poſſit, qua & bonis literis, & armis non mediocriter, ſed abundè, omniq; aliarum virtutum genere eſt inſtructa; cujusq; Anteceſſores, nimirum Acutiſſimus ille Philoſophus ALBERTUS MAGNUS, *qui in hac Philoſophorum Farragine primum locum obtinet; Vt & Reverendiſſimus, & Illuſtriſſimus Princeps, & Epiſcopus Matthias Fuggerus, ſanctæ memoriæ, huic nobiliſſimæ arti Chymicæ, fuerunt dediti, & quaſi devincti.*

Hoſce autem meos conatus Illuſtriſſima Celſitudo tua clementi vultu accipiat, & favoris aurâ, gratiâq; deinceps ſuâ me dignari pergat, ſubmiſsè oro. Eandem demùm valere, & ad Neſtoreos annos vivere, ac pacificè regnare, ex animo precor. Chambi, die XX. Januarij, Anno M. DC. VI.

Celſitudini T.
Illuſtriſſ.

Submiſsè deditus.

Andræas Brentzius
Med. D.

Digitized by Google

VARIAE PHILOSOPHORVM SENTENTIÆ PERVENIENDI ad Lapidem Benedictum. I.

Sententia seu Processus Alberti Magni *Philosophi.*

Lib 3. de rebus mineralibus cap. 10.

ALchymistæ volentes facere Elixir, primò quidem accipiunt Vas inferius amplum, quod totam recipiat materiam sulphuris vel argenti vivi depuratorum, vel aliorum, quæ in Elixir recipiuntur Deindè considerant, quod super istud sit vas, habens collum longum, strictum, & super illius colli foramen sit operculum ex luto, in quo sit foramen valdè parvum, & strictum: deindè in humant, hoc est, mergunt fundum vasis inferioris in cineribus, vel fimo, vel fortè in fimo equi melius est, quod vocant equi clibanum: & tunc supponunt ignem lentum valdè. Descriptio deligens Vasis. Ignis ratio.

Et est primi vasis descriptio, sicut figura urinalis. Et secundum stat super illud, & recipit totum vaporem, qui resolvitur ex ipso. Et est contractus vitrorum vel vasorum linitus optimè luto, ne aliquid per illum locum evaporare possit. Receptū ergò vaporē dirigit sursum, in collū suum longum, quod paulatim stringitur, & in ipso vapor præfocari incipit & convolvi. Illud verò, quòd incensum est de vapore, evolat fuliginosum, per foramen strictum operculi colli. Cùm ergò præfocatur, redit ad substantiam citrinam, convolutus in seipso. quod postea acceptum, tingit quodcunque metallum, in colorem auri, & fortè pulcriorem, si fuerit nobile elixir, in quo nullo erravit Artifex. Præfocatio vaporis. Color lapidis fixi. Tinctura.

Idem lib. 3. cap 6.

ARs Alchemiæ vidit nullo modo fieri citrinum Elixir, quàm per Sulphur. In Sulphure autem vidit unctuositatem ustivam vehementer, ita ut omnia metalla adurat, adurendo denigret. super quæ liquefactum projicitur. Præcipit ergò lavari acutis loturis, & decoqui Sulphur ita diu, donec ab ipso decocto, aqua non citrina egrediatur: & sublimari loturas has, donec tota unctuositas ab eo cremabilis egrediatur. Eò quòd tunc tantùm subtile unctuosum manet, quod sustinet ignem, & non crematur ab igne. Præparatio & purgatio Sulphuris.

Digitized by Google

Idem l b. 4. cap. 1.

Argenti vivum nõ, nisi detur respiraculo, congelatur.

ARgentum Vivum est fortissimæ compositionis & commixtionis, ita quòd sublimetur solum & per se in vase vitreo, cum iongo collo præparato, semper manet idem, quotiescunque sublimetur. & non exiccatur plus, nec induratur: NISI HABEAT RESPIRACULUM, per quod fugiat.

Finis hujus processus Alberti Magni, Episcopi Ratisponensis.

Sequitur

11. *PROCESSVS RAIMVNDI LVLLI, quem in suis libris hinc inde descripsit: præsertim Testamento novissimo, & in luce Mercuriorum.*

Destillatio aquæ ardentis ex vino.

IN nomine sanctæ Trinitatis, Accipe Vinum album vel rubeum, clarum & odoriferum (sicuti in libro nostro de quinta essentia docuimus) quod liquorem Lunariæ appellamus, & nigrum nigrius nigro vocamus. Pone in putrefactione in Balneo per dies viginti, ad hoc, ut per putrefactionem partes disgregentur, & melius possint separari. Postea per destillationem Balnei extrahas aquam ardentem lentissimo igne, quã rectificabis, quousque sit omninò sine phlegmate. Quod cognosces quando comburit petiam licii propter sui ardorem, ut nulla aqua remaneat. Et multi arbitrantur, opus esse rectificatione usque ad septimam vicem: sed dico tibi (si lento igne debito agas) quòd ter vel quater sufficit: ne nimia rectificatione aliquid de quinta essentia evaporetur. Hæc aqua ardens post reductionem suum in q. e. quæ per putrefactionem, & circulationem fit, vocatur Argentum vivum vegetabile, vel Mercurius vegetabilis. Et cùm habueris tale signum, dividas illam in duas partes, & unam partem serva pro creando menstruo: & cum altera parte abstrahas animam à terra, per modum quem tibi dicam.

Quoties aqua sit rectificanda.

Argenti vivum vegetabile.

Phlegmaticis resi-dui defur

Modus est, quòd tu destilles phlegma in cineribus, quousque maneat tibi materia ad modum picis liquidæ Et tunc

pone

pone super illam de altera parte aquæ, quam rectificasti, tantùm quòd supernatet materiam tribus vel quatuor digitis: & benè clauso vase pone in Balneo diebus duobus (alibi sex) Postea fine igne cineram bullire leniter per unum diem: & invenies phlegma, multum coloratum. Quod separa per evacuationem, per filtrum: & superfunde novam aquam, reiterando, ut dictum, donec non amplius colorctur. Etti tibi aqua deficeret, accipe aquam coloratam, & abstrahe ab ea partem quandam, qua rursus uti poteris, si coloratum separare volueris, destilla per Balneum, & transit aqua, oleo remanente in fundo. Postea terram siccam, & induratam accipe, & in vase bene clauso, sustinente ignem, pone, & da sibi ignem calcinationis, quousq; terra albescat. Hæc est Terra nostra dealbata, & Sal depuratum per ingenium Artistæ.

Ratio ad creandū Salem Tartari.

Calcis Tartari.

Hanc terram si animabis, scias terræ pondus, & pone in vitro, & super eam, infunde octavam partem aquæ animatæ, antea partem servatæ (videlicet per extractionem animæ ex pice liquida, ut prius) vase optimè clauso, & pone in Balneo nostro, per tres dies, quousq; videas spiritum condensatum, ardentem in Balneo: tum transit phlegma, Spiritus autem manet, cum terra inprægnata. Extrahe igitur, ut dictum, superpositio alembico, humiditatem illam, quæ est sine gustu: qui anima amplexata est spiritum, qui est in ea parte aquæ animatæ, & digere ut prius, & destilla humiditatem.

Impregnatio Tartari per Spiritum vitæ.

Tertiò imbibas cum sexta parte & digere, & destilla humiditatem. Quartò, infunde quintam partem aquæ animatæ, ut suprà Quinto des quartam partem, & digere ut scis: & sic cum reliquis quatuor partibus continua, semper digerendo & abstrahendo humiditatem, quousq; terra nostra sit prægnans & alba: & biberit totum suum Spiritum: Quod cognosces, ponendo terram super laminam ignitam, qui pro majore parte ibit in fumum. Fili scias, quòd istud caput est generate ad omnem sublimationem Mercuriorum Hanc terram pone in tripode per sex dies naturales ad digestionē. Pòst extrahas, & ponas ad cineres, augmentando ignem, & in vase sublimatorio lutato & benè clauso in igne tertii gradus sublima purum ab impuro, donec ascendat Mercurius vegetabilis ad latera vasis, & in fundo remaneat terra damnata, quæ non intrat in opere nostro. Et sic habebis vegetabilem Mercurium sublimatum, clarum, resplendentem in sale mirabili. Et scias, quòd Philosophi, & nos appellamus id

Signum quo cognoscitur falsedo Tartari.

Sublimatio Salis Tartari.

Mercurius vegetabilis.

Eius nomina.

proprie: Sulphur vegetabile, Sal armoniacum, Sulphur nostrum, Sulphur naturæ, Mercurium Testamentarium, Sal Tartari, vel Sal nitri: & etiam multa alia nomina illi imponuntur.

NB. Gradus ignis.

Ignis Balnei dicitur ignis primi gradus: & ignis cinerum dicitur ignis secundi gradus: & ignis ardens dicitur ignis tertii gradus.

Abbreviatio huius operis.

Potest autem Sulphur prædictum mirabiliter accurtari, tali modo: Accipias picem nostram liquidam, & illam pone in cucurbita in igne tertii gradus, & extrahes Oleum quousque remaneat terra sicca & combusta. Hanc calcina, ut te docui, & depura terram: sic separa sal ab ea, & super illam da quartam partem Spiritus, qui est in secunda aquæ parte, & digere ut suprà, extrahendo postea humiditatem. Iterando da quartam partem & digere, & exicca ut prius, quousque terra sit prægnans: Signum erit, quòd amplius nihil destillabit. Sublima ut prius, & habebis Vegetabile Sulphur, mundum & purum, & ejusdem virtutis cum primo. Idem etiam potest fieri cum fecibus vini vel tartari, modo illo, quo dictum est.

Acuatio aquæ vitæ cum Sale Tartari volatili.

Post hoc accipias illam partem aquæ, quam seorsim servari præcepimus (partem videlicet aquæ rectificatæ alteram) pro acuitate menstrui vegetabilis (quod nihil aliud est, quàm Aqua vitæ summè rectificata) & illam ad hunc modum acues, reducendo super menstruum. Recipe de Sulphure vegetabili, quod fecisti, & pone in vase vitreo unciam unam: & superinfunde uncias tres de aqua tibi superius revelata (suspicor legendum, reservata) & vase benè clauso cum cooperrorio suo pone in Balneum per diem unum naturalem. Postea destilla in cineribus, quousque, quod poterit ascendere, ascendat: postea scias pondus Salis tibi remanentis in fundo vasis: & in fundo tres partes sui ponderis aquæ ardentis supra dictæ, & pone in nostro balneo per unum diem naturalem: postea in cineribus destilla, & sic fac tribus vicibus. Tunc totum Sal vegetabile transactum est per alembicum cum sua propria aqua, & facta est mixtio, & aqua una clara, SIMPLEX menstruum vocamus, & menstruum vegetabile, quod habet dissolvere omnia metalla, sub conservatione suæ formæ. Vocatur etiam menstruum simplex resolubile, quòd in resolutivum menstruum per circulationem reduci potest.

Menstruum SIMPLEX. Circulatio menstrui vegetabilis acuati.

Recipe vas vitreum, quod sit vitrum album, & solidum, & magnum, & pone intus libras quatuor, vel sex, ad plus hui-

Digitized by Google

jus menstrui sic soluti simpliciter. Et vase benè clauso & tigillato, pone in Balneo, vel fimo sex dierum (alibi decem, alibi 60.) spatio, & in isto igne convertetur in quintam Essentiam gloriosam & odoriferam præter modum. Quod cognosces, quando in fundo vasis videbis hypostasin ad modum urinæ juvenis benè complexionati: & erit clare & resplendens, ut stellæ cœli, Serva eam in loco calido & humido, ut est Balneum, prius separando eam cautè à sua hypostasi, evacuando ne turbetur & sigillando vas. Quod sequitur, ex codicillo est desumptum, de Mercurij sublimatione.

NB. In circulatione alicuius materiæ tantum terstia pars vtri debet esse imfle.a.

Etsi enim in sequenti paragrapho loquitur de argento vivo vulgi: tamen, quia in cristallinam claram formam transire dicit ejus solutionem, & aquam videtur per argentum vivum vulgi Mercurium sublimatum intelligere: de quo sic dicit in codicillo, Cap. 14. Depuratio Mercurij per primam sublimationem est, ut sumas partem unam de D (vitriolo) & dimidiam partem C. (Salis petræ) & destilla aquam (fortem) per illum modum, quem natura requirit, ut explicavimus in Testamento nostro in capitulo, quod incipit: Tu in virtute de A. &. continetur locus ille in practica Testamenti primi, capite 4. & nihil aliud continet, quàm communem aquæ fortis confectionem. Et infunde in tali aqua Mercurium. Deinde separa totam aquam per sublimationem. Postea sublima ipsum, donec sit albissimus, ut Cristallum. Speramus autem (inquit Lullius) in Domino nostro Iesu Christo, quòd adhuc sublimabitur ad majora, & res magis altas, per sublimes gradus præparationū, cum additione rei tingentis ipsū, & ejus anima exaltabitur in gloria. Hucusque Codicillus.

Sublimatio Mercurii ex aqua fortis.

Fili, Philosophi appellarunt menstruum nostrum: Spiritum vivum, quia metalla vivificat, & aquam vitæ, & animā cœlicam, vegetabile menstruum, fimum, stellam, Dianam: alii Sanguinem menstrualem, urinam: alii aquam Sulphuris nostri: alii petrā benedictam. Et hæc nomina fecerunt errare incipientes vulgares, credentes ista nomina varias res significare. Et sic habes modum faciendi nostrum vegetabile menstruū, resolubile, & resolutivū cum omnib. capitulis sibi pertinentib. peroptimè elucidatū. Memorare ergò eū cum DEI timore, & intra secretum pectoris tui, sub pœnâ maledictionis DEI, retineas. Nunc dabimus tibi modum, cum DEI auxilio, dissolutionis nostrorum Luminarium pro creatione, & sub-

Nomina menstrui vegetabilis Philosophici.

sublimatione nostri sulphuris, nec non pro compositione nostri lapidis pretiosi prædicti.

Solutio Argenti vivi per menstruū vegetabile.

Et Fili modus est, quòd tu accipias libram unam argenti vivi vulgi, & pone in vase vitreo, & superpone de vegetabili menstruo, quod supernatet per quatuor digitos, pone in Balneò vel fimo per 6. dies, & totum solvetur in aquam gloriosam.

Nova mixtio Argenti vivi resoluti cum menstruo quò possit Solem solvere.

Eleva menstruum per balneum lene, & in fundo vasis remanebit tibi lumen perlarum, & anima metallorum. Tunc accipe talem aquam gloriosam, quæ erit libra una, & misce cum libris duabus de menstruo vegetabili cœlificato, (id est, circulato) & totum fiet una anima, cum qua dissolves omnia corpora tam perfecta, pro creatione Sulphuris nostri. Et scias in VERITATE ET FIDE DEI, quod nullum naturæ Sulphur alicujus metalli sublimaretur absq; illâ aquâ Argenti vivi vulgi.

Calcinatio auri per Mercurium.

Nunc revelabimus tibi Calcinationem, quâ nullum metallorum amittit de specie, & menstruum infra modicum tempus ipsum resolvit. Et Magisterium hujus secreti tale est: Quòd capias Aurum vel Argentum, in tenues laminas redactum: & accipe particulam cum tantundem de argento vivo vulgi, & pone ad ignem lentum, & cum fumaverit, mitte laminas, & move cùm ligno, & post hoc mitte in garola in aquam, quæ sit frigida. Et nisi talis fuerit pasta, quòd frangatur ad modum metalli campanarum, revertatur massa ad alemb cum, & dimitte plus evaporari de argento vivo, & iterum mittatur in aquam: & postquam dura fuerit, sicut dictum est, pone pastam in galaide, ut diximus, cùm quarta parte sui Salis communis, & contere fortiter, donec pasta, & Sal totum videatur Sal nigrum. Accipe igitur istud Sal, & pone in sublimatoria, si volueris servare argentum vivum: quòd si non, pone illum in quandam garola, quæ in ignem sustineat, & da sibi ignem, donec videbis, quòd totus Mercurius exhalaverit vel sublimaverit. Postquam verò hoc compleveris, mitte istud Sal in altera garola, & superpone de aqua ferventissima, secundùm quod tibi visum fuerit, & misce cum quodam ligno, & Sal fundetur, & vertetur in aquam nigram, quam quiescere demitte, & post illam extrahe, & mitte passim evertendo, donec tota eversa fuerit, & calx remanebit inferius: iterum supermitte de aqua ferventissima, & fac sicut prius, & iterum mitte sibi de supra dicta aqua, donec exeat à calce clarissima sicut missa fuit, & nunc pone calcem ad desiccandum

Amalgama.

ad so-

ad Solem, & habebis ipsum perfectissimè redactum in pulverem subtilissimum, ad usum Aristæ.

Recipe ergò auri benè cæmentati & calcinati uncias quatuor, & pone in vase vitri, & superfunde de menstruo mixto, in quo est Argentum vivum, uncias quatuor, & pone in cineribus per unum diem naturalem, ut bulliat lentissimo igne. Postea pone in Balneo per duos dies naturales, & illud quod invenies solutum in hoc tempore, evacua per inclinationem in alio vase, & serva illud in Balneo. Postea superfunda de alio novo menstruo, quantum est pondus calcis remanentis in solutæ, & fac bullire super cineres per unum diem, & in Balneo per duos dies, ut suprà fecisti. Postea evacua, quod solutum est, & cum alio servato, in Balneo pone. Et sic continuabis nostram Regalem solutionem, quousque totum aurum sit conversum in aquam gloriosam. Id verò quod remansit post sex inhumationes, de fecibus, non cures, Hic ergò est limus metalli, quæ est major pars Mercurij Fili, per hoc elucidatur tibi clausula Theoriæ Testamenti, quæ dicit: Dissolve æqua lance librata, &c.

Intelligas, fili, pro salute humana Aurum dissolvi cum menstruo vegetabili, antequam immiscas cum Argento vivo vulgi: pro metallis verò minimè sine illo.

Quando ergò cum auxilio Dei ad naturæ Sulphur metallorum procedimus, quoniam sine ipso factum est nihil, modus iste est: quòd tu accipias illud Aurum sic solutum, & ponas in balneo, & destilles ab eo totum menstruum, quousq; Aurum sit in modum ceræ fusæ, &c. quæ stat in vase ad modum liquoris spissi Abhinc ergò, igne lento, & vase obturato, unâ & solâ decoctione per colores procedere poteris.

Sunt autem multiplices præparationum modi nostri Lapidis in nostro Testamento, aliisque nostris voluminibus enarrati, videlicet: Solutio, coagulatio, sublimatio, destillatio, calcinatio separatio, fusio, inceratio, imbibito, fixio, &c. quorum omnium significatio est decoctio: Quoniam in sola nostra decoctione omnes isti perficiuntur modi. Ingenium verò hujus nostræ decoctionis est, ut materiam compositi juxta suam mensuram in vas, furnum & ignem suum ponas, jugiter decoquendo donec in maturitatem & complementum perveniat: quod in decem mensibus complebitur sine manuali operatione, ab initio usque in finem totius Magisterij In solutione autem prima citrinatur: postea succedit viriditas, quam consequitur nigredo: pòst varii colores, sive cauda pavonis usque ad albedinem perfectam & resplen-

Resolutio Philosophica Auri cum menstruo composita.

Feces remanentes

Pondus.

Notabile de usu menstrui in medicina & Alchymia.

Abstractio menstrui per Balneum.

Decoctio.

Decoctio unica.

Tempus Lapidis.

Colores.

splendentem, quæ Tinctura alba est: postea majore ignis gradu materia citrinescit, tandemque in Rubini formam rubescit.

Multiplicatio. Multiplicatio verò nostra nihil aliud est, quàm nostri operis primordialis compositi reiteratio. Et hucusque Raymundus Lullius.

Methodus Lull. Lulliimens est, menstruum removeri post primam solutionem. Ad hoc enim tam subtiliter præponat, ut calore Balnei menstruum cum suo sale Armeniaco ascendat, in fundo interim limositate & viscositate Mercurii & Salis residente. Quia verò in Mercurio sublimato insunt etiam Spiritus vitrioli & salis petræ de hoc dicit in suo Testamento: duos illos Spiritus abesse non posse. Et si Spiritus cum menstruo

De Spiritibus Salium. non ascendunt, sed inferius remanent: Postquam autem opus suum secundæ solutionis perfecerunt; partim in augmento ignis exhalant: partim, quo ad eum Mercurio participant, ad eum convertuntur: partim lapide sic crescente in hererogeneū pulverē dejiciuntur. Atque hæc causa, cur Lullius in practica Testamenti, & alibi non tantum menstrui vegetabilis, sed mineralis mentionem faciat, sicuti in præcedentibus satis ex ipso Lullio est demonstratum. Quod aliqui

Error quorundam in explicando Lullio. (ut Ianus Lacinius) non animadvertentes, caverunt ex aqua forti & menstruo vegetabili quandam mixturam esse conficiendam Mercuriumque cum ea mixtura miscendum. Et fortasse speculatio illa ad particularem quandam tincturam pertingere posset, sed ad lapidem secretum, quod manifestè & ingenuè fatetur Lacinius, isthac ratione pervenire non poterit: adscribam tamen & Lacinii sententiam, non quòd eam probem, sed ut si cui libet, & illum tentare quis possit. Præterquam enim, quòd Lullius in præmissis per se satis clarus sit: Lacinius authenticus apud me non est: utpote qui Lapidem habuerit nunquam, sed vel aliorum authorum collectanea (sic enim ipsemet suos nominat labores) vel suas, & quidem interdum satis ineptas speculationes, non sine bonorum librorum corruptione (ut in pretiosa Margarita Boni Ferrariensis, ab ipso Venetiis in lucem emissi, apparet) ediderit. Cæterum judicium inter utramque sententiam, hanc & illam, æquo Lectori, & in rebus, & libris Chemicis benè experto, commissum volo.

Sequuntur verba Lucinii.

PRO-

PROCESSVS LVLLII SECVNDVM mentem IANI LACINII Calabri, quem tamen ego non probo. III

TAcito aquam ex vitriolo ſiccato, Sale nitro, atque Cinabrio, ad medium illorum: qua facta, reitera libram unam hujus aquæ, cum libra media Cinabrii, tribus vicibus, ſemper addendo de novo Cinabrio, tunc eam per ſe rectifica, ut benè ſit diputata. Demum recipe iſtam aquam claram, & cum ea miſce tantundem aquæ vegetabilis acutæ, cum terra ſua ſublimata, vel fixa, & cave in actu mixtionis, ut paulatim & cautè miſceas cum diligentia: & ſic ſtent per diem naturalem, vaſe ſigillato, ut ſimul benè miſceantur: tunc deſtilla in Balneo totam aquam, & iterum ſuperfunde, atque iterum deſtilla, & opus hoc reitera, quousque benè ſit unitus ſpiritus mineralis, cum ſpiritu vegetabili, & videas eos unitos in fundo bocæ in forma glacici. Abjice aquam deſtillatam, quia amplius non utimur ea, Si vis hunc ſpiritum, ſive glaciem multiplicare, multiplica eum novis aquis, ſemper tamen in Balneo deſtillando, ut feciſti primâ vice. Ponas tamen unam libram aquæ fortis ſuper unciam unam iſtius Salis. Et ſic poteris multiplicare hanc glaciem, ſive ut rectius loquar, ignem quantum libuerit.

Confectio aquæ fortis Mercurialis.

Glacies facta ex aqua Mercuriali.

Recipe ergò de iſto Spiritu ſeu ſale, ſive glacie, vel G. Vegetabili, quod idem eſt libram unam, & contere cum uncia una Solis volatilis, ſeu foliati, vel ſoluti, & in naturam Spiritus reducti, mediante ſuâ aquâ menſtruali, ſuæ naturæ conformi. Cùm autem tu habebis Lunam vel Solem ſic foliatum, habebis illum diſpoſitum ad diſſolvendum, & uniendum cum glacie ſuprà notatâ, prout dictum eſt. Tunc ambos in Balneo per dies octo pone, & totum diſſolvetur in aquam coloris auri. Fac inſimul circulari in vaſe gemino, quod pellicanum fuiſſe appellant, per dies viginti vel circa, & congelabitur in lapidem coloris rubini. Diſſolve in Balneo & congela in cineribus, & erit Medicina, cujus una pars cadit ſuper centum Mercurii vel Lunæ, & vertet in Solem.

Coniunctio cum Sole vel Luna.

Circulatio.

Sequi-

Digitized by Google

Sequitur

PROCESSUS GEBRI ARABIS, COLlectus ex variis locis summæ perfectionis, in quibus sparsim GEBER eum tradidit.

Et primò quidem de Tinctura ALBA.

Gradus primus.

Argenti vivum Materia circa quam.

IN rebus cæteris mineralibus exquirentes, non invenimus inventione nostrâ, rem aliam magis, quàm Argentum vivum, corporum naturis amicari: per hoc opus nostrum in illo impendentes reperimus, ipsum esse verâ alterabilium medicinam in complemento cum alteratione vera, & non modicè peculiosa.

Natura Argenti vivi.

Est enim Argentum vivum amicabile & placabile metallis, & medium conjungendi tincturas. Figitur, & est tinctura rubedinis exuberantissimæ refectionis, & fulgidi splendoris. Est etiã perfectivum & adustionis salvativum Veruntamen

Argenti vivum non est Tinctura in suâ naturâ.

ipsum non est perfectivum, aut Medicina in sua natura, sed id quod ex ipso producitur per artificium nostrum. Neq; enim ista materia est Argentum vivum in suâ naturâ, nec in tota sua substantia, sed pars illius: & est materia, quæ ex materia illius assumsit originem, & ex illa creata est.

Præparationes Mercurio adhibendæ.

Cùm autem non invenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutare, invenimus & similiter ipsum præparari debere necessariò, cùm non permisceatur in profundo, absque illius præparationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substantia, quòd permisceatur in profundo, usque ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum.

Sublimatio Mercurii necessaria.

Hoc autem non fit, nisi subtiliter valdè cum præparatione certa, & determinata in capitulo sublimationis. Necesse est igitur, ut sumatur Lapis, & cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundetur à corrumpente impuritate. Et est scilicet sublimationis perfectio, ut cum ea subtilietur lapis, donec in ultimam subtilitatis puritatem deveniat: Et ita per separationis modum illius purissimam partem dividas & seorsim ponas.

Modus quo Argentum vivum sublimatur.

Modus autem sublimationis Argenti vivi talis est: Est autẽ sublimatio ejus completa, summa illius depuratio terreitatis &

Digitized by Google

lis & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis ejus, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quod ingenium separationis superfluæ terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quibus affinitatem non habet, & sublimationem ejus reiterare ab eis multoties, donec videris ipsum albissimum, excellens nivem albedine suâ, & quasi mortuum, & per vivum aludelis spontilibus adhærere. Et harum genus est Talck, & calx corticum ovorum & marmoris albi: similiter & vitrum minutissimè tritum, & salis omne genus præparati. Ab istis enim mundatur, ab aliis verò rebus habentibus affinitatem cum eo, nisi sint perfectionis corpora, corrumpitur potius: quia sulphureitatem habent omnia talia, quæ ascendens cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam vides, quia si sublimas illud à stanno, vel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum conspicies nigrediae. Feces Mercurio adhærentes.

Ergò melior est ejus sublimatio per ea, cum quibus non convenit. Cum quibus autem convenit, melior esset, si sulphureitatem non haberent Ideò à calce melior est sublimatio, quàm à rebus omnibus, quoniam illa parum convenit, & sulphureitatem non habet.

Modus verò Remotionis aqueitatis ipsius superfluæ est, ut quando commisceatur calcibus, à quibus sublimari debet, teratur, & commisceatur illis cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lentissimum aqueitatis imbibitionis removeatur: qua recedente, etiam argenti vivi aqueitas cum ea recedit, sit tamen ignis tam lenis, ut per eum arg. vivi tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contritione, & leni assatione, aqueitas illius major deletur, cujus residuum per sublimationis reiterationem removetur. Dehinc verò ejus, quæ purissima est, partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquas. Remotio aquositatis Mercurii.

Gradus Secundus.

IMpressio Argenti vivi non permanet, nisi figatur: abhinc ergò (postquam fulgidissima illius per sublimationem extracta est substantia) cum fixionis modo figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Fixio Mercurii necessaria. Duplex fixio Mercurii.

Potest autem Arg. vi. figi absq; hoc, quod in terrâ vertatur, & figi similiter cum conversione illius in terram potest. Fixio cum conservatione sui.

Potest ergò figi, sine humiditatis fundentis consumptione: propter bonam enim partium adhærentiam, & fortitudi-

nem suæ mistionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi, neque per ingressionem furiosæ flammæ in illud se in fumum ulterius elevari permittit: quoniam rarefactionem sui non patitur, propter suam densitatem & carentiam adustionis, quæ per sulphureitatem combustibilem quam habet, perficitur. Per successivam autem illius, iterata vice, sublimationem figitur & non in terram vertitur, imò fusionem dat metallicam. Est autem intentio festinationis fixionis illius, ut ingenieris ad inventionem reiterationis multiplicis sublimationis in brevi tempore, quod per duo fit aludela cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas donec fixum fuerit. Projiciatur ergò, cùm in unoascenderit, in aliud aludel, & sic alternatâ vice fiat. Et nunquam otiosa permittatur aludelis spondilibus adhærere, quin in continua sit ignis elevatione, quousque cesset illius elevatio. Quantocunque enim in breviori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tantò celerius & melius continget ipsius fixionis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixionis modus inventus, qui est per ipsius sublimandi præcipitationem ad calorem & ignis asperitatem cum violentia, ut continuò in illo sit, donec figatur. Asperitas enim ignis de facili delet & removet aqueitatem illius. Et hoc fiet per longum vas vitreum, cujus fundus sit terreus & non vitreus (quia scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bonaconnexus. Et sit figura vasis multæ longitudinis, in quo invêniat locum refrigerij, adhærentiæ, & quietis in ejus spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ viam: quousque iteratâ vice, ad illius fundum præcipitetur, multâ caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; figatur. Cùm igitur ad spondilia ejus adhæserit, per spatulam ferream vel lapideam dejiciatur ad ima caloris continuè per alternas vices, quousque fiat fixum.

Modus fixionis per crebram sublimationem.

Præcipitatum ergò hoc, & fixum Argentum vivum ponatur ad furnum magnæ ignitionis, ad modum conservationis calcium. Calcinatio enim spirituum est, ut ipsis ad fixionem approximantibus administretur ignis, successivè & paulatim illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tolerare ignem contingat. Causa verò inventionis Calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius solvantur in aquam: quia omne calcinati genus fixius est, quàm non calcinati, & facilioris solutionis.

Calcinatio Mercurii per præcipitationem fixati.

Gradus

Digitized by Google

Gradus Tertius.

CVm fixeris Argentum vivum, tunc reitera ſublimationem reſiduæ partis ſervatæ, non fixæ ſuper illud, ut illa ſimiliter figatur, & ſerva, quod tentabis ſuper ignem: ſi fuſionem bonam dederit, tunc ſufficientem illi ſublimationem adminiſtraſti: ſi verò non, adde illi de argento vivo ſublimato, partem aliquam & reitera ſublimationem, donec fiat. Quòd ſi lucidum & albiſſimum habuerit colorem, & pervium, tunc benè mundaſti: ſi non, non. Igitur ne ſis in præparatione illius, quæ per ſublimationem fit, negligens: quia qualis erit mundatio, talis & perfectio per illud ſequitur, in projectione illius, ſuper unum quoque imperfectorum corporum & ſuper ipſum vivum non præparatum. Si igitur directi ſublimando mundaveris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non eſt par. Hic quartus gradus, non antecedentibus ſolutionibus & elevationibus fixi ad volatilitatem, videtur eſſe ſecundi ordinis: qui verò in tertium ordinem conſcendere voluerit, mox poſt fixionem modo ſequenti agat.

Cerificatio pro ratione ordinis ſecundi.

Tinctura.

Cùm fixa fuerit materia, ſolve quod ſolubile ex ea fuerit: quod verò non fuerit ſolubile, ad calcinationem mittas, & abhinc ſuper idem ſolutionem reitera, donec iterum, quod ex ea ſolubile eſt, ſolvatur omni modo. Sic igitur ordo ille ſervetur, quousque major ſolvatur quantitas.

Solutionis modi.

Modus verò ſolutionis duplex eſt, ſcilicet, per fimum calidum, & per aquam ferventem; quorum eſt una intentio & unus effectus. Modus ergo per fimum eſt, ut ponatur calcinatum in ampullam vitream, & ſuper illud fundatur quantitas aceti deſtillati, vel conſimilis, vel duplum ejus, & obturetur caput ipſius benè, ne reſpiret, & ſub fimo tepido diſſolvi dimittatur, & poſtea per diſtillationem filtri ſolutum removeatur, non verò ſolutum, iterato calcinetur. Modus verò, qui fit per bullientem aquam, velocior eſt: & eſt ut calcinatum, in ampullam ſimiliter ordinatur cum aceto, obdurato foramine, ne reſpiret: quæ in caldario, pleno aquâ & ſtramine ſepeliatur, ut in deſtillationis modo, & poſtea ſuccendatur ignis ſub ea, donec aqua per horam ferveat. Poſt hoc verò ſolutum deſtilletur, & ſeorſim ſervetur. Non ſolutum verò iterato calcinetur, & iterato eodem ordine ſolvatur, donec per reiterationem totum ſolvetur. Poſt hoc verò ſolutiones omnes ſimul commiſce, & coagula.

Solutio per fimum.

Solutio per bullientem aquam.

Digitized by Google

Coagulatio materiæ solutæ

Coagulationis verò solutorum modus est per ampullã in cineribus usque ad collum cum temperamento ignis, quousque aqueitas evanescat. Deinde verò leviter assando, in ignis temperamento conserva, quousque illi major, ad illius exigentiam, ignis ministrari possit.

Repetitio solutionis

Posthoc verò primùm solutionis ordinem serva, quousque iterato totum solvatur, quod ex eo est solubile, & iterato coagula, & iterato in ignis temperamento conserva, quousq; iterato illi possit ignis major ad ejus perfectionem administrari.

Omnes igitur hos ordines præparationis super illa quater reitera, & ultimò calcina per modum suum: & sic preciosissimam Lapidis terram sufficienter administrando. Hoc loco, si mox tingere cupies, & non prius, & in quantitate & in bonitate augere Lapidem volueris: tunc ad cerationem hac via sequenti procede.

Usus solutionis.

Causa autem inventionis solutionis est subtiliatio eorum, quæ non fusionem, nec ingressionem habent. Nam omne quod solvitur, necesse est, salis aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere.

Est autem natura eorum, quòd fusionem dant, ante illorum vitrificationem. Ergò & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cùm ergò multum ex natura sua corporibus & sibi invicem conveniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare & penetrando transmutare.

Penetrativa virtus, quomodo Lapidi concilietur.

Ad hoc verò ut penetrent & transmutent, sine Magisterio non pervenitur, quod est, scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. Et toties ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à vitrificatione conservet. Resultat enim ex his bona fusio, & ingressio, & fixio stans.

Argenti vivum in creatione cõmodissimum.

In multis autem rebus melius, & possibilius, & propinquius hæc humiditas (concilians fusionem, & penetrationem) cerativa invenitur, quàm in his videlicet, Sulphure & Arsenico propinquè: propinquius autem & melius in argento vivo. Hoc autem non stet ante illorum perfectam mundationem ab omni re corrumpente.

Quarum

Quartus Gradus.

DEinde ſervatæ partis non fixæ, cum hac terræ parte administratæ quantitatem, per ingeniorum ſubtilem conjunge modum, per minima. Et ſit ingenium hoc intentionis Levationis ejus per modum dictum ſublimationis quousque fixum cum non fixo levetur totaliter. Quod ſi non eveniat, addatur illi iteratio viciſſim non fixæ partis quantitas, quousq; ad elevationem illius ſufficiat. Multiplicatio Lapidis in virtute & quantitate. Quomodo lapis fixus reddatur.

Cum igitur elevata fuerit, reiteretur illius ſublimatio, quousque per hanc adminiſtrationis reiterationem figatur totum: Cùm igitur totum fixum fuerit, iterato, cum non fixæ partis quantitate, poſt quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quousque iteratò levetur. Igitur iteratò figatur, quousque præſtet fuſionem facilem cum ignitione ſua. Ex reiteratione igitur præparationis hujus gradus in medicina reſultat bonitatis alterationis multiplicatio. Fixio iterata.

Ex diverſitate igitur reiterationis operis ſuper lapidem in gradibus ſuis, reſultat multiplicationis bonitatis, alterationis diverſitas, ut ex medicinis quædam quidem ſui centuplum, quædam verò ducentuplum, quædam trecentuplum, quædam verò millecuplum quædam verò infinitum, & verum perfectionis Lunificum transmutet corpus. Multiplicationis vis & effectus.

Hæc eſt medicina, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omneque cujuscunque generis Argentum vivum in Lunare perfectiſſimum transmutat corpus.

Finis Albæ Tinctura ſecundùm Gebrum.

Sequitur V.

TINCTVRA GEBRI AD rubeum.

SOlaris hujus Medicinæ præparationi, non aduerentis fit additamentum Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum aſtutiæ induſtria adminiſtrati perfectè, atq; ſolutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat: his quidem adminiſtratione perfectâ præveniente, quæ per ſublimationem perficitur. Additamentum ſulphuris pro tinctura rubea.

Eſt autem Sulphur tinctura rubedinis: fitque tinctura, & dat pondus, & complementum unicuique metallorum, & Sulphuris virtus & natura.

Digitized by Google

ipsum à fœditate depurgat, & illustrat: & perficitur cum Magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit, & denigrat: non sine Magisterio igitur illo utaris. Per Deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est lumen, alumen, & tinctura. Non est autem Sulphur in natura sua de veritate nostræ artis, sed pars ejus, vel illud, quod ex ipso producitur per artificium nostrum.

Primus Gradus.

IN sulphuris divisione magnam cautelam adhibere necesse est. Habet siquidem Sulphur homogeneam, & fortissimam compositionem, & est uniformis substantiæ in suis partibus homogeneum. Qui ergò quærit ex eo opus elicere, illud per se præparando non eliciat, quoniam cum multo perficitur, & sine illo protelatur magisterium, usque ad desperationem.

Quia si non conjungeretur Sulphur cum fece de aliqua re fixa, tunc necesse esset, illud cum tota sui substantia ascendere, non mundatum. Et si feces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecem non haberet.

Si verò cum calce alicujus corporum sublimetur, tunc benè sublimatur, & perfectè mundari potuit cum facilitate. Est ergò intentio fecum, ut administrentur de calcibus metallorum.

Est enim in illis facilis operationis sublimatio: cum rebus autem aliis difficillima. Non est ergò aliquid, quod locum illorum possit obtinere.

Proportio fecum adhibendarum.

Proportio verò fecum est, ut quantitas fecum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non potest. Mediocrem verò artificem ponere meditatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitato verò & maximè experto, minima illarum pars sufficit. Quantò enim minores fecum sunt quantitates, tantò & majoris exuberantiæ sublimationem necesse est esse, dùmodo & secundum diversitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parva enim quantitate, parvus ad perfectionem ignis eliciatur: in magna, magnus: in majori, major. Melior verò modus fecum est, ut fumantur ferri squamæ vel æris combusti: & hæc quidem propter privationem multæ humiditatis de facili Sulphur sibi imbibunt, & secum uniuntur: Hujus autem viam scit exercitatus solus.

Si

Digitized by Google

Si igitur ſuplimetur Sulphur, neceſſe eſt illud per remiſſum ſublimari, quoniam cum habeat partes ſubtiliſſimas conjunctas uniformiter groſſas, aſcenderet utique illius tota ſubſtantia ſine purificatione aliqua, imò denigrata & combuſta. Sublimatio Sulphuris.

Vt igitur ſeparet quis immundam terream ſubſtantiam, neceſſe eſt ingenia duorum invenire generum: proportionem ſcilicet ignis, & mundificationem cum commiſtione ſecum, quoniam commiſtio cum fecibus partes comprehendit groſſas, & tenet illas in aludelis fundo depreſſas, nec eas ſcandere permittit. Quæ ad mundandum Sulphur requirantur

Vnde & neceſſarium eſt, artificem triplicem ignis gradum ſublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum aſcendant alterata tantum & mundiora, & lucidiora, donec per hoc manifeſtè viderit ipſa mundari à terrea feculentia. Expetit autem inprimis, cum parvitate ignis ſolam aqueitatem ex ſublimandis exprimere, quâ remotâ, ſi quid aſcendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debiliſſimum ignem ſubtiliſſima pars tolleratur, & ſeorſim ponatur, quæ eſt cauſa aduſtionis. Cùm autem jam nihil vel modicum aſcenderit, vigoretur ignis ſub eo. Gradus ignis in Sulphuris ſublimationem requiſiti.

Gradus primus ignis.

Alter verò gradus eſt, ut quod in fecibus remanſit de pura illius eſſentia, ſublimetur cum majore expreſſione ignis, videlicet cum ignitione aludelis & ipſarum ſecum, quam videre poteris oculis tuis. Gradus ſecundus ignis.

Sæpiſſimè autem evacuetur caput aludelis, ne præ nimia ſublimandorum multiplicatione in illud cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis ſublimationis occupatum longo tempore. Et etiam ſemper ſeorſim ſeparetur, quod ſurſum ad propinquitatem foraminis capitis aludel aſcendit in pulverem ab eo, quod fuſum & denſum in fruſtis, & apud fundum illius pervium, & clarum, cum adhærentia ad vaſis ſpondilia conſcendiſſe invenitur. Quoniam hoc minus habet de aduſtione, quàm quod prope foramen reperitur ſcandiſſe.

Tertius verò gradus eſt, ut adminiſtretur ignis debiliſſimus ſine fecibus ei, quod ſublimatum à fecibus, & jam depuratum eſt, ita ut vix aliquid de illo aſcendat, & quod aſcendet de illo, ſit res ſubtiliſſima, quæ in hoc opere nihil valet, quia illa eſt res, mediante qua, aduſtio fit in ſulphuribus. Gradus tertius ignis.

Digitized by Google

Totalis intentio sublimationis explicatio.

Est igitur tota sublimationis intentio hæc, ut remotâ terreitate illius per ignis administrationem debitam, & abjectâ similiter ex ea subtilissimâ, & fumosâ illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua de igne fugiente sine inflammatione illius. Sublimatum enim directè non inflammatur, sed evolat, & extenuatur, sine inflammatione, præcedente tamen fusione. Et si non inventum est sic, mitteretur opus super illud, quousque sic inveniatur.

Gradus Secundus.

Medio in Sulphure repurgatio necessaria.

MEdiocris & dicto modo præparata sulphuris substantia, non est perfectionis causa corporum vel argenti vivi, nisi figatur. Quæ cùm fixa non fuerit, licet ejus impressio non removeatur de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Figitur autem Sulphur duobus modis: per crebram sublimationis reiterationem, & per præcipitationem ad asperitatem ignis. Et est idem modus cum fixione argenti vivi, & non diversificantur inter se, nisi in hoc, quòd non potest Sulphur per hunc ultimum fixionis modum (per præcipitationem) figi, nisi prius ejus partes inflammabiles tenuissimæ, subtili divisionis artificio ab eo separentur. Argentum verò vivum hanc considerationem non habet. Et ad hoc similiter temperationi indiget calore, quam argentum vivum indiget in hoc, scilicet præcipitationis modo. Similiter diversificantur, quia in longiori tempore figitur sulphur quàm argentum vivum, in eo similiter, quoniam altius elevatur propter suam raritatem, quàm argentum vivum. Ideoque longiori vase indiget, quàm argentum vivum, ad suam fixionem.

Tertius Gradus.

PRO secundo Medicinarum ordine, per creationem, hoc Sulphur fixum ad Tincturam adducitur. Cujus modus talis est: Vt Argentum vivum depuratum non fixum, matur, & toties super sulphur fixum multiplicetur ejus sublimatio, quousque in illo cum sua humiditate remanens, fusionem bonam præstat. Quia verò tertii ordinis Medicina quæritur principaliter, quia non diversificatur à tertii ordinis medicina ullatenus, nisi per subtilissimos præparationis

tionis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam: sequenti modo post fixionem Sulphuris est agendum. Vt adhibeamus ei solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousque mundum fiat. Eodem videlicet modo Solutionis, Coagulationis, & assationis, qui suprà in alba Tinctura, gradu tertio, est enumeratus.

Nisi quod hic videtur Geber innuere, quò plures fiant fixi sulphuris solutiones, eò melius administratione hujus gradus (quandoquidem omninò omnem deperdit Sulphur fusionem in sua fixione) præparari Sulphur, tum ad fusionem facilem suscipiendam, tum ut ingressio & multiplicatio per elevationem cum Mercurio purgato, non fixo, comparari possit.

Quartus Gradus.

COnsistit in additamento Argenti vivi purgati, non fixi. Et est scilicet hujus additamenti modus per reiterationem partis non fixi Lapidis, sublimationis cum ingenio conjungendi, quousque elevetur cum ea, & iteratò cum illa (per sublimationem) figatur, ut stet: Et quantò hujus complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tantò & hujus exuberantiæ medicinæ multiplicatur, magis, & illius augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximè.

NB. Argentum vivum purgatur cum aqua pura, & sale communi.

Multiplicatio Lapidis rubei.

Et nos quidem, ne mordeamur ab invidis, complementum narramus totum hujus Magisterii, sub brevi sermone completo & noto. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissimè Lapis, & illius additamentum, & abhinc quidem cum ingeniorum modo volativum ex eis figatur; dehinc verò fixum, volatile fiat, & iteratò volatile, fixum: & fixum, solutum, & solutum iterato volatile, & iteratò volatile fixum, quousq; fuar, & alteret in complemento solifico certo. Ex reiteratione igitur hujus gradus in Medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diversitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diversitas: ut ex Medicinis quædam quidem sui centuplum, quædam verò ducentuplum, quædam trecentuplum, quædam verò, millecuplum, quædam verò infinitum solificum transmutet corpus. Et in hoc ordine completur arcanum pretiosissimum, quod est super omne hujus mundi scientiarum arcanum, & thesaurus in compa-

Reperitio totius Processus cælesticndi Lapidem.

comparabilis. Laudetur igitur ſublimis naturarum Deus benedictus & glorioſus.

Finis rubeæ Tinctura ſecundum Gebrum.

Sequitur

VI. *ALIUS ET QUIDAM PRAESTANTISSIMUS rubeæ Tinctura modus, Gebro ſparſim parcè & paucis verbis poſitus.*

Argenti vivi laus.

ARgentum vivum figitur & eſt Tinctura rubedinis exuberantiſſimæ refectionis & fulgidi ſplendoris, & non recedit à commiſto, donec eſt in natura ſua. Laudetur igitur Altiſſimus, benedictus & glorioſus, qui creavit illud, deditque illi ſubſtantiam & ſubſtantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura poſſidere, ut in illa poſſet inveniri hæc perfectio, per artificium aliquod quod in illo invenimus potentiâ propinquâ. Ipſum enim eſt, quod ignem ſuperat, & ab igne non ſuperatur: ſed in illo amicabiliter requieſcit in illo gaudens.

Præſtatia Argenti vivi in Lapide rubeo.

Studeas igitur in omnibus tuis operibus, ut Argentum vivum in commiſtione ſuperet. Et ſi per ſolum Argentum vivum perficere poteris, precioſiſſimæ perfectionis indagator eris, & ejus perfectionis, quæ naturæ vincit opus. Mundare enim poteris intimè, ad quod Natura non pervenit.

Proceſſus ad elicien dam rubeam Tinſturam ex Mercurio

Rubificatur verò nonnunquam (non ſemper quidem) per ſe in præcipitatione. Quod ſi evenerit, non opus eſt, ut per Sulphur tingatur, ſed calcinetur, ſolvatur, coaguletur, & hoc quater, aut ultrà repetatur. Poſt cum argento vivo, non fixo, fiat volatile, & volatile fixum: & conſequenter, ut in ſuperioribus dictum.

Finis hujus Tinctura.

TIN-

Digitized by Google

TINCTURA AD ALBUM EX ARsenico à Gebro descripta. VII.

ARsenicum est tinctura albedinis. Quia verò in radice suæ naturæ, per actionem naturæ, resolutæ sunt multæ illius partes inflammabiles, ideò artificium separationis est facile. Arsenici natura.

Gradus primus.

Arsenici sublimatio fit sicuti sublimatio Sulphuris: melior autem ejus sublimatio ex calcibus metallorum est. Sublimatio Arsenici.

Secundus Gradus.

Figitur Arsenicum sicut Sulphur. Fixio eius

Tertius & Quartus Gradus.

Vnus & idem modus est, qui in sulphure fuit observatus: nisi quòd Arsenicum solarem non dat tincturam, sed tantùm lunarem.

Cætera require in præcedentibus processibus, quandoquidem utrobique eadem est operatio.

Finis Tincturarum à Gebro conscriptarum.

Sequitur.

PROCESSVS B. THOMÆ DE AQVIno, quem admodum ejus facit mentionem Paracelsus in lib. 3. de vita long. capite 8. VIII.

REduc Mercurium in elevatione tantisper, dum in fixum, Cristallum abeat: deinde in resolutionem ac coagulationem digere, & cum auro conjunge, ita ut fermentum ejus hoc ipsum fiat. Proinde juxta præscriptum Hermetis age, usque in finem Lapidis. Hucusque Paracelsus. Brevis processus recitatio.

Recipe Mercurij libram unam, sublima ter cum vitriolo & sale communi: tunc cum tantundem vitri Venetiani toties etiam sublima (semper novis fecibus additis) donec Mercurius nihil nigredinis post se relinquat. Hunc Exegesis huius processus vera & certa

Mercuri-

Solutio Cristalli fixi Mercurialis.

Mercurium solum & per se sublima crebrò, donec nullas feces post se relinquat, & instar olei in fundo vasis fluat: tum Mercurius factus erit lapis pellucidus, instar Cristalli. Hunc benè pulverisatum, clauso vase, in Balneo Mariæ tene, donec solvatur in aquam, quæ quasi vinum est in aspectu. Hanc destilla per retortam vitream, ut quantum potest transire per destillationem illam, transeat. Residuum quod est, pulverisetur, & cum sua aqua imbibatur, ponatur ad solvendum in Balneo Mariæ, ut antea: pòst iterum destilletur, repetaturque hoc omne toties, donec totus Mercurius in aquam convertatur.

NOTA.

De fine & effectu aquæ Mercurialium. Aurum quomodo ad fermenti formã deducendum.

SIne menstruo vegetabili acuato non credo Salem aut Lunam solvi posse. Vidi namque mercurialem quandam aquam, longo tempore cum calce Solis exoctam, nihil tamen de ea solvisse. Aut igitur (ut Lullius docet) menstruo illo erit opus, aut necesse erit, ut aurum illum, quod pro fermento adhibetur, prius seorsim situt in solubilem formam, aut in viscositatem reductum: tunc enim similis forma in similem agere potest, quod aliàs nunquam fieret. Et hæc est ratio fermenta conjungendi, quod in omnibus tincturarum viscosis formis observandum est: nisi quis Mercurium cum menstruo conjunctum habeat, pro facienda Auri resolutione: aliàs in vanum laborat.

Alius modus viscosum reddendi Mercurium.

Adjungam hoc loco Mercurij sublimati quandam viscositatem, non quidem certam, sed utatur ea qui volet. Recipe Mercurij, ter sublimati, unciam unam, solve in unciis quatuor aquæ pluvialis, in qua tamen prius resolutæ sint boracis, unciæ duæ. Destilla in cineribus, & manet Mercurius in fundo: abstrahe adhuc quinquies, & invenies Mercurium fluentem, tanquam cera, & fixum, quò diutius moratur in igne, eò pulcrior in fusione evadat. Huic da fermentum & tinges.

Finis Tincturæ Beati Thomæ.

Sequitur.

Digitized by Google

Sequitur

PARACELSI TINCTVRA EX SOLO Sulphure: desumta ex lib. de Natur. rerum lib. 1. & 5. IX.

MOrtificatio ſulphuris fit, quando aduſtibilis & fœtens ab eo aufertur pinguedo, & in fixam convertitur ſubſtantiam: quod ſic perficitur. Quæ ratione Sulphur poſſit mortificari.

Recipe ſulphuris communis citrini, in pulverem redacti minutiſſimum, aliquod pondus, & tertia vice ab eo abſtrahe aquam fortem acerrimam: tunc remanebit ſulphur in fundo, atri coloris: illud abluatur aquâ communi dulci, deſtillando, quousque aqua omninò dulcis aſcendat, neque ullum ſulphuris fœtorem redoleat. Hoc igitur ſulphur in clauſo reverberatorio in morem Antimonii reverbera. Et primò efficitur album, pòſt citrinum, & tandem rubeum inſtar cinnobaris. Eò ubi deduxeris ipſum lætare, quia hoc initium eſt tuarum divitiarum. Sulphur hoc reverberatum quodvis Argentum tingit in aurum excellentiſſimam, & corpus humanum ad ſummam ſanitatem reducit, ultrà quàm ſcribere par eſt: tantæ & tam eximiæ virtutis reverberatum & fixum iſtud eſt Sulphur. Reverberatio Sulphuris.

Recipe iſtud Sulphur reverberatum, & ei affunde Spiritum vini, cum quo Eſſentia Quinta ſulphuris extrahatur: abſtructo poſtea Spiritu vini, Quinta ſulphuris eſſentiâ rubea apparet, & inſtar Rubini pellucida. Eſt hoc ingens, & excellentiſſimum arcanum pro transmutandis metallis albis, & Mercurio vivo in fixiſſimum Aurum coagulando. Hoc igitur Secretum, tanquam diteſcendi theſaurum ingentem, commendatum tibi habeas, & meritò vel hoc unico transmutandi metalla artificio contentus vivas. Extractio Quintæ Eſſentiæ ex Sulphure facta.

Obſervandum tamen, ut cùm aqua fortis à ſulphure abſtrahitur, quatuor transverſos digitos emineat, & refundendo aquam fortem poſtremò ad ſiccitatem, usque hoc Sulphur ſubnigri coloris abſtrahatur. Quintę hujus eſſentię extractæ in Spiritu vini, in periculoſiſſimis morbis, doſis eſt guttarum quatuor vel ſex, quotidiè usque ad ſolidam reſtitutionem. Sumta verno tempore, ſi quis dicto modo ad dies 28 utatur, juventutem revocat. Contra peſtem ſumantur guttæ ſex vel Notabile. Vſus hujus Tincturæ in morbis.

Digitized by Google

sex vel septem in aqua tormentillæ, in vino, aqua nucum, vel oleo juniperino, sic tamen ut sudor subsequatur.

Finis hujus Tinctura Paracelsicæ.

Sequitur

X. ***PROCESSUS PARACELSI NOBILISSIMUS, quem pauciſsimis verbis in Tinctura Phyſicorum expoſuit cap. 4.***

Paracelsi verba de tinctura Phyſicorũ

DIco vobis, ut non accipiatis, niſi de Leone, ſanguinem ejus roſeum, & de aquila: gluten album. Hæc poſtquam conjunxeritis, coagulate ſecundum proceſſum Antiquorum. Et ſic habebitis tincturam Phyſicorum, quam inveſtigârunt multi, pauciſſimi verò eam invenerunt. Hucusque Paracelſus.

Explicatio ſententiæ Paracelſicæ.

Hic certè nullo commentario opus erit illi, qui antecedentes Lulli, Gebri, & Thomæ Proceſſus intellexerit. Viſcoſum Mercurium intelligit Paracelſus, quem glutinoſum hîc vocat. Is quomodo paretur, jam antea à nobis monſtratum eſt.

Quis ſanguis ſit ille rubeus Leonis, facilè eſt intelligere. Sive enim Solis animam, ſive, quod facilioris laboris, & ejusdem efficaciæ eſt. Quintam ſulphuris fixi Eſſentiam rubeam pellucidam, viſcoſitati Mercurij miſcueris: quis non videt, in coagulatione Mercurium (quandoquidem glorificatus eſt, & ſubtiliatus) non in metalium, ſed nobilius quiddam, mitiori præſertim igne, non fundente, coagulari. Non credo in rerum natura repetiri poſſe Proceſſum iſthoc vel celeriorem, vel nobiliorem, faciliorémve.

NOTA:

Theoph. Paracelſus, aliis in locis ſuorum ſcriptorum, intelligit per GLUTEN Tartarum: quod etiam R. Lullius annuere voluit.

Finis hujus Tinctura Paracelſicæ.

Sequitur

Sequitur

MODUS PERVENIENDI AD TINcturas per Mercurios corporum perfectorum. XL.

HOc in loco primùm opus est, ut exactè teneamus modum, quo facilè metalla cuncta, præsertim verò duo perfecta, Aurum & Argentum, sine ullius Mercurialis substantiæ additione, per se sola *in vivum*, &(si lubet)currentem Mercurium reducantur. Artificium quidem aliàs satis occultum: possibile tamen & certum. Et licet non una ad hanc rem sit methodus, & una fortè alterâ melior, & celerior: eam tamen nunc proponemus, quam ipsâ experientia nobis comprobavit, testibus oculis manibusq; nostris. Ea autem Methodus & ratio sic se habet. Tenenda modus, quo metalla ad Mercurii reducuntur.

Primò metallum est solvendum in aquam: Luna per aquã fortem communem: Sol verò per aquam Regis, quæ fit, si tribus unciis aquæ fortis vulgaris, uncia una triti salis armoniaci adjungatur. Modus faciendi Mercurios corporum.

Post solutionem aquæ per alembicum sunt abstrahendæ usque ad oleitatem, iterumque effundendæ, hocque tertiâ vice faciendum: tandem omni vi ignis aquæ cum spiritibus sunt elevandæ. Calci siccæ affundatur vini Spiritus, ter aut quater, etiam abstrahatur per alembicum, Calcem hanc cum æquali pondere salis tartari triti in vase repone (addunt alii, ut & ego feci, partem Salis armoniaci dimidiam) & affunde acetum distillatum, ut supernatet. Vel, accipe calcem metallicam, & dimidiam salis armoniaci partem adde, & superfunde oleum tartari, ut supernatet. Materiam benè occlusam in Balneo Mariæ sine putrefieri, vel digerere per dies viginti. Tum exime vas & primò omnem humorem aufer per destillationem: postea siccatâ jam materiâ, affunde aquam calidam, ut salsedines in ea solvantur: ubi subsederit turbedo, eam infunde per filtrum & aliam aquam infunde, donec omnis salsedo sit extracta, & calx edulcerata. Hanc resicca, siccatam in vitreo alembico magna vi sublima: & ostendit Mercurius, vivus interdum, si omnia salia fuerint remota: mortuus verò in forma Mercurii vulgaris, sublimati, si salia remota non fuerint. Sin voluetis habere Mercurium currentem, eum qui mortuus ascendit, cum tartaro calcinato permisce, & calce vivâ, & per re-

Mixtio salium.

Putrefactio.

Edulceratio.

Sublimatio.

Vivificatio.

tortam

tortam in aquam frigidam igne urges, & habes Mercurium corporis perfecti vivum.

Mortificatio. Si ex vivo mortuum facere volueris, necesse est, ut ipsum cum sale communi & vitriolo, more vulgato, sublimes, sicut vulgarum Mercurium.

Vsus secundus.

XII. ## MERCURIORUM E CORPORIBUS extractorum.

Mercurius corporis non vivificatus quomodo fiat Tinctura. SI Mercurium corporis perfecti habueris non vivificatum, sed instar Mercurii sublimatum: hanc aurinivem (ita appellat Augurellus) in vasculo vitreo sive ampulla inclusam, percoque in igne Balnei, vel putrefactionis fortissimæ, & invenies materiam, quæ in se ipsa solvitur paulatim, donec resolvatur tota, quæ postea rectà in igne debito coagulatur, & colores in opere requisitos paulatim commonstrat, atque hac ratione ex solâ viscositate Mercurii corporalis perveniens ad tincturam albam vel rubeam velocissimam penetrantem, & cellerrimæ fusionis.

Multiplicatio eius Hæcque Medicina multiplicatur, si denuò resolvatur cum additione novi Mercurii, ejusdem originis, & per suos gradus excoquatur. De hoc usu Mercurii corporalis sequentia verba scribit Theophrastus in suo libello, quem de Lapide scripsit, eique nomen fecit: Manuale Philosophorum: cujus verba sic habent: Cum Mercurio isthoc, è corpore Solis sublimato, tutò procedere potes in cura morborum periculosorum complurium, qui communi & tritâ Medicinæ viâ curari non potuissent. Quin insuper in aquam, vel in oleum reducere eum poteris, & in rubeum convertere pulverem, eoque uti ad omnia in re medica tibi necessaria. Postquam verò Electrum tuum fuerit, modo dicto, corruptum, & ulterius, ad adipiscendum exoptatum finem, procedere volueris: Accipe Electrum hoc in volatilem naturam perductum (quantum equidem ad perfectionem deducere optes) impone Ovo Philosophico, & probè sigillo occlude, ne quid expirare queat, permitte stare in Athanore tam diu, donec per se sine aliqua additione desuper solvi incipiat, & in isth oc

Verba Paracelsi de usu Mercurii non revivificati.

Mercurii corporalis resolutio Philosophica.

pelago

pelago, in medio illius insula quædam appareat, quæ indies diminuitur, tandemque in attramenti sutorii colorem transit. Ista hæc nigredo avis illa est: quæ de nocte sine alis volat, quæque primitus cœlesti rore per crebrum ascensum & descensum, in nigredinem corvini capitis conversa fuerit. Color Lapidis.

Postea ex ea fit pavonis cauda, & consequenter tygneas acquirit sibi plumas: tandemque summè intensum, totius Mundi ruborem adipiscitur. Rubor ille, igneæ suæ naturæ est indicium, per quam omnia corporis accidentia expellere, & emortua frigida q; membra reficere potest. Hacque medicinâ, consentientibus cunctis Philosophis, in unico vase, unica fornace, unico igne, eoque indesinente, vaporosoque præparari, & ad finem usque deduci potest. Unitas materiæ, vasis, fornacis & ignis.

Sciendum autem Electri solutionem fieri non posse, nisi circulum sphæratum septem tertiâ vice evactè percurrerit. Hic enim numerus est ipsi competens, ipsumque perficiens (sunt dies 21. quia septem sphæratum circulus, septimana una est) quare animum & diligentiam tuæ præparationi adhibeat, utpotequæ solutionis causa est: & ad glorificatum & spiritualisatum Electrum, Arcano tartarisato utere ad abluendas superfluitates, quæ in præparatione accesserunt, ne in cassum labores. Neque etiam de arcano Tartari aliquid residuum remanere debet cum Electro, sed solummodò circulariter cum eo, ad numerum modò positum, procedatur: & sic facilè (postea) in Ovo Philosophico, & igne vaporoso, per se, in aquam Philosophicam, quæ aqua viscosa appellari solet, convertitur: seipsam quoque coagulabit spontè, omnibusque coloribus apparebit. Tandem verò summo rubore decorabitur. Hucusque Paracelsus. Qualis præparatio requiratur, ut solvi possit in viscositatē Mercurius corporis revivificati. Modus solutionis.

Ne autem posterior iste paragraphus aliquantò obscurior videatur, necesse est, ut Paracelsi præparationem paucis huc adducam, quæ sic habet. Explicatio processus Paracelsici.

Primò, conficit aquam Regiam ex sale petræ, & sale armoniaco sublimato: & hac aquâ resolvit Aurum, per Antimonium prius defecatum.

Secundò: aquam Regis ad medietatem per alembicum abstrahit, residuum per 24. horas unà cum vitro obturato, in cellam frigidam locat, & nascuntur lapilli eodem prorsus colore, quo pulcerrimum succinum resplendere in diaphaneitate videmus. Residuam aquam iterum ad dimidiam partem abstrahit, & in cellâ locat, sicque repetit, donec nulli amplius flavi aut lutei Cristalli oriantur. Lapides Cristalli succinei.

Tertiò: hosce Cristallos conteris cum medietate Salis

Armoniaci ſublimati: hoc eſt dimidium pondus, quod ponderaverat aurum, ante ſolutionem, de ſale Armoniaco ſublimato, conterendo miſcet.

Quartò: aquam fortem ſive Regiam ſuperfundit novam, eamque ſepties abſtrahit, ita tamen, ut ad oleitatem, non
Cohobatio. usque ad ſiccitatem deſtilletur. Cùm vero ſeptimâ vice aqua virtutem & acredinem amittit, abſtracta illhac, novam affundit, & eam ſepties abſtrahit: iterum tertiò novam ponit, & ſepties, ultimâq; vice ad ſiccitatem abſtrahit. Abſolutus eſt igitur Circulus trinus ſeptenarius ſphærarum, & ad ſpiritualitatem jam paratum Aurum.

Spiritus vini tartariſatus. Quintò affundit Spiritum vini tartariſatum (hoc eſt, qui ſupra tartarum calcinatum diebus quibusdam ſtetit) eoque ſalſos ſpiritus, materiamque ſalinam reſolvit & abluit, donec omnis ſalſedo recedat. Tunc deſtillatione reſiccat: tandemque vehementiori igne in ſublime elevat. Aſcendit pulvis citrinus, qui revivificatur, ſi voluerit: ſin non revivificatur, per ſe in ovo Philoſophico, & igne vaporoſo in aquam viſcoſam reſolvitur.

Vſus ſecundus

XIII. *MERCURIORUM E CORPORIBUS extractorum.*

Mercurii corporalis coagulatio in Medicinâ fermenti. POſtquam Mercurius corporis fuerit confectus, & in ſuam viſcoſitatem decoctione mediante, reſolutus, tunc eundem aliqui Philoſophorum non ſolum per ſe, ſed cum addito fermento albo vel rubeo coagulant, ſicque celerius ſe ad coagulationem pertingere poſſe putant. In addendo verò fermento non unus ab illis obſervatur modus, ſed præcipuè hi ſequentes.

Varii modi fermentorum. Aliqui adjungunt ei Aurum, vel limatum, vel foliatum vel ſubtiliter calcinatum & reverberatum. Alii per menſtruum vegetabile, antequam id cum Argento vivo miſceatur, Aurum calcinatum reſolvunt & in limoſitatem reducunt, quam poſtea Mercurio viſcoſo adjungunt, & ea ſimul coagulant.

Alii aurum amalgamant. Amalgama terunt cum Cinabrio, & in reverberatione Mercurium abigunt: calci reſiduæ addunt cinabrium novum, rurſusque abigunt per reverberationem. Hoc toties reiterant, donec aurum fiat rubei

rubei coloris, aliquid fuscedinis habens, & hoc aurum pro fermento apponunt.

Alii ex auro sic præparato (aut etiam per crebras solutiones præparato) extrahunt tincturam, sive animam, quam cum viscositate ad debitum tempus excoquunt, usque ad plenariam Tincturam.

Vltimus tamen hic modus, cum secundo, est optimus: primus verò & tertius debilior est.

Quia verò etiam extractio animæ paucis nota est, modum ejus etiam hoc loco docebimus, qui talis est. Primò: Aurum vel solutionem cum oleo salis, vel per antè enarratam (in tertio modo) reverberationem calcinatum, vel aurum foliatum cum saccaro candido optimè tritum, eo rursus diligenter elutum: accipiatur, eiq; sequens Spiritus vini infundatur, & in lento calore digeratur, donec tingatur Spiritus vini. Hoc effuso novus spiritus affundatur, & digeratur, donec coloretur. Continuetur hoc, usque dum auro rubor omnis fuerit extractus, nihilque amplius tingatur Spiritus vini. Tinctum vini Spiritum omnem confunde, & in Balneo abstrahe Spiritum vini, & remanet in fundo oleum rubeum, quod est anima Solis: Et si omnem abegeris humorem, in rubeum terminatur pulverem. Modus extrahendi animam Solis.

Hanc animam si miscere volueris, misce, cùm adhuc est in forma olei. Sic enim miscebitur cum Mercurio viscoso, tanquam aqua mixta aquæ, inseparabiliter. Residuum verò de Spiritu vini leni calore facilè evaporatur: viscosæ namque materiæ non tam facilè ascendunt, quin prius Spiritus vini evanuerit. Quomodo anima misceri debeat.

Spiritus vini sic præparatur. Tartarum subtiliter tritum elue, & edulcera cum aqua pluviali destillata, quinquies, donec acedo in aqua non sentiatur. Huic calci siccatæ superfunde spiritum vini, ut extrahat quantum potest. Hunc Spiritum per Retortam, cum recipiente benè munitam, destilla, & habes. Spiritus vini tartarisatus.

Vsus Tertius
MERCVRIORVM EX CORPORIBVS perfectis extractorum. XIV.

Vidam operati sunt cum Mercurio Solis vel Lunæ revivificato, currenti. Et modus ille simplicissimus quidem est, duos autē defectus habet. Primò enim Lapis sic confectus caret ut plurimùm fusione & Coagulatio Mercurii corporalis revivificati

Digitized by Google

ingressione, & difficulter multiplicatur. Deinde admodum pauca partes tingit. Modus autem hic est.

Duplex coagulandi ratio.

Alii solum illum Mercurium coquunt sine fermento: Alii verò fermentum Solis vel Lunæ conjungunt. Non tamen si fermentum addatur, magno opus est artificio, sed simplex & nuda vel tenuiter limati, calcinati, aut foliati auri pro lubitu (quod pondus) fit adjectio.

Modus coagulationis.

Vterque modus sic in decoctione regitur: Datur materiæ vas vitreum cum rotundo ventre, & collo valdè longo: collum illud semper tenetur apertum: inhumatur vas illud in arenam, ita ut supra ventrem ad digiti transversi altitudinem arenâ tegatur materia. Datur ignis ab initio per paucos dies lentus: postea tantus, ut manu vas supra arenam contingere non liceat. Hic ignis si continuetur, invenies spacio mensis materiam rubeam, & præcipitatam. Hinc semper augeignem, donec etiam validissimum ignem perferre queat, & sit rubicundissima materia, ignem non refugiens, sed in eo gaudens.

Ignis ratio.

Fixio.

Calcinatio, solutio, & coagulatio sive ceratio.

Hanc materiam fixam per aliquot dies calcina, sicuti in processu Gebrico dictum, resolve, rursusque coagula: idque quò sæpius repetas, eò melius perfeceris, & fusionem faciliorem ipsi materiæ præstiteris.

Multiplicatio.

Multiplicatio illius hæc est: Vt pari pondere huic soluto, coagulato & fusibili Mercurio, novum Mercurium perfecti corporis adjungas, & per omnia regas, ut prius, tum & breviori tempore adfixionem redit, & invenies materiam tuam viribus & cumulo auctam. Vbi verò tertiâ vice cum Mercurio corporis multiplicaveris, in posterum Mercurio corporis tibi opus non erit, sed sufficit Mercurium vulgarem sublimatum, & revivificatum, superiori pondere & regimine apponere.

Modus prior excellentior

Quidam tamen in hoc ipso regimine subtiliore modo usi sunt, longius quidem tempus insumentes, at perfectiorem operationem attingentes. Mercurium nimirum perfecti corporis vel per se, vel cum fermento incluserunt vitreo vasculo, cujus os luto obturarunt, non hermetico sigillo: ut videlicet respiranti locus dari posset aquositati currentis Mercurij; neque tamen de ejus nobiliori materia quicquam evanesceret.

Ignis modus.

Hoc rexerunt igne lento, neque tamen adeò lento, quin exhalatio aqueitatis Mercurij fieri potuerit. Hi viderunt materiam paulatim constringi, & in atrum pulverem corrugari, humoremque amittere, & in mortuam quasi calcem decide-

decidere. Huic materiæ, nec dum auxerunt ignem, sed longo tempore eam decoxerunt calore priore, donec colorum vicissitudinibus transactis, albedinem quandam fulgidissimam viderunt. Colores.

Cumque paulatim auxerunt ignem, & materia illo augmento rursus fusibilis fuit facta in modum ceræ: Hac materia usi fuerunt pro tinctura alba. Sed igne denuò paululum aucto, ad citrinitatem processerunt, in qua materia iterum dirui cœpit in pulverem. rubore autem oriente, majore rexerunt igne, fusionemque facilem sic recuperaverunt, ut instar vitri materia extra ignem frangibilis & rubea, in igne verò tanquam cera fluens se haberet. Ignis augmentum

Hi artifices custodiverunt ab initio decoctionis humidum radicale Mercurij, & non nisi id humidum, quod aquosum, heterogeneum erat, exterminarunt, ex quo postea bona spissatio & fusio mollissima consequuta est. Valde autem prolixus est iste processus, ita ut triennium aut biennium usque extendi possit. Nullis verò eget solutionibus, sed post primam præparationem unico vase, unicâ solâ fornaculâ, & unico regimine perficitur. Similiter & in multiplicatione facilioris laboris est: Sufficit enim ei æqualè Mercurij vulgaris summè parati partem addere, & primò igne lento regere usque ad nigredinem: pòst paulò fortiore usq; ad albedinem: demùm intensiore usque ad veram rubedinem. Et hæc multiplicatio procedit in infinitum. Sed quia in ignis regimine plurimùm situm est, si quis isthac viâ procedere velit, de igne illo peculiariter aliquid dicendum. Nimius etenim si fuerit, tum simul omnes Mercurii, & homogeneæ, & heterogeneæ partes elevantur, nullaq; fieri potest partium inspissatio, sed evanescunt omnia. Tum si nimis lentus fuerit, si centum annis in igne detineretur Mercurius, nulla tamen vera alteratio sequi poterit. Iterùm ignis directè sursum tendens, periculosior est, dum videlicet facilè viscosior pars Mercurii ascendere potest. At invenerunt igitur Philosophi talem ignem, quem siccum vaporosum dixerunt, qui aut ex omni parte vas æqualiter calefacit, aut desuper descendit. Ille enim delet aquositatem, eamque suo calore consumit, & partes homogeneas arctius cogit in unum, ex quo bona spissatio & coagulatio sequitur necessario. Intentio horum artificum. Commoda huius Processus. Multiplicatio. Ignis regimen amici huius secreti. Modus ignis debiti. Signa quibus ignis dignoscitur.

Hic ignis rectè formatus signum præbet atri pulveris, circa massam apparentis. & indies se multiplicantis: si remissior fuerit, in eodem statu permanet materia: si justo major, rubedo quædam ad latera vasis apparet: quod si evenit

at, temperandus est ignis, aliàs fusionem in lapide deperdet. Et hoc de igne.

Ponderis ratio.

Pondus est prorsus arbitrarium, neque adeò multum refert. Possunt ad unam fermenti partem de Mercurio adhiberi partes sex, octo, decem, vel etiam duodecim. Quò minus fuerit de corpore, eò penetrantior erit tinctura: celerior autem coagulatio.

Vsus quartus

XV. MERCVRIORVM E METALLICIS perfectis corporibus confectorum.

Coagulatio Mercurii corporalis cū simplici fermento Solis.

ACcipe Mercurii Solis partes tres, Auri subtiliter limati partem unam, fac amalgama.

Hanc massam impone in phiolam cum longo collo, loca in cineres, vel arenā, ita ut per transversum digitum emineat arena supra ventriculum ampullæ: collum vero vitri gossipio obturetur. Da ei ignem secundi gradus: & evacto mense invenies præcipitatum rubeum pulcerrimum. Hic in re medicā propemodum idem operatur in corpore humano, in morbis incurabilibus, quod Lapidi Philosophorum adscribitur. Dosis ejus est à grano uno usque ad tria.

Alius modus sed ad Medicinā accommodatior.

Vel: Sume amalgama, & impone tali phiolæ, cujus collum intret ventrem, ad longitudinem articuli digiti, ad latus colloca hoc vas, & contege cum arena, ita tamen, ut in summitate ventris, detecta maneat vitri particula, ad latitudinem dimidii baccii circiter. Da ei ignem secundi gradus, & sublimatur, parsque ejus per calorem supernè iterum deturbatur. Quotidie autem collum circumgirandum, ita ut quę pars detecta fuerat, ad fundum vertatur, & fundus ventris superiùs emineat: quò sic possit permanere in continua sublimatione, usque ad ejus plenariam præcipitationem & fixionem. Servatur etiam hoc modo aliquid de fusione, quæ superiore modo deperdi potest. Hic tamen posterior modus propriè ad medicinam spectat prior autem modus ad eum, quem hìc præcipuè tractamus, usum, accommodatior est. Pergamus igitur.

Augmentationis ratio.

Postquam per menses spatium Mercurium tuum Solarem vel Lunarem præcipitasti cum suo fermento: tunc exime & contere. Porrò adde ei de Mercurio vulgari purgato, quartam partem: hoc est, si materia ponderaret tres drachmas;

adde

Digitized by Google

adde de Mercurio vulgari drachmam unam. Rege per omnia per menſem, ſicuti feciſti anteà: & invenies materiam tuam rubeam auctam: Cui rurſus quartam partem ſui (quantum tunc ponderat) adde, & rege per menſem. Sicque per Arithmeticam progreſſionem aſcendendo, ad placitum tuam materiam augere poteris. Proportio.

De hoc, ſi quid in uſum tuum conferre volueris; accipe partem aliquam, pone in phiolam cum longo collo in arenam, ut anteà ſed nihil amplius de Mercurio adde: & da ei ignem fortiorem uno gradu per menſem, aut viginti dies. Tum verò phiolam obduc bono luto: aut accipe phiolam terream vitreatam confectam de terra optima: & impone in ignem, ut igniatur: quemadmodum vaſa in igne tenentur in confectione aquæ fortis, donec figatur omninò, nihilque aſcendat. Hanc materiam reduc in cinericio, aut cum borace, & habebis Aurum vel argentum, pro ratione Mercurii corporalis, & primi fermenti. Reliquam materiam auge, ut prius. Augmentatio. Fixatio. Augmenti reductio.

Sequitur

PROCESSVS QVORVNDAM EX ANtiquis. Ex Mercurio vulgari, & Sole vel Luna. XVI.

QVemadmodum in tertio uſu Mercuriorum corporalium dictum eſt, quomodo à currenti forma in tincturam coagulentur: id etiam hoc loco pari modo omninò intelligendum eſt. Opus ex Mercurio vulgari, & Sole vel Luna.

Loco enim Mercurii corporis aliqui per omnia cum Mercurio vulgi purgato fecerunt ſimiliter. Ideoq; ne repetamus eadem, remittimus lectorem ad ſecundum modum uſus tertii Mercuriorum corporalium, ubi regimen, colores, ignem, & pondus per tracta vimus ſufficienter.

Iam verò tantùm breviter monebimus, in quibus uterque hic Proceſſus à ſe in vicem differant. Differentiæ huius operis, & illius, quod in tertio uſu Mercuriorum corporalium eſt poſitũ.

Primò: alter utitur Mercurio corporali: alter verò Mercurio, è corpore perfecto educto,

Secundò: Hic priùs per ſublimationem Mercurium purgat: Ille verò, quia ex corporibus perfectiſſimis, & à natura ſummè depuratis, Mercurium extrahit, labore purgationis opus non habet.

Digitized by Google

Tertiò: Mercurii corporum citius coagulantur, quia faciunt aliquando corpus perfectum: quàm Mercurius vulgaris, qui nunquam antea fuit corpus.

Quartò: Majore in Mercurio vulgi cautelâ opus est in ejus coagulatione: aquosæ enim partes non tam facilè (Mercuriolis a natura implexæ) separantur, quàm à Mercurio corporis, cui per artificium accidentariò supervenerunt.

Quintò: ut facilius Mercurius exsiccetur, sumant quidam Solis & Lunæ partes æquales: has colliquatas limâ frangunt, & novem partibus Mercurii miscent. Luna enim suâ siccitate facilius humidum Mercurii ebibit. In reliquis æqualiter sese habent.

Sequitur

XVII. Adscriptus Petri Gregorio & Arnoldo.

PROCESSVS COAGVLANDI AMALGAMATA per Spiritum sive Animam Saturni.

Causa quibus aliqui ad hunc processum fuerunt permoti.

VIdentes aliqui difficultatem magnam in Mercurii coagulatione, & ignem desuper sive supernè regendum ignorantes: animadvertentes etiam: in Saturno vim quandam esse, Mercurium vel solo odore & fumo coagulandi: ingeniati sunt modum, quo tenuissimam & purissimam spiritualem è Saturno naturam clarificatam extraherent: sicque duplici capistro, fermenti, & animæ Saturni Mercurium retinerent. Qui modus hac ratione conficitur.

Processus

Recipe Solis limati, aut foliati unciam unam, & Mercurii purgati uncias sex: fac amalgama.

Contritio

Hoc amalgama super marmore benè contere, & conterendo per integrum diem quatuor uncias de anima Saturni permisce. Hanc materiam impone vasi instar phiolæ, obtege os ejus cum bono parmo seu filtro, & tabulam superpone. Pone super ignem lampadis: & singulis septimanis vas bis detege, & si quid ascendit, ad fundum dejice.

Coctio I.

Coctio II.

Continua hoc per dies triginta. Postea pone in aliud vas & rege, & post dies sexaginta invenies nigredinem, postea

Coctio III.

albedinem, postea citrinitatem, postea rubedinem. Hunc pulverem impone in phiolam cum lõgo collo benè perlutatam, &

Digitized by Google

ram, & per dies quindecim da mediocrem ignem ſubtus & ſuprà: & invenies pulverem ad ſupremam ſanguineam rubedinem, & perfectam medicinam deductum, cujus pars una tingit partes crudi Mercurii quinquaginta, quàm velociſſimè, in aurum perfectum. Sunt qui hoc opus ad album, diebus quadraginta: ad rubeum verò, diebus nonaginta, perfici aſſerunt. Tinctura.

Anima Saturni ſic extrahitur.

Mitio affunde acetum deſtillatum, ut tribus aut quatuor digitis emineat: digere horis viginti quatuor, effunde acetum, fac ut prius: idque ſemper repete, donec ſufficienter de anima extraxeris, ad placitum. Poſtea confunde acetum id omne, & in Balneo abſtrahe, & manet in fundo oleum, quod eſt dulce, & eſt anima Saturni. Extractio animæ Saturni.

Quidam hoc oleo utuntur, idque amalgamati ſuperfundunt: Alii verò abſtrahunt humorem usq; ut ſit materia quaſi Criſtallina, & conteri poſſit Alii hanc animam toties ſolvunt, rurſusque per aceti abſtractionem coagulant, donec lentiſſimo igne fluat, ut cera. Et hic modus reliquis præferendus videtur. Varii modi utendi animâ Saturni.

Finis hujus proceſſus.

Digitized by Google

SERIES TRACTATVVM HVIVS Philoſophiæ Chymicæ.

I. De triplici præparatione Auri & Argenti huic Arti ſummè neceſſaria, vera & non fucata demonſtratio.

II. De vera & recta ratione progignendi Lapidis Philoſophici, ſeu Salis Argentifici & Aurifici, dilucida & ſyncera explicatio.

His adjecti ſunt Canones decem, totius operis Baſim conſtituentes.

CVM

Bernardi G. Penoti, à Portu S. Mariæ Aquitani Epiſtola, præfatione, & marginalibus Annotationibus.

SERE-

Digitized by Google

SERENISSIMO ET ILLVSTRISSIMO PRINCIPI, MAVRITIO LANDTGRAVIO HASSIÆ, COMITI CATZENellenbogen Dietz, Ziengenhaim, & Nidda, Excellentissimo. Domino suo Clementissimo.

IMpudentis profectò, non probi viri, sit (Illustriss. Princeps) aliorum sibi opera vendicare, eaque pro suis edere. Hujus igitur libri quem SEREN. T. CELSITUDINI audeo offerre, cùm author non sim: imò is sit alterius, qui ejus partes aliquas ante suum è vivis excessum quibusdã viris consecrarit, nẽ Plagiarius censear, aut temeritatis jure argui possim, ILLUSTRISS. T. CELSIT. consilij mei de edendo, deq; illi offerendo libro rationes exponere constitui FRANCKENTALII annis abhinc plus minus tribus agens, cùm jucundissima fruerer cõsuetudine IOHANNIS BARTHOLOMÆI BURGGRAVII Landtscribæ Nostadiensis, viri Doctrina & pietate ornatissimi, quiq; scripta mea præsertim Apologiam pro paracelso adversus Thomam Erastum, & alios candidatos, negantes Metalla quoquo modo parata, humanæ naturæ prodesse, legerat. Is aliquando à me quæsivit, Num Doctiss. GASTHONIS Clavei librum adversus THOMAM Erastum legissem. Neganti id mihi, librum ipsum non modo obtulit, sed etiam in perpetuum amicitiæ monumentum dono dedit: ea tamen lege, ut lectum in publicum ederem: affirmans primam ejus partem nulli hactenus consecratam. Accepi cum libro conditionem, missisq; aliis omnibus serio lectioni incubui. Et inter legendum Marginales anno-

annotationes addidi. Cumq; ex seria lectione deprehendissem authoris animum fuisse, non in tenebris librum abdere, sed omnibus scientia filiis ipsum communicare, ut lib. 2. cap. 38. & circa hujus Apologiæ finem author testatur (inquiens) quòd si ea quæ prioris quæstionis, & confirmationis stabiliendæ gratia scripsi vobis, qui hæc perlegatis, grata intellexero. De cæteris quoq; quæstionibus Deo O. Max. favente, luculentius posthac aliquid editurum esse. Id q; abstrusum magis, & majori admiratione dignum, omniumque utilissimum: & alibi idem author, Forsitan qui hæc perlegent ante aut post, obitum nostrum nostri memores erunt. Cùm hæc animadvertissem à quibuscunq; potui typographis percunctatus sum, num typis excusum alicubi scirent. Hoc cùm inficiarentur, eximios tanti viri labores diutius latere, & Chymicæ studiosos eorum lectione privari æquum non esse existimavi. Et est revera, hoc nostrum seculum impostoribus plenum, qui nec ipsis Principibus ne dum infimæ sortis hominibus parcunt. Video enim reges, & Magnates abistis Agyrtis decipi, qui ementitas & sophisticas chymiæ artes, pompoſa specie vendentes, illos argento emungunt: unde fit, ut ingens numerus, tum sophistarum, tum sophisticarum fraudũ quotidie oriatur, ob quas, ars chymiæ laudatissima, non solùm detrimentum patitur, opprimitur, adulteratur, ipsiq; chymistæ invisi omnibus redduntur, vitam, tempus, sumptusq; in vanas operationes frustra impendentes, sed & in respub. gravissima damna redundant. Ea siquidem est multorum vafricies, ut simulata experientia in chymicis, ficta amicitia, pollicitationibus variis, fraudulenter ab aliis artes expiscentur, easq; sibi vendicent, & venales circumferant, quæ ab aliis magna postea redimuntur pecunia. Expertus loquor: abs

me ...

ne n. ejusmodi nebulones aliquãdo extortos de chymia manu scriptos commentarios, ingenti postea pecuniæ vi, ut proprios distraxerunt. Pessimum genus hominum. Quod si à Magistratu pro merito plecteretur, minus esset fraudium: minus artis discipuli hallucinarentur, breviq; ars vera & syncera ex larvis illis sophismatum emergeret. Ego isti malo, ut pro mea virili remedium afferrem Gastonis CLAVEI librum in tenebris diutius latere non passus sum, edendúmq; curavi. Quod ex superioribus annis etiam à me præstitum est, in aliis ejusdem argumenti opusculis quibusdam, quæ dedicare haud veritus sum, SERENISSIMIS ET POTENT. PRINCIPIBVS, ELECTORI PALATINO: CHRISTIANO ANHALDINO: ET ERNESTO FRIDER. *Marchioni Badensi, qui tractatus Serena ad modum fronte à tantis Principibus excepti fuerunt.*

Cùm verò diu multumq; cogitassem cujus patrocinio utendum mihi foret, isti ut libro gratiam & authoritatem conciliarem LANDTGRAVIORUM HASSIÆ familiæ mihi in mentem venit, quæ cum seculis omnib. Germaniæ Decus, patriæ lumen, Musarum Domus, Religionis propugnaculum fuerit: In eaque excelluerint Heroes illis sanctissimi, parens & Avus tuus, Christiani orbis clarissima lumina: qui hostium Ecclesiæ Tyrannidi toties sese obicere non dubitarunt. Avitarum verò virtutum, heredem te, & possessorem viderem, qui Marti & Minervæ, simul sacra faceres, liberalitateq; erga exteros, omnes Principes facilè vinceres. Idq; cum SEREN. *Angliæ* REGINA commune haberes, ut omnium gentium, omnium idiomatum probè gnarus, cum omnibus posses absq; interprete colloqui: præterea in omnibus & singulis esses usq; ad miraculum instructissimus. Istam verò Philosophiæ Chymicæ partem, sic calleres,

leres, ut in ea mortales omnes facilè antecellas, patrocinium istud T. CELSITUDINI, *non sine ratione committendum existimavi. Tibi igitur (qua par est reverentia) hoc Munusculum (suo tamen sale conditum) Dedico, ut aliquod à me grati animi indicium habeas. Vnum est, quod vereri debeam, ne scil. mihi succenseas, quod sacra nostræ artis mysteria vulgo promiscuè pandere videar. Sed cùm omnia ab authore scripta, ita esse cogitabis, ut prophanos latere possint, Tuæque* CELS. *iisq; Solis qui ad* PARNASSI *verticem pertigerint, pateant, boni consules, quicquid hic à me factum est. Ceterum si quid post hac te dignum nanciscì potero, id lubens impertiar. Accipe (Principum Clarissime) quod pro tenui nostra facultate conferimus, & majora deinceps obsequia splendidioresque fructus expecta: De*us OPT. *M. Tuam* CELS. *cum* SERENISS. *conjuge ad nominis sui gloriam diutissimè sospitet. Vale, Tuerdini.*

CELSITUDINI TUÆ
addictissimus.

BERNARDUS G. PENOTUS
A PORTU S. MARIÆ
Aquitanus D. P.

Digitized by Google

AD AVTHOREM HVIVS Apologiæ.

Nam cum auriferas vires dum tentat Eraſtus
Inſcitia jaculis evertere, percitus æſtro
Invidiæ, claram illuſtrat malè providus artem:
Namq; ex parte cavens libro maledicta refellit
Cloveus emiſſo, quo tela retundit Eraſti
In caput: Et recipit demptum Argyropœia nitorem.

I. L.

Ad eundem.

Quid liber invicto duceſtas? defecit Eraſtus
Nec potuit fixo ſiſtere in arma pede,
Quid metuis fruſtra valuis inhiare? receſſus
Et loca quæque tibi nobiliora patent,
Magna canis, magni eſt meriti decorarier iſto
Munere: Quis magnos iſta decere neget?
Ergò age, luce tua lucens audentior ito,
Principis invicti nomine tutus eris.

I. B. A.

Ad eundem.

Chryſopœia libris Medici damnatur Eraſti,
Quam nec dente premat lividiore Thean.
Sed tantæ illatum repuliſti dedecus Arti
Compreſti rabidas invidiæque faces.
Chryſopœia etenim per te rediviva niteſcit,
Iamque viget libris Argyropœia tuis.
Sic feret auratis te in cœlum gloria pennis
Et ſtudij capies præmia digna tuis.

Guilielmus Dubroc
Adoleſcens.

Ad

Digitized by Google

Ad eundem.

Sit tibi nulla licet ſuſcepta ex conjuge proles,
Vivere qua poſſis, non morière tamen.
Aurifiras peperiſti artes prædivite Muſa
Argyropœe etiam diceris eſſe parens.
Hec tibi perpetuos decus immortale per annos
Addent, legitimæ prolis & inſtar erunt.

Stephanus Gaſconius Adoleſcens.

AD LE-

AD LECTOREM.

BERNARDI C. PENOTI A PORTV S. MARIÆ AQVATAN.

Præfatio, in qua omnem totius artis potentiam & efficaciam in duobus consistere verbis ostendit.

ON est (amice lector) quod refricem diu agitatas illas quæstiones, quibus quæritur: An Ars transmutationum sit vera: cum anno proximè præterito, id gravissimorum virorum testimoniis, & authoritatibus, satis superque probaverim, quum hujus argumenti, plures sint libri editi: Lectores itaque ad eam remitto præfationem, quam non ita pridem, ei Dialogo, qui est inter Naturam & filium philosophiæ præfixi. Ridiculum verò foret, si in præsentia repetitionibus uterer: siquidem Author libri hujus CLAVEUS *adversus* THOMAM *Erastum disputans, ejusque argumenta omnia solidè refutans, firmissimis tum rationibus, tum demonstrationibus, (adde & certis experimentis) Artem veram certam & facilem esse ostendit, & confirmat. Quapropter qui authoritatibus & exemplis veritatem Artis tibi probari vis (Lector) hujus* CLAVEI *librum percurre. Sed antequã operari incipias, rerum naturalium causas prudenti consilio perpende, aut noli rem aggredi. Incauti prima fronte hunc librũ intuentes, implicabuntur. Tu (Amice lector) magno cum judicio, lege, relege, ora, labora & Deus Mysteriorum autor tui miserebitur. Hoc u-*

num te latere nolo, omnem potentiam & totius artis efficaciam, in duobus consistere verbis, nimirum, SOLVE & COAGULA.

Solutio duplex.

Solutio duplex est, Prior solvit corpora in Mercurium, & quod sit per Mercurium, Et inventa est ad

Solutio per aquâ Mercurialem ad opus universale spectat.

particularia, quam istius libri Author sequitur. Altera verò in aquam Mercurialem, Hac ad opus universale pertinet. Estq; transmutatio quædam corporum metallicorum in ipsorum primam materiam. Quam doctus hujusce operis Author negat fieri posse, & spiritus mineralium fixari cum perfectis corporibus, Raymundoq; Lullio refragratur, aliud impossibile, Cujus opinionem non assequor: Imò contrarium: Authoritatibus

GEBERI opinio digna notatu.

plurimorum hujusce Artis virorum probo. Geber enim in tertia parte perfecti Magisterij cap. 32. de Auro (inquit) Aurum quoque est Metallorum pretiosissimum, & est tinctura rubedinis, quia tingit, & transmutat omne corpus, calcinatur & solvitur cum utilitate & sine utilitate, & est medicina lætificans & in iuventute corpus conservans. Frangitur facilè cum Mercurio: & odore Saturni teritur. Jupiter & Luna illi in substantia

Summè notandâ.

conveniunt. In pondere & putredine, SATURNUS. *Ultimò verò Mars. Et est unum de maximis secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non pervenit ad artificem duræ cervicis & pectoris. Hæc* GEBER. *Ex* SCALA *philosop. Spiritus congelantur beneficio dissolutionis naturæ fixæ, & corporis, & mixtionis illius, cũ arg, vivo: Et alius. Fige ergo terram, & aquam, ut aer*

Libellus qui septẽ claves artis dicitur inquirendus.

possit figi in aqua: quoniãsi aquã bene occidisti, omnia elementa occidisti, & mortua sunt. Hactenus. De his plura lege in libro qui septem claves Artis insigni-

tur,

Digitized by Google

tur, quem aliquando in publicum edam: unà cum tractatu aquarum Mercurialium, quibus quævis metalla in currentem Mercurium, reducuntur: si Æternus Deus Optimus nos superstites voluerit. His interim (Humane Lector) fruere & Vale: Et nostris lucubrationibus fave.

AUT HIC AUT NUSQUAM
EST QUOD QUÆRIMUS.

DEUM TIME,
ET PROXIMUM DILIGE.

ILLUSTRI

Digitized by Google

ILLVSTRI ET GENEROSISSIMO ATQUE SPLENDIDISSIMO D. JACOBO LAFFINIO, Regii ordinis equiti Aurato, Baroni d'Ausbusson,

GASTON DULCO S.

Cogitanti mihi, cui potissimum hos qualescunque labores meos dicarem, De triplici præparatione Auri & Argenti sine qua opus ad optatum finem perducere vix licebit vera & non fucata demonstratio, tu mihi unus omnium occurristi, qui hoc honore verè sis dignus. Nam tametsi Illustri genere natus, inter arma educatus, pro regio statu defensione, hujusq; Galliæ nostræ, omniumq; salute viriliter & strenuè semper te gesseris, atque impetum aciei Hispaniæ inimicæ Lagniaco obsesso, cui à Rege præfectus eras, superioribus his annis fortiter sustinueris: nihilominus magno semper in honore apud te fuêre literarum studiosi, & arcanorum naturæ perscrutatores acerrimi, præsertim in Argyropœia & Chrysopœia. Nec laboribus & sumptibus pepercisti ut ab his, qui callere artem hanc profitebantur, aliquid sæpius tentatum fuerit: scio multos apud te multis annis, tuis multisq; sumptibus plurima expertos fuisse, paucos viros probos, plures, qui montes aureos pollicerentur, nihil præstitisse. Quod plærumque apud me condolui. Sed quoniam post multos perpessos labores, multasq; impensas factas plerunque prosperum aliquid solet occurrere, te eorum, quæ paucis abhinc diebus in manus meas inciderunt, facere participem, idq; etiam, ex promisso, mearum

Digitized by Google

rum esse partium existimavi, eaq; prælo commisso nomini tuo dicare. Quæ si tibi grata & accepta intellexero, demonstrare aliquando re ipsa conabor, saltem duas priores aeris præparationes. Quæ licet à nobis apertissimè descriptæ videantur, tamen in opere practico vix ad exitum perducentur, nisi ab eo, qui idem operi conficiendo adfuerit. Bene vale, & ut soles nos amare, ama. Nivernis Calendis Septembr. 1594.

Digitized by Google

DE TRIPLICI PRAEPARATIONE AURI ET ARGENTI

Finis Argyropoeiæ & Chrysopoeiæ

ARGYROPOEIAE & Chrysopœiæ finis & scopus est, ut argentum & aurum progignatur. Materiam autem aliquam subjici necesse est, quæ sit potentia proxima ad formam argenti vel auri suscipiendam.

Quæ sit materia in arte ad suscipiendam auri & argenti formam.

1 Hanc materiam esse argentum vivum tam vulgare quā quod reliquis metallis est insitum, evidentissimis rationibus & experimentis quibusdam in Apologia nostra probavimus. Nec repetitione opus, ne tædiosa sit. Id quoque verissimum esse, illustrissimorum virorum & aliorum testimonia fidem faciunt, qui multam argenti vivi quantitatem in argentum & aurum mutatam oculis conspexêre projecta in ipsum pauca lapidis Philosophici quantitate.

De forma materiæ proximæ insculpenda.

2. Forma autem hæc, quæ materiæ proximæ insculpenda est, à causa efficiente, de qua paulò post, non est substantialis sed accidentaria, inter quas multum interest. Substantialis enim præcipuam corporis misti seu compositi partem constituit, & est in prædicamento substantiæ, ab ea que mistum corpus denominationem accepit. Et unica est in unoquoq; corpore suo, & propriè forma dicitur. At forma accidentaria partē corporis non constituit, neq; est in prædicamento substantiæ, sed reliquis, nec ab ea corpus mistum nomē habet, & plures uni eidemq; corpori accidunt, ut quātitas, qualitas, &c. Et per se subsistere non potest, & semper est in subjecto aliquo & re ipsa vel imaginatione aut intellectu adesse aut abesse potest ab eodem subjecto illæsa forma substantiali, ut sunt qualitates tam primæ quàm secundæ. Forma illa substantialis est actus prior corporis misti, accidentaria, actus posterior. Cum igitur arg. vivum & reliqua metalla mutantur in argētum aut aurum forma substantialis illorū non perit, sed sola accidentaria. Et compositum nō corrumpitur, sed perficitur. Non enim corrumpitur aut compositum seu subjectum, quin aliquid generetur, & nova forma substantialis oriatur. Sed quoniam multos huic opinioni contradicturos præsentio, quod

Forma substantialis in quolibet corpore unica.

Forma substantialis Actus prior

Forma accidentalis Actus posterior

Digitized by Google

quòd duæ formæ in eodem subjecto subsistere non possint, quæro ab iis, an forma substantialis uvæ immaturæ sit eadē, quæ maturæ, an diversa? puto eos responsuros eandem utriusque formam esse substantialem: & inchoatam dicere verebuntur. Atqui uva hæc immatura est, cum maturitate seu pepansi perfici possit. Ergo perfectio hæc non ad formam substantialem pertinet, sed ad accidentariam. At dicent: Quod autea fuit & nunc non est, corruptum est: Ergo forma prior, quæ erat in composito, periit, & nunc alia orta est. Sic docent, argentum vivum, quod prius erat, corruptum esse, postquam mutatum fuerit in argentum vel aurum. Quibus concedo, cum mutatum fuerit argentum vivum in argentum vel aurum mutationem, aut si velis corruptionem fieri accidentium priorum, & formam priorem accidentariam interire, & generationem fieri aliorum accidentium, & aliam formam accidentariam oriri in subjecto. At non propterea forma substantialis seu actus prior in argento vivo evanescit, sed persistit: Et argentum vivum seu compositum, quod erat imperfectum, perficitur. In hac autem mutatione Argenti vivi tam vulgaris, quàm ejus quod metallis est insitum, in argentum vel aurum, non omnia priora accidentia pereunt. Quæ enim argento, auro & argento vivo propria & communia sunt, non pereunt, sed persistunt. Hęc autem sunt accidentia propria & his communia præsertim auro & argento vivo, illorum videlicet compositum ab igne non corrumpi, nec exuri, humido unctuoso cremabili & urente omnino esse expertia, indissolubilem esse eorum mistionem in partes substantiales, esse gravissima, & quæ sunt alia Sed quędam tantum accidentia pereunt, quæ non ad formæ substantialis proprietatem pertinent: sed accidentariæ sunt, esse argentum vivum tenue, liquidum, volatile, & indefinitum, cùm enim non sit crassum, solidum, fixum & concoctum, definitur & perficitur. Hoc igitur constans & ratum est, argentum vivum vel vulgare, vel quod metallis imperfectis inest, sola forma accidentaria differre ab argento vel auro, nō autem substantiali. Quæ tamen sensu non percipitur per functiones, sed ratione per intellectum, & quæ exinanitis prioribus formis accidentariis quibusdam, quæ non ad substantialis formæ proprietatem, sed accidentariæ pertinent, possit argenti & auri functiones omnes expromere, quæ sunt: ignibus resistere, omniaq; eorundem examina perpeti, secundum utriusque naturam.

Perfectio hæc non substantialem sed accidentalem constituit.

Qualis sit & dicatur corruptio si arg vivū in aurum vel argentum vegetatur.

Auri & arg vivi propria & communia quæ.

Accidentariæ arg viv proprietates quæ.

Satis de materia, quæ est in potentia proxima apud artem,

& de forma, quam induit, postquam ad actum posteriorem pervenerit. Plura enim in superioribus à nobis editis de his scripsimus.

Causa efficiens apud hanc artem.

3. De causa autem efficiente tractare luculentius constitui, ut si quid de hac à nobis minus idoneè vel verè traditum sit, hic suppleatur & farciatur.

Efficiens causa est, quæ accidentaliam formam ab argento vivo, vel eò, quod metallis est insitum, abolendo, ipsum perficit in argentum, vel aurum. Existimaverunt autem plerique solum ignem & calorem externum causam esse efficientem, quippe quod purgando heterogenea secernat & concoquat. Hujusce opinionis Author est Albertus Magnus lib. de Mineralibus 4. cap. 7. Qui non solum ex metallis, sed ex omni corpore misto tria posse elici corpora putat in hæc verba: Ex prædictis, inquit, omnibus elucescit aliqualiter, secundum quam rationem plurimi Halchemistarum asserunt, de omni corpore elementato tria posse elici corpora, oleum, videlicet, vitrum & aurum. Patet enim ex sæpius habitis pinguedinem quoddam humidum esse in omni elementato, quod circumfunditur partibus. Quod quia viscosum est, evanescente humido aqueo, distillat ab incenso corpore assato, eo quod per opte sin pelliturab interioribus ad exteriora, in quibus diutius defendebatur ab igne.

Pinguedo quoddam humidum in omni elementato.

Præterea in omni corpore misto est aliquid humidum, quod est aqueum permistum terreo subtili, ita quod utrumq; tenet alterum. Et hoc fortissimè assatum sublimando se in poris corporis interioribus, quorum orificia exteriora clausa sunt per combustionem, quasi per duo se dividit. Magis enim grossum & aqueum natat in superioribus corporis partibus, & per fortissimum ignem effunditur effusione vitri, & congelatur frigido in vitrum. Magis autem purum sublimatum propter caliditatem fit croceum, & effunditur effusione auri, quod congelatur frigido in aurum. Forsitan quidam in imperfectè mistis metallis hoc experti sunt, sed nihil aliud quam oleum & operam contrivêre. Minus in argento vivo evenire potest. Tametsi Geber libro summæ perfectionis diuturno igne ipsum coagulari & incrassari tradiderit. Puto autem ne hoc quidem intra triennium fieri posse. Si autem ex imperfectè mistis metallis aurum proliceretur, per corruptionem & generationem hæc mutatio fieret. Atqui non per eas, sed per mistionem, ut in Apologia probavimus, & inferius iterum evidentissimis rationibus confirmabimus, prolicitur.

4. Alii

4. Alii omnia salium, aluminum, atramentorum, & minorum mineralium genera calori igneo adjumento esse voluerunt. Hinc plurima cementorum genera, plurimæ, quas vocant, gradationes ab aquis acribus acerrimis distillatis inventæ sunt. Verùm hęc omnia, cùm non sint ex materia metallorum, non magis miscentur, quàm ignis solus: nec perficiunt, imò calori subsidio sunt, ut celerius metalla imperfectè mista corrumpantur, & in vitrum vertantur. Absumunt enim humidum & exurunt terreum. Nolim tamen negare ex argento puro sæpius cemento, ex sale communi præparato & vitri quam alcali vocant, expositò, & in corpus reducto, aurum prolici, quod aqua acri separationis imò vasis subsidet. Reiteratione enim operis purgatur argentum & concoquitur, & definitur humidum, nec quod sit optimè mistum, à suo terreo sicco divelli aut secerni potest, & idem siccum terreum, quod actu est candidum, potestate est rubrum, hac coctione fit rubrum, & proprium humidum tingit in citrinum colorem. Verum condimenta hæc omnia piscibus sunt cariora.

5. Sunt præterea, qui causam hanc efficientem à salibus, à metallis imperfectè mistis prolectis collocârunt, eosque iisdem cementis & gradationibus argento vivo aut iisdem metallis miscere tentaverunt. Hanc mistionem fieri posse non ierim inficias, cùm omnia hæc communem habeant materiam, & contrariis pugnent qualitatibus. Vim autem argentificam aut aurificam habere non puto. Fateor profectò ex sale abære & ferro prolicito, misto & oboluto malagmati ex auro, argento, & argento vivo confecto concoctione & reductione aurum augeri quantitate, ut in libro, *De recta & vera ratione progignendi lapidis Philosophici*, tradidi. Verùm hæc accretio adeò paucæ est quantitatis, ut impensæ superent opus. Si igitur omnes, qui hac tempestate in omnibus hujuscemodi labores & nummos frustrà impendunt, me in consilium adhiberent, consulerem tantis laboribus & sumptibus esse parcendum, & ut sapere inciperent, nisi miseri & mendici etiam post multos annos esse mallent.

Quodnam sit verum subjectum causæ efficientis.

6. Verum & naturale causæ efficientis argentificæ subjectum, aut aurificæ, est argentum & aurum. In aliis corporibus aut rebus frustrà quæritur aut speratur. Ignis est principium generandi & augendi ignis ex alio corpore. Argentum & aurum sunt principia argenti & auri generandi & augendi in proxima materia.

Argentum & aurum principia generandi

Digitized by Google

Et in universum sicut in omnibus omnium specierum seminibus naturæ vim propriam se ipsa propagandi inservit, sic & in argento & auro sese augendi, tametsi alia mutationis specie, quàm quæ in animalibus & vegetalibus conspicitur. In his enim causa efficiens primum corrumpit cætera in quæ agit, & tandem in idem subjectum mutat & convertit. Argentum autem, & aurum materiæ proximæ miscentur, eamque primo alterant, deinde perficiunt. Hæc autem vis & facultas seu causa efficiens est proprietas quædam, quæ non est ex genere elementorum, nec qualitatum, primarum aut secundarum eorundem, nec ab iis traxit originem, sed sola à forma corporis misti proximè fluxit. Et est extra sensus humanos, nec sapore, nec odore, nec tactu, neque ullo denique sensu nasci deprehendi potest, sed sola observatione & experientia, quæ longo usu verè stabilita sit. Itaque ignem, neque arborem, neque animal gignere, sed vires & facultates, quæ in unoquoque insunt semine generationis & propagationis authores esse, perpetua observatione deprehēsum est. Quod si olim diximus in hisce corporibus in animis ignem & calorem externum causam esse efficientem, de adjutrice intelligendam est non de principe, quæ non aliunde, quàm in argento & auro quærenda investigandaque est. Fatendum tamen est subjectum principis causæ efficientis nec perfici nec perficere posse sine admiuiculo & opera calotis externi.

Ignis externus causa efficiens adiutrix. Princeps causa argenfum & aurum.

VII. Sed quæri solet: cum vis illa argentifica aut aurifica insita sit argento & auro, & mistione eorundem cum materia proxima perfectionem consummari dixerimus, cur metallis aut Argento vivo mista eadem non perficiunt. Non enim argentum vivum auro malagmate mistum perficit argentum vivum: sed hoc igne in vaporem solvitur, qui tamen frigido rursus in argentum vivum redit, aurum autem persistit. Sic plumbum igne liquatum cum argento vel auro non perficitur in argentum vel aurum: sed illud in examine Cineritii secernitur: hæc autem in eodem persistunt. Nec est inutilis quæstio, imò quæ totum hujusce artis arcanum detegit, cujus explicationem qui ignorat, eum in opere practico cæcutire necesse est. Quæstionis solutio hæc est. Forma in unoquoque corpore primum est & præcipuum efficiens in quo vis, facultas & proprietas est occulta per quam agit, sed quæ sola est inefficax ad agendum, nisi qualitatibus primis & secundis tanquam instrumentis instructa sit: non secus ac artifex qui statuam quidem anima effingere

Cur aurum & argentum in natura non agant in argentum vivum & reliqua metalla.

potest,

Digitized by Google

potest, at illam lapidi insculpere & oculis conspicuam reddere sine instrumentis reddere non potest. Sic forma argenti & auri insitam quidem habet argentificam & aurificam vim & facultatem ex proprietate occulta, sed quæ est inefficax ad agendum nisi viribus qualitatem armata sit. Itaq; argentum & aurum in natura sua non alterata, non agunt in metalla, aut argentum vivum, cum iis miscentur. Argenti in natura sua non alterata non agere in metalla & argentum vivũ

Existimârunt autem plerique; crassitiem argenti & auri causam esse, propter quam proprietatem illam argentificam & aurificam exercere non possint in argentum vivum & metalla Itaque si in spiritum & consistentiam tenuem reducerentur aurum ex argento vivo & metallis imperfectè mistis generari posse. Sic enim cecinit Augurellius de metallis verba faciens:

Quod si non sobolem edere cunt, non cætera velant,
In se causa est, quod mista spiritus illic
Materia abstrusus, vitam quæ vorrigit omnem,
Explicat ægrè ex se vires, nisi vivida virtus.
Hæc hominum promat densa de mole latentes.

Paulò post de auri spiritu subdits

Denique sic etiam fulvo detentus in auro
Ipse manum cupit artificis, quæ vincula solvat.
Et quæ se propria reddat virtute potentem.
Quod si quis properans hunc certis viribus ungnam.
Explicet, atque diu tepido post incoquat igni:
Continuò aspicies, visu mirabile vitam
Auro impertiri longo cum semine usu:
Nec deerit quin ex auro sibi procreet aurum.

Geber etiam multis in locis docet reductionem diversorum corporum in minimas partes mistionis & veræ unionis esse causam. Nos autem cum Aristotele dicimus tenuitatem substantiæ corporum non esse principem causam mistionis, sed adjutricem tantum sicuti nec secundas alias qualitates. Mistionis enim veræ hic ordo, hæc est lex. Primum ut misci bilium corporum sit mutuus, & mathematicus contractus, isque in perexiguas partes, hinc ut agant & patiantur invicem, idque æqualibus & pugnantibus viribus. At agunt & patiuntur corpora miscibilia per qualitates primas & principes, quæ sunt calidum, humidum, frigidum & siccum: calidum enim agens in frigidum, & humidum in siccum, sese perimunt. Solæ enim hæ qualitates principes agere & pati mutuo Tenuitas substantiæ corporum non principes, sed adjutrix causa. Mistionis natura, ratio & ordo. Primæ & principes qualitates

mutuo aptæ sunt. Non item qualitates secundæ, in quarum numero sunt tenue & crassum. Sanè tenuitatem substantiæ magnum qualitatibus principibus agentibus adjumentum ad agendum afferre certissimum est.

Forma agit per qualitates primas & hæ per posteriores.

Sed quemadmodum forma per qualitates primas agit: tanquam per instrumenta, sic principes hæ qualitates per posteriores agunt. Sic ex qualitatum principum contrariarum æquabili conflictu in materia communi, quæ nimirum in per exiguas partes diduci potest, resultat vera mistio & unio diversorum miscibilium. Ipsa quidem argentum & aurum viribus caloris & siccitatis minus instructa sunt, quam ut frigiditatem & humiditatem argenti vivi & reliquorum metallorum evincere possint. Crassiores etiam sunt consistentiæ, quâ ut eorundem partes subire valeant: Igitur artis partes sunt extensos tantum caloris siccitatis & tenuitatis gradus in argento & auro, eosdem intensiores reddere, ut iis veluti armis vis & facultas argentifica & aurifica instructa accidentariam quandam formam ab argento vivo & reliquis metallis abigat, formæ autem argentificæ & aurificæ convenientem accersat. Sic ex argento vivo & metallis imperfectè mistis, neque alia ratione, fit arte adjutrice verissimum argentum & aurum.

Artis partes & officium gradus extensos primarum qualitatum augere, remissiores reddere.

Extensio qualitatum quid.

Extensio autem qualitatum in subjecto aliquo est acquisitio formæ alicujus accidentariæ per universas partes ejusdem, quæ prius non erat in eodem subjecto aut non in omnibus partibus, ut cum frigida manus in omnibus partibus aut aliquibus, tantum fit calida undiquaque. Intensio autem fit, cùm gradus formæ accidentariæ jam in toto subjecto actu existentis majorem vim acquirit, manente tamen prioris caloris gradu. Tunc igitur intendentur vires argenti & auri, cum coloris, siccitatis & tenuitatis substantiæ in eorum subjecto cum actu existentes incrementum suscipient. Et quò fuerint intensiores eò promptius & acutius forma argentifica aut aurifica aget in materiam potestate proximam & plures ejusdem partes in verissimum argentum vel aurum perficiet. Hæc autem intensio gradus qualitatum in argento vel auro ex eorum diversa præparatione dependet, quæ tota & præcipua Argyropœjæ & Chrysopœjæ pars est. In quam ejusdem artis studiosos omnes conatus, omnemq; operam collocare oportet.

Intensio qualitatum quid.

Intentio virium argenti & auri.

Intentionis effectus.

Intensio unde dependeat.

Causa hęc est, quæ nos impulit his noviſſimè editis titulum præscribere: De triplici argenti & auri præparatione. Scio plures plurimis & ab his diversis præparationibus uti, quæ si ad intentionis gradus qualitatum in argento & auro agendos

Digitized by Google

dos dirigantur, bene quidem. Sed eas, quæ tum authoritate, tum ratione partim experimento nituntur, mox explicare decrevimus. Brevibus tamen & concisis verbis, ne tanta naturæ arcana & mysteria indignis, impiis & irrisoribus impertiantur.

8. Prima præparatio est argenti auri in calcem reductio. Quæcunque enim calcinata sunt, hac coctione calidiora, siccio-ra & tenuiora evadunt. Exemplum est evidens in calce lapidis. Argentum igitur & aurum, quæ imbecillioribus erant viribus priusquam in calcem redigerentur, & ad agendum invalida erant, calore, siccitate, & tenuitate intentioribus hac calcinatione quæsitis & comparatis ad agendum efficacia redduntur. Calcinantur autem, cùm ex iis fit malagma cum argento vivo quod corio exprimitur: sic supereſt globus ex utroque quod per corii meatus non effluxit. Admiscetur globo quiddam, quod est ex argenti vivi natura (neque omnia in vulgus ratio suadet) & trita omnia in vas vitreum conjecta concoquuntur, dum vi ignis argentum vivum, & quod est ex illius natura expiraverint relicta calce argenti vel auri in vasis imo. Toties hæc calcinatio repetenda est dum calx in pulverem tenuissimum abierit omni luce carentem. Tandem sal armoniacus prius sublimatione perfectè purgatus admiscetur eorum calci rursusque quater aut pluries sublimatur, ut majorem etiam caloris, siccitatis, & tenuitatis gradum calx acquirat. Sed hic intentionis qualitatum gradus & præparatio cæteris infirmior est. Non enim calx metallicam exuit omnino naturam, crassitiemque illius aliqua ex parte redolet, & igne fusorio in corpus liquata rediret. *Idcirco* non omne argentum vivum promiscuè profecit in argentum vel aurum, sed illud tantum, vel quod natura concoctum ab imperfectè mixtis metallis arte eductum est, vel vulgare, quod à frigiditate & humiditate nimia vindicatum est, scilicet sæpius sublimatum & quasi mortuum lateribus vasis adhærens: deinde vivum & fluidum redditum. Modus agendi est, ut ex tribus utriusvis argenti vivi partibus & unica calcis argenteæ vel aureæ fiat malagma aut mistio, deinde in vas vitreum aptum conjecta imbecillo primum calore, deinde aucto sensim concoquantur. Varios autem subinde videbis utrumque mistum induere colores, dum tandem argenteæ calcis, & argenti vivi mistio colorem cinerum aut sub albidum, aureæ verò rubrum colorem contraxerit, & in pulverem tenuissimum & in palpabilem utrunque opus abierit. Et mirum est, idem argentum vivum, ex

Prima præparatio argenti & auri in calcem productio.

Calcinata fieri siccio-ra, tenuio-ra & calidiora.

Virtes calloris, siccitatis & tenuitatis intentio-nes in lapide.

Calcinatio quid.

diversæ

diversæ calcis mistione diversum sub finem coctionis induere colorem. Quod etiam de differenti densitate & gravitate alterutrius magis mirandum est, uti videmus. Calx enim aurea argento vivo concocta densior & gravior est, calce alba ejusdem molis. Mirari autem desinet, qui coloris aut gravitatis differentiam non ab elementis argenti aut auri, nec eorundem qualitatibus, sed à forma ejusdem argenti & auri primum & proximè proficisci prospiciet. Hoc animadvertendum est argentum vivum ex argento arte prolicitum & calci aureæ admistũ celeris in aurum coctione perfici. Quod enim magis ad maturitatem accedat, minus resistet calci argenti.

Secunda præparatio. Sal & oleũ ex argento & auro.

IX Secunda præparatio est calcis argenteæ vel aureæ in salem fusilem, atque hinc in oleum reductio: prolicitur autem sola arte, & methodo, quia ex omnibus corporibus mistis calcinatis solet fieri. Primum enim fit lixivium, quod filtro sæpius purgatum calore leni coagulatur. Quod subsidet exhausto aqueo humore, verè est sal aut salis naturam habet, qui sapore deprehenditur, & in omni liquore frigido & humido solvitur, quod calore sicco concreverit. Sed quemadmodum mista corpora diversorum generum & specierum diversis & variis prædita sunt facultatibus, sic & ex iisdem proliciti sales. Itaque ex argento & auro educti vim & facultatem habent argentificam & aurificam, sed quæ longè præstantior & efficacior est, quàm eorundem calx. Hac enim præparatione ab impura fæce vindicantur. Est enim terra purissima, & in naturam quandam igneam devergit & nobilitatur. Et quo plus hi sales filtro purgantur & coagulantur, eò majores vires consequuntur. Sed ut major tenuitas eis comparetur, post multas solutiones & coagulationes in oleum sponte per se frigido & humido loco expositi solvuntur. Rursus calore sicco leni hæc olea coagulantur. Et hæc opera identidem repetuntur, dum calore sicco in posterum coagulari non possunt, sed ut oleum juglandis aut olivarium calido aut frigido loco exposita non concrescant, sed fluida persistant. Hæc olea permista argento vivo vulgari ipsum coctione primum leni, deinde aucta octo dierum spacium perficiunt in argentum vel aurum secũdum alterutrius olei naturam. Dosis non nisi experimento discitur. Inest autem oleo huic aurifico alia vis & facultas. Si enim septem unciæ argenti vivi septies perfectè per sublimationem purgati unciæ olei admisceantur, & sæpius detrudatur deorsum, quod sursum vi ignis elatum & concretum fuerit, tandem

Salis ex calce argentea vel aurea prolicienda ratio.

Sales extracti efficatiores quàm eorundem calx.

Salis natura.

Sales quomodo in oleum rediganter.

Olei aurifici vis & facultas.

Digitized by Google

dem figetur cum oleo, & in ferventi igne, ut oleum persistet, depositum verò ab igne, ut gelu constringuntur. Hujusce coagulati uncia una in argentum purum conjecta ipsum in aurum purissimum perficiet. Sed argenti quantitas & dosis sola etiam experientia præscribi potest. Quo enim exquisitior vel negligentior fuerit præparatio, eò plures & pauciores argenti partes mutabit. Signum perfectionis tam olei quàm sublimati cum oleo fixi erit, si granum alterutrius in laminam igne cadentem projectum sese subitò fuderit, ut cera sine fumo partesque illius internas subierit, & calore argenteo & aureo infec[illegible] non secus ac oleum papyrum celerrimè penetrat. Hoc [illegible]eum est medicina secundi ordinis coagulans argentum vivum, de qua Geber in hæc verba *libro* summæ perfectionis cap. 26 Argentum vivum, cum fugitivum sit, de facili inflammatione aliqua, medicina eget, quæ subitò ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima conjungatur, & illud inspisset, & sua fixione illud in igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia eius humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc beneficium in solificum & lunificum verum, id est, aurum vel argentum, secundum illud, ad quod fuerit medicina præparata. Et alibi sic ait. Ex hoc manifestè relinquitur ex quacunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessariò debere esse subtilissimæ & purissimæ substantiæ illi adhærentis ex natura sua, & facilimæ liquefactionis, & tenuissimæ, ad modum aquæ, & fixæ super ignis pugnam. Hæc enim ipsum coagulabit & in naturam solarem vel lunarem convertet. Hoc sanè oleum has omnes habet proprietates & qualitates. Quid enim oleo subtilius & purius? Quid magis adhæret argento vivo, quam argentum & aurum, præsertim aurum? Quid liquefactionis facilioris ipso oleo, quod fluxile est? Quid tenuioris consistentiæ hoc oleo? Quid ipso fixius esse potest, cum ex argento & auro, quæ omnia ignis vim tolerant, effluxerit. Nihil verò aliud edocent Raymundi Lullii scripta, quàm olei hujusce ex argento & auro conficiendi rationem, sed alia via. Destillatione enim ex omni genere salium, aluminum, calcanti, minorum mineralium, quin & ex metallis ipsis aquas prolicit, quarum via acerrima argentum & aurum prius calcinata solvit, hinc lento igne coagulat, & crassiorem efficaciorem harum aquarum partem (quam spiritum quintæ essentiæ appellat) unà cum argento vel auro figi & uniri ait, & in oleum verti. cui deinde admiscet septuplum argenti vivi sublimati perfectissimè purgati & repetita subli-

Signum perfectionis olei.

Quid oleo subtilius & purius.

sublimatione figit. Sed verior ne harum aquarum spiritus figi aut uniri possint, cum argento & auro, sed quod diversæ sint materiæ, seu quod metallicæ naturæ proportionē exuerint. Idcirco maluimus solo igne, solum argentum & aurum in oleum mutare. Quod insciis & inexpertis operosum, scientibus & expertis est facilimum. Oleum autum hoc nostro modo paratum, omnis alterius rei aut corporis externi & suspecti expers est, & verum est aurum potabile, quod multis morbis desperatis remedium est accommodatissimum, si vera sunt, quæ de auro potabili referunt, quæ affirmare non ausim, quod nostræ professionis Chrysopœiæ artis limites prætergrediantur & medicorum judicio relinquenda sint. Sed velint, nolint, certum & experimento à nobis probatum est, aurum soli igne in oleum verti posse, quod nusquam posthac in aurum rediturum sit, nisi velut tinctura aurifica argento vivo aut argento puro misceatur eaque perficiat.

Solo igne solum argentum & aurum in oleum mutari.

Aurum solo igne in oleum verti posse.

X. Tertia & postrema auri præparatio (de præparatione argenti reticebo, quòd illa utriusque vires gerat) longè intensioribus viribus & facultatibus superiores superat. Hac enim præparatione spiritus ex auro in sublimè ad latera vasis proprii igneo calore fertur, non secus ac ex lignis fuligo. Qui spiritus deinde coctione in lapidem primo album, postremò in pulverem rubrum figitur. Hic pulvis est verus sal aurificus & lapis Philosophicus seu tinctura aurifica. Cujus vis & facultas est sola projectione in omne cujuscunque generis argentum vivum, omniaque reliqua metalla in aurum perficere. Tantas autem & tam admirabiles vires spiritus hic consequitur, quod hac sublimatione ætheream atque ignem naturam induit, & omnem impuritatem & terrenam fecem exuit, à qua tanquam à compedibus exolutus argentum vivum ex metallis involat, diducitque, & idem nec non argentum vivum vulgare concoquit, definit, tingit & perficit in aurum idque statim & unico momento. Quæ præstare non potest auri oleum nondum sublimatum, minus calx auri, nihil autem omnino argentum & aurum in natura nondum alterata. De methodo & ratione evehendi hujusce spiritus auri in sublime multi multa scripsere. Nos modum, qui expeditior, facilior, magisque rationi consentaneus est & ex Geberi sententia narrabimus. Misceatur olei aurifici uncia quatuor unciis argenti vivi perfectissimè longa contritione, ut in per exiguas partes misceantur. Conjice mistam in ampullam vitreā, luto obstructam, & imbecillum primum ei ignem subjice, deinde violentum & subitum duodecim horarum spacio: infrigidatum

Tertia præparatio de extrahendo spiritu.

Lapis Philosophicus seu tinctura aut sal aurificum.

Praxis extrahendi spiritum auri.

gidatum vas frange, & conspicies in superiori vasis parte argentum vivum sublimatum rubrum. Sublimatum enim argentum vivum ob similitudinem totius substantiæ trahet secum partem spiritus aurifici quem sulphur appellant. Quod veluti sulphur vulgare coctione & sublimatione tingit argentum vivum in colorem rubrum, & ex utroque fit cinnaberis, sic ex hoc auri spiritu & sublimato argento vivo fit sublimatum rubrum Quod si non totus olei Spiritus conscenderit, misce ei quod subsederit vasis imo novum argẽtum vivum sublimatum & rursus sublima, & hæc eadem opera repete, dum totum ferè oleum in spiritum sursum feratur. Dixi, ferè, fæces enim quædam impuræ sub sidebunt, quæ ut inutiles abjiciendę sunt. Hi auri spiritus, & argenti vini est vera lapidis nostri Philosophici materia proxima, quæ sola coctione figitur, & in salem spiritualem fixum vertitur iis caloris gradibus, quos præscripsimus posteriori nostro libello, de recta & vera ratione progignendi lapis Philosophici, ad quem lectores relegabo.

De accretione calcis, olei & lapidis Philosophici.

XI. Superest paucis perstringere de accretione calcis argenteæ vel aureæ, olei argentifici vel aurifici & lapidis aurifici.

Cum primum igitur calx argenti vel auri in sese mutaverit argentum vivum ex metallis imperfectè mixtis eductum, vel argentum vivum perfectissimè prius purgatum & sublimatũ, rursus calcinanda est, eique admiscendum novum argentum vivum ab imperfectè mistis metallis prolicitum, aut sublimatum vulgare, & coctione prioribus caloris gradibus observata figenda. Nec dissimili ratione sublimatum argentum vivum fixum cum oleo argenti vel auri augetur quantitate, si calcinetur & in oleum vertatur, atq; rursus novum sublimatum admisceatur, & coctione figatur. Sic & de accretione lapidis Philosophici in sola quantitate judicandum est, non secus ac grana frumenti sata augentur & propagantur in infinitum. Nec mirari quemquam oportet, si eandem materiam esse dixerimus accretionis calcis argenteæ & aureæ, quam & oleo & lapidis Philosophici, scilicet argentum vivum è corporibus imperfectis eductum aut vulgare sublimatum. Pluribus enim diversarum specierum seminibus in terra jactis unicum est alimentum quo crescunt & propagantur, & unaquæque species seminis attrahit in seque mutat alimentum. Sic & alimenta eadem vertuntur in corpora diversarum specierum animalium, quæ ea depascuntur. Sic argentum vivum præparatum, est veluti alimentum tam calci argenteæ vel aureæ, quam utrique oleo vel lapidi Philosophico. Et cui

Methodus argumentationis.

Argentum vivum præparatum hic velut alimẽtum.

Digitized by Google

accrescit illius naturam & substantiam & formam induit, tametsi vegetabilium & animalium alimenta per eorum corruptionem & generationem mutentur: argentum autem vivum per missionem

Augmentationis vis.

Sed non sola quantitate lapidis nostri Philosophici molis accrescit, verum etiam eadem virtutis & facultatibus simul, scilicet si lapis Philosophicus jam in lucem editus rursus in oleum solvatur, quod rursus addito sublimato novo argento vivo violento & præcipiti igne evehatur in spiritum, qui rursus prioribus caloris gradibus sensim figatur. Et quo pluries iterabitur opus, eo plus incrementi motus & virtutum ei accedet. In hoc ordine solutionis sublimationis & fixionis compleri ait Geber arcanum, quod est super omne arcanum scientiarum totius mundi, & thesaurum esse incomparabilem.

Cautela.

Mutationē argenti vivi & imperfectē nostrorum metallorum per solam missionem fieri, non autem per alias mutationes.

XII. Id quoque reliquum est, ut licet ut evidentissimis demonstrationibus probemus, mutationem argenti vivi tam vulgaris, quam ejus quod metallis est insitum, hem per solam missionem non item per alias mutationes, & paulo uberius de eadē missione differere, quàm in superioribus à nobis editis. Multa enim sunt, quæ adversus hæc dici possunt. Primum enim omnis mutatio est aut in substantia, & appellatur ortus & interitus, seu generatio & corruptio: aut in qualitate, quæ vocatur alteratio, vel in loco, quæ propriè motus est, non autem mutatio. Igitur sub aliqua harum mutationum specie saltem trium priorum mutatio fiet argenti vivi, & reliquorum metallorum in argentum vel aurum, non autem per missionem. Præterea cum diximus, aurum in calcem reductum, rursus fusione in aurum redire posse, hujusce mutationis species erit alteratio. Quod autem augeatur calx illa additione argenti vivi erit accretio. Deinde cum vertetur rursum in calcem, calx in talem, sal in oleum, oleum in spiritum, rursus spiritus in calcem hæ omnes mutationes dicentur sub generationis & corruptionis specie contineri. His & similibus, quæ objici possunt respondemus ex Aristotelis & cæterorum omnium Philosophorum authoritate, missionem esse, & sub mutationis genere contineri & ab aliis speciebus differre. Quod ut perfectiùs magis intelligatur, animadvertendum est hæc in mutabilibus & missione convenire & concurrere, quæ non omnia in cæteris mutationibus conveniunt, nec concurrunt. Primum ut quæ miscentur, actu & per se separata sint, & substiterint priusquam misceantur. Hinc ut communis eorundem sit materia. Deinde, ut se tangendo & cum miscentur, agant & patiantur invicem per qualitates principes

Mutatio non propriè mutatio.

Alteratio quo respectu.

Accretio.

Mutatio.

Missionis proprietates.

pes contrarias. Item ut in mistione neutrum corrumpitur aut pereat, nec sese perimant, sed utrumque alteretur, & agentis & patientis vires utrinque infringantur, & ad certum temperamentum reducantur, ut hinc argenti & auri forma prosiliat, agentis autem subjectum perficiat, patientis patiatur. Postremò, ut ex mistis alteratis consurgat corpus unius formæ naturam utriusque redolens, quod tamen nec agentis nec patientis sit subjectum prius, sed tertium quiddam. Idcirco definit Aristoteles mistionem esse mistilium alteratorum unionem. Quæ omnia de vera mistione intelligenda sunt. Licet autem de simplicium corporum mistione, ex qua mistũ corpus oritur, videatur dixisse Aristoteles, habere tamen maximè locum in mistione seminis nostri argentifici & aurifici & argenti vivi, & metallorum, quæ jam mista sunt corpora, manifestum est. Primum ea omnia per se actu separata sunt, & subsistunt ante eorum mistionem. Communem etiam habent materiam. Sunt enim omnia argentum vivũ, sed aliud alio est perfectius: imò accidentariis tantum formis differre probavimus. Contrariis etiam pugnant qualitatibus. Semen enim calidum est & siccum, argentum vivum & metalla, frigida & humida, si non actu saltem potestate, ut de medicamentis dicunt medici. Itaque cum se tangunt & miscentur, agunt & patiuntur invicem. Tenuitate etiam & crassitie essentiæ sunt contraria: semen tenue est, ut vim habeat subeundi partes argenti vivi & metallorũ, hæ verò crassissima, ut in hac qualitate metalli naturam retineat. Præterea in mistione neutra corrumpuntur, nec pereunt, nec sese perimunt, sed utrumque alteratur. Post perfectam enim mistionem tinctura seminis argentifici & aurifici conspicitur in argento vivo aut metallis mutatis, hæc autem mutata permanet argentum vivum, ut ante mistionem sed definitum & concoctum. Sed & metalla mutata in argentum vel aurum, metalla permanent nec in mutatis illis genus metalli perit. Porrò infringuntur vires & facultates tam seminis seu tinctũræ agentes, quam argenti vivi & metallorum patientes & resistentes sed illud agendo, efficit, hoc patiendo perficitur. Postremò quod ex hac actione & passione consurgit mistum corpus, nec est semen aut argentum vivum, aut metallum tale, quale ante mistionem: sed tertium quoddam, scilicet argentum vel aurum quod unicam habet formam substantialem & accidentariam scilicet argenteam vel auream. Et tertium hoc corpus naturam utriusq; quodammodo redolet. Hæc autem omnia in cæteris mutationis speciebus nõ

Mistio Aristotelis quid.

Communia omnium metallorum materia.

convenire, sensus demonstrat. Quæ enim generant & corrumpunt, & quæ generantur & corrumpuntur actu quidem per se subsistere possunt ante generationem & corruptionē, ut ignis & lignum, at illorum non est communis materia, sic nec animalium, nec alimentorum, quæ in ea mutantur: cum autem sese tangunt, ignis in lignum & alia in alimenta agunt, & nihil patiuntur, lignum autem & alimenta patiuntur tantum, nec resistunt aut reagunt. Quod si in agentibus illis repassionem aliquam admittamus, ipsa solo hoc tempore induceretur quo agunt: Cessante autem repassione ad pristinas vires redibunt, ut color animalis agendo in alimenta aliquid reparitur, peracta autem coctione pristinas vires induit. Præterea quod corrumpitur periit omnino, & ex ente fit non Ens. Quod item generatur non præexistebat, & ex non Ente fit ens. Lignum enim quod ustione fit ignis, corrumpitur & generatur ignis. Et fit, ut dicunt, resolutio omniū accidentium ad materiam primam, nec aliquod accidens cōspicitur in genito, quod erat in corrupto, priusquam corrumperetur. Qua propter non dicimus lignum misceri igne. Nec in utraque generatione & corruptione vires aut qualitates generantis aut corrumpentis & corrupti & genitiutrinq; infringuntur: sed illæ permanent, hæ pereunt. Nec ex actione corrumpentis & generantis fit tertium utriusq; naturam redolens, sed vel corruptum mutatur omninò in generans, ut lignum in ignem & alimenta in corpus animalis, vel, si vires sint æquales, utrunque perimitur & tertium generatur, quod ab utriusque natura est alienum, ut in simplicibus corporibus cum ex aqua & igne resolvuntur in fumum & cineres, fit aer, & in mistis cum ab igne. Hæc enim resoluta pereūt, nec priorum accidentium quidquam manet. Eadem differentiæ est ratio in ea mutationis specie, quæ dicitur augmentatio seu accretio & in animalibus & vegetalibus etiam nutritio, à mutationis specie quæ dicitur mistio, quatenus ejus quod auget aut nutrit spectatur mutatio. Corrumpitur enim & quædam partialis generatio dicitur, sed quod augetur aut nutritur aut imminuitur idem permanet corpus post accretionem, nutritionem aut diminutionem, quod præexistebat. Discrimen autem inter alterationem & mistionem est, quòd qualitates quæ alterant, sunt accidentia & nusquam per se seorsim subsistere possunt, sed semper substantiis inhærent: idcirco non miscentur. At quæ miscentur substantiæ sunt separatæ, & seorsim subsistunt, ut semen argentificum vel aurificum & argentum vivum, & metalla imperfectè mista. Vera enim mistio est cor-

Alterationis & mistionis differentia.

Mistio substantiarū: alteratio accidentiū.

Vera mistio quid.

Digitized by Google

est corporum, at temperamētum solarum qualitatum. Quod autem de argenti & auri accretione diximus, cum eorū calx miscetur argento vivo, ex imperfectè mistis metallis educto, aut ex vulgari paululum à frigiditate & humanitate arte vindicato, non eò pertinent, ut de vera accretione intellexerimus, in qua idem corpus permanet post accretionem, quod præexistebat, sed quoniam hæc calx parum abest ab argenti & auri natura, & in ipsa quidem igne fusorio rediret, sed fragilia aliquatenus essent, propter humoris quidpiam exhaustum in calcinatione, quæ tamen facilè ductilia fierent, injecta argenti vivi sublimati pauca quantitate in ipsa liquata. Sed etsi concedatur, mutationem hanc aliquam esse accretionis speciem, tamen magis ad mistionem pertinet, tum quod calx per alterationem diversam quendam habet naturam, vires & qualitates ab argento & auro non alteratis, tū quod argentum vivum in mistione cum hac calce non corrumpitur, sed perficitur, & ex amborum mistione resultat quoddam tertium, quod neque calx est, nec argentum vivū, sed pulvis qui fusione liquabitur in argentum vel aurum. Idem autem pulvis coctione longiori & vehemētiori, priusquam liquetur, calx fieri poterit. Quin ex iisdem omnino rationibus, quæ de accretione utriusque calcis & olei in sola quantitate vel lapidis philosophici aut salis aurifici in quantitate & viribus simul diximus, magis ad mistionem, quā accretionem pertinent. At quæ mutatio est argenti vivi & reliquorum metallorum, in argentum vel aurum, per auri oleū aut lapidem philosophicum verius & conspicuè magis per mistionem fieri dicitur. Oleum enim & lapis Philosophicus longius ab argenti & auri natura absunt, quā calx. Quod si mutationis eorum, quæ miscentur, trahenda sit ratio, priusquā misceantur, concedendum est mutationem argenti vel auri in calcem, oleum aut lapidem Philosophicum esse alterationem tantum. Quemadmodum si argenti vivi & reliquorum metallorum mutatio in argentum & aurum seorsim & sine mistione sola, cogitatione comprehendatur sola erit alteratio. Sed post mistionem perfectam non erit utriusque sola alteratio, sed diversorum alteratorum unio sub unica misti forma.

Vera accretio quid.

Etiam calcis cum argento vivo accretio, non propriè accretio sed mistio.

Oleum & lapis Philosophicus longius ab argenti & auri natura quam calx.

Quomodo intelligatur æqualitas contrariorum qualitatū in mistis.

His addam quæ ad mistionis tractatum pertinent, quæ etiam alio loco dicta sunt, scilicet æqualitatem oportere esse contrariarum qualitatum principium eorum quæ miscentur, scil. seminis argentifici aut aurifici & argenti vivi, & metallorum imperfectorum. Quam æquabilitatem nō magnitudine

molis aut pondere meriri licet, sed potestatis vi efficienti. Quod dilucidius demonstratione explicandum est. Corpora stateris pendere posse neminem dubium, & quæ plus minusve pendent, oculorum id judicio discernere. At qualitates primas, scilicet calidum, frigidum humidum & siccum, quæ iisdem corporibus insunt, stateris librare est impossibile. Sed quantæ fuerint, sola potestate & efficiente judicatur. Itaque subjectum corpus tam causæ efficientis, id est, argentum & aurum, aut quod ex his alteratum est, quàm patientis, id est argentum vivum & metalla, trutina perpendere licet, eorundem verò qualitates nequaquam. Cùm autem eadem causæ efficientis & patientis subjecta misceantur, non est necesse ipsa ejusdem esse molis & ponderis. Nam & substantiæ quatuor simplicem corporum, id est, elementorum cum misceantur, ut ex iis mistum oriatur, non sunt æqualis ponderis aut molis. Plus enim terreæ substantiæ inest auro, quod ex gravitate dignoscitur, quàm aqueæ, minus aereæ, quàm harum, minus autem igneæ quàm reliquarum. Sed tam simplicium corporum quam mistibilium, quæ rursus misceantur, qualitates contrarias gradibus æquales esse oportet, ut eadem subjecta ad temperamentum reducantur, ut putà sicalx, oleum, aut lapis philosophicus uno gradu sint calida, sicca & tenuia, uno etiam gradu argentum vivum vulgare, aut metallis insitum, frigidum, humidum & crassum esse oportet. Si illa pluribus gradibus caloris, siccitatis & tenuitatis intensis, validiora sint, plurib. etiam hæc gradibus contrariorum qualitatum, æqualibus tamen pugnare necesse est. Hoc temperamentum non ponderis sed justiciæ solent appellare medici, ex subjecti tamen patientis mole & quantitate graviori vel leviori qualitates ejusdem majores aut minores erunt in extensione, non autem in intensione. Vt putà si argenti vivi unius unciæ gradus frigiditatis sit unus, unciarum duarū duo erunt gradus, si trium tres, & sic deinceps. Aliter autem se res habet in subjecto causæ efficientis. Ex varia enim ejusdem præparatione, qualitas caloris, siccitatis & tenuitatis, etiam in uno unius molis & ponderis subjecto plus minusve intendi poterit, idcirco unius unciæ lapidis philosophici longè plures & intensiores sunt gradus qualitatum agentium, quam unius unciæ olei, & hujus quàm unius unciæ calcis. Vt autem justa sit proportio utriusque subjecti agentis & patientis supponatur subjectum agens, ut calcem auri pondere unciam, caloris autem siccitatis & tenuitatis gradus hujusce unciæ esse tres, patientis verò subjecti ut argenti vivi unius unciæ gradum

Temperamentum non ponderis sed justiciæ Medicis quid.

Extensionis & intentionis differentia.

Justa proportio agentis & patientis.

Digitized by Google

dum unum esse contrarium qualitatum. Miscenda erit una uncia calcis tribus unciis Argenti vivi. Tot enim erũt gradus qualitatum agentium in unica uncia subjecti agentis, quot patientium in tribus unciis subjecti patientis. Quod si unicæ unciæ subjecti agentis centum, vel mille vel plures vel pauciores essent gradus qualitatum agentium, miscenda esset hæc unica uncia centum vel mille vel pluribus vel pauciori-bus argenti vivi unciis. Sic igitur æstimanda est æquabilitas qualitatum contrariarum. Sed hujusce proportionis certa nõ potest tradi regula: Sola experientia & oculorum judicio decerni potest. Neque tamen quod dixerimus calcem, oleum, aut lapidem Philosophicum intensis qualitatibus caloris, siccitatis & tenuitatis præpollere, existimandum est ipsa à temperamento recessisse. Id enim comparatè dictum est, si argenti vivi & metallorum imperfectè mistorum qualitatib. comparentur. Alioquin illa absolutè & simpliciter accepta temperatissima sunt & æquales omnes illorum qualitates & vires: idcirco ab igne non dissolvuntur: hæc verò ob intemperiem dissolutioni sunt obnoxia, nisi ad temperamentum argenti vel auri reducantur & perficiantur beneficio missionis illorum.

XIV Illud quæri potest, An ex imperfectè mistis metallis possit prolici calx, sal, oleum, & ex oleo spiritus sublimari & figi, ut ex argento & auro fieri diximus. Et an eadem, misto argento vivo, & metallis imperfectè mistis, possint ea ad tẽperamentum reducere & perficere. Sanè illa prolici posse eadem arte, qua ex argento & auro, certum est. Sed ad temperamentum imperfecta reducere & perficere, est impossibile. Causa est, quod in solo argento & auro vis seu proprietas argentifica & aurifica insita est à natura, quæ à sola forma proximè proficiscitur. Hæc quæ de mistione disseruimus, paucos aut neminem animadvertisse video, quibus tamen ignoratis aut prætermissis, haud facile erit Adversariorum argumenta, hanc artem oppugnantia, eluere, & operi practico manum admoventes necesse erit, veluti cæcos incedere. Quæ enim adversus artem hanc afferuntur argumẽta similitudine mutationum, quæ conspiciuntur in animalibus & vegetabilibus, nituntur, quæ corrumpuntur, generantur, augentur, aut alterantur. At Argentum vivum, aut imperfectè mista metalla nec corrumpuntur, nec generantur, nec augentur, sed alterata miscentur & uniuntur subjecto causæ efficientis, & perficientis Argentificæ aut Aurificæ.

An ex metallis imperfectè mistis oriri prolicia vim argentificam aut aurificam habeant.

Sola vis seu proprietas argentifica & aurifica in sola argento & auro insita

Metalla alterata misceri & uniri subjecto suæ efficientis causæ.

DE RECTA ET VERA RATIONE PROGIGNENDI LAPIDIS PHILOsophici, seu salis argentifici & aurifici.

DILVCIDA ET COMPENDIOSA explicatio.

SAtis, ut opinor, disputatum est à nobis in utramque partem in Apologia nostra, an Argyropœia & Chrysopœia esset ars vera, nec ne: præterea evidentissimis rationibus confirmatum est, materiam argento & auro proximam, sive semen auri, aut quod seminis argentei aut aurei vicem gerit, esse argentum vivum, tam vulgare, quàm quod reliquis corporibus metallicis ineſt: quodque sola egeat perfectione, à causa efficiente & perficiente, in Argyropœia & Chrysopœia. Hanc autem causam efficientem præcipuam diximus esse Argyrogoniam & Chrysogoniam, ignem verò externum adjutricem: sed perfunctoriè quidem de utraque causa efficiente à nobis est disputatum. Quum autem argyrogonia & chrysogonia, ut causa efficiens præcipua, præstantior & nobilior sit materia, quàm sit ipsa eadem quam informat & perficit, nec illam natura perfecerit, sed tantùm inchoatam reliquerit, Artificis manum veluti ministram expectat: De illa inquam, luculentiùs disserere & definere, quàm in Apologia nostra, apud me constitutum est ut stipulationi à me sponte contractæ, sub finem ejusdem Apologiæ, aliqua ex parte satisfaciam.

Materia auri & argenti proxima, sive semen auri, est argentum vivum.

Causa efficiens est argyrogonia & chrysogonia.

Ignis causa adjuvãs, externè.

Materia à natura inchoata & imperfecta reliqua, artificis manum requirit, ut perficiatur.

Hoc autem eo lubentiùs aggredior, quòd videam plerosque labores multos atq; infinitos, non sine magnis sumptibus impendere, experiendo quæ passim & ut plurimum sine ratione, scriptis tradita sunt ab his qui artem hanc profitentur, & tandem ex tantis laboribus nihil aliud quam versuram facere. Quorum omniũ me miseret, eosque à via aberrantes, in rectam revocare officiosum esse putavi. Ex tantis enim laboribus nullos laboriores & faciliores, & minorum sumptuum demonstrabo, quàm qui in quærenda vestigandaque argyrogonia aut chrysogonia (quam nunc lapidẽ philosophorum,

Chrysogoniæ & Argyrogoniæ investigatio,

Digitized by Google

rum, aut salem argentificum aut aurificum appello) à viris bona fide impensi sunt, aut impendentur. Quocirca, ut in Apologia diximus, in hujusce salis artifici investigatione, cæteris omnibus explosis, Chrysopœję studiosos omnem operam collocare oportet.

faciles labores, & parvos sumptus requirit.

Sed ne frustrà in ipsius investigandi & perficiendi ratione laborare videamur, propiùs quærendum est cur salem aurificum nominemus, cur etiam hac via aurifica præditus, argentum vivum vulgare, aut quod metallis ineft, in verissimum aurum perficiat. Hæc igitur est ratio & causa. In omni corpore misto, quatenus sola mistionis ratio habetur, plures & variæ substantiæ, artis ministerio, proliciuntur, quæ generaliter in duas secantur, scilicet in humidam, & siccam, quòd ex aqua & terra earum materia potissimùm constet, quamvis ignis & aeris substantiis etiam constent: sed humida substantia veluti aqua in vaporem aut exhalationem, igne agente, rarescit, & elevatur: sicca verò substantia velut terra substitit & fixa est. Rursus utraque substantia bifariam distribuitur. Quæ enim humida est, altera est aquea, aquæ qualitates referens, scilicet frigiditatis & humiditatis: altera aerea seu oleaginea, aeris qualitates referens, scilicet humiditatis & caloris: quin & utraque tenuitate & crassitie distinguitur: quæ enim plus terræ obtinet, crassior est, quæ minus, tenuior: non enim pura est aquea substantia, sed etiam aliorum elementorum, scilicet aeris, & ignis substantiâ constat. Sicca etiam in puram & tenuem & impuram & crassam secernitur. Pura enim & subtilis salis naturam & nomen obtinet, partim terræ qualitatem, scilicet siccitatem, partim ignis, scilicet caliditatem referens. Impura verò & crassa est veluti reliquarum substantiarum fæx, quæ calore igneo excelente in vitrum mutatur. Has omnes substantias varias reipsa facillimè secerni conspicimus è corporibus debilioris mistionis, quæque heterogeneis constant partibus, ut lignis, ægerrimè verò è corporibus uniformis mistionis, quæque similaribus constant partibus. Quum enim exuruntur, exsudat humor quidam alimentarius, qui aqueus est & tenuis: abolitâ flammâ, in carbone continetur partim aquea, partim oleaginosa substantia, sed utraque crassior: secretis his substantiis, reliquus est cinis, ex quo per lixivium educitur & percolatur sal: calore enim agente, aqua lixivii in vaporem abit, & quod in vasis subsidet retreum, gustu salsuginosum esse deprehenditur. Educto autem sale, qui superest cinis, ille est, qui in vitrum liquatur, calore igneo agente. Hunc cinerem, per trans-

Cur lapis Philosophicus sal aurificus appellatur

Ex corporibus mistis plures substantiæ arte proliciuntur.

Corpus mistum ex humido & sicco constat.

Humidum duplex, aquosum & oleagineum

Siccum duplex, purum, ut sal: impurum, ut fæx.

Corpora heterogenea & debilioris mistionis facilè in varias secparantur substantias.

Digitized by Google

Terra mortua.

lationem, terram mortuam & craſſam appellant, quòd nullis prædicta ſit facultatibus. Reliquas verò ſpirituoſas, tenuiſſimæ eſſentiæ, & veluti vivas, quod admirabiles agendi facultates obtineant. At verò harum omnium efficaciſſima eſt ſalis ſubſtantia, ſeu agendi facultatem ſpectemus: eſt enim ſal igneæ naturæ, ob calorem præſertim, ut qui igne diuturno & vehementi proliciatur: ſeu patiendi poteſtatem conſideremus, eſt enim terreæ naturæ quæ vi ignis non ſuperatur: ſeu tenuitatem ſubſtantiæ ejuſdem ſalis intueamur, quod à fæce terrea impura & craſſa vindicatus ſit: idcirco penetrat & ſubit partes ſolidas. Hæc igitur eſt cauſa propter quam ſolo ſale aurifico egeamus. Quippe quòd in illius ſubſtantia inſita ſit vis & facultas ignea, quæ arg. vivi indefinitam humiditatem coërcet, & temperat, terrea item & fixa, quæ eandē ſi fit, inſpiſſat & figit; metalla quoq; reliqua in aurum perficit: tandem verò eadem aureo intrinſeco calore fixo tingit: ſal enim eſt terra puriſſima, & corporum omnium miſtorum color eſt ex terreo puriſſimo, ſubtiliter miſto & unito, hinc appellata eſt hæc ars Alchimia: ἀλς enim Græca voce ſal eſt, & χημία fuſio: quaſi finis hujuſce artis non ſit alius, quàm docere qua via & ratione ſal aurificus fuſilis conficiatur: Quod Chryſippus Fanianus aſſecutus videtur. Experimento autem didicerunt eruditi artis authores, magnam vim ſali ineſſe.

Salis ſubſtantia omnium efficaciſſima.

Sal tenuis eſt ſubſtantiæ. Penetrat partes ſolidas.

Aqua enim aeris quæ diſtillatione à ſale petræ & calchanto arte proliciuntur (quæ nihil aliud eſt quàm ſubtilitas eorundē) arg. vivum concoquit, & in colorem ſubcroceum, calore agente fidit, quem præcipitatum vocant: at non figit perpetuò, quòd aqua fixa non ſit: ſed pulvis ſeu ſal noſter aurificus, quum omnem vim ignis tolleret, nec minùs, imò valentius quàm aurum eidem reſiſtat, perpetua fixione figit arg. vivum, ut in poſterum ab ignis vi tutum ſit, nec rareſcat, nec in vaporem habeat: nec mirum eſt tantam vim huic ſali ineſſe, quippe quod ab ignava, imbecilla atque humida natura, nec nō & craſſa, terrea atque impura vindicatus, in ſpirituoſam & igneam naturam nobiliatus ſit: & quum in eo dominium ignis habeat, celerrimè penetret, & arg vivi partes intus ſubeat, & in impuris metallis effectus ignis producat, qui ſunt, purgare, heterogeneas partes excernere, humidum interminatum definire, & ad æqualitatem reducere, atque iis de cauſis reliqua metalla in aurum perficere: hinc magnus apud Medicos uſus eſt ſalium, quos propterea in tanto ſimplicium variorum acervo, in remediorum compoſitionibus, iis uti quis non ſcit? Quid? nonne qui ſacris his initiantur, no-

Arg. vivi præcipitatum ſal aurificus figit argentum vivum.

Natura ſalis aurifici eſt ſpirituoſa & ignea. Effectus ignis.

Digitized by Google

runt vi salium ex ære & ferro arte prolicitorum argentum purgare, & indefinitum illius humidum definire, & in aurum verissimum perficere? Conficitur enim malagma ex auro & argento, cum emendato argento vivo, & exprimitur in corio pars argenti vivi, quę perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocollâ additâ, obvolvitur testaceo in vase hinc primum in imbecillo calore, deinde paulatim acto concoquitur, & tandem vehementiori igne liquatur: quod imo vasis testacei subsidet, regulum appellant, & est massa quædam solida, quæ regio, sic cet ca mertis, examini exposita purgatur, & quod superest totum est aurum: sic argentum mutatur & perficitur in aurum. Nec alibunde hujusce perfectionis causa proficiscitur, quam à qualitate salium æris & ferri, quanquâ etiam aurum & argentum vivum adjuvent: sed nihili æstimandi sunt hi sales, si cum sale nostro aurifico comparentur, de cujus vi & facultate plura paulò pòst. Sal ex ære & ferro ex ductum, argentum in aurum mutat. P. axis.

Nunc igitur salis hujus aurifici, vel lapidis aurifici, vel lapidis philosophici rationem aggrediemur. Natura enim sola, nisi arte adjuta eo potiri nobis denegavit. Equidem à perito artis, qui coram eo oceret, solidiùs demonstrari, quàm rationibus confirmari posset: hæc enim ars ex iis est, quæ non nisi oculorum & cæterorum sensuum testimonio fidem faciunt, quum effectus salis aurifici reipsa demonstrantur. Verùm cùm pauci sint qui artis præceptiones didicerint, paucio-res qui eam scriptis verè & apertè tradiderint, pauciissimi aut nulli qui reipsa demonstrare velint: aliunde præceptores accersendi sunt, qui non solùm artis præceptiones edoceant, sed & de omnibus quæ à plerisque scriptis tradita sunt, verè discernere & dijudicare demonstrent. Præceptor est Natura, in cuius vis, operumque illius contemplatione incumbentes, nusquam à recta via aberrabimus, præsertim in investigatione & perfectione salis nostri aurifici: sed ipsa natura manum artificis exposcit, quæ ei subministret materiam, ipsa autem agat. Primùm igitur in Naturæ opera incumbemus, si causas, ordinem & modum solius naturæ in corporum nostrorum procreatione generaliter contemplati fuerimus. Deinde in quibus naturam imitari possimus, in quibus verò non, dixerimus: hinc quæ sint artis partes, postremò methodum & modum agendi apertè declarabimus: hæc sunt quæ ordine tractanda proponi. Natura nisi arte juvetur, non potest lapidem præstare. Natura hujus artis præceptor. Ordo & rerum ordinandarum

De causis naturalibus solis ortus aut interitus corporum naturalium, & cæterarum mutationum eorundem, pauca dicam, De causis rerum naturalium.

Digitized by Google

Materia & causa efficiens in arte potissimum desiderantur

cam, quandoquidem hęc è physicis fontibus hauriendæ sunt, & quædam in Apologia nostra attigimus. Id solum repetam. Materiam ex qua aliquid fit, & causam efficientem, à qua fit, potissimum desiderari: illam pati, ut formam suscipiat: hanc agere, & formam eidem insculpere, tanquam sculptorem lapidi, & sigillum ceræ figuram. Diutiùs igitur in causarum naturalium cognitione non immorabimur: sed propiùs ordinem & modum agendi naturæ contemplabimur: Hæc enim operi nostro plurimùm inserviunt

Ordo & modus agendi naturæ. Vnivoca & æquivoca. Cœlum & astra ut semen producant.

Intuentes igitur acutissimè ordinem naturæ, quem servat in tota hac rerum diversitate, quas procreat, videmus primùm ipsam univocis generationibus, ex aliquo corrupto semen gignere, in æquivocis autem corpus, quod seminis vicem gerit, postremò utrumque perficere: Atq; hic est ordo Naturæ inviolabilis. Plantæ enim pleræque & perfecta animalia, semen prius proferunt, quod deinde perficiùt. Cœlum & astra compositum aliquod corpus corrumpunt & putrefaciunt: & ex putrefactione producitur corpus quoddam humidũ, quod est veluti seminarium, cui ineſt proportio quædam cœlestis caloris, quo idem ipsum perficitur: sed & metallorum & mineralium, & omnium quæ in venis terræ gignuntur, materia proxima ex corruptione alterius præcedentis gignitur, quæ postea à causa efficiente perficitur.

Differentia generationis & corruptionis, à perfectione.

Sunt tamen longè diversi ortus & interitus, seu generationis & corruptionis species, à perfectionis specie, quod maximè animadvertendum, quod q; totum huius operis arcanũ detegit. In omni generatione, cui comes est perpetua & individua corruptio, corpus ex quo semen producitur, non totum mutatur in semen, sed portio purior Plantæ & animalis ex alimentis semina sua proferunt: semen enim omne excrementum est utile alimenti: sic corpus ex cuius corruptione animalia gignuntur, non totum in seminarium animalitũ mutatur, sed portio quædam & quum ignis è ligno generatur, tota ligni substantia in ignem non vertitur, sed aerea tantum portio: aquea autem substantia evanescit, & terrea subsidet, ut cinis. Præterea est generatio substantiæ, quæ prius non erat, sive a non ente ad ens. In corruptione corporis misti fit resolutio substantiarum ad primam materiam, id est, ad elementa ex quibus mistum concretum erat: at in generatione fit eorundem secretorum mistio: At quum semen, aut quod vicem seminis gerit, perficitur, nihil ex quantitate seminis decrevit; imò plerumque augetur. Ovum enim quum excluditur, fracto putamine, nihil relinquit in cortice, sed to-

Semen quid.

Generatio est à non ente ad ens.

Solutio ad primã materiam.

tum

tum mutatum reperitur in pullum, semina animalium quum perficiuntur, nihil eorum substantiæ deperit, imò augentur. Seminis substantia quum perficitur, eadem est, quæ priùs erat, nec fit mutatio non Entis ad Ens. In perfectione nulla fit resolutio aut secretio substantiarum, sed omnes persistunt sine interrimento, licèt mutentur, ut in ovo, quum ex eo fit pullus: In summa generatio & corruptio & perfectio, ad diversos fines diriguntur.

In perfectione quid fiat, quid verò non.

Sciomultos adversus sententiam hanc insurrecturos, negabunt enim semen perfici, sed corrumpi, & ex corrupto semine generari animal. Quum enim generatur animal, prius non erat, & quod fuerat prius semen corrumpitur, & jam non est. Hinc celeberrima illa quæstio agitata est, An in semine sit anima canis, quæ illius est forma, sitne actu, an potestate tantùm, & an eadem animalis sit seminis forma, & alia eius qui ex eo semine gignitur, scilicet canis, an verò in utroque eadem anima aut forma sit. Fernelius Ambianensis ille summus philosophus & medicus, sub persona Eudoxi, adversus Brutum disputans, libro priore de abditis rerum causis, multis rationibus & argumentis contendit, in materia neminimum quidem formæ præextitisse, sed ubi ad summam præparationem ventum fuerit, statim & momento formam extrinsecus accedere, veluti quadam inevitabili necessitate. Hanc opinionem Julius Scaliger subtilissimus philosophus, ambitiosam nimis arguit, & evidentissimis rationibus, atque ex authoritate Aristotelis Animam aut formam canis esse actu in semine canino confirmare videtur, & semen caninum esse canem imperfectum, perfici autem semen ab anima, seu forma canis, quæ est præcipua canis substantiæ pars veluti causa efficiente.

Objectiones.

Fernelii sententia.

Iul. Scaligeri sententia.

Hanc canis formam seu animam sensibus functiones non percipi, sed ratione per intellectum: sic & in ovo avis formam esse actu, sed ovum avem esse imperfectam, nec corrumpi ovum, dum gallina ovis incumbat, sed perfici: sic in cæteris seminibus. Quod si mihi in tam pugnantibus celeberrimorum virorum sententiis, meam interponere licet, existimarem dicendum, formam actu priori aut posteriori cõsiderandam esse.

Forma quomodo percipiatur. Authoris sententia. Forma considerãda.

Prior formam ipsam constituit, actus enim forma est, quæ inchoata aut imperfecta dici non potest, quippe quòd substãtiæ magis aut minus non recipiant, ut in physicis confirmatur.

Digitized by Google

Forma quomodo fit in semine.

tur Posterior verò actus formæ actiones & functiones exercet. Catulus nondum generat, canis tamé est actu: at quum ætate perfectiori fuerit, semen generabit, sic in semine formine formam esse actu priori, posteriori minimè, dicendum erit. Sed tum demùm quum perfectum fuerit semen posteriorem adjici neque propterea formam esse imperfectam, sed semen aut compositum. Quod autem objicitur, quum canis ex semine gignitur, generationem esse, non enim antè erat canis, & semen desinere esse semen, quum antea fuisset. sic diluendum est: substantiam canis non generari, sed accidēs, seu actum substantiæ canis posteriorem quæ non sit vera generatio. Actus enim ille posterior proprietas & accidens est, quod nondum erat in semine priusquam canis esset, ted substantia dici non potest, quod substantiæ accidat, neque per se subsistere possit: Sic quum canis crescit, formam aut materiam canis non crescere, sed canem integrum. Magni profectò momenti hæc est quæstio, etiam in proposito negotio salis nostri aurifici, uti mox subjungemus. Nam tametsi ex numero generationum æquivocarum sit, nihilominus idem quod in univocis judicandum est. Attamen in unum omnes

Anima hominis ut ei infundatur.

consentiunt & conspirant Animam rationalem hominis antea in semine actu non fuisse, sed a Deo creatam, & extrinsecus fœtui infundi, & immortalem esse: quæ sententia verissima est, & extra omnem controversiam. Idcirco Scaliger

Tres Generationum ordines.

tres generationum ordines statuit: unam univocam, cuius parentes sunt causæ efficientes, sibique similes producunt: Aliam æquivocam, cuius parens est cœlum & astra, nec sibi similia producant, & animam rationalem hominis, cuius solus Deus creator est, quæ quum infunditur, cæteris animabus, quæ erant in semine, videlicet vegetabili & sensitiva abolitis, unica superstit, idque ex Theologorum sententia. Hæc

Perfectionis definitio. Distinctio.

perfectio definiri potest, ut sit Ejus quod jam est in rerum natura & actu priori, ad posteriorem actum promotio, ut quum ex semine canino fit canis. Perfectio autem omnis dicitur aut simpliciter aut comparatè. Itaque semen simpliciter dictum, perfectum est, comparatè verò imperfectum. Rursus comparata perfectio est, vel substantiarum ad invicem, vel earum ad accidentia, vel accidentium ad accidentia, ut in simplicibus corporibus, ignis substantia perfectior est substantiâ aeris, quod in igne sit plus actionis: sic & aer aqua & aqua est terrâ perfectior. In mixtis corporibus homo est perfectior bruto, brutum verò plantâ est perfectius, planta inanimis corporibus perfectior: sed & omnis substantia acci-

dente

Digitized by Google

dente perfectior est, & accidentia alia aliis perfectiora: Calor frigore perfectior est, frigus humido, humidum autem sicco perfectius. Finis autem perfectionis & scopus alius est ut perfectam agendi facultatem acquiras, quæ priùs illi non inerat, ut animal quum potest, semen generat: Alius, ut perfecta patiendi facultate potiatur, ut vir perfectæ ætatis perferendis laboribus potentior est infante: sed hæc patiendi potentia inanimis corporibus magis propriè convenit, quàm animatis: hæc enim agendi potiùs quàm patiendi, illa patiendi potiùs quàm agendi munere funguntur, & definiuntur. Finis perfectionis.

Gradus etiam sunt perfectionis: vir enim ætate perfecta generat: at nec infans, nec senio jam confectus: neque tamen hosce perfectionis gradus in forma constituimus: non enim anima infantis per se plus minusve agit animâ viri: sed per actum posteriorem, qui est proprietas & accidens, acutiùs aut hebetiùs agit. Hæc omnia maximè animadvertenda sunt. Gradus perfectionis.

Modus verò perfectionis orti jam à natura seminis, concoctione explicatur: Est enim concoctio, authore Aristotele, perfectio à naturali calore, ex oppositis patibilibus: patibiles autem qualitates sunt subjecta cuique rei materia ut semen. Haiusce concoctionis tres sunt species: Pepansis sive maturatio, quæ est humoris in humido semine existentis & indefiniti, à calore naturali concoctio facta. Epsesis, seu Elixatio, quæ est humoris interminati, qui est in humido semine, ab humido calore concoctio. Modus perfectionis.

Optesis, seu assatio, quæ est eiusdem humoris interminati à calore sicco concoctio. Hæ omnes concoctiones tam à natura, quàm arte fiunt: sed pepansis magis est à natura, reliquæ ab arte: propriè autem metaphoricè, seu per translationem, dicuntur: qui plura his desiderabit, Aristotelem consulat, libro Meteorologicorum quarto. Modus autem hic agendi, perficiendi & concoquendi plantarum & animalium semina, soli naturæ cognitus est. Illius enim naturæ seu animæ instrumentum calor est naturalis qui elemento stellarū, proportione respondet, quem ars imitari non potest: Aliter autem se res habent in inanimis corporibus, quæ solam mistionis rationem habent, ut in semine salis nostri aurifici, & metallis perficiendis, ut in Apologia demonstravimus, & posthac magis erit, Deo juvante, perspicuum. Concoctionis tres species. Modus concoquendi naturalis.

His ita explicatis in operibus quæ sola natura ex sese, nullius artis ope, profert: deinceps quærendum est an eorū omnium habenda sit ratio, tam in salis nostri aurifici, quàm auri ro-

ri procreatione, quæ non à sola natura fit, sed arte adjutrice eidem subministrante. Tum in quibus naturam ars imitatur, in quibus verò non. In his igitur Ars Naturæ sequitur vestigia. Sicut Natura sine materia aut subjecto nihil agit, sic nec ars.

Ars in quibus naturæ imitatrix.

Materia.

In omni enim opere, tam naturæ quàm artis, primùm Materia quæritur. Hæc autem Materia, aut est remota, aut est proxima, quæ semen est, aut quod obtinet vicem seminis, seu eius locum: sed remotum ad proximam reduci oportet, quod perinde est, ac si dixerim, ex ordine naturæ semen prius generandum esse. sic & ars non materiam quamlibet, sed proximam quærit, id est, semen tam salis aurifici, seu lapidis Philosophici, quàm auri perficiendi: nec semen sufficit, sed causa efficiente opus est, quæ vel formam materiæ insculpat, id est, semen generet, in quo est forma, vel ipsum eadem perficiat: Sic semine salis aurifici, vel auri quæsito, ars investigat causam efficientem naturalem propriam, quæ ipsum perficiat: finis naturæ est forma, vel orti seminis perfectio, sic & finis artis. Modus naturæ in perficiendo semine est Pepansis, Epsesis & Optesis: modus artis est species Ephesis & Optesis.

Ars naturæ in quibus nō fit imitatrix.

At in his Ars Naturam imitari non potest: Natura enim aurum productura, materiam propriam in mineris profert, quæ est auri semen, quod est ex Aristotelis opinione, vapor mixtus terreo subtili. Vapor hic, aut si quid aliud, (non enim inter se consentiunt de materia) aut subjectum aut semen non est, nec esse potest, ut ex eo aurum producat, sed aliud habet semen ex naturæ sinu depromptum. Natura generat semen, deinde ipsum perficit. Ars nec generare nec perficere potest, sed juvare ut perficiatur. Natura enim causa est efficiens præcipua, ars tantùm adjutrix. Naturæ in perficiendis metallis causa efficiens, ex Aristotelis decreto, est frigidum & siccum. Artis causa efficiens est calor. Natura nusquam sola salem aurificum produxit, nec producere potuit, quod igneo calore non utatur. Ars naturam adjuvat, ut à causa efficiente naturali sal aurificus producatur.

Natura longo temporis spatio aurum generat in mineris, at reliqua metalla & argentum vivum, quæ sunt auri semen, natura, aut quod ex re naturali ortum habet, scilicet sal aurificus fusilis, perficit in momento per projectionem, igne adjuvante, qui & naturalis est: sed Artis auxilio in conficiendo sale illo aurifico opus fuit.

Artis partes quæ.

Artis igitur partes sunt semen investigare, tam sali nostro auri-

aurifico, seu lapidi philosophico, quàm auro perficiendo proprium. At utrumque naturæ liberalitas nobis ultrò obtulit, & habemus in manibus. Aurum enim & argentum vivum suum, ut mox subjiciam, sunt semen salis aurifici: & argentum vivum & metalla reliqua sunt semen auri: At illa salis aurifici & auri semina natura imperfecta reliquit, nec ultrà progressa est, sed ars eandem adjuvat naturam, ut perficiantur. Nec minori liberalitate natura, sed veluti prodiga, causam efficientem donavit, quàm semina: Hæc enim causa efficiens est ignis & calor externus, certa tamen proportione & determinatis gradibus caloris in progressum operis administrandus. In omnibus enim corporibus minimis, quæ sola mistione perficiuntur, causa generalis efficiens est ignis: Atque hic ignis naturalis est, neque longiùs investigandus, sed eum, ut semina, etiam in manibus habemus. De naturæ igitur liberalitate, quæ semen & causam efficientem protulit, nobis non erit conquerendum, sed de turpi nostra ignoratione, si idem semen perficere ignoraverimus. Sed quemadmodum perfectionis, seu actus posterioris, qui à sola est natura, in semine jam orto, finis & scopus est varius, sic in semine nostro salis aurifici, aut semine auri perficiendo, finis est diversus. Finis enim seminis in salem aurificum perficiendi est, ut agendi facultatem ei comparemus. Aurum, quod est pars ejusdem seminis, est imperfectum, nec agit in argentum vivum aut metalla, nec ea perficit, sed ita demum quum in salem aurificum perfectum erit. Finis autem argenti vivi & reliquorum metallorum perficiendorum in aurum est, ut patiendi potestate potiantur. Ipsa enim sine sale aurifico in aurum perficiente, ab igne corrumperentur, & partim in fumũ, partim in fæcem abirent. Modus autem in genere, quo hæc semina perficiuntur, sunt scilicet Epsesis & Optesis, quæ non propriè, sed per metaphoram & translationem, ut dixi, appellantur.

Semen lapidis & auri quodnam.

Naturæ liberalitas

Finis perfectionis varius est.

Humidum enim horum seminum indefinitum & interminatum concoctione, partim à calore humido, partim à calore sicco deficiunt, & posteriorem actum sibi arte adjutrice comparant. Longè autem plus artis est in perficiendo semine salis aurifici, quam in perficiendis metallis aut argento vivo in aurum. Hæc enim sola projectione ejusdem salis aurifici, statim igne agente in aurum purissimum perficiuntur. Argentum enim vivum metallorum purgatur, & impura fæx ab eo secernitur, & ejusdem argenti vivi metallorum, nec non argenti vivi vulgaris humidum interminatum & indefi-

Sola projectione metalla per lapidẽ igne juvãte perficiũ

nitum concoquitur & terminatur, & sic transit in aurum.

At semen salis nostri aurifici, longiori labore & temporis spatio, ut perficiatur, indiget. De modo agendi uberiùs pausò pòst Deo benedicente, dicam, quum praxim integram patefaciam. Sed cur aurum sit semen salis nostri aurifici, at non solum, sed pars eius, & cur ei admisceatur argentum vivum, nunc etiam disputandum est.

Auro cur ☿ jungatur in opere.

Sanè aurum præcipuam esse seminis partē necesse est, cùm probaverimus finem alterum Chrysopœiæ esse auri in salem mutationem, quod & omnium, qui veriùs & seriò in eadem versati sunt, authoritas suadet, ratio confirmat. Solum autē aurum non esse seminis nostri materiam, vel ex eo constat,

Omnis ortus ab humido initiatur, & in ficcq finitur.

quòd solum nec corrumpi, nec magis perfici ulla arte possit: tum verò quòd omnis ortus ab humido sumat exordium, & in siccum desinat: ut videmus omnia animalium semina humida primùm esse, deinde sicca, sic & de fructibus evenire ipsa experientia docet. Aurum autem quum actu sit siccum, & perfectionem maiorem in natura auri assequi non possit, judicaverunt antecessores, & rectè quidem, aurum *in* humidum priùs solvi oportere, quod deinde ab agente pati possit ut perficiatur. Nam tametsi auri materia simpliciter perfecta sit, tamen est imperfecta, comparata materiæ ejusdem in humidum mutatæ, hac enim solutione fit dilatio subtilitatis & tenuitatis substantiæ, & intentio qualitatum agentium. Itaque aurum in natura nondum est pars seminis aurifici nostri, sed postquam in humidam substantiam mutatum est: sed neque hæc auri substantia soluta tota est seminis materia, ut dixi, sed pars tantùm, seu quod in humidum mutari, nec mutatum perfici possit, sine alterius humidi mistione: non secus ac granum frumenti in terra satum, nec germen humidum edere, nec seipsum perficere & propagare potest, sine honoris circumambientis mistione: Humidum igitur quod aurum in humidam substantiam solvit, est altera pars substantialis seminis nostri aurifici, & utrunque mistum est ipsum semen, quod sola indiget concoctione, ut perficiatur. Sed ut huiusce artis professores unanimi consentione auri substantiam in humidum solutam, alteram ex seminis partem, inter se cōsentiunt: ita ex adverso, in altera eiusdē seminis parte, quænā illa sit, quæ auri solvendi facultatem habeat, maximè inter se discrepant. Quidam aquas esse ex mineralibus arte destillatas, alii ex animalibus, alii ex vegetabilibus, alii ex iis omnibus mixtis prolicitas professi sunt. Et videntur passim plurima à Raymundo Lullio scripta nihil aliud dicere, si modò

Aurum in natura sua nondum pars seminis aurifici.

Diversæ Philosophorum sententiæ.

horum

horum author sit Lullius, aut potius illi adscribantur, sed illis & cæteris huiusce opinionis adstipulari minimè possunt. Humidum enim quod solvit, aurum, ab argenti vivi fluxilis natura corrumpi & mutari non oportet, nec madefacit, nec alii corpori adhæret, neque miscetur, nec unitur, & figitur tandem vera unione & fixione, præterquam auro, & unà cũ auro in salem aurificum perficitur. At aquæ illæ acres distillatæ argenti vivi fluxilis naturam exuerunt, madefaciunt quod tangunt, ut aqua & oleum, nec adhærent aut miscentur vel à mistione, nec ulla arte figuntur cum auro, aut in salem aurificum cum auro perficiuntur, imò in examine secernuntur, exuruntur, atque in fumum abeunt. Rectiùs igitur judicârunt, qui argentum vivum fluxile alteram esse seminis philosophici partem professi sunt, quod verè solvit aurum in argentum vivum, eique unitur, atque in salem aurificum unà cum eo perficitur: quippe quod unius sint naturæ: Igne enim aurum fusum, videtur esse argentum vivum fluxile, hoc verò ab igne semotum, aurum colliquatum, verùm & hi qui argentum vivum alteram seminis partem esse asserunt, & auri solvendi facultatem habere, & cum eo uniri pronunciant, erjam inter se dissentire videntur, quodnam sit illud argentum vivum, an vulgare, an quod ex metallis arte prolicitum, & à quo potissimùm, & an ex plumbo, an ex stanno, an ex bismutho, (stannum glaciale appellant,) an ex stibio, aut reliquorum quopiam. Qui enim argentum vivum vulgare partem esse seminis nostri negant, frigidiorem qualitatem esse, propter quam solvendi auri facultatem non habeat, asserunt, humiditatem autem nimis indefinitam, volatilem & spiritualem, propter quam figi cum eo non possit.

Opiniones ☿ do

☿ Vulgi defensum.

Argento autem vivo arte ex cæteris prolicito majorem à natura digestionem inesse.

Qui autem nullum alium liquorem auro solvendo efficaciorem, quàm argentum vivum asserunt, hac ratione movetur, Quòd aurum Epsesi seu elixatione solvi oporteat, non crus ac carnes aquâ elixari: arg. autem vivum aquæ comparari, quippe quòd humoris, qui solutionis sit causa efficiens, multam habeat quantitatem. Hac enim de causâ à siccis mineralibus per sublimationem alterari non oportere: hanc opinionem mordicus tuetur Aernardus Trevienſis, in Epistola ad Thomam de Bononia, Medicum Regis Caroli octavi missâ. Nec desunt etiam aliis authoritates doctissimorum philosophorum, verùm in discutiendis diversis hisce & pugnantibus inter se opinionibus, diutiùs immorari non

Cur ☿ non sublimandum à mineralibus.

est consilium. Hæc omnia unius generis & speciei sunt, solis accidentibus inter se discrepantia. Sed ut certò demonstretur quinam solvendo auro liquor efficacior erit, inspiciendæ sunt causæ concretionis auri: contrariæ enim solutionis ejusdem sunt causæ. Atqui ex Aristotelis doctrina didicimus, Concretionis causam partim esse siccitatem terræ, quæ humido auri inest, ipsumque constringit, partim verò frigus & siccum externum, quæ vapores, (qui sunt proxima metallorum materia) intra saxa densant & cogunt: Ergo humidum internum, & humidum & calidum externum, causæ effectrices erunt solutionis auri in humidam substantiam. Humidum autem hoc externum eiusdem naturæ oportet esse cum humido auri, quale est humidum argenti vivi, ut utrumque quantitate superans, siccum auri solvere possit. At quò minus erit frigidæ qualitatis, humidum hoc argenti vivi, eò promptiùs solvet aurum. Idcirco improbare nolim, inionem eorum, qui è plumbo, stanno, bismutho, aut stibio solent argentum vivum prolicere, minùs enim argento vivo vulgari frigidum est, & paulò magis digestum ac definitum est: Et audio multos iis uti ad solutionem auri, & ex utroq; mixto, tanquam vero semine opus perficisse: sed nec improbandus sum, si dixero argentum vivum vulgare alteram esse seminis partem, si modò portiunculæ auri mistum & verè unitum priùs fuerit, tunc enim appellatur, per translationem, argentum vivum animatum, non quòd animam habeat, est enim inanimum, sed quòd veluti anima calidum redit animal, quamdiu est in corpore, sic aurum argenti vivi frigiditatem arcet & temperat, quum eidem verè mistum est. Lapidis enim Philosophici, seu salis aurifici (qui nihil aliud est quàm aurum longè magis auro naturali decoctum) minima portio infinitas argenti vivi partes nimia à frigiditate vindicat, & temperat. Huic argento vivo animato insistendum potiùs est, quàm ei quod ex metallis arte prolicitur: hoc enim non nisi magno artis ingenio, multisque laboribus & sumptibus à metallis educitur. At ingentem argenti vivi vulgaris copiam habemus, & facilè purgari & auro misceri, eique uniri potest, ut mox dicam. Igitur ut quæstioni huic finis imponatur. Argentum vivum è plumbo vel stanno, vel stibio arte prolicitum, vel vulgare præparatum & animatum, (liceat nunc & posthac vocabulis artis uti, ut omnia significantiùs dicantur) est altera pars seminis salis nostri aurifici, & utrumque mistum verum est semen ejusdem, sed imperfectum. Supereſt ut utriusque seminis imperfecti perficiendi metho-

Concretionis auri causæ.

Solutionis auri causæ.

Argentum vivum animatum.

Sal aurificus quid.

Altera pars aurifici seminis.

methodum seu praxim dilucidè & compendiosè explicem, quæ huic arti est propria, & quam huiusce Epistolæ titulus præ se fert. Verùm utrumque semen seorsim præparandum est, & hinc mi scendum, priusquam utrunque mistum perficienti causæ, scilicet calori externo, subjiciatur. Præparatio hæc, est dispositio & habilitas quædam ad susciendos perfectionis gradus, sive utriusque formæ interitum, ut heterogenea secernantur, & purgetur utrunque semen: non secus ac periti agricolæ semina in terram injecturi, ea priùs purgare & deligere solent.

Porro hæc semina huiusce artis antecessores, barbaro vocabulo appellárunt *Rebis*, ut in Apologia jam dixi. Aurum ut Rebis. semen masculinum, calidius & siccius, argentum vivum, ut fœmininum frigidius & humidum magis. Illud ut sulphur, hoc eodem nomine appellárunt, ex quorum complexu perficitur lapis philosophicus, seu sal noster aurificus. Primùm de seminis fœminini præparatione, deque eiusdem animatione dicam; nec verebor in re tam seria, paululùm à Latino usu loquendi recedere, ut omnia significantiùs ac facilius comprehendantur.

Praxis operandi.

Purga argentum vivum vulgare, terendo in mortario cum sale & aceto distillato, dum in minimas partes dividatur, hinc ablue: Purgationem & ablutionem toties repete, dum cyaneum aut cœlestinum colorem contraxerit, quod perfectæ purgationis est signum. Animatur autem hac methodo hoc argentum vivum. Fac malagma ex purissimo auro, in tenuissima fragmenta scisso, & argento vivo purgato, ut solent efficere vasorum inauratores, scilicet ex una uncia auri & duodecim argenti vivi. Tere diutissimè malagma in mortario, superfusa pauca aceti distillati quantitate, & ablue, itaque reitera toties, dum colore etiam cyaneo & cœlestino malagma insignitū cōspexeris: hinc crassiori & dēsiori linteo malagma obvolutum exprime, ut totum transmeat, quod si quid non percolatum supersit, adde ei argenti vivi purgati sextuplam partem, & iterum tere atque ablue & exprime, ac identidem repete, dum totum effluxerit per lintei meatus. Hoc autem cò fit, ut aurum in minutissimas partes dividatur. Nondū tamē in tā minutissimas partes divisum erit, ut per corii vervecini meatus transpirare possit, ut transmeat argentum vivum, strictiores enim sunt: Et tamen necesse est ut

Purgatio. ☿

Animatio ☿ ☽

Causa malagmationis.

Digitized by Google

tandem totum malagma corium expressione perfluat, & aurum argento vivo verè misceatur & uniatur. Cùm ergo totũ malagma, ex duodecim argenti vivi, aut pluribus unciis & unica auri compositum fuerit, & linteo percolatum, include vase vitreo, figuram ovi habente, cuius tertiam partem malagma occupet, reliquæ partes vitri sint vacuæ, & vitro obturetur vasculum. Languido dein atque imbecillo & æquali calore coque & dissolve in fornace apta per quadraginta dies, intra quos nigredinem in superficie reperies supereminentem, quæ signum est perfectæ dissolutionis auri in argẽtum vivum. Aperi vas, & malagma corio obvolutum exprime, & si totum effluxerit, bene quidem: sin minùs, pende stateris quod effluxum non est, & si unciam, ut puto, pendeat, adjunge recentis argenti vivi præparati uncias novem.

Compositi solutio.

Repetitio solutionis

Tere & ablue, & rursus include urceolo vitreo, & vitro obserato, rursus concoque, ut prius, dum in superficie supereminentem videris nigredinem, quod brevi oritempore fiet: hinc vitreo vasculo aperto, corio obvolutum malagma, & expressum percoletur. Atque hæc opera identidem repetantur, dum totum malagma per corii meatus expressum effluxerit: sic aurum in perexiguas partes sectum erit; nondum tamen verè mistum & unitum utrumque est. Sæpiùs autem effluxum malagma terendum, abluendum, & per corium percolandum est, ut totum in vaporem faciliùs feratur. Ipsum igitur in vas vitreum obtortũ, & luto tenaci munitum, ad mediam usque partem distilla, lento calore primum, deinde aucto, tandem violento atque ignito, ut aurum unà cum argento vivo expiret, atque in vas recipiens dilabatur in argentum vivum fluxile. Maximam enim, tum materiæ, tum formæ similitudinem aurum & argentum vivum obtinent, & cùm in perexiguas partes, ut argentum vivum, rarefactum fuerit, ut uniatur quantitati argenti vivi, necesse est alterum ab altero non distrahi, sed igne agente unà sursum in vaporem ferri: Quòd si forsitan quodpiam auri vasis impo supereresset, eadem opera, quæ superius, repetenda sunt, addito novo argento vivo, eaque toties dum totum distillatum fuerit, nisi forsitan sordes aliquæ subsederint, quæ inutiles & abjiciendæ sunt. Hoc est verum semen fœmininum & animatum metaphoricè, quod solvendi auri potestatem habet: ipsum est pars altera seminis salis nostri aurifici. Hoc est argentum vivum, quod Suum appellavimus in Apologia

Malagmatis distillatio.

Cautela.

Semen fœmininum.

Digitized by Google

gia nostra, quippe quòd aurum verè mutatum sit in argentum vivum per argentum vivum vulgare.

Quod quidem argentum vivum auri, est oleum & vera tinctura occulta: Ipsum est quod Antiqui Azoth appellaverunt, scilicet argentum vivum à corpore auri extractum. Educitur autem eadem ratione qua carnes elixatione in jusculum solvuntur & mutantur. Ipsum est denique cuius beneficio diximus argentum vivum vulgare libentius coire cum calce auri, quàm aquam aquæ misceri. Idem argentum vivùm animatum augetur in infinitum, si auro rursus & novo argento vivo admisceatur, ea quam diximus, arte. Appellantur etiam Menstruum, & acetum acerrimum, quod efficit esse aurum merum spiritum. Semen autem masculinum seu altera eiusdem seminis salis nostri aurifici pars, est aurum in calcem tenuissimam redactum, quæ paratur hac methodo. Fiat malagma ex unica auri uncia, & duodecim argenti vivi præparati, ut superius à nobis demonstratum est, & eadem diligentia linteo crassiori percolatum, donec totum transmeet.

Azoth.

Menstruũ & acetum Philosophorum.

Semen masculũ.

Calx auri ut faciendа.

Hinc exprime in corio, & quod supererit non effluxum, est aurum cum arg. vivo, cuius figura erit ut globus, nihil enim per corii meatus ex auro effluet, sed totum erit in globo. Globum hunc in vitreum vas injice, & distilla lento igne argentum vivum, dum totum distillaverit: Effracto vase, tere aurum quod subsidet minutissimè, cum distillato arg. vivo, & rursus distilla, contritionem & distillationem toties reitera, dum aurum in perexiguas partes redactum sit: quas rursus tere, & per incerniculum setaceum, augustissimis foraminibꝰ contextum, cribra, & quod excretum non fuerit, rursus tere & cribra, eademque opera repete, dum totum excernatur in pulverem tenuissimum, quem vitreo vase luto munito include, & calcina moderato igne per triduum, hinc à vasculo eximе, & si pulverem tenuissimum, ut farinæ florem conspexeris, rectè quidem, sin minus, opus reitera, dum signũ hoc cõsecutus fueris. Hinc super hoc pulvere infunde aquâ vitę, quę tota ardeat, & distilla lento igne, distillatâ aquâ rursus infunde, & rursus distilla, idq; septies repete, sic veram calcem auri habebis, ut arg. vivo misceatur animato. Calcinatio hæc & in pulverem tenuissimũ reductio necessaria est, tum ut facilius arg vivum suum combibat, tum ab eadem coctione in pulverem impalpabilem promptiùs redigatur. Cùm enim huiusce artis scopus sit aurum in naturam salis mutare, necesse est, qua possumus arte, ipsum rarefacere & attenuare. Omnis

Calcinatio hæc huic arti est necessaria.

Scopus artis.

Digitized by Google

enim, (inquit Geber) verè calcinata ad naturam salis approximant: & quantò tenuius fuerit, ante conjunctionem cum semine fœminino, tantò faciliùs & celeriùs solvetur in argentum vivum, atque hinc coctione in pulverem faciliùs etjam, citiusque redigetur.

Præparata hæc semina primùm misceri oportet mathematicè & per contiguas partes, deinde post absolutam præparationem, naturaliter & per contiguas partes, vera unione: hæc enim lex est, & ordo omnium quæ tandem verè miscentur, ut primum se tangant partes, servatis formis prioribus integris in mistione, & deinde alterentur, postremò uniantur. Conjunctio hæc mathematica & prior sic fit. Calcem hanc auri conjicito in vas testaceum, quo Aurifabri aurum colliquare solent, & alio vasculo cooperi, ne carbones intus decidat, aut quidpiam aliud, & carbonibus accensis obrue undique, dum vasculum sit ignitum & vehementer excandescat, ne tamen calx auri liquescat. In aliud testaceum vas conjice octo uncias argenti vivi animati, & carbonibus vas circumseptum sit, & tamdiu excoque, dum argentum vivum expirare occeperit: statim in argentum vivum animatum conjice calcem auri incandescentem, & baculo agita, & move, dum tactu perceperis utrumque per exiguas partes permistum & amalgamatum. Hinc conjice hoc malagma in vasculum ligneum aqua refertum, abhinc malagma illud tore & rursus ablue, & exsicca, ut omnis humiditas evanescat, deinde exprime obvolutum in corio, qui supererit globus, est semen salis nostri aurifici futuri, ex masculino & fœminino mistum, cum justa utriusque proportione: de qua tamen plurimi dubitârunt, & de ea diversæ fuerunt sententiæ: sed natura duce nusquam aberratur.

Lex mistionum.

Conjunctionis mathematicæ praxis.

Quantum enim seminis animati necesse est, calx auri retinet, quod superfluum est, per corii meatus effluit.

Ponderis.

Globum hunc quatuor uncias, plus minúsve pendere conspicies. Itaque calcis aureæ unica est uncia, argenti vivi animati, tres, vel circiter: nec tamen si plures tribus unciis argenti vivi animati miscerentur, usque ad quinque, quicquam esset periculi, semen enim celerius solveretur, sed tardius concresceret & coagularetur. Præparata sic semina, & justa naturæ proportione mista priusquam perficienti causæ subjiciantur, loco proprio includenda sunt: Est enim locus necessarius qui perfectionem adjuvet: Semina animalium non nisi in matrice perficiuntur: Ova in cortice, fructus geniti in terra, hæc extra loca corrumpuntur. Locus igitur seminis nostri,

Locus.

Digitized by Google

nostri, ovum est vitreum, id est, vasculum ad ovi figuram cōflatum. In hoc collocandus est geminus globus, hac proportione, ut tertiam vasculi vitri partem globus occupet, reliquę partes sint vacuæ, quibus argenti vivi vapores, si qui forte cōascenderint, cōtineantur, ne disrumpatur vasculū: Verùm vasculi os vitro obstruendum est, non secus ac fœtus animaliū in utero, albumen & luteum ovi cortice includuntur, ne quicquā respiret: est enim in argenti vivi animati semine vapor & spiritus quidam tantæ tenuitatis & subtilitatis, ut etiāsi expiraverit, oculorum obtutum effugiat, estque altera, cum calore externo, perficiendi causa: quisi evolaverit, actum est de opere, non secus ac pertuso ovi cortice, perit fœtus pulli, nec cohiberi potest, illius fuga & evaporatio, luto aliquo ferreo, quantumvis denso, compacto & solido, sed solo vitro quod densissimum est, & meatibus caret: Existimarunt, autē plerique semen nostrum in salem aurificum perficiendum esse ea via & methodo, qua ex omnibus corporib. mistis igneo calore proliciunt sales, igne scilicet in varias substantias eadem corpora distrahendo, sicuti superiùs ex lignis, in cinerem versis, salem lixivio adduci diximus.

Vasis clausura.

Id circo ex variis corporibus aquas acres proliciunt, quarum vi solvunt aurum in liquorem, quem deinde distillatum rursus in dissolutum infundunt, deinde calore languido cogunt, & quod supereſt salem nostrum aurificum esse opinantur.

Infinita etiam alia corpora agunt, quæ omnia varia, inutilia & sophistica sunt, & plus opinionis quàm veritatis obtinent. Natura ubi primum semen produxit, in varias substantias non distrahit, sed perficit, nihilq; semini detrahit, sed totū perficit: Quod magis perspicuum est in ovo, quod semē est pulli, & pullus imperfectus: Sic naturæ opera imitando, ubi primum de semine salis nostri aurifici constiterit. quódnam & quale sit, in varias substantias secerni aut dividi non oportet, sed sola concoctione perfici, & totum in naturam salis salis mutari. Hic est totius Chrysopœiæ scopus in producenda efficiente causa, quæ argentum vivum & reliqua metalla imperfecta perficit in aurum, calore igneo adjuvante.

Opera sophistarum varia & vana.

Chrysopœiæ scopus.

Perficiendi autem salis hujusce nostri aurifici gradus sunt sex numero. Dissolutio, Coagulatio, seu incrassatio, fixio prior, fixio posterior, calcinatio, & inceratio. Dixi gradus esse plures.

Perficiendi lap. 6. gradus.

Cùm enim definiverim, perfectionem esse seminis jam orti promotionem ad posteriorem formæ actū: non statim per-

fectio illa consummatur, ut actus prior, seu forma, quæ quid sit præcipua substantiæ pars, gradus non suscipit, sed actus posterior gradus suscipit, ut qualitates. Sic fructus orti ex arbore, priusquam ad maturitatem pervenerint, gradus perfectionum suscipiunt. Medio enim tempore, perfectiores priori, & sic deinceps, dum ad extremam maturitatem perveneriut. Sic in semine nostro aurifico perficiendo necessariò judicandum est. Cùm autem calor externus sit causa efficiens perfectionis, & sex sint ejusdem gradus: quinque priores, quinq; etiam caloris gradibus progressum habent. Postremus est reiteratio horum quinque graduum. Semen autem dum perficitur, loco movendum non est, nec quicquam distrahendum, ut in operibus sophisticis fieri solet, sed solis quinque caloris gradibus committendum est.

Similis.

Calor externus.

Vas non movēdum in decoctione.

Gradus Operationum.

Dissolutio.

Primus gradus perfectionis.

Dissolutio igitur primus perfectionis gradus, est Calcis aureæ, quæ est altera seminis pars, in argentum vivum reductio, quæ fit calore primi gradus, nec non spiritus & vaporis vi, qui argento vivo inest, sicut in animalium seminibus in ovis, & in granis frumenti satis fieri conspicimus. Hoc enim caloris gradu malagmatis globus, qui primum duriusculus erat, emolescit & solvitur: Et solutione peracta totum videtur in vasculo vitreo argentum vivum crassum & velut putre:

Solutionis signum.

signum dissolutionis perfectæ est nigror, potissimùm in superficie eminens: Calor enim agens in humidum nigrorem efficit: Dissolutio hæc ferè quadraginta dierum spatio absolvitur. Est autem eadem dissolutio Epsesis quædam, seu Elixationis species: ut enim carnes elixatione in jus solvuntur, calore in humido aqueo existente: sic aurum calore in humido, scilicet argento vivo, agente solvitur.

Similis.

Coagulatio.

Secundus gradus perfectionis.

Succedit coagulatio seu incrassatio, quæ est seminis in argentum vivum fluidum soluti inspissatio, induratio & exsiccatio, quæ fit vi secundi gradus, ut causæ efficientis & vi terrei quod calei aureæ inest, cujus proprietas est desiccare & cogere.

Calcis aureæ proprietas.

Primùm enim quum argentum vivum humidum quantitate superaret siccum ejusdem calcis aureæ, necesse fuit siccum cedere, & in crassiusculam & putrem argenti vivi consistentiam solvi. At calore aucto, vapor ille tenuissimus argēti, vivi in auras, per Vacuas vasculi partes velut evanescit, & cogi

Digitized by Google

cogi atq; inspissari humidum necesse est, non secus ac oleum diuturno calore incrassatur, abeunte tenui spiritu.

Siccum autem calcis aureæ combibens argenti vivi humidum, multùm adjuvat & cogit. Sic ex iisdem causis, humore viscoso & humido, primùm lapides in corporibus animalium perficiuntur sicco terreo, qui humori inest, ut materia, calore verò externo, ut causâ efficiente: sic etiam inspicimus semen solutum inspissari & incrassari, atque in lapidem solidum constringi & cogi quod ferè etiam quadraginta dierum spatio evenire solet, interim semen colorem nigrum servabit, & idem intendetur in nigriorem. Hæc concoctio est quædam optesis, seu assationis species, sicut & reliquę posteriores. 4o. Dies solutionis, item & coagulationis.

Fixio prior.

Humidum hoc seminis nostri, quum nondum sit definitũ neq; unitum hac concoctione, sed volatile: calore tertii gradus definiendum & figendum est: Idcirco succedit fixio. Est autem fixio, authore Gebro, rei ab igne fugientis conveniens ad tollerantiam ejusdem adaptatio: Cujus intentionis causa, inquit, est ut omnis alteratio, omnisque tinctura perpetuetur in alterato, & non mutetur. Quæ etiam definiri potest ut sit indefiniti & interminati humidi, in semine existentis definitio & evictio vi caloris tertii gradus facta, siccitate etiam, quæ terreo seminis inest, agente: fixio hæc etiam quadraginta dierum spatio peragitur. Tertius gradus perfectionis. Fixio quid. Fixio 40. dierum est.

Conspiciuntur in hac concoctione varii colores, qui tandem omnes in candidum & niveum desinunt, & albedo hæc verum est fixionis signum.

In hoc colore ajunt, corpus, spiritum & animam verè uniri & figi: quod nihil aliud est, quàm æqualis elementorum omnium seminis proportio, unio, & perfectio fixa.

Hoc semen perfectum, argentificum appellatur, quòd in argentum vivum projectum, illud sistit, figit & perficit in argentum verissimum. Verum hæc fixio prior appellatur, quæ licet simpliciter & absolutè accepta perfecta sit, tamen fixioni salis nostri aurifici comparata, Indefinita & imperfecta est, nec salis seu lapidis nomen meretur.

Fictio posterior.

Itaque fixione priore absoluta, succedit ex ordine fixiò posterior, quæ est humoris insiti & indefiniti in humido seminis perfecta & absoluta concoctio atque evictio, ut caloris quarti Quartus gradus perfectionis.

quarti gradus facta Hoc calore semen varios colores non contrahit, sed albedo in citrinum & luteum primùm mutatur, hinc sensim in rubrum. Ex varia enim humoris concoctione, varii colores emergunt: sed ubi primùm concoctus fuerit, albedo apparet, quæ vi ignis in flavum, & ex flavo in rubrum tandem mutatur, quod in sandaracha & ochra quum concoquuntur, perspicuum est. Terreum enim subtile purissimum, quod est in semine concoctum, & non exustum, est actu, candidum, sed potestate rubrum, & tale vehementiori concoctione evadit, & totum suum proprium humidum colore rubeo inficit, & tingit: semen hoc candidum longissimo temporis spatio in solidam massam persistit, & tandem continua concoctione sensim diruitur, & in pulverem rubrum mutatur. Hic autem quartus gradus concoctionis ducentis & quadraginta diebus absolvitur, nec de gradu caloris pertimescendum est, quum jam fixum sit semen post albedinem, sicut ante eandem perfectam periculum erat in caloris gradibus observandis, quum nondum fixum & unitum esset utrumque semen.

Varii colores unde

2. Fixio 240. dierũ.

Calcinatio.

Et si autem humor hujusce seminis quatuor his gradibus caloris evictus sit, non tamen omninò, nec ita ut salis naturam omnino obtineat: Est enim salis natura siccissima, & omnis humoris expers: sal enim pura est terra. Est etiam natura salis ut humido frigido solvatur, quòd calido sicco concreverit: Nisi igitur omnino sit evictus humor, verè salis naturam non obtinebit, nec in humido aqueo solvetur, quod tamen necessarium est, sal enim noster aurificus, quum summum sit medicamentum corporibus humanis, in omni liquore solubilis est, quum ægro deglutiendum exhibetur. Præterea pulvis ille quarti gradus concoctus habet nescio quid impuri & terrei commistum, quod non est ex sui natura & proportione salis, quod ex pulvere rubro ducendum est. hæc pulveris rubri perfectissima & absoluta concoctio atque à terreo vindicatio, fit calcinatione, & quinti ac postremi gradus calore: Est enim Calcinatio, ex definitione Gebri, rei siccæ per ignem pulverisatio, per privationem humiditatis partes consolidantis. Rectiùs dicendum videbatur per concoctionem absolutam humoris indefiniti. Causam autem calcinationis subjicit esse ut pulvis meliùs & perfectiùs figatur, & facilius solvatur in aquam, omne enim calcinati genus fixius esse, & facilioris solutionis, quàm non calcinati, experi entia

Quintus gradus perfectionis.

Qualis sit salis natura.

Calcis aurifici virtus medica

Calcinatio quid.

Calcinationis causa.

Digitized by Google

rientia docet: Quoniam corpus in exiles & in minimas partes attenuatum, facilius miscetur cum aqua. Itaque quum calore externo hoc effectum sit, facilius in aquam solvetur. Hac autem calcinatione pulvis iste intumescit in modum fermenti, ob calorem igneum diuturnum cujus vi in perexiles partes deductus est, & terra quædam impura in imo vasis subsidet, & reipsa à rubro pulvere secernitur, quæ abjicienda est: non enim est ex natura salis, eandem vilem, damnatam, & vituperatam appellant, estque reliquarum substantiarum efficacium veluti fæx inutilis, & ex genere terræ, quæ calore excellente in vitrum mutatur & liquatur. Terreo autem vase perficienda est hæc calcinatio, octo dierum spatio: sic verissimum salem aurificum rubrum habebis, cujus color erit ut sanguinis adusti, & in omni liquore solvetur: omnia enim vere calcinata, ut diximus, ad naturam salis approximant: ideoque in proprietatibus sese concomitari necesse est. Est autem salium natura, quòd aqueo liquore solvantur.

Terra damnata.

Vas calcinationis, & ejusdem tempus.

Ceratio.

Hæc quamvis ita se habeant, non tamen sal nostrum absolutam & consummatam omninò perfectionem consecutum est: Ea est ut facillimè & celeriter igne liquetur, tanquam cera, sitque tenuissimæ consistentiæ in fusione, velut aqua. Alioqui enim penetrandi & subeundi densissimas argenti vivi partes, aut metallorum non obtinebit, ergo in ea projectus, non perficiet. Atquitam diuturna concoctione concretus & alteratus sal noster aurificus, fusili hac subita proprietate caret: ergo ei restituenda est. Mirum autem videri non debet, quòd priùs dicerim, salem nostrum aurificũ in quovis liquore solvi, hic quoque calore liquari, quod contra Aristotelis regulas dictum videtur. Quæ enim, inquit, calido sicco concrescunt, eadem humido frigido solvuntur, ut sales, quæ verò frigido coquuntur, eadem calido solvuntur, ut metalla. Sed experientia docet salem communem non solùm in aqueo solvi liquore, verùm etiam in igne. Si enim sal, ut argentum, testaceo in vase liquatus fuerit, conspicies eum solutum, ut aquam putam, & in canaliculam projectus, frigore concrescit, ut metallum: sic & in cæteris salibus accidit. Quòd si sæpius solutione ab aqua, filtratione & coagulatione purgentur, tandem calore levi, ut cera, fundentur.

Sextus gradus perfectionis.

Ceration is necessitas.

Dubium.

Solutio.

Eadem ratione pulveri nostro aurifico fusionem celerrimam comparandam esse, quidam existimaverunt: sanè humido salem nostrum fusione carentem solvi necesse est, at non

non in aquæ liquore, non enim sal noster sola facilique fusione indiget, ut omninò perficiatur, sed humido quod illi in centro uniatur, & cum eo figatur, ut ipsum à vitrificatione tueatur. Aqueus autem liquor hoc præstare non potest, nulla enim arte figeretur cum sale nostro, idcirco & solvendus simul & incerandus. Est enim ceratio postremus perfectionis gradus quem Geber definit, esse rei duræ, non fusilis, mollificationem, ad liquefactionem, cujus inventionis causam esse ait, ut quod ex privatione suæ humiditatis liquefactionem non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret: Et vehementer errare atque hallucinari eos, qui ceratione m ex oleis & aquis liquidis fieri existimant, sed eam ex spiritibus fieri oportere.

Ceratio sophistarum.

Appellat spiritus argentum vivum, & sanè hanc solutionē & cerationem pulveri & sali nostro præstat argenti vivi animati mistio, cujus hæc est methodus. Denarium seu viginti quatuor grana pulveris misce cum quatuor denariis argenti vivi animati, ut fiat malagma, quod vitreo vase ad figuram ovi conflato includito & vitrum obsera, & quatuor prioribus signis gradibus concoque, eo ordine, quo pulvis elaboratus est: Et triginta dierum spatio omnes colores sese prodent, qui novem mensium tempore antea conspicui facti sunt. Idem opus repete species, addendo pulveri quatuor partes argenti vivi animati.

Methodus cerandi.

Breviori autem temporis spatio opus iteratum conficitur, quàm vice prima. Quod enim jam sal est, celeriùs solvitur, quam quod sal nondum est, sed esse potest: sic salem aurificum perfectissimum, seu lapidem philosophorum habebis, fixissimum, fusilem ut ceram, tenuissimum ut aquam, penetrantem, tingentem, transmutantem, & perficientem omne argentum vivum, tam vulgare, quàm quod corporibus metallicis inest, in verissimum aurum.

Colores in ceratione.

Septenaria repetitio, & operis desurtatio.

Signum perfectæ ceratio nis.

Signum perfectionis salis hoc erit, si illius granum in laminam argentii ignitam projectum, statim liquabitur, & partes argenti interiores subierit, lateque sese quàquà versum diffuderit, ut oleum, & colore aureo intus & in superficie infecerit, sine ulla expiratione in vaporem.

Quod autem detractis viginti quatuor granis supererit, eadem ratione perficies, eademque methodo, ut suprà.

Primo autem vigenti tantùm quatuor grana detrahuntur, quòd unaquaque reiteratione operis augetur quantitas, additione & mistione novi argenti vivi. Etsi plurimùm plura ex massa quàm viginti quatuor grana decerperentur, sub finem

Digitized by Google

nem ſeptimæ reiterationis major eſſet moles, quàm ut concoctioni ſe dederet.

Multiplicatio.

Multiplicatio.

Etſi autem ſubſtantiæ neque intendantur, neque remittantur, tamen ipſę per ſe qualitates, tanquam per inſtrumenta agunt, & cùm qualitates intendi & remitti poſſint, per has ſal fuſilis noſter acutiùs aut hebetiùs agit. Idcirco anteceſſores noſtri admirabili arte inveſtigarunt ſalem noſtrum aurificum, ſeu lapidem philoſophicum fuſilem & quantitate & viribus ſeu facultate agendi augere.

Duplex multiplicandi methodus.

Hujus incrementi duplex eſt ratio ſeu methodus. Altera eſt, ut ejusdem ſalis jam perfecti ſumatur uncia, eique duodecim argenti vivi animati unciæ admiſceantur, ſolvantur & diſtillentur: hinc quatuor unciæ hujus argenti vivi animati miſceantur unciæ ſalis noſtri perfecti, & quatuor caloris gradibus concoquantur: Poſterior verò methodus magis compendioſa eſt ut portiunculam ſalis noſtri perfecti in argentum vivum vulgare projicias: Ex hoc auro, quod philoſophicum appellamus, ſumma arte argentum vivum prolicito, illiusque unciam unam, unciæ unicæ ſalis noſtri perfecti miſce, & quatuor caloris gradibus concoque, & breviſſimo temporis ſpatio omnes colores conſpicies, quos conficiendo ſalem noſtrum aurificum primum conſpexiſti. Intenſiò enim eſt gradus qualitatis radicitùs magis infixæ in eadem parte ſubjecti. Hac enim reiteratione ſal totus redditur igneus, & tenuiſſimæ ac ſubtiliſſimæ conſiſtentiæ. Ignis autem & quæ ignea ſunt plus actionibus obtinent, & quo tenuiora, eò promptiùs & celeriùs penetrant & ſubeunt partes interiores. Ergo quò ſæpiùs reiteraveris, eò plus incrementi, tam quantitatis, quàm virium & facultatum poſteriori pluveri accedet: Hæc agendi methodus antiquis verſibus his præſcribitur.

Si fixum ſolvas, faciásq; volare ſolutum,
Et volucrem figas, faciam te vivere tutum:
Conjuncta disjunge, rurſus disjuncta rejunge,
Liqua duratum, dura liquatum, dicam te beatum.
Arſenicum fore dic animam, ſed ſpiritus extat.
Argentum vivum, calx corpus dicitur eſſe.

Per fixum intelligitur aurum, ſolutio illius eſt, per argentum vivum vulgare, vel aliud ex metallo in argentum vivum reducto,

ducto, solutum autem evolat, quum utrum vi ignis distillatur in argentum vivum, & in vas recipiens delabitur. Volatile autem figitur, quum quatuor ejusdem partes, parti calcis aureæ miscentur, & concoctione figuntur. Conjuncta autem disjungantur, quum partes auri solidæ solvuntur: junguntur autem iterum, quum solutæ partes figuntur. Arsenicum est anima, id est, aurum in argentum vivum, vel vulgare, vel ex cæteris metallis arte prolicitum, Calx est aurum in calcem reductum. Nec longè abest ab iis qui dicunt Azoth & ignem huic operi sufficere. Azoth enim & aurum est in argentum vivum crassiusculum solutum, quod concoctum & fixum igneo calore temperato est lapis noster, seu potiùs sal aurificus fusilis & fixus. Quin & ex his quæ diximus, quæcunque à veteribus ænigmaticè scripta sunt, facilè quivis intelligere poterit.

Summa operis ex Gebro.

Tandem verò superiorem methodum paucis verbis comprehendit Geber, libro summæ perfectionis capitibus 30. & 43. Totius operis intentionis, inquit ille, summa hæc est, ut sumatur lapis in capitulis notus, & ejus additamentum, id est, aurum in oleum seu argentum vivum conversum, & subtiliëtur, donec in ultimam subtilitatis puritatem deveniant, & ultimò utrumque fiat volatile fixum, & in hoc ordine completur arcanum quod est pretiosissimum, & quod super omne hujus mundi scientiarum arcanum est thesaurus incomparabilis. Quantæ autem sint nostri hujus salis aurifici vires & facultates, sola experientia demonstrari potest.

Vires lapidis.

Granum enim pulveris in emendatum & repurgatum argentum vivum projicitur quod non in metallum primò, sed in pulverem vertitur, cujus vis tamen imminuitur, & hujus pulveris postrema pars in aliud argentū vivum projicitur, totiesq; ex postremo pulvere fit projectio, dum non pulvis, sed metallum confletur. In mistione enim qualitates igneæ calidæ & siccæ pulveris nostri aurifici pugnant cum qualitatibus frigidis & humidis ar. vivi, nec nisi certa proportione qualitatum agentium & patientium, argentum vivū, tam vulgare, quàm metallorum temperatur & perficitur in aurū. Forsitan dubitabunt plerique qui audient profiteri nos argentum vivum vulgare, quantumvis animatum, esse alteram seminis partem: tum quòd ægerrimè aurum unà cum illo in sublime feratur, uniatur & animetur, tum quòd humiditatem impensè indefinitam & interminatam habeat. Postremò etiam, si idem ipsum alteram seminis partem constituat, utriusq; seminis perfectio in longissimū tempus protrahetur. Itaq; vel

Dubium.

existan-

Digitized by Google

ex ſtanno, vel plumbo, vel ſtibii regulo (ſic enim quod ſubſidet, dum purgatur, appellant) prolicitum argentum vivum, præſtantius & compendioſum magis judicabunt: quorum opinioni parum adverſabor, imò facilè ſubſcribam, præſertim ſi ex ſtibii regulo diducatur argentum vivum. Maximam enim totius ſubſtantiæ ſimilitudinem habet cum auro, ſed hoc animadvertendum erit, ex vario argenti vivi temperamento prioris caloris gradus intendendos aut remittendos eſſe.

Scopus enim eſt humidum ſicco unire, & utrumque figere fixione firma & ſolida. Hinc in obſervatione uniuscujusque gradus externi hæc eſt lex, ut ſit æqualis calor, & temperatus, qui ſemen utrumque miſtum alterare poſſit, at non in vaporem rarefacere: Si igitur argentum vivum vulgare animatū miſceatur auro, remittendus erit gradus caloris initio operis, eſt enim magis indefinitum & volatile, ſin ex cæteris argentum vivum arte prolicitum eidem auro miſceatur, paulo intenſior adhibendus erit caloris gradus. Scopus artis.

Hujusmodi enim argentum vivum cùm ſit craſſius, magisque à natura decoctum, majorem vim ignis tolerat, nec tam facilè à calore igneo evolat in fumum, uti vulgare.

Hoc autem argentum vivum è plumbo, ſtanno & regulo ſtibii educitur ea via ac methodo quam Geber in ſublimatione marchaſitæ docet. Ignis enim excellentis vi fertur ſurſum vapor quidam ſiccus, qui lateribus vaſis frigido denſatur & concreſcit: Hic exemptus & oleo tartari maceratus, lotus & tritus, emergit argentum vivum fluidum, veluti à terrena fæce vindicatum & purgatum. ☿ ex ♄. & ♂ Regulo ſtibii educendum.

Hanc proliciendi argenti vivi methodum priſci illi hujus artis profeſſores omnes ſilentio præterierunt, nec usquam ſcriptis tradiderunt, & conſultò quidem, Eſt enim totius artis arcanum, & aditus ad poſteriora: hæc apertiſſimè illos patefeciſſe, priora autem occuluiſſe certum eſt. Veterum ſilentium.

Hæc eſt igitur dilucida recta, vera atque compendioſa cōficiendi ſalis noſtri aurifici, ſeu lapidis philoſophici ratio, cujus vis & facultas eſt, argentum vivum, necnon reliqua metalla in aurum veriſſimum perficere. Eſt etiam verum aurum potabile, quod in omni liquore ſolvatur, Et, ut ajunt, præſtantiſſimum eſt & accommodatiſſimum profligandis morbis deſperatis remedium. Aurum verum potabile

Huic ſali aurifico inſiſtendum eſſe potiſſimùm, tutius eſſe ſemper exiſtimavi.

Verùm non pauci deerunt, qui aurum ſine argento vivo Obiectio nes.

solvisse, & sine hoc sale aurifico seu lapide Philosophico etiam se aliquid præstitisse, & experientia cõprobasse affirmabunt, & breviori quidem temporis spatio: Quibus ut respondeam, non inficiabor sales quosdam arte in aquam & liquidam consistentiam verti posse, idq; expeditiùs quàm aurum ab argento vivo solvitur, quarum aquarum vi & facultate acerrima aurum in liquorem quendam solutum apparet, sed verè solutum non est, nec naturam exuit metallicam: Eousque enim solutum conspicitur dum liquorem salsum retinet, qui verè auro mistus non est, nec unitus. Dissimiles enim naturæ non vere miscentur. Ita que liquor ille salsuginosus igne violento depulsus, in vaporem rarescit & effertur sursum, aurum autẽ in imo vasis, ut pulvis fulvus aut croceus fixus subsidet, qui Chrysocollâ additâ liquatur, & rursus, sine intertrimento in aurum redit. At argentum vivum, quod alteram esse seminis partem diximus, verè solvit aurum, eique unitur, & cum eo figitur in perpetuum: sunt enim ejusdem formæ, sed non ejusdem temperamenti, aut potiùs ejusdem perfectionis. Hac solutione & utriusque fixione peracta pulvis, aut sal noster aurificus deinde in aurum redire non potest, nisi certa proportione in reliqua metalla, aut argentum vivum projiciatur. Sal enim hic est vera tinctura & oleum fixissimum, & tenuissimæ essentiæ Neque etiam verim inficias aurum in liquorem hunc aqueum solutum vi aquarum acrium perficere posse argentum vivum, & argentum, in purissimum aurum, cujus effectus causam non tradiderunt, ejus ignoratione quod agunt nesciunt, & errorem emendare non possunt, quod nos præstare oportet, quamvis orationis nostræ institutum prætergredi videatur Sed quemadmodum pila vehementissimè commota revocari non potest, sic calamus eò inclinatus est, quò avocari facilè non possit, dum omnia, quæ huc pertinent, attigerit: forsitan qui hæc perlegent ante aut post obitum nostrum, nostri memores erunt. Causa hæc est. Argentum vivum ut perficiatur, sola concoctione eget, est enim ut diximus aurum imperfectum & immaturum. Calor igneus externus solus concoctionem hanc efficere non potest, non enim argento vivo miscetur aut adhæret, & necesse est aliquid eidem adhærere quo retineatur dum concoquitur, ne in fugam vi ignis abeat. Rursus aurum, etsi eidem adhæreat, ipsum retinere non potest, tum quod sit consistentiæ crassioris, quam ut ejusdem interiores partes subire possit, tum quòd per illius liquefactionem, cum tardior sit, non retineatur, sed ignis violentiâ evanescat: sed etsi argentũ vivum

Responsio.

Notandum.

Auri ☉ & sympathiæ, & opathiæ.

Causa perfectionis argenti vivi.

ab auro

ab auro retineretur, non tamen ab eodem concoqueretur. Concoctionis enim causa est calor & qualitas ignea, atqui auro qualitates igneæ insitæ non sunt, quibus sit definitum argenti vivi humidum domare, definire & evincere possit. At quum ab his liquoribus salsuginosis solutum in liquorem existimatur, etsi verè solutum non sit, nec mistum, tamen hæc præstare potest, non eadem ratione qua sal noster aurificus aut lapis philosophicus, qui solus ex sese, nullius alterius ope indigus, nisi fortè calore igneo adjutus, perficit: sed juvatur aurum, etsi naturam metallicam non exuerit, liquoribus illis acribus, quibus solutum tenuissimæ efficitur consistentiæ & liquefactionis facillimæ, ut cera, quandiu ei admisti fuerint. Nec enim hi liquores statim evolant, nisi vehementiore igneo calore: tametsi quidam, ut Lullus, existimaverint eos perpetuò figi unà cum auro, quod in animum inducere non potui. Sed eorum fixio sufficiens est, quæ argentum vivum in ignis pugna retinere possit, dum ad naturam corporis pervenerit. Præterea hi liquores, quum nihil aliud sint quàm sales, & naturam salis obtineant, qualitatibus propriis igneis humidum argenti vivi concoquunt seorsum, definiunt & tandem omninò evincunt.

Coctionis causa.

Lullii opinio.

Argentum quoque ut perficiatur, sola purgatione & concoctione eget.

Atqui hi liquores salsuginosi utrumque præstant: mira sanè est vis salium in toto hoc opere: At argentum, quum sit aridius indiget argenti vivi mistione & unione, veluti glutine cujus beneficio omnia auri examina subeat & perpetiatur.

Quòd enim humidum auri sit purum, viscosum & impensè à natura concoctum, nulla arte à suo sicco distrahitur. Methodus verendi aurum in liquorem multiplex est, & passim apud authores præscriptam atq; evulgatam reperies: sed hęc inter cæteras omnes facilis est. Aurum in calcem redigatur, ea via atque ratione, quam nos in præparatione ejus dè superius diximus. Hinc solvatur calx facta regiâ aquâ, id est, aqua acri, ex sale petræ & călchanto distillata, cui deinde sal ammoniacus, optimè per sublimationem depuratus, infundatur, & loco tepido in eadè regia solvatur. Ab hinc distilla aquæum liquorem tenuiorem, distillatione per aquam calètem, quam Balneum Mariæ vel maris vulgò appellant. Distillationem hanc eandem septies repete, donec videris oleum rubrum in imo vasis fundo existens, quod oleum calore levi solvitur, depositum verò ab igne, loco frigido concrescit & densatur veluti gummi. Huc gummi admisce quatuor

Auri in liquorem redigendi facilis methodus.

partes salis ammoniaci, itidem optimè per sublimationem sæpiùs repetitam, subtiliati & repurgati, & in aquam solvi, deinde languido atque imbecillo igne concoque in crassam consistentiam, postea humido in loco solve, hinc rursus desicca: & identidem hæc eadem opera toties repete, coagulando & solvendo, dum tandem calore sicco languido non ampliùs concrescat, sed veluti oleum crassum in eodem calore perpetuò maneat ac persistat. Hujusce olei accipe unciã unam, quam misce cum quatuor unciis argenti vivi, qua poteris, meliori ratione optimè ab impuritatibus defœcati & depurgati, quæ posita in vitreo vase apto, concoque octo dierum spatio, sensim caloris gradum augendo, dum tandem quarti ac postremi gradus vehementissimum adhibueris, & pulverem rubrum, aut saltem suberoceũ conspexeris. Quem pulverem exemptum tandem igne fusorio, chrysocollâ additâ, colliquabis in aurum verum. Verum hoc expeditiùs ac meliùs etiam fiet, si globum ex auro & argento vivo confectum, ea quam supra docuimus methodo, olei hujusce portiuncula delinitum una contriveris, & tandem, ut superiore in praxi indicatum est, concoxeris. Postremò idem opus etiam num fæliciùs tutiusque perages, si globum ex auro, argento, atque argento vivo composueris & expresseris, huicque globo ejusdem olei aurei portiunculam admiscueris, mixtam contriveris, & denique, ut sæpè jam dictum est, ignium gradibus sensim auctis concoxeris. Verùm hæc auri olea per aquas aeres præparata, etiamsi magni videantur esse momenti, si tamen cum sale illo nostro aurifico, aut lapide philosophico comparentur, nihili existimanda sunt.

Olei auri usus.

Soli Deo, bonorum omnium fonti, sit honor, laus & gloria in æternum. Amen.

Typo-

TYPOGRAPHVS LECTORI S.

QVum operis hujusce editionem, Candide Lector, amico cuidam meo, rerum Chymicarum amatori, emittendam communicaſsem: Is per lecto noſtro tractaculo & collaudato, ſequentes regulas ſeu canones, ejusdem argumenti, ei adjungendas conceſſit: quos quidem è veteri Manuſcripto, (ut inquiebat) tranſcripſit & publicari voluit, ut quibus ſuperiora minùs arriderent, (non enim eſt omnibus placendi modus,) iidem hìc haberent quod meditationem alacrem, non ſine fructu, & detineret & ſi fortè à recta via aberraret, in eandem, qua par eſt, fidelitate, reduceret. Hos, quantumvis breves, ſi boni conſulueris, eundem ad majora communicanda poſthac, incitabis atque allicies. Vale, & in his fœliciter utere atque fruere.

Digitized by Google

CANONES SEV REGULÆ DECEM, DE LAPIDE philosophico.

Quibus rectè intellectis, non exiguum patebit filio artis adoptatum finem aditus.

Regula Prima.

LApis, qui quæritur, unus est, medicina unica, nec plures esse possunt.

Regula secunda.

Materia rei, sive lapidis unius, itidem unica nec multiplex est, nec in alia re totius mundi illa potentia propinqua invenitur, nèc itidem in alia re illud secretum reperitur, nec habet sui similem in toto mundo.

Regula Tertia.

Continet tamen in se plures præcipuè: sed hypostaticas tamen duas, Inferiorem & Superiorem, imò suo diverso respectu, tres, quatuor & quinque.

Regula Quarta.

Illa Res quoque suo respectu est Omnia, & continet Omnia, estque super Omnia sublunaria: Et itidem alio respectu, Nihil est, quia est Hyle, sive de Chao & semine mundi, multam habens benedictionem.

Regula Quinta.

Vnica illa materia, est Materia prima omnium Metallorum, non factorum, sed fiendorum, unde nec animalis, nec vegetabilis, nec mineralis est, sed Catholica & universalis, neutiquam autem specifica. Et est Terrena Aqua, & Aquosa Terra, in Terræ ventre, Terræ commixta, cum qua se commiscet Spiritus & Quinta Essentia, sive Cœlestis influxus.

Regula Sexta.

In forma tamen externa cum mineralibus convenit, & cernitur ex mineris, qua de causa Naturalis nec Artificialis est, siquidem à Natura ipsa præparatur.

Regula

Digitized by Google

Regula Septima.

Et quemadmodum est unicus lapis & unica materia, sic etiam est unica præparatio, quæ omninò Naturam imitatur, quantum potest: Et sanè Naturæ operatio artificiis norma esse debet.

Regula Octava.

Et quemadmodum Natura ex illa materia vaporem quendam suscitat, qui vapor in mineris incluſus in purum locum deveniens, virtute minerali sulphurea pura, in metallum purum congelatur & fixatur longo temporis spatio: sic etiam præparatio ista dividitur in duas partes, quarum prima naturalis suo respectu, & artificialis alio modo. In qua spiritus iste mundificatus, aqua illa verè permanens cum corpore suo, in quintam Essentiam reducto, congelatur, & fixatur: ut verum sit quod Philosophici dicunt, Totum opus in solutione & congelatione consistere. Vnum tamen opus in plures expandi potest, diverso respectu.

Regula Nona.

Natura tamen adjuvanda est, tum administrando igne externo, movendo tamen internum, tum administrando, Mercurio Physicorum, aut perfecto in humido, aut plusquam perfecto in sicco: fermentum totam massam in sui naturam convertens.

Regula Decima.

Et ante fermentationem tamen est Catholica ac universalis verè, & in omnia sublunaria agit universaliter & Catholicè. Post fermentationem autem est specifica ad naturam metallicam.

Digitized by Google

EPILOGUS TOTIUS rei hic est.

VNicus est lapis, unica materia, quæ est, prima omnium metallorum, præparatio saltem unica, à qua si quis aberraverit, scopum non attinget: In duas operationes divisa, Solutionem scilicet, & congelationem: Et est verè universalis ante fermentationem, post eam specifica.

Benedicta ergo sit illa res, & benedicta sit ejus operatio, per Jesum Christum. Amen.

Vulgaris oculus hîc caligat, diffiditque plurimum Vigila.

OMNI-

Digitized by Google

Præfatio ad Lectorem.

OMNIBVS CHYMICAE ARTIS INQUISITORIBUS, GENUInis videlicet Hermetis filiis, Autor salutem, & benedictionem à Deo precatur.

CVm mecum perpenderem, candide Lector, multos adulterinos libros, falsaq, ut vocant Archymistarum recepta, impostorum fraude & avaritia composita, in quibus ne scintilla quidem veritatis elucet, inter naturalium, occultarumq, Artium Indagatores versari, quibus & quamplurimi decepti sunt, & adhuc decipiuntur, nihil me utilius facturum existimavi quàm si Talentum à patre Luminum mihi concreditum, cum filiis & hæredibus scientiæ commune haberem, ut & posteri animadverterent, non solum prioribus seculis, verùm etiam hoc nostro, singularem illam DEI benedictionem Philosophicam, quibusdam hominibus non fuisse denegatam. Nomen meum certis de causis publicare non consultum visum est, dum non mihi laudem quæro, sed Philosophiæ amatoribus prodesse studeo: Ideo vanam gloriæ cupiditatem relinquo illis, qui malunt videri quàm esse. Quæ hîc in veritatis philosophicæ indubitata attestatione scribo, paucis comprehensa, à Manuali experientia mihi ab Altissimo concessa, deprompta sunt, ut ij, qui in hac laudatissima scientia, prima & realia posuerunt fundamenta, hac cohortatione pulcherrimarum rerum exercitationem non deserant, & sic à scele-

Digitized by Google

rata Fumivendulorum turba, cui dulce est decipere, tuti sint. Non sunt somnia, ut ignarum vulgus loquitur, nec inania otiosorum hominum commenta, ut stulti & insipientes, qui artem rident. Veritas est ipsissima Philosophica, quam ut veritatis amator, in veritatis Chymicæ immeritò proclamatæ subsidium & confirmationem, occultare, aut silentio involvere, non debui nec potui: quamvis hisce malignis temporibus (ubi virtus & vitium æquiparantur) propter seculi indignitatem, hominumque ingratitudinem & infidelitatem (ne quid de Philosophorum maledictionibus loquar) in publicum prodire maximopere pertimescas. Poßem adducere Chymicæ huius veritatis testes, autores videlicet gravissimos, juxta unanimem venerandæ Antiquitatis in tot diversis nationibus consensum: At, quæ experimento oculari videntur, probatione non indigent. Viderunt illam sine veste Dianam. Hisce elapsis annis (sciens loquor) multi & suprema & infimæ sortis homines: Et licet reperiantur quidam maleferiati, qui aut ex invidia, aut malitia, aut metu detectionis impostturarum suarum, clamitent auro suam animam posse extrahi, & pomposa ac vana ostentationis delusione alieno reddi corpori, non sine temporis, laborum, ac sumptuum jactura & detrimento: sciant pro certo Hermetis filij eiusmodi animarum, ut loquuntur, sive ab auro sive à Luna (quacunque viam vulgari Alchymistica) extractionem, meram esse persuasionem, quod quidem à multis non creditur, sed tandem per experientiam unicam & solam veritatis Magistrã, cum damno verificatur. Econtra qui (viâ Philosophicâ) hoc sine fraude & fuco præstare possit, ut vel minimum Metallum, sive cum lucro, sive sine lucro realiter colore Solis vel Lunæ (in omnibus Examinibus requisitis

Digitized by Google

quisitũ permanente) tingat : Illum jure affirmare possum, habere fores naturæ apertas ad ulteriora, & altiora arcana investiganda, & cum Dei benedictione acquirenda. Porrò præsentes hos Tractatus, meæ experientiæ conscriptos, scientiæ filijs offero, ut dum omni cogitatione, motuq; animi in naturæ occultis operationibus inquirendis, versentur inde rerum veritatem, ipsamq; naturam perspiciant, & cognoscant : In qua Re sola totius sanctißimæ artis philosophicæ perfectio consistit, modo via Regia, quam natura in omnibus operationibus præscribit, progrediantur. Ideo hîc Candidum Lectorem admonitum velim, ut scripta mea, non tam ex verborum cortice, quàm è naturæ viribus intelligat, ne posteà tempus, laborem, & sumptum frustrà expensum deploret : Consideret Sopherum hanc esse scientiam, non imperitorum : Et longe alium esse Philosophorum sensum, quàm ut eum percipiant, vel Thrasones gloriosi, vel Literati irrisores, aut contra conscientiam vitiosi (qui dum virtutibus emergere non possunt, sceleribus & honestorum virorum calumnijs id moliuntur) vel imperiti circumforanei, qui suis dealbationibus & Rubefactionibus, cum indignißima laudatißima scientia Chymica diffamatione, universum ferè mundum decepêrunt. Huius farinæ Homines, sanctißima illa scientia nunquam in penetralia sua intromittet. DEI enim donum est. Siquidem ad eam, non nisi sola DEI intellectum illuminantis gratia, per patientem & Religiosam humilitatem perveniri possit, aut per ocularem experti Præceptoris demonstrationem : quapropter à DEO alienos meritò à secretis suis procul abigit. Quod reliquum est, filios artis unicè rogo, ut meum bene de ipsis merendi studium

dium, animo grato accipiant, & cùm OCCULTUM *fecerint* MANIFESTUM, *atque Dei nutu, constanti labore in optatum portum philosophicum appulerint, philosophico more omnes indignos ab hac arte excludant, amorisque erga proximum egenum in timore DEI, postpositâ vanâ ostentatione, memores, Optimo ter Maximo pro speciali hoc munere, sine abusu, in tacito & pie gaudenti sinu, sempiternas gratitudinis laudes decantent.*

SIMPLICITAS VERITATIS
Sigillum.

EPI-

EPIGRAMMA,

In

VERE AVREOS DE LAPIDE PHILOSOPHORUM TRACtatus Anonymi Leſchi.

SUnt multi lapidis noſtri queîs fabrica ſordet;
Hi ſordent meritò, maxime Leſche, tibi.
Maxime Leſchè placet tibi triga: Deus Natura, Ars.
Triga tibi hæc placeat, maxime Leſche, diu.
Perge mari uxorem conjungere, ſolvere junctos
Perge. Deus foveat cœpta ſecunda diu!
Perge malos chymicos convellere, perge docere:
Ut ne dilapident omnia pro lapide.

Johan-Henricus Alſtedius, Profeſſor Philoſophus f. Francofurti ad Mœnum, Anno 1611. feriis Paſchalibus.

DE

DUODECIM TRACTATUS:

DE LAPIDE PHILOSOPHORUM:

Authore me, qui
DIVI LESCHI GENUS AMO.

TRACTATUS I.

De Natura, quidnam ea sit, & quales ejus debeant esse Scrutatores.

MULTI sapientes, doctissimique viri, ante complura secula, imo Hermete teste, ante diluvium, multa scripserunt de conficiendo lapide Philosophorum, & tot nobis reliquerunt scripta, ut nisi natura indies operaretur credibilia nobis, vix jam aliquis verum existimaret esse NATURAM, quia superioribus seculis non tot inventores rerum fuerunt: Nec etiam antecessores nostri, aliud quicquã considerârunt præter naturam ipsam, & naturæ possibilitatem: Et quamvis illi in simplici tantum naturæ via manserint, ea tamẽ invenerũt, quæ nos nunc in tot rebus versantes, vix nostris ingeniis potuissemus imaginari: hoc fit, quia nobis natura, & generatio rerum in orbe jam vilis simplexq; videtur: Et ideo ingenia nostra, non ad res cognitas, sed ad talia, quæ non, vel vix fieri possunt intendimus: quapropter ita etiam nobis succedit, facilius excogitare res subtiles, & quas ipsi Philosophi nescirent, imaginari possumus, quàm ad verum naturæ cursum, & Philosophorum sensum pervenire: Et sic natura hominum comparata est, ut ea quæ scit, negligat, alia semper quærat, multò magis ingenia humana, quib' natura subdita est: Exẽpli gratia, vides quemlibet Artificem, cum jam ad summã artificis sui perfectionem pervenerit, alia quærit, aut eo abutitur, aut planè desinit: Ita etiam generosa natura, semper agit, usq; in ipsum Iliadum, h. e. Terminum ultimũ, postea cessat: Nam indita est naturæ promissio quædam ab initio, ut percursum integrũ possit ad meliora venire, & requiem habere plenariã, ad quam omni conatu, tendit, & gaudet suo fine, non

Digitized by Google

non aliter, ut Formica senio, cui in senectute natura creat alas: ita nimirum & nostra ingenia, cousq; progressa sunt, præsertim in Arte Philosophica, seu Lapidis praxi, ut jam ferè in ipsum Iliadū pervenerimus. Nam ars Chymiæ eiusmodi subtilitates nunc invenit ut vix majores possint reperiri, & eatenus differt à veterū Philosophorū Arte, prout Faber Horologiorū, à simplici Fabro ferrario: Et licet ambo tractent ferrum, nihilominus neuter sciret alterius labores, quāvis ambo sint in sua arte Magistri. Si hodie reviviscerent ipse Philosophorū Pater Hermes, & subtilis ingenii Geber; cum profundissimo Raymundo Lullio, non pro Philosophis, sed potiùs pro Discipulis à nostris Chymistis haberentur: Nescirent tot hodie usitatas distillationes, tot circulationes, tot calcinationes, & tot alia innumerabilia Artistarū opera, quæ ex illorum scriptis huius seculi homines invenerunt & excogitārūt. Unicum tantum nobis deest, ut id sciamus, quod ipsi fecerūt, *Lapidem* videlicet Philosophorum seu Tincturam Physicā: Nos dum illam quærimus, alia invenimus, & nisi ita usitata esset procreatio humana, & natura in eo suum jus teneret, jam vix non deviaremus. Sed ut revertar ad propositū: Promisi in hoc primo Tractatu naturam explicare, ne nos à simplici via vera, vana deflectat imaginatio. Natura igitur dico, unam, veram, simplicem, integram in suo esse, quam Deus ante secula fecit, & spiritum ei inclusit: Scito autem naturæ terminum esse Deum, qui & naturæ principium est, siquidem nullum finitur initium nisi in eo, in quo incipit. Dixi unicam esse tantum, per quam Deus omnia facit, non quod Deus sine illa operari nesciret, (siquidem ipse naturam fecit, & omnipotens est) sed ita sibi placuit, & fecit: Res omnes ex illa natura unica provenisunt, nec est in orbe aliquid extra naturam: Et quamvis aliquando abortus fiant, hoc non est naturæ, sed vel Artificis vel loci vitium. Natura hæc divisa est in loca quatuor, in quibus hæc omnia operātur, quæ apparent, & in umbra sunt, siquidem res potius in umbra sunt, quàm ut verè appareant: Mutatur in mare & fœmina, & Mercurio assimilatur, quia se jungit variis locis, & secundum terræ loca bona vel mala res producit, licet non sint loca mala in terra, prout nobis videtur: Qualitates autē sunt tantū quatuor, & hæ omnibus insunt rebus, neq; concordant, semper una excedit aliā: Natura autē non est visibilis, licet visibiliter agat, nam est spiritus volatilis, qui in corporibus suū agit officium, locū & sedē suā habet in voluntate divina, nobis hoc loco ad nil aliud ipsa prodest, nisi, ut eius loca scias, quæ sint ipsi cōvenientiora vel propinquiora, h. e. ut sciamus, jungere

rem rei, secundum naturam, ne misceatur lignum homini, aut Bos vel Animal Metallo, sed quodlibet agat in suum simile, & tunc etiam natura suum præstabit officium. Locus naturæ non est alius, quàm ut supra dictum, in velle DEI. Scrutatores naturæ, tales esse debent, qualis est ipsa natura, veraces, simplices, patientes, constantes, &c. & quod maximum, pii, Deum timentes, proximo non nocentes: Postea diligenter considerent, num propositum suum cum natura concordet, an sit possibile, ab exemplis discant apparentibus, ex quibus videlicet rebus quid fiat, quomodo, & in quali vase natura operetur: Nam si tu simpliciter vis aliquid facere, sicuti ipsa facit natura, sequere naturam: Sin verò præstantius quid moliris, quàm Natura, id animadverte in quo & per quid melioratur, & semper in suo id fiet simili: Exempli gratia, si cupis metallum (quæ est nostra intentio) ulterius quàm natura fecit, in virtute promovere, naturam accipere oportet Metallicam, & hoc in mare & fœmina, aliàs nihil efficies. Si enim intendis ex herbis creare Metallum, laborabis in vanum, sicuti etiam ex Cane vel Bestia lignum produces.

TRACTATUS II.

De operatione naturæ in nostro proposito & Spermate.

NAturam jam dixi esse veram, unicam, ubique apparentem continuam, quæ cognoscitur ex rebus productis, lignis videlicet, herbis, &c. Dixi etiam, Scrutatorem naturæ esse oportere veracem, simplicem, patientem, constantem unicæ saltem rei animum applicantem, &c. Nunc de naturæ actu incipiendum: Sicuti natura in Dei velle est, & Deus creavit illam, vel imposuit omni imaginationi, ita natura fecit sibi semen, hoc est, velle suum in Elementis: Illa est quidem una, & tamen res profert diversas, sed nil operatur sine Spermate, quicquid Sperma vult operatur natura, nam est instar Artificis alicuius instrumentum. Sperma igitur uniuscuiusq; rei melius & utilius est Artifici, quàm natura ipsa: Nam è natura sine Spermate efficies tantum, quantum sine igne, auro vel argento Aurifaber, aut sine grano aut semine Agricola. Habito Spermate, natura præsto aderit, sive ad malum, sive ad bonum. Operatur illa in Spermate, ut Deus in libero hominis

Digitized by Google

minis arbitrio, & hoc est magnum Miraculum, quod natura obedit Spermati, non coacta, sed propria sponte, sicuti & Deus omnia concedit, quæ Homo vult, non coactus, sed ex proprio velle: Ideo Homini liberum dedit arbitrium, sive ad malum sive ad bonum. Sperma igitur est Elixir cuiusque rei, vel quinta essentia, seu perfectissima rei decoctio, & digestio, vel Sulphuris Balsamum, quod idem est, quod Humidum Radicale in Metallis: Magnus quidem hic de hoc Spermate posset institui sermo, sed nos tantum ad propositum in arte Chymica tendimus: Quatuor Elementa generant Sperma, voluntate Dei & imaginatione naturæ: Quemadmodum enim viri Sperma habet centrum, seu vas sui seminis in renibus, ita quatuor Elementa motu indesinenti (quodlibet secundum suam qualitatem) projiciunt Sperma in terræ centrum ubi digeritur & permotum emittitur foras: centrum verò terræ, est quidam locus vacuus, ubi nihil quiescere potest: In centrum (ut ita loquar) seu centri marginem & circūferentiam, quatuor Elementa suas projiciunt qualitates, sicuti vir suum emittit semen in uterum mulieris, in quo nil manet de Semine, sed postquam debitam Matrix accipit portionem, cæterum ejicit foras: Similiter in centro terræ accidit, ut vis Magnetica partis alicujus loci rem ad se attrahat, convenientem sibi ad pariendum aliquid, cæterum ejicitur foras in lapides & alia excrementa: Nam omnes res ex eo fonte habent originem, nec quicquam in toto mundo nascitur, nisi per hunc fontem Exempli gratia: Habeatur in aliqua mensa plana vasculum Aquæ, quod locetur in Mensæ medium, & circumcirca ponātur res variæ, & colores varii, item Sal, &c, quodque seperatim: effundatur postea Aqua in medium, videbis illam Aquam hinc inde diffluere, & dum rivulus unus attinget colorem rubeum, rubefiet ab illo, si ad salem, salis saporem mutuabitur, & sic de cæteris. Aqua enim loca non mutat, sed locorum diversitas mutat Aquam. Simili modo è centro terræ Semen vel Sperma à quatuor Elementis in cētrum projectum ad varia loca transitu & secundum loci naturam naturatur res, si pervenit ad locum terræ & Aquæ purū, fit res pura. Semen & Sperma omnium rerum est unicum, & & tamen varias res generat, uti è sequenti apparet exemplo: Viri Semen, est semen nobile, & saltem ad generationem hominis est creatura · nihilominus, si virabutatur eo, quod est in eius libero arbitrio, nascitur abortus: Nam si contra gravissimas Dei inhibitiones vir miret vaccam, aut aliam bestiam, facilè conciperet bestia viri semen, quia natura non

est nisi una, & tunc non nasceretur Homo, sed bestia & abortus, siquidem locum non invenit semen sibi competentem: Tali in humana & detestanda commixtione virorum cum bestiis variæ bestiæ producerentur hominibus similes. Ita enim fit, si Sperma intrat centrum, nascitur, quod inde nasci debebat, sed cùm jam in locum venit, & concipit, non amplius mutat formam: Verum dum adhuc in centro Sperma est, æquè facilè ex illo spermate produci potest arbor, quàm Metallum, tam citò herba quàm lapis, & unus precioſior altero, secundum puritatem vel impuritatem loci: Sed quomodo Elementa Sperma generent, nunc nobis dicendum est, & hoc modo fit: Elementa sunt quatuor, duo sunt gravia, & duo sunt levia, duo sicca, duo humida: sed unum maximè siccum, & alterum maximè humidum, sunt masculina & fœminina, &c. Horum quodlibet per se est promptissimum ad producendum res sibi similes in Sphæra sua, & ita voluit Altissimus: Hæc quatuor non quiescunt, sed semper invicem agũt, & quodlibet per se emittit suum subtile, ac in centro conveniunt. In centro verò est Archæus, naturæ servus, qui ea sperma mata miscendo ejicit foras. Quomodo autem id fiat in Epilogo horum duodecim Tractatuum copiosius videre est.

TRACTATUS III.

De vera prima Metallorum materia.

PRima Metallorum materia duplex est, sed una sine altera Metallum non creat: Prima & principalis est humidum aeris caliditate mixtum, hanc Philosophi Mercurium nominârunt, qui radiis Solis & Lunæ gubernatur in mari Philosophico: Secunda est terræ caliditas sicca, quàm vocârunt Sulphur: Sed quia omnes veri Philosophi hanc maximè occultaverunt, non paulò lucidius illam explicabimus, pondus præsertim, quo ignorato, omnia destruuntur: Inde fit ut multi ex re bona producant abortus: sunt enim qui totum corpus pro materia seu semine vel Spermate sumunt, alii frustum, & hi omnes à recto declinant tramite. Exempli gratia, si quis viri pedem, & mulieris acciperet manum, & vellet ex hac commistione creare hominem, non esset possibile. Est enim in quolibet corpore centrum, & locus vel seminis seu Spermatis punctum, & semper 8200. pars etiam in ipso grano Tritici: Et hoc aliter esse non potest: Nam non totum

granum

granum vel corpus vertitur in semen, sed tantum est in corpore scintilla aliqua necessaria, quæ à suo corpore custoditur, ab omni excessivo calore & frigore, &c. Si habes aures & sensus, hic animadverte & securus eris, non tantum ab illis qui locum Spermatis ignorant, totumque granum in semen reducere nituntur, verum etiam ab his omnibus, qui in solutione Metallorum versantur vana, & Metalla per totum solvere volunt, ut postea ex illorum commixtione mutua, novum cyent Metallum. At hi si naturæ processum considerarent, viderent rem se habere longe aliter. Nam nullum Metallum est tam purum, quod non habeat & suas impuritates, unum tamen altero pauciores vel plures: sed tu amice lector, primum observabis naturæ punctum, ut supra dictum & satis habes: sed hanc tibi habeto cautelam, ne in Metallis vulgi illud quæras punctum, in quibus non est: Nam hæc Metalla, præsertim aurum vulgi mortua sunt, sed nostra sunt viva, spiritum habentia, quæ omnino sumenda sunt: Scito enim Metallorum vitam esse ignem, dum adhuc in suis mineris sunt, & mortem etiam ignem, fusionis videlicet. Prima verò Metallorum materia est humiditas quædam mixta aere calido, & est in forma aquæ pinguis adhærentis unicuique rei puræ vel impuræ, in uno loco tamen abundantius quam in altero. quod fit quia terra est in uno loco magis aperta & porosa, vim attractivam habens quàm in altero: Provenit aliquando per se in lucem, induta veste aliqua, præsertim in locis, ubi non habet adhærere alicui, cognoscitur ita, quia res omnis ex tribus principiis est composita: In materia verò Metallorum unica tantum sine conjunctione, excepta veste, vel ejus umbra scilicet Sulphure, &c.

TRACTATUS IV.

Quomodo Metalla in terræ visceribus generantur?

PRoducuntur Metalla hoc modo, postquam quatuor Elementa virtutes suas projiciunt in terræ centrum, Archæus distillando sublimat calore motus perpetui in terræ superficiem: Est enim terra porosa, & ventus stillando per poros terræ resolvitur in aquam, ex qua res nascuntur omnes: sciant ergo doctrinæ filii sperma Metallorum diversum non esse à spermate rerum omnium, scil. vaporem humidum: Ideo frustra quærunt Artistæ Metallorum reductionē in materiā primam, quæ tantū vapor est: Philosophi nōn talē intellexerūt

materiam primam, ſed tantum materiam ſecundam, ſicuti Bernhardus Treviſanus optimè diſputat, quamvis non ita lucidè, quia de quatuor Elementis loquitur, nihilominus id dicere voluit, & ſolummodo cum filiis locutus eſt. Ego verò ut clarius Theoricam detegerem, omnes hìc præcavere & monere volui, ut tot ſolutiones, tot circulationes, tot calcinationes ac reiterationes ſinerent, nam fruſtrà id quæritur in re dura, cum per ſe mollis ubique ſit: Non prima ſed ſecunda tantum quæratur Materia, talis nimirum, quæ ſimul ac concepta eſt, in aliam mutari formam non poteſt. At ſi quæras, quomodo Metallum in talem reducatur materiam ſequor in eo Philoſophorum intentionem: Hoc tantum præcæteris volo, ut filii Artis intelligant ſenſum Scriptorum, non ſyllabas, & ubi natura deſinat, in Metallicis videlicet coram oculis noſtris perfectis corporibus, ibi arti eſſe incipiendum. Sed ut ad propoſitum revertar (ſiquidem hìc non eſt intentio noſtra de ſolo lapide) agamus nunc de materia Metallorum: Paulò ante dixi, res omnes naſci ex aere liquido vel vapore, quem Elementa perpetuo motu in viſcera terræ ſtillat, hunc poſtquam naturæ Archæus accepit, per poros ſublimat, & unicuique loco ſua ſagacitate tribuit (ſicuti in præcedentibus retulimus) & ſic locorum varietate res etiam proveniunt, & naſcuntur variæ. Sunt qui opinentur, Saturnum habere ſemen, aurum quoq; aliud: Et ſic conſequenter Metalla reliqua, ſed vana ſunt iſta: Vnicum tantum eſt ſemen, idem in Saturno, quod in auro invenitur, idem in Luna, quod in Marte, &c. Sed locus terræ diverſus fuit, ſi me rectè intelligis. Quamvis in Luna natura citius, quàm in Sole deſierit, & ſic de aliis: Quando enim ex terræ centro ſublimatur vapor ille, tranſit per loca vel ſicca vel calida: Si igitur tranſit vapor per loca calida & pura, ubi pinguedo Sulphuris parietibus adhæret, vapor ille, quem Philoſophi Mercurium Philoſophorum dixerunt, accommodat ſe, & jungitur illi pinguedini, quam poſtea ſecum ſublimat, & tunc fit unctuoſitas, relicto nomine vaporis, accipit Nomen Pinguedinis, quæ poſtea veniens ſublimando ad loca alia, quæ jam vapor antecedens purgavit, ubi eſt terra ſubtilis, pura & humida, implet poros eius & jungitur illi, & ſic fit Sol: Si verò pinguedo illa venit ad loca impura, frigida, fit Saturnus: Si verò talis terra ſit & mixta Sulphuri, fit Venus, &c. Quò enim magis depuratus locus eſt, eò pulchriora reddit Metalla: Nam ſciendum eſt, quod ille vapor continuè egreditur ex centro ad ſuperficiem, eundo purgat loca: inde fit quod hodie reperiantur mineræ

neræ in locis, ubi ante mille annos nullæ fuerunt: Nam progressu suo semper subtiliat crudum impurum, parum successivè secum trahens: Et hæc est reiteratio, & circulatio naturæ: tam diu sublimatur, res novas producendo, donec locus depuratur optimè: Et quò magis depuratur, eò etiam nobiliores res producit. Hyeme verò, cùm aer frigidus terrâ constringit, congelatur etiam ille unctuosus vapor, qui postea redeunte vere, unà cũ terra & Aqua miscetur, & fit Magnesia trahens ad se sibi similem Mercurium aeris, qui dat vitam omnibus rebus, per radios Solis, Lunę & Stellarum, & sic gramen, flore, & similia profert. Natura enim ne momentum temporis otiatur: Metalla verò sic procreantur, longa destillatione purgatur terra, postea accessu pinguedinis ea generantur; alio modo non proveniunt, sicuti quorundam Philosophorum scripta siniſtrè interpretantium, vana opinio est.

TRACTATUS V.

De generatione Lapidum omnis generis.

LApidis materia est eadem, quæ & aliarum rerum, & secundum locorum puritatem hoc modo nascuntur.

Quando quatuor Elementa suum vaporem stillant in terræ centrum, & Archæus naturæ eundem ejicit & sublimat, hic dum transit per loca porosque terrę, trahit secum omnem terræ impuritatem usq; in superficiem, quem postea congelat aer, nam quod aer creat purus, aer congelat crudus, quia aer in aerem habet ingressum, & se jungunt invicem, nam Natura Naturâ lætatur, & sic fiunt Petræ & Montes lapidei, secundum magnos & parvos poros: Et quò majores terræ pori, eò etiam melius purgatur locus: Dum enim per tale respiraculum major caliditas, & Aquæ major quantitas transit, eò citiùs depuratur terra, & sic postea in eiusmodi locis commodiùs metalla nascuntur; sicuti & ipsa testatur experientia, ut Aurum non alibi, nisi in Montibus quæratur & reperiatur, quod in planitie, nisi rarò, fieri nequit: Nam sæpissimè talia loca humida sunt, non vapore sed Aqua Elementali, quæ ad se trahit vaporem illum, & ita se se amplectuntur, ut non facilè separentur, postea Sol cœli digerens illam, facit argillam pinguem, qua figuli uruntur: In locis verò ubi est arena grossa, & vapor non habet secum pinguedinem vel Sulphur, herbas & gramen in pratis creat: Sunt & alii lapides pretiosi, ut Adamas, Rubinus, Smaragdus, & reliquæ gemmæ:

Digitized by Google

Generantur omnes hoc modo: Quando vapor naturæ per se sublimatur, sine accessu pinguedinis, Sulphuris, & venit ad locum Aquæ puræ salis, fiunt Adamantes, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa, quia pinguedo non permitteret ista. Sciendum enim est, quod spiritus Aquæ facilimè sublimatur calore facili, sed oleum seu pinguedo non nisi magno elevatur calore, & in loca calida: Etiam si enim ex centro progrediatur, levi congelatur frigore, & sic subsistit: vapor verò ad loca debita ascendit, & congelatur in aqua pura in lapides granulatim. Quomodo verò in gemmis colores fiant, sciendum est illud ratione Sulphuris in hunc modum fieri: Si Sulphuris pinguedo congelatur motu illo perpetuo, postea Spiritus aquæ transeundo digerit & purificat illad vi salis, donec colore digesto rubeo vel albo coloretur, qui color tendens ad meliora cum illo spiritu quia subtiliatus est, tot reiterationibus destillatis elevatur cum spiritu, spiritus postea habet potentiam intrandi res imperfectas, & sic introducit colorem, qui postea jungitur illi Aquæ tunc partim congelatæ, & sic implet poros eius, & fixatur cum ea fixatione inseparabili: Congelatur enim omnis Aqua calore, si est sine spiritu, congelatur frigore, si habet spiritus: Sed qui scit congelare Aquam calido & spiritum cum ea jungere, certè rem inveniet millesies pretiosiorem auro, & omni re. Efficiat igitur, ut separetur spiritus ab aqua, ut putrescat, & appareat granum, postea rejectis fæcibus reducat spiritum ex alto in Aquam, & faciat conjungere simul: illa enim conjunctio, generabit ramum dissimilem formâ parentibus.

TRACTATUS VI.

De secunda materia, & putrefactione rerum.

DIximus de prima materia rerum, & quomodo nascuntur res ex natura sive semine, hoc est, quomodo natura ab Elementis accipit materiam, ex qua generat semen: Nunc verò de semine, & rebus generatis ex semine, sermonem instituemus.

Omnis res habens semen, multiplicatur in eo, sed absque naturæ auxilio non fit: Semen enim nihil aliud est, quàm aer congelatus in aliquo corpore, seu vapor humidus, & nisi hic resolvatur calido etiam vapore, nullius est usus.

Sciant ergo investigatores artis, quid semen sit, ne quærat rem, quæ non est, & sciant illud esse triplex, quod ex 4. Elemen-

Digitized by Google

mentis productū est: Primum est Minerale, de quo hoc loco sermo est: alterū vegetabile: tertiū Animale: Minerale semē à Philosophis cognoscitur: vegetabile commune ac vulgare est, ut videmus in fructibus: Animale ex imaginatione cognoscitur: vegetabile nobis ostendit, quomodo natura creat illud ex 4. Elementis; Sciendum enim est, quod Hyems est putrefactionis causa, siquidem spiritus vitales in Arboribus congelar, & quando hi calore Solis, (in quo est vis Magnetica omnis humiditatis attractiva) resolvuntur, tunc calor naturæ per motū excitatus, pellit ad circumferentiam vaporem aquæ subtilem, qui poros arboris aperit & guttas stillare facit, semper purum ab impuro separando: præcedit tamen interdum purum impurum. Purum dat & congelatur in flores, impurum abit in folia, grossum & spissum, in corticem, arboris cortex manet fixus, folia cadunt fridore vel calore, quando obstruuntur pori eius, flores congelantur in tali calore, qualis est ipsi calor & adfert fructū vel semen: veluti pomum, in quo Sperma est, ex quo non nascitur arbor, sed in illo Spermate est semen vel granum intrinsece, ex quo etiam absque Spermate nascitur arbor: Nam multiplicatio fit non in Spermate, sed in semine: Sic oculariter videmus naturā creare ex 4 Elementis semen, ne nos in hac frustra occuparemur. Nā quod creatū est, creatore non indiget: Hoc exempli loco Lector em admonuisse sufficiat, sed ad propositum minerale rēdeo. Semen minerale vel metallorum creat natura in viscеribus terræ, propterea non creditur, tale semen esse in rerum natura, quia invisibile est: At non est mirū quod ignari dubitent, siquidem id, quod præ oculis est, non percipiatur ab illis, multò minus istud, quod invisibiliter absconditū est: Sed verissimum est, quod superius non est, nisi ut istud quod est inferius & vice versa: id quod nascitur supra, nascitur ex eodem fonte, sicuti illud quod infra in terræ viscеribus: Et quam prærogativam vegetabilia præ metallis habent, ut Deus illis semen inderet, & hæc immeritò excluderet? Nonne ejusdē dignitatis metalla apud Deū cui? & arbores? Hoc pro certo statuatur, nihil sine semine crescere, ubi. n. nullū est semē, res est mortua. Necesse est ergo ut vel 4. Elementa creent semē metallorū, vel ea producant sine semine: Si absq; semine producuntur, tunc perfecta fieri non possunt, siquidem res omnis sine semine imperfecta est ratione cōpositi: Qui huic indubitatę veritati fidē nō adhibet, nō est dign⁹, ut naturæ secreta scrutetur, nihil. n. in orbe nascitur, quod semine destituatur. Semen metallorū verè & realiter ipsis est inditū. Generatio

autem eius ita fit. Quatuor elementa in prima operatione naturæ ſtillant per Archæum naturæ, in terræ centrum vaporem Aquæ ponderoſum qui eſt Metallorum ſemen, & dicitur Mercurius propter eius fluxibilitatem, & uniuſcuiuſque rei conjunctionem, non propter eſſentiam; aſſimulatur Sulphuri, propter internum calorem, & poſt congelationem eſt humidum radicale.

Et quamvis corpus metallorum ex Mercurio ſit procreatum, quod de Mercurio Philoſophorum intelligi debet, tamen hi non ſunt audiendi, qui putant Mercurium vulgi ſemen eſſe Metallorum, & ita corpus loco ſeminis accipiunt, non conſiderantes, quod & dictus vulgi Mercurius, ſuum in ſe habeat ſemen. Errorem omnium horum, è ſequenti patebunt exemplo. Manifeſtum eſt, quod homines habeant ſemen, in quo multiplicantur: Hominis corpus Mercurius eſt, ſed ſemen occultum eſt in corpore, & ratione corporis quãtitas in pondere exigua: Qui igitur Hominem generare vult, non Mercurius, qui corpus eſt, ſed ſemen vapor Aquæ congelatus accipiatur: Sic in regeneratione Metallorum ſiniſtre proceditur à vulgaribus Chymicis: Corpora Metallica ſolvunt, ſive Mercurium, ſive Aurum, ſive Saturnum, ſive Lunã, & corrodunt illa aquis fortibus, & aliis rebus heterogenеis ad veram artem non requiſitis, poſtea conjungunt, & ſimul cogunt, neſcientes, quod ex corpore humano diſſecto non generatur homo, quia corruptio corporis, & ſeminis deſtructio hoc pacto præceſſit: Vnaquæque res in mare & fœmina multiplicatur, ut in tractatu de duplici materia mentionem feci: Divitio ſexus nil creat vel producit, ſed debita illius cõjunctio profert novam formam: Semina vel Spermata ergo, non corpora ſunt accipienda. ℞. Ergo Marem vivum, & Fœminam vivam, hos conjunge ſimul, ut inter ſe imaginentur ſperma, ad procreandum ſuæ naturæ fructum Primam enim materiam nemo Mortalium credat ſe facere poſſe, Prima materia hominis terra eſt, & nemo Hominum ex illa Hominem creare poteſt, ſolus Deus hoc ſcit: at è materia ſecunda, quæ jam creata eſt, ſi in locũ debitũ poſita fuerit, facilè natura operante generabitur id, cuius formæ ſemẽ eſt: Artifex hic nil facit, niſi ut ſciat ſubtile à ſpiſſo ſeparare, & in vas imponere debitum: Nam hoc conſiderandum eſt, prout res incipitur, ita finitur: Ex uno fiunt duo, ex duobus unum, & non ulteriꝰ. Vnus eſt Deus: ex hoc uno Deo filius eſt natus: Vnus dedit duo, duo unum dederunt Spiritum ſanctum ab utroque procedentem, ſic factus eſt mundus & ſic erit finis eius.

Con-

Digitized by Google

Considera priora quatuor puncta exactissimè: habes in illis patrem & filium, ultimo S. S. habes quatuor elementa, habes quatuor luminaria, duo cœlestia, duo centralia, Nil amplius est, fuit, & erit, quam in hac figura patet: si deberem omnia mysteria hinc elicienda consignare, magnum oriretur volumen: redeo ad propositum, & tibi dico verũ, fili mi, nõ creatur ex uno unum, quia hoc solius Dei est proprium, sufficiat te posse ex duobus creare unum tibi utile: Scias ergo Sperma multiplicativum esse materiam secundam, & non primam: Prima enim materia rerum non videtur, occulta est in natura vel in Elementis, secunda vero interdum filiis doctrinæ apparet.

TRACTATUS VII.

De virtute secundæ materiæ.

SEd ut facilius possis comprehendere, qualis sit hæc secunda materia, virtutes ex quibus illam cognoscas, describam tibi: ac primum scias, quod natura in tria regna divisa est: Duo sunt regna, quorum quodlibet per se stare potest, etsi alia duo non essent: Est regnum minerale, vegetabile, & animale. Minerale per se subsistere potest, etsi nullus hominum in mundo esset, nec arbor, vel herba: vegetabile itidem, etiam si nullum metallum nec animal esset, per se stare potest, hæc duo sunt ex uno per unum creata. Tertium vero ex dictis duobus vitam habet, sine quibus esse non posset, & est nobilius ac præstantius, quam duo prædicta, sicuti etiam postremum est inter illa, & dominatur eis, quia semper in tertio finitur virtus, & in secundo multiplicatur. Viden in vegetabili Regno: prima materia est herba vel arbor, quam tu creare nescis, Natura hoc solummodo facit: In hoc regno secunda Materia est semen, quod tu vides, in hoc multiplicatur Herba vel Arbor. In regno Animali prima materia est bestia seu homo, quem tu creare nescis, & si gloriaris vanus es & mendax, natura hoc fecit, & quamvis haberes primam materiam secundum Philosophos, illud sal centrale tamen sine auro multiplicare impossibile tibi foret: semen autem Metallorum, filii tantum doctrinæ noverunt. In vegetabilibus semina apparent extra, Renes digestionis ejus est aer calidus: In animalibus semen apparet intus & extra, renes digestionis ejus sunt Renes viri: Aqua in Mineralibus semen est in centro cordis eorum & vitæ: Renes digestionis ejus est ignis.

Digitized by Google

Vegetabilis seminis receptaculum est terra: Animalis seminis receptaculum est matrix fœminæ: Aquæ Mineralis seminis Receptaculum est aer: Et ea sunt seminum receptacula, quæ sunt congelationes corporum: Ea est digestio quæ solutio: Ea putrefactio, quæ destructio. Virtus autem cujusque seminis est, unicuiq; rei in suo regno se conjungere, quia subtile est & nihil aliud quam aer, qui pinguedine in aqua congelatur: cognoscitur ita, quia non miscet se extra suum Regnum naturaliter alicui rei, non solvitur sed congelatur, quia solutione non indiget sed congelatione: Necesse est ergo, ut pori corporum aperiantur, ut omittatur sperma in cujus centro semen jacet, quod aer est, illud quando in matricem venit debitam, congelatur & congelat, quod reperit purum vel impurum puro mixtum. Quandiu in corpore semen est, vivit corpus, quando totum consumitur, corpus moritur, omnia autem corpora post emissionem seminis debilitantur: Experientia etiam testatur, homines veneri nimium indulgentes debiliores fieri, ut & arbores nimios fructus ferentes, fieri postea steriles, semen igitur, ut jam multoties repetitum est, res est inusibilis sed Sperma est usibile, & fere est Anima vivens, non invenitur in rebus mortuis: Elicitur dupliciter, suaviter & cum violentia sed quia hic de virtute ejus saltem sermo est, dico quod nil sine semine nascatur, virtute seminis fiunt omnia, & sciant artis filii in arboribus amputatis frustra semen quæri, quod solummodo in viridibus reperitur.

TRACTATUS VIII.

De arte & quomodo per artem operatur natura in semine.

OMne semen per se nullius momenti est, si non ponatur, vel ab arte vel à natura in matricem debitam, & licet semen, per se nobilius sit omni creatura, tamen matrix ejus est vita, quæ facit putrescere Sperma vel granum & puri puncti congelationem causatur, insuper calore corporis sui illud nutrit & crescere facit, & hoc fit in omnibus supra dictis tribus naturæ regnis: Et fit naturaliter, per menses, annos & tempora. Sagax vero ars illa est, quæ in regno minerali & vegetabili aliquid abbreviare potest: sed non in animali: In minerali solummodo perficit hoc, quod natura non potest, propter aerem crudum, qui sua violentia implevit poros corporis cujusque,

Digitized by Google

cujusque, non in viscеribus, sed in superficie terræ, ut antea in præcedentibus capitulis dixi: sed ut facilius intelligatur hoc, adhuc adjungere volui, quod Elementa certanter inter se projiciunt in centrum terræ, quasi in renes semen suum, centrum vero permotum emittit illud in matricem, Matrices vero sunt innumerabiles, quot loca tot matrices, una purior altera, & sic in infinitum fere. Scias ergo quod pura matrix purum dabit fœtum in suo simili: Exempli gratia, in animalibus sunt matrices hominum, vaccarum, equorum, canum, &c. sic in minerali & vegetabili sunt Metalla, lapides, salia. Nam salia in hisce duobus regnis sunt considerанda, & loca eorum, secundum magis vel minus.

TRACTATUS IX.

De commixtione Metallorum, vel de eliciendo semine Metallico.

DIximus de natura, de arte, de corpore, & de spermate ac semine: jam ad praxin descendamus, quomodo videlicet Metalla commiscere debeant, & qualis eorum sit inter se correspondentia: Scias ergo mulierem non discrepare à viro, ex eodem semine, & in una matrice ambo nascuntur, nihil defuit præter digestionem, & ut matrix purior esset in sanguine & sale: sic luna ex eodem semine cum sole & eadem matrice: sed matrix magis habuit de aqua, quam de sanguine digesto, secundum tempus Lunæ cœlestis. Vt vero eo facilius tibi imaginari possis, quomodo metalla coeant, ut emittant & recipiant semen, intuere cœlum & planetarum sphæras: Vides quod Saturnus supremus sit, cui succedit Iupiter, huic Mars, postea Sol, quę sequitur Venus, hanc Mercurius, ultimo loco Luna statuitur: Considera jam quod planetarum virtutes non ascendant, sed descendant. Dedit hoc & ipsa experiētia, quod ex Venere non fit Mars, sed ex Marte fit Venus; utpote una sphæra inferior, sic etiam Iuppiter facile trāsmutatur in Mercurium, quia Iuppiter secundus à firmamento, & Mercurius secundus à terra, Saturnus primus à cœlo, Luna prima à terra. Sol miscet se omnibus, sed nunquam per inferiores melioratur. Non autem te lateat, magnam esse correspondentiam, inter Saturnum & Lunam, quorum in medio sol constitutus est, sicuti inter Iovem & Mercurium, in quorum medio Sol etiam consistit. Eodem plane modo inter Mar-

Digitized by Google

Martem & Venerem, qui duo solem etiam habent inter medium. Noverunt Chymistæ ferrum in cuprum seu Venerem sine Sole mutare : Noverunt etiam à Iove facere Mercurium: sunt & aliqui, qui è Saturno conficiunt Lunam: Sed si scirent his mutationibus Solis administrare naturam, certe rem omni thesauro invenirent preciosiorem : propterea dico, non ignorandum esse, quæ Metalla invicem sint conjungenda, & quorum Natura Naturæ correspondeat: propterea unum datur Metallum quod habet potentiam alia consumendi: Est enim fere ut aqua eorum & fere mater: Unica tantum res, humidum radicale, Solis videlicet & Lunæ resistit ei, & melioratur per illud: sed ut detegam, Chalybs vocatur, si undecies coit aurum cum eo, emittit suum semen, & debilitatur fere ad mortem usque :. concipit Chalybs, & generat filium patre clariorem, postea cum semen jam nati imponitur in suam matricem, purgat illam & facit millesies aptiorem ad pariendum optimos fructus. Est & alius Chalybs, qui assimilatur huic per se à natura creatus, qui scit ex radiis solis mirabili vi & virtute elicere illud, quod tot homines quæsierunt, & operis nostri principium est.

TRACTATUS X.

De generatione supra naturali filii solis.

TRactavimus de rebus, quas natura creat, & quas Deus creavit, ut scrutatores artis eo facilius possibilitatem naturæ intelligerent, sed ne diutius differam, modum ac artem conficiendi Lapidis Philosophorum agredior. Lapis Philosophorum seu tinctura, nil aliud est quam aurum in supremum gradum digestum: Nam aurum vulgi est, sicuti herba sine semine, quando matureścit producit semē: sic aurum quando matureścit, dat semen seu tincturam. Sed quæret aliquis, quare aurum vel aliud Metallum non producat semen? ratio redditur talis, quia non potest esse maturum, propter aeris cruditatem, non habet sufficientem calorem & contingit in quibusdam locis, ut reperiatur aurum purum, quod natura voluit perficere, sed impedita fuit ab aere crudo. Exempli gratia, videmus, quod pomorum Arantiorum arbores, hic quidem crescant instar aliarum arborum: in Italia & alibi, ubi est illarum solum nativum, dant & ferunt fructus, quia sufficientem habet calorem, in his vero frigidioribus locis mini-

Digitized by Google

minime: Vbi enim matureſcere deberent, deſinunt, quia frigore opprimuntur: Et ſic nunquam à natura in hisce locis habentur earum fructus, licet aliquando juvetur Natura ſuaviter & cum ingenio, tunc ars jam perficit, quod natura non potuiſſet. Idem plane in metallis accidit. Aurum poteſt dare fructum & ſemen, in quo ſe multiplicat induſtria ſagacis artificis, quiſcit naturam promovere: ſed ſi absq; natura id velit tentare, errabit: Nam non ſolum in hac arte, ſed & in omni re, nihil poſſumus, quam Naturam juvare, & hoc non alio medio, quam igne ſeu calore: ſed cum hoc fieri non poſſit, ſiquidem in congelato corpore metallico non appareant ſpiritus, oportet ut prius ſolvatur corpus, & pori ejus apperiantur, quo natura operari poſſit. Qualis autem illa debeat eſſe ſolutio, hic lectorem admonitum velim, duplicem eſſe ſolutionem, licet multæ ſint aliæ ſolutiones, at inutiles: Vna tantum eſt vera naturalis: Secunda eſt violenta, ſub qua aliæ cõprehenduntur omnes. Naturalis ejusmodi eſt ut pori corporis apperiantur in Aqua noſtra, quo digeſtum emittatur ſemen, & matrici ſuæ imponatur. Aqua vero noſtra aqua eſt cœleſtis, non madefaciens manus, non vulgi, ſed fere pluvialis. Corpus eſt aurum quod ſemen dat. Luna noſtra eſt non argentum vulgi, quæ recipit ſemen auri: Regitur poſtea igne noſtro continuo, per menſes ſeptem, & interdum decem, donec aqua noſtra conſumat tres & relinquat unum, & hoc in duplo: poſtea nutritur lacte terræ, vel pinguetudine ejus, quę naſcitur in uberibus terræ, & regitur vel conſervatur à putre factione ſale naturæ. Et ſic generatur ille infans ſecundæ generationis. Nunc à Theoria ad praxin accedamus.

TRACTATUS XI.

De praxi, & confectione lapidis ſeu tinctura per artem.

PEr tot capita ſparſa eſt oratio, de rebus per exempla, ut eo facilius intelligatur praxis, quæ fieri debet naturam imitando in hunc modum. ℞. Terræ noſtræ per XI. gradus XI. grana, auri noſtri & non vulgaris granum I. Lunæ noſtræ non vulgaris grana ij, ſed hoc admonitus ſis, ne accipias aurum & argentum vulgi, nam hæc ſunt mortua, accipe noſtra quæ ſunt viva, poſtea pone in ignem noſtrum, & fiet inde liquor ſiccus, primum reſolvetur terra in aqua, quæ Mercurius Philoſophorum dicitur, & illa aqua reſolvit illa corpora

ſolis

Solis & Lunæ. & consumit ea, ut non remaneat nisi pars decima cum una parte, & hoc erit humidum radicale Metallicum: Postea ℞. Aquam salis nitri de terra nostra, in qua est rivulus & unda viva, si ad genuam foderis foveam: Accipe igitur ex illa aquam. sed claram accipe, huic impone illud humidum radicale, & impone igne putrefactionis & generationis, non tali, ut in prima operatione fecisti, rege omnia magno cum ingenio, donec colores appareant, instar caudæ pavonis, rege digerendo, nec tædeat, donec cessent colores, & unus per totum appareat color viridis, & sic de cæteris. Et quando videbis in fundo cineres bruni coloris, & aquam fere rubram, aperito vas, madefacito pennam, inunge ferrum aliquod, si tinget, habeto in promptu aquam, de qua postea erit sermo, & infunde tantum ejus aquæ, quantum aeris intravit crudi, iterum coquito priori igne donec iterum tingit Huc usq; pervenit mea experientia, non plus possum, non plus inveni. Aqua vero illa debet esse menstruum mundi ex sphæra Lunæ, toties rectificatum, quod possit calcinare solem. Hic tibi volui omnia detegere, & si sensum meum, interdum non syllabam intelliges, cuncta revelavi, præsertim in opere primo & secũdo. De igne vero adhuc dicẽdum restat. Primus ignis seu primæ operationis est ignis unius gradus continuus, qui materiam circumdat: secundus est ignis naturalis, qui materiam degerit & figit: Dico tibi veritatem quod patefeci ignis regimen, si naturam intelligis. De vase adhuc restat loquendum. Vas naturæ esse debet, & sufficiunt duo: primi operis vas rotundum fieri debet: in secundo vero paulo minus vitrum instar Phiolæ vel ovi. Sed per omnia scito, naturæ ignem esse unicum, quicquid operatur diversum, locorum distantia efficit. Vas item Naturæ unicum, sed nos propter abbreviationẽ binis utimur: Materia una, sed ex duabus substantiis. Si igitur animum intendis ad res creandas, considera primum res creatas: has utpote adversantes oculis tuis, si non potes assequi, multo minus res creandas, quas producere cupis: scito enim te nihil creare posse, quod solius Dei proprium est sed res occultas in umbra latentes facere apparentes, & umbrã ab illis tollere, hoc Philosopho intelligenti à Deo per naturã concessum est. Considera obsecro simplicem nobis aquam: Ecquis nunc quam crederet, illum in se continere omnia quæ mundus habet, lapides duros, salia, aerem, terram ignem, eum tamen simplex per se appareat Aqua: quid dicam de terra, quæ in se continet aquam, ignem, salia, aerem, & per se nuda terra videtur. O Mirabilem naturam quæ novit ex

aqua

Digitized by Google

aqua in terra fructus producere mirabiles, & ex aere illis suppeditare vitam: Hæc omnia fiunt, & vulgarium hominum oculi ista non vident, sed oculi intellectus & imaginationis percipiunt, visu vero verissimo: Oculi enim sapientum naturam vident aliter, quam oculi communes. Exempli gratia: Oculi vulgi vident Solem esse calidum: Oculi vero Philosophorum è contra vident Solem potius esse frigidum, sed motus ejus calidos: Actus enim & effectus ejus per distantiam locorum deprehendunur: Ignis naturæ unus & idem cum ipso est: sicuti enim sol inter Sphæras planetarum centrum est, & ex hoc centro cœli deorsum calorem motu suo spargit, sic in centro terræ Sol terræ est, qui motu suo perpetuo calore vel radios sursum ad terræ superficiem pellit. Is calor intrinsecus, multo efficacior est hoc igne Elementali, sed temperatur terrena aqua, quæ de die in diem poros terræ penetrat illamque refrigerat: sic Solem cœlestem, & ejus calorem temperat aer, qui de die in diem circumvolat orbem: Et nisi hoc esset, calore tali res omnes consumerentur, nec quicquam nasceretur, sicuti autem ignis ille invisibilis, seu calor centralis omnia consumeret, si non intercederet aqua, sic solis calor omnia destrueret sine intermediante aere, seu quomodo hæc Elementa inter se agant, brevibus dicam. In centro terræ est Sol centralis, qui motu suo, vel sui firmamenti dat calorem magnum, qui extendit se usque ad terræ superficiem. Ille calor causatur aerem, hunc in modum: Aeris matrix aqua est, quæ parit filios suæ naturæ, sed dissimiles, & multo subtiliores: Nam ubi Aquæ introitus est denegatus, aer intrat, quando postea ille calor centralis, qui perpetuus est, agit, facit destillare aquam & calefacere, & sic illa aqua vi caloris vertitur in aerem, atq; hoc pacto, erumpit ad superficiem terræ, quia se includi non patitur: Vbi postea refrixit, resolvitur in aquâ in oppositis locis: Interim etiam fit, ut non solum aer, verum etiam Aqua exeat, sicuti apparet, dum nigræ nubes violentia in aerem attolluntur: cujus rem tibi sit hoc exemplum domesticum: facias in olla fervere aquam, videbis igne lento, lentos vapores & ventos, igne vehementiori apparebunt nebulæ crassiores: Eodem plane modo calor operatur cētralis, subtilem aquam in aere elevat, quod spissum est ex sale vel pinguedine distribuit terræ, unde variæ nascūtur: Residuū sara & petræ fiūt. Posset aliquis objicere, si ita se res haberet, tūc continuo id fieri deberet, cum tamen sæpe nullus sentiatur ventus. Respondeo; si non violenter in vas distillatorium infunditur aqua, non fit ventus, nam parum aquæ, parvū excitat ven-

tat ventum: vides non semper fieri tonitrua, etiamsi pluvia sit & ventus, sed tantum quando via aeris aqua turbida fertur ad sphæram ignis, nam ignis non patitur aquam. Habes ante oculos exemplum. Dum in calidam fornacem effundis aquã frigidam, unde tonitrua excitantur; sed quare non uniformiter, aqua intret in illa loca, & cavitates, ratio est, quod multa sunt ejusmodi vasa & loca, pellit interdum una concavitas ventos, aquam, à se ad aliquot dies & menses, donec iterum fiat aquæ repercussio, ut videmus in mari, cujus fluctus aliquando multa millaria agitantur, antequam repercussionem, ut regrediantur, offendant. Sed ad rem nostram. Dico ignem vel calorem esse causam motus aeris, & vitam omniũ rerum, & terra est horum omnium nutrix, vel receptaculum: sed si non esset aqua, quæ refrigeraret terram & aerem nostrũ, tunc terra exiccaretur, propter has duas rationes nimirum ob motus centralis & solis cœlestis calorem: nihilominus contingit hoc in aliquibus locis, quando pori terræ obstruuntur, ut humidum penetrare non possit, tunc per correspondentiam solis cœlestis & centralis, quia vim habent inter se magneticam, accẽditur terra à sole, sicque, etiam aliquando cades gravis orbita mundi. Fac igitur, ut operatio talis in terra nostra sit, ut calor centralis aquam possit mutare in aerem, ut in planitiem mundi egrediatur, & rẽsiduum ut dixi, per poros terræ spargat, & nunc in opposito aer verterur in aquam multo subtiliorem quam fuit prima, & hoc sic fiet, si seni nostro aurum, & argentum deglutire dabis, ut ipse consumat illa, & tandem ille etiam moriturus comburatur, & cineres ejus spargantur in aquam, coquito ea donec satis est, & habes medicinam curandi Lepram. Hoc saltem animadverte, ne frigidum pro calido, vel calidum pro frigido accipias. Naturas Naturis misce, si aliquid est, quod contrarium naturæ (siquidem una tibi est necessaria) separa illud, ut Natura Naturæ similis sit, hoc fac igne non manu, & scito, si non sequeris Naturam, vana esse omnia, & hic tibi dixi per sanctum Deum quod pater filio debet. Qui habet aures audiat, & qui habet sensus animum advertat.

TRACTATUS XII.

De lapide & ejus virtute.

IN præcedentibus sufficienter dictum fuit de productione rerum naturalium, de Elementis, & de materia prima, & mate-

Digitized by Google

materia secunda, de corporibus, & seminibus, de usu & virtute eorum: Conscripsi etiam praxin conficiendi lapidem Philosophorum: de ejus vero virtute tantum, quantum mihi natura concessit, & experientia patefecit, nunc revelabo. Sed ut prius adhuc summatim & brevibus verbis comprehendam omnium horum tractatuum Argumentum, ut Deum timens Lector, mentem meam assequatur, & sensum meum, ita se res habet.

De veritate artis, si quis dubitat, legat copiosa Philosophorum antiquissimorum ratione & experientia verificata scripta, quibus ut fide dignis, in sua arte, fides non derogan-da est. Qui vero illis fidem non adhibet, tunc contra principia negantem nō esse disputandum novimus: Surdi enim & muti loqui non possunt. Dixi artem esse veram, quam enim prærogativam in hoc mundo res omnes haberent præ metallis? cur hæc sola per denegationem seminis immerito à summi creatoris universali multiplicationis benedictione excludemus, quam sacræ literæ affirmant, omnibus rebus creatis statim à condito mundo inditam & impertitam fuisse. Si vero semen habent, quis tam fatuus est, qui non credat in suo semine illa posse multiplicari? In natura sua ars Chymiæ vera est, vera etiam natura, sed raro verus Artifex: una natura, ars una, sed multi artifices. Quod autem natura creat res ex Elementis, generat eas per velle Dei ex materia prima, quam solus Deus scit: Natura creat res illasque multiplicat ex secunda materia, quam Philosophi sciunt. Nil fit in mundo sine velle Dei & naturæ. Elementum enim quodlibet in sua Sphæra est, sed unum absque altero esse non potest, unum ex alio vivit, & tamen conjuncta non conveniunt: sed aqua est omnium Elementorum dignior, quia mater est omnium rerum. Hanc supernatat spiritus ignis, causante igne aqua fit materiâ prima, certatione videlicet ignis cum aqua, & sic generantur venti vel vapores apti, ut congelētur cum terra per aerem crudum, qui ab initio separatus fuit ab illo, & hoc fit sine cessatione motu perpetuo, quia ignis seu calor non excitatur aliter nisi motu, quod facile videre est apud fabrum ferrarium, ferrum lima comminentem, quod eatenus mora vehementiori incalescit, ac si igne incāduisset: Motus ergo causat calorem, calor movet aquam, aquæ motus causat aerem omnium viventium vitam. Crescunt igitur res hunc in modum, ut supra dixi, ex aqua videlicet, nam ex illius vapore subtiliori res subtiles, leves proveniunt. Et oleo vero ejusdem graves & majoris pretii: Ex sale autem res prioribus longe

pulchriores. Quia autem natura interdum impeditur, ne res duras producere possit, siquidem vapor, pinguedo, sal maculantur, & miscent se terræ locis, propterea docuit nos experientia purum ab impuro separare: Ideo si velis ut natura melioretur in actu, solve corpus quodvis, & illud quod naturæ accessit, Heterrogeneum, separa, purga, conjunge pura puris, cocta coctis, cruda crudis, secundum naturæ pondus non materiæ: Nam scito quod sal nitri centrale non accipit plus de terra, nisi quantum opus habet, sive sit pura sive impura. Aquæ vero pinguedo aliter se habet, nam nunquam habetur pura, ars purgat illam, per duplicem calorem, & denuo conjungit illum.

EPILOGVS SEV CONCLVSIO HORVM duodecim Tractatuum.

COnscripsi amice lector, præcedentes duodecim Tractatus in gratiam filiorum artis, ut antequam manum adhiberent operi, Naturæ operationem haberent cognitam, quomodo videlicet illa operando res producat, ne sine clavib. portam ingrederentur, & cribro aquã haurirent. Frustra enim laborat ille, qui sine cognitione naturæ manus ad labores porrigit, & in hac sancta & verissima scientia in nocturnis versatur tenebris, cui Sol nõ lucet, in densa umbra est, cui de nocte non apparet luna. Habet natura lumen proprium, quod nostris oculis non est pervium; umbra Naturæ nostris oculis corpus est, sed si quem lumen naturæ irradiat, illi confestim nebula de oculis tollitur, & sine impedimento potest conspicere punctum Magnetis nostri correspondentis utriq; centro radiorum, solis videlicet & terræ: Eo usque enim Naturæ lumen penetrat, & interna patefacit: cujus rei tale tibi fit exemplum. Induatur veste uniformi adolescens duodecim annorum, & puella ejusdem ætatis, si juxta se locentur, nemo cognoscet, quis masculus, quæ fœmella sit. Oculi enim nostri penetrare non possunt, ideo decipit nos noster visus & falsa pro veris accipit: Sed cum vestibus sublatis denudantur ut ita appareant, quales Natura eos formavit, facile uterque in suo dignoscitur sexu: Simili plane modo noster intellectus facit umbræ Naturæ umbram: Nam corpus nudum in homine est seminis Naturæ umbra: Sicuti igitur vestimentis tegitur corpus humanum, sic etiam tegitur corpore natura humana, quam sibi Deus reservavit tegendam & detegendam. Possem hic prolixe & philophice differere de hominis dignitate, creatione ejus & generatione, sed cum ejusmodi nõ sint

hujus

hujus loci, silentio prætereunda sunt: De vita ejus solummodo paucis agam. Creatus homo de terra, ex aere vivit; Est enim in aere occultus vitæ, cibus, quē nos rorem de nocte, de die aquā vocamus rarefactam, cujus spiritus invisibilis, congelatus melior est. quam terra universa. O Sancta & admirabilis natura, quæ filios doctrinæ errare non permittis, sicuti in vita humana in diebus demonstras. Porro in hisce duodecim Tractatib. tot rationes naturales in medium attuli, ut eo facilius cupiens, & Deum timens Lector, intelligere possit ea omnia, quæ oculis meis Deo benedicente vidi, manib. feci propriis sine ulla sophisticationis fraude: sine lumine enim & cognitione Naturæ impossibile est, hanc assequi artem, nisi singulari revelatione divina alicui contingat, vel per secretam amici demonstrationem. Res est vilis & præciosissia, quam aliquoties descriptā nunc denuo repeto. R. aeris partes X. Auri vivi vel lunæ vivæ partem I. Hæc omnia impone vasi tuo, coque aerem hunc imprimis ut sit aqua, & postea non aqua: Si hoc ignoras, & aerem coquere nescis, sine omni dubio errabis, siquidē hæc est veterum Philosophorum materia: id enim accipere debes, quod est, sed non videtur, donec artifici placeat: Est aqua rotis nostri, ex qua extrahitur sal petræ Philosophorum, quo omnes res crescunt & nutriuntur: Matrix ejus est cētrum Solis vel lunæ tam cœlestis quam terrestris: Et ut apertius dicam, Magnes est noster, quem in præcedentib. Chalyben esse dixi: Aer generat Magnetē; Magnes vero generat vel facit apparere aerem nostrum: Sancte tibi veritatē hic manifestavi, rogā Deum ut cœpta tua secundet. Et sic hoc loco habebis verissimam explicationem Hermetis asseverātis, patrem ejus esse solem, matrē vero Lunam. Et quod ventus portaverit illum in ventre suo, nimirum sal Alkali, quod Philosophi sal Armoniacum & vegetabile nominarunt occultatum in ventre Magnesiæ Operatio ejus talis est, ut solvas congelatum aerem, in quo solves auri decimam partem, hoc sig lla & igne nostro labora, donec aer vertatur in pulveres, & apparebunt, habito mundi sale, colores varii. Descripsissem integrum processum in hisce tractatibus sed quia ille una cum multiplicatione, in Lullii & aliorum virorum Philosophorum libris sufficienter continetur, propterea satis mihi fuit, tantum de Materia prima & secunda tractare, quod cādide factum est, nec arbitreris ullum mortalium me luculentius illud præstitisse, siquidem id nō è mutis libris, sed ex mearum manuum labore & propria experientia feci. Si igitur vel non intelligis, vel non credis veritati, noli meum librum,

ſed teipſum accuſare. & crede Deum tibi hoc ſecretum nolle revelare. Hanc igitur precibus fatiga, & multoties reiteratis lectionibus hunc libellum evolve, præſertim horum tractatuum Epilogum: conſiderando ſemper naturæ poſſibilitatē, & Elementorum actiones, & quodnam ſit in illis præcipuum & præſertim in rarefactione aquæ vel aëris: Ita enim creati ſunt cœli, totusque mundus, hoc tibi, ſicut pater filium, ſignificare volui, ne mireris quod tot tractatus ſcripſerim, nō mea cauſa factum eſt, cum libris non egeam, ſed ut multos, qui in vanis rebus laborant, monerem, ne fruſtra ſumptus exponerent: potuiſſent quidem omnia pauciſſimis comprehendi lineis, imo verbis: Sed per rationes & exempla voluit te ad Naturę cognitionem deducere, ut antea omnia ſcires, quid quęrere deberes, an primam vel ſecundam materiam. Haberes etiam patefactam naturam, ejusque lumen & umbram: Noli moveri, quod aliquando contradictoria in meis tractatibus, more Philoſophorum uſitato, tibi occurrant: opus habes illis, ſi intelligis: Non reperitur roſa ſine ſpinis. Perpende diligenter, quod ſupra dixi, quomodo videlicet quatuor elementa ſtillent in centrum terræ humidum radicale, & quomodo Sol terrenus centralis motu ſuo producat. & ſublimet illud ad terræ ſuperficiem: Dixi etiam ſolem cœleſtem habere correſpondentiam cum Sole centrali: Nam Sol cœleſtis & Luna peculiarem habent vim & virtutem ſtillandi per radios ſuos in terram, calor enim calori, ſal ſali facile jungitur: Et ſicuti Sol centralis habet ſuum mare, & aquam crudam perceptibilem, ſic Sol cœleſtis habet etiam ſuum mare, & aquam ſubtilem & imperceptibilem: In ſuperficie terræ, radii radiis junguntur, & producunt flores, & omnia: Propterea quando pluvia fit, accipit ex aere illam vim vitæ, & conjungit illam cum ſale nitro terræ, (quia ſal nitri terræ eſt inſtar calcinati tartari, ſiccitate aerem ad ſe trahens, qui aer in eo reſolvitur in aquam: Talem vim attrahendi habet ille ſal nitri terræ, qui etiam aer fuit, & eſt conjunctus pinguedini terræ) & quo radii ſolares copioſius tunc feriunt, eo major ſalis nitri quantitas fit, & per conſequens major frumenti copia creſcit, & hoc de die in diem fit.

Tantum de correſpondentia rerum inter ſe & efficacia Solis & Lunæ, & Stellarum innuere volui ignorantibus, nam ſcientes non indigent hac inſtructione. Verſatur ſubjectum noſtrum toti mundo ob oculos, & non cognoſcitur. O cœlū noſtrum: O aqua noſtra. O Mercurius noſter: O ſal nitri noſtrum in mari mundi verſans: O vegetabile noſtrum: O Sulphur

phur noſtrum fixum & volatile: O caput mortuum, ſeu fæces maris noſtri: Aqua manus non madefaciens, ſine qua nemo mortalium vivere poteſt, & ſine qua nil naſcitur: & generatur in toto orbe. Et hæc ſunt Aviculæ Hermetis Epitheta, quæ nunquam quieſcit, viliſſima eſt, nemo ea carere poteſt: Et ſic habes rem omni mundo precioſiorem, detectam, quam plane dico nil aliud eſſe quam aquam noſtram ponticam, quæ in Sole & Luna congelatur, & extrahitur è Sole & Luna calybe noſtro, artificio philoſophico miris modis, per prudentem artis filium. Conſilium meum non erat, propter rationes in præfatione commemoratas hunc librum publicare, attamen victi me de liberalibus & philoſophicis ingeniis promerendi cupiditas, ut iis qui me norunt, animum oſtenderem bonum, ſimul illis, qui artem callent, manifeſtarem, me illis parem eſſe, & ſocium, eorumque notitiam appetere. Non dubito, multos bonæ conſcientiæ & voluntatis homines, illud donum Dei clanculum poſſidere; Hi meo admoniti exemplo & meis periculis cautiores & providentiores facti, Harpocratis ſibi commendatum habeant ſilentium, quotiescunque enim me magnatibus detegere volui, ſemper aut in damnum aut periculum mihi ceſſit. Hoc ſcripto me adeptis filiis Hermetis patefacio, & ignorantes errantes inſtruo, ac in viam veram reduco.

Credant ſcientiæ hæredes, ſe nunquam habituros meliorem viam, cui inſiſtant, quam quæ ipſis hic demonſtrata eſt, omnia enim aperte dixi. Extractionem ſaltem noſtri ſalis Armoniaci vel Mercurii philoſophici, ex aqua noſtra pontica, ejusq; tantum uſum non ita aperte revelavi, quia à magiſtro naturæ non habui ulteriorem loquendi licentiam: Et hoc ſolus Deus revelare debet, qui novit hominum corda & animos: quem ſi diligenter oraveris, per reiteratam hujus libri lectionem, poterit tibi intellectum tuum aperire. Vas ut ſupra dictum unicum eſt, à principio usque ad finem, vel ad ſummum duo ſufficiunt vaſa: ignis etiam continuus in utroque opere, quo nomine legant errantes tractatum X. & XI. Si in tertia materia operatus fueris, nil efficies: Hanc tractant hi, qui extra hoc unicum ſal noſtrum, quod Mercurius eſt, laborant in herbis, animalibus, lapidibus, & mineris, excepto Sole & Luna noſtra, quæ obducta eſt ſphæra Saturni. Et qui optatum deſiderat finem, ſciat converſionem Elementorum, & levia facere ponderoſa, & ſpiritus facere non ſpiritus, tunc non laborabit in re extranea; ignis eſt Regimen:

Quicquid sit, igne fit, ut sufficienter in præcedentibus, & hic conclusionis loco satis dictum est.

Vale lector benevole, & bisce per experientiam meam, verificatis laboribus diu ad Nominis Divini gloriam, animæ tuæ salutem, proximique commodum perfruere.

EIVSDEM AVTHORIS AD FILIOS VERITATIS; *Aenigma Philosophicum.*

I Am vobis filii scientiæ, è scaturigine universalis fontis detexi omnia, ut nil sit ampliùs residuum. Nam in præcedentibus meis tractatibus, naturam per exempla sufficienter explicui: Theoricam & praxin, quantum fas fuit manifestavi. Sed ne quis de Laconismo conqueri possit, quod aliquid omiserim, totam artem ænigmatice adhuc vobis describam, ut videatis, quousque Dei ductu pervenerim. Infiniti sunt libri, de hac arte tractantes, vix in ullo reperietis veritatem eatenus vobis patefactam, quod hanc ob causam præstare volui, quia cum multis, Philosophorum scripta se bene intelligere putantibus, sermonem contuli, sed deprehendi illos eadem scripta longe subtilius explicare, quam Natura, quæ simplex est, requirebat: Imo omnia mea dicta veridica, ipsis semper alta sapientibus videbantur nimium vilia, & incredibilia: Aliquoties accidit, ut quibusdam de verbo ad verbum artem insinuarem, sed nequaquam assequi potuerunt, non credentes Aquam in Mari nostro esse, & tamen Philosophi videri volebant: Cum ergo verba mea oretenus dicta non potuerunt intelligere, non timeo (ut alii Philosophi timuerunt) ut quis tam facile concipere possit, Donum est Dei dico. Verum quidem est, si in studio Chymico requireretur subtilis ingenui perspicacitas, & res ejusmodi esset, ut ab oculis vulgi posset conspici, satis apta vidi illorum ingenia ad indaganda talia: Sed vobis dico, ut sitis simplices, & non nimium prudentes, donec Arcanum inveneritis, quo habito necessario aderit prudentia, tunc vobis non deerit libros infinitos scribendi facultas, quod longe facilius erit illi, qui in centro est, & rem videt, quam huic, qui in circumferentia ambulat, & nil præter auditum habet: omnium rerum Materiam secundam lucidissime descriptam habetis, sed hanc vobis commendo cautelam, quod si ad arcanum hoc pervenire volueritis, scitote, quod in primis Deus orandus, postea proximus amandus sit: Denique nolite vobis res adeo subtiles imaginari, de quibus Natura nil scit, sed manete, manete, inquam, in via Naturæ simplici, quia in simplicitate rem citius palpare,

palpare, quam eandem in subtilitate videre poteritis: Nolite in lectione meorum scriptorum semper inhærere syllabis, sed legendo utique considerate Naturam, & ejusdem possibilitatem. Antequam vero ad opus vos accingatis, imaginamini diligenter quid quæritis, & quis sit intentionis vestræ scopus ac finis: Nam multo melius est cerebro & imaginatione prius discedere, quam re, quam manu & sumptibus. Et hoc vobis dico, quod opus est rem quærere aliquam, quæ occulta est, ex qua fit (miro modo) talis humiditas quæ aurum sine violentia seu strepitu solvit: Imo ita suaviter & naturaliter, sicuti glacies aquæ calidæ beneficio liquescit: Si hoc inveniſtis, habetis rem, ex qua aurum à Natura productum est: Et quamvis omnia Metalla & res omnes ex illa orum habeant, nil tamen ita amicatur ei, sicut aurum, nam aliis rebus adhæret impuritas, auro autem nulla, propterea instar matris est ipsi. Et sic finaliter concludo, si hisce meis scriptis & admonitionibus cauti esse non vultis, habetote me, bene de vobis mereri cupientem, excusatum, feci fideliter quantum licuit, sicuti bonæ conscientiæ virum decet: Si quæriti, quis sim, cosmopolita sum: Si me noſtis, & boni ac honesti viri esse desideratis, tacebitis: Si me non noſtis, nolite de me inquirere, nulli mortalium enim, quandiu vixero, plus à me revelabitur, quam hoc publico scripto factum est. Credite mihi, si non essem ejusmodi status ac conditionis homo, sicut sum, nil mihi solitaria vita foret jucundius, vel cum Diogene sub dolio delitescere. Video enim omnia quæ sunt, vanitatem esse, fraudem & avaritiam invaluisse, ubi omnia venalia sunt, & iniquitatem virtutem superasse. Futuræ vitæ meliora præ oculis video, hisce gaudeo: Iam non miror ut antea feci, cur Philosophi habita tali medicina non cuarûnt abbreviare dies suos, quia omni Philosopho ita est præ oculis vita sequens, sicuti in speculo apparet tibi tua propria facies; quod si tibi Deus dabit optatum finem, postea credes mihi, nec te mundo revelabis.

SEQVITVR PARABOLA SEV ÆNIGMA *Philosopherum, coronidis & superadditamenti loco adjunctum.*

EVenit aliquando cum per tot annos vitæ meæ navigarem à polo Arctico ad polum Antarcticum, ut singulari Dei nutu ejicerer ad littus magni cujusdã maris: Et licet maris illius mundi aditus & proprietates optime cognitas & per-

Digitized by Google

spectas haberem, nil omnino insidias fui, an etiam in illis oris generaretur piscis ille Echeneis, quem tot magnæ & parvæ conditionis homines hactenus tam sollicite quæsierunt: Dum autem in horum Melos, nas hinc inde natantes cum Nymphis conspicio, fessus etiam a præcedentibus laboribus, & cogitationibus variis gravatus, ab aquarum murmure somno corripior. Et dum suaviter obdormisco, occurrit mihi in somnis visio mirabilis. Video e mari nostro venerandæ canitiei senem NEPTUNUM cum tridente egredientem, qui me post amicam salutationem in Insulam deducit amœnissimam Hæc Insula pulcherrima versus austrum sita erat, ac rebus omnibus, ad hominis necessitatem, & ad ejusdem delitias spectantes, referrissima.

Virgilii campus Elysius vix cum illa potuisset comparari. Totum Insulæ littus, undique virentibus myrtis, cupressis, ac Roremarino cinctum erat Prata virentia varietatis floribus tecta jucundissime aspectu, suavissime redolebant Colles vineis, oleis, & cedris, miro modo decorati erant Nemora Arantiorum & Limoneorum arboribus referta · Viæ publicæ laurorum ac Granatorum arboribus singulari artificio intertextis utrinque consitæ, gratissimam peregrinantibus præbebant umbram. Ut paucis dicam, quicquid in toto mundo est, ibidem videbatur: Inter ambulandum monstrabantur mihi à dicto Neptuno sub aliqua rupe, latentes duæ illius Insulæ mineræ Auri & Chalybis. Non longe illinc deducor ad pratum in quo peculiaris hortus variis & spectatu dignissimis arboribus plantatus erat; Inter complures Arbores autem, ostendit mihi septem arbores nominibus insignitas, ac inter has duas præcipuas, aliis eminentiores observavi, quarum una ferebat fructum instar solis lucidissimi & fulgentissimi, & folia ejus erant instar Auri; Altera vero producebat albissimos Liliis candidiores fructus, & folia ejus erant sicuti Argentum vivum: Vocabantur autem hæ arbores à Neptuno una solaris arbor, & altera Lunaris. Et quamvis in hac Insula omnia ad nutum essent, unicum tamen ipsi deerat. Aqua non habebatur, nisi magna cum difficultate, erant quidem multi, qui partim tentabant illuc Aquam fontis per canales deducere, partim etiam ex variis rebus eliciebant, sed frustraneus erat attentatus labor, quia illic locorum nullo poterat haberi medio: & si habebatur, mutilis tamen fuit & venenosa: nisi è radiis Solis vel ☽ quod pauci præstare potuerunt, & qui in hoc perficiendo fortunam habuit propitiam, nunquam ultra decem partes potuit attrahere.

Erat

Erat enim ejusmodi Aqua mirabilis, & crede mihi, quod oculis meis viderim, & palparim Aquæ illius niveum candorem, & dum illam aquam contemplarer, valde miratus sum: Interim fatigatus illa consideratione, evanuit coram oculis meis Neptunus, & apparet mihi vir magnus, cuius fronti nomen Saturni erat insculptum: Hic accepto vase hauriebat Aquæ partes decem, & statim de fructu Arboris Solaris accepit & imposuit, & vidi fructum Arboris consumi & resolvi instar glaciei in Aqua calida: quæsivi ex illo? Domine, video rem mirabilem Aquam esse ferè ex nihilo, video fructus Arboris in illa, adeo suavi calore consumi, quid ista? At ille mihi gratiose respondit: Fili mi, verum est quod res hæc est mirabilis, sed ne mireris, ita enim oportet esse: Nam hæc aqua est, aqua vitæ, habens potentiam fructus arboris huius ita meliorare, ut postea non plantatione seu insitione, sed solo suo odore faciat sibi cæteras sex Arbores uniformes. Insuper hæc aqua est huic fructui instar fœminæ, in re nulla possunt arboris huius fructus putrefieri nisi in hac aqua: Et licet fructus per se sit mirabilis, & res preciosa, attamen si in hac aqua putrescit, gignit ex hac putrefactione Salamandram in igne perseverantem, cuius sanguis omni thesauro preciosior est, habens facultatem sex arbores, quas hic vides, fertiles reddere, illarumque fructus melle dulciores proferre. At ego petii, Domine, quomodo fit istud? Dixi tibi, inquit, arboris solaris fructus esse vivos, dulces, at ubi nunc unus saltem ex illo saturatur, quando in hac aqua coquitur, possunt postea mille ex eo saturari. Quæsivi porro, Domine: coquiturne igne forti, & quandiu? At ille: Aqua ista habet intrinsecum ignem. & si juvatur calore continuo, comburit tres partes corporis sui cum hoc corpore fructus, & non remanebit, nisi pars minutissima, quæ vix imaginari potest, sed in summa virtute, coquitur sagaci ingenio Magistri septem mensibus primo, postea decem: sed interea apparent res variæ, & semper in die quinquagesimo plus vel minus. Adhuc interrogavi: Domine, nonne potest etiam in aliis aquis coqui hic fructus, vel additurne illi aliquid? Respondit: non est nisi hæc una aqua, quæ utilis est in hac regione vel in Insula: Nulla etiam alia aqua potest penetrare poros huius pomi nisi hæc, & scito arborem solarem etiam ex hac aqua ortam, quæ ex radiis Solis vel Lunæ vi Magnetis extracta est. Propterea inter se magnam habent concordantiam: Sed si aliquid peregrini ipsi adderetur, non posset id præstare, quod facit per se: Relinquenda igitur per se, nihilq; ei addatur, nisi hoc po-

Digitized by Google

mum: Post decoctionem est fructus immortalis, vitam habens & sanguinem, quia sanguis omnes arbores steriles facit, portare fructus ejusdem naturæ cum pomo. Rogavi ulterius: Domine, hauriturne Aqua hæc alio modo, vel habeturne ubique? & ille, in omni loco est, & nemo sine ea vivere potest, hauritur miris modis, sed ista est optima, quæ extrahitur vi chalybis nostri, qui invenitur in ventre Arietis. Dixi: ad quid utilis? Respondit, ante debitam coctionem est summum venenum, sed post coctionem convenientem summa est medicina, & dat viginti novem grana sanguinis, quodlibet autem granum, octingentos sexaginta quatuor suppeditabit tibi fructus arboris solaris. Quæsivi: nonne ulterius meliorari potest? teste scriptura philosophica, ait, ad decem, postea ad 100. deinde ad mille, & 10000. &c. potest exaltari. Instabam, Domine mi, noveruntne multi istam aquā, & habetne nomē proprium? Ille clamabat palam dicens, pauci noverunt, sed omnes viderunt, & vident & amant: Habet nomina sed multa & varia? At nomen proprium eius est Aqua maris nostri, Aqua vitæ, non made faciens manus. Petii adhuc: utunturne ea alii ad res alias? Vtitur ea, ait, omnis creatura, sed invisibiliter. Nasciturne in ea aliquid, interrogavi: At ille? ex ea fiunt res omnes in mundo, & in ea vivunt, sed in ea propriè nihil est, sed est res quæ se miscet omni rei. Quæsivi: estne sine hoc arboris fructu utilis? ad hoc dixit: In hoc tempore nequaquam, siquidem nisi in sole hoc arboris solaris fructu melioratur. Incepi adhuc rogare, Domine? quæso nomina mihi illam tam manifesto nomine, ut nullum possim amplius habere dubium: At ille sublata voce ita clamavit, ut me è somno excitaret, ideo non amplius poteram quærere, nec ille ulterius mihi respondere voluit, nec ego tibi plura dicere possum, contentus esto hisce, & crede quod non est possibile, lucidius loqui: Nam si hæc non percipis, nunquam aliorum Philosophorum libros assequeris. Post Saturni insperatum ac subitaneum discessum, novus me sopor invasit, & denuo mihi forma visibili apparet Neptunus: Præsentem in hortis Hesperidum, congratulatur felicitatem monstrando mihi speculum, in quo totam naturam detectam vidi. Post varios ultro citroque commutatos sermones, gratias ipsi pro exhibitis beneficiis ago, quod suo videlicet ductu, non solum hunc amœnissimum Hortum ingressus fuerim, verum etiam in optatissimum Saturni colloquium venerim: Sed quia propter improvisum Saturni discessum difficultates aliquæ quærendæ & investigandæ adhuc restarent, rogavi eumdē

Digitized by Google

vi enixè, ut hac exoptata occasione mihi scrupulum eximeret. His autem verbis illum compello, Domine, legi libros Philosophorum affirmantium generationem omnem fieri per marem & fœminam, & tamen solum fructum arboris solaris vidi in somniis, Saturnum Mercurio nostro imponere, credo etiam tibi ut Domino Maris huius, quod ista bene scias, responde quæstioni meæ quæso? At ille, verum est, fili, omnis generatio fit in mare & fœmina, sed propter distinctionem trium Naturæ regnorum, alio modo nascitur animal quadrupes, alio modo vermis. Licet enim vermes habeant oculos, visum, auditum, & reliquos sensus, tamen per putrefactionem producuntur, & eorum locus vel terra, in qua putrefiunt, fœmina est: Ita in corpore philosophico mater est huius rei, repetita toties illa aqua tua, & quicquid ex ea nascitur, more vermium, per putrefactionem nascitur. Ideo Philosophi phœnicem & Salamandram vocârunt: Si enim è duorum corporum conceptione fieret, esset res morti obnoxia, at quia se tantum revificat, destructo corpore priori, emicat aliud incorruptibile: Siquidem mors rerum nihil aliud est, quàm separatio unius ab altero: Et in hac phœnice ita fit, quod se vita à corpore corruptibili se separat: Insuper quæsivi: Domine mi, suntne diversæ res rerum vel compositio in hoc opere? At ille, unica res est, cui non miscetur aliquid aliud præterquam aqua philosophica, tibi in somno aliquoties manifestata, quæ in decuplo esse debet ad unam corporis partem: Et firmiter ac indubitatè credas, fili, quæ per somnia in hac Insula pro more regionis, tibi à me & Saturno fuerunt patefacta, nullo modo esse somnia, sed puriſſimam veritatem, quam experientia unica rerum Magistra tibi Dei assistentia detegere poterit. Vlteriùs quærentem sine responso post valedictionem discedens, me à somno excitatum, in desideratam Eutopiæ regionem sistit. Et ita tibi etiam amice Lector, satis hactenus à me dictum sufficiat.

DIA-

LECTORI BENEVOLO.

QUISQUIS *sit tractatuli huius Auctor, amice Lector, quærere desine: quod aiũt eũ conscripserit, hanc habeto causam. Ego quoque quis sim, quod scias, non opus. Scias autem certò certissimè Auctorem opusculi huius,* LAPIDEM PHILOSOPHORUM *perfectissimè tenere, fecisse, habere. Cùm autem mutua & syncera nos prosequamur benevolentia, petii, ut in amoris mei signũ (quod titulus testatur ipse) tria principia prima d: scuteret,* MERCURIUM *nempe,* SULPHUR *&* SAL, *& si in iis cõmunib. aut aliis Lapis Philosoph quari debeat, indicaret, idq; verbis faceret simplicissimis & stylo tenuissimo. Postquam autem hoc tractatulo raptim conscripto mihi annuisset, certò mihi persuasi, fore ut eo in lucem edito, etsi minus gratum id Auctori futurum verear (omnis enim ambitio ab illo procul est) optimè mihi velint veræ Philosophiæ amatores, minus enim iactura, sumptuum, & damnorum ab impostoribus, temporis, bonæ famæ & honoris, illo lecto & bene considerato, passuros non dubito. Quod si mundum probum (prophanum enim vulgus Alchymistarum odi & arceo) pro hoc meo benevolo animo gratum sensero, enitar, ut & reliqua duo principia, & alia plura ab eodem Auctore sequantur. Interim hoc fruere & vale.*

DIA-

Digitized by Google

DIALOGVS MERCVRII, ALCHYMISTÆ, ET NATURÆ.

IN illo tempore convenerunt Chymistæ, & consilium fecerunt, quomodo LAPIDEM PHILOSOPHORUM facere ac præparare deberent, & sic per vota quilibet suam opinionem ut diceret constituerunt. Et concursus ille fuit sub dio in prato quodam die serena quadam. Et multi concordârunt Mercurium esse illius primam materiam, alii Sulphur, alii alia. Sed de Mercurio maxima illorum fuit opinio, præsertim ex dictis Philosophorum, quoniam illi pro vera materia prima habent, & etiam pro prima materia Metallorum: clamant enim Philosophi: NOSTER MERCURIUS, &c. Et cum ita inter se certarent laboribus variis, (quilibet enim illorum expectabat cum desiderio & lætitia conclusionem) surrexit interim tempestas maxima cum procellis, nimbis & vento inaudito, qui illam congregationem dispersit in varias provincias, quemlibet seorsim sine conclusione. Quilibet tamē illorū impressit sibi, qualis debebat esse illius disputationis finis. Cœpit igitur quilibet labores suos sicut prius, unus in hac, alter in alia re quærentes] LAPIDEM PHILOSOPHORUM, & hoc fit huc usque sine cessatione. Vnus verò illorum memor disputationis, quod necessariò in Mercurio quærendus sit Lapis Philosophorum, dixit ad se: Etiamsi nō est facta conclusio: tamen in Mercurio laborabo, faciamq; egó conclusionem facto lapide benedicto, erat enim homo, qui semper secum sólebat loqui, sicut solent Alchymistæ. Cœpit igitur legere Libros Philosophorum, & incidit in librum Alani, qui de Mercurio tractat, & sic factus est ille Alchymista Philosophus, sed sine conclusione. Et accepto Mercurio cœpit laborare, posuit illum in vitrum, & dedit ignem. Mercurius ut solet, evaporavit. Alchymista miser nesciens naturā, uxorē suā verberavit dicēs: nemo huc venire potuit præter te, Tu mihi accepisti Mercurium ex vitro. Vxor flendo se excusat, dicitque tacitè marito: facies tu merdam ex his.

Acce-

Digitized by Google

Accepit Alchymista Mercurium denuo, & iterum imposuit vasi, & ne uxor acciperet, custodiebat illud. Sed Mercurius suo modo iterum evaporavit. Alchymista recordatus, quod materiam primam lapidis Philosophorum volatilem esse oporteat, gavisus est valdè, sibi omnino persuadēs, non se jam posse falli, habita hac materia, cœpit jam audacter Mercurium tractare, didicit postea illum sublimare, calcinare variis modis, jam salibus, jam sulphure, jam metallis, jam mineris, jam sanguine, jam crinibus, jam aquis fortibus, jam herbis, urina, aceto, sed nihil potuit invenire ad propositum suum, nihil in orbe intactum reliquit, cum quo non tractasset bonum Mercurium. Et cùm omnino nihil proficere posset, incidit in hoc dictum, *quod in sterquilinio invenitur*. Cœpit Mercurium cum stercoribus variis tractare, simul & seorsim. Et cùm ita fatigatus fuisset, & plenus cogitationum, obdormivit. Et in somnis apparuit illi visio: venit ad illum Vir senex, qui salutavit illum & dixit: Amice quid contristaris? Ille respondit, libenter vellem facere Lapidem Philosophorum. Tunc ille. Amice, ex quibus vis facere Lapidem Philosophorum? ALCHYMISTA. Ex Mercurio, Domine. SENEX. Ex quali autem Mercurio? ALCH. Non est nisi unus Mercurius. SEN. Verum est, unum esse Mercurium, sed variatum variis locis: una pars purior altera. ALCH. O Domine, Ego illum scio purgare optimè, aceto & sale nitro, & vitriolo. SEN. Dico tibi, hæc purgatio non est vera, nec Mercurius sic verus est: alium enim Mercurium habent Viri sapientes, aliamque ejus purgationem, & sic evanuit. Excitatus è somno Alchymista, cogitabat qualis esset illa visio, cogitabat qualis esse deberet ille Mercurius Philosophorum: nihil potuit excogitare aliud, quàm hunc suum Mercurium vulgi. Sed tamen desiderabat, ut cum illo sene longius loqui potuisset, laboravit tamen assiduè, jam in stercoribus animantium, & puerorum, postea & in suo proprio stercore laborare cœpit. Et quolibet die in locum ubi visionem vidit, ibat, ut senem illum iterum alloqui posset: interdum simulabat somnum, clausis oculis jacebat, expectando senem. Sed cùm venire nollet, putabat illum timere, neque credere quod dormiret, jurabat ergo dicens: Mi Domine Senex, noli timere, certè, ego dormio, respice oculos, si non credis. Et miser ille Alchymista, post tot labores & consumptionem bonorum suorum, jam & in delirium cadebat, semper de illo sene cogitando. Et ex illa fortissima imaginatione, apparuit illi phantasma per somnum, in for-

sn forma illius senis, & dixit illi: Noli desperare amice: Mercurius tuus bonus est & Materia tua, sed si tibi non vult obedire, conjures illum, ne sit volatilis. Tamen & serpentes solent conjurari, quare non & Mercurius? & sic discedere voluit senex. At Alchymista ab illo petiit dicens: Domine, exspecta; & præclamore excitatus est miser, tamen non sine magna consolatione. Accepit postea vas plenum Mercurio, & cœpit illum miris modis conjurare, sicut illum docuit somnium. Et recordatus est verborum senis, quod dixerit: SERPENTES CONJURANTUR, & Mercurius pingitur cum serpentibus, cogitavit, certè sic debet conjurari sicut serpens. Et accepto vase cum Mercurio cœpit dicere: UX UX OSTAS, &c. Et ubi debuit esse nomen serpentis, Mercurii posuit dicens. Et tu Mercuri nequissima bestia, &c. Ad quæ verba Mercurius cœpit ridere, & loqui ad Alchymistam dicens: quid vis quod me turbas mi Domine Lachrymista? ALCH. Oho, jam me vocas Dominum quando tibi vivum tango, jam tibi inveni frænum. expecta parũ, mox meam cantilenã canes, & cœpit ad illum strenuè loqui, quasi cum ira; Tune es ille Mercurius Philosophorum? MERC. quasi timeret respondit: ego sum, mi Domine, Mercurius. ALCH. quare ergo mihi obedire noluisti? nec te fixare potui? MERC. O magnifice Domine, rogo, parce mihi misero: nescivi enim, quod sis tantus Philosophus. ALCH. Nonne hoc sentiebas ex meis laboribus, cùm ita philosophicè tecum procedebam? MERC. Ita est mi Domine magnificè, attamen occultare me volui, sed video miser, quod me occultare non possum coram Domino meo magnifico. ALCH Iam ergo nosti Philosophum? MERC. Maximè mi Domine, video dominationem vestram magnificam philosophum esse excellentissimum. ALCH. Lætus in corde suo dicit: certè ego jam inveni, quod quæsivi. Iterum ad Mercurium dicit voce terribili: Tu Eja, jam ergo esto obediens, aliàs non bene tecum erit. MERC. Libenter mi Domine, si tantũ possim: nam jam debilis valde sum ALCH. Quid jam te excusas? MERC. Non mi Domine, sed langueſco. ALCH. Quid tibi nocet? MERC. Alchymista mihi nocet. ALCH. Quid tu adhuc me rides? MERC. O Domine non, de Alchymista loquor, tu autem Philosophus es ALCH. O bene bene, ita est. Sed quid fecit tibi Alchymista? MERC. O mi Domine multa mala fecit mihi, nam cõmiscuit me miserũ rebus mihi contrariis, unde nõ possum pervenire ad vires meas, & sum ferè mortuus: cruciatus enim sum usq, ad mortem ferè. ALCH. O dignus es istis, quia es inobediens. MER. Nunquã inobediens

dens fui alicui Philosopho, sed ex natura mihi est ridere stultos. ALCH. Et tu me quid sentis? MERC. O Domine, tu es Virmagnus, Philosophus maxim⁹, tua magnitudine excellis Hermetem. ALCH. Certè ita est, ego sum vir doctus, sed me nolo laudare ipse, sed & uxor mea dixit mihi, quod ego sim valde doctus Philosophus, illa hoc cognovit in me. MERC. Credo facile: nam tales oportet esse Philosophos, qui præ nimia prudentia & labore infantiant. ALCH. Age dicas mihi ergo quid faciam tecum? quomodo ex te faciam Lapidem Philosophicum? MERC. O mi Domine Philosophe, ego nescio. Tu es Philosophus, ego Servus Philosophorum, quod illi ex me facere volent faciunt, ego illis inquantum possum, obedio. ALCH. Tu mihi dicere debes, quomodo tecum procedere debeo. & si ex te facere possum Lapidem Philosophicum? MERC. Si scis, facies, si vero nescis, nihil facies: à me nihil addisces, si prius nescis mi Domine Philosophe. ALCH. Tu mecum ita loqueris, sicut cum aliquo simplici homine, forte asse ignoras, quod ego apud magnos Principes laboravi, & apud illos Philosophus fui. MERC. Facile credo mi Domine, nam ista optime scio, adhuc sordeo ex huius laboris mixtura. ALCH. Dic ergo mihi. Tu es Mercurius Philosophorum? MERC. Ego sum Mercurius, si autem sum Philosophorum, te scire oportet. ALCH. Dic mihi solummodo, si tu es verus Mercurius, vel si est alius? MERC. Ego sum Mercurius, sed est & alius, & sic evanuit. Alchymista clamat, & loquitur, sed nemo respondet illi. Et cogitans inter se dicit: Verè ego sum vir optimus, mecum locutus est Mercurius, certè me amat, & incœpit iterum laborare diligenter, cœpit Mercurium sublimare, distillare, calcinare, turbisare, præcipitare, solvere miris modis & aquis variis, sed ut prius frustra conatus est, inaniter consumit sumptus & tempus. Quapropter tandem incipit maledicere Mercurio, & Naturam blasphemare, quod creaverit illum. Natura verò cum audivit ista, vocavit Mercurium ad se, & dixit illi: Quid tu fecisti huic? quid mihi maledicit propter te? & blasphemat me? cur non præstas quod debes? sed Mercurius modeste se excusat. At Natura jubet ut sit obediens filiis doctrinæ quærentibus se. Mercurius promisit se id præstiturum, atque: Mater Natura, sed stultis quis satisfaciet? Natura subridens discessit: Mercurius verò iratus Alchymistæ, etiam ad suum locum vadit.

Post aliquot dies, incidit in mentem Alchymistæ, quod in laboribus suis aliquid omiserit, iterum ad Mercurium recurrit,

Digitized by Google

currit, & illum cum ſtercore porcino commiſcere conſtituit. Sed Mercurius iratus, quod illum ſiniſtrè coram Natura Matre accuſaverat, ad Alchymiſtam ait: Quid tu ſtulte ex me habere vis? cur me accuſaſti? ALCH. Tunc es ille, quem ego deſideravi videre? MER. Ego ſum, ſed nemo me cœcus videre poteſt. ALCH. Ego non ſum cœcus. MERC. Maximè cœcus es; nam teipſum non vides, quomodo ergo me videre debes? ALCH. O jam ſuperb. es, ego tecum modeſtè loquor, & tu ita me cõtemnis: neſcis fortaſſe, quod ego apud multos Principes laboraverim, & apud illos Philoſophus fuerim. MER. Ad Principum aulas ſtulti concurrunt, illic enim honorantur, & præcæteris bene habent, fuiſti tu etiã apud aulã? ALCH. O tu es Diabolus, & non bonus Mercurius, ſi tu ita vis loqui cum Philoſophis: nã & prius ita me ſeduxiſti. MER. Noſtine tu Philoſophos? ALCH. Ego ipſe ſum Philoſophus. MER. Ecce nobis Philoſophus, ſubridens dicit, & cœpit cum illo ulterius loqui, dicens: mi Philoſophe, dic ergo mihi, quid quæris, & quid vis habere? facere quid cupis? ALCH. Lapidẽ Philoſophorũ. MER. Ex qua igitur materia vis illũ facere? ALCH. Ex Mercurio noſtro. MER. O mi Philoſophe, tunc ego diſcedã, quia non ſum veſter. ALCH. O tu es non niſi Diabolus, & vis me ſeducere. MER. Certè mi Philoſophe, tu mihi es Diabolus, non ego tibi: nam tu peſſimè me tractaſti more diabolico. ALCH. O quid audio. Certè hic eſt Diabolus: nã ego omnia ſecundũ Philoſophorũ ſcripta facio, & ſcio optimè laborare. MER. Optimè ſcis: nam & magis facis, quàm ſcis & legis: Philoſophi enim dixerunt, naturam naturis miſcendã, & extra naturã nihil jubent; tu verò jam me cum omnib. ferè rebus ſordidiſſimis, & ſtercoribus miſces. ALCH. Ego nihil facio extra naturã; ſed ſemino ſemen in terram ſuam, ſicut Philoſophi dixerũt. MER. Seminas me in ſtercus, & tempore meſſis ego evaneſco, tu verò ſtercus metere ſoles. ALCH. Tamen ſic Philoſophi ſcripſerunt, quod in ſterquilinio materia illorum quæri debeat. MER. Verũ eſt quod illi ſcripſerunt, & tu ad Syllabã intelligis; & non eorũ ſenſum & mentẽ. ALCH. Nunc video quod tu es Mercurius fortaſſis; ſed non vis obedire mihi. Et cœpit illum iterũ conjurare, dicens: VX VX. ſed Mercurius ridens reſpondit: nihil proficies. Mein lieber Fůchs. ALCH. Non fruſtra dẽ te dicunt, quod mirabilis es, & inconſtans ac volatilis. MER. Tu me dicis eſſe inconſtantẽ, hoc tibi ſic ſolvo. Cõſtans ego ſum, cõſtanti artifici; fixus, fixo animo; ſed tu, & tui ſimiles inecõſtantes ſunt, vagãtes ex una re in aliã, ex una materia in alteram. ALCH. Dic ergo mihi, ſi tu es ille Mercurius de quo

Philosophi scripserunt, quem cum sulphure & sale, omnium rerum principium dixerunt, an verò alius quærendus? MERC. Certè fructus ab arbore non procul cadit, sed ego meâ gloriâ non quæro: sum idem qui fui, sed anni mei diversi sunt. Ab initio juvenis fui tam diu, quàm diu fui solus. Sed jam senior sum, sed idem qui fui ante. ALCH. Iam mihi places, quod mihi dicas, quod jam senior sis: ego enim semper talem quæsivi, quæ sit maturior & fixior, ut eò facilius cum illo convenire possim. MERC. Fruſtrà me visitas senem, qui me non nosti in juventute. ALCH. Nõne ego te novi, qui te semper miris modis tractavi? ut tu ipse dixisti, & adhuc non desinam, donec perficiam Lapidem Philosophorum. MER. O me miserum, quid sim facturus? qui fortasse iterum cum stercoribus miscebor, jam crucior denuo. O me miserũ, rogo te ô Domine Philosophe, noli me tantũ porcino stercori miscere: nã aliàs jam peribo, fœtore enim hoc, cogor meâ mutare formam. Et quid vis ut amplius faciam? nonne satis crucior à te? nonne obedio tibi? nonne misceo me rebus quibus tu vis? nonne sum sublimis? nõne precipitatus? nõne Thurbit? nõne Amalgama? nonne Masca? quid jam magis à me cupis? meum corpus jam ita flagellatum est, jam sputatum, ut & lapis mei possit misereri: ex me habes lac, ex me carnẽ, ex me sanguinẽ, ex me butyrum, ex me oleum, ex me aquam, & quod unquã metallorũ aut minerarum id præstare possit, quod ego solus? & non est misericordia mecum. O me miserũ. ALCH. Oho nõ nocet tibi, tu es nequã licet te quovis modo invertas, tu non mutas te, nisi formam tibi fingis, iterum semper redis in primam speciem tuam. MER. Ego facio sicut tu vis; si vis ut sim corpus, corpus sum: si vis ut sim pulvis, pulvis sum. Nescio quomodo me magis humiliare debeam, quàm cùm pulvis & umbra fio. ALCH. Dic ergo mihi, quis tu es in cẽtro tuo? & nõ te plus cruciabo. MER. Iam cogor tecum ex fundamento loqui. Si vis potes me intelligere, formam meam vides, de hoc tibi non est opus. Sed quod de centro meo interrogas, centrum meum est cor omnium fixissimum, immortale, & penetrans. in illo est requies Domini mei, ego verò ipse sum via, & cursor, peregrinus, & domesticus, fidelissimus sum omnibus meis sociis, non relinquo commitantes me, cum illis maneo, cum illis pereo. Sum corpus immortale: morior quidem cùm occidor; sed ad judicium coram sagace iudice resurgo. ALCH. Ergo tu es Lapis Philosophorum? MERCVR. Mater mea talis est, ex illa nascitur artificialiter unum aliquid, frater verò meus qui in arce habitat, in velle suo habet, quod Philo-

sophus

losophus vult. Alch. Es ne tu senex? Merc. Mater mea genuit me, sed ego senior sum matre. Al. Quis Diabolus te potest intelligere? cùm mihi ad propositum non respondeas? semper parabolas dicis. Die mihi, si tu es fontina, de qua Bernardus Comes Trevisanus scripsit? Merc. Fontina non sum, sed aqua sum, fontina me circumdedit. Alch. Solviturne aurũ in te cùm aqua sis? Mer. Quicquid mecum est amo, sicut amicum; & quicquid mecum nascitur, huic nutrimentum do; & quicquid nudum est, alis meis tego. Alch. Video ego, quod tecum non est loqui, ego alia quæro, tu alia dicis, si non vis bene respondere, certè jam tecum eo ad labores. Mer. O Domine rogo te, esto mihi misericors, jam libenter dicam quod scio. Alch. Dic ergo mihi, si tu times ignem? Merc. Ego ipse ignis sum. Alch. Et quare igitur ab igne fugis? Mer. Spiritus meus cum spiritu ignis amant se, & quo potest comitatur unus alterũ. Alc. Et quorsũ soles ire, quando cum igne ascendis? Mer. Scito, omnis peregrinus semper in patriã suam tendit, & quando illuc unde egressus est, venit, requiescit, & semper redit sapientior, quàm exit. Alch. Reverterisne iterũ aliquando? Mer. Revertor, sed in alia forma. Alch. Non intelligo quid hoc est, neque de igne quidquam. Mercvr. Si quis ignem cordis mei novit, vidit ignem (calorem debitũ) cibum meum esse: & quo diutius ignem spiritus cordis mei comedit, pinguior erit, cujus mors postea vita omnium rerum est, quæcunque in hoc regno sunt, ubi ego sum. Alch. Es ne tu magnus? Merc. Habes me in exemplum, ex mille guttulis unus ero, ex uno multa millia guttarum do; & sicut corpus meum est in oculis tuis. Si mecum ludere scis, potes me dividere in tantum in quantum vis, iterum unus ero: quid igitur spiritus (cor meum) intrinsecè, qui semper ex minutissima parte multa millia profert? Al. Et quo modo igitur tecũ facere oportet, ut ita sis? Mer. Ignis sum intus, ignis est mihi cibus, vita verò ignis aër est, sine aëre ignis extinguitur: ignis prævalet aëri, propterea non quiesco, nec me crudus potest constringere aër, adde aërẽ aëri, ut sint ambo unũ, & teneant pondus, cum igne calido conjunge, temporib. da ad custodiendum. Alch. Quid postea erit? Mercvr. Subtrahetur superfluum, residuum combures igne, in aquam pones, coques postea, coctum ægrotis in medicinam dabis. Alch. Nihil mihi dicis, ad meas quæstiones. Video ego, quod tu me tantũ parabolis vis eludere. Vxor, affer stercus porcinũ, ego istũ Mercuriũ novis modis tractabo, donec mihi dicat, quo-

modo Lapis Philosophicus sit faciendus ex illo. Mercurius audito hisce, incipit lamentari super Alchymistam, raditq; ad matrem Naturam: accusat ingratum laborantem. Natura filio Mercurio credit, qui verax est, ira commota, ad Alchymistam venit, & illum vocat: heus tu, ubi es? ALCH. Quis est qui me vocat? NATVRA. Quid tu stulte cum filio meo agis? cur illi facis tantam injuriam? cur illum crucias? qui tibi omne bonum facere vult, si tantum intelligere velles? ALCH. Quis Diabolus me increpat, tantum Virum & Philosophum? NATV. Osi dic, plenum superbia stercus Philosophorum, novi ego Philosophos, & omnes Sapientes, quos amo, nam & illi me amant. & omnia mihi faciunt ad placitum: & quo ego non possum, illi me juvant. Vos autem Alchymistæ, ex quorum ordine tu quoque unus es, absque meo scitu, & consensu; imo omnia contraria mihi facitis, propterea vobis etiam contrarium evenit, putatis, quod bene filios meos tractetis, sed nihil perficitis: & si recte considerare velitis, non vos illos tractatis, sed illi vos tractant: nam vos nihil ex illis facere potestis neque scitis, illi verò ex vobis, quando volunt, faciunt stultos. ALCH. Non est verum, ego etiam sum Philosophus, & scio laborare bene, fui ego apud Principem non unum, & fui apud illos Philosophus, quod & uxor mea scit, etiam jam nunc habeo librum manuscriptum, qui erat aliquot centum annis in muro quodam occultus, jam certò sciam facere Lapidem Philosophorum. & etiam hisce diebus revelatum est mihi per somnium. O ego soleo vera somnia habere: Vxor tu scis. NATV. Facies sicut fecerunt alij tui collegæ, qui in principio omnia sciunt, & scire se putant, in fine verò nihil. ALCH. Tamen alij ex te (si tu es vera Natura) solent facère. NATV. Verum est, sed solummodo hi, qui me noverunt, qui pauci sūt. Qui me verò novit, nō cruciat filios meos, neq; me impedit, sed mihi facit ad placitum, & augmentat bona mea, & filiorum meorum corpora sanat. ALCH. Tamen & ego sic facio. NATV. Tu mihi contraria omnia facis, & contra meam voluntatem cum filiis meis procedis: ubi deberes revivificare, tu occidis: ubi figere, tu sublimas: ubi calcinare, tu distillas; præsertim hunc mihi obedientissimum filium Mercurium, quem tot corrosivis aquis, tot venenosis rebus, crucias. ALCH. Tunc ego sic procedam cum illo suaviter per digestionem solummodo. NATV. Bene est si scis, sin minus, non illi, sed tibi nocebis ipse, & sumptibus tuis: nam idem est illi, ita cum stercore se miscet sicuti cum auro, gemma semper bona est, & stercus illum non minuit, etiam si in il-

lud

lud projicietur; quando lavatur, eadem est gemma quæ fuit antea. Alch. Sed ego libenter scirem facere Lapidem Philosophicum. Natv. Ergo non sic filium meum tractato: scito enim, quod ego multos filios & filias habeo, & adsum præsto quærentibus me, si sunt me digni. Alch. Dic ergo mihi, qui est iste Mercurius? Natv. Scito, quod est mihi unus tantum talis filius, unus ex septem est, & primus est, quoque omnia est, qui unus tantum erat: nihil est, & numerus ejus integer est. In illo sunt quatuor Elementa, qui tamen non est Elementum; Spiritus est, qui tamen corpus habet: Vir est, & tamen vices fœminæ agit: puer est, & viri arma gerit: animal est, & tamen ales avis habet. Venenum est, & tamen lepram curat: vita est, & tamen omnia occidit; Rex est, alter tamen possidet ejus regnum; fugit cum igne, & tamen ex illo paratur ignis; aqua est, & non madefacit: terra est, & tamen seminatur: aër est, & vivit aqua. Alch. Iam video ego, quod nihil scio, sed non audeo dicere: nam perderem bonam existimationem, & vicinus meus non impenderet amplius in me, si sciret, quod ego nihil sciam: ego tamen dicam, quod scio certè, aliàs nemo vel panem mihi daret. multi enim illorum sperant à me multa bona. Natv. Etsi in longum pertrahes, quid postea erit? interim & vicini quilibet, repetent suos sumptus à te. Alch. Alam spe omnes quousque potero. Natv. Et tandem quid ultimo? Alch. Tentabo tacitè varios labores, si succedet solvam: sin minus, ibo in aliam provinciam, & hoc idem agam. Natv. Et poste quid erit? Alch. Ha, ha, ha, sunt multæ provinciæ, multi quoq; avari, quibus magnam copiam promittam auri, idque brevissimo tempore, & sic dies diem sequetur, interim aut Rex, aut Asinus morietur, aut Ego. Natv. Laqueus (meritò) tales Philosophos manet: apage te, & finem tibi, & tali tuæ Philosophiæ, mala cruce, quàm ocyssimè impone: hoc enim unico

consilio, nec mihi, nec proximo,
nec tibi ipsi fraudi
eris.

FINIS.

LECTORI S.

Libuit, Candide Lector, in vestibulo hujus opusculi Symbolum Saturni, præfigere, cum materia illa prima, per hoc dilucide & perspicue explicetur. Tu nostro studio fruere & vale.

ÆNIGMA PHILOSOPHORVM SIVE SYMBOLVM SATVRNI, PER Parabolas AZOTH dilucide ostendens.

Venit aliquando cum per tot annos vitæ meæ navigarem à polo Arctico ad polum Antarcticum, ut singulari Dei nutu ejcere ad littus magni cujusdam maris: Et licet maris illius mundi aditus & proprietates optime cognitas & perspectas haberem, nihilominus insciusfui, an etiam in illis oris generaretur pisciculus ille, Echeneis, quem tot magnæ & parvæ conditionis homines hactenus tam solicite quæsierunt: Dum autem in littore Melosynas hinc inde natantes Nymphis conspicio, fessus etiam à precedentibus laboribus, & cogitationibus variis gravatus, ab aquarum murmure somno corripior: Et dum suaviter obdurmisco, occurrit mihi in somnis visio mirabilis. Video è mari nostro venerandæ canitiei senem NEPTUNUM cum tridente egredientem, qui me post amicam salutationem in Insulam deducit amœnissimam

mam. Hæc Insula pulcherrima versus austrum sita erat, ac rebus, omnibus ad hominis necessitatem, & ad ejusdem delitias spectantibus, refertissima.

Virgilij campus Elysius vix cum illa potuisset comparari. Totum Insulæ littus, undique virentibus myrtis, cupressis, ac Roremarino cinctum erat. Prata virentia varietatis floribus tecta, jucundissime aspectu, suavissime redolebant. Colles vineis, oleis, & cedris, miro modo decorati erant. Nemora Arantiorum & Limoneorum arboribus referta: Viæ publicæ laurorum ac Granatorum arboribus singulari artificio intertextis, utrinque consitæ, gratissimam peregrinantibus præbebant umbram. Ut paucis dicam, quidquid in toto mundo est, ibidem videbatur: Inter ambulandum monstrabantur mihi à dicto Neptuno sub aliqua rupe latentes duæ illius Insulæ mineræ Auri & Chalybis. Non longe illinc deducor ad pratum in quo peculiaris hortus variis & spectatu dignissimis arboribus plantatus erat; Inter complures Arbores autem, ostendit mihi septem arbores nominibus insignitas: ac inter has, duas præcipuas aliis eminentiores observavi, quarum una ferebat fructum instar Solis lucidissimi & fulgentissimi, & folia ejus erant instar Auri; Altera vero producebat albissimos Liliis candidiores fructus, & folia ejus erant sicuti argentum vivum: Vocabuntur autem hæ arbores à Neptuno una Solaris arbor, & altera Lunaris. Et quamvis in hac Insula omnia ad nutum essent, unicum tamen ipsi deerat. Aqua non habebatur, nisi magna cum difficultate. Erant quidem multi, qui partim tentabant illuc Aquam fontis per

Digitized by Google

canales deducere, partim etiam ex variis rebus eliciebant, sed frustraneus erat attentatus labor, quia illic locorum nullo poterat haberi medio: & si habebatur, inutilis tamen fuit & venenosa: nisi è radiis Solis vel Lunæ, quod pauci præstare potuerunt, & qui in hoc perficiendo fortunam habuit propitiam, nunquam ultra decem partes potuit attrahere. Erat enim ejusmodi Aqua mirabilis, & crede mihi, quod oculis meis viderim, & palparim Aquæ illius niveum candorem, & dum illam aquam contemplarer, valde miratus sum; Interim fatigatus illa consideratione, evanuit coram oculis meis Neptunus, & apparet mihi vir magnus, cujus fronti nomen Saturni erat insculptum: Hic accepto vase hauriebat Aquæ partes decem, & statim de fructu Arboris Solaris accepit & imposuit, & vidi fructum Arboris consumi & resolvi instar glaciei in Aqua calida: quæsivi ex illo: Domine, video rem mirabilem, Aquam esse fere ex nihilo, video fructus Arboris in illa, adeo suavi calore consumi, quid ista? At ille mihi gratiose respondit: Fili mi, verum est quod res hæc est mirabilis, sed ne mireris, sta enim oportet esse: Nam hæc aqua est aqua vitæ, habens potentiam fructus arboris hujus ita meliorare, ut postea non plantatione seu insitione, sed solo suo odore faciat sibi cæteras sex Arbores uniformes. Insuper hæc aqua est huic fructui instar fœminæ, in re nulla possunt arboris hujus fructus putrefieri nisi in hac aqua. Et licet fructus per se sit mirabilis, & res pretiosa: attamen si in hac aqua putrescit, gignit ex hac putrefactione Salamandram in igne perseverantem, cujus sanguis omni thesauro pretiosior est, habens facultatem sex arbores, quas hic vides, fertiles reddere, illarumq; fructus melle dulciores proferre. At ego petij, Domine, quomodo fit istud? Dixi tibi, inquit, arboris

Digitized by Google

horis solaris fructus esse vios, dulces, at ubi nunc unus saltem ex illo saturatur, quando in hac aqua coquitur, possunt postea mille ex eo saturari. Quæsivi porro, Domine: coquiturne igne forti & quandiu? At ille: aqua ista habet intrisecum ignem, & si juvatur calore continuo, comburit tres partes corporis sui cum hoc corpore fructus, & non remanebit, nisi pars minutissima, quæ vix imaginari potest, sed in summa virtute, coquitur sagaci ingenio Magistri septem mensibus primo, postea decem: sed interea apparent res variæ, & semper in die quinquagesimo, plus vel minus. Adhuc interrogavi: Domine, nonne potest etiam in alijs aquis coqui hic fructus, vel additurne illi aliquid? Respondit: non est nisi hæc una aqua, quæ utilis est in hac regione vel in Insula: Nulla etiam alia aqua potest penetrare poros hujus pomi, nisi hæc: & scito arborem solarem etiam ex hac aqua ortam, quæ ex radiis Solis vel Lunæ vi magnetis extracta est. Propterea inter se magnam habent concordantiam: Sed si aliquid peregrini ipsi adderetur, non posset id præstare quod facit per se: Relinquenda igitur per se, nihilq; ei addatur, nisi hoc pomum: Post decoctionem enim est fructus immortalis, vitam habens & sanguinem, quia sanguis omnes arbores steriles facit portare fructus ejusdem naturæ cum pomo. Rogavi ulterius: Domine, hauriturne Aqua hæc aliomodo, vel habeturne ubique? & ille, in omni loco est, & nemo sine ea vivere potest, hauritur miris modis, sed ista est optima, quæ extrahitur vi chalybis nostri, qui invenitur inventre Arietis. Dixi: ad quid utilis? Respondit, ante debitam coctionem est summum venenum, sed post coctionem convenientem summa est medicina, & dat viginti novem grana sanguinis, quodlibet autem granum, octingentos sexaginta quatuor

suppeditabit tibi fructus arboris solaris. Quæsivi: nonne ulterius meliorari potest, teste scriptura philosophica? ait, ad decem, postea ad centum, deinde ad mille, & decem millia, &c. potest exaltari. Istabam, Domine mi, noverunt ne multi istam aquam, & habet ne nomen proprium? Ille clamabat palam dicens, pauci noverunt, sed omnes viderunt, & vident & amant: Habet nomina, sed multa & varia. At nomen proprium ejus est Aqua maris nostri, Aqua vitæ, non made facientes manus. Petij adhuc: ut unturne ea alij ad res alias? Vitatur ea, ait, omnis creatura, sed invisibiliter. Nascitur ne in ea aliquid, interrogavi? At ille? ex ea fiunt res omnes in mundo, & in ea vivunt, sed in ea proprie nihil est, sed est res quæ se miscet omni rei. Quæsivi: estne sine hoc arboris fructu utilis? ad hoc dixit: in hoc opere nequaquam, siquidem non nisi in sole hoc arboris solaris fructu melioratur. Incepi adhuc rogare: Domine, quæso nomina mihi illam tam manifesto nomine, ut nullum possim amplius habere dubium: At ille sublata voce ita clamavit, ut me è somno excitaret, ideo nõ amplius poteram quærere, nec ille ulterius mihi respondere voluit, nec ego tibi plura dicere possum: contentus esto hisce, & crede quod non est possibile, lucidius loqui: Nam si hæc non percipis, nunquam alorum Philosophorum libros assequeris. Post Saturni insperatum ac subitaneum discessum, novus me sopor invasit, & denuo mihi forma visibili apparet Neptunus: Præsentem in hortis Hesperidum congratulatur facilitatem, monstrando mihi speculum, in quo totam naturam detectam vidi: Post varios ultro citroque commutatos sermones, gratias ipsi pro exhibitis beneficiis ago, quod suo videlicet ductu, non solum hunc amœnissimum Hortum ingressus fuerim, verum etiam in optatissimum Saturni colloquium ve-

rum venerim. Sed quia propter improvisum Saturni discessum difficultates aliquæ quærendæ & investigandæ adhuc restarent, rogavi enixe, ut hac exoptata occasione mihi scrupulum eximeret. His autem verbis illum compello, Domine, legi libros Philosophorum affirmantium generationem omnem fieri per Marem & fœminam, & tamen solum fructum arboris solaris vidi in somniis, Saturnum Mercurio nostro imponere, credo etiam tibi ut Domino Maris hujus, quod ista bene scias, responde quæstioni meæ quæso? At ille, verum est, fili, omnis generatio fit in mare & fœmina, sed propter distinctionem trium Naturæ regnorum, alio modo nascitur animal quadrupes, alio modo vermis. Licet enim vermes habeant oculos, visum, auditum, & reliquos sensus, tamen per putrefactionem producuntur, & eorum locus vel terra, in qua putrefiunt, fœmina est: Ita in corpore Philosophico mater est hujus rei, repetita toties illa aqua tua, & quicquid ex ea nascitur, more vermium, per putrefactionem nascitur: Ideo Philosophi phœnicem & Salamandram vocarunt: Si enim è duorum corporum conceptione fieret, esset res morti obnoxia, at quia se tantum revivificat, destructo corpore priori, emicat aliud incorruptibile: Siquidem mors rerum nihil aliud est, quam separatio unius ab altero. Et in hac phœnice ita fit, quod se vita à corpore corruptibili per se separat. Insuper quæsivi: Domine mi, suntne diversæ res rerum vel compositio in hoc opere? At ille, unica res est, cui non miscetur aliquid aliud præterquam aqua Philosophica, tibi in somno aliquoties manifestata, quæ in decuplo esse debet ad unam corporis partem: Et firmiter ac indubitate credas, fili, quæ per somnia in hac Insula, pro more regionis, tibi à me & à Saturno

fuerunt

fuerunt patefacta, nullo modo esse somnia, sed purissimam veritatem, quam experientia unica rerum Magistra tibi Dei assistentia detegere poterit. Ulterius quærentem sine responso post valedictionem discedens, me à somno excitatum, in desideratam Eutopiæ regionem sistit. Et ita tibi etiam, amice Lector, satis hactenus à me dictum sufficiat Vale.

PARS

Digitized by Google

PARS PRIMA.

Collocutores,

ADOLPHVS. SENIOR.

SAlve venerande senex: cum jampridem è longinquo juxta arborem hanc solum tecum ipsum nescio quæ animo volutantem videam, intermittere non possum, quin te adeam, deque causa illiusmodi meditationis inquiram.

SENIOR.

Imò, ô Iuvenis, jam demum ea mihi cognoscere licet, quæ in juvenili ætate constituto absona & incredibilia videbantur, cum enim literis adhuc operam darem, turgida ambitione inflatus, omnium rerum scientiam mihi arrogabam, verum nunc demum ætate provecto, diligentiori studio naturæ librum illum magnum, & perplexum investigare libet, cum tamen temporis omnem opportunitatem & diuturnitatem, tanquam præterfluentem aquam, præterlabi, videam, & ingemiscam sedulo.

ADOLPHVS.

Hoc vero est, quod admiror in te, ô senex, cum diversissimodas inter nos affectiones conspicio, tibi enim avolare tempus præcox, mihi tardi segnesque videntur ire dies, eaque de causa jam dudum in apricum exoptatumq; deflectere equum animus gestit campum, & sodalium quærere congerronumque sodalitia, quæ temporis tardegradientis molestiam excutiant.

SENIOR.

Video equidem, amice, te liberali facie in ipso ætatis flore constitutum, libet itaque de tuo nomine ac progenie liberius inquirere, non enim molestum tibi fore puto, si remora fraudis suspicione, nomen tuum & vitæ conditionem inquiram diligentius.

ADOLPHVS.

Adolphi nomen, & Hassiam patriam mihi esse scias, quæ

quæ & literis in puerili ætate imbuit, & provectiorem ætate ad mercaturam literalem publicis scholis transmisit, verum custode pædagogoque remoto, bonorum paternorum legitimus effectus administrator longinquas invisere terras & peregrina adire loca animus gestit, & quidem ante alia Romam illam terrarum dominam petere cum comitibus libet. tuum vero, vir usu rerum & experientia clare, de ea profectione consilium audire prius velim.

SENIOR.

Consilium meum tibi nun deerit, quod quidem eo facilius suppeditare queo, locorum horum gnarus, modo tu sanis monitionibus parere non recuses.

ADOLPHVS.

Mihi jussa capessere fas puto, tu qui ætate & rerum experientia præstas, consilio fausto vias tenebricosas ingredienti præmonstra, videbis docilem & attentum te nactum esse auditorem.

SENIOR.

Dixisti fili, teneri te desiderio invisendi Romam, at hoc tibi persuasum habeas optime, Romam hanc Sodomam esse, & nuncupari vere. Vidi equidem & ego hoc orbis caput, sed prudentiore jam ætate septus, ad discrimina & pericula attentior. Meo igitur consilio, diu hærere hisce in locis animum non inducas, vere enim Romavia mundi pernicioſa, paradisus est terrenus, hortus delitiarum venerearum, & locus à quo probitas, pietas pudorque omnis exulat, regia vicarij principis mundani. Videbis in hac omnes hujus mundi illecebras, & superbiæ fontem, voluptatumque colluviem, & fructus carnis, quæ nullius est pretij, & litera est absque spiritu. Spiritus enim hic loci non reperitur, sed altiori indagine quærendus, felix terque quaterque cui Deus spiritum hunc interiorem exsuscitat, quem Iudæi etiam cæci repudiarunt, etiamsi velum templi abruptum esset & agnus librum septem sigillorum aperuisset, & dixisset, consummata esse omnia. Ante omnia igitur pietatis opera amplectenda, nec mundi studia naturæve iis anteponenda, prout in sequentibus latius ex me audies. Verum hoc maxime displicet, cum videam te valetudine optima temporis accusare diuturnitatem, licet florenti ætate subnixus morbi nullius vim sentias, meliori igitur calculo

hæc

hæc trutinanda tibi omnino existimes velim, breviuscule enim hæc me attigisse potius, quam prolixius decurrisse hoc stadium vides; nec temporis opportunitas inanis absque labore studioque transmittenda, sed potius cognitioni Dei ac operum ejus acurate seduloque insistendum & exerendæ sensuum nostrorum vires, cum enim in finem ad imaginem Dei sumus creati, non ad similitudinem bestiarum, quæ nostrum in usum sunt potius conditæ, oculi igitur nostri & aures in laudem Dei exacuendi, arrigendæq; sedulo sunt, otiumq; profligandum, nec tempus ullum absque studiis honestis transmittendum.

ADOLPHVS.

Equidem mi senex videor mihi jam dudum ea quæ usui mihi esse possent, percepisse, acquisivi enim Latinæ Linguæ cognitionem & Aristotelicæ Doctrinæ notitiam non pœnitendam, non igitur hisce in studiis ætatem terere, ex usu esse video, præsertim cum sententiam omnia imperfecta & vana esse, nec ullum video magistrum & doctorem artis, qui absque fraude & dolo actiones ita suas instituat, ut ad finem præoptatum dextre perveniat. Astronomiæ studium, quod ante alia certum maxime & indubitatum esse debebat, incertum prorsus, fallax, inconstans, idem de medicina judicium. Qui vero errorum cacoëthes in sacris Theologorum scriptis versentur, nemo non videt, cum tamen *Scripturæ* sacræ summa sit certitudo, & constantia: ab omnibus tamen fere in diversum rapitur sensum, nec ullus controversiarum finis, hac vitæ insidiatur alterius alter, alius vel ipsam animam occidit, altera ex parte fortunæ bonis alii insidiantur, nec ullus furtorum, rapinarum, contentionum & pugnarum finis est, & hæc vel summæ doctrinæ, vel prudentiæ, vel fortitudinis esse opera, quivis gloriari solet: Ego vero in juvenili ætate constitutus hisce me assensum præstare posse video, licet literarum cognitioni & studiis operam meam amplius non addicam, præsertim cum videam scopum verum à nullo fere contingi, quod & superioribus diebus à rustico quodam mihi objiciebatur, Doctiores peiores scilicet & deteriores aliis esse: & metuunt nonnulli, nec quidem abs ratione, doctos vel proprio exitio pœnas hujus rei daturos: nec rationem ullam video, ob quam à vera & cœlesti doctrina deflectamus, cum tamen ea nobis cœlitus tradita sit per Verbum in carne natum, ut & ante ex te audiebam, imo, ut verbo dicam, humana

mana sapientia & doctrinarum circulus inconstans, imperfectus est, huicque meæ opinioni te assensum præbiturum, confido.

SENIOR.

Verum quidem hoc, latinæ linguæ cognitionem eatenus & mihi vindico, sed exoticarum linguarum notitia peculiarem locum non habet, nec eo modo necessariæ videntur, prout Hebraicæ, Græcæque notitia, in quibus omnium artium cognitio nobis antiquitus tradita, sed videmus etiam illarum exoticarum cognitionem in aulis maxime principum, ob varia negotia, necessariam esse, & præclarum Dei donum, quod exemplo ædificantium turrem Babel patet, inter quos varia linguarum idiomata exoriebantur, eum quidem in finem ut in diversas orbis partes dissipari, in diversas etiam opinionum sectas traderentur; hæc omnia tamen à Deo Opt. Max. ita regebantur, ut ad honorem Dei inservirent: & efficacia Spiritus sancti, piis ex omnibus gentibus collectis, turris illa insana structura in sacrosanctum Dei templum, ministerio Apostolorum conversa est, in quo Dei laudes audiantur, non enim Deo ullo confusio & dissipatio placet, cum econtra Dæmon controversiarum & discordiarum author siet, & Deus Trinunus omnium maxime concordiam à nobis & pacem exigit; hæc pax est, omnibus supereminens, in qua mundus hic conditus, & regnorum administrationes elucescunt, qua in re Christus salvator & ejus assecla nobis exemplum præbuerunt, quod imitari omni studio decet. Et hæc quidem de linguarum variarum cognitione, sed quoad animarum rem procurandam, necessarium haud est, ætatem omnem in linguarum cognitione assequenda atterere, sed requiritur, ut sacras ministrorum conciones audiamus & sacræ scripturæ lectioni incumbamus sedulo, prout idem ex tribus illis linguis primariis, lingua vernacula omnibus proponitur, idem judicium de naturali Philosophia, & studio acquirendorum fortunæ bonorum. Verum sapientes hujus mundi & astuti seculi hujus varias insistunt vias, nec regimine à Deo præscripto contenti, extera quærunt, hinc temporis thesaurus ille preciosus disperditus, & varia animarum pericula, quibus extremo hoc seculo subjacemus, in quo Deus ultimam illam urbem Hierosolymorum, universum nempe orbem visitaturus, & judicaturus est. Exotientur etiam pari ratione tres illi inimici capitales, & primarij

marij, spirituales, prout & Christi in carnem adventum præcedebant, & ultimam ejusdem de solationem, sed ultimo ejus adventu consilia eorum inania reddentur, & elusoria ante Christi tribunal. Si igitur postremis hisce temporibus hi advenerint, animadvertemus, mundi finem instare: & eodem tempore existebant Pharisæorum, Sadducæorum & Essæorum diversæ sectæ. An non autem Pharisæi operarij meri erant, externis operibus occupati, literales, non cognoscentes spiritum, nec Messiæ adventum. An non Sadducæi resurrectionem mortuorum pernegebant, Essæi autem Anabaptistico spiritu agitati, Sactosanctam Trinitatem oppugnabant: in Omnipotentiam divinam blasphemia prima, secunda in misericordiam & tertia in justum & verum Dei Spiritum injuriosa. Hinc vides, homines normæ divinæ semper adversantes, & quamvis plures numero essent & diversæ sectæ, prænominatæ tamen primariæ erant & præcipuæ, quarum unaquæque doctrinam de sactosancta Trinitate oppugnabat, subinde ex alia, exorientes, mutatis tantum nominibus, accrescente in dies horum malitia, & procedente, pauci enim erant inter Iudæos, qui veræ religioni addicti, clancularium quasi vitam agentes, summo studio insidias mundi hujus effugiebant. Spiritus igitur omnis probandus, imo unusquisque nostrum semetipsum probet ex verbo divino, tanquam ad lapidem lydium: quod si fiat, spiritus ipse conscientiam uniuscujusque perscrutando, examini sistet. Hæc de linguarum cognitione dicta sunt. Persuasum vero habeas, hominis naturalem illam, quotidianam & æternam conservationem & cognitionem non in animali notitia solum exquirendam, humanum enim errare, sed in ipso DEI verbo ex utraque parte quærendam, quam naturæ investigatio sequatur, ex Deo enim orum trahentes, ad eundem revertuntur, & in eodem terminum finemque statuunt, verbum enim sola norma & sceptrum est, & natura norma omnium creaturarum, & ad animæ corporisque habitationem viam sternens, ex quibus omnibus Theosophus vere cognoscitur, horum autem omnium cognitio vera Aristotelem latuit, nam in tenebris cæcutientem eum videre licet, humanæ quamvis rationis acumine aliis longe præstantem. Idem & de sectatoribus ejusdem dicendum, authoritate nominis apud plerosque licet magna polleant. Temporis itaque ante omnia exacta considerandæ ratio, & veritatis justitiæque studium conatu omni sectandum, implorandumque sacri spiritus

Digitized by Google

auxilium, qui spiritualium nobis rerum cognomenem largitur, & vitib. omnibus cavendum, in labyrintho hujus mundi, vitiis inhæreamus, sed bonum & æquum sectantes, & diem, horamve nullam absq; fructu labore q; præterlavi permittentes actiones nostras omnes ad divini nominis gloriam & proximi emolumentum dirigamus.

ADOLPHVS.

Copiose adeo de his omnibus disseruisti, mi senex, ut minimam eorum partem assecutus, de omnibus respondere haud possim, video quidem bonum omni studio sectandum, sed non cunctis simul respondendum, & lente quidem festinandum statuo.

SENIOR.

Discenda ea, ô amice, quæ adhuc ignorare te fateris, seniorum enim & antiquorum beneficio viam hanc expeditam & facilem mihi redditam, fateor, idque etiam tibi contingere posse ne desperes, modo tua etiam ipsius voluntas & studium diligens non desit.

ADOLPHVS.

Ego vero hæc omnia ex te audire percupio, & nullum unquam laborem subterfugiam, quo minus huic desiderio meo satisfacere queam, cum præsertim ea omnia & honesta & utilia esse facile perspiciam.

SENIOR.

Summo rationis acumine ante omnia considerandæ est nobilitas & excellentia septem dignitatum illarum, quas mox ordine tibi pandam, quæ sunt, valetudo prospera, & temporis accurata dispensatio, quæ triplex est, rejicienda item venustatis & authoritatis existimationisque humanæ, ut & fortitudinis ac potentiæ, divitiarum quinetiam & rei familiaris cura: hæc enim quatuor dona sunt, quibus incogitanter homines abuti solent. Quod ni Deus Opt. Max. afflictionum & tentationum flagellis præter hæc nos haud visitaret, nec inopinatæ quandoq; morti traderet, nec terribili illa tuba revocans (coram eo enim nullus personarum respectus, aut dignitatis consideratio, & nescia hominum mens, ferus quid vesper vehat) remoram injiceret humano generi, faciliori via ad bonorum ejusmodi contemplationem & cognitionem pervenire mus. Verum enim-

nimvero, quotusquisque nostrum juxta animæ salutem etiam de æterna illa, & perpetua valetudine, æterna pace, angelica venustate, cœlesti fortitudine & sapientia, ac thesauris gloriæ curam suscipit? quæ omnia nobis promissa sunt, & quorum communicationem expectamus, per salvatorem nostrum Iesum, sed non in marcessibili & putrido hoc corpore, si nimirum in viis ejus ac præceptis ambulantes ad finem usque perseveraverimus, ad arcam illam fœderis verum usque. Qui enim voluntari illi divinæ, in libro vitæ patefactæ & demonstratæ, obedientiam præstiterit, ex libro illo vitæ nomen ejus non auferetur, omnes enim vocati sumus. Quamvis vero & de gloria hujus mundi dicenda aliqua essent, quæ vera silicet est, nulla tamen hæc est & emortua plane cœlesti illi comparata, preciosissimus licet & hæc sit thesaurus, talem enim & ego agnosco, sed caduca & vana, non autem perpetua & immortalis, prout cœlestis illa gloria, Christus. Beati autem & vere felices illi sunt dicendi quorum mentes Deus per afflictionum tenebras illuminat, & huc usque perducit, tunc enim spiritualis illa concertatio & lucta & arma quibus in ea utendum, patefiunt, unde patet, temporalia illa tantam efficaciam præstare non posse, sed vim illam à solo verbo Dei pendere & in mortis articulo hominibus concedi, verum nec omnibus hæc conceduntur, hinc etiam præposteram curam agentes, minus de ea soliciti, vitam plane ociosam & voluptariam vivimus, arbitrantes cum sola natura nobis pugnandum esse & concertandum, cum tamen longe aliter hæc sese habeant, hinc securitas illa in tota fere hominis vita tyrannidem gerens. Hinc manifestum quoque evadit, etiam spiritum hominis passionibus & cruci subjici, prout etiam primus ille peccavit, & corpore secundario peccata consummavit. Eodem modo etiam spiritualis illa anxietas & afflictio mortem præcedit, eamque horribiliorem homini & terribiliorem omnium aliarum rerum proponit, & hoc præcipue iis, qui in securitate illa & voluptatum palude ætatem transegerunt, hinc ille conscientiæ vermis animas hominum mille tentationum modis arrodens. Vtinam vero tempore gratiæ florentis gloriam Dei vere cognosceremus, & oculis audituq; apprehenderemus tanquam in præterito digniori & futuro cõparari in verbo ejus, in quo cœlestes thesauri & æterni latent, qui & post omnũ aliarum rerum desolationem & interitum permanent, quamvis omnia plena sunt gloria majestatis divinæ, & de illa omnes

creaturæ & opera manuum ejus in cœlo, subtus cœlum, in terra, & infra eandem telluris moniam perhibent. In his cum omnibus Dominum Deum in potentia virtutis suæ & bonitate contemplari licet, hoc si exactius consideraverimus, deprehendemus ingentes adeo sapientiæ thesauros nobis contemplandos esse, ut præter cognitionem verbi ejus, pro tenuitate nostri intellectus ante Dei faciem contremiscentes, eos assequi vix unquam speraverimus possimus, cum videamus Deum Opt. Max. cuncta in nostri amorem ordine bono & decenti creasse. Talis enim Deum spiritu vere contemplatur, & de eo gaudere potest, cum imaginem Dei spiritu se esse sciat, & vitæ suæ actiones ad Christi primi Adami & præcursoris actionum normam dirigere, ad proximi utilitatem, teneatur. In futura autem & perfecta vita cognitionem plenariam Divinæ gloriæ acquiremus, absque ullo addiscendi labore ac tædio, quod in hac vita devorare cogimur, in ea vita divini nominis honor & gloria consummabitur, in æternum permansura, novimus enim misericordiam ejus quotidie renovari & gloriam ejus linguis Angelicis decantari satis non posse: nec enim homines nos mysteria divina perscrutari & prædicare satis possumus, nisi hæc omnia ex dono spiritus sancti fiant. Improbi vero, qui in administranda illa re familiari male versantur, propositam habent æternam ignis æterni afflictionem, sitim & famem æternam, spectra dæmonum, frigiditatem & æstum intolerabilem, quæ etiam ipsos dæmones affligent, quamvis elementares passiones sentire non possint, sed solum pœnas æternas & spirituales sentient, de quibus nihil certi, nisi quod ex verbi divini mysteriis hausimus, dicere possumus. Quin & æternitas illa & temporis durario omni fine carens, consideranda, & examinanda est, omnique temporis momento Deus exorandus, ut nos ab hoste, qui in omnibus viis & semitis nostris, infinitis tentationibus & malis nos opprimere tentat, liberet: prout etiam creaturæ aliæ & elementa, cœlestia corpora & spiritus, idem periculum inferre attentant, nisi etiam hac in parte Dei auxilium occurreret. Omnium igitur maxime est necessaria precatio ardentior, qua auxilium spiritus sancti imploramus, ut ejus gratia adjuti verbum Dei absque intermissione audiamus & addiscamus, per quod fiduciam illam in Deum acquirimus, quæ norma etiam est & lydius lapis vitæ nostræ, cum & ipse dicat, Fac hoc & vives: & alibi: qui peccavit, pœnitentiam agat, & à peccatis desistat, non enim morte peccatoris

Digitized by Google

catoris gaudet, sed vult ut convertatur & vivat. Quod vero ad carnis nostræ sensum attinet, videretur prima facie, nullum esse numen cœleste, cujus ira & pœnæ timendæ forent, cum nihil nisi terrena omnia & caduca, non autem divinum numen, oculis nostris cernere & audire queamus. Verum aliter res sese habet, habemus enim Moysen & Prophetas, & vocem clamantem in deserto, qui verbum Dei & voluntatem ejus annuntiant, & viam præparant, quo digni efficiamur in die illa magna mortis nostræ & judicii universalis, cum actiones hominum omnes, juxta normam libri vitæ & testimonium spiritus examinabuntur, & sententia feretur super omnem carnem viventem, tunc enim infideles videbunt eum, cujus latus perforarunt, cum tamen invisibiliter & in spiritu ac fide eum videre noluerint, nisi digitos suos vulneri illi à Iudæis illato applicaverint, ea magis considerantes quæ naturæ hujus mundi conveniunt, quam quæ cœlesti illi Regi attribuuntur.

ADOLPHVS.

Concionem equidem pastoris cujusdam audire mihi videbar, licet diffiteri nequeam spiritualia hæc onerimihi fore, & actiones vitæ meæ juxta hanc normam instituere non libeat, sed forsan & olim hæcce didicisse & perfecisse juvet. Interim tamen vires ingenii exerere & ea omnia facere sedulo annitar, quæ per humanæ nostræ imbecillitatis vires facere licet. Verum cum antea thesauri hujus mundimentionem feceris, aveo ex te scire, quisnam ille sit thesaurus mundanus, video enim & mihi eum jam pridem cognovisse, eumque nullum alium esse, quam mundi hujus opes & divitias, quod si vero alius & diversus ab opinione mea hic sit, ejus descriptionem & cognitionem pleniorem à te vehementer expecto.

SENIOR.

Quid ni expectare ejus cognitionem pleniorem putem? cum vel universus hic mundus ejus cognitione ardeat, verum persuasum hoc tibi habeas, esse thesaurum hunc virtuosam & spiritualem essentiam, nec solum divitiis, sed etiam medica scientia pollentem, & quidem tali medica potione, qua homines in superabilibus morbis, divina aspirante gratia, liberantur, quibus etiam medicus alius levamen aliud afferre nequeat: hoc vero mysterium omnem auri argentive præstantiam longe exuperans, rationem hu-

manam exaciat, & plenum est mysteriorum, quæ vel incredibilia a iis videntur. De his omnibus Apocalypsin Hermeticam Theophrasti perlegere poteris, non enim hac vice ego tibi dicere constitui quidnam ille sit, mysterium namque hoc arcanum est & abscondituin ab ipso mundi exordio, ad hoc usque tempus, hæc enim Dei est voluntas, nec ego Naturæ ad signum revelabo apertius, more antiquorum Philosophorum, & mysteria hæc præter alia alias etiam artes aperte & diuturne variis scriptorum monumentis tradita sunt, verum divina providentia factum est, quod pleraque hujus artis sectatoribus mysterium sit revelatum, à principio enim futura nitet cognoscuntur omnia, & hæc est divina illa providentia cui fasces superbiæ submittere homines omnino decet.

ADOLPHVS.

Equidem jam demum ego agnosco & intelligo dicta tua, licet spirituali velamine hucusque tegere ea sis conatus, hoc enim mysterium vere lapis est ille Philosophorum omnium scriptis adeo decantatus, ex prima materia compositus, sale nimirum, mercurio & sulphure. De hoc lapide Philosophico omnium libri pleni, & adhuc plura scripta quotidie in lucem prodeunt, & quidem nonnullos etiam novi, qui huic arti addicti, etiam multa de hac mecum collocuti, scripta etiam monstrare solent, quæ & ipse quibusdam in locis mutavi. Etsi vero hæc quandoque accurate & artificiose elaborata sint, corrumpuntur tamen & pernicioſe mutantur à talibus, hinc & typographus & plebs imperita fraudem sentit, cum emolumentum ad solum illum perveniat plagiarium: hinc magnum scandalum percipio. Præter hæc & nullibi fere artis finem & effectum videmus, ac rari nigroque similimi cygno artificij hujus cultores, qui verum ejus usum & effectum assequuti sunt, quin & plerisque in scholis artis hæc præcepta pro nugis ac fabulis reputantur, quod non semel ex viris apprimè doctis audire licuit, qui dissertatione cum artis hujus cultoribus instituta, plagiarios eos, impostores & sycophantas pronunciarunt, cum nulla artis constantia & certitudo reperiatur, nec & mihi credibile unquam videbitur, hujus artis mystas verum aurum & argentum ex aliis inferioribus metallis producere posse, & vel divina virtute vel incantationibus & ministerio dæmonum fieri hæc puto. Præsertim cum pleroſque de familiaritate cum dæmonibus suspectos non absre audi-

audiverim sæpiuscule. Verum à te, vir venerande, cum videam te hujus artis haud levi cognitione imbutum, enixius audire gestio, licet mysteria hujus revelare alia & primaria recules, verum de hac & accuratius judicium, num scilicet hocce donum vere à Deo Opt. Max. hominibus datum siet, tantam metamorphosin naturæ arcanorum instituere, quæ quidem cogitantem magna me subit admiratio, præsertim cum & nonnulla legisse me recordor, in hunc sensum, verum sensum eorum assequi minus videbar cum recondito ab aliis dicendi genere mystæ hujus artis uti soleant, hinc vanæ tot annorum & sumptuum laborumque immensorum profusiones, ut vere exclamare hic mihi liceat, dubiam plane, incertam ac fallacem spem esse, quæ huic arti addictos nutrit, præsertim cum nullibi verum effectum hujus videre liceat.

SENIOR.

At, verum hujus artis effectum, & finem ego tibi, amice, ostendam, quo certitudinem ejusdem, & me possessorem ejus verum agnoscas, ut lapidi hoc dictum velim, hoc vero persuasum tibi habeas, me una cum aliis hinc studio addictis radicem hujus arboris veram optime cognitam habere, quæ tamen radix aliis omnibus ignota eo usque est, donec de arbore decidat, & ab aliis etiam ac vulgo cognoscatur. Ne vero tædio afficiaris, cum videris me prolixius solito de hisce disserere, sic enim ratio hujus artis exigit, & primaria, præstantiaque præcedere debent, terrenis subsequentibus, ad quæstiones autem mihi à te propositas, inferius dilucidius respondebo, & vera me dixisse, demonstrabo apertius.

ADOLPHVS

Ante omnia vero causam mihi aperiri velim, qui fiat, quod hujus artis cultores nullos sciamus, qui verum artis finem assecuti, transmutationem metallorum exacte calleant, e contrario vero nullius pretij fere apud omnes doctos hæc habeatur, cum tamen merito & hi ejus plenariam cognitionem callere debeant, præsertim cum hæc tanta cum utilitate & fructu sit conjuncta, licet nullum uspiam locorum viderim, audiverimque, qui hujus beneficio decantatas illas Crœsi opes sit consecutus. Et quidem cum & tu hujus artis cognitionem tibi vindices, paupere vestitu & eremitano incedis. Ego vero si hujus præstantis adeo &

Digitized by Google

auriferæ artis processum cognitum haberem, ingentes divitiarum thesauros, & mundi opes, dignitatemque compararem, quæ vel potentissimis mundi Regibus terrori essent, & æmulationi, tales enim hujus cultores aliis pollicentur: quæ tamen, circa hæc, tua sit sententia, audire percupio.

SENIOR.

Video tibi, vulgi hujus mundi, & insipientium omnium, sententiam arridere, qui omni studio divitiarum solummodo marcessibiles thesauros & voluptatum illecebras quærunt, longe vero alia est Philosophorum mens, ac sententia, non enim Philosophi nomine talia ludicra sectantes digni sunt, sed ij, qui admysteriorum divinorum cognitionem plenariam assequendam annituntur sedulo, omnemque studium & laborem ad Deo Opt. Max. & proximo inserviendum conferunt, ostentationis titulo ac ambitione terrenæque opum congestionis cura remota, licet & illis necessaria ad hanc vitam Deus misericorditer largiatur, alia hujus seculi studia, alia mens in sola pecuniarum acquisitione laboriosa & opum dignitatisque ostentatione invidiosa occupata, quorum in odium Philosophi hujus artis mysteria abscondere solent, ne Nemroticæ familiæ hujus vim & oppressionem sentiant. Eadem ratio est, ob quam hæc secreta circulatoribus & præstigiatoribus concluſa permaneant, ex ejus namque propalatione magna cujusque ordinis hujus mundi confusio & perturbatio exoriretur, cum tamen ordinum hæc distinctio summo consilio à Deo ipso instituta, & ad concordiam pacemque inter homines propagandam, necessaria maxime siet: Deus enim Opt. Max. hanc ordinum & graduum inter terrigenas distinctionem ita disperſit, ut alteri alter inserviret, & concordiam ac pacem alterius procuraret, quousque à Deo rursus abinvicem separentur, quemadmodum artis Alchymicæ cultor animam, corpus & spiritum abs se invicem segregat, & viciſſim conjungit. Hæc autem divina Dei Opt. Max. segregatio nulli hominum facienda est, niſi improbos coercendi præceptum acceperit è verbo ejus, quod solum est veritas illa unica & justitia: quicquid autem extra hoc est, blasphemia est & abominatio coram Deo. Hinc enim magiſtratus Dei vicem gerens, potestatem plane divinam accepit: hinc & legis illa vindicta adverſus eum, qui sanguinem humanum extra hoc præceptum effundit, nec enim apud Deum

ullus

illus est personarum respectus: separatio autem hæc divina attentius considerandæ & summo in pretio habenda. Verum hæc extra cancellos dicta videntur, magnum tamen emolumentum & utilitatem humano generi afferunt, eb eamque annectere placuit. Verum enimvero in libro Ezechielis Prophetæ mentio fit quatuor ventorum, qui ossa demortua afflarunt, quæ ex illo carne circumdabantur, quin & spiritus, qui illa occupavit, mentio ibidem habetur, pari ratione etiam dissipationis & reditus ventorum mentio fit crebrior, videmus etiam in agone mortis omnia in homine ab invicem segregari, quatuor enim tunc elementa, spiritus & anima, quæ spiritus nomine insigniuntur, segregantur, & ab invicem discedunt, horum loco elementaris illa aqua & terra copulantur, & alius etiam aer ac ignis condensantur. Sideralis spiritus vitæ, internus & invisibilis homo ad sidera redit, & supra elementa elevatur, anima in sinum Abrahæ tendit juxta Dei promissiones, & sub altari quiescit, usque ad consummationem & conjunctionem, donec scilicet numerus & tempus hujus mundi, terrenæ matris nostræ, & cœli naturæ parentis compleatur: quin etiam videmus, quo modo terra quotidianos nobis cibos suppediret, in jis latet spiritus elementorum, tanquam nutrimentum, ut & cœlestis essentia. Pari ratione etiam nutrimentum aquæ & ignis habemus, quo temperamentum conservemus, in corpore terreno, quod spiritualem etiam ignem & aquam continet, ad confortandum interiorem spiritum. Quemadmodum enim terra hæc ambo in se habet, eodem modo & cœlum, quod quinta essentia dicitur, hoc enim longe nobilius est Elementis, & spiritus nutrimentum, prout verbum Dei, cibus est animarum, & corporeum factum est, ut corpus, animam & spiritum cœlesti beatitudine donaret, quamvis cibus & nutrimentum corporeum non sit, sed vinculum & sigillum apochæ & libri vitæ, in testimonium veritatis, propter exiguam fidem & cognitionem numinis divini imbecillem, cum Deus naturalia & spiritualia summo amore prosequatur, & velit creaturam suam omnem in homine esse, & in conjunctione Christi, quo lapsi releventur. Quemadmodum vero verbum Dei principium est omnium rerum, pari ratione etiam est principium imaginis Dei, ex auditu namque verbi Dei, flos ille spiritus sancti fides oritur, & ex semine illius floris exoritur arbor bonorum operum, quamvis opera bona salutem æternam non mereantur, sed sola fides in verbo Dei, ante fa-

ciem noſtram ſtulto & impoſſibili exiſtente. Hoc verbum amor eſt ille magneticus, per quem nos cum piis omnibus ad ſe trahit, & à nemine ſeparari poteſt. Eodem modo & ſiderali magneticus eſt amor, & natura illa terrena, quæ omnia exactioni trutinæ conſideranda ſunt & penſitanda, prout & illud exagitandum, in cognitione naturæ, quod internus homo in natura efficiat, q[uo]d invisibilis eſt & cœleſtis, anima autem eſt ſupernaturalis & ſupercœleſtis, de quibus omnibus nihil aliud ſcimus, niſi quod à Deo nobis revelatum eſt. Natura vero naturales illos ſpiritus proponit, licet ſummi ſint, & abdita conſideratione egeant, corporalis autem homo ſpiritualia non intelligit, niſi per Regem ſpirituum, Spiritum illum ſanctum, ſpiritum veritatis illi revelatum fuerit, per hunc omnes artes, ſapientia & ſcientia ponderatur, hic ſpiritus ſupercœleſtem ignem amoris & magneticum ſpiritum ſapientiæ in Chriſtianis excitat, & accendit, & aqua nos abluit & candidos reddit, ut pœnitentiam agamus pro peccatis noſtris, & reatibus noſtris quotidie moriamur, hinc crebra illa mentio aquæ & ignis, ſanguinis & aquæ ſpiritus, hic eſt, qui vitam dat, peccatum enim noſtrum ſanguinei coloris, peccati autem merces mors atra, crux & afflictio, piorum vero ſtola candida & corona gloriæ. Hæc prolixius dicta in præſentiarum ſufficiant: ad quæſtionum à te propoſitarum enodationem deſcendamus, quarum & explicationem tibi ordine pandam, & re ipſa artis hujus certitudinem demonſtrabo, ita ut fides tua inpoſterum oculata reddatur. Ad alterum autem objectum quod attinet, doctos plerosque hujus ſcientiæ exiguam cognitionem habere, ſcias hoc ſingulari Dei voluntate & ob certam utilitatem fieri, Deus enim ſuperbiam omnem & ambitionem reprobat, & humilibus ac pauperibus, non autem magnatibus & filiis hujus mundi theſaurum hunc largitur, quem homo juxta præceptum Domini fœneri locare tenetur, ad honorem & gloriam Dei extollendam & pauperum inopiam ſublevandam, ne ſcilicet inerti ocio torpeſcentes vitæ munia derelinquamus, ſed juxta Dei voluntatem & beneplacitum opera vocationis noſtræ obeamus, Quod ſi vero hic theſaurus omnibus tribueretur, quæ quæſo confuſio & diſcordia inter mortales exoriretur: nec video, qua ratione dictum illud Syracidæ, mi fili, ſi Deo inſervire & placere vis, præpara te ad diem afflictionum, verificari poſſet? quod quidem dictum de paupertate, inopia & imbecillitate humana loquitur, ut ex teipſo

conjicere

conjicere facile poteris. Nec etiam hominibus conceditur, thesauro hoc pro animi libitu utendi fruendi, malitiosa enim hominis natura & depravata. Hoc igitur arcanum nemini revelato, nec superbiæ, avaritiæ & ambitioni manus dato, Dei enim honor est & gloria sola, sic enim si fortuna favet, caveto tolli, si fortuna tonat, caveto mergi, Deus enim utriusque fortunæ arbiter, pro sua voluntate utranque moderatur, non enim minor virtus est ante adeptam scientiam, omni studio eam venari, quam post illam adeptam silentio eandem tegere: verum si alio modo, quam revera sese habet, revelaveris, ars illa summa, artis nomen & dignitatem amittit. Hinc è Philosophis quidam inquit. Hoc opus præ omnium oculis abscondito, tanquam verbum in lingua tua, & ignem in oculis tuis, imo de hoc tecum ipse ne disseras, ne ventus verba tua ad alium perferat, quod quidem ad tui incommodum postea redundabit, de hisce ego te fideliter præmonui, tuum est cavere sedulo, ne corpore & animo pœnas luas. Magnus vero est abusus præstantissimorum horum Dei donorum, quæ ex mera gratia & liberalitate Deus nobis largitur, summa etiam ignominia conculcantur & abjiciuntur Philosophica hæc dona, & scientiæ, quæ ab ignorantibus pessime conspurcari solent, ob quam ignominiam etiam lucem hanc videre non poterunt. Avaritiæ autem & luxuriæ crimen adeo prorsus in filiis hujus seculi inolevit, ut & domesticis eorum fides lubrica & justitiæ fontes, juraque omnia subvertantur, hujusce rei exemplum quod oculis hisce meis videre mihi licuit, enarrare placet. Habitabat in urbe quadam vir prædives & opum divitiis apprime affluens, plurimorum filiorum parens, avarus, parcus, & in proprium corpus ob avaritiam injurius, ingentes filiis thesauros congerebat, qui in omni rerum affluentia per matrem educati, opum fiducia paternarum luxuria & ocio torpescentes, sceleribus diffluentes, cum vitiorum progressu etiam ætatis incrementum capiebant. Cum vero pater ex hoc vitæ diversorio discessisset, bona illa paterna in dies abligurientes, vitiis & sceleribus immersi, opum & divitiarum incrementum (ut prius factum fuerat) stulti expectabant. Verum frustra, sed rei familiaris & opum decrementum indies sentientes, ad extremam paupertatem redacti etiam à maximis sceleribus perpetrandis non abstinebant, ignominiæ & dedecori per omnem vitam expositi. Hæc autem omnia ex perversa educandi instituendique liberos ratione provenerunt, prius enim in morum

& scien-

Digitized by Google

& scientiarum cognitione instituendi fuerant. Dei namque voluntas est, ut distincti sint ordines & gradus hominum, & alteri alter inserviat: omnes etiam homines in vocatione sua & ordine servi sunt, & mercenarij, Dominus enim & servator noster aliis itidem opera servilia præstitit, & discipulorum pedes abluit, honor autem in aliis minor, in aliis major est, & summus, prout dona quoq; sunt, & benedictio, hinc illa norma ab ipso patrefamilias Deo Opt. Max. præscripta, quo modo servieris in vocatione tua, eo etiam mercedem tibi numerabo. Deus vero unica die dispensat ingentes adeo divitiarum thesauros ut & opulentissimorum Regnorum divitiis longe exuperent, nec tamen ullus inopiæ futuræ apud eum metus, quinimo, quo plus dederit, eo pluribus abundat, & hinc Deus ante alia omnia & super omnia amandus & diligendus est amore summo. De opibus vero humanis plerunq; hoc contingere videmus, quod avarum congerentem Euclionem liberalis subsequatur dispensator, juxto doctorum illud: Opes cornua pauperi addunt, & in extremam sæpius præcipitant possessorem perniciem, ac sempiternos Gehennæ cruciatus. Si enim divitiis & opibus hujus mundi quis abundaverit, veræ valetudinis & cœlestis pacis seriam cogitationem curamq; haud facile suscipit, nec egenates liberalitate sublevare studet, omnem contra diligentiam & studium acquirendis magnarum opum acervis conferat, Dei interim & pietatis omnis oblitus, summo igitur cum periculo juvenes in hisce mundi illecebris versantur, etsi prudentia ætatis defectum interdum suppleat, pii autem calicem afflictionum bibere coguntur, improbis ad æternos Gehennæ cruciatus reservatis. Verum hæc omnia filiis hujus seculi ludibrio sunt & risui, qui liberos suos præpotentibus familiis & opibus inserere satagunt, non attento conscientiæ morsu, qui serio dictitat sapientiam divinam primum omnium quærendam esse, sine qua nihil unquam in hoc mundi theatro consistit, hinc ille conscientiæ vermis, variis tentationum telis corda miserorum in agone mortis arrodens: non enim homines animæ salutem in humilitate vera quærere solent.

ADOLPHVS.

Aliena plane à scopo & diversa adducere videris, licet nonnulla & in me dicta esse sentiam, verum sedulo reliqua attexe, attentus ipsum finem expecto, interim tamen hic scrupulus animum meum mordet, qui fiat, quod ars hæc & mysteria Philosophorum non etiam aliis revelentur, & innotescant,

Digitized by Google

notescant, cum videamus artes alias omnes plerunque vulgo innotescere, & hoc quidem nonnunquam maximam dubitationem diligentius considerati, movet.

SENIOR.

Ante hæc ex me audivisti, omnibus hujus artis cultoribus silentium imponi, & occultationem hujus scientiæ, propter tyrannorum hujus mundi, scortatorum, superborum, usurariorum, luxuriosorum & aliorum scelestorum potentiam, & flagitia. Omnes enim Philosophi veram cognitionem scientiæ hujus summa arte abscondunt, nonnulli vero qui ejus possessionem adepti, male in ejus administratione versati sunt, amiserunt usum ejus & commoda, quibusdam etiam, immatura morte, ut & violenta ab aliis illata, abreptis. Auditor enim & possessor hujus artis humilis, pius, taciturnus & probus sit oportet. Si igitur & tibi Deus ejus scientiam & possessionem largitus fuerit, eodem modo tegeras, nec alii divendas, sed assidua diligentia ulteriori cognitioni & operibus vocationis tuæ sedulo incumbas, proximo etiam quin & inimico beneficentiam exhibeas, ad hoc enim norma Christianæ religionis nos obligat: hostibus autem fidei summis viribus resistendum, & in hoc sedulo annitendum, ut & alii in Dei laudem accincti, misericordiam ejus nobiscum decantent: propter ingratitudinem vero multa abscondita latent, ignorantia enim damna plurima parit, scientia contra bona adauget, & est radius ille lucis. Plurimi autem inveniuntur qui artem hanc investigare conantur, sed nec taciturnitati nec aliis virtutibus ad ea assequenda necessariis student, in eundem cum Phaethonte illo Ovidiano, currus solis paternos regere nesciente, interitum incidunt, summa quin etiam cura thesaurus hic est custodiendus, & asservandus. Quod si homo vel parabolas solum & mysteria considerarit, abunde sibi satisfactum putet, cum videat in natura sigillum & imaginem bonitatis divinæ esse impressam, natura enim omnia accurate perficit & quidem perfectius, quam ipse homo, qui tamen nobilissima est creatura, & proximior Deo, rationalis & dilecta creatori, unde patet præstantia hominis respectu aliarum creaturarum, quam ob causam etiam præcepta & vitam æternam eidem Deus Opt. Max. proposuit.

ADOLPHVS.

Fateor equidem quam plurima hic consideranda esse, brevius-

breviuſcule autem tuam de parabolis ſententiam expecto, præſertim cum eas attendendas eſſe ſæpius dixeris.

SENIOR.

Imo ante omnia alia hæ ſunt conſiderandæ, & hinc prolixam adeo earum mentionem feci, quod cetera fere cuncta præterierim, infinita enim fere ſunt, non tamen neceſſaria: qui enim opus ipſum novit, per ſe cognoſcit anſam hæreſibus non eſſe præbendam, conantur enim naſuti ſub ſacro Bibliorum nomine plebeculæ hæc nonnunquam venditare, quæ obviis ulnis ea accipere ſolet, impium etiam & blaſphemum opus aliud divino comparare numini, verbum namque Dei ſcalà eſt Iacobi, & Chriſtus mediator & norma ſolus eſt, ad quem omnia in libro vitæ diriguntur. Pari ratione in opere noſtro naturæ, videmus vitam & mortem, & reſurrectionem, creationem item orbis univerſi, numeros, menſuram & pondus, incrementum, vires & efficaciam ſtellarum & elementorum, inprimis vero Solis & Lunæ, per ſolem enim juxta beneplacitum & ordinationem divinam deſcendit, eamque ob cauſam ſoli comparatur, & ejus nomine appellatur, quemadmodum enim ſuperius, ita & inferius, quo miracula perficiuntur, eſt etiam maſculus & fœmina & ſervus totius orbis, univerſi opes & divitias in ſe continens, ſol purpureus, & rubicundus, aureus. In hiſce duo ſunt notanda, ut de uno & duobus, Deus enim Opt. Max. ex nihilo aliquid creavit, illud aliquid vero fiebat unum aliquod, in quo omnia, creaturæ cœleſtes & terreſtres, dixit enim Deus: fiat, & erat. Cum vero cuncta verbo ſuo creata eſſent, & ante eum erat univerſa natura, & à re ſeparata erat, ac bona, in eſſentia ſua ante Deum erat, & beneplacitum erat Deo in eo, erat enim valde bonum, verum aliquid ex eo cito perierat, & non perduraverat uſque ad tempus magni illius mundi, præter hoc igitur & aliud requirebatur, per unum enim perdurare non poterat, prout initio conditum fuerat propter inbecilliorem creaturam, quam Deus pariter volebat, & dicebat, creſcite & multiplicabamini, tunc enim multiplicabatur, in tantum, ut nihil interiret, usque ad magnum ſeculum finis mundi, hæc enim erat benedictio Domini, quam homini verbo ſuo impertit, & omnia ad finem usque obedientia ſumma perficiuntur, & ſpiritu ſancto reguntur, idem etiam eſt in Adamo & Eva, maſculo & fœmina. Obſervandum hic, qua ratione

Digitized by Google

tione per Vnum creatio, per alterum augmentum, multiplicatio & conservatio, & per tertium administratio perficiatur, tanquam per spiritum, hæc enim exactioni trutina examinanda sunt. Laus & honor Deo Trinuno. Postremo, Deus homini quoque ad essentiam cito præceptum & prohibitionem adjungebat, & omnia ei subjiciebat, absque omni defectu, & potestatem dabat de omnibus fructibus Paradisi comedendi, præter unicam illam arborem scientiæ boni & mali, cujus fructu interdictum ei fuerat, & quidem forsan ob dæmonis malitiam, cujus voluntati tandem tamen ex inobedientia subjiciebatur, bonum enim solum est cognoscendum, & malum fugiendum. quo & hosti via præpararetur, Deus namque solus est Dominus, qui cuncta administrat, creaturæ vero omnes ei subjectæ: præceptum peccatum introduxit, cum nemo id non observaret, ex instinctu scilicet dæmonis & proprii arbitrii, hoc etenim erat peccatum primum, blasphemum & idololatricum, scientiam omnem ignorantiæ tenebris involvens, quin imo in cognitionem & scientiam mali convertens, usque in hodiernum diem, in vitia omnia & flagitia, & artes dæmonum, quibus in sacro baptismatis fonte renunciamus, in regeneratione scilicet & renovatione vitæ nostræ, in Adamo novo, ut pote ligno vitæ, quod parentibus nostris ablatum, in terrestri paradiso vitæ terrestris, repromissum tamen in semine mulieris Christo qui est arbor vitæ & spiritualis ac corporalis, quo non tantum anima, sed & corpus vitam acciperet. Quemadmodum enim Adam ex Paradiso ejectus, in mundum hortum tenebrarum & afflictionum ac mortificationem sanguinis & carnis, mittebatur, eadem etiam ratione, si manna, hoc est, panem cœlestem, verbum Dei audiverimus, & juxta præcepta ejus actiones vitæ nostræ instituerimus, & verbum quod caro factum est, credentes participaverimus, per illud vitam resumemus, & ex domo ignorantiæ in cœlestem paradisum transferemur, & sicut mors Adamum rapiebat, ita nos invita etiam libertati sistere cogitur, per solum verbum Dei, Christum, in quo omnia sunt, in veteri enim Adamo morimur, in altero autem & novo resurgimus, prout nos ille præcedit, quapropter arbor est vitæ, de qua comedere debemus in domo hac afflictionum exulantes. Quemadmodum vero primo Adamo certo genere fructus Paradisi interdictum erat, ita pari ratione, normam, præceptum ac viam nullam aliam excogitemus, neque ad dextram, neque ad sinistram,

præter

præter verbum Dei, in libro vitæ comprehensum, quod septem sigillis occlusum, Christus aperuit. Sin vero præter hoc alia & majora cognoscere desideramus, & de fructu arboris scientiæ boni & mali comedere, duobus inservire velle Dominis dicemur, hoc est, Deo & diabolo, amplectentes mendacium pro veritate, & veritatem tanquam mendacium reprobantes, reportabimus quineriam mercedem condignam nostris operibus: Et in primis nostris parentibus factum est ut detruderentur è conspectu Dei vivi, Deus enim non est homini similis, sed homines ad imaginem ejus sunt conditi, ut præceptis ejus obediant, nec illis detrahant, addantue: cum sapientia & scientia quæ in cibum nobis concessæ sunt, è verbo Dei, de quo homo vivit, & in libro vitæ horto spirituali decerptæ, nobis proponantur, ex hoc enim omne bonum, & per verbum omnia condita sunt, quæcunque oculis & manibus comprehendere licet, ex invisibili enim visibile factum est, ita etiam ex auditu verbi Dei fides ortum capit, ex fide bona opera, hoc est, ex invisibili visibile, & ex verbo Christianus generatur. Hæc autem ita sese habent, ut homo pari ratione agat & operetur, non vero otiosas & inanes quæstiunculas, de omnipotentia divina sectetur, hæc enim Dei est ordinatio & omnipotentia, qui consimile etiam exemplum homini præbuit, Thomas vero ille incredulus assequi illud non poterat, cum tantummodo humanam naturam & scientiam ac cœlum elementare inferius agnosceret, & inprimis quæ interiora sunt, ut aqua & terra, quæ tamen receptacula sunt & carceres mortis, hæc autem est Philosophia illa à Paulo reprobata, in qua nulla perfectio, sola autem Philosophia illa cœlestis per fidem, charitatem & spem consummatur. Hoc loco illud notandum, quemadmodum per verbum Dei omnia conservantur, & nos fidem habere oportet verbo quod ex ore Dei progreditur: ita etiam Christus Patri hunc honorem tribuit, quod absque fide nihil acquiratur, verum major hominum pars non credit ea quæ non vident, nec considerant, Deum Patrem, Deum Filium & Deum Spiritum sanctum oculis nostris peccato obnoxiis videri non posse, prout etiam homines radios vultus ejus, qui omnem solis splendorem longe excedit, cum in visibili forma adhuc inter eos versaretur, videri ob naturæ peccatricis defectum non potuerunt, quamvis ipse Christus etiam hodie corporaliter nobis adhuc adsit, & sit ad dextram Dei, hoc est, in sacrosancta illa puritate & Deitate, prout omnem etiam voluntatem Patris adimplevit, & omnia ex

abysso

Digitized by Google

abyssо in summum usq; in carne & spiritu peragravit, & adhuc omnia in omnibus complet. Quis vero hominum qui summam illam altitudinem & sapientiam Dei pervestigare queat? scimus enim cœlum esse sedem illius, & terram scabellum pedum eius. Non igitur de cœlestibus illis inquirere possumus, nec cognoscere, nisi quæ in verbo Dei nobis traduntur, quæ D. Paulus vidit, & enunciare non valuit, sed verbum cœlestem illum panem, tanquam sigillum nobis transmisit, in quo animarum nostrarum salus consistit, nempe Dei voluntas, vera arbor vitæ, ut sanguinem eius bibamus, & comedamus carnē ejus, firmiterq; credamus, sese hęc ita omnino habere, si verba institutionis recitentur. Ita etiam natura perfecta in speculo unico multa miracula ostentat, quæ breviuscule hic attigisse sufficiat, cum sacræ scripturæ hæc concessa, ab ea satis revelentur, talis autem Dei voluntate subnixus, omnia videt & cognita habet, prout etiam quidam è sanioribus Ethnicis cognoverunt.

ADOLPHVS.

Eo prolixo adeo sermone tuo deduxisti, ut vel majoris partis oblivio me ceperit, verum ex te hoc audire desidero, an non hoccē opus naturæ spiritum in se habeat, qui mutationem introducit, cum videam te secundi numeri mentionem fecisse, qui multiplicetur, ad hoc enim vitalis spiritus requiritur.

SENIOR.

Vere vitalis spiritus mineralis huic in est, qui cursum suum in eo consummat, postquam ab artifice præparatus juxta dignitatem suam. Deus enim hominem ex mera bonitate dominum ejus constituit, ut ex eo aliud quid, novum nempe mundum, formaret, per vim ignis, juxta ordinationem & præceptum à Deo traditum, præter hoc enim homo nihil omnino efficiet, & omnino requiritur ut hæc omnia in timore Domini, honesto proposito & pura conscientia peragantur. Quod si ergo quidam è fece hominum artis hujus finem non assequatur, nemini scandalo siet, quin etiam licet hominibus præ oculis versetur, & ad alios pleruncque fines adhibeatur, pauciſſimi tamen verum usum ejus ignorant, nescientes præclarum hunc thesaurum tenebris illis obnubilatum: hinc plerunque aurum hoc purissimum densa caligine & erugine septum cœno & sordibus immersum derelinquitur, quæ omnia recto naturæ ordine

sic fiunt. Verum Philosophi saniores audito solum Mercurij nomine agnoscunt hunc thesaurum, & præ oculis habent, licet invisibilis fiet & spiritualis, est nihilominus materialis, & virgo castissima, quæ virum non cognovit, substantia fragilis, hinc nomen ejus lac virgineum, mel montanum terrestre, lac, urina infantum, & similia: in his enim omnibus quæsiverunt hactenus artifices, sed non invenerunt, ex metallica enim materia, & optima quidem præparatur.

ADOLPHVS.

Annon igitur aurum hoc est, cum hoc nobilius adeo sit metallum, video enim te jam dudum hoc innuisse.

SENIOR.

Minime omnium, sed alia etiam prius tibi cognoscenda sunt ex me, avidius enim adhuc terrestris auri thesauris inhias, verum nondum satis hæc percepisti, & quidem literis consignatum ultimum & præcipuum hujus artis mysterium tibi tradam, quamvis vero etiam in præsenti sermone meo dubia quædam inesse videantur, non tamen necessarium erit, ea dilucidius explicare. Non vero thesaurus hic aurum est illud mundanum, ut nec argentum, mercurius, sol, antimonium, nitrum, sulphur, nec simile horum quid, sed est spiritus auri, & mercurius, qui à Philosophis prima & secunda materia vocatur, peculiaris ac singularis naturæ & proprietatis, nullam ignis vim expertum, aurum obryzum orientale, omnium præstantissimum, altero illo auro mollius, & fusum, verus ille mercurius auri, & antimonium, ex corporibus qualitates suas attrahens, si liquidum fuerit. Præparatio hujus nihil aliud est, quam ut pure abluatur, & ascetur, aqua & igne, prout etiam alia pleraque eodem modo præparantur, ut Deo & hominibus complaceant: Sublimatio igitur illa, distillatio, separatio, digestio, purificatio, & coagulatio, cum fixatione exacte cognoscenda, & ovum illud naturæ à quam plurimis ab ipso exordio quæsitum, diligentius inquirendum, de hoc plurimorum monumenta extant, inter alia quoq; comitis Bernhardi, & aliorum, quæ tibi quoque sub calcem nostri sermonis ostendam, & parabolas multas iis adjungam.

ADOLPHVS.

Cum videam artis hujus usum multo sudore comparandum

dum, possessionemque ejus cum periculo conjunctam, omnino que etiam subeunda vocationis munia, gaudium illud quod prius ceperam, remissius aliquanto factum & vana spe me delusum video.

SENIOR.

Hoc tibi è tripode dictum putato, laborandum strenue esse & beneficentiæ munera erga pauperes exercenda, non tamen pauperes quosvis, sed illos qui vere pauperes sunt, curam etiam pupillorum & viduarum ad Divini nominis gloriam & honorem suscipiendam. Honor autem Deo proprius nemini alii tribuatur, tum & consolationes è verbo Divino petantur, verbum enim Dei naturam longo ordine præcedit, & servus dominum subsequitur, paterque matrem dignitate antecellit: omnino autem ita agendum, ac si de hoc nobis nil prorsus constaret, sed labori vocationis sedulo inhiandum; ad proximi utilitatem & Reip. emolumentum procurandam, & ignorantiæ mala profligandæ, sine intermissione enim & ratio & corpus bonum operari debent (otium namque pulvinar est Sathanæ, & gravi sub pœna prohibitum, ex hoc enim scelera alia omnia, luxuria, avaritia homicidia, mendacia, impostura, ac fraudes,) in hoc imitantes naturam ipsam, nostrum autem opus nullo unquam tempore otiatur, & sine intermissione operatur; omnibus diebus & horis, donec sextum tempus hebdomadarum ejus compleatur, & sabbatum ejus appropinquet; tunc enim requiescit & honorat dominum suum, hominem, cui juxta Dei ordinationem inservire debet, obtemperans præceptis ejus, pari ratione etiam homines absque ulla intermissione laborare & operari debent, donec in æternum Dei regnum ingrediamur, verum hæc omnia repugnante quasi natura fiunt; & molestè ferimus, cum audimus assiduo labore victum quærendum esse, donec in terram revertamur, ex qua conditi sumus, cum otium & dominandi libido omnibus ex æquo arrideat, pari ratione etiam in orationibus & deprecationibus segnes sumus; sicet omnia precibus à Deo impetranda & flagitanda sint, alios ut medicantes contemnimus, exiguo & ipsi censu sublevati, avari interim existentes, etiam inimicis ad beneficiendum obligati, quin & alia innumera flagitia inter nos regnum possident, ut sunt, ira, avaritia, odium inimicitiæ, mutua diffidentia, propter hæc enim præstantissimum hoc bonum à nobis auferetur, ut & scientia illa præclara medici-

næ, quæ in hoc latet, doctoribus aliis medicis incognita; nec enim hic thesaurus in scholis medicorum traditur, sed absconditus præ oculis illorum remanet, eodem modo quo & Pharisæos internus spiritus sacræ scripturæ latebat, qui erat verus ille Messias, & medicina animæ, quamvis in medio eorum versaretur, hinc etiam patri ille gratias agit, quod thesaurum hunc sapientibus hujus mundi præclusserit, & insipientibus ac stultis eum revelarit: Eodem etiam modo de hac nostra naturali medicina dicitur, voluntatem Dei præcedere debere, quæ ardenti precatione efflagitetur, prout in omnibus etiam aliis rebus mundanis hæc divina voluntas prædisponit omnia: hinc patet vanitas illorum medicamentorum, simplicium & syruporum, qui ab unguentariis vulgo, maxima cum jactura famæ & existimationis medicorum, ac dispendio ægrotorum, quamvis eorum certissima pernicie ac interitu propinantur, & sumptus illi ab ægrotantibus facti in superbiæ & luxuriæ alimoniam convertuntur, prout nuperrime quidam homo rusticus querebatur, se ea arte delusum, universæ prope substantiæ ac familiæ jacturam fecisse, nisi propere quidam exiguæ fortunæ homo ei auxilium tulisset. Sic enim plerisque fere eam tantum curam esse videmus, ut famæ & nominis celebritate donati majorum gentium diis assideant, interim cutam illam & diligentiam, qua proximi emolumentum & particularia illa studia sublevantur, imo & ipsa universalis illius cognitio acquiritur, prorsus negligunt. Summo itaque studio omnibus in id incumbendum est, quo bonum à malo separent; hoc est, virtutem & fructus arboris bonæ cum radice triplici, mansuetudine, modestia & patientia cognoscant, pari ratione etiam fidem, Charitatem & spem animæ fructus excolant, ut sciamus quid veritas & justitia eaque tam animæ, quam corporis sit, hoc est, boni cœlestis & corporei: hoc vero ut facilius assequamur, scientia Theologica & Iuridica nobis à Deo tradita est, in his enim puritas & sanctimonia naturæ consistit, virtus enim, opera vocationis & justitia singularis est sapientia, lumen & Philosophia, juxta quam Salomon homines alios omnes longe præcellebat. Verum Deus ipse unicuique opera vocationis suæ assignavit, mandavitque unicuique nostrum, ut in vocatione sua ac munere vitæ juxta normam verbi divini, prudenter, pie & juste actiones suas institueret, tanquam servus Dei, & rationem de omnibus redditurus ante tribunal Iudicis omnium

gentium

gentium, coram quo omnia hominum facta revelabuntur. Deo autem omne bonum descendit, pariter etiam ab eo sapiens & dives, pauper & insipiens, venustus ac debilis: qui autem pauperem & imbecillem contemnit, spernit illum, à quo est creatus, bonum enim omne à Deo, ex Diabolo autem mala descenderunt, tanquam fonte & origine omnis mali. Singulari autem consilio Dei malum etiam in hac vita tyrannidem agit & piis molestiam exhibet, licet Dæmon ex mera malitia ad detrimentum & interitum hominum dirigere illud conetur, omne enim malum Deo & piis in bonum servit, quin & ipse dæmon invitus gloriæ divinæ inservire cogitur. Solum autem peccatum nostrum in causa est, quod malum bono in hac vita commisceatur, sustentante interim nos benignitate & misericordia divina. Eum in finem etiam præcepta Decalogi nobis tradita sunt à Deo, ut malum à bono separaremus ad evitandum æternæ damnationis dispendium. Verum quæ sit mundi facies & studia, quivis facile videt, & avari illi prædones Christi nomen in sacro Baptismatis fonte professi, Iudæorum perfidiam & rapacitatem immodicis usurarum exactionibus imitantur, cum illi divinæ voluntati morem se gessisse improbe putant, dum Ethnicorum & exterorum (quo nomine Christianos appellitare solent,) bona rapuerint, licet æternas pœnas salvator ijs comminetur, qui proximum usuris & exactionibus lædentes, eorum bona abliguriunt, ut & illis, qui crapulæ & luxuriæ nomina dantes pupillorum & viduarum bona intercipiunt, hæc vero duo genera hominum avarorum & luxuriantium conjungenda sunt & pari calculo censenda. Vita vero locupletum illorum Patriarcharum, Abrahami, Isaaci, Iacobi, Iosephi & Iobi pretiosa & justa modestiæ & obedientiæ erga Deum plena. Dei enim cultum omnibus aliis creaturis præponebant, & in puritate vitæ & justitia ambulantes, ardentes & efficaces preces ad Dominum fundebant. Quemadmodum vero in veteri testamento apud plerosque magnæ erant divitiæ, sed magno constantiæ vinculo conjunctæ: ita in novo inopia plurimos premit Christi cultores, requiritur tamen consimilis constantia, timor & amor erga Deum. Ex hisce omnibus satis copiose te intellexisse puto, causa quæ sit, ob quam mysterium hoc absconditum adeo & arcanum hactenus præ oculis multorum fuerit, cum dæmon facili negotio viam aliam aberrantem à recta via demonstrare, ostit per vanas hujus mundi voluptates, hic enim incogi-

Digitized by Google

tionem omnis mali nos seducit, perversus namque & sceleratus sapientissimum omnium, primum nostrum parentem Adamum seduxit: quinimo per hujus astutiam omnes sancti in deteriora lapsi, & hoc propter peccatum nostrum, ex quo ira Dei in nos effusa est, & omnia summo labore, cura, ac solicitudine mortalibus venduntur, hic enim calix ille crucis ad usque sabbathum illud magnum & requiem futuro seculo æternam, in qua cum Christo Salvatore de fructu vitis bibemus, ubi specie alia prorsus ab hac indutiadeum, pariter ad nos properantem, transmigraturi sumus, ad quam felicitatem quam primum nos perducat Deus ter Opt. Max. per mediatorem nostrum, & spiritum sanctum, cui fœdere filiationis conjuncti sumus, cui obedientiam promissam præstare tenemur, in sectando bona & profligando mala opera, ut offeramus ei novos Israelitas, spiritum contritum, & vota Deo facta reddentem. In his spiritus Dei operatur per fidem, charitatem & spem, quemadmodum etiam ardens illud desiderium & consuetudo, in natura multa perficit, quæ incredibilia videntur. Pauci namque hominum patienter in cognitione Dei adipiscenda tædia illa devorant, sed plerique terrestria bona & caduca sectantur, innixi voluptatibus, ambitioni & potentiæ mundanæ, hinc Christus regnum suum à mundo separat, & mundanarum rerum curam ab se rejicit, licet rerum omnium, sapientiæque ac scientiæ cognitio, fons & origo ipsa siet, hisce tamen neglectis, regnum sapientiæ divinæ annunciavit, quod ante omnia à nobis quærendum esse, & ipse statuo: verum quæ tua circa hoc sit sententia, audire desidero.

ADOLPHVS.

Fateri equidem vel ipsa veritas me cogit, hæc omnia ita se habere, licet opinioni longe diversæ jam dudum calculum addiderim. Et quidem sententia illa mea cum filiorum hujus lucis opinione ad amussim convenit, sed cum aliena prorsus ab hac ex te audiam, mutanda illa foret. Prorsus itaque & mihi indubitatum videtur, mysterium hoc & arcanum non omnibus communicari & revelari posse, præsertim cum & in aliis omnibus artibus tam iis ad quas nos natura provocat, quam quas magistro duce cognoscimus, idem prorsus obtinere videam, ad harum enim cognitionem assequendam gratia divina, industria, diligentia & ardens studium maximo cum labore conjunctum requiritur,

tur, prout etiam in aliis omnibus vitæ muniis hæc necessario desiderantur. Me vero quod attinet, equidem & ego voluptariam hanc vitam complectendo, ardelionum, gnathonum, helluonum & fastuosorum consortia haud gravate ferrem, (cum & aliis quibusdam magnam fœlicitatem absque labore obtigisse videam) & thesauri hujus usum ad potentiam & ambitionem, magnasque opes acquirendas, conferrem.

SENIOR.

Quin tu regibus & principibus hujus mundi datam esse potestatem, nescis? ut loco Dei Opt. Max. malitiam hominum reprimant, justitiam, veritatem & pietatem & obedientiam colant, propagent, quo omnia in hoc vitæ statu decenter & ordine bono fiant. Quemadmodum autem magistratus politicus gladio seculari sceleratos punire solet, ita etiam ipirituales illi patres & magistratus ecclesiastici gladio spiritus, & verbi Dei ac mandatorum ejus, vitam populi Christiani regunt, & post vulnera legis maledictione illata, oleo justitiæ inungunt & sanant, nisi ipsi prævaricatores sanitatem & curam vulnerum respuant, non tamen hæc bonscientiæ vulnera gladio temporali ab Ecclesiasticis sananda sunt, prout etiam videmus, Aaronem, Moysen & Iosuam distincta habuisse officia, donec in terram promissionis ingressi erant & subditis etiam mandatum est, quod obedientiam & honorem exhibeant megistratui à Deo ordinato, ne ambitione inflati se ipsos officiis magistratus ingerant, & dignitatum munia munere, dolo, potentiave præripiant, nisi ad hoc legitime vocentur, qui enim semetipsum aliis præposuerit, humiliabitur, cum ex ambitione & superbia hoc proveniat, cui Deus summopere restitit, superbia enim præ omnibus execranda est idololatria, cum Deus solus sit summus, & potens, omnesque ordines & gradus secularis potestatis juxta suam ipsius voluntatem & beneplacitum instituat & gubernet, omnia in lumine & tenebris perspiciens, creator & author omnis ordinis justitiæ & creaturarum, prohibens arbores & montes cœli fastigiis immiscere, bestias rapaces coercens, gigantum & tyrannorum vim & crudelitatem reprimens: omnibus enim qui Deo resistunt, & dilectis ejus adversantur, bona in malum & venenum cedunt, iis licet sol communis oriatur, Deo turrim potentiæ illorum ventorum turbine mirabiliter prosternente, cujus rei quotidiana exempla testimonium præbent.

Præter hos reperiuntur quidam, qui mediocrium & minorum gentium artium scientia aliqualiter imbuti magnos spiritus dicunt, Dei Opt. Max. potentiæ vim elevantes, & vitam Epicuream viventes. Ab hisce summopere cavendum, præsertim cum natura ad malum propensi simus, licet ignoremus quomodo per verbum Dei mundus conditus sit, exque eo verbo spiritus procedens, ac imago Dei, quod Moyses à tergo in rupe videbat, lateat, non enim Christus eo tempore oculis corporeis videri poterat.

ADOLPHVS.

Longius ab instituto ad spiritualium quæstionum enodationem digrederis, cujus descriptionem & cognitionem avidus hactenus expecto, quamvis nonnulla ex te audire visus sim mihi, quæ ante hac diligentiori trutina examinanda esse, non animadvertebam.

SENIOR.

Divinorum pariter & humanorum bonorum cognitio pari passu quærenda est, cum externa illa bona ad temporalem felicitatem saltem aditum præbeant, sitque Dei immutabilis voluntas, ut nocte dieq; legem ejus meditemur, ex hac enim animæ salus exoritur, homoque cognoscit, omnia precibus ab eo bonorum fonte efflagitanda, terrenorum curam abjiciendam, & dona nobis collata in humilitate & modestia custodienda esse, in hoc enim dæmonis maxima omnium potestas & astutia eluescit, ejusque vim & calliditatem nemo nostrum effugeret unquam, nisi Dei misericordia nos protegeret. Quæ vero ulla hominis felicitas, emolumentum ac præstantia, omnibus licet utiæ voluptatibus & divitiis abundet, nisi animæ morbi curentur, & auferantur? Hoc enim maximum illud erat beneficium, cum Christus Salvator noster peccatorum remissionem curationi morborum semper conjungebat.

ADOLPHVS.

Vera quidem hæc sunt, sed non satis decenti trutina examinantur apud plerosque, quod etiam vitium mihi ipsi inhærere diffiteri plane nequeo, cum & æquo plus animus jam dudum cupiditatibus & voluptatibus mundanis adhæresçat. Verum enimvero cum divitiarum usus & possessio, ut & opus illud naturæ divinæ voluntati non repugnet, spes me optima tenet, juxta Dei Opt. Max. ordinationem & voluntà-

juntatem me eo usurum, præter hæc Pharasæorum illa cogitatis me aliquantulum tenet, qui credere nolebant, nisi miracula & signa viderent Christi, quamvis fidem ad salutem animæ necessariam adesse mihi per Dei gratiam minime dubitem, sed ad confirmandam fidem de miraculis divinis & cognitionem parabolarum præclarissimi hujus thesauri, exactiorem explanationem dictorum expecto.

SENIOR.

Hæc omnia eo prolixius à me commemorata sunt, ut intelligas thesaurum hunc magicis artibus non acquiri, prout alia iis acquiri nonnulli putant, nec fiduciam plenariam in eo collocandam, ut nec omnem ei fidem derogandam esse. Sed ut apertius demonstrem tibi, quæ vera illa causa sit, ob quam abscondi debeat à cultoribus, nec uni soli eum dari, nec enim omnia uni soli dantur. Hinc illa Christi salvatoris præclara parabola, Matth. 6. neminem duobus dominis inservire posse: & ut videamus, Deum in naturæ operibus se metipsum patefecisse, quo opera ejus mirabilia in omnibus cognoscantur, & quidem hoc modis variis, & tentationum afflictionumque generibus diversis, non voluptatum cœno, prout videmus eum Zachæum illum animi vitio labascentem suscepisse, prætenuis licet & infimæ sortis hic esset, ejus nihilominus hospitio uti voluit, quoniam magneticus ille amor apud Zachæum erat, qui in alios quoque derivabatur. Verum ex communi humanæ naturæ labe animum efferimus, & benignitatis fontem occludimus, quasi hoc Dei donum nobis in nostram solum utilitatem concessum sit, cum potius in beneficentiæ opera erumpere, & misericordiæ beneficia erga pauperes exercere debeamus, sed hæc omnia mundi hujus sectatores facile rident, divitiæ nāque hominum animos pervertunt ut diversa plane agant, & justitiæ frœnum immutent, hinc Mammon opes à Christo dicuntur. Quin & sapientiam divitiæ conferunt, & numo loquente pauperum sapientia silentio involuitur, difficilis ea de causa introitus locupletum in regnum cœleste, sapientes autem pauperes, mansuetos, humiles Dominus novit, & sustentat, divitum copiam in inopiam redigens (cum putem nullius opera sese indigere) & sapientiam mundi hujus stultitiam esse demonstrans. Ante omnia, amice jucundissime, regnum Dei quæramus, & cum Propheta Davide oremus, ut Deus secundum nostram indigentiam & suam ipsius voluntatem necessaria largiatur, ne ad sinistram & ex-

rorum viam deflectamus, cum via mundi hujus lubrica valde sit & periculosa. Salomon etiam Rex à Deo sapientiam flagitat, ut populum Dei ad ejus honorem ac laudem gubernare possit, & ab ipso immensos divitiarum thesauros accipiebat, prout etiam idem Salomon inquit, sapientiam in bivius clamantem ad sui amorem & studium amplectendum invitare, magna enim & præclara est gloria divina, ubique nobis sese exhibens, & invitans, pauci autem ex nobis attentius hæc considerant in hac mortali vita, quæ velocius avolans, plerisque nihilominus segnis abire videtur. Magnum autem est mysterium Dei, apud timentes eum, & piis lux exoritur in tenebris, ex Deo misericorde & justo. Psal. 112. Ne igitur temporis pretiosum illum thesaurum, & mentis aciem corporisq; vires in acquirendis & congerendis mundanis divitiis consumamus, ambitiososve & superbos imitemur, sed potius omnia nostra ad commodum & utilitatem piorum, imprudentum licet, in timore Domini dirigamus.

ADOLPHVS.

Licet vera hæc fatear, scrupulus tamen ille adhuc me remordet, cum audiam Philosophorum esse sententiam, thesaurum hunc precibus à Deo efflagitandum esse, & deposcendum.

SENIOR.

Aliquoties jam dudum ex me audivisti, regnum Dei ante omnia esse quærendum, & hinc omnia Deum nobis additurum, nec hominem ex solo pane vivere posse, sed ex verbo omni, quod ab ore Dei progreditur. Eadem autem ratione qua dæmon Salvatorem nostrum tentavit eodem modo & adhuc hodie nos tentare solet, tempore necessitatis, ubi enim fides & verbum Domini nobis non adest, in afflictionibus desperamus & animum omnino abjicimus, imo & prospera flante fortuna idem nobis accidit, sectamur quinetiam ipsum dæmonem, & authorem omnis mali, & auxilium ab eo requirimus, ille vero ea nobis pollicetur, quæ sua non sunt, & in extremas ignorantiæ tenebras præcipitat, cœlestem igitur panem & manna terrestri longis parasangis anteferamus. Quod vero Philosophi, in investigando hoc thesauro, Deum exorandum dicunt, recte hoc & vere dictum, Deus enim solus nobis eum largitur, modo ne temporis etiam momenta ei præfigamus & medum,

Digitized by Google

dum, voluntatique ejus frænum injici ne præsumamus, hic enim est veritas, sapientia & justitia, unicuique juxta suum debitum per Spiritum sanctum tribuens, prout etiam in Apostolos ille est effusus. Hac etiam de causa quotidie in oratione Dominica, panem nostrum quotidianum efflagitare jubemur, nescimus enim quæ petere à Deo debeamus, & sæpius ea quæ in nostri perniciem cessura sunt, petimus, licet hæc quandoque concedantur nobis ut per ea tentemur. Solum igitur auxilium spiritus sancti) prospera valetudo & pacis commoda à Deo petenda, ab hoc enim omnis scientia, & sapientia, & naturalis & spiritualis, descendit, Christus autem ardenter admodum salutem hominum desiderabat, hinc dicit regnum suum non esse de hoc mundo, & ad hoc se in mundum venisse, ut homines salvos ad regnum cœleste reduceret, & ex tenebris ignorantiæ ac terrenarum opum erueret, donec tandem aliquos eo perduxerit, eum in finem orationem illam dominicam quam appellamus nobis tradidit, & docuit quo modo ad Deum patrem, cujus filii per adoptionem sumus, preces nostras dirigere debeamus, cum antehac sub ceremoniis Legis in metu & timore servili coram eo ambularemus. Præter hæc latere te non puto, naturale ex supernaturali oriri, & regnum Dei ab æterno esse, ex quo regnum temporale promanat. Annon enim primum cœlum & firmamentum præparatum est, post hoc Elementum, & omnium ultimo terra, post hanc conditus est homo, creatura nova, & microcosmus. Primum enim Deus in homine in terra tanquam centro circuli incipit, prout prius ex majore centro initium sumpserat, post hæc hominis corpori vita & anima indita est, vita & anima æterna, ac immortalis, hoc enim supercœleste est, & tanquam cœlum divinum sidereum, tanquam spiritus essentialis omnium creaturarum viventium naturalium, postremo autem corpus elementale, tanquam in corpus unicum, centrum terræ, nomine salis terræ à Christo indigitatum, sal enim omnia à putredine conservat, quemadmodum ex oceano naturali mundi cognoscitur, quænam contagio ex tali putredine nasceretur, nisi Deus sale illo hoc præservaret, inprimis vero si motus omnis expers jaceret. Sali etiam conferuntur pastores & ministri verbi, qui membra fidei suæ commissa à putredine præservant, per prædicationem verbi divini & spiritum sanctum, in hoc mundi oceano. Primus etiam pater nostrum omnium Adamus universalem cognitionem habe-

bat

bat omnium creaturarum, cum nos posteri ejus vix paucularia quædam possideamus, & cognoscamus, cognitionem illam nostram imperfectam esse, prout etiam ultimis temporibus homines multi loco unius Adami in multi congregabuntur, & dicitur omnes artes ante supremum mundi judicium plenarie revelandas esse. Nulli autem hominum tanta cognitio & scientia datur, quanta primo nostro parenti Adamo concessa fuit, & Christo Adamo illi novo data, quam scientiam etiam sponsæ suæ largitur, hoc est multis in uno collectis, donec in vitam æternam ingrediamur, in qua omnia nova reddentur, & revelabuntur, & unicuique merces debita tribuetur, in hoc enim mundo variis tentationum molestiis & curis subjacemus propter labem peccati, ex quo magna incommoda per inimicum generi humano inferuntur, nos enim imagine Dei amissa, contraria semper ejus voluntati facimus. Præterea hæc considerabis etiam dictum illud Salvatoris, quo thesauros illos nos quærere jubet, qui nec putredini nec furum aut prædonum rapacitati subjacent, sed sint thesauri spirituales, hominum conscientias in extremis tentationum luctibus sustentantes, cum spiritus & corpus terrore ac tremore convulsa humanæ opis auxilium frustra quærunt, eo enim temporis momento armatura cœlestis summa ope requirenda, & quæ sit cardinalium illarum virtutum mundanarum, quibus tempore gratiæ florente, nitebamur, venustatis scilicet, sapientiæ, Opulentiæ & Potentiæ, vis caduca ac fragilis patet, divinæ gloriæ collata, quæ in solo Christo & verbo ejus quærenda. Quod si vero tempore hujus nostræ peregrinationis vigilantes & orationi vacantes, fidem nostram, Charitatem, spem, modestiam, humilitatem & patientiam, tanquam sponsa Christi, testatam fecerimus, ut conformes simus sponso nostro Christo Salvatori, in sinum Abrahæ & Isaaci per scalam Iacobi ascendemus, & videbimus gloriam & petram fidei, ac dilectum domino discipulum Ioannem, qui tanquam Aquila supervolans, in solem oculos suos convertit, gloriam scilicet & claritatem DEI, quæ Iacobo etiam ignota & abscondita fuit, cujus quidem gloriæ gustum & radium quendam tres hi discipuli in monte Thabor perceperunt. Verum hæc omnia eum in finem conscripta sunt, ut exemplo horum, mundanas opes aspernati, solum verbum divinum & mandatum ejus sectantes, opem spiritus sancti imploremus, & in fide, charitate, spe, humilitate, & patientia coram

Deo

Digitized by Google

Deo ambulemus, percientes pari modo gustum aliquem hujus cœlestis Hierusalem & Paradisi. Hæc enim ex solo Dei verbo addiscimus, non vero mundi hujus illecebris, hic enim solus est justus, & misericors. Qui igitur imaginis divinæ in sese restaurationem exoptat, misericordiæ operibus, & charitatis studeat, cum multi nos unum corpus simus in Christo, & unica ejus sponsa. Hæc vero omnia tibi necessaria proponere volui, licet quotidie etiam ex auditu verbi Dei haurias, quo, ardentiori cura hisce intendens, juxta *dictum* illud Pauli certo statuas, magnum esse vectigal, *si quis* pietatem colens, majora non appetat. Nec enim quicquam in hunc mundum afferimus, nec egredientes ex hoc de fortunæ bonis quicquam efferimus. Quod si Deus hujus vitæ & victui necessaria largitus fuerit, æquum est, ut donis illis contenti vivamus. Qui enim mundanas *illas* opes anxie quærunt, in tentationes & cupiditatum retia incidunt, donec ab iis in extremam perniciem præcipitantur. Avaritia namque radix est omnium malorum, & qui concupiverunt, à fide aberrarunt, in profundas calamitates demersi. Hæc omnia, ô homo Dei, summa ope fuge, & sectare justitiam, pietatem, fidem, patientiam & humilitatem, militans bonam militiam, & apprehende vitam illam æternam, ad quam es conditus, & quam professus es coram multis. Divitibus autem hujus seculi præcipe, ne superbia efferantur, & sperent in divitiis incertis, reponant autem spem suam in Deo vivo, qui omnia suppeditat, ut benefaciant aliis, divites & abundantes operibus bonis, & thesauros in fundamentum bonum & apprehensionem vitæ æternæ acquirant. Hæc est summa & argumentum totius responsionis nostræ, adeo prolixe hactenus enumeratæ, quo desiderium illud terrenarum opum tibi aliquatenus lenirem: verba enim hæc ex centro cœlestis solis illius lustitiæ, & radiis spiritus sancti per vas illud electum Dei, prolata sunt. Vita autem & beatitudo cœlestis terrenam illam longe præcedit, quam & nos æmulari decet in hac carne, ut efficiamur caro spiritualis, quæ ab omnibus hujus mundi illecebris abstinet, cum inimicis Dei continuum, & sub jugo spiritus bellum gerens.

ADOLPHVS.

Magna me admiratio subit, cum videam te spiritualibus illis & cœlestis doctrinæ mysteriis inhiare, quamvis tanci hujus mystæ ijs animum attendere soleant, adeo vero pro-

ro prolixe & subobscure hæc omnia hactenus tradidisti, ut facilius quivis in auri quam divinæ scripturæ amorem accenderetur. Ego vero magna cum voluptate ea omnia hactenus audivi, cum multa audiam, quorum me nulla huc usque cura habuit, prout etiam natura ad malum proniores; recte dictis factisve minus attenti sumus.

SENIOR.

Eo vero magis hicce attendere debemus, quod etiam naturale hoc opus divinæ gloriæ in imaginibus ac parabolis plenissimum sit, præter terrenarum etiam opum abundantiam. Verum intuentem hominum vitam, plerorumque tædium me capit, pauci enim digni quibus mysterium hoc reveletur, in juvenili enim ætate omnium rerum egenus, cunctis ludibrio habitus, ægre tandem à bono quodam viro susceptus, huc usque magna cura, solicitudine & variis afflictionum molestiis jactatus, vix tandem emersi, ex his vero hominum cœcitatem in spiritualibus animadvertens, Christo Salvatori aures & oculos præbeo morigeros, ardenti voto obtestans, ut & me, & alios ex mundana illa cœcitate eruat. Hujus generis & illud est, quod plerosque doctorum, divitiis abundantes videmus, alios pene omnes despicatui habere, nimia ambitione ac superbia inflatos, cum tamen in extremo illo vitæ articulo opes & ambitio illa opem nullam eis ferre possint, viresque adeo attenuentur, ut abigendis muscis vix sufficiant. Num vero ambitio illa superbia, & desidia sola causæ sunt, ob quas à Deo hanc in lucem missi sumus, fruges consumere nati? An non omnem curam & sollicitudinem eo intendere decet, quo sapientiam illam divinam acquiramus, quæ quidem à plerisque male extruditur, nec hospitio excepta prout olim ab Abrahamo, Lotho & Deipara virgine susceptа fuit, ad hos enim & divertit, & habitationem firmam in pectoribus eorum sibi præparavit. Hæc autem est spiritus Dei, imo & ipse Deus. Hinc patet, quidnam sit verbum Dei, quod in nobis habitare intendit, hoc enim est sapientia illa perfecta, non autem in iis habitat, qui superbi sunt & animo elati, & qui sapientiam non quærunt, hæc enim quos diligit quærit & investigat, pios nempe & rationi obtemperantes, quæ pietas initium est sapientiæ. Hinc diversi status humani generis constituti, & quidem tam in spiritualibus, quam corporalibus, ut sunt, Theologia, Iurisprudentia, Medicina, Mechanicæ artes, & liberales, quæ vocantur. Hac ratio-

ne artes omnes manuariæ per septem illas ad ordinem bonum & justum reductæ sunt, bonum à malo separatum, veritas à mendacio discernitur. Dei namque voluntas est, ut malo à bono separato lumen verum in nobis fulgeat, cum post lapsum illum Adami primi per iram & astutiam dæmonis omnia subversa & turbata fuere, novusque Adamus nos tanquam Evam illam regeneratam ab omni labe separat, bonum à malo discernit, vitam & mundum novum reducit per semetipsum, & verbum suum sanctum, ne posthac corpus & spiritus unquam ab invicem separentur, sed firma permaneant in imagine Dei: Hæc enim est voluntas Dei, hocque modo nobiscum permanet in mundi usque finem. Verum mundo refractario cæcitatem illam & tenebras Iudaicas proponit, qui veteris illius Adami vestigiis insistit, nec eandem per fidem in S. Baptismate morti tradit & opprimit, hæc enim sacra est operatio spiritus sancti, per verbum *in fide*, absque verbo autem nihil est, est enim ipsum Dei *verbum*. Qui autem verbo non credit, cum Adamo illo in mortis tenebris hæsitat, nec spem habet vitæ æternæ, non enim absque fundamento in fide persistere potest: estque Ethnicus & hæretica pravitate insignitus, qui offendit ad lapidem angularem, à D. Ioanne præmonstratum. Deus namque pro immensa sua misericordia quam plurima media nobis proposuit, per quæ juxta voluntatem ejus à plurimis tentationibus & malis præservaremur, & vitare possemus spiritum maledicum & doctrinam perversam, animæ pariter ac corporis subversionem procurantem. Officium magistratus politici huc quoque accedit, per quod magistratus malorum vim & audaciam à cervicibus piorum propulsat, concordiam ac pacem procurat, fraudes ac dolos omnes propellit, & jus suum unicuique tribuit, non quidem juxta hominum affectiones & voluntatem, sed juxta justitiæ & divinæ voluntatis normam. Idem de medico, & facultate medica sentiendum, qui omnis generis morbos & infirmitates abigit, propulsat. Spiritus enim ille malignus omnis generis mala, tentationes & afflictiones humano generi immittit, ut sunt fraudes, malitia, inimicitiæ, odia, mendacia, adversitates, calumniæ, inopia, persecutiones, inconstantia, & aliæ tentationum variæ species, contra fidem, charitatem & spem militantes, prout etiam in Apostolis Iaanne, Petro & Iacobo videre licet, qui dum Christus salvator captivus ex horto abduceretur, humanæ fragilitatis & inconstantiæ exemplum manifestum præbebant. Vere

bum

bam igitur divinum summo studio sectandum, & animis infigendum, sacramentorumque sigillo confirmandum est, quo sub excessum nostrum ex hac vita fidem nostram obsignemus, & contra vim portarum in ferorum in vitam æternam ingrediamur. Hæc vero, quæ prolixe adeo à me dicta sunt, ne tædio te afficiant, quin exemplo Tobiæ curam mundanarum opum abjicias, contentus necessario quotidiano victu, spem omnem in Deum reclines, pauperibus eleemosynas distribuas, reliquorum omnium soli Deo cura relicta. Verum quo dictorum enodationem & intelligentiam plenius assequaris, munus hoc tibi offero, per quod dicta plenius & uberius declarabuntur tibi, & consequaris stipendium & thesaurum largissimum, quo in novitate vitæ & assiduitate studiorum ad proximi utilitatem & Divini nominis gloriam felicius progrediaris. Hic vere talis est thesaurus, (si modo Deo adjutore ejus cognitionem perceperis,) qui in nullis doctorum libris, nec unguentariorum thecis obvius habetur, abscondit us præ oculis usurariorum, fœneratorum & Euclionum, nec ab ullo hominè pretio ullo comparari potest, hæc enim est aqua nostra & ignis, bonis in utilitatem & emolumentum, malis vero in perniciem cedens manifestam, quandocunq; mali eo abusi fuerint ad voluptates mundanas, & desidiam, non enim homines mundani ea amplectuntur, quæ magno labore quæri solent. Si igitur humilis, patiens, modestus & placido animo fueris, thesaurum hunc veræ tranquillitatis & opulentiæ assequeris, & Deo ac proximo utiliter inservire poteris. Primum autem omnium Ægyptium illum sacerdotem & Regem Hermetem, ejusque tabulam Smaragdinam tibi proponam, ei comites *F. Basilii*, comitis Bernhardi, scripta Theophrasti, tincturam Physicorum adjungam, si modo prius, quæ tua de hoc sit sententia, apertius declaraveris.

ADOLPHVS.

Eh tandem desiderij mei colophon, quem tanta aviditate & ardore hactenus expectavi: Ego vero sancte polliceor, me thesauro hoc ad utilitatem & emolumentum proximi, & divini nominis gloriam usurum, & communicaturum esse, actionesq; meas omnes eum in finem instituturū, ut aliis ex usu quod fiet, monstrem, nec animus meus spiritusve vitiis aut flagitiis contaminatus, aliis scandalo cedat, quantum quidem in hacce humanæ carnis fragilitate fieri unquam poterit.

GENI-

Digitized by Google

SENIOR.

Hoc tibi persuasum habeas, etiam illum misericordię opera exercere commodè posse, qui mediocri opum affluentia gaudet, & quidem beneficentia ex tenui opum rivo profecta Deo impensius probatur. Verum enimvero cum animi tui candorem satis perspexisse mihi videar, sub finem nostri huius colloquii mysterium hoc Parabolarum tegumento involutum tibi trado. Tuum verò erit, lectioni prædictorum, cæterorumque qui huius mysterii arcana reserarunt, attentiori studio invigilare, præsentem verò commentatiunculam in tui usum à me conscriptam maximopere observes, cæterorum curam Deo Opt. Max. committe.

ADOLPHVS.

Equidem, venerande senex pro munere adeo pretioso & institutione quam hactenus ex te percepi, fideli, gratias habeo tibi immensas, & quantas animo concipere possum, sancte interim promittens, me diligenti lectione in succum sanguineum tradita conversurum: Dei verò opem ardentibus votis implorabo, & vitæ actiones omnes ita instituam, ut virtutum exemplum aliis præbeam, omnia verò studia mea, & operam tuis commodis dico, cònsecro, offero.

SENIOR.

Vtinam verò hæc omnia Dei benignitate adjuvante ita fiant: Quod si verò Deus Opt. Max. huius mysterii cognitionem tibi largitus fuerit, gratus esto, soli Deo laudem & gloriam referens, juxta dictum illud Jeremiæ 9. Sapiens non glorietur in sapientia sua, nec fortis fortitudine, nec dives divitiis suis fidat: qui verò gloriatur, in hoc solo glorietur, quod cognovit, quod ego sum Dominus, misericors & justus, inquit Dominus, Deus tuus,

AMEN.

Finis primæ partis.

PARS ALTERA
AVRELIAE OCCVLTAE PHILOSOPHORUM.

ENcœlum terramque humeris meis porto, eaque fundamentaliter & exactè observo, ac perscrutor, primum quidem prudens, post simplex existens, donec mercedem debitam reporto.

Ars

Digitized by Google

ARS hæc & mysterium nulli remotis adeo repagulis & apertius traditur, quàm in parabolis, quæ quidem exactè considerandæ, & rutinandæ sunt, præterquam quod etjam aliorum Philosophorum libri & commentationes sunt cognoscendæ. Ad hanc autem nostram artem penitus assequendam labor & studium exiguum, sumptus, & instrumenta pauca & exigua requiruntur, potest enim ars hæc vel horis duodecim addisci, & octidui spatio in opus ac effectum deduci, cum proprium in se principium habeat, licet in aliis artibus vel sex septemve annorum curriculum requiratur, quo illæ effectum consequantur. Nonnulli tamen vel triginta, vel quadraginta annorum spatia magnis sumptibus consecerunt, finem huius magisterii nunquam assequuti: Artifices autem quibus finis cognitus & perspectus est, abscondere & tegere summa ope hoc artificium conantur, quod quidem mundi huius assecla mirari solent. Verùm hæc omnia in Dei misericordia posita sunt, & ad opus hoc nostrum tantummodo Aroth & ignis requiritur, quod nihil aliud est, quàm lavare, coquere, solvere, putrificare, coagulare & fixare: hæcque omnia à paupere pariter ac egeno, & divite præstari possunt, nec etiam opus est, ut memoriæ conservandæ causa literis hoc artificium tradatur, sed vel ipsa viva vocis traditione cognosci possunt. Ego verò planius & dilucidius hæcce tibi declarare nequeo, ob vim quorundam injustam, sed hoc saltem dico & præcipio: ad hoc artificium adhibe aquam lunarem, sive aquam argenti, in qua radii solis conjuncti sunt: Hæcque operatio verè mulieribus, ut veteres dicebant, convenit, licet tot ac tanta volumina de ea à variis conscripta habeantur, tantusque numerus plebejorum juxtà ac magnatum magnis sumptibus & laboribus investigent, vano scilicet & frustraneo labore, natura enim repagulum intus obduxit. Post hæc parabolæ quædam cum tabula smaragdina Hermetis Philosophi præstantissimi, tibi ad majorem & pleniorem cognitionem proponuntur.

VERBA HERMETIS IN Pœmandro.

Hermetis Trismegisti Pœmander.

CVm aliquando cogitarem circa entia, & elevata mente, valde sopitis mei corporis sensibus, veluti qui somno sunt gravati ex cibi satietate, vel corporis labore, visus sum

videre quendam permagnum mensura indefinita, vocare meum nomen, & mihi dicere. Quid vis audire & inspicere? Et quid mente concipiens, discere & cognoscere? Ajo ego, tu verò quis es? Ego equidem, inquit, sum Pœmander, Mens eius qui dominus est. Novi quid velis. Et tecum sum ubique. Dico ego, discere volo entia, & intelligere eorum naturam, & cognoscere Deum. Quomodo? Dixi, audire volo. Inquit me rursus habe mente tua, quæcunque vis discere, ego te docebo. Cum hoc dixisset, mutatus est forma. Et illico cuncta mihi aperta sunt momento.

TABVLA SMARAGDINA HERMETIS.

VERBA SECRETORUM Hermetis.

VErum hoc est, & ab omni mendacio rum involucro remotum, quodcunque inferius est, simile est eius quod est

superius, per hoc acquiruntur & perficiuntur mirabilia operis, unius

ris, unius rei. Quemadmodum etiam omnia ex uno fiunt, per considerationem unius. Ita omnia ex uno hoc facta sunt per conjunctionem. Pater eius sol est, mater luna, ventus in utero gestavit, nutrix eius est terra, mater omnis perfectionis. Potētia ei' perfecta est. Si mutatur in terrā, terrā ab igne separato, subtile & tenue à grosso, & crasso, & quidē prudenter cū modestia & sapientiā. In cœlum hoc à terra ascēdit, & à cœlo rursus in terram descendit, & potentiam ac efficaciā superiorum & inferiorum recipit. Hoc modo acquires gloriā totius mundi: Propulsabis igitur tenebras omnes & cæcitatē, hæc enim fortitudo omni alii fortitudini & potentiæ palmā præripiens: omnia namque subtilia & crassa duraque penetrare ac subigere potest. Hoc modo mundus hic cōditus est, & hinc cōjunctiones eius mirabiles, & effectus mirandi, cum hæc via fit, per quam hæc mirā efficiātur, & propter hæc Hermetis Trismegisti nomine me appellarunt, cum habeam partes tres sapientiæ & Philosophiæ universi mundi, consummatum est verbum meum, quod dixi de opere solari.

Hoc dictum palmarium est & omnibus aliis de hac materia prolatis palmam præripiens, totius artis mysteria in sese continens, prout etiam Theophrastus de hac arte sequentia tradidit. Summa dictorū in hoc consistit, recipe lunam è firmamento, mutato eam superiori loco in aquam, & in terram conjicito, & tunc miraculū toto orbi admirandū perpetrabis. Si verò operationem ad finem perduxeris, & è principatu in terram cribratam conjeceris, quæ in arte nostra terræ lutosæ comparatur, purga & libera ab ea illā, tunc enim longe splēdidiore radio fulgebit. Si verò subtristem, & mutatam eam videris, in balneo venustatis eam lavato, & vestimento fulgoris permanentis, & terra cruda qua mirificè gaudet, orna, & in eo vestitu permaneat ad tempus ipsi congruū, tunc enim perpetuò in eo permaneat, quo etiam juxta libitum ei vincula injicere possis. Hoc est mysterium universæ Lunæ, quod si assecutus fueris, omnia arcana artis tibi revelabuntur.

SYMBOLUM F. BASILII *Valentini.*

LApis est minimè omnium preciosus, ex quo ignis fugitivus extrahitur, ex hoc autem igne lapis ipse est constructus, colore candido & rubro, nec tamen lapis est. In hoc lapide natura operatur & fontem limpidū producit qui patrem suum fixatum aquis suffocat, & absorbet, donec anima ei tandem reddatur, & mater fugitiva in regno similis fiat.

Hic etiam ingis potentiam, ac vires magnas acquirit, solem ætate præcedit, mare fugitiva per Vulcanum præparata, & patre per spiritum progenito. Anima pariter, corpus ac spiritus in duobus constituunt, ex quibus omnia: ex uno hæc, & unum est, fixum & fugitivum conjungens. Hæc duo sunt, & tria, & unum, quod si horum cognitio te lateat, artis effectu frustrabere. Adamus in balneo sistitur, in quo Venus similem sibi reperit, hoc verò balneum ab antiquo illo Dracone, cum vires ac potentiam suam amiserat, præparatum fuit. Hoc verò nihil est aliud, inquit Philosophus, quàm duplex Mercurius. In hoc nomen eius latet, quod omni diligentia, & assiduo labore quærendum.

EXITUS ACTA PROBAT.

SYMBOLVM NOVUM.

DEa sum, venustate & claritate generis insignis, nata ex æquore nostro proprio, terram universam ambiente, & semper mobili, ex uberibus meis lac & sanguinem profundo, hæc duo coque, donec in aurum & argentum convertantur: Omnibus autem aliis longè antecellens, possessori mercedem largam refero.

O fun-

Digitized by Google

O Fundamentum præſtantiſſimum, ex quo omnia in hiſce terris prognata ſunt, venenum licet ſis primo aſpectu, aquilæ fugitivæ nomine ornatum! Prima materia, & benedictionis divinæ ſemen, candidum & rubrum, in cuius corpore ſiccitas & pluviæ latent, quæ tamen impiis abſcondita ſunt, propter ornatum & veſtem virginalem, in toto terrarum orbe diſperſum. Parētes tui ſunt Sol & Luna, in te operantur etiam aqua & vinum, aurum pariter & argentum in terra, ut lætetur homo mortalis. Hoc modo Deus ter Opt. Max. benedictionem ſuam & ſapientiam cum imbre & ſolis radiis largitur, ad laudem nominis ſui ſempiternam. Verum, ô homo hîc adverte, quænam Deus per hoc tibi largiatur. Excrucia aquilam, donec lachrymas effundat, & Leo debilitetur, ac mortem lachrymando oppetat. Huius ſanguis theſaur⁹ eſt terrenus, cum lachrymis aquilæ cōjunctus. Hæc verò animalia invicem deglutire & occidere, mutuoq; amore ſeſe proſequi ſolent, & proprietatem ac naturam Salamandræ induunt. Si verò in igne illæſus permanſerit, ſummas aegritudines hominum, beſtiarum & metallorum abſumit.

PQuemam vero antiqui Philosophi signum hoc cognoverint, in hoc mysterio, certum arboris mediæ in Paradiso terrestri summo studio indagarunt, per portas quinq; litigiosas intrantes. Prima harum fuit, cognitio veræ materiæ, in hac enim prima & atrox pugna oritur, secunda est præparatio, juxta quã materia præparanda est, ut favillas aquilæ & leonis sanguinem invenirẽt, sub hanc portam acris pugna exoritur, acquiritur enim aqua & sanguis, & corpus spirituale lucidum, tertia porta ignis est, ad maturitatem conducens, quarta multiplicatio & augmentatio, in hac pondus necessario requiritur, quinta & ultima porta est, projectio in metallum. Glorioſus autem, prædives & sublimis ille est, qui quartam portam occupat, universalem enim medicinam omniũ morborũ acquirit, hæc est character ille magnus libri naturæ, ex quo Alphabetũ totũ oritur. Quinta verò metallis solũ inservit. Hoc mysteriũ ab ipsis mũdi incunabulis & Adami creatione existens, omniũ antiquissimũ est, & scientia à Deo Opt. Max. naturæ per verbũ inspiratũ, potentia mirabilis, & ignis vitæ benedictus, carbunculus pellucidus, aurũ rubrũ, & benedictio huius vitæ divina, verũ propter hominũ malitiã hoc naturæ mysteriũ paucis datur, licet toti mundo præ oculis quotidie versetur, & vivat, ut ex sequenti parabola patet.

MATERIA PRIMA.

DRaco ego sum venenatus, ubiq; præsens, & minimo precio comparandus, illud super quo acquiesco, & quod supra me requiescit, in me ipso deprehendet qui rite investigaverit. Aqua mea & ignis destruunt, & componunt, ex corpore meo viridem & rubrum leonem extrahes; quod si me exacte non noveris, sensus quinque igne meo absumis. Venenum præcox è naribus meis egreditur, quod quam plurimis eximum attulit. Crassum itaque à subtili artificiose separato, nisi extrema paupertate gaudeas. Vires masculorum pariter ac fœminarum, quin & cœlorum ac terræ tibi largior. Animose vero & magnanimiter artis meæ mysteria tractanda sunt, si modo vim ignis me superare desideras, in quo negotio quam plurimi & rei & laborum jacturam fecere. Ovum ego sum naturæ sapientibus solis notum, qui pii & modesti microcosmum ex me progenerant, hominibus quidem à Deo Opt. Max. præparatum, licet pauciſſimis (quam plurimis etsi frustra desiderantibus) datum: ut pauperibus ex thesauro meo benefaciant, nec animum auro perituro addicãt. Mercurii nomine à Philosophis dicor, maritus meus aurum est, (Philosophicum) Draco antiquus, ubique terrarum præsens sum, pater, materque, juvenis ac senex, fortiſſimum & debile, mors & refectio, visibilis & invisibilis, durum, molle, in terram descendens, & ad cœlum adscendens, summum & infimum, leviſſimum & graviſſimum, in me naturæ ordo sæpe invertitur, in colore, numero, pondere, & mensura naturale lumen continens, obscurus & lucidus, ex cœlo & terra progrediens, notus & nihil omnino existens, colores omnes in me elucent, & metalla omnia per solis radios: Carbunculus solaris, terra nobiliſſima clarificata, per quam cuprum, ferrum, stannum, plumbumve in aurum trãsmutare poteris.

OPERATIO PHILOSOPHICI
Mysterii.

SEnex ego debilis & infirmus, cognomine Draco, cavea inclusus eam ob causſam sum, ut regia corona redimar, & familiam meam divitiis locupletem, servus fugitivus nunc primum existens, post hæc vero omnes regni thesauros possidebimus, gladius igneus magnis tormentis me afficit, mors autem carnem & ossa mea infringit, donec tranſeant septimanæ sex, utinam vero inimicos superare queam! Anima mea & spiritus meus me derelinquunt, venenum atrox, orvo nigro assimilor, hæc enim malitiæ merces, in pulvere & terra cubo, utinam vero ex tribus unum fieret, ne vero o anima & spiritus me derelinquas, ut diei lucem rursus

intuear, & ex me heros ille pacis, quem universus orbis aspiciat, exoriatur: In corpore meo sulphur, sal & Mercurius reperiuntur, hæc vero rite sublimentur, distillentur, separentur, putrificentur, coagulentur, fixentur, coquantur & laventur, ut fœces ac sordes detergantur.

FIGURA SECUNDA.

QVod si vero colores quamplures abigantur, & heros ille rubeus appareat, hic enim est filius ille præpotens, minimus, parem in totius mundi ambitu non habens, & viribus, ac efficacia solis lunæque præditus, omnium victor, aurum rubrum, cujus notitiam magnopere comparabis, si tamen per ignem septies purgatum fuerit, posthæc in turbam hominum & plebem producas, quæ honori, & gloriæ ipsius invidet, sed attende sequentia.

FIGV-

FIGVRA TERTIA.

VIri decem Heroem hunc ad terram prosternentes, vita exuunt, quod tamen flagitium illis remittit & condonat, cum post hæc in vitam hanc redivivus, sempiterna vita gaudet, per hunc major pars morte ejus reviviscunt, qui substantiæ ejus communicant, urbs tamen undique obsidione cingitur, quo & hi patiantur & moriantur, vel primo mox, intuitu perditi. Tenebris autem Lunæ & Solis ingruentibus pastor hic occumbit, non tamen separari & dividi potest, cum terræ primæ similis non sit, hostes autem ejus morte pariter cum eo occumbent, si modo gloriæ & honoris participes fieri velint. Mera autem ex gratia Iris apparet, cum Rex his faveat, & tunc laudes & encomia hujus decantanda.

FIGV-

Digitized by Google

FIGVRA QVARTA

IAm demum & inimici Regis torquentur, & malitiam suam agnoscentes occumbunt omnes pariter, quin & secundo rei declarantur, & urbs eorum ab hostibus & igni obsidetur, prius quidem spiritualiter, nunc vero & corporaliter, pariqúe exitio cum priore omnes succumbunt.

Verum heros hic tanquam Rex verus auxilium illis fert & assistit, cum jam unum tantum ii sint, & in nihilum fere redacti, propter Eclipsin illam solis, ex qua corvi nigerrimi provolantes carnem eorum omnem absumunt, & anima ac spiritu illæsis, juxta putridam carnem eorum versantur. Rex vero à putredine immundus est, & ob id anima, spiritus & corpus conjunguntur, ut ipse in iis, iique vicissim in ipso habitent. Fixum autem alterum illud fixum pariter reddit, ut ex eo proles nova candida nascatur. Verum ulterius animadverte: Colores iridos ostendunt eos veste candida nuptiali dignos esse: Quod si amicabiliter illum complexi fuerint, vestitum purpureum & aureum consequentur, & sabbatho requiescent, in quo creatori suo honorem debitum exhibebunt. Iam quidem Luna obediens prodit, die solis illucescente, & amica illa dilecta (Argentum) niveo vestitu amicta prodit. Tu vero reliqua lætus percipe.

FIG-

FIGVRA QVINTA.

IAm demum è sepulchro redivivus prodeo, & fratribus meis apparco, sponso meo me amplectente, quo etiam fratrem meū debilem adhuc & imbecillem tingendo, cōstantem & spiritualem candidumque reddam, quin & vim & potentiam Regis revelem, qui victor me propediem subsequuturus, Soli nos similes reddet, quoniam in me resurrexit, assimilor autem mari crystallino fixo, & malitiā, imperfectionemq; fratrum meorum amare deploro, per quam à me recedentes, lapidibus & pulveri terreno conjuncti, vim omnem amittunt, terrenis inhiātes, & cœlestia negligentes, sine remissione enim ulla lachrymas profundo, ex quibus benedictio promanat, nec vanitati & impudentiæ studium addico, prout soror mea Venus, hisce intēta, semper lascivit. Verum & illa vestitum meum consequi poterit, quem quinq; distribuere debebam, si modo vivere mecum sustinent. Frater autem meus, sceleratus ille Mars, fraudulentus, posthabitis lachrymis & lamentationibus meis quamplurimos prosternit, & perimit innocentes, & ira radiante inflammatus, sapientiam, modestiam & pacem omnino aspernatur. Idem animus etiam fratri Saturno est, qui melancholica passione obrutus, avaritia, plurimorum salutem obvertit, hinc facies ejus subtristis. Iupiter vero clemens, coronæ regiæ adpropinquat, severus, subtimidus, & sæpiuscule inconstantia

ſtantiæ paſſionibus ſubjacens: prout maxima pars hominum iisdem ſubjacet, licet omnes tandem in unum congregandi & conjungendi ſint homines. Mercurius vero frater meus junior, ſenex quamvis, prudentia, concordiæ vinculum pariter abrumpit, lachrymat, ridetque affatim, cum ſalamandræ ſimilem ſeſe eſſe videt, mercenarius eſt, & mirabilium operum patrator: ſimilis ei qui per univerſum terrarum orbem diſcurrens, bonorum juxta ac malorum conſortio gaudet, & oritur. Si vero conſtantiam meam imitarentur, & Rex ille cœleſtis ſumma nobis bona largiretur. Sol autem *pluviis* delectatur, & poſt pluvias opes magnas & divitias *largitur*, quemadmodum paterfamilias uxorem ardenti amore proſequitur, rixarum & contentionum diſcordia penitus inter eos ſublata. Ita etiam argentum tingam,

Rege meo in aurum fi-
gente.

FIGVRA

FIGVRA SEXTA.

HOstes inimicosque meos universos insigni nunc claritate fulgens, devici. Ex uno multi, & ex multis unum, prosapia celebri oriundus, è minimo ad summum adscendo: vis omnium infima in orbe terrarum cum suprema unitur. Vnum ego sum, & multi in me, & per decem multiplicatus, tot enim vicibus amicos illos meos sex emendo, si modo in fusione promptum obsequium præstiterint, exemplo amicæ meæ Lunæ. Sex mihi sunt vestes nuptiales, & coronæ aureæ sex, quarum singulæ singulis dabuntur, ut Regibus similes, mecum regnent, aliis qui me, amoremque meum aspernati fuerant, dominantes. Per ignem enim revelabuntur, quod è terra ascendete satagunt, si nimirum læti candidi sanguinei, purpureique fuerint, divitias magnas largientes. Quemadmodum è Deo omnia, summa & infima, principium & finis. Ipse enim est A & O. ubique præsens. Philosophi nomine Azoth me ornarunt, Latinis A & Z. dictus, Græcis α & ω. Hebræis את, Aleph & Thau, quæ nomina summam reddunt

A... { Z, α, ת } Ignem conjectus tanquam Ira, aquam opprimo, sex vero metalla reliqua summa laude nomen meum celebrant, quoniam in regnum solis ea introduco, hinc universale vocitant, cum in purissimum aurum

aurum ea transmuto, quod quidem aurum ex aqua, igne, aere, terra venenosa ejusmodi nullum unquam sentiet. Quinimo morbis hominum remedium præbeo, thesaurus vere regius sum, pius solum donatus. Si vero Deus ter Opt. Max. hujus thesauri cognitionem tibi donaverit, modesto animo utcum vive, ne improborum consortio gaudens, periculum maximum & afflictionem incurras. Solent enim quam plurimi sub specioso amici titulo, saluti ac incolumitati tuæ insidias struere: Revelatio autem soli Deo debetur.

OPUS UNIVERSUM *Philosopherum.*

SEnex ille primum est principium per hermeticam artem revelatus, sulphur est, Sal, Mercurius, inferius sicut superius, astrum Solis, coloribus abundans, ignis, aer, aqua & terra ex prosapia Dianæ & Apollinis prognatus, virilis ignē & aerem; fœmineus terram & aquam denorat, pondere gravis & levis, stabilis, constans, & fugitivus: Exue hunc veste terrena, & nudum præpara, balneo calido include, calorem vaporum diebus noctibusque coquito, donec stella septemplex appareat, per sphæram circumcursitando, & in aqua suffocetur. Corvus niger prima avis, circa cadavera circumvolitat, donec columba alba progreditur, eam subsequente ave rubra. Spiritualiter igitur corvum primum extingue, ut colores omnes emergant, monoceros vero requiescit, Luna corporali existente, viam Regi præparat, argentum candidum emergit. Rex hoc subsequitur, ruber, solitarius adhuc, sed purissimus, quod si eundem cum matre ipsius per omnia regna deduxeris, pretium ejus in decuplum multiplicabitur, & fratribus suis divitias commodaque infinita præstabit.

Felix, terque quaterque beatus qui hujus artis plenariam cognitionem est assecutus.

DECLA-

Digitized by Google

DECLARATIO
ET EXPLICATIO
ADOLPHI.

POstquam Ego Adolphus ex consuetudine pariter, & animi cupiditate iter Romam versus instituera m, ut artium secreta penitius indagare possem, nocte quadam diverso-

rio excluſus, virium imbecillitate coactus, & ſomno aggravatus, cum per totum diem tempeſtatum imbribus debilitatus maxime fuiſſem, ſpecum quandam ſubterraneam ingreſſus ſum, quarum quidem Romæ magnus numerus, oratione itaque ad Deum Opt. Max fuſa, auxilium ejus implorans, jejunus & omnipotentus obdormii. Ob loci vero incommoditatem media nocte expergefactus, ſpecus, diverſorii

mei, incommoda conſiderans, mirabilia opera Dei Opt Max. animo volvens, afflictionesque ac ærumnas humanas, attentius examinans, tandem etiam ſecreta illa & opus philoſophicum exactiori lance trutinans, ſtrepitum quendam in ſpecu mihi exaudire videbar, qui tamen eodem fere momento conticeſcebat. hinc magnus metus animum meum invaſit, & anxius hærebam, num dæmonum præſtigiæ, aut hominum latruncul orum inſidiæ eſſent, Deiitaque opem implorans, tandem exiguam lucem procul à me in abditis ſpecus video, quæ ſenſim aucta propius ad me accedebat, Egovero viribus deſtitutus hæſitans tandem videbam virum quendam

dam pellucidum, tanquam aereum, corona regii, stellis undique exornata, redimitum, dum vero attentius inspicio, omnia interiora ejus conspiciebam. cerebrum quidem tanquam aquam crystallinam, semper sese moventem instar nubis, & cor tanquam carbunculum, rubens, præter hæc videbam alia ejus intestina, pulmonem, jecur, ventriculum & vesicam, quæ omnia pura & pellucida erant instar vitri, nec tamen fel, lien cæterave intestina apparebant, ejus vero claritatem ac puritatem verbis declarare non possum, & tanquam insomnio pressus tandem exclamo Libera me, ô Domine Deus, ab omni malo. Vir autem ille ad me accedens inquit, Adolphe, sequere me, monstrabo tibi ea, quæ præparata tibi sunt, ut è tenebris in lucem transmeare possis. Ego, inquam, quisnam sies, ignoro, spiritus Domini cœli ac terræ tum me regat: ille vero, sequere me, ait, cum enim & me & dominum meum diligas, reciproco amore à me redamaris, tu vero æternum illum Dominum summa laude celebrabis. Hisce dictis, tandem in interiora specus ingressus, omnia illa attentius considerans, video in corona illius stellam præfulgidam rubram, cujus radii totum corpus meum, & præcordia penetrabant, vestis ejus erat linea, candida, floribus versicoloribus aspersa, colore viridi interius præfulgente, præter hæc ex corde ejus ad cerebrum & vice versa vapor quidam semper mobilis ascendebat. Tandem vero manu parietem fragore magno concutit, & oculis meis sese subducit, hinc rursus magnæ tenebræ, & solicitudo metusque animum meum occupant, exoriente vero sole, accenso cereo interiora specus perscrutando parietem concussum video, arcam plumbeam reperio, quam cum reserassem, librum video in cujus foliis fagineis figura parabolica de veteri Adamo annotata erat, ego vero diurna nocturnaque versabam hanc manu, donec tandem per unicam vocem arcanum illud mihi revelaretur, ex quo mirabilia multa penitus cognovi. In Meridiem perspiciebam, in qua calidi illi Leones, & in loca Polis subdita in Septentrione, in quibus ursi vagantur, summa vero laude nomen Domini decantabam, & cognoscebam mysterium obsignati illius libri naturæ, quod arcanum etiam prout antea additum fuerat hoc loco apponam.

SYMBOLVM SATVRNI.

ADamus senectute confectus, cum conjuge legem prævaricatus, maledictionis sententiam in ese derivarat,

metu igitur ambo consternati, fugam capessentes, in vepreti se abdiderunt, & pudore ac verecundia ob nuditatem corporum moti, extremam quoque mortem obiissent, nisi Dei Opt. Max. creatoris misericordia, in pristinum perfectionis statum futurum reducti fuissent, liberos enim imperfectos generabant, antequam renovarentur. Verum cum horti illius possessione semetipsos indignos reddidissent, & toti alias orbi revelandi essent, radio ignito ex horto illo delitiarum

ejecti fuerunt. Quamvis vero hortus ille delitiis & amœnitate abundaret, Adamus nihilominus cum conjuge multis parasangis illum excedebat. Cum vero ex eo ejicerentur, Eva muliebri inconstantia mora prior abscendebat, Adamo, viro constante & magnanimo cedere nolente, donec tandem post plagas sex acceptas, cederet loco, Eva vero è singulis plagis dimanantem sanguinem ejus recipiebat, & custodiebat, eumque pari vi magnetica è horto extrahebat, defessus namque vires pristinas recuperare nequibat, donec ambo in eodem balneo loti, unctique ob mutuum amorem simul mortem oppeterent, rursus tamen in unum resurgerent, & post

post mortem filium supremæ essentiæ progenerarent. Filius vero ille pariter mortem oppetens, revixit, ut omnia penetraret, & multiplicandus venit per decem, fratres enim imperfecti & debiles, eum oppugnant, nisi enim hoc fieret, labor omnis inanis & frustraneus esset: posthæc vero omnes pariter cum eo morte occumbunt, resurgentes tandem & regnantes una cum eo, fulgentes & radiantes tanquam Sol terrarum. Voluntas enim eorum Regi obediens, hinc divitias sempiternas adepti, decies, centies, & millies numerabantur. Soli Deo, à quo sapientia omnis, honor & gloria. Amen in Mercurio qui pedibus licet carens decurrit aqua, manus non tingens, & metallice universaliter operatur.

FINIS.

Digitized by Google

ADMODVM REVEREN. DO ET NOBILISSIMO DN. WOLF. gango ab Heussenstam: Cathedralis Ecclesiæ Moguntinæ Canonico: & Nobilis Capituli Divi Albani ibidem Decano dignissimo: Patrono suo gratioso.

NOn omnis veluti nobis fert omnia tellus;
Sed quævis proprio munere terra viget:
Sic homines etiam non omnia possumus omnes
Sed quivis propriis dotibus auctus ovat.
Huic, Superûm nutu, Fortuna arridet amica:
Corporis hic, Animi possidet alter opes.
Rarus homo in terris, cui præsent omnia Divi;
Quem cumulent unum plerag; rarus homo.
Qualis es, Aonidum decus, HEUSSENTAME, *sororum,*
Quem mentis, sortis, corporis, ornat honos.
Qui licèt antiquo Proavûm sis stemmate cretus,
Mente tamen superas nobiliore genus.
Inte certat enim virtus Heroica, linguæ
Gratia, & Ingenij, Judicijq; lepos.
Hunc felix cœlo Maguntia tollit honorem.
Quæg; augusta tuos Austria jactat avos.
Tempus erit, nomeng; tuum, laudesq; canendi,
Condo quod, historia, mi modò surgat opus.
Interea læto præsentes suscipe vultu,
Quas tibi, ne pereant, offero relliquias.

Hieronymus Megiserus, P. Co. Cæsarius, & Serenis. Austriæ Archidd. Historiographus.

VITA

Digitized by Google

VITA
ARNALDI DE VILLA NOVA.

ARnaldus Villanovanus, Philosophus insignis & Medicus excellens, & si cultus literarum accessisset humaniorum, etiam antiquis conferēdus: fuit natione Gallus, ut testatur Symphorianus Campegius. Natus est enim in Provincia Narbonensi, in oppido quodam, appellato Villa Nova, circa annum Christi 1300. eo ferè tempore, quo Petrus Aponensis, dictus Conciliator, & Raymundus Lullius claruerunt. Reliquit multa opera in Theologia & Philosophia, plura autem in arte Medica. In Alchimia tantus fuit Artifex, ut Raymundi Lullij in ea arte Magister exstiterit, & lamminas quoq; fecerit aureas, non cedentes perfectissimo auro. Secreta enim naturæ adeò rimatus est, ut altiùs post ipsius ætatem ferè nemo penetraverit. Vnde à Rege Siciliæ Friderico in magno habitus est honore: à quo, cùm ad Rom. Pontificem sanandum esset missus, in ea tandem itinere diem obiit, & Genuæ fuit sepultus. Opera Arnaldi Chimica, quæ ad nostram ætatem pervenêre, hæc ferè sunt: Rosarius Philosophorum: Lumen novum: Flos Florum: & Speculum Alchimiæ: quorum hoc postremum nunquam antè in lucem fuit editum.

Digitized by Google

SPECULUM ALCHIMIÆ.

Arnoldi De Villa Nova.

UT ad perfectam scientiam pervenire possimus, primùm oportet scire, quòd tres Lapides, & tres Sales sunt: è quib. totum nostrum consistit magisterium, videlicet mineralis, plantalis & animalis. Sunt item tres aquæ: scilicet, Mercurii, Solis & Lunæ. & Mercurius est minera; Luna planta: quia nō recipit nisi duas virtutes, nimirum albedinem & constrictionem; Et Sol est animal, quia recipit tria, scilicet, albedinem, constrictionem & rubedinem. Quapropter Sol vocatur animal magnum: & Sal & argentū fit de eo: & Luna vocatur planta, & Sal alchali fit de ea: & Mercurius vocatur lapis mineralis, & fit Sal minerale de eo: id est. Sal commune. Scias igitur, Carissime Fili, quòd ista scientia nihil aliud est, quàm perfecta inspiratio Dei: quia totum magisterium ex una sola re consistit: & ita tibi ostendemus per dicta Philosophorum: Et similiter, secundùm quod nos vidimus & tetigimus cum magnis laboribus, & cum magna industria, illam solam rem cognovimus perfectam esse, ad album & ad rubeum. Et nullam aliam rem invenire potuimus, ubi consisteret perfectio, quantum ad veram transmutationem corporum, vel perfectam præparationem, & quam non contingeret ex toto corrumpi & denigrari penitus. Sed illam solam perfectam invenimus, quę postquam per nostrum magisterium est ad veram fusionem deducta: omnia quæ tangit, ducit ad verissimum complementum, sine aliqua diminutione, secundum quod materia fuit præparata; quia quādo perfecta est ad album, adhuc non est completa, quantum ad veram perfectionem. Ducit tamen omnia, quæ tangit in complemento Lunari: sed quia Luna non est omnino perfecta, in omni judicio, dicimus, quod medicina quando præparata est ad album, non est perfecta in verissimo complemento: sed quando præparata est ad rubeum, tunc ipsum dicimus esse perfecta in omni judicio: & non diversificatur alba medicina, & medicina rubea, nisi quòd hujus generis medicinæ præparationi non adurentis fit additamentū sulphuris nostri, per modum figentem, & calcinantem cum astutiæ industria: & cū multa reiteratione administranti perfectè, atq; per modū

solutionis

solutionis multiplicem, quousque munda fiat. Et scias quod ista administratio per sublimationem perficitur: ut in hoc libro nostro satis apertè monstrabimus. Et quia multi sunt deceptores, per universum mundum euntes, decipientes homines: quia & ipsi imaginibus suis sunt decepti: & ideo, ut tales noscantur, hanc scientiam nostram aptè & clarè omnibus intelligentibus facere volumus.

Vnde, qui non habent ingenium naturale, & animam perscrutantē subtiliter, & principia naturalia, & naturę fundamēta & artificia: quæ consequi naturam possunt in suæ actionis proprietatibus: non invenient huius pretiosæ scientiæ radicē veram. Quapropter invenimus multos habere animam facilē, opinantem phantasiam quamlibet: & quando verū invenisse credunt, est totum phantasticū, & à principiis naturalib. semotū. Sed vide, quid dicat Magistrorū Magister: *Est lapis unus, medicina una, in qua totū magisteriū consistit, cui non addimus rem extraneā aliquam, nec minuimus: nisi quia in præparatione superflua removemus. Sapientes aūt multa nomina nominaverunt: ut vos, qui non estis de filijs philosophorū non intelligatis, quod sit res una: imò ex diversis rebus conficiatur*: scil. ex 4. elementis. Et hoc totum est verū: quia lapis noster ex diversis rebus conficitur: i.e. ex 4. elementis, vel ex 4. substantiis. Prima substantia est calida & humida: secunda calida & sicca: tertia frigida & sicca, quarta frigida & humida. Et hoc totū est in lapide nostro: & ex rebus istis omnes res huius mundi fuerunt creatæ per potentiā DEI. Et quia lapis noster habet in se, & continet in se omnes istas qualitates: propter hoc Philosophi omnia nomina huius mundi lapidi nostro tribuerunt: & secundū intēciones eorū diversas operationes posuerūt, & in diversis rebus, & secundū eorū intellectū eū dixerunt. Quare, carissimi filii, eorū intentio fuit perfecta, & clara intelligentibus: è cōtrario verò contrariis. Vnde dicit Magister Magistrorum Geber, in ultimo cap. de perfectione: *Quoniam nobis solis artem per nos solos investigatam tradidimus, & non alijs, veritatem tamē & omnino certā: & etiam solum prudentes adarie elicimus.* Quamobrē Philosophi non scripserunt libros suos, nisi filiis eorū: & filios eorū voco illos, qui perfectè dicta eorū intelligunt. Sed pauci sunt, qui bene intelligunt: quia intentio secundùm literā nihil prodest: & operati secundū intentionē literatū, est divitiarū dissipatio. Ideo Geber ait: *Si in operando scientiam æs vestrum amiseritis, nos non iniquè corrodatis, neq; blasphemias inferatis, sed vestræ imputetis ignorantiæ, & temeritati.* Nunc autem ad cognitionē lapidis transeamus. Dico igitur, quod scientia

Geber Magistrorum Magister.

Lapis Philos. ex quibus conficitur.

Lapidi cui tot nomina tribuantur.

Digitized by Google

vera ex una sola re fieri consuevit: nec aliquid sibi addunt, vel minuunt: & vocatur illa res Adrop, vel Lapis altior huius mundi. Et, per Deum, suũ propriũ determinavi, quod Philosophi facere noluerunt. DISC. O bone Magister, obsecro te, ut apertiùs explanationẽ mihi non taceas: & in quo loco invenitur, & num vilis sit, an verò cara, veritatem dicas. MAGISTER. Nonne dixi tibi, fili sapientiæ, quòd ex una sola re, sine aliquo adjũcto totũ magisterii perficitur. Tu quæris, in quo loco inveniri possit: & libenter tibi dicã. In duobus montibus invenitur: & si perfectissimè invenire desideras, ascende in montẽ altiorẽ huius mundi: quia ibi lapis noster est absconditus: & scias, quòd in alio loco non invenitur. Quæsisti, vilis ne sit, an cara. Ego aũt dico tibi, quod eam pauperes & divites habere possunt, & in viis projicitur; & certissimè scias, quòd omnis res, quę emitur magno pretio in huius operis artificio mendax est, & inutilis invenitur. DISC. Paulò antè dixisti, quòd si volebã perfectè invenire Lapidẽ, quod ascendissem in montẽ altiorẽ huius mundi: quia ibi Lapis noster erat absconditus, quẽ argentũ vivũ vocasti. Ego nunquã audivi, quòd arg. vivũ in montibus inveniretur. Imò in cavernis terræ subtus terrã invenitur: & hoc à multis expertũ est. Vnde miror, quòd ita dixisti. MAGIST. Video, quod mea dicta, Fili, non intelligis. Scias aũt, quod Philosophi non dixerunt, neq; intellexerunt, quòd arg. vivum vulgare sit lapis eorum, non est enim hoc credere, nisi vanum. Vnde vide, quid dicat Magister Magistrorũ Geber, in cap. de principiis nostri magisterii.

Adrop.

Lapis Philosophi ubi inveniatur.

Lapis Philosophi quale sit Argentum vivũ.

» Sic enim dicit. *Consideratio verò rei, quæ perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ arg. vivi. Est enim Medicina, quæ ex materia arg. vivi sum, fit originem. Non est aũt ista materia arg. vivi in sua natura, neque in tota substantia sua, sed sufficit pars illius. Non est autem nunc Lapis noster, sicut est: sed cùm factus est pars eius, ipse enim illustrat, & ab adustione conservat: quod per fectionis significatio est.* Ergo arg. vivum Philosophorum non est tale, quale invenitur in cavernis terræ, & propter hoc multi sunt decepti, in operando illud arg. vivum. Nos verò non nominamus arg. vivum, sed fugitivum: quia semper in igne fugit, nisi cũ argen. vivo nostro constringatur. Et quando cum eo unitur, quiescit in igne, amicabiliter eo gaudens. Gaudet enim natura sua, & nõ extranea. Propterea dixit Geber, qui fuit Magister Magistrorũ Et nota verbum, *Cui non addimus rem extraneam aliquam: imò quod est superfluum removemus*: & sic sufficit intelligenti: Dico ergo, quod tota scientia in una sola re consistit, sicut jam docuimus. Hoc aũt dico, secundũ nostrũ intel-

Scientia hæc in una sola re consistit.

Digitized by Google

intellectum. ista sola res facit totū perfectionē, quando præparata est per nostrū magisteriū, & ducit corpora imperfecta ad verissimā perfectionē & coagulat Mercuriū in verissimam Lunā, & verissimū Solē: secundū quod medicina exsiterit præparata per nostrū magisterium Et ista præparatio fit cum maximo ingenio, & cū magna cautela: non aūt secundū ut multi fatui putaverunt. Quare scias, fili, quòd tota perfectio consistit in regimine ignis, & ibi jacet totū arcanū Lapis noster invenitur in pluribus locis: & est vilissima res: & pauci sunt qui non habeant, & nullus ipsum cognovit: & nominatur diversis nominibus: & propter hoc multi sunt decepti: Philosophi autem multis nominibus Lapidē nominaverunt, ut scientia magis latisset obscura: quia quando Lapis noster positus est in vase philosophico: & quantò magis colores innovat, tantò etiā plura nomina imposuerunt. Et propter hoc dicit Geber: *Solum Scientiam eam nobis scripsimus*: Fuerunt aūt similiter aliqui Philosophi, qui eam in corporib. posuerunt, & diversas habuerunt intentiones, secundū quod vos credidistis: sed secundū nostrā intentionē unā solā rem, ac unā viam lineare ostenderunt. Dixerunt. n. quod ex nobiliori materia vel substantia & ex meliori corpore Lapis philosophicus debeat elici: Et ita fuit opinio eorū, quod perfecta materia erat in Sole, & alter in Luna, alter verò in Marte: & alter in Mercurio, & alter in Jove & alter in Saturno: & alter in Venere. Nos aūt respondemus secundū intentionē nostrā, quod omnes supradicti secundū partē benè, & secundū partē malè, secundū verò totū malè & pessimè intelligunt. Cùm præsertim putant Magistrū Magistrorū in hoc intelligere, videl. *consideratio veræ rei, quæ perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ arg. vivi* Sed ex quib. hæc substātia arg. vivi eliciatur, quæri solet: quib respondemus, quod de his, in quib. est, elicitur. Ergo, fili, considera, & vide ubi sit ista substantia, & illā accipe, & non aliā, si venire desideras ad verū intellectū; quia in rerū multitudine ars nō perficitur: & hoc est certū Quare nolite operari secundum istos deceptores: ne vestra bona in his reb⁹ vanis amittatis. Vnde sapiens Geber ait: *Si in operando aliter, secundum ipsos phantasticos, bona vestra amittetis, non propter hoc putetis, scientiam esse non veram. Quoniam si estis decepti propter vacuam intentionem, non est culpa nostra sed vestra.* Præterea scias, carissime fili, quod ipse valde fuit obscurus: quia secundum suum librum, tota sua intentio fuit in argento vivo. Et propter hoc dixit: *Vbi magis aperiè locuti fuimus, ibi magis occultè. & ubi magis occultè, ibi magis aperiè*: Vadatis⁹ ad illud verbum, in quo totā scientiā declaravit secundum suam intem-

,, tionem. Dixit enim in cap. de medicinis tertii ordinis: *Effu-*
,, *men additamentum citrinantis coloris, quod à sulphure fixo mundi-*
,, *ma perficitur substantia: & est arg. vivum philosophicum: & est*
,, *huius generis medicina, quæ maximè arg. vivo & corporibus adhæ-*
ret. Ecce totum arcanū. Ergo considera illam totā rem, quæ arg.vivo & corporibus adhæret, & habebis scientiā, per Deū vivum & verum: & clare locutus sum intelligentibus. Sunt aliqui qui putant arg viv. adhærere corporibus, & Gebrum intelligere in illo loco, in quo ait: *Cum in rebus cæteris exquiratur, non invenerimus inventione nostra rem aliquā, magis quàm arg. viv. corporum naturis amicari.* Non enim dixit, quod adhæret in corporibus; & nota sua dicta: propter hoc opus nostrū in illo impudentes, ipsum esse verè sine aliqua fallacia reperimus veram & erabiliū corporū medicinā in complemento solari vel lunari, secundum quod medicina fuerit cum vera alteratione. Hoc aūt dicimus de arg. viv. philosophico: ipsum enim solum adhæret corporibus, & nullam aliā rem invenire potuerunt philosophi antiqui, quæ corporibus adhæreret, *nisi* arg. viv. philosophicum. Nam arg. viv. vulgare non adhæret corporibus: imò corpora adhærent ipsi Mercurio. Et hoc est certum per experientiam: quia si jungitur arg viv. vulgare, cum aliquo corpore arg. vivum remanet in propria natura, aut recedit, & vertitur corpus ad suam naturam. Et ideo arg. vivum vulgare non adhæret corporibus: & propter hoc multi sunt decepti in operando illud. Lapis enim noster, sc arg. vivum occidentale, quod prætulit se auro, vincit arg. vivū vulgare: & illud quod occidit, vivere facit. Et scias, quod arg. vivum coagulatum est pater mirabilium omnium huius magisterii, & est corpus & spiritus. Nonne audisti, quod ego posui arg. vivum inter corpora; quando dixi, sunt aliqui Philosophi, qui eum in corporibus posuerunt, sicut in sole, alter in luna, alter in Marte, alter in argent. vivo. Iam igitur satis clarè demonstravimus, quòd arg. vivum vulgare, quod invenitur, non est Lapis Philosophorum. Sed quære nostrum arg. viv. & habebis, quod desideras. DISCIPULUS. Magister: tu dicis, quòd Lapis Philosophorum, scil. arg. viv. philosophicum est corpus, & spiritus. Modò intellexi dicta tua: & non est mirum, si multi errant in operando istam scientiam, & benè cognosco totam veritatem: & benè possum nominare Magnesiam. MAGISTER. Fili carissime, veritatem dixisti: & benè nominasti suum proprium nomen, videlicet, quando Lapis in prima operatione est, quod tunc post putrefactionem vocatur Magnesia. Et quando est in putrefactione, tunc vocavere

Num arg. vivum adhæreat corporib.

Lapis Philos. est arg. vivum occidentale. Est pater omnium mirabiliū.

Arg. vivū vulgare non est Lapis Philos. Lapis vocatur Magnesia, post putrefactionem: Saturnus in putrefactione.

eavère ipsum Philosophi antiqui Saturnum. DISCIP. Magister, rogo & deprecor, ut principium huius magisterii nos docere velis.

PRIMA DISPOSITIO SPECVLI.

Prima dispositio, seu sublimatio.

ACcipite corpus, quod vobis superiùs demonstravi, & tabellas tenues coaptate: deinde ponite in vase nostro philosophico, & claudite benè os vasis, ut respirare non possit: & assate igne levi, donec confringatur: & ita teneatis in igne more solito, quousque tota substàtia sit fixa, & quòd nihil ascendat, quod conspici possit: tunc completa erit putrefactio vera. Et sciatis, quòd hæc est prima dispositio, quæ vocatur *Sublimatio*: sicut dixit Geber. Quoniam totius operis intentionis summa est, ut summatur in capitulis notis: deinde verò cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus: & per hoc mundetur à corrumpente impuritate: & est scilicet sublimationis perfectio: & cum eà sublimetur perfectissimè Lapis, donec in ultimà sublimationis puritatem deveniat. Vnde scias, Fili: quod in sola sublimatione completur totum magisterium. Igitur sublima subtile à spisso suaviter, cum magno ingenio, ascendit à terra in cœlum: & iterum descendit in terram: & secundum quod nostram materiam mundaveris puram vel impuram, ita invenies in fine. Nam si fuerit arg. vivum bonæ substantiæ, & sulphur non purum & adurens, ubi jacet tota perfectio, convertet corpus imperfectum. Et exemplum tibi dabo. Si autem fuerit arg. vivum bonæ substantiæ, & sulphur non purum & adurens, convertet ipsum in æs. Et si fuerit argentum viv. malum, porosum, immundum, terreum: & sulphur non mundum, & omnino imperfectum, fiet ex eo ferrum. Stannum autem videtur habere bonum arg. vivum: sulphur verò malum, & non bene fixum, neq; bene mixtum. Plumbum autem malum arg vivum, & grossum, & ponderosum & terreum: sulphur etiam malum, mali saporis & fœtidi, & debilis. Vnde non bene congelatur. Vnde scias. fili, quod tota perfectio consistit in sulphure philosophico. Quia sulphur philosophicum est omnium metallorum perfectio: Sulphur verò extraneum, corruptio. Hæc est tota veritas hujus scientiæ: quæ dicti Philosophi verbis est enucleanda: eò quòd manifestè relinquatur per ipsam duplicem fore in corporibus imperfectis sulphureitatem: Vnam quidem in profunditate arg. vivi inclusam, ubi consistit tota perfectio metallorum: & ista sulphureitas fuit in principio suæ mixtionis

Sulphur Philosophicum.

super-

supereminenter: Alteram verò extraneam suæ naturæ & corruptibilem, quia ista cum labore tollitur: alterum verò tolli nullo artificiorum ingenio est possibile: quia sulphureitas combustibilis vel extranea, quæ idem sunt, calcinatione ignis deletur. Hoc autem scit, qui expertus est. Sulphureitas verò radicalis minimè, quoniam est de eorum perfectione. Nam secundum Philosophum, arg. viv. si fuerit purum, coagulabit illud, vi sulphuris philosophici in verissimum argentum: & istud est res optima, ut Alchymistæ per artificium faciant elixir ad argentum. Si verò fuerit sulphur optimum cũ rubore, clarum, purum & mundum, coagulabit illud, si in eo vis ignea tatis non urentis fuerit, & arg. vivum in verissimum aurum: & istud est res optima, ut ex eo fiat elixir ad aurum. Vnde scias, fili: quod Philosophus primò tradidit sulphur album, ad argentum: & postea sulphur rubeum, ad aurum: quia nihil potest fieri aurum, nisi primò fuerit argentum. Eò quòd nulla res potest ad tertium transire de primo, nisi prius fuerit in secundo. Quoniam non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Non ergo potest fieri de nigro ad perfectum citrinum, nisi prius fuerit album: quia citrinum est multo albo, & pauc ssimo rubeo est compositum. Nec potest etiam fieri de citrino transitus ad album, nisi prius fuerit nigrum. Quoniam aurum non potest fieri argentum, nisi prius fuerit destructum, corruptum & nigrum: quia melius non potest fieri deterius, nisi per sui corruptionem. Nam corruptio unius est generatio alterius. Et ut melius possis intelligere dicta philosophorum tibi dicimus: quod qui scit aurum convertere in argentum, scit argentum convertere in aurũ: quia sulphur eorum non urens, album ad argentum, per majorem ignis digestionem potest fieri sulphur rubeum ad aurũ. Quòniã citrinatio nihil aliud est, quam completa digestio, & nigredinis ablatio. Calor namque agens in humido, generat primò nigredinem: & in citrino albedinem: & in albo citrinantem: & in citrino rubedinem: & hoc quidem in decoctione plumbi: quia primò vertitur in cinerem nigrum, postea in albũ, deinde in citrinum, ultimò in minium rubeũ. Ecce, per Deum, quod te, fili, docui totam operationem. Et sic sulphur album & rubeum habetur tantum ex una metallorum materia ad plenum depurata, modo tamen diverso decocta & digesta. Idcirco dicit Plato, quod omni argento inest sulphur album, sicut in omni auro inest sulphur rubeum. Sed tale sulphur non reperitur super terram, ut dicit Avicenna, nisi quod in istis corporibus consistit. Et ideo ista corpora subtiliter

præpa-

Digitized by Google

præparamus, ut sulphur & argentum vivum de illa materia habeamus. Qui habet aures audiendi, audiat. DISCIP. Verè, bone Magister. ego sum deceptus in meo intellectu, secundum quod paulò antè à te audivi, quando dixisti: Accipite corpus quod vobis demonstravi, & in tabellas tenues coaptate. Ego non credebam, quod ex Lapide nostro possent fieri tabellæ. Quare ignoro quid sit Lapis: quia modò dicis, quod sulphur Philosophorum est perfecta materia. MAGISTER. Scias, fili, quod verum est totum quod dixi: quòd Lapis noster est corpus indolabile, & insonabile: & est toxicum mortificans omnia corpora: & est plumbicum, & coagulat Venerem odore suo: & est medicina omnium corporum, tàm solutorum, quàm mortuorum, & est examinatio eorum. Intellexisti modo? Etiam apertiùs tibi dicere volo. Carmellus noster albus, septimus est in numero apud Philosophos magnos: primò Sol cum Luna, Iupiter, Mars & Venus nostra in Mercurio nostro, & Saturnus septimus, in quo sunt omnes conjuncti simul. Hic est spata, gladius, & cultellus, & inciſorium super ædificium, & inimicus ad manum, & vas cum adjutorio vini. & est Lapis triangulus in esse, & quadrangulus in qualitate. DISCIP. Magister, non bene intelligo verba tua: quia tu dicis: quòd Lapis noster est toxicũ mortificãs omnia corpora: & si omnia corpora mortificat, quo modo postea potest dare vitam, ut ad ad perfectam sanitatem deveniant? MAGISTER. Scias, fili, quod Lapis noster ante nostram operationem est toxicum, sicut superiùs diximus, & occidit omnia corpora imperfecta, & destruit, & dissipat: sed per nostrum magisterium fit tyriaca, quæ omnia corpora sanat imperfecta, & omnem leprositatem & ægritudinem perfectissimè curat: & propter hoc vocatur ab antiquis Philosophis medicina perfecta, quæ dat perfectionem corporibus imperfectis, per nostrum artificium. DISCIPUL. Verè Magister, modò intelligo quid sit Lapis, & ex quibus eliciatur. Quare rogo, ut mihi secundam dispositionem ostendas.

Quomodo Lapis Philosophorum sit toxicum mortificans omnia corpora.

SECVNDA DISPOSITIO SPECVLI.

Secunda dispositio, seu calcinatio.

ACcipe Laronẽ, quẽ superiùs dimisimus, benè cribratum: & si non est, ipsum cribra: & ipsum in vase Philosophiæ ad ignẽ philosophicũ pone: nõ aũt more solito, sed more Philosophorũ: & coque ipsũ leviter assando, donec tota materia sit fixa, & color eius mutetur in violaceũ. Et scias, quod antè apparebunt multi colores. Vnde oportet te custodire ignem,

Digitized by Google

ignem, ne sit violentus, sed suavis secundū quod decet. Ignis enim fortis destruit, & dissipat; sed ignis lentus ad sanitatem perducit, & bonam substantiam generat. Vnde certissimè scias, quod totum regimen in igne & in vase est. Quia si os vasis non est bene clausum: fumi qui sunt subtilissimi evadunt, & totum magisterium annullabitur. DISCIP. Magister, totum intelligo: sed obsecro, ut mihi dicas, quot sint dispositiones huius magisterii, & quomodo vocentur. MAGISTER. Septem sunt dispositiones huius megisterii: & prima vocatur Sublimatio, & secunda Calcinatio, & tertia Solutio, & quarta Ablutio, & quinta Ceratio, & sexta Coagulatio, & septima Fixio: & hæ sunt operationes nostræ. Fuerunt multi Philosophi, qui de ablutione dixerunt distillationem & descensionem: & ego dico, quòd isti duo modi sunt in sola ablutione. Quia quando aqua nostra in ablutione terræ ascendit in altum: dixerunt tunc distillationem: & quando descendit super terram, tunc dixerunt descensionem: & ita posuerunt novem operationes, ut scientia magis esset obscura. Fuit etiam quidam qui dixit, aqua nostra abluit sordes de terra nostra: & Sol noster est adjutor: & paullatim cum istis mutabis omnem nigredinem. DISCIP. Rogo Magister, ut istius aquæ proprium nomen mihi dicas: & si tangerem eam, num meum digitum balnearem. MAGISTER. Ista aqua vocatur aqua vitæ, & aqua serena, & aqua perpetua, & multis aliis nominibus: aqua igitur vitæ vocatur, quia dat vitam corporibus mortuis, & illuminat omnē rem sordidam. Aqua perpetua vocatur, quia perpetuat omnia, quæ tangit & ducit ad perfectionem: & propter hoc dicit Geber in suo libro: *Laudetur DEVS gloriosus, qui creavit illud: & illi substantiam: & substantiæ proprietates, quas non contingit ullam ex rebus in natura possidere.* Quæsivisti, si tangeres eam, num balneares tuum digitum: dico quòd non: neque quando aqua nostra facta est, potest tangi sine damno. Item, si balneares intus hominem, vel dares ei ad potandum, statim moreretur: & propter hoc multi Philosophi vocaverunt eam aquam venenosam, & aquam fœtidam: & dixerunt, quod erat toxicum: & veritatem dixerunt intelligentibus. DISCIP. Magister, video, quòd dixisti veritatem. Sed jam ad tertiam dispositionem transeamus.

Septem dispositionum nomina.

Distillatio

Descensio

Aqua vitæ & aqua perpetua.

TERTIA DISPOSITIO SPECVLI.

Tertia Dispositio & Solutio.

ACcipe Azoch, quē superiùs dimisimus, & vide, ut sit benè cribratum, & calcinatum: & pone ad ignem nostrū: non aūt more solito, sed more Philosophorū in vase philoso-

phiæ

phiæ bene ac firmiter clauso: postea fac, ut totum solvatur, leviter assando: & cùm solutum fuerit, vocatur aqua vitæ, & & serenitas perpetua: & multis aliis nominibus. DISCIPULUS. Rogo Magister, ut mihi ostendas, quid sit Azoch. MAGISTER. Fili, Azoch est Lapis Philosophorum: & Philosophi ipsum multis nominibus nominaverunt. Coque ipsum igne levi, ita ut terra nostra bene abluatur, & in colorem cinericeum vertatur, quasi tendens ad citrinitatem. cum multis guttis rubeis: & tunc scias per rectam viam ambulasse: & hoc totum consistit in tertia dispositione. DISC. Magister, rogo te per Deum verũ, ut mihi dicas modò, quid sit Azoch. MAGIST. Azoch est rubeum in fine nostri operis, vel quasi, tendens ad rubedinem, & multi Philosophi dixerunt, quòd Azoch deberemus nominare in nostris libris Lapidem, quia abluit sordes à Latone: & Laton & Azoch sunt insimul, & nunquam separantur: imò conjuncti manẽt semper: sed propter diversitatem colorũ, qui separantur, Philosophi nominaverunt multis nominibus: & secundum quod colores variantur, & mutantur, tanta nomina imposuerũt: quia Azoch, apud Indos est aurum: & apud Hermianos est argentum: & apud Alexandrinos & Macedonenses est ferrum: apud Græcos Mercurius: apud Hebraicos, Stannum: apud Tartaros, æs: apud Arabicos, Saturnus: apud Latinos, & maximè apud Romanos, Ognividon. Sed ut nullus erret, dico quod habet unũ proprium nomen: & vulgariter ab hominibus nominatur: & quilibet cognoscit lapidem. DISCIPULUS. Sat dixisti, bone Magister. Sed ad quartam Dispositionem, si placet, transeas.

Azoch quid sit

QUARTA DISPOSITIO SPECULI.

ACcipe Azoch Philosophorum, & mitte ipsum in Leone nostro firmiter clauso: & dimitte in Sole nostro, scilicet, in diebus Maji: & fac, quòd totum solvatur: & cùm solutum fuerit: permitte ad Solem supradictum, donec congeletur totum in Lapidem, vel pulverem rubeum: Et tamdiu tene ipsum ad Solem prædictum, donec tota materia sit fixa: & ut nihil accendat, & cùm fixa fuerit, vocatur Zernich Philosophorum: Et Zernich Arabicè, est Auripigmentum Latinè. Propter hoc dixit Plato, quòd nisi esset virtus in eo in constringendo Mercurium, quòd nunquam perficeretur opus nostrum. Vnde scias, quod Auripigmentum est clavis huius scientiæ, & multas virtutes habet: quare illud debemus honorare. DISC. Miror Magister: quòd si Auripigmentum ha-

Quarta Dispositio

Zernich Auripigmentum

Digitized by Google

bet tantam virtutem in se, quòd Philosophi nominaverint eum tam vulgariter. MAG. Credebam fili, quòd tu intelligeres dicta Philosophorũ, & mea: sed video nunc quòd nihil intelligis. sed volo ostendere tibi veritatem: ideo attende. Certissimè scias, quòd Auripigmentũ vulgare non est nostra materia, nec intrat in toto nostro magisterio: & Philosophi intellexerunt de suo Auripigmento, & non de vulgari. Verum est quòd est bonũ ad faciendas albationes, & res Sophisticas, de quibus non curam': nec aliquis bonus curare debet: quia res imperfectæ nihil valent. Iam igitur tibi sufficiẽter demõstravi, quòd Zernich, i. e. Auripigmentũ Philosophorũ nõ est Auripigmentũ vulgare: & similiter ostendi, quòd Philosophi propter diversitatem colorũ diversa nomina imponebant: sed quantũ ad eorũ intentionem unum proprium nomẽ habuerunt: sc. aurum Romanum, vel Adrop, vel Lapis superior omnium Lapidum huius mundi. DISCIP. Rogo Magister, ut me doceas jam quintam Dispositionem.

QVINTA DISPOSITIO SPECVLI.

Quinta Dispositio

ACcipe Zernich Philosophorum, quem superiùs dimisimus, & pone in Leonem viridem ad Solem nostrum, scil. in diebus Iunii: & fac, ut totum solvatur, si possibile est: & ablue terram, separando partes subtilissimas: quas cave ne fugiant, propter violentiam Solis: quia totum magisterium perderetur: quia sunt in eo aliqui venti, quos oportet custodire ne fugiant, quia si fugient, totum opus annullabitur: & sic dimitte stare in dictum Solem nostrum, donec totum figatur, & nihil ascendat: & quòd in Lapidem vel pulverem rubicundissimum vertatur. Et totum hoc fac, leniter assando:

Chibrit, Sulphur.

& tunc vocatur Chibrit, Ebraicè, i.e. Sulphur, Latinè: & nostrum Sulphur nunquam invenitur sine sua uxore. Et etiam dico, & juro per DEUM vivum, quod non est, nisi una sola perfectio: & una sola res quæ perficit corpora imperfecta. DISCIP. Satis dixisti: sed jam rogo, ut ad sextam Dispositionem transeas.

SEXTA DISPOSITIO SPECVLI.

Sexta Dispositio Coagulatio.

ACcipe Chibrit Philosophorum, quem superiùs dimisimus, & cave quòd sit bene cribratum, sine aliqua difficultate: & mitte ipsum in Leone viridi · & claude bene os vasis. Deinde pone ad Solem nostrum in diebus Iulii, & sic permitte donec totum solvatur: & cùm solutum fuerit, permitte stare ad dictum Solem, donec tota materia sit fixa: &

quòd

quòd nihil ascendat, & vertatur in Lapidem album, vel quasi tendens ad albedinem: & tunc vocatur Heutarit, Arabicè, quod est Latinè, Calx. Propter hoc dixit Dausis Philosophus, calcem eius videbis prope finem, & eris tunc securus, quòd benè & perfectè feceris tuam operationem. DISCIP. Magister, intellexi totum quod dixisti. Sed dic mihi, quando Chibrit est in Leone solutum, si debemus ignem augmentare in eius coagulatione, vel diminuere. MAGIST. Fili, scias, quòd quando materia nostra est soluta, & debemus coagulare, oportet nos calorem Solis diminuere, ut iterato melius solvatur. Et scias, quòd in hoc sunt decepti multi Laborantes istam scientiam: quia facta solutione Lapidis coagulant cum fortiore calore Solis: & sic in omni decoctione faciunt. Quamobrem efficitur, quòd materia induratur in fine: & dum est necessarium, non potest solvi, nisi cum magno labore: & ita vitrificatur. Idcirco ut nullus me blasphemare possit: dico, quòd tota operatio in regimine ignis consistit: quia, qui scit ignem regere, veniet ad perfectionem. Quapropter ille qui suam regit materiam cum lento igne, ad perfectionem sine aliquo dubio pervenire potest: quia non oportet dubitare, quòd materia vitrificetur: nec quod spiritus, qui est subtilissimus recedat. Propter hoc dixit Philosophus, *propinquum fuge, & animalia noli fatigare: spiritus autem promptus est ad fugiendum, quoniam verberatus est indocte.* O Laborantes indomiti: quare tantum cupitis calorem ignis? quia cum igne violento materia destruitur & vitrificatur. Propter hoc dixerunt omnes Philosophi: *Caveatis vobis à vitrificatione: quoniam Lapidis nostri non est ut vitrificetur*: quare leniter assate in omnibus suis decoctionibus, & habebitis scientiam: & si aliter feceritis, non gaudebitis de opere vestro. Quapropter Geber totam perfectionem in sola sublimatione posuit: sed pauci sunt, qui bene intelligant: quid sit sublimatio. Sublimatio nihil aliud est, nisi separare partes subtiles à partibus grossis: & hoc cum igne lento facere oportet. Nam si faceremus separationē cum igne violento, ascenderent partes grossæ cum subtilib⁹ part b⁹: & ideo non esset sublimatio, imò esset destructio. Vide quid dicat Geber in ultimo cap. *Et per separationis illius modum, purissimam partē dividas.* Item Geber: *Quoniam intentionis summa non est, nisi ut sumatur Lapis in capitulis notus: deinde verò cū operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi grad⁹: & per hoc mundetur à corrūpente impuritate*: & est sc. sublimationis perfectio: & cū ea sine aliquo additamento, intellige verbū: *Sublimetur*

Heutarit, Calx.

De regimine ignis.

Sublimatio quid.

Lapis, donec in ultima ſublimatione ad puritatem deveniat. Iã igitur, Fili, ſufficienter demõſtratũ eſt, quod ſola ſublimatione, & non ſolo igne eſt tota perfectio huius magiſterij: ne ſis ergo dura cervicis, nec fantaſticus ad intelligendũ. Ego volo, ut ita facias, quod imagineris, quomodo corpora in viſceribus terræ generantur, & ex quo calore eorũ fit decoctio: & ſi eſt ſuavis, vel violenta. Vnde dicimus, quod corpora metallica generantur ex 4 ſubſtantiis: videlicet, ex duabus arg. vivi, & ex duabus ſulphuris. Prima eſt ex arg. vivo bono, puro & claro, mundo, ac etiam fixo: Secunda eſt, ex ſulphure fixo, puro, mundo & claro: & ſic generantur corpora perfecta. Corpora autem imperfecta, ex arg. vivo bono in aliqua quantitate, & arg. vivo malo & terreo in magna quantitate: & ex ſulphure bono in aliqua quantitate: & ex malo, terreo & unctuoſo in magna quantitate generantur: & ita generantur corpora imperfecta: ſecundum verò plus, ſecundum verò minus. Iam igitur oſtendimus principium naturæ, & ex qua re generantur: & ideo poteris cognoſcere, ex qua cauſſa materia noſtra debeat elici. De decoctione autẽ dico, quòd natura facit ſuã decoctionem plane & paulatim, & non cum violentia: quia totam decoctionem facit natura per temperatiſſimum calorem Solis in viſceribus terræ. Calor Solis non eſt violentus, imò eſt temperatus. Vnde vide, & cogita, an tu debeas facere tuam decoctionem violentam. Et ego dico, quòd non: quia calor ignis fortior eſt: quàm Solis. Et propter hoc dixerũt Philoſophi, *ſuaviter cum igne lento.* Vnde ſcias, quòd omnes qui operantur iſtam ſcientiam, ſunt decepti in regimine ignis, plus quàm in alia re: quia neſciunt temperantiam, Multi ſunt qui ſciunt Lapidem, ſed regimen ignis ignorant. Quapropter *fili*, ne ſis negligens ad addiſcendum regimen *Solis*: quia ibi jacet totum arcanum. Iam jam ſufficienter diximus: ſed nunc tranſeamus ad ſeptimam Diſpoſitionem.

SEPTIMA DISPOSITIO SECVLI.

Septima Diſpoſitio

SEptima Diſpoſitio vocatur Saturnus, in quo conficitur totum opus. Quare primò volumus oſtendere, quid ſit Lapis: & ſecundò, quomodo eliciatur ex ipſo Lapide puriſſima ſubſtantia: & de decoctione tertiò, cum ſuis cauſſis: & quartò de vaſe, qui vocatur Leo. Primò, Lapis noſter vocatur Adrop, quod eſt Latinè, Saturnus: & ſecundum Trojanos Draco, vel Topum, i. e. venenum. Quapropter accipite eum Lapidem, & ponite in vaſe philoſophiæ ad ſublimandum: & cũ eo ſublimetur Lapis, donec in ultima ſublimatione ad puritatem

Digitized by Google

tatem deveniat: & in hac sublimatione totum opus perficitur: sicut tibi apertè demonstrabo. Nam primò efficitur putrefactio, ut purissimam substantiam & subtilissimam elicias. Putrefactio. Secundò, fit solutio, ut materia tota solvetur in aquam: tertiò, fit etiam putrefactio; sicut dixit Morigenes Philosophus: *Nunquam fuit aliquid animatum, aut à nativitate eductum, neque crescens, nisi post putredinem, & visus permutationem.* Vnde ait Sapiens: *Si putredo non fuerit, fundi aut solvi non poterit: & si solutum non fuerit, ad nihilum revertetur.* Itè Philosophus: *Corruptio unius est generatio alterius.* Quarta est ablutio, quia oportet, ut ista res putrefacta & sordida abluatur, & per ablutionem mundetur à corrumpēte impuritate. Quare scias, quòd ablutio est quasi tota perfectio huius magisterii: & multi Philosophi dixerūt de ablutione & ceratione, & bene dixerunt: quia quamdiu aqua manet super terram, tantò magis terra ceratur & abluitur: ita ut ceratio & ablutio sit quasi tota perfectio huius magisterii: & unum, & idem sunt. Quinta est Coagulatio: quia oportet, ut aqua suaviter desiccando ad Solem nostrum cum terra uniatur, & desiccetur, & coagulentur in simul, ac in Lapidem vertantur. Et si ita erit factum, perfecta erit operatio, & aliter non. Sexta est Calcinatio. Vnde scias, fili, quòd res calcinata magis est apta ad solvēdum, quàm si nō esset calcinata, & similiter magis prope ad fixionem. Vnde multi Philosophi appellaverunt calcinationem, fixionē. Intellige modò bene, si sciētiam habere desideras. Et est, ut accipias Lapidem omnibus sapientibus notum: & per separationis illius modum purissimam partē dividas, & seorsim ponas: & ecce prima dispositio. Dehinc verò eius, quæ est purissima, partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquas, & cùm fixa fuerit, solve ex ea, quod solubile fuerit: & ecce secundam dispositionem. Quod verò non est solubile, mittę ad calcinationem, & ecce tertiam dispositionē. Et postea super illud solutionem reitera, donec quod ex ea iterum solubile solvatur omnimodè. Sic igitur iste modus reiterando servetur quousque illius major solvatur quantitas: & ecce quartam dispositionem. Post hoc verò omnes solutiones simul misce, & coagula: ecce quintam dispositionem. Deinde verò leniter assando, in ignis temperamēto converſa: quousq; ille maior ignis, ad eius exigentiā administrari possit. Post hoc verò prædictū solutionis ordinē serva, quousq; iteratò totū solvatur, quod ex eo solubile est, & coagula: & iteratò in ignis temperamēto conserva: quousq; possit illi ignis maior ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis,

Solutio. Ablutio. Coagulatio. Calcinatio. Fixio. 1. 2. 3. 4. 5.

Digitized by Google

solutionis super illa quater reitera & ultimò calcina per modum suum, non autem per modum extraneum: & sic preciosissimam Lapidis terram administrando sufficienter rexisti:

6. & ecce sextam Dispositionem. Omnes autem istæ operationes, dicimus, quòd sunt in sola sublimatione. Vnde dico, qui scit perfectè sublimationem facere, scit totū magisterium. Et scias, quod omnes istæ operationes in uno vase, & nō in pluribus vasis: in uno furno, & non in plurib' furnis conficiuntur. Quoniā in sola sublimatione sunt 7. operationes: & propter hoc nos ponim' 7. Dispositiones in nostro libro, per quas sicut sapiens, ac etiam intelligens venire potest ad veram perfectionem. Igitur ne sis negligens ad addiscendum mundationem quæ fit per sublimationē. Quoniam qualis erit mundatio, talis erit perfectio. Dicim' aūt quòd sublimatio est elevatio & divisio partiū subtilissimarū à partib. grossis: & similiter separatio partium non fixarū à partibus fixis. Partes non fixæ elevantur per fumum, i.e. ventum; quia, sicut diximus antè, oportet eas custodire ne fugiant: imò cum partib' fixis figātur, & remaneant in pugna ignis, ut velociorem fusionē præstent partibus magis grossis, & custodiant à vitrificatione. Nō intelligas, cùm facimus nostram sublimationē, quòd faciamus separationem à partibus, quæ superiùs elevantur, ab his quæ inferiùs remanent: imò volumus, quòd simul & semel remaneant: & quòd materia, quę ascendit, descendat, donec totum inferiùs remaneat. Postea verò cum parte non fixa elevetur, & iterato figatur: & quantò plus iteraveris, tantò etiā majoris perfectionis erit. Et cave, quod nihil addas, vel diminuas: quia in Lapide nostro post primam purificationē, quæ per solutionem perficitur, non invenimus aliquid superfluum, nec diminutū. Propter hoc dixit Geber in ultimo cap. *& cum ea sublimatur Lapis, donec ultima sublimatione in puritatē deveniat.* Dixit enim cum ea: quia sine aliquo adjuncto, sine aliqua re extranea debemus facere nostram sublimationem.

Sublimatio est sine fæcib. Propter hoc decepti sunt isti, qui faciunt sublimationes vulgares cum fæcibus. Nostra autem sublimatio est sine fæcibus: quia arg. vivum nostrum est aqua clarissima: & arsenicū nostrum est argentum purum: & sulphur nostrum est aurum purum: & in istis tribus consistit tota perfectio. Item, Lapis noster est unus, sine aliquo adjumento, medicina vera, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuimus: nisi quod superfluum est removemus. Et hoc est verum, quod lapis Philosophorum nihil habet superfluum, neq; diminutum: quia arg. vivum Philosophicū, quod est aqua perpetua, quæ perpetuat

petuat omnia quæ tangit, & ducit ad perfectionem: & aurũ nostrum, quod est pater: & argentum, quod est mater. Vnde dixit Hermes: *Pater eius est Sol & mater eius est Luna*, per Solem intelligimus aurum: & per Lunam, argentum. Iam igitur tibi sufficienter demonstravi, quòd antequam volueris facere nostram sublimationem, quòd in Lapide nostro nihil addas, vel diminuas: imò cum tota tui substantia in vasa ponas, & sicut docuimus in prima Dispositione, rege: Lapis noster cùm positus est in vase nostro, & sentit calorem Solis, statim solvitur in aquam: & quando ascendit in capite vasis in altũ, & postea descendit usq; in fundum vasis: & ascendit per ventum, id est, per fumum. Videntes Philosophi istam ascensionem, quod ascendebat per fumum, vocaverunt primam sublimationem: & postea videntes materiam descendere in fundũ vasis: & quod hæc materia vebat se in aquã, vocaverunt solutionem Item, videntes talem ascentionem, & descensionem vertere in aquam, dixerunt, quod hæc erat perfecta distillatio: quæ est tertius modus: & descensio, quæ est quartus modus. Item, videntes materiam inspissare, & convertere ad terram: & ista inspissatio principio stabat super aquam: & sic dimittendo, paulatim inspissando, viderunt terram submergere in aquã, & stare in fundo vasis subter aqua, quæ erat terra crocea, nigra & fœculenta, dixerunt hanc operationem, quæ vocatur quintus modus, corruptionem. Item, videntes istam terram fœculentam stanno subtus aquam, per longam decoctionem in Sole nostro. & mutare colorem, & amittere fœtorem malum, dixerunt istam operationem, quæ est sextus modus, ablutionem Item, videntes terram stantem subtus aquam crescere, & aquam diminuere per decoctionẽ temperatã, dixerunt hanc operationẽ, quæ est 7. modus, Cerationem. Itẽ, vidẽtes, quod tota materia veniebat ad terrã, & quod reducebat se ad solidam substantiã, & quod nõ fluebat, neq; ascendebat, imò stabat stricta, dixerunt hanc operationẽ, quæ vocatur 8. modus, perfectã Congelationẽ. Vnde ſcias, fili doctrinæ, quod nostrum magisterium nihil aliud est, quàm facere rectã solutionẽ, & perfectã congelationẽ. Vnde Geber, *solvite Lapidẽ nostrũ, & postea congelate, sine aliquad minutione, & nihil plus quæratis, quia hebetis totũ magisterium.* Itẽ, videntes materiam nostrã congelatam & inspissatã, propter majorem decoctionẽ Solis, devenire ad albedinem, dixerũt istam operationẽ, quæ est etiã octavus modus, perfectã calcinationem. Dicimus ergò quod istæ operationes, in una sola operatione perficiuntur: quã operationem vocavim' sub-

1. Sublimatio.
2. Solutio.
3. Distillatio.
4 Descensio.
5. Corruptio.
6. Ablutio.
7. Ceratio.
8. Congelatio.

Digitized by Google

limationem: & ut facilius intelligatur, dicimus, quòd tota scientia Philosophica ex Sole, & Luna, & Mercurio consistit. Vnde scias, quod dicit Avicenna, *quod in magisterio nostro non intrat, nisi sola substantia arg. vivi vel, quod sit extrahi ab ea.* Quoniam arg. vivum in omnibus suis operibus manifestè est perfectissimum: quoniam adustionis est salvativum, & fusionis effectivum, cùm figatur. Est enim tinctura rubedinis ubertimæ refectionis: fulgidi splendoris: & non recedit à mixto donec est. Est enim amicabile, & metallis placabile: ac medium conjungendi tincturas: quoniam miscetur cum ipsis per minima: & in profundo naturaliter adhæret eis, quia est de natura ipsorum. Veruntamen cum Patre & Matre miscetur facilius, quàm alijs fratribus, vel parentibus: eò quòd ipsi contiguat, & sua puram participat naturam: attamen non submergitur aliquid in ipso, nisi eius Pater.

OCTAVA DISPOSITIO SPECVLI.

EX hoc utiq, maximum. Fili charissime, elicias secretum, quod arg. vivum in se recipit, quod sua naturæ fuit: alienũ verò resuit: eò quòd tua natura magis gaudet, quàm extranea. Ex hoc enim manifestè cognoscitur ex quibus materia eliciatur: quoniam corpora magis relucent, & majoris perfectionis esse dicimus, quæ majoris quantitatis arg. vivi contentiva, & quæ minus minoris. Sed quia diximus ante, quòd sulphur est materia Philosophorum, volumus demonstrare ex qua re extrahatur, ut scias, quòd veritatem diximus. Nam secundum Philosophum arg vivum, si fuerit purum, coagulabit illud vis sulphuris albi perfecti in argentum: si verò fuerit sulphur clarum, purum, rubeum, fixum & perfectum: & fuerit in eo vis igneitatis simplicis, non urentis, coagulabit arg. vivum in verissimum Solem: & sic sulphur album, & rubeum habetur tantùm ex una metallorum materia ad plenũ depurata, modo tamen diverso decocta, & digesta. Idcirco dicit Plato, *quod in omni argento ineſt sulphur album, sicut in omni auro ineſt sulphur rubeum*: & tamen non omne sulphur album est aut rubeum. Item, *tale sulphur non reperitur super terrã*, ut dicit Avicenna: *nisi quod in istis corporib. consistit.* Et ideo ista corpora subtiliter præparamus, ut de illa materia sulphur albũ vel rubeũ habeamus super terrã, de qua aurũ vel argentũ efficiebatur subtus terrã. Ipsa namq; corpora lucẽtia, in quibus sunt tingentes radii, tingunt cætera corpora albedine & rubedine vera, secundum quod fuerint præparata. Nam per

Vnde sulphur extrahatur.

nostrum

noſtrum magiſterium corpus perfectum perficit imperfectū, ſine adminiſtratione alicujus rei extraneæ. Omne autem ſulphur bituminoſum argenti vivi extraneum eſt, eò quod ſui ipſius eſt corruptum. è contra verò illud non eſt ſibi extraneū, in quo ipſum habet converti per noſtrum magiſterium: ſcilicet, in aurum & argentum. Venerabili ergo utimini natura: quoniam non emendatur, niſi in ſui natura: cui alienum introducere nolite, nec pulverem, nec aliam rem; quia diverſæ naturæ non emendant lapidem noſtrum: nec intrat in eo niſi quod ſit ortum ab eo. Ex rebus ergo corporalibus neceſſe eſt, corporum medicinam colligere: quoniam oportet, quòd ipſi illa in natura conveniat. Ideò quia non eſt corpus dignius, aut purius Sole, aut ejus umbra: ſine quibus nullum argentum vivum generatur tingens: & qui absque argento vivo tingere nititur, cæcus procedit ad practicam, ſicut aſinus ad cænam. Nam aurum aureum, & argentum argenteum, tribuunt colorem: & etiam qui novit argentum vivum cum Sole & Luna tingere, venit ad arcanum, quod dicitur ſulphur album: & cùm rubeum efficitur, erit ſulphur ad aurum. Ex iſtis ergò duobus corporibus præparatis, medicina noſtra cum ſuo ſulphure, & arſenico, elicitur: & quod neceſſe eſt, quòd lapis philoſophorum elici poſſit, de natura duorum corporū, antequam fiat de eo Elyxir completum: quoniam eſt neceſſarium, quòd Elyxir magis ſit depuratum, & digeſtum, quàm aurum & argentum: eò quod ipſum habeat omnino convertere à perfectione diminuta in aurum, vel argentum, quòd ipſa minimè perficere poſſunt: quia, ſi de perfectione ſua alteri darent, ipſa imperfecta exiſterent: eò quòd non poſſunt tingere, niſi in quantum ſe extendunt: quoniam nulla res dealbat, niſi ſecundùm ſuam albedinem: nec ulla res rubificat, niſi ſecundùm ſuam rubedinem. Et ideò in Lapide noſtro facimus opera noſtra, ut melioretur ejus tinctura, multò magis quàm ſit in ſui natura. Dicimus ergò, quòd opus Philoſophorum nihil aliud eſt, niſi diſſolvere Lapidem noſtrum in argētum vivum noſtrum: ut in ſuam primam materiam redigatur. Vnde Philoſophus in quarto metheororum hujus artis deridet Sophiſticos, dicens: *Sciant artifices Alchimiæ, ſpecies transmutari non poſſe*: & poſtea ſubdit: *niſi in ſuam primam materiam rediganur*: quæ quidem materia prima eſt argentum vivum: cùm ipſum ſit elementum omnium ductibilium: tunc enim in aliam formam, quàm priùs erant, bene permutantur: non quidem ſpecies, ſed individua ſpecierum: quoniam ipſa individua actionibus ſenſibilibus ſunt ſubjecta: eò quòd in

Species nō poſſe trāsmutari, ſed individua ſpecierū.

se sint convertibilia. Species verò cùm sint Vniversales, actionibus sensibilibus non sunt subjectę: & ideò in se sunt incorruptibiles. Species verò argenti vivi, quæ est argenteitas, non permutatur in speciem auri, quæ est aureitas: nec è converso: quia species verè permutari non possunt, sed individua speciei rum bene, cùm in suam materiam primam reducuntur. Quia cùm forma istius individui sit corrupta, & in primā materiam resoluta, bene & etiam necessariò introducitur alia forma. Quia corruptio unius est generatio alterius. Item, materia ita nullo modo potest destrui, quin sub aliqua remaneat forma. Vnde destructa una forma, immediatè introducitur alia, ad hanc operationem, vel ad aliam disposita. Et ideò dicit Philosophus: *Indiges quòd primò in solutione, & sublimatione dictorum Luminarium labores.* Quoniam primus gradus operationis est, ut fiat argentū vivū: & in hoc opere declarat, quid sit Lapis: cùm principium sui operis sit dissolutio ipsius: & solutio corporis est cū congelatione Spiritus. & congelatio Spiritus est cum solutione corporis: & tunc corpus cum Spiritu, & Spiritus cum corpore miscetur: & nunquam separantur in æternū, quoniam agit utrumq; eorum in socium suum sibi similē. Non ergo hoc oberres: quoniā quæ seminaverit homo, hæc metet. Nam si quis est sapiens, semper est perfici appetēs: quoniam in se semper continet semen suum. Idcircò dicit Avicenna, *si aurum & argentum non viderem: pro certo dicerē, quòd Alchimia non esset vera. Sed cùm aurum & argentum video, certissimè scio, quòd scientia est vera.* Igitur, quamvis hic Lapis, jam in se tincturam naturaliter continet, quoniā in corpore terræ perfectè creatus est: attamen per se motum non habet, ut sit Elyxir completum: nisi moveatur arte & operatione. Et ideò artes diversę à diversis Philosophis sunt inventæ, ut cōpleat per artificiū, quod est à natura relictum. Igitur non sis fatuus ad intelligendum nostrā materiā: quia non invenitur in te, quod in ea non est: & aliquis dare non potest, quod non habet. Tibi igitur dico, ut nos blasphemare non possis, quod aliter nūquā fiet, donec Sol & Luna in uno corpore juncta, super corpora diminuta projiciantur. Si enim junguntur cum plumbo, plumbum erit: & sicum ferro, ferrum erit: & si cum aliis corporibus, erit consimile eis. O Fili, tuas aures hùc inclina: quod si cum istis duobus radiis jungatur, fit Elyxir perfectum. Non est ergò operandū, nisi de ista nobiliori materia: quia res non fiunt, nisi secundum eorū naturā: & qui quærit à natura, quod in ipsa non est, fatuitas est & perditio temporis. Tibi autē dico, quòd nō comedas de filio cujus mater patitur mēstruum, quia

Lapis non habet motum per se, ut fit Elyxir.

quia leprosus erit: & tu, & tuū opus frustrabitur; de pinguiori carne comede, & habebis, quod desideras. Igitur fac unguētū de sulphure, & arsenico, & Mercurio, & habebis quod desideras. Quoniā cujus caput est rubeum, pedes albi, oculi verò nigri, est magisterium. Medicina nostra est composita solùm ex natura: & hoc est verum: & tibi subjungam exēplum. Certum quippe est omnem rem esse de eo in quod resolvitur: nam gelu, mediante calore, convertitur in aquam: ergò, priùs fuit aqua. Sic etiam Lapis noster resolvitur in argentum vivū nostrum, per magisterium philosophicum: ergò, priùs fuit argentum vivum. Modus autem convertendi ipsum in argentū vivum, est conversio naturarum ad suam primam radicem. Naturam autem convertere, est Elementa circulariter rotare. Sunt autem Elementa de aptitudine sua ad invicem conversa: ideò generantur & corrumpuntur, ac ad invicem alterantur. Converte ergo Elemēta, & quod quæris invenies: quia nostra operatio non est, nisi naturarum mutatio: & eorū calidi cum frigido, & humidi cum sicco admirabilis connexio. Verumtamen non cōvertitur siccum in humidum, nisi priùs frigidum: neque frigidum convertitur in calidum, nisi priùs fuerit humidum: cùm non sit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Terra non vertitur in aerē, nisi primò vertatur in aquam: neq; ignis convertitur in aquam, nisi priùs vertatur in aerem. Aqua quippe & aer sunt Elementa media: Ignis verò & terra sunt Elementa extrema. Aer ergo est juxta ignem, sicut aqua juxta terram: ideò aqua contrariatur igni, & terra aeri. Quia aqua est frigida & humida: & ignis est calidus & siccus: terra verò frigida & sicca: aer calidus & humidus. Aer ergo & aqua conveniunt cum humiditate: & ideo utrūq; istorum immediatè in alterum convertitur. Et sic ignis & terra conveniunt in siccitate: & ideò ad invicem immediatè cōvertuntur, ac tardiùs ab invicem separantur. Econtra autem aer & terra, ignis & aqua, ad invicem non vertuntur, nisi ignis in aerem, & terra in aquam, primò convertatur. Sic ergò siccum convertitur in frigidum: & frigidum in humidum: & humidum in calidum: tunc habebis magisterium. Modi regiminis convertendi Elementa ad invicem sunt quatuor principales: putà solvere grossum in simplum: abluere obscurum in lucidum: reducere humidum in siccum: figere volativum super corpus suum. Iam igitur demonstravi tibi, Fili, totam operationem: totam doctrinā. Sed quia ipsam magis claram volumus ostēdere tibi: dicimus, quod tota perfectio est in solutione. Sic dixit Morigines, qui ita inquit: *Hoc autē magisterium nihil*

Lapis quo modo convertatur in argentum vivum.

Quatuor modi convertendi inter se Elementa.

nihil aliud est, nisi extractio aquæ ex terra. & huius aquæ super terram dimissio: donec ipsa terra putrescat. Hæc terra cum aqua putrescit, & mundificatur: quæ cùm mundificata fuerit, auxilio Dei totum magisterium erit completum. Nam si putredo nō fuerit, fundi aut solvi non poterit: & si solutum non fuerit, ad nihilum reverteretur. Vnde oportet te solutionis modum acquirere, quòd hoc totum consistit in sublimatione. Quapropter intelligas bene hanc sublimationem: & spiritus qui ascendit, custodine fugiat: & quod facis in albo, facias in rubeo. Quoniam hæc medicina est in essentia una: & in modo agendi similiter. Est tamen additamentum. Citrinitatis coloris, quę à mundissima substantia sulphuris nostri fixi perficitur. Differentia autem est inter Lunarem medicinam, & Solarem: cò quòd hoc quidem illud in se continet: illa verò nō: quoniam indiget mundissimo sulphure albo, sicut hic rubeo indiget. Sufficiant tibi hæc duo corpora, cò quod assimilantur quæsito: sed indiges quòd in solutione & subtiliatione labores, ut solvas totam materiam. Postea congela, & calcina, & iterum solve: & sic reiterando, donec compleas fusionem perfectam. Idcirco cùm istud sit grave perficere, expedit omninò corpora dissolvere per aquam solùm, sine calcinatione: quoniam istud est securius, quamquam sit tardius in operatione. Esto ergò longanimis suaviter, & non festinanter extrahens tincturam: ne quæras velociter perficere: quia comburit omnia, & perducit ad regionem remotam. Nam ignem si multum feceris, in principio mixtionis ejus, scias, quòd eveniet corruptio in tincturis: quoniam comburuntur medicinæ per nimias caliditates. Ergo, leniter coque, donec album urinæ omnia membra urinæ disponat. Patienter ergo sustine: & per contritionem & assationem, quæ idem sunt, & igne dividantur partes ligatæ à viscositate aquæ, quæ est in corporibus. Corpora verò soluta ad naturam spiritus sunt reducta: & nunquam separantur: sicut nec aqua mixta aquæ. Ideò, Carissime Fili, indiges, quòd in solutione Lapidis labores: & suas partes puriores ab impuris & gravioribus separes: & opus cum levioribus, abjectis partibus gravioribus, perficias. Vnde soluta primò corporum forma in Mercurium nostrum, immediatè introducitur nova forma: corrupta ipsorum forma, quæ quidem forma est primò in colore nigra, in odore fœtida, & in tactu subtilis: & discontinuata. Nunc ad alia transeamus. Fuerunt aliqui Philosophi, qui posuerunt scientiam in septem Planetis: & Primus Planeta noster vocatur Venus: Secundus, Saturnus: Tertius, Mercurius: Quartus, Mars:

Differentia inter Lunarem & Solarem medicinā.

Digitized by Google

Mars: Quintus, Iupiter: Sextus: Luna. Septimus, Sol. Vnde scias fideliter, quod ex ipsis corporibus metallicis cum spiritibus: scilicet, Sulphure, arsenico, & argento vivo hæc medicina elicitur. Accipe ergo corpus, quod tibi superiùs demonstravi, scilicet, æs: & verte ipsum in plumbum, postea in ære, ut priùs erat: quia oportet nos ipsum ad suam primam reducere naturam: quia species non mutatur in speciem, nisi individuum speciei. Ad primam ergo naturam reducatur, id est, ad primum colorem: & ab illo extrahatis argentum vivum, & quod remanserit in fundo vasis, vertatis in ferrum, & tamdiu decoquatur, donec totum vertatur in stannum: & adhuc non cesset decoctio, donec vertatur in verum argentum: & tunc habebis lapidem ad album. Adhuc autem coquatur, donec vertatur in Solem: & sic habebit complementum. Et propter hoc dixit Aristoteles: *Æs nostrum est aurum nostrum.* Et dixit similiter vir perfecti magisterii: *Et in ære similiter est argentum potentialiter, & non visibiliter: & in eisdem, sunt ferrum, plumbi, stannum, & cætera metalla.* DISCIPULUS. Miror, Præceptor bone, quòd tantùm laudasti æs: nescio, an in eo sit tantum secretum. Ego putabam, quòd esset corpus leprosum, propter illam viriditatem, quam habet in se. Vnde non desino mirari, quod dixisti, quòd de hoc corpore argentum vivum debemus extrahere. MAGISTER. Fili, scias, quòd æs Philosophorum est aurum ipsorum. Vnde Aristoteles ait, in libro suo: *Aurum nostrum, non aurum vulgi:* quia illa viriditas, quæ est in eo corpore, est tota perfectio ejus. Quia illa viriditas, per nostrum magisterium cito vertitur in aurum verissimum. Et de hoc experti sumus: & si vis probare, tibi regulam dabimus. Accipe ergo æs ustum bene, & perfectè rubificatum: & imbibe ipsum cum oleo duenech, septem vicibus, quantum habere poterit, semper assando & reducendo: postea fac ipsum descendere: descendet enim aurum purum: ejus viride fiet rubeum, sicut crana clarum. Et scias, quòd tanta rubedo descendit cum ipso, quod tinget argentum in aliqua quantitate, veritissimo colore. Et totum hoc nos probavimus de his, quæ operantur operationes magnas, quod est viride de auro, & ejus sulphure. & hoc in libro de septuaginta invenies. Vide quid dicat Lumen Luminum, & nota: *Nullum tamen genus Lapidem poteris præparare, absque duenech viridi & liquido: quod videlicet nascitur in mineris nostris.* O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas: neque ullæ arbores aut fructus apparent sine viriditate. Quare Philosophi eam germini, & aquæ suæ, causa putrefactionis & purificationis, comparaverunt: & veri-

Aes Philosophorum est aurum ipsorum.

Viriditas in ære, ejus est perfectio.

Viriditatis commendatio.

veritatem dixerunt: quia cum sua aqua purificatur: & à sua nigredine abluitur: & album reddit ipsum, postea rubeum.

Lapidis descriptio.

DISCIPULUS. Præceptor care, expone mihi quæso hunc Lapidem: quia non bene intelligo. MAGISTER Lapis est, & non Lapis, spiritus, anima & corpus: quem si dissolvis: & sicoagules, coagulatur: & si volare facis, volat. Est autem volatilis albus, ut lacrima oculi: postea efficitur citrinus, salsus, pilis carens: quem nemo lingua sua tangere potest. Ecce ipsum jà sua demonstravi descriptione. Non tamen nominavi, quo omnis eget locuples & pauper, & omnes habere possunt: & in manibus suis est, ac pro eo caussantur. Modò volo ipsum nominare: & dico, quòd si dixerit, eum aquam esse, verum dicis: & si dicis, eum aquam non esse, mentiris. Ne igitur decipiaris pluribus descriptionibus, & operationibus. Vnum enim quid est, cui nihil alieni infertur. Hoc autem teneas, & alia dimitte: necesse enim est, nomina Lapidis multiplicare: quia si non multiplicarentur, pueri nostram scientiam deriderent. Certissimè ipsum descripsi tibi. Ejus igitur locum investiga: & alienum ei non inferas: & noscas corrumpens & emendans & mortificans, & vivificans: solvens, & coagulans: album & rubeũ: faciens in uno esse, & in uno loco. Et quia nostra administratio non potest fieri, nisi occidendo, & postea vivificando: oportet omninò ut corpus moriatur, & postea vivificetur. Et sic cõplebitur totum arcanum. DISCIPULUS. Amantissime Præceptor, quis est ille, qui sciat interficere, & postea vivificare? MAGISTER. Fili, hoc totum per putrefactionem perficitur: *quia corruptio unius est generatio alterius*: & tibi subjungam Exemplum. Materia nullo modo potest destrui, quin sub aliqua remaneat forma. Vnde destructa una forma, immediatè introducitur alia ad hãc operationem, vel ad *aliam dispositam*. Et hoc totum per solutionẽ perficitur. Igitur oportet primò dissolvere, secundò putrefacere: tertiò abluere, & ecce totum magisterium.

Quomodo occidendo vivificetur.

DISCIPULUS. Præceptor, bene video, quòd est veritas, quòd tu dicis: & rogo te, si placet, ut de ista ablutione aliquantulum mihi dicas: & similiter quot sint colores principales. MAGISTER Fili, ablutio est principiũ, medium & finis hujus nostri operis. Aqua nostra abluit sordes de terra nostra: & Sol noster est adjutor: & operatio fit paulatim. cum istis enim mundabis omnes obscuritates. Aqua nostra abluit seipsam, & abluit suum corpus: & si corpus anima caruerit, tenebrosum & obscurum reperitur: & si animam ei reddideris, formosior apparebit. Corpus nostrũ est terra nostra: & anima nostra, est aqua nostra: & hoc totum nihil aliud est, nisi

Ablutio, quomodo fiat.

Digitized by Google

est, nisi extractio aquæ ex terra: & ipsam reducere super terrā: & hæc terra cum aqua sua putrescit primò: postea mundificatur & nutritur. Nam omnes res aquam appetunt: quoniā ipsa tam igni quàm rebus aliis alimentum præstat: & dignum administratione completur arcanum. Aqua in vitę est vinū: & in oliva, oleum: in arborem quoq; diversis generib. fructus transformatur: quæ quidem omnia ab aquę beneficio sumūt exordium. Colores, ex quibus omnes alii habent principium, sunt tres: primus est, niger: secundus, albus: tertius rubeus. Citrinus color & glaucus, ex albo & rubeo nascuntur: quòd citrinitas & glaucitas, nihil sunt, nisi rubei & albi proportio determinata. Cœlestis ab albo & nigro, proportione debita generantur: viridis, violaceus & camelinus, à nigro, albo & rubeo simul conjunctis, proportione debita, secundùm magis & minùs procreantur, & sic de aliis. Et omnes isti colores, qui non sunt perfecti, per aquam perficiuntur, & per ipsam abluuntur & mundificantur. Igitur, charissime Fili, cùm in opere fueris, fac ut primò habeas colorem nigrum: quia tunc eris certus, quòd putrefacis, & via recta procedis. Si autem laboraveris sine putrefactione, videbis oleum rubicundum, quasi frustum superiùs natare: & hoc est signum, quòd in vanum labores. Si autem cum putrefactione solveris materiā tuam, videbis ipsam nigram: postea viridem, deinde croceam & rubicundam, & varicolores. Hoc autē totum perficitur per decoctionem veram. Oportet igitur nos venenū aptare, prout oportet: deinde multiplicetur coquere: &, ne tædeat vos decoctionis, imbibite, decoquite, terite, quousq; unum fiant. Sunt enim duo, unus qui ascendit, alter verò non. Hoc autem totum factum est per melancoliam. Melancolia est res non stabilis, & est fumus, qui citò ascendit: videlicet, in altiori loco, in quo est, scilicet, in capite: & si evaporat, facit hominem tristem, tenebrosum & obscurum, per totam suam vitā. Et si illa melancolia, id est, ille fumus remanserit, & revertitur ad suum proprium locum: reddit hominem humilem atq; pacificum: quia ipsemet cognoscit se. Propter hoc monsin quo est tabernaculum, clamat, dicens. Ego sum, qui sum: & sum nigrū albi, & album nigri: meus proprius color. Per Deum, veritatem dico, & non mentior. O natura benedicta: & benedicta est operatio tua: quia de imperfecto facis perfectum. cum vera putrefactione, quæ est nigra & obscura. Postea facis germinare novas res, cū tua viriditate, & facis diversi colores apparere, & sine preciosissima viriditate nullum vegetabile, neq; fructus ullus germinādo potest apparere. Quare, moneo te, fili, ut totus

1

Omnes res aquam appetunt.

Colores principales sunt tres.

Melancolia.

urtorius tuus intellectus sit in rebus viridibus coquendis: si vis habere fructum, coque, tere, reitera, nec tædeat quamvis opus sit longinquum: quia seipsum dissoluit, & copilla seipsū de albat, & rubore decorat: seipsum croceū facit, & nigrum. Præterea seipsum desponsat, & à seipso concipit: quia ibi est masculus & fœmina. Similiter ibi est frigus, id est, aqua: & calor, id est, ignis: & humor, id est, aer: & siccitas, id est, terra. Et similiter ibi sunt diversi colores: propter quod Philosophi diversa nomina imposuerunt: quia aqua est clara & lucida: ignis verò rubeus & lucidus: aer quoque albus & lucidus: terra nigra fæculenta & obscura. Scias tamen, Fili: quòd omnium spes & existimatio Philosophorum in duobus consistit: eam tamen radix triplex persequitur: aquæ videlicet exaltatio, quæ liquida procedens si cessaverit: olei deinceps patebit egressus: & hæc sunt duo signa. Propter hoc dicit Philosophus: qui dealbavit me, ille faciet me rubeum. Philosophi autem multis nominibus nominaverunt Lapidem nostrum, & multa ostenderunt ad album & rubeum faciendum. Vnde tibi dico, quòd non eges illis nominibus: nec illas res diversas, nisi uno nomine, & una re, scilicet, aqua, quę administratur: & una actione, scilicet, coquere. Quare, moneo te, Fili: ut non accedas ad operandum, nisi incipias tentare: & aquas coquere, quæ putre faciendo inspissantur: & putre faciendi humiditatem & siccitatem ipsius notare. Cujus genus duo sunt Lapides de genere Lapidum. Extractum enim est ex Lapidibus, qui in quolibet anni generantur tempore, & unus habet alas, & alter non. Vnde Fili, si verum magisterium habere desideras, oportet te comburere illas alas. Item, scito, quòd non candidatur sine combustione. Combustio autem humor est: quia nisi esset, nunquam dealbaretur. Quare oportet, ut humiditate coquatur quousque arescat & desiccetur: deinde aqua teratur sublimata, & iterum coquatur, quousq; iterum siccetur: & per vices hoc reiteretur, quousque, Deo favente, candidetur. Et est notandum, quòd omnibus rationibus à te perceptis, si dealbationem ignores, separatam amittis lætitiam: nam ex trituratione & sale attenuatur: fæcem ejicit, & turpitudinem amittit: deinde, auri colorem recipit, & ordine spirituali figitur.

Spes Philosophorū.

DISCIPULUS. Præceptor suavissime, obsecro te, ut mihi exponas hanc siccitatem & combustionem: quæ mihi bis superiùs reiterasti: & utrùm sit unum, an duo?

MAGISTER. Necesse est enim, ut animæ ex suis corporibus priventur, & hoc combustione fit, post mortificationem.

Quæ nam sit differentia inter

DISCIPULUS. Magister, narra mihi, quæ differentia est inter com-

Digitized by Google

ter combustionem & mortificationem: & utrùm sint unum, an duo: & cui combustio procedit. MAGISTER. Fili, jam tibi narravi, quòd oportet totum Elyxir comburi & mortificari: eò, quòd Azoch, vel Zericon, vel aqua divina, non rubet, nisi mortificatione & assatione: dealbatio autem non fit nisi combustione. Ecce jam, Fili, quòd tibi ostendi, & mortificationem & dealbationem, & rubeum discriminando à se invicem demonstravi. Vnde scias, quòd unumquodque eorum primò dealbatur, postea rubet: & hoc totum ex beneficio aquæ procedit. Aqua illa res est, quæ dealbat, & rubere facit. Aqua est, quæ dissolvit & congelat: aqua est quæ putrefacit, & postea facit germinare diversas res & novas. Vnde, Fili, moneo te, ut tota tua intentio sit, indecoctione aquæ: & te non tædeat, & non cures de aliis rebus, nisi de aqua. Coque ipsam paulatim, donec mutetur de colore ad colorem perfectum: & cave, ne in principio comburas ejus flores, nec ejus viriditatem: & noli citò perficere opus tuum. Item, vide ut janua tua sit benè clausa, ne ille qui est intus, possit evolare et & ita, Deo concedente, venies ad effectum. Item, nota Fili, quòd solvere, calcinare, sublimare, tingere, abluere, infrigidare, rigare, extrahere, coagulare, humectare, imbibere, abluere, coquere, fixare, terere, siccare, distillare, unum sunt: scilicet, animam vel spiritum extrahere à corpore denotant, & appositionem veris significant, id est, quòd ignis sit suavis. Hic enim ignis sequestrat Elementa, & iterum componit. Quapropter tota ars consistit in convertendo elementa, id est, faciendo humidum siccum, & fugiens fixum. Etiam dico tibi, quòd Elementa in partes quatuor dividuntur: quorum duo terram habent, & aspectum apud visum largientia, quæ sunt terra & aqua. Alia autem nec videntur, nec tanguntur, nec quicquam largiuntur, nec locus eorum videtur, nec opus, nec vis, nisi in prioribus elementis, terra scilicet & aqua. Quare multi decipiuntur circa Elementa: quia non est necessarium, ut dividamus Elementa: quia omne Ens est compositum: & omne compositum dividi non possibile. Ideo non est nobis necessarium talem facere divisionem. Et similiter in creatione, non est necesse dividere, imò conjungere, & sequi naturam. Idcirco oportet nos conjungere Elementa, scilicet, terram & aquam, ita, ut unum fiant: & ut dividi non possint: & in istis duobus alia duo consistunt, sicut est aer & ignis. Cùm autem quatuor Elementa non conjunguntur, ita ut siccum cum humido, & frigidum cum calido, sine aliqua divisione, unum fiant: nil hujus artificii hominibus perfici-

ter combustionem & mortificationem.

Digitized by Google

tur. Et ideo Philosophi antiqui docuerunt, coquere aquam permanentem, donec insiccaretur cum suo corpore, & fieret unum. Hoc autem totum in nostro ære consistit: & scias, quòd nulla sit tinctura, sine ære nostro. Item, scias Fili, quòd tinget cui ea sunt mixta, ea quæ necessaria sunt oportet vos dirigat ipsum. Nam ea quæ ei miscentur superat. Item, scias, quòd unum sit fugiens: alterum verò ignem patiens: utrumq; junctum ignem patitur. Vnde si superficies dealbatur, & intima dealbabuntur. Etsi enim superficiem nubes dealbaverint, procul dubio intima dealbabuntur: quoniam nostrum solutum omnia comburit corpora sulphur. Item, scito, quòd Solis flos est Lapis de Lapide. Assate ergo ipsum per dies, donec fiat marmor coruscans. Item, scias, quòd una sola res facit, quod & plures operantur: pluribus autem rebus non indiges, nisi una sola re: & illa sola res in unoquoque gradu operum nostrorum in aliam vertitur naturam. Hoc enim regimine spiritus incorporatur, & corpus vertitur in spiritum. Conserva ergo vas, ne compositum fugiat, & fumiget: & habebis intentum. Nunc autem hæc verba in tuo animo fige: scilicet, quòd eo combusto fiat sanguis simul ad latera vasis. Leo autem viridis semper in medio manet, quousque ex toto fit interfectus. Quapropter nihil aliud tibi commendo, Fili mi, nisi aquam nostram, & æs nostrum coquere, donec paulatim cõburendo interficiatur: quousque ejus color mutetur, & a sua nigredine privetur. Nonne vides, Fili, quòd ex sanguine sperma non fit, nisi diligenter coquatur in hepate, quousque intensum habeat colorem? Etiam scias, Fili, quòd si color rubeus tibi apparuerit post nigredinem, propter hoc non cures, dummodo vas sit bene clausum: quia de necessitate oportet, ut ad suam perveniat naturam. Hoc est argentum vivum occidentale, quod prætulit se auro, & vincit illud: & illud quod occidit vivere facit: quia est pater mirabilium omnium. Propterea dixit Morigenes: *Ignis & Azoch tibi sufficiunt.* Iubeo ergo te, accipere æs nostrum, & ponere in vas bene clausum, & coquere paulatim: deinde extrahere, & aspicere, num factus sit Lapis niger: tunc optimè rexisti. Et scias, quòd dicta nigredo permanet per quadraginta dies: & postea in diversos colores variatur, donec veniat ad perfectam albedinem: & postea quam album habueris, non variabitur, donec veniat ad rubeum perfectum.

Nulla sit tinctura sine ære Philosophico.

Solis flos.

Leo viridis.

Argentum vivum Occidentale.

RECE-

RECAPITVLATIO TOTIVS OPERIS.

DEtractatis igitur sermonibus hujus magisterii nostri, secundùm exigentiam sui ordinis, cum causis suis sufficientibus: restat nunc, ut breviter teneatur memoria totũ nostrum magisterium, sub sermonis brevis completa recapitulatione. Dicimus ergo, quòd tota intentio, hujus nostri operis summa, nihil aliud est, nisi ut sumatur Lapis Philosophicus: & cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis, solutionis atq; distillationis primi gradus, ut mundetur à corrumpente impuritate: Deinde figatur, ut nihil ascendat. & cùm fixa fuerit, solve quod in ea erit solubile, & in ignis temperamento conserva, quousque per modum sublimationis, solutionis atque distillationis elevetur, quod elevari potest: cum elevatum fuerit, in ignis temperamento conserva, quousq; totum figatur, & in asperitate ignis quiescat. Et hic secundus præparationis appellatur gradus, & in hoc quidem una præparationis & perfectionis meta consistit. Tertio similiter gradu Lapis administretur: qui per totum principium, medium & finem consistit præparationis complementum. Et est, ut jam fixum lapidem, cum modis sublimationis, per administrationem ignis volatilem facias: & volatilem fixum: donec in ignis asperitate quiescat, & quòd nihil videatur ascendere. & hic modus tertius est completus. Quarta verò administratio est, ut Lapidem dissolvas, per modum distillationis volatilem facias, & cùm fuerit ita, fixa totam in ne appropiato sibi, donec quiescat, sine materia cum alia separatione. Quinta administratio est, ut Lapidem conclatum dissolvas: & quod jam fixaſti cum ignis administratione volatilem facias: & iteratò volatile fixum, quousque maneat in pugna ignis: & cùm ita fuerit, serva: donec illi maior ignis quantitas administrari possit: & sic vidisti quintum circulum. Sexta separatio est, ut Lapidem nostrum ita solutum, sublimatum, congelatum, calcinatum, inceratum, distillatum, & fixum, cum parte servata non fixa, per ingenium subtile conjugatum: & per modum solutionis, sublimationis, distillationis volatilem facias, cum maximo ignis ingenio. Et cùm ita factum fuerit, fixa totum, donec in ignis asperitate quiescat: & quòd nihil videatur ascẽdere. Et sic rexisti sextã dispositionẽ. Sed, quia in septima præparatione consistit totũ arcanum, dicimus tibi, Fili carissime, quòd hoc arcanũ sparsinus in diversis locis, & similiter occultavimus. Vbi magis apertè ac clarè locuti fuimꝰ, ibi magis obscurè: & ubi magis oc-

1. Dispositio.

2. Dispositio

3. Dispositio.

4 Dispositio.

5. Dispositio.

6. Dispositio.

7. Dispositio.

culè locuti fuimus, ibi magis aperte ostendimus illud. Quoniam nobis soli scripsimus, ac etiam tradidimus, & non aliis, nisi filiis nostris. Ne ergo desperes, Fili doctrinæ: quoniam, si illam quæres, invenies: non doctrinæ, sed propriæ motus indagatione naturæ. Qui verò librorum inspectionem insequitur: tardissimè ad hanc artem perveniet pretiosissimam. Dicimus igitur, quod septima operatio est, Lapidem benedictum primò solvere, postea distillare: tertiò sublimare: quartò incerare: quintò descendere: sextò calcinare: septimò figere. Ecce totum magisterium, & hoc quod diximus, nihil aliud est: nisi solvere & congelare: fixare & volatile facere, & volatile fixum, & fixum iteratò volatile, quousque fluat, & alteret in complemento Lunifico, vel Solifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis in medicina resultat bonitas, & alterationis multiplicatio. Ex diversitate igitur reiterationis super Lapidem, in gradibus suis, resultat multiplicationis bonitas, alterationis diversitas, ut ex medicinis quædam sui duplum, quædam decuplum, quædam septuplum, quædam centuplum, quædam millesimum, quædam in infinitum Solificium: & verum perfectionis Lunificium transmutat corpus. Unde notifico tibi, quòd nisi Lapis noster in initio coquendi absque mannum contritione aqua fiat, nondum opus invenisti. Quapropter hoc magisterium nihil aliud est, quàm coquere argentum vivum & sulphur, donec unum fiant. Argentum vivum defendit sulphur à combustione, si vas fuerit benè clausum: ita ut argentum vivum non possit evanescere: & eo modo non potest sulphur comburi, nec devastari. Quare argentum vivum est aqua nostra: & videmus per exemplum in aqua communi, quòd omne, quod cum ea coquitur, non comburitur, donec ipsa est, quantumcunque ignis sit fortis: & quando aqua consumta est, hoc quod est in vase comburitur. Et ideo Philosophi jusserunt claudere os vasis, ut aqua benedicta non exhalaret: & defenderet à combustione hoc, quod in vase est. Aqua verò cum illis rebus posita, prohibuit, ne ignis combureret: & sæctæ sunt illæ res, quantò magis ignis flamma occupantur, tantò magis in aqua absconduntur, ne ignis calore lædantur. Aqua autem in suo ventre recipit eas: & ignis flammam repellit ab eis. Iubeo autem in principio facere ignem levem, donec facta sit patientia inter ignem & aquam. Et postquam videbis aquam fixam, sine ascensione aliqua, non cures qualis sit ignis. Sed bonum est regere cum patientia, donec spiritus &

Coctio argenti vivi & sulphuris.

Cur argentum vivum dicatur esse aqua.

Digitized by Google

tus & corpus fiant unum: ita ut corporea fiant incorporea, & incorporea corporea. Amplius tibi dico, quòd nullo modo invenire potuimus, nec similiter invenire potuerunt Philosophi, aliquam rem perseverantem in igne, nisi solam unctuosam humiditatem. Aqueam videmus de facili evaporare, & arida remanent: & ideo separentur, quia non sunt naturales. Si autem eas humiditates consideremus, quæ difficulter separantur ab his, quæ sunt naturales, non invenimus aliquas nisi unctuosas & viscosas. Quare sicut in Libro Metheororum determinatur, harum partes conjunguntur, sicut cathenæ: & una earum ex alia de facili evelli non potest. Quare omnibus sapientibus scire facio, quòd de nulla re de mundo, nec nullo modo meliori, possibile est fieri Elyxir citrinum, quàm per sulphur Philosophicum. In ipso autem videmus unctuositatem perfectam, non cremabilem: & idem per ipsum quando est præparatum, ut oportet: omnia corpora, quæ tangit, ducit ad verissimum solaris complementum: & super omnia corpora Lunam.

Finis Speculi Alchimiæ, Arnaldi de Villa nova.

Digitized by Google

ARNALDI DE VILLA NOVA

Carmen.

Mercurium retinens exſtat Lapis iſte citrinum:
Inrubeũ tingens velut eſt ſplendore rubinus.
Doctus ſervat eum, ſed ſtultus projicit illum.
Hunc oleo jungas, ſuper ignem poſte a ponas:
Et mane cum ſpatula removens ab eo liquefacta:
Quando calor ceſſat, mox in fundo lapideſcit.
Effundas oleum tingenti ſulphure mixtum:
Trans ſuccum tendit in eo tinctura manebit.
Hoc toties repetas, dum tincturam ſibi tollas:
Hanc tu ſiccabis, aridis panniſq; locabis:
Tunc genus hoc tingens completur, & eſt apparens.
Sic primam partem debes complere per artem.
Uſtio tollatur: in aceto ſæpè coquatur:
Ut non uratur, ſuper ignem quando locatur:
Cum gelidis rebus hanc præparare ſolemus.
Sic aliam partem poteris complere per artem.
Semina mulsaque infert in aquam, ſi ſolus adhæret;
Sal, cinis & fumus: hanc rem diſſolvere ſcimus:
Quam dum corrumpunt, poſt hæc dare præmia poſſunt,
Si ſtant per numerum centum triginta dierum:
Crebrò diſtillas, proprio eum corpore jungas:
Si terram tundis iſtis pluvialibus undis:
Exeroſcet fructus, qui ſcit depellere luctus,
Sic tertiam partem poteris complere per artem.

ALIUD.

Digitized by Google

ALIUD.

In ſpeciem Solis Lunam converteresi vis,
Has quinq; partes lectioni junge per artes:
Fert æris viridis, tantum de pulvere nitri.
Alu. lameni, mediam Salis ar. mediam vi.
Hæc eſt vera via Solis mente tuchia.

ALIUD.

Maria, mira ſonat, breviter quæ talia ſonat:
Gumi cum binis fugitivum figit in imis:
Horis in trinis tria vincula fortia finis:
Maria lux roris legem ligat in tribus horis:
Filia Platonis conſortia jungit amoris:
Gaudet maſſata, quando tria ſunt ſociata.

Johannis Ticinenſis Heptaſtichon.

Hæc ars eſt rara, & levis, & brevis: hinc quoq; cara:
Et res eſt ſola; & vas ſolum, coctio ſola.
Candida ſi rubeo mulier fit nupta marito:
Sic complectuntur ſe, ſic quoq; concipiuntur.
Mercurius Solem foliatum deſtruit omnem:
Hunc ſolvit, molit, atq; animam de corpore tollit:
Hunc partitur, dividit, hunc componere novit.

FINIS.

Digitized by Google

INCIPIVNT QVAESTIONES ESSENTIALES QUAM accidentales M. Ar. ad Bonifacium octavum.

INcipiunt quæstiones essentiales, quam accidentales Magistri Arnoldi de nova villa ad reverendum eo competente compositionis formã. Quæsivit ergo in primo loco. Si operatio lapidis possit fieri ex solis luminaribus & aquæ vitæ? Et respondetur quod sic, aut uno luminari? in fine quæstionum ostenditur quod sic.

II.

Quæritur si possit fieri ex sola aqua vitæ, Respõdetur, Quod non, Quia ar.vi.nil operatur, nisi projiciatur in matricem mulieris seu fixę calcis ut ipsum nutriat, & terra nostra est mulier, & mater ar.viv.

III.

Quæritur si possit fieri ex solis luminaribus, & quare ponitur corpus imperfectum. Resp. quod citius perficitur opus. Et colores quos posuerunt philosophi magis ordinate & secundum dicta philosophorum apparent.

IV.

Quæritur si colores in opere luminarium. Resp. quod apparent sed non servant eundem ordinem.

V.

Quæritur si sol & luna per se quælibet, vel ambo simul facta solutione, debeant pertransire alembicũ. Resp. utiori via & melior est quod quælibet trãseat per se, possunt quædã simul trãsire, sed cum majori difficultate. Primo divisim. Secundo conjunctim expetit quod transeant per alembicum. Quia sic artifex poterit esse securus quando luminaria sunt reducta in primam materiam, id est, argentum vivum.

VI.

Quæritur quare oportet, ut reducãtur luminaria in ☿ id est, argentum vivum. Resp. quod argentum vivum est sperma omnium metallorum. Primo inmediate non posset fieri generatio perfecta, artificialiter metallorum ex eis profecta, nec ejus multiplicatio.

VII. Quæ-

Digitized by Google

VII.

Quæritur, An aqua vitæ noſtra, quæ dicitur aqua roris madidi, debet eſſe Mineralis vel extrahi de plumbo vel ſtanno. Quia dicunt Philoſophi, quòd aqua ex plumbo facta non intrat magiſterium noſtrum, ſed aqua mineræ tantum. Quia plumbum eſt immundum, & aqua noſtra mineralis eſt munda, Plumbum enim vitrificat, Aqua autem noſtra à vitrificatione conſervat. Ergo debet eſſe Mineralis.

VIII.

Quæritur, Quomodo cognoſcitur aqua mineralis ut diſtinguatur ab aqua plumbi. R. Si times de ſophiſticatione fac ipſum tranſire per alembicum, & ſi in fundo cucurbitæ non remanent fæces, bona eſt aqua mineralis & naturalis: Si verò remanent fæces, & revertantur in corpus Metallicum, ſecundum ſpecies eorum ſophiſticatum eſt arg. viv.

IX.

Quæritur nonò, Si debet purgari aqua mineralis, aut quomodo aqua amalgametur cum corpore. R. Primò aqua debet mortificari cum ſale communi quouſque convertatur in ſpeciem cineris cœleſtinam. Deinde debet deſiccari in urinali ad ſublimandum, & aſcendet aqua pura munda, & viva, & poſtmodum cum aceto ad lentum ignem munda debet excoqui paulatim ad unam horam. Deinde debet iterum exſiccari ut prius. Et poſt hoc debet mitti per corium, & ſic poteſt ſecurè in noſtro magiſterio poni.

X.

Quæritur, Si corpora perfecta, quę dicuntur luminaria debeant præparari antequam ingrediantur Magiſterium noſtrum. R. Quòd aurum debet purgari per cementum & argentum per cinericium. Deinde debent foliari, ſicut foliantur proiectoria arte vel ſubtiliter limari. Quia quantò magis fiunt ſubtiliata, tantò citiùs convertuntur in ar. vivum. Subtiliata verò peroptimè poſſunt ingredi Magiſterium noſtrum, id eſt, ſortiri ſubtiliationem noſtram.

XI.

Vndecimò quæritur, Si corpus imperfectum debet præparari, & quomodo eſt cum eo agendum. R. Debet fundi ſimiliter & purgari. Et ſi fuerit cuprum debet purgari & affinari ſicut purgatur & affinatur pro caldariis, poſtmodum limari ſubtiliſſimè, & poſtmodum amalgamari ſubtiliter. Deinde poteſt poni in operationem noſtram.

XII.

Quæritur, Quot partes debent poni de aqua in prima co-

Digitized by Google

junctione, & quot de corpore in ponderibus æris. R. Amalgametur & conglutinetur cum corpore imperfecto vel perfecto. Tunc debent esse quatuor partes aquæ & una corporis. Et si fuerit corpus unum ex luminaribus, debent esse tres partes aquæ & una corporis.

XIII.

Quæritur, Quot partes debent esse de aqua, & quot partes de amalgamato ad hoc, ut corpus totum convertatur in arg. vivum. Et ut totum transeat per corium, i. e. Samisch leder. R. Quod est certa quantitas ibi, scil. ad bonum arbitrium, ponenda est quantitas ad ignem lentum quousque totum corpus sit conversum in argentum vivum.

XIV.

Quæritur, Transeunte corpore imperfecto per corium, & conversum in argentum vivum, in quo vase est ponendum. R. In vase vitreo perfecto in modum parobsidis, & debet cooperiri cum alio sibi simili magis amplo. Ita quod pars inferioris vasis sit bene inclusum. Et vas superius debet habere modicum collum, & debet habere foramen in collo, & debet claudi in lineo panno. Et illo modo debet vas poni inter cineres in furnu suo, & etiam cineres debent cooperire totam materiam. Et debet ignis esse unius luminis, qui vocatur ignis febrilis, debetque stare ad illud lentum ignem quousq; apparuerit nigredo lapidis, quæ apparebit in superficie.

XV.

Quæritur, Quomodo apparebit nigredo, & qualiter amovenda est nigredo. R. Prima die apparebit nigredo, in superficie tantum, & quædam nebula nigra, & illa multum ingeniosè est amovenda cum spatula munda lapidea vel vitrea, vase antea discooperto, separa nigredinem quæ apud Philosophos vocatur vestis tenebrosa. Item cooperto vase ignis continuetur quousque iterum nigredo appareat. Et illa nigredo iterum amoveatur, & in vase vitreo mundè servetur cum supradicta, & hoc fiat consequenter donec nil nigredinis appareat in superficie, & lapis remaneat clarus & mundus, quoniam verè tunc est aqua mundificata à terra sua, & tunc habentur duo elementa lapidis, scilicet terra & aqua.

XVI.

Quæritur, Per quod tempus debet esse in nigredine, & quod est signum veræ solutionis lapidis. R. Cum nigredo apparuerit prima vice, signum est putrefactionis & solutionis lapidis. Cum autem nigredo totaliter evanuerit, est signum roris putrefactionis lapidis & solutionis eius. Durant autem nebulæ

nebulæ nigræ in prædicto lapide 40. diebus, aliquando plus, vel minus. Hæc autem variatio accidit propter variationem quantitatis, medicinæ, & etiam ex industria opificis. Vnde major quantitas majus tempus requirit, minor etiam minus. Sapientia autem operantis juvat artem separationis nigredinis.

XVII.

Quæritur, Quando terra est separata, quid demum faciendum est de aqua. R. Aqua est ponenda in urinali & alembico superpositio cum suo receptaculo, ut moris est secure pone inter cineres in furno distillationis, & cum lento igne distillatur. Et sis attentus juxta distillationem, ut inter guttam & guttam sequentem sint 40. momenta. Hoc est quod dicit Philosophus 40. verba cum pausa distincta in medio dividendo mille, 130. 3. verba prolata. Et iste est ordo & modus in distillatione servandus. Illud autem quod in fundo invenies distillatur cum aqua nova cum triplo aut quadruplo sui, quousque omnino sit solutum & conversum in argentum vivum. Et sicut prius distilla & stet totiens donec fundalia sint penitus amota. Et cum ipsa aqua distillata fuerit, & sic habes aquam vivificatam.

XVIII.

Quæritur, Per quod tempus durat ista distillatio. R. Non est tempus determinatum utrum in majori vel minori, sed secundum majorem vel minorem quantitatem aquæ servata uniformitate ignis.

XIX.

Quæritur, Facta distillatione, quid est faciendum inde aqua. R. Recipe terram quam superius separasti & servasti pulverisabis, & pone eam in vase vitreo prædicto lutatis juncturis amborum, & da sibi de aqua prædicta distillata donec supernatet, & cum igne levi sicut erat ignis putrefactionis 4. diebus vel usque aqua desiccetur in terram. Et sic iterum da sibi de prædicta aqua quousque desiccet. Et sic deinceps quousque terra sit alba & clara & mundificata. Quæ cum mundificata fuerit, Auxilio Dei totum magisterium dirigetur.

XX.

Quæritur, Quid erit faciendum de terra sic mundificata. R. Ponenda est in urinali inter cineres in furno sublimationis alembico superpositio, cui detur ignis fortis, quousq, quicquid de aqua ascendat in alembicum & terra maneat in fundo. Tunc verò habes aquam aetem, terram & ignem ibi. Quia illa terra est naturæ igneæ.

XXI.

Digitized by Google

XXI.

Quæritur, Quid sit faciendum, & quod tempus ipsa putrefactio & mundatio terræ fit. R. In 40. diebus, & aliquando plus vel minus secundum quantitatem terræ vel aquæ.

XXII.

Quæritur, Vtrum luminaria debent præparari eodem modo sicut corpus imperfectum. R. Quod sic omnino, quia aliter non possent dignitatem fermenti assumere, quousq; ipsa sint dissoluta, putrefacta, distillata, mundificata, sicut dictū est de corpore imperfecto, & in ipsius regimine, stat clavis & secretum primæ artis.

XXIII.

Quæritur, Quid sit faciendū de aquis distillatis, ex luminaribus & corpore imperfecto. R. Aqua corporis imperfecti est dividenda in duas partes æquales. Et una pars debet conjungi cum aqua Solis, id est, cum aqua distillata à Sole, reliqua verò cum aqua distillata à Luna. Tunc sunt duo arg. viv. Verū etiam unius spermatis sunt creata. Deinde aqua lunaris debet dividi in novem partes. Et quælibet debet poni in ampullam separatim, & debet servari inter cineres in calore lentissimo, sicut gallina nutrit ova sua.

XXIV.

Quæritur, Quid sit faciendum de ipsis aquis. Si vis prætendere ad Lunam. R. de terra corporis imperfecti calcionata & dealbata, ut dicitur, partes 4. Et de terra solis quæ dicitur fermentum solificum partem unam, & terræ Lunæ, quæ dicitur fermentum lunificum partem aliam. Hoc est, si terra corporis imperfecti sit libra. Pone de fermento solis tres. Et de fermento lunæ totidem. Misceantur bene & subtiliter, & pone ea in vase rotundo vitreo cum parvo collo. Et superpone de aqua lunari ampullam unam, & tunc clauso vase cum panno lineo ponatur in furno philosophico inter cineres ad secundum ignem. Et continuetur ignis continue quousque materia fuerit desiccata. Deinde detur sibi alia ampulla & ignis continuetur ut prius, & hoc toties fiat quousque materia fundatur sicut cera. Ex tūc est medicina perfecta ad albū.

XXV.

Quæritur, Quot imbibitiones sufficientes sint ad hoc, ut materia ad album liquescat sicut cera. R. Ad plus septem ad minus quinque.

XXVI.

Quæritur, Per quod tempus durant imbibitiones ad album. R. Si de corpore imperfecto fuerit libra una, fixabitur

tur cum imbibitionibus in 90. diebus ad album, tanto tempore etiam ad rubeum, id est, aliquando fixatur in maiori, vel minori tempore, propter industriam operantis, & propter maiorem vel minorem partem ipsorum pigmentalium.

XXVII.

Quæritur, Completa medicina ad album, qualiter perficitur ad rubeum. R. Operatur de medicina prædicta alba, j. ℔. sicut recipiatur & teneatur inter cineres calidos ad ignem primum, tam diu quousq, medicina desiccetur & cineretur. Deinde detur sibi ad bibendum prima ampulla de aqua solari, id est, distillata à sole, & continuetur sibi ignis secundus, quousque materia desiccetur, postea detur sibi alia ampula, & sic successivè imbibitiones continuentur & desiccationes quousque materia rubificetur, & sicut cera liquescat. Et sic erit medicina perfecta ad rubeum.

XXVIII.

Quæritur. Si tota ampulla, seu tota aqua unius ampullæ tam lunaris quàm solaris est ponenda, simul in una imbibitione solaris vel lunaris medicinæ. R. Tantum debes ponere super materiam quod materia solum cooperiatur cum aquâ & non ultra. Et sic illam imbibe, & demum alteram superfunde, & illam desicca, & sic usque ad finem.

XXIX.

Quæritur, Qualiter projectio istius medicinæ solaris vel lunaris. R. Pars una ponenda est super decem partes Metalli imperfecti, vel arg viv. & totum erit medicina. Et de illa medicina ponenda una pars super mille partes corporis imperfecti. De ipsa autem ultima medicina ponenda est una pars super mille partes corporis imperfecti calidi & mundi, & erit corpus lunificũ vel solificum secundum medicinam omne suscipiens judicium examinis.

XXX.

Quæritur, Qualiter ista medicina alba vel rubea multiplicatur. R. Tibi dixi pater sancte verbo. Et ideo non dicam scripto, dixi enim tibi pater, quod nullus philosophorum fuit ausus revelare. Ideo obsecro tuam sanctitatem, & adjuro ne reveles ea nisi filiis sapientiæ, & qui fideliter laborant in hac arte. Per putrefactionem augmentatur Lapis Philosophorum, & per frequentem reiterationem.

Hoc scito amice.

Finis Quæstionum Essentialium.

INCI-

Digitized by Google

INCIPIVNT QVAESTIONES ACCIDENTALES.

I.

AD quæstiones accidentales, quas proposuisti mihi Pater sancte tibi per ordinem respondebo. Primò quæris, Quot furnelli sint necessarii ad operationem. Respondeo, Vnus est furnellus putrefactionis, distillationis, incinerationis, sublimationis, imbibitionis, fixationis sicut patet per figuram.

II.

Quot sint vasa necessaria. R. Si habes bonum intellectum in quæstionibus essentialibus satis est determinatum.

III.

Si vasa debent claudi, & cum quo debent claudi. R. Vasa putrefactionis debent claudi cum panno lineo stricto. & fixionis vasa, & distillationis, & incinerationis debent lutari cum gypso & albugine ovi per junctu ras. Receptorium distillationis non debet lutari cum naso alembici, sed debet manere apertum.

IV.

Quot sunt ignes operantes necessarii. R. Quatuor, hos versus lege & intelliges. Primus dicatur in quo secundus demonstratur sensibus æquatis gaudet natura secunda. Tertius excedit cuius tollerantia lædit destructor secundus nescit procedere quartus: Vel sic: Primus formetur, ut sensus ei donetur, Sensibus æquatis gaudet natura secundus, *Tertius* excedit cuius tollerantia lædit, Destructo sensu: vult procedere quartus.

V.

Qualiter ignes sint ordinandi in operatione. R. putrefactionis, Secundus distillationis & fixationis, Tertius incinerationis, Quartus sublimationis, i. e. vis sublimationis, quando separatur à corpore spiritus, & vocatur avis Hermetis.

VI.

Quot fiunt colores in opere operantis. R. Tres sunt colores principales apparentes in opere, niger, albus, & rubeus. Sed multi sunt colores alii in opere nostro apparentes, qui se sic habent in opere. Primus color est argenteus, Secundus niger, Tertius violaceus, Quartus citrinus, Quintus viridis, Sextus pavonius, Septimus argentinus, Octavus albus, Nonus

Digitized by Google

mus citrinus, Decimus croceus, Vndecimus rubeus perfectus. Et multi alii colores sunt intermedii, de quibus non est curandum.

VII.

Quomodo apparent colores in amalgamatione. ℞. Primus color argenteus. In putrefactione niger in superficie tantum. In conjunctione autem fermenti cum corpore variatur cum omnibus coloribus qui excogitari non possunt. In fixione autem recipit colores summos qui nunquam delentur per ignem vel per alium modum quemcunque.

VIII.

Quomodo medicina rubea perfecta dat pondus Lunæ & corporibus aliis non habentibus pondus. Et medicina alba diminuit pondus plumbi, & reducit ipsum ad pondus Lunæ. ℞. Medicina rubea constringit partes lunæ & aliorum corporum non habentium pondus solis quousque convertatur in pondus Auri. Et sic vertit suæ formæ specificæ quam formam specificam auget propter defectum, & longam perfectionem sui fermenti. Quod fermentum attrahit & convertit corpus imperfectum, & aquam vitæ ad sui naturam & perfectionem. Ex his dictis sequitur, quod argentum & cuprum omnino convertuntur in aurum per medicinam perfectam rubedinis, & accrescunt pondera secundum majus & minus, & diminuuntur in quantitate per istam materiam rubeam. Sed tingere solum in perfecta rubedine. Plumbū verò & arg. vivum quando convertuntur in argentum per medicinam albedinis, crescunt in quantitate & diminuuntur in pondere. Stannum etiam non diminuitur quantitate & crescit pondere. Sed dealbatur perfecta albedine ad omne judicium & examen cujuscunque præter regale cementum in quo omne argentum etiam melius totius mundi effumat.

IX.

Quomodo est possibile quod una pars unius medicinæ cōvertit mille millia arg. vivi, vel corporis imperfecti in corp' solificū ℞. Tota materia huius medicinæ per artificiū & subtile ingeniū conversa est in spiritualem materiā vel substantiā, quę apud philosophos quinta essentia vocatur. Quoniā in omnib. modis habet natura informātis & formæ perficientis. Et ideo forma habet naturam informāte ad infinitū. Sed debita materia approximetur, propter hoc si esset possibile quod tota aqua maris esset ar. vi. mundū calefactū vel corpus imperfectū fusū, & si parū huius medicinę desuper ponetur tota illa aqua cōvertetur in ☉ vel ☽. Quia una pars convertit aliam & sic in infinitum, & fieret ita citò sicut fit in lumi-

natione,

natione. Quia ex quo materia debitam habet aptitudinem recipiendi formam, & illa medicina quæ est similitur, forma firmissima habet naturam formandi. Ideo necessest ex quo debite sunt aproximatæ & non impediunt agentia, immediatè sequitur effectus eorum & actio debita.

X.

Quomodo est intelligendum id verbum antiquorū Philosophorum, Vnus est lapis, una medicina, unum vas, unum regimen ad album & rubeum successive faciendum. R. Dictum est superius, natura metallorum est una, id est, arg. viv. īmspissatū calore sulphureo in vētre terræ ergo oportet quod non differant Metalla nisi penes medium. Aliàs dictum est etiam, quod oportet reducere ea corpora ad metallorum sperma, cuius medium est vel mediante arg viv. id est, ad reducendum scilicet corpora in sperma, id est, argentum vivū. Ex quo ergo omnia pigmentalia huius operis reducuntur ad argentum vivum: & cuncta sunt argent. viv. tam ad album quàm ad rubeum secundum majorem vel minorem decoctionem, Ideo dicitur lapis unus secundum argentum vivum, quod est sperma Metallorum indifferens, & una medicina, scilicet dealbata vel rubificata. Vnum vas putrefactionis, & successivè, & unum vas distillationis, & unum incinerationis, unum regimen fixionis ad album & rubeum.

XI.

Quomodo intelligendum est illud verbum Methaurorum Aristotelis. Vis Sulphuris non urentis congelat argentum vivum, & convertit id in argentum verum. *Et vis Sulphuris non urentis rubei congelat argentum vivum*, & convertit ipsum in aurum. Et illud est maximum quod Alchimistæ possunt acquirere hoc in hac vita. R. Quod in libro Metheororum Aristotelis ostendit in dictis suis artis possibilitatem Alchymiæ & eius veritatem, & ponit conversionem ultimam arte dicens: Sulphur album est medicina perfecta ad album, Sulphur verò rubeum est medicina perfecta ad rubeum. Et cùm Alchymistæ habent albedinem perfectam & rubedinem, habent lapidem perfectum ad utrumque. Et est illud maximum quòd ipsi possunt hoc arte sua acquirere. Et si quis dixerit, Si hoc verum est? Quare dixit Aristoteles: Gaudeant Alchymistæ, quia una species Metallorum in aliam transmutari non potest: possunt immundicias plumbi veri abstergere, ut videantur Aurum tamen semper plumbum

bum manet, ut in eius origine. R. Iis in verbis ostendit Aristoteles duplicem operationis modum Alchymiæ, unum sophisticum, & alterum verum. Modus sophisticus est falsus, illorum qui operantur secundum quod dictum est principio nostræ operationis, qui non reducunt pigmentalia ad sperma eorum. Et ad tales loquitur Aristoteles & dicit, quod una species metalli per nullam convertitur in aliam, falso & sophistico modo, ut ipse exemplificat in litera ad illos Sophistas. Qui autem operantur secundum nostrum modum philosophicum loquitur in eo quod concluditur in fine. Tria reducantur ad materiam primam. Quod dicit unam speciem Metallorum transmutari non posse secundum modum sophisticum non bene permutantur & multiplicantur semina eorum sicut res cęteræ. Et ideo per artificium omnia pigmẽtalia nostræ operationis reducuntur veraciter in primam materiam, id est, argentum vivum. Ideo opera nostra possibilia, vera & certa, & per nos solum investigata.

XII.

Quomodo est intelligendum illud dictum, quod dicit Pythagoras: Omnis qui argentum non coagulat in album, & argento nostro non conjungit, nullam sibi viam aliam eligat ad albedinem operandam, & non fatiget corpus suum ad ea ad quæ pervenire non potest. R. Dictum est, quod aqua non coagulat nisi corpus cum quo conjungitur dissolvatur, nec corpus dissolvitur nisi aqua coaguletur, hoc fit dissolutio corporis perfecti, vel semiperfecti. Tunc est aqua permanens. Et ista non conjungitur auro, nisi aurum est dissolutum & incineratum cum aqua sua fixa de qua creatum & compositum est. Et tunc Philosophi illud aurum non vulgi, sed suum dixerunt, vel nostrum. Item de argento dicunt similiter. Et si ergo argentum vivum congeletur cum corpore ut dictum est in nostro opere. Et per eum & cum eo fixetur & congelatur. Et conjungatur cum argento nostro præparato, ut dictum est in operatione nostra, cum argento nostro albo ad album. Et cum auro nostro ut dictum est in operatione nostra ad rubeum. Illam viam perfectam eligerimus ad album & rubeum, neque possemus venire ad perfectionem huius artis. Multæ aliæ viæ quæstionum possent fieri de prædictis, quæ jam per prædicta facill-

ter possunt solvi, si fueris prædictis credulus. Etiam perfectissimus in arte investigator eris. Et sic finiunt Questiones essentiales & accidentales. Domino Papæ Bonifacio octavo fideliter declarare Arcana atque totius artis benedicti.

FINIS QVAESTIONVM ACcidentalium.

TRACTA-

Digitized by Google

TRACTATVS

DE SECRETISSIMO ANTIQVORVM PHILOSOPHORUM ARCANO,

QUO NON SOLUM OMNES AEGRITVDINES TOTIVS corporis humani mirabiliter ſanantur: verùm & immunda ac leproſa corpora Metallorum in perfectum lunificum & ſolificum tranſmutantur.

IN GRATIAM FILIORUM HERmeticæ doctrinæ nunc primùm in lucem editus. Authore Philoſopho Anonymo.

Digitized by Google

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Sapientissimus ille Hermes Trismegistus, cùm à Pymandro interrogaretur: Quidnam & audire & discere vellet: Respondit ille, Cupio, inquam, Deum rerumq; causas cognoscere. Adeò generosis mentibus sciendi cupiditas innata est, Ut summa eis sit consolatio & voluptas, spaciari in campo contemplationis altissimarum rerum. Illa enim à fonte æternitatis originem ducens, semper suum principium respiciens, nusquam in rebus caducis ac transitoriis requiem inveniens: ab instinctu innato sublimiora ac altiora tractare semper desiderat.

Hinc vetusti sapientes non contenti contemplatione siderum orbiumq; cœlestium, atque aliarum rerum physicarum, quæ in hoc sublunari orbe continentur: quæ omnia caduca sunt & corruptibilia. Verùm longè profundius abditissima naturæ secreta indagantes: Gemmam reperêrunt preciosissimam, quæ longissimo intervallo omnia ex elementis corruptibilibus generata atque producta post se relinquat. Quæ merito ab omnibus sapientibus pro miraculo naturæ habita est. Ipsa namq; tanquam centrum existit omnium rerum creaturarum: Quin in ipsa omnes vires ac virtutes omnium syderum, plantarum, Lapidum, Animalium, ac Mineralium, essentialiter ac realiter, plenariè ac sufficienter continentur. Ita quod inter omnia creata huius mundi nihil preciosius nec utilius hac Gemma ipsa inveniri possit. Quæ non solum mirabilem Sympathiam cum omnibus rebus creatis habet, verum etiam efficaci

potestate

poteſtate pollet, corruptionem ab omnibus prædictis amovere, eaque in ſua interiori Anatomia revocare & ad juvenilem vireſcentemque ſtatum reducere. Ita quoque hominis microcoſmi anatomiam eſſentialem integrè complectitur. Et non minus in homine, quàm in ſupradictis omnem corruptionem, omnesque cauſas morborum mirabiliter tollit & eradicat. Hinc omnes morbi, qui per alias medicinas curatu difficilimi, ac impoſſibiles reputantur, facillima ratione abſque ulla moleſtia ſubitò & quaſi miraculosè hac mediante, radicitus curantur.

Quemadmodum illuſtris ille comes Bernhardinus ſua experientia luculenter teſtatus eſt, cum tot difficiles ac deploratos morbos curavit, quod longum eſſet recenſere, ut ipſemet ille refert, Quod Podagricos, Epilepticos, paraliticos, calculoſos, hydropicos, Phyſicos, Maniacos, phreneticos, ſtupendo ac rariſſimo modo ſanârit. Qui tamen medicinam Academicorum more nunquam didicerat. Item multi alii Philoſophi, qui hanc precioſam Gemmam indefeſſo ſtudio ſibi comparârunt, præſtitêre.

Et noſtro ſeculo vir incomparabilis Theophraſtus Paracelſus per univerſam Germaniam ſæpiſſimè multisq; experimentis iſta comprobavit, ac præter immenſas ac propè innumerabiles virtutes hæc Gemma Arcanum Philoſophorum à ſapientibus appellata eſt. Quod quidem arcanum non tantum in curandis morbis potèns eſt & ſufficiens, verum etiam cuncta metallorum ægra corpora à lepra immunditie & corruptione purgat & mundat, eaq; ad integram & perfectam formam auri & argenti reducit. Quod ipſum, etſi coram imperitis ridiculum apparet, tamen evidentiſſimis rationibus poſſibilitas eius demonſtrari poteſt.

Digitized by Google

Atque ita non solum ad tuendam ac integrè servandam sanitatem humani corporis: verum etiam ad comparandas abundantes divitias pro felicissima sustentatione hujus vitæ, hoc pretiosissimum arcanum nobis usui esse potest. Imo, quod majus est, cùm sit speculum clarissimum totius luminis naturæ: Atq; hoc exemplar est luminis cœlestis: multa inde deprimuntur profundissima mysteria, quæ aliàs humano ingenio perscrutari vel assequi difficillimum est. Sic enim Magi antiqui ex hujus mysterij notitia, ut refert Beatus Ferrariensis, longo tempore procedente cognoverunt Incarnationem Filij Dei, qui perditum genus humanum ad cœlestia regna reducturus esset. Similiter & regenerationem nostram, resurrectionem mortuorum, & multa alia quæ cum sacris Bibliis omnino consentiunt.

Annon meritò gaudeat & exultet mens hominis, ex visibilibus creatis abscondita & invisibilia Dei conspici? ac immensam Dei potestatem mysteriaque naturæ profundissima visibiliter in præsenti oculis invisibilibus intueri? Quo certè nulla felicitas major homini in hoc mundo corruptibili contingere potest: Hinc est quod antiqui sapientes hoc arcanum pro summo thesauro habuerunt. Nec ullas divitias hujus mundi tanti æstimârunt, idq; oretenus sibi invicem communicabant, intimoque silentio illud occultârunt: Quia Margaritæ porcis non conveniunt. Ac licet multa de eo scripserint: ejusmodi tamen involucris id occoluerunt, ut à nemine nisi à scientibus ipsorum scripta intelligantur, vel tandē post multos labores ac profundissimas meditationes, singulari Dei benignitate fidelis inquisitor illius arcani cognitionem sibi compararet. Profectò dolendum est hanc præclaram, nobilem ac utilissimam partem Philosophiæ nostris temporibus adeo spretam ac contemptibilem

bilem jacere. Pauciſſimi ſunt qui eius profundiſſima myſteria intelligant. Quamplurimi vero, qui ſe Cyclopico auſu hiſce altiſſimis rebus ingerant. Illi qui bonis literis imbuti, rerum ſublimitate ac difficultate terrẽtur, quod ſaluberrimam illarum indagationem tangere formidant, ac negligant. Interim Idiotæ nemicam ſalis habentes, nec minimã ſcintillam poſſibilitatis naturæ intelligentes, tanquam ſues in agro fertiliſſimo ſe volutantes, devaſtant potius, ac lacerant optima quæq; quàm tantillum in hoc præclaro Theatro erigant vel ædificent. Opinionibus, tantummodo vacillantibus, nituntur; cum in indagandis cauſis rerum abſconditarũ cæci ſint penitus, vel ſaltem monoculi, ut mirari ſubeat ſi de ſubjectis hujus præclariſſimæ artis ſolũmodo quæſtio fiat: quot Miriades opinionum diſſidentium in mediũ emergant. Quid ergo de præparatione dicturi ſunt, cum in ea cardo totius negotii verſetur, eaq; ſit omnium occultiſſimũ in hac ſacra arte. Idcirco ceſſat cauſa admirationis, cur tam pauci ex tanto numero inquiſitorum, finem optatum aſſequantur. Atq; inde ratio eorũ admodum debilis exiſtit, qui ex paucitate inventorum poßibilitatẽ huius præſtantißimæ artis incõſideratè negant. Quapropter cum nemo cognitionem fundamentalem huius artis ſibi comparare valeat, niſi ex aſſidua converſatione cũ ſapientibus, qui ſunt illi qui hanc artẽ occultam ſub multis Ænigmatibus & figuris abſconditis poſteritati ſibi conſecrârunt: Et omnium optima norma ſit advertere concordantiam ubi omnes illi conveniant; Ibi enim veritas eſt abſque ambiguitate & Sophiſmate.

Quivis autem ſecundum ſuum placitum uſus eſt ſuo ſtylo proprio, & quod unus occultavit, alter revelavit

Digitized by Google

& aperte dixit; Idcirco quemadmodum Apes ex multiplicibus floribus mel colligunt, ita vos quoque dein margaritas ex arenâ turbidâ ac lutosa eligere, rectum à falso discernere, frumentum à paleis separare: Sic tandem per diuturnam ac benefundatam experientiam judiciumque acutum & maturum, annuente Dei misericordiâ, fiet, ut abdita & occulta nobis manifesta & conspicua, difficilia facilia fiant, Et intromittamur in illa dudum exoptata penetralia occultissimorum secretorũ naturæ, ubi oculis apertis videbimus tã illos eximiæ authoritatis homines non aniles fabulas aut inania figmenta nobis præscripsisse, sed res serias, altissimas & salaberrimas, dignas, quæ ab heroicis ingeniis magnisque regibus ac monarchis cognoscantur. Unde infinita bona ad universum mundum promanare possint, si animum pium ac fidelem invenerint. Econtra autem multa mala contingere possent, si à tyranno, vel pessimo voluntatis homine, possideantur. Quapropter tanto studio propter indignos hæc scientia semper occultata est. Ut autem breviter saltem ea attingam, quæ ad rem spectant: unde pateat omnia ea, quæ hactenus de mirandis viribus huius pretiosissimi arcani dicta sunt, vera esse, & possibilitas eorum intelligatur, dicam, quæ hactenus à paucissimis dicta esse memini. Sicut in corde hominis extat vivus fons sanguinis, omnia humana corporis membra irrigans, motumque vitalem ipsis infundens: Sic quoque creator altissimus præcipuè in Sole, qui est tanquam cor cœli, collocavit virtutem multiplicis potestatis, quæ ignis est invisibilis cœlestis, & calor vivificus, omnes res creatas permeans, in quo omnia creata tam cœlestia quàm terrestria, vegetantur & in suo esse conservantur. In ipso sunt omnes virtutes siderum cœlestium, quæ per eius ignea spiracula

culain hunc mundum inferiorem disseminantur. Omnes herbæ, omnes arbores, ipsius vigore & virtute germinant ac florent: Omnia metalla & lapides ipsius calore in suum esse producuntur. Unde Aristoteles: Sol & Homo generant hominem: Et nihil in mundo est, quod absente ejus calore vivifico in suum esse producatur aut vegetetur. Hic Phœbus cœlestis produxit in hoc mundo inferiore subjectum peculiare, cui tanquam filio omnes indidit proprietates & virtutes in forma sensibili, quæ ipse possidet in forma cœlesti. At novo validissimo corpore circumdatum, & quasi adamantinis vinculis ligatum; Quæ tu si tam sapiens fueris, ut ea solvere possis, apparebit tibi in vestitu pulcherrimo ac multum delectabili. Nondum tamen sufficit, sed oportet ad novam generationem ducatur, moriatur, & de morte resurgat, tunc apparebit in novo & incorruptibili corpore, vultu vero regio, cujus sceptro subjecta erunt omnia quæ sunt in mundo sublunari, omniaq; possibilia ipsi erunt quæ sub Phœbo cœlesti. Et quod magis est: Quæ Phœbus cœlestis per successum & intervalla temporis operatur, hæc noster Phœbus subitò, & quasi in momento, perficit, sicut sol in Mineris, aurum vix in mille annis ad suam perfectionem deducit, Nostrum vero arcanum in paucis horis perfectam sanitatem ægrotantib. restituit, & spatio dimidiæ horæ leprosa metallorum corpora in perpetuũ solificum convertit. Quod ipsum licet à multis tanquam inane figmentum credatur: sufficienter tamen hujus probabilitas ostendi potest. Quia omnium metallorum est una & eadem materia prima, neq; differunt nisi secundum majorem & minorem digestionem, & quod natura multas superfluitates in prima ipsorum compositione immiscuit, Unde leprosa & corruptibilia existunt. Quæ tamen superflua, virtute igneâ nostri ar-

cani facilè ab invicem separari possunt (per alia vero media propter validam ipsorum mixtionem hoc nullatenus fieri potest) pura deinde metalli substantia in momento maturatur & digeritur in perfectum lunificum & solificum: Uti omnes hujus artis periti magistri unanimiter testantur. Quia Phœbus noster, existens in corpore tangibili, virtutem suam in forma sensibili continet, quam Phœbus cœlestis in forma spirituali subtilissimâ aereâ & insensibili obtinet. Idcirco tardè & quasi insensibiliter operatur. Atq; hæc est illa Gamahea Magorum, quâ multa mirabilia à sapientibus in hoc mundo perpetrata sunt, de quo multa apud Astrologos & Astronomos: pauci tamen ejus cognitionem adepti sunt. Hæc ergo si quis prudenter perpenderit, facilè & præstantiam & certitudinem dignissimæ artis nostræ intelliget. Ut autem veritatis amator parvo labore pulcherrimam consonantiam omniũ sapiẽtum videre, ipsamq; veritatem quasi manibus palpare possit: unde cuncta Sophismata ilico poterit cavere: quasi in compendium brevissimum contraxi omnia ea, quæ à fide dignis Philosophis conscripta sunt, nec ullum verbum prætermisi, quod ad rem spectet: Quia ejusmodi brevitas mirificè acuit & memoriam & judicium. In hac verò potissimũ laboravi, ut veritatis studiosis apertè innotescant subjecta virtuosissimi arcani philosophici, quibus ignoratis, nemo sibi persuadeat vel tantillum in arte nostra intelligere: Quid enim de sequẽtibus sapiat, si ista nesciat? Ubi prudenter animadvertendum est, sapientes in suis scriptis manifesta sæpe Sophismata posuisse, ut deterrerent Idiotas, vel per similitudines, & indistinctè sæpissimè locuti sunt: Ut cùm dicunt; Aurum nostrum non est aurum vulgi, quia aurum nostrum vivum est, aurum vulgi mortuum est. Vera sunt utraq;, at non intervenient

nìente distinctione lector incautus decipitur. Quia aurum vivum descendit ab auro mortuo, uti & Raymundus apertè testatur. Non igitur excluditur aurum vulgi: Quia sicut ignis est principium igniendi, Sic quoque aurum principium est aurificandi.

Quapropter animadvertendum est aliam esse materiam remotam, aliam propinquam, si hanc respicias: Recte dicitur aurum vulgi non esse materiam nostri arcani, quia aurum illud dum manet in forma vulgari ac mortuum, inutile est ad opus philosophicum: Si vero per industriam periti philosophi debite præparetur, ut fiat vivum quod prius erat mortuum, jam est verissima & immediata materia, ex qua præstantissimum arcanum nostrum generatur. Sic illi distinctionem rerum peritia lectoris committunt, qua neglecta, incautus in labyrinthum inextricabilem incidit. Atque similibus cautelis sedulo observatis, lector feliciter in reliquis procedere poterit. De opere autem sequenti plura in publicum dicere, quàm sapientes hactenus dixerunt, inconsultum videtur, nec æquum est.

Intelligentibus enim sat dicta sunt, quæ ad hanc artem requiruntur, tum quod ipsa est donum Dei, qui ipsam nulli concedit, absque singulari gratia sua, Cujus nomen sacrosanctum sit benedictum in omnem æternitatem. Amen.

SEQUI-

Digitized by Google

SEQVITVR CATALOGUS AUTORUM QUI IN hoc opuſculo continentur.

1. Rogerius Baro.
2. Raymundus Lullius.
3. Roſarius Arnoldi.
4. Clamor Buccinæ.
5. Roſarius Minor.
6. Richardus Anglicus.
7. Calid Rex.
8. Avicenna.
9. Bernhardus Comes.
10. Turba Philoſophorum.

ROGERIVS BARO LIB. 2. De ſpeculo Alchimiæ.

Inctura ſolummodò generatur ex Mercurio Sapientum, qui nominatur prima materia, aqua permanens, Acetum Philoſophorum, lac virginis, Mercurius corporalis, cum quo nihil extranei vel alieni commiſcetur, uti ſunt ſalia, alumina, vitriola, quia ex ipſo ſolo tota virtus hujus Magiſterii generatur. Quælibet res ideo reſolvitur, ut multiplicari poſſit.

Prædictus Mercurius radix eſt & arbor, ex qua infiniti & multi rami oriuntur, & creſcunt.

Primus labor ad faciendum elixir eſt ſublimatio, quæ nihil aliud eſt, quàm ſubtiliatio noſtri lapidis, in qua mundatur ab omnibus ſuis ſuperfluitatibus.

Fixæ partes & volatiles non ſeparantur ab invicem, ſed unitæ manent & ſimul fixantur, ut utraque facilem habeant fuſionem in igne.

Accipe igitur prædictum Mercurium, quem in vitro ſigillato pone in ſuum lectum calidum, per menſem Philoſophicum, donec in ſe ipſo incipiat putreſcere & coagulari, omnisque ſua

Digitized by Google

que sua humiditas in ipso sit consumpta, etiam in terram nigram conversa. In ista sublimatione completa est vera separatio quatuor elementorum. Quia frigidum & aqueum elementum mutatur in terram calidam & siccam, quæ caput est corvi, mater reliquorum elemẽtorum; Sic opus nostrum nihil aliud est quam transmutatio naturæ & conversio elementorum. Spirituale fit corporeum, liquidum fit spissum, aqueum fit igneum. porro terra nigra cum sua aqua in lento calore imbibatur & exiccetur donec sufficienter mundata sit & ad albedinem deducta.

Quæ tamen nominatur terra alba foliata, Sulphur naturæ Magnesiæ, ibi facta est nova conjunctio Solis & Lunæ & resuscitatio mortui corporis. Quando nostra terra frugifera cum sua propria aqua humectatur in sua siti, magna aviditate ipsam bibit, donec prægnans fiat ac deinde centuplum fructum ferat.

Iam ulterius procede cum terra alba, cui augmenta bis ignem, donec per motum continui calorisin rubedinem excellentissimam digeratur, quæ dicitur corallus rubeus. Sulphur rubeum sanguis, aurum purpureum crocus conibustus. Hoc ipsum ter vel quater repete cum materia nova, & habebis lapidem perfectissimum rubeum, uti sanguis est, quo tinges Mercurium & omnia imperfecta Metalla.

Oportet autem ut accipias Sulphuris prædicti tres partes. Adde Auri puri unam partem & hoc in calcem subtilem redacti, aquæ ejus duas partes. Hæc tria subtiliter misce, donec ex ipsis fiat una res inseparabilis: Hæc igitur in suo furno digerantur in lapidem rubeum.

RAYMVNDVS LVLLIVS.

SOl est pater omnium Metallorum, Luna est mater, quæ lumen suum à sole mutuatur. In his totum consistit magisterium. Aurum reduci debet in argentum vivum fixum, quod est calidum & siccum.

Argentum vivum vulgare non potest in igne detineri, nisi per alterum argentum vivum corporale, quod est calidum & siccum, & plus digestum quam ipsum vulgare.

Si igitur nostrum, corporeum argentum vivum mutatum fuerit in argentum vivum currens, non tangens digitos, amplectuntur se invicem vinculo amoris, quòd nunquam ab invicem separantur. Et sic essentialiter invicem uniuntur, unúque ingreditur alterum, atq; humiditas phlegmatica argenti vivi vulgi exiccatur, ejusque humiditas destruitur, & fit nigrum

grum ſicut carbo. Et ita argentum vivum vulgi vertitur in naturam calidam & temperatam.

Itaque argentum vivum vulgi, non poteſt perfectè cum corporibus miſceri, niſi corpora in formã & ſpeciem argenti vivi reducantur. Quapropter cum volueris aurum cum argẽto vivo vulgi commiſcere, tunc oportet ut ipſum corpus auri in formam argenti vivi reducas, per vinculum amoris naturalis, tunc unietur Maſculus cum fœmina, quia argen. vivum corporis eſt calidum & ſiccum actu, ſed argentum vivũ vulgi eſt frigidum & humidum paſſive, Sicut fœmella quæ detinetur in cubiculo ſuo in calore temperato usq; ad Eccilpſin, id eſt, nigredinem, quod eſt ſecretum noſtræ veræ diſſolutionis, quia tunc invicem ſeparari poſſunt, & convertuntur in pulverem albiorem nive.

Idem in teſtamento de materia noſtri lapidis dicturi, ſciẽdum eſt quod extraneas res per ſimilitudines huic magiſterio introduximus. Cum tamen una ſola res noſtri lapidis exiſtat: cui non addimus rem extraneam neq; diminuimus. Tres etiam lapides, ſcilicet mineralem, animalem & vegetabilem deſcripſimus, cum unus duntaxat ſit lapis noſtræ artis. Quia hæc compoſitum ex tribus conſiſtit, ſcilicet corpore, anima & ſpiritu, quod compoſitum dicitur munerale quia munera: animale, quia animam habet, vegetabile, quia creſit & multiplicatur, in quo omne ſecretum noſtri magiſterii latet, quod eſt ſol luna & aqua vitæ. Et aqua vita eſt animæ & vita corporum, per quod noſter lapis vivificatur & ſupplantatur. Ideo cœlum & quintam eſſentiam, ac oleum incombuſtibile, & aliis infinitis nominibus eam nominamus, quoniam incorruptibilis eſt ferè ut cœlum in continua ſui motus circulatione: Porrò multi ſunt errantes, qui credunt, quod unares ſit individua à natura producta, quæ habeat virtutem transmutandi metalla, quòd falſum eſt, quia principia noſtræ artis in lib. de quinta eſſentia demonſtrata.

Mercurius enim extractus ab auro habens ſe ſub conditione maſculi & adjuvante forma eſt eſſentialis, quæ dat eſſe lapidi, ſolvitur in ventre fœminæ, quæ ſe habet ſub ratione paſſiva. Ex iſtis duobus, nempe numerali & vegetabili componitur lapis philoſophorum: Et nihil aliud hic miſceri debet, quàm maſculus & fœmina. Hinc oritur cœlum noſtrum ſive Mercurius vegetabilis, qui eſt de natura cœli, & dicitur quinta eſſentia, lapis Hermetis:

Modi autem præparationis multiplices apud Philoſophos recenſentur. Vt ſunt coagulatio, ſublimatio, diſtillatio, ſeparatio,

Digitized by Google

ratio, calcinatio, inceratio, fixio: Quorum omnium significatio est decoctio, quia in sola nostra decoctione omnes isti perficiuntur modi. Ingenium verò hujus nostræ decoctionis est, ut materiam compositi juxta suam mensuram in vas, furnum, & ignem suum ponas, ipsam continuè decoquendo, donec ad maturitatis complementum perveniat, quod in decem mensibus complebitur sine manuali operatione ab initio usq; ad finem totius magisterii. Sed per istos modos adsignatos significare voluerunt sublimitatem nostræ artis, ut intellectus insipientum umbroso circundetur velamine, ne indignus verticem collis nostri arcani attingat, sed in errore relinquatur, donec sol & luna in unum globum, redigantur, quod nisi jussa Dei impossibile est fieri.

ROSARIVS ARNOLDI.

SIne sole & luna nullum generatur corpus tingens. Ex auro igitur & argento vivo lapidem tingentem extrahe, quia unius sunt naturæ. Quia aurum aureum, argentum argenteum tribuit colorem. Qui ergo argentum vivum cum auro & argento tingere noverit, habebit artem magisterii.

Non ergo operetis nisi cum argento vivo & auro ad aurum, quia argentum vivum est pater omnium metallorum, & in ipsum omnia resolvuntur. Ipsum enim est homogeneū & informe in natura, atque continua decoctione depuratur, inspissatur, & per sulphur album & rubeum in metallum perfectum coagulatur, & est de natura sua conversivum ac fit unumquodque de singulis quos amplectitur ex planetis.

Primum ergo opus est, ut accipias corpus, in quo sulphur rubeum & fixum continetur, & illud in primam materiam sive in argentum vivum reducas. Oportet enim ut corpora fiant incorporea & volatilia, sic enim in naturam spiritus reducuntur, ut spiritus cum ipsis sublimetur, Quia solutio corporis fit cum coagulatione spiritus & coagulatio spiritus est cum solutione corporis, ut fiant unum & nunquam ad invicem separentur. Quia tunc omnia ad primam suam homogeneam naturam, quæ est argentum vivum, sunt reducta. Cùm ergo in ipsa homogeneitate, solvuntur, tunc simul conjunguntur, quia utrumque agit in suum socium sibi similem. Sic ergo Elixio consistit ex illis tantum & non ex aliis. Mercurius enim si jungatur cum solis radiis fit elixir perfectum.

Come de ergo de carne pingui, non de filio leproso, & habebis aurum & argentum. Modus ergo convertendi corpus in argentum vivum, fit per solum arg. vivum & per conversionem

Digitized by Google

sionem naturarum, sive elementorum, donec convertantur in naturam ignis, quod est arcanum pretiosissimum quintæ essentiæ nostræ.

Quia operatio nostra non est nisi naturarum mutatio, id est, frigidi cum calido, & humidi cum sicco amicabilis commixtio. Siccum primo fit frigidum, deinde humidum porrò calidum. Tunc ignis noster est accensus inextinguibiliter. Modi autem regiminis sunt quatuor:

Solvere, abluere, reducere, & figere, & quia argentum vivum habet in se fœculentiam terreã & adustibilem & aqueitatis substantiam, necesse est superflua demere si perfectam inde medicinam creare velis.

CLANGOR BUCCINÆ.

SOL non calefacit terram, neque virtutem suam terræ imprimit, nisi mediante Luna, quæ inter alia sidera magis Lumen & caliditatem Solis est receptiva. Ita sol tincturam Solam non perficit, nisi mediante Luna, quia ad ipsam subtilitatem ut tingat nondum pervenit. Quare necessariò ibi requiritur Luna, ut ipsum solem subtiliat, rarum & volatilem faciat. Idcirco dicit Hermes: Sol pater ejus est, Luna mater est & ager in quo solare semen, Seminari debet. Et sic non indigemus alio, ex quo noster lapis fiat, quàm Sole & Luna.

Sol inquit, in sorore mea Luna crescit gradus sapientiæ nostræ, & non cum aliquo alio ex servis meis. Luna, dabo tibi pulchritudinem meam, lumen scilicet Solare, quando per minima conjuncti erimus. Sol calidus est & siccus, Luna frigida & humida. Luna accipit animam à Sole & Lucerna lucis solaris infunditur Lucernæ Lunari & fit commixtio Luminarium. Quando coagulabitur corpus meum ero Sol oriens in nativitate mea, & converteretur corpus meum in decorem Solarem.

Substantia propria argenti vivi & Sulphuris fumosa & subtilissima, per nostrum artificium, generatum, in qua latet & habitat Spiritus quintæ essentiæ, est Mercurius Philosophorum, & est una res ex duabus composita: vapor unctuosus utriusq; naturam in se continens, unum non potest fixari sine alio, illa est propria materia essentialis Sulphuris nostri.

Cum aqua Mercuriali solvuntur omnia metalla, quæ non possunt in alia aqua Solvi. Si ergo quæris medicinam Metalla generantem, de metallis erit ejus origo: Quia nihil convenit rei, nisi quod propinquius est illi in natura.

Totum beneficium hujus artis est in Sole & Mercurio. Ipsa enim

enim in unum conjuncta lapidum philosophorum constituunt, & tincturam habent infinitam. Nam in corpore acquirit colorem sanguine rubicundiorem, Modicum quippe talis coloris in luna infusum convertit albi magni quantitatem in citrinum colorem. Cum ergo sol cum Mercurio componitur, erit gerimen pregnans. Nam anima spiritus & tinctura possunt tunc ab ipsis per ignem temperatum extrahi. Per calorem enim temperatum extrinsecè administratum, extrahitur à materia metallica quoddam humidum unctuosum, subtili terreo mixtum & optimè purgatum, quod Elixir dicitur: Iste calor temperatus, non debet excedere calorem intrinsecum, quo calor iste intrinsecus secum retineat suum humidum, quod naturaliter secum trahit.

Quia omne corpus elementatum habet in se calorem radicalem seu formalem, quo persistit, suumq; semen multiplicatur. quia iste digerit materiam ad formam & speciem debitam. Deinde quicquid est superfluum & immundum per decoctionem lentam paulatim purgatur, maturatur, melioratur. Semen autem in Mercurio non potest extrahi nisi mediante coagulo, quod est sulphur auri.

Album & rubeum ex una radice procedunt nullo alio corpore interveniente.

Totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, quę virtutem habet maximam alterandi & penetrandi corpora. Idcirco ipsa solvi corpora solutione mera Philosophica, ut cõvertantur in aquam, uti prius fuerunt & extrahit animam à corporibus perfectis, & de mortuo facit vivum, Hæc aqua primò est immunda, grossa & fugitiva, sed operatione & sublimatione artis renovatur, mundatur, inspissatur, ac in sulphur album & rubeum coagulatur.

Spiritus tingens est Mercurius Philosophorum cum suo sulphure albo vel rubeo commixtus, iste Mercurius est tinctura permanens, qui à corporibus perfectis extrahitur per dissolutionem, distillationem, sublimationem & subtiliationem. Et talis Mercurius dicitur oleum incombustibile, Anima, aer, splendor corporum, quia corporibus mortuis vitam præbet immortalem, & ea illuminat. Extrahe igitur hunc Mercurium seu lapidem, tam à corporibus, quam ab argento vivo, quia unius sunt naturæ. Nam quicquid veritatis consistit in hac arte, non est nisi conjungere humidum sicco, id est, spiritum liquidum cum corpore perfecto puro. Ipsorum qperatio est solutio & coagulatio.

Solvere est corpus in spiritum vertere. Coagulare est spi-

Digitized by Google

rium efficere corporeum & fixum. Sic obtinebis tot rum magisterium. Quatuor elementa extrahere nihil aliud est quam ipsas seminarias virtutes, id est, qualitates activas & passivas excitare.

Ad creandum ergo lapidem non accipe de primis elementis nec de ultimis: quia prima sunt nimis grossa, sed de mediis.

ROSARIVS MINOR.

SOlus Mercurius est causa perfectionis in metallis: ipsum solum igitur eligamus, & perficere studeamus: Quia Mercurius est lapis, quem philosophi ubique laudant ac honorant. In ipso totum est quod quærimus. Nec Deus creaturam nobiliorem ipso creavit præter animam rationalem: ipse enim in se continet animam, corpus & spiritum. Anima vivificat, spiritus tingit, corpus figit: Hæc tria in unico Mercurio existunt, qui congelatus est ex virtute pueri sulphuris non urentis, Iste Mercurius dicitur aqua sicca qui uniformiter inspissatus est per virtutem dicti sulphuris, & iste est lapis noster.

Ex Mercurio omnia corpora suam originem habent, & ex ipso generantur & iterum in eum convertuntur. Sicut aurum quod ex puro & vivo Mercurio generatur, & iterum in Mercurium vivum convertitur, ac solummodo per argentum vivum & per nullam aliam rem omnia corpora in argentum vivum convertuntur. Attamen hoc argentum vivum quod factum est ex auro longe majoris virtutis est, figitque citius, quam illud argentum vivum quod nunquam fuit corpus, quia hoc ab isto multum superatur, quantum ad vim sulphuream, quia argentum vivum ex auro calidum est, masculinum & siccum, atque ista duo quo ad materiam nullam habent differentiam, saltem secundum digestionem differunt in quantum alterum istorum per calorem naturalem in visceribus terræ decoctum est. Quapropter tinctura nostra nihil aliud est quam sulphur rubeum ex auro extractum, quia pura substantia Mercurii coagulatur & tingitur per virtutem sulphuris non urentis, Quapropter omnis perfectio est in puro & fixo argento vivo & alia nulla re. Si argentum vivum metallorum mundare & figere sciveris, habebis tuum optatum. Quia color in argento vivo causatur à sulphure aspice corpus auri dum funditur ad furiosam ignis flammam: considera maximam ignis violentiam & potestatem, perpende quoque firmam consistentiam corporis metallici, ejusque pulchritudi-

nem

nem incorruptam, ita quod oculus vix humanus aſpectum utrius que ſuſtinere valeat, & aperte videbis omnia ea quæ facile in igne comburuntur nullius eſſe momenti, quæ vel tantillum facerent ad artem noſtri magiſterii.

Quapropter memento ubicunque inveneris Mercurium purum & fixum, hunc tene pro ſummo lapide, cui nihil æquale eſſe poteſt. Quãdo ipſum vim ignis ſuſtinere feceris, quod fit cum ſuo proprio ſulphure congelato, tunc facies ex ipſo nobiliſſimam & præſtantiſſimam tincturam.

Rectiſſima ſolutio & calcinatio ſolis & lunæ fit cum Mercurio vivo & aqua vitæ, in igne calido & humido. Sol & luna virtute Mercurii ſurſum elevantur, ac ſublimantur, ut Mercurium tanto citius figant. Sic ergo corpora fiunt tenuia, & in ſpiritum convertuntur, atque ſpiritus fiunt corpora: omnia volatilia per continuam ac diuturnam concoctionem & per appoſitionem rei fixi figuntur. Quando ſpiritus ſublimantur cum rebus quæ ſibi avidè à natura adhærent, tunc citò fixantur, Oportet autem ut cum rebus puris ſublimentur, ſic & ipſi veniunt puri.

RICHARDVS ANGLICVS.

SVlphur philoſophorum eſt ignis ſimplex vivus alia corpora vivificans & maturans ita, quod naturæ defectum ſupplet, cum ipſum ſit ſuperfluæ maturitatis, qui eſt vapor calidus & ſiccus, generatus ex puriſſima ſiccitate terreſtri. In ſole autem perfectiſſimum ſulphur reperitur, quia magis eſt digeſtum & decoctum. Quomodo autem illa ſulphura ex corporibus perfectis dici poſſunt? Reſpondetur hoc fieri poſſe per ſolutionem corporis & reductionem ejus in primam materiam, quæ eſt argentum vivum ex quo facta ſunt ab initio, & hoc abſq; ulla admixtione rerum extranearum, quia iſtæ lapidem noſtrum non emendant, ſed potius corrumpunt: Quia medicina eſt natura ſimplex ex aqua Mercuriali producta. Itaque corpus ſolve in Mercurium cum Mercurio, aliàs occultam virtutem ex eo habere non poteris. Et ſic lapis noſter ex bina re componitur, ſcilicet corpore & ſpiritu quæ dicitur Rebis, & tamen unum eſt. Immaturis ſuccurrendum eſt cum maturis ut maturentur. Cum Mercurio ſeu argento vivo diſſolvuntur corpora, earumq; naturæ reſerantur, & aperiuntur, & in primam materiam reducuntur.

Mercurius autem ex corporibus congelatis hoc facere non poteſt, quia per congelationem illud ſulphur alteratum eſt in natura, quod non corrodit ſicut primum. Itaque ſolve cor-

Digitized by Google

pus in aquam Mercurialem, quæ solutio fit per putrefactionem Corporis & Spiritus in humido: Quia putrefactio est omnium naturarum seu elementorum ad invicem ligatorum solutio & separatio: Quæ per conversionem denuo conjunguntur & fortius in natura uniuntur quam antea. Sic ergo Mercurius in subtiliorem ac altiorem formam naturæ convertitur ac transmutatur quam erat antea. Sic ergo sulphur rubeum Philosophorum consistit in Auro & Sulphur album in Argento, & tamen utrumque sulphur consistit in Auro: Hoc aliæ res non habent, ideo dare non possunt: Cum meliore pejus perficitur. Sic cum isto & imperfecta metalla sanitati restituuntur, Ægra corpora continent in se sulphur fœtidum & adustibile. Immaturis ergo succurrendum est cum maturis ad plusquam perfectionem deductis, ut maturentur. Non est tingendum nisi cum illis quibus inest virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & argento quia isti aureum & argenteum tribuunt colorem & naturam.

CALID REX.

HOc nostrum Magisterium de Lapide Secreto & officium honoratum est secretum secretorum Dei, quod cælavit suo populo, nec voluit ullis revelare, nisi illis qui fideliter tanquam filii meruerunt, & qui ejus bonitatem ac magnitudinem cognoverunt. Compositio in hoc Magisterio est cõjunctio sive matrimonium congelati spiritus cum corpore solato, illa autem non completur nisi post putrefactionem: Quia spiritus non congelantur nisi cum solutione corporis. Et similiter corpus non solvitur nisi cum congelatione spiritus, atque inter solutionem corporis & congelationem spiritus non est differentia temporis, neque opus diversum. Sed eorum unus est terminus & una & eadem operatio circuit super ipsa duo simul. Anima non conjungitur cum corpore, nisi per mutationem utriusque à sua virtute & proprietate & post conversionem suarum naturarum. Et hæc est solutio & congelatio Philosophorum. Non morabitur spiritus in corpore, nec cum eo ullatenus remanebit, quo ipsum corpus habeat ex subtilitate & tenuatione ut habeat spiritus. Quod cum attenuatum fuerit & subtiliatum, & à sua densitate exierit à spissitudine & grossitie & corporeitate ad spiritualitatem, tunc commiscebitur spiritibus subtilibus & imbibetur in eis, & sic uterque evadet unum & idem, & non separabuntur, sicut nec aqua mixta aquæ. Qui ergo corpora subtiliare ac solvere poterit eaq; dealbare ac rubificare, consequetur magisterium.

Nisi

Digitized by Google

Nisi autem subtiliaveris corpus quousq; fiat aqua totum, nō rubiginabitur, nec putrefiet; Quia subtile cum spisso mixtum fiunt res illæ una substantia. Quia spiritus sunt fugaces quousq; corpora cum ejus commisceantur. Qui ergo animā convertit in corpus, & corpus in animam, tinget omne corpus. Decoctio generat res easque mutat à suis substantiis & coloribus ad alias substantias & ad alios colores.

Lapis noster in manifesto est frigidus & humidus, & in occulto est calidus & siccus. Oportet ergo nos occultare manifestum, & id quod erat occultum facere manifestum. Illud autem quod est in occulto est oleum calidum & siccum. Et hoc tingit & non aliud. Illud autem quod est in manifesto, est frigidum & humidum, & est fumus aquosus corrumpens: Oportet ergo hoc frigidum & humidum coæquari cum substātia. Istas ergò infirmitates oportet destruere in igne & per gradus ignis. Caliditas autem & siccitas destruit frigidum & humidum aquosum & adustivum, virtute divina. Et tunc mutatur iste spiritus in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & curritur oleum. Quod est tinctura viva & aqua permanens, quæ semper vivit & permanet, & acetum Philosophorum quod rectificat & illuminat omnes mortuos. Et istud occultum est de natura solis & ignis. Perfecta autem corporum & spirituum præparatio exercitio quatuor regiminum dimpletur. Primum est in aquam resolutio. Secundum in aerem Levigatio. Tertium ad naturam ignis reductio. Quartum ad terram compressio. Et hoc innuit Hermes dum inquit: Ascendit de terra in cœlum suaviter cum ingenio magno. Portavit illud ventus in ventre suo, quia per ventum, id est, fumū in aerem levigatur. Nisi enim lapis noster fuerit aereus, non conjungitur cum spiritu permanenter, Et iterum descendit in terram, quando spiritus fit corpus ut super ignem perpetuam habeat perseverantiam & fusionem sine fumigatione.

AVICENNA.

AVrum est corpus perfectissimum Rex & dominus Lapidum, quod nec in aere minuitur, nec in igne comburitur, sed in eo melioratur, nec in eo aliquid superfluum nec diminutum invenitur. Est enim creatum ex subtilissima & clarissima substantia argenti vivi & ex sulphure puro, rubeo, fixo & claro, tingens ipsam substantiam argenti vivi.

Aurum est corpus & fermentum Elixiris & albi & rubei. Ideo philosophi magnificerunt ipsum Quod sicut Sol se habet inter stellas, sic quoque aurum inter corpora metallica.

Digitized by Google

Sol enim suo lumine & splendore omnia vegetabilia & germinat omnesq; fructus perficit. Ideo dicit Hermes: nusquã fit tinctura vera absq; rubeo lapide. Si itaque aurum factum fuerit plus quam perfectum, in duplo vel quadruplo vel centuplo, vel millecuplo in tantum perficit & ægra & imperfecta corpora metallorum.

Argentum vero vivum est frigidum & humidum atque aereum. Et ipsum solum est spiritus vivus etiam in mundo non est tale quale ipsum est quod talia possit operari, qualia per ipsum operantur. Ipsum penetrat omnia corpora, ipsum est fermentum corporum, cum quibus miscetur, & tunc est totum elixir ad albedinem & rubedinem, ipsum est aqua perennis, Aqua vitæ, lac virginis, fons & alumen de quo bibens non moritur. Cum vivum fuerit habet quædam opera, cum mortuum fuerit, habet alia opera, & cum solutum fuerit habet opera maxima sapientes faciunt ipsum spectare ignem, & tunc facit opera & mutationes: Quia sicut mutatur sic mutat, & sicut tingitur sic tingit, & sicut coagulatur sic coagulat: Itaque inter omnia nominalia argenti vivi perferenda est generatio. Sola aqua per seipsa omnia facit, omnia solvit, omnia coagulat, omnia diruit sine alicujus adminiculo.

Permutatio corporis in aquam est tinctura cujuslibet corporis. Et nostrum intentum non sit aliud quam ut eligamus purissimam substantiam Mercurii ex ipsis corporibus.

BERNARDVS COMES.

CORpora metallica vulgaria quæ natura solum in minera complevit sunt mortua, neq; possunt imperfecta perficere: Sed si arte ea nos capiamus, eaq; perficiamus, decies vel duodecies, in tantum tendunt illud ad infinitum, quia tũc sunt intrantia, penetrantia, tingentia & plusquam perfecta, & viva sunt respectu vulgarium, Ipsa itaq; metalla vulgaria dum sunt in forma metallica, nõ sunt lapis noster, sed oportet formam ipsorum mutare ac renovare, quod ipsum fieri non potest, nisi primo reducantur ad primam materiam.

Prima autem materia metallorum sunt sulphur & Mercurius sive sperma masculinum & fœmininum, quæ cum simul unita fuerint in virtute ita ut unum in se habeat virtutem alterius, ista unio dicitur prima materia.

Res quælibet habet proprium suum & principale semen, ex quo sua radix fit, & multiplicatur. Requirit etiam rem sibi similem, ut generetur & augmentetur.

Natura enim augetur in sua propria specie & natura, & non in alia:

Digitized by Google

in alia: ita metallum multiplicat metallum. Nostra igitur medicina fit ex duabus rebus unius essentiæ, id est ex unione Mercurialis fixa & non fixa, spirituali & corporali, frigida & sicca, calida & humida, neque ex alia re fieri potest.

Et sic ad faciendum hunc pretiosum lapidem accipimus solam substantiam Mercurii per artem optimè mundificatam & penetrantem, tingentem & consistentem in ignis examine, nec separabilem in diversas partes, sed solum semper tenacis solius essentiæ Mercurialis. Tunc est res conjungens in profundo radicali metallorum imperfectam ipsorum formam corrumpens, aliamque novam introducens, secundum virtutem elixiris aut medicinæ tingentis.

Natura ex se ipsa facit materias spermaticas, easque creat, postea ars ea conjungit. Neque ars nostra ex se sola spermata creare potest, sed quando natura ea creavit tunc ars ipsa conjungit, tanquam ministra naturæ. Nos ergo corpora metallica reducimus in sua principia ut per eam reductionem fiat conjunctio novæ materiæ, ejusdem radicis, & ita hæ duæ naturæ sibi invicem auxiliantur, & quælibet alteri suam virtutem communicat, Vt fiat digniormateria quam erat antea, dum utraque separata essent. Sic igitur absque ista reductione non potest fieri lapis noster. In istis duobus spermatibus sunt quatuor qualitates elementorum, secundum virtutem. Nam in spermate maturo tanquam digniori duo digniora elementa insunt qualitate, quæ sunt ignis & aer & in alio spermate crudo & imperfecto in sua natura insunt duæ aliæ qualitates, & duo alia imperfecta & minus dignia, videlicet aqua & terra. Et sic in arte ista non est aliud quam istæ duæ naturæ spermaticæ ejusdem radicis, substantiæ & essentiæ solius substantiæ Mercurialis viscosæ, & siccæ, quæ non jungitur alicui rei hujus mundi, quam suo corpori, uti Morienes testatur. Fac durum aquatile, id est, conjunge sperma masculinum quod non est aliud quam Mercurius coctus & maturus, qui in se tenet elementum ignis cum spermate fœminino, id est aqua viva eaque pone in cubiculo rotundo calefacto cum igne parvo continuo, & tàm diu ibi relinque, quod convertentur in aquam Philosophicam, quæ tunc est materia lapidis. Nam habet in se naturam fixi, quæ eam figit & naturam spiritualem quæ ipsam exaltat faciendo ipsam spiritualem & dignam substantiam nobilissimi lapidis.

TVRBA PHILOSOPHORVM.

1. Accipe corpus ſive terram ac in tabulas tenues coaptæ, quod cum aqua maris miſce, quæ dum regitur aqua permanens dicitur.

2. Iſtam compoſitionem bene coaptate, & conſanguinea conſanguineis jungite, quia natura quæ mortificat & in nihilum convertit, eadem etiam vivificat & renovat. iſtæ naturæ ſe invicem complectuntur & poſt inimicitiam in igne lento concordes & amicæ fiunt. Accipe igitur argentum vivum & congela illud in corpore magneſiæ, quia aurum vertit in rubeum ignem, quod fit coquendo & aſſando.

3. Secretum ergo operis ex mare & fœmina conſtat, hoc eſt agente & patiente, maſculus gaudet ſuſcepta fœmina, & juvatur ab ea: Fœmina ſuſcipit à maſculo ſperma tingens, & coloratur ab eo. Miſcete ea inſimul, & habebitis ſpiritum tingentem, compoſitum ex maſculo & fœmina, & regite ea ſecundùm quatuor anni tempora. In Hyeme ſolvite, qui eſt frigidæ complexionis: Vere coquite: Æſtate coagulate: (flores producuntur) Autumno fructus maturantur. Non poteſtis autem rubrum facere, niſi primò dealbaveritis.

4. Fundamentum hujus artis eſt acetum acerrimum, quod cùm corpori miſcetur, continetur, & fit unum cum eo, vertitque aurum in merum ſpiritum, etſi corpus abſq; aceto ſuper ignem poſueritis, corrumpetur. Suaviter ergo iſta tegite, donec ſulphur fuit incremabile, quia humor primo frigidus eſt, cui ignis immoderatus inimicus eſt, Acetum comburit corpus & in cinerem vertit, ejusque ſpiſſitudinem diruit.

6. Quando maſculus fœminæ conjungitur fit ipſa fœmina non fugiens, & totum compoſitum fit ſpirituale.

7. Gummi nihil aliud eſt, quam aqua permanens. Sine auro Gumma non emendatur.

8. Non oportet re alia uti in toto regimine, nutritione & conteritione niſi illa nota aqua permanente. Quia vis ejus eſt ſpiritualis ſanguis quæ cum corpore contrita & incorporata vertit illud in ſpiritum, & ipſa in corpus vertitur: quia ſibi invicem commixta & in unum redacta ſe invicem convertunt.

10. Iſta aqua permanens dicitur lapis & eſt aqua vitæ munda. Item Gummi, venenum, acetum. Nullum autem venenum tingens generatur abſque ſole & ſua umbra.

13. Inter æs philoſophorum & aquam permanentem eſt maxima propinquitas, quia utrumq; eſt attractivum alterius.

15. Qui

12. Qui Argentum vivum corpori Magneſiæ jungit, & fœminam viro, naturam extrahit occultam, per quam corpora colorantur.

13. Quia Argentum vivum eſt ignis corpora comburens, mortificans, & conſtringens ſuo regimine, quod unum tantum eſt.

14. Et quantò magis corpori miſcetur, tantò magis corpus diruitur, teritur & attenuatur. Et hinc reſultat tinctura. Et Etholia ignem non fugiens, quæ omnia corpora confringit, & omnes Spiritus retinet & colorat. Corpus non poteſt ſe ipſum tingere, niſi ſpiritus occultus extrahatur è ventre ejus, & fiat corpus anima & Spiritus. Spiſſum enim illud terreum non tingit, ſed ipſum tenue naturæ tingit, quod ipſum corpus perfringit. Cum autem corpus æris regitis, & ex eo tenuiſſimum extrahitis, vertitur id tenuiſſimum in tincturam & tingit condenſum, id eſt, ſiccum jungitur humido, & hinc generatur tinctura invariabilis.

15. Hæc tinctura eſt vita iis quibus jungitur.

16. Prolixitatem autem decoctionis patienter feras, & habebis optatum.

17. Maſculus ſuam fœminam amplexatus velociter tranſit in corpus ejus, liquefit, diruitur & confringitur, & deinceps rubor non moritur.

18. Quia horum duorum eſt una natura, aliàs non ita citò commiſcerentur, nec continerent ſe invicem, nec unum fierent.

19. Natura non emendatur, niſi ſua natura, idcirco nolite ipſis inducere alienum nec pulverem nec aliam rem, Sed ſufficiat nobis conceptio, & verus filius naſcetur: leniter coquite.

20. Veneramini regem & ſuam uxorem, & nolite eas comburere nimio igne, ſed regite eos donec nigri fiant, deinde albi, deinde rubei, ultimò venenum tingens.

21. Cor ſuffle eſt totum compoſitum quod oportet ſeptiès aſſari, & tunc omne corpus tingit & vocatur plumbum, ſtannum, nummus, flos ferri, flos æris, flos Auri.

22. Corpus & Spiritus in terram & cinerem verti debeat, Æs, quando comburitur, fit melius quàm antè fuerat, quia humore inſpirato vitam ſuſcipit, & augmentatur, ut aliæres. Opus ergo noſtrum nequaquam tinctura eſt, niſi diligenter coquatur, quouſque pulvis fiat atque ſperma per putrefactionem ſpiritualiter effectum ſit. Sic enim & non aliter color invenietur.

Digitized by Google

23. Æ. incidens in aquam suam dicitur femininum Auri, & tunc apparet rubedo

24. In ventre cor ſſe vera natura occulta eſt, & hæc vera natura eſt ignis ſpiritus tingens quam habuit ab aqua permanente. Idcirco corpus ſic dirue, imbue, idque facit Spiritum tenuem & imbibibilem quod tunc quando teritur, donec fiat pulvis, qui non fit niſi fortiſſima decoctione & contritione continua.

25. Ars enim duabus eget naturis, quia non fit precioſum abſq; vili, neq; vile abſq; precioſo Hæc duo in putrefactione & decoctione ſimul unita ſunt, & unum alterum continet, ne fugiat.

26. Opus ergo ex duobus eſt, & hæc duo conjuncta vocârunt compoſitum.

27. Oportet enim corpus, quod non erat, aqua ſimul cum aqua fiat. aqua & aqua aquę miſcetur, & fiant unum utrunq; in aqua vertatur, donec totum fiat aqua.

28. Calore enim aquæ facile totum fit aqua.

29. Vt homo compoſitus eſt ex anima & corpore, ſic oportet nos duo conjungere, quæ conjunctio comparatur conjugibus, ex quorum cõplexu exultat aqua aurea. Idcirco igitur bellũ interæs & arg. viv. donec ad interitũ veniant & corrũpantur, tunc æs arg. viv. concipiens, coagulat ipſum, atq; corpus utriuſq; diruitur, & in pulverẽ vertitur diligenti & multa imbibitione & decoctione iſta namq; contritione ex corpore Spiritualis, munda & ſublimis anima extrahitur, quæ omne corpus tingit, & eſt Sulphur naturæ.

30. Illa occulta anima tingens & ſulphurea natura non poteſt extrahi, niſi corpora fiant incorporea, i. e. Spiritus tenuis coquendi continuitate. Hoc aũt totũ fit per ar. viv. quia ipſũ eſt igneũ, omne corpus cõburens magis quàm ignis, & corpora mortificans, quia omne corpus quod ei commiſcetur, teritur & morti datur. 37. Vterque fit fugiens.

38. Fiunt aũt iterũ fugientes, per ignis interceſſionẽ ſe invicẽ amplexantur & cõtinent. Quando. n 4. naturæ in cœlũ aſcẽderunt, ita ut ignis in aërẽ, aer in aquã, aqua in terrã incidat. Sic continens omnium eorũ terra eſt, atq; finis totius operis pulvis & cinis. 39. Subtiles Spiritus ipſum corpus tenuem ſpiritum fecerunt, & corpus in venenum tinxerunt. Igne igitur res attenuatis, donec illæ res ut ſpiritus aſcendãt.

40. Huius artis ſcientia nihil aliud eſt quam argentum vivum corpori magneſiæque conjunctio & aquæ ſublimatio, & vapor. Nullum Sulphur fit abſq; calce argenti vivi & ſulphuris aqua.

41. Vnum

41. Vnum sulphur factū est ex pluribus sulphuribꝰ per mixtionem pugnantis cū igne, & nō pugnantis. Hoc arcanū ex duabus procedit compositionibꝰ, sulphure & magnesia. Hoc cōpositū in unum redactum vocatur aqua & spissum aurū. Quę si in argent. vivum versa sunt, aqua sulphuris nominantur & igneum venenum, quod ubi verè dealbatum est, dimisit sua corpora spissa & ponderosa.

43. Lento igne primū humiditas corrūpitur, & quando omnia unū facta sunt, corpora incorporea. Omne enim corpus dissolvitur cum spiritu, cui mixtū est, & fit spirituale. Et omnis spiritus à corporib. alteratur & coloratur. Cui spiritui color tingens & contra ignem constans miscetur, & fit sulphur fixum & incombustibile, quod prius erat sulphur fugiēs. Qui potest spiritum fugientem rubeum facere corpori sibi conjuncto, deinde ex illo corpore & spiritu suam tenuem naturam in suo ventre occultam extrahere opus perficiet.

44. Arg. vivum cum sua miscetur tinctura, tingit. Vaporalio arg. vivo sul generis continetur, ne fugiat, quod fit quam primo ipsum arg. vivum & æs conjungentur. Itaq; Arg. vivum argento vivo miscetur quousque una eademque aqua fiat munda ex duabus composita.

46. Sola imbibitione aquæ ad verum operis finē pervenies.

47. Quando æs contritum & in aquam versum est, fit fugiens & in spiritum vertitur, spiritusque in corpus & invicem nectuntur, & vertitur in animam tingentem.

48. Argentum vivum ad visum album est, quando autem fumus ei advenit, vertitur in rubeum & fit venenum.

49. Argentum ergo vivum, quod ex pluribus est confectum longè latè, ut duo tria fiunt, & quatuor unum ac duo unum.

50. Tota perfectio sulphuris in decoctione consistit.

52. Non sunt nisi hæc duo Argenta viva, Solis humor & sputum Lunæ.

Iungite ergo siccum humido, id est, terram & aquam, & coquite igne & aere quousque spiritus in anima desiccetur, quia tenue tingens sumit virtutem ex tenuissima terræ, aquæ & aeris parte.

Corpora corporibus tinguntur & figuntur.

53. Quando compositio rubea apparet, servatum est illud regimen quo corpora in spiritum vertuntur, & ad se invicem nectuntur, quæ habet animam tingentem & germinantem.

54. Tribus decoctionibus multiplicatis, acetum nostrum conglutinatur & ab igne coagulatur eiusque natura convertitur in naturam, sputum Lunæ Solis lumini junctum congelatur.

55. Accipe arborem aſsam, ædifica ei domum rore circumdatam, impone ei magnæ ætatis hominem centum annorum, dimitte eos in sua domo octuaginta diebus, ille senex non cessat comedere de fructu arboris illius, donec anima illius in corpus juvenile transformatur, & Pater filius factus est.

56. Illam mulierem quæ suum interficit maritum, Philosophi necidederunt.

57. Illius enim mulieris venter est plenus veneno. Fac ergo sepulchrum Draconi, & mulierem sepeli cum eo, qui illi mulieri fortiter junctus, quo magis eam nectit, ac circum eam volvitur, tantò magis corpus eius in mulieris artubus mixtum, ad mortem declinat, & totus vertitur in Sanguinem, quem ponunt ad solem, quousque sanguis consumatur & arescat. Tunc apparet venenum & occultum manifestatur, & sic ex elementis non fit utile absque maris & fœminæ commixtione.

58. Hoc opus autem subtili meditatione regitur.

59. Vna tantummodo est Philosophorum tinctura.

60. Omnis nostra scientia est natura masculi & fœminæ. In principio miscendi oportet, elementa cruda & sincera super ignem lentum commiscere, & cavere ignis incensionem, quousque in illo leni igne desiccetur. Liquefactio est Caput huius artis, quia humidum fit spississimum, & spissum corpus fit spiritus, & spiritus fugiens fit fortis contra ignem pugnãs: Converte ergo elementa, & quod quæris invenies. Compositum generat seipsum, & nisi ipso germinat id quod quæritur.

61. Comburere non est nisi dealbare, & rubeum facere est vivificare.

62. Definitio huius artis est corporis liquefactio, & animæ à corpre separatio, quia æs nostrum habet animum & corpus: Oportet igitur dirui corpus & animam ab eo separari. Subtile naturæ corpus penetrat, & est anima ipsa argenti vivi, in virtute ignea corpus perficit & vivificat.

63. Signum perfectæ decoctionis primum est nigredo, Deinde albedo, ultimò rubedo altissima.

64. Oportet Corpus dirui quousque moriatur, tunc poteritis animam suam extrahere, quæ est spiritus tingens.

64. Totum magisterium est, ut superius fiat inferius, & inferius superius, compositio autem duplicis est complexionis: Vna est humida, altera est sicca

65. Ista, quando coquitur, unum fit. Investiga eius socium, & alienum nihil ei inferas.

CON-

Digitized by Google

CONCLUSIO.

EX prædictis igitur luce meridiana clarius patet, quàm firma sint fundamenta hujus nobilissimæ scientiæ, nihil enim obscuri vel ambigui in ipsis continetur, cùm plerunque scripta Philosophorum id commune habeant, quod non secundum nudum verborum sonum accipienda sunt. Collegi saltem quasi ipsum nucleum, & talia quæ confidenter, secundum simplicem literam genuinum autoris sensum referunt, nec alia interpretatio est quærenda.

Quæ in ejusmodi brevitatem congressi, ut neminem sciam qui hactenus id præstare vel ausus vel conatus sit.

Quod opusculum licet aspectu tenue & exiguum, re ipsa tamen rarum est & magni pretii. Quia secretum maximum & occultissimum antiquorum Philosophorum continet: Si enim medicinam, qua corpusculum humanum ab omnibus infirmitatibus liberari atque felicissima valetudine frui possit, spectamus, sufficienter hinc haberi potest. Si autem divitias, quæ in rebus maximè gerendis magno usui esse possunt, illas & hic seriò naturæ mysteria indagantibus, abundanter inveniri concessum est.

Quamvis secretum præcipuum: in quo scopus totius rei potissimùm consistit, in schola occulta servatur. Attamen prima initia & fundamenta satperspicuè posita sunt. Reliqua diligentiæ ejus committuntur, qui ad hoc maximum DEI donum aspirat.

Vale.

SEQVVN-

Digitized by Google

SEQUUNTUR XXII.

PROPOSITIONES

SIVE MAXIMÆ IN QUIBUS VERITAS totius artis Chemicæ brevissimè comprehenditur.

I.

VEra augmentatio Metallorum non nisi ex suo semine, quod est de radice Metallica procedit, uti ex lumine naturæ apertè patet. Omnis ergo inventio circa augmentationem Metallorum extra hoc semen falsa est & erranea.

2. Hoc autem semen oportet quod primo reducatur in suam primam, quia præter hanc reductionem nulla potest fieri alteratio hujus seminis.

3. Oportet autem hoc semen mori, deinde ad novam generationem tendere, quod tunc melioratur in decuplo, centuplo, millecuplo, & ad plusquamperfectionem ducitur, per quam & aliis ægris corporibus perfectionem communicare potest.

4. Hoc novum generatum Arcanum Philosophorum dicitur, quia illud, quod erat occultum, & absconditè latebat in semine in potentia, jam factum est manifestum, & actu apparet per industriam Philosophi, & est de natura cœlesti. Ideo potens est corpora metallica alterare in novam & incorruptam formam auri & argenti.

5. Omne ergo opus, quod non procedit secundum ordinem prædictum, falsum est, & contra possibilitatem naturæ.

6. Quia ars nostra non perficitur ex rebus alienis aut peregrinis. Deinde incedere via aliena, & non sicut natura requirit, vanitas est.

7. Omnes resolutiones enim calcinationes, sublimationes, distillationes Sophistarum destruunt potius opus nostrum Philosophicum, quàm aliquid utilitatis adferant.

8. Nulla igitur fieri potest transmutatio realis in metallis extra arcanum prædictum.

9. Tinctura solummodo nostra fit ex Mercurio sapientū, qui componitur ex fixo & volatili auro & argento, in hisce enim duobus totum consistit magisterium.

10. E-

Digitized by Google

10. Earum unio debet esse formalis & essentialis, qua corpus in subtilitatem Spiritus convertitur, quia tunc nunquam ab invicem separantur.

11. Ex illa unione oritur tertium quod dicitur aqua vitæ, quinta essentia oleum incombustibile, cœlum, aqua permanens, acetum & Mercurius Philosophorum, prima & proxima materia Lapidis nostri.

12. Et sic Sol Pater est, Luna mater: Quia Sol virtutem suam corporibus non imprimit, nisi Luna mediante, quia hæc solvit corpora solutione vera Philosophica & abipsis extrahit tincturam permanentem. Et utraque ista sunt unius naturæ homogeneæ.

13. Argentum vivum ex auro est calidum masculinum & siccum. Tinctura igitur nostra nihil aliud est quàm sulphur rubeum, quod est ignis vivus, simplex alia corpora vivificans, & maturans ex ipso auro extractum, quia ipsum est perfecte digestum.

14. Si itaque Aurum fuerit plusquam perfectum in duplo vel quadruplo vel centuplo vel millecuplo, in tantum perficit perfecta corpora Metallorum.

15. Nostra igitur medicina fit ex duabus rebus unius essentiæ, i e unione Mercuriali fixa & non fixa spirituali & corporali, frigida & sicca, calida & humida, neque ex alia re fieri potest.

16. Et sic secretum operis ex duobus constat, ex mare & fœmina, agente & patiente, quæ duo juncta vocantur compositum, unum est siccum, alterum est humidum.

Et quando omnia fiunt unum, sunt anima incorporea, & anima tingens.

17. Per contritionem anima è corpore extrahitur, quia illa extrahi non potest, nisi corpus fiat spiritus tenuis quod totũ fit per arg. vivum, & nullum sulphur fit absque calce argenti vivi.

Ipsum tenue naturæ tingit quod ipsum corpus defringit.

18. Omnes autem modi præparationum licet multiplices sint assignati, eorum tamen significatio sub sola sublimatione comprehenditur. Et sic in sola nostra sublimatione omnes isti perficiuntur modi: quæ fit in igne vaporoso, ità quod dictus noster Mercurius in suo vase hermetice clauso ad fumentis spatium ponatur in suo furno, donec in se ipso putrescat, deinde in albedinem niveam, ac tandem rubedinem purpuream convertatur, quod signum est arcani ignei cœlestis.

19. Ac-

19. Accipe igitur Corpus quod cum aqua maris miſce: quæ dum ſecundum anni tempora regitur, aqua permanens oritur, quod eſt acetum acerrimum, quia eſt ignis qui comburit & mortificat corpora: Item aqua vitæ: Gummi: Venenum dicitur: quia corpus comburit & in cinerem vertit, cuius vis eſt Spiritualis ſanguis.

20. Perfecta autem præparatio quatuor regiminum exercitio ſecundum anni quatuor tempora completur. Et ſic aſcendit de terra in cœlum, & iterum de cœlo in terram, & recipit vim ſuperiorum & inferiorum.

21. Atque in hunc modum gignitur Aurum potabile medicorum, quod eſt precioſiſſimum ſuper omne huius mundi arcanum, quo omnes totius humani corporis ægritudines deploratæ, miraculosè ſanantur, vitaque ſanè integra uſque ad mortis conſtitutum terminum conſervatur.

22. Et ita faciliter animadverti poſſunt deceptiones & Sophiſmata idiotarum, qui citra arcanum noſtrum Philoſophicum alterationes Metallorum in formam nobiliorem pueriliter policentur.

TRACTA-

Digitized by Google

TRACTATVS SECVNDVS AVREVS DE LAPIDE PHILOSOphorum Ioannis de Lasnioro Discipuli Antonii de Florentia.

DEVS in adjutorium meum intende, & aperi intellectum meum, ut cognoscam quia non est alius præter te qui mihi aperiat profunditatem cordis mei & daret mihi Spiritum veritatis ut peringenium meum possem conscribere, quæ ex veritate sunt. Quia veritas solum tu es, & qui veritatem diligit, veritas eum consequitur.

Domine accedo ad ostium Divinitatis tuæ, ut cum Angelo tuo possim enarrare profunditatem & Secretus Philosophorum, quam vis ignarus sum. Sed tu adjuva Domine sanctissime, omnia erunt in aperto & levia conscribere, ut quicunq; hunc libellū legerint, ut sane intelligant me veritatem posuisse, sub brevitate sermonis gaudium & lætitiam, & auferetur ab eis cogitatio eorum. Et qui intelligit hunc libellū, liberabitur à paupertate. Sed necesse est eis petulantiam consequi, ne cadant in manus tyrannorū, ut forsan dicant: Fac voluntatem meam, vel consequetur te tristitia, sicuti mihi contigit Veruntamen castigans castigavit me Dominus, morti autem tradidit me, cui laus & honor sit in secula seculorum, & si quid ultra est.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI Iesu Christi.

Accipe Sulphur nostrum crudum in sanguine suo perfectū Rubeum vel album, secundum quod opus consistit quod in nullo labore erat, & illud Sulphur continet in se duo corpora, scilicet corpus imperfectum quod nominamus fermentū. Nostrum Sulphur nō est Sulphur vulgi, sicut Idiotæ æstimāt. Quia nostrum Sulphur est ex bina re. Et ideo aliqui nominant eum rebis, ut veritatem dicunt, quia est ex corpore & anima Ideo necessarium est ex Sulphure nostro elicere fermentum ad album vel ad rubeum. Quia si artifex Auro vulgi utitur pro fermento vel Argento, mendax est & inutilis invenitur.

Quia Aurum nostrum non est Aurū vulgi, ideo non est possibile ex eo elicere fermentū nostrū, quamvis est corpus perfectū & bene digestum, sed quod indiget nostrū Aurum naturali, illud caret Auro, & sic nihil dat quod non habet, & si quis in oppositū veniret & diceret, quod impossibile est absq; Auro vel Argento naturali perficere opus, Quia Philosophi loquuntur dicentes: Aurū est fermentū rubedinis, & Arg. albedinis fermentū est. Igitur cōtradicis Philosophis. Sed intellige fili mi verba Philosophorū ita loquētiū: Aurū nostrū inquiunt non est Aurū vulgi, imo Aurū nostrū continet in se duo, scilicet Aurū quod est fermentū nostræ artis, aut rubedinis aut albedinis, & Sulphur nostrū manet cū illo & sunt eis in adjutoriū, quia unū absq; altero non potest fieri nec nasci. Et sic Sulphur nostrū est perfectius Auro. Et verè dico quod nullus Alchimistarū intromittat se ad hoc divinum arcanū, nisi cognoverit Aurum nostrū cum suo Sulphure, alioquin decipietur. Et hæc est probatio veritatis. Accipe Aurū naturale & cōjunge cū Mercurio naturali, ut solent Alchimistæ operari pronunc, & procedatur cū illo aut amalgamando aut imbibendo, qualicunq; oleo vel aqua, & regatur igne, tēpore suo lōgo vel brevi, & efficiatur tinctura, ꝓjiciatur super aliquod corp⁹ & tingit in rubedinē: probetur vero examine, & in examine recedet perfectū cum imperfecto. Et hæc est causa quia Aurū naturale caruit Sulphure nostro. Quia Sulphur nostrū est siccū & calidū, ignē patiens, & igne nunquā corrūpitur, & ipsū figit & retinet ōne volatile â fuga & facit fixum. Et ideo necessarium est, ut & Sulphur nostrū Mercuriū & Aurū faciat fixū & perpetuū in examine. Et si Sulphur nostrū nō esset nūquā aliqua minera procreata fuisset. Quia cū fuerit in profectione tinctura, tūc Sulphur nostrū idē corpus perfectū stat firmū, Spiritus, id est, Mercurius tingit & ingreditur corpora mortua, anima, id est, Aurū nostrū visitat & illuminat tenebrositates, id est, repellit nigredinē vel fœtorē, & sic ista tria resuscitat corpora mortua de monumentis, pro ut sapientib. bene patet. Revertamur ergò ad priora fili mi, ut ex illo Sulphur eliciamus ꝙ est secretū & fulgidū, fiat Sulphur & fermētum perpetuū, absq; aliqua macula, quia necesse est nobis ut dividamus purū ab impuro, si velimus fructū inde accipere. Accipe illud Sulphur & pone ad calcinandū suo ꝓpinquo in fortissimū ignē, Nostra n. ꝓparatio est valde simplex, & vilis. Facta calcinatione ꝓjiciatur in urinā nostrā depuratā, & dē spergetur minutissime, & sic non indiges aliud nisi removere purū ab impuro, Et hoc potest fieri quandoq; absq; igne,

sed

sed cū igne melior & utilior est depuratio ejus. Ideo nō tēdeat te præparatio si fructū desideras. Et sic post separationē habebis Sulphur clarū cum suo fermento, quod splēdidius erit gēmis. O quā delectabilis est natura illa, quæ ubiq; invenitur & vili pretio vēditur. O quā est res utilissima quæ in se cōtinet rē charissimā. Insipiētes vero vili pendūt eā, sed à sapientibus valde diligitur, quia insipientes non norūt virtutē ejus Cōponatur vero hæc materia cū Mercurio nostro, ut fiat unum corp⁹ retinēs in se tria, scilicet, corpus, Spiritū & animā, & hoc in pondere vero matrimonificato, ut efficiatur minera vera, sicut in viscerib terræ procreatur. Facta cōpositione pōnatur in aurū nostrū & cōjungantur in Lapidē durū, quod nec ignis superabit eos O quā admirabilis natura quæ ita amore languescit quia prope ejus languorē mulier interficit suū virum, postea vir quoq; interficit mulierē, & sic procreabūt filios infinitos. ô quā maxima cæcitas est inter operātes hujus divini operis, quod non sequuntur naturā, omittētes res extraneas, scientes quòd natura nostri Lapidis non indiget illis rebus, quib. ipsi utuntur. Videlicet Arsenico, nutipigmento, Sulphure cōmuni. Magnesia Atramēto, nec Salibus, scilicet sale alculi, sale aluminis, & sic de aliis trufis. Sed indiget rei naturali quæ à natura sibi cōvenit. Fili mi revertere ad te ipsū & memorare quod est naturale, & omitte res extraneas, & pro certo gaudebis. An nescis ꝙ natura naturā delabet, natura naturā rubificat. Revertere revertere fili mi & memorare ꝙ impossibile est facere de stercore Aurū vel Arg. Sed tantū de natura, sicut de homine hominē, & sic de aliis naturis. Iā fecim⁹ mētionē de invētione nostri Sulphuris, imo & separatione & cōpositione ej⁹ & de ej⁹ Mercurio. Necessariū est ut procedamus ulterius, labore Philosophicali, ut Lapis noster spermatisset, quia si sperma ab eo nō fuerit ꝓjecta, op⁹ nostrū destrueretur, dū sperma ab eo ejicitur: Scitote eū ꝓcreate filios infernales infinitos. Quia per corruptionē ipsius sperma putrefiet, & morietur. Si autē mortuū non fuerit solū in destructione manet.

Et ideo scriptū est: Vnius corruptio est alterius generatio. Nota exemplū in homine: Vir faciens actum cum muliere, ēmittit sperma in matricē ejus, & si mortuū non fuerit non fit impregnatio. Et hoc cōtigit quādoq; cū vir & mulier non sunt unius naturæ. Quia mulier est frigida & humida & vir est calidus & siccus, & sic in aliquib. differūt, ꝙ sperma nō potest habere meatū accipiendi putrefactionem aut vir aut mulier corrupta est, & ideo sperma ejus ānihilatur. Eodē modò tenēs dū est de Lapide nostro, ut sperma ipsius moriatur. Et exinde

fiet impregnatio sine dubio, nisi fuerit artifex ignarus in cōpositione naturæ, & sic opus annihiletur. Sed si cum debita redeat masculo & fœmella fuerit opus cōpositū, sine dubio perveniet ad hoc divinū opus. Sed quā pauci nunc reperiuntur veri Multi sunt facti Philosophi. Sed nō omnes sunt decorati hoc divino magisterio. Novos Philosophos meritō nova Philosophia eligit, & sic decipitur mundus. O quam sanctum est sequi Hermetem & Thomam de Aquino & alios Philosophos modernos, & eorum libros legere ut intellectum acquirant, de quo fit vel fieri potest hæc ars divina, & relinquere novos Philosophos qui solent scribere, Accipe accipe, quod est decipe & habebis frustrā.

Tales non imitantur naturā, nec quærunt bonorē, sed cōfusionē artis. Sed quia impossibile est quod per unum stultum ars annihilaretur, & in confusione remaneret. Tales nō merentur nomen Philosophi, Sed vani Sophistæ & deceptoris.

Multi torquentes Mercurium variis pœnis, volentes facere fixum. Sed cum efficere non possunt, dicunt eum latronem fugacem esse. Imo dico ipsos plus esse fugitivos quam tortus Mercurius. Itaq; cum Mercurius fugit & evadit & intrat in artificem, tunc ambo fiunt fugitivi. Sic utiq; scirent naturam, quę dum sibi adderetur, non fugeret. Vterq; tum artifex, tū Mercurius opus habent Sulphure Philosophico, nē sint fugientes, sed permanētes, & ut ex eis procrearētur filii infiniti Sicq; filios mendaces relinquamus in suis erroribus, & perpetuo fixantur in nequitiis suis.

Revertere filia ad prius sperma Lapidis nostri. Est res valde delectabilis & digna honore, quia est res perpetua & aqua permanens: Ideo teneamus de illa relinquentes errores, qui jam patefacti sunt.

Recipe ad laborem sperma tuum (non id quod ex corpore tuo naturali procedit) & procede cum eo sapienter, quia latet ibi totum secretum nostrum, & si aliter operatus fueris mendax & inutilis invenieris. Et sub juramento veritatem dico & non mentior. Quia natura nostra una est, una medicina una minera, in qua consistit totum magisterium, & etiam unus ignis, unū vas, unus labor. Qui operatus fuerit ad normam naturæ nostræ, verè perveniet ad venerabilem Gummam & laudabilē tincturam. O memorare fili qualiter natura mirabiliter procedit, & qualiter rededucet ad magnū honorem, si directè operatus fueris, quàm magno honore fueris decoratus solū modo sequaris naturam. Fili audi mādata mea & sequere me, quia hoc divinum opus volo promulgari

sub

Digitized by Google

sub brevitatis sermone, quod sapientibus bene patebit: Accipe vas nostrum Philosophicale in quo hoc divinum opus debes perficere, & hoc vas debet fieri in modum matricis mulieris, ponaturq; in id sperma more nostro, & colloceur in sole nostrq, ut sequatur superiora. Et circumdabunt eum vapores infernales & fumi subtilissimi, & sic distillabitur & abluetur in sanguine suo & ibi accipiet nutrimentum in ablutione sua. Et sic illud sperma non indiget nisi distillatione & calcinatione, & hoc totum fit in uno opere & uno vase.

IN DISTILLATIONE EIVS SVNT TRIA considerandа.

Primum. Quomodo Sulphur nostrum convertetur in cinerem, & quærat locum inferiorem ut de ipso dicatur: Cinerem qui est in inferiori loco non vilipendas quia est terra mortua corporis sui Agnosce fili mi & intellige verba mea: quod corpus mortuum, id est, Sulphur nostrum, quærit inferiora, ideo ut ignem sustineret quia nec ignis comburit id propter suam permanentiam. Secundo considerandum est, quod anima quærit medium, & hoc propter hanc causam. Anima est Aurum vel fermentem nostrum non ita fixum ut Sulphur. Sic non potest ita subito ignem sustinere, nisi capiat adjutorium Sulphuris, ideo quærit medium. Tertio Considerandum est, quia Spiritus res est impossibilis, ideo quærit superiora, ut dicitur Spiritus in aquis ferebatur. Et hæc est causa quod ignē sustinere non potest, nisi paulatim distet ab istis duobus. Et sic per calcinationem semper sibi ignis augmentatur, ut discat cum his duobus corporibus ignem sustinere.

Et scias quod ista tria non conjunguntur ita levissimè, nisi corpus mortuum mundatum fuerit à sua nigredine, & revivificetur. Tum accipit animam & Spiritum, & in conjunctione ejus multi colores apparebunt, & signa mirabilia. Et sic omnia erunt fixa & perpetua. Quia in principio nostræ artis primum signum est nigredo, quia materia putrescit, & studet volatile præliare paulatim contra ignem, ut omnia figantur. Et sic proverbium est Philosophicale: Nisi corpora moriuntur & mortua revivisscunt & cum Spiritibus conjunguntur, Magisterium nihil est, quia natura jam solummodo regit.

NOTA.

Post nigredinem & ablutionem ejus potest artifex bene gaudere, videas tanta mirabilia, quod in principio [illegible] nigredo, jam autem facta est lex magna. [illegible]

quantas tribulationes & angustias artificij tui fecisti in nigredine tua. Ecce quomodo illuminas eum lumine magno & gaudio perpetuo. Vbi est nigredo ibi est charitas infinita.

O quam delectabilis ortus ex re vilissima, procreatus est in matrice Philosophica, Arbores ejus sunt decorati foliis & floribus diversis. Radices ejus sunt facti Lapides preciosi, Ramus illuminans arborū lumine præclaro. Herbæ sed arboribus dant odorem Balsami, & expellunt omnem infirmitatē.

Et verè dico. Si homo semimortuus esset, & videret bonitatem & decorem Lapidis, tota infirmitas ab eo recederet. Etsi in agone mortis unum florem consumeret, tota pestillentia ab eo recederet.

Agnosce filimi, q'antas virtutes possidet natura, sensus mihi deficit ut ejus virtutes enarrare possim. Quod oculis vidimus hoc protestamur, & quod manibus operavimus hoc conscripsimus.

Necessarium est nobis ulterius procedere, ut lapis noster ulterius perficiatur & nascatur de utero matris ejus, & demonstrabit nobis mirabilia infinita.

Igitur procede cum illo more nostro ut bibet lac de qu accipit nutrimentum & convertetur in colorem rubeum carebit albedine Sciatur hoc fore secundum signum nostr Procedatur ulterius, ut Lapis noster habeat omnia membra sua, & sic convertitur in nigredinem, quod omnis macula ab eo mundata est, & sic convertetur in albedinem clariorem decuplo quam antea fuerat. Procede ulterius ut de Christallo facias carbunculum, & sic completur tua ars tota, & Lapis tuus erit perpetuus. Lauda Iesum Christum cum ad hoc perveneris.

Explicit via universalis Ioannis de Lasnioro Lazon. sub Anno millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo. Feria Sexta in Vigila Viti. Ego vero Ioannes Lucianus exemplavi diligentia magna. Anno quadringentesimo. Sit laus almæ trinitati & individuæ unitati sine fine. Amen.

Hic Ioannes superius subscriptus de Lazionoro fuit discipulus ipsius Antonij Itali de Florētia oriundi, qui hic Bohemiæ propter eam artem Chymicam ab hominibus impiis est trucidatus, prout in Bohemico de lapide Philosophorum scripto testatur ita accidisse.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

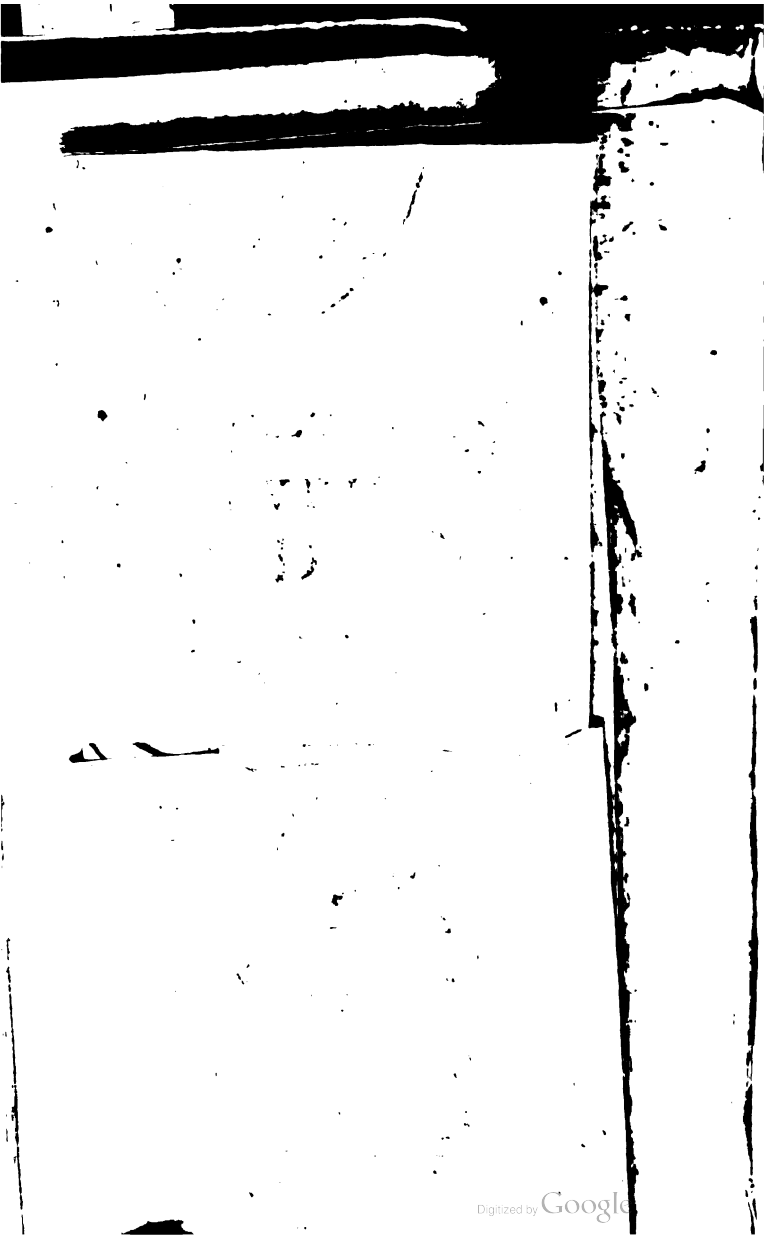
Digitized by Google

TRACTATVS III.

CHEMICVS NOBILIS IOANNIS TRITHEMII, ABBATIS Spanheimensis, seculo nostro inter Philosophos facile principis.

AB QVODAM AVTORE ANONYMO IN GRATIAM filiorum Sapientiæ Hermeticæ nunc primum in lucem editus.

OMnis Philosophiæ naturalis consultissimi viri decreverunt atque statuerunt Lunam Soli propinquiorem, quæ in hoc mundo clementari hominum actiones rerumque commertia una cum Germano Phæbo, mirabili varietatis dispositione mutat, atq; distribuit. Quemadmodum in Cœlestibus duo clarissima Luminaria a principio nascentis mundi, Alterum ut Dici, alterum ut nocti præesset, Dædalus ille naturæ faber, omniumque rerum opifex, ordinavit. Sed cum Lunæ terrenæ juxta omnium Philosophantium sententiam, pauca fixio desit, volui sapientiæ filio, non nihil abditum & reconditum & remotissimum ex Philosophiæ Sacrariis in medium deponere, quo tandem argentea Phæbe duabus jam dudum invecta rotis, ad phæbei fratris quadrijugum numerum provehatur. Itaq; non nocti sed dici præfecta hunc nostrum orbum aureo nitore profundat.

Nec quispiam mihi persuadebit alium laborem hoc ipso faciliorem certioremque. Eos quoq; homines plane dissipuisse arbitror, qui in Mercurio coagulando multos labores sunt auspicati, cum habeant Lunam jam penè fixam, quam ad naturam subtiliorem facilime perducere queant. Possent etiam hoc ingenio Saturnus & Venus ad naturam auri facile vehi, licet potissimum de Luna defectibusq; ejus philosopharint,

Deficit autē Lunā pondus quod tibi Saturnus, qui in pondere Soli accedit, dabit uberrime. Quare plerūq; à Philosophis Aurū leprosū perhibetur. Philosophi & Astronomi mūdanā Saturno attribuūt. Quid ergo terra gravius, quid pōderosius? Propterea in cœlestib. ob tarditatē Saturnus pondus triginta annorū curriculo regnū suum obambulat. Et cum deest Lunę

Digitized by Google

Sexto, hoc est, plenior decoctio, quam tibi Mars igneus abunde ministrat, tum quia calori Solis propior, tum etiam quod inigne apud nos minus diruatur. Colorem vero facile exaugeret Venus individua Solis comes. Quam magi naturales pulcherrimi coloris Deam esse fateantur, Martiautem & colorem & pondus Philosophicè accommodamus in quibus fixionem concludere possis. Sed horum trium corporum ad se invicem tum proportionem tum mystionem requisitam intelliges partim ex Astronomicarum, partim vero ex naturalium rerum disquisitione. Astronicè quidem cognitione quantum approximent aut distent à Luna. Scilicet Saturnus est sexus in ordine, Mars quartus, Venus secundū locum occupat. Naturaliter vero si naturam & qualitates eorum juxta tres Lunæ defectus consideraris, quis inter eos sit major, & quid Lunæ prius debeatur, quid tandem posterius. Faceret enim non nihil ad hanc rem, si ad amussim examines, quāntum Saturnus in pondere exuperet, perspice figura in præcedente cum ingenio & videbis me Philosophice de hisce rebus scripsitasse.

Qui cupit aliquid ex profundissima Chemiæ scientiæ ad finem perducere, opus est ut corpora cœlestia bene consideret, eorumque qualitates & naturas & positiones diligenter agnoscat, quod si fecerit inveniet divina gratia inexplebilem in iis intellectum. Idcirco constitui sapientiæ filio non mihi de iis rebus in apertum ponere. Quibus consideratis multa alia etiam majora forsan per se ipsum investigabit.

Sol residet in medio tanquam Imperator planetarum, totum mundum & cæteros planetas potentissimè gubernans.

Supra tres planetæ sunt constituti & infra tres. Mars est superior Soli propinquior Venus infra propior. Si igitur Lunam in Solis naturam provehere desideras, necessarium est ut ex Marte & Venere subtilissimos & tingentes Spiritus extrahas. Non tamen hi quia volatiles sunt, Lunam tingere possunt, nisi prius fermento Solis, quod est omnium perfectissimum retineas & congelas. Quamvis nonnulli scioli Philosophorum eos fugaces Spiritus in corpus vegetabile coagulare nitantur.

Aliud: Si Sol Luna fieri debeat, oportet duos planetas intermedios Lunam & Sole prius secerni & segregari (Veneris per ingredinem Lunam intellige, humiditatem verò evaporabilem per Mercurium) Hæc duo obstacula nonnulli scioli norem & gluten rambum movent, ineptis stolidisque vocabulis nuncupaverunt.

Iupiter

Iupiter ſtat ſuper Solem inter Planetas duos, ſimiliter Mercurius infra inter duos, & his duobus Venus & Luna exprimitur.

Nota. Totam Alchimiam tantum in his Metallicis corporibus comprehenſam, ſed non nullis rebus, utpote Salibus à qua fortibus & vegetabili egemus quibus corpora appropiate mundantur, & eorum Spirituales & ſubtiles naturæ extrahuntur. Et qui hæc omnia cum diligentia perſpexerit is ad Philoſophiæ naturalis majora myſteria procul dubio eſt perventurus.

FINIS.

ILLVSTRI AC GENEROSO VIRO.

LADISLAO VVELEN, BARONI A ZIEROTIN, DOMINO IN TRIBA, LONTENBURCK, & HONSTEIN.

Domino suo clementissimo.
S. P. D.

HERMETEM Trismegistum, apud Ægyptios, Illustris ac Generose Baro maximi sacerdotis maximi Regis, maximi Philosophi axiomata, multis modis clarissimisq; meritis obtinuisse, nemini est ignotũ Inter alia is libris suis, quæ extant eam Philosophiam, præsertim de naturę secretis, admiscuit, quam non nisi ex sanctis divinisq; Patribus Ægyptios ipsos accepisse, plurima sunt, quæ nobis fidem faciunt plus quàm plenam & certam.

Et istius verò Philosophiæ patrũ de naturæ secretis quàm sit arguta ratio, admirabilis jucunditas, evidentissima certitudo, & ineffabilis utilitas, illorum cõfirmabitur punctis quos non invidus & iniquus vexat affectus, sed æquus amavit Iupiter, ut in proverbio dici solet. Cum igitur tanti auctoris & secretorum naturæ scriptoris & illustrusæ Philosophiæ patris hic liber ab omnib sanctæ physicæ viris amantib & doctissimis desideratus nuperrimè in manus meas incideret, & qui de quo sibi omnes docti magnoperè gratulabuntur cõmentario supra modũ egregio & per necessario exornatus; Vtiq; peccarem in publica cõmissi ne reus perhiberi possem, nolui eund

div

diutiùs latere, sed è vestigio typis exscribendum curavi. Et hoc unum est, de quo lectorem Hermeticis πραγματείαις non assvetũ admonere visũ fuit.

Alterum est de caussà cur hunc librum Tibi viro tàm literis quàm bello excercitatissimo inscribendum curavi. Illud utiq; nemo mirabitur, quòd proeá quæ qublicè recepta est, cõsuetudine, propter & adversus imperitos & iniquos judices huic libro patronũ & vindicem inquirere sategi. Ergò cum ex familiari multorum doctissimorum virorum conversatione, plusquàm perfectum haberem Te, nõ tantùm cunctis viris doctis sed omnibus aliis liberalibus scientiis impensè delectari, & in naturæ secretis investigandis omnes contendere nervos; jure quodã singulàri antiquissimorũ & erudissimorũ Philosophorũ princeps ille Hermes Trismegistus quasi redivivus cum doctissimo suo cõmentatore Tuæ Fidei & Curatelæ fuit commendandus Et apud quemnam potiùs deponeremus auctorem & cõmentatorem de tantis abstrusis & secretis naturæ differentes quàm apud eum, qui totus totus, quantus quantus est, nil nisi in abstrusis & secretis investigandis occupatus est.

Accipe igitur utrunq; sereno vultu & utrunq; adversùs iniquos censores, si opus fuerit, viriliter tuère. DEus omnipotentissim. felicia subinde excitet ingenia, quæ solidam secretorum naturæ investigationem strenuè urgeant, & ad nominis sui gloriam, & ad publicam generis humani utilitatem expoliant. Vale φιλικώτατον.

T. G. obsequentissimus
Dominicus Gnosseus Belga Vtr. Med. Doct.

Phi-

Digitized by Google

Philosopho ter Maximo,
Theosopho: Jurisperito: Medico
Hoc est,
Comiti Palatino.

DN. IACOBO ALSTEINIO

PATRITIO ROMANO: EQVITI AVrei calcaris, & Regiæ Majestati in Galliis à consiliis valetudinis.

S. P. D.

Quemadmodum Chymici Philosophi solent omnes mundi Lapides in tres præcipuos, tanquam generales reducere, in animalem videlicet, vegetalem & mineralem: Sic Tu quoq;, ALSTEINI, vir inclyte, Patrone & Mecœnas summe observande, qui à cunctis nomen habes Lapidibus, hac principali nominum triplicitate conspicuè adornatus, instar stellæ matutinæ præ multis aliis fulges: & sic es Theosophus: Jurisperitus; & medicus. Liberæ enim ac supercœlestis Civitatis municeps factus, hanc à DEO nactus es gratiam, ut cũ quibuvis, etiam summi judicij Theologis conferre possis. Aurei verò calcaris Eques, imperterrefacto animo accipis armaturam, & armas te ad Pseudojuridicorũ, passim hinc in mundo occursantium ultionem. Induis enim pro thorace justitiam, & accipis pro Galeâ judicium certum: & sumis tandem scutum inexpugnabile æquitatis, ut illos in auream justitiæ veritatisq; viam reducas. Quanta etiam tua sit in Medicinâ præstantia, novit non tantum Gallia: verùm Anglia, Belgia, Helvetia, Italia, Bohemia, Moravia, Hungaria, Polonia.

imò

Digitized by Google

imò tota etiam Germania. Quapropter non solùm Reges & Principes te magnificiunt; sed summus totius Romani Imperii caput, te aliquoties ad colloquium Sophicum sponte accersi jussit. Ut autem paucis multa cõplectar, tot tantosq; honorum titulos unicus sub se comprehendit Comitatus Palatinatus, hoc est Privilegium & libertas insplendidissimum & sacrum Philosophorum palatium ingrediundi: ex quo solo hujusmodi dignitatis ornamenta, tanquam spolia Achyllis ex bello Troiano reportasti. Sed queris fortasse, quisnam ego sim Anonymus, qui tam audacter te compellare audeam? Dicam id, & hoc quidem Disticho:

Ignis me genuit: sic nomen ab igne resumo:
Non secus ac LAPIDIS tu quoq; nomen amas,

Jam quidem satis me nosse debebas: sed propter alios imbecillioris judicii, nominis mei rationem luculentius exponam. Vulcani naturam habeo, omniaq; corpora, quibuscunq; subjicior, temporis longinquitate demulceo, & in meam vertonaturam subtilem & spiritualem: imò lapidem ipsum, quamvis compactissimum & Adamantis instar durissimum, tandem flecto, solvo, & in tantam adduco mollitiem, ut cera instar fluat. Mollior hactenus, an durior mihi factus sis, ô ALSTEINI, nondum sat constat. Hoc tamen scio, quia & JACOB diceris, me jampridem à te supplantatum. Sed diuturniori hac supplantatione quid quaso effectum iri putas? Supplantator nimirum Tu, me tandem victorem sine dubio reddes: sicq; Tu JACOBUS, ego verò, qui igneâ virtute tandem prævalebo, ISRAEL vocabimur: & sub duobus his nominibus, uno eodemq; animorum consensu & conspiratione, constanter invicem juncti permanebimus. Ulterius nihil addens de nomine, hunc saltem fœtum meum Philosophicum, abortium quidem & tumultu-

multuarium tibi legendum examinandumq; offero: in quo præter infinita alia, quæ brevitatis cau'a nunc omitto, hoc unum haud dubiè improbabis, quod à consueto Philosophorum tramite discedens, de tantis mysteriis, paulo liberiùs, quàm par sit, scribam. Sed utut seres habeat, non tamen id, qualecunq; tandem sit, rudiori promiscuæq; plebeculæ objectandum esse censui, priusquàm tuæ subjicerem censuræ. Multo enim rerum usu, me longè antecellis, ita ut tuo judicio, tanquam firmo & solido lubens meritoq; acquiescam. Te igitur vehementer etiam atq; etiam rogatum volo: ut id placido serenoq; accipias vultu: meq; tibi unicè commendatum habeas: majora verò magisq; expolita aliquando à me, si DEVS longiorem mihi vitæ usuram concesserit, expectes. Vale. Aureliis ad Ligirim, 23. Octobr. Anno recuperatæ salutis 1608.

Tuæ Magnif.

Subjectissimus Anonymus.

Sap. 3.

Fulgebunt justi, & tanquam scintillæ in arundineto discurrent.

Aros

Aros in turba.

EXcelsum est hoc apud Philosophos magnos, Lapidem non esse lapidem: apud Idiotas vile & incredibile: quis enim credit lapidem aquam, & aquam lapidem fieri, cùm nihil sit diversius? Attamen revera ita est.

Geber C. 11. summa perfectionis.

ET hoc est, quod facit eos opinari, impossibile esse ejus constructionem, quia destructionem artificialem (auri videlicet) ex cursu naturæ ignorant. Attentaverunt fortè, quòd sit fortis compositionis, sed quàm fortis compositionis sit, non attentaverunt.

Hermo-

Hermetis Trismegisti

TRACTATVS AVREVS

DE LAPIDIS PHYSICI SECRETO, IN Capitula septem divisus: nunc verò à quodam Anonymo scholiis illustratus.

CAPITVLVM PRIMVM.

HERMES.

HErmes enim inquit. In tam longa ætate non destiti experiri, nec animæ à labore peperci, artem & hanc scientiam solus Dei vivi inspiratione habui, qui mihi famulo suo pandere dignatus est.

SCHOLIVM.

TRia potissimum sunt artis discipulo seu doctrinæ filio necessaria: Studium, experientia, & Benedictio divina. Quicquid enim studio & diligenti meditatione in intellectum nostrum primò implantatur & inseritur, id posteà experientia, sive oculari demonstratione, ab operatione manuali producta confirmatur. In neutra tamen actione felicès tibi pollicearis progressus, nisi favorem ac benedictionem divinam, tibi prius quoque conciliaveris. In humanis enim rebus peragendis, primas occupat partes voluntas & decretum DEI: sicut scriptum est, Rom 9. Non est currentis, neq; volentis, sed miserentis DEI. Hunc si propitium & benevolum habueris, nullum extimesces obstaculum, licet vel totus etiam mundus, & diabolus ipse tibi adversetur: nihilominus tamen feliciter tuum perficies propositum. Contrà tamen si iratum eundem senseris, omnis labor erit irritus, vanus & inanis, juxta illud:

Nullius est felix conatus, & utilis unquam:
Consilium si non det, & iuvet, DEVS.

Hippocrates ad perfectam medicinam septem hæc sufficere contendit: Naturam, præceptionem, locum studiis aptum, institutionem à pueris, studium, industriam, tempus. Sed

quod

quod præ cæteris summè necessarium est præterm̃ittit, divinam nempe benedictionem: idque vel ex DEI ignorantia, vel ex suorum Deorum, quorum infinitum numerum gens olim ethnica colebat, contemptu. Ac quamvis propterea excusandus videatur, quod Ethnicus fuerit: ingens tamen inde discrimen apparet inter ethniceos Chymiæ peritos & imperitos. Sed dices, Hermetem quoque Ægyptium ex ethnica gente oriundum fuisse. Fateor id quidem, ethnicus fuit natione: religione tamen proximè accessit ad verum & legitimum Dei cultum. Magi, qui veniebant ab oriente ad Christum, non addicti Iudæorum ceremoniis in colendo DEO, neque ex eorundem populo, sed ex gentilitia familia orti, nihilominus tamen singulari DEI gratia illuminati erant: & dubio procul, in divino cultu fideliter & & realiter perseverando non cessissent vel ipsis Iudæis, multisve hodie pseudo Christianis. Sed quinam fit, quod quidã Ethnicorum, ut Hermes, Plato, tres Magi, & similes adhuc plures videntur tàm præclaram, alii verò adeò exiguã aut planè nullam de DEO habuisse cognitionem? Hunc quæstionis nodum solvit D. Paulus in epist. ad Rom. cap. 1. Vbi geminam proponit Ethnicorum differentiam, quorum alios dicit DEUM cognovisse quidem, sed non ut DEUM glorificasse & gratias egisse: alios autẽ occasionem, DEUM ex natura cognoscendi, suâ propriâ culpâ neglexisse. Præterea si omnium ætatum tempora percurrimus, conspicuè videre licet, Ethnicos illos philosophos, qui Chymiam simul excoluerunt, præcæteris majori pietatis virtutumque splendore emicuisse. Absit enim ut Hermes, Pythagoras, Plato, Anaxagoras, aliique plures Chimici Philosophi, tàm scabiosè & impiè loquantur de DEO, ac ipse Galenus Chymiæ ignarus loquitur de Christo & Moyse. Multò enim majori pietate & veneratione excoluerunt almum illud & divinum æternitatis NUMEN: cujus infinitam potestatẽ & immensam gloriam ac majestatem non obscurè intuebãtur in unico omnis mirabilitatis subjecto, in lapide nempe suo Philosophico: in quo tanquam in lucido speculo videbant omnes omnium rerum naturalium, cælestium & elementarium vires atque virtutes. Vnde palàm professi sunt in suis scriptis: Artem Chymicam aut invenire hominem pium, aut reddere illum pium. Hos igitur nostro seculo omnes veri Chymici, viri probi ac cordati, DEUMque timentes, meritò imitantur. Galenum autem qui sequuntur, majori periculo expositi sunt. Verendum enim, ne da-

scipuli ex diuturna & crebra Galenicorũ scriptorum lectione, præceptoris mores & vitia imbibant, & eandem athe. smi labem fortè contrahant. Si liberet medicam historiam à centenis tantum annis repetere, plurimos utiq; viros doctissimos & celeberrimos adducere possem, qui præceptoris nimio amore effascinati, in hanc temeritatis, ne dicam impietatis, scenam prodire, non sunt veriti.

Sed his oblivione sepultis, sequamur potius Hermetem nostrum, qui ingenuè, sineq; omni tergiversatione fatetur se in hujus scientiæ artisq; possessionem non per tectum, ut fures, lupi rapaces, & Pharisæi solent, sed per legitimum Philosophiæ ostium ex impulsu & inspiratione solius Dei intrasse. Hujus enim sacræ Philosophiæ ostium unicum ac solum verum est Spiritus veritatis: qui spirando, *ubi vult*, aperit & commonstrat Chymiæ studiosis viam rectam, eosque deducit in omnem veritatem. Nam in quorum animis semel oritur ille veritatis lucifer ac stella benedicta, è vestigio inde fugantur & radicitùs expelluntur, omnes errorũ tenebræ. Divinitus itaq;, nec aliunde inspiratur Hermetica Philosophia: nec eadem plures, quàm unum solum authorem, nempè Deum agnoscit. Ab hoc uno qui aberrat in hac scientia pervestiganda, suam miseriam & errorem haud dubiè tandem deplorabit. Artes reliquas vulgares qui scire volet, eas poterit facilè ab artificibus & præceptoribus, in scholis ad hanc rem destinatis perdiscere. conati quidem sunt hactenus multi in Scholis & Academiis, Philosophiæ fundamenta, causas & principia quoq; juxta eandem methodum, è proprio cerebro enatam, studiosæ juventuti inculcare: sed quo fructu, experientia satis superq; demonstrat. Puris enim Philosophiæ fontibus relictis, qui à solo patre lumen desuper in fidelium corda influunt, ad inanes & aniles quorundam Ethnicorum nugas & hominum otiosorum figmenta atq; deliria delapsi sunt: & non solum hunc sacrum & fertilissimum Philosophiæ agrum, innumeris mendaciorum commentis conspurcarũt & devastarunt: sed alias quoque scientias, puras atq; sanctas, suis quisquiliarum sordibus simul inquinarunt, & tam horrendè deformarunt: ut vix ac nevix quidem scintillulam adhuc in illis agnoscas residuam genuinæ ac primævæ integritatis. Tantæ cladis causa non minima exstitit mendosum illud & rixosum artis disputatricis inventum, de qua paulò post infrà dicetur. Hinc in varias adeò partes distracta Philosophia, modò ab hoc, modò ab illo violentos depravationum insultus passa est. Quid enim

enim operæ pretium hac in re facerent isti, qui lumine Naturæ destituti, ex proprio cerebro, uno atq; altero argumento dialectico in medium prolato, fabulosa principia & causas, pro artis fundamento, simplicioribus ac rerum ignaris obtruderent? Ex qua re tanta opinionum varietas emersit, quantus philosophantium numerus, ut quem nunc sequaris aut deseras, vix perspicias. Tam obstinato sunt interim quidam animo; ut quamvis apud multos authores evidenter satis agnoscant rei falsitatem, tamen mordicus eos, tanquam milites veterani & strenui antiquitatis defensores propugnet, ac ignominiosum sibi fore existiment, si à sententia tot seculorum serie stabilita, & tam longo artificum usu comprobata, desciscant. Nec satis est, seipsos in tam vilia hominu mancipia degenerasse, sed ejusdem calamitatis participem quoque fieri cupiunt teneram & innocentem studiosam juventutem. Hinc suos discipulos nolentes volentes in suam pertrahunt sententiam, iisq; voce & scripto, minis & objurgationibus omnem interdicunt philosophandi libertatem: sicque claudunt regnum philosophicum ante homines, & ipsi intrare non contendunt; nec advenientes intrare sinunt. Rectius facerēt hujusmodi Mysosophi, si in tam ancipiti authorum electione constituti, repudiata Aristotelis, Galeni, aliorumq; authoritate, ad ipsum fontem suos deducerent discipulos. Fons autem iste ubi? Disce hoc à Sapiente, si sapis; qui lib. Sap. cap. 7. inquit: DEUS est Sapientiæ Dux, & sapientium emendator: in manu ipsius, & nos & sermones nostri, & omnis sapientia, & operum scientia & disciplina. Ex hoc eodem fonte Hermes quoq; noster suam hausit scientiam, ut ipsemet fatetur his verbis; Hanc scientiam, inquit, solius DEI vivi inspiratione habui.

Pudeat hodierno seculo Christiani nominis Philosophos; quod se patiantur superari ab Ethnicis: quibus olim nihil cōstabat de veritatis luce, nempe de CHRISTO, in hunc mundū venturo: qui fons omnis scientiæ ac intelligentiæ, ipsaq; vera & æterna DEI sapientia, sæpenumerò nos insuper in verbo suo paternè ac fraternè allicit, vocat & amice hortatur viamq; ac rationem nobis ostendit amplissimam, qua possimus non tantum in ejusmodi scientiarum abstrusarum penetralia pervenire, sed etiam his majora desuper à patre luminum adipisci: sed ingratus mundus plus diligit tenebras, quam lucem, potius delectatur in impuro ethnicorum impiorum cœno volutari, quam puro ac salutari DEI verbo obtemperare. Quid igitur expectandum his erit, pro tanta

ingratitudine & summa contumacia? Nihilsane aliud, quã simile responsum, quale tulisse legimus inobedientes Israelitas apud Esaiam cap. 30 quod verbis paucis ad nostrũ propositum mutatis ita habet: Væ vobis Philosophi & Medici desertores, dicit Dominus, ut faceretis consilium, & non ex me: & ordiremini telam; & non per spiritum meum ut adderetis peccatum supra peccatum: qui ambulatis, ut sectemini Græcos mendaces, & os meum non interrogastis, sperantes singularem scientiam ac sapientiam in nugis Aristotelis & Galeni: & habentes fiduciam in deliramentis Græcorum, & erunt vobis nugæ Aristotelis & Galeni in confusionem, & fiduciæ mendacium Græcorum in ignominiam.

Noli mihi hic exprobrare illud tritum in scholis, quod vis suo loco & tempore agendum, neq; scientias sacras cũ profanis confundendas. Nam si me rectè capis, nihil profanum erit in Philosophia: eundem enim cum Theologia authorẽ habet. Tibi autem fortasse vana & profana videtur philosophia, qui eam didicisti à nugaci & vano magistro. Rectè igitur tibi erit in confusionem, mihi verò in semitam rectam ad sacras & profundissimas scientias indagandas. Si ex eodem fonte haurires philosophiam tuam, ex quo eam hausit Hermes, nihil utiq; profani relinqueretur, de quo conqueri posses. Considera quæso tres illas tuæ Philosophiæ partes, Ethicam, Physicam & Logicam: nonne omnium harum authorem censes Deum esse? Præ nimio pudore id quidem vix negare audes, sed quomodo facto id neges, mox intelliges.

In prima parte, quam Ethicam appellas, præcipuè agitur de virtutibus moralibus, quæ à moribus vel ab assuefactione ita dicuntur. Quare? quia prout mea fert opinio, Virtus est habitus bonus, inclinans ad rectè agendum. Habitus rectè agendi unde comparatur? Longo usu & assuefactione. Usus autem & assuefactio consistit in arbitrio & voluntate hominis. Ergò virtus moralis pendet non à divina benedictione, sed ab homine: qui ex propriis viribus, usu & assuefactione virtutis habitum sibi comparare potest. Sed quàm absurdum hoc sit, palàm fit ex eo, quod inter virtutem Theologicã & Ethicam, differentia, quam pro tuæ opinionis fundamento perperam constituisti, planè nulla sit. Omnium enim ejusmodi virtutum essentia mediatè & immediatè procedit ex Deo Mediatè per thronos, potestates, dominationes, angelos & archangelos. Immediatè per Deum ipsum. Fortitudinis igitur in Alexandro Magno, Iulio Cæsare, Lucullo, Sylla, Mario, cæterisq; heroibus ethnicis alius author statuendus non est, quàm

est, quàm fortitudinis in Samsone, qui unctus erat Domini. Et ne impiè hoc fortè dictũ putes, pro certo habeto: DEUM Solem suum oriri sinere super bonos & malos: neq; hoc solummodo intelligas de Sole cœlesti sive firmamentali, sed de super cœlesti etiam, de Sole nempe justiciæ, qui filius DEI est ab æterno genitus, in quo Deitas plenariè, omnesq; virtutes divinæ corporaliter inhabitant. Vnde Corn. Agrippa lib. 3. cap 58 Qui virtutem, inquit, aliquam possidere cupiunt, orandum illis est, & supplicandum crebro ad eum, qui in se omnem continet virtutem. Quis autem is est, qui omnem cõtinet virtutem? nonne Christus Salvator noster, & DEUS, cum Patre & Spiritu sancto, qui teste Malachia cap. 1. æquè versatus & operatus est in gente ethnica, quàm in populo suo electo. Sic enim scriptum legimus apud Prophetam: Ab ortu Solis usq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio mũda: quia magnum est nomen meum in gentibus dicit Dominus exercituum. Sed reprobati fuerũt multi ethnicorum, quod cum DEI gloriam & magnificentiam non tantum in externis creaturis, sed in seipsis quoq; cognoscerent, aut cognoscere potuissent: DEUM non ut DEUM glorificarent, neq; ipsi pro tam infinitis bonis ac donis gratias agerent: sed fortis fortitudinem sibi, non DEO: justus justitiam sibi, non DEO: dives divitias sibi, non DEO acceptas ferrent. Quod conspicuo Nebuchodonosoris Regis Babylonis exemplo facilè probabimus, si tes postulat. Is enim non DEO, sed sibi ipsi adscribit regni sui splendorem & amplitudinem: dum imprudens in hæc erumpit verba: Nonne, inquit, hæc est Babylon magna, quàm EGO ædificavi in domum regni, in robore fortitudinis MEAE, & in gloria decoris MEI: Sed cum adhuc sermo esset in ore regis, vox de cœlo ruit: Tibi dicitur Nebuchodonosor rex: Regnum tuũ transibit à te, & homines ejcient te, & cum bestiis & feris erit habitatio tua: fœnum quasi bos comedes, & SEPTEM tempora mutabuntur super te, donec scias, quod DOMINETUR EXCELSUS IN REGNO HOMINUM, & cui cunq; voluerit, det illud. Dan. cap. 4. Quale quæso hoc regnũ erat, Israeliticumne sive fidelium electorum DEI? an verò Babylonicum ac infidelium ethnicorum? Maximè infidelium. in quo tamen nihilominus dominabatur EXCELSUS Dominari autem dicitur Dominus in regno hominũ, quod idem est ac dominari in hominibus regno præfectis. Ex quo meridiana luce clarius patet, virtutem Theologicam & E-

Digitized by Google

thicâ, fidelium & infidelium, ratione essentiæ & originis nõ invicem differre, sed ab uno eodemq. autore, nẽpe Deo proficisci: fidelibus autẽ in salutẽ, infidelibus verò & ingratis culculis in judicium & æternã condemnationem cedere.

Hinc facilè eluceſcit diſcrimen inter Ethicam Hermeticã, quam potius Chriſtianam appeliare fas eſt, & inter Ethicam Peripateticam ſive paganam Hermetica ſive Chriſtiana agnoſcit Deum, unum omnium virtutum authorem, ad eundemq; colendum tanquam ad finem ultimum refert omnium quoq; virtutũ actiones. Peripatetica verò ſive pagana in virtutibus excolendis, nõ Dei benedictione, ſed propriis nititur viribus, quod fundamentum eſt falſiſſimum, finemq; ſimiliter ſpectat ſpurium & adulterium, gloriam videlicet vanam & inanem. Et quod miror, hic paganiſmus nondum exolevit in Chriſtianorum ſcholis, ſed tanquam pars Philoſophiæ ſummoperè neceſſaria excolitur. Ex quo ſi nulla capitur utilitas, cujus Profeſſores in Academiis hanc capiunt ſolam, ut conſcribant theſes Ethicas, quas defendendas obtrudunt ſtudioſis, à quibus poſtea amplũ aliquod expectant honorarium: quale non ita pridem quidam de liberalitate diſputans, præſidi ſuo pro præſidio exhibuit, viginti nimirum aliquot thalerorum imperialiũ: quam liberalitatẽ ut ſummoperè in hoc laudavit præſes, ſic viciſſim alios vituperavit, qui minus obtulerant. Hæc ſcilicet à profeſſione Ethices emanat utilitas, ut Doctores nunc quæſtum ex ea faciant: ſed dũ illi leges & præcepta virtutum aliis præſcribunt, ſibiipſis nõ cavent, quin interim in horrenda vitia, in avaritiam nempe, & ſimilia plura imprudenter incurrant. Quod ſi quis præter enumeratam utilitatem, & hanc intrudere conetur, quod nimirũ Ethices præcepta plurimũ inſerviant ſtudioſæ juventuti in moribus externis informandæ: tunc huic telo oppono unicam pietatem, quæ utilis eſt ad omnia, habens promiſſionem tam præſentis, quam ſecuturæ vitæ. In hac una ſi benè erudiantur, & proficiant adoleſcentes: tam externorũ quàm internorum morum elegantia, vitæq; integritate præſtantiſſimi evadent. Valeat igitur cadaveroſa illa & emortua Paganorum Ethica, cum Chriſtiana noſtra è vivis divinitatis fontibus profecta, nos non tantùm ſecularis felicitatis in hoc mundo, ſed æternæ etiam beatitudinis in ſecutura vita participes efficiat. Hujus namq; virtutes fiunt ex fide vera in Chriſtum, ſine qua nemo hominum Deo placere, aut ſalvari unquam poterit. Sin verò quis iterum hîc inferat, quaſi Ethicã cum Theologia confundam: ſciat is me non authorem eſſe

thorem esse tantæ affinitatis, vel potius identitatis in utraq; scientia, sed ipsam æternam DEI sapientiã, à qua tanquam à centro emanarunt omnium scientiarum, artium & disciplinarum radii, & rursus in eandem quoq; tanquã in idem centri punctum collimant simul omnes: ita ut quascunq; scientias hominum curiositas & superstitio disjunxit & divisit in Theologiam, Ethicam, Iurisprudentiam, Politicam, Physicã, Logicam, Astronomiam, Cabalam, Magiam, Chymiam, & alias plures: has omnes complectitur sub se unica Philosophia Hermetica sive Christiana: quæ una unico æternæ veritatis fundamento, firmo & immoto stabilita, plures quidem in aspectum externũ producit, quæ tamen omnes in idem redeunt principium internum. Omnia namq; ab uno, & omnia adunum. Hinc D. Paulus rectè & Christianè philosophatur, inquiens: Divisiones sunt gratiarum, idem autem spiritus: Et divisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus: Et divisiones operationũ sunt, idem autem DEUS, qui operatur omnia in omnibus, 1. Cor. 12. Redite ergo in viam ô pagani Philosophi, & DEO reddite gloriam, non vestræ inani Philosophiæ, per quam ne seducamini, fideliter vos admonet idem Apostolus. Abdicate fallas de virtutum habitu comparando persuasiones: DEUM omnium donorum & bonorum authorẽ, assiduis exorate precibus, ut vobis mittat intelligentiæ & sapientiæ spiritum, qui vos in veritatis hortum sanctis & angelicis virtutum floscul is fragrantissimum deducat: in quem si intromissi fueritis: oculi vestri aperientur, & pulsis errorum tenebris, videbitis philosophicæ lucis claritatem, in qua postea piis votis & meditationibus pascetis oculos vestros: suavissimaq; spirituali melodiarum consonãtia, harmonicoq; concordiæ concentu unanimes, TE DEUM LAUDAMUS cantabitis, & remotis tandẽ cunctis inanibus & frivolis disputatiunculis, ætatem invicem in pace transigetis.

Transeamus nunc ad Physicam, alteram Philosophiæ vestræ partem: quæ quàm fæde mentitus & fictis hominũ opinionibus inquinata sit, vel cuivis in hac parte leviter initiato palàm est. Hanc non repetiris à primo & vero fonte, qui est Deus, author, conditor, & creator rerum omnium, sed ab Aristotele, quem propterea per excellentiam Philosophũ appellatis, quasi is solus sit primus inventor, princeps & monarcha hujus scientiæ. At si Physices principia vera & genuina conferamus cum Aristotelis fictis & commentitiis: tantum discrimen inter utramq; animadvertemus, quantũ cœ-

Digitized by Google

lum distat à terra. Hermetici cũ Moyse, verè & rectè statuũt, mundũ hunc, & quicquid in eo cõtinetur, conditum & creatum esse à Deo, ex nulla alia præexistente materia, quã per solum verbũ Fiat. Vt primum enim Deus dixit: Fiat cœlũ: fiat terra; facta sunt: ita ut principiũ rerum omnium, non investigandum sit aliud, quam solum hoc verbum, procedens ex ore Dei.

Sed obstãt hîc quidã nasuti, dicentes, quod quamvis abnegari nõ possit, verbũ Domini esse causã & principiũ rerum omnium, tamen id solũmodo intelligendũ esse de causa efficiẽti, non autẽ de causa materiali. Absurdum enim esse autumãt, si quis asserat, hoc Verbum, quod non est, nisi flatus spiritus & anhelitus essentialis Dei, corporeum, & visibile factum abiisse in lignum, lapidem &c.

Sed quàm ridicula omniq; explosione digna hęc sit objectio, ex eo constat, quòd differentia hæc inter causam formalẽ & materialẽ locum tantùm habeat in rebus artificialibus: non autem in naturalib. multò minus in opere creationis. In artificialibus quidem, lignũ tanquam subjecta materia, ex qua formatur mensa, separatum quid est ac diversum à scrinario sive artifice, qui efficientis sive formalis causæ officio perfungitur. In naturalibus autem materia & forma non separatum quid existunt, neq; ullã in iis diversitatẽ quis inveniet, nisi idem velit quoq; sensuũ fideli testimonio relicto, fingere ea, quæ nullus mortalium unquam vel vidit, vel audivit, gustavit, olfecit, palpavit. Sed obstinati illi nimis in sua opinionis perversitate, non sensuum judicio semper stãdum esse dicũt: illudq; Galeni placitum, tanquã clypeum æneum huic veritati opponunt, quod 2. de simpl. fac. cap. 2. & 3. author his ferè verbis descriptum habet: Vbi. inquit, sensus hebescit, ibi ad rationem ceu diviniorem hominis partẽ deveniendum est. Sensus quippe brutis unà cum homine cõmunis est: rationis autem lucidior ille oculus ea percipit, quæ sensus aciem nimis hebescentem effugiunt. Sed quàm Sophisticum hoc sit hominis versatilis inventum, quo quidvis probare, quidvis etiam diluere proclive sit homini impudenti: facilè percipiet is, qui recto valet judicio, & vel tantillum in veritatis lumine versatus est. Videamus igitur, quomodo. Aristotelis principia physica cum Hermeticis cõveniant. Diximus, principium omnium rerum creatarum fuisse unicum Dei creantis verbum: quod essentialiter ex ore Dei emanans, adhuc inseparabiliter rebus omnibus inhæret, illas cõservat, & vivifico suo vigore ad novam iteratamq; generationem

tionē continuè à primo creationis puncto usq; permovet, & in seculi usq; consummationē pmovebit. Aristoteles nō ex ore DEI, sed ex vertiginoso suo & insipido cerebro proponit tria principia, materiam, formam & privationem. Materiam videlicet informem: & formam immateriatam. Privationem autem dicit esse tertiū principium, quod cōcludat duo in sese: negationem formæ introducendæ, ne prius sit res, quàm fieri incipiat, & aptitudinem ad illam recipiendā, quæ dynamis seu potentia est. Sed mera somnia mihi videntur narrare Peripatetici, quoties ejusmodi fabulosorū & steriliū principiorum mentionem faciunt: imò majorem certitudinem tribuo somniis, quibus interdum uteunq; eventus respondet, quàm illis principiis.

Si enim verum est hoc axioma philosophicum ejusdem Aristotelis, ut ipsemet nō dubito verissimum esse: Nihil videlicet cadere in sensum, quod non prius fuerit in mente: nihilq; verè existens in mente esse, quod non cadat in sensum: si, inquam, hoc verum est, falsissimum econtrà & mendacissimum erit hoc de tribus principiis commentum. Quis enim unquā tàm acuto sensu præditus fuit, ut potuerit vel oculis, vel lingua, vel reliquis sensuum organis cōprehendere materiam sine forma, aut formam sine materia. Sed, inquies, ubi sensus hebescit, ibi ad rationem veniendum est: scilicet idem est, ac dicas: ubi veritatis lux non illucescit, ibi ad mendaciorum diverticula fugiendum est. Hinc emergit manifestum discrimen inter Physicam Hermeticam & Peripateticā. Vt enim illa à patre luminum, nempè à DEO desuper hominibus fidelibus donatur: ita hæc à patre tenebrarum & mēdaciorum, cacodæmone nimirum, infidelium turbæ, Aristoteli scilicet & ejus asseclis insusurratur. Quamvis autem cogantur Peripatetici nolentes volentes fateri primum ac supremum motorem esse Deum: tamen gloriam DEI non quærentes, id rursus negant per traditionem suarum fabularum de dictis illis tribus principiis & de æternitate mundi. Dolendum sane est, tàm infirmo ac debili Peripateticorū fundamento superextrui, tam elegans ac pulchrum physices ædificium: quod ex falsis & adulterinis principiis, corrumpi quoq; & depravari necesse est. Dato enim uno inconvenienti sequuntur innumerabiles falsæ conclusiones. Quod cum maximo suo damno proh dolor experiuntur Naturalis Philosophiæ studiosi: qui de causis physicis disputantes perpetuis incertitudinis fluctibus agitantur, adeò ut nuspiam locū inveniant, quò pedem tutò figere possint. Nihil dicam de

Digitized by Google

mo dicta hinc inde falsa principia, quæ nulla arcanum incertior ac memdatior sub Sole exstitit. Theologi quoq; huius calamitatis conscrtes, ex horum principiorum falsitate, in plurimis hactenus inciderunt absurditates & errores, quos facile evitarent omnes quarumlibet scientiarum ac disciplinarum alumni, si sacris ethnicorum fabulis, Hermeticæ & soli veræ Philosophiæ operam suam adhiberent. Credite mihi, inter Hermeticos Philosophos loquor de veris, non de Sophistis & Pseudochristianis nullum in scientiis & artibus dissidium aut dissensionem unquam fuisse, nec in æternum fore. in unico enim veritatis centro, quod simplex, stabile, & immotum semper manet, conveniunt omnes.

Tandem adhuc videamus reliquam vestræ Philosophiæ partem, Logicam videlicet, sive Dialecticam: quæ definitur esse ars bene differendi, ratiocinandi, argumentandi, verũ à falsi discernendi, disputandi, di ceptandi, vel potius rixandi, altercandi controversias excitandi, lites spargẽdi, excitatas & motas pertinaciter & petulanter fovẽdi, rarissimè eadem componendi: dubia proposita frigide & jejune, vel vix & nunquam solvendi. & denique in salebroso incertitudinis labyrintho perpetuò versandi. Hac enim arte in utramq; partem, ut vocant, pro & contra disputandi in usum vocata, tot infinitarum opinionum portenta in lucem prodierunt, quæ alias suo tenebrarum pulvere obtecta diutius latuissent, nisi horum authores tam speciosis probabilium, hoc est, incertarum, infirmarum, fucatarum, non verarũ, ac falsissimarum rationum armis freti in quamvis disputandi arenam descendere se animosè quidem, sed satis protervè ac impudenter obtulissent. Vis scire, unde tot schismata in Ecclesia sint orta? Solo dialecticorum sive disputatorum, vel potius hominum contentiosorum & litigiatorum vitio: qui arte benè differendi inflati, in ambitionem & gloriæ cupiditatem inciderunt. Ambitio verò excitavit novam opinionem. Nova verò opinio peperit dubium. Dubium Syllogismos. Syllogismi, pro & contrà disputandi libidinem & æmulationem. Aemulatio contentionem. Contentio discordiam. Discordia verò schismatum proxima causa, est à Diabolo. Pax verò & concordia à Deo. Ergò omnes Theologi seditiosi, rixosi & contentiosi sunt à Diabolo, & eius ministri. Pacifici verò & concordiæ amantes, à Deo, ejusq; fideles servi. Deus enim noster, non dissensionis Deus est, sed pacis. 1. Corinth. 4. Sed dices, has ultimas enumeratas Logices proprietates, non legitimo artis usui, sed eiusdem abusui ac libertati esse quem si spectare quis vellet posset pari

ratione arguere, cæteras artes omnes non solùm reprehendendas, sed è medio penitus tollendas esse. Rectè sanè occurris abusum prætendendo: in quo quidem ambo in eandem imus sententiam. Nihil enim magis ipsemet improbo ac detestor, quàm malum rei usum. Sed opinionum diversitatem tantùm in eo habemus: quod ejusmodi abusus originē aliūde, quàm mea fert sententia, derives. Existimas enim artem, quam ex Aristotelis aliorumq; authorum voluminibus hausisti, per se esse bonam & laudabilem: abusum autem ejusdem superveniſſe petulantum quorundam & sceleratorum hominum malitia. Ego verò contrà primario artem ob culpam ipsorum authorum, jam vitiosa imperfectionis (omne enim donum imperfectum est à Diabolo: perfectum solum à DEO: ut Patacelsi docet Symbolum) veneno infectam & depravatam esse affirmo: adeò ut idem venenum in artis cultores derivatum, tantæ abusionis pestem introduxerit. Clarius hoc patebit, si artem perfectam & sinceram, cum imperfecta & contaminata conferamus. Contraria enim sibi invicem opposita magis elucescunt. Perfecta nihil aliud est, quàm impressio radiorum divinorum, quorum vi sola, nulla librorum scriptorum, aut axiomatum dialecticorum ope, Philosophus recte ratiocinatur, & verum à falso discernit. Liber autem in quo conscripti isti radii reperiuntur, est multò major, quàm ut tàm angustis Logices carceribus includatur. Est enim abyssus divinitatis, in quo infinitus rationum apodicticarum, certarum, firmarum, verarum, ac planè irrefutabiliū thesaurus viget. Ex his locis si Philosophus argumentum aliquod sumserit: certam utiq, & infallibilem inferet conclusionem, contra quam omnes paganorum coloniæ non prævalebunt. Imperfecta autem & corrupta Logica, est solummodo mancum mutilumq; curiosorum hominum inventum, qui totum hoc universum, cœlum & terrā, DEUM, angelos & homines, occulta & manifesta, certis & paucis quibusdam regulis ac locis Dialecticis, ut vocant, comprehendere temerario ausu conantur. Quid enim inepius vel auditu absurdius excogitari potest unquam, quàm ex tam strictis & fictis Logices cancellis, ratiocinari velle de infinita DEI majestate & potentia, tam in verbo suo, quam in natura, partim manifestata, partim non manifestata. Infinitum enim perscrutari nemo potest per finitum, sed per infinitum. Quod autem ut fiat, non ad organum Dialectices finitum, sed ad fontem infinitatis, DEUM nempè ipsum, omnium artium authorem recurrendum erit: qui solus ex in-

lus ex inexhausto & infinito suæ benignitatis scrinio, peten-tibus & fidelibus suis liberalissime largitur spiritum discre-tionis inter verum & falsum, adeo ut de quavis quæstione proposita, rectum & inculpatum ferre queant judicium. Cæ-contrà pagani, certis axiomatum limitibus in nimiam coa-ctæ angustiam, de rebus judicandis admodum pronicient, & è mille propositionibus, vix unam veram & stabi-lem, quæ non levissimo quovis rationum momento everti possit, proferant. Hinc nempe fundi istius calamitas, quod disputantes, copia rerum superati & confusi, in tot inextrica-biles errorum syrtes præcipitentur. Quomodo enim inde pedem retrahant, cum canonum locorumq; penuria pressi quò se vertant, amplius nesciant. Ne autem idcirco videan-tur indocti & artis rudes, nominis sui & existimationis salu-tem quærunt rixis & altercationibus: ex quibus posteà pro-labuntur in convitia & calumnias: sicq; continuata serie de vitio in vitium progrediuntur. Vides ergò abusum Logices primario adscribendum esse vitiosæ artis inventoribus: secù-dario verò horum assectis & sectatoribus, qui nimio paganо-rum suorum præceptorum amore excæcati, veritatis lumè minus inspiciunt, sed ita antiquam illam erroris cantilenam cum ipsis canere pergunt: nec ab instituto desistunt, prius-quam Mosaicam vel Hermeticam scholam ingressi discant, omnium artium & disciplinarum studia vana esse & irrita, nisi à Deo illarum unico authore inspirentur, & ejusdem favore & benedictione foveantur, & conserventur. Sed non absurdum Davidicum illud Psal. 13. in modernos Peripateti-cos & paganos usurpare nunc licet: Vbi scriptum legimus: Omnes declinaverùt simul inutiles facti sunt: Corrupti sunt, & abominabiles facti, non est, qui faciat bonum, non est usq; ad unum. Ac licet ex tanto numero vix unus atq; alter veritatis lumine irradiatus resipiscat: vix tamen palàm id profiteri audet, sed ex metu reliquorum Pharisæorum, ho-minum fanaticorum, cogitur tanquam alter Nicodemus noctu, hoc est, in occulto sua artis negotia tractare; nisi ve-lit audire hæreticus, magnus exorcista, sophista, Ramista, Paracelsista, Alchymista, &c.

At sufficit his generatim tantùm ostendisse differentiam inter Philosophiam Hermeticam sive Christianam, & Peri-patèticam sive paganam: ac breviter simul originem, can-sam & principium utriusq; lectoris judicio subiecisse. Quæ ex veritate est, inquit ipsa veritas, Salvator noster Christus, vo-cem meam audit: qui verò amat mendacium, in via sua, an-teq; tam dimidium mundani absolvat itineris, miserè peri-

Digitized by Google

bit. Resipiscite ô pagani philosophi: paganismum illum vestrum in Philosophia DEO & omnibus bonis abominabilē exuite, & Christianismum verum induite: hunc non ore tātùm profitemini, sed reipsa & factis ostendite, ac cogitate, quod ratio unicūjusq; verbi otiosi sit reddenda. Quæ autem major vanitas, quàm sectari & defendere paganorum deliria, quæ tot manifestis abundant nugis ac mendaciis, ut in illorum scriptis vix occurrat unica pagella, quæ non totidem errores, quot lineas atq; verba contineat, adeò ut iis emendandis una vitura sufficiat. Hæc itaq; de inspiratione divina, tanquam præcipuo artis capite, paullò fusiùs ab initio tractare volui, ut lectorum animi hoc Hermetis exemplo pellecti, primo statim limine aptiores redderentur ad ea, quæ sequuntur, pervestiganda & cognoscenda.

Quemadmodum autem hortulano, cœli clementia & astrorum influentia non sufficiunt ad plantulas suas fovendas & educandas, nisi diligens quoq; accedat soli agriq; cultura: ita Philosophus vix aut nunquam dignabitur inspiratione illa divina, nisi animum debito modo præparatum & instructum adferat. Præparatio autem hujusmodi in duobus potissimùm officinis perficitur. In oratorio videlicet & laboratorio: quorum quodlibet propriis & peculiaribus utitur instrumentis. Oratorii præcipuè hæc sunt. Preces, orationes, vota, gemitus, & suspiria, ineffabilia ad DEUM optimax. Item studium, diligentia, industria, assiduitas, indagatio & frequens meditatio in libris Bibliorum & Naturæ. Laboratorii autem in genere ferè sunt carbones, furnus, forceps, vas, follis, & hujus generis infinita alia, quæ omnia singulatim recensere nimis longum foret. His paucis tantum in laboratorio rectè aptatis, igneq; tum in furno philosophico, tum in pectore piè accenso, artifex tum demum DEI imploret auxilium, nec cesset ab instituto: donec voti compos, expectatam certamq; DEI benedictionem experiatur: non secus ac ipse Hermes, qui post varios labores, divinam sibi gratiam contigisse, liberè ac ingenuè profitetur, dum inquit: Animæ non peperci à labore, & hanc scientiam solius DEI vivi inspiratione habui, qui mihi famulo suo pandere dignatus est.

HERMES.

Verum rationabilibus judicare vim arbitrandi tribuit, sed nimirum occasionem delinquendi reliquit.

SCHO-

SCHOLIVM.

Deus hominem à cæteris animantibus ideò distinxit, ut ratione præditus cæteris creaturis præesset, & cuncta suo dominio subderet Hæc autem rationis vis nihil aliud est, quã portiuncula sive scintillula quædam divinitatis, spiritus invisibilis, sive spiraculum vitæ, quam inspiravit Deus in faciem hominis, & fecit hominem in animam viventem, Gen. 2. In hac rationis luce vult Deus, ut piè & sapienter ambulemus: & in lege ejus tum scripta, tum per Naturam & Creaturam nobis revelata meditemur die ac nocte.

Adam quidem Protoplastus in ea luce, qua ante lapsum perfectè ornatus, præ cæteris omnibus creaturis, sicut Sol inter astra fulgebat, tanquam in lucidissimo speculo contemplabatur omnia mirabilia Dei. Sed quia post transgressionem legis, hoc rationis lumen in posteros ejus, à prima sua perfectione & claritate multum defecit: ad hujus instaurationem sese ultrò obtulit filius Dei Christus Iesus, qui nobis fidelibus suis factus est in animam vivificantem, spiritualem, cœlestem. Hac anima in nobis, tanquam media natura duce, cooperante simul sacrosancto gratiarum ac donorum flamine, rursus à somno ignorantiæ, improbitatis & mortuæ Philosophiæ resurgentes, & in latissimum scientiæ, sinceritatis, & vivæ Philosopiæ campum excurrentes, in eoque strenuè & assiduè nos exercentes, meritò gloriari possimus, quod in reparata rationis Luce, & in viis Domini, prout decet sapientes, fideliter ambulemus. In hac enim luce si ambulaverimus, voluntati divinæ minimè reluctabimur. Deus, autem, ut Hermetis est sententia, hanc libertatem sive arbitrium philosophandi homini permisit. Contra vero nequaquam Dei voluntas est, ut homo peccatorum vitiis se polluat, aut qualemcunq; delinquendi occasionem oblatã arripiat. Hostis enim peccati infensissimus est, nec impunè abibit ullus, quicunq; peccatorum dominio obnoxius, frena nimis laxata non inhibet.

HERMES.

Ego autem nisi indicii diem, aut animæ damnationem, ob abscondionem hujus scientiæ metuerem, nihil de hac scientia palefacerem, nec cuiquam prophesisarem. Volui verò debitum fidelibus reddere, cui author fidei mihi largiri dignatus est.

SCHO-

Digitized by Google

SCHOLIVM.

SI cui dubium est de Philosophia Hermetica, num Christianismo conformis sit, nec ne, huic relata modo verba dubitationis istius scrupulum mox excutient. Quæ enim major possit esse affinitas & cognatio, quæ propius accedat ad Christiani hominis veram notam, quàm qualis ex his Hermetis verbis percipitur. Mandatū enim habemus, ut DEUM diligamus ex toto animo, & omnibus viribus, & proximum sicut nos ipsos. Author DEUM tanta cum reverentia & timore amat, ut, nisi in amore & timore ejus constans persistat, vereatur, ne reus fiat judicii æternæ damnationis. Proximum autem non aliter ac seipsum, fidelietiam amore prosequitur in eo, quod communem scientiæ suæ socium illum reddere percupiat: quod utiq; nunquam in animum induxisset suum, nisi extremi judicii terror, & DEI ac paucorum fidelium amor animum ejus inflexisset. Sed quæres forsan, quænam sit hujus tenacitatis in arcano isto revelando causa? impietas nempè hominū, quorum plurimus numerus indignus est, ut in sacratiū Philosophiæ int omittantur: propter hos nimirum, inquit, nihil se patefacturum fuisse: sed quia ex tanta impiorum & sceleratorum hominum multitudine, DEUS semper in quibusdam quantumvis pauciſſimis reliquit semen Philosophicæ pietatis: propter hos paucos dicit se talionis legem sanctè servaturum:: hisque eandem scientiam, quam à DEO revelatam impetravit, literis ita consignatam traditurum: ut nihilominus non nisi digni doctrinæ filii, ad quos, ut mox audiemus, hunc sermonem instituit, verum inde sensum elicere possint.

HERMES.

INtelligite filii sapientum præteritorum [illegible] philosophorum, non corporaliter, nec imprudenter 4. elementorum in scientiam, quæ sunt patientia suis rationibus, & cum [illegible] absconditi operatione. Est enim eorum occulta operatio. Nam nihil agit, nisi compellatur, quia non perficitur, nisi prius sui colores peragantur.

SCHOLIVM.

COmpellat author filios sapientum, hoc est, discipulos artis dignos, pios, & electos. Non enim omnes, qui se dicunt filios doctrinæ, in intima artis penetralia introibunt. Sunt etenim pauci, quos Iupiter æquus amavit. Frustrà igitur co-

tur conantur, huic sese arti ingerere, qui natura sua ad hanc minus apti sunt. Eundem enim eventum tandem experiuntur, qualem plurimi monachorum experiti solent: qui dum pueri adhuc, de naturali inclinatione non satis constantes inconsulto quodam zelo in cœnobia ingrediuntur, adulti vero ad ingenium redeuntes, longè ad diversa feruntur studia. Hinc vitam monasticam exosi, monasteriis valedicunt, exeunt, discedunt, erumpunt, evadunt fitq; sæpenumero ex monacho mæchus, ex raso Thraso; ex religioso agaso. In idem turpitudinis barathrum incurrunt quoq; ij, qui ultra genii & ingenij vires se insinuare conantur huic profundissimæ scientiæ: post varios enim labores, frustrà susceptos & insumtos, de summo artis fastigio assequendo desperantes, mirabili quadam metamorphosi fiunt tandem ex Philosophis sophistæ, ex medicis medicastri: quorum hodie ingens numerus ubiq; locorum occurrit: qui multivariis constructis fornaculis, dies ac noctes coquendo, distillando, extrahendo, (vel potius expilando nummos putà ex propriis & alienis loculis) subtiliando, incrassando, summaq; imis confundendo, magnum medicamentorum Chymicorum, ut vocant, acervum sibi comparant, sibiq; multum in vano isto labore sapere videntur: ac nisi manifesta reclamitaret experientia, multis equidem, nec non doctis ac eruditis sua persuaderent garrulitate, fœtida sua stercora esse meros ficos dulces & suaves. Ex Chymicis autem vulgaribus, neq; adeo doctis fiunt Chirurgi, balneatores & circumforanei: Ex deploratis vero & desperatis Alchymistis impostores, fures & furciferi, quorum non pauci nostra quoq; ætate, patibulo suspensi & suffocati vitam miserè finierunt. Ergo

Tu nihil in vita dices faciesve minerva.

Observavi frequenter in colloquijs, cum hujusmodi farinæ hominibus institutis, ipsos neglecta omni scriptorum Philosophicorum lectione & meditatione tantùm in ore habere nummos: nummos loqui, nummos somniare, nummos vigilare. Ex quibus nonnulli tanta aviditate auri argentiq; corradendi tenentur, ut non homines, sed lupos referant famelicos qui octo pluriumve dierum inedia emaciati, escæ ex rapina oblatam, ardentissimo deglutiendam stomacho appetunt. Ejusmodi lupi voraces & Chrysophagi longè ab arte arcendi sunt, utpote, quos voluntaria Philosophorum paupertas non agnoscit pro genuinis discipulis, sed pro spuriis, è regno Philosophiæ procul hinc in exilium relegandis, nec in æternum nisi fortè resipiscant, revocandis. Ridet enim

Natura

Natura (inquit doctissimus Severinus) avaras spes: ac multò tolerabilior est in Philosopho imperitia, quàm avaritia: tolerabilior item ignorantia, quàm intemperantia & luxuria. Decet enim Philosophum esse virum pium, probum, cōstantem in dictis & factis, firma fide in Deum, prudentem, & nullius rei avarum, præterquam sapientiæ.

Præmissis igitur his, quæ præcipuè in vero artifice reperiuntur, Hermes nunc orditur operis magni descriptionem, quod appellat scientiam elementorum. Ne autem quis putet illum loqui de elementis, prout ea vulgò in scholis peripateticorum accipiantur: qui elementum ajunt esse corpus simplex, ex quo quidque primum constituitur; addit hæc duo verba, non corporaliter, nec imprudenter: Si non corporaliter nec imprudenter: Ergò πνευματικῶς καὶ σοφικῶς, hoc est, spiritualiter & sapienter. Vtuntur Philosophi Chymici semper hac licentia in docendo, ut artis vocabula fingant pro suo cujusvis arbitrio. Nam quidam principia artis dixerunt esse 4. elementa, terram, aquam, aërem, & ignem, ut hic Hermes noster: alii verò tria tantum statuerunt principia, animam, spiritum, & corpus, ut idem Hermes alibi: vel salem, sulphur, & mercurium, ut Paracelsus: alii duo, agens & patiens: masculum & fœminam: sulphur & Mercurium: alij unū tantum, aquam videlicet Philosophicam. Sed relicta nominum multitudine, quæ penè infinita existit, artis potius studiosi se convertant ad indagandum noscendumq; unicum *istud subjectum, de quo Philosophus hoc versu: Est in Mercurio quicquid quærunt Sapientes.* Quia verò rei cardo in eo potissimum vertitur, ut artis discipulus omnium primùm exploratum benè habeat hunc Philosophorum Mercurium: in ejus gratiam hic proponam figuras aliquas hieroglyphicas: quibus varii Mercurij proprietates & conditiones, quanta fieri potest luce & brevitate, adumbrabo.

I.

Circulus simplex.

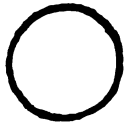

Digitized by Google

Hic circulus nihil aliud significat, quàm verum & unicum Philosophorum Mercurium, materiam primam, aquam Philosophicam primordialem, simplicem & sine divisione unã Nam rotunda circuli figura, carens angulis, unitatem simplicem denotat. Si quis enim circulum descripserit, neque principium inveniet, neq; finem. Ex quo colligitur, hunc eundem Mercurium esse principium, medium & finem operis: sine quo qui laborare præsumet, oleum & operam perdet, & nunquam ad veritatis lucem perveniet.

2.

Circulus duplex.

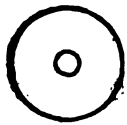

Gemina circuli descriptio indicat duplicatum illũ Bernhardi Trevisani Mercuriũ agẽs videlicet & patiens: sive sulphur & Mercuriũ. Ac quamvis binarius numerus cõfusionis author dicatur, & proinde materiæ diversitatem aliquã arguere videatur: nulla tamen planè est diversitas. Ambo enim Mercurij ejusdem sunt originis, ejusdẽq. naturæ & essentiæ, quod vel ex utriusq́, forma circulari facilè innotescit. Nihil autem refert, quod interior minor appareat exteriori. Majoris enim perfectionis ac præstantiæ id tantum signum est. Res enim quò apparentior, eo quoq; corpulentior: quò verò abstrusior & abditior, eò spiritualior, perfectior & nobilior existit. Minor autem occultatus in majorem agit, eumque sibi assimilat.

3.

Triangulum Philosophorum triplex. Sal sive corpus.

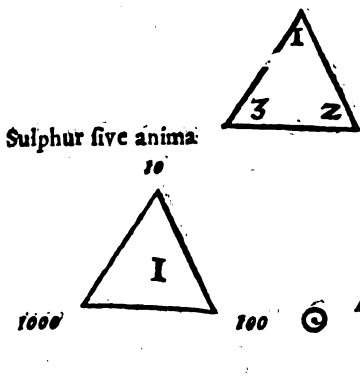

Eadem

Eadem est utrobiq; horum ternorum triangulorum significatio. Sicut enim corpus & anima: sal & sulphur non possunt invicem conjungi, & per minima uniri, nisi mediantibus spiritu & Mercurio: sic quoq; Luna & Sol procreare non possunt sobolē sibi similem, nisi mediante Mercurio, qui loco seminis elicitur ex amborum corporibus, inq; terræ centro tanquam proprio vase digeritur & perficitur. Hoc autem centrum est in quovis triangulo vel punctum illud medium, vel numerus unarius, vel circulus iste medius. In secundo verò circulo observanda quoq; est numerorum multiplicatio denaria. Non enim fit progressus ab unario ad centenarium & millenarium, omnium numerorum ultimum & perfectissimum (numerato enim millenario, non datur alium numerus: sed per hunc fit progressus in infinitum) nisi per denariū. Nam, ut ait author libri, qui inscribitur *Aurora consis. gens* cap. 2. Decem in Decem respondent.

Quadrangulum secretum sapientum.

Hac in figura manifestè declaratur scientia elementorum, de qua Hermes agit in hoc capitulo. Rectè igitur Aristoteles Chymicus ait: Divide lapidem tuum in quatuor elementa, rectifica ea, & conjunge in unum, & totum habebis magisterium. Hoc unum, in quod redigenda sunt elementa, est circulus ille exiguus, centri locū in quadrata hac figura obtinēs. Est enim is mediator; pacem faciens inter inimicos sive elementa, ut convenienti amplexu se invicem diligant: Imo hic solus efficit quadraturam circuli, à multis hactenus quæsitā, à paucis verò inventam. Radijs enim suis ferit omnes elemētorum angulos, & longa circumrotatione angularem hanc quadraturæ formam vertit in circularem sibi conformem: de quo satis.

5.

Anatomia magica vocabuli
MERCVRIO.

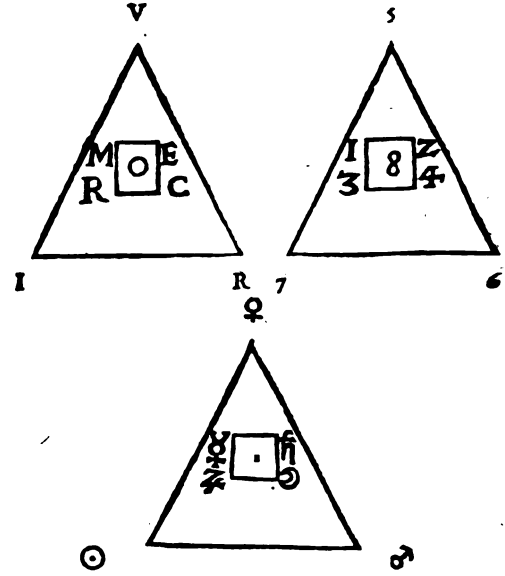

Hæ tres figuræ eodem significato unum tacitè pandunt arcanum, quod non promiscuè cunctis prostituendum.

Sufficiat tibi Lector, quod elicere inde possis veritatem istius versiculi:

Est in MERCURIO *quicquid quærunt sapientes.*

Vides enim, quanta secreta comprehendat hæc unica vocula: adeò ut sagax indagator, modò literalem hanc anatomiã in essentialem convertere noverit, ex illa dictione omnia ad artem Chymicam necessaria, h. e. principium, medium & finem operis magni, facile eruere queat. Majora autem magisq; stupenda perficiet, si centralia ista tria interius adhuc occultè latitantia, punctum videlicet, numerum octonarium, & circulum, in apricum Solis sive in lucem externumque aspectum produxerit. Hoc enim miraculosè perpetrato, sequens tandem schema prodibit ultimum, omnique perfectione astrali, spirituali ac regali absolutum:

à plu-

Digitized by Google

à pluribus hactenus visum: vix autem à millesimo intellectum.

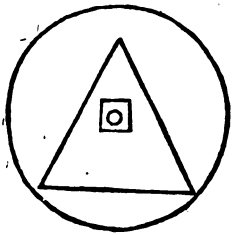

Cognito itaq; Philosophorum Mercurio, occultum operandi modum Hermes in sequentib. indicat verbis. Nihil agit, inquit, (puta Mercurius) nisi componatur. Rationem hanc addit, quia nō perficitur, prius sui colores peragantur. Sed quid aliud innuit autor per colorū significationē, quàm operis totius complementū à principio ad finē usq; Non enim fit transitus de uno extremo ad alterū, nisi per mediū. A primo itaque calorum opus incipiendum, h e. Mercurius per se perfectus nihil agit, neq; prodest quicquam in opere Alchymico, nisi mortificetur. Granū enim tritici, nisi in terrā cadens putrefiat, nullum fert fructū, sed solum manet. Eodem modo Mercurius suam in terram projectus, novū generationis vigorem recipit. Rusticis enim notum est, quod quævis semina quamvis arefacta & semimortua videantur, si rursus mandentur suæ terræ, in fœcundum resuscitentur vigorem, & pro fatali cujusvis seminis conditione & interna naturaliq; scientia totū regenerationis opus ad finem feliciter perducāt. Terra enim matricis sive uteri, vasisq; rei generandæ idonei vicem gerit Estq; terra nostra adhuc virgo, quæ nullius viri consuetudine fœdata super cœlesti quodam modo concipit. Pura enim cum sit, omnisque labis ac maculæ expers, simile quoq; semen purū & immaculatū concipere gestit. Quicquid enim semina verit, hoc & metet. Atquamvis hoc quod seminatur sit per se simpliciter perfectum: in eo simplici perfectionis statu non permanet, sed per nostram putrefactionem solvitur & corrumpitur. Est autem corruptio hæc non ad speciei interitum, sed ad ejusdem conservationem, & ad majorem perfectionem eidem inducendam. Legimus de tribus Magis, qui ab oriente ad Christum venerunt, quòd tres fuerint reges, procul dubio potētes satis & opulenti. Hi licet regna pro hac vita simpliciter sustentanda satis ampla & splē-

Digitized by Google

dida possiderent: de alio tamen regno non ad centum annorum numerũ, sed in sempiterna usq; secula duraturo sunt solliciti. Quod ut impetrent, adeunt regem omnium regum, eumq; ante pedes prostrati adorant. Quod nisi fecissent, suis regnis simplici illo mũdano & caduco splendore nitidis frui, quidẽ potuissent, nunquã verò illa terrena ac momentanea cum cœlesti æterno permutassent. Quemadmodum igitur his Magis, primum instrumentum & quasi clavis ad æternæ salutis portam aperiendam fuit animi submissio erga Regem cœlestem, cujus potestas infinita est: ita primus in arte gradus est Mercurij, per se simpliciter perfecti solutio, & in terra sua Philosophica putrefactio: quam postea sequitur digestio & concoctio continua: donec ominns colores appareant.

HERMES.

Scitote filij sapientum, quod priscorum Philosopborum aquæ est divisio, quæ dividit ipsam in alia 4. Vnam duobus, & tria ista: quarum colori tertia pars est, humori scilicet cum coagulanti: duæ verò tertiæ aquæ sunt pondera sapientum.

SCHOLIVM.

QVod suprà author elementorum scientiam appellavit, nunc Philosophorum aquam nominat. Hanc in quatuor partes dividendam ait: nempe unam partem in duas: tres verò partes uni addendas. Ex quibus omnibus conjunctis septem inde partes, tanquam sparsim in verborum contextu disseminatæ, resultant. Vnum enim & duo faciunt tria: Tria & unum, quatuor: Hunc quaternarium si addideris priori ternario, conficies septenarium. Colorum autem differentias dividit in duas tertias. hoc est, in tres rubeos spiritus & in tres albos. Spiritus autem hos, primum ab unica Philosophorum aqua ortos, & in eandem resolvi posse, certum est. Ita ut similiter inde eruatur numerus ille septenarius per additionem unitatis, quam suppler aqua. In his autem numeris tacitè occultari sapientum pondera, author non obscurè astruere videtur, præcipuè in septenario, qui numerus sacer habitus fuit antiquitus, utpote in quo plurimum sapientiæ sit recõditum: sed vim & virtutem ejus mentis oculis cõtemplari debes. Vulgaris enim hic oculus, teste Ioanne Dee Londinensi, caligabit diffidetq; plurimum.

HES-

Digitized by Google

HERMES.

Accipe de humore unciam unam & mediam, & de rubore meridionali, id est anima Solis, quartam partem, id est. unciam mediam, & de Seyre citrino, similiter unciam mediam, & de auripigmento dimidium, quæ sunt octo, id est, uncie tres. Sciure, quod vitis sapientum in tribus extrahitur, eius q; vinum in fine trigintaperagitur.

SCHOLIVM.

PErgit Hermes sapientum pondera ulterius explicare, adductis, varijs nominibus. Humor enim, Rubor meridionalis, Anima Solis, Seyr citrinum, Auripigmentum, vitis sapientum, & vinum nihil aliud significant, quam aquam Mercurij septies distillatam: quæ post octenam destillationem, virgnis vertitur in cinerem sive pulverem subtilissimum: qui ob puritatem & perfectionem suam igni resistit. Ne igitur mireris, quòd octo partes & tres unciæ æquiparentur: Ternarius enim numerus, qui etiam pertrigesinariũ repetitur, æquè perfectionis nota est, ac octonarius secundum illud tritum: *Omne trinum perfectum.*

HERMES.

Intelligite igitur operationem; decoctio ipsum diminuit: tinctura ipsum augmentat, quia Luna post 15. dies diminuitur, & in tertio augmentatur. Hoc igitur est initium & finis.

SCHOLIVM.

SVnt qui operationem lapidis dividunt in duas partes: in priorem & posteriorem. Prior, quam Hermes exprimit per decoctionis nomen, ipsum diminuit, hoc est, lapidem in simplici ac naturali perfectionis statu existentem solvit ac destruit: solutum & corruptum per regenerationis medium pristino perfectionis splendori restituit. Quo peracto, incipit posterior operationis pars, cuius beneficio lapidis virtus, maximo cum fœnore multiplicatur in infinitum. Hoc confirmat author exemplo Lunæ, quæ post 15. dies, suæ scilicet plenitudinis, diminuitur: & in tertio, videlicet quadrato, rursus incrementum sumit. His paucis totum comprehenditur opus ac tam initium, quàm finis τὸ φρονοῦντι apertè satis detegitur. Sed non mirum videri debet, quodtàm arduum & magnum secretum tanto sermonis laconismo possit explicari: cum quidam reperiantur, qui propter sim-

plicem decoctionis viam, quæ in opere adhibetur, non verentur asserere, totum opus posse tribus tantùm verbis perfectè & sufficienter edoceri. Sed non statim in centa Philosophorum habendus est, quicunque tam facili & compendiosa via in artem intraverit. Nullum quod meminierat exemplum in historijs Chymicis, quo probari possit, aliquem aliquando fuisse, qui hoc pacto artem edoctus, in Philosopum statim evasisset. Eodem enim modo, & quilibet rusticus Philosophi titulo salutandus esset, qui licet per pectum habeat modum, agrum bene colendi, interimque seminandi & metendi: ignorat tamen internum & præcipuum frugum maturandarum motorem: quo ignorato nemo se Philosophiæ peritum, nisi fortè quidam audaculus, mentisque inops, profitebitur.

HERMES.

Ecce vobis exposui, quod celatum fuerat, quoniam opus vobiscum, & apud vos est, quod intus arripiens & permanens, in terra vel in mari habere potes.

SCHOLIVM.

OPeris secretum commendat suis filijs, & vocabulo Ecce ostendit, se rem perfecisse maximi momenti in explicatione artis nobilissimæ & abditissimæ. Geber, Morienus, alijque Philosophi jubent artis indagatores, mineralium radices in seipsis inquirere. Vnde inquiunt: *si ortus tui noveris principia, semen sive materia prima, ex qua lapis componitur, te amplius latere nequit.* Iam verò rudi imperitoque naturalium arcanorum homini, absurda videbitur hæc locutio: cum non possit sibi ex suo cerebro somniare ullam similitudinem aut cognationem, quam semen hominis animatum habeat, cum inanimatis ut quidam ignari dicunt, metallorum aut lapidum corporibus. Sed si te cum Abrahamo ex crasso tuo & corporeo domicilio foras eduxero, teque in spiritualium astrorum omnibus in rebus occultè latitantium contemplationem induxero: non amplius eris tam refractarius, sed ambobus ultrò pedibus in nostram ibis sententiam. Tolle igitur oculos, & nostrum suspice cœlum Philosophicum infinita astrorum multitudine mirificè exornatum. Sicut enim vides, in superiori firmamẽto, astralia illa corpora tantum in eo differre, quod alia alijs præstent magnitudine & luminis splendorisq; claritate: omnia

mnia autem in inniversum constent ex una eademq; materia purissima, diaphana, & pellucida. Ita omnia corpora in hoc inferiori mundo, ad externum quidem aspectum multũ inter se differre videntur: quæ tamen omnia intrinsecus cõsiderata, ab uno eodemq; principio sive primo ante processerunt. Illud autem internum principium aliud nihil est, quã secundùm Salomonem Sap. cap. 11 materia quædam invisa, ex qua orbis terrarũ creatus est: sive juxta Ioannem Evangelistam cap. 1. VERBUM, per quod facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil, quod factum est. Sed dices, si ergo verbum est omnium rerum principium: teste autem scriptura idem verbum sit nunquam interiturum sed in æternũ permansurum: non igitur quærendum aut investigandum illud erit in his sublunaribus & corruptibilibus rerum corporibus, quæ cuncta moriuntur, pereunt & intereunt. Ad quam objectionem aut succinctè tibi & breviter respondeam: cuncta equidem, quæ creata sunt per verbum, erant valdè bona hoc est, summa beatitudinis perfectione à Deo ornata. Sed quia propter prævaricationẽ Adami terra quoq; fuit maledicta, mors introivit in mundum, ita ut nil jam sit in toto mundo, quod non spoliatum & orbatum existat primitiva ista perfectione, & morti perconsequẽs obnoxium factum. Misertus autem omnipotẽs creaturæ, hanc ut liberaret à morte, & vitæ regno restitueret, idem verbum, quod est Lux & VITA mundi, in mundum misit, & ita secunda vice mundum per hoc VERBUM regeneravit. Vnus enim vitæ dator & regenerator semper manet idem DEVS, extra quem nulla salutis spes. Per hanc autem regenerationem facta est creatura nova: Vetera enim transierunt, & ecce facta sunt omnia nova. 2. Cor. 5. Verbum igitur hoc non secundum creaturã veterem, sed secundum novam considerandũ nobis est. Neminem enim nunc novimus secundum carnem, hoc est, veterem creaturam, sed secundum spiritum, hoc est, novam creaturam. Sed quemadmodum Christus in renatis suis invisibili modo inhabitat, nec manifestatur in hoc, sed in altero demum mundo: sic omnibus rebus VERBVM regenerationis invisibiliter quidem inhæret: quod tamen in elementaribus & crassis corporibus non manifestatur, nisi reducantur in essentiam quintam sive naturam cœlestem & astralem. Hoc itaq; regenerationis verbum, est semen istud promissionis, sive cœlum Philosophorum, infinitis astrorum luminibus nitidissimum, ad quod suspiciendũ & cõtemplandum eductus fuit Abraham. Quamobrẽ quicunq; hoc cœlũ

nostrum, quod ratione quidem mundi minoris ac majoris, in duplicis salvatoris considerationē cadere potest (quamvis idem Deus operetur omnia in omnib.) intueri volet, is abjectis Adamicis, hoc est, carnalibus, qui nimis hebetes, non nisi de externorū & corruptibilium intuitu censurā faciunt, spiritualia visus organa ex nova creatura, recipiat: his facilè agnoscet totius mundi tàm creati, quàm regenerati unum solummodo esse authorem, unum rerū omnium opificē & effectorem, unum principium, unum ens primum, quod à natura nunquā separatur, sed ipsam potiùs à corruptione & labe repurgat, revivificat & in pristinam perfectionis libertatē vindicat. Noli autē mirari, quod res morti subjectæ, veteris creaturæ formam exuant, & quasi in nihilum reduci videantur. Est enim mors vitæ principiū: vetusq; tantùm sive Adamicū corpus moritur: Spiritus autem novæ recreaturæ, novum sibi fabricat corpus multò nobilius & gloriosius veteri. Quod enim seminatur, non vivificatur, priusquam moriatur. Seminatur autem in corruptione, & resurgit in incorruptione: seminatur in ignobilitate, & resurgit in gloria: seminatur in infirmitate, & resurgit in virtute. 1. Cor. 15. Et hæc quidem omnia teste Hermete in Smaragdina tabula, fiunt ab uno meditatione unius. Idem enim Deus, qui dixit, *morte morieris*, dixit quoq; *salvus eris*. Mors igitur & vita per idem Dei Verbum efficacem obtinuerunt operandi vim & potestatem. Essentiale enim est quod vis verbum, ex ore Dei procedens. Nec est spiritus sive halitus vanus & evanescens, ut multi ignariac impij ex incredulitate sua in hac pernitiosissima sunt opinione. Verba mea, inquit ipse Christus Salvator noster, sunt spiritus & vita, hoc est, novæ creaturæ semen substantificum & essentiale: & qui in hoc credit, salvus est, & essentialiter cum Christo unitur ac conglutinatur, ita ut caput & membra hoc est, Christus & Ecclesia sint duo in carne una. Qui autem nō credit, manet in peccato: & quia stipēdium peccati mors est, per Verbum jàm omnis incredulus judicatus condemnatur, & morte moritur æterna. Sicut igitur hominis salus pendet à sola cognitione Christi & vera in eundem fide: utpote qui unicus est & solus micocrosmi Salvator: sic verò Philosopho summè necessaria est cognitio macrocosmici Salvatoris: qui cœlum est Philosophorum sive verbū regenerationis: quod non nisi unum solum per totum mundum diffusum, ubiq; in omnib. rebus, in corporibus animaliū, hominum, brutorum, plantarum, arborū, fruticum, metallorū, mineralium, & lapidum reperitur. Hoc unū ergò si semel cognoveris, ac intus

in ar-

in arcanum & intimum cordis scrinium absconderis, secretò illud ac turò tecũ portare quovis gentiũ poteris, sive per mare, sive per terram, sive per saxa, per ignes ita facere libuerit.

HERMES.

Custodi igitur argentum vivum, quod sit in intimis thalamis, in quibus coagulatum est. Ipsum enim est argentum vivum, quod dicitur de terra residua.

SCHOLIVM.

ARgentum vivum esse primam materiam sive primum ens omnium metallorum, apud Philosophos Chymicos satis constat. Sed cave existimes id esse argentum vulgare, vel mercurium vulgi, quem lythargyrum quoq; nominant. Argentum quidem est, sed non vulgare. Vulgare enim mortuum, & ad opus physicum per se minus aptum: sed vivum est, Philosophicum, hoc est, arte coadjuvante natura ritè præparatum. Mercurius est, non vulgi, sed Philosophorum, igneus, vitalis, currens, qui miscetur omnibus corporibus, & rursus ab ijsdem separatur. Locus, in quo generatur argentũ vivum, indicatur his verbis: sit, inquit author, *in intimis thalamis, in quibus coagulatum est.* Philosophorum alias tritum est, quod ijs in locis, ubi crescunt metalla, nulla reperiantur metalla.

Inventu igitur erit locus eò difficilior, quò abstrusior est in mineris terræ absconditus. Sed hîc distinctionem notabis inter mineras metallicas vulgares, & mineras Philosophicas occultas. In illis reperiuntur, sed non crescũt: in his verò crescunt, & non reperiuntur. Lege de his œconomiam mineralẽ Paracelsi, qui fusè illic tractat hujus differentiæ causam: Hoc ipsum argentum vivum de terra Philosophica residuũ, si rectè noveris, accuratè custodiendum erit. Si fortè metus est, ne diuturnitate temporis vitium contrahat: exemplum imitari poteris Romanæ Ecclesiæ: in qua umbilici infantum adurantur in cineres, ut diu ad diem videlicet usq; cinerum, qui Mercurij dies est, Gallicè des cendres, conservari queant. Si parimodo argentum tuum vivum vi ignis combusseris, ac in cinerem converteris, edacitati temporis magis resistet, & in infinitos conservabitur annos. Dignũ certè, ut diligenter custodiatur. Est enim thesaurus incomparabilis, & res auro ipso precioſior: Vnde etiam auro longè antefertur à Philosophis. Aurum enim in Ros. Philosophorũ fingitur ita mercurio compellare: An, inquit, præfers te mihi, & ego sum Dominus lapidum

Digitized by Google

lapidem expectans ignem. Dicit ei mercurius: Vtiq;, sed ego genitus. & ex me natus es: & ego sum secretum totum, & in me occultatur scientia: quia converto omnia corpora in Solem & Lunam, cum natura mea talis sit, quod durum mollifico, & molle induro.

HERMES.

Qui igitur verba mea nunc audit, ipse ab eo inquirat, qui nullum malefactoris opus iustificat, & nullum benefactorem præmijs privat: Quia omne quod celatum fuerat, de hac scientia detexi, maximum arcanum & scientiam, intellectum habentibus patefeci.

SCHOLIVM.

PHilosophorum sermo parabolis, ænigmatibus & mille troporum involucris tectus, non prima statim fronte cuivis patere debet. Neq; etiam omnibus conveniunt omnia. Causa autē obscurioris dictionis in Chymicorū scriptis, partim suprà explicata est, partim ih sequētibus explicabitur. Sin verò quis diuturnioris meditationis ac inquisitionis impatiens, expeditiorem viam ex hoc Chymico labyrintho evadēdi desideret: en fidele authoris consiliū, qui jubet à Deo sensum suorum verborum petere. Deus enim in pravis impiorū consilijs haud quaquam connivet: nec vicissim pijs & cordatis viris sua denegat præmia. Fugere autem mala, & bona sectari, decet verū artis discipulum ab ejusmodi pietatis armis, qui instructus & probè munitus fuerit; intrepidè ad hoc sacrū accedere potest studium, & sine dubio voti compos fiet.

Nam tantùm sacris hæc sacra nosse datum est.

In malevolam autem animam non introitum sapientia, nec habitabit in corpore peccatis subdito. Sap. 1. Acquamvis author multa de nobilissimo arcano dixerit, & nihil intermiserit de his omnibus, quæ scitu in hac scientia sunt necessaria: tamen palàm fatetur, hoc tantum revelatum esse mysterium intelligenti. Ex quo sequitur, eos qui fatuò & tardo sunt ingenio & animo malitioso, ab hoc arcano penitùs excludi. Spiritus enim sanctus disciplinæ effugiet fictum, & auferet se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu, Sap. 1. 6.

HERMES.

Scitote ergo rumoris inquisitores, & sapientiæ filij, quod vultur super montem existens, clamat voce magna: Ego sum albus nigri, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certè veridicus sum. Et scitote, quod

Digitized by Google

quod caput artis est corvus, qui in nigredine noctis, & claritate diei volat sine alis. Ex amarisudine in gutture existente, colorario accipitur: à sulphure rò corpore, rubor exijt, & de suo dorso mera aqua accipitur.

SCHOLIVM.

QVare studiosi Chymiæ, ab Hermete appellentur *rumorum inquisitores*, videtur ideò fieri: quod utramque famæ fortunam, bonam & malam, laudem & vituperium experta sit alchymia: utpote de qua varij per totum terrarum orbem sparguntur rumores. Sunt enim qui laudibus eam in cœlum usque extollunt, nullamq; artem generi humano utiliorem post SS. Theologiam prædicant. Alij rursus eandem à Plutone inventam, & ab inferis in humani generi perniciem productam, impiè blasphemare non erubescunt: & propterea non tantùm artem abrogandam, sed simul etiam artifices è medio nefandè & crudeliter tollendos esse contendunt: immemores videlicet hujus, quod quodam in loco Poeta canit:

Inscius, quæ non capit, ea carpit:
Doctus ai mysteria tanta ridet.
Amboſic pergant: fatuus sed unus
Invidus alter.

Et sic ars innocentissima, per ora hominum passim volitans, culpatur ab his, laudatur ab illis; adeò ut famosissima meritò dici, ejusq; discipuli rumoris sive famę, vel famosæ artis indagatores non ineptè appellari mereantur. Mons autem Philosophorum, super quem vultur sedet, summæ est altitudinis, & in ima parte muro fortissimo igneo undiquaq; cinctus & probè munitus, nō habet nisi unicum ostium, per quod intrare & exire licet artifici. In hoc montis limine situs est Draco pervigil, nomine παντόφθαλμος. Nam in utraque corporis parte antica & postica plenus est oculorum & partim clausis, partim apertis dormit oculis, adeò intentus est assiduis vigilijs in custodiendo montis ostio, ne forte indignus ingrediatur; & illotis manibus ascendat ad culmen sive summum fastigium, quo impositus est lapis Philosophorum, qui si semel auferatur à quopiam in unius horæ momēto, statim succrescit alius: ita ut in duodecim horis, vel die uno duodecies lapidem multiplicatum decerpere liceat. Sed impossibile est quempiā per hoc ostium intrare posse, nisi Draco clausis oculis omnibus, suavi & placido sopore correptus penitus indormiscat. Hoc opus, hic labor est, invenire scilicet modū

sive

sive remedium aliquod, quo bestia ista circumventa, in tam profundum incidat somnum, ne ante justum tempus è somnis excitata, artifici intranti, & de monte rursus descendenti, & per ostium exire volenti noceat & præsertim suo veneno, quod in postrema caudæ parte abscondit gestat, miserè hominem enecet, omnemq; thesaurum acquisitum hactenus, montis possessoribus sive inquilinis restituat. Triplicia igitur medicamenta ad hunc assequendū scopū imprimis necessaria videntur. Primùm præparandæ sunt arte Chymica pilulę mercuriales ex argēto vivo crudo & aloēpatica Chymicè præparatis & depuratis, quibus adde in parva quantitate extractum absynthij & extractum centaurij ad amaritudinē in ipsis augendam: f massa pilularū: ex qua formentur pilulę: numero 4. ad magnitudinem globuli plumbei bombardici, crucigeri monetarij rotunditatem æquantis: deaureptur, ne illarū interno amarore in lingua aut gutture percepto, Draco præ nausea modò deglutitum pharmacū rursus evomere cogatur. Si igitur ad montem accedere animus fuerit, unam pilularum gestabis manu aperta adversus Solis lumen, quo irradiata, auri instar Vngarici optimi splendescere incipiet, & radiorum suorum reflexione excitabit bestiam, quæ decepta aureo illo splendore, pilulam, quam pomū aureum ex horto Hesperidum ablatum esse opinabitur, mox deglutiendam affectabit. Quod si animadvertes, sine mora in terram projicies pilulam, quam adhuc intercadendum avidissimè excipiet, & devorabit bestia: sed cave ne fortè propius ad illam accedens in manu, vel alia corporis parte damnum capias. Prima devorata, ei quoque porriges secundam, tertiam & quartam: donec assumtis omnibus, amator pilularum cum acutissimo Mercurij veneno, sensim à ventriculo sursum ascendendo guttur & fauces occupet, & ingentes ibi dolores cum rubore & tumore, varijsq; alijs symptomatis excitet, ita ut bestia præ nimio angore & squalore, in omnibus membris sentiat summam lassitudinem & debilitatem. In tali imbecillitatis angustia constitutus Draco, summoperè desiderabit corroborari electuario quodam refectivo. In quo casu nullum occurret præstantius remedium, quàm electuarium confectum ex croco Martis, & folijs auri cum extracto rosarum rubrarum, & tantillo spiritus vitrioli ad aciditatis suavitatem conciliandam. Ex hoc electuario tres finges bolos satis grandes, pro bestiæ faucium capacitate, quos ipsi præbebis ingerēdos: primo deglutito, dabis & reliquos duos, & statim paullò melius habebit. Quia tamen ex continuis

ejus-

Eiusmodi vigilijs adeò exhaustæ sunt vires, ut, nisi per quietem arte comparatam reparentur, vix ad integram redire possit valetudinem. Accedendum igitur erit ad tertium & ultimum remedium, quod est aqua in hunc modum destillata. R. florum ros. rubr. borrag. bugl. nenupharis, sem. papaveris & hyoscyami, addendo parùm opij, à suo fœtore & venenata qualitate repurgati. Incidendis incisis, & terendis tritis, fiat maceratio sive digestio in rore Solis per triduũ aut quatriduum in loco tepido: posteà inde destillabis aquam, cuius facultas erit confortãdi cor, & suadendi somnum. Nam si de ea hauserit uncias duodecim, quæ faciunt libram unam, tam profundissimum subitò incurret somnum, ut per diem & noctem integram, continuo somno oppressus requiescat: nec nisi maximo excitã o strepitu expergefiat. Interea temporis tutus erit & liber introitus per ostium montis, & omnis periculi vacuus. In quem si intraveris, ibi commorari prò tuo arbitrio poteris, quamdiu voles: Et singulis horis novũ tibi lapidem maioribus auctum vitibus comparabis. Sed post ingressum, ascendendo montem, vultur sive corvus tibi monstrabit iter, quò sit eundum.

Ac quamvis hîc tantum unius corvi fiat mentio: tamen tres in hoc Philosophorum monte tibi occurrent. Niger, qui caput est artis: albus, qui medium & rubeus, qui finem rerum omnium imponit. Ultimus enim appetitus naturæ est in rubedine nostra. Neq; mireris, quod tot colorum differentias sive varietates in corvis statuamus, licet non nisi nigri vulgò sint noti. Fateor equidem, nigros esse vulgatissimos: post hos tamen non rarò his meis oculis vidi etiam albos, in aulis principum & Regum, ut Dresdæ in Misnia in Electoris imperialis horto, & alibi. Tandem verò rarissimi sunt rubei corvi, quorum non nisi duos memini me vidisse in magna ista Regis nostri Christianissima cavea, quæ extructa habetur in horto regio apud pagum quendam, quem fontem-bellum, vulgò *Fonteineblean* vocant: quanquam & hi non omninò rubei, sed variegati rubris plumis tantùm erant. Toti verò rubei, ut dixi, rarissimè se dant in conspectũ hominum, nec, ut ingenuè fatear veritatem, ãme hactenus, nisi fortè me inscio, conspecti fuerunt unquã. Eos tamen verissimè existere, testimonio virorum fide dignissimorũ non solùm probare possum, sed id etiam dictitat ipsa ratio. Hi igitur tres corvi, ut & anteà prænonui, tibi præmonstrabunt viam voce sive clamore suo. Sed voces illorum tàm subtiles & delicatæ sũt, ut nõ sẽsibus externis, sed internis potius & mentã-

libus vere percipiantur. De his lege Ps. 13. Vbi sericeum est. Non sunt loquelæ, neq; sermones, quorum non audiuntur voces eorum. In omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Primus equidem ex amaritudine in gutture suo existente, rauca & inconcinna voce ita aditum tibi parabit ad album. Hic vero suaviori edito vocis sono promovebit te ad summum & ultimum rubedinem, qui angelico sono & suavissimo cantu, omnes canoras avicularum luscinarum & cygnorum voces facile superante, te amice excipiet, & harmonia dulcissima te ad laudem ac gloriam DEI canendum excitabit. præcantando: *Mirabilis Deus in operibus suis*: & tu respondebis: *Plenum est cœli & terra majestate gloriæ ejus.* Et postquam gratias egeris summo, maximo, & omnipotenti DEO in pace revertens ad tuos, ne è somnis resuscitato Dracone forte periculum sit in mora.

HERMES.

INtelligite ergo & donum Dei accipite, & ab omnibus insipientibus cavete. De cavernis metallorum oculus est, qui lapis est venerabilis, colore splendidus, mens sublimis, & mare patens. Ecce vobis exposui. Deo gratias agite, qui hanc scientiam vos docuit: Gratus enim diligit.

SCHOLIVM.

FRequenter admonet author suos discipulos, ut hoc singulare DEI donum debita reverentia agnoscant, & omnes fatuos ac insipientes ab eodem abigant, & excludãt. Enarrat præterea lapidis quasdam proprietates, eumq; occultum nominat, hoc est, paucis cognitum: venerabilem, hoc est, in summo precio habendũ: colore splendidum, hoc est, rubicundissimum. Est enim rubedo ultimæ perfectionis certissimum signum. Mentem sublimem, id est, spiritum sublimatum & exaltatum. Mare patens, id est, aquam mercurialem perennem, fixam, & in igne permanentem. Has omnes proprietates in se continet lapis, quas ante ipsius confectionem, nemo tam exactè scire potest: sed tum demum erumpunt, cum præparatus existit: non secus ac in arbore pyro ignoratur, quales protrusura sit fructus, donec tandem oculis tuis manifestò videris, ipsã produxisse pyra, nõ poma, nõ pruna, nõ cerasa, nec alterius generis fructus. Quia igitur Hermes proprio experimẽto omnes istas vires & proprietates in lapide cognovit, illas quoq; docendo, liberaliter cõmunicat suis

Digitized by Google

suis discipulis, ad quos nondum pervenit experientia, ut & hinc aliquid utilitatis & emolumenti percipiant. Non autem pro fidelihac institutione sibi, sed DEO vult gloriam & laudem tribui. DEO, inquit, gratias agite, qui hanc scientiam vos docuit. *Hermes plantat: Paracelsus rigat: Deus autem dat benedictionem & incrementum.* Huic igitur soli grates immortales persolvendæ sunt pro omnibus rebus. Gratos enim diligit: Estque gratiarum actio ad plus dandum invitatio.

HERMES.

POnite igitur eum in humido igne, & coquere facite, qui humoris calorem augmentat, & incombustionis siccitatem necat, donec appareat radix: deinde rubedinem, & partem levem ab ipso extrahite, quousque tertia pars remaneat.

SCHOLIVM.

CONcoctionis tres species sunt: Prima fit à calore externo igneo in humido, & dicitur elixatio. Secunda perficitur à calore externo in sicco, & uno verbo vocatur assatio. Tertia autem fit ab interno calore, naturali in humido, & dicitur Græcis πέπανσις. Quæritur nunc, de quanam specie hic loquatur author, num de prima, an de tertia: quia utraq; fit a calore in humido. Sed differentia tantum est observanda inter utramque, quod prior fiat à calore externo igneo: tertia verò à calore interno naturali. Si res meo staret suffragio, utramq; sanè speciem tàm primam quàm tertiam ad opus hoc admittendam statuerem. Est enim natura internum generationis principium: non tamen operatur, priusquà accedat externum aliquod adminiculum, quod excitet illud internum. Ergo calor hac in arte adhibendus duplex est. Externus, qui excitat: Internus, qui perficit: juxta hos versiculos:

Naturam in primis imitabere in arte magister.
Hanc massam exterior tantùm calor excitat ignis:
Æthereo interior, sed perficit omnia fotu.

Quos ita in Gallicam nostram transferre placuit.

Ouurier sur tout aye cure,
Que l'art imite nature.
L'externe feu de charbon
Rend la matiere alteree:
Mais l'interne & l'æthere
Faira son ouurage bon.

Vterque tamen in humido fieri debet. Omnis enim generatio naturaliter fit in calido humido, quod Hermes vocat ignẽ

humidum: quasi diceret: duplicem ignis calorem, externum & internum hic adhiberi volo. Videmus enim ex quotidiana experientia, quod Solis calore post fœcundã pluviam superveniente, herbæ, & omnis generis arbores, & fruges magis magisque ad generationem prolectentur, quæ aliàs tempore arido, & Sirio campos nimis exurente, tanquam exuccæ & exangues sterile fiunt. Lapidem itaq; hoc duplici coquendũ calore, vult Hermes: in quo augmentatur, hoc est, in ultimam maturitatis perfectionem exaltatur, & tamdiu hoc ignis genere continuè conservatur, donec apparet radix, h. e. semen metallorum. Compertum enim habemus in omnib⁹ plantis ferè & arboribus, quod post revolutum generationis terminum, tandem proferat semẽ, tanquam speciei suæ propagandæ & conservandæ præcipuum authorem. Eundem processum obtinet quoque Natura in procreandis metallis, quæ post absolutam omnium generationem, tandem arte adjuvante, etiam producit ipsorum semen, quod solum verus est Philosophorum Mercurius, in quem omnia metalla resolvuntur, priusquam mutua invicem, unius in aliud fiat transmutatio. Iuxta illud Aristotelis, Meteor. cap. 4. Vbi inquit: Impossibile est unam speciem metallorum in aliam transmutari posse, nisi prius reducantur in suam primam materiam. Errant igitur omnes, quicunque metalla in Mercuriũ crudum, & non in radicem, ut Hermes ait, sive in semen suũ, quod primum & ultimum vivens in metallis est, ut cor in animalibus, reducere conantur. Natura enim semper progreditur: nunquam autem retrogreditur. Sicut enim Sol cursu suo circulari, ab una cœli plaga orientali ad alteram occiduam progreditur: non autem, nisi miraculosè, retrogreditur: sic quoque de omnium rerum generatione judicandum erit. Quod author insuper his confirmare verbis videtur. *Deinde*, inquit, *rubedinem & partem levem ab ipso extrahite, quousque tertia pars remanet.* De rubedine & ternario numero superius abundè satis dictum est, adeò ut non necessum sit, eadem toties repetere.

HERMES.

Filii sapientum, Philosophi hoc de causa invidi dicti sunt, non quod invideant moratis, nec religiosis, nec legitimis, aut sapientibus: verùm ignaris, vitiosis, lege & benignitate carentibus, ne mali potentes fiant ad peccata perpetranda, & inde Philosophi sint Deo reddituri rationem. Nam omnes mali indigni sunt sapientia.

SCHO-

Digitized by Google

SCHOLIVM.

PRæoccupat hic author quorundam objectionẽ, qui Philosophos accusant invidiæ: ab hocigitur crimine ut eos liberet, differentiam ponit inter eos, quibus invideant, & quibus non invideant. Non invident, inquit, moratis & religiosis, nec legitimis aut sapientibus. Cur enim his inviderent, cùm horum propria sit scientia. Nulla autem est scientia vera & bona, nisi quæ à DEO inspirata sit, uti suprà copiosè demonstratum est. DEO verò quicunque invidentia sua resistere conabitur, inanem ludet operam. Nam Theodidactus nõ usque adeò magnificat humanam institutionem: alium magistrum is agnoscit longè superiorem & doctiorem, quàm sunt pulverulenti isti hypodidascali: utcunque ipsi clamitent contra nos & nostram doctrinam. Novimus enim illorum cavillationes, dum se mirari inquiunt, quod & nos ad honorum & dignitatum gradus suscipiendos admittamur, cum vix unum atq, alterum verbum latinè proloqui possimus. Quasi verò artium & scientiarum dignitas pendeat à latinitate, & nemo doctus haberi debeat, nisi qui latini sermonis puritatem & elegantiam ad unguem calleat. O miseri censores, vestram quidem gloriam in eo quæritis, ut quicquid tentatis dicere, id purè, tersè, eleganter, ornatè, præclarè, ritè, scitè, politè, justè, venustè, gnaviter & graviter dicatis. Sed hoc de vobis olim prædixit Esaias cap 31. inquiens: Vbi est literatus? Vbi legis verba ponderans? Vbi Doctor parvulorum? populum impudentem non videbis, populum alti sermonis, ita ut non possis intelligere disertitudinem linguæ eius: in quo nulla sapientia. Hactenus ille. Solliciti enim magis estis de cortice, quàm de medulla rerum, & sic umbram præfertis essentiæ, fluxile & momentaneum stabili & sempiterno. Nos autem magis delectamur veritatis doctrina, quæ cũ Christi, qui veritas ipse est, & Naturæ legibus essentialiter sive realiter, non autem tantum verbaliter sive literaliter, ut ita loquar, conveniat. Hanc ut assequamur, summis viribus contendimus, nihil morantes, in quacunque id fiat lingua: sive illa fuerit Hebraica, Chaldaica, Syriaca, sive Græca, Gallica, Italica, perinde nobis erit. Sufficit enim nobis rem, ut est, perfectè & exactè tenere: vobis lubenter relinquimus superficialem illam & externam verborum pompam. Ex qua quid tandem reportetis, exitus palàm docet. Qua enim fumũ venditis, sum? quoq; sive pessimus oris halitus & lingua gloriosa, petulans & superba, vestrum plerosque pessundat.

Digitized by Google

Sed ab his Latinæ linguæ peritioribus me, hanc ventilandi partem relinquam, ne rudior Latinismi, ceu vulpecula illa Æsopica, cui abscissa erat cauda, aliis quoque hanc linguam deferendam suadere videar. Diximus itaque, quibus Philosophi scientiam suam sacratissimam non invideant, nempe iis, qui sunt moribus probatis exculti, fide & pietate præstantes, & genuinæ sapientiæ filii. Cæteris autem ignaris, vitiosis, lege & benignitate carentibus jure summo invident. His enim si communicarent artem, quid quæso aliud agerent, quàm ut furioso committerent gladium, & lascivam juvenculam aut meretriculam præficerent gynæceo. Annon hoc pacto peccandi occasio, quam author suprà arripiendam seriò prohibet, daretur amplissima? Ergò ne tale quid accidat, & ne Philosophi de his omnibus cogantur Deo rationem reddere, nulla arte hoc malum melius præcaveri posse judicârunt, quàm ut secreta sua intra taciturnitatis cancellos tutò reservarent, ac nemini quicquam de his, nisi probis & dignis, revelarent. Mali enim indigni sunt sapientia.

HERMES.

Scitote, quod hunc lapidem nomine voco: nam ipsum feminam magnesiæ nuncuparunt, sive gallinam, sive salvam candidam, tac volatilium, & cinerem incombustum, ut ab insipientibus, intellectu, lege, benignitateque carentibus, celent ipsum, quem tamen sapientibus uno noto nomine nominavi, qui est lapis sapientum. Conserva igitur in eo mare, ignem & cœli volatile ad momentum exitus. Deprecor autem vos omnes filios Philosophorum, per nostrum benefactorem, donantem vobis suæ gratiæ decorem, ut nemini fatuo, ignaro, aut cuiquam inepto huius nomen pandatis.

SCHOLIVM.

Tria hîc agit potissimùm author: Primò recensetvaria & multa lapidis nomina, è quibus unum sapientibus tantum cognitum, sufficere non obscurè innuit. Quale autem istud sit, in superioribus satis superque explicatum fuit. Deinde bis hortatur filios sapientum, ne indignos, avaros, illiberales, fatuos, ignaros & ineptos in scientiæ sacrarium introire permittant. Tertiò & ultimò docet, in lapide conservandum esse mare, ignem & cœli volatile ad momentum exitus. Per mare intelligit humiditatem Mercurii. Nulla enim generatio fit in sicco, sed in humido, ut paulò suprà notavimus. Ergò in forma liquida Mercurius conservandus erit, citrà tamen sui corruptionem. Res enim duræ, inquit Raymun-

Digitized by Google

Raymundus Lullius, virturem cœlestem non recipiunt, nec cœlo obediunt: quemadmodum in durum lapidem figuram suam non imprimit sigillum, sed in mollem ceram; ita materia nostra per mollitiem vel raritatem fit habilis ad recipiendum influxum corporum superiorum. Et per consequens hoc ipso medio obedire cogitur motui solis. Hactenus ille. Per ignem autem & cœli volatile intelligitur duplex ignis: externus & internus: qui uterque usq; ad finem operis continuò fovendus, & conservandus erit, juxta illud Augurelli Poëtæ Chymici:

Hic igitur ne quæ tepidum summoveris ignem:
Et genitalem intus vim visubeunte moveto:
Ales ut assiduo teidis superincubat ovis.
Nec scendisque adhibet pullis intenta vigorem.
Quem tu continuò morem servare memento
Hanc usdum Phœbi circum se verterit orbis.
At si desistas, quo vis intermoriatur
Ignea, continuò quæ fœtum fomite pascit,
Nil agit & subito cum primis desinet ignis
Cuncta ruent, quæ non ulla reparaveris arte
Amplus, ac frustà tentet fulcire ruinam.

HERMES.

NEmo quicquam mihi tribuit, cui non reddiderim, quod ipse dederit, nec ipsum honorare destiti, & in hunc optimam posui significationem.

SCHOLIUM.

HIs paucis tractat Hermes de nota quadam veri filii doctrinæ: ipsa autem est liberalitas, quam si in quopiam advertit, statim bonam de eo concipit spem: & per legem talionis, ipse ex liberali quoque animo benignè reddit omnia, quibus ab ipso antea affectus erat. Præterea eundem quoque debito suo honore non privat, sed amanter colit, & reverenter habet. Hoc enim maximè decet verum & syncerum Philosophum, qui quò fuerit humanior, eò doctior quoque prædicabitur, & majorem etiam laudem apud omnes merebitur.

HERMES.

FIli, hic Lapis est celatus multorum colorum, natusque in uno colore: cognoscite illum & celate. Omnipotente concedente, morbum maximum, tristitiam, omne nocumentum, & angustiam, eo evadetis, de tenebris ad lucem, de deserto ad habitaculum, & de angustia ad dilatationem ipsius auxilio venietis.

Digitized by Google

SCHOLIVM.

De his præcipuis lapidis coloribus dictum est supra. Sed author hic plurimam adhuc horum mentionem facit, è quibus tamen omnibus unum rarissimum cognoscendum, eumque cognitum cæteris præcipit. Quisnam unicus sit, facile colligitur esse rubicundus. Quo enim res preciosior & præstantior, eo citius etiam in electionem venit. Rubicundus autem color cæteris omnibus laudis & præstantiæ palmam facile præripit, adeo ut nihil eo nobilius ac perfectius sub Sole excogitari possit. Quem si adeptus fueris, juxta authoris monitum celabis. Denique enarrat Hermes eximias dotes atque virtutes lapidis, quibus frui poterit omnis, qui illo concedente DEo omnipotente potitus fuerit.

Summum enim ait esse prætervativum adversus quoscunque corporis gravissimos affectus: tristitiam pellit, non secus ac medicamentum illud apud Homerum, quod Nepenthes dicitur, quo usa fuit Helena ad animi mœrorem excutiendum, & hilaritatem ac lætitiam inducendam. Rerum jacturam & incommoda resarcit, & ab omnibus ærumnis & adversitatibus prompte liberat. Evehit præterea possessores de loco obscuro ad dignitates & honores maximos. Desperatos, & hinc inde in orbe circumvagantes, solatur, & patriis restituit laribus, eosque ex rebus adversis, omniq, calamitatum genere ereptos, tam felici beat sorte: ut posthac in tranquillitate & pace totius vitæ curriculum, ex animi voto transigant.

CAPITVLVM SECUNDUM.

HERMES.

Fili mi, ante omnia moneo te Deum timere, in quo est rectitudo dispositionis, & adunatio cujuslibet sequestrati.

SCHOLIVM.

Vulgò notum est, Philosophia nihil esse aliud, quàm studium sapientiæ. In hoc autem studio, qui laudabiles facere cupit progressus, ante omnia in timore DEI se exerceat necesse est. Sapientiæ enim initium est timor Domini, ut Sapiens inquit: cui astipulatur idem Hermes lib. de pietate & Philosophia, inquiens: Qui pius est, summè philosophatur: & sine

Digitized by Google

& sine Philosophia summè pium esse, & impossibile. Sed non loquitur de spuria ista gentilium Philosophia, quæ nugarum tantum anilium & fallitatum horreum est plenissimum.

Miror vos Academicos modernos, quod in ipsa Christianismi luce, tanta oculorum caligine & suffusione capti non videtis miserandam illã cladem, quæ promanat ex illa Ethnica Philosophia, quam nihilominus tamen publicà profiteri non erubescitis. Cum enim in fidem vestram DEUS commiserit tenellas juventutis plantulas, hortumque veritatis vobis aperuerit amplissimum, in quo illas omnis generis salutaribus & utilibus præceptis fovere & educare debebatis, vos neglecta DEI benignitate, in gentilium idololatrarum & mendacium hominum castra impudentissimè transfugistis, sic & vobiscum hunc immerentem juventutis florem simul seduxistis, & adhuc indies seducitis. Quod si horti huius forte assis ignorantiam prætendatis, id supinæ ignaviæ vestræ, negligentiæque evidens argumentum est: siquidem is non longè abest, sed tàm in vobis, quàm ante & circa vos plantatus existit. Vt igitur posthac inexcusabiles sitis: ecce hortus iste est Christus Jesus, Deus & Homo · vel si mavultis, hortus iste est in Christo unitus, aliàs tripartitus existit, & sic est vel Biblicus, vel Macrocosmicus, vel Microcosmic⁹: ita tamã ut neq; tripartitus absq; unito, neq; unitus absq; tripartito intelligi & perfectè cognosci queat. De hoc igitur horto rectè cognoscendo paucis nunc philosophari constitutum est.

Primum itaque ut Christi Jesu naturam cognoscatis, scrutari debetis scripturam: hæc enim est, quæ de ipso testatur. Sed neque vestrum rigare, neq; plantare in hoc biblico horto agnoscendo aliquid erit, nisi ipse Jesus Christus incrementum dederit, hoc est, vana & inanis erit industria vestra propria, qua conamini scripturam scrutari: ac quamvis totam scripturam ad unguem memoriter recitare didiceritis, non tamen hæc scientia de Christo essentialis, sed tantum literalis erit. Cùm enim scriptura essentialiter considerata, aliud nihil sit quàm ipsemet Christus Jesus, & vicissim Christus Jesus sit scriptura ipsa: tunc nemo poterit verum scripturæ sensum elicere, nisi legendo & scrutando, illam in & cum Christo Jesu essentialiter percipiat: ita ut non literam, quæ mortua est, & occidit, sed essentiam Christi, quæ sola vivificat, legat, hoc est, legendo eius essentialiter particeps fiat. Hæc enim realis cognitio ingentes sapientiæ thesauros suppetit. Est enim in illa, ut Sap. 7. legimus, spiritus intelligentiæ, sanctus, unicus, multiplex, subtilis, disertus, mobilis, incoin-

quæ rerum cernimus, tangimus, cernimus, quem nisi vere, penetrare, numen, mens, ratio, cernus, sentit, omnem, videt, intuetur, omnia providens, & qui capit omnes spiritus intelligentiæ, puras, mundas, subtiles. Stigitur eodem Academia Theologi pro norma illa & literali, hanc vivificam & essentialem Christi agnitionem adipiscerentur: Deus bone, quæ tanta unitas, mirabilis & mox coalescere Ecclesia reformanda esset: non tot rixæ, tot dissidia & variæ sectæ usquequaquam orirentur: sed pax totius & concordia, quæ spiritus sapientiæ incarnatæ, per proprietates illas modo à Sapientia enumeratas, operaretur, tam inter doctores, quam auditores abunde propagaretur, & constanter conservaretur. Commendo igitur hunc biblicum hortum primis Theologis. Sufficeret enim illis hunc diligenter & exacte, uti dictum est, excolere: nec opus esset mundo accersere tot acta vana hominum commenta: in quibus plerunq; propria magis quam DEI gloria quæritur. Omnis enim scriptura teste D. Paulo 2. Timoth. 3. divinitus, non humanitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia: ut perfectus sit homo DEI, ad omne bonum instructus. Et hæc de horto biblico, qui est Christus Iesus, dixisse sufficiat. Nunc de horto microcosmico, qui est Christus Deus, pauca in medium proferemus. Sicut enim de Christo Iesu testatur scriptura, sic de Christo Deo testatur creatura sive magnus mundus: & de Christo homine, microcosmus sive parvus mundus, qui est homo. Hæc autē ad propositū nostrū, clarioris tātum doctrinæ causa ita distinguo: quamvis non ignorem, quelibet hortū de qualibet Natura in Christo testari. Stigitur Dei cognitionē in Christo habere cupis, ex macrocosmico horto eam tibi comparabis: non autē, priusquā lumen maioris mundi ex solius Dei gratia tibi ortū fuerit. Orto aūt hoc lumine, mox cum Hermete Trismegisto exclamando fateberis: Deum esse invisibilē mundū: mundū vero esse visibilem Deū: & cum D. Paulo ad Rom. 11. Ex ipso: & per ipsum: & in ipso esse omnia. Idem Hermes lib. 11. ad Tatiū: Deus, inquit, est universum: & in universo nihil est, quod non sit Deus. Vnde neq; magnitudo, neq; locus, neq; qualitas, neq; figura, neq; tempus circa Deum est. Vniversum n. est. Vniversum aūt per omnia & circa omnia. Qui universum essentialiter cognoscere volet, is necessariò id cognoscet ex universo, per universum, & in universo. Quam primū n. quis desertor universi factus fuerit, is non amplius versabitur in lumine, sed ab universo, quod est Deus & lumen Naturæ, in

parti-

particularitatis tenebras, ex quibus nulla perfectionis salus unquam speranda, incidet. In hoc igitur universali macrocosmico horto agnoscendo excolendoque maximè laborare, & omnem suam operam impendere debebant omnes Physici, medici, astronomi, Chymici, & aliorum artium naturalium magistri. Invenient enim in eo omnis generis pulcherrimas & utilissimas scientiarum plantas, quibus professionem suam quilibet ornare & amplificare poterit: ita ut in posterum ab omni librorum de rebus Physicis scriptorum lectione facilè sint excusandi. Libri enim illi scripti similes sunt terræ petrosæ in quam semen projectum, continuò quidem exoritur, sed superveniente solis ardore æstuat, &, quia non habet radicē, arescit. In horto vero macrocosmico nostro, terra est optima, in quam si semen ceciderit, fructum dabit centuplum & millecuplum. Restat adhuc hortus tertius, nempe microcosmicus, qui est Christus homo: Hanc igitur tàm in Christo quā in homine, ut cognoscamus, necesse erit nobis prius deponere carnem Adamicam, & induere novum hominem, sicut est ipse Christus, qui primogenitus inter filios Dei factus est. Iam autem in nostra potestate situm minimè est, ut exuamus veterem Adamicam creaturam. Sicut enim Hermete teste, terrena non agunt in cœlestia, sed cœlestia in terrena, ita homo Adamicus non potest in Christum agere: sed necesse est, ut Christus agat in hominem. Nulla autem fit generatio nova, sine rei generandæ putrefactione vel mortificatione. Homo igitur ut de novo desuper regeneretur, cum Christo moriatur necesse est, idque per agnitionem suorum peccatorum & seriam ac veram pœnitentiam: in qua simul cooperāte spiritu sancto per fidem veram in Christum, novæ creaturæ semen concipitur, quod temporis progressu germina producit, & tandem fructus pœnitentia dignos abunde profert. Hujus microcosmici horti cultores debeant esse omnes liberalium artium & Iurisprudentiæ professores. Sicut enim Adam ante lapsum omnium artium cognitionem absq; præceptore perfectè tenebat: eratque justus & perfectus: sic novæ creaturæ homo poterit post regenerationem in Christo, ex Christo & per Christum omnium rerum artium que scientiam, omnemque justitiam, æquitatem, & judicium rectum, sibi absque ullo magistro & absque ullo corpore & codice juris perfectè comparare. Hic enim solus est ille DOMINUS, qui dat sapientiam: & ex ore ejus prudentia & scientia. Prov. 2. Imò ille est ipsamet sapientia incarnata clamitans: & prudentia dans vocem suam: In summis excelsisque verticibus supra

Digitized by Google

viam, in medijs semitis stans, juxta portas civitatis, in ipsis foribus sedet, dicens: Veni dilecti mi in hortum meum, & comede fructum pomorum meorum. Veni in hortum meū, soror mea sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus meis: comedi favum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo. comedite amici, & bibite, & inebriamini charissimi. Dilecte mi, descende in hortum meum ad areolam aromatum, ut pascaris in hortis, & lilia colligas: descende in hortum nucum, ut videas poma convallium, & inspicias, si fluerint vinea, & germinaverint mala punica. Proverb. 8. & Cant. 5. 6.

Sed quia, proh dolor, omnes omnium artium & facultatum magistri, hodiè despicatui habent hunc salubrimum & unicum omnium scientiarum hortum; qui est Christus Iesus, Deus & Homo: nec insuper eo, quo debebāt, modo tripartitum istū hortū, Biblicū nempe, macrocosmicū, & microcosmiū vel minimo saltē digito attingūt: in duplicē sese calamitatem, unà cū omnibus suis discipulis turpiter conjiciunt in apostasian videlicet, & imperfectam donorum scientiarumque adeptionem. Dum enim hoc veritatis horto relicto, flores scientiarū in conspurcatis & fœdatis gentilium agris colligere tentant, pro veritatis floribus, rosis & tritico, metunt mendaciorum spinas, tribulos, loliū & zizaniam: & sic trāsfugæ iniquissimi, debitas justasque persolvunt pœnas. Deus enim, ut D. Paulus loquitur, Rom. 1. trahit illos in desideria cordis eorum, utpote qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium. Et sicut non probant Christum Iesum pro vero omnium scientiarum horto habere: tradit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quæ non conveniunt, repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, avaritia, nequitia, plenos invidia &c. Hi nimirum sunt fructus apostasiæ. Homo enim apostata, vir inutilis, graditur ore perverso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, parvo corde machinatur malum, & omni tempore jurgia seminat: huic extemplo veniet perditio sua, & subitò conteretur, nec habebit ultrà medicinam Proverb. 6.

Et, ut D. Paulus addit, qui talia agunt, digni sunt morte: & non solum, qui ea faciunt, sed etiam, qui consentiunt facientibus. Quotus quisque autem est Academicorum, qui postquā conscientiam suam probè examinaverit, non hoc in catalogo inscriptum se quoque inveniat. Optandum itaq; esset, ut resipiscerent in tempore, ne deciperentur amplius per philosophiam & inanem fallaciam secundùm traditionem hominum,

Digitized by Google

num, secundum elementa mundi. & non secundùm Christũ, in quo habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Col. 2. Si igitur sapere vultis, nolite amplius confidere In doctis sapientiæ humanæ verbis, sed in doctrina spiritus & veritatis. Si a quis vestrum sibi videatur sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, ut sit sapiens. Sapientia enim hujus mundi stultitia est apud Deum. Scriptum est enim: Comprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterum: Dominus novit cogitationes sapientum, quoniam vanæ sunt. Nemo itaque glorietur in hominibus. 1. Cor 2. & 3. Si verò perrexeritis sectari gentilem istam sive humanam & inanem Philosophiam, non tantum nefarii Dei deserrores & apostatæ permanebitis, sed insuper etiam semper discentes, nunquam ad scientiam veritatis pervenietis. 2. Timoth. 3. Quæ enim perfectio speranda est ab ingenio humano, quod post lapsum primi parentis tàm miserè fœdatum & laceratum est, ut nisi desuper à patre luminum rursus illuminetur, per se nunquam ad perfectionem ullam respirare possit. Longè vôs superat Hermes, qui Philosophiæ suæ originem deducit ab ipso Deo rerum omnium authore. In pura igitur hujusmodi & sincera Philosophia Hermetica, quæ ab omni falsitatis solio sequestrata est, omne vestrum studium & operam ponatis: cùm hæc sola alumnos suos ad majorem & ferventiorem pietatis cultum provocet: adeò ut nullum alium finem philosophandi sibi proponant, quàm ut ex pietatis veræ cultura Deum, naturam, & se ipsos cognoscant. Sapientia enim absque pietate vera est stultitia.

HERMES.

FIli quicquid audis, rationare: Non enim te puto ratione privatum, nec insipientem. Igitur meas exhortationes suscipe, & meditare, & sic eorum coapta, ac si exhortationum author esses. Cui enim natura calida est, si frigidus fiet, non ei nocebit: similiter, qui rationalis est, claudat à se ostium ignorantiæ, ne securus decipiatur.

SCHOLIVM:

EX omnibus actionibus, quæ inconsulto quodam & temerario suscipiuntur impetu, rarò aut nunquam sperandus erit bonus & optatus eventus. Consilio verò & prudentia, si qua in re, in Chymia certè opus est: præsertim si cum magistris ipsis colloquium fortè instituere volueris. Hi enim nõ contenti rationibus, rationum insuperrationes postulant:

Digitized by Google

it sint: adeo rigoroso probationis hamo, omnem discipulum expiscantur angulum. At librorum solummodò lectioni deditus, si rem propositam ad rectæ rationis amussim & naturæ possibilitatem expenderis, salvus eris. Sin verò nudam tantum literam spectaveris, tanquam rationis inops & imprudens decipieris. Audi igitur fideliter monentem authorem: cuius consilio nullum approbabis propositum, priusquam id firmissimis rationum momentis probe munitum fuerit. Sed unde rationes & argumenta illa promenda sint, suprà in capitulo primo evidenter satis declaratum fuit. Si igitur his armis, tanquam lorica & fortissimo corporis munimento indutus fueris, duplex tibi pectoris robur conciliabis, omnesq; sophistarum ictus à quacunque parte imminentes, sine negotio avertes & declinabis. Quemadmodum enim nix cadens super lapidem ignitum, statim diffluit, & in vaporem resoluta evanescit, sic sumpto rationum clypeo, omnes hostiles sophismatum, in scriptis sapientum ubique occurrentium, impetus propulsabis, & sic hostibus ignorantiæ propriis fugatis, victoriam tandem obtinebis gloriosissimam: & eos, quos tibi antea inimicos putabas, in veram & sinceram, æternamque tibi devinctos amicitiam experieris.

HERMES.

Fili accipe volatile, volans submerge & divide ipsum à suæ rubigine: quæ ipsi minime fixit, extrahe & repelle ab ipso, ut fiat vnū, ac tibi respondeat non volando in regionibus, sed volans aperiè contineat. Si enim extraxeris ab angustia post angustiam, & in diebus tibi notis ratione rexeris conveniens comes tibi erit, & eris Dominus separans eo decoratus.

SCHOLIVM:

IN Chymia duo sunt principia, ex una radice orta, quæ lapidis subjectum, ab omnibus ferè declamantur Philosophis, videlicet argentum vivum, & sulphur: quorum illud volatile est & superius: hoc verò fixum & inferius: ex quorum conjunctione sæpius repetita, fit vera & Philosophica sublimatio ac fixio. Est enim fixio, cum corpus recipit spiritum tingentem, & aufert ejus volatilitatem, & fit per frequentem reiterationem, donec producatur cinis perpetuæ durationis, & totum in igne maneat. Est autem à principio operis, lapidis substantia, quæ per se fixissima, spiritibus non fixis, vel ut Philosophi loquuntur, aquis ponticitatem habentibus, veluti aceto radicato, ac similibus solvanda, ut fiat volatilis. Hac enim

enim ratione aptior erit ad separandam ejus rubiginem. Rubigo enim putredinis genus est in metallis, & certissimum imperfectionis signum.

Hæc igitur ab illis amovenda est per sublimationem, totiesque illa reiteranda, donec volans à fixo retineri, visui manifestum fiat. Non autem præcipitanter hic procedendum erit, neque una statim vice omnia peraguntur: sed gutta post guttam paulatim extrahenda. Possit enim aliàs fieri, ut ex nimia festinatione vel vas frangatur, vel materia detrimenti quid capiat. Cum igitur teste Salomone, Sap. 11. omnia Deus in mensura, & numero, & pondere disposuerit; non oscitanter prætereundi sunt dies noti, scilicet philosophis. Sapienter enim, inquit author, si ita diebus notis rexeris opus, conveniens tibi omnes erit, & maxima inde honorum ornamenta tibi evenient: juxta illud Poëtæ stellati ita canentis:

Proinde sophi veteres subtili indagine quendam
Commenti lapidem, sibi fida viatica cuncta.
Permansura locis, nunquam interitura parerunt.
Quo auxilio, varias terras, diversaq; regna
Cernere, & à multis quàm plurima discere possent.

Et paulò post:

Quem qui habet, ille potest, ubi vult habitare decenter:
Nec fortunæ iram metuit, nec brachia furum:
Sed paucis tanso dignantur munere divi.

HERMES.

Filii extrahe à radio umbram suam, & sordidum, eo quòd nebulæ ei superenascuntur, & à luce retinent, quia angustia, & sua rubedine comburitur. Tu accipe hunc ruborem, aqua corruptum, quemadmodum ignis lator est cinis vivus, quem si abeo semper auferes, quousq; rubor tibi purificetur, fit tibi societas, qua calescit, & in qua quiescit.

SCHOLIVM.

QVemadmodum in Sole ambulantis corpus continuò sequitur umbra, tanquam comes individua, sic hermophroditus noster Adamicus, quamvis in forma masculi appareat, semper tamen in corpore occultatam Evam sive fœminam suam secum circumfert. Hæc vicem tenet patientis; ille agentis. Cum verò illa ob sexus imbecillitatem, vel potius insufficientem digestionem, impura adhùc & vitiosa, ac nativi splendoris perfectione orbata, ignis examen sustinere nequit: non secus ac aquila spuria, quæ adversus solem volans,

lans, splendorem ejus ferre nequit: Degeneres enim luxarguit: id circò omnes illæ dotes, quibus exuta & spoliata existit mulier, sunt ipsi per ignis vivi, hoc est, masculi beneficium reparandæ: rubedo polluta & maculata in pristinam claritatem, puritatem, & integritatem reducenda: & tantisper depurationis opus continuandum: donec fœmina masculi sui vim recipiens adeò roboretur, ut frigus calorem, & omnes externas injurias sustinere, nullumque non examen subire, & tranquillè tãdem in naturali unitatis thoro cum viro gaudere & quiescere possit. Sicuti enim Deus ab opere creationis quievit die septimo: qui dies apud Mosen appellatur Sabbatum, id est, dies quietis: ita Saturnus nostræ magnesiæ, ultimam manum imponit operi, & ab eo quoque die Philosophorum septimo quiescit. Non tamẽ quiescendo interim opus, à se effectum planè deserit: sicut neque Deus à creaturis, posta absolutum creationis opus unquam recedit: sed quiescere tantùm dicitur uterque tàm Deus, quàm Saturnus noster, quod novam speciem præter illas, quas septem illis diebus alter creando, alter generando produxerat, amplius nullam super addat. Siquidem, ut Deus omnem divinitatis suæ thesaurum, quem ab infinita seculorum æternitate, in se tãquam archetypo absconditum continuerat, septenario dierum numero complexus, illum nobis per admirandum hoc creationis artificium in suis creaturis manifestavit, & tàm perfectè ac graphicè repræsentavit: ut ne minima quidem tota sit in creatore, cujus non simulachrum aliquod inveniatur in creaturis: eodem modo Saturnus occultè corporum metallicorum simulachra in se circumferens, per eundem septenarium dierum numerum tandem finito opere omnia corpora explicata in lucem profert Quod autem, non otiosus neque Deus, neque Saturnus sit: manifestè demonstrat rerum omnium continuata hactenus multiplicatio: quæ absq; Deo, & eodem Saturno, tanquam secundo à Deo rerum naturalium dispensatore & gubernatore, alias impotens & inefficax fatisceret. Magna autem vis & potestas, summumque secretum in hoc dierum septenario latet: ut qui magicè & ex interna sua anatomia, in partes suas sive membra resectus, repræsentat quodammodo universale quoddam & essentiale tàm Creatoris, quàm creaturæ nomen: ita ut unus septenarius omnem cæterorum numerorum vim ac virtutem plenariè complectatur. Componitur enim septenarius ex ternario & quaternario, quorum characteres vulgò exprimuntur per 3. & 4. quasi dicas, ter quatuor, quæ faciunt duodecim:

Digitized by Google

rimentite utrin idem recidant septenarius & duodenarius, qui simul per multiplicatum Naturæ artificium sumpti proferunt octuaginta quatuor: quorum Characteres sunt 8. & 4. qui duo numeri per simplicem additionem redeunt in suum principium, nempe in duodenarium & septenarium. Octo enim & quatuor faciunt duodecim. Duodecim autem resolvuntur inter quatuor: qui per characteres hosce 3. & 4. reverteruntur in septenarium numerum. Ex qua conversione colligitur: eundem Deum in creatione, eundemque Saturnū in rerum generatione, esse 7. 12. & 84. hoc est, principium, medium & finem: sive omnia in omnibus. Videmus præterea eundem septenarium, ex geminato ternario & simplici unitate, duos illos ternarios invicem copulante constare. Saturni enim dies est ille unus, qui ex cæteris omnib. diebus, in unum quasi fasciculum collectis ac colligatis, diem quietis sive sabbatum producit: ita ut in generationum progressione nihil amplius præterquam unus ille dies septies numeratus reiteretur, & sic consequenter in infinitum usque per se ipsum multiplicetur. Observandum quoque est duplex horum ternariorum discrimen, quorū alius cœlestis, alius elementarius existit. Cœlestis refert tria principia pura & perfecta: Elementaris autem tria impura & imperfecta: quæ per unitatem copulativam in unum septenarium perfectum & omnibus numeris absolutum reducuntur: veluti videre est ex his circulis & planetarum characteribus: ooo-o-ooo, sive ♄ ♃ ♂ - ☉ - ♀ ☿ ☽ (ooo) Hi tres circuli primi referunt tria principia cœlestia, (o) Circulus autem unicus medius, est unitas copulativa. (ooo) Tres ultimi sunt tria elementaria principia, quæ per medium circulum in unum, uti dictum est, coëunt. Iohannes Dee Londinas Anglus, suam monadem hieroglyphicam in octonario demùm numero sabbatizare asserit: quę opinio, si internam rei naturam & proprietatem probè pendamus, nobiscum minimè pugnat. Vterque enim Sabbati dies, tam septenarius Saturni, quàm octonarius Solis invicem in essentia conveniunt. Sed hoc tàtùm discriminis interest inter utrumque, quòd sicut ceremoniæ & sacrificia veteris testamenti præfigurabant Christum, in Maria virgine, à sancto Spiritu concipiendum, incarnandum, nascendum, occidendum, sepeliendum, resuscitandum, & ad gloriam sive dexteram patris evehendum: nos autem in novo testamento jam Christum non amplius in figura sive typo, sed reipsa & actu agnoscimus conceptum, incar-

Digitized by Google

incarnatum, natum. occisum, sepultum, resuscitatum, & ad gloriam sive dextram patris sui evectum, & super omnes cœlos exaltatum: sic Sabbathum Saturni per septimum diem indicat magnesiam nostram in terra Philosophica seminandam, corrumpendam, digerendam, coagulandam, sublimãdam, incerandam & figendam: Sabbatum verò solis per octavum diem eandem magnesiam jam seminatam, corruptam, digestam, coagulatam, sublimatam, inceratam & fixã, & insuper uno gradu altiùs, & suprà septimum Saturni cœlum exaltatam apertè commonstrat. Sic igitur sabbatizat nunc turba Philosophica, & unusquisque manet apud se met ipsum, nullusque egreditur de loco suo die septimo Saturni, ut olim in Iudaismo, sive die octavo Sõlis, ut nunc in Christianismo.

HERMES.

Fili carbonem vitæ extinctum, redde aquæ 30. diebus tibi notis, proinde tu es rex coronatus, quiescens super puteum, ab illo amvipigmento, humore carente. Iam gavisa feci corda audientium, speranitium in te, & oculos tuos se intuentes, spe eius, quod continet.

SCHOLIVM.

CArbonis vita ignis est, quo remoto, corpori mortuo similis fit. Nec in Carbone solùm, sed in cæteris rebus omnibus ignis vitam excitat, fovet & conservat. Imò vitæ essentiæ aliud nihil est, quàm purus, putus ignis: non quidem ille crassus & corrumpens elementaris, sed subtilis ille, cœlestis, & generans omnia, qui, teste Aristotele, respondet elemento stellarum.

Hic in metallis ob molis corporeæ crassitiem extinctus, aqua Philosophica, oleaginosa, & sulphurea resuscitandus est: quod fit, ut author vult, spacio triginta dierum. Numerus certus dierum suprà silentio involutus, hic manifestis exprimitur verbis. Sed quamvis aperta dierum hic fiat assignatio: industria tamen artificis in hoc opere plurimum valet. Hic enim potest variis modis, operis regimen instituere: tum ratione materiæ, quam accipit: ubi una præ alia perfectioni propinquior existit: tum ratione ignis, in cujus justo ac æquo moderamine consistit totum arcanum & scientia. Si igitur scitè peregris omnia, ad hanc rem necessaria, regio diademate ornandus eris: quo olim omnes Philosophi præ cæteris hujus doctrinæ ignaris conspicuè emicabant.

Non autem existimes, reges ejusmodi more regum & principium

Digitized by Google

cipum politicorum, externam potentiæ & divitiarum gloriã affectasse & occupasse: cum potius plerique philosophorum in spontanea paupertate quiete vivere maluerint: quam colla sua molesto & pernitioso divitiarum jugo subdere. Vnde Anacreon philosophus pecuniam omnem sibi dono oblatã, Polycrati tyranno restituit: utpote à qua custodienda plus molestiæ, quàm voluptatis senserat In quo Hermetici, Salvatoris ac Domini nostri exemplum imitari videntur: qui coram Pilato apertis fatetur verbis, suum regnum non esse de hoc mundo. Ejusmodi enim mundanarum delitiarum maximi contemptores Philosophi, summam voluptatem quærũt ex solo sapientiæ studio, & rebus divinis indagandis: tãquam obedientes Sapientis discipuli, qui Prover. 8. dicit: Doctrinam magis, quàm aurum diligite: melior enim illius fructus est auro, & lapide precioso, & genimina ejus argento electo. O utinam hodiernum seculum id consideraret: non utique sacra auri fame tam plurimi laborarent: qui postquam magnã auri vim per fas & nefas corraserunt, eodem posteà ad impios & nefarios usus proh dolor abutuntur, & sic ex propriis nummis sibi ipsis comparant infernum, & æternum animæ supplicium.

Postquam igitur Philosophus, absoluto opere, potitus fuerit regio isto honore & gloria, superputeum, inquit author, quiescit ab illo auripigmento, humore carente. Puteus est fons Philosophorum, ex quo ipsi hauriunt suum auripigmẽtum, carens humore, hoc est, aquam suam currentem quidẽ, sed manus non madefacientem; quam tandiu digerunt & coquunt aliquot ignibus: donec omnis inde humor superfluus separetur & prorsus exiccetur. Credibile sanè est, non levi, sed maxima inde & incredibili voluptate affici artificem, qui tandem voti sui compos, omne id quod hactenus tempore longo, spe dubia, & desiderio summo expetivit & expectavit, nunc re ipsa experitur, oculis intuetur, atque inutiliter & fructuosè perfruitur.

HERMES.

FIli notum habeas, quod aqua prius erat in aere, deinde in terra, redde in quoq; eam ad superiora. per suos meatos non inepte eam muta: deinde spiritum suo rubeo priori colleto, & parcè eam conjungas.

SCHOLIVM.

TVrba Philosophorum inquit: convertite elementa, & quod quæritis, invenietis. Sunt enim elementa, ut dicit

philosophus, circulariter convertiva: propterea quod unum elementum cum altero symbolizat. Terra enim quæ est ficca & frigida participat cum una qualitatis proprietate cum aqua, quæ est frigida & humida. Aer autem humidus & calidus participat cum igne, qui est calidus & siccus: & sic consequenter terra cum igne, quo ad siccitatem. Sed unum est tantum verum ac primum elementum lapidis, videlicet terra, quæ calcinatione philosophica exusta, & rarefacta, solvitur post a loco humido in liquorem sive aquam turbidam, crassam, & ponderosam: hæcque sublimatione subtilior redditur tanquam aerem sive oleum: quod sublimationis continuatione totum igneum redditur. Sed ut penitus absumatur ejus superfluus humiditas, igne fortissimo hoc oleum ultimo reducendum est in cinerem sive terram rubicundam. Et sic Draco devoravit caudam suam: & Pelicanus proprio suo sanguine, è pectore emisso, pullis suis mortuis restituit vitam.

Hic enim Pelicani sanguis est spiritus iste rubeus, de quo author hic loquitur. Nam quo ad colorem, rubicundus non solùm est sanguis: sed in corpore etiam humano nullam invenies partem (quamvis is ex partium numero immeritò excludatur à medicorum Galenicorum turba) quæ plus abundet spiritibus, quàm ille ipse, ita ut à medicis quibusdam præcipua vitæ sedes dicatur. Monet præterea author, parcè invicem conjungenda esse elementa. Leges enim naturæ sunt inviolabiles; adeò ut exactè & præcisè sint observandæ:

Quæ ultrà citraq; nequit consistere rectum.

Sed ne quis scrupulosius, quàm par sit, de elementorum conjunctione sentiat: nihil cum ipsis conjungitur, quàm quod antè à separatum fuit: ita ut separationis & conjunctionis unus sit author, & una eadem que causa efficiens: quæ nihil aliud est, quàm Archeus terræ, qui in Philosophorum mineris, continuo suo labore operi præsto est. Huic inserviunt Gnomi, qui ex innata scientia norunt, quid separandum aut conjungendum, quidve addendum demendumve sit: ita ut non opus habeant sciolis quibusdam consultoribus: qui crassis fatuisque suis operationibus externis, fecem pro terra, phlegma pro aqua, liquorem pinguiorem & subtiliorem pro aere, subtilissimum pro igne venditant: hæcq; invicem confundunt, misceni & tandiu macerant, donec tandem aut ab acuta illorum penetrandi vi, aut ab ignis externi violentia, vasis fractis omnia vel in cinerem & favillam abeant, vel in fumum

Digitized by Google

fumum evanescant. Et sic quidem crassis stupidisq; ingeniis, crassæ ejusmodi merito conveniunt operationes.

Philosophi verò subtilius quid & dignius sua contemplatione indagantes, relicto externo isto cortice, in solum elementorum nucleum externum & invisibilem eruendum incumbunt. Quem dum ignari illi sycophantæ non percipiunt, insurgunt in philosophos, eosque instar canum rabiosorum invadunt, mordent, calumpiantur, criminantur: seque illis longè anteponunt. Quid enim inquiunt, sciat ille doctorculus: qui ætatem ferè totam tantùm in scholis & literis discendis consumpsit: qui nondum scit vitrum aut vas aliquod probè sigillare, neque carbonum attrectatione manus unquam læsit: Majore labore & sudore opus est, antequam subtilissimi & ingeniosissimi (scilicet) Alchymistarũ labores perdiscantur. Hujusmodi quadratum Polyphemũ vidi aliquando in amplissima nostra Parisiensium urbe, qui natione Græcus, sine dubio etiam semper mendax, mala bestia, venter piger; non verebatur oblatrare viro cuidam doctissimo, magno philosopho, caballistæ, mago, & rerum abstrusarum peritissimo: cui sese non solùm æquiparabat dicens: quãtus tu es in lingua latina philosophus, tantus ego sum in mea Græca; sed ex contemptu quoque illum in medicis tantùm rebus solerter satis versatum esse blaterabat: in Chymicis autem ne secum quidem comparandum impudentissimè mentiebatur. Idem mihi aliquando contigit in Helvetia, Augustæ Rauracorum: cum in diversorio quodam inter prãdendum contulissem cum quodam Germano, viro aliàs literatissimo, qui postquam meas objectiones de arte Chymica solvere nesciebat, & in præsentia aliorum juvenum medicorum, sibi familiarium, præ pudore erubescebat, hac lixosa importunitate suæ authoritatis salutem vindicaturus: Tu inquit, ut ex sermone tuo intelligo, prorsus ignarus es rerum Chymicarum, nec vel carbonem tetigisti unquam. Ego verò, quia anteà ex propria ipsius confessione, illum diu laborando ne tantillum quidem inde percepisse utilitatis, noveram, simpliciter respondi: neque tot ego inutiles feci sumptus, ut multi solent. Sed si miser ille sciviſſet, quàm parùm veri Chymiæ indagatores, de mortuis illis carbonibus solliciti essent: quamque mihi tum temporis labia carbone vivo, ab altari Philosophico per angelicam vel potius divinam inspirationem ad me perlato, tacta ac tincta fuissent: majori fortè verborum humanitate meam quæsiviſſet amicitiam: neque tam difficilem sese erga me exhibuiſſet.

Sed antiqua est illa inter homines calamitas: ut semper virtus & veritas, vim patiendo, premantur: vitium autem & mendacium instar spumæ in hac immunda mundi olla ebulliendo, semper summa petant. Quis igitur philosophorum eruditi aut arguat ejusmodi impios irrisores: nisi forte sibi ipsi injuriam facere, & maculam contrahere velit? Missis igitur sycophantis istis, me nunc converto ad sapientiæ filios, quibus solis occasionem dabo: & addetur eis sapientia: justosq; docebo & festinabunt accipere. Sciantitaque sapientiæ filii, mixtiones nostras elementorum non esse corporeas, sed spirituales: neque manibus, sed Archei Gnomorumque operâ perfici Hunc igitur Archeum cum suis ministris, sive spiritibus disce probe cognoscere, & haud longe aberis à veritate, mihique gratiam habebis maximam.

HERMES.

Scito fili, quod terræ nostræ unguentum est sulphur, auripigmentum, sireiz, & colcothar, quod est sulphur, auripigmentum, sulphura, & similia, quorum quodlibet est vilius altero, in quibus diversitas est. Ex quibus etiam est unguentum collæ, quod est pili, unguer, & sulphur, de quibus etiam est cleum petrarum, & cerebrum, quod est auripigmentum, de quibus etiam est unguis felium, quod est sireiz, de quibus etiam est unguentum alborum, & unguentum duorum argentivorum orientalium, quæ venantur sulphura, & corpora continent.

SCHOLIVM.

TOt ac tam multiplicium nominum enumeratio non facit ad aliud, quàm ad cognitionem veræ materiæ lapidis: Non, quod unum ex illis nominibus, quæ partim nota, partim ignota & peregrina sunt, materiam veræ & sine sophismate detegat: sed quod ingenioso tantùm sapientum filii, ex omnibus simul collectis, infallibilem tandem materiæ veritatem eruere queant.

Inter omnia autem imprimis argentum vivum videtur eligendum. Nam Riplæus Anglus, Philosophus acutissimus inquit: Philosophi vocant argentum vivum, & non vulgare, sine quo nullum existens esse potest. Si igitur nihil sub sole existit, in quo non reperiatur argentum vivum: non absurdè hinc illud omnium rerum nominibus appellare voluit author: circa quod unicum subjectum multi quidem multos labores, vanos & inutiles insumunt, & diu quærentes, nihil inveniunt: sed magis magisque labyrinthæis sese implicant vin-

Digitized by Google

vinculis, adeò ut tandem omnem prorsus inde evadēdi amittant commoditatem. Nimia enim, inquit Philosophus, festinatio ex parte à Diabolo est: & hæc quidem non parvam ipsis erroris præbet occasionem. Siquidem præcipiti quodam raptu, ab insatiabili habendi desiderio ac cupiditate concitato irruunt in artem: & dum illotis manibus, sacra philosophiæ mysteria, quæ temerare aut polluere nefas est tractare, & re incognita, manum operi admovere conantur, ordine quodam inverso, sive, ut in scholis loquuntur, per ὕστερον πρότερον, in tātam confusionem illabuntur, ut nunquam hinc aliquid laude dignum consequantur. Cum igitur maximoperè necessaria sit perfecta ac solida argenti vivi cognitio, antequam quid tententur in hac arte: propinquior autem & facilior via ad ipsius notitiam perveniendi non detur, quàm quæ sumitur à virium & facultatum ejusdem contemplatione: omnibus hujus profundæ philosophiæ discipulis hoc fidele communico consilium: ut omnium primò animo suo diligentissimè considerent, perpendant, ruminent, volvant ac revolvant quascunque illas argenti vivi sive mercurii philosophici virtutes ac dotes, à philosophis passim hinc inde in scriptis suis ipsi attributas: per has enim, tanquam per manuductionem, adjuvante simul divina clementia, absque ullo dubio pervenient in penitissimam ipsius cognitionem.

HERMES.

A Mplius dico, quod sulphur tingit & figit, & continetur, & est per tincturarum connectiones. Vnguenta autem tinguns & fugiunt, quæ corpore continentur, quod est fugientium connectio unciæ sulphuribus aluminaris, quæ & fugientia continent.

SCHOLIVM.

DIstinguit hic author inter tincturam veram sive philosophicam, & inter fictitiam sive sophisticam. Vera fit ex sulphure fixo & incombustibili, ob quam causam corpora quoque redduntur fixa & incombustibilia. Omnis enim transmutatio sequitur naturam transmutantis, & non transmutati. Necesse igitur est, ut sulphur eligatur optimum ad hanc rem. Vulgare alienum est, quia inficit, denigrat, & corrumpit: habet præterea duplicem superfluitatem, inflammabilem videlicet substantiam, & terream feculentiam. Ergò indagandum aliud erit, quod ignis sit simplex & vivus, quodque corpora mortua revivificet, eaq; in perfectionem summam, ultimamque maturitatem perficiat. Tale, inquit Avi-

Digitized by Google

cenna, non alibi reperitur super terram, quàm in corporibus solis & lunæ: In Sole quidem perfectionis, quia magis & digestum & decoctum. Cum hoc igitur sulphure si tinctura præparetur, deque infimo obscuritatis gradus per medium catenatim provehatur in supremum usque dignitatis splendoremq. & spiritualitatem, quodlibet corpus, igne liquatum, tingit, & tam firmiter corporibus adhæret, ut in æternum non amplius abillis separetur: quia sic tingens & tingendum una tinctura facta sunt. Sophistica verò tinctura, quæ ex mediis mineralibus, ex sulphure adurente, arsenicali, aluminari, & similibus conficitur, neque corpora, super quæ projicitur, neque suam propriam substantiam ab ignis violentia defendere potest, sed simul cum corporibus fugit, & ab igne evolat in auras.

HERMES.

Illi inquisita dispositio à philosophis una est; in ovo nostro: hoc autem in ovo gallinæ minimè invenitur. Ne autem extinguatur in ovo tanta gallinæ sapientia divina, ex 4. elementis compositio coaptata & composita.

SCHOLIVM.

OVi philosophici descriptio varia hinc inde habetur apud philosophos: quorum alii substantiam ejus in quatuor partes dividunt, juxta numerum quatuor elementorum, ut hic Hermes noster: & sic putamen est terra: albumen aqua: tenerior pellicula aer: & vitellus ignis. Alii in tres resecant partes, in vitellum, quem sulphuri comparant; in albumen, quod mercurio simile perhibent; & in putamen, quod salem significare volunt. Sunt præterea adhùc alii, qui luteum ovi tres rubeos planetas repræsentare volunt: Martem videlicet, Solem & Venerem: album autem quatuor albos, Saturnum, Iovem, Mercurium, Lunam. Ambiens autem putamen esse tanquam cœlum octavum, terra sive cinere incombustibili, tanquam stellis fixis ornatum. Hoc ultimum, quidam ajunt, gladio igneo percutiëdum, & in duas partes dividendum esse: ita ut verissimè author sentiat, ejus modiovum minimè esse gallinæ. Rectiùs aliquis galli, quàm gallinæ esse dixerit. Si enim vera est historia, qua gallus decrepitus ætatis annum septimum vel nonum attingens, ovũ parere perhibetur, ex quo nascitur basiliscus, serpens venatissimus, qui solo aspectu hominem enecat: non sanè ovum hoc, tanquam materia prima basiliſci, adeò multum distabit a vene-

Digitized by Google

à veneno sapientum, & mortifero, sive aqua Draconis, fœtente & menstruosa. Vt ut sit, in effectu certè consensum deprehendimus manifestum, ita ut minus sit dubium de simili quoque eademque utriusque essentia.

Hic est sine dubio gallus ille, quem quidam Æsculapio se oblaturum vovit, si per annum à morbis liber maneret. Hanc itaque ovi cum lapide similitudinem & conspirationem cum viderent tàm veteres, quàm recentes quidam philosophi, haud ineptè ejus exemplum in describendo arcano Physico introduxerunt. Sūt autem præterea aliæ causæ, quibus approbatur ovi exemplum. Quemadmodum enim ovum optimi nutrimenti, bonum & laudabilem sanguinem generat, vires ac spiritus vitales impensè corroborat, & candidum præsertim ovi, faciem à solis adustione tuetur: Sic quoque mercurius sapientum debito modo præparatus & exaltatus, si in parva, quantitate sumitur, corpus humanum non tantùm alit & nutricat, sed ab omnibus etiam præservat morbis: & præterea corpora metallica contrà omnem vim ignis tuetur: adeò ut eo tanquam familiari & amico pabulo delectentur, & in eo, liceat mihi cum philosophis loqui, meliorentur. Videmus porrò ovum vitâ prorsus destitutum, & corpus mortuum esse: à naturali verò gallinæ incubantis calore vitam recipere, & in certo & definito temporis spatio, pullum vivum, plumis, capite, alis, pedibus, & omnibus necessariis organis ornatum excludere: Non secus ac lapis noster, qui in crasso suo corpore, nullum vitale documentum præstat, priusquam in propria aqua stygia solvatur, & in eadem tanquam in matrice sua, quæ idoneum ipsi & moderatum præbet calorem, ad justum tempus digeratur. Quo prætet lapso, in vivificum & spiritualem vertitur homunculum, sive medicinam præstantissimam: quæ tot virtutum energiis excellit, ut miraculosè omnibus medeatur corporis infirmitatibus; lepram, quartanam, morbum caducum, apoplexiam, & omnes morbos, quos vulgus medicorum perperam judicat insanabiles, tollat atque perfectè curet. An non hoc est mortuos resuscitare, & mox perituros è faucibus mortis eripere? sive enim ovum spectes vita orbatum, sive metalla imperfecta & quasi mortua, sive ægrotos languentes & moribundos, ubique dicti veritatem agnosces. Sed confutandus hic occurrit eorum error, qui speciem unam in aliam transmutari posse negant: ignorantes distinctionem illam inter species perfectas & imperfectas. Quicquid enim adhuc est in motu ad formam, ad quam ultimo ordinatur, dici debet im-

Digitized by Google

perfectum: cum autem fuerit in fine motus, dici debet perfectum. Ovum enim ratione pulli, dicitur imperfectum: cum verò in ovum introducta fuerit forma pulli, ad quam tendit natura in ovo tanquam ad ultimum suum terminum: tunc pullus perfectus erit: & species, quę anteà in ovo erat incompleta sive imperfecta, nunc dicetur in pullo perfecta.

Sic quoque aurum cum jam pervenerit ad finem motus, & sic formatum secundùm primam & veram intentionem Naturæ, ipsum solum dicitur perfectum, & cùm reliqua metalla sint in motu ad formam auri, dicentur imperfecta: quâvis formas ad invicem habeant diversas, per quas permanent & terminantur, & sint perfecta quodammodo in sua specie: attamen non sunt in ultimo termino motus, in quo est ultima perfectio.

HERMES.

Scito fili, quod in gallinæ ovo maximum subsidium est, & in natura propinquitas: in eo namque est spiritualitas & elementorum collatio, ac terra natura aurum est.

SCHOLIVM.

VTitur hic author rursus similitudine ab ovo sumta: qua inferre vult, quod, sicuti ovum gallinæ omnia ad pullum generandum necessaria in se continet: sic quoque ovum Philosophorum, sive mercurius noster in se habet quævis sibi necessaria. In ovo, inquit, est spiritualitas & elementorum collatio, quæ duo appellat maximum subsidium & in natura propinquitatem. Per spiritualitatem autem intelligit facultatem formatricem, spiritum opificem, & primarium pulli gignendi authorem. Is enim ex coordinatione elementorum, quibus utitur tanquam instrumentis, omnia membra tam avis gallinaceæ, quàm Hermeticæ, naturali sua & insita scientia disponit, & fœtum Philosophicum perfectè elaboratum & omnibus numeris absolutum, tandem in hanc lucem edit: quem author respectu elementarii artificii, terram esse dicit: Terram verò esse aurum, hoc est, opus completum. Præterea si literalem vocabuli (Ovum) anatomiam paulò accuratiùs examinabimus, inveniemus in eo omnia ad metallicam philosophiam necessaria. Fiunt enim metalla ex geminis principiis: ex tribus nimirùm propinquis: qualia sunt Sal, Mercurius & Sulphur: & ex quatuor remotis: quæ sunt quatuor elementa, ut terra, aqua, aer, & ignis. Vt igitur de propinquis primùm philosophemur, litera

Digitized by Google

litera O, Philosophorum sal sive Sol est: qui primùm fabricat corpus, quod artifex tractare, & in quamcunque formam ex naturæ præscripto adaptare potest. Sine sale enim in æternũ non coagulabuntur reliqua duo principia, Mercurius nempe & sulphur; propter nimiam ipsorum spiritualitatem, qua prædita sunt. Sal igitur hanc habet proprietatem, ut subtilia reddat grossa, incorporea, corporea: occulta, manifesta. Vnde Philosophus in Turba ait: facite corpora non corpora: & incorporea corpora: Item, sumite occultum & honorabile arcanum, quod est magnesies alba, & quæ est cum vivo mixta, sed non accipiatis eam, nisi puram & mundam, & suo imponite vasi, & orate DEUM, ut hunc maximum videre lapidem vobis concedat. Quod verò attinet ad duo ista VV, eandem ambo habent significationem: & per hanc X. ut vides positionem, in unam coëunt literam, videlicet in X, quæ litera apud latinos idem, quod denarius numerus, significat, cuius aliàs character exprimitur per has duas notas IO: quasi diceres, *unus circul*°, vel unica circuli revolutio I. enim unitatis manifestus est character: O. verò circuli: ita ut per hanc crucem X sive denarium numerum aliud nihil indicetur, quã ipsemet Philosophorum Mercurius: de quo suprà in nostris hieroglyphicis abundè satis tractatum fuit. M. autem, quia millenarium æquipollet numerũ: in quo reliquorũ numerorũ ultima est perfectio, meritò sulphuris obtinebit vicem. Est enim sulphur ignis, essentia quinta, & spiritus, qui omnia vivificat & alterat, & omne germen germinat, & omne lumen accendit, & omnes fructus florere facit. Quia enim omnia in se possidet ac complectitur, omnes quoque has functiones, in naturali rerum œconomia administrat. Et hęc de tribus propinquis dicta sufficiant. Addemus nunc pauca quædam de remotis, ubi videmus, OVVM ex quatuor literis esse compositum. Prima igitur litera O refert terram. Terra enim Philosophica rotunda esse debet, & circularis, ut cœlum motu suo circa eam operari, & vim suam in illam mittere queat. Nisi enim rotunda esset terra, Sol & alii Planetæ circa ipsam operationes suas exercere non possent: sed cursus illorum aut in circuitu impediretur, aut velociori motu præcipitaretur: ut Paracelsus docet in sua aurora. Duæ verò sequentes literę VV, aquam repræsentant & aërem. Primum verò V, quia consonans est, litera obtusior, imperfectiorem quoque, crassiorem & obscuriorem aquæ qualitatem denotat. Alterum verò V. vocalis, hoc est, litera sonantior ac clarior, perfectiorem, subtiliorem, & clariorem aeris significat proprietatem.

Digitized by Google

Est enim aer philosophorum oleum : quod tinctoram imprimat constantem, fixam & stabilem. Aqua vero ejusdem medelacionio quoque tingat, levi tamen momento ita tinctura rursus abstergitur. Vltima denique ignea M. ignem manifeste nobis depingit. Vt enim M. mineralis numerum omnia continet : ita quoque ignis omnia tandem in se transmutat, adeoque cuncta ignea in se spirituosa & cœlestia reddit. Sit igitur tria illa principia propinqua, sal, mercurius, sulphur; & quatuor hæc remota, Terra videlicet, Aqua, Aer, & Ignis, arte nostra secreta in unum reducantur corpus : septenarium metallorum numerum sive verum illud Philosophicum sive magicum electrum conspicue nobis exhibebunt, in quo omnem naturam mineralem quiescere & fermentizare, supra luculenter satis ostensum fuit. Ex quibus omnib. palam cõvincitur : Ovum sibi ipsi ad partum philosophicum producendum sufficere : nec opus habere aliena Alchymistarum, suffionum, & infensatorum hominum additione.

HERMES.

Filius ad Hermetem inquit : Sulphura nostro operi conveniunt quæ sunt, cœlestia, an terrena? Et ille: quædam sunt cœlestia, quædam vero terrena.

SCHOLIVM.

Sequitur hic brevis Dialogus, in quo interlocutores sunt filius & pater. Filius quæstione proposita scire cupit à patre : num sulphura in opere nostro sint cœlestia, an vero terrena. Ad quæ pater respondens ait : esse ea non uniusmodi, sive ejusdem generis : sed quædam cœlestia esse, quædam terrena : interim tamen in confesso manet : ambo esse sulphura. Per cœlestia sulphura intelligo Solem : per terrena verò Lunam. Sol enim est corpus calidum, fixum, rubeum, & incremabile, qui Lunam fœminam suam frigidam, volatilem, candidam & combustibilem perficit. & in gloriæ suæ solium evehit & exaltat. Quod autem ut fiat, miscendum est pugnans cum igne eis conveniente, præsiantur, & amicitia fit constans : ut mox in sequentibus, pluribus dicetur.

HERMES.

Filius : Pater, puto cor in superioribus esse cœlum, in inferioribus terram. Pater. Non est sic : verùm masculus est cœlum fœminæ, & fœmina terra masculi.

SCHO-

Digitized by Google

SCHOLIVM.

ALiam quæstionem proponit filius, rogans num cœlestia à cœlestibus, & terrena sive inferiora à terrenis gubernẽtur, foveantur, & vivificentur. Cor enim vitalis functionis principium in homine, hîc locum vitæ, hoc est, virtutum formalium in quælibet mundana distribuendarum obtinet. Sed respondet pater, quòd res non opinioni filii consentanea sit, sed aliter sese habeat. Cœlum enim, inquit, est masculus terræ: terra verò fœmina cœli. Vnde optimè cum Hermete convenire arbitror Platonicos, qui cœlum intelligunt genitarum gignendarumque formarum omnium seminibus conspersum: eius verò animam seminales rationes comprehendere, quas una divina mens omnes suo quasi sinu gerit. Quicquid igitur mundi universitate comprehenditur, id Deo cœlo elementisque conservandum, ortuque assiduo continuandum subjecit, ut jam nihil, vel ex semine gigni genituque conservari sine cœlo possit, nisi quid Deus, iis quasi ministris omissis, ex se proximè miraculo efficiat. Quæcunque etiam sponte sua, nullo semine prodeunt, ut stirpes pleræq; & animantes, metalla omnia, omnesq; lapides, ex uno cœlo formas proprietatesque sumunt, quod semper præstò est, & in omnem materiam idoneis præparationibus instructã, formam immittit, qualem illa meretur. Hæc itaque cœlestis causa præstantissima & nobilissima omnium est formarum exemplar, cuius per omnia diffusa virtus quocunq; penetrat: quam Plato mundi animam, alius quidam datorem formarum, Aristoteles universalem naturam appellavit. Terra verò est subjectum & receptaculum omnium radiorum influxuumq; cœlestium: ipsa à cœlo fœcundata, omnium ex se ipsa est gignitiva: omniumque fœcunditatum receptiva, & veluti prima parens, etiam omnium pullulativa, centrum & fundamentum, & mater omnium.

HERMES.

Filius. Pater, quicquid istorum est dignius altero, an esse cœlum, vel terram? Respondit, uterq; altero indiget: mediocre enim propositum est præceptis. Ac si diceres. Sapiens imperat omnibus hominibus: Mediocris enim est melior eo, quod omnis natura cum sua adunatur socia. Invenimus in virtute sapientiæ, quod mediocre coadunatur. At ille Pater, at quid illorum est mediocre. Respondit: omnisque naturæ tria sunt duorum. Primò utilis aquæ: deinde unguentum: inferius verò fœx manet.

SCHO-

SCHOLIVM.

SI igitur magico quodam matrimonio copulanda sunt cœlum & terra: quæritur, utrum præstantius in arte sit, cœlumne, an terra? Respondetur: Neutrum seorsim quicquam præstare, nisi simul ambo conjungãtur. Cùm verò cœlum sit in substantia sua adeò simplex, purum, & omnis alterationis expers, ut & hanc ob causam ἀστρόβλητον ab Aristotele nuncupetur: dubium hic multis oritur, quomodo possit eius aliqua portio sive particula, huc ad nos demissa, commisceri cum terra nostra crassa, impura, & variis alterationibus obnoxia. Sed scrupulum istum ex animo tibi eximit Hermes his verbis: Mediocre enim, inquit, propositum est præceptis. Quid verò mediocre sit, explicat rursus in sequentibus, ubi dicit: Vnicuique naturæ tria sunt duorum: primò utilis aqua: deinde unguentum: inferius verò fæx manet. Idē est ac si diceret: Cœlum & terra non possunt invicem conjungi sine medio: non secus ac anima & corpus, ut alibi loquitur, non possunt in unum corpus uniri sine spiritu. Spiritus igitur mediator legitimus est omnis veri matrimonii tam naturalis, quàm supranaturalis. Cœlum enim ob naturam suam simplicissimam, ac summam perfectionem, est instar animæ. Vt igitur cœlum sive anima cum terra sive corpore naturali unionis thoro copuletur, necessariò spiritus, qui cũ utroque participat, & propterea mediocris, hoc est, non simplex & purus nimis, neque nimis crassus & impurus ab Hermete vocatur, suo intercessionis jure & authoritate hanc copulationem firmam ratamque efficiat. De hoc spiritu ita loquitur Marsilius Ficinus libr. 3. de vita cœlitus comparanda, capit. 3. | Spiritus iste, inquit, est corpus tenuissimum, quasi non corpus, & quasi jam anima: item quasi non anima, & quasi jam corpus. In eius virtute minimum est naturæ terreæ: plus autem aqueæ: plus item aëreæ: rursus igneæ stellarisque quàmplurimum. Hactenus ille.

Hic quoque Hermes nostet rium facit mentionem: Aquæ, unguenti, & fæcis. Solem autem aquam utilem pronunciat: fæcem autem ait in fundo tanquam inutilem residere: unguentum verò ad utrumq; ambigens in medio relinquit. Est igitur unguentum spiritus ille, qui manet in medio: aqua verò sive anima in cœlo, & corpus sive terra in fundo.

Iterum anima defæcata sola in cœlum ascendit, quia prius de cœlo descenderat, juxta illud Iohan. 3. Nemo ascendit in cœlum,

Digitized by Google

cœlum, nisi qui descendit de cœlo, filius hominis, qui est de cœlo, mediator videlicet & salvator generis humani, Dominus noster IESUS CHRISTUS, qui spiritu suo salvifico, hominē in tenebroso huius corporis ergastulo illuminat, & in vitam æternam tingit. Is enim est vera lux mundi, cuius unica gutta totius mundi tenebras in meram lucē, ipso Sole septies clariorem convertit: & ut non minus verè, quàm eleganter pieque canit Poëta:

——— tuius de lumine lumen
Omne micat. sine quo tenebrescunt lucida, de quo
Lucescunt tenebræ, atque inamenæ nocti imago.

Et Solomon Rex lib. Sap. cap. 7. inquit. Is est candor lucis æternæ, & speculum sine macula DEI majestatis, qui omnia innovat, & per nationes in animas sanctas se transfert, amicos DEI & prophetas constituit: quique speciosior Sole, & super omnem dispositionem stellarum luci comparatus invenitur prior. Quemadmodum igitur Christus, almo suo ac divino lumine hominum corda accendit, illustrat, & salutarisa crosanctiſpiritus igne purificat: Sic quoq; lumen Naturæ, omnia hæc inferiora, mundana & naturalia non tantum illuminat, fovet & conservat: sed accedente saltem elementorum separatione, miranda quoque præstat non tantum in metallis repurgandis, sed vim quoque habet maximam in lapidibus expoliendis & exaltandis, quos per multorū temporum circumvolutionem, in cœlestem ac crystallinam claritatem perfectè convertit.

HERMES.

DRaco autem in omnibus his habitat: Eius autem domus sunt tenebræ & nigredo in eis, & per eam in aerem ascendit, qui est eorum cœlum ex suo oriente: dum autem fumus eis permanet, non sunt perpetua. Sed ex aqua fumum depone, & ex unguento nigredinem, & ex face mortem. Et habita dissolutione manere triumphali, quo scilicet possessores vivunt.

SCHOLIVM.

DIximus jam de cœlo & terra, deque eorum matrimonialis conjunctionis medio aere videlicet sive aqua, quam spiritum appellavimus. Est enim aqua nihil aliud, quàm aër coagulatus: Aër verò est spiritus ille vitalis, cuncta permeans entia, omnibus vitam & consistentiam præbens, ligans, movens, & implens omnia. Vnde senior Philosophus:

Aër.

Hic igitur quanto Hermes ait, omnes scp entias in mundo, sua sapientiæ tubertas esse, intelligendum id est, de omnes genus scientiis & artibus sive disciplinis, quas ut supra cap. 1 demonstravimus, sub se complectitur unica Philosophia Hermetica Theophrastus Paracelsus magnum illud Philosophorum & medicorum fulmen, ex eodem Hermeticæ Philosophiæ fundamento, doctrinam suam ex aliquot centum historiarum commentariis comprehensam deduxit: & ex Philosophica libertate sæpenumero Chymiæ κατ' ἐξοχὴν tribuit Philosophiæ nomen. Hinc στάξεις & contumelias, in tradendis artibus inique a nonnullis accusatur. Sed si ejusmodi censores recte assecuti fuissent Paracelsi consilium procul dubio non tanta reprehensionis præcipitatione in eum surrexissent. Iacobus Zvingerus filius Theodori, vir alias doctissimus & in Philosophia tam Hermetica, quam Peripatetica solerter admodum, & feliciingenio versatus, Paracelsum ait confuse & indistincte nimis has tradidisse artes, easque fere omnes sub una Chymia complexum fuisse: cum tamen diversio considerationis respectu singulæ considerandæ fuissent. Chymiæ enim dicit sua esse principia peculiaria; item Physicæ, Astronomiæ, Theologiæ, cæterisque artibus, sua quoque ab aliis diversa esse. Sed posito hoc, ita esse: quomodo verò potest quæso aliquis Chymiæ ignarus, solide perscrutari Physices principia, quæ juxta communem philosophantium opinionem, sunt tantum mera hominum somnia, utpote quæ omni certitudinis fundamento carent, ne quænam, aut qualia illa sint, verè aut perfectè scire potest, nisi accedat Chymicus, qui ad oculum demonstret horum certitudinem. Astronomi quoque in prognosticis & divinationibus sæpenumero adeò a vero scopo aberrant, ut illorum fides nostro seculo valdè periclitari cœperit, idque ob nullam aliam causam, quam quòd Chymiæ imperiti ex astrorum superiori tantùm firmamento affixorum, & longissimè hinc dissitorum viribus, situ, & constellatione, futura prædicere conantur: in quo tamen turpiter falluntur. Multò enim certior prognosticandi ratio sumitur ex illa Astronomia, quorum principia Chymica demonstratione adeò sunt stabilita, ut non nisi insensatus & mente captus illa negare ausit. Astra enim Chymicus non longè hinc distantia, sed propè ante pedes posita contemplatur, imò non manibus tantum illa tractat, sed antecedentium quoque infortunatorum & malignorum cursum, huc illuc, prout vult, impellit, omneque malum in tempore præcavet, & arte ingeniosa depellit. In Theologia verò si

sone

fortè incredulus quidam ad sacrarum literarum rudis & ignarus, quales olim fuere gentiles plerique, DEUM negaret, divini numinis potestatem, majestatem, & gloriam tam perspicuè, & sine omni hæsitationis scrupulo demonstrabit Chymicus, ut quasi via aliquis ire cogatur in confessionem DEI alicuius Opt. Max. cuius potestas & magnificentia sit infinita & immensa. Sic consequenter judicium esto de cæteris quoque omnibus propemodum disciplinarum generibus.

Quod cùm ita sit, maximam sane Chymiæ dignitatem & excellentiam esse nemo inficias ibit. Est enim illa fax & lumen, cuius splendore, artium & scientiarum veritas, quæ aliàs pseudodoctorum vitio in profundo & tenebroso mendaciorum pelago demersa jacet, eluctari & clare illucescere incipit: Et sicut nihil reperitur, quod teste Psalmista regio, se abscondat à calore Solis; sic nulla est ars & scientia tam ambiguis & fallacibus fundata principiis, quæ non per Chymiæ scientiam, tanquam ad lapidem Lydium, probetur: & abstrusa, eius & abscondita veritas in lucem tandem revocetur. Meritò igitur reliquæ scientiæ, hanc tanquam suam dominam ac Reginam agnoscant, eique ut decet, ancillentur, ac ministrent. Mirantur multi, cur Chymici authores, artem suam tàm multiplici scribendi stylo prodiderint: terminos sive vocabula artis mutuantes modò à Physicis, modò ab Astronomis, Geometris, Arithmeticis, Medicis, Theologis, &c. Causam si nescis, dicam. Chymia per se simplex, perfecta, circularis, universalis, amplissima, magnificentissima, & regia, sola in supremo artium solio constituta, cæterarum artium seu scientiarum operâ & ministerio, tanquam regina famulabus & pedissequis suis utitur: unde etiam ipsæ mirabili cõsensu & conspiratioe in huius unius dominæ suæ ministeria promptissimè undique concurrunt & confluunt. Sed qui crasso sunt & hebeti ingenio, consensum hunc in artibus vix olfacient, nec quantumvis prænoniti, caperè satagent: Vnde etiam sibi non temperabunt à bonorum vituperiis. Quibus verò

E meliore luto finxit præcordia Titan:

Ita ut ab omni mentis vertigine liberi & immunes, artium & disciplinarum naturam penitus inspiciant, hi æquiori animo in Hermetem & Paracelsum erunt, & Chymiam artem nobilissimam suæ eminentiæ & dignitatis laude non tahtũ non privabunt, sed tantorum etiam virorum institutum, tanquã laudabile, nec sine gravi receptum ratione, comprobabunt.

Nullum planè dubium est, quin Zvingerus, vir aliàs acuto

& perspicaci ingenio, hanc veritatem jam dudum sat perspectam cognitamque teneat: interim tamen, dum in Peripateticorum placitis liberior versatur, in iisque utcunque tandis sibi quoque partem aliquam vendicat, videtur in hoc D. Pauli exemplum imitari, qui, ut multos lucrefaceret, multis similis factus est. Reliqui verò, qui sine rei cognitione, de tam præclaris mundi luminibus, tanquam cæci de coloribus, perversi judicii sui venenum expuunt, similes videntur canibus ad venationem ineptis, qui licet magnum quidem latrando excitent strepitum, nihil tamen capientes plus nocent, quàm profunt. Sed omissis his, nunc ea, quæ in textu sequuntur, breviter perstringenda aggrediemur. Enumerat autem quædam artificis requisita: & primùm necesse esse, inquit, ut is, qui occultæ huius sapientiæ lumen intueri cupit, sit ab omni superbia & arrogantia alienus. Superbis enim resistit Deus, & humilibus solis largitur suam gratiam.

Deinde pius sit & probus. Nihil enim homini pietate ac probitate utilius, quibus & Deo & hominibus se commendat. Sit præterea acri & profundo ingenio præditus: sine quo vix se extricare poterit ex perplexis illis & salebrosis Philosophici labyrinthi cassibus. Humanitatem etiam & comitatem erga homines, in alloquiis & salutationibus frequenter exerceat: & denique sibi concredita à Deo vel à præceptoribus arcana non temerè in vulgus diffundat, nisi Dei in sciram concitare, & in præsentissimum vitæ discrimen, se ipsum petulanter conjicere velit.

HERMES.

Et hoc scias fili, nisi sciat mortificare, generationem inducere, spiritus vivificare, mundare, & lumen introducere, quousque bibentur, incolorentur, & à maculis mundentur, velut à nigredine & tenebris, nihil scit, nec ei perficitur: si autem hoc sciveris, magnæ dignitatis eris, adeò ut reges ipsam venerentur. Hæc arcana fili, oportet nos custodire, & ab omnibus improbis & insipientibus celare.

SCHOLIVM.

Mortificare Philosophus significat in partes suas dissolvere ac putrefacere. Senior enim Philosophus: Scias, inquit, quod non fit generatio absque corruptione: unde studeas in putrefactionem. Et alius Philosophus in Turba: putrefactio, inquit, est maxima, & attrahit maximum arcanum. Magnetica hæc arcanorum attractio, in omni generatione

ratione naturali perspicuè relucens, & non nisi Philosophiæ mystis & initiatis doctrinæ filiis cognita, multa ubique operatur admiranda in Natura. Per hoc enim medium, tanquam per scalam Jacobi, fit in magno mundi alembico continuus elementorum ascensus & descensus, & unius in alterum cōversio: ita ut inferiora cum superioribus arctissimo matrimonii fœdere invicem copulentur, & tandem illa per hæc perficiantur. Quod matrimonium rectè à Paracelso, magno Philosophorum antistite, Gamathæa dicitur. In principio itaque generationis, in putrefactione videlicet, spiritus vitales languidi adhuc sunt & debiles, adeò ut prorsus mortui videantur: qui ex digestionis continuatione indies magis magisque corroborantur, & quasi reviviscunt, & ad summum repurgati novum recuperant perfectionis lumen: quod sua claritatis efficacia, omnes maculas & nigredinem sive tenebras in corporibus abstergit ac delet, non secus ac Sol discutit & pellit nubes: ipsisque colorem inducit fulgentissimum & splendidissimum: quo inducto opus suum perfectum habebit artifex, & dignus erit, qui regiis afficiatur honoribus. Hunc autem scopum nisi assecutus fuerit, in vanum laboravit omnia.

Bēnè igitur operanti, bene erit, Regesque illi favebunt, maximisque ornabunt dignitatibus. Tandem conclusionis loco, in hoc paragrapho, addit author communem illam admonitionis formulam, de arcano ab improbis & indignis celando: quam ideo tam frequenter repetit, ne cœleste tophici silentii sigillum fortè frangatur, & sic ars nostra sacratissima in impiorum manus delapsa, nefariè profanetur.

HERMES.

ET scias fili, quod lapis noster ex pluribus rebus, & variis coloribus, & ex quatuor coadunatus & compositus est elementis, quæ nos oportet dividere, & per membra scindere, & artus sequestrare, partim mortificare in eo nasuram, quæ in eo est, aquam & ignem in eo habitantem custodire, qui ex quatuor elementis, & eorum aquis, sua aqua continere, scilicet, quæ non est aqua forma, sed ignis, quæ ascendens, & continens in vase syncero, & ne fugiant spiritus à corporibus: nam sic tingentes fiunt & permanentes.

SCHOLIVM.

ELementorum divisio & compositio, in lapidis & metallorum generatione, nulla potest similitudine melius explicari, quàm per oleorū Chymicorū præparationem. Vt igitur rem penitus à capite ad calcē usq; oculis subjiciamus,

exempli loco proponemus, olei baccarum juniperi confectionem: quam aliquis vix aggredietur, nisi primò omnium ex semine juniperi è terra nasci instituerit arbusculam sive juniperum, quæ in primo anno sterilis, non nisi caudicem, ramusculos & folia profert, quæ omnia tanquam partes crassiores terræ vicem obtinent. Et hæc est prima lapidis operatio, quæ eius dicitur putrefactio sive solutio in terram. Anno sequenti secundo pergit Natura operari in arbusculam, & nulla accedente alia cultura, vel extraneo auxilio, nisi Solis tantummodò calore naturali, juniperus incipit ferre flores cinerittios, quasi & ad album colorem inclinantes, qui teneritudine & mollitie sua aquam repræsentant *Philosophicam*: vel lapidem in elementum aquæ resolutum. Sic anno tertio, Naturæ robur magis magisq; crescit & augescit in arbore juniperi, quæ in tertia revolutione annua (annus enim producit non ager) flores illas in bacculas albicantes commutat: juxta illud Philosophorum axioma: Corruptio unius est generatio alterius. Ejusmodi bacculæ jam continent quidem in se oleaginosam quandam pinguedinem, sed crudam adhuc, neq; satis decoctam. Vnde aeri comparandæ veniunt. Quarto & ultimo anno candentes illæ bacculæ vertuntur in baccas nigras, qui color consummatæ in illis, & perfectæ maturitatis signum est: ultra quem natura sine artis auxilio operati amplius nequit. Continuato enim hactenus digestionis tempore ram exquisitè à Naturæ igne sunt excoctæ & maturatæ, ut igneæ naturæ participes redditæ, totæ in ignem evaserint: adeò ut per se altiorem elementorum ordinem ascendere nequeant, nisi arte adjuventur. Quoniam autē admixta adhuc corporea crassities in his baccis, spiritualem & igneā medicinæ essentiam multum impedit, adeò ut tardius penetrando, vires suas in corpore ægri, non liberè exerere possit: artis adminiculo adhibito, corporea ista & inutilis substantia inde separanda est: ita ut interior tantùm & purior Naturæ vis, quæ sola, juxta Hippocratem, morborum medicatrix est, in oleo subtili, penetrante & juvante relinquatur. Quod oleum Chymico artificio ita præparatum, non amplius in se continet crassitiem ullam, nec igneam aut corrumpentē habet naturam, sed ætheream & cœlestem, purissimā & subtilissimam: sic enim tinget corpus humanum in sanitatem summam, & in eo statu diutius eo permanebit. Quicunque igitur cupit elementorum divisionem & compositionem in magno Philosophorum opere exacte instituere: is sibi exemplum hoc, de oleo juniperino ante oculos ponat: naturam

sequa-

Digitized by Google

sequatur, & cessante natura, artem sibi operis adjuvantem sociam adsciscat. Ars autem, teste Bernhardo comite Trevisano, Naturam solo igne adjuvat.

HERMES.

O Benedicta aquina forma pontica, quæ elementa dissolvis. Oportet autem nos cum hac aquina anima, ut formam sulphuream possideamus, aceto nostro eam misere. Cum enim aquæ potentia, compositumque solvatur, clavis restaurationis est. Tunc ab eis mors, & nigredo fugiunt, & sapientia procedit.

SCHOLIVM.

MAgna vis ac potestas inest aquæ Philosophicæ, adeò ut meritò benedicta dicatur. Satis enim laudari, aut verborũ encomiis depredicari vix potest. Sicut enim aqua fontana sordes rerum abluit externas: ita hæc aqua elemẽta non tantum dissolvit, sed quoque internas corporum impuritates aufert, & juncta aceto Philosophico, elicit ex ipsis sulphur incombustibile, quod per projectionem imperfecta metalla tingit in aurum & argentum.

Hæc aqua est clavis artis, quæ quò sæpius aperiuntur, hoc est, solvuntur corpora, eò magis coagulantur, eoque fiunt nobiliora, præstantiora & perfectiora: adeò ut nullum prorsus vestigium mortis, nigredinis & imperfectionis amplius in ipsis remaneat.

Hujus aquæ præparatio paucis cognita est, propter artificii ingeniosam subtilitatem: quam vulgares illi Alchymistæ in suis destillandis aquis minime adhibent.

Quicquid enim in hac arte absque Naturæ simul adjuvantis adminiculo præsumitur, opus vanum & irritum est. Aquarum enim fortium, regiarum, aliarumque similium ponticitatem, & solvendi vel atterendi potius facultatem habentium, & propterea aurifabris etiam usitatarum præparatio, tam aliena est à vera Chymia, ut maior sit similitudo colorũ in Æthiope & Dano, quàm in Sophistica illa & in vera præparatione. Rectam itaque veramque præparandi rationem non à magistris, sed ab ipsa natura discendam plane arbitramur. Videmus enim ipsam ex profundis montium abyssis ad nos mittere rivulos aquarum, præstantissimis omnis generis virtutibus ac donis, tam ad Chymiam, quàm medicinã præditarum: quarum præparationem ipsa sola absque ullo consiliario absolvit. Huius generis fons habetur in Vngaria,

Digitized by Google

c[illegible]ssa acua facultatem habet omne ferrum in cuprum transmutandi. Sunt præterea alia, in quibus si lignum ad tempus cer[illegible] deinceps indurescit & versus in lapidem. Similem [illegible]ndam in Thracia quoque inveniri, author est Ovidius his verbis:

Flumen habet vires, quod proxima saxa rubefit,
Viscera, quod tactis indurat marmora rebus.

Præter thermas autem & acidulas infinitas, quæ passim in Gallia nostra & tota Europa occurrunt, super in superiori Germania, in Misnia videlicet, prope Schneebergam urbem, sicut aquodam Germano amico ad me perscriptum est, forte fortuna à quadam muliere ægrotante per somnii beneficium inventæ sunt acidulæ: quarum effectus in multis morbis gravissimis percurandis summopere prædicantur. Ad harum & similium aquarum præparationem nullus unquam accessit Pharmacopæus, nullus deplioratus Alchymista: & nihilominus tamen Natura soleris ac sagax simplici sua operatione, opus produxit multò artificiosius ac ingeniosius: quam pomposis & bullosis suis receptis & processibus, ut vocant, unquam præstaret omnis sophistarum & sophistarum cohors. Philosophi dicunt: ignis & azoth ubi sufficiunt. Dicit igitur primum Natura, azoth sive aquæ istius Philosophicæ præparationem. Hanc postea aquam præparatam, sive artificialiter adjuvante Natura productam, simplici operatione, ad imitationem ejusdem Naturæ in igne solo coques, nec te tædeat: & sic haud dubiè optatum finem consequeris. Hæc quidem operatio sive coctio simplex quidem est & linearis, sed tamen non rustico planè modo sive ingenio perficienda. Igitur antea dixi, simplicem illam quidem esse, sed abconditam & paucis cognitam, hoc est, ingeniosam. Qui igitur ingenio valet, in ea studiosè & fideliter indaganda, spretis interim omnibus sophisticorum processuum ambagibus, haud frustrabitur: sed hac ipsa occasione, in profundissima alia Naturæ secreta & penetralia penitus introibit.

CAPI-

Digitized by Google

CAPITVLVM TERTIUM.

HERMES.

Scito fili, quòd Philosophi nexibus adpugnandum contra ignem, vinculant roboratis, quia spiritus ablutis corporibus, desiderant inesse, & ipsis gaudent. Habitis autem ipsis, ipsos vivificant, & in eis habitant, & corpora eas continent, nec ab eis unquam separantur.

SCHOLIVM.

VT spiritus cum corporibus perfectè uniantur, & arctissimo confœderationis vinculo invicem conjungantur, corpora priùs cum azoth & igne mundanda & abluēda sunt. Est enim ablutio nigredinis terminatio, vel mundatio, donec album fiat perfectè album, & rubeum plenè rubeum. Mundatis hoc modo corporibus, spiritus ex naturali quadam propensione trahuntur in illorum amorem: quo ardenter inflammati, subitò cum corporibus commiscentur, & sic ambo tam indissolubili societatis vinculo invicem colligantur, ut in æternum amplius non separentur.

Sed noli existimare, hanc copulationem esse fortuitam: sed quia tanta inter corpora & spiritus intercedit affinitatis propinquitas: facilè ineunt hoc perenne invicem & dissolubile amicitiæ fœdus. Ab uno enim fonte & principio prodierunt ambo. Corporibus autem priores & hinc etiam nobiliores, & præstantiores sunt spiritus, qui corpora, sive, ut Marsilius Ficinus loquitur, escas sibi congruas, quibus alliceantur, effecerunt: & semper libenterque habitant in eisdem.

HERMES.

Tunc elementa mortua vivificantur: & corpora composita jungunt, & alternantur, & mira opera permanentia operantur, ut inquit Philosophus.

SCHOLIVM.

DOmus, ut loquitur Paracelsus, per se semper mortua manet: soli verò inhabitantes vivunt. Sic corpora metallorum sunt domicilia suorum spirituū, qui, dum à corporibus recipiuntur, terrestrem illorum corpulentiam paulatim attenuant, corrigunt, & vi sua vivificandi, vitam in ipsis

Digitized by Google

sopitam excitant. Vita enim in metallis latenter quiescit, nec vim suam ostentare potest, priusquam corpora exaltata, & in spiritum (spiritus enim solus vivificat) versa fuerint. In hanc dignitatis ordinem adducta, tùm demum perfectionē quoque reliquis imperfectis corporibus, ex ea, qua pollent, superabundanti tingendi virtute & facultate, communicabunt: & attactu suo omnia in fixam & permanentem transsubstantiabunt naturam. Hæc autem est proprietas medicinæ nostræ, in quam corpora redacta sunt, ut eius una pars primùm tingat corporis imperfecti partes decem: deinde centum: tertiò mille: quarto decies mille, & sic fiat progressus in infinitum. Ex quo manifestè elucet summa verbi istius efficacia, quo Creator, creaturam universam affatus, dixit: *Crescite & multiplicamini.* Quantò enim magis solvitur medicina, tantò magis crescit in virtute & potentia: quæ aliàs sine solutione in simplici suo perfectionis statu permaneret. Fontes igitur cœli & divinæ misericordiæ sunt aperti, qui nullo ingenio humanò exhauriri possunt: nihilque à nobis desideratur aliud, quàm ut vasa debita adhibeamus ad excipiendam tam salutarem ac divinam aquam, quæ ex istis promanat fontibus. Non enim deficient, quousque hoc mundi seculum durabit: hoc verò transeunte & cessante, Deus omnium fontium rivulos rursus in se contrahet: nec amplius ipsos emanare aut effluere permittet. Sic gratiæ fons inexhaustus erga genus humanum est Christus, ex quo quantò sæpius potamur in hoc seculo, tantò magis crescimus in spem, fidem & charitatem erga illum.

Debemus igitur sedulò operam dare, ut assiduo ferventiq; pietatis exercitio, sacroque pœnitentiæ igne corda nostra soluta quasi aperta, indies hauriant tam saluberrimam vivificamque huius fontis aquam. Quicunque enim in hoc seculo gratiæ, cum virginibus prudentibus non sibi comparaverit huius aquæ thesaurum & copiam sufficientem ad vitam æternam consequendam: is frustrà emptionem illius, cum fatuis istis virginibus in altero sperabit mundo.

HERMES.

O *Aquinæ forma permanens, regalium creatrix elementorum, quæ tuis fratribus regimine mediocri tinctura habita, & immota quiescis.*

SCHOLIVM.

QVòd author hìc lapidis materiam non simpliciter aquā nominet, sed aquinam formam; in illorum gratiam factum

factum est, qui aquæ nomen audientes, de quâ communi aut artificiosis, nescio quibus, gradualibus, tingentibus, solventibus, & similibus ipsum locutum, falsò sibi persuadere potuissent. Multi enim adhuc hodiè reperiuntur, qui aquas elicere conantur non tantùm ex metallis & medijs mineralibus, sed & ex lapidibus, silicibus, & sexcentis similibus rebus: quibus perperam utuntur ad sua magisteria sophistica. Author igitur dedita opera non simpliciter aquæ, sed aquinæ formæ mentionem facere voluit. Sed plurimus numerus est eorum, quin inter eos etiam, qui Philosophiæ titulum sibi solis hodie in Academiis arrogant, qui hanc aquæ essentialem formam, de qua author loquitur, ne per transennam quidem adhuc aspexerunt: ac per transennam quidem adhuc aspexerunt, utpote quam imperscrutabilem ferè omnes falsò opinantur: sibique prorsus incognitam esse ultrò profitentur: Et nihilominus videri volunt Philosophi summi & excellentissimi. Ego verò contrà, de illis sic statuendum æstimo: quòd quicunque substantialem formam ignorat, principia ut etiam scientiæ naturalis ignoret, necesse sit. Quanta igitur illorum in hac Philosophiæ parte scientia sit, aliis nunc judicandum relinquo.

In uno ambo peccant tam alcumistici, quàm Academici sophistæ. Cum enim inquirenda rei veritas erat ex essentiali Naturæ libro, tanquam quodam lumine certam ac veram ad naturalis scientiæ fontem viam monstrante: ipsi hac luce neglecta defecerunt ad inanes & frivolas gentilium & sophistarum opiniones, ex quibus nullam hactenus veritudinem haurire potuerunt, nec in posterum haurient unquam. Et sic dereliquerunt fontem sive venam aquarum viventium, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere nō valent aquas. Ierem. cap. 2. Si nescis fontem, ex quo vivificū illud deorum nectar & Ambrosia, sive aquæ vivæ profluant: Ecce quæso, quid Esther cap. 10. in suo libro dicat: Parvus, inquit, fons est, qui crevit in fluvium & in lucem Solem q; conversus est, & in aquas plurimas redundavit. Hic arrige aures Chymiophyte. Sin verò minus capax es tantorum mysteriorum, quæ in enumeratis his verbis compendiosè comprehenduntur, audi Bernhardum Trevisanum, de hoc fonte fusiùs ita loquentem: Fons, inquit, est valdè mirabilis & terribilis virtutis, præ cæteris omnibus totius mundi fontibus. Pertinet autem ad regem solum hujus patriæ, quem fons optimè novit, & ipse fontem: Relucet insuper fons iste clarus velut argentum, & cœlestis est coloris. Hactenus ille. Est itaque a-

qua ex hoc fonte scaturiens, permanens & creatrix regalium elementorum, hoc est, ut Bernhardus id explicat: Fons attrahit ad se regem, & post centum & triginta dies tandem emergit Rex splendidus, nitens, & diademate regio coronatur: quo postea fruetur sive aulico suos quoque ornabit: modò prius bene in eodem mundati fuerint fonte, ita ut omnem deponant leprositatem, & internam corporis immunditiem. Hoc enim modo inter ipsos facta concordia & pace, regnum suum felici ac jugi possidebunt administratione.

HERMES.

Lapis noster pretiosissimus in stercore electus, est carissimus, vilis & vilissimus, quia oportet nos duo simul argenta viva mortificare, & venerari, scilicet argentum vivum auripigmenti, & orientale argentum vivum magnesiæ.

SCHOLIVM.

Lapis dicitur pretiosus simul, & vilis, propter duplex argentum vivum, ex quo componitur. Est enim primùm argentum vivum, res vilis & abjecta, quæ omnibus in locis reperitur, in fimo, in viis publicis, in planitie, in montibus & vallibus: & homo ne horulæ unius momentum vivere potest sine eo: imò omnia viventia, tàm animantia, quàm vegetabilia, ut herbæ, plantæ, arbores eo indigent: omnia enim protegit à corruptione, & ipsa etiam mineralia cuncta sine omni exceptione. Visne scire quid sit? Non est aurum, non argentum, non gemma, nec lapis ullus pretiosus: hæc enim omnia magno constant pretio, nec numeranda veniunt inter ea, quæ sunt vilia & exilia. Ecce dicam: SAL est, non autem vulgare illud, quo cibi culinarii condiuntur, quamvis ex una quoque qualitate, dissolvendi nimirum, cum eodem participet: sed est sal petræ: Petræ, inquam: quo mercurius currens in optimum & perfectissimum metallum, & sine lex in durissimum adamantem transmutatur. Pauci (scio) verbis meis fidem adhibebunt: sed si æquè ac Philosophi, experientia edocti scirent, quomodo ejusmodi sal petræ in omnibus rebus reperiretur, & quomodo ex iisdem omnibus artificiosè posset extrahi: sibi ipsis tum, tanquam oculatis testibus, fidem sine dubio non derogarent, & tàm pretiosum salem, qui ab ignorantibus tantùm vilipenditur, & propterea vilis à philosophis dicitur, non tam leviter cum sordibus, quisquiliis, & fimo abjicerent: sed majori reverentia & industria, illum ab omnibus potius mundi angulis colligerent. Neque hic spectato

authoris

Digitized by Google

authoris consilium, qui ex justa quadam & honesta invidia, ne vulgò promiscuè innotesceret, antipigmentum vocavit. Non enim hic authori, sed cupidis discendi studiosis gratificandum esse duxi: quos in æquis & bonis conatibus suis pro virili juvare consilium hactenus fuit, & posthàc semper erit. Cur enim persuaderem discipulo rem quærere Romæ, Pragæ: hic, illic; cum maximo sumptuum dispendio, quæ tamen ubique & in omnibus locis reperiri posset. Exemplo rem declarabo. Si ægrotus aliquis solo radiorum solarium aut lunarium aspectu possit curari: ego verò medicus in consilium vocatus, suaderem ægrotanti, ut proficisceretur in Italiam, Solem vel lunam aspecturus, & eorundem ibi radios excepturus: an non stultum hoc esset consilium, cùm idem mihi Sol, eademq; luna hic in Gallia æquè ac in Italia singulis diebus per totum oriantur annum. Sic multi pœnitentiam acturi, frustrà in Italiam & Hispaniam iter instituunt.

Minori enim pretio & labore illam domi emerent à sole justitiæ, unico salvatore ac Domino nostro Iesu Christo, qui gratis per fidem solam nobis promisit peccatorum veniam. Sed tantum dixisse sufficiat de argento vivo vili & vilissimo: nunc pauca quædam annectemus de pretioso & carissimo: quod orientale argentum vivum magnesiæ author nuncupat. Sed non loquitur de argento vivo, quod videtur: neque de magnesia vulgò nota. Sed per argentum vivum intelligit humiditatem illius mixtionis, quæ est humiditas radicalis lapidis nostri. Et per magnesiam intelligit totam mixtionem, de qua extrahitur ista humiditas, quæ argentum vivum nostrum vocatur: quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissolvit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit, hoc est, omnia facit in omnibus. Unde pretiosissimus est thesaurus ei, qui eam novit, & possidet. Meritò autem dicitur magnesia. Magna enim est ejus vis & facultas, quæ instar magnetis universalis, omnia ad suum attrahit centrum, quæcunque in se universus tàm superioris quàm inferioris mundi ambitus complectitur: adeò ut per hujus beneficium in minimæ quantitatis corpusculo, vix aciculæ mucronem referente, liceat totum comprehendere mundum. Sed majus secretum latet, in hac pretiosa magnesia, quàm in argento vivo vili. Philosophi igitur miris illam modis occultarunt, nec nobis de illa plura dicere aut manifestare fas est.

HER-

Digitized by Google

HERMES.

O Natura maxima naturarum, creatrix quæ continet, & separas mediocria naturarum, cum lumine venit, & cum lumine genita est, & quam tenebrosa nebula peperit, quæ omnium mater est.

SCHOLIVM.

VNa est natura universalis, quæ ab Aristotele definitur esse principium motus & quietis. Vel est, ut hic Hermes loquitur, creatrix omnium naturarum, hoc est, productrix rerum omnium. Et ob hanc causam, quia omnia procreat ac gignit, omnium quoque nominibus à Philosophis appellatur. Deus enim summus rerum opifex, & totius mundi architectus, Naturam hanc unam ac solam, rebus naturalibus gubernandis præfecit, quas igneo suo ac perenni vigore, quem ipsi rerum conditor in prima creatione indidit, fovet ac conservat. Estque eadem Natura linea quædam viridis, quæ gyrat universum: Vnde causa sola est, quòd singulis annorum revolutionibus, ineunte scilicet vere, species rerum omnium revirescunt, & novam recipiant germinandi & prolificandi vim, per quam crescunt & multiplicantur: ne forte ipsæ species intereant, & sic vacuum in Natura, quod maximum esset flagitium, daretur: Vnde rectè canit Virgilius.

Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt:
Avia tunc resonant avibus virgulta canoris,
Et Venerem repetunt certis armenta diebus.

Item Ovidius:

Tunc blandi soles, igneaque prodit hirundo,
Et nitidum celsa subtrahe trabe fingit opus.
Herbaq; quæ latuit cerealibus obruta sulcis,
Exerit è tepida molle cacumen humo.

Operatur autem natura in hæc inferiora, per Solis, Lunæ, & reliquarum stellarum radios, quos Hermes sub vocabulo luminis intelligit. Horum enim irradiatione sive illuminatione infunduntur rebus elementaribus varia virtutum dona, pro variis ac diversis rerum speciebus. Quæritur hinc, num Chymicus Naturæ quoque operâ & auxilio indigeat in elaborandis suis arcanis & magisteriis? Sed facilis est responsio iis, qui norunt Chymiam, artem similem esse agriculturæ, in qua partem sibi vendicat Natura, partem agricola, tanquam operator & artifex externus. Vt enim solummodò hinc principaliter occupatur in agro præparando & seminando: reliquum

Digitized by Google

quum autem generationis perficiendæ & absolvendæ opus, unicæ committit Naturæ: sic quoque Duce inprimis Natura, comite vero arte, opus suum Chymicum auspicatur omnis verus artifex sive Chymista Hermes præterea hic mentionem facit Naturæ, quam tenebrosa peperit nebula: per quam nihil aliud intelligit, quàm magnesiam Saturni. Saturnus enim, Græcè χρόνος appellatus, hoc est, tempus non aliter universa, generationi obnoxia, in hoc mundo generat ac producit, ac magnesia ipsa, quæ mater & genitrix dicitur omnium.

HERMES.

VBI autem regem coronatum filiæ nostræ rubeæ ei coniungemus, & in levi igne nondum nocentibus, concipiet, & filium coniunctum & supereminentem, quò igniculo permanentem cibat illa, & vivit igne nostro.

SCHOLIVM.

REgina sive filia Philosophorum rubea, est Luna. Non autem mireris, quòd, quæ aliàs caput & splendor est albedinis, nunc rubea dicatur. Est enim Luna metallica sive Philosophica etiam masculinæ naturæ: quę Soli, regi coronato desponsata, concipit gignitque filium, quem philosophi suum vocant Mercurium. Hic ubique est mirabilis, cujus parentes, quos modò habuit altrices & nutrices, nunc ab ipso aluntur & nutricantur. Vt enim ingenio est versuto, & miris imbutus artibus, inter alia novit etiam epulas atque dapes omnis generis gratissimas præparare: nec vulgari coquendi modo: sed potiùs ad moderatissimum vivifici ac cœlestis ignis calorem ipsas coquit paratque. Quibus paratis & in mensa Philosophorum rotunda, quæ ultrà decem aut ad summũ duodecim personas non capit, appositis: pater, mater, & reliqui ejus agnati accumbunt, & convivium celebrant verè philosophicum per integram septimanam. Alium autem cibum, præter Mercurialem, hoc est, quem filius ipsis offert, non admittunt: neque patiuntur quempiam ex peregrina familia, qui non proxima sanguinis necessitudine ipsis junctus sit, cũ ipsis accumbere. Sin verò, ut non rarò fieri solet, cibi in mensa appositi fortè refrigescant, Rex ex solo intuitu oculorũ suorum instar ignis rutilantissimi resplendentium, in momento efficit, ut recalescant, & ita calefacti gustu fiant suaves & delicati, quibus se reficiunt mirum in modum, & ad satietatem usque comedunt, ita ut ad multum tempus neq; sitiant amplius, neque esuriant. De ejusmodi coquo, qualis est hic noster

ster Mercurius, sibi prospicere debebāt omnes reges ac Principes, propter summam ejusdem necessitatem. Non enim cibos parat tantummodò alimentarios, sed etiam medicamētosos, qui corpus ab omnibus morbis liberant; atque sanum ad ultimum usque vitæ terminum præservant ac custodiunt. Vbicunque igitur talis reperietur coquus, Pharmacopœo amplius non opus erit: una enim eademque operâ utriusque ille perfungetur officio.

HERMES.

Cum autem dimittis ignem super solium sulphuris, intret super illum terminus cordium abluatur eo, & eius coinquinatio extrahatur, tunc alteratur, & eius tinctura ex igne remaneat rubea, ut carnes. Filius autem noster rex genitus sumit tincturam ex igne: illum verò mors & mare fugiunt & tenebræ.

SCHOLIVM.

OMne quod vivit, propter incluſum ignem vivit, ſulphur ergò in ſe abſconditum quoque continet ignem, qui per ignem externum excitetur, vita vivere manifeſta incipit: & ita, quod anteà occultum in ſulphure erat, manifeſtatum nunc exiſtit. Ignis autem officium eſt, non ſolummodò vivificare, ſed etiam depurare, & heterogenea ſegregare tantisper, donec ſeparatis fecibus tandem appareat tinctura pulcherrima & rubicundiſſima, quæ calore repræſentat carnes, ſi illi recens mactatæ, & ſanguine adhuc conſperſæ ſive cruentæ. Hic eſt ſanguis iſte Leonis viridis, de quo paſſim mentio fit apud philoſophos. Viridis autem dicitur, non propter colorem viridem externum, ſed propter vitæ viriditatem, juxta hunc verſum:

Lætatvivor vita eſt, mœrori convenit ater
Color, &c.

Vnde etiam iſta ſolummodò tinctura, quæ carnibus recentibus, rubeis, & ſanguine adhuc madentibus ſimilis eſt, perfectionis gradum attigiſſe dicitur. Ejusmodi enim carnes, quæ nihil aliud ſunt, quàm ſanguis modò coagulatus, perfecto adhûc & pleno ſpirituum vigore & virore abundant: non ſecus ac ſanguis Leonis viridis, qui propter viriditatem ſuam totus circumfluit ſpirituum vitalium copia.

Multi hactenus verſati ſunt in eo errore, quod putarint, viriditatem indagandam eſſe in ſpiritu vini, vel vino, aliquot vicibus, ut vulgò ſolent deſtillato. Viderunt enim, vinum, antequam ex uvis exprimeretur, & in dolia reconderetur, in

vitibus,

Digitized by Google

vitibus, quæ foliis, floribus, & [illegible] immaturis viridis apparebant, crevisse: unde ab hac externa viriditate Leonem philosophorum viridem appellari opinati sunt: sed turpiter in eo decepti, à viso Leone viridi & rubeo cognoscendo, longissimè aberrârunt.

Vt enim leo animal fortissimum, omnium cæterorum animalium robur in se solo complectitur: ita tinctura philosophorum præstantissima, omnium rerum tincturas in sese continet: quæ in tàm fragili vitis ligno, aut in eo, quod exinde provenit, minimè quærenda est. Quomodo enim potest ex re corruptibili & combustibili elici tinctura incorruptibilis, fixa & incombustibilis? Possuntne de spinis uvæ, aut de tribulis ficus colligi? Simile sibi simile generat procreatque. Vnde, teste Horatio, fortes, solùm creantur fortibus. Et cùm secundùm Hermetem in lapide sive tinctura nostra sit omnis fortitudinis fortitudo fortis; ex re nobiliori & perfectiori utique, quam ex ligno aut fructibus vitis, illam extrahendam esse, conjectare quilibet potest.

Quæ autem sit illa res, videtur author apertè indicare his verbis, ubi dicit: & ejus tinctura ex igne remaneat rubea: item, Filius noster rex genitus sumit tincturam ex igne. Vnde palàm constat: ignem esse illam fortitudinem fortem, sive veram Leonis viriditatem. Quæcunque enim tinctura ab igne fugit: imperfecta & immatura censeri debet, & per consequens diutius in igne nutrienda, donec perficiatur. Sin verò in igne nutrita, antiquam pristinamque suam formam retineat, aut potius corrupta, in deterius vergat, ea, tanquam res ab opere philosophorum magno aliena, prorsus excludenda, & procul hinc ad Anticyras ablegauda erit. Quemadmodum enim inter homines, nonnulli reperiuntur, qui ex longo usu, & assuefactione, venenum corpori humano aliàs contrarium & inimicum, sine noxa assumere, & instar alimenti alicujus familiaris in ventriculo concoquere ac digerere possunt: Sic etiam lapis noster, in quo ab initio mors & tenebræ, hoc est, imperfectio & impuritas dominabantur, paulatim in igne coctus, indies magis magisque ignis naturæ assimilatur, & tandem in ignem totus vertitur: ac veluti salamandra in igne, tanquam proprio suo elemento sive matrice habitat, eoque unicè gaudet & delectatur: qui etiam temporis diuturnitate transit in essentiam quintam & tincturam Physicam, tàm ad metallica, quàm humana corpora.

HER-

HERMES.

Sis radix draconis, qui foramina observas, filiusque matris mortuus vivet, rex à regno venies, ac cum regina gaudebis. & ecclesiastes plebeus, & lac virginis delibabitur. Filius ignis vivificatus fit bellator ignis, & supereminens unctuaris. Filius enim est beneficium & philosophiam habens.

SCHOLIVM

Draco significat terram, & est nigrum nigrius nigro. Serpentes autem & Dracones gaudent potius locis subterraneis petrosis & obscuris ipeluntis, quàm luce solis sive diei propatulo. Lucente igitur sole fugiunt, & latibula sua repetunt, ne à tam claro luminis splēdore, quem ferre nequeūt, nimis torqueantur. In vas igitur probè munitum ac clausum, nec nisi unicum foramen, parvum ac rotundum, per quod solis radii intrare possunt, habens, Draco inclusus soli exponatur per mensem philosophicum: quo temporis spatio, mēbris ejus pene tus dissolutus, morietur: & fœtore suo lethali, accedentem quoque regis filium inficiet. & necitradet: Ambo igitur mortificati, & in vitrum aliud mundum inditi ponantur ad solem per aliū mensem philosophicum: vel si hyemis tempore, solis calor sit remissior: similem in hypocausto, vel alio loco convenienti & idoneo excitabis. Et tum temporis filius calore solis percepto, paulatim à vitæ spiritu recreabitur & revivificabitur: draco verò ab eodem calore urgentius pressus, penitus consumetur, & redigetur in nihilum. Rex autem videns, imbecillum nimis esse calorem solis, pro filio suo à draconis veneno prorsus liberando balneum parare jubet pro se & filio: & extincto dracone, ipse cum filio suo balneum calefactum ingreditur, quem ex amore paterno continuis amplexibus fovet, & interim lac virginis ei ad mēbrorum refectionem in magna copia quotidiè præbendo, tamdiu hoc fomenti balneum continuat: donec filius, omnibus veneni pravitatibus absumptis, pristinum corporis robur & venustatem recuperet: & dignitate, virtute & splendore prorsus similis evadat patri, adeò ut vix inter illos agnoscas differentiam. Pater in æternum non deseret filium, nec vicissim filius patrem. Sicut enim umbra corpus, sic filius patrem continuò sequitur: tàm perfecto enim & constanti amore invicem juncti manent, ut nulla vis elementorum externa, sive sit ignea, sive aërea, sive aquea, aut terrea, tàm firmum amicitiæ pactum dissolvere amplius queat.

Præ-

Digitized by Google

Præsertim filius, ut nihil nunc dicam de patre, qui in omnibus similis est filio, in nova hac generatione dux est tàm potens & fortis, ut per media incendia vicorum sive domorum, absque ulla læsione transeat. Et sicut ignis, nihil juris habet in aurum: sic nullam quoque habet potestatem in aureum hunc heroëm: qui meretur idcircò summo jure vocari aurei calcaris sive auratus eques magnificus & inclytus: quique præterea tanta sapientia præditus est, ut è longinquis regionibus ad eum, veluti Regina de Saba ad Salomonem, multi quotidiè confluant philosophi, & solidam sibi philosophiæ cognitionem, ac scientiam (ex quo enim rerum intelligentia potius requirenda esset, quàm ex eo, qui eam ex lumine & flumine ipsius Naturæ, tanquam ex ipso fonte ubertim haurit) ab eo comparent. Quam assecuti sive adepti (hinc philosophi Adepti nominantur à Paracelso: indeque nomen suum habet Philosophia Adepta) gratiarum actionem, prout decet, pro tantis beneficiis modestè referunt, & cum pace revertuntur in regionem suam.

HERMES.

VEnite filii sapientum, & nunc gaudemus, & simul lætemur, quia mors consummata est, & filius noster regnat, & iam rubea toga, & Chermes indutus est.

SCHOLIVM.

SIcut victor magnanimus è bello reversus, publicè & solèmniter agit triumphum: & undique in publicis plateis acclamatio populi, in lætitiæ & congratulationis signum exauditur: sic quoq; Hermes existimat, sibi acclamantibus cõgratulantibusq; simul sapientum filiis post partam in hoc Chymico bello victoriam, nunc triumphandum, & manib. pedibusq; in lætitiæ signum plaudendum esse: ut qui tot mõstra horrenda devicerit: tot terribiles dracones: tot venenatos serpentes, & malignos spiritus profligarit & mortem deniq; ipsam confectam superârit. Sed cui potius prima gloriæ palma debetur pro tanta victoria impetrata, quàm filio regis: qui tanquam alter Hercules, immensum & insuperabilem laborem in tàm atrocibus debellandis hostibus, sustinuit: Vnde etiam regni philosophici hæres legitimus, & toga rubea ac purpurea indutus, summum dignitatis gradum obtinuit, & tanquam in victissimus mundi monarcha, ab omni hostium insultu & impressione, regnum suum tuetur ac defendit. O terque quaterque beatus, qui divina ope cœlitùs adjutus, hu-

pus regis: favorem & gratiam illi conciliabit, ipsique tanquam suis amicis, consiliarius, & circumlatrans vigilanter assectatur. Ita in omnibus hoc loco exponit fidelibus & familiaribus amicis, superis omnes omnium Creatorum Creaturamque, quotquot hoc seculo vivunt, theosmos.

Finis tertiæ capitulis.

CAPITVLVM QUARTUM.

HERMES.

Intelligat sapiens, quid dicit lapis clamans, percutiat me, & protegam eum, largiatur mihi manum, ac adjuvet me.

SCHOLIVM.

EXpandi manus meas, inquit Dominus exercituum apud Esaiam 65. tota die, ad populum incredulum, qui graditur in via non bona post cogitationes suas. Quis quæso similior est huic populo, quam Chymista erroneus & ignarus: qui neque lapidem clamantem neq; recte philosophantem audit, sed in seductionum de viis continuò versatur. Quomodo verò audiat lapidem, quem non agnoscit: aut quomodo benignam præbeat aurem philosopho, quem neque intelligit, neq; intelligere cupit. Vana enim scientiæ persuasio, cum tamen nihil sciat, adeo illum excæcat, ut sæpenumerò de magno quodam mysterio apertè loquentem non capiat: sua tantùm sibi placent: experientiam rerum multam habet in Chymicis operationibus: non doceri, sed docere vult alios: unde etiam non abs re doctoris vel alterius dignitatis titulum gerit: quem turpitudinis fortè infamia contaminaret, si doctiorem præse agnosceret ullum. Hæc vana, inquam, persuasio multis hactenus nocuit, & adhuc indies nocet, quò ad finem artis non perveniant. Temeritate enim quadam in altum plus justo volantes, & velut Icarus propiùs ad solem accedentes, cum eodem in profundum erroris pelagus præcipitantur, ex quo in posterum sine maximo labore vix evadunt. Lapidem & philosophum uno quasi ore loquentes audit veritatis studiosus. Lapis quidem rem ipsam nudè sine verbis exhibet: philosophus verò rei veritatem essentialem verbis exprimit & ipso opere, si res postulat, demonstrat: ita ut, etiam si unam

unam eandemq; ambo doceant veritatem, philosophus tamen sit tanquã præceptor intermedius inter lapidem & discipulum Præceptor igitur clamat, audi me discipule, & docebo te: Largire mihi tempus auscultandi, & institutis te juvabo optimis, tibiq; & tuis salutaribus: Me enim si auscultando rectè perceperis: magnũ Naturę lumen, de quo paulò pòst, videbis & ipsius quoq; lapidis profundum agnosces secretũ. Discipulus itaq; disciplinæ subditus & obediens, hujusmodi monita non sperni, sed fideliter sequitur, votisque tandem sui compos redditur. Ignorantiam enim suam, quam habet, cõmutat cum magna scientia, saltem auscultando & meditãdo, adeò ut non tantùm præceptorem, sed ipsum etiam lapidem quem anteà surdus præ insciti a, non audiebat, nunc clamantem assequatur. Sed quam ampliùs utilitatem inde capiet discipulus? Voluntati magistri obtemperavit: naturale quoque lapidis desiderium explebit. Obsequio disciplinæ satisfecit magistro: artificio pyrotechniæ satisfaciet etiam Naturæ & lapidi. A magistro impetravit scientiam & sapientiam: per lapidem inveniet sanitatem & opulentiam, & alia multa commoda, de quibus mox audiemus.

HERMES.

SOl meus & radij mei sunt in me intimi. Luna verò propria meum lumen est, omne lumen superans, & bona mea omnibus bonis meliora sunt, gaudium, lætitiam, gloriam, divitias, & delicias intelligentibus largior, & quod inquirunt, agnoscere & intelligere facio, ac divina possidere.

SCHOLIVM.

QVando philosophi loquuntur de radiis solis, de lumine Lunæ, deque aliorum astrorum luminibus, non id accipiendum est de nudo splẽdore externo, qualis est lucernæ sive candelæ accensæ: qui vicinum tantùm aëris complexum illuminando, reddit perspicuum & lucidum, sine alia quacunq; vi & impressione vitali & animata. Vmbram enim & superficiem ejusmodi mortuam, sive relollaceam, ut Paracelsus loquitur, haud curant philosophi; sed veram tantũmodò & intus latitantem quærunt rerum medullam, hancque solam singulari artificio venantur per radios suos essentiales & lumen philosophicum internum. Vt autẽ duplex horum radiorum differentia magis innotescat, clarioris doctrinæ causa exemplum fulminei radii hûc producemus: cujus scientia sive proprietas naturalis talis est, ut non promiscuè cum lumine feratur in quamvis aëris partem, nec aërem luce

cuncta cuncta illiberaliter, sed vi quadam magnetica & innata pertrahat ac rapiatur in locum certum, suæ naturæ magis consentaneum & familiarem, quem solum ceteris omnibus illesis tangit & ferit, vimque suam achaeam evidenti nota imprimit, clare demonstrat.

Hinc videmus sæpenumerò cuncta sive ferrum in vagina à fulmine diuturni, cortice vaginæ integro adhuc stillaticio, hominis interdum cutem à fulmine adusti, vestibus exteris intactis, aut vice versâ: ut ejusmodi plura videre licet exempla in historiis naturalibus. Ex quibus palam liquet, quòd philosophi de radiis, qui absque vitalium virtutum energia, lumen tantum præbent otiosum & sterile, minimè sunt solliciti, sed de illis tantum, qui cum lumine, efficacem simul & vivam formarum sive virtutum essentialium œconomiam administrant: quorum effectum existimat explicat author in sequentibus verbis: Ubi ex ejusmodi luminum radiis, multa solerti indagatori bona evenire asserit, velut gaudium, lætitiam, gloriam, divitias, & delicias: & tam magnificè extollit hanc scientiam, ut malit illam divinam, à tam nobili & præstanti subjecto, quàm humanam appellare.

HERMES.

Hæc quod philosophi de scientiis celaverunt literis septem scribunt: duas enim sequitur alpha, jod, & librum, similiter sequitur Sol, volens tamen dominare, artem custodire, imagine luna æqua fluum, qui est Jupiter, quod est occultum arcanum.

SCHOLIVM:

NOn certò constat de vocabulo isto septem literarum, in quo author totam scientiam occultari dicit. Impossibile enim est, omnia philosophorum ænigmata ad unguem eruere: in quibus sæpenumerò rimandis, citius senserim, quàm verba invenire licet. Quale enim istud vocabulum sit, ingenuè ut veritatem fatear, ignoro prorsus ac quamvis aliquis divinando, propiùs ad authoris mentem accedere videretur, semper tamen de eo dubio relinqueretur: cum nemo, absente authore, possit hunc hæsitantiæ scrupulum planè tollere. Ergò suspensa de verbis lite, operam tantùm dabimus, ut verum sensum & ipsam rei essentiam eliciamus. Opinio mea sic ferit, (alteri interim liberum relinquo opinari quicquid volet) quòd non procul à veritate aberrare videamur, qui dicat, vocabulum istud septem literarum esse septem corpora metallorum,

Digitized by Google

lorum, quæ ſub unico verbo, nempè PLANETA, haud abſurdè comprehenduntur.

Saturnus enim eſt Planeta: Iuppiter eſt Planeta: Mars eſt Planeta: Sol eſt Planeta: Luna eſt Planeta: Venus eſt Planeta: Mercurius eſt Planeta: ita ut omnibus ſeptem corporibus conveniat nomen Planetæ. Accedit & hoc, quid ſi Græcè ſcribatur, poſt primas duas literas ſequatur àlpha, & paulò pòſt yda. Confirmat præterea hanc noſtram opinionem Philoſophus lib. de conjugio ſolis & lunæ, his verbis: per Deum, inquit, ſi conſideraveris ſtellas, id eſt, Planetas erraticos, id eſt metallorum corpora, non eſt inter nos, ſcilicet philoſophos, differentia, id eſt, diverſitas, in hoc, quod opinantur, id eſt de arte opinantur, quia ex his metallis, & per hoc præparant ſapientes lapidem ſuum, in quibus eſt Mercurius & ſulphur fixum & incombuſtibile per naturam rectificatum: & propter hoc præparatio noſtra ſurgit per ſeras, & claves aperientes ſeraturas, id eſt, problemata obſcurata. Hactenus ille. Vtut ſit, alium ſenſum ex authoris verbis vix extorquebis: quod vel ex conſequentibus verbis palàm evincitur: Vbi dicit: Solem cum aquæ filio ſive Iove eſſe conjungendum, & hoc eſſe occultum arcanum. Per aquæ enim filium innuit mercurium, & per ſolem ſulphur fixum & incombuſtibile: in quorum duorum conjunctione totum latet arcanum. Sed quia philoſophus ſuprà inquit, lapidem ſuum præparare ſapientes ex his metallis, & per hoc: nihil aliud intelligit per hoc, quàm aurum ſive ſolem. Vt enim Sol in firmamento tantam claritatem ſolus obtinet, ut ſolus cùm eſt exortus, obſcuratis omnibus aliis appareat: ità Sol Philoſophorum ſive metallicus ortus, ſive in vaſe philoſophico natus, occultè in ſe continet reliqua metallorum corpora, & cæteris occultatis ipſe ſolus apparet. Dictus enim eſt Sol, quaſi ſolus, quòd unus ſit, & non plures: quique tanta ſit magnitudine, ut tanquam dux, & princeps & moderator luminum, cuncta ſua luce luſtret & compleat.

HERMES.

AVditores intelligite, & deinceps noſtris utamur opinionibus, & quæ ſcripſi ſubtiliſſima inveſtigatione, & contemplatione vobis demonſtravi, quoddam unum novi. Nam quis intelligit, quod ſincera inveſtigatione & ratione inquiritur? Ex homine non fit, niſi quod ei ſimile eſt, & ex tauro idem: & ſi quod animal cum alienaſpecie cubat, naſcitur, quod neutro ſimile eſt.

SCHOLIVM.

QVi facilè credit, facilè decipitur. Vt igitur suprà, ita & hîc denuò moneo autorem, ut dicta eius rectâ rationis bilance expendantur: non autem crasso modo, prout nuda literæ accipiantur. Et sicut res, quas proponit, non levi, quod aiunt, brachio tractat, nec quicquid illi in buccam venit, statim suo inserit libro, sed in illarum descriptione & demonstratione utitur subtilissima investigatione & profunda contemplatione: ita lectorem quoq; decet esse sedulum & diligentem in legendis & meditandis ejusdem scriptis. Qui enim oscitanter, & sine intellectu aliquid in hoc opere præsumit: is similis videtur clandicanti, qui fracto aut læso altero crure, cursus certamini se temerè immiscet. De sacra autem investigatione, per quam nihil aliud intelligit, quàm rationem rectam, veram & Naturæ legibus consentaneam, suprà dictum est.

Deinde speciem per sui similem speciem propagandam docet. Frustrà enim laborat, qui de spinis, ut suprà diximus, uvas colligere tentat. Ex homine enim non nascitur, nisi homo, nec ex bruto, nisi suum simile. Ordo enim specierum propagandarum, quem Deus in creatione instituit, manet inviolabilis. Deus igitur rebus omnibus, huic ordini subjectis, suam quoq; addidit crescendi & multiplicandi benedictionem. Omnis autem generatio extrà hunc ordinem instituta, maledictionis divinæ haud dubiè obnoxia est. Cujus rei exemplū habemus luculentissimum in mulis, qui ex commixtione equorum & asinarum, vel asinorum & equarum procreati, fœcundum semen pro suæ speciei multiplicatione & propagatione non obtinuerunt. Cum enim specierum ejusmodi confusio sub hoc divino creationis ordine non comprehendatur, meritò etiam istis non indita fuit per benedictionem divinam vis illa crescendi & multiplicandi. Loquor autem hîc de speciebus completis ac perfectis, sive illas ideas Platonicas, sive certas & specificas seminum rationes, sive scintillulas igneas speciales, sive formas specificas, aliisve pluribus appellare velis nominibus: quas omnes in universum mundū diffusas, & pulcherrimo ordine invicem distinctas, Deus in creatione per solum verbum FIAT produxit. Contra sacrum autem & incontaminandum hunc ordinem maximè impingunt falsarii & spurii alchymistæ, qui ex temerario quodam ausu, & confusione plusquam Babylonica, specierum invicē mixtionē moliuntur. Conjungūt enim ea, quæ Deus disjunxit: quæ

Digitized by Google

xit: quæ verò conjunxit, disjungere & separare ordine inverso impiè conantur. Non igitur mirum est, si proximo illos pede comitetur maledictio divina: idq; ob causam modo relatam. Quicquid tandem agis, hoc tibi firma mente persuasum habeto: Deum omnibus actionibus, quas homo proponit, tã in verbo suo scripto, quàm in natura, sive creaturis, sua virtute infallibiliter quoq; adesse. Quomodo enim posset vis ac potestas omnipræsentis Dei infinita, quæ essentialiter rebus universis inest, rursus ab illis tàm levi momento separari. Sed actionibus justis, cum lege & ordinatione divina congruentibus, præstò est ut æquus, benignus, bonus & misericors pater: Perversus autem & ordini divino repugnantibus, tanquã severus omnis iniquitatis, perversitatis & confusionis ultor, & justus vindex. Cum sancto enim, inquit regius Propheta Ps. 18. sanctus erit, & cum viro innocente innocens erit. Et cum electo, electus erit, & cum perverso perverteris. Discant igitur hinc alchymistæ in posterum sapere, ne falsis & sinistris suis opinionibus & deliramentis, quæ tàm divinis quàm naturalibus adversantur legibus, plus justo tribuendo, & frustrà contrà stimulum calcitrando, in gravissimas pœnas Deo & Naturæ persolvendas, incurrant.

HERMES.

I Am Venus ait: Ego genero lumen, nec tenebræ meæ naturæ sunt, & nisi meum esset metallum siccum, omnia corpora mei indigerẽt, quia ea liquefacio, & eorum rubiginem debeo, & substantiam extraho: me igitur & fratri meo iunctis, nihil melius ac venerabilius.

SCHOLIVM.

VEnus inter septem mundi dominos sive Planetas relata, dicitur mater amoris & pulchritudinis, cujus stella Solem antecedens dicitur Lucifer, quasi lucem ferens, vel, ut author loquitur, lumen generans: Vbi verò lumen, ibi quoque vita: vehiculum enim vitæ est lumen, quod nullam partẽ corporis Physici, à suorum radiorum contagione immunem reliquit. Ergò taceant impostorum, quicunq; vitam derogant metallis. Nihil enim existit in rerum Natura, quod non mediante hoc Veneris lumine, hoc est, per generationem naturalem productum sit. Metalla verò naturaliter in mineris suis procreata quis negabit? Non igitur vita sua carebunt: licet hæc in iis manifestè, ut in animantibus & vegetabilibus non sese prodat, priusquam à corporea sua mole, quæ vitæ actiones in ipsis obtundit & reprimit, liberentur, idque per

Digitized by Google

ejusdem luminis beneficium : cujus officium est, tenebras mortis fugare, & illarum loco inducere vitam.

Non autem hoc lumen indagandum erit in corporibus metallicis, propter nimiam ipsorum siccitatem, hoc est, terrestrem crassitiem. Nisi enim siccum esset meum metallum, inquit author, omnia corpora mei indigerent. Neque cuprum aut æs, sed Venus, Planeta & sydus cœleste ait : Ego genero lumen. Per Venerem igitur essentiam intelligo astralem, lucidam & splendentem : quæ ignea sua vi non secus, ac carbonum ignis corpora liquefaciat : non autem liquefaciat simpliciter, sed liquefaciendo etiam simul rubiginem deleat, & substantiam, hoc est, occultam tincturam extrahat. Quod tum fiet, si Venus & ejus frater invicem copulati, & Vulcani fallaciis, catena invisibili tamdiu ligati teneantur : donec Veneris in proprio thoro impregnata, post 9. mensium revolutionem, sobolem pariat ipsis parentibus præstantiorem & & nobilorem.

HERMES.

Rex autem dominator, suis fratribus testantibus ait : Ego coronor & diademate ornor, & regno vestro induor, & cordibus lætitiam ingero, & ego vinctus ulnis, & pectori meæ matris & substantiæ ejus, continere & quiescere meam substantiam facio, & invisibile ex visibili compono, tunc occultum apparebit, & omne, quod philosophi occultaverunt, ex nobis generabitur.

SCHOLIVM.

Rex est aurum : Ejus autem fratres sunt cætera inferiora metalla. Regnum omnes possident commune, in quo tamen supremum imperandi fastigium assequitur solus Rex sive sol : qui propriis virtutum antignis, cæteris longè antecellit. Ignem enim solus sustinet sine noxa, in quo diutissimè detentus nihil deperdit : nec vinci aut destrui potest, nisi à matre, quæ est fons sive mercurius metallorum. Accidit autem aliquando, ut rex animi gratiâ fontem ingressus lavaret : sed reversus à fonte incidit in summam corporis imbecillitatem, quam sibi inter lavandum contraxerat. Convocatis itaque fratribus in unum, de rege restituendo deliberatum fuit. Iubetur Mercurius Deorum nuncius colligere suffragia, à quovis fratrum vel consiliariorum : qui promptus in exequenda munere alloquitur primò Saturnum : Tu, inquit, pater Deorum, & arcanæ contemplationis author, nobis quæso exponе tuam sententiam, & liberè eloquere, quid tibi videatur de nostro

Digitized by Google

noſtro Rege, quem vides hic ad ſummas imbecillitatis angustias redactum, nigrum, tenebroſum, & omni lumine privatum: dic, inquam, qua ratione in priſtinum fortitudinis & & claritatis locum rurſus evehi poſſit. Tunc exorſus Falciger ita reſpondit: Me, inquit, vocant dominum temporis, omnia deſtruentem & conſervantem; authorem mortis & vitæ. Ne igitur mentiri videar, ultrò nunc veritatem fateor, vobisque palàm dico, me authorem eſſe primarium tantæ ruinæ, in quam rex noſter incidit.

Cùm enim in fonte ipſum lavare viderem, ſtatim ſumptis meis armis hæreditariis, ad eum clam in balneum intravi, & dormientem ſpirituali falcis meæ veneno, ſubitò citra hominum opinionem ſauciavi: ex quo vulnere expergefactus rex, multum profudit ſanguinis. Hinc tantæ imbecillitatis cauſa. Hæc tamen infirmitas non ipſi eſt ad mortem æternã; ſed proderit nobis in ſalutem noſtram, qui fratres eius ſum⁹, & proximi conſanguinei. Vt igitur cum ipſo regni quoq; participes fiamus, profuſo ſanguine proprio, nos emundabit ab originali impuritatum illuvie. Quamvis ergò naturam adeò in ipſo labefactatam cernatis, ut morti non abſimilis videatur: vitæ tamen ſpiraculum prorſus extinctum non eſt: ſed occulto temporis fomento, interim à me conſervatur, donec tandem, aſſiſtentibus mihi cæteris meis fratribus, coronâ quoq; regiâ potitus cum eodem fuero. His dictis taçuit. Converſus igitur Cyllenius heros ad Jovem, ſignum dedit, ut diceret ſententiam: qui mox in hanc ſe effundit orationem: Juvans, inquit, ego pater dicor', omnes excellens in bonitate, & dominus ſum divitiarum & ſapientiæ. Ne igitur inani & vano nomine ſtultè ſperbire videar, in Rege noſtro juvando nullum non movebo lapidem: imprimis aũt ipſum exornabo ſapientia & divitiis, omnesque mundi theſauros ipſius poteſtati ſubjiciam. Præterea ſingulari bonitate & clementia erga omnes, præſertim autem erga nos fratres ipſius præditus, pauperibus erit refugium, miſeris afflictis ſolatium, & mœrore confectis gaudium & refrigerium.

His finitis Luna compellata à Mercurio, in hoc argumentum fari incipit: Ego, inquit, ſoror Regis uterina, meritò habeo, quod de triſti hoc fratris caſu lugeam: ſed unum eſt, quod me ſolatur, ne prorſus abjecto animo deſperem: nempe hoc quod communi dicitur proverbio: *Poſt nubila Phœbus*: Experientia enim me ſubinde edocuit huius dicti veritatem. Quoties enim vidi fratrem, denſiſſimis obſcuratum nubibus, qui nihilominus tamen igneo ſuo ac radioſo ſplen-

Digitized by Google

dore illas penitus discussit, & tandem eluctatus, rursus auream nobis & fulgentem capitis comam benignus ostendit? Sed sicut ipsius ministerium se ultrò offerunt fratres & cognati mei omnes, ita etiam meis officiis ipsi nequaquam decero: & quia me appellant vulgo aquarum dominatricem, ipsum quoque aqua mea perenni & clara è fonte vivo scaturiente potabo: omniaque corporis membra in eo ita reficiam, ut nihil remaneat prorsus infirmi, languidi, aut vitiosi: sed fortis evadat, robustus, pulcher, formosus, & regali decore præ cæteris omnibus maximè conspicuus.

Absoluto candidæ Dianæ sermone, confestim surgit Venus, quæ blando placidoque vultu subridens, fratrum turbam ita alloquitur. Quid quæso fratres amici, rei est, inquit, quòd in rege ac domino nostro refocillando, tam longam necatis moram? An nescitis neminem nostrum à se ipso vivere? Nisi enim vita nobis ab hoc unico vitæ lucisq; creatore gratis impertiretur, jamdudum actũ esset de salute nostra. Cum igitur omnia, quæ possidemus, bona, ipsi soli accepta ferenda sint: utpote qui ex lumine & splendore suo nobis lumen & splendorem tribuat: meritò quoq; hunc cœli regem, & mundi principem veneremur, ipsique subditi & devincti maneamus in æternum. Exigua sanè hæc est opella vestra, qua ipsũ fovere & restituere conamini. Nisi enim hęc antè à vobis cœlitùs concessa essent munera, minima certè aut prorsus nulla foret in vobis ministrandi ac juvandi vis & potentia. Festinate igitur, & unusquisque vestrũm, quod acceptum tenet, ei quoque lubens meritoque rursus offerat. En, quod accepi, nunc reddo, illique tribuo multipotentiam, fœcunditatem, candorem, amorem, misericordiam, & comitatem. His cunctis, & multis adhuc aliis præstantioribus virtutibus hunc Regem nostrum ditandum & exornandum volo. Hactenus continuatum orationis filum, abrupit Venus, & silentio facto, statim Deorum nuncius invitat Martem: qui voce gravi & impetuosa in hæc subitò prorumpit verba. Magnificum, inquit, & geminatum mihi olim inditum est nomen: nec sine causa. Mars enim vocor, quòd armipotente & magnanima virtute mea, maribus in bello præsum. Mavors autem nuncupor, quòd magna verto, videlicet imperia & regna. Sed quicquid armata & bellicosa manu edomare nequeo: id ego & filius Vulcanus junctis viribus per maxima ignium incendia, & per fumum in cœlicas mittimus regiones. Igneæ namque calefactionis dominus sum, nullique ego cederem unquam, nisi lux Apollinea, claritate & ardore suo nimio me vince-

vinceret, urgeret, pelleret, inque fugam verteret. Vtut sit, tantum tamen virium contribuo magno regi nostro, ut se & regnum nostrum à quacunque vi illata defendere possit. Habet enim ex me gladium flammeum & versatilem, ad custodiendam viam ligni vitæ: ut nihil jam dicam de fortitudine, magnanimitate, generositate & potestate summa ad quamvis injuriam aliam propulsandam: adeò ut jam sit perfectissimus, nihilq; amplius ipsi desit ad regni sui splendorem amplificandum. His finitis, arbiter Deorum Mercurius annuit, & vota omnium collecta, tanquam æqua & pia comprobat, laudat, prædicat. Rex igitur hactenus occultatus in umbra mortis, gloria & honore pristino recuperatis, sine mora prodit in lucem, & viribus longè majoribus auctus distribuit varia in fratres dona, & beneficiorum memor, quibus ab ipsis multipliciter fuit affectus, æquè ipsos regiis honoribus ornãdos seriò mandat, vult, jubet, imperat. Quibus peractis omnibus, invisibile factum fuit visibile, & occultum, manifestum.

HERMES.

Hæc verba auditores intelligite, custodite, meditamini, & nihil aliud inquirite. Homo autem principio Naturæ generatur, cuius viscera carnea sunt, & non ex alio. In hac litera meditamini: superflua verò respuite.

SCHOLIVM.

Fideliter hìc author præmonitos cupit suos discipulos, & bis repetit hanc tanquam omninò necessariam, maximique momenti admonitionem: nihilque aliud inquirendum esse vult, quàm principium Naturæ, à quo generetur homo. Idem enim principium, quod causa est hominis procreandi, lapidis quoque generationem promovet. Hoc autem principium est Natura, quam Philosophi ubique suis discipulis indagandam, probeque cognoscendam suadent. Tàm enim necessaria est ipsius cognitio, ut absque eadem quilibet artifex oleum & operam, quod ajunt, perdat. Natura enim sola natura lætatur: & natura naturam vincit, & superat: & natura naturam continet: & tamen non sunt diversæ naturæ, nec plures: verùm una tantum. De hac natura loquitur Rosarius in hęc verba: ô Natura benedicta, & benedicta est tua operatio, qua te imperfecto facis perfectũ cũ vera putrefactione quę est nigra & obscura. Postea facis germinare novas res & diversas, cum tua viriditate facis diversos colores apparere.

Multi

Multi agnoscunt quidem Naturam, sed virtutem eius ignorant: quam si scirent, non utique vilipenderent. Peripatetici nostri hanc quidem optimè scire sibi videntur, & interrogati, quid sit Natura, promptè admodum, vel sine libro memoriterque recitant Aristotelis definitionem: Natura est principium motus & quietis. Si verò quæras, num Natura per seipsam existat ab æterno: an verò ab aliquo priori principio sit progressa? Deus bone, quantam hic videas illorum in respondendo oscitantiam, quantam timiditatem & inconstantiam. Quocunque enim se vertunt, nullam prorsus elabendi viam occasionemque inveniunt. Si enim nihil ipsa prius fuisse dicerent, impietatis maximam occurrerent notam.

Propria enim conscientia victi, rem aliter se habere nôrunt. Sin verò Deum authorem Naturæ, ut & cæterarum rerum omnium faterentur: totum subitò corrueret ipsorum Philosophiæ ædificium: Super hoc enim Naturæ & æternitatis mundi fundamentum, illud superstructum est, quo diruto, omnia simul collabi necesse est.

Si enim Natura est ab æterno, & principiũ motus & quietis: nihil illa differet ab ipso Deo. Solus enim Deus est ab æterno, & rerum omnium principium. Sed ut huic structuræ bitaphum prætenderent, mundana sua stultitia (sapientia volebam dicere) hanc distinctionem, excogitârunt: ubi principii considerationem duplicem adducentes, aliud creationis, aliud verò generationis esse asserunt: & sic duplicia rerum principium contra omnem rationis sensum, & ipsam veritatem Theologicam, haud sine impietatis macula perperã statuunt. Nunquam enim vel subtilissimis acutissimisque rationum momentis, ullam demonstrare poterunt horũ principiorum differentiam. Sive enim utriusque originem, sive naturam, aut essentiam, cæterasq; singulas proprietates quis spectârit, ne latum quidem unguem, unum ab altero differet. Idem enim verbum, quod principium erat creationis, principium quoque fuit generationis. Ab uno enim Deo tàm verbum *Crescite & multiplicamini*, quod verum principium est generationis: quàm verbum *Fiat*, quod est principium creationis, promanavit.

Valdè demiror imprudentiam, vel extremam potius dementiam vestram, ô Academici, quod aliàs eruditione & literarum cognitione conspicui, & claves regni Philosophici tenentes, non tandem hunc puerilem vestrum errorem recognoscatis, & veritati subscribentes, ab hoc erroris labyrintho,

Digitized by Google

rintho, & vos, & vestros reducatis discipulos. Sed, cum proh dolor minus anxii aut solliciti sitis de vera & essentiali rerum cognitione, sola litera mortua sive rerum umbra, vobis ad pompam mundanam, & divitias conquirendas sufficit. Ego verò particeps minimè ero præmii, quod inde reportaturi sitis aliquando. Quoniam enim in agricultura Philosophica, non coadjutores estis DEI & veritatis, sed Aristotelis & mēdaciorum: vereor quidem, & nimis vereor, no opus vestrum, quod tam debili & ruinoso fundamento superædificatum est, in die olim judicii, sicut fœnum & stipula exarsurum sit.

HERMES.

Vnde dicit Philosophus: Botri sit ex citrino, quod extrahitur ex nodo rubeo, & non ex alio, quod si sit citrinum, tua erit sapientia, non sit tibi curæ, si de rubeo extrahere non studeas. Ecce non circumscripsi, si intelligitis, paulò minus paseci.

SCHOLIVM.

DVo sunt lapides: albus & citrinus sive ruber: hunc vocat botri, quem ex nodo rubeo, hoc est, ex sulphure Naturæ extrahere jubet. Sed paulò post inquit, quod si citrinum fuerit, non curandum sit, licet de rubeo amplius non extrahas. Causa est, quod uterque tam albus, quàm rubeus ab una eademque radice prognatus sit: juxta axiomata Philosophica illa: Quod me albificat, id ipsum me rubificat: & quod me mortificat, id ipsum me vivificat: Qui mecum moritur, mecum oritur. Errare igitur hinc conspiciuntur illi, quicunq; dicunt, se scientiam habere tincturæ Physicæ, sive lapidis Philosophici ad albedinis usque gradum perducendi: ulterius autem ad rubedinem progrediendi viam se ignorare. Crede enim mihi, si rectam ad albedinem perveniendi viam semel cognovissent, non tàm ἀνοήτως & ineptè loquerentur. Si enim rusticus uvarum in vitibus immaturarum adhuc & albarum generandarum modum se scire: rubicundæ verò quomodo provenirent, se ignorare, diceret: nonne se ridendum explodendumque exponeret omnibus. Eadem enim vitis per eūdem Solis calorem externum, benignamque aëris tempestatisque clementiam, tàm in principio quàm in fine, hoc est, tàm immaturitatis, quàm maturitatis tempore uvas producit. Alii rursus dicunt, se præparationem quidem tincturæ albę, quam vocant corpus, & rubeæ, quam animam nominant, optimè cognitam habere: sed conjungendi modum ipsos latere: ubi

& hi

& hi evidenter satis produnt crassam suam in rerum naturalium generatione ignorantiam, quam si in iisdem uvis diligentius observarent, facile animadverterent, quænam sit conjunctio artifici necessaria. Natura enim unica & sola conjungit & separat: neque patitur, ut Sophista suis conjunctionibus & separationibus, ipsius operationes subtiles & spirituales interturbet. Si verò coacta, fortè vim patiatur: mox ab opere desistit: & omnia, culpâ erronei artificis corrumpi permittit: Est enim proverbium antiquum: Coqui diversi rarò præparant bonos & utiles cibos. Quod namque unus ædificat, alter rursus destruit. Quamobrem si quis in hac arte sapere volet supra Naturam, is certius certo, maximum & irreparabile in fine damnum experietur.

HERMÈS.

Fili sapientum comburite corpus æris, nimio igne, & imbuet vos gratia, quam quæritis. Et facite, quod fugiens non voleat à non fugiente. Et quod super ignem quiescat, licet sit ignis æstuans, & quod calore ignis æstuantis corrumpitur, est cambar.

SCHOLIVM.

PEr corpus æris, per fugiens, per cambar, quod corrumpitur, aliud nihil intelligitur quàm Mercurius volatilis, qui per sulphur fixum & incombustilie in igne figendus est: ita ut in igne quiescat, & licet ignis sit vehementissimus, & quarti gradus, sive fusorius & reverberatorius: nihil tamen corruptionis aut detrimenti ab ipso prorsus sentiat: sed constans & fixus in ipso permaneat. Cùm verò nihil sit in mundo, quod non obnoxium sit corruptioni, præter cœlum sive corpora cœlestia omnia: Philosophus autem suum Mercurium in tantam perfectionem adducat, ut corporum cœlestium perfectioni, vel, ut Aristoteles loquitur, elemento stellarum respondeat: facilè hinc colligi potest: hujus Mercurii fixi & incorruptibilis naturam totam cœlestem ac astralem esse. Si verò quis causam tantæ perfectionis, in ipsis corporibus cœlestibus penitùs scrutari cupiat: is per dicti Mercurii Philosophici artificium, quo ipsi summa ista & perfecta in igne constantia conciliatur, hanc quoque absque magno labore inveniet. Vt enim ignis, omnia impura & heterogenea in Mercurio separat, ipsumque tandem in tam fixam & permanentem vertit naturam, ut nulli amplius cedat igni, sed liberè potius in illo jubilet: ita per eundem quoque ignem in principio mundi, separata sunt elementa, corruptibilia ab incor-

Digitized by Google

incorruptibilibus: Corruptibilia autem tanquam fæces craſſæ & graves deorſum vergentes, conſtituerunt triplicem elementorum globum; terreſtrem, aqueum & aëreum. Incorruptibilia totidem in cœlo produxerunt: ita ut omnia corpora cœleſtia vel ſint terreſtria, vel aquea, vel aërea. Sed ut illa inferiora elementaria ſunt craſſa, fæculenta, & impura: ſic econtra hæc cœleſtia ſunt ab omni craſſitie & fæculentia ſegregata, ſunt pura, pellucida, clara & perfecta. Ignis autem locum ſuum occupans in medio horum ſex globorum: partim participat cum cœleſtibus, partim cum elementaribus. Si igitur quæris, cur inferiora elementaria corpora non etiam perficiantur per eundem ignem, cùm non minori propinquitati ipſi juncta ſint, quàm ipſamet corpora cœleſtia? Reſpondendum eſt: cauſam hanc totam pendere ab ignis vi & actione, qui natura ſua ſemper ſurſum agit, nunquā autem deorſum: hinc fit, quod nihil in cœlum ingrediatur, niſi id prius per ignem purificatum fuerit: adeoque in cœlo omnia pura & perfecta permaneant per hunc eundem ignem.

Si enim ignis tanta via ageret in hæc inferiora, ac in ſuperiora, omnis ſtatim auferretur impuritas & imperfectio ab inferioribus, hæcque prorſus cœleſtibus fierent ſimilia. Sed DEUS hanc magnam & univerſalem ſeparationem ſibi ſoli uſque ad extremum judicii diem reſervavit. Interim verò ſuis quoq; fidelibus & electis in Chriſto membris, largitus eſt particularia ignis magiſteria, per quæ corporum horum inferiorum impuritatem ſeparant, eaque adeò perficiunt, ut eandem cum cœleſtibus corporibus naturam & perfectionem nanciſcantur. Hinc rectè à Paracelſo pronunciatum intelligimus: totum tranſmutationis arcanum conſiſtere in igne. In hac igitur ignis arte, ſive protechnia, niſi quis probè exercitatus fuerit, vix aliquid effatu laudeque dignum in Chymia præſtabit unquam.

HERMES.

ET ſcitote, quòd huius aquæ permanentis æs eſt æs: eiusque tinctura & nigredinis coloratio, tunc in verum vertitur rubeum.

SCHOLIVM.

HIc differentiam ponit author, inter æs, quod aquam permanentem appellat, & inter corpus æris, quod ſupra cōburendum præcepit. Hæc eſt autē aqua illa permanens, quæ ominium colorum tincturas in ſe continet: ſublata autem nigredine, quę imperfectionis ſignū eſt, permanens ſola aqua retinenda eſt: hac n. ſola Mercurius vertitur in verum rubeum, hoc eſt, in tincturam Solis. Nihil enim per eſſe ſub

Sole

Sole, ut Sapiens testatur Ecclesiast. 2. Et omnia vanitati sunt subjecta, hoc est, corpora quævis metallorum, excepto solo auro, sive Sole, sunt adhuc imperfecta & immunditiæ plena, ita ut corruptioni adhuc sint obnoxia. Vt igitur ab illis tollatur omnis corruptio, in auri naturam fixam & perennem sunt reducenda, idque per solum aurum, non per rem corrupübilem aut peregrinam, veluti solent facere erronei Alchymistæ suis supplicationibus, qui ex rebus imperfectis & adhuc vanitati subjectis, suis nempe aquis gradualibus, cementis, stratificationibus, albificationibus, rubificationibus, & similibus ineptiis, perfecta educere volunt corpora. Sed vanum est, quærere rem perfectam in imperfectis, & vivos inter mortuos. Sicut enim duplex est homo, vetus & novus: sic etiam dupliciter consideranda sunt metallorum corpora, ita ut alia sint vetera, alia verò nova. Vetera autem sunt corporea & mortua: nova autem spiritualia & viva. Mortua verò in impuritatum sepulchro sepulta, resuscitanda sunt virtute vivorum. Christus enim Salvator noster, qui teste Paulo factus est à Deo maledictum pro nobis, corpus suum ex sepulchro resuscitavit, non virtute veteris Adamici, sed novi hominis, qui erat Deus & homo in una persona.

Frustrà igitur sollicitis se fatigant curis, curiosæ illæ mulierculæ, quæ una Sabbatorum valde mane veniunt ad monumentum, orto jam Sole, ut ungerent Iesum. Vnguento enim alio longè præstantissimo, spiritu nimirum sancto, à patre ab æterno invisibiliter, & rursus in baptismo suo, visibiliter unctus erat Christus: cuius unctionis vi, tanquam propria potestate, seipsum & omnes secum mortuos resuscitare, & ab omni æternæ mortis corruptione præservare poterat: ita ut eiusmodi unguentis, ex aromatibus myrrha, & aloë, tanquam rebus corruptibilibus, concinnatis, neutiquam indigeret. Præterea supervacaneum est earundem mulierculârum, quamvis ex pio zelo institutum, consilium de lapide revolvendo ab ostio monumenti. Hic enim lapis nihil aliud est, quàm cor hominis, peccatorum mole, instar lapidis indurâtum. Hæc igitur lapidea peccatorum moles, ut à cordibus nostris auferatur, & blanda, mitisque novi hominis mollities inseratur, necesse est, ut angelus de cœlo, hoc est, spiritus regenerationis in corda nostra descendat, & Adamicum peccatorum lapidem à cordium nostrorum monumentis revolvat: & tunc orietur in nobis Christus, quo victore solo, mundum cum concupiscentiis suis mortuis & caducis superabimus, & in cœlestis & immarcessibilis gloriæ suæ regno,

cum

Digitized by Google

cum ipso in æternum vivemus ac triumphabimus. Eodem planè modo regeneratio quóque metallorum intelligenda est, quæ non fit per tincturas corruptibiles, sed per fixas & perennes: neque per peregrinas aut alienas, sed per virtutem propriam ipsorum eorundem metallorum, non mortuorum imperfectorum, sed spiritualium perfectorum. Ex spiritualibus enim solis fit verum oleum Philosophorum, ad metallorum corpora imperfecta in perfecta ungenda & tingenda: non secus ac ipse Christus est verum salutis vitæque recuperandæ oleum: quo non tantum in agone mortis, sed singulis etiam vitæ diebus, imò horis atque momentis, corpora nostra per pias preces, meditationes & actiones perungenda & revivificanda sunt: ita ut Papistarum olea, chrysmata, aqua, panis, sal, cinis, ignis S. Johannis, candelæ, faces, cruces, & similia plura, ab ipsis quidem benedicta vocata, sed citra expressum DEI mandatum per superstitionem introducta, prorsus sint vana & inania hominum inventa: & inter Alchymistarum sophisticationes, tanquam opera frivola & corruptibilia annumeranda. Sola enim opera, quæ fecit DEUS, perseverant in perpetuum. Eccles. 3.

HERMES.

PEr Deum confiteor, me non dixisse nisi veritatem, quod devastantia sunt emendantia, & inde corruptio videtur in emendatio, & inde emendatio apparebit, & utrumque est signum artis.

SCHOLIVM.

IVramento confirmat author, se veritatē dixisse de Mercurio: in quo reperitur utraque natura, destruens & emēdans, hoc est, solvens & coagulans: unus enim idemque Mercurius corrumpit & destruit corpora, rursusque ea exaltat, perficit & fixat: & ita damnum, quod induxit, recompensat duplo. Emendat enim & restituit maximo cum emolumento, quod in putrefactione tanquam operis principio exinanierat. Argumentum veræ artis certius haberi non potest, quàm quod ex materia una eademque ubique tàm in principio quam in fine sumitur. Nihilque ab arte magis alienum est, quàm quod ex rebus pluribus & diversis ortum est. Natura enim non emendatur, nisi in suâ naturâ. Vnde liquidò constat, artis principium non esse nisi unum, & in idem quoque eandem finiri. Quale illud sit principium, ostendit Ala-

nus his verbis, inquiens: Ars nostra incipitur cum [redacted] & finitur cum eodem Mercurio. Mirabilis enim est natura Mercurii, utpote

Cui datur in varias se transformare figuras.

Et est tanquam alter Proteus, qui super terram repens, mox assumit serpentis figuram: mox aquis immersus, piscem repræsentat: mox verò alitis instar plumatus pennatusq; supremum pervolitat ætheris orbem: & interim tamen non sunt plures Mercurii, sed unus tantùm idemque semper & ubique manet Mercurius. Ab aurea enim, ac simplici unitate, quam Pythagorici Apollinem nuncupârunt, primùm ortus, omnem rerum multitudinem prorsus aversatur. Hinc vel totus manet in igne, vel totus ab eo avolat. Necesse igitur erit, ut quælibet materia, ex qua noster componi debet Mercurius, ante omnia exuat multitudinem, & se recolligat ad primum unitatis numerum, qui, cùm rerum omnium sit principium & finis, etiam res omnes in se continet. Circa hunc unicum Mercurium hæreat artifex, & cum illo instituat quosvis labores in hoc opere necessarios. Aptus enim est & idoneus ad omnia, ad putrefaciendum, destillandum, coagulandum, mortificandum, vivificandum, sublimandum & tingendum. Absque hoc frustrà laborant Sophistæ in omnibus operationibus tuis. Non enim vident hunc simplicem unitatis Mercurium: sed cæci versantur in infelici diadis sive dualitatis numero, qui litis & confusionis author dicitur. Quemadmodum autem omnes, qui æternæ salutis, in secutura vita participes esse volunt, à variis & diversis curis mundanis animum abstrahunt, & cũ Lazari sorore Maria potius, (quàm cum Martha altera sorore, cui Dominus dicit, Martha, Martha, tu multum sollicita es,) meliorem partem eligentes, unico & soli Salvatori ac Domino nostro Jesu Christo continuè assident, à quo assiduis suspiriis & votis petunt aquam istam vivam, quæ in eis fiat fons aquæ salientis in vitam æternam. Sic veri Philosophi non quærunt, nisi hunc unicum & verum unitatis Mercurium, qui agnitus, fit illis in fontem vivum, ex quo hauriunt aquam istam Philosophicam perennem, ad corpora sua abluenda, & ab omnibus sordibus mundanda: ita ut in tali simplici unitatis perfectione, pura & immaculata in æternum permaneant.

CAPI-

Digitized by Google

CAPITVLVM QUINTUM.

HERMES.

Fili, quod ex corvo nascitur, huius artis est principium. Ecce circumscribendo dictum vobis obscuravi, & lumine privavi, & hoc dissolutum, hoc junctum, hoc proximum longissimum nuncupavi.

SCHOLIVM.

LEgimus in 1. cap. Genes. quòd in principio, quando DEUS creavit cœlũ & terrã, terra fuerit inanis & vacua, & quòd tenebræ fuerint super faciem abyssi: quodq; DEUS dixerit, FIAT LUX. Vnde colligendum, tenebras priores fuisse luce. Eundem planè ordinem, quem Deus in creatione tenuit, videntur hodie omnes omnium rerum generationes adhuc æmulari, sanctèque observare. Nihil enim generatur, aut in lucem editur, quod non principium suum sumat ex tenebris, sive ex nocte Orphei, h. e. ex principiis invisibilibus. Et quãvis vulgi hactenus opinione semina illa visibilia, pro veris rerum seminibus sive principiis fuerint habita: vera tamen principia aut semina non sunt: sed verorum seminum tantummodò rudimenta quędam & domicilia corporea: quamvis nec ipse spiritus in seminibus corporeis latitans, verũ per se semen nuncupari possit: quia à corpore suo, quod mortuum est, retentus, simul in mortis œconomiam conspirat, nec per se sine tertio spirituali, vivo & vero semine, quod prorsus invisibile, & ab omni corporeo vinculo liberum est quicquam agere aut producere potest. Ex quo palam fit, seminis considerationem esse triplicem: aut enim semen est corpus: aut spiritus mixtus & corporeus: aut spiritus immixtus & incorporeus. Ex hoc tertio immixto, sive incorporeo & invisibili, tãquam ex corvo, in noctis nigredine & obscuritatè delitescẽte, quod propriè semen dicitur, inquit Hermes, sumitur huius artis principium. Sunt autem præcipuè tres eiusmodi aves, quarum Hermes ac reliqui Philosophi hinc inde in scriptis suis mentionem faciunt. Vocantur autem à nomine Hermetis, aves Hermeticæ, quæ noctu volant sine alis. Prima est corvus, quæ à nigredine sua dicitur principium artis: & elementi terræ refert naturam. Propè terram enim in campis, pratis, agris, & locis humilibus, aut super arbores

Digitized by Google

in sylvis plerumque habitare solet corvus. Altera est cygnus, & hæc dicitur ab albedine medium, eò quòd aqueum clementum, circa quod cygni plerunque versantur, repræsentat. Tertia est aquila, qua notatur aër sive oleum Philosophorum. Nulla enim reperitur avis, quæ altius volet in aerem, & propius Solem accedat, quàm aquila. De his autem avibus alibi copiosius dictum est: ita ut hoc loco superfluum sit de iis plura addere. Obiter tantum coronidis loco addo: ne quis nominibus his deceptus fortè ducatur in errorem: aves has spirituum potius, quàm avium habere naturam. Tanta enim pernicitate ac celeritate moventur de loco in locum, ut omnium volatum, quantumvis velocissimum, longissimo post se intervallo relinquant. Tandem author tacite notat, tam discipulos artis ad mentis sagacitatem & prudentiam: ubi docuit, se non perspicuâ docendi methodo, sedo scirâ circumlocutione, & confuso ac distorto sermonis genere usum fuisse.

HERMES.

Assa ergo ea, deinde coquite in eo, quod procedit à ventre equorum per septem dies, vel 14. vel 21. Tunc fit Draco suas alas comedens, & seipsum mortificans: hoc per actionem ponite in pelvi parvi, & in igne fumi, & ne exeas à vase, diligentius custodite. Et scitote, quod tempora terræ sunt in aqua, & fiet quousque ipsum ei superponas.

SCHOLIVM.

In præcedentibus tractavit author plurima ex parte, quæ ad theoriam spectant: nunc autem transit ad opus practicum, & jubet materiam, quam suprà variis modis demonstravit, assare & coquere in eo, quod procedit ex ventre equorum, hoc est, in fimo equino, vel colore simili, qui videlicet respondeat calori ventris equini: idque per dies 7. vel 14. vel 21. Non dubium est, quin hæc septenarii multiplicatio clam aliquid includat arcani: sed quia particula illa dubitativa sive disjunctiva VEL, toties repetitur: non satis perspicio, quid de temporis certitudine inde augurandum sit. Interim tamen paulò post temporis mensura manifestius ac clarius detegitur: Ubi author dicit, tempora terræ esse in aqua, & fieri quousque ipsum ei superponas. Quod hunc in sensum accipi potest: Materiæ cognitio, universa ad opus necessaria, simul complectitur. Hanc si noveris, de modo agendi quoque certus eris: ita ut materia vera & tempus conjunctionis

ctionis sint inter se reciproca & conversiva. Nisi enim perfectum ac completum conjunctionis tempus exploratum habeas, de materia perfecta non potes certi quid asseverare: & vicissim materiæ perfectæ cognitionem vix habebis, nisi totum cum toto conjungere rectè sciveris. His duobus igitur, materiâ videlicet, & debito digestionis tempore, probè cognitis, prima decoctio sive assatio fiat igni debili, qualis est calor ventris equini, hoc est, qui sufficiens sit ad primum digestionis gradum. Quo peracto, draco comedit suas alas, & seipsum mortificat, hoc est, materia incipit in terra Philosophica dissolvi & corrumpi. Postea verò solutionis tempore completo & absoluto, calor ignis paulatim augendus, & materia in furno sine athanere Philosophorum continuis coquenda est ignibus. Vas autem, quod materiam continet, accuratissimè sigillandum est, ne spiritus minerales, qui insignem penetrandi vim obtinent, transpirent, & relicta cavea, hoc est, corpore mortuo, evolent. Opus igitur erit luto sapientiæ, cuius præparatio est, ut sequitur:

℞. *Collæ ustæ unc. 1.*
Farinæ hordei unc. 2.
Cineris de ligne viridi
Salis
Calcis vivæ
Arenæ
Scoriæ ana unc. 1.

Omnibus in pulverem subtilissimum contritis, incorporentur cum succo plantaginis & albumine ovorum, ad justam luti consistentiam. Si hoc luto vasis orificium illinatur, & probè claudatur: nulla timenda erit amplius spirituum evaporatio.

HERMES.

EO igitur liquefacto & combusto, accipite cerebrum eius, & acerrimo ceriteaceto, vel urina putrorum, donec obscuretur. Hoc peracto vivit in putrefactione, fuscæ nubes, quæ in ipso erant, antequâ moreretur in suo corpore, convertantur. Reiteratus autem, prout descripsi, iterum moritur, &, ut dixi, inde vivit.

SCHOLIVM.

LApis in se latenter continet omnes mundi colores, qui tamen non manifestantur, priusquam is liquefiat. Quoties enim liquefit in igne, toties ex eo oritur novus color, donec tandem consummata omnium colorum serie totus

in cinerem comburatur. Hic enim cinis est Phœnix ille occultatus à Philosophis, qui senio confectus seipsum in igne comburit & consumit, ex cuius cinere resurgit vermiculus, qui successu temporis per se reformatur in avem: ita ut Phœnix, mediante Pyrotechnia, cum juventute suam commutet senectam, & denuò quasi rejuvenescat.

Post mortem quoque hominis, similis remanet vermiculus, qui non cum reliqua corporis substantia corrumpitur, aut in nihilum redigitur: sed reservatur in spirituali mortuorum mundo, usq; ad resurrectionem generalem: in qua omnes homines indutis novis & incorruptibilibus corporibus rejuvenescent. Hic autem est ille vermis *conscientiæ, sive* bonæ sive malæ, qui non moritur: de quo legitur apud Prophetam. Certius ex natura argumentum pro stabilienda mortuorum resurrectione non datur, quàm hoc ipsum: quod si mundicolæ nostri, quorum cor totum adhæret caducis tantum, vanis, & corruptibilibus mundi thesauris, id penitiùs ac diligentiùs scrutarentur: majorem fortè curam susciperent de æternis, stabilibus, & in perpetuum duraturis bonis conciliandis, quàm proh dolor solent. Sed pergit author, & vocat hunc cinerem cerebrum, propter spiritum subtilissimũ, qui in eo latet. Sicut enim cerebrum sedes est & domicilium spiritus animalis, purissimi & subtilissimi in toto corpore humano, sive microcosmico: ita hic cinis quoque est habitaculum nobilissimi & pretiosissimi spiritus totius mundi majoris, sive macrocosmi. Aceto igitur acerrimo seu urina puerorum hoc est, Planetarum metallicorum, teritur hic cinis, id est, solvitur tamdu, donec putrescat, & appareat primus operis color, sive nigredo. De tribus autem primariis operis coloribus, sæpè hactenus dictum est. Sed sciendum nunc est, quemlibet ex istis bis apparere in lapide. Fit enim lapis bis niger: bis albus, & bis rubeus. Hæc igitur causa una est, cur author hic repetat putrefactionem, de qua etiam paulò antè egerat. Sed & ipse manifestè declarat rei causam, ubi dicit: Reiteratus iterum moritur, hoc est, semel corruptus & putrefactus, secunda quoque vice putrefiet. Per cerebrum autem, ut dixi, intelligitur spiritus sive substantia mineralis subtilissima in aceto Philosophorum radicato solvenda.

Si aceti huius radicati rectificatio sive præparatio innotuisset Philosophiæ studiosis, aliud Philosophorum solvens non esset investigandum: neque alia aqua vitæ metallica & mercurialis, neque alia lapidis aqua, quia aceti radicati præparatio hæc omnia in se continet.

HER-

Digitized by Google

IN eius autem vita & in morte spiritibus utimur. Sicut enim moritur, spiritibus ablatis, sic restitutis vivificatur, & ipse lætatur. Ad hoc autem pervenientes, id quod quæritis affirmatione videbitis. Narro etiam vobis lætificationis signa, & quod suum corpus figit.

SCHOLIVM.

QVando Philosophi locuti sunt de spiritibus, aut lapidem suum opera spirituum confici dixerunt, multi siniſtrè spiritus vocabulum interpretati, sibi opinionem, nescio quam, finxerunt de spiritibus malignis sive cacodæmoniis conjurandis, & in operis sui ministerium accersendis, aut cōvocandis. Sed qualem inde vitæ exitum experti sint plerique, qui à magia hac naturali, scientia omnium nobilissima & divina, ad nigromanticam illam & diabolicam temerè desciverunt, sat abundè testātur historiæ, ita ut nemo sit vir pius, quin ex illarū relatione, horrore maximo concutiatur. Hinc multi quoq; reperiuntur, qui rudes yeræ magiæ sive Philosophiæ, traducunt magnum illum & insignem Philosophum Theophrastum Paracelsum: quem, licet summo jure Theophrastus, h. e. ex DEO, non ex proprio cerebro aut cacodæmone loquens, appellatus fuerit, præter suum meritum tamen, cacodæmonum opera quoque usum fuisse impudentissimè mentiuntur. Magus fuit, fateor, h. e. Philosophus. Igitur & magicam secutus est loquendi formulam sive rationem. Spretis enim mortuorum corporum cadaveribus, de sola spirituum naturalium investigàtione, prout verum decet magum, sollicitus fuit. Ex his spiritibus nonnulli sunt boni & benigni, utpote qui arte exaltati, & in arcanum sunt redacti: Aliqui verò pravi & maligni, quorum videlicet substantia adhuc circumfluit fæce corporea, malignaq; ac venenata qualitate. Sed quàm diversis utrique præditi sint facultatibus, notum ac manifestum fit in iis, qui vel bona vel adversa utuntur valetudine. Sani qui vivunt, hoc beneficium & donum maximum solis spiritibus bonis, tanquam veris sanitatis authoribus, acceptum ferunt. Quod sanè beneficium non exiguum est, sed tanti æstimandum, ut cætera omnia felicitatis genera facilè huic uni cedant. Vnde rectè dicimus proverbio Gallico: *Lasanteſurpaſſe tout*: id est, Nihil bona valetudine optabilius aut præstantius. Homines enim in perpetua sanitate degentes, in hoc mundano Paradiso, hac in parte similes fiunt angelis in cœlesti Paradiso, qui soli à

Digitized by Google

morborum contagio immunes & securi vivunt. Econtrà verò qui crebra, vel etiam continua morborum tyrannide diverantur, huius rei causam, non nisi maligni spiritib⁹, ascribere possunt: à quibus sæpenumero tam magnis & intolerabilibus afficiantur cruciatibus, ut vix majus supplicii genus excogitari possit: & sic omnes, qui in tanta miseria ac calamitate vitam transigunt, similem ferè sortem cum damnatis & maledictis cacodæmonibus in hoc seculo experiamur. Hi verò spiritus tam boni, quàm mali, hoc est, salubres & insalubres, in omnibus corporibus naturalibus mixti reperiuntur: præsertim autem in chao nostro Physico, ex quo elicimus medicinam nostram catholicam sive universalem.

Vnde Hermes vitam & mortem ab iisdem quoque spiritibus induci affirmat: ablatis scilicet bonis mortem: reparatis verò iisdem vitam. In quo omninò consentire videtur cum ipso Paracello, ita ut planè stupido sint cerebro, quicunque non advertant. Paracelsum de naturalibus tantum loqui spiritibus, quos interdum à tam horrendis morborum ac symptomatum effectis, malignos sive dæmoniacos per similitudinem vocant. Qui verò aliam sensum Paracello affingunt, hi illum vel non intelligunt, vel ex singulari malitia depravat. Sed redeamus ad authoris textum, in quo clarè ostenditur: vitæ & mortis causam in spiritibus esse indagandam: in spiritibus nimirum naturalibus: qui in tria genera dividuntur, in animales, vegetales, & minerales. Qui noverit minerales tanquam mortuos revivificare, & sic præparando depurare, ut vegeti & animati in corpus humanum vires suas exerant: ad maximum pervenit arcanum.

Et hoc est illud, quod quærunt omnes: quod si adepti fuerint, gaudio maximo perfusi, Deo maximo optimo meritò gratias agent infinitas. Medicinam enim non modò summam ad corpus humanum habebunt, sed poterunt quoque quælibet corpora perfecta & impura figere, & in summam argenti aurique perfectionem tingere.

HERMES.

Hæc autem figurationes priores vestri, quemadmodum ad propositum pervenerunt, ecce mortui sunt. Iam vobis metam demonstravi, & peritis librum aperui, occultas res celavi, sequestrata continere feci, diversas figuras coniunxi, & spiritus sociavi. A Deo hoc munus accipite.

SCHO-

SCHOLIVM.

INdicat author, artis scientiam antiquos Philosophos adumbrasse figuratis locutionibus & similitudinibus. Sed quia non ampliùs in vivis supersint, illorum loco jam authorem artis scopum, ad quem omnes sapientes collimare debent, demonstrasse: ita tamen, ut non nisi periti, hoc est, genuini & legitimi artis discipuli, inde veritatis saporem sint gustaturi.

Celavit enim res occultas, juxta illud: quod occultum vis, nemini dixeris: Rerum separationem absolvit. Res diversas, hoc est, superius & inferius conjunxit: & inter spiritus mortiferos & vivificos pacem fecit, ita ut nunc ambo in perpetuam concordiæ societatem conspirent.

Qui igitur non poterunt ex his, quæ dicta sunt hactenus, secretum artis capere, hi divinam majestatem precibus incessanter sollicitent, ut spiritum intelligentiæ ac veritatis ipsis largiatur.

Finis capituli quinti.

CAPITVLVM SEXTUM.

HERMES.

OPortet vos Deo gratias agere, qui omni sapienti ipsam largitur, quæ de miseria & paupertate liberat nos omnibus eius substantiis probabilibus miraculis sum tentaturus, & Deum supplices deprecaturus, ut, dum vivimus, ad eum perveniamus.

SCHOLIVM.

INchoat author hoc capitulum ab exhortatione seriâ ad gratiarum actionem & pietatem erga Deum. Cùm enim verissimum sit, omne donum perfectum desuper descendere à patre luminum, qui largitur bona sua, & imprimis hanc scientiam, cui vult: meritò nos gratos præbeamus erga tam benignum & misericordem patrem ac dominum nostrum. Misertus enim miseriæ & inopiæ nostræ, manum suâ aperit,

Digitized by Google

& ingentem sanitatis & divitiarum ad nos è cœlo mittit thesaurum: quo nostrum hujus vitæ defectum sublevat. O pium! O propitium! O clementem dominum, qui tàm cœlesti, tàm angelico & divino planè munere nos indignos dignatur vermiculos.

Ecquis est inter mortales, cujus animus omni adamante magis induratus sit, qui ex recordatione tantorum beneficiorum non emolleſcat aut quis est, qui non pro tantis donis, noctes diesque coram Deo flectat genua, ipsum adoret, & laudibus hymnisque infinitis celebret. Modò unica saltem guttula vel scintillula superſit pietatis in homine, dubium non est, quin, dum in memoriam sibi revocat infinita illa & innumera divinæ misericordiæ ac benignitatis ergà genus humanum argumēta, guttula ista pietatis reſidua in amplissimum mare, & scintillula in maximum incendium excrescat. Si igitur Deus tantis nos cumulat donariis in hoc mundo immundo, dum adhuc in corpore mortis, peccatis obnoxio, habitamus: quantis putas maximis & inenarrabilibus æternæ vitæ bonis nos ornabit in ſecutura vita: Vbi ab omni peccatorum immunditie liberati, erimus illi, qui venimus de tribulatione magnâ, & lavimus ſtolas noſtras, & dealbavimus eas in ſanguine agni: ideò erimus ante thronum Dei; & ſerviemus ei die & nocte in templo ejus: & qui ſedet in throno, habitabit ſuprà nos: non eſuriemus, non ſitiemus amplius, non cadet ſuper nos ſol, neque ullus æſtus: quoniam AGNUS, qui in medio throni eſt, reget nos, & deducet nos, ad vitæ fontes aquarum: & abſterget Deus omnem lachrymam ab oculis noſtris. Apocalyp. 7.

HERMES.

EXinde filii Philoſopherum unguenta, quæ retrahimus ex unguibus, pilis, viridi ære, tragacantho, & oſſibus in antiquorum libris ſunt ſcripta.

SCHOLIVM.

PEr unguenta intellige omnis generis ſulphura arte Vulcanica è rebus naturalibus educta: ex quibus omnibus unum tantum reperitur fixum & incombuſtibile. Hoc verò inveſtigandum erit in ſubjecto omnis mirabilitatis, ut Corn. Agrippa loquitur, & eſt res, quæ in terris & in cœlis eſt: ipſa eſt actu animalis, vegetalis & mineralis, ubique reperta, à pauciſſimis cognita, à nullis ſuo proprio nomine expreſſa: ſed innumeris figuris & ænigmatibus velata, ſine qua neque Alchemia,

Digitized by Google

chemia, neque naturalis magia suum completum possunt attingere finem. Per sulphur autem illud fixum, cujus sæpenumerò apud philosophos fit mentio, nihil aliud intelligitur, quàm verum Naturæ balsamum, quo corpora metallorum mortua peruncta, à corruptione perpetuâ conservantur. Vitæ enim diuturnioris longiorisque causa est solum hoc balsamum, quo res naturales si magis abundant, diutiùs etiam ab interitu præservantur. Ex rebus igitur, ejusmodi balsamo abundantibus, nostra medicina universalis elicienda, ut eò fiat efficacior ad corpora humana insanitatis statu conservanda, & ad morbos sive ex mala victus ratione, sive hæreditaria propagatione, aut quavis alia occasione subortos, abigendos & radicitùs extirpandos.

Noli igitur existimare, tale sulphur reperiri in unguibus, pilis, viridi æris, tragacantho, ossibus & similibus rebus momentaneis & citò perituris: sed hæc sunt tantùm nomina externa, quibus author ex libertate philosophica utitur ad internam rerum essentiam ab indignis & impiis occultandam.

HERMES.

Amplius unguenti, quod tincturas continet, fugientia coagulat, & sulphura decorat, dispositionem oportet nos exponere, & omnibus aliis unguentis figura, quod est unguentum occultum & sepultum, cujus nulla videtur dispositione, & habitat in corpore suo, sicut ignis in arboribus & lapidibus, quod subtilissimâ arte & ingenio oportet nos extrahere absq; combustione.

SCHOLIVM.

VNguenti sive sulphuris veri philosophici conditionem nunc author pluribus explicat verbis: & primùm id tincturas continere ait: Tincturarũ enim magna est latitudo. Quicquid enim tingendo colorem aut proprietatem corporibus naturalibus imprimit, id tincturæ nomen meretur: ita ut omnis medicina, quæ corpora in bonâ & naturali conservat constitutione, & aufert morbos, rectè appelletur tinctura sanitatis: & sic econtrà res destruentes, ac ægritudines corruptionesque corporibus inducentes, nuncupentur tincturæ morborum & mortis. Quot igitur in mundo res inveniuntur, sanitatis & morborum causæ, totetiam tincturæ statuendæ: quas in universum omnes in se complectitur unicum istud philosophorum unguentum. Habet deinde idem unguentum facultatem fugientia coagulandi, & sulphura decorandi, hoc est, volatilia figendi, & obscura illustrandi.

Ejusmodi

Ejusmodi autem volatilia nihil aliud sunt, quàm omnia inferiora & imperfecta metalla, quæ per hoc unguentum transmutantur in optimum aurum & argentum. Tandem unguentum hoc absconditum latere dicit in corporibus, non secus ac ignis sive calor naturalis (non autem hic sermo est de igne vulgari, aliàs mechanicus dictus, omnia comburens & destruens) tempore veris in arboribus succum sive viriditatem generat, & temporis progressu producit gemmas, folia, & flores, tandemque completam fructuum seminumque maturitatem absolvit. Vel sicut idem calor in montibus & intimis terræ visceribus (linea namque viridis gyrat universum) simplicissima rerum corpora sive elementa primùm miscet, & lapides, inde diversis proprietatum differentiis insignit os fabricatus sulphur naturæ sive philosophorum uncturas veras, quas in se continet, per varias temporum revolutiones explicat: immatura perficit: inconstantia figit: immunda abluit: ignobilia & vilia nobilitat. Propter varias ejusmodi & eximias dotes, quibus præditum est, longè lateque antefertur cæteris sulphuribus, adeò ut propterea non immeritò divinum ab authore appelletur. Vas est hoc in loco materia ipsa, quæ continet essentiam pretiosam, cœlestem, astralem, & vitalium spirituum copiâ impregnatam. Hi spiritus, qui instar Mercurii volatilis, fugitivam habent naturam, ingeniosâ & mirâ arte extrahuntur, & per sublimationem magis magisque exaltantur, tandemque figuntur. Sed industriâ summâ præcavendum, ne in gradibus ignis peccetur. Calor enim nimis materiam nostram, quæ, ut diximus, cœlestis sive astralis istius essentiæ vas est sive domicilium, comburet, & sic fracto carcere, captivus aufugiet.

HERMES.

Et scitote, quòd mediocriter cœlum cum terrâ jungitur. Mediocre autem est figura cum cælo & cum terrâ, quod est aqua. Omnium autem primò est aqua, quæ exit de hoc lapide: secundum verò aurum: tertium autem fere & mediocre aurum, quod aquâ & fece nobilius.

SCHOLIVM.

Hic agitur de tribus lapidis partibus. 1. de aqua. 2. de cœlo, sive mediocri auro. 3. de auro sive fæce terrestri. Noli verò mirari, quòd aurum hic fæcis vicem gerat, & aquâ cœlo; vilius æstimetur. Loquitur enim hic author de auro non vulgari, sed de philosophico, quod in uno tâquam sacco continet

Digitized by Google

tinet omnia corpora, tàm perfecta, quàm imperfecta, pretiosa & vilia: pura & impura: gemmas & silices: aurum & plumbum: ita ut plumbum philosopho nil aliud sit, quàm aurum leprosum & imperfectum: aurum autem vicissim sit plumbū fixum & perfectum. Præstantius autem plumbo & auro, dicitur cœlum mediocre, vel ferè aurum. Mediocre autem ideò dicitur, quòd auri quidem pondus, colorem, & cæteras proprietates habeat, sed multò sit spiritualius, excellentius & potentius: utpote cujus virtutes exuperant vulgare aurum.

Vnde etiam vulgare, per projectionem tingitur à mediocri, & plusquam perficitur: estque hoc aurum mediocre, verè lapis ille pretiosus, in cujus comparatione omne aurum, arena est exigua, & tanquam lutum æstimabitur argentum respectu illius. Sap. 7.

HERMES.

IN his autem tribus sunt fumus, nigredo & mors. Oportet ergò nos ab aquâ fumum superexistentem, ab unguento nigredinem, & à fœce mortem depellere, & hoc dissolutione. Quo peracto, maximam habemus philosophiam, & omnium secretorum secretum.

SCHOLIVM.

IN his tribus, hoc est, in unico subjecto, ex tribus composito, quod notum est in capitulis, latent hæc tria, fumus, nigredo, mors; quæ nō nisi unum sunt: caput nimirùm mortuum: quod depuratur & revivificatur per solam dissolutionem. Nisi enim corpus salvatur, nulla fit spirituum coagulatio. Solutione enim corporis impuri & fumosi, spiritus puriores & nobiliores, tanquam succenturiati, novas indies & præstantiores vires atque proprietates inducunt: & nigredine ablatâ, albos & rubicundos philosophorum flores proferunt: morteque expulsâ vitalibus & astralibus tincturis omnia perfundunt atque replent. Et hæc est philosophia consummata, & omnium secretorum secretum. Sed quid sit philosophia consummata, in superioribus fusè explicatum est. At quamvis Hermes hîc tantummodò loqui videatur de transmutatoriâ philosophiâ: alibi tamen disertè fatetur, omnes sapientias suæ sapientiæ subditas esse. Cum autem Christus Salvator noster, unica & sola vera sit sapientia ab æterno, nō existimo, aliquem veræ sapientiæ participem fieri posse, nisi is & spiritum Christi simul habeat. Per hunc enim spiritum solum, accessum habemus liberum ad abscondita tam divinarum, quàm naturalium rerum mysteria pervenienda. Is enim est, qui,

[illegible] de Patriarchis [illegible] ad Deum [illegible] Deum [illegible] accepta, [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] Enoch & Eliæ. [illegible] [illegible] [illegible]

sophi ipsum præstuleruns, & magnificaverunt, dicentes, aurum sic haberi in corporibus, sicut Sol in stellis lumine suo est splendidior: eo enim Deus nutu, omne vegetabile, omnis terræ fructus perficitur: sic aurum omne corpus continet, vivificat, quod Ixsir fermentum est, sine quo nequaquam perficitur.

SCHOLIVM.

SEptem corpora, sunt septem metalla, aurum, argentum, stannum, æs sive cuprum, ferrum, plumbum, & argentum vivum inter hæc præstantissimum est aurum. Vnde etiam reliquorum rex & caput ab authore vocatur. Sed erras, si hoc dictum putas de auro vulgari, cujus usus est in officinis monetariorum & aurifabrorum. Aurum enim nostrum, inquiunt philosophi, non est aurum vulgi, sed est æs, sive electrum minerale, cujus compositio in se, complectitur omnia metalla: juxta illud, Omne aurum est æs, sed non omne æs est aurum. Hoc verò æs sive aurum rectè comparatur Soli, qui, teste Hermete, post Deum gubernat mundum, & illuminat omnia mundana, sive animata sive inanimata: & est gubernator vitalium, vel totius vivacitatis frequentator & dispensator: de quo Palingenius ita canit:

——— O Sol, qui tempora mutas,
Et cum temporibus, quicquid generatur in orbe.

Hujusmodi virtus generativa & seminaria, cujus vi crescunt & propagantur omnia, inest quoq; in viriditate æris nostri: de quâ Philosophus loquitur: Totum illud, inquit, quod est perfectum in ære, est illa sola viriditas: quæ in ipso est: quia illa sola viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissimum aurum nostrum. O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas: quod vel inde constat, quòd nullum vegetabile atque fructus nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color. Ex quo manifestè colligitur, aurum hoc philosophorum sive æs habere longè alias proprietates atque vires, quàm vulgare illud, quod, teste Mirandula, parvo pulvere inspersio in igni fugit: ac potest resolvi in calcem & aquam limpidam: imò hydrargyrus id penitùs destruit: ita ut longè differat hoc vulgare a vero philosophorum auro: quod præter commemoratas virtutes etiam perfectissimum est, & incorruptibile: quodque naturam habet Elyxiris sive fermenti. Est autem Elixir, ut Rosarius, inquit, medicina completa, magisque depurata & digesta, quàm aurum & argentum, eò quod ipsum Elixir habet vim convertendi omnia imperfecta corpora in aurum & argentum, quod ipsa per se minimè

miscere perficere perficere : quia si de perfectione sed alteri dissentiunt in perficiendi ratione : eo quod non possunt ingredi ad principium perficiendi. Hæc constat, aurum philosophicum elequi à vulgaribus, nobilius ac pretiosius ipso auro & argento, cæterisque omnibus metallis vulgaribus. Quæ verum multi hanc artis sive artis vindicatem in vitriolo, & cupro sive ære vulgaribus errore decepti à vero scopo longe aberrarunt. Causa erroris fuit ipsorum crassa ignorantia, qua secuti sunt literalem in scriptis philosophorum sensum, cum tamen philosophia Chymica non contemplet metalla, quatenus sunt corpora, sed quatenus reducta in suam substantiam subtilissimam, spiritualem ac cœlestem. Est ergo aurum nostrum non corporeum : sed summè depuratum, & ad astralem naturam adductum. De quo hæc dixisse sufficiat.

HERMES.

Sicut enim pasta sine fermento fermentari non potest, sic cùm corpus sublimaveris, mundaveris, & corpus idoneum à fæce separaveris, eum coniungere & simul miscere debueris pro eo fermentum, & aquam tertiam confice donec ipsum fermentetur, & ut pasta fit fermentum. Medicamini & videte utrum ei fermentum sit de alio, quam de suo natura. Inspicite ergò, quomodo fermentum non est, nisi de pasta ipsa.

SCHOLIVM.

PAulò superiùs mentionem fecit author fermenti, idq; aurum esse apertis & manifestis verbis indicavit. Pergit igitur nunc pluribus demonstrare necessitatem fermentationis: & aliquas ordine operationes ponit: quales sunt sublimatio, mundatio, fæcum separatio, conjunctio & mixtio, quæ singulæ necessariò requirunt fermentationem. Est enim fermentum quasi anima, quæ pastam eadem proprietate, quâ ipsa est insignita, fermentat. Ne verò dubites, id verum aris esse fermentum, ab authore suprà propositum: considera solummodò finem intentionis tuæ, & mox fateberis aliud non esse, quàm hoc ipsum. Aurum vis producere: Ergò aurum tui quoque erit fermentum. Quemadmodum fermentum pastæ ex eadem materia constat, ex qua ipsa pasta : utriusque enim materia est farina : sic fermentum lapidis aurifici est aurum : argentifici argentum. Vide saltem, ut fermentum, quo uti voles, semper sit re fermentandâ efficacius, purius, & astralius, magisq; digestum, & non errabis. Expurgate vetus fermentum,

Digitized by Google

mentum, inquit D. Paulus, ut sitis nova conspersio Ad regenerationem enim novi hominis, requiritur novum fermentum, quod veteri isto longè sit efficacius, purius, nobiliùs, cœlestius, spiritualius. Tale autem novitatis, puritatis, sinceritatis & veritatis fermentum est ipse Christus, quo in baptismo per ipsius mortem omnes, verè credentes, fermentantur. Vnde Matth. 13. simile dicitur esse regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum.

Quale igitur hoc novum est fermentum, talis quoque debet fieri pasta inde fermentata. Nisi enim pasta eandem cum fermento virtutem & proprietatem acceperit, verè & debito modo fermentata dici non poterit. Hinc elucet evidens discrimen inter Christianos veros & falsos. Veri, virtute novi fermenti operantur juxta novum hominem veritatem & vitam: falsi autem secundùm veterem hominem mendacium & mortem. Hæc autem postrema tenebrarum opera, regenerato homini omninò devitanda & fugienda sunt. Modicũ enim fermentum, scilicet veteris hominis, ut Paulus docet, Gal. 5. corrumpit totam massam. Quicunque igitur massam suam, tàm theologicè quam Chymicè, rectè fermentare volet: vetera impuritatis & corruptionis corpora relinquat, nihil enim stabile aut laudabile in illis unquam inveniet. Est autem in utraque scientiâ fermentatio necessaria. Qui enim in Theologia ignorat Christum, ab eodem quoque ignorabitur. Nosse autem Christum realiter, est credere ipsius verbo, & servare ipsius mandata. Sic enim cum ipso erimus una massa, & à proprio ipsius verbo in essentialem & perpetuam amicitiam ejus fermentati. Iamque non ampliùs nos dicet servos, sed amicos. Amici enim, inquit ad discipulos, mei estis, si feceritis, quæ præcipio vobis. In Chymiâ quoque necessariam fermentationem esse palàm fit ex eo, quòd si non misces fermentum cum Elixire, non coloretur corpus, sicut debet, quoniam sine fermento non exibit neque Sol, neque Luna. Est enim fermentum anima, quæ corpori imperfecto, mediante aquâ, vitam tribuit, quàm priùs non habebat, & in meliorem formam reducit.

HERMES.

ET nota, quòd fermentum confectionem dealbat, combustionem vetat, tinctturam, ne fugiat, continet, & corpora lætificat, & invicem contungi & ingredi facit. Et hæc est clavis Philosophorum.

& sic eis operum, & hac scientia corpora emendantur, & eorum ipsi; Deo annuente, perficitur.

SCHOLIVM.

DVbium tha ximum hic de fermento oriri videtur, quod anteà aurum esse diximus: nunc autem fermentum cõfectionem quoq; dealbare author confirmet: sed facilè id solvitur per philosophum, qui dicit: non est aurum, nisi prius fuerit argentum: Item aurum nostrum, est tinctura sive anima sive fomẽtum operis, sine quo nequaquam peragitur, sed quando dealbatum fuerit aurum, hoc est, corpus albũ: neque fit argentum, nisi prius fuerit Mercurius. Vnde Sol fingitur à philosophis tres habere facies in cœlo. nigram, candidam, & rubicundam: ita ut facilè credendum sit, fermentum hoc nõ tantũm dealbare confectionem, sed etiam, ut author, paulò post docet, à combustione & fugâ custodire tincturam, eiq; in projectione conciliare ingressionem. Sed quia fermẽtum non potest ingredi corpus mortuum, nisi mediante aquâ, quæ facit matrimonium & copulam inter fermentum & terram albã: id in omni fermentatione notari debet pondus unius cujusq;. Sic igitur terram foliatam albam ad album Elixir volueris fermentare, ut stabit in complemento tincturæ super corpora à perfectione diminutâ, tunc recipe terræ dealbatæ seu foliatæ corporis mortui partes tres, & de aquâ vitæ reservatâ partes duas, & fermenti partem altetam dimidiam. Fermentum autem sit præparatum, ut fiat calx alba fixa & subtilis, si ad album tua procedit intentio: si verò ad rubeum, tũc sit calx citrinissima auri præparata, & non erit aliud fermentum. Tanta igitur est fermentationis præstantia, ut author eam non dubitet appellare clavem philosophorum, hoc est, principium & finem operum, videlicet albi & rubei: utpotè cujus beneficio corpora emendantur, hoc est, in superiorem perfectionis statum exaltantur: sicque tandem opus rubeum ultimumque divina aspirante gratiâ, perficitur, & ad finem perducitur.

HERMES.

NEgligentiâ verò & malâ de eo opinione, opera corrumpuntur, ut fermentum masse, & coagulum lacti ad caseum & muscus in aromatibus.

SCHOLIVM.

NE fortè quis erret in secreto fermẽtationis, & falsâ quadam opinione, de eâdẽ conceptâ, opus potiùs per ipsam corrum-

corrumpi, quàm corrigi & emendari existimet: author tria proponit exempla, quæ tacitè spectanda esse præcipit. Vtenim fermentum massam, coagulum lac, & moschus aromata non corrumpit in deterius, sed ut ex massa fiat panis: ex lacte caseus: & aromata grato moschi odore à corruptione & carie conserventur: Ita etiam fermentum philosophorum materiam nostram primò corrumpit quidem, & in nigredinem ipsam convertit: non tamen, ut eò redactum opus ista in nigredinis morte relinquatur: sed potiùs totâ confectionis massa, per omnes colorum mutationes fermentetur ac tingatur. Calor namque agens in humido primò efficit nigredinem: & calor in sicco calsat albedinem: nec non in albo citrinitatem & nimiam rubedinem. Quæ varietas colorum soli fermento adscribenda est: & sic corruptio unius, est generatio alterius: estque fermentum, fermenti fermentum: veluti philosophus inquit: Qui non gustaverit saporem salium, nunquam perveniet ad optatum Fermentum fermenti: fermentat enim finitum per excellentiam. Appropria ergò fermentum, quod est anima ante fermentationem, ut sit pulvis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si benè non præparas fermentū, nil valet tuum magisterium. Et scias, quod non est fermentū, nisi Sol & Luna, hoc est, aurum & argentum, istis Planetis appropriata. Ideò quia sicut Sol & Luna aliis Planetis dominantur, & ipsa ad suam naturam convertunt: ideò à plurimis Fermentum dicuntur. Oportet ergò fermentum in corporibus introduci: quia est ejus anima. Hæcque anima vitam inducit corporibus mortuis, & imperfectis: ut simul cum vivis & perfectis vivificentur & perficiantur. Sic enim verbum Christi verum est fermentum sive anima vivificans in Lazaro mortuo, & quatriduum jam sepulto ac fœtente. Quamprimùm enim Christus dicit: EXI FORAS Lazare: ecce statim mortuus resurgit, & prodit de sepulcro. Tàm efficax n. est verbum Christi, ut illicò in effectum producatur id quodcunque per illud pronuncietur. Quod infinitis propemodum exemplis, tàm ab ipso Christo, quàm à suis discipulis, aliisque sanctis viris atq; Prophetis præteritis passim in sacris comprobatur literis. Et hoc est integrum ac verū verbum Dei ex perfectâ & verâ fide profectum. Ideò etiam essentialiter statim per id efficiunt omnes sancti, quicquid volunt. Multi equidem hodiè gloriantur in hoc verbo, sed dum putant, se integrum ac verum habere, vix ac ne vix quidem dimidium sunt adepti. Nam ab ipsorum effectis sive fructibus, manifestè cognoscimus, ipsos non habere nisi nudam literam, & mor-

tuam umbram verbi, nequaquam verò ipsum verbum verum, essentiale & efficax: adeò ut meram paleam vacuam, granisque carentem triturare videantur. Si enim verum haberent, etiam per illud demonstrarent effectus, similes effectis verbi, ab ipso Christo, ab apostolis & aliis viris sanctis prolati. Lumen enim, quod non lucet, nec aërem finitimum collustrat, non est lumen, sed luminis tantùm inane & sterile nomen. Lumen autem lucem simul ac splendorem rebus afferens, hoc verò luminis verum & essentiale nomen meretur. Quamobrem sicut hodiè infinitus est numerus eorum, qui hoc inani & sterili verbo utuntur ad lucrandum tantummodò panem pro corpore suo alendo: pauciſſimi autem sunt, imò vix unus atque alter, qui hoc verbum efficaciter & essentialiter adhibeat tàm pro suâ quàm aliorum animarum salute: ita etiam ingens est alchymistarum deploratorum multitudo, qui artem Chymicam exercentes solummodò inhærent rebus sive fermentis mortuis, & particularibus quibusdam sophisticationibus: pauci verò reperiuntur, qui vivam & efficacem Naturæ essentiam, & universalem omnium corporum medicinam, legitimo modo inquirunt atque scrutantur.

HERMES.

CErtus aurei coloris ad rubedinem, & naturam non est dulcedo, idè de eo sericum constituimus, quod est Ixsir: & de eo constituimus encaustum, quod scripsimus, & sigillo regis lutum tinximus, & in eo colorem cœli posuimus, quibus videntibus visum augmentat.

SCHOLIVM.

QVamvis non satis constet, quid author velit per dulcedinem & sericum: inferiùs tamen sese explicat, adeò ut facilè conjectari liceat, id esse fermentum aureum ad rubedinem: cujus descriptionem vel adumbrationem potiùs per encaustum, hoc est, figuras, similitudines, & tropicos loquendi modos, hactenus in his capitulis tradidit. Notandum autem hic est, sigillum regis, hoc est, auri sive Solis, quod lutum, hoc est, est massam mercurialem tingit, esse unum exsecretis sapientum. Vnde etiam à quibusdam dicitur sigillum sapientum vel sigillum Hermetis sive Mercurii. In quo inquirendo multi hactenus, sed pleriq, in vanum laborarunt. Non enim id est cera Hispanica, neque sulber, neque colla sive gluten, neque luti quoddam genus, quo vasa vitrea, terrea, aut

alia

Digitized by Google

alia hujus generis perlutantur, vel obturantur: sed est quædam naturæ dispositio certa: ad cujus legem infallibilem res in vase philosophico inclusæ, suis obsignantur proprietatibus ac coloribus, usque dum omnium factæ fuit apparitio, & tandem etiam prodeat exoptatissimus ille color Cyaneus sive cœlestis, qui salutari splendoris sui efficacia, visum intuētis non obscurat aut obtundit, veluti fieri videmus ab externo Solis splendore: sed acuit potiùs eum, ac roborat: neque hominem suo visu enecat, ut Basiliscus; sed potiùs morti jam proximos, perfuso proprio sanguine revocat, & pristinam vitæ incolumitatem ipsis restituit, ut Pelecanus. Dicitur enim Pelecanus rostro suo in gyrum flexo, proprium odere pectus, & sanguine inde effluente, pullos suos mortuos irrigare, & sic vitæ restituere. Vnde Chymici instrumentum quoddam habent destillatorium, quod hujusmodi Pelecanici gyri circulivè formam refert. Sed admonendi hic sunt veri artis indagatores de hoc Pelecano, magnum arduumque secretum in illo à philosophis occultatum esse. Sicut enim Pelecanus avis est viva, non mortua, ita etiam philosophi ad magisterium suū postulant corpora non mortua, sed viventia, hoc est, spiritualia, & summâ vitalium facultatum fœcunditate prædita. Sicut etiam sanguis effluens è pectore mortuis pullis reddit vitā: ita viriditas nostri Leonis rubei, vitam in mortuis & obscuris metallorum corporibus consopitam resuscitat, eaque pristino splendori & claritati restituit. Et sicut tandem sanguis ille non elicitur, nisi facto priùs ab ipso Pelecano gyro sive circulo: dum enim rostrum applicat pectori, totum collum cum rostro flectitur in circularem formam: sic artifex verum & tinge atem Leonis sanguinem evocare non poterit, nisi priùs spirituum circulatio sive destillatio circularis fiat: hoc est, exterius intrò, interius foras: item inferius sursum, & superius deorsum pellatur: ita ut exterius & interius: inferius & superius simul in uno circulo conveniant, neque ampliùs cognoscas, quid vel exterius, vel interius, inferius vel superius fuerit: sed omnia sint unum in uno circulo sive vase. Hoc enim vas est Pelecanus verus philosophicus, nec alius est in toto mundo quærendus: ac sine hoc frustrà laborat omnis falsarius alchymista. Sed ut meliùs intelligantur ea, quæ modò dicta sunt, hanc placuit sequentem subscribere figuram.

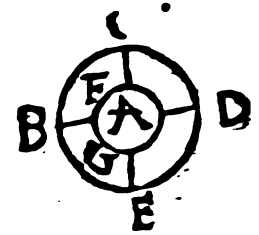

A est interius, & tanquam principium & fons, à quo reliquæ literæ defluunt & finem etiam finis ultimus, in quem cæteræ omnes, tanquam fluvii in Oceanum sive mare magnum refluunt B C. D.E. Hæ quatuor significant exterius. C. F. Superius. E.G. Inferius. Quæ literæ in universum omnes A.B.C. D. E. F. G. septenarium Magicum occultum, manifestè exhibent: de quo aliàs copiosè satis à nobis tractatum fuit, ita ut supervacaneum sit, nunc plura de eo addere.

HERMES.

Averum ergò pretiosissimum est Lapis, carens macula, temperatus quoq; nec ignis, nec aër, nec aqua, nec terra corrumpere potest fermentum universale, cuncta vel siccans temperans à compositione, quod flavi sive veri citrini coloris est.

SCHOLIVM.

IAm apertè fatetur author, aurum philosophorum esse lapidem pretiosissimum, longèque plures dotes, & munera ipsi tribuit, quàm vulgare possidet aurum. Et ut de cæteris nihil dicamus, manifestum hic apparet discrimen inter aurum philosophorum & vulgare: quòd vulgare lapidis pretiosissimi nomine, nullo jure appellari possit: siquidem simplici perfectione tantùm ornatum, à corporeâ illâ coagulatione nondum sit liberatum: Et quamvis sit purum, temperatum, & ab ignis, aëris, aquæ vel terræ injuriis tutum & immune: non tamen ut fermentum universale, cuncta ad temperatam naturam reducere potest: sicut flavus, verusque ille citrinus color, hoc est, auri essentia quinta syderea & cœlestis, à corpore suo crasso, impuro, ac terrestri segregata:

Si sapis, umbrarum fuge marina corpora.

Nunquæ.

Confians est solus SPIRITUS: *umbra fugit.*

Universalitas enim sive Catholicismus non consistit in corpore

pore, sed in spiritu. Spiritus enim solus penetrat omnia, quantūvis solidissima, corpora. Sic Catholicissimus religionis, seu veræ Ecclesiæ, non consistit in visibili quodam & corporeo hominum cœtu: sed in invisibili & spirituali, piorum ac verè credentium in unicum Iesum Christum, consensu ac conspiratione. Qui enim extra hunc Regem omnium regum, verè catholicum, in quo & per quem sunt omnia, quiq; solus est & unicus spiritualis veræ Ecclesiæ pastor, præsul, & episcopus summus, subscribit particulari cuidam Ecclesiæ, is jam est sectarius, schismaticus & hæreticus. Regnum enim Dei non venit cū observatione, sed est intra nos, inquit Salvator noster ipse Luc. 17. Item ibidem quoq; hortatur suos discipulos, ut ab ejusmodi sectariorum seductionibus sibi caveant: ubi inquit: Venient dies, quando desideretis videre unum diem filji hominis, & non videbitis: & dicent vobis: Ecce hîc: ecce illîc: Nolite ire, NEQUE SECTEMINI. Ex quibus palàm convincitur, quòd certæ externæ sectæ non sit subscribendum: quemadmodum hodiè fieri videmus: ubi plurimi hominum, ex nimiâ simplicitate seducti, huic vel illi sectæ nomen suū dant, falsò sibi persuadētes, se sub numero certorum sectariorum, horum vel illorum, comprehensos, errare ampliùs nō posse, sed certiùs certo inde animæ beatitudinem & vitam æternā reportaturos, cùm neq; Ecclesia, quam unusquisq; suam solummodò verā esse perperàm opinatur, erret. Vnde tot dissensiones & controversiæ in religione repullulant, in quib. singula pars suam opinionē mordicùs propugnat: magis autem plerìq; illorum occupari videntur in particularibus sive propriis verborum phrasium que deliriis, quàm in universali scripturâ sacrâ & verbo Dei seriò pièque excutiendo. Si enim hujus virtutem cognoscerent, infinitas quæstiones stultas, inutiles, & vanas, quæ non nisi contentiones & lites generant, intermitterent: & hominem hæreticum post unam & secundam correptionem devitarent, scientes, quia subversus est, qui ejusmodi est, & delinquit, cùm sit proprio judicio condemnatus. Tit. 3. Sed quæres, ubinam sint illi veri Christiani ab omni sectariorum contagione liberi? Vt tibi respondeam ad hanc quæstionem, velim scias, illos non esse quærendos in monte Samariæ, non Ierosolymis, non Romæ in Italiâ, non Genevæ in Galliâ, non Lipsiæ in Germaniâ, non Cracovii in Poloniâ, non Pragæ in Bohemiâ, non Olsmutzii in Moraviâ: sed ubiq; per totum dispersos mundum, in Turciâ, in Persiâ, Italiâ, Galliâ, Germaniâ, Poloniâ, Bohemiâ, Moraviâ, Angliâ, in Americâ, etiam ad extremos Indos.

Digitized by Google

omnem nationem. Deus sibi colliget Ecclesiam. Veram autem verorum Christianorum nota hæc erit propria, quòd, teste ipsa veritate Christo, Ioan. 4. neque in monte hoc, videlicet Samariæ, neq; Ierosolymis, neque alibi adorabunt patrem. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt patrem in SPIRITU & VERITATE. Nam & patet tales quærit, qui adorent illum. Spiritus est Deus: & eos, qui adorant, cum in spiritu & veritate oportet adorare. Ex his igitur cognitis perspectisque unicuiq; nunc judicandum relinquo, quinam sint illi, qui sunt sub verâ Ecclesiâ nec ne? & ubinam locorum in hoc mundo, verus Christianismus, veraq; colatur & exerceatur religio. Factâ itaque comparatione, idem de loco dicium de Chymiâ verâ & falsâ: sive de universali & particulari deq; veris & spuriis ejusdem indagatoribus.

HERMES.

Verum sapientum cœtum & benè digestum ignea aqua Ixfir conficit. Aurum enim sine tali est pendentium plumbo: quod est temerariâ compositione fermentum Ixfir: & è contrario distemperatum distemperatâ compositione.

SCHOLIVM.

AVrum & aqua ignea, quantumvis exquisitissimè per artem cocta & digesta, nullibi tamen perfectiora, meliora & præstantiora reperiuntur, quàm in mineris & radicibus suis: ubi nullum adhùc ignem sunt experta. Sicut in auro videre est, modo è terrâ suâ extracto, quod planè crudum adhùc existit, & à superfluitate suâ nondum sejunctum aut separatum. Vnde quoque ejusmodi aurum magis aptum est, & idoneum ad regenerationis opus. Siquidem spiritus ejus adhùc sunt libernmi, nullaque forti corporum coagulatione detenti.

Hinc promptiùs agunt, velociùsque tincturæ præparationem accelerant, quàm si auri corpus prout vulgò habetur, accipiatur. Omnia namque corpora, sicut & suprà mentionem fecimus, principiis suis viciniora, præstant iis, quæ per diuturnam coagulationem à primitivâ suâ spiritualitate & fœcunditate longiùs recesserunt. Non mirandum ergò est, quòd patres primi in seculo aureo, quod creationi proximum & à benedictis & fœcundis creatoris uberibus quasi nondum ablactatum, tanto virium virtutumque vigore, hoc ferreum nostrum longè superabat, in tam multos longævitatis annos

suam

suam produxerint vitam. Hominum enim corpora, tum temporis nondum tam fœdè corrupta, erant à teterrima illa luxuriæ bestia: quæ sensim per propagationem adeò increvit, ut in hoc ferè ultimo seculo, nihil ab ea sanum appareat. Huic corruptelæ mox successit vitæ brevitas. Vnde jam

Nascendo morimur, pendetque ab origine finis.

Eidem calamitatis jugo quoque sunt metallorum corpora obnoxia, quæ vix è mineris suis erута, statim corporeo rigidoque mortis carcere includuntur, ex quo nulla speranda liberatio, nisi relicta nobis esset aurea illa vitæ clavis, qua sola omnes portas clausas in mortis isto carcere reseramus, & captivos inde spiritus in pristinum vitæ theatrum producimus. Per hanc autem vitæ clavem intelligo, vitales mineralium radices, in quas si corpora reducantur, fiunt novæ regenerationi apta, ita ut veram ex illis tincturam tùm habere possis. Accedit insuper aqua ignea, quæ nihil aliud est, quàm Mercurius Philosophorum ex iisdem minerarum radicibus eductus. Hæc aqua est mater, quæ aurum in ventre suo conceptum solvit, eique inter digerendum, debitum præbet nutrimentum, donec 40. septimanis elapsis, terminoque gestationis Philosophici fœtus absoluto, pariendi tandem sive nativitatis hora adveniat. In fine igitur digestionis, quando nimirum instat dicta hora nativitatis, demùm oritur anima: non autem priùs neque citiùs. In hoc igitur puncto: totum est periculum. Transacto autem hoc puncto nullum amplius est periculum. Aurea igitur proles nostra in lucem producta, quamvis respectu Saturni senioris, sive plumbi, ob ætatis imbecillitatem inferior videatur, longè tamen lateq; illum superat pondere, colore, viribus, constantia, cæterisque virtutum donis. Frigidis enim qualitatibus nimis corruptus Saturnus propter intemperiem suam, neq; ignem, neq; aërem, neq; cæterorum elementorum injuriis resistere potest. Infans autem noster fortissimæ & temperatissimæ est compositionis: ita ut non solum repellat à se omnem vim externam, sed propter fœcundam virtutum affluentiam & copiam, qua abundat, propriorum parentum infirmitates sanat, & quemvis corporum Mercurium in summam auri perfectionem tingit.

HERMES.

PRimum enim opus ex vegetabili fit, secundum ex animali in gallinæ ovo, maximum est subsidium, & elementorum constantia, ac terra nostra aurum est, de quo omne fericum constitimus, quod est fermentum lfis.

Digitized by Google

SCHOLIVM.

Distinguit hic author opus magnum sive generale in duo specialia, nempe in vegetabile, & in animale, quod ultimum in gallinæ ovo perfici ait. Sed quamvis plura & infinita huiusce modi opera fingantur à Philosophis: tamen non est nisi unum verum, quod ab elementorum æquali & temperata permistione solum constans, firmum & fixum est: ob quam causam maximum quoque sanitatis est subsidium, nec minus inopiæ. Fundatur autem in terra auri, quæ meritò Ifir, sive Elixir, sive fermentum Philosophorum appellatur. Hoc autem fermentum duplex esse, paulò suprà monuimus: Solis videlicet & Lunæ. Per fermentum *Solis intelligitur* sperma viri: & per fermentum Lunæ sperma fœminæ: ex illis fit primò conjunctio, postea generatio vera & casta: fermentum auri, aurum est: sicut fermentum panis, panis est Et sicut in operatione panis modicum fermenti levat & fermentat magnam copiam pastæ: ita etiam illud modicum terræ, quod continet iste lapis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis. Vnde Avicenna inquit: Fermentum reducit sibi appositum ad sui naturam, colorem, & saporem ad omnem modū, videlicet de potentia in actum. Nam confectionem dealbat, seu multiplicat, spiritualitatem corroborat, combustionem annihilat, tinctura continet, ne fugiat, corpora leviat, & ea invicem facit ingredi, & conjungi, quod finis est operis, sine quo Elixir non peragitur, quemadmodum pasta sine fermento non fermentatur: quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli. Non enim fermentat tantum corpora inferiora & imperfecta, sed ipsum quoque aurum reddit de perfecto corpore plusquam perfectum: estque fœcundissima mater, quæ, quò sæpiùs impræg natur, tantò pluries concipit ac parit: & in infinitum suæ speciei prolem propagat. Ipsa sola est clavicula, quæ claudit & aperit: & iterum claudit, & nemo aperit, sine qua clavicula nemo in hoc seculo potest pervenire ad perfectionem huius scientiæ.

CON-

CONCLUSIO TOTIUS TRACTATUS.

HÆc sunt, vir Nobilissime ac magnifice, fautor & Mecœnas observande, quę de septem huius tractatus capitulis, in tui gratiam commentari visum fuit. Vtinam quid in me esset, quo grati erga te animi significationem quantulamcunque ponere possem: me haberes utique ad omnia paratissimum. In Galliam enim quoties te advenisse audiebam, toties summo perfusus gaudio ac lætitia, mihi unicè gratulabar. Vt enim de cæteris tuis meritis jam nihil dicam, quibus me multis tibi modis obstrinxisti: ex sola tua conversatione & colloquio quotidiano, à quo me discendi avidum non tantum non repellebas, sed amicè potiùs invitabas, & humanissimè insuper rogabas, in cursu meo Philosophico tantum hausi utilitatis, ut cum Alexandro Magno verè mihi nunc liceat dicere: vivendi me principium à patre, benè vivendi autem à te accepisse: ita ut generatus quidem à parentibus, nunc verò per te ab Eliano quodam vel divino potius spiritu regeneratus planè videar. Hanc autem laudem quamvis tibi imprimis tribuam, nolo tamen inficiari, me quoque aliorum plurium adhuc virorum doctissimorum colloquiis interfuisse, tam in Galliis, quàm in Germania, quæ ubertate quidem & fertilitate maximorum & præstantissimorum ingeniorum, alias regiones in abstrusis eiusmodi artibus indagandis quodammodò languidam, ne dicam pigram, & omnino torpescentem, longo post se intervallo relinquit. optandum sanè esset, ut alii, honesta quadam æmulatione perciti, hac in parte Germanorum industriã & solertiam summam imitarentur. Non enim honori & laudi tantùm, sed maximo quoque emolumento id futurum esset communi patriæ. Cum igitur, ut dixi, tibi imprimis acceptum feram omnem studiorum meorum fructum; æquum esse duxi, tibi eorundem quoq; primitias, pro debita gratiarum actione consecratas atq; dicatas offerre. Quicquid autem hoc tandem sit, rogo ne patiaris in alienas incidere manus: antequam pro tuo, quo polles, ingenii acumine, & solida rerum experientia probè examinaveris, & limis tuis politissimis & exquisitissimis; splendidius & magis exornatum reddideris. Sin verò accidat, ut ad aliorum quoque manus perveniat, & aliquis existimet, non omnino sibi satisfactum in quibusdam vocabulis obscurioribus, barbaris.

& exo-

Digitized by Google

& exoticis explicandis: veiam ne tam severo id judicio malè verat: sed culpam potius transferat in eum, qui scriptū hoc, ex nativo sermone, non latinius purius ve traduxerit. Interim tamen operam pro ingenii nostra tenuitate sedulam navimus, ut Philosophiæ studiosis, veritatis fontem, si non in minutissimis syllabarum & dictionum apicibus, tamen in generali totius operis explicatione, satis aperte commonstraremus. Sin verò quis dilucidiorem rei demonstrationem postulat, iniquum hoc Philosophis videbitur postulatum. Secretissima enim est nostra scientia, nec nisi secretorū initiatis & Philosophiæ myſtis proprie convenit. Ex his si unus fuerit per electionem divinæ providentiæ vocatus, nihil amplius morabitur qualescunq, locutiones, quantumvis maximè ambiguas & obscuras: sed in mediis his fallaciarum tenebris, illucescens solum veritatis lumen observabit, quo duce omnia ipsi succedent in bonum & exoptatum eventū.

Viam ad hoc lumen unica parat pietas. Finge te tanquam ferrum, cupidum esse, per attractionem magnetis alicuius divini, in profundam huius secretissimi mysterii scientiam descendi: sed viam præ vitiorum multitudine, quæ tanquā corpus densum, inter Deum, verum piorum magnetem, & te, interponuntur occlusam esse. Quid hinc aliud agendum censes, nisi ut vitiosum peccatorum corpus tollas, quo sublato radii huius divini magnetis, statim te splendidissimo collustrabunt fulgore, mentemque tuam nebulosam ab omnibus obscuritatibus, & errorum tenebris penitùs vindicabūt. Ego enim, inquit Christus, Salvator noster, lux in mundum veni, ut omnis, qui credit in me, in tenebris non maneat. Ambula igitur in luce, dum lucem habes, ut filius lucis sis, nec te tenebræ comprehendant. Joan. 12. Credere autem in Christum, non est tantùm ore fateri, *Credo*, quod potius temeraria quædam confidentia, quàm vera fides appellari meretur. Nisi enim cor simul cum ore, & opera cum confessione conspirent, fides hæc mortua & instar lucernæ, cuius lumen extinctum, inutilis & vana habetur. Quemadmodum enim è diametro inter se pugnant, lucere, & non lucere, sive lux & tenebræ: ita fides vera distat ab oratli sine operibus. Ex quibus differentia spectatur maxima inter Chymiæ studiosos veros & spurios. Qui enim ambulant in veritate, veritatem consequuntur: qui verò luce hac relicta, externam tantum splendoris umbram sectantur, ad veritatis lumen nunquam perveniunt. Quoniam igitur maximam hominum partem videmus, umbra potius, quàm rei essentia delectari, hoc est, delitiis

Digitized by Google

liciis huius mundi caducis plures esse deditos, quàm proprietatis studio: non mirum est, quin maxima sit raritas eorum, qui voti sui compotes fiant. Multi enim sunt vocati: pauci verò electi. Et sicut terra magnam copiam luti suppeditat, unde sit fictile: parvum autem pulverem, unde aurum sit: sic etiam est conditio præsentis seculi. Multi enim creati sunt: pauci verò salvabuntur. Esdra 4 cap. 8. Quamobrem sicuti ab initio huius tractatus exemplum Hermetis, huius disciplinæ studiosis imitandum proposuimus: ita nunc in fine idem propositum alterius Philosophi, nempe Alani testimonio confirmatum volumus: qui in libelli sui, de lapide Philosophico, principio, ita artis alloquitur discipulos: Ad DEUM, inquit, mi fili, & cor, & mentem convertito, quàm ad artem magis: ipsa enim donum DEI summum est, cuique beneplacitum fuerit, eam largitur. DEUM igitur ex toto corde totaque anima tua diligito, atque in eo solo & spem & fiduciam omnem locato, sic procul omni dubio hac arte nobilissima cum gaudio perfruêre.

NOBI-

Digitized by Google

NOBILISSIMO, CLARISSIMO AC AMPLISSIMA DIgnitate conſpicuo viro, Domino HERCALDO, Valgrinoſæ Domino, Chriſtianiſsimi Galliæ & Navarræ Regis Conſiliario, & Archiatro digniſsimo τῷ πατρὶ.

COGITANTI mihi ſæpenumero attentiusq; animo ac memoria revolventi, Vir ampliſſime, quo tandem ſenſu Fernelius lib. 2. de Abditis rerum cauſſis cap. 18. Auri ſemen erui poſſe aſſerat, eiuſq; eruendi viam ac methodum ibidem edoceat (cum plantas quidem, frutices, & arbores, nec non univerſum animalium genus fœcunda ac ſeminè turgida paſſim videre ſit: quo autem in loco, vel quibus receſſibus proliferum illud Mineralium ſemen deliteſcat, ne Lynceï quidem vel oculatiſſimi oculis perſpici quoquo modo queat) ſuccurrêre illico non unus modo aut alter in eam ſententiam Arnaldi, Lullyve locus, ſed variæ & infinitæ plurimorum aliorum graviſſimorum Philoſopherum illud ipſum uno ore affirmantium aſſertiones: ita tamen primitùs inter ſe diſcrepantes ac diſſidentes, ut quod ab hoc dictum, ab illo negatum, quod hic conſtructum, iſthic deſtructum videretur. Conquiſitos igitur ac undiquaque corraſos, quotquot hac de re ſcripſerant, tam editos quàm manuſcriptos, blattis & tineis etiamnũ exeſos, veteres, inquam, & neotericos auctores qua potui diligentia & aſſiduitate per-

Digitized by Google

perlectos nocturna diuturnaque manu per viginti duos annos, versavi, notavi, annotavi, annotata exscripsi, exscripta in ordinem à nullo hactenus observatum digessi, idque eo animo, ut mihi istud Compendium in tam vago illo tot discrepantium, ut quidem videtur, opinionum pelago, instar Cynosuræ foret, quo post exantlatos multos ac infinitos labores, ad optatum vera scientiæ portum tutò citò & jucundè pervenire valerem. Hanc sanè Harmoniam mihi soli meisque Musis adaptatam & concinnatam in vulgus edi non erat animus. Evicêre tamen, extorseréque vel invito frequentes, hortatus dicam an sollicitæ efflagitationes amicorum, quibus deesse hortantibus inhonestum, & non obsequi rogantibus impium. Ancipitem adhuc hærentem, perpulit commiseratio eorum, qui cum hæc studia tractare haud noverint, nec genuinum Philosophorum sensum ritè & methodicè rimari didicerint, variis erroribus circumacti, tandem in ignorantiæ salebris, tanquam ad Sirenos scopulos consenescere coguntur. Si enim, ut inquit summus ille eloquentiæ parens, è portu solventibus qui jam in portum ex alto invehuntur præcipere summo studio solent, & tempestatum rationem, & prædonum & locorum: (quod natura affert, ut eis faveamus, qui eadem pericula quibus nos perfuncti sumus, ingrediantur) quò tandem animo nos esse oportet, prope jam ex magna jactatione terram videntes, in eos quibus videmus maximas tempestates esse subeundas? Ut igitur infinitis curiosis suæ illius Κυριολαις & νεοχρωδιαις cursum illico sisterem, sua dilapidandi ansam præriperem, infinitarumque formularum (receptas vulgo dicunt) myriada ex ipsorum manibus evellerem & excuterem: hanc

hanc Harmoniam seu communem omnium verè philosophantium concentum ac consensum in lucem emittendam operæ pretium duxi. quam quidem sub amplissimi tui nominis auspicijs, Vir clarissime, idcirco exire volui; Primo quod tua domus non modò sit oraculum totius nostræ civitatis, ubi ex suarum rerum incertis certos compotesq; consilij dimittis, sed etiam πανδοχὴς σοφίας πανδοχεῖον, καὶ πάσης ἀρετῆς σεμνεῖον verè existat, adeò ut solus dignus sis habitus, cuius ceu alterius Chironis curæ, vigilantiæ, industriæ ac singulari probitati noster Achilles fuerit commissus ac commendatus. Deinde ut infinitorum à te in me collatorum beneficiorum memoriam sempiternam hoc pacto testari valeam. Demum ut ab iis qui dente Theonino hæc arrodere contenderent, sartus tectusq; sub alis tuis tanquam in asylo manere queam. Exiguum sanè munus & levidense: non tamen, si animum dantis remq; ipsam spectes, prorsus aspernandum. Cœnosa turbidaq; aqua à gregario etiam milite oblata Cyrus ille Persarum rex professus est se nihil unquam bibisse suavius: Augustus oblatos à rustico calamos non renuit, & marcidum etiamnum raphanum à rustico accepit Ludovicus XI. byssoq; pretioso obvolutum suis ὡς τιμιόν τι asservandum dedit. Nostram igitur Harmoniam pro fausto huius novi anni omine oblatam æquo gratoq; animo accipe, & me tui studiosissimum semper amare perge. Lutetiæ è Museo nostro Kalend. Jan. anni reparatæ salutis M. DC. XI.

Tibi tuisque obsequentissimus
DAVID LAGNEUS.

CAN-

Digitized by Google

CANDIDO LECTORI S.

EX abstrusioribus Naturæ secretis, Philosophorumq; penetralibus Harmonia hæc in lucem progreditur, benevole Lector, tum ut à densis ignorantiæ tenebris clarius (ut sibi imaginantur) hac in arte videntes extrahat, tum, ut locis insalebrosis, imò etiam planis claudicantes à lapsu vendicet: prioribus Ariadnes filum, posterioribus senis fulcrum suppeditans. Hoc modo quæ vestra sunt vobis servabitis, cucurbitas, aludelia, matratia, & cæteraid genus instrumenta vitrarijs, furnellos figulis amandabitis. Hæc, inquam, est Harmonia, quæ omnes eos ignorantiæ arguet, quicunque veteres illos priscæ ætatis Philosophos nullum unquam inter se consensum habuisse mussitant. Hæc eadem est Harmonia, quæ exactis assiduo labore sedulaq; vigilantia duobus annis supra viginti, tandem victrix emergit, oculis tactuq; propediem exhibitura, quod vos tam anxiè ac tanta cum difficultate anquiritis. Denique hic est Philosophorum omnium concentus consensusque, à multis quidem susceptus, sed à nullo perfectius & absolutus: quia absque ulla pecuniarum profusione, absque præceptionibus seu receptarum formulis, exiguo labore paucisque expensis vobis ultrò offert, quod nec Crœsi divitiæ quantumvis immensæ, nec omnes Agyrtarum vulgares recepta, laboresve plus quàm Herculei vix ac ne vix quidem assequi unquam potuerunt. Inibi deteguntur & denodantur difficultates, ignota nota redduntur: quin & ingenij mei sinceritas, ac animi mei candor vobis etiam fronte largaq; manu, quod non sine magno labore, mul-

tisq; vigiliis conquisivi, offert, dat, dicatq; Omissis itaque vanis vanorum hominum promissis, extractionibus omnibus, calcinationibus, solutionibus, resolutionibus, dissolventibus neutiquam philosophicis, sed corrosivis & huic praestantissimae penitus contrariis, & ut aquas valere jussis, eam demum materiam sese offerentem ambabus ulnis amplectimini, quae lugubri veste indata, odore etiam foetida, tactu mollis & homogenea, à multis incognita, ab omnibus perquisita, & à paucis detecta, aliquantulum aquae sue, sue, inquam, ut sitim expleat, avidè expetit: non sua quidem de causa, sed ut saziata, & viribus resumptis refocillata, vobis vestrisq; subveniat. Scriptura sacra est quae scripturam sacram, Philosophia Philosophiam, Medicina Medicinam, lex legem, & Chemia Chemiam interpretatur & enodat. Non aliud quidquam ab auctoribus hoc in opere alienum expectate: Ipsissima siquidem sunt illorum verba: nihil prorsus de meo addidi. solus labor in disquirendo, vigilia in compilando, & studium in digerendo disponendoq; mea sunt. Hac quidem in mei utilitatem, facilioremq; usum collegeram, eorum tamen qui sublimem ejusmodi materiam quaerunt commiseratione permotus, quandoquidem

Dextrum Scylla latus, laevũ tenet alta Charybdis,

ne per avia abrepti precipites ruerent, in lucem lubens edidi. Antiquorum multa tecta & obscura reseraßem, si occasioni favissent & tempus & commoditas. Hoc itaq; meo frui labore vobis liceat. Sed prius quam vos operi accingatis (si fert ita corde voluntas) novies, deciesque, imò pluries super hac re vos non tantum cogitare, sed exactè rationari velim. Nam sit ita sanè, quod minimi sint sumptus, quodque paululum pulveris (cui multa induntur nomina) modicum aquae ad illius alimoniã,

exiguum

Digitized by Google

exiguum vas continens, minor furnellus eundem recludens, &, ut ipsius calor foveatur, ignis invisibilis exigantur; nihilominus, quoniam longiori opus est tempore, saltem duorum annorum spatio, nimia activitas ac promptitudo finem versus, rerum omnium jacturam vobis inferre posset. Cujus rei obex erit prudens solidaque animadversio, & Harmoniæ hujus introductio, quæ unicam ad hanc rem viam, materiamque unam esse docet: Notis itaque nominibus, binis corporibus, & dissolvente ex illis sulphur extrahente, perfectaq; illius nutritione, dealbatione, citrinatione, rubificatione, fixatione & cerationè; liberè vel minimo labore praxim aggredi nullus vestrum timeat: & hac ratione illorum imperitiam & impudentiam advertetis, qui nihil certi aut veri apud Philosophos Chemicos reperiri satis protervè dixerant, ut ille carbonsperda sua in Apologia, quam mirum in modum commendat, & quæ potius accusatio dici meretur. Vale, ex musæo nostro Parisiensi, Cal. Jan. 1611.

Nobiliſſimo & Præſtantiſſimo viro D.D.

JOANNI HEROVARDO, D. DE VAULGRINEUSE, REGIS CONSILIARIO, & Archiatro dignissimo.

JOAN. HEROVARDIUS.

ANAGRAMMATISMI.

Vade virens honoras.	Ardua res honos, veni.
Ævies honor durans.	Honori vera suadens.
Vena es honoris dura.	A lesu durans honore.
E vena honoris duras.	Sanus in heroë ô dura.
Ah dono vires vernas.	Dives honorans vera.
Honos virens ad vera.	Via ruens ad honores.
Advernas vis honore.	Heroës nardo juvans.
Vive heros adornans.	Sidera novans vehor.

Diva ſervans honore.

O Mnia luminibus Phœbeia culmina luſtrans,
Luſtrans Phœbeos mente animoq; choros:
Arte Machaonia nil te ſublimius eſſe,
Pæoniis videò teque præeſſe choris.
Quid mirum, reliqui tua ſi faſtigia montes
Suſpiciunt, tibi ſi, quæ ſibi chara ferunt?
Si ſua, ſeque tibi tradunt, qui ſtare, valere,
Præſidio credunt ſeque vigere tuo?
Ultimus accurram? Superi prohibete, volabo,
Et collis montes infimus uſque ſequar.
LAGNEUS *ipſe ſuam quæ multis clauſa recluſit,*
Harmoniam ſecum dedicat ecce tibi.
Addunt currenti calcar, pennaſque volanti,
Nam tua tranſpoſitis nomina literulis.
Hæc mihi dant veris divina oracula verbis
Delphica templa mihi, ſuntque Sibylla mihi.
Aurea dicta canunt, ad veri culmen honoris
Quæ via ſit, vivax unde paretur honos.

Quis

Quàm sis eximius, qui Gallica sidera serves,
Quosque soli, cœli vult Deus, esse deos.
Tam multis non Hyblaro sis, tot floribus Enna,
Tot rutilant puro sydera clara polo:
Quot decora altarum referunt tua nomina laudum,
Pauca ex innumeris hæc tibi, teque fero.
Vade virens, *alios nam dives honoris* honoras
Ardua res *fer*, honos *ardua vinco*, veni.
Ævies honor durans *&* honori vera suadens,
Suadæ *vernus* honor *perpetuoque* virens.
Vena es honoris *amica, per aurea sæcula*, dura,
A Jesu durans *semper* honore *tui*.
E vena duras, *sed* honoris, *laude perenni*
Florens, virtutis quam tibi palma dedit.
Sanus in heroë, ô dura, *qui sceptra gubernat*
Gallica, dic Regi sæcula multa tuo.
Ah dono vires vernas *tibi* dives honorans
Vera, ad vera virens *munere Regis* honos.
Mirificè claros ad honores *munere divûm*,
Directaque ruens, *legitimaque* via.
Ad vis *eximii, via* vernas *floris* honore,
Heroës nardo *nobiliore* juvans.
Inclyte vive heros, *Musas constanter* adornans,
Dic, Vehor *æternum* sidera *ab arte* novans.
Sidera quæ nostro radiant nitidissima cœlo,
Sidera, Francorum quæ diadema gerunt.
Diva *diu* servans *per quæ servamur* honore,
Quo nemo Pæon major in orbe viget.

Tibi ad omnia paratissimus,
VRBANVS.

Digitized by Google

AD CLARISSIMVM DOCTISSIMUMQUE VIRUM D. LAGNEUM, in Harmoniam ipsius.

DAVID LAGNEUS.

ANAGRAMMATISMI.

Vade laus digni. Vas laude digni.
Dis digna salve. Vis laude digna.
Valde digna vis.

VIS nocte multa res latentes promere,
Arcana mundi vis palam proponere,
Vis clausa multis plurimis recludere,
Vis mira mundi divitis miracula,
Simulque summi vindicis potentiam
Probare mira, qui supremus insitos
Tantam Creator vim creatis indidit,
Ut arrogantem homunculi vesaniam
Premat, negantis posse regem Olympicum
Fecisse quicquid numinis sui placet.
Vis orbe nostro vellus ut sit aureum,
Micans quo malis fulgor adsit aurei.
Vis Gryphas acer Celticis à montibus
Fugasse, gryphos explicans enigmatum,
Solvens que nodos arctiores Gordios.
Vis indicare quanta vis sit ingeni,
Et quantum acumen, candido vis pectore
Prodesse cunctis, ac obesse nemini.

Vis,

Vis, ut l. belli cuius auctor esse vis,
Sit ipse fautor, arte qui viget sua,
Fideque servat Celticæ scepirum plagæ.
Vir clare vive DAVID Ō LAIGNEI
Vas laúde digni, *Harmonia*, vade *digna* laus
Digni, *per ora vive præcellentium*
Volitans virûm. Diuq́; digna salve. *nam*
Vis laude digna, *quando* valde digna vis.

Tantum tuus quantum meus.
BUETUS.

Digitized by Google

CATALOGVS AVCTORUM IN HAC HARMONIA citatorum.

A.

ÆGIDIUS de Vadis.
Alanus Philosophus.
Albertus Magnus.
Alphidius.
Andreas Laurentius.
Andreas Libavius.
Aristeus.
Aristoteles.
Arnaldus de Villa-nova.
Augurellus, *vide* Joannes.
Avicenna.
Aureola.
Aurora consurgens, seu Aurea hora.

B.

Bellaripa.
Benedictus.
Bernardus de Grana, seu de Ganna.
Bernardus Trevirensis, seu Trevisanæ Marchiæ Comes.

C.

Calid, filius Jazichi.
Clangor buccinæ.
Correctio fatuorum, seu Correctorium Richardi Anglici.

D.

Dastinus. *vide* Joannes.
David.

Daustri-

Digitized by Google

Dauſtricus.
Deſiderabile, ſeu, Roſariũ Philoſophorum compilatum à Toletano philoſopho, incipiens *Deſiderabile deſiderium*, &c.
Dionyſius Zacharius.
Dominus vobiſcum.
Dorneus, *vide* Gerardus.

E.

Efferarius Monachus.
Evalerandus, ſeu Valerandus.
Euualdus, ſeu Euoaldus Vogelius Belga.
Exemplum ſcientiæ *Incertus auctor, ſic incipiens.*
Exercitatio in Turbam.

F.

Fernelius, *vide* Joannes.
Flamellus, *vide* Nicolaus.
Flos florum Arnaldi.

G.

Garlandius, *vide* Joannes.
Geber Arabs.
Gerardus de Vivariis.
Gerardus Dorneus.
Georgius Ripleus Anglus.
Georgius Venetus.
Greverius, *vide* Jodocus.
Haly *H.*
Hermes Triſmegiſtus.

I.

Jacobus de Sancto Saturnino.
Incerti auctores plurimi.
Joannes Aurelius Augurellus.
Joannes Daſtinus.
Joannes de Rupeſciſſa.

Digitized by Google

Joannes Duns Scotus.
Joannes Fernelius.
Joannes Franciſcus Picus Mirandulanus, Concordiæ Comes.
Joannes Garlandius Anglus.
Joannes Iſaacus Hollandus.
Joannes Pontanus.
Jodocus Greverus, ſeu Greverius Presbyter.
Iſaacus Hollandus, *vide* Joannes.

L.

Laurentius Ventura Venetus.
Libavius, *vide* Andreas.
Lilium.
Liber duorum verborum.
Liber trium verborum.
Ludus puerorum, ſeu Opus mulierum.
Lullius, *vide* Raymundus.
Lumen novum Chymicum.

M.

Manuſcripti varii.
Margarita novella.
Michaël Scotus.
Mirandulanus, *vide* Joannes.
Monachus, *vide* Efferarius.
Morienus Romanus, Eremita Hieroſolymitanus.
Mulieres Græciæ.

N.

Nicolaus Flamellus.

O.

Odomarus.
Omnium recte, *Incertus auctor, ſic incipiens.*
Opus mulierum, ſeu Ludus puerorum.

P.

Petrus Valentia.

Digitized by Google

Picus Mirandulanus, *vide* Joannes.
Phœnix.
Pontanus, *vide* Joannes.

R.

Rachaidibus.
Raymundus Lullus vel Lullius.
Rhasis.
Richardus Anglicus.
Ripleus, *vide* Georgius.
Robertus Vallensis.
Rogerius Bacho seu Baconitanus.
Rosarium Philosophorum.
Rosarium abbreviatum.
Rosarius minor.
Rosinus.

S.

Saturninus.
Scala Philosophorum.
Scotus.
Secretum secretorum.
Semita semita Arnaldi.

T.

Tauladan.
Tersin.
Theobaldus de Hoghelande Mittelburgensis.
Thomas Aquinas.
Turba Philosophorum.

V.

Valerandus, seu Evalerandus.
Valescus de Taranta.
Vallensis, *vide* Robertus.
Vincentius Bellovacensis.
Vegelius, *vide* Euraldus.

Zacha-

Digitized by Google

Z

Zacharias, *vide* Dionysius.
Zininus.

NEceſſe eſt ad opiniones fortiter inhærentes multa argumenta adducere, ſiquis velit auditorem à priore ſententia abducere, ac convertere ut ſuis verbis fidem habeat. Hæc enim ne produxiſſem quidem ad ſermonis mei confirmationem, niſi multi adeo homines eſſent, qui meæ opinioni adverſarentur. Hippocrates lib. 4. de morbis, ſect. 15.

Omnis res quæ magno emitur pretio, mendax eſt. Morienes in Aurora Conſ. pag. 217.

Expenſæ noſtræ Artis non excedunt pretium duorum aureorum in prima ſui emptione. Anonymus apud Theob.

Id firmiter teneas, quod omnium capitulorum hujus pretioſiſſimæ artis, non excedit pretium ipſarum medicinarum expenſione quinquaginta argenteos, ex prima operatione computando. Arnaldus, Roſarii li. 2. ca. 7.

Quicquid excedit valorem unius unciæ auri, non eſt de intentione majoris ordinis. Propoſitiones Artis Chemicæ, Propoſ. 12.

DAVI-

Digitized by Google

DAVIDIS LAGNEI D. MEDICI HARMONIA SEU Consensus Philosophorum Chemicorum, magno cum studio & labore in ordinem digestus, & à nemine alio hac methodo distributus.

De Materiæ physicæ nominibus.

CAP. I.

SApientes Lapidi multa nomina indidêre. Post quam materiam Lapidis recluſiſſent ac ſpiritualem effeciſſent, dixere materiam eſſe *vem vilem*. Cumque ipſam ſublimaſſent, *ſerpentem* vocarunt, ac *beſtiam venenatam*. Cumque eandem calcinaſſent, dixere eſſe *ſal*, & hujusmodi. Cum ſoluiſſent, vocarunt *aquam*, ac *in omnibus locis reperiri* dixere. Cumque ad oleum perduxiſſent materiam, *rem viſcoſam* dixere ac *paſſim venalem*. Cum vero congelaſſent, *terram* nuncupaverunt, ac *eam tam pauperes quã divites habere* dixere. Cumque ei albedinem exuiſſent, *Lac virgineum* ac *album quid* dixere. Ac cum rubedinem ejus ſurſum ſublimaſſent, *ignem* dixere ac *rubrum quid*. Atque hoc pacto prout materia Lapidis converſa erat in peculiarem naturam, nomen illi indidere, donec ad finem perductus eſſet. Ioann. Iſaacus Hollandus, lib. Operum mineralium 1. c. 126. Iſaacus Holl.

Poſtquam materiæ amalgamatæ ſunt, hoc amalgamã, ut celaretur indignis, ſolet vocari à Philoſophis *æs noſtrum*, *aurum noſtrum*, *terra magneſiæ*, *totum compoſitum*. Iodocus Greverius, pag. 21. Greverius.

Scito, fili mi, ſemen noſtrum eſſe veram *Salamandram*, quæ igne concipitur, igne nutritur, igne quoque perficitur. Idem, pag. 36.

Nigredo iſta millia nominum ſortitur, nuncupatur enim *ignis*, *anima*, *nubes*, *caput corvi*: & nigredo hæc animam corpori conjungit. Alanus, p. 56 Alanus.

Lapis Philoſophorum unus eſt, ſed multipliciter nominatur. Eſt enim *aqueus*, *aereus*, *igneus*, *terreus*, *phlegmaticus*, *choleri-* Pontanus.

cus, *me-*

Digitized by Google

cus, melancholicus: est *subpluveus*, & est similiter *argentum vivum*; & habet multas superfluitates, quæ per Deum vivum convertuntur in veram essentiam mediante igne nostro. Et qui aliquid à subjecto separat, putans id necessarium esse, is profectò in Philosophia nihil novit: quia superfluum, immundum, turpe, fæculentum, & tota denique substantia subjecti perficitur in corpus spirituale fixum, mediante igne nostro. Et hoc Sapientes nunquam revelârunt. propterea pauci ad artem pervenerunt, putantes aliquid tale superfluum, & immundum. Pontanus, pag 74.

Garlandius. Lapis noster vocatur etiam *granum frumenti*, quod nisi mortuum fuerit, ipsum solum manet. Garlandius, cap. 13.

Arnaldus. Ista compositio ex tribus, vocatur *Lapis benedictus, mineralis, animalis, vegetabilis*, eò quòd non habet nomen proprium. *Mineralis*, quia componitur ex mineralibus. *Vegetabilis*, quia vivificit & crescit. *Animalis*, eò quòd animam habet, spiritum & corpus sicut animalia. Alio nomine dicitur *nigrum faciens*: quia habet ventrem nigrum. Dicitur etiam *chaos* vel *origo mundi*, vel *massa confusa*: nos autem eam *terram* vocamus. Et aqua nostra nominatur nomine omnium foliorum, arborum & viriditatum, ut stultos decipiant. Dicitur etiàm *aqua benedicta, temperantia sapientum, acetum acerrimum, corpus quod solvitur, gumma Philosophorum, vile, carum, corpus durum & opacum, mel le & clarum, exaltatio aquæ, angulus operis*. Et nota, quod *pater & mater Lapidis Sol & Luna* vocantur in compositione Elixir, quæ postea in operatione Lapidis *terra* vel *nutrix* appellâtur. Arnaldus Villanovanus in Hortulanum, p. 25. & 35.

Ripleus. Materia nostra, qua egemus ad opus, & in aquam resolvêda sunt Sol & Luna, non est *hyle* nec *chaos*, sed *materia prima propinqua*, quæ in animalibus *sperma*, in vegetabilibus *semina* dicuntur, in mineralibus *sulphur*, & *argentum vivum philosophorum* supple. Georgius Ripleus cap. 3. pag. 6. cura Penoti.

Lapis noster habet nomina propemodum infinita. nam ab unaquaque re quæ nigra est, denominatur. Cum lucidus fit, tunc habet nomina jucunditatis, secundum res albas, similiter & rubeas: & tandem est una res. Idem. pag. 74.

Æs dum primo coquitur, fit *aqua*, & quanto magis coquitur, magis inspissatur, quousq; lapis fit omni metallo supereminens: unde nomen *Lapidis philosophorum*. Si *aquam* dixeris, verum dicis: si *aquam* neges, non falso negas. Ne ergo pluralitate nominum decipiaris. Idem. pag. 139.

Cum prudenter coquuntur, fiunt unum, & nominantur plurimorum nominum. Cum *rubrum* fit, *auri flos, auri fermentum*,

Digitized by Google

lum, colla auri, sulphur rubrum & auripigmentum: dum autem *crudum* permanet, *plumbum æris, virga metalli & lamina* dicitur. Æs vocant *nummum*: *nigredo* autem *philosophorum plumbum* vocaverunt. Idem, pag. 142.

Sol sive aurum per excellentiam quandam *corpus metallicum* vocatur: quia reliqua omnia metalla nondum perfectionem illam adepta sunt, ad quam tamen per naturam pervenire possunt. Evvaldus Vogelius cap. 1. pag. 7. Vogelius.

Oleum nihil aliud est quam limositas omnium metallorum natans super menstruum per dissolutionem ipsorum, & congregatur super suam aquam, ita quod si ipsum aquæ nostræ miscueris, natabit superius, & congelabitur ad modū tenuissimæ pelliculæ diversorum colorum. Dicitur etiam *aqua, fermentum*. Idem, pag. 8. 9. 10. 11.

Oleum, tinctura, aurum, anima, philosophorum unguentum, quo totum perficitur magisterium, sulphur, lumen, alumen, gummi, sanguis, fermentum, terra nostra, aer ablutus. Tinctura: quia colorat & tingit terram mundatam & puram ab omnib. sordibus. *Oleum*, quia post tincturā ipsa remanet super corpus, sicut oleū super pannum. *Anima*, quia sicut per animam animalia & vegetabilia omnia vivunt, crescunt, vegetantur, multiplicanturq; ita lapis physicus cum post ortū ipsius anima illi affunditur, fulgore metallico illustratur, condecoratur, nutritur, crescit. *Fermentum*, quia sicut fermentum totam pastam ad sui naturam cōvertit: ita hoc oleum totum lapidem vertit in suā naturam. *Aurum*, non vulgi: quia videlicet non amplius corpus solidum est, ut prius, sed attenuatum & spirituale factū: quod & de argento intelligendum. *Unguentum*, quia sicut pinguedines omnes & unguenta emolliunt & lubrica reddūt ea quibus adhibentur: similiter oleum hoc partes duras lapidis emollit, asperas lenit, & fluere facit. *Sulphur*, quia agit in materiam instar sulphuris coagulando & figendo. *Lumen*, respectu animæ, quæ corpus mortuum illuminat. *Alumen*, similitudine desumpta à tinctoribus, qui plerumque addunt alumen in pannis suis tingendis. Idem, eodem cap. pag. 33.

Materia simplex corpus est solutum, ad differentiam corporis solidi & duri. Elementa Chemistarum dicuntur cōposita, quia non quærunt simplicia, ex quibus nulla fieret generatio, sed elementa composita, quorum singula reliqua etiā tria annexa & adjuncta habeant, prædominante tamen uno præ reliquis tribus. Ita *aquam* vocant, in aqua aquæ vincunt qualitates, frigidum videlicet & humidum. Idem, ca. 2. p. 71.

Terram foliatam vocant philosophi sulphur perfectè mundatum

Digitized by Google

datum & purificatum & dealbatum. Idem Vogelius c. 4 p. 151. Manuscriptus etiam pag. 80. 46.

Arnald. Aqua nostra vocatur *aqua vitæ, aqua serena, aqua perpetua*, & multis aliis nominibus. *Aqua* ergo *vitæ* vocatur, quia dat vitam corporibus mortuis, & illuminat rem sordidam. *Aqua perpetua* vocatur, quia perpetuat corpora quæ tangit, & ducit ad perfectionem Adrop. Arnaldus in speculo Alchimiæ, p. 11. & 27.

Desiderabile. Dum opus est crudum, vocatur argentum vivum nostrum *aqua permanens, plumbum, spuma Lunæ & stannum*. Cum est coctum, dicitur *argentum, magnesia, sulphur album*. Cum fuerit rubrum, dicitur *auripigmentum, corallus, aurum, fermentum, Lapis, aqua lucida cælestis coloris. Vbiq; invenitur*, propter elementorum participationem; *omnibus, nominibus, nominatur*, propter suæ naturæ abscondonem. *Vilissimus*, per putrefactionē, & per virtutem *carissimus*. De nominibus non curant Philosophi, sed tantum per nominare es dant intelligere. Desiderabile. p. 22.

Dum lapis est absolutè dealbatus, dicitur *sulphur non urens*, quo fit argentum. Et quia in albedine est rubedo, coque albedinem donec rubedo exeat. Idem, p. 26. 40.

Dicitur lapis noster *naturalis*, quia naturaliter invenitur, & habet quatuor qualitates elementorum. Est *frigidus & humidus* propter Lunam & Mercurium: & propter Solem est *calidus & siccus*. Dicitur *animalis*, quia rubeus instar sanguinis, nō quod fiat ex sanguine. *Herbalis*, quia habet animam vitalem seu multiplicabilem. & dicitur *servus rubicundus*. Idem, p. 36.

Ratione diversorum graduum diversis nominibus vocatur Mercurius. Nam dum est frigidus & humidus, *anima* vocatur: dum est siccus, *spiritus*: dum magis decoctus & fixus, *corpus*. fixatur & non fixatur nisi per magnam decoctionem. Philosophi vocant Solem fratrem Mercurii, & Lunam ejus sororem. Idem, p. 50.

Mater mea, inquit Lapis physicus, *est argentum vivum*: juxta illud, *Portavit eum ventus in ventre suo* id est, argentum vivum aerosum, quod etiam dicitur *acetum fortissimum, aqua fortis, venenum tingens, lac virginis, fons vitæ, ignis comburens*. Idem, pag. 66

Argentum vivum dicitur *pater in generatione metallorum, vera vitis, Leo, Phœnix, Pelicanus, Tantalus, Dædalus, serpens, fons, puteus, ostium, argentum vivum Philosophorum, coagulum, lac, fermentum, servus fugitivus*, & aliis pluribus nominibus. Idem pag. 71.

Lapis

Lapis dicitur *Saturnus*; quia sicut Saturnus est altior Planetarum, ita aliorum lapidum lapis noster est pretiosior & altior. Idem, pag. 89.

Quatuor sunt colores in aqua principales, *niger*, sicut carbo; *citrinus*, sicut pes avis dicti Emerillon: *rubeus*, sicut rubinus: *albus*, sicut flos lilii. Citrinus vocatur *aqua*, nigredo *aer*, albedo *terra*, rubedo *ignis*. Idem, pag. 100.

In lapide *argentum vivum* est materia, & *sulphur* est forma. Idem, pag. 103.

Compositum philosophi appellarunt *terram album*, quando est album; & *terram rubram*, quando est rubrum. Idem, pag. 114.

Terram philosophi vocarunt *corpus* & *ossa eius*: quia ipsa est restringens compositum, & prohibens fluida elementa à sua fluxibilitate cruda, habens secum ignem symbolicè in siccitate. *Aquam* autem & *aerem Spiritum* dixerunt, quia ipsa sunt humectantia elementa & terram dissolventia. *Aërem* autem & *ignem Animam* vocaverunt, quia ipsa sunt maturantia, digerentia & perficientia totum compositum. Nota, quod qui dicit *animam*, non dicit nisi metaphoricè: nec *spiritus* ut vegetatio, nec *corpus* ut forma formabilis, prout in homine & cæteris sensitivis reperitur. Bernard. Trevir. ad Thom. Bon. pag. 166. 167. Bernardus ad Thomam Bonon.

Accipe aëris nitidi, ignis colorati & aquæ radiantis, misce. *Fimus* noster est argentum vivum. sic vocatur, quia sua humiditas naturalis ratione suæ pinguedinis diutius in putrefactione à calore proprio conservatur. At Philosophi multa nomina Materiæ dedere propter diversos gradus coctionis. Nam Mercurius dum est frigidus & humidus vocatur *anima*: quando per coctionem sua humiditas cōsumpta est, & quod Mercurius est siccus, vocatur *spiritus*: & ulterius quando per majorem decoctionem est fixus, vocatur *corpus*. Sic *tribus* diversis nominibus *una* res vocatur. Vetus manusc. codex. Manuscriptus.

Solutio corporum duplex est, in *Mercurium*, per Mercurium, & in *aquam mercurialem*. Prima est ad particularia; secunda ad universalia. Prima, nihil aliud est quàm *resolutio*: secunda per *putrefactionem* corporis & spiritus in humido. *Putrefactio* autem est solutio omnium naturatum ad invicem ligatarum, & separatio. Correctio fatuorum, pag. 15. Correctio fatuorum.

Laton est corpus compositum ex Sole & Luna, aut æs cum Mercurio. Clangor, pag. 47. Clangor

Sulphur est corpus imperfectum cum quo conjungitur fermentum, ut generet sibi simile, & fiat Elixir. *Fermentum* di-

citur corpus. Idem, pagina quinquagesima prima.

Mercurius vulgi dicitur *spiritus*: Mercurius corporis dicitur *anima*. Et spiritus non conjungitur corpori nisi mediante anima: & è converso, anima non conjungitur corpori, nisi mediante spiritu Idem, pag. 52.

In regimine primo cum Lapis est *niger*, vocatur *terra* & *Saturnus*, & nominibus omnium nigrorum & terrestrium corporum. Deinde cum *dealbatur*, dicitur *aqua viva*, & nominibus omnium aquarum & salium, aluminum & rerum habentium albedinem. Postquam autem *incitrinatur* & *sublimatur* & *subtilisatur*, tunc vocatur *aer*, *oleum citrinum*, & nominibus omnium spiritualium & volatilium. Deinde cum *rubescit*, vocatur *cælum*, *sulphur rubeum*, *aurum*, *carbunculus*, & nominibus omnium rubrorum pretiosorum pulchritudinem habentium, tam in lapidibus, quam in animalibus & plantis. Idem, pag. 108.

Ludus puerorum. *Magnesia* est tota illa mixtio de qua extrahitur nostra humiditas, quæ arg vivum vocatur. Ludus puer pag. 136 137.

Aquinas. Non cures multum de verbis philosophorum modernorum & antiquorum in hac scientia loquentium: quoniam in capacitate intellectus, & in demonstratione experimentali tota ars Alchemica sedem sibi constituit. Philosophi vero celare volentes scientiæ veritatem, quasi omnia figurativè loquuti sunt Thomas Aquinas ad Fratrem Reinaldum, cap 1.

Flamellus. *Draco* est sulphur quod extrahitur de corporibus per magisterium Nic. Flamellus in Annot. pag. 133.

Magnesia dealbata non finit corpora frangi, nec umbram Veneris induci. Quæ Magnesia, nisi totũ cõpositũ ſldẽ, p. 180.

Corpus illustratum, id est à nigredine privatum, vocatur *anima*. Idem, pag. 189.

Rosarium. Quantumcunque diversificantur nomina ejus, tamẽ semper una sola res est, & de eadem re. Non enim introducitur in Naturam quod in ea non est de sua natura. Quare oportet esse necessarium, ut agens & patiens sint in genere res una & eadem: in specie autem altera & diversa, secundum Mercurium quo diversificatur mulier à viro, quia licet in uno genere convenient, tamen inter se habent differentiam distinctam, ut differunt materia & forma. Rosarium Philos pag 170.

Succus Lunariæ, *aqua vitæ*, *quinta essentia*, *vinum ardens*, *Mercurius vegetabilis*, omnia idem sunt. Succus Lunariæ fit ex vino nostro, quod paucis filiis nostris notum est, & cum illo fit solutio nostra, & fit aurum potabile nostrum, mediante illo, & sine illo nequaquam. Idem, pag 173.

Prima

Prima materia corporum non est *Mercurius vulgi*, sed est *vapor non unctuosus & humidus*. Nam ex humido fit lapis mineralis, & ex unctuoso fit corpus metallicum. In talem namq; vaporem unctuosum oportet ut corpora convertantur: & in conversione corpora interimuntur, & granum corporis in mortem prosternitur, & totaliter mortificatur. Et hoc fit mediante nostra aqua alba & rubea. Et talis *vapor* dicitur *Lapis* in capitulis librorum notus, & *principium materiæ nostræ operationis*, & *sulphur unctuosum*, ex quo in complemēto extrahitur *quinta essentia*, Mercurius tingens omne corpus in Solem vel Lunam, secundum quod lapis fuit finaliter præparatus. Idem, pag. 180.

Lapis noster componitur ex *corpore, spiritu & anima*. Nam corpus imperfectum vocatur *corpus*, fermentum *anima*, & aqua *spiritus*. *Corpus* imperfectum per se, est corpus grave & infirmum & mortuum. *Aqua* est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. *Fermentum* est anima quæ corpori imperfecto vitam tribuit, quam prius non habebat, & in formam meliorem perducit. *Corpus* est Venus & fœmina: *Spiritus* est Mercurius & masculus: *Anima* est Sol & Luna. Idem, p. 187.

Draco est argentum vivum extractum à corporibus, habēs in se corpus, animam & spiritum. Super quo dicit Philosophus: *Draco non moritur nisi cum fratre suo & sorore sua*, id est Sole & Luna: id est, sulphure extracto habente in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione Lunæ. Cum illis Draco moritur: id est, argentum vivum ab eisdem corporibus extractū à pri mordio, quæ est aqua permanens philosophorum, quæ fit post putrefactionem. & post separationem elementorum. Et aqua illa alio nomine dicitur *aqua fœtida*. Idem, pag. 183.

Sol est *animalis*, quia recipit tria, constrictionem, albedinē & rubedinem, & vocatur *animal magnum*: & *sal armoniacus* fit ex eo. Et *Luna* vocatur *planta*, & *sal alkali* fit ex ea. *Mercurius* verò vocatur *Lapis mineralis*, & fit *sal commune* de eo. Res hujus artis dissoluta dicitur *sal armoniacus*: Putrefacta dicitur *res vilis, inventa in sterquiliniis*: Conversa in aquam, dicitur quod *pauperes & divites habent*, & invenitur omni in loco; in quolibet tempore, & apud omnem rem. Dealbata, dicitur *arsenicum*, & nomine omnis rei albæ, & *lac virginis*. Rubea, dicitur *sulphur, hyacinthus, sanguis*, & nomine omnis rei rubræ. Idem, pag. 189. 193. 204.

Aqua permanens sive *perennis*, sive *vinum ardens*, dicitur *aqua corporis*: id est, quando corpus est redactum in Mercuriū. Dicitur etiam *aqua viva*. *Aqua* philosophorum vocatur *vas*

Digitized by Google

Hermetis: de qua philosophi sic scripserunt: *In aqua nostra fiunt omnes modi, scilicet sublimatio, distillatio, solutio, calcinatio, fixio*: in dicta aqua fiunt tanquam in vase artificiali: quod est maximum secretum. Idem, pag. 193.

Calculos, vel animal marinum, vel æs, vel cerebrum aceto acerrimo vel urina puerorum terite, quousq; obscuretur. Idem. pag. 195. 197. 200.

Nigredo nunc uparur terra, quæ fit leni decoctione, toties reiterata, donec nigredo superemineat. Idem, pag. 204.

Cinis qui est ab illis tribus, appellatur à philosophis *corpus immundum*: quia oportet decoqui & calcinari usque ad albedinem Idem, pag. 204.

Philosophi. Lapidem diversis nominibus nominarunt, ut Sapientibus esset manifestus, & insipientibus occultus. Sed quocunque nomine nominatur, semper tamen est unus & idem & de eodem Idem, pag. 256.

Dastinus. Non curetis de nominum diversitate, nec regiminum diversitate, quia si Solem facere volumus, Solem apponimus, si Lunam, Lunam pro fermento. *Ignis* est *terra nigra*. Dastinus pag. 30.

Quod ascendit superius, *aer* & *oleum* dicitur: quod inferius est, *ignis purus*. quia *terra* nostra *ignis* dicitur, & *aqua* nostra *oleum* dicitur, quia non comburitur cum ignis siccitate. Idem, pag. 31.

Flos florũ. Lapis dicitur *aer* qui cum terra sua miscetur. *Salamandra* dicitur noster Lapis, quia solo igne nutritur. Flos florum, pag. 35-37.

Liber duorum verb. Quando materia nigra nostra est dealbata, dicitur *terra foliata*, *cinis cinerum*, *fermentum fermenti*, & *sulphur album patiens ignem*: tamen sine fermento non exibit Sol, neque Luna, sed aliud quod non valet. Liber duorum verborum, pag. 47.

Acetum philosophorum est *denigratio* nostra, quæ est tignum dissolutionis veræ. Lib. trium verb. pag. 48.

Quot sunt colores, tot sunt nomina. Idem, pag. 49.

Dominus vobiscum. *Magnesia* est materia generalis continens quatuor elementa. *Mercurius coctus*, sic quod virtus ignea ab eo non separatur, est corpus perfectum sine aliqua volatilitate: & ratione diversorum graduum diversis nominibus vocatur Mercurius. Nã dum est frigidus & humidus, *anima* vocatur: dum est siccus, *spiritus*: dum est magis decoctus & fixus, *corpus*: & non fixatur nisi per magnam decoctionem. Et est manifestum, quod citius Mercurius veniat ad perfectionem cum adjunctione corporum, quàm per se. Et hoc philosophi firmant dicendo, vocan-

Digitized by Google

vocantes, Solem fratrem Mercurii, & Lunam ejus sororem. &, *Qui ligat me cum fratre vel sorore meis, quotcunque millia hominum velit perpetuo nutriet*: & fiet, si facias femellam à masculo imprægnare. Dominus vobiscum, pag. 50.

A principio Lapis noster *aqua* dicitur: soluto corpore dicitur *aer*: dum tenditur ad consolidationem, vocatur *terra*: dum est perfecta & fixa, vocatur *ignis*. Idem, pag. 54.

Argentum vivum dicitur *ventus*, id est, argentum vivum aëreum, *aceti um fortissimum, aqua fortis, venenum tingens, lac virginis, fons vitæ, ignis comburens*. Incertus auctor, pag 66. Incertus auctor.

Putrefactio in fundo vasis fit, & generatio in capite alembici: & dicitur *argentum vivum pater in generatione metallorum, vera vita, Leo, Phœnix, Pelicanus, Tantalus, Dædalus, serpens, fons, puteus, ossium, argentum vivum Philosophorum, coagulum lactis, fermentum, servus fugitivus*: & aliis pluribus nominibus ipsum lapidem nominant. Saturninus, pag. 71. Saturninus.

Lapis dicitur *Adrop*, id est, *Saturnus*: quia sicut Saturnus est altior planetarum: ita aliorum lapidum noster lapis est pretiosior & altior Idem, pag. 89.

Compositum nostrum appellatur à philosophis *terra alba*, quando est album, & *terra rubra*, quando est rubrum. Ioannes Duns Scotus, pag 154. Ioan Duns Scotus.

Totum compositum vocamus *nostrum plumblum*. qualitas splendoris à sole & luna provenit. Tolle eis præfatum splendorem, & tunc terra erit parvi momenti. Ripleus, pag. 70. Ripleus.

In una dispositione mutantur omnes colores. Sed quanto magis ejus colores innovat, tanto plura nomina sibi imponunt. Morienus, pag. 38. Morienus.

Luxum quando albificatur, nominamus ipsum *Yharit*, id est, *argentum*: & quando rubificatur, nominamus ipsum *Temeynchum*, id est, *aurum*. Et albedo est quæ tingit cuprum, & facit illum Yharit: & illa rubedo est quæ tingit *Yharit*, id est, *argentum*, & facit eum *Temeynchum*, id est, *aurum*. Calid. pag. 280. Calid.

Hermes ait: Fili, *extrahe à radio suam umbram*. radius enim est humiditas & fœmina: umbra vero est siccitas in humiditate occulta, & est masculus, cujus generatio fuit à natura antequam generatio fœminæ. Masculus autem est rubeus persequens fœminam fugientem, & ipsam capiens & retinēs in valida: Fœmina autem est alba fugere volens, sed valde leviter permittit se à masculo capi. Propterea dixerunt, quod *fœmina habet alas, masculus verò non*. Lapis est *senex* propter albedinem, *iuvenis* propter rubedinem, *Ægyptiacus* propter humiditatem, *Periscus* propter siccitatem. Vnde Ægyptii ter- Margarita Novella.

Digitized by Google

ex Persarum egestissimo, id est, humiditas Lapidis debet siccari. Ideo putrefactio non valet ibi quam in Ægypto: ipsius autem finis non nisi in Persia. *Mahometanus* enim dicunt: quia albedo habet intra se rubedinem, quæ in fine decoctionis extrahitur Margarita noviter, pag. 123. 124.

Specur. Materia dicitur *Lapis elementalis*, quia ex iis quatuor elementa sunt extracta: *Lapis mineralis*, quia ex solis mineralibus fit: *Lapis vegetabilis*, quia nutritur & augetur, quæ sunt potentiæ animæ vegetativæ: *Lapis animalis*, quia odore recipit & fœtore corrumpitur: *Lapis cœlestis*, quia permanat naturæ consonans, cum sit adillud determinatum. Scotus, pag. 199.

Arnald. Lapis noster vocatur *Adro*, id est, *Saturnus*, & apud Trojanos *Irace*, vel *Tapon*, id est, *Venenum* Speculum Arnaldi, p. 36.

Aes apud Indos est *aurum*, apud Hemitanos *argentum*, apud Alexandrinos & Macedonenses *ferrum*, apud Græcos *Mercurius*, apud Hebraicos *stannum*, apud Tartaros *æs*, apud Arabicos *Saturnus*, apud Latinos & maximè apud Romanos *Oz*. Idem, pag. 28 29.

Theobaldus de Hagelanda. *Spirituale, corporale calefactivum, calum, terra ustas, animus, ignis, aqua, ver, masculinitas, femininitas, cerebrum, fel, succus herbarum, homo, capilli, sanguis, menstruum, secundina, arbor, planta, herba, lapis, arsenicum, homo glutinans & alius, rex, regina, vir, mulier, aqua, ignis, corpus, spiritus, anima, senex, juvenis quæ lætans, frater, soror, patruus, avunculus, socer, gener, frater, uxor, socius, servus rubicundus, virgo, puella, vir indutus pulcherrimis ornamentis, rex diademate rubeo coronatus, renkel, leo, gryphus, camelus, equus, canis, vitulus, gallus, gallina, corvus, aquila, quelles, scarabeus, felpiscis, urina vituli, pulicalus rotundus ossibus & cruribus carens, cor, hepar, stomachus, caput, cerebrum, oculus, venter, mamma, nervus, vena, bilis, sanguis, pinnula, melancholia, semen, lac, unguis, stercus, urina, sudor, ovum, venenum, basiliscus, draco, vipera, salamandra, serpens, lacerta, bufo, hirsuta, acidulus, medicina, medicamentum, fructus, radix, flos vitis, rosa alba, rubea, lunaria, mercurialis, portulaca marina, chelidonia, geldum, viriditas, gummi, gummi, folium, cortex, lignum, plumbum, stannum, ferrum, æs, latto, argentum, aurum, nummus, pecunia, magnesia, auripigmentum, arsenicum, sal, hut, marchasita, tuthia, terra fœtida, antimonium, terra nigra oculosa, alumen, atramentum, aqua fortis, pix, carbo, corvus, caput corvi, æs ustum, ebur ustum, talcum, marmor, ebur, flos salis, ossa, crystallus, lumen crystallinum, margarita, nix, grando, cinis clavellatus, terra alba, lapis candidus, pulvis albus stellatus, splendidus, lapis rubeus*

Digitized by Google

rubens. crocus, cinabrium, minium, hæmatites, sanguis humanus combustus, vitellus ovi, alumen calcinatum, corallus, &, ut uno verbo dicam, vocatur nomine omnium rerum, quæ in mundo sunt. Theobald. de Hoghelande, p. 62. 63. & sequentib.

Corsufle est caput hujus operis non initium: verum post complexum recta vocatur. Quapropter *Corsufle* est totum compositum, quod oportet septies assari, & tunc omne corpus tingit, & vocatur *summus æris flos* vel *auri*, aut *ferri flos*, etiã *plumbum, stannum*, & mille nominibus Turba Phil sent 33. Turba Philos.

Rubigo, fictum nomen est non verum. Dico tamen vobis, quod *rubigo* sit opus secundum quod ex solo auro fit atq; ob id *hirudinem* vocaverunt, quia in sulphureo auro celatur. quẽadmodum hirudo in aqua. Est ergo *rubigo* rubefactio in secũdo opere. In primo enim *rubiginem facere*, est opus dealbare: in quo philosophi jusserunt ponat auri florem & aurum æqualiter. Eadem Turb. sent. 50.

Cambar, ethel a, auripigmentum, Zendrio, Ebsemech, magnesia, Chuhul, sunt nomina argenti vivi ex Cambar sublimati. Cum album est factum, vocatur *Plumbum ex Ebmich, Magnesia, Martech, & æs album*. Sent. 54.

Coquite *æs* donec exeat *nigredo*, quam *nummum* vocant, & res artis nostræ bene miscere, & invenietis *nigredinem* statim, quæ est *plumbum* Sapientum, de quo Sapientes in libris suis multa tractaverunt. Sent. 70.

Mercurius vocatur in initio operis, *aqua*: deinde apparente nigredine, *terra*: deinde & sublimato, *aer*: deinde rubificato (debet autem aer per se coqui donec rubeat) *ignis*: deinde sublimatus cum corpore aliquo luminari, *fermentum*: deinde solus additus toti & compositæ materiæ, *spiritus*. Et sic terra cum aqua, aëre & igne, corpus est; fermentum, anima, ultima irrigatio, solius Mercurii spiritus. Exercitatio 9. in Turba m. Exercitatio in Turba.

Qui desiderat multa nomina, & causas illorum scire, videat & legat librum cui titulus est, *Aurora consurgens*. Aurora consurg. Rosinus.

Terra foliata vel *foliorum*, id est, *vestium*. folia enim sunt cooperimentum arborum, & aqua nostra est vestis terræ aquæ nostræ. Rosinus, pag. 297.

Vt homo ex quatuor elementis est compositus, ita & lapis: & ita est ex homine, & ut ex ejus minera, scilicet per operationem: & de te extrahitur, scilicet per divisionem: & in te inseparabiliter manet, scilicet per sapientiam. Idem, pag. 312.

Anima, fermentum & forma, quæ idem sunt, solutis Sole & Lunâ fit. Et hæc solutio sic nuncupatur, sicut cetera metalla, Tradatus.

nempe Saturnus, Iupiter, Mars & Venus *passa* dicuntur. Tabladan. pag. 288. 289. 290.

Aurum & argentum, an sint philosophorum metaphoricæ locutiones, vide apud eundem, pag. 301. ubi videbis minime esse.

Georg. Venetus. Aurum Hebraice dicitur *Orj* id est, *Lux*, & *Pax*, & à Latinis *Obrizum*, id est, *forte & purissimum*, quia ab igne nunquam cōsumitur, sed magis ac magis depuratur. Georg. Venetus in Harmonia mundi, lib. 8. cap. 1 pag 735.

Libavius. Mercurius, quem Natura per se in minera generavit, vocatur, *vemer sfruthionis interranatus*. convenit hic cum aqua non madefaciente manus, seu cum fluxo: crudusque vocatur, quia calore matricis ad maturitatem fixitatemque nondum est perductus. Vnde & opponitur Mercurio coagulato, qui non est aliud quam aurum. Libavius, pag 56.

Metalla omnia cum ab arte præparata sunt, tunc vocantur *Sol*, *Luna*, *Mercurius*, &c. Ante enim erant duntaxat *Aurū*, *argentum*, *hyar argyrus*. Idem, pag. 57.

Ioan de Rupescissa. Materia lapidis est una & eadem res vilis pretii, quæ ubiq; reperitur, & est aqua viscosa quæ dicitur *Mercurius*. Et quoniam dicunt quod reperitur in vilibus locis, multi brutalium hominum, qui non intelligunt secundum intentionem philosophorum, istum lapidem quæsiverunt in stercoribus. Ioa. de Rupescissa, cap. 2.

Philosophi multis nominibus lapidem nominarunt ut scientia magis fuisset obscura: quia quando lapis noster positus est in vase physico, quanto magis colores innovat, tanto etiam plura nomina imposuerunt. Lapis noster post putrefactionem vocatur *Magnesia*, & in putrefactione dicitur *Saturnus*. Specul. Arnald. pag. 18.

Vogelius. *Vsifur* Arabum est *cinnabaris* philosophorum. Vogelius, pag. 88.

Granum incombustibile metallorum, est radicale eorum humidum, & quasi semen quoddam solis & lunæ, quod Natura iis inservit, ut data occasione in solem & lunam excoqueretur per Naturam longo tempore, vel per Artem brevi. Idem, pag. 22.

Greverius. *Amalgama*, id est, *mollificatio*: eo quod durum auri vel argenti semen in terra mollificatur. Grever. pag. 20.

Incertus. *Azoth* est quinta essentia aut corpus per se subsistens, differens ab omnibus elementis & elementatis tam in materia quam forma, tam in natura quam virtute, nihil in se habens corruptibilis: diciturque *quinta essentia*, quia extrahitur ab omnibus

omnibus elementis, nullumque habet in se motum elementalem, ut cætera corpora elementalia, tingens & purificans corpora metallica suo ipso colore, arcensque & præservans à corruptione cætera corpora sibi juncta. Incertus auctor. Turba.

Terra alba, sulphur album fumus albus, auripigmentum & magnesia & Ethel, idem in arte significant. Turba vetustiss manuscr. pag. 68.

Istud corpus habet plura nomina. Vocatur enim *ferrum, Mars, carmot, almaga, v. triolum, sanguis, oleum rubrum, urina rubra, iuventus, meridies, æstas, masculus*, & plura alia, quæ quidem omnia ei attributa sunt secundum diversas rationes & proprietates. Ibid. p. 71. 72.

An Lapidis Physici conficiendi plures sint viæ.

CAP. II.

UNA via, una re, una dispositione, uno actu totum magisterium terminatur. Lilium. Lilium.

Non indiges nisi una re, scilicet *aqua*, una decoctione, scilicet *coquere*: & non est nisi unum vas ad album, & rubrum simul faciendum. Alphid. Alphidius.

Unum vas in albo & rubro, unus ignis, unum tempus terminatur in albo & rubro. Mahomet.

Licet Sapientes sua nomina & dicta mutarent, tamen semper intelligere voluerunt, *rem unam, dispositionem unam, viam unam*. Sapientes hanc rem cognoverunt, & eam rem esse unam sæpius probaverunt. Morienus. Morienus.

In rerum multiplicitate Ars nostra non perficitur. Est enim *Lapis unus, medicina una*, in qua totum magisterium consistit: cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuimus, nisi quia in præparatione removemus superflua. Idem.

Album item & rubeum ex radice una nullo alterius generis interveniente pullulat. Nam seipsum dissolvit & copulat, albescit & rubore decorat, croceum facit & nigrum, seipsum desponsat & concipit, quousq; operis finem acceleret. Rhasis. Rhasis.

Nemo habet in sulphure nisi unum iter. David. David.

Scias, frater, quod hoc officium est unus lapis, super quem intrat *garip*, id est, *aliquid aliud*: & cum eo operantur Sapientes, & de eo exit quod quærunt: & non commiscetur cum eo aliquid, nec in eius parte nec in toto, & vocatur *origo mundi*, & oritur sicut germinantia. Haly. Haly.

Sciatis, quod si aliud quàm æs nostrum acceperitis, & aqua Turba.

Digitized by Google

nostra, cum rexeritis, nihil efficietis. Contra autem si ex nostrum aqua rexeritis nostra, omnia praedicta invenietis. Turba Philos. sent. 30.

Omnem pluralitatem dimittite. Natura enim una re est contenta, & qui eam ignorat, peribit. sent. 39.

Nolite pluralitatem dispositionum curare, nec ea quæ sapientes in suis narraverunt figuris. Una enim veritatis natura, quam naturales *Unum* nominaverunt, in cujus veritate occultum ineſt: quod quidem occultum non videtur nisi à Sapiente: benè igitur facit Magister, quod uno ordinatus est & uno finivit. sent. 75.

Aurora. Non est via rectificandi corpora in natura integrè & completè absque tinctura nostra, quæ est semen mundum, multam habens benedictionem. Aurora consurg. cap. 21.

Arnald. Illam solam perfectam invenimus, quæ postquam per nostrum magisterium est ad veram fusionem deducta, omnia quæ tangit, ducit ad verissimum complementum. Speculum Arnaldi, pag. 8.

De numero rerum Lapidem physicum componentium.

CAP. III.

Aquinas. MERCURIUS solus ille est qui perficit opus nostrum, & in illo invenimus omnia quibus indigemus, cui nihil extraneum debet adjungi. *Sol* & *Luna* non sunt sibi extranea, quoniam ipsa rediguntur in operis inceptione, in suam primam naturam (id est, *Mercurium*) quare ab illo sumpserunt originem. Aquinas, cap. 3.

Quidam malè intelligunt Philosophos, quia credunt ex solo *Mercurio* sine *sorore* vel *compari* ejus opus perficere. Ego autem tibi dico securè, quod cum Mercurio nihil extraneia addas; & scias quod aurum & argentum non sunt extranea Mercurio, imò vicinius participant suam naturam quam alia quævis corpora. Ideo reducea in suam primam naturam, dicunturque sorores & compares Mercurii, ex sua fixione & compositione lac virginis emanabit: & si cum Mercurio nulla re extranea addita operatus fueris, consequeris optatum. Idem, cap. 4.

Pincus. Tenebis nunc, mi fili, te *impurum corpus* tibi præparasse, id est, *Saturnum* & *animam*, id est, *Lunam*, quam ei infundes, aut indes, & *Lapidem*, qui *spiritus* est, qui *animam* & *corpus* cor-

continet, ut nullo unquam tempore separentur. Quique hoc medium non intelligit, is nullo unquam tempore in arte nostra quicquam proferet. Joan. Haacus, lib. 1 cap. 7.

Fili mi, prudenter vide ut ignem tuum ita moderetis, ne *spiritum*, *animam*, & *corpus* à se invicem fugés igne vehementiori, sed semper exiguum ignem strue, ut conjuncta maneant, & ut anima & corpus utraque una esse possint. Idem, ibidem, cap. 9.

Sume *Solem* & *Lunam* ana, contere ac probè inter se misce eum aqua communi destillata, donec iis pingi possit, tunc ficca ad ignem pusillum. Ibid. cap. 58.

Lapis ex *Sole* & *Luna* est educendus: ex utrisque *rubicundus vir* adsit oportet ac *fœmella candida*, si alioqui vera conjunctio & vera mixtio sit futura. Calidus enim rubeus vir operari debet in frigidam candidam mulierem, si inde fructus nascereturque perfecta temperatura fieret Ibid. cap. 61.

Philosophi ut naturam generationemque eius sequerentur, *Solem* & *Lunam* sumpsêre, ut Lapidem suum ex iis educerent; utraque matura deliberatione. quia *Sol* tam perfectus, tam purus tamque subtilis erat, ut metuerent ne clam evolaret cum ipsum in opere adhiberent: & *Lunam*, cuius partes nonnihil crassæ & terreæ sunt, ita ut multum terræ habeat, ac quia sese invicem amant ac amica sunt ut maritus & uxor, ac quia alter calidus, altera frigida est, ut sese invicem temperarent in subtilitate & crassitudine, in volubilitate & terrestreitate, ac ut alterum contineret alterum, utraq; sumpsêre simul æquali pondere. Ibid. cap. 109.

Potes ex Sole & Luna perfectam medicinam facere absque elementorum separatione, ac sine labore ullo aut metu, & sine periculo; egentque longo tempore, sed tuta sunt. Idem, lib. 2. cap. 5.

Majores nostri circa amalgamationes *Solis* & *Lunæ* laborasse runt, quod est opus perfectissimum: quamvis longum sit, tamen est tutissimum, & minimè in eo cura. Ibidem, capitulo sexto.

Mercurius extractus ex corporibus metallicis per minera lia media, & postea adhibitus ad solutionem Solis & Lunæ, inutilis & irritus est. Libavius de lapide Philosophorum. pag. 67. Libavius.

Lapis noster est conjunctio *Solis* & *Lunæ*, donec Sol traxerit substantiam Lunæ ad suam naturam & colorem. Hoc verò fit cum igne *Lapidis*. Lullius ex Codicillo, pag 71. Lullius.

Cogno-

Digitized by Google

Cognoscite per perfecta imperfecta emendare. *Sol* est pater omnium metallorum, & *Luna* mater, quamvis Luna claritatem recipiat à Sole: ex istis duobus totum pendet magisterium. Reducantur ergo in *argentum vivum non vulgare*, id est, non volatile, sed fixum: vulgare verò est volatile, & plenum frigiditate phlegmatica, & propterea indiget reduci per argentum vivum fixum, magis calidum & siccum, in contrariis qualitatibus ac argentum vivum vulgare. Quare vobis consulo, ó amici mei, quod non operemini nisi circa *Solem* & *Lunam*, reducendo eos in primam materiam, *sulphur* & *argentum vivum nostrum*. Idcirco, filii, habeatis uti hac materia venerabili. Et vobis juro & promitto, quod nisi sumpseritis *argentum vivum* istorum duorum, vos tenditis ad practicam tanquam cæci sine oculis & sensu. Idem, in Clavicularis præfatione.

Greverius

Quemadmodum ex homine homo, ex asino asinus, ex ovo gallinæ gallina, ex frumento frumentū generatur & provenit: ita ex omni simili fit suum simile, ex *auro* quidem *aurum*, ex *argento argentum*. Hinc igitur quam tu materiam accipere & tractare in hoc opere debeas, intelligis. Greverius, pag. 8.

Philosophi antequam opus incipiant, acceptum in manibus *aurum* & *argentum vulgi* dijudicare debent, num sanum sit vel ægrum. Ac si ęgrum esse compererint, ad sanitatem debitam conveniente medicina reducant, quæ est ipsa præparatio. Hoc *aurum* ita medicatum, sanum & purificatum, *Soli Philosophorum* est: atque idem quoq; de *Luna* sentiendum. Jam satis apparet, quod etsi Philosophus accipiat *aurum*, *argentum* & *Mercurium vulgi*, tamen in hoc opus non immittet ea, antequam ab humo vulgari, ad gradum philosophicum extollat. Idem pag. 10.

Aurum pro opere elige novum, quod non in multis laboribus aurificum fuit, sed recens de minera venit, nec multum ignis expertum est, coloris optimi, ad carattos viginti quatuor vel juxta. Atque in hoc genere optimum est, quod suapte natura rude in frustulis reperitur in ipsa terra. Quod si tale habere potes, nulla alia præparatione pro hoc opere indiges, quam quod in laminas subtilissimas malleando diducas. atque idem de *argento* dictum existimes. Si tale habere non possis, purga aurum per antimonium, vel per cementum regale, fundendo unciam unam Solis cum unciis 5. antimonii. Si in Apothecis vel apud pictores inveneris *auri fulmen foliatum* in sufficienti quantitate; poteris illud pro auro puro

ro puro usurparę, nulla alia præparatione adhibita. Idem de *argento foliato* intellige, si illud purum apud eosdem inveneris: sin minus, purifica Saturno in copella, ponendo pro uncia una Lunæ, uncias tres plumbi. Idem pag. 13. &c.

Argentum vivum elige, quod non ex plumbo vel aliquo metallo confectum sit per artificium; sed quod ex sua propria minera venit, illud aptum est in quem *Sol* & *Luna* seminentur. Idem, pag. 17.

Compone *ovum* tuum ex *vitello* & *albumine*, & obducas membrana, coërceque superinducto cortice. Subjice illi carbones accensos: & cum eos deficere animadverteris, appone novos. Idem, pag. 35.

Aqua nostra est pura & transparens, in qua *Solis* & *Lunæ* corpus solvitur. Alanus, pag 51. Alanus.

Pater ejus est *Sol*, mater verò *Luna*: portavit illud *ventus* in ventre suo. Hermes. Hermes.

Istorum duorum corporum (scilicet *Solis* & *Lunæ* cum *vento*) est necessaria in hac arte ad album & ad rubeum conjunctio. Garlandius, cap. 5. Garlandius.

Ex fine cujusque intentionis resultat principium ejus. Ideo qui *Solem* & *Lunam* producere intendit, ab iisdem erit principium sumendum: quia impossibile erit aurum & argentum generare, sine auro & argento: eo quod omne simile producit sui simile. Ægidius, pag. 3. Ægidius.

Junge *animam* cum suo *corpore*, suo *spiritu* mediante. quia anima nullo alio modo coassumet suum corpus, nisi per proprium spiritum. Idem pag. 63.

Nihil hîc est præter *sororem* & *fratrem*, id est, agens & patiens: *sulphur* & *Mercurius* coëssentialia generantur. Idem pag 74.

Veteres opus ex *duobus* esse dixêre: & hæc duo juncta nonnulli vocârunt *compositum*, eo quod illa duo quatuor sunt. ineſt eis siccitas & humiditas spiritus & vapor. Idē. p. 140. Vogelius.

Corpus *Solis* totum essentiale est, respectu *argenti*. *Aurum* enim non est nisi meta argenti vivi puri, fixi & incombustibilis substantia, æqualiter temperata & proportionata cum suo sulphure interno: qualem desiderant Philosophi ad elixiris sui facilem fusionem & tinctură. Vogelius cap. 1. p. 12.

Unum conjungit. *duo* componunt medicinam. Idem, p. 41.

In hoc maximus Philosophorum consensus invenitur, præcipientium *Solem* & *Lunam* dissolvi, & in *primam materiam* redigi. Idem, pag. 45. 46.

Qui medicinam quærit metalla convertentē, relictis animalibus,

Digitized by Google

malibus, vegetabilibus, mineralibus, & quæcunque ex ijs fiunt; capiat metalla, atque in ijs metallorum principia inquirat, *argentum vivum*, scilicet, & *sulphur*, cum in iis sit per naturam, & metalla ex eis generata sint. Meminerint tamen auri argentique formam nihil dare posse. quod non prius eam habuerint: proinde nec imperfecta metalla, nec argentum vivum, nec sulphur formam & fixionem Elixiri necessariam adipisci posse, nisi auri argentique forma prius informentur & figantur. Idem, pag 121.

Arnaldus. *Argentum vivum* nostrum est *aqua clarissima*, & *arsenicum* nostrum est *argentum purum*, & *sulphur* nostrum est *aurum purum*, & in istis tribus consistit tota perfectio. Vt facilius intelligatur, dicimus, quod tota scientia philosophica ex *Sole*, *Luna* & *Mercurio* consistit. Per *Solem*, intelligimus aurum: per *Lunam* argentum. Qui ergo novit Mercurium cum Sole & Luna tingere, venit ad arcanum quod dicitur *sulphur album* & cum rubeum efficitur, erit *sulphur ad aurum*. Arnaldus in Speculo, pag. 41. 44. 47.

Cum illis corporibus, scilicet *Sole* & *Luna*, miscetur *Mercurius*, figitur per ipsa maximo ingenio, quod minimè pervenit ad artificem duræ cervicis. Idem in Rosario, lib. 1. cap 5.

Qui argentum vivum cum *Sole* & *Luna* tingere novit, venit ad arcanum quod dicitur *sulphur album*, optimum ad argentum, quod cum rubeum efficitur, erit *sulphur* optimum ad *aurum*. Ab illis corporibus extrahitur *sulphur nostrum album & rubeum*. Ibid. cap. 7.

Indiges tu qui vis operari, quod in solutione & sublimatione *duorum luminarium* primo labores, quia primus gradus operationis est, ut fiat *Mercurius* ex ipsis. Ibidem, cap 9.

Sol, *Luna* & *Azoth* sunt lapides nostri mortui sui et terram, qui nihil operantur nisi per hominis industriam. *Azoth* est indivisibilis, quia invisibiliter recedit, & ideo *servus fugitivus* dicitur, & est incombustibilis. Idem de Secretis Naturæ, p 36.

Desiderabile. Totum beneficium artificis in *Mercurio*, *Sole* & *Luna* consistit. Quæ seminaveris, hæc meres. Desiderabile pag. 21.

Differentia est inter *solarem* & *lunarem* medicinā: eo quod solaris continet sulphur solare, lunaris lunare. Lunaris enim indiget mundissimo sulphure albo, & solaris mundissimo sulphure rubro Idem, pag. 25.

Ex *Sole vulgi*, & ex *Luna vulgi* solutis, fit *Mercurii vulgi* præparatio. Ex istis autem tribus sine aliqua specie aliena generatur *Lapis physicus*, & ex nullis aliis potest generari per ingenium physicum. Idem, pag. 114.

Reli-

Rebis est prima pars operis; *Elixir* secunda; *Tinctura* tertia; & *Medicina* quarta. Patet igitur quod ad Azoth requiritur Elixir: quia Elixir in hoc opere præcedit Azoth. Nam ex Elixiri elicitur & extrahitur Azoth. *Azoth* verò est illud quod à corporibus dissolutis per ipsum Mercurium extrahitur: quod utique maturius esse approbatur. Idem, pagin. 169. 170. 293.

Elixir non est aliud nisi corpus in aquam mercurialem resolutum, post cuius resolutionem, *Azoth* ex eo extrahitur, id est, spiritus animatus. Idem, pag. 194.

Unum solum metallum, scilicet *aurum*, est pro Lapidis Philosophorum compositione totum necessarium. Corpus enim rubeum & album sunt unum, licet Philosophi nominârint ea esse duo corpora seu opera. Idem. pag. 202.

Qui sine his duobus corporibus, scilicet *Solis* & *Lunæ* tincturam efficere credit, cæcus procedit ad practicâ. Idem, p. 274.

Qui cum *Sole* & *eius umbra venenum*, id est, *Mercurium* tingunt, Lapidem nostrum perficiunt, qui dicitur gumma perfecta & magna. Idem, p. 275.

Semina *aurum* & *argentum*, & afferent tibi fructum millefimum cum labore tuo, mediante Natura, quia ipsa solum habet quod quæris, & nulla alia res mundi: cum alia omnia ut fœtida, & naturæ cedunt per ignis assiduitatem & examen. Correctio fatuorum, pag. 9. & Richard. cap. 10 13. Correctio fatuorum.

Vnus est Lapis: hoc tamen *unum* non est unum in numero, sed genere: sicut mas & fœmina sunt sufficientes ad prolem procreandam sine aliquo alio additamento. Et sic Lapis Philosophorum ex *duobus* compositus sufficit ad medicinam intentam, scilicet *spiritus* & *anima*, quæ sunt *Sol* & *Luna*. & dicunt quidam, quod his duobus addatur *tertium*, videlicet *corpus metallicum*. Numerus tamen duorum non multiplicatur nec nomina, eo quod corpus metallicum ex his duobus est compositum. Scala Philosoph. pag. 1064 Scala.

In nostro Lapide sive composito sunt *Sol* & *Luna* in virtute & potentia, & *Mercurius* in natura. Quia si hoc non esset in nostro Lapide & composito, non facerent nec Solem nec Lunam. Ludus puer, pag. 187. Ludus puer.

Accipe *filium* tuum charissimum, & *sorori* suæ albæ æquâliter junge: propina illi *poculum amoris* donec inebrientur, & in partes minimas dividantur. Verum tamen memoriter teneas, quod omnia munda conveniunt mundis: alioquin sibi filios generant dissimiles. Aristoteles, pag. 163. Aristoteles.

Consulo ut nemo se arti huic intromittat ad inveniendũ, nisi Rosarium.

nisi principium veræ naturæ, & eius regimen agnoscat: quæ cognita paucibus non indiget rebus, nisi una, nec magna sarcophi expensa: omnium unus est lapis, una medicina, unum vas, unum regimen, unaque dispositio. Rosarium, p. 170.

Draco non moritur, nisi cum *fratre* & *sorore sua*. Idem, pag. 179.

Tres species sufficiunt ad totum magisterium, scilicet *sanguis albus, aqua cælestis*, & *les viridis*, id est, æs Hermetis, & aqua fœtida, quæ mater est omnium metallorum, cum qua à principio usque ad finem præparatur Elixir. Idem, pag. 184.

Tres partes habet Philosophia, scilicet, *Solem, Lunam, Mercurium*. Ex illis conjunctis pater Hermes scivit conficere tincturam. Idem, ibid.

Ibi fit conjunctio *duorum* corporum, & est necessaria *in* nostro magisterio. Et si unum illorum duorum corporum tantum esset in nostro Lapide, nunquam aliquo modo tincturam daret. Idem, pag. 186.

Conjunge *Gabricum* cum *Beya*, nec assumas ipsam Naturâ, nisi puram, mundam, crudam, amœnam, terream & rectam. Si vero secus feceris, non proderit quicquam. Vide quod nihil contrarium intret cum Lapide nostro: nisi ipsum solum pone. Idem, pag. 191.

Artis auriferæ arcanum sit ex *mare* & *femina*: quia fœmina masculi vim recipiens lætatur, eo quod fœmina masculo roboratur. Accipe *canem* coætaneum, & *catulam* Armeniæ: junge simul, & hi duo parient tibi *filium* canem coloris cœli, & iste servabit te in domo tua ab initio, in hoc mundo & in alio. Idem, pag. 192.

Materia Philosophorum est *aqua*. Et intelligitur de aqua illorum *trium*: nec debent esse plura, nec pauciora. Sol est mas, *Luna* fœmina, *Mercurius* sperma. Sed ut fiat generatio & conceptio, oportet, ut mas jungatur fœminæ, & ultra hoc requiritur semen, & sic ante fermentationem debet fieri conceptio & imprægnatio: & cum multiplicatur materia, dicitur quod infans crescit in utero matris: & cum fermentatur, quod infunditur anima corpori, & nascitur Rex coronatus. *Solvite corpora & imbibite spiritum*. Dicunt *corpora* in plurali; quoniam oportet quod ad minus sint *duo*. Et dicunt *spiritum* in singulari: & sic oportet quod sit *unus*. Et nullum est sperma sine materia corporum, nisi Mercurius. Et cum dicitur, *Imbibe spiritum*; intelligitur operatio ea, quæ fixat Mercurium, & multiplicatur Lapis. *Multiplicatur*, id est, *reiteratur*. Idem, pag. 204.

Sed

Digitized by Google

vivi & sulphuris proportionaliter mista, per longam & temperatam decoctionem, in visceribus terræ mundæ inspissata & fixa, cum suæ humiditatis radicalis conservatione non corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum debita ignitione fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Geber de investig. cap. 2.

Tinge cum *auro & argento*: quia aurum aureum; & argentum argenteum tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia despicias: cum ipsis nullus fructus sit, sed solum rerum perditio, nec non temporis & laboris Richardus, pag 13. Richardus

Elixir debet fieri ex rebus quæ homogeneæ & uniformis sunt substantiæ. Incertus. Incertus.

Accipe *marem vivum* & *feminam vivam*: hos conjunge simul, ut inter se imaginentur sperma ad procreandum suæ naturæ fructum. Primam enim materiam nemo mortalium credat se facere posse. Lumen novum chymicum, pag 31. Lumen novum chym.

Aqua nostra, aqua est cœlestis, non madefaciens manus, vulgi, sed ferè pluvialis. *Corpus* est *aurum*, quod semen dat: *Luna* nostra est (non argentum vulgi) quæ recipit semen auri. Regitur postea igne nostro continuo per menses septem, & interdum decem, donec aqua nostra consumat tres & relinquat unum, & hoc in duplo. Postea nutritur lacte terræ, vel pinguedine terræ, vel pinguedine eius quæ in uberibus terræ nascitur & regitur vel conservatur à putrefactione, sale Naturæ: & sic generatur ille infans secundæ generationis. Idem, pag. 53.

Seni nostro *aurum* & *argentum* da ad deglutiendum, ut ipse consumat illa, & tandem ille etiam moriturus comburatur. Cineres eius in aquam spargantur. Coquito ea donec satis est, & habes Medicinam curandi lepram. Idem, p. 64.

Qui cognoscunt *argentum vivum*, atque *sulphur Philosophorum*: illa sciunt fieri ex *auro* purissimo, ex *Luna finissima*, & *argento vivo*, quæ quotidie videntur, ex quibus nostrum *argentum vivum* elicitur. Bernardus de Grana, pag. 2. manuscr. vetustiss. Bernardus de Grana.

Primò dicimus Medicinam nostram fieri ex *corporibus* & *spiritu*. *Corpora* sunt *aurum* & *argentum*: quia si ea non essent, non fieret nec aurum nec argentum. Et *spiritus* est *Mercurius* seu argentum vivum, qui figurativè multis nominibus nominatur. Manuscr. vetus, dictus Secretum Secretorum, pagin. 88. Secretum Secretorum

Digitized by Google

Quid sumendum in Lapide physico, & qualiter.

CAP. IV.

Isaacus. MEDIUS *spiritus* est sumendus, aut materia quæ semper medio reperitur: estque is spiritus quem quærimus, qui est inter fixum & non fixum. Isaacus, lib. 1 cap. 5.

Si me audies, separationem elementorum de vitabis, sive in Mercurio operis mineralis aut vegetabilis, aut in Lapide, quem nobis Deus gratis donat. Ubicunque de ea re fit sermo, ac dicitur elementa esse separanda, vita omnia ea opera ob incertitudinem. Ante omnia in opere magno labora. in eo enim nulla cura, nec destillatio nec congelatio, nec mundificatio, nec corpora peregrina, nec res peregrinæ, nec immundæ, fæces habentes Nec calcinas, nihil enim opus: non separas elementa, munda quippe sunt: nulla re opus habet: *Unum est genus. res una, vas unum. fornax una.* ac *unum opus* ad album ac rubrum, ac nullum periculum in opus potest incidere. Opus enim magnum semetipsum solvit, semetipsum sublimat, semetipsum fixat, liquat & perficit. Idem, libr. 2. cap. 3.

Alanus. Qui extrahere non novit *animam* è corpore *Solis & Lunæ* atque eandem *corpori* in projectione *restituere*, is tota se sciat aberrare via. Extrahitur verò *medio spiritu* Mercurii. Nostra enim *aqua physica Solis & Lunæ* solvit corpora. Alanus, pagina 31.

Extractio animæ per *Mercurij spiritum* non una vice semel & simul accidit, sed vicibus pluribus quoquo tempore & diebus nec non singulis quibusque horis & momentis paululum quid, quoad opus ad perfectionem deductum fuerit. *Anima à corpore* una non simul exit vice, sed pluribus elicitur, neque in vase continente solutionem, seu in quo corpus solvitur, unica in eo vice solvitur: sed quotidie in eo paululum quid, atque rursus alias tantillum, secundum operantis & Naturæ regimen.

Non igitur cogites, *una vice* corporis solutionem fieri, sed *successu temporis* ac *paulatim*, prout superius Philosophorum dicta dilucidè attestantur.

Ne credas Tincturam una solaq; vice elici vel extrahi, sed assiduè paululum, & rursus alias parum quid, una nempe quotidie nigredo, tantisper dum successu temporis compleatur opus. Idem, p. 54. 55. 56.

Si vis

Si vis ex hoc (*Sole, Luna, Mercurio.*) facere Lapidem Philosophorum, facita: *Separa spiritus*, & quàm diligentius potes: quia tam subtilius hoc facere non poteris, quin in se retineat aliquid substantiæ ventri phlegmatis. Ille *spiritus* vocatur *aqua ardens*, & est sicut *pix*. Garlandius. Garlandius.

Hoc est oleum Philosophorum, ex conjunctione animæ & corporis confectum, à quo corpore *anima* fuit *extracta* per *ipsum subtilem*, qui est *aqua & vapor aereus*: qui spiritus corpori non conjungitur iterum, nisi mediante *anima*. Et ideo oportet prius animam extractam cum spiritu uniri, ut postea ambo simul cum corpore conjungantur, & vivificent ipsum corpus, & occultam naturam manifestent. Ventura, cap. 21. pag. 115. Ventura.

Illud non est capiendum ex quibus metalla sunt, sed *quod ex ipsis metallis* est. Sulphur & argentum vivum, unde metalla generantur, non sunt illa ex quibus Lapis fit, quòd combustibilia sunt; sed *illud quod ex ipsis metallis* est, quod est non urens. Ægidius, pag 16. Ægidius.

Hic Lapis est *vapor potentialis* metalli. Hunc quo pacto acquiras, oportet te esse cautum Idem, p 71.

Cape calcem sive terram cuiusq; corporis imperfecti præparatam & ablutam, & ei superfunde Mercurii similiter purgati tantum, ut supernatet digitis, duobus aut tribus in vase longi & stricti colli, deinde subde ignem lentissimum, ne Mercurius ascendat, quousque videris *oleum* instar pelliculæ diversorum colorum super Mercurium elevari, quod *separa* & *repone*. Hinc iterum clauso vase ignem accende per aliquot dies, donec totum oleum extraxeris, & nihil amplius videris ascendere. Tunc Mercurium tuum separa à calce, & eundem alteri quantitati calcis cuiuslibet corporis purgatæ affunde, & facut prius, lentum ignem continuando, quousq; traxeris ab ea etiam *vivificativum humorem omnem*. Istam operationem reiterare poteris quotiescunque volueris, juxta quantitatem olei quam desideras, addendo alium Mercurium, si diminutus fuerit. Tandem *omne oleum* collectũ in cucurbita pone, & adde Mercurii eius, quo oleũ extraxisti, partes sex ad singulas olei. Et si quantitas magna fuerit, poteris eam dividere per plures cucurbitas. Simul digere per mẽsem, tandem Mercurium lento igne separa, ne cum eo ascendat *oleum*. Cum verò nihil amplius evaporaverit, eo gradu ignis, (quod deprehendis superpositi vasis ori lamina ærea aut ferrea) scito in fundo residere *oleum pretiosum sulphuris*, quod duodecim vel quindecim distillationibus subtiliandum Vogelius.

ere per se, ut fæces terreas, si aliquas forte continet, deponat, & fiat tenuissimè instar olei communis calefacti. Vogelius, cap. 1 pag. 14. & 15.

Arnald. Indiges quod in *solutione* Lapidis labores, & suas partes *puriores ab impuris* & gravioribus separes: & opus cum levioribus, abjectis partibus gravioribus perficies: unde soluta primo corporum forma in *Mercurium nostrum*, immediatè *nova forma* introducitur, corrupta ipsorum forma: quæ quidem forma est primo in colore *nigra*, in odore *fœtida*, & in tactu *subtilis* & *desiccativa*. Arnaldus in Speculo, pag. 55.

Colligetamen ad partem *supernatantem nigram*. quoniam illud est oleum & verum dissolutionis signum: quia quod est solutum, pervenit ad sublimitatis finem. Unde separatur ab inferioribus ascendens sursum, & petens altiora loca, ut corpus aureum. Custodi autem ipsum caute, ne avolet in fumum. Idem, in Rosario, lib. 2. cap 3.

Monach. Necesse est ut Lapis, antequam fiat elixir, *extrahatur* de natura *duorum corporum*. Monachus, pag. 15.

Debet esse levis ignis, quousque *spiritus* à corpore sit *separatus*, in *nebulas nigras* super corpus ascendens. Idem, p. 35.

Per spiritum crudum *spiritus* digestus extrahitur de corpore soluto Idem. p. 167.

Richard. Si corpus non resolveris in *Mercurium* per Mercurium, *oculum virtuosum* ex eo habere non potes, puta *sulphur* digestum & decoctum per opus Naturæ in minera. Richardus, cap. 11.

Scala. Qui quærit *sulphur irradians* nostrum, faciat pacem inter *Solem* & eius *uxorem*, ita quod non separentur ab invicem, *sed* misceantur inseparabiliter. Et hoc fiet, quando *ipsum extraxeris* partim à natura sua, & similiter uxorem suam partim à natura sua. Hoc facto interficiantur, & cum interfecti fuerint, resuscitentur nova resurrectione incorruptibili, ita quod postea sint immortales. Scala, pag. 100.

Libavius. Natus *noster infans*, seu *putrefactio* absoluta, seu *caput corvi*, debet esse *ater instar fuliginis*: unde & *nigrum nigrius* nigro nuncupatur. Si digitis contrectes, ita adhæret subtiliter, ut non nisi lotione tollatur. Si aquæ inspergas, subsidet, ubi prius cum ea mistus exactè denigraverit. Dicitur etiam hæc *nigredo, initium veræ tincturæ, verum semen, cinis non vilipendendus, terra nigra* quæ principio stat super aquam, *lac virginis, Mercurius duplatus*, constans ex Mercurio corporum & crudo, *sulphur, anima auri*. Libavius, libro quarto, pagina centesima duodecima.

Sed

Sed nunquid ſolo *auro* & non alio corpore indigemus? Audi Hermetem. *Pater eius*, id eſt, primæ compoſitionis, *eſt Sol: mater eius Luna.* Pater eſt calidus & ſiccus, Tincturam generans; mater eius eſt frigida & humida, genitum nutriens. Igitur ſi in Lapide noſtro eſſet tantum alterum ipſorum, nunquam facilè flueret medicina, neque tincturam daret; & ſi daret, non tingeret, niſi quantum eſſet in reliquum; & Mercurius in fumum evolaret: quia non eſſet in eo receptaculum tincturæ: ſed noſtrum finale ſecretum, eſt habere Medicinam quæ fluat ante fugam Mercurii. Iſtorum ergo *duorum* conjunctio neceſſaria eſt in opere noſtro. Idem, pag. 227.

Cum patientia, lentiſſimo igne, uſque ad album incluſivè *in uno* vaſe, colore continuo, pondere debito & mixtura. In una re in ſpecie, & *duobus* individuis conſiſtit & perficitur ad album primo, & ad rubeum finaliter, fortificando ignem. Petrus Valentiæ, pag. 4. Petrus Valentin.

Mineralia debent eligi quę ex *vivo Mercurio* & *ſulphure* fiùt: ex quibus operare ſuaviter & non feſtinanter Daſtinus, p. 30. Daſtinus.

Lapis conſiſtit in *uno* libro, qui eſt ex *argento* deſuper, folia *auri* habens. Benedictus, pag. 55. Benedictus.

In primo regimine ponantur *elementa cruda* & *pura* ſuper levem ignem, & commiſceantur, & jungantur, & regantur donec deſiccentur, & fiat *nigrum*: in qua nigredine eſt occulta albedo quæ inde extrahitur, & poſt rubedo per hujuſmodi decoctionem. Et cum eſt in albedine, eſt in pulvere impalpabili. Zininus, pag. 68. Zininus.

Ex *Sole* & *Luna* vulgi ſolutis, fit *Mercurij* vulgi præparatio. Ab iſtis autem tribus ſine aliqua ſpecie aliena generatur Lapis phyſicus, & ex nullis aliis poteſt generari per ingenium phyſicum. Joan. Duns, pag. 114. Joan. Duns.

Generatio metallorum & Lapidis Philoſophorum, eſt conjungere propria principia: videlicet *marem* cum *femina*, *activum* cum *paſſivo*, & *ſulphur* cum *argento vivo*, ut ex his fiat generatio & corruptio. Et argentum vivum eſt Lapis recipiens formam, & Aurum eſt lapis Philoſophorum. Saturninus, pag. 71. Saturnius.

Totum opus conſiſtit in *Sole*, *Luna* & *Mercurio*. Terſim, pagin. 103. Terſim.

Nullum corpus immundũ, excepto uno, quod vulgò à Philoſophis vocatur *Leo viridis*, quod eſt mediũ conjungẽdi tincturas inter *Solem* & *Lunam*, cum perfectione intrat magiſterium noſtrum. Ambo principia materialia debent ſolvi & formalia, alioquin parvi eſſent momenti. Ripleus, pag. 70. Ripleus.

Libavius. *Aurum, argentum*, & *Mercurius* sunt materia Lapidis physici, postea quam præparata fuerint ut decet. Libavius, libr. 1. Paraphras. Arnaldi, cap. 6. pag. 463.

In Mercurio Philosophico concurrunt *Anima*, *Corpus*, & *Spiritus*. Lapis animalis, vegetalis, mineralis: omnia perfecta modo suo. Lapis vegetalis est Luna; animalis, Sol; mineralis, aqua seu spiritus & argentum vivum. Idem, de Mercurio Philos. pag. 56. 63.

Margarita novell. Ex iisdem quibus generamur, nutrimur, perficimur & complemur, & non ex extraneis. ergo ex eisdem *aurum* debet generari, nutriri & perfici ac compleri, & non ex extraneis. Cum igitur aurum sit generatum, nutritum, perfectum à Natura ex solo *vivo argento*, ab extrinseco sulphure digesto, & ultimo ab eo expoliato; ergo & Lapis Philosophorum ex eisdem debet generari, nutriri, perfici & compleri, scilicet ex quibus est aurum, & non ex extraneis. quia sicut cognitio rei sumitur ab essentia & natura rei & suis principiis, sic & operatio. Margarita novell. pag. 128.

Turba. Ex homine homo, & ex brutis suum fit simile. Conjungite ergo *masculum servi rubei* suæ *odorifero uxori*, & juncti artem gignent: quibus nolite introducere alienum, nec pulverem, nec aliam rem. Sufficiat vobis conceptio, & verus *filius* nascetur. Turba Phil. Sent 31.

Oportet nos *duo* conjungere, (quam commixtionem Philosophi comparârunt conjugibus) ex quorum amplexu resultat *aqua aurea*. Sed hoc de secundo opere. De primo dicam pauca. Irritate bellum inter *æs* & *argentum vivum*, donec ad interitum veniant & corrumpantur, tunc æs concipiens argentum vivum, coagulat ipsum: argentum verò vivum concipiens æs, congelatur in terram. Ergo pugnam irritate, erisque corpus diruite, donec pulvis fiat. Eadem, Sent. 46.

Prima compositio, scilicet corpus Magnesiæ ex pluribus fit rebus: quamvis unum quid factæ sint, & *Unum* ab antiquis, scilicet *Albar æris* nuncupatur. Cùm autem regitur, decem nominibus nominatur à coloribus Naturæ desumptis, qui in regimine corporis Magnesiæ apparent. Oportet igitur ut plumbum in nigredinem convertatur, & tunc decem prædicta in auri fermento apparebunt cum Sericon, quod est compositio quæ decem nominibus nuncupatur. Eadem, Sent. 77.

Exercitatio. Vt *Mercurius* est principium omnium metallorum, ita & *Sol* est finis & ultimum metallorum: & omnia metalla munda & immunda sunt in *Sole*, *Luna* & *Mercurio*; sed unus est verus

Digitized by Google

rus Sol qui abstrahitur ab illis. Vt maritus procreat ex uxore sua prolem, quæ nutritur sanguine menstruo: sic similiter in generatione artificiali metallorum fit, quod ex Mercurio masculino & Mercurio fœminino simul mixtis, & in agrum Naturæ projectis, & per Mercurium menstrualem vegetatis, generatur proles similis parentibus. Non quod totum corpus metallicũ aliquo artificio convertatur in Mercurium masculinum & fœmininũ, & postea conjungatur & fermentetur & procreetur corpus solare vel lunare. Sed aliter est. Nam ex corpore metallico masculino, elicitur Mercurius masculinus, & ex corpore metallico fœminino elicitur Mercurius fœmineus. Ex quibus duobus Mercuriis, simul & secundum debitam proportionẽ conjunctis & cũ Mercurio menstruali etiã secundum proportionẽ debitã copulatis, & in agrum Naturæ positis; tunc ex virtute duorum illorum spermatum, cum vegetatione Mercurii menstrualis, debito & temperato calore rectis, insans secundum naturam parentum generatur, masculinus aut fœmininus. Exercitatio 3. in Turbam.

Nihil convenit rei, nisi quod propinquius est ei in sua natura, & generatur in illa re proles similis. Hoc est, si quæris medicinam metalla curantem, de metallis erit eius origo, cum species à suo genere tingatur. Aurora, cap. 3. Aurora

Non generant res nisi similia, nec fructificant res nisi fructus suos. *Aqua* Philosophorum est fermentum corporum, & corpora sunt *terra* eorum, etiam postquam denigrantur ista per præparationem ignis. Vocant ipsum nomine *ign snigri*, sicut in denigratione secunda, *Carbonem montis* & *picem*, *antimonium*, *alkali*, & *salem alkali*, & *marcasitam*, *magnesiam*, *argentum vivum extractum de Cambar*, & *cinerem suum*, & *calcem*, & *vitrum*, & *aquam mundam*, quæ mundata est à tenebris, & à materia nigredinis. Rosinus in fine primi libr. ad Euthiciam. Rosinus

Cum *aurum* & *argentum* creare voluerimus, necessarium est eadem accipere. Ex homine generatur homo, ex arbore arbor. Idem, pag. 580. 606. 607. &c.

Ars nisi formam *auri* effectricem ab auro, & *argenteam* ab argento mutuetur, & reliquis eam metallis adhibeat; nunquam ignobilia metalla, quantumvis abluat & decoquat, nobilitate poterit. Tauladan, pag. 246. Tauladan

Aurum & *Luna* sunt illa metalla, ex quibus aureum & argenteum Elixir est conficiendum. Idem, pag. 284.

Aurum solum est fermentum Elixiris rubri, *argentum* verò albi. His enim duob' solis Natura radios splendoris cõtulit

Libavius. *Aurum, argentum*, & *Mercurius* sunt materia Lapidis physici, postea quam præparata fuerint ut decet. Libavius, libr. 1. Paraphras. Arnaldi, cap. 6. pag. 463.

In Mercurio Philosophico concurrunt *Anima*, *Corpus*, & *Spiritus*. Lapis animalis, vegetalis, mineralis: omnia perfecta modo suo. Lapis vegetalis est Luna; animalis, Sol; mineralis, aqua seu spiritus & argentum vivum. Idem, de Mercurio Philos. pag. 56. 63.

Margarita novell. Ex iisdem quibus generamur, nutrimur, perficimur & cõplemur, & non ex extraneis. ergo ex eisdem *aurum* debet generari, nutriri & perfici ac compleri, & non ex extraneis. Cum igitur aurum sit generatum, nutritum, perfectum à Natura ex solo *vivo argento*, ab extrinseco sulphure *digesto*, & ultimo ab eo expoliato; ergo & Lapis Philosophorum ex eisdem debet generari, nutriri, perfici & compleri, scilicet ex quibus est aurum, & non ex extraneis. quia sicut cognitio rei sumitur ab essentia & natura rei & suis principiis, sic & operatio. Margarita novell. pag. 128.

Turba. Ex homine homo, & ex brutis suum fit simile. Conjungite ergo *masculum servi rubei* suæ *odoriferæ uxori*, & juncti artem gignent: quibus nolite introducere alienum, nec pulverem, nec aliam rem. Sufficiat vobis conceptio, & verus *filius* nascetur. Turba Phil. Sent 31.

Oportet nos *duo* conjungere, (quam commixtionem Philosophi comparârunt conjugibus) ex quorum amplexu resultat *aqua aurea*. Sed hoc de secundo opere. De primo dicam pauca. Irritate bellum inter *æs* & *argentum vivum*, donec ad interitum veniant & corrumpantur, tunc æs concipiens argentum vivum, coagulat ipsum: argentum verò vivum concipiens æs, congelatur in terram. Ergo pugnam irritate, ærisque corpus diruite, donec pulvis fiat. Eadem, Sent. 46.

Prima compositio, scilicet corpus Magnesiæ *ex pluribus* fit rebus: quamvis unum quid factæ sint, & *Unum* ab antiquis, scilicet *Albar æris* nuncupatur. Cùm autem regitur, decem nominibus nominatur à coloribus Naturæ desumptis, qui in regimine corporis Magnesiæ apparent. Oportet igitur ut plumbum in nigredinem convertatur, & tunc decem prædicta in auri fermento apparebunt cum Sericon, quod est compositio quæ decem nominibus nuncupatur. Eadem, Sent. 77.

Exercitatio. Vt *Mercurius* est principium omnium metallorum, ita & *Sol* est finis & ultimum metallorum: & omnia metalla munda & immunda sunt in *Sole*, *Luna* & *Mercurio*; sed unus est verus

rus Sol qui abstrahitur ab illis. Vt maritus procreat ex uxore sua prolem, quæ nutritur sanguine menstruo: sic similiter in generatione artificiali metallorum fit, quod ex Mercurio masculino & Mercurio fœminino simul mixtis, & in agrum Naturæ projectis, & per Mercurium menstrualem vegetatis, generatur proles similis parentibus. Non quod totum corpus metallicũ aliquo artificio convertatur in Mercurium masculinum & fœmininũ, & postea conjungatur & fermentetur & procreetur corpus solare vel lunare. Sed aliter est. Nam ex corpore metallico masculino, elicitur Mercurius masculinus, & ex corpore metallico fœminino elicitur Mercurius fœmineus. Ex quibus duobus Mercurius, simul sic secundum debitam proportionẽ conjunctis & cũ Mercurio menstruali etiã secundùm proportionẽ debitã copulatis, & in agrum Naturæ positis; tunc ex virtute duorum illorum spermatum, cum vegetatione Mercurii menstrualis, debito & temperato calore rectis, infans secundum naturam parentum generatur, masculinus aut fœmininus. Exercitatio 3. in Turbam.

Nihil convenit rei, nisi quod propinquius est ei in sua natura, & generatur in illa re proles similis. Hoc est, si quæris medicinam metalla curantem, de metallis erit eius origo, cum species à suo genere tingatur. Aurora, cap. 3. Aurora

Non generant res nisi similia, nec fructificant res nisi fructus suos. *Aqua* Philosophorum est fermentum corporum, & corpora sunt *terra* eorum, etiam postquam denigrantur ista per præparationem ignis. Vocant ipsum nomine *ignis nigri*, sicut in denigratione secunda, *Carbonem montis* & *picem*, *antimonium*, *alkali*, & *salem alkali*, & *marcasitam*, *magnesiam*, *argentum vivum extractum de Cambar*, & *cinerem suum*, & *calcem*, & *vitrum*, & *aquam mundam*, quæ mundata est à tenebris, & à materia nigredinis. Rosinus in fine primi libr. ad Euthiciam. Rosinus

Cum *aurum* & *argentum* creare voluerimus, necessarium est eadem accipere. Ex homine generatur homo, ex arbore arbor. Idem, pag. 580. 606. 607. &c.

Ars nisi formam *auri* effectricem ab auro, & *argenteam* ab argento mutuetur, & reliquis eam metallis adhibeat; nunquam ignobilia metalla, quantumvis abluat & decoquat, nobilitate poterit. Tauladan, pag. 246. Tauladan

Aurum & *Luna* sunt illa metalla, ex quibus aureum & argenteum Elixir est conficiendum. Idem, pag. 284.

Aurum solum est fermentum Elixiris rubri, *argentum* verò albi. His enim duob' solis Natura radios splendoris cõtulit

quibus illustrare possent reliqua metalla decore aureo & argenteo. Reliqua omnia metalla pro pasta, seu materia lapidis, sunt habenda, nec unquam formæ aut fermenti ratione subire poterunt, nisi prius nobilitētur, quamdiu chrysopœia aut argyropœia finis erit Chymiæ. At si sideropœia esset finis Chymiæ propositus, tunc Elixiris illius formam seu fermentum oporteret esse Martem. Nam quemadmodū aui fermētum *aurum* est, argenti *argentum*: ita ferri, fermentum est *ferrum*, stanni *stannum*, cupri *cuprum*, & plumbi *plumbum*. Omne enim agens agit juxta formam suam. Idem, pag. 296. 297.

Aurum & argentum metaphoricè non dicuntur. Idem, p. 301. 302. 303. 304. 305. & sequent.

Omnium Philosophorum testimonio tres sunt *Elixiris* partes, scilicet, *anima*, *corpus*, & *spiritus*. *Anima* nihil aliud est quàm fermentum vel forma Elixiris. *Corpus*, est pasta seu materia. quæ duæ partes ex solis metallis depromendæ sunt: ut pote *forma* ex *Sole* & *Luna*: *materia* ex *Saturno*, *Iove*, *Venere* & *Marte*. Tertia verò pars Lapidis est *spiritus*: qui cùm sit sedes & vehiculum animæ, animam corpori infundit, & hæc duo extrema indissolubili confœderationis vinculo componit & copulat: quo mediatore sublato, anima cum corpore nunquam fœdus inire posset. Hic spiritus nihil aliud est, quàm liquor ille formam & materiam Lapidis attenuans, & in spiritualem naturam revocans: qui spiritus interdum à Philosophis *cœlum*, *Mercurius solutivus*, *menstruum*, *azoth*, *quinta essentia*, & innumeris aliis nominibus nuncupatur. Idem, pag. 338. 339.

Argentum vivum est alterum Lapidis extremum, & illud à quo fit motus. Idem, pag. 349.

Vbi Natura desinit, ibi Ars incipit. Desinit autem in metallis perfectis, & maximè in Sole, quia perfectius est, & à Natura non potest recipere altiorem gradum. Igitur *Ars* à *Sole* & *Luna*, tanquam à medio, per viam corruptionis exordiatur. Sed quorsum tot rationes hue afferantur, cùm hæc adeò clara sint & manifesta, ut qui negare hæc ausit, meritò cæcutire, in meridie palpare, nec minus sensu egere censendus sit, quàm Philosophus ille, qui nivem negabat esse candidam. Idem, pag. 309. 354. & 355.

Vis ignobilium metallorum ad perfectionem promovendorum, ex *duobus* tantummodo, scilicet, *Sole* & *Luna*, non autem ex imperfectis elicienda est, cum eis à Natura denegata sit. Idem, pag. 226.

Res autem, quæ perficit in metallis, est substantia *argenti*

viv

multiplicatio, & spissatio bona, & fixio permanens. Idem, ibid. cap. 69.

De operationibus Artis philosopharum.

CAP. VIII.

PVrgationes omnes Mercurii per *sublimationem* à falsugi- Libavius.
nosis, sunt vanæ & impertinentes, immo nocivæ ad opus nostrum perficiendum. Ideo male illi intelligunt, qui Mercurium sæpties ex sale & vitriolo sublimandum esse, & postea reducendum aqua calida, aut per tartarum fatui credunt: quia legunt, *Latonem esse lavandum.* sed decipiuntur. Libavius, pag. 91. 92. 93.

Lapis noster cum fuerit in suam primam naturam, scilicet Aquinas.
in primam aquam, vel lac virginis, vel caudam draconis semel solutus; tunc ipse lapis *seipsum calcinat, sublimat, & fit illis, reducit, lavat, congelat,* & virtute ignis proportionati seipsum *perficit* in unico vase, sine alterius manuali operatione. Thomas Aquinas ad Fr. Reynald. cap. 3.

Amalgama, quod est primum opus, fit cum *uncia una Solis* & Greverius.
unciis quatuor Mercurii, sicut faciunt aurifabri. Et hoc principium operis tui, philosophi multis nominibus appellarunt, ut *æs nostrum, aurum nostrum, terram magnesiæ, totum compositii*, & quia indignis celare voluerunt. Greverius, pag. 20. 21.

In prima *decoctione*, id est, dum *nigrae*, ascendet ex terra tua quædam *humiditas* argenti vivi *instar nubis*, & adhærebit superiori parti vacui tui ovi ad latera ejus, quam tu intactam dimitte. Idem, pag. 25.

Has *nubes* in *pluviam converte*, cum animadverteris nullas amplius è terra tua *exhalare*, & eas quæ jam ascenderunt non multiplicari amplius, illæque agrum tuum irrigabunt, ut fructum suum ferat in tempore suo. Idem, pag. 31.

Hæc reductio nubium in pluviam, à quibusdam dicitur *cauda draconis, augmentatio, multiplicatio*: & alii dicunt, quod addendus est novus Mercurius. Idem, pag. 32.

Decoctio semen putrificando mollit, germen protrudit, surculos calamosque exaltat, flores expandit, semina formatat, ipsaque denique formata ad expectatam dirigit maturitatem, *in uno eodemque vase, unica artificii operatione*, quæ in carbanum administratione consistit. Idem, pag. 34.

Non est quod tibi persuadeas, nos dum mentionem *sublimationis* facimus, vel etiam *sublimamus*: separare eam partem Alanus.
quæ superius est, ab ea quæ est inferius. In nostra enim *sublimatione* partes *fixæ* non elevantur, sed partes *non fixæ*. Alanus, pag. 49.

Digitized by Google

Decoctio, commixtio. sublimatio, contritio, deficcatio, aquatio, ignitio, dealbatio & rubificatio. & quotcumque aliis nominibus dici possit, non est tamen nisi unum regimen, quod *contritio* & *decoctio* recte possit. Idem, p. 55.

Initium nostrum, corpore & spiritu jam conjunctis dum conjungitur in opere, *calcinatio* dicitur. Idem, p. 56.

Omnis res per quam crescit causam, per eandem etiam destruitur: neque quicquam Naturæ magis consentaneum est, quam ut quæq; res vinculis, quib. vincta est, solvatur ac liberetur, ejus *rei medio*, à qua sumpsit originem. Idem, p. 59.

Quicunque aurum vel argentum *destruere* norit, ut postmodum in aurum vel argentum *reduci non possint*, is ad magisterium pervenit. Difficilius enim est corpora *destruere*, quam *construere*, Idem, p. 61.

Arnaldus. Terra alba & rubra *mundata & affinata*, venales inveniuntur. Arnaldus in Hortul. p 31.

Septem sunt dispositiones hujus magisterii. Primo vocatur *sublimatio*, secundo *Calcinatio*, tertio *Solutio*, quarto *Ablutio*, quinto *Ceratio*, sexto *Coagulatio*, septimo *Fixio*. Idem, in Speculo, p. 26.

Scias quod omnes operationes, nempe, *putrefactio, solutio, coagulatio, ablutio, fixio* sunt in sola *sublimatione*, & fiunt in *uno vase* & non in pluribus vasis, in *uno furno*, & non in pluribus conficitur: quoniam in *sola sublimatione* sunt *septem operationes*, & propter hoc nos ponimus septem dispositiones in nostro libro, per quas sicut sapiens ac etiam intelligens venire potest ad veram perfectionem. Idem, p. 39. 42.

Solvere, calcinare, sublimare, tingere, abluere, coquere, infrigidare, rigare, extrahere, coagulare, humectare, imbibere, fixare, terere, siccare, distillare, unum sunt, scilicet, *animam* vel *spiritum extrahere* à *corpore* denotant, & appositionem veris significant, id est, quid ignis sit suavis. Idem, p. 65.

Lullius. *Destillatio* fit per venas vitri absq; sepatione materialium, immo cum conjunctione, in *furno nostro secreto*, & est *nostra sublimatio*. Lullius in Codicillo, p. 69.

Ægidius. Verba edi non possunt & imprimi rat manualis operationis industria in cujusque experientia sita est, neque typis imprimi potest, immo vix ore tenus tradi, nisi per manus. Ægidius in Præfatione.

Actus activorum sunt in patiente dispositio: id est, forma agit secundum materiæ dispositionem. Idem p 2.

Considera naturam mineralis corporis, unda cepit suam originem, & *reduc* eam ad *suam materiam*. Idem. p. 5.

Cum

Digitized by Google

Cum homines & mulieres coeunt, tunc reducuntur ad primam materiam: quia de eorum corporib. cruda spermata generantur, ex quibus ipsi primo prodierunt, nec tamen eorum corpora destruuntur, quemadmodū fierent, si ad primā materiam remotam reducerentur. Quare oportet quod *sic faciat in operetuo*, h. e. *subspeciei conservat one*. quod quidem notare debes peroptime. Nota tamen quod non est capiendū illud *ex quo metalla* sunt, sed *quod ex ipsis* metallis est. Idem, p. 67.

In *uno vase* vitreo debent omnia fieri ovp simili in forma, & bene clauso Idem, p. 75.

Scias quod philosophi multa capita fecerunt de *Lapide*, & *sublimat. one*, *distillatione*, *separatione*, *putrefactione*, *incerat ione*, *calc natione*: quæ omnia sunt *una & eadem operatio*, in *uno vase*. Idem, p. 106.

Corpora primum *subtilianda* erunt per *dissolutionem* qui primus est operis gradus. *Dissolutio* autem hæc nihil aliud est, quam ut corpora revertantur in *Mercurium* & *sulphur*, unde originem habuerunt. *Resolvi* autem *in Mercurium* aliud corpus non potest, quam *metallicum* Mercurio & sulphure constans Vogelius, p. 45. Vogelius

Nisi omnia in *pulverem* versa fuerint, nondum ea *contrivisti*: Propterea *coquite* & *terite* quousque convertantur, & natura *pulvis* fiat. Idem, p. 62.

Nostrum *sublimare* non est superius escendere vel elevare: sed *subl mare physicum*, est de re vili pretiosam facere, & de re infima & minima, altam facere, & magnam & puram. Cum igitur dicimus *corpora sublimata*, intelligе *subtiliata*, & in altam, puram, mundam & nobilissimam naturam conversa. Idem, p. 83.

Modus *agendi*, *digerendi* & *informandi* Artis, diversus est à naturali, & similiter organum sive locus & tempus, quamvis æquipolleant ad eundem ultimum finem. Idem, p. 103.

Quando materia ascendit per ventum, id est per fumum, hoc philosophi appellarunt *subl mationem*: & quando materia fuit versa in fundum vasis, & in aquam conversa, nominarūt *solutionem* seu *distillationem*: quando terra fuit inspissata, nominārunt *corruptionem*: quando materia incipit mutare colorem nigrum, nominarunt *ablutionem*. Et consistit magisteriū quādo *extrahitur aqua exterra*, & fit *aquæ supra terram* dimissio, donec terra *putrefiat* & mundificetur. Et quando philosophi viderunt *aquam minui*, & *terram augeri*, dixerunt esse *ceratione*m: & quando *eorum* fit *terra* dicunt esse *congelationem*: quando *materia* fit *alba*, dicitur *calcinatio*. Monachus, ex Ms. p. 21. Monachus.

Contero

Desiderabile. *Conuere igne*, non *manibus*. Nam primo aqua conatur solvere terram, ut ad modum sui subtilem habeat naturam. Secundo terra *coagulat* aquam, ut secum ignem sustineat. Et hæc est *solutio corporis*, & *coagulatio spiritus*. Desiderabile, pag. 23.

Solutio corporum est fundamentum Artis, & est *in aquam reductio*: & ex *aquæ reductione* fit inde *reductio in terram*, nihil extraneum apponendo, sed tantum superflua removendo. Idem, pag. 87.

Per spiritum *crudum* spiritus *digestus* extrahitur ex corporibus. Idem, pag. 264.

Dissolutio parit nigredinem, *reductio* albedinem, *fixio* citrinitatem, *inceratio* rubedinem. *Nigredo* est terra, *albedo* est aqua, citrinitas aër, & *rubedo* ignis. Idem, pag. 269.

Richardus. Ars imitatur Naturam non quod novâ ædificet, sed quod illius Naturæ virtutem *subtiliet*. Ad hæc incipit Ars proficere, ubi Natura deficit, subtilem naturam in re inclusam detegere, & ipsam manifestare. Richard. cap. 1.

Mercurius crudus *dissolvit* corpora, & *reducit* ea in *primam materiam*: sed Mercurius corporum hoc facere non potest. Idem, cap. 1. pag. 242 243.

Dastricus. Quæ ex partibus sunt *dissimilibus*, semen suum in se possident, unde multiplicantur & crescunt, ut videtur in omnibus animatis & arbustis: quæ vero sunt ex partibus *confimilibus*, non multiplicantur, nisi ad *suam primam materiam reducantur*. Dastricus, pag 2.

Philosophi multi artificia posuere ad artis suæ venerationem, occultationem & modificationem, ne sordidum quid intromittatur vel immundum, ut *commiscere, coquere, sublimare, assare, terere, coagulare, putrefacere, dealbare, rubificare*, &c. quorum regimen est *unum* tantum, scilicet, *decoquere*. Idem, pag. 12.

Dominus vobiscum. *Solvere* nihil aliud est quam quædam compositio, complexio, vel conjunctio, sive ligatio primarum virtutum ad unam concordiam, scilicet agentium & patentium. Dominus vobiscum.

Avicenna. Nota quod *ingressio*, *submersio*, *conjunctio*, *complexio*, *compositio*, & *mixtio*, idem significant in hac Arte. Avicenna, cap. 3. pag. 81.

Metallorum spiritus est pars altera nostri lapidis, quam oportet à corporib. metallorum *evacuare*: nempe, à duobus perfectis per *putrefactionem*, elementorum *divisionem*, & eorũ *fixationem*. Lullius in Compendio animæ trant. pag. 95.

Scala phil. Quatuor sunt principalia lapidis nostri regimina, scilicet, *solvere*,

Sulphur philosophorum, est *simplex ignis vivus*, alia corpora mortua vivificans, & ea maturans: ita quod Naturæ defectū supplet, cum ipsum sit superfluæ maturitatis, secundum quod in natura sua sit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde quidam: *Tale sulphur non reperitur super terram, nisi inquantum existit in istis corporibus, Sole & Luna, & alio, quod est illud quod nulli dicitur, nisi ex parte Dei sibi revelatur. In Sole autem perfectius: quia magis est digestum & decoctum.* Correctio fatuorum, cap. 6 p 7. Correctio fatuorum.

Medicina ex aqua Mercuriali est producta, in qua Sol & Luna prius sunt soluta. Si corpus non *resolveris in Mercurium* cū Mercurio, occultam virtutem ex eo habere non potes, scilicet sulphur digestum & decoctum per opus Naturæ in minera. Eadem, cap. 8. pag 10.

In Mercurio mundo mitte munda corpora: cumque videris *nigredinem* in aquæ superficie apparentem, *collige* eam caute, & repone ad partem, sciēs pro certo lapidem tuum in parte jam dissolutum esse. Hæc *nigredo* est *origo Artis, caput corvi*, corpusque dissolvitur, & in primam sui materiam redigitur. Aristot. pag 163. Aristoteles

Sulphur nostrum & *Sapientum* non reperitur super terram, nisi quod ex *illis corporibus extrahitur*. Ideo corpora illa subtiliter præparētur, ut *sulphur* habeamus super terram. Nam corpus perfectum per nostrum magisterium juvat & perficit imperfectum, sine mixtione alicujus rei extraneæ. Rosarium, pag. 181. Rosarium.

Tinctura solum existit ex *duobus perfectis corporibus*, ex quib. sulphura illa elici possunt. Idem, pag 184.

Necesse est quod lapis noster *extrahatur de natura duorum corporum*, antequam de eo fiat *Elixir completum*. Quoniam est necessarium quod elixir magis sit depuratum, quam aurum & argentum. Mercurius noster non habetur nisi *ex corporibus liquefactis* liquefactione non vulgari, sed ea tantum quæ durat, donec conjuges vero matrimonio socientur & uniantur. & hoc est usque ad albedinem. Idem, pag. 186 187.

Quod fit spirituale, in vase sursum ascendit: quod vero spissum & grossum, in vase remanet deorsum. Et nisi corpus ita denigraveris & destruxeris, donec aqua non vult misceri ei, vel recipi à terra; nihil consequeris. nam quando fit *pulvis spiritualis*, in vase manet deorsum. Ideo nisi omnia vertas in *pulverem spiritualem*, nondum eam contrivisti. Finis iste caret fusione. Idem, pag. 188. 189.

Lapis noster nominatur apud philosophos *Mercurius*; qui

non est natus, ut multi putant, sed *de corpore extractus*. Idem, pag. 194.

Combure æs nostrum igne levi, sicut ovorum nutrix, donec corpus constituatur, ac *Tinctura* extrahatur. Non autem extrahas eam totam simul, sed per parum, & parum egrediatur omni die, donec in lõgo tempore cõpleatur. Idem, p. 197.

Fac de masculo & fœmina *circulum rotundum*, & de eo extrahe *quadrangulum*, & de quadrangulo *triangulum*: fac *circulum rotundum*, & habebis *Lapidem physicum*. Idem, p. 198.

Ibid. Lapis est vilis, niger, fœtens, non emptus pretio, & sine aliquo non existit, levis in pondere. Et vocant eum *origo mundi*, quia oritur sicut germinantia. Et hæc est ejus revelatio atq; apparitio inquirenti. Calid. cap. 9.

Benedictus. *Anima* à suo *corpore* extrahitur per *spiritum*: & hæc dicitur *clavis Artis*, & fit materia *nigra*, quæ dicitur *caput corvi*. Benedictus, pag. 56.

Denigra terram, *separando eius animam*: post verte aquam super terram, dealbando totum, & habebis magisterium ut in rubedinem vertatur. Idem, p. 59.

Gerardus de Vivariis. Secundum regimen est ut recipiatur operatum, ponendo in urinali super cribratos cineres, diebus quatuor continuando. Nam fiet quædam *nigredo* superveniens: quam collige servando ad partem diligenter: sic continuando opus igne uniformi, donec totum extraxeris *nigrum*, medio remanẽte claro. Et istud est secundum opus, seu lapis philosophorum. Deinde tertium opus est, ut capias ipsam *nigredinem*, & ponas in urinali, igne lento, super cineres, superponendo de *medio claro mundo*, tantum quod supernatet digitis quatuor: continuando sic, ac non festines decoctiones, donec *magnum* fiat *album*. Gerardus de Vivariis.

Iacobus de S. Saturnino. Mercurius noster extrahitur à calce metallorum per *putrefactionem*, usque quo compositum exuit naturam, & aliam induit. Et sic hujusmodi operationibus fit *Mercurius philosophorum*. Iacobus de Sancto Saturnino, p. 72.

Semita Semitæ. Aquam pone in vase vitreo, & decoque super ignem lentũ, quousq; videas in superficie ejus *nigredinem* apparere: quã remove subtiliter quotidie colligendo, & toties, quoties melius potes: & iterum coquendo & nigredinem tollendo, quousq; nihil appareat nigredinis. Deinde accipe totam terram istam, id est, *nigredinem* quam collegisti, & pone ipsam in vase vitreo, & superfunde de *aqua*, & coque igne levi per decem dies. Iterum impone *aquam*, coque: reitera, donec *terra* fiat *alba & clara*. Semita Semitæ, p. 72.

Ni cos-

Ni corpus teratis, diuuatis, imbuatis, ac diligenter regatis, donec suam *pinguedinem* extrahatis, & faciatis *tenuem spiritum impalpabilem*; in vanum laboratis. Atque ob id dixerunt Sapientes: *Nisi corpora veratis in non corpora, & in corporea faciatis corporea; nondum operis huius inveneistis principium.* Fiunt autem corpora incorporea, cum *Ethelia* teritur, quousque fiat *pulvis*: & hic pulvis non fit nisi fortissima decoctione & contritione continua, & fit *igne*, non *manibus*, cum imbibitione, putrefactione & Ethelia. Et Sapientes cum in hac Arte dixerunt, quod *Natura est vilis, & parvo venditur*, fecere vulgus errare. Dixere Philosophi, *spiritum humidum esse nigrum, coinquinatione carentem*: & licuit in homine est humiditas & siccitas, sic in opere nostro nihil aliud est quam *vapor & aqua*. Turba Phil. Sent. 37. Turba philos.

Dixerunt philosophi: *Scitote, quod nisi omnia in pulverem veratis, nondum contriviſtis. Coquite ergo quousque conteratur & pulvis fiat.* Eadem, Sent. 38.

Cum aqua *pulvis* fit, diligenter æs contritum est. Eadem, Sent. 39.

Non potest abstrahi illa occulta anima, nisi per *Ethelian*, quæ corpora facit non corpora coquendi continuitate, & Ethelia sublimatione. Eadem, Sent. 47.

Accipe *lapidem suspensum supra mare*, nomen ejus *victor*: cum eo perime viva, & vivifica perempta, & ei sunt mors & vita. Incognitus, qui incipit, *Exemplum scientiæ*, pag. 389. Incognitus.

Ars divina *semen* è corpore perfectiori docet eximere, quod terræ philosophicæ per artem præparatæ immissum, & calore temperato in *pulverem album* aut *rubeum* jugiter decoctum, inferiora corpora ad naturam superiorum traditur convertisse. Incertus auctor, incipiens, *Omnium recte*. Incertus

Corpora *nigra* facta ut carbo, sunt secretum nostræ veræ dissolutionis. Lullius in Clavicula, cap. 1. Lullius.

Accipe quod descendit ad fundum vasis, & illud ex fex: & ablue ipsam cum *igne calido*, quousque auferatur ejus *nigredo*, & recedat ejus *spissitudo*: & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea evolare additiones humiditatum, & tunc convertetur, & deveniet *calx alba*, in qua non erit obscuritas tenebrosa, nec immunditia, nec contrarium. Calid. cap. 9. Novum lumen Chymicum.

Artifex hic nil facit, nisi ut sciat *separare subtile à spisso*, & in vas imponere debitum. Novum Lumen Chym. p. 38.

De como-

Digitized by Google

De remotione superfluis in lapide physico.

CAP. VI.

Ægidius. VIrtute ignis *Sol* tuus *depuratur*: quæ quidem *depuratio* à Philosophis pro *exaltatione* intelligitur. Et quia in Ariete Sol incipit ascendere ad augem, id est ad suum fastigium, quod ulterius ascendere nō potest: simili modo Sol tuus semper exaltatur usque ad finem operis. Ægidius de vadis, ca. 8. pag. 22. 23.

Arnald. Accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superaffunde de aqua prædicta, quousque super eam natet, & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & deinceps sic, quousque *terra alba* fiat & *clara*. Et hoc est quod philosophi dixerunt: *Hæc aqua cum terra putrescit & mundificatur; quia cum mundificata fuerit, Dei auxilio totum magisterium dirigetur.* Qua mundata & clarificata seu dealbata, aqua mediante, &c. apud Arnaldum in flore Florum.

Greverius. Seminum, terræque delectionem & culturam appellant Geber & artifices hujus divini *operis præparationem*, sine qua neque Sol, neque Luna, neque terra philosophorum haberi possunt, neque ullus ad penetralia tantæ Artis aditus patet. Nam aurum vulgi impurū est, contaminatum, ægrum, morbidum, & ob id etiam sterile: argentum similiter, terraq; vulgaris inculta inarataque est. At *terra philosophorum*, tauris ignē spiranubus *exculta* est. Quanquam philosophus accipiat aurū, argentum & Mercurium vulgi, tamen in hoc opus non immittit ea, antequam ab *homo vulgari* ad *gradum physicum exoltat*. Nihil itaque immundum, ægrum, inculturnque, opus nostrum ingreditur, licet ante opus immunda, ægra & inculta capiamus. Greverius, pag. 9.

Reformat. Res nostra habet in se omnia quæ quærimus, cui nihil addimus vel diminuimus, sed in sola *præparatione superfluas removemus*. Removemus, inquam *humiditatem physicam*, quæ apta est pro opere, quæ erit tam clara sicut lacrymæ, in qua habitat *quinta essentia metallica*: & illa est *metallum placabile*: & in ea est medium conjungendi tincturas, quia habet naturam sulphuris & argenti vivi. Rosarium, pag. 208.

Geber. In præparatione corporum *nihil superfluum* ex *profundo* ipsius removendum, sed ex *manifesto* potius. Geber de perf. magist. lib. 2. cap. 68.

Diminutum in illis est paucitas Mercurii, & non recta spissatio ejusdem. Ergo complementum erit in illis *argenti vivi*

materi-

ins
r.

Opera
omne
ceſſari
diphy
hoc o
ſiunt,

arium.

Rinus.

Digitized by Google

non est natus, ut multi putant, sed *de corpore extractus*. Idem, pag. 194.

Combure ex nostrum igne levi, sicut ovorum nutrix, donec corpus constituatur, ac *Tinctura* extrahatur. Non autem extrahas eam totam simul, sed per parum, & parum egrediatur omni die, donec in lõgo tempore cõpleatur. Idem, p. 197.

Fac de masculo & fœmina *circulum rotundum*, & de eo extrahe *quadrangulum*, & de quadrangulo *triangulum*: fac *circulum rotundum*, & habebis *Lapidem physicum*. Idem, p. 198.

Calid. Lapis est vilis, niger, fœtens, non emptus pretio, & sine aliquo non existit, levis in pondere. Et vocant eum *origo mundi*, quia oritur sicut germinantia. Et hæc est ejus revelatio atq; apparitio inquirenti. Calid. cap. 9.

Benedictus. *Anima* à suo *corpore* extrahitur per *spiritum*: & hæc dicitur *clavis Artis*, & fit materia *nigra*, quæ dicitur *capus corvi*. Benedictus, pag. 56.

Denigra terram, *separando eius animam*: post verte aquam super terram, dealbando totum, & habebis magisterium ut in rubedinem vertatur. Idem, p. 59.

Gerardus de Vivariis. Secundum regimen est ut recipiatur operatum, ponendo in urinali super cribratos cineres, diebus quatuor continuando. Nam fiet quædam *nigredo* superveniens: quam collige servando ad partem diligenter. sic continuando opus igne uniformi, donec totum extraxeris *nigrum*, medio remanẽte claro. Et istud est secundum opus, seu lapis philosophorum. Deinde tertium opus est, ut capias ipsam *nigredinem*, & ponas in urinali, igne lento, super cineres, superponendo de *medio claro mundo*, tantum quod supernatet digitis quatuor: continuando sic, ac non festines decoctiones, donec *magnum* fiat *album*. Gerardus de Vivariis.

Iacobus de S. Saturnino. Mercurius noster extrahitur à calce metallorum per *putrefactionem*, usque quo compositum exuit naturam, & aliam induit. Et sic hujusmodi operationibus fit *Mercurius philosophorum*. Iacobus de Sancto Saturnino, p. 72.

Semita Semitæ. Aquam pone in vase vitreo, & decoque super ignem lentũ, quousq; videas in superficie ejus *nigredinem* apparere: quã remove subtiliter quotidie colligendo, & toties, quoties melius potes: & iterum coquendo & nigredinem tollendo, quousq; nihil appareat nigredinis. Deinde accipe totam terram istam, id est, *nigredinem* quam collegisti, & pone ipsam in vase vitreo, & superfunde de *aqua*, & coque igne levi per decem dies. Iterum impone *aquam*, coque: reitera, donec *terra* fiat *alba & clara*. Semita Semitæ, p. 72.

Ni cos-

Ni corpus teratis, diuratis, imbibatis, ac diligenter regatis, donec suam *pinguedinem* extrahatis, & faciatis *tenuem spiritum impalpabilem*, in vanum laboratis. Atque ob id dixerunt Sapientes: *Nisi corpora veriatis in non corpora, & in corporea faciatis corporea; nondum operis huius inveniſtis principium.* Fiunt autem corpora incorporea, cum *Ethelia* teritur, quousque fiat *pulvis*: & hic pulvis non fit nisi fortissima decoctione & contritione continua, & fit *igne*, non *manibus*, cum imbibitione, putrefactione & Ethelia. Et Sapientes cum in hac Arte dixerunt, quod *Natura est vilis, & parvo venditur*, fecere vulgus errare. Dixere Philosophi, *spiritum humidum esse nigrum, coinquinatione carentem*: & licuti in homine est humiditas & siccitas, sic in opere nostro nihil aliud est quam *vapor* & *aqua*. Turba Phil. Sent. 37. Turba philos.

Dixerunt philosophi: *Scitote, quod nisi omnia in pulverem verſatis, nondum contriviſtis. Coquite ergo quousque conteratur & pulvis fiat.* Eadem, Sent. 38.

Cum aqua *pulvis* fit, diligenter æs contritum est. Eadem, Sent. 39.

Non potest abstrahi illa occulta anima, nisi per *Ethelian*, quæ corpora facit non corpora coquendi continuitate, & Etheliæ sublimatione. Eadem, Sent. 47.

Accipe *lapidem suſpensum supra mare*, nomen ejus *vitior*: cum eo perime viva, & vivifica perempta, & ei sunt mors & vita. Incognitus, qui incipit, *Exemplum scientiæ*, pag. 389. Incognitus.

Ars divina *semen* è corpore perfectiori docet eximere, quod terræ philosophicæ per artem præparatæ immissum, & calore temperato in *pulverem album* aut *rubeum* jugiter decoctum, inferiora corpora ad naturam superiorum traditur convertisse. Incertus auctor, incipiens, *Omnium rectè*. Incertus.

Corpora *nigra* facta ut carbo, sunt secretum nostræ veræ dissolutionis. Lullius in Clavicula, cap. 1. Lullius.

Accipe quod descendit ad fundum vasis, & illud ex fex: & ablue ipsam cum *igne calido*, quousque auferatur ejus *nigredo*, & recedat ejus *spissitudo*: & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea evolare additiones humiditatum, & tunc convertetur, & deveniet *calx alba*, in qua non erit obscuritas tenebrosa, nec immunditia, nec contrarium. Calid. cap. 9. Novum Lumen Chymicum.

Artifex hic nil facit, nisi ut sciat *separare subtile à spisſo*, & in vas imponere debitum. Novum Lumen Chym. p. 38.

De tome-

De remotione superflui in lapide physico.

CAP. VI.

Aegidius. VIrtute ignis *Sol* tuus *depuratur*: quæ quidem *depuratio* à Philosophis pro *exaltatione* intelligitur. Et quia in Ariete Sol incipit ascendere ad augem, id est ad suum fastigium, quod ulterius ascendere nō potest: simili modo Sol tuus semper exaltatur usque ad finem operis. Ægidius de vadis, ca. 8. pag. 22. 23.

Arnald. Accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superaffunde de aqua prædicta, quousque super eam natet, & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & deinceps sic, quousque *terra alba* fiat & *clara*. Et hoc est quod philosophi dixerunt: *Hæc aqua cum terra putrescit & mundificatur; quia cum mundificata fuerit, Dei auxilio totum magisterium dirigetur.* Qua mundata & clarificata seu dealbata, aqua mediante, &c. apud Arnaldum in flore Florum.

Greverius. Seminum, terræque delectionem & culturam appellant Geber & artifices hujus divini *operis præparationem*, sine qua neque Sol, neque Luna, neque terra philosophorum haberi possunt, neque ullus ad penetralia tantæ Artis aditus patet. Nam aurum vulgi impurū est, contaminatum, ægrum, morbidum, & ob id etiam sterile: argentum similiter, terraq; vulgaris inculta inarataque est. At *terra philosophorum*, tauris ignē spirantibus *exculta* est. Quanquam philosophus accipiat aurū, argentum & Mercurium vulgi, tamen in hoc opus non immittit ea, antequam ab *homo vulgari* ad *gradum physicum* exaltas. Nihil itaque immundum, ægrum, inculturnque, opus nostrum ingreditur, licet ante opus immunda, ægra & inculta capiamus. Greverius, pag. 9.

Rulandus. Res nostra habet in se omnia quæ quærimus, cui nihil addimus vel diminuimus, sed in sola *præparatione superfluæ removemus*. Removemus, inquam, *humiditatem physicam*, quæ apta est pro opere, quæ erit tam clara sicut lacrymæ, in qua habitat *quinta essentia metallica*: & illa est *metallum placabile*: & in ea est medium conjungendi tincturas, quia habet naturam sulphuris & argenti vivi. Rosarium, pag. 208.

Geber. In præparatione corporum *nihil superfluum* ex *profundo* ipsius removendum, sed ex *manifesto* potius. Geber de perf. magist. lib. 2. cap. 68.

Diminutum in illis est paucitas Mercurii, & non recta spissatio ejusdem. Ergo complementum erit in illis *argenti vivi*

modi-

Digitized by Google

dus
:r.

Oper
omn
ceſſa
diph
hoc
fiunt

ſarium.

tinus.

Digitized by Google

Aegidius

Arnald.

Greverius

Molinæus

Gobeli

Digitized by Google

Solvere, abluere, coniungere & *figere. Solvere*, est corpora dividere & materiam facere. *Abluere* est inhumare, distillare, ascēdere, descendere. *Coniungere*, est imprægnare, dealbare & rubificare. *Figere* vero, est fermentare & desponsare. *Solutio* convertit Lapidem in primam suam naturam, id est, suam aquam: *Ablutio* in aërem: *Coniunctio* in ignem: *fixio* in terram spiritualem & tingentem. Scala Philos p. 103.

Scias pro vero, quod nunquam Philosophi intellexerunt, quod lapis noster *divideretur* in quatuor elementa separatim, ut faciunt stulti Alchimistæ. Ludus, p. 142. Ludus puer.

Commiscere, coquere, sublimare, assare, calcinare, dealbare, terere, aquare, tingere, &c. plura sunt nomina, tamen unum regimen tantum est, quod in *uno solo vase* vi ignis fit. Alphidius enim ait: *Cum solvimus sine temporis intervallo calcinamus, sublimamus, separamus & componimus: & inter Solutionem & Compositionem corporis & spiritus, non intervenit spatium temporis*, cap. 19.

Conceptio & *desponsatio* fit in putredine in fundo vasis; *Putrefactio* fit igne lentissimo fimi calidi & humidi, & nequaquā alio, ita quod nihil ascendat. Quia si aliquid ascenderet, fieret *separatio rerum*, quæ fieri non debet donec masculus & fœmina sint perfecte conjuncti, & unum recipit aliud: cujus signum est, in superficie perfecta *solutio* seu *denigratio*, quæ est *tinctura*, & ideo servanda est. Rosarium, p. 198. Rosarium.

Combure in aqua, *lava* in igne: totum opus stat in *solutione*, cum facta est *solutio* Lapidis, tunc dicitur *unum* elementum, nempe *aqua*. Cum corpus est *immundum*, dicitur *secundum* elementum, nempe *terra*. Cum *terra* est *calcinata*, dicitur *ignis*; & cum *solutus ignis*, dicitur *aër*. Idem, p 203.

Tingere non est aliud quam tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine ulla transformatione permanere, & docens natura naturam contra ignem præliari. nam tingentis & tincti natura concordat. Idem, p. 226.

Quæritur, an opus rubrum & album unum sint? Respōdetur, quod lapis lunaris & solaris sunt idem in essentia, quia ex suo Mercurio perficitur uterq;. Est etiam una via in modo agendi: quia per easdem operationes & eodem modo & ordine operatur. Est igitur una medicina secundum omnes philosophos, differunt tamen fermentatione. Idem, p. 250.

Hi modi operationis lapidis nostri sunt, 1. *sublimatio*, 2. *descensio*, 3. *distillatio*, 4. *calcinatio*, 5. *solutio*, 6. *congelatio*, 7. *fixio*, 8. *iteratio*, id est *sublimatio*, 9. *ceratio*. Idem, p. 256.

Convertere elementa est humidum facere secum, fugientem fixum, forte, pugnans contra ignem. nam calidum cum frigi- Dastinus.

Digitized by Google

do fit mixtum temperatum, & humidum cum ſicco fit mixtum, & ſic miſcetur quadraginta diebus, & fit *conceptio* in fundo vaſis, & hoc à parvo igne, qui *ignis lenis* eſt humiditatis conſervativus & fuſionis perfectivus: & *ignis fortis*, eſt humiditatis conſumptivus, & fuſionis turbativus, & non *ſolvitur* niſi cum congelatione ſpiritus, nec *congelatur* ſpiritus, niſi cū ſolutione corporis. Nam cum ſimul conjunguntur, agit uterque in alterum, & non *ſubtilatur* terra niſi ab aqua, nec aqua *inſpiſſatur* niſi à terra: anima fugit ignem, & terra patitur. Daſtinus, p 31.32.

Turba. *Calcinatio* eſt privatio humiditatum. *Diſſolutio* eſt Artis principium *Separatio* eſt ademptio ſuperfluorum ac retentio neceſſariorum, & *ſublimatio* eſt rei ſiccæ cum vaſis adhærentia ſurſum medio ignis elevatio, & ex his fiet corpus ſpiritus, & è contra, & fixum volatile, & durum molle, & è contra: & ſic corporeum fit incorporeum, & è contra. Nam terra in aquam vertitur & aqua in terram, & aër in ignem, & non fiunt ſine calore & humiditate. Turba, p. 44.

Lib 3. verb. Dividitur lapis in ſeptem partes, quæ ſunt *Coniunctio*, *diſſolutio*, *Putrefactio*, *diſtillatio*, *congelatio*, *fixio*, *proiectio*. Liber trium verb. p. 48.

Benedictus. Opus dividitur in ſeptem partes, *ſolutionem*, *diſtillationem*, *congulationem*, *ſublimationem*, *calcinationem*, *dealbificationem* & *rubificationem*: quæ prima pars fit, videlicet *ſolutio*, in calido & humido propter debilitatem, ut ſic ex hoc fiat *reſolutio*, quæ dicitur *diſſolutio*, *putrefactio* & *digeſtio*, & ſic multum ignem tēperabis, ut anima per ſpiritum poſſit trahi à ſuo corpore, medio hujus digeſtionis, & hæc dicitur *clavis Artis*. Et fit materia *nigra* quæ dicitur *caput corvi*, & fit *commixtio* terræ cum aqua, & è contra per minima, donec unum fiat cum hujusmodi igne temperato. Et ideo in *ſolutione* fit *ignis lenis*, in ſublimatione *mediocris*, in congelatione *temperatus*, in dealbatione cōtinuus, in rubificatione *fortis*. Adverte, quod licet plures modos operandi philoſophi poſuerint, tamen illud fecerunt ad excæcandos animos ignorantium: quia non eſt niſi *una medicina*, *unum vas*, *unum regimen*, *una diſpoſitio ad album & rubeum* ſucceſſive faciendum. *Album* tribus completur, in quibus non eſt ignis: ſed rubeum ex quatuor, quibus fit vera tinctura. Benedictus, p 56.57.58.59.

Scotus. Quatuor ſunt regimina lapidis, *ſolvere*, *coagulare*, *conſolidare* & *fixare*. Scotus, p. 61.62.

Ripleus. *Sublimatio* noſtra non intelligitur ut vulgares intelligunt, ſed eſt de re baſſa & corrupta rem altam facere. Idem, p. 63.

Calci-

Calcinatio est purgatio nostri lapidis, eum restaurans proprio suo naturali calore, inducens *solutionem* nostro lapidi imprimis necessariam Ripleus, p. 72.

Ignis *solutionis* & *putrefactionis* debet esse tam debilis, ut nihil ascendat de natura sublimanda. & sic prodest ignis *levis*, qui Mercurio dat ingressum in corpus mundum, & ex *forti* igne perditur totum. *Secundus* ignis lapidem temperat & nutrit suaviter. *Tertius* ignis facit alterationem lapidis, & facit apparere & exire colores, & dicitur *ignis desiccationis* & *calcinationis*. *Quartus* ignis imponit finem operi, fixando spiritum cũ corpore, sicut totum sit rubeum. Color primus est *niger*, & generatur ex primo igne. Et post nigredinem *varij* patent *colores*, & sæpe desiccatur, & sæpe liquescit ante sui perfectionem: quæ perfectio ex igne & Mercurio procedit cum multa patientia. Saturninus, p. 71. Saturninus.

Inhumatio, putrefactio, distillatio, decoctio, digestio, descensio, sublimatio, elementorum separatio, dissolutio, congelatio, ceratio, fixatio, dealbatio, rubificatio, calcinatio, mortificatio; hæc omnia opera facere est unum opus, scilicet *coquere Lapidem*: & in eodem vase hæc omnia opera fiunt, & in eodem igne & furno. Evaleran- Evaleran-dus. dus, p. 113.

Non est laborandum in diaphanitate Mercurii, hoc est, ipsam reducere in aquam clarã transparentem, ut multi coquiaciunt. Quia si Mercurius fuerit reductus in hanc aquam, operi nostro inrestrinctibilis erit, nec fixabitur, nec congelabitur. Aureola septima, p. 196. Aureola.

Quicquid dixerint philosophi in libris suis, *Decoque*, *assã*, *funde*, *descende*, *reitera*, &c. non est nisi *una operatio* in igne. Pythagoras in Marg. novell. p. 38. Marg. nov.

Ars incipit ubi Natura deficit, subtilem naturam in re inclusam detegendo, & ipsam manifestando. Vnde dicunt philosophi: *Natura generat metalla, sed non curat generare nequis: quam vir bene sinctiram in se plenam occulte continet*, Natura continet in se quibus indiget, & non perficitur nisi moveatur arte & operatione. Richardus, cap. 1. Richard.

Sublimare corpora non sublimatione vulgari, quam intendunt ignorantes, credentes quod sublimare sit corpus ascendere superius. Sed *sublimare philosophorum* est de re bassa & corrupta altam facere & magnam: id est, terram nigram transmutare in albam, & tunc corpora sunt sublimata, id est subtiliata & in alteram naturam conversa; id est, de nigredine in albedinem. Bella ripa. Bella ripa.

Nostra *sublimatio* non est aliud nisi subtiliatio, eo quod in

sublimatione ipsius lapidis superfluitates removentur, partes vero non fixæ elevantur per fumum & ventum à partibus fixis: sed volumus quod hæc duo fixentur & præstent facilem fusionem. Ideo qui perfecte sublimat, subtiliat, totumq; opus perficit. Idem.

Rogerius Bacho. Si Sol & Luna essent plus quam perfecta, vel in duplo, vel in quadruplo, centuplo, vel ultra; perficerent imperfecta. Roger. Bacho, p 53.

Calid. *Solutio* & *congelatio* sunt in una operatione, & unum factū meruerunt, & hoc ante compositionem: sed post cōpositionem ipsarum, opus erit diversum. Sed hæc *solutio* & *congelatio* quas nominavi, sunt solutio corporis & congelatio spiritus, & sunt duo, & habent unam operationem. quia spiritus nō congelatur, nisi cum solutione corporis: & similiter corpus non solvitur, nisi cum congelatione spiritus. & corpus & anima quando conjunguntur simul, agit uterq; eorum in suum socium factum sibi similem Calid. cap 1.

Nisi converteris corpora in subtilitatem ut sint subtilia & tactu impalpabilia, non dirigetur vobis quod quæritis: & si *trita* non fuerint, revertimini ad operationem quousque terantur & fiant *subtilia*. Quod si hoc feceritis, vobis quod cupitis dirigetur Idem.

Compositio nominatur à multis post solutionem & congelationem. Idem.

De nutritione Lapidis physici.

CAP. VII

Isaacus. HVmecta mundum infimum *rore Maiali*, donec ferat albos, luteos ac rubros flores: aut nutri Regem *suo ipsius lacte*, donec adoleverit, aut, Perfundatur terra clara ac munda aqua Paradisi, atq; ea aqua rursus ascendet in cælum, atque iterum descendet, in terram irrorabit & fertilis fiet. Isaacus Holl. lib. 1. cap 38.

Lullius. Corpora non nutriuntur, sed solummodo *germen* ipsorum in se ipsis cum decoctione ignis varie recto. Nam & corpora non sunt nisi eorum ipsorum germinis pabula: quoniam hoc certum est, quod corpora mutantur, alterantur & reducūtur ad naturā germinis spermaticalis: ipsum *germen* augmētatur coagulando, & nutritur seipsum dilatando. sicut puer in lacte matris, ita quoque corpora tanquam fercula ejus resolvuntur, & in ipsum convertuntur: sicut quoq; *dissolutio* corporum tunc fit cum corpora dissolvuntur. *Coagulatio* unius naturæ non fit absq; *dissolutione* alterius, nec è converso, & forma ad-

Digitized by Google

ma advenientis non potest fieri absque corruptione formæ præexistētis. Forma quidem corporum propter formam spiritum advenientem, & tota substantia corporum cedit in alimentum & formam substantialem: sicq; omnis *solutio mortificatio* est, sicut omnis *congelatio vivificatio* est, & causa vitæ propinquissima Lullius in Codicillo, p. 69.

Cum *nigrum* imbibitur cum *aqua* post separationem per filtrum, albescit materia nigra super porphyde: sed statim cum materia conteritur, albedo occultatur in materia, & sic facit donec virtus aquæ vincat virtutem terræ. Attamen antequam ad terminum ejus verum in colore terræ pervenerit, multi & quasi infiniti *colores* apparebunt, de quibus certissime nesciret aliquis dare intelligētiam. Facit enim terra in decoctione sua multas *glandulositates* sive *gibbositates*, ad modum ampullarū, in quibus apparent omnes colores mundi, ita resplendentes, quod raro quis crederet, nisi qui videt vel expertus est. Idem, in summaria conclusione testam. p 66. 67.

Argentum vivum nostrum ingreditur & commiscetur actualiter alteri vulgari, desiccando suam humiditatem phlegmaticam, & tollendo frigiditatem ex corpore, denigrans tanquam carbonem, quod postea in *pulverem* convertit. Idem in Clavicula, cap. 1.

Cibatio vocatur nutritio nostræ materiæ siccæ, lacte & cibo datis utrisq; moderate, donec reducatur ad *tertium ordinem*. Ripleus, p. 82. Ripleus.

Nutrias in igne sicut puer nutritur in ventre matris. nam ibi sunt quatuor elementa, videlicet duo sicca, *ignis* & *terra*; & duo mollia, *aer* & *aqua*, & ut ad ignem se compatiantur suaviter, est procedendum Et aqua Mercurii cocta sic, dicitur *oleū*, id est, unguentum, quo nostrum completur perfecte magisterium. Et *aqua* dicitur quando abluit & postea *oleum* quando tingit, & *aqua* dicitur *spiritus*, & *anima* dicitur *tinctura* quæ in spiritu est: & ideo seminatur anima in terram * foliatam, quę retinebit eam. Pulvis niger suam ingreditur aquam. Desiderabile, p. 23 25. Desideratum. *Vogelius p. 151. Mf p. 80. Arnald. Ros. c. 16. 12 Arist. p. 167. Ros. 230 volunt esse materiam dealbatam, vel rubificatā.

Lapis solo *igne* nutritur. Idem, p. 37. *Ignis* est *Mercurius* apud omnes Philosophos.

Cape *unciam unam sulphuris nostri*, impone cum *uncijs quatuor Mercurii purgati* cum & sale aceto in vase vitreo hermetice clauso: demum in furno secreto colloca, & ignis ponatur, ac coque jugiter cum patientia & sine festinatione, donec *cinis* fiat, quia unum cum altero coagulatur, videlicet terra cum aqua, & cave ne ignis violentia spiritus fugiant. Unde totū hoc

magisterium non est aliud quam *solvere* perfecte lapidem & illum *coagulare*: & fuge in iis festinationem, ita quod fiat hoc ex assue factione sui ignis. Idem, p. 68.

Aqua & *ignis* sufficiunt in dealbatione. Idem, p. 69.

Nigredo abluitur mediante *albo fugiente*, qui coagulatur cum non fugiente, & fit unum bibendo septies *aquam* suam. Idem, p. 74.

In *aqua* totum consistit ad *terram* irrigandam ne arida maneat. Accipe lapidem, & tere cum *lacte*, & erit albificatus. Multiplicatur, (id est, *nutritur*) si pars aliqua *roris Mazij* ponatur cum ea in vase nutrimenti Idem, p. 78 79 90.

Aqua nostra abluit sordes de *terra nostra*. Idem, p. 93.

Lapis noster nō vegetat nec vegetabiliter nutritur sed potius contingit in eo *multiplicatio* per *appositionem similis naturæ sibi*. Simile enim assumit sibi simile appositive: & quanto magis assumit de eo & multiplicatur, tanto quantitate ponderosior, & in qualitate activior & perfectior inde fit & consurgit. Idem, p. 158. 159.

In hoc opere in prima ejus compositione nihil extraneum suæ naturæ intrat: sic nec ipsum multiplicat quod non est de ejus dispositione prima. Ex multo fœmineo semine, scilicet *Mercurio* unitive ac sensibiliter compositive sibi appositō nutritur hic Lapis, mediante tamen *digestione*. Simile enim assumit sibi simile compositive & non vegetabiliter multiplicandum. Nihil enim præfatum Lapidem nutrit & multiplicat sub generatione formæ ejusdem, nisi *semen* quod nutrit ipsum ex commistione. Idem, pag. 192. 193. & Aureola quinta, pag. 193.

Rosarius minor. Maxima industria est de *corpore* facere *spiritum*, & è converso. Sed verum est, quod si *summa volatilis* superet *summam fixi*, finaliter in corpus spirituale vel album vel rubrum revertetur. Rosarius minor, cap. 8.

Pantricus Verte *aquam* super *terram suam* quousque congeletur deorsum, tunc citius à natura in naturā convertitur, & in unoquoq; gradu fiatum operationum novam assumit naturam: reddatur *cineri* secundum ternarium *aquæ suæ*, & *tere* & *coque*, nec te tædeat hoc reiterare. Nam terra non germinat absque frequenti irrigatione, nec suscipit irrigationem absque præmissa desiccatione. Ergo omni vice post desiccationē *superfundatur aqua* temperate, nec multum, nec parum. Quod si multum fuerit, fiet *pelagus conturbationis*: si vero parum, *comburetur in favillam*. Tantum igitur assando decoquas, quantum dissolutio adjecit: & imbibendo dissolvas, quantum assando

Digitized by Google

fando deficit. Semper autem cavendum est, ne ignis asperitas *adustionem* generet: nec ab opere cessandum, donec totum ad ima, lapidis formam assumat. Ideo si calorem bene mensuraveris, *aqua* & *ignis* tibi sufficiunt: nam corpus abluunt, mundant & nutriunt, & ejus obscuritatem auferunt. Dausticus, pag. 25.

Mortificatur Mercurius per vaporem *sulphuris* sublimati & præparati, & coagulatur ad duritiem & formam metallinam. Correctio fat. cap. 18. p. 19. Correctio fatuorum.

Terra dicitur mater elementorum, qui portat filium in ventre suo: hoc est dicere, quod oportet eum nutrire ex *pura prima substantia*: & filius dicitur *corpus*, aut *terra foliata*, id est, spiritus & corpus mortuum. Clangor, p. 36. Clangor.

Accipe *terram nigram tritam*, & imbibe ipsam cum *Mercurio*, & pone in cineres calidos ad exsiccandum: & hoc fac secundo, scilicet imbibendo & exsiccando, & tertio & quarto, donec terra ipsa sit satis *alba* & *fixa albedine*. Idem, p. 45.

Azoth, id est aqua Mercurialis, & *ignis* Latonem abluunt & mundificant: id est, terram nigram, & ejus obscuritatem auferunt. Præparatio enim *terræ* semper est cum *aqua*. ideo qualis erit limpitudo aquæ, talis erit limpitudo terræ, & hoc fiat in dealbatione terræ & ejus ablutione. Idem, ibidem.

In impositione imbibitionis *terræ nigræ* cum *Mercurio*, debet præcaveri de fractione vitri, & hoc fit super cineres calidos: tempusque cujuslibet imbibitionis ad exsiccandum, est viginti vel triginta dies naturales. Idem p. 46.

Terræ exsiccatæ pone de *Mercurio* sextam vel septimam ejus partem in vitro sigillato, & super lento calore in cinerib. exsicca & congela, & *quater* ad minus reitera, & quantumcunq; pluries hæc terra soluta fuerit & congelata, erit penetrabilior & subtilior in natura sua. Idem, p. 48.

Aqua est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. Idem, p. 51.

Funde ergo *aquam* super *terram suam*, & permisce conterendo statim, paulatim imbibendo, hebdomadatim decoquendo, & postea leniter calcinando, quousq; terra bibat de sua *aqua quinquagesimam sui partem*. Scias quod terra oporteat nutriri, primo modice *aqua sua*, & postea *maiori*, sicut est videre de infantis educatione. Idcirco multoties contere terram, & paulatim *imbibe eam* de octo in octo diebus: decoque, & postea mediocriter calcina in igne. Ne tædeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit absq; frequenti *irrigatione*. Vnde cum aridum fit & multum sitiens, bibit suum hu-

midum & aqueum: & *trituratio* non est bona, donec terra & aqua fiat unum & idem corpus. Ergo non suspendas manum tuam a *trituratione* & *assatione*, donec terra sit *ficca* & *alba*: quæ albedo generatur ex tali frequenti & sicca tritura tione & assatione. Caveas tamen ne imbibas terram nisi paulatim, & cum longa contritione post siccationem terræ: tantum decoque assando, quantum dissolutio exposcit imbibendo. Avicenna, c. 5 p 83.84.

Scala. A corpore mortem expelle frequenti *irrigatione*. sed quantum in humido solveris, tantum assando desicces. Scala philos. p. 125.

Ludus puer. *Aqua* est purgativum, & causa efficiens claritatem totius corporis & medicinæ. Duo operatur in terra. nam *levat* eam & *tingit*. In quantum lavat, dicitur *aqua*: in quantum tingit, *aer*. Ludus pueror. p. 141.

Putrefactio nostra non est sordida nec immunda, sed est commixtio *aquæ* cum *terra*, & terræ cum aqua per minima, donec totum corpus fiat unum. Nisi enim aqua desiccaretur cum terra, non apparerent colores. Idem, p. 143.

Reductio est tertius gradus nostri lapidis & operis: fit per *terræ contritionem*, & *aquæ* super ipsam *incerationem*. *Inceratio* autem aquæ, est partes terræ per calcinationem privatas humiditate, in humiditatem reducere, & ad modum terræ facere. Nam corpus siccum & mundum, est congruum ad potandum: quoniam omne siccum appetit suum humidum. Liga ergo mulieri ablactanti manus post tergum, ut non possit affligere filium: appone super manus ejus bufonem, ut ablactet eam donec moriatur, & fuerit mulier mortua in igne, erit *bufo* grossus de *lacte*. Pone ergo in vase suo terrâ superius calcinatam. & superfunde aquam rectificatam: coque lento igne per hebdomadam, & postea suaviter calcina decoctam materiam. Huic superfunde aliam aquam, ut prius, leviter coque per hebdomadam, leviter calcina, iterum repone cum nova aqua ad coquendum. Sic jugiter facito, donec terra exhauserit *decuplum* sui *de aqua*. Terra enim fructum non gerit sine frequenti *irrigatione*. Multoties *irrigare*, *assare*, *inhumare*, hujus negotii effectum summum constituit. Oportet autem terram nutriri primo *parvo lacte*, postea *maiori*. & ideo abluc terram, contere & coque eam, donec de sua biberit aqua quantum bibere possit, vel donec ipsa terra fuerit sicut *pasta* adhærens cum aqua. Ad hoc autem faciendum *Ignis* & *Aer* tibi sufficiunt. Coquito siccum terræ nigræ cum humido aquæ suæ, donec siccum habeat humidum; & totum habebis magi-

Digitized by Google

magisterium. quia cum aqua fuerit inspissata & coagulata, erit terra fœtu imprægnata, & ad pariendum prompta. Aristoteles, pag. 165 166.

Sume corpus primi operis nostri, cum *cauda draconis*, id est, *lacte virginis*, additis Mercurio novo septem partibus super materiam remanentem, secundum pondus pulverum. Aquinas, cap. 7. Aquinas.

Compositum per divinam aquam irrigatum non sinit frági corpora : quin potius umbram eis adimit argenti spuma Magnesiæ immixta, corpusque dealbat, cæteraque generis eiusdem. Nicol. Flamel. pag. 180. 181. Nic. Flamel.

Quemadmodum infans lacte, sic *aquis* Ars nutritur. Videte quomodo irrigetis terras vestras, & quomodo nutrietis semina vestra, ut maturum fructum colligatis. Idem, p. 186. 187.

Diversæ naturæ, Lapidem nostrum non emendant : nec intrat in eum quod non sit ortum ex eo. quoniam si aliquid extranei sibi apponatur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod quæritur. Hoc magisterium nihil aliud est quàm *coquere Mercurium* & *sulphur*, donec unum fiat argentum vivum, quod defendit sulphur à cōbustione, si fuerit vas benè clausum, ita quod Mercurius non possit evanescere, nec sulphur possit comburi. Rosarium, pag. 173. Rosarium.

Aqua est illa res quæ dealbat & rubere facit, aqua est quæ occidit & vivificat, aqua est quæ dissolvit & congelat, aqua est quæ putrescit, & postea facit germinare novas & diversas res. Totum ergo intentum tuum sit in *decoctione aquæ*, & ne tædeat te, si vis habere fructum, & non cures de aliis rebus variis, nisi de sola *aqua*. Coque ipsam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore ad colorem perfectum. Natura facit suam operationem paulatim, tu quoque sic facito. Idem, pag. 174.

Cum *aqua* putrificatur seu purificatur à sua nigredine, abluitur, & album reddit ipsum, postea rubrum. Idem, pag 177. 178.

Terra nigra solvitur in *aquam* in colore olei, & tunc vocatur *oleum Philosophorum* : natus est draco in nigredine, & pascitur Mercurio suo, & interficit seipsum, & submergitur in eo : itaque aliquantulum dealbatur, & istud est elixir. *Aqua mundatur* totaliter à *nigredine*, & remanet in colore *lactis*, & multi colores apparent in nigredine. Idem, pag. 182.

Hæc terra cum *aqua* sua putrescit & mundificatur quę cum mundificata fuerit, auxilio Dei totū opus dirigitur. Idem, p. 195. 207.

Digitized by Google

Aqua cum miscetur æri ipsum interius dealbat: Hæc dealbatio dicitur à quibusdam *impregnatio*, quia terra dealbatur. Dominante namq; *aqua* terra crescit & multiplicatur & augmentatio novæ prolis inde generatur. Recipe quodad fundum valis descendit, & abluc istud cum igne calido, quousque auferatur eis nigredo, & recedat eius spissitudo, & fac ab eo evolare additiones humiditatum, donec deveniat cassx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad recipiendam animam est habilis & parata. Iungite siccum humido, id est, *terram nigram* cum *aqua sua*, & coquite donec dealbetur. Illa albedo dicitur *aer*. Idem, p. 206. 207.

Terra sicca non multum fructum facit, nisi *aqua pluvialis* desursum humectetur sæpius, & sine *aqua* vix aut nunquam. Idem p. 209.

Infunde primo *aquam* per vices conterendo, & post leviter calcinando, quousque ipsa terra biberit de *sua aqua quinquagesimam partem sui*: sciens quod oportet primo Terram nutriri *modica aqua*, & post *maiori*, sicut est videre in infantis educatione. Idcirco multum *conterere terram*, paulatim imbibendo *cum aqua*, de *octo* in *octo* diebus: quia terram facit albam Caveas tamen ne imbibas terram nisi paulatim & paulatim, cum longa trituratione, *supple*, post exsiccationem terræ. Deinde est pondus in hoc ubique notandum, ne scilicet nimia siccitas aut humor superfluus administrando corrumpant: ut videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adjecit: & imbibendo dissolvas, quantum assando defecit. Ideo omni vice post calcinationem terræ, superfunde aquam temperatè, neque multum, neque parum. Quia si multum fuerit, fiet *pelagus conturbationis*: si verò parum, *comburitur in favillam*. quare suaviter & non festinè de octo in octo diebus terram irrigabis, decoques in fimo, & calcinabis donec aquæ biberit *quinquagesimam* sui partem. Et nota quod post imbibitionem debet *inhumari per septem* dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum. Quoniam non videbis tincturam, neq; proficuum perfectum, donec sit completum. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iterato: quoniam *Azoth* & *Ignis* Latonem abluunt, & obscuritatem ab eo auferunt. nam præparatio semper fit cum *aqua*. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra: & quanto magis fuerit abluta, tanto magis alba. Idem, p. 238. 239.

Ignis & *aqua* Latonem abluunt, & eius nigredinem abstergunt. Idem, p. 248.

Terra

Digitized by Google

Terra cum *aqua* sua commiscetur, & aqua paulatim propter temperatam decoctionem diminuitur, & terra crescit: tunc dicitur *ceratio perfecta*. quia terra cum aqua ceratur, imbibitur, & temperata decoctione solis, id est, caloris, desiccatur & in terram vertitur tota natura. Idem, p. 257.

Nisi subtiliaveris corpus quousque fiat totum *aqua*, non rubiginabitur, nec putrefiet, & non poterit congelare animas fugaces, cum tetigerit eas ignis: quia ignis est qui eas congelat cum auxilio ipsius ad ipsas: & similiter præceperunt Philosophi solvere corpora, & solvimus ut adhæreat caliditas eorum profunditatibus. Postea reddimus ad solvendum ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re quæ ei appropinquavit, quousque conjungamus omnia commixta bona & idonea commixtione, quæ est quantitas temperata. Calid, cap. 5. Calid.

Accipe canem masculum Coræenen, & caniculam Armeniæ, & junge simul, & parient canem coloris cœli, & imbibe ipsum una siti ex *aqua maris*: quia ipse custodiet tuum amicum. Scias, quod hoc officium est unus lapis, super quem non intrat Garib, id est, *aliquid aliud*. Idem, cap. 8. 9.

Accipe Lapidem honoratum, & pone eum in cucurbita, & cooperi cum alembico, & claude eum benè cum luto sapientiæ, & dimitte exsiccari. quod sic facies, quotiescunque claudes cum luto sapientiæ. Postea pone in stercore calidissimo, donec exiccabitur *humiditas*, & poterit *siccitas* super eum. Idem, cap 15.

Fac ignem levem, donec facta sit patientia inter *aquam* & *ignem*, donecq; spiritus & corpus unum fiant. Monachus, pagin. 14. Monach.

Draco natus in nigredine, suo *Mercurio* pascitur, & in eo submergitur, & ab eo aliquantulum dealbatur. Idem, p. 15.

Continua ignem levem, ut corpus solutum in pulverem nigrum *suam* ingrediatur *aquam*. Idem, p. 17.

Adverte ut *aquam* temperatè ponas. quod si abundet, fiet *pelagus*, & si desit, fiet *combustio*. Desiderab. p. 26. Desideratile.

Accipe Lapidem, & tere cum *lacte albo*, & erit album: vel vile cū caro, & erit albificatū. Arnald. de secret. Naturæ. p. 36. Arnald.

Ignis, est *terra nigra* in fundo cucurbitæ, qui ignis cum suam biberit *aquam* adurentem, denigratus manet quadraginta noctibus. Dastinus, p 30. Dastinus.

Ignis & Azoc] *Azoc* idem est quod *Mercurius*. *Ignis* est instrumentum decoquens *Mercurium*, & intrat per cavernas terræ in sulphure, quod sulphur coquit Mercurium. Dominus vobiscum, p. 50. Dominus vobiscum.

Com-

Digitized by Google

Benedict. Commixtio *aquæ* cum *terra* fit, & contra. per minima, donec unum fiat, cum igne temperato. Benedictus, pag. 56.

Saturnin. Adverte quod in *coagulatione* calor non potest esse nimis levis: & consulo ut semper levem ignem habeas, licet tardet perfectionem, & quod sit continuus. Saturninus, pag. 71.

Trevisan. Sicut in hoc opere in prima eius compositione nihil extraneum suæ naturæ intrat: sic nec ipsum aliquid multiplicat quod non est de eius prima dispositione: nec comedit hoc opus, eo quod non vegetat. Et licet in præfato Lapide Philosophorum, sit corpus & anima seu spiritus; non tamen est vegetabiliter animatus, sicut sunt arbores & plantæ, nec vegetabiliter nutritur: sed potius contingit in eum *multiplicatio per appositionem similis naturæ sibi*, & non per *vegetationem*. Simile enim assumit sibi simile appositivè: & quantò sibi magis assumit de eo & multiplicatur, tanto quantitate ponderosior, & qualitate activior & perfectior inde fit & consurgit. Vnde nec hunc nostrum Lapidem flamma ignis multiplicat, tanquam debitum sibi nutrimentum: quoniam non est de prima compositione eius, sed extrinsecè accidenti, calefaciens ipsum. Qui igitur sic eum, scilicet *Lapidem*, nutriet & multiplicabit, non errabit. quoniam id quod multiplicat ipsum, in eandem met speciem convertitur. Trevisanus ad Thomam, pag. 157. 158. 159.

Aegidius. Cum cæruis & vides cibaria, ignoras quantum ex eis tibi sufficiat: comedendo, illico sensus virtute tui *stomachi* quantum tibi convenit. Fac ergo similiter in tuo magisterio. Ægidius, pag. 27.

Crede mihi, omnis perit tuus labor, nisi terra tua revivificetur *aqua congelationem* veram nunquam videbis. Idem, pagin 81.

Libavius. Qui studiosus es Artis, consectarium hoc habe, Oportere te primum conjungere argentum vivum Mercurio. Hæc cum perveniunt ad *coctionis* gradum, materia fiunt quæ aurum solvit, quod non simpliciter cum eis amalgamatur, ut aurifabris notum est. quæ amalgamatio parum prodest Arti. Secundò verò junges aurum vel Lunam, & coques similiarte. Libavius, in defensione Alchymiæ, pag. 508.

Ventura. Ad dealbationem cooperatur *aqua*, quæ cum ipsa terra continuè imbibitur & calore exhalat; imò potius cum terra incorporatur & desiccatur. Ideo sæpè tere eam cum aqua sua, & iterato calcina, quousq; *aqua* ac *ignis lotione*, obscuritas penitùs recedat. Ventura, pag 153.

Sicut *aqua* non subitò, sed paulatim à *terra* ascendit, & secum

cum animam trahit: ita etiam non subitò, sed paulatim super terram reducitur. quia non semel *tota* cum terra sua coagulatur & desiccatur, sed *per partes*, ita quod aquæ qualitas magis magisque per tempora diminuatur, quousque tota desiccatur, ut in pulverem convertatur. & hoc fit igne lento. Idem, pag 157.

Reduc *aquam* super *terram* paulatim coquendo, donec terra fiat alba. Idem, p. 159.

Magisterium Philosophorum commistione alicuius non eget extranei, sed ex *proprio semine metallico* terræ philosophicæ per artem præparatæ immisso, producit Lapidem multiplicabilem & infinitum, si suo *proprio menstruo & humore connaturali alatur*, & calore solis Philosophorum, de potentia ad actum excitetur. Theobald. p. 92. Theobaldus.

Jubeo ne *simul aquam* fundatis, ne Ysit submergatur: sed *paulatim* infundite, terite, desiccate: & hoc sæpius facilè, donec fiat aqua. Turba, Sent. 42. Turba.

Intentio Philosophorum invariabilis uno ex ore resonat, vim consistere totalem *humectatione* inalternata, cum terreitate subsequenda, & sic finis. Eadem, Ænigm 7.

Nutrias tale animatum corpus *lacte suo*, id est, aqua sua, ex qua concreatum est opus, sive inceptum à principio: Exercitatio 6. in Turbam. Exercitatio.

Philosophi volunt nutrire *granum ex humore* connaturali, donec vegetetur, & fructum afferat talem, qualem ipsum intrinsecus habet, & volunt vivificare illud quod mortuum est à forma metallina, quousque præstet fusionem metallicam perfectam. Et talem vivificationem sive nutrimentum aliqui Philosophorum vocant *ingressum*. Aurora, cap. 20. pag. 231.

Ablutio corporis, est reductio *aquæ* super illud tamdiu, quod non remanant aliquid in eo de anima, quæ est tinctura, quod non ascendat cum spiritu. Rosinus, de Divinis interpr. pag 292. Rosinus.

Accipe *terram nigram*, & ponatur super laminam vitri, & desuper infunde modicum de *aqua vitæ*, ita quod fit ad modum pastæ. Ponatur in vase vitri super furnum superque cineres, & detis ibi ignem primum & per diem & noctem calidum, quod non bulliat. Et quando fuerit desiccata, iterum irrora dictam terram *aqua* prædicta *Mercuriali*; deinde desicca & reitera donec terra alba fiat & imprægnata. Bellaripa. Bellaripa.

Postquam separasti spiritum & animam à suo corpore, (id est, intelligas essentias aëreas) tunc redde *radici* suæ *formam* Arisleus.

quan-

quasi activam per modum unionis: & certè corpus statim animam suscipit suam, sicut natura naturam. Tunc procede ad regimen ipsius, quousq; terra, quasi quinta essentia confluxerit, & imbibatur *aqua sua* in tempore suo, donec aquam bibat, & jubeas terram impregnari. Arisleus.

Calid. Accipe ejus quantitatem, & scias eius pondus, & adde ei de *humiditate* quantum posset bibere, cuius humiditatis non habemus hic *pondus* determinatum. Calid, cap. 1.

De igne proprio Lapidi physico.

CAP. VIII.

Isaacus. CUM Lapis noster fixabitur, sive cum fermento, sive cum aliquo corpore; tam *pusillus* ei *ignis* adhibendus erit, ut nihil prorsus sursum sublimetur: alioquin fixum non fiet cum fermento aut corpore. Isaacus, lib. 1. cap. 5.

Perpusillum ignem addet, paulò calidiorem quàm Sol æstate media. Idem, cap. 6.

Quicquid agas, nunquam *ignem* augeas, quin prius aliquid eximas ponderis, ac laminæ argenteæ imponas, uti prius dictum est, & quin videas quem calorem ferre possit antequam ascendat. Ita facilè in *igni* errare non poteris, estque hoc secretum majus totius Artis. Idem ibidem, cap. 9.

Et paulò post: Quicquid agas, potius *minorem* quàm *maiorem ignem* adhibeas. ita falli non poteris. Ac tametsi multo longiore tempore opus erit antequam fixetur: tamen multo est certius. *Ignis* negligentia multa opera perduntur. Eo enim orationis Dominicæ spatio neglecto, rursus sæpius opus incipiendum est.

Quoties Lapis colorem mutat, *ignem* paulatim *augebis*, donec omne infra maneat, & simul omne fixum sit. Cave tamen, ne *magnum ignem* struas, donec omne fixum sit & ad album colorem perductum. Idem, ibid. cap. 35.

Materiam semper *igni pusillo* sublimabis & fixabis, quamvis tempus illud longum sit. Nam cum *igni pusillo* laboratur, materia melius suam humiditatem retinet. Ibid. cap. 43.

Debes admodum *igne pusillo* sublimare, ut subtilis spiritus volatilis primum ex fecibus volare possit usq; in superiorem partem vasis, antequam spiritus medius ex fecibus exire incipiat. Ibid. cap. 113.

Vas admodum solido luto obtura: siccato fornaci fixatoriæ impone, ac *ignem admodum tepidum* adde, ut *Sol in Martio* splendet: ac die noctequè in hoc calore retine, donec materiam

Digitized by Google

riam tuam nigrescere videas instar picis, etiamnum magis. Tum *ignem* tuum exiguum gradum *auge*; actum *multum*, ita ut paulò calidior esse quàm ante percipiatur. Ac retine ignē in eo calore, donec videbis alium colorem, qui sub rufe cineritius est, quasi essent cineres. Tum *ignem* tuum etiamnum *paululum auge*, ac non *nimium*, ita ut *Sol* in *Aprili* splendet, atq; ignem in eo calore retine, donec subviridem colorem cernes, qualis est color plumæ psittaci. Tum adhuc *ignem paululum auge*, donec videbis colorem, qualis est cauda pavonis, quæ centum colores habet. Tum *ignem* tuum *auge* eo calore, qualis est *Sol* in *Iunio*, nec majore. & ignem istum non augebis, donec perfectam albedinem videris, ac Lapidem albū perfectum esse. Tum adde *ignem*, donec videbis materiam colorem cineritium adipisci. Tum *gnem auge* paululum, tantum *gradulum unum*, donec cernes colorem hebetum, perinde ac si esset coagulum quo alutarii coria sua præparant. Tum *ignem* tuum etiamnū *gradulum unum* auge, ac illud regimen ignis serva, donec colorem cernes perinde ac si esset contritus later, inter rubrum & ruffum. Tum *ignem* tuum *auge* etiāmum *exiguum gradulum*, donec rursus videas colorem cineritium; quasi glauci cineres forent. Ac tum *ignem auge* etiamnū *exiguum gradulum*. Color verò cineritius est postremus colorum omnium reliquorum sese ostendens. Ac jam *ignem* tuū *non amplius augebis*, priusquam Lapis perfectus sit. Primus color quem post hunc colorem cineritium cernes, erit rubicundus color, quasi esset rosa, ac paulatim color interdum altior fiet, ac paulatim magis, magisq; rubebit: adeo ut materia tam rubra ac tam alti coloris sit evasura, ut nunquam talis rubedo ullis oculis humanis conspecta fuerit. Tum cum Philosophis exulta: Lapis perfectus est. Ibidem, p. 131.

In aludele vase tota materia ista spargatur in ipsius fundo: deinde *ignis augeatur*, donec ipsius pars albissimam nivē præcellens sua albedine, quasi mortua spondilibus vasis adhæreat. Libavius de Azotho, p. 92. Libavius.

Crede mihi, quod totum magisterium nostrum sit solum in *regimine ignis* ex capacitate industriæ. Nos enim nihil operamur, sed virtus *ignis bene recti* Lapidem nostrum operatur modico labore, & paucis expensis: puta quod Lapis noster, cum fuerit in suam primam naturam, scilicet in primam aquā vel lac virginis, vel caudam draconis semel solutus, tunc ipse Lapis seipsum calcinat, sublimat, destillat, reducit, lavat, cōgelat, & virtute *ignis proportionati* seipsum perficit in unico vase, sine alterius manuali operatione. Thomas Aquinas ad Fratr. Reynaldum, cap. 3. Thomas.

Quoties

Greverius. Quoties res requirere videbitur, & infrigida, & calefac, & humecta & desiccato terram tuam, nullo planè in hoc errore commisso, etiam si *ignis* tuus aliquot *dies* aut *septimanas* non esset *continuus*. Id duntaxat caveas, ne cum semel ignem extinxeris, perpetuò extinctum relinquas. Nam & quoties vasa franguntur, toties materiam tuam infrigidare oportet, ac tandem in aliud vas priori consimile reponere, moxque ad *ignem* suum referre. Greverius, pag 59.

Alanus. *Ignes* duo reperiuntur tantum in libris Philosophorum, *siccus* unus, alter *humidus*. *Siccus* est ille elementalis; *humidus* est Mercurius. Vnde Turba: *Argentum vivum nostrum est ignis, quod corpora comburendi ac occidendi maiorem alio quovis igne, vel elementali etiam ipso, vim continet.* Mercurius dicitur etiam *fimus equinus*. Alanus, p. 58.

Pontanus. Ignis noster *mineralis* est, *aequalis* est, *continuus* est, non vaporat, nisi nimium excitetur, de sulphure participat, aliunde sumitur quàm à materia, omnia diruit, solvit, congelat & calcinat: & ille *ignis* cum *remisso igne* totum opus perficit, simulque omnes debitas sublimationes facit. Pontanus, p 75.

Ripleus. *Ignis contra naturam* debet excruciare corpora: ipse est Draco violenter comburens, ut ignis Inferni. Ripleus, p. 78.

Dastricus. In solutione, *ignis* semper erit *lenis*, in sublimatione *mediocris*, in coagulatione *temperans*, in dealbatione *continuus*, & in rubificatione *fortis*. Dausticus. p. 12.

Ignis sit lentus usque ad albedinem. Idem, p. 26.

Scala. *Ignis primi gradus* seu *regiminis* debet esse sicut gallinæ cubantis ova sua ad pullos procreandos, aut sicut calor naturalis digerens cibum & nutriens corpus, aut ut calor fimi, aut *Solis* in *Ariete*. Ideo dixerunt quidam, quod debemus incipere *Sole* existente in *Ariete*, & *Luna* in *Tauro* commorante. Iste gradus durabit ad albedinem usque, qua apparente *augeatur ignis gradatim* usque ad perfectam Lapidis exsiccationem seu incinerationem: & iste calor assimilatur calori *Solis* in *Tauro* ad *Gemmos*. Desiccato verò Lapide & incinerato, iterum *fortificatur ignis*, donec Lapis perfectissimè rubeat, & & regali veste induatur ab igne: & iste calor assimilatur calori *Solis in Leone*. Scala Philosoph. pag 107.

Ventura. *Ignis* sit *blandus* & *aequalis*, ita quod nec invalescat, nec debilitetur. Ventura, cap. 20.

Rosarium. Mercurius est *ignis*. Vnde Philosophus, *Scitote ergo quod Mercurius est ignis corpora comburens magis quàm ignis*. Rosarium. pag. 172.

Jubeo omnes investigatores huius Artis, in *principio* facere

cere *ignem levem*, donec facta sit patientia inter aquam & ignem. & postquam videris aquam fixam sine aſcenſione aliqua; non cures qualis sit *ignis*, ſed bonum eſt regere cum patientia, donec ſpiritus, & corpus unum fiant, ita quod corpora fiant incorporea, & incorporea corporea. Idem, pag. 174.

Ignis vocatur omne illud quod non fugit ignem, & quod in igne non marceſcit nec conſumitur. Idem, p 179.

Solus *calor temperatus* eſt humiditatis inſpiſſativus & mixtionis perfectivus & non ſuperexcedens. Nam generationes & procreationes rerum naturalium habent ſolum fieri per *temperatiſſimum calorem* & *æqualem*, uti eſt fimus equinus, humidus & calidus. Idem, p. 181.

In ſolutione, *ignis* erit ſemper *levis*, in ſublimatione *mediocris*, in coagulatione *temperatus*, in dealbatione *continuus*, in rubificatione *fortis*. Si verò iſtis neſcienter erraveris, caſum ſæpiſſimè & laborem deflebis Idem, p. 186

Sit menſura *ignis* caliditas *Solis Iulij*, quatenus ex ſuavi & longa decoctione inſpiſſetur aqua, & fiat terra nigra. Idem, pag. 201.

Eſto longævus in opere & continuus: quia generatio & corruptio non fit niſi per motum continuum, aërem excluſum, & *calorem temperatum*, ſicut ovorum nutrix, donec album ſit, & contere *igne*, non manibus. Deſiderabile, p. 23. Deſiderabile.

Ignis continuetur in *calore febrili*. quia ſi *magnus* calor daretur Mercurio, à principio fugeret, propter ſui magnam frigiditatem. Et ita oportet coquere Mercurium in tam *lento calore*, quouſque eius frigiditas recedit, *augendus* eſt *ignis*. Dominus vobiſcum, p. 51. 60. 61. Scoti. Dominus vobiſcum.

Omni tempore oportet *ignem* eſſe *levem*, donec aquæ fiat congelatio. Benedictus, p. 57. Benedictus.

Igne temperato modica quantitas ſicca humidum deſiccat, & hoc paulatim & non ſubitò. Et quanto plus Lapis *abluitur*, tanto attentioris fit albedinis. Scotus, p. 62. Scotus.

Ignis primi gradus, id eſt, ſolutionis & putrefactionis, debet eſſe *debilis*, ut nihil aſcendat de natura ſublimanda. & ſic prodeſt *ignis levis*, qui argento vivo dat ingreſſum in corpus mundum, & ex *forti igne* perditur totum. Saturninus, pag 71. Vide caput de *Operationibus*. Saturninus.

Ignis vehemens propriè hic dicitur, qui ad modum vehiculi, id eſt, qua drigæ curſum ſuum æqualiter continuat, quod facere non poteſt *ignis flammæ*: ſed talis eſt furni calefacti & clauſi præter carbonum extractionem. eſt enim ibi *calor cum-* Vincentius.

tinuus sine combustione, & isto igne egemus. Vincentius, pagin. 37.

Laurētius. *Ignis triplex* est apud Platonicos, *lucens & urens, lucens non urens, urens non lucens.* A. Laurentius Histor. A nat. libr. II. quæst 3.

Libavius. *Calor dealbans* non debet esse *nimius*, aliàs effugit. Nota quod hoc in passu loquitur de primo colore albo, qui fit à nutritione. Libavius, p 117.

Turba. Argentum vivum est *igneum*, omne corpus comburens magis quam ignis, & corpora mortificans: & quodcunque corpus ei commiscetur, teritur & mortificatur. *Turb. Sent.* 47.

Bacho. Quamvis semper loquamur de *igne lento*, re vera tamen sentimus quod in operis regimine *paulatim & vicissim* usq; ad finem *augmentandus & maiorandus est* ignis. Bacho, cap. 4.

De vase Philosophico ad Lapidem physicum conficiendum.

CAP. IX.

Greverius TVum amalgama impone diligenter in *bociam vitream*, quæ sit tantę capacitatis, ut ager tuus seminatus & occatus tertiam duntaxat eius partem impleat, duabus partibus vacuis relictis. Postea conclude orificium tuæ bociæ cū luto sapientiæ: tunc habebis *ovum Philosophorum*, quod scilicet non est nisi *unum vas, Lapis unus, cœlio sola.* Greverius, pagin. 21 22.

Rarissimum est *vas* quod ab initio ad finem usque perduret operis. Neq; tamen existimes mentitos esse Philosophos, qui dicunt *unico vase* Magisterium perfici. Cum enim hoc audis dici, protinus de *specie* non de *individuo vasis* cogita, & sic veritatem assequeris. Idem, p. 39.

Alanus. *Vas* pro media parte cineribus obrutum sit, atq; altera medietas emineat curabis, idq, ut quotidie inspicere possis. Alanus, p. 56.

Vogelius. *Vasa* sint *vitrea, inferius lata, in acutum desinentia*, instar figuræ *Conus* appellatæ, vel etiam *convexa & testudinea* absq; rostro, instar *alembici cæci*, quorum cameris & lateribus sublimati spiritus adhæreant. *Scutella* inferior sit *terrea*, quæ superius vas aptè intra parietes suos recipiat. Vogelius, p. 89.

Libavius. *Vitrorum* debent esse plura discrepantis capacitatis. Nam initio quantitas parva est, postea crescit. & tamen nihilominus, si rei naturam spectes, in *una vitri forma* potest absolvi. Alii *lunata* habent instrumenta & *ovata*: alii formam *alembici* malunt, ita comparatā ut *collum* angustius & excisum possit in sci

inseri in *aliud vitrum* operculi vicè præstans, quasi duo glo-
segmenta includeres sibi mutuo. Et hoc vitrum mihi videtur
ad frequentes reiterationes esse accòmodatius. Clauditur in
in medio colli foris circumlita pasta. Sed quocunque utaris
vase, id *obstruendum* sedulò fit. Libavius de Lapide Phil. p. 110.

Vas Lapidis est *unum*, in quo totum completur magisteri-
um, spissum, semicubiti longum, subtus & supra *rotundum* & Desiderata
planum, satis amplum, cuius *fundus* sit parvæ curvitatis, & bile.
caput amplum ut materia ascendat liberius: sit de *vitro*, ne
fumi exeant, & ideo valdè *clausum*, ne Mercurius noster
exire possit per ipsum vas. Desiderabile, p. 22.

Vas vitri debet esse *rotundum*, cum *collo longo*, cuius *os* debet Lib trium
esse *sigillatum* aliquo cooperculo, & debet esse in *alio vase* verbor.
clausum, ne calor immediate ingrediatur materiam, & sic
vitrificet vas eo quitur. Liber trium verborum, p. 49.

Hermes dicit: *Vas Philosophorum est aqua eorum.* Ludus Ludus.
puerorum, p. 139.

Non egemus nisi *uno vase*, una fornace, unaq; dispositio- Flamel.
ne. quod audi post præparationem primi lapidis. Flamelius
in Annotat. p. 150.

Vas sit *vitreum*, firmiter clausum, ventre *rotundum*, *collo* Ventura.
longum & strictum ad mensuram dimidii pedis vel circa, u-
numq, vas sufficit. Hoc vas dicitur *ovum*, *sicbi maiorum*, *cri-
brum*, *sphæra*, *sepulchrum*, *carcer*, *leo antiquus*, *leo viridis*, *urinale*,
cucurbita, *bocia*, aliisque variis nominibus. Laurentius Ven-
tura, cap. 15.

In opere Magisterii nostri non egemus nisi *unico vase*, una Rosarium.
fornace, unaq; dispositione. quod intellige post præparatio-
nem primi Lapidis. Rosarium, p. 211.

Notandum est, quod postquam Lapis fuerit purificatus
atq; perfectè mundatus ab omni re corrumpente, & postea
fuerit fermentatus; non indiget amplius mutare vas, nec
ipsum aperire, sed solummodo quod Deus custodiat ipsum
ne frangatur. Et propter hoc dixerunt Philosophi: *In uno va-
se conficitur totum magisterium.* Idem, p. 252.

Vas erit *ex vitro rotundum*, & habeat *collum strictum* & *lon-* Dominus
gum, & non reponatur materia quin sint *duæ partes* vacuæ. vobiscum.
Dominus vobiscum p. 51.

Pone tuam materiam *in vase vitreo rotundo* forti, habente Scotus.
orificium strictum & *sigillatum*. Scotus, p. 60.

Sume Lapidem notum tibi & tritum: pone in *alembico* non Mulieres
habente nisi unum foramen in summitate, quod cautè *sigilla* Græciæ.
& pone in *balneo* lenissimo. Mulieres Græciæ, p. 92.

Calid. Vasa huic magisterio necessaria, scilicet *aludela*, vocantur à Sapientibus *cameneta* seu *cribratoria*, quia in eis dividuntur partes & mundantur, & in eis perficitur, completur & depuratur res magisterii. Calid, cap. 2. pag. 280. 281.

Bacho. *Vas rotundum* debet esse cum *parvo collo*, de *vitro* vel de *terra* aliqua, naturam sive compactionem viri repræsentans, cujus *os* cum tali coopertorio & bitumine debet esse *jigillatum* vel *sigillatum*. Bacho, cap. 5.

De tempore ad opus physicum perficiendum.

CAP. X.

Thomas. MATERIA nostra seipsam ad perfectum Elixir perficit, vertendo se in pulverem subtilissimum, qui dicitur *terra mortua*, vel *homo mortuus in sepulchro*, vel *magnesia fixiens*: quod spiritus in eo occultatus est in sepulchro, & anima quasi recessit. Permitte ergo stare tunc à principio, usque ad *vigintisex septimanas*, & grossum tunc factum est gracile, leve ponderosum, asperum molle, & dulce amarum, conversione naturarum, virtute ignis occultè completo. Thomas, cap 5.

Greverius *Parvi spacio temporis* Ars perfici non potest. Ideo artifex sit patiens. Greverius, pag. 34.

Ventura. *Pauciores dies* præparationis est circuitus & revolutio luminaris majoris. Lapis teneri debet in ignem, quousque de una natura in aliam, & de uno colore in alium amplius mutari non possit, sed fiat sicut sanguis rubicundissimus, fluens in igne sicut cera, ita tamen fixus, quod nunquam diminuatur. Ventura, cap 22. p. 121. 122.

Artifex in operando sit assiduus & longanimis, ne festinet, sed sine ulla cordis rabie, ira vel metu, quietè & pacificè post *tempus debitum* aptatos fructus expectet, sicut agricolæ faciunt. Idem, cap. 28.

Ripleus. *Annum* sumimus pro nostra expectatione. Nam minoris temporis spacio calx nostra non potest confici. Ripleus, pagin 73.

Videntes colorem nigrum & fucum & malum post *longum tempus* dimittere, & aliqualem albedinem admodum cinerei coloris devenire, vocaverunt *incinerationem* seu *dealbationem*. Idem, cap. 112.

Libavius. *Tempus* quo totum absolvitur, *non est* apud omnes certo *definitum*. Quidam id revocaverunt ad *decem menses*, vel *novem*, quibus conceptus in utero perficitur: quanquam & hoc sit ina-

Digitized by Google

sit inæquale. Alii *triennium*, alii etiam *minus* statuerunt. Sed multæ incidunt inæqualitatis causſæ. Itaque *citra temporis exactam descriptionem* jubent agere artificem ad perfectum, & actiones singulas *suis* determinant *indiciis*, ut sciant quid quando sit instituendum. Libavius, pag 108.

Temporum variatio accidit propter *quantitatem Medicinæ*, & secundum *industriam artificis*. Monachus, p.17. Monach.

In purificatione non potest esse *tempus terminatum*, sed in *nonaginta diebus* completur opus rubrum. Idem, p.20.

Quinquaginta diebus primis fit caput corvi, & inde in *centum quinquaginta* fiet columba, & 150. aliis fiet rubeus: lento utere igne usque ad albedinem. Idem, p 72. & Saturninus etiam.

Medicina non fit *paucis diebus* nec *mensibus*, nec *in brevi*, cum *duo* imò *ainatius* oporteat illam igne domari & nutriri. Incertus auctor. Incertus.

In huius Artis decoctione Philosophi plures termins posuêre. Quidam intra annum, alii intra *menſem*, alii in *diem unum*, alii in *tres*. Sed sicut nos vocamus *diem*, illud spatium ab ortu Solis ad occasum: sic illi dicebant illud spatium inter principium coctionis & finem, *diem unum*. Illi qui dicunt per *mensem*, dicunt respectu Solis qui decurrit per *mensem* in uno signo cœli. Qui in *tres dies*, propter principium, medium & finem. qui per annum, propter quatuor colores. Idem. Scala.

Cum steterit in Ecclipsi per *quinque menses*, tenebrositate recedente & lumine superveniente calor augeatur. Scala Philos. p.117. 118. Scala.

Totus Naturæ cursus est *duorum annorum* spatium. Vnde Lapis est *unius anni* & *trium mensium*. quia secundum quod corrumpitur, sic generatur. Lullius in Vade mecum, p.160. Lullius.

Tempus perfectionis Elixir est ad minus *unus annus*. Rosarium, p.179. Rosarium.

Scias quod hæc est *longissima via*. Ergo patientia & mora sunt necessariæ in nostro magisterio. Idem, p. 183. 210.

Vobis dico quod sustineatis patienter, quia fortè moratur, & *festinantia* quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impedit eum festinantem credulitas. Idem, p.247.

In *quadraginta diebus* & *noctibus* completur opus ad album post veram purificationem Lapidis. quia in purificatione non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quod artifex benè laboret, & in *nonaginta diebus* & *noctibus* completur opus ad rubeum. Et isti sunt veri termini ad totam perfectionem. Hoc intellige de coagulatione quæ fit post

Digitized by Google

purificationem: quæ purificatio non habet fieri aliter nisi reiteratæ solutionis & coagulationis corporis in merum spiritum. Et cum hoc haberis Scientiam Dei & Naturæ. Idem, p. 252.

Def. terræ. Terra ad extractionem tincturæ, quæ fixa est, est primus error, combustus omnia. Idem, p. 25.

3 acet. *Primum & maximum* est: necessaria ut exprobatissime coquendi vinea aqua pugnam ignis levi decoctione. Benedictus, p. 157.

Sclet. *Initium* omnis est scire hujus modi operis perfectionem nempe de grosso fixo nisi de tenui volatile. nam quod est superius, sit sicut quod est inferius. Scotus, p. 61.

Continuetur semper ignis absque divortio, donec argentum vivum siccum fiat, & fiet in *Lac virginis*. nec quantitas argenti vivi excedat libras duas. Phœnix, p. 75.

2 ænig. Prima decoctio *tempus certum* non habet, & est tædiosa sui longitudine tamen cum gaudio expectetur. Multi *festinationem* perierunt, & longitudinis tædio affecti dimiserunt. Idem, pagin. 76.

De colloribus Lapidis ad ejus apparentibus ante perfectionem.

CAP. XL

Macus. BREVI temporis spatio omnem materiam *nigredinem* conspicies, tum scias veram conjunctionem accidisse, ac subnigredine *albedinem* latere. Et scias, nisi *nigredo* sese in opere ostenderet, nullam mixtionem nec conjunctionem fore: nec unquam alterum cum altero fixari posset. Ac ubi *nulla nigredo* sese ostendit, ibi *nulla fixa* inter animam, spiritum, & corpus accidit. Isaacus, lib. 1 cap. 64.

Nigredine conspecta, certus sis veram conjunctionem factam esse. Idem, ibid. c. 67.

Priusquam *clarus* splendens *color* veniet, omnes colores quotquot sunt in mundo apparebunt & interibunt: deinde multam insignem *albedinem* conspicies, ita ut tibi videatur; hæc est vera albedo. sed vera albedo non erit. Priusquam *vera albedo* veniat, videbis in circuitu ad margines vitri in materia Lapidis quasi essent *gemmæ Orientales* vitro insignes, tanquam oculi piscium. Cumque id videbis, sis certus in paucis diebus perfectam albedinem sese manifestaturam. Cumq; materiam *instar nivis albam* esse vides, ac splendorem habere ut *gemmæ Orientales*, quæ aqua valde insignes sunt ut materia

quæ

Digitized by Google

quæ in vitro est; gaude. Lapis enim *albus* est perfectus simas sua sponte refrigescere. Idem, c 131.

Aquam probè cùm aqua conjunge ac humidum cum sicco, ut post videas *maris nigredinem*, id est, *atrum colorem*, quem in eius putrefactione conspicies, quæ fit *viginti novem dierum* spatio ad ignem pusillum: quod signum perfectum probæ conjunctionis est Idem, lib. 2. c. 6. & 33.

Secretum nostræ veræ dissolutionis est *Nigredo* facta ut carbo ex Sole & Luna: & ex hoc tandem vere conjunguntur inter se, ita quod nunquam separantur ab invicem, fiuntque *pulvis albissimus*, qui sunt masculi & fœminæ generati vero amoris vinculo. Lullius, cap. 1. Lullius.

Elapsis diebus præfinitis, considera si *primus color ex albedine* jam sit mutatus in *cinereum obscurum*, vel *nigrum* albedine quadam dilutum. Si videris, gaude; quia calorem legitimum subministrasti, & jam semina tua germinare hoc ipso signo conspicis. Greverius, p. 24. 25. Greverius

Primum signum materiæ apparebit *color obscura rubedine fœcundicante*, laterem ostentans, quem neq; nigrum, neque rubrum, neque brunum, sed mixtum quendam ex his omnibus cognoscis. Alterum, *siccitas terræ*: quam ex eo intelliges, si exhalationum nulla fit augmentatio magis quàm antea. Perfectæ maturitatis signa sunt, color *rubeus* cum *citrinitate* intensa nonnihil resplendens, & exhalationum defectus. Idem, pag. 36.

Plerunque quadraginta dierũ spatio apparet *nigredo* quædam instar picis: quæ nihil aliud est quàm corporis soluti indicium. Quicquid enim spirituale effectum est, superiora seu altum petit, & omne terreum in fundo remanet, atq; omne leve sursum, omne ponderosum deorsum tendit. Quando autem corvus ab aqua sua solutum fuerit in *nigredinem* & essentiam incomprehensibilem reductum, tunc præsto est solutionis tinctura in nigredine. sic denique in unum quatuor elementa conveniunt. Quicquid cum Mercurio solutum fuerit, id sese rursum elevat, quantumvis major portio continuè inferius remaneat Idem. p. 36.

Quando materia in mediocri calore 40. dierũ spatio steterit, desuper cõparere incipit *nigredo* quædã instar picis, quæ *caput corvi* Philosophorũ est, & *Sapientiæ Mercurii*. Alan. p. 63. Alanus.

Hic Lapis triplex est & unus, quatuor habens naturas, & tres colores, scilicet, *nigrum*, *album*, & *rubeum*. Garland. c 13. Garland.

Omnes colores apparebunt ante perfectum *album*, & post *citrinus* & *falsus citrinus*: deinde *sanguis rubeus* impermutabilis. Ripleus.

Tunc habes medicinam tertii ordinis in suo genere multiplicabilem. Ripleus. p. 90.

Arnaldus. Soluta primo corporum forma in Mercurium nostrum, immediata nova forma introducitur, corrupta ipsorum forma: quæ quidem forma est primo in colore *nigra*, in odore *fœtida*, & in tactu *subtilis* & *discontinuata*. Arnaldus in Specul. pag 55.

Calor agens in humido, generat primo *nigredinem*, & in nigredine *albedinem*, & in albo *citrinitatem*, & in citrino *rubedinem*. Idem ibid p. 22.

In hora conjunctionis mirabilia maxima apparent. Nam omnes colores de mundo quotquot excogitari possunt, apparent in operando, & corpus imperfectum coloratur coloratione firma, mediante fermento. Idem, in Flore florum.

Materia nullo modo potest ita destrui; quin semper maneat sub aliqua forma. Vnde soluta prima corporis forma in Mercurium immediatè introducitur nova forma, corrupta ipsorum (puta corporum perfectorum) forma. quæ quidem forma est in colore *nigra*, in odore *fœtida*, & in tactu *subtilis* & *discontinuata*. Et hoc est signum perfectæ dissolutionis corporum. quia calor agens in humido primo generat *nigredinem*: quæ quidem nigredo est ut sic corvi principium; operis nostri. Idem, lib 2. Rosar. cap. 4.

Monach. Cum in opere fueris, fac ut primo habeas colorem *nigrum*, qui est clavis Artis: & tunc certus eris quod rectè procedis. Monachus, p. 16.

Dausti-cus. Cum primo *denigrat*, clavem operis dicimus esse, quoniam non fit absque nigredine. nam ipsa est *tinctura* quam quærimus. Dausticus, p 16.

Dealbatio non fit nisi coctione & aquæ congelatione: & quanto plus abluitur, tanto intentius dealbatur. Idem. p. 47.

Quamdiu apparuerit *nigredo*, obscura dominatur fœmina. & ipsa quidem est prior vis nostri Lapidis. quoniam nisi prius fuerit *nigrum*, non fiet *album* nec *rubeum*, eo quod *rubeum* ex *nigro* & *albo* componitur Idem, p. 28. & Ludus puer, p. 144.

Avicenna. Cum terra non fuerit *alba*, tere eam cũ aqua sua, & iterato eam calcina. quia Azoth & ignis latonem abluunt, & obscuritatem eius ab eo eripiunt. Nam præparatio est cum aqua semper, & qualis sit aptitudo aquæ, talis & erit limpitudo terræ: & quanto magis fuerit *ablutio*, tanto magis erit & terra *alba*. Avicenna, cap. 5. p 83.

Scala Phil. Cum suam biberit aquam adurentẽ, *denigratur*, manetq; in umbra purgatorii cũ noctib⁹ centũ quinquaginta sex dieb⁹. Scala, p. 129.

Digitized by Google

Æs nostrum primo de quanto magis coquitur, de tanto magis solvitur & *denigratur*, & fit aqua magis subtilis & spiritualis. Secundo de quãto magis coquitur, de tanto magis inspissatur & desiccatur, & fit majoris *albedinis*. Tertio de quãto magis coquitur, tanto plus coloratur & *rubificatur*, & fit tinctura intentioris *rubedinis*. Ludus puer. p. 143. 144. Ludus puer.

Colores elementorum in opere sunt: à pedibus ad genua usque terreum elementum *nigrum*: à genibus usq; ad umbilicũ, *aqueum splendidum album*: ab umbilico usq, ad cor, *aereum flavum citrinum*: & à corde ad cervicem, *igneum candens ac rubeum* Democritus apud Flamellum in Annot. p. 176. Flamell.

Ista terra *nigra* in principio stat super aquam, & paulatim submergitur in fundo vasis. Rosarium, p. 182. Rosarium

Dispositio ejus est ipsum primo *denigrare* & *putrescere*. Idem, pag. 195.

Cum videris materiam tuam *denigrari*, gaude: quia est principium operis. Combure ergo æs nostrum igne levi, sicut ovorum nutrix, donec corpus constituatur & tinctura extrahatur Idem, p 197. 200. 201.

Dixerunt aliqui, quod in opere lapidis apparent *omnes colores*, qui in toto mundo excogitari possunt. Hoc est sophisma philosophorum, cum non appareant nisi *quatuor principales*. Et quia ex eis omnes alii trahunt originem, ideo dixerunt *omnes colores*. & si tibi non apparent, nõ cures, dummodo possis elementa segregare. Nam *Citrinitas* choleram significat adustam & ignem: *Rubedo*, sanguinem & aërem; *Albedo*, phlegma & aquam; *Nigredo*, melancholiam & terram: *quatuor* habens *colores*, quatuor elementa sunt. Idem, p. 201. 203.

Ignis est *terra nigra* in fundo cucurbitæ, qui ignis cum suam biberit aquam adurentem, *denigratus* manet in umbra quadraginta noctibus. Et sic concipit in balneis, parit in aere. Dastinus, p 30. Dastinus.

Egressus tinctura *nigra*, est signum solutionis & plenæ putrefactionis. Est enim *nigredo* principium medicinæ. Idem, p. 31 32.

Denigratio est signum solutionis, & dicitur *acetum* philosophorum, & inde ad *albedinem* venit: sed *intermedii* plures apparent colores, & post *albedinem* sequitur *rubedo*. Liber trium verb. p. 48. Lib. trium verb.

Liquefactum est corpus nostrum, quando *nigrum* factum est & spissatum. Exempl. Scientiæ, p. 93. Exempl. Scientia.

Colores tantum tres sunt, *niger*, *albus* & *rubeus*, & qui veniunt dicuntur *medij*, & mutantur: & quando amplius non Dominus vobiscum.

fit mutatio colorum nec fumat, ibi cadit perfectio. Dominus vobiscum.

Ventura. Ad *dealbationem* cooperatur aqua, quæ cum ipsa terra conuenit imbibitur & calore exhalat: immo potius cum terra incorporatur & desiccatur. Sæpe ergo tere eam cum aqua sua, & iterato calcina, quousq; aquæ ac ignis lotione obscuritas penitus recedat. Ventura, p. 153.

Libavius. *Albedo* quæ fit per nutritionem, comparatur plumbi albi candori. Ideo credendum non est, hanc esse illam *in perfecto* Lapide desideratam. Itaq; hoc dominium *adscriptum* est *Iovi*, cujus *albedo* non est fixa, & livoris quiddam *adhuc retinet*. Ideo & calor *dealbans* non debet esse nimius: alias effugit. Libavius, p. 117.

Quæritur, an *caput corvi* fuerit ex corpore resoluto, an à Mercurio combusto? Pessime enim sentiunt, qui pro impuritate habent. Idem in Clavic. Lull. p. 281.

Non credas in se *denigrari* illam aquam quę *candida* manet, sed apparet *nigra* ob innatantem spiritum, seu sulphur *nigrum*, quo separato redit *candor nativus*, qui postea est causa cum igne ut illa quoq; terra *dealbetur*. Idem, de Azot. p. 89.

Turba. A qua cum *dealbatur* (quæ *Esthelia* dicitur) albificat & tingit. Turba Phil. Sent. 56.

Alia Turba. Quid est illud quod parit *nigredinem*? Certe humiditas aquosa & adustiva. est fumus aquosus, de quo dicitur, quod humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus, & tingit in *nigredinem*, quæ dicitur à Sapientibus hujus artis *Saturnus*, vel *plumbum*, vel *æs*, propter suam nigredinem & immunditiam: à qua nigredine & immunditia debet fieri mundatio. Alia Turba Phil. vetustissimi Manusc. p. 65. 66.

Quando frigiditas & humiditas incipiunt alterari, corpus efficitur *nigrum* ut carbo. Eadem, p. 70.

Rosinus. *Denigrate* terram, & ab ea separate ejus animam & aquam, postea *dealbate*, & invenietis quod quæritis. Rosinus ad Eutichiam.

Secundum opus sic fit: (enumerato primo opere quod est *amalgama*) Aquam hanc pone in vase fictili super ignem lentum, donec videas insuper *nigredinem* apparere: quam remove subtiliter quotiescunque apparebit: tunc habebis aquam & terram. Huic terræ seu *nigredini* inclusæ in vase vitro superfunde de aqua benedicta, donec aqua fiat *alba* & *clara*. Idem, ad Sarratantam, p. 282.

Rog. Bacho. Quot *colores*, tot nomina. In prima lapidis nostri operatione est putrefactio appellata, & fit lapis noster *niger*. Ideo cum inveneris

inveneris ipsum *nigrum* scias quod in *nigredine* illa *elbelo* occulta est, & tunc oportet illam extrahere a subtilissima illa *nigredine*. Bacho, cap 6.

Colorum primus *niger*, qui ut primo, ita difficilius cæteris apparet, ostenditque concubuisse cœlum cum forma & concepisse: & procul dubio optatum perfectum & venenum informans perfectum æquis elementis undique compositum oriturum. *Candidus* alter, quo formâ ad perfectum, & inde ad venenum perfectum sensim progreditur. Tertius *croceus*, per quem apparet jam in unum cuncta constitui cœpisse: quod semen in omne cœlum per minima quæque diffusum est. Quartus *ruber*, qui perfectum vel venenum perfectum jam orta manifeste demonstrat. Ex Laciniо super Margarita novella. Marg nov.

Cum in opere *nigredo* apparet, scito te rectam jam operandi inveniisse. Ideo tunc debes lætari, quoniam donum maximum à Deo tibi est concessum. Phœnix, p. 75. Phœnix.

Modus fermentandi Lapidem physicum.

CAP. XII.

SUme *quatuor* partes *fermenti*, *duas* partes tui *spiritus* præparati, cõtere simul subtiliter, ita ut penicillo eis pingi queat. Isaacus.

sicca, siccata & fixata sume, pro *quatuor* partibus materiæ, *unam* partem *spiritus*, quæ efficiunt simul *quinq;* partes. Misce siccãque ut antea, siccata sume iterum *quintam* partem spirituum, ut prius, pro *quatuor* partibus materiæ. Inde ut prius suo vitro, hocque tam diu facito, donec materia liquescat instar ceræ. Isaacus, lib 1. cap. 9.

Fermentum cum spiritu & corpore, aut terra interire debet, alioquin operam ludis: ac in ascendendo fit subtile magnæque virtutis, & suo corpori unitur. Quare Sapientes *fermentum* Animam appellavere, cum dicunt: *Spiritus attrahit animam in superiora, ac iterum descendit in inferiora.* Idem ibid. cap. 35.

Tum vero *octo* partes *fermenti* accipe, id est, si habes *fermenti* uncias *octo*, unciam *unam* tui *spiritus* sublimati pondera, atque etiam exiguo vitro inde, ac aquam destillatam superfunde, atque etiam aquam destillatam fermento superfunde. Idem ibid. cap. 64.

Doceo te, ut *fermenti* partes *octo* atque *unam spiritus* sumas: quia sæpe opus fixabis, & sæpe calcinabis & congelabis, opusq; adeo subtile evadet quam fieri potest in fundo, ut post ad altiorem projectionem perveniat. ibid. cap. 69.

Fermen-

Lullius. *Fermentum* fit post originem infantis. *Fermentum* autem nihil aliud est quam *cibus cibalis*, convertibilis in essentiam infantis, ut totum efficiatur opus unius naturæ. Hæc *fermentatio* cibalis debet esse de *sua propria natura* & sibi assimilari quoniam nisi assimilaretur ei, nũquam in eorum naturam incorporaretur, vel converteretur in naturam sulphuris. Lullius in Codicillo, p. 70.

Ripleus. *Fermentatio*, est animæ cum corpore incorporatio, restaurans ei odorem naturalem, gustum & colorem, per naturalem insp̃issationem rerum separatarum. *Ripleus, p 85.*

Vogelius. Non erit *fermentum* de hoc vel illo, sed de *Sole* & *Luna* tãtum. Nihil enim petimus, nisi quod lapis cõvertatur *in suum* simule: quia de ipsis est totum temperamentum: nec *fermentum* est antequam dicta corpora in suam materiam primam convertantur. Vogelius, cap. 1. p 10.

Desiderabile. In *fermentatione* fac ut summa volatilis non supereſt summã fixi; corporis alias ligamen sponsale in fugam vertetur Sed si parum sulphuris projiciatur supra multum corporis, ita quod super ipsum habeat potentiam, convertit cito in pulverem, cujus color ejus sicut corporis. unciam *una* pulveris *uncias quatuor* corporis. Desiderabile, p. 26.

Arnald. Scias quod non est *fermentum*, nisi *Sol* & *Luna*, hoc est *aurum* & *argentum*. Arnaldus in Flore florum.

Clangor. *Fermentatio* est ipsius lapidis animatio Clangor, p. 46.

Fermentum album sic fit: Ciba *unam* partem *Lunæ* puriſſimæ minutim limatæ, vel subtiliter foliatæ cum *duplo* sui Mercurii bene mundiſſime albi, terendo simul fortiter in mortario lapideo, donec *Mercurius* ebibat ipsam limaturam, & fiat quasi *butyrum*, ita quod nihil inveniatur de ipsa limatura. Deinde abſue oxalme, deinde aqua, & postea exsicca igne: superadde sulphuris albi partem unam, terendo totum, donec redeat totum quasi corpus unum Deinde *incera* ipsum cum *una* parte aquæ, & mitte ad sublimandum. Sic eodem modo fit fermentum rubeum cum Sole puriſſimo. Idem, p. 50.

Si non misces *fermentum* cum *elixir*, non coloratur corpus sicut debet: quoniam sine fermento non exibit neq; Sol neq; Luna, sed aliud quod non permanet in tinctura naturæ mẽtallicæ, nisi ipsum præpãraveris, scilicet corpus imperfectum. Idem, p. 51. 52.

Rosarium. Corpus imperfectum coloratione firma coloratur *fermento* mediante, quod *fermentum* est *anima corporis imperfecti*, & spiritus mediante anima cum corpore jungitur & ligatur, & cum

& cum ea simul in colorem fermenti convertitur, & fit unum cum eis Rosarium, p. 191 221.

Fili, extrahe à radio suam umbram. Accipe ergo *quartam* partem sui, hoc est, *unam* partem de *fermento*, & *tres* partes de *corpore imperfecto*: dissolve *fermentum* in æquale sui *aquæ Mercurij* Coque insimul lentissimo igne, & coagula illud fermentum, ut fiat corpus imperfectum, & orificio vasis clauso, eodem modo & ordine, ut dictum est, fit per omnia præparatum Idem. p 228.

Si solem facere volumus, *Solem* apponimus, & si *Lunam*, *Lunam* pro *fermento* Si *fermentum* non ponas, non coloratur: & si non præparas corpus, non sustinebit ignem: & si parum fermenti apposueris, parum tinctura habebis. Dastinus, pagina 30. Dastinus.

Accipe *quatuor* partes *fermenti*, (*fermentum* autem aliud est quàm *Mercurius coctus*. coquitur autem potatione & cibatione: quia siccum bibit humidum) & *unam Mercurij loti*, & *amalgama* sic: Calefac *fermentum* per se, & calefac in alio vase *Mercurium*: & cum Mercurius incipit bullire, & fermentum ignire; projice Mercurium super fermentum, & post move cũ baculo, ut sic nihil amplius appareat Mercurii. Quo facto calefac tantum de *Mercurio*, sicut prius feciſti: sed non amplius calefacies *fermentum* sic quod igniatur (quia Mercurius recederet) sed sufficit quod sit calidus: & dum Mercurius incipit bullire, projice super fermento, movendo ut prius, & statim imbibetur, & materia erit sicca. Et iterum calefac de Mercurio, & fac ut prius, sic quod sit tantum de Mercurio sicut de fermento: & tunc pone totum in vase, sicut fit à principio, ad lentum ignem, & hoc per *duos dies*, & per *alios duos dies* ignem augendo modicum: Et sic fac de duobus in duobus diebus, usque ad dies duodecim. & sic tota materia erit fermentum. Si magis vis augere, fac ut prius in infinitum. Dominus vobiscum, p. 55. Dominus vobiscum.

Fermentum dupliciter sumitur: aut pro *pulvere nigro*, dum reducit ad se Mercurium: vel pro *Sole* vel *Luna*. Et dicitur *fermentum*, quasi à *fervore*, quia *fervere*, ebulire & crescere facit pastam, & habet substantiam unam per totum similem, & habet virtutem victricem & dominantem occultam & conversivam pastæ in sui similitudinem. Rectificando enim reducit eam ad statum digniorem & meliorem Margar. nov. pagina 110. 111. Margar. nov.

Cum *animam candidam* ortam artifex visu perpenderit, suo *corpori* eodem momento conjungat. non enim potest anima sine

magine suo corpore detineri. Talis autem unio fit mediante *spiritu*: quia anima non potest vitam habere in corpore suo, nec perseverantiam, nisi per spiritum: & talis unio & conjunctio est finis operis. Oportet quod conjungatur anima cum suo primo corpore de quo fuit, & non cum alio. Quod nisi feceris, deficies à proposito, sicut plures ignorantium, eo quod ignorant hoc secretum Sicut materia non habet esse sine forma, sed totum esse suum & dependentia est à forma: ita anima mediante spiritu non potest esse in ipso lapide nisi per corpus: quia eorum esse & perfectio dependit à corpore. Similiter ergo patet, quod corpus sit forma: quia *illud* quod disponit rem ultima dispositione, & ipsam *complet*, est forma specifica ejus. Sed corpus est hujusmodi. Ergo. *Similiter* cum omne compositum sit ex materia & forma, & ipsemet spiritus sit materia: Ergo corpus erit forma. *Fermentum* confectionem dealbat, combustionem inhibet, tinctu-ram continet ne fugiant corpora, lenificat, & se invicem ingredi facit & conjungi, quod est finis operum. *Fermentum auri*, *aurum* est: sicut fermentum pastæ, pasta est. Ibidem, & pag. 112.

Cum lapis liquefactus est per decoctionem, debet tũc coagulari Coagulatio autem hæc fit cum *fermento*, sive corpore suo, quod idem est. Et hæc proprie est Alchemia instrumentaliter. Eadem, pag 116.

In hac conjunctione resurrectionis fit totum corpus spirituale ut ipsa anima, & fiunt sic unum sicut aqua mixta aquæ, & non separantur de cætero in æternum: cum in eis nulla sit diversitas, immo unitas & identitas omnium trium, scilicet spiritus, animæ & corporis, absque separatione in æternum. Eadem, pag. 120.

Semita. Accipe de *fermento* quocunq; *quartam* sui partem: puta, si libra fuerit corporis imperfecti, scilicet pretii, accipe ex fermento, id est *Sole* vel *Luna*, libras *tres*: & illud *fermentum* sit solutum, & terra factum, sicut corpus imperfectum, & eodem modo & ordine præparatum in simul conjunge & imbibe cũ aqua benedicta prædicta, & coque per tres dies aut plures. Tunc iterum aqua sua imbibe, & coque ut prius: & hoc toties reitera, quousque hæc duo corpora unum remaneant, id est, in unum reducantur. Quod perpendes, quando color non variatur in eis. Deinde desuper funde aquam paulatim, bibatq; quantum bibere possit, semper dando ei novam aquam. Semita, p. 72.

Si *libra una* fuerit *corporis imperfecti*, ex *fermento* sit *quarta libra*,

Digitized by Google

libræ. *Fermentum* vero est *Sol* & *Luna*, & non sunt alia fermenta. Et fermentum sic solutum & terra factum sicut corpus imperfectum eodem modo & ordine præparatum simul conjunge & imbibe, &c. Rosinus. p. 283.

Pulvis absolutus absolutione prima dicitur *fermentum primum elementatum*. Da ergo ei *secundum fermentum fermentatum* ab omni elemento elementato æqualiter, quod est *aurum*: da ei *quartam* partem: quod tamen prius calcinatum sit & in aquam solutum. hoc est enim aqua elementata æqualiter ab omnibus elementis. Da ei *secundum fermentum*. Cum *secundum* dico, assero secundum retinaculum, & in eo est tinctura sulphurea, & dicitur *oleum retinaculorum*. Da ei aquam safranicam: da ei aquam siccam & calidam, subtili cum imbibitione, scilicet *guttam ad guttam*. Et si dares ei minus de istis bibimentis, confunderetur. Rachaidib. p. 399. Rachaib.

Spiritus sunt fugaces, quousque *corpora* cum eis commiscentur & conantur pugnare cum igne & ejus flamma: & parum tamen conveniunt istæ partes, nisi cum operatione bona, & continuo & longo labore: quia naturæ *animæ* est tendens sursum, ubi centrum animæ est. Et quis est ille ex probatoribus, qui valeat duo vel diversa conjungere, quorum centra sunt diversa, nisi post conversionem naturæ earundem, & mutationem substantiæ & rei à sua natura? quod est grave quærere. Ergo qui potuit convertere animam in corpus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus subtiles, tinget omne corpus. Calid. cap 6. Calid.

Methodus multiplicandi lapidem physicum.

CAP. XIII.

PVlera cœlesti rubedine conspecta, sinas sponte frigefieri, ac eximè, atque admodum circumspecte serva, atq; *huius* drachmam *unam* sume, ac tum *viginti* drachmas *auri puri* ter quaterve cementati, ita ut purum sit. Tum sume illas *viginti* drachmas auri, ac pone liquandas in crucibulo: liquefactis drachmam illam pulveris tui lapidis superjice. ac pulvis ille continuo se permiscebit cum auro illo, ac unum corpus fiet. Sine refrigescere, ac eximè: tum optimum crucibulum terreum habe, qui bene ignem ferre possit: ac tum habe crucibulum vitreum qui terreo quadret, qui ex vitro ita sit confectus, ut ignem & flammam ferre possit, ita ut nec liquefiat, nec rumpatur in igne. Tum crucibulum vitreum crucibulo terreo impone, ac tum speciem furni habe venti, ac ei utrumque impone crucibulum, ac ei crucibulo auruminde, in Ithacus

quo

quo drachmam illam proiecisti pulveris lapidis tui. Ac liquefacto, retine tres dies ac noctes cõtinue, ut omne in una stet liquefactione. Sine refrigescere ac eximè. Tum sume *argenti puri mille partes*, ac in crucibulo liquefacito, ita ut fluant. Tum hujus materiæ cape unam partem, quæ per tres dies in furno venti steterit, ac projice super illud argentum quod fluit, ac una cum eo fluere sine trium aut quatuor orationum Dominicarum spatio, tum sine refrigescere, ac *aurum purum* super ansomnes probas habes. Forte frangibile erit. itaq; istas *mille partes argenti denuo liquefac*, ac *plus argenti* adde, tantum ut malleabile aut molle sit. Forte una illa pars facile *bis* aut *ter mille partes argenti* in *aurum purum* convertet. Cumque molle est, una pars illa opus suum peregit. Id experientia te facile docebit. Isaacus, lib. 1. cap. 132. 134.

Scotus. *Multiplicatio* alia est *virtualis*, quæ fit per alterationem dissolvendo & congelando: alia est *quantitativa*, quæ fit per appositionem novæ materiæ Scotus, p. 63.

Incertus. *Multiplicatio quantitativa* nihil aliud est quam augmentatio ab uno pondere ad infinitum, ita ut opus nunquam incipiatur denuo, & tamen sine diminutione virium suarum. Accipe ergo *Mercurij præscripti* uncias *duas*: bulliant in crucibulo. tũc superjice *medicinæ rubræ* uncias *quatuor*, bulliant & stentinigne donec Mercurius fuerit congelatus, & in pulverem redactus, quod mox fiet. Hic pulvis ponatur in metretio clauso hermetice & super ignem moderatum per quatuor dies, auge ad dies usq; octo: deinde pone materiam intra duos crucibulos simul lutatos, & da ignem fortem per spatium viginti quatuor horarum, deinde cooperi carbonibus, & refrigeratis, reitera si volueris, & habebis mirum. Pro *Luna*, accipe *Mercurij* & *medicinæ albæ* partes *æquales*, fac ut superius. Incertus.

Richard. Omnium rerum emendatio, illius rei naturæ est augmentatio cujus est. Ideo in multis philosophorum dictis per artem emendatur natura, ultra suum motum quem habuit in prima forma. Richard. cap 1. p. 534.

Novum lumen Chym. Sal centrale sine auro *multiplicare* impossibile est. Semen autem metallorum filii tantum doctrinæ noverunt. Novum lumen Chym. p. 41.

Qui plura de Multiplicatione scire desiderat, invisat, *Clangorem Buccinæ*, paragrapho de *Multiplicatione*.

Probatio operis physici perfecti.

CAP. XIV.

Thaeus. ACcipe æs mundum, radas atque belle polias, ei paululum tuæ materiæ impone, igniq; sive carbonibus immitte. Si materia

materia *liquescit*, ac seipsam *diffundit super lamina candenti loco sui*, ubi materia jacet, *albus* est, medicina tua secundi ordinis perfecta est: age gratias Deo. Isaacus, lib. 1. c. 9.

Accipe de tuo *semine rubro* cum citrinitate intensa nonnihil resplendente *granum unum* vel plus: superpone alicui *testæ* vel *laminæ ferri* aut *cupri*, impositumque valido igni adure, donec optime candescat. Si itaque in tali igne *nullum omnino fumum dederit*, ac exceptum ex igne *ponderis* suum aut *nihil*, aut *exiguum quid de minutum* ostenderit; satis bene maturum esse indicat. Ac si *fumum emiserit*, fixio non est completa. Greverius, p. 36. 37. Greverius.

Oportet quod *medicina* sit *velocioris fusionis* quam Mercurius, ita quod citius *fluat* ante Mercurii fugam, & quod *ignis* ipsam *consumere* nec *destruere* possit, & tunc dicitur *sal fusibile*, *oleum incombustibile*, & *sapo Sapientum*. Rosarium, p. 180. Rosarium.

In fine exibit *Rex* suo diademate coronatus, fulgens ut Sol clarus, ut carbunculus, foris *effluens ut cera*, perseverans *in igne*, penetrans & retinens argentum vivum. Per solam decoctionem potest albedo devenire ad rubedinem, ignem sic continuando. Æs nostrum album si diligenter coquatur, optime rubificatur. Igne ergo sicco & sicca calcinatione decoquatur, donec *rubeat ut cinabrium*, cui de cætero nihil imponas, nec aquam nec aliam rem, quousque ad complementum decoquatur rubeum. Idem.

Signa certa completi Elixiris hæc sunt: Fit *ære subtilior*, si est *ad album*, & lacte nitidior: si ad *rubeum*, fit *unione rutilantior*: & non differt lapis albus à rubro, nisi ex additione citrinantis coloris, qui etiam à solo Mercurio recipitur. Ergo fit *elemento liquidior*, quod sit gracili *spuma ampullosior*, quod sit furioso *vento spiritualior*, quod sit *aqua viva limpidior*, *ignis pugna fissior*, & quod *in omni frigore*, quantumcunque magno, & in *omni calore* quantumcunq; parvo *incoagulabilis* omnino sit. Scotus, p. 200. 201. Scotus.

Quando materia est *alba*, adhuc non est perfecta nec completa, quantum ad veram perfectionem: ducit tamen omnia quæ tangit, in complemento Lunari. Sed quia Luna non est omnino perfecta in omni judicio, dicimus quod *medicina*, quando præparata est *ad album*, non est perfecta in verissimo complemento: sed quando præparata est *ad rubrum*, tunc ipsam dicimus esse *perfectam in omni judicio*. Arnaldus in Speculo, pagina 8. Arnald.

Methodus projiciendi Lapidem Physicum super metalla.

CAP. XV.

Ruscus. SI *Projectionem* in *Iovem* vis facere, liquabis ipsum in crucibulo, ac pones super *libram* Iovis *unciam unam* puræ *Lunæ*, ac simul liquabis, ac lapidem tuum album superjicies, ac tum *Iupiter* in veram *Lunam* transmutabitur, multum aut parum, prout lapis tuus subtilis erit. Ac si *rubro* tuo lapide operari vis, ipsum super *Lunam* projicies, liquefaciendo ipsam, ac rubrum tuum lapidem superjicies, *Solque* verus fiet. Isaacus, lib. 1. cap. 80.

Ripleus. Nulla *projectio* fieri potest *rubro lapide*, quam super *Lunam*. Idem ibid. cap 81.

Ripleus. Vide ut *medicinam* tuam *projicias* super *fermentum* tuum, tum erit illud *frangibile* ut vitrum. Proin illam frangibilitatem supra corpora mundata. tunc habebis metallum probatum omni judicio. Ripleus, p. 89.

Evoaldus: Secretum hoc non debes ignorare, quod noster *mas rubeus*, nec illius *coniunx* non tingunt donec tingantur Idē, p. 90.

Si pulveres reperiantur plura aut pauciora pondera convertentes, id non ex *medicinæ diversitate*, sed ejusdem majori vel minori *subtilisatione* contingit: vel quod virtus eorum *pluribus projectionibus* diminuta vel exhausta sit. Evoaldus in Præfatione, p. 10.

Vult quis lapide physico *plumbum* in aurum argentumve mutare? opus est ut *plumbi* substantiam prius cum eo misceat, ita ut simul unum quid fiant. similiter de *stanno*, *ære* & *argento* faciendum. Idem, p. 123.

Manuf. Accipe *lapidem tuum*, & divide in *tres partes*: quamlibet involve in *cera alba*, & sic fient tres pilulæ. Et post accipe *partem unam Solis* puri, & fundatur in crucibulo mundo. Quo fuso pone *pilulam unam* & misceatur baculo, & aliquo intervallo facto ponatur *alia pilula*. Fac ut prius, & post ponatur *tertia*, faciendo ut prius. Deinde extrahatur, & *unam partem* pone super *decem* metalli imperfecti, & unum de istis super *alios decem*, donec color tibi placuerit. Manuscriptus, p. 70.

Sextus. Si *quadraginta* libras *Mercurij albi* vel *rubri* in aquam converteris, & super ignem aliquantulum fumigare permiseris, & desuper *Elixiris* suprascripti *unciam* unam projeceris; totum in naturam *fixam* convertit & fermentat, eidem virtutem suam æqualiter communicabit, & signa omnia prædicta ipsi aquæ insignabit. Sic *crystallus* vel *vitrum flambula* faceret, & mal-

Digitized by Google

& malleandi dulcedinem præstaret & donaret. Similiter omnem *lapidem pretiosum* convertit secundum coloris intensionem quamvis: quia omnem colorem recipit sicut & rubeum, sic plus in unum conflaverit & induraverit in corpus permixtum. Scotus, p. 201.

De argento vivo & sulphure philosopherum.

CAP. XVI.

VEteres philosophi argentum vivum *aquam siccam* nominaverunt. Tauladan, p. 171. Tauladan.

Satis patet quodnam sit illud *argentum vivum*, quod Geber in Summa indicabat esse eligendum, scilicet mundam & fixi Mercurii substantiam in *Sole* & *Luna* inclusam. Idem, pag. 193.

Sulphur provenit ex pinguedine terræ in minera per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur & sicca fiat: & cum indurata fuerit, *sulphur* vocatur. *Argentum* vero *vivum* in sua radice prima est compositum ex terra alba, subtili, nimium sulphurea, cum aqua clara fortiter admista, & unita tali unione per minima, quousq; humidum temperetur à ficco, & siccum ab humido æqualiter, donec fiat substantia una, non quiescens in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem, quæ alteravit aqueitatem in ipso. Est autem *homogeneum* in natura: quia aut totum *remanet* in igne, & fixum: aut totum *evolat* in fumum, cum sit incombustibile & aëreum. Et hoc est signum perfectionis. Richardus, c 7. p. 541. Richard.

Mercurius crudus dissolvit corpora, & reducit ea in primam materiam. Sed *Mercurius corporum* hoc facere non potest. Idem, cap 15. Libavius.

Mercurius philosopherum est compositus ex Mercurio *crudo*, & Mercurio *corporum*, unione intima & inseparabili, sicut aqua simplex aquæ simplici confusa segregari nequit. Libavius, p. 62.

De Astrorum contemplatione ad opus physicum.

CAP. XVII.

OPus hoc non causatur à *motu superiorum*: quia *omni tempore* fieri potest. Marg. nov. p. 18. Marg. nov.

Omni tempore incipe opus Liber trium verb. p. 48. Lib. trium verb.

Contemplatio cæli non est necessaria. Libavius de Mercurio phil. p. 65. Libavius

Digitized by Google

astra in horas mutantur, nec ulli homini tam sunt explorata, ut eorum vis omnis pateat. Quis non possum impedire te ne franges virum, quomodo pelleat alias novas? Est & incertus calculus multique Astronomi notas in chartis solum descriptas sectantur, à toto errantes cœlo, aut in eo non magis peritus, quam ego Oceano Athlantico. Libavius de lapide p. 65.

Geber. Non necessarium est *stellarum situm* observare, nec expectare ad opus nostrum componendum Geber lib. 1. c. 11.

Ventura. Non est necessarium observare *ortum & occasum cæli situm signorum*, aut *aspectus Planetarum*, vel *temperantiæ*, aut *dies*, vel *horas*: quia hujus lapidis nostri generatio est omnino naturalis, sicut aliarum rerum, quas Natura producit, & ejus effectus similiter. Ventura, cap. 13.

Ænigmata philosophorum an omnia intelligi possint.

CAP. XVIII.

Varii. QUi omnia *ænigmata* excutere voluerit, Artem potius perdet quam acquirat. Impossibile est enim omnium *allegorias* explicare certo: cum modo huc, modo illuc respexerint auctores, & per se applicatio sit ambigua. Libavius, pag. 65.

Stultum est a fino præbere lactucas, cum ei sufficiant cardui. Rerum minuit majestatem, qui divulgat *mystica*. Quicquid nocere potest vulgatum, *mystico* sermone merito est occultandum. Varii auctores passim.

Ægidius. Scientia nostra est pars *Cabalæ*, quæ *receptio* interpretatur *per colloquium*. Nam philosophi de ea tractantes tantis *ænigmatibus, tropicis, scirpis, grypins* atq; *problematibus* involvunt, quod tantum docet Pythagoras tuo silentio, quantum ipsi scripturis suis. Ægidius, cap. 10 p. 28.

Prophetica, naturalia, Spagyrica & poëtica arcana, plæraque omnia tecta sunt. Idem, p. 102.

Vogelius. Attente considerandum est in quo conveniant maxime auctores. Ibi namque latet veritas, quæ unica tantum & simplex est. Vogelius in Præf. p. 10.

Marg. nov. Sunt libri hac de scientia scripti sub *figura*, quorum pars major *obscura* multum ac sententiis connexa, ut non nisi à suis compositoribus possit intelligi. Margarita novella, pag. 45.

Varas

Vires seu facultates lapidi physico vulgo adscriptæ.

CAP. XIX.

VErum sine mendacio, certum & certissimum. Quod est inferius, est sicut quod est superius. Et quod est superius, est sicut quod est inferius, ad *perpetranda miracula* rei unius, &c. *Vu eius integra est si versa fuerit in terram.* Sic habebis *gloriam claritatis* totius mundi. Ideo fugiet à te *omnis obscuritas*, (id est, *inopia & ægritudo.*) Hic est *totius fortitudinis fortitudo fortis*, quia vincet omnem rem subtilem, omnemque solidam penetrabit Hermes Trismegistus, in Tabula Smaragd. Hermes.

Vnam *medicinam* invenimus longa inquisitione, labore maximo, experientia certa, qua *durum molescit, molle indurat, fugitivum figitur fixum illustratur splendore mirabili.* Geber apud Libavium de lapide phil p. 130. Geber.

Aurum est *medicina lætificans, & in iuventute corpus conservans.* Idem, lib 1. c. 33.

Habet autem proprietates & virtutes multas. Nam ipse *mundificat corpora* ab additionibus accidentium ægritudinum, & *conservat substantias salvas*, ita quod non appareant neque videantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui vinculi Hic est enim *sapo corporum*, & *eorum spiritus* & *eorum anima*: quando commiscetur cum eis, *solvit ea* sine detrimento. Hic est *vita mortuorum* & *eorum resurrectio*, *medicina conservans corpus*, & *purgans superfluitatem.* Et qui ipsum sciverit, sciat, & qui nesciverit, nesciat. Nam hujus officium non consurgit pretio, nec associatur venditioni seu emptioni. Intellige ejus virtutem & valorem atque honorem, & operare. Calid, cap 14. Calid.

Cum homo dignissima sit creaturarum, cujus gratia & amore omnia sunt condita à Deo, eidemque subdita, & cujus corpus recipit excellentiam omnem quovis jure divino & humano; merito ergo *quod eum in sanitate inventum teq; conservat, cunctos ab eo repellendo langores, & à superfluitatib. avertendo*, summa diligentia est perquirendum. Hoc enim operatur natura super omnem Hippocratis, Galeni, Avicennæ & aliorum philosophorum medicinam, vel potationem, confectionemve, ut etiam *lepra ab eo repellatur*: cum sit *antidotus & medicina omnium corporum curandorum & purgandorum.* Incertus auctor de magni lapidis compositione, insertus initio tomi 3. Theatri Chemici cap. 51. Incertus auctor.

Est sciendum quod antiqui Sapientes *quatuor* principales *effectus* sive virtutes in hac gloriosa thesauri arca, consolatri- Langor.

ce & adjutrice scientia repererunt. Primo dicitur *corpus humanum à multis infirmitatibus sanare*. Secundo, *corpora metallica imperfecta restaurare*. Tertio, *lapides ignobiles in gemmas quasdã pretiosas transmutare*. Quarto, *omne virtum ductile seu malleabile facere*. De primo consenserunt omnes philosophi. Nam *omnẽ infirmitatem ab intra sumendo curat, ab exira sanat unguendo*. Dicunt enim philosophi, quod si datum fuerit de eo in aqua vel in vivo tepido *paralyticis, phreneticis, hydropicis, leprosis, curatos*. Alii sapiẽtes dicunt, quod *gustum rosaceum relidit*, sæpe unguendo. Hinc vero *passiones cardiaca, hectica, lasca, colica, ulcera sicca, morbus S. Ægidij*, tum *Epilepsia*, & *omnes species febrium per eam curantur*, sumendo plærumq;. *Arthritica* per eam curatur ungendo, omnemque *melancholiam* sive *mastiziam mentis* jejuno stomacho sumpta *repellit*, omnemq; *fluxum rheumaticum* exsiccat. Est etiam *infirmorum oculorum* sanatrix optima. Nam fluxũ *lacrymarum stringit, lippos os attenuat, ruborem depellit, pellem* vel *tunicam* delẽdo *mollificat. Tela, albugo, cornua, ungula, cataracta, inversio palbebrarum, æstus*, necnõ *tenebræ, inflaturæ oculorũ*, hæc, inquam, omnia, per medicinam philosophicam facillime *curantur. Cor* & *spiritualia confortat* potando, *dolorem capitis mitigat* in temporibus ungendo. Præbet eriam *surdis audium*, & *omni dolori aurium succurrit: inflaturis nervos compactos* rectificat ungendo, *dentes corrosos restaurat* lavando, *fœtorem* q. *anhelitus dulcorat*. Sanatur ẽt per eam *omnia genera apostematum*, ungendo vel emplastrãdo, aut pulverem ficcũ intermittẽdo. *Ulcera, vulnera, cancer, fistula, noli me tãgere, anthrax, serpigines, impetigines, pernliones, scabies, pruritus & tinea per eã sanantur*. Cicatrices per eã planũtur ita ut caro nova regeneretur: *vinũ corruptũ & acidũ* si permiscetur, *reparatur: calculus inde solvitur* si bibitur: *venenũ expellit* sumẽdo: *occidunturq; ẽt vermes*. Si impulveriscntur *capilli* sub villo sic per eam ungendo, *removentur*. *Rugas in facie*, aut *omnes maculas deles* ungendo, & *faciem juvenilem facit*. *Mulieribus in partu laborantibus* sumpta auxiliatur, *fœtum mortuum* emplastrando educit, *urinam provocat*. *Coitum excitat* & *auget, ebrietatem prohibet, memoriam inducit, humidum radicale augmentat, naturam vigorat*, necnon multa alia bona corpori humano monstrat & ministrat: quia hæc medicina est super omnes medicinas Hippocratis, Galeni, Alexandri, Constantini, Avicennæ, & aliorum Doctorum omnium Artis medicinæ præstantior in odore, sapore, virtute & effectu. Et est notãdum, quod hæc medicina est semper medicinæ Apothecæ ad morbum depellendum permiscenda. De secundo scribitur, quod *omnia metalla imperfecta transmutat*. Nam omne quod

est a-

est *argentum facit aurum* in colore, substantia, perseverantia, pondere, ductibilitate, liquefactione, duritie, mollitie. De tertio scribitur, quod *lapides in gemmas pretiosas transformat*, & quod *iaspides, hyacinthi, coralli rubri & albi, smaragdi, chrysolithi, sapphyri* ex ipsa materia *formari possunt*. Et in Charta Sacerdotum traditur, quod ex *crystallo carbunculus* sive *rubinus* aut *topasius* potest fieri per eam, qui in colore & substantia excellunt naturales. &c. De quarto scribitur, quod *vitrum reddit malleabile* quando liquescit. Præterea, ut ait Raymundus, habet etiam potestatem *rectificandi omne animal*, & *vivificat omnes plantas in tempore veris*, per suum magnum & mirabilem calorem. Quia si de illa ad quantitatem unius grani milii dissolvas in aqua, & illam mittas in corde unius vitis, ad quantitatem caviratis unius avellanæ, artificiose nascentur folia & flores & boni racemi in mense Maij; & sic de *qualibet alia planta* facies: quoniam sic reputatur miraculum & contra cursum Naturæ: propter hoc, quia tales ignorant potestatem talis rei. Sed non est aliud quam purus calor naturalis infusus in suo humido radicali, &c. Clangor Buccinæ, sub calcem libri.

Habet virtutem efficacem super omnes alias Medicorum medicinas *omnem sanādi infirmitatem, tam in calidis quam in frigidis ægritudinibus*, eo quod est occultæ & subtilis naturæ. *Cōservat sanitatem, roborat firmitatem & virtutem, & de sene facit iuvenem. Omnem expellit ægritudinem, venenum declinat à corde, arterias humectat, contenta in pulmone dissolvit, vulnerasum consolidat, sanguinem mundificat, contenta in spiritualibus purgat, & ea munda conservat*. Et si ægritudo fuerit *unius mensis*, sanat *una die*, si *unius anni*, in *duodecim diebus*. si vero fuerit aliqua ex *cōgote tempore*, sanat *in uno mense*, & non immediate. Hæc medicina super omnes alias medicinas & mundi divitias est oppido quærenda: quia qui habet ipsam, habet incomparabilem thesaurum. Arnaldus, lib. 2. Rosar. c. 31. Arnald.

Vt unumquodq; imperfectorum corporum *Lapis* convertit in *infinitum sol ficum & lunificum verum*: sic etiam habet virtutem efficacem ad *sanandum omnem infirmitatem*, super omnes alias Medicorum medicinas. Nam *animum lætificat, virtutē augmentat, sanitatem conservat, iuventutem renovat, senectutem retardat*, &c. ut inquit Arnaldus. Et *aurū* sic factum per magisterium fit *potabile* per accumulationem quintæ essentiæ nostræ super ipsum, donec pariter inspissentur: cum quibus etiā elementa aliarum rerum medicinalium poterunt in spissitudinem olei circulari. Et tunc habetur *Aurum potabile verissimum*, Scalae

balsamum philosophorum efficacissimum, quod est pretiosissimum Dei donum, cujus nomen glorificetur hic & in ævum. Amen. Scala philos. sub calcem.

Rosarium. In hoc completur pretiosum Dei donum, quod est super omne mundi scientiarum arcanum, & incomparabilis thesaurus thesaurorum. Quia, qui habet istud Dei donum, mundi habet dominium: quoniam ad finem divitiarum pervenit, & Naturæ vinculum confregit. Non tamen ex eo quod habet *potestatem convertendi omnia corpora imperfecta in purissimum Solem & Lunam*: sed magis ex eo, quod *hominem & quodlibet animal præservat in conservatione sanitatis*. Lamina vero crystallina, quæ est *Elixir album*, si detur in quantum granum sinapis *febricitanti, curat ipsum*. Etiam *leprosus*, si per quatuor anni tempora de eadem lamina purgatus fuerit cum *pulvere rubeo*, unde fit Sol, bis in anno, curatur. Et *uterque pulvis albus & rubeus sanat ischiadicos* in periculo mortis: sanat etiam *paralysin*. Item, si pulvis teneatur ad nares in *partu laborantium*, liberantur. Hoc dicit Hermes. Geber quoque dicit, quod Elixir rubeum curat *omnes infirmitates chronicas*, de quibus Medici desperaverunt, & facit *hominem iuvenescere* ut aquila, & *per quingentos annos vivere*, & amplius: ut aliqui Philosophi fecerunt, qui usi fuerunt eo tribus vicibus in hebdomada, quantum granum sinapis. Quare nota, quod *omnes infirmitates quæ à vertice capitis usque ad plantam pedis generantur*, si fuerint *unius mensis*, in *die*: si *unius anni*, in *duodecim diebus*: si *ex longo tempore*, in *mense* curantur. Quia sicut curat omnia metalla infecta ab omni infirmitate, sic & humana corpora. Unde Hermes: *Si de Elixir nostro omni die usq; ad septem dies sumpseris pondus carrobiarum; capilli tui cani de capite tuo cadentur & renascentur nigri, & ita de sene fies iuvenis & fortis*. Ideo dicit Arnaldus: *Hic lapis noster virtutem habet efficacem omnem sanandi infirmitatem super omnes alias medicinas Medicorum. Nam animum lætificat, virtutem augmentat, conservat in iuventute, & removet senectutem. Non enim permittit sanguinem putrefieri, nec phlegma superdominari, nec choleram aduri, nec melancholiam superexaltari: immo sanguinem supramodum multiplicat, contenta in spiritualibus purgat, & omnia corporea membra efficaciter restaurat, & à læsione custodit: & generaliter omnes tam calidas quam frigidas, tam siccas quam humidas infirmitates arctissime sanat præ omnibus aliis medicinis Medicorum*. Breviter *expellit omnes malos humores, bonosque in ductu confert amorem & honorem ipsum deferentibus, securitatem & audaciam, & in prælio victoriam*. Rosarium philos. sub calcem libri.

Qui

Qui hanc Artem semel perfecerit, si deberet vivere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum, non egeret. Est enim ita dives, habens Lapidem de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem, qui eum potest dare cui vult & quando & quantum vult, sine suo periculo & defectu. Idem, p. 229. editionis Basileensis.

Valet *ad omnes morbos*, excepto decretæ mortis termino. Lullius.
Spiritu hoc tingente facimus *vitra tractabilia malleo & infragilia*. Ex *crystallo* facimus *Carbunculum*, prout miscentur eis planetæ. Lullius apud Libavium, lib. de Lap. Phil. p. 144.

Restat igitur rem quærere, quæ citra terminum vitæ nostræ possit *corpus nostrum à putrefactione servare, infirmum curare, & deperditum restaurare*, donec veniat ultimata mors in termino præfixo ab altissimo creatore Deo, &c. Sed nulla medicina de mundo hoc poterit nisi nostrum *menstruum vegetabile cœleste animal*, quod dicitur *quinta essentia*. Nam *carnes à corruptione conservat, elementativa confortat, iuventus pristina per ipsam restauratur, crudum digerit, rarum indurat, induratum rarificat, macrum impinguat, pingue debilitat, inflammatum infrigidat, infrigidatum inflammat, humidum desiccat, siccum humectat*: quoquo modo una & eadem res contrarias potest habere operationes: solus actus unius rei diversificatur secundum naturam recipientis: sicut calor Solis, qui contrarias operationes habet, quia lutum desiccat, & ceram liquefacit. Idē, lib. de Quinta Essentia, distin. 1. pag. 21. editionis Norimberg.

Sine dubio *Lapis*, sive *medicina Philosophorum*, inter pro- Valescus.
prietates optimas & operationes quas perficit in corpore humano, habet proprietatem *frangendi lapidem in renibus & vesica, & mundificandi utrunque*, ut dicit Berjensis. Valescus de Taranta, lib. 5. cap. de Stranguria.

Raymundus cùm propter senectutem vicinus esset morti, Ripleus.
ex oleo Philosophorum fecit *aurum potabile*, quod illum *revivificavit*. Ripleus in præfatione duodecim Portarum.

Vltimus gradus in quem potest Artis complementum, cum Bacho.
omni Naturæ potestate, est prolongatio vitæ usq; in magnum tempus. Quod autem hoc sit possibile, multa experimenta docuerunt. Nam Plinius recitat, militem strenuum corpore & animo, ultra ætatem hominis consuetam durasse, utendo intus multo, foris oleo. Sic rusticus fodiens in agris, cum aratro vas aureum unà cum nobili liquore adinvenit, existimans rorem cœli esse, quem cum bibisset, eoq; faciem lavisset, spiritu, corpore, & bonitate sapientiæ renovatus est: & de bubulco factus est bajulus regis Osti. Et probatum est te-

simonio literarum Papalium, quod Almanicus captivatus inter Saracenos, recepit medicinam, qua usque ad quingentos annos vitam suam prolongavit. Nam Rex qui ipsum habuerat captivum, recepit Regis Magi nuncios cum hac medicina. Sed quia eam suspectam habuerat, voluit probare in captivo, quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Britannia maiori, quærens cervam albam, unguentū comperit, quo custos nemoris se perunxerat in toto corpore, præterquam in plantis: qui vixit trecentis annis sine corruptione, exceptis pedum doloribus & passionibus. Et plurimes experti sumus nostris temporibus, quod homines rurales sine consilio Medicorum vixerunt centum sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiam confirmantur per opera animalium, ut cervi, aquilæ, serpentis & multorum, quæ per virtutem herbarum & lapidum suam renovant juventutem. Et ideo Sapientes dederunt se ad huiusmodi secretum, excitati exemplis brutorum, existimantes, quod possibile est homini, quod brutis animantibus est concessum. Propter quod Artephius in sua Sapientia secretorum, vires animalium, lapidum & cæterorum scrutans ob secreta Naturæ scienda, & maximè propter vitæ longitudinem, gloriatur se vixisse mille & viginti quinque annis &c. Rogerius Bacho, de mirab. pot. Artis & Nat. pag. 150. edit. Basil.

Richard. Hoc est secretum secretissimum totius Philosophiæ, ac opus optimum, quod *hominem ornat moribus, ditat beneficiis, auxiliatur pauperibus, & corpus humanum incolume conservat, præbens ei sanitatem.* Richardus Angl in Correct. cap. 2.

Cum autem inter vulgares & dictos Philosophos *Aurum* famam teneat, quod in prima sua dispositione manens, *lepram* curet, & plures alias virtutes habeat; hoc non est nisi propter completam eius digestionem. Quia excellentia ignis in eo agens omnes malos humores consumit in corporibus ægris existentes, tam in calidis quàm in frigidis *caussis*. Sed hoc Argentum facere non potest, quia tantam superfluitatē ignis non habet, & tantum non est digestum & coctum naturali maturitate. Tamen isto non obstante, igneitatem in se occultè & virtualiter habet, sed non ita plenè, quia ad hucignis non vincit alias qualitates elementares, sicut in auro. Et ideo Argentum in sua prima dispositione manens, non curat lepram ita potenter, nisi plus per Artem digeratur, quousq; habeat summos gradus Auri, & omnem maturitatem.

quare

quare alia ægra corpora metallica minus curant infirmitates, secundum quod magis differunt in perfectione & maturitate ab eis : aliud minus, aliud magis differt, & secundum hoc minus curant, quod est ex defectu sulphuris infecti, fœtidi & urentis, ex quo in generatione & coagulatione sua facta sunt ab initio: & ideo non curant, cum ignis in ipsis ita infectus sit elementaribus fœcibus & urens, cum admixtione aliarum elementarium qualitatum.) Cùm, inquam, *Aurum* tanti vigoris sit, & hoc in prima sua dispositione manès; quid est mirum, si in medicinam (sicut expertum est) per artis ministerium sequentis Naturam redigatur, & eius virtus subtilietur per digestionem decoctionis, & qualitatum purgandarum, quod *pluret ac infinitas seu omnes ægritudines tunc habeat curare?* Quod patet per Arnaldum de Villa nova peritissimum Medicum, qui Dominum *Innocentium Papam* cum hac medicina ab infirmitate cæteris medicinis incurabili (*ἀλγὶς* à peste) liberavit. *De sene facis iuvenem & revirescere facit, servat sanitatem, corroborat iuventutem, & omnem ægritudinum corporis expellit: venenum à corde declinat, arterias humectat, lividam immunditiem à pulmone dissolvit, vulneratum consolidat, sanguinem mundificat, lapidem frangit, contenta in spiritualibus purgat, si caput rheumaticum est, purgat à fluxu, stomachum in calore naturali confortat.* Et si ægritudo fuerit *unius mensis*, sanat eam in *unodie* vel hora : si verò ægritudo fuerit *unius anni*, sanat eam in *octo diebus*. Si verò morbus fuerit *antiquus longo tempore*, cum aliis medicinis incurabilis, sanat eum in *dimidio mense*. O felix scientia eum sciente! Quare non immeritò hæc medicina super alias omnes Medicorum medicinas est quærenda: quia qui habet eam, incomparabilem thesaurum possidet, in salubri constellatione natus est, & in hoc seculo ditatus est divitiis infinitis super reges & principes huius seculi. Quis non diligeret talia, quæ *sanum & longævum se utentem* supra omnes Medicorum medicina, *conservani, cum ipsum ditent, & alios non depauperent.* Hæc sunt bona justa coram Deo & hominibus, non per usuram acquisita, &c. quia hæc Ars est speciale donum Dei. Idem, cap. 14. Greverius

Hic est *pulvis detergens omnem maculam, & resuscitans omnem mortuum.* O scientiam præclarissimam, quæ est theatrum universæ Naturæ, eiusque anatomia, Astrologia terrestris, argumentum omnipotentiæ Dei, testimonium resurrectionis mortuorum, exemplum remissionis peccatorum, infallibile futuri judicii experimentum, & speculum æternæ bea-

beatitudinis! Non est profectò ulla hac excellentior: utpote quæ omnes scientias complectitur & continet, ipsa à nulla earum comprehensa. Jod. Greverius in Conclusione Secreti.

Aegidius. Cum ista medicina poteris *omnem infirmitatem*, etiam *desperatam sanare*, nec non *aurum & argentum*, *Lapidesque pretiosos producere*. Siquidem de *uno chalco*, quod est pondus minimũ, excepto grano, *centum mille talenta*, quod est pondus maximum, imo *millefies mille millia talenta*, & *usque in infinitum*, sine fine aut aliquo numero determinato, quantum ipse volueris, de potentia ad actum *producere* poteris. Ægidius de Vadis, Dialogi Philos. cap. 20. & 21.

M. Scotus. Si illius *Elixiris* quantitatem grani cum vino aliquo *claro* miscueris, *lepram sanat, scabiem, impetiginem, omnem febrem & calorem tollis incontinenti, omnem corruptum humorem de corpore humano evellit, omnéque membrum contractum erigit, & iuventutem conservat.* Quid plura? Nullus qui usus fuerit hoc cibo vel potu, infirmitatem aliquantulo tempore cognoscit. semper erit *lætus & rubicundus*. Michaël Scotus de natura Solis & Lunæ, pag. 201.

Ventura. Hic *Lapis* habet excellentissimas virtutes super omnes alios lapides. Est autem in speciali *triplex* eius virtus immensa. *Prima* quidẽ, quia *Mercurius crudum* in igne positũ, & *qualibet alia metalla* subito in verissimũ *solẽ* meliorẽ omni naturali cõverit. Est *enim*, inquit Morien, *istud huius magisterii secretũ quod huius rei una pars mille partes in purissimũ Ebeh cõvertit. Secunda*, quod homines in *suavitate* & *iuventute* conservat, *repellendo* ab eis *cunctos langores*; tantum, quod *lepram depellit*, *caducum morbum & alias multas ferè incurabiles infirmitates mulcet, aciam removet.* Et hæc omnia operatur plus quàm omnes Medicorum medicinæ, vel potiones, vel confectiones quæcunque. Præservat etiam & protegit hæc *medicina* in confectis apposita, ne quis morbus eidem advenire in futurum possit. Sicque fit *antidotus & medicina omnium corporum curandorum & purgandorum*, tam metallicorum quàm humanorum, &c. *Tertia*, quia multa mirabilia cum ea fiunt in aliis rebus. *Varũ* enim *malleabile* facit, & ex *crystallo fuso cum ea Carbunculum rubinum*, & ex *mille perlis unam prægrandem* & naturali similem componimus. Arnaldus in libro sui Testamenti dicit, quod *Mercurius* non potest retineri cum quocunque corpore absq; *physico Lapide*: & ideo omnes operationes aliæ sunt sophisticæ & inutiles. Ex quibus concludẽ cum Lilio; quod hæc *medicina* cum summa diligentia est perquirenda super omnes mundi

mundi divitias, ac inferiores thesauros, & plus quàm *aurum potabile* (quod ignari ac imprudentes Empirici vocant, ac de auro vulgari faciunt & intelligunt) quo in eorum confectionibus politi Reges, Principes & Magnates sanitatē sibi quærunt conservare: quia hæc nostra verè divina est, spiritualior, subtilior physica solutione, & longè cæteris efficacior omnibus, pretio, virtute, ac immortali laude quacunque. Laurent. Ventura de Lapide Philos. cap. 31.

De *pretiosorum Lapidum* fabricatione per metaphysicam Artem, deque *plurium unionum* aut pretiosorum lapidum in *unicum* reductione, vide Gerardum Dorneum in Artificio supernaturali, cap. 16. 17. Dorneus.

Si vis nostra *medicina* vescendo uti, tunc Recipe de *Elixiri nostro* pondus duorum florenorum ducatorum ad unam libram alicuius confectionis, & comede de ista confectione in hyeme pondus unius drachmæ. Quod si feceris, omnes *infirmitates corporales*, ex quacunque causa sive calida sive frigida fuerint, *depelles*: & *conservabit, sanitatem & iuventutem in homine, ac ex homine senefacit iuvenem, & facit cadere canos crines.* Item *nostrum venenum philosophicum curat lepram confestim, visum & omnes sensus acuit & ingenium miro modo, super omnes medicinas Philosophorum.* Quare nostra medicina satis æstimari nequit; quia omnia facta sunt propter hominem. Ludus puerorum, sub calcem libri. Ludus.

Pulvis ille *Chemicus*, sive *Lapidem philosophicum*, sive *salem fusilem*, sive *sulphur*, sive *Elixir*, sive *medicinam*, sive *aurum potabile* appelles, miram certè vim habet in *tria* rerum genera, *Animale. Vegetale*, & *Minerale*. In *Animale* quidem. Nam *omne animal*, sive *hominem*, sive *brutum*, ægrum intrinsecus vel extrinsecus, ad *sanitatem* brevissimo tempore *restituit*. Quia qualitates primas, sive elementa ipsa, quæ à naturali symmetria deflectunt, & actiones labefactatas, humoresque peccantes, intemperamentorum ac corruptionis causas, sive internas & à se, sive extrinsecus incidentes, ad naturam suam reducit. Est enim ferè incorruptibilis, temperata per elemēta ipsa purificata, & secreta à sæcibus quatuor elementorū, quæ sunt corruptionis potissimum causa. Ideo *temperatum corpus & sanum efficit*, veluti spiritus vitæ, cuius vi & ope Natura *digerit indigestibile*, & *omne indigestum educit, omnes qualitates supervacuas & peccantes abscindit, spiritum vivificat, molle indurat, durum mollificat, spissum rarefacit, tenue in spissat, macrum impinguat, pingue extenuat, calidum refrigerat, frigidum excalfacit, humidum deficcat, siccum humectat, & calorem naturalem*, seu Vallensis.

humi-

Digitized by Google

humidum substantificum corroborat & confirmat. Estq; veluti *medicinale corpus universale*, ad quod omnes medicinarum particularitates facultatesque sunt eductæ ac infusæ: propterea quod est illa quinta veluti quædam natura à veteribus Philosophis inducta, sive essentia sive anima tenuissima, purgatissima, putrefactioni seu corruptioni diutissimè plurimumque resistens, & quàm ægerrimè & laboriosissimè corruptibilis, in æqualitate & homogeneitate consistens, soluta ab omni concretione mortali, cœlestis simplexq; elementorum substantia, veluti temperata ex ipsis elementis, purificata, secreta à materia crassiori & superfluitate heterogenea quatuor elementorum, sublimatione illa Chemica. *Morbus*, inquiunt Medici, est *immoderatio* sive *intemperies quatuor elementorum*, seu humorum ex quibus corpus humanum & consistit, & ægrotat, & valet. Atqui *medicina* illa *chemica*, sive *aurum potabile*, res est *homogenea & uniformis substantiæ in æqualitate consistens, anima subtilissima secreta à fæcibus, & veluti simplex elementorum substantia, & ideo temperata, corruptioni sive putrefactioni quam minimum obnoxia.* Quare corporis humani *elementa seu humores temperat, caloremque insitum & humidum substantificum corroborat, & ægrum sanitati, moderationi & temperiei restituit*, sicq; ad præfinitum à Deo terminum à morbo tutum atque integrum conservabitur, si modo illa medicina prudenter utendo, naturæ suæ vires & corporis complexionem alias supra modum non læserit. Cum enim hæc *summa medicina* nihil aliud sit, quàm *calor naturalis multiplicatus in substantia Mercurii fixi*, & virtus caloris sit congregare homogenea, & separare heterogenea; necessario hæc *medicina* suo calore vivificet in corporibus animalium *separabit heterogenea, conservando spiritus & humores, in homine citius quàm in natura metallorum.* Propterea quod homo calore suo naturali proprio separat superfluitates heterogeneas, quas metalla calore proprio & connaturali minimè separare possunt. De modo autem exhibendæ & dispensandæ illius *medicinæ* ægrotantibus, in potionibus & catapotiis, consule librum Arnaldi de Aqua vitæ, Lullium item de Aqua vitæ sive quinta essentia, Joan. de Rupescissa de consideratione quintæ essentiæ, lib. 2. & Gul. Paris. cap. de effectibus huius Artis. In *Vegetale* has facit actiones: Omnes enim *plantas, arbores, frutices, suffrutices, & herbas* tempore veris magno ac miro calore suo *vivificat, illarumque vim genitalem corroborat & excitat*: cum nihil aliud sit quam calor veluti naturalis infixus suo humido radicali. Si enim *illius medicinæ* in aqua dissolutæ quantitate aliquâ in cor seu centrum

Digitized by Google

trunci vitis injeceris, flores & folia nascētur, fructumq; mense Majo producet. sic in *cæteris plantis*. In genus *Minerale*. Nam *omne corpus metallicum imperfectum, plumbum*, scil. *stannum, æs & ferrum*, ut & *arg vivum vulgi transformat* vel in *argentum* vel in *aurum*, cum omnis perfectionis differentia, puritatis, ponderis, fixionis, coloris, extensionis, examinis seu probationis cineritii, cæmenti, ignitionis, fusionis, super vapores acutorū expositionis, adurentis sulphuris mixtionis, extinctionis, calcinationis & reductionis reiterationis, & arg vivi facilis aut difficilis susceptionis. Præterea *Lapidū pretiosorū ægritudines* seu *imperfectiones* aut diminutiones novem perspicuitatis, vel coloris, vel duritiei, vel ponderositatis *curat & perficit*, & ad virtutē naturalē, imò perfectionē reducit, ac unum in alterum transmutat: eorumq; *ægritudines curantur*, aut occulta eorū manifestantur, aut manifesta conteguntur. Arte enim illa componuntur perfectissimè hi Lapides, *Smaragdus*, *Carbunculus* sive *Anthrax* aut *Rubinus* vulgò, *Adamas*, *Beryllus*, *Balagius* sive *Palatius*, *Chrysoprasus*, *Chrysolithus* & alii. Hæc & multo plura Robertus Vallensis de veritate & antiquitate artis Chemicæ, cap. 3.

Sententiæ Arnaldi superius allatæ, *Venenū declinat à corde*, *De sene facit iuvenē*, & *Omnem expellit ægritudinē*, vide ampliorē Odomarus. expositionem apud M. Odomarum, in Quæstione, *An Lapis physicus videat contra pestem*, Tomo 3. Theatri Chemici, pag. 181. ubi inter cætera sic ait: *Lapis philosophicus* nihil aliud est, quàm *Aurum in gradibus suis multiplicatum*, stante proportione quæ fuit in auro primo, ut scilicet quæ fuit unius integri gradus aureitas, jam est centū & mille. Si igitur *Aurum* unius gradus integri solutum philosophicè expellit omne superfluum sibi obnoxium, sicut docet experientia; utiq; *Aurum* centum vel mille graduum integrorum, quod est *Lapis philosophicus*, (ubi omnes naturæ sunt apertæ & abundantes, promptæq; ad cōmunicandum aliis metallis analicitatem suam, & ad transmutandum ea sibitò in verissimum aurū,) *expellet omne venenum à corpore humano. De sene facit iuvenem*, id est, *abiecto omni scorioso & impuro revocat in puris potentiam ad actum, & emendat humanæ complexionis lapsum, reducendo ipsum versus temperamentum naturæ suæ*, & sic septuagenarius luxuriat eaq; facit quæ fecit annorū 30. vel 40. *Omnem expellit ægritudinem*, nisi forsitā *in chronicis hæreditariis*, cuiusmodi est *articularis morbus*, *à paterno semine relictus*, *Lepra*, & eiusmodi passiones, *quæ conceptionis tempore in parentū seminibus remanserunt*. Nam taliū infirmitatum radix difficulter, aut forsan nullo modo extirpabilis est. Idem, ibid.

Quod

Incertus. Quo verò *Lapis omnes agritudines curare queat*, de his omnium philosophorum libri sunt referti. Ratione tamen naturali id ostendere pro virili portione studebo. Omnis natura est in Sole, & Sol in natura. Ergo spiritum eius aucupari possumus in omnibus, & præsertim in auro: & quando Natura est ægrota ille Lapis sanat Naturam. In auro propagando maximè elaborat cœlum, similiter Sol ipse & Iupiter, &c. Quod si eo Lapide in esculentis aut poculentis in pondere grani sinapi vel ceretis, *vitæ oleum & igniculum cælesti suo vigore in æqualitate conservaret, elementaque sui corporis in pace & fœdere colligaret temperatéque*. Quibus temperatis anima elementis duaretur, & homo incolumis semper existeret usque ad eum finem quem Omnipotens Deus homini instituit. Incertus auctor de arte Chymica, cap. 18. Artis auriferæ, vol. 1. pag. 627. edit Basil.

Zachar. Sumatur pondere grani unius post exitum Regis, & albo vino dissolvatur in argenteo vase. Tingetur vinum citrino colore, quod ægris administretur paulo post mediam noctē. Uno die sanabitur, si morbus sit unius mensis: si fuerit unius anni, infra duodecim dies: vel infra mensem si valde diuturnus morbus esset. Ad conservandam sanitatem, sumendum ex eo parum singulis annis bis, sub initium veris & autumni. Hoc medio sane vivitur alacriter usque ad prædestinatum vitæ terminum, Deo dante, cui laus sit, honor & gloria, & nunc & semper in æternum. Amen. Zacharius.

Augurell. *Quin etiam humano docuit de corpore pestis*
Hac omnes valida morbos facilique medela,
Servarique diu nitido cum flore iuventam,
Et senium placidos produci grande per annos:
Nec sanctam violare fidem, nec fallere quenquam
Ille potens sacri patitur med caminis usus.
Hos sed qui poterit Dijs aspirantibus uti,
Et præstare etiam, quoties deficerit; ille
Plurima contemnens, & servantissimus æqui
Hinc erit, & frugi, curasque eludet inanes:
Et dites supra gradiens, dimissus omnis,
Pauperiem simulabit ovans, ac sæpè benignus
Proderit, & miseris lætitans succurret egenis:
Innocuusque alijs, sibimet gaudebit adesse,
Et facilem ducet momenta per omnia vitam.

Augurell. lib. 1. Chrysopœiæ.

Comes Mirand. *Hic mihi semper erit dives magis ille, caminis*
Qui trahit è proprijs argenti pondus & auri,

Annus

Annua centenæ superet quod pondera mensæ,
Absque dolo pravo, sine vi, sine fraude maligna,
Impensa fretus panca, paucisque diebus.
Quod lucrum nequeunt reges, populique, nec hostes
Irati auferre, aut vasti mclementia ponti.
Purgamenta soli, nam flavum vertis in aurum
Quomodocunque libet, soli sibi conscius ipse.

Joan. Franc. Mirandul. Comes lib. de Auro. 3. cap. 4.

Hæ sunt Lapidis physici vulgo creditæ facultates, quibus ex ingenio suo quisque demat vel addat fidem.

Hæc Ars divina quomodo acquiratur, & qualis debeat esse Artifex.

CAP. XX.

OMNES huius Artis investigatores, scitote quod ad notitiam & utilitatem huius Artis pervenire non potestis, nisi patienti & prolixo animo sitis. Qui ergo longanimis erit, libenterque patientia fruitur, in tramite justo huius Artis meabit: qui verò citius se putat ex libris nostris fructum capere posse, fallitur: satiusq; fuerat non inspicere quidem, quam unquam contigisse. *Libri* enim *nostri* magnam injuriā videntur inferre his, qui solummodo semel, bis vel ter scripta nostra legunt; cum intellectu, omniq; eorum studio frustrati, etiam, quod pessimum est, opes, labores & tempus, si quod *in* hac Arte insumpserunt, amittant. Verumtamen qui *curvat clorsum ad libros nostros*, eisque *studiosè vacat, memoriam animumque adhibet & arrigit*, nec est variis implicitus cogitationibus, Deumq; precatur, ut Salomon, pro sapientia, non pro opibus largiendis, is in regno regnabit nostro inde sinēter, quousque moriatur. Deum igitur timete, ô investigatores. quod enim quæritis, parvi nequaquam est pretii. Thesaurum enim maximum, & munus Dei excellentissimum quæritis. Bacaser in Turba Philos. p. 34. edit. Basil. Turba.

Nullus negligat finalem ac præcipuam totius Philosophiæ matrem ab abditis effodere, quæ hominem ornat moribus, ditat beneficiis, exaltat pauperem, corpus incolume servat, & ægrum sanitati restituit. Qui enim in *legendis libris* defes extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. *Liber* namque *librum aperit, & sermo sermonem explicat*: quia quod in uno est diminutum, in alio est completum. Non enim potest Practicæ bene assuescere, cuius mens in Theorica Arnald.

remit desudare: quoniam procedit ad Practicam sicut asinus ad cœnam, ignorans quomodo & ad quid porrigat rostrum & os. Arnaldus in proœmio lib. 1 Rosarii

Idcirco, charissime, exercea mini ad illum *cum laboris instantia*, maximè in *diuturnitate meditationis immensæ*: quoniam cum illa Elixir complectum invenies, & *sine illa* nunquam. Idem, lib. 2. Rosar. c. 32.

Richard. *Studium* secundum Doctores *amovet ignorantiam, & reddit humanum intellectum ad veram scientiam & cognitionem cuiuslibet rei.* Ergo in primis necesse est *per studium* hujus suavis operis scientiam acquirere, & *per philosophica documenta ingenium* acuere, cum in ipsis sit cognita via veritatis. Si ergo laborantes *laborem* non despexerint, fructum inde proveniente dulciter gustabunt. Qui verò *studere* abhorruerint, & tamen laborare voluerint, perpendant utrum Ars ipsorum sit ipsius Naturæ imitatio, præcipuè illius rei cujus naturam Artis illorū emendare debet. Nam præter naturæ imitationem impossibile est ipsis secreta Philosophorum ad perfectum finē perducere. Hi enim, utait Philosophus, transeunt ad Practicam sicut asinus ad fœnum, nescions ad quod porrigat rostrum, nisi quantum sensus exteriores sine intellectu, per visum & gustum ad pabula deducunt. Sic ipsi asini sine bonis ac veris principiis & studiis fructuosis, ac sine naturarum cognitione, quærunt perficere opera Naturę. Ideo omnes hujus Artis beneficium diligentes, studiis insistere tenentur, & ex libris veritatem exhaurire, & non ex fabulis fictis & operibus mendosis: cùm hæc Ars nullatenus veraciter inveniatur, (quamvis hominibus multæ sophisticationes appareant) nisi post terminum studii, & philosophorum dictorum cognitionem, seu per scientis fidelem informationem cum docetur. Quia enim in legendis libris defes extiterit, &c. Richardus Anglicus. Correct. cap. 2.

Gebet. Scias, charissime, quod qui principia naturalia *in* seipso ignoraverit, hic jam multū remotus est ab arte nostra: quoniam non habet radicem veram, supra quam intentionē suā fundet. Et qui principia sua sciverit naturalia, & causas mineralium omnes; nondum tamen adeptus est verum finem & proficuum hujus Artis occultissimę habet verò faciliorem aditum ad Artis hujus principia, & causas mineralium, & generationis modum, qui ex intentione Naturæ consistit, parum tamen aufertur ab eo de operis complemento, &c. *Labora itaque studere in nostris voluminibus, & ea sæpissimè in mente tua revolvere nitaris*, ut intentionem ex nostræ loquelæ modo

verā

veram acquitas. Quia in eis invenies super quem mentem tuam fundare debeas, & *scies ex eis errores à te repellere*, & in quibus imitari Naturam possis in tuo artificio. Geber, Summæ perfect. c 1.

Necesse quoque habes in *scientia Naturalis philosophiæ eruditum esse & industria provectum*, ut in puncto errori subvenire queas per scientiam: quia per solam naturalem industriam emendare non posses. Ars enim ab ingenio juvatur, & ingenium ab arte. Similiter expedit te etiam huius Artis principia non ignorare. Nam *qui illa ignorat, finem non inveniet*. Non etiã mitaris sophisticam operis metam invenire, sed soli vero Lapidis complemento intendas, ne forte Deus, in cuius potentia reservatur Ars nostra, eius veritatem tibi deneget in æternum. Rosarium Toletani, incipiens, *Desiderabile*, pag 752. Tomi 3. Theatri Chem. Desiderabile

Hæc scientia non est aliud nisi donum Dei, & Sacramentum diversis typicis sermonibus ac parabolicis locutionib⁹, necnon problematibus & mysticis ferè circumvolutum. Ideo ne stolidi & insipientes Naturam ignorantes hanc apprehendant: sed qui hanc cupiunt, intellectum subtiliter & ingeniosè acuant, sæpè & persæpius, intus & extra, ante & retrò dicta ita, ientum volvant ac revolvant, nec ex literatum sono dijudicent. Qui enim sonum verborum acceperit, intellectum verò interiorem non habuerit, oleum & operam perdit. An non legisti multorties, quod arcanum arcanorum, & thesaurus thesaurorum præterea antibus in via non ponitur? Quod si sic publicè poneretur, arcani nomine privaretur. Deprædari enim desiderat, qui aurum publicè in via portat. Notate ergo diligenter verba Sapientum, & signate mysteria eorum vincula resolvite, dicta que revolvite, donec vobis in mente sapiant. Si unum ex minimis solveritis, maximum vos non latebit. Aurora consurgens, in Prologo. Aurora.

Non est tibi datum à Deo hoc magisterium, solum pro tua audacia, fortitudine & caliditate sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit fortunam hominibus. Calid. cap. 14. Calid.

Quamvis Philosophi per suum ingenium & laborem, materiam ac operationem invenerint, nihilominus tamen dicendum est, quod Deo revelante vel inspirante utrumq; habuerunt. Quia Deus per suam sapientiam & bonitatem, diversis hominib⁹ diversas tribuit gratias pro tempore & loco, prout viderit expedire illis quibus largitur. Hic autem Lapis non Ventura.

omnibus sed paucissimis tantum datur, quia Deus ordinat omnia ne sibi vel aliis noceant. Si enim malis daretur, multum nocere possent; si omnibus bonis, non unique omnes tanto munere bene uterentur. Ideo dixit Calid: *Secretum Dei gloriosissime est forma Philosophiæ. Inspiratum autem est a Deo Prophetis fuit, & certis electis ex deuotione in eam.* Et Hermes: *Huius Artis sententiam ab omnium Deo habes inspiratione.* Et Morienus: *Intende omnis hominis hanc diuinam scientiam quæ venit, aliud arbitrari non debet, nisi donum Dei altissimi & magni qui suis seruis eam ostendit: cuius nomen semper sit benedictum.* Item Geber: *Ars nostra in potentia Dei reseruatur, qui cui vult largitur & subtrahit.* Et Parmenides in Turba: *Hoc autem specialiter est, cui Deus posse tribuit.* Et Balgus in Turba: *Regimen eius maius est, quam ratione percipiatur, nisi ab inspiratione diuina detur.* Idcirco dicunt omnes Philosophi, quod est donum Dei: quia scienti illud & perficienti & recipienti Deus largitur & non subtrahit: Scienti verò & perficienti & non recipienti, illud Deus largitur ac subtrahit: quia ab eius oculis evanescit, quod tunc retineri deberet. Et in libro Saturni: *Multi habent Lapidem nostrum & cognoscunt, sed nescunt eius virtutem. Et si scirent eius virtutem, nihil valeret, nisi etiam scirent operationem eius. Operatio autem non potest sciri, nisi per maximum donum Dei, vel per doctrinam perfectissimi magistri. Et totum id a voluntate diuina derivatur.* Laur. Ventura, cap. 4.

Albertus. Omnis *sapientia à Domino Deo est*, & cum illo fuit semper, & est ante æuum. Quicunque ergo diligit sapientiam, apud ipsum quærat, & ab ipso petat; quia ipse dat omnibus affluenter, & non improperat. Ipse enim est altitudo & profunditas *omnis scientiæ*, & thesaurus *totius sapientiæ*. quoniam ex ipso, in ipso, & per ipsum sunt omnia, & sine eius voluntate nihil potest fieri: cui sit honor & gloria in seculum seculi. Amen. Albertus Magnus in præfat. de Alchemia.

Alanus. Ad *Deum*, mi fili, & cor & mentem convertito quàm ad *Artem* magis. Ipsa enim *donum Dei summum est*, cuique beneplacitum fuerit, eam largitur. *Deum* igitur ex toto corde, totaque anima tua diligito, atq; in eo solo & spem & fiduciam omnem locato. Sic procul omni dubio hac *arte nobilissima* cum gaudio perfruére, *linguæ* interea *silentium indicens* labiis compressis. Alanus de Lapide Philosoph. statim ab initio.

Rosarium. Impossibile est hoc sciri, *nisi à Deo sciatur*, aut *à magisterio* qui eum doceat. Rosarium Philosoph. pagin. 230. editionis Vvaldkirk.

Theobald. Cum itaque hæc scientia, teste Gebro, Seniore & *aliis* Philosophis,

losophis, non sit nisi perfecta *inspiratio divina*, & *arcanum Dei gloriosi*, qui eam largitur & subtrahit cui vult; decet imprimis eum qui huic initiari cupit, *Deum trinum & unum* supplici mente *rogare*, ut intellectum ipsius illuminare, & *sapientiam* ipsi conferre dignetur. Neque enim est *sapientia nisi à Deo*, qui eam sincero corde & bona intentione quærenti & petenti non negat. Quare rectissimè Alphidius: *Fili, prædico tibi timorem Domini pariter, & amorem cum obedientia non ficta.* Et Senior: *Tu qui in timore Dei studiosus fueris, Lapidis Imius secretum & apparentem virtutem videbis, & invenies spiritu Altissimi instructus*, &c. Theobaldus de Hoghel in initio libri.

Artifex prudens sit, & *ingenium* habeat naturaliter *subtile*, & profundum, judicioque egregio polleat. Insuper sit *doctus*, ut quod per ingenium non adipiscitur, huic defectui per doctrinam subveniatur. Quicunque enim ad hanc scientiam pervenire vult, inquit Arnaldus, & non est philosophus, fatuus est: quia hæc scientia non est nisi de occultis Philosophorum. Sit *industrius* & *laboriosus*, *constantisque voluntatis*. In hoc enim negotio si agendi difficultas & tædiosa fatigatio opificem negligentem efficiat, ipsum expectato gaudio privat, spem suffocat, & efficaciam interimit. Non sit *præceps in iram*, sed *patiens* & *longanimis*. Festinatio enim, inquit Geber, à patre diabolo est. Sit *sui arbitrii* & *liber*, ne aliis curis aut negotiis districtus. *Secreti* item potissimum *tenax*, ne sibi periculum arcessat, & aliis maleficii ansam præbeat. Non sit *prodigus*, nec *avarus*, sufficienter tamen *locuples*, *librorumque* magnam *copiam habeat*. Idem ibidem, pag. 138. 139. 140. Tom. 1. Theatri Chem.

Non accedat autem ad hanc scientiam indagandam *artifex crasso ingenio* & *duro* repletus, nec *avarus*, nec *sumptibus parcens*, nec *vir duplex*, omnino *variabilis* à proposito, nec *nimis festinus*, nec *infirmus*, aut *impotens manibus vel oculis*, aut *nimis senex*: nec ita *pauper* ut habere hequeat unde hanc sumptuosam scientiam indagare possit. Sed potius sit *doctrinæ filius*, vir *subtilissimo ingenio* decoratus, sufficienter *locuples*, *largus*, *sanus*, *firmus in proposito*, *patiens* & *mitis*, *temperatus*, & *sufficienter suis organis & membris benè dispositus & ordinatus*. Nec tædeat artificem huic *libro sæpius studere*, & ex eo verum intellectum extrahere, & extractum in *corde suo* secretè gerere, perpetuæque *memoriæ* commendare, postea operari. Non enim solum per *libros* ipsam convenit indagare. quia qui per libros ipsam solum sequitur, *tardissimè* eam inveniet: eo quod *libri istius scientiæ* non sunt scripti ad doctrinam ipsius, sicut Incertus.

Digitized by Google

libri aliarum scientiarum, sed sunt tanquã *figuræ ipsius scientiæ*, quia scripti sunt subobcultè, & diversis ænigmatis metaphoricè & figuratè. Et hoc totum ne per ipsos verè sciatur, cognoscatur & tradatur, quod hæc scientia est vera & omnino certa. Vnde nullus Philosophus unquam hanc *scientiam* scripsit ut est, sed tantum alliciunt artifices ad ipsam indagandam & inquirendam. Incertus auctor, Tom. 3. Theat. Chem. pag 1.

Geverius. Satis enim scio neminem hæc scribi posse usurpare, nisi eum qui *Deus* ipse contulerit, qui solus obscuritatem horum mysteriorum illuminat, vel claritatem offuscat: ut neque *planissima* quis intelligat nisi ab ipso illuminatus fuerit; neque *obscurissima* quæque consequatur, si ab ipso illustrata non fuerint. Adjuro autem te, quicunq; hoc meum scriptum habueris, ne ipsum *indignis* vel *avaris*, nec ipsis qui id ad proximorũ suorum incommoda, vel etiam oppressionem conferrent: quales sunt homines *tyranni*, *iniusti*, *adulteri*, *molles*, & quorum venter Deus est. Spem igitur tuam in *Domino Deo* omnium creatore colloca, & operare cum timore eius, ad proximi utilitatem, expectans benedictionem à Domino cœlitus. Jodoc Greverius, initio sui scripti.

Arnaldus. Qui habes istum librum, in *finu tuo recondi*, nullique ipsum *reveles*, nec manibus impiorum offeras: quia secretum secretorum omnium Philosophorum plenariè comprehendit. Talis siquidem & tantus margarita non est porcis & indignis largiendus: quoniam est donum Dei magnũ, & Deus cui vult largitur ipsum & aufert. Quapropter, charissime, qui habes istum librum, *digito comprime labellum*, filius existens Philosophorum, ut merito mereris dici & esse de numero Sapientum antiquorum. Arnaldus in Rosar. libr. 2. cap 52.

Augurell. *Hanc non impuris manibus frauderer avarus*
Attingat, decoctor item, qui sive fabrili
Arte valet, mollive etiam, cui perdita cordi
Ocia, mercatorve vagus, natus dedecus urbi
Civis, & incumbens telluri arvisque colendis:
Et qui multa animo præsertim & magna meditur:
Vilis qui similes hæc vulgo quærere suevit,
Fraude mala tantum, vel habendi prosus amore.
At Sapiens, Superos in primis qui colit, & qui
Noscendis penitus cassis modo gaudet, hunc se
Conferat, hanc totis secletur viribus Arcem.
Hoc comes horribis gravis Exploratio rerum;

Serima

Intima Natura passim vestigia servans.
Tum mora, soli citos cursus remorata, sequetur:
Mox Labor, ingenuosque movens Industria gressus
Haud aberit, vtrumque feret vas scilicet unum,
Vnum opus, atque unam secum rem denique ducet.
Ille igitur tanto comitatu septus in his
Longum iter, & lento pervadens omnia passu,
Continuò miris oculos mentemque repertis
Pascet, & assiduum fallent spectacula laborem:
Donec in arcana sectos seclusere recludes
Thesauros, ignotum argenti pondus & auri.
Atque etiam ulterius procedens, ultima rerum
Secreta invenies, queis se Natura peractis
Obiectas gemmasque pari confinget ab arte.

Augurell. lib. 2. Chrysopœiæ, pag. 222. Tom. 3. Theatri Chemici.

FINIS.

Digitized by Google

LECTORI S.

QUoniam locus ille Fernelii, lib. 2. de Abditis rerum auſſis cap. 18. de auri ſemine eruendo, huiues compilandæ Harmoniæ præcipuam occaſionem præbuit, haud abs re facturus mihi viſus ſum, ſi hunc integrum hic exſcriberem, illique, ne alias aliquot pagellæ vacarent, unum aut alterum ænigma ſubnecterem. quod æqui bonique conſulas vel. m. Vale.

Fernelius. LApis Philoſophicus, *Elixir* Arabibus, gignendi propagandiq; auri verum ſemen, non è ſulphure, non ex arg. vivo, non ex ullo cæterorum quæ multi fraude proponunt, ſed ſolo ex auro eoq; puriſſimo quærendus veſtigandusq; eſt.

Hordea cui cordi, demum ſeris hordea, ne tu
Nunc aliunde pares auri primordia, in auro
Semina ſunt auri, quamvis abſtracta recedant
Longius, & multo nobis quærenda labore.

Nihil eſt in ulla naturæ parte quod non in ſe generis ſui ſemẽ contineat, ſed quod vix poſſit arte prolici. Ex ſolo autem auro poteſt. Maxima vis ſeminis in oleo quodam inhæreſcit, atque id quidem in cæteris inflammari cremariq; igne ſoleat, in auro autem non poteſt. qua ex cauſa id nullius ignis ardore torreri abſumive poteſt, & omnem artis vim tolerat:

--- Vniquoniam nil deperit auro
Igne, velut ſolum conſumit nulla vetuſtas,
Ac neque ſe rubigo aut ærugo conficit ulla,
Cuncta adeo firmis illic compagibus hærent.

Fœcundum autem id ſemen ſic eruito: Auri puriſſimi uncias duas, argenti vivi magno artis ſtudio præparati decuplo permiſce, igneq; languido diſſolve, dum arg. vivum prorſus expiret, priſtinumq; auri pondus ſubſideat in atrum pulverem redactum, qui tamen liquatus poſſit in propriam auri naturã redire Ex hoc dein pulvere igne acerrimo vaporarii, aquam continenter elicies, dum pulvis totus in cinerem candidiſſimum, & in calcem devergat; Calcem ſepties aqua reſperge, quæ & toties expiratione indẽ prolecta ſit: omniq; arte elabora ut hæc impulſione & incurſione crebra ſeſe extenuent, & ab omni ſorde fecéque puriſſima reddant, vires ſummas conſequuta. Hæc duo ſunt totius artis operiſque conficiendi primordia, in quibus mundi quatuor elementa devinciũtur.

Na-

Nam in aqua aër etiam ineſt, in calce terra atque ignis: ſitque quod in ſmaragdina Hermetis tabula, tanquam inſcultum myſterium, legimus. Aſcendit à terra in cœlum, iterumque deſcendit in terram, ſicq; vim recipit ſuperiorum & inferiorum. Quiænigmate hæc contexerunt, hanc aquam appellant argentum vivum, calcem verum ſulphur quorum permiſtione lapis fit, perinde atque ex aqua farinaque panis. Alii aquam ſpiritum viventem, terram fermentum: alii illam marem, hanc fœminam dixerunt, quorum complexu & coïtione procreatur infans. Opus autem poſtremum ut compleas, calcem puram obturato vaſe reconde equino fimo calente, diebus quadraginta, dum in humorem album & craſſum liqueſcat. In hunc juſtis dierum intervallis aquam ſenſim infunde: ea quidem via & ratione quam artis peritia adunguem explicarunt, ut calx aquam ſuam omnem ſenſim combibens quaſi illinc enutrita, in lapidem verum concreſcat. Quam variam colorum mutationem hoc temporis curriculo debeat lapis ſubire, & quę indicia illius conſummati perfectique exiſtant, expreſſum etiam ab illis patefactumque eſt. Hic theſaurus immenſus, hoc verum elixir, hoc frugiferum auri ſemen, cujus drachma ſi in ducentas & quinquaginta liquati plumbi aut ſtanni drachmas infundatur, id univerſum in aurum puriſſimum convertet.

Digitized by Google

AENIGMATICVM QVODDAM EPITAPHIUM BONONIÆ studiorum, ante multa secula marmoreo lapidi insculptum.

AELIA LAELIA CRISPIS, NEC VIR NEC MVLIER, NEC ANDROCYNA, NEC PVELLA, NEC IVVENIS, NEC ANVS, NEC MERETRIX, NEC PVDICA,

SED OMNIA.

SVBLATA NEQVE FAME, NEC FERRO, NEQVE VENENO:

SED OMNIBVS.

NEC COELO, NEC AQVIS, NEC TERRIS,

SED VBIQVE IACET.

LVCIVS AGATHO PRISCIVS, NEC MARITVS, NEC AMATOR, NEC NECESSARIVS, NEQVE MOERENS, NEQVE GAVDENS, NEQVE FLENS, HANC NEQVE MOLEM, NEC PYRAMIDEM, NEC SEPVLCRVM,

SED OMNIA

SCIT, ET NESCIT QVID CVI POSVERIT.
HOC EST SEPVLCRVM, INTVS CADAVER NON HABENS;
HOC EST CADAVER, SEPVLCRVM EXTRA NON HABENS;
SED CADAVER IDEM EST, ET SEPVLCRVM SIBI.

ARCA-

Digitized by Google

ARCANVM PHILOSOPHORUM, PER VIRUM DOCTISSIMUM olim versu hexametro conscriptum.

In nomine Dei viventis, & vivificantis.

I.

TErra mihi corpus, vires mihi præstitit ignis,
Alta domus quæro, sedes est semper in imo:
Et me perfundit qui me cito deserit humor.

II.

Sunt mihi sunt lacrymæ, sed non est causa doloris,
Est iter ad cœlum, sed me gravis impedit aër:
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

III.

Pelvis aquæ tenuis, modico cum pondere lapsus,
Sole madens, æstate fluens, in frigore siccus,
Flumina facturus, totus prius occupo terras.

IV.

Mira tibi referam nostræ primordia vitæ:
Nondum natus eram, nec eram tum matris in alvo,
Jam posito partu, natum me nemo videbat.

V.

Non possum nasci, si non occidero matrem:
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.
Id mea mors patitur, quod jam mea fecit origo.

VI.

Vita mihi mors est, morior si cœpero nasci:
Sed prius est fatum lethi quam lucis origo:
Sic solos manes ipsos mihi duco parentes.

Magna

VII.

Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima virtus,
Spiritus est magnus, quamvis in corpore parvo,
Nec mihi germen habet noxam, nec culpa ruborem.

VIII.

Ambo sumus lapides, una sumus, ambo jacemus:
Quam piger est unus, tantum non segnis et alter;
Hic manet immotus non desinit ille moveri.

IX.

Findere me nulli possunt, præcidere multi.
Sed sum versicolor, albus quandoq; futurus.
Malo manere niger, minus ultima fata verebor.

X.

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura.
Fulgor inest intus, radianti luce corusco,
Qui nihil ostendit, nisi si quid viderit ante.

XI.

Non ego continuo morior dum spiritus exit.
Nam redit assidue, quamvis & sæpe recedat:
Et mihi nunc magna est animæ, nunc nulla facultas.

XII.

Plus ego sustinui quam corpus debuit unum.
Tres animas habui, quas omnes intus habebam.
Discessere duæ, sed tertia pæne sequuta est.

Non potest apertius negari quam dicendo, Non.
Et non potest apertius affirmari quam dicendo, Ita.
Cui non est datum, non intelligit. Omne enim donum ab alto.

Quæres multum & non invenies,
Fortalle invenies cum non quæres.

IN

Digitized by Google

IN HARMONIAM CHEMICAM CLARISSIMI DOCTISSIMIQUE viri D. LAGNEI, ex intimis intimi.

Aspicis Æolii rutilantia vellera Phryxi
Dum petit Æsonides, quanta pericla subit?
Dijq3, homines q3 fremunt, reboat mare, & intonat æther,
Ac cum cærulео redditur imbre fragor.
Cyaneæ insurgunt cautes: adversaq3 saxis
Saxa putes pavidum perdere velle ratem.
Iamq3 iter immensum emenso, Phasimq3 tenenti,
Durior Æetes hæc fora jussa refert.
Auricomæ, dixit, pecudis fulgentia sivis,
Hospes, ad Argolicas terga referre domos;
Mavortis piceo prostantes turbine flammas
Strenuus æripedes junge ad aratra boves.
Atq3 colubrinis mea consere dentibus arva,
Sic auro pecudis tu potiere meæ.
Obstupuit dictis, tentataq3 littora frustra,
(Sero tamen nimium) Phasidos ingemuit:
Cum Medea sagax, juveni, miserata labores,
Adstitit Ammonio mitis, opemq3 tulit.
Macte nova virtute, heros fortissime, dixit.
Faxo statim veniant ad tua aratra boves.
Nec te Cadmæi seges horrida terreat hydri.
Terrigenæ venient in sua fata duces.
Quiq3 vigil rutilam, draco, Martis in arbore pellem
Servas, carminibus conficiere meis.
Dicta fides sequitur. Veniunt ad aratra juvenci:
Atq3 uno juvenes stantq3 cadunt q3 die.

Quin

Quin simul obtortis recubans anfractibus anguis
Occidit, ac Iasón undiq; victor ovat.
Annon auriferæ typus est hæc fabula nostræ
Artis, quæ assiduo parta labore venit?
Qui labor est aliquid. Verum si forte natator
Delius abfuerit, nil valet iste labor.
Nam frustra artificum hîc curæ exercentur inanes,
Qui cum aliis stolidis se quoq; decipiunt.
Frustra olidos miscent latices, Bacchive liquorem
Dissolvendo auro, nec juvat unda Stygis.
Ars, solvensq; unum est, vas unum, coctio demum
Una: & ut Ars una est, sic Lapis unus adest.
Colchidos ergo modo, tibi si quis operta recludat
Artis, non merito numinis instar erit?
Est talis LAGNEUS *hic est, qui hîc multa repandit*
Arcana, antiquos quæ latuere viros.
Cumq; sit ipse AGNUS, *roseo nos vellere donat:*
Sic vos non vobis vellera fertis oves.

M. QUADRATUS, Consil. & Medicus Regius.

* * *

ALBER-

Digitized by Google

ALBERTVS MAGNVS DE CONCORDANTIA PHILOSOphorum in Lapide.

LIcet in ista materia videntur Philosophi ad literam fore discordes, tamen concordando simul eos dicunt idem in summa. Quamvis enim unū loquuntur, secundum diversitatem rationis tamen, & secundum diversos modos, & secundum eorum diversa signa & lapidis operationes nominaverunt ipsum lapidem diversis nominibus, modo masculum, modo fœminam, modo simul conjuncta rebis, & tunc unam rem, modo diversas res, & secundum hanc rationem possunt solvi omnia argumenta & autoritates diversæ magistrorum de hac materia loquentium, ad unum terminum viarum hujus lapidis, postea dicendarum cum non sit nisi una via scilicet mercurius sive naturalis sive artificialis seu extractus ex corporibus & maxime perfectis, quia in istis est Mercurii substantia subtilissima & pura habitis ad fixionem Philosophorum plusquam aliquis mercurius in toto mundo ut in fine latius per autoritates apparebit, & tamen ad quemlibet terminum viarum postea dicendarum possunt autoritates philosophorum optime exponi & idem significare & eodem modo. Quia plures viæ sunt & possunt esse ad unum intentum. Attamen ex diversis modis àpropriationis ignis tanquam causa efficiente administrationem fortitur operatio, & per consequens lapis philosophorum diversa nomina secundum apparentiam, tamen ad eundem finem omnia tendunt. Scilicet ad SUBTILIATIONEM quæ vocatur sublimatio. Et ad FINEM, quæ vocatur inceratio sive calcinatio & multis aliis nominibus diversis nominatur. Ex reiteratione igitur illius operationis scil. sublimationis & ipsius inspissationis quam naturaliter sequitur inceratio sive philosophorum fixio cum ingenio ignis cum sola re una vel cum aliis rimantibus, quæ tamen non intrare debent, ad idem tendendum. Et hoc propter velocitatem tendendum & operis citationem resultat bonitas operis & etiam cum eodem fermento posito si placet ultra procedere cum bonitate augmentatio fieri potest ut per dicta philosophorum patet intuenti.

CVP.

Digitized by Google

CAPITVLVM PRIMVM DE materia lapidis.

EMateria igitur ista in speciali est aliquid dicendum, Ideo quod aliqui philosophi volunt & qua si omnes quod lapis philosophorum in principio sui est mercurii substantia subtilissima terrestreitate, quæ fixionem & fusionem impediret philosophos exiret ex materia tota depurata quæ dicitur per sublimationē ut per Gebrū in sua summa patet cap. de *medicina Solari* tertii ordinis ubi dicit mercurium lapidem *in capitulis* notū.

Et in capitulo de Mercurio dicit quod ex eo est & *elicitur* tinctura. Et dicit, & per separationis modum *puriſſimā* partem diuidas & seorsim ponas. Sed de isto Mercurio sunt philosophi diversificati ut patet in libris eorum, qui Iam enim posuerunt istum Mercurium fore Mercurium vulgi, & tamen non simpliciter, sed depuratum per sublimationem sive peraliquos modos & revivificationem, & hoc toties quod fiat purus sine aliqua terrestreitate, sive hoc fiat modo vulgi, sive modo philosophorum scil. quod teneatur Mercurius in igne sue tollentiæ & æqualitate, extunc enim ejus continuitate ignis convertetur natura in ipso & pars subtilior separatur in vas superius de quo infra ad istam viā dicetur tandem. Sic quod totus Mercurius in puriſſima substantia sit ita natus ut sua terrestreitas manebit ut fex in fundo reijcienda ut dicit quidam philosophis in turba. Talem modum laborandi tenetis ad lapidem nostrum nihil addimus neque minuimus nisi quod superflua removemus & ad istam viam sic tenendam moverunt eos plura dicta antiquorum philosophorum & autoritates in libris philosophorum positæ, quæ patent, bene libros philosophorum intuenti Et primo hic aliquos autores ad istam viam tendentes inferre nitendo. Dicit enim Senior de virtute lapidis philosophorum. Et ipsius modo uno laborandi fili considera, quicquid dicitur in libris nostris de aquis, sulphure, aceto, salibus & non intelligas aliud nisi rem unam nostram divinam, quæ secundum differentiam signorum & præparationum modo dicitur anima, modo sulfur, & subdit non attendas ad res multas, licet philosophi dicunt quod sit rebis & composita res ex tribus certis, hoc ideo per similitudinem est dictum ut infra dicetur. Item idem dicit lapis philosophorum noster qui est una res, si cum ea participarent alia quam quo ex eo sint non dixissemus lapis noster quia omnes homines

Digitized by Google

mines cum aliis rebus participant. Et dicit ultra. Alii quidem appoſuerunt ſulphur. Item ſecundum Ariſtotelem nil completur niſi cum fermento ſubtiliato ut ſpiritu. Et hoc diligenter conſidera. Et cum diximus quod præparatio ejus non eſt niſi ſublimatio, & iſta eſt ſubtiliatio & diſtillatio & fixio philoſophorum & inceratio, quia iſta omnia ſe conſequuntur in natura, per ſolum regimen ignis ſecundum laboris exigentiam & ignis gradum ſeu tollerantiæ de quo infra ſpecialius declarabo. Item dicit alius philoſophus in turba.

Omnes res quæ charo emuntur præcio in hac arte inutiles reperiũtur. Nec obſtare debet quod dicitur in libro LXX. Præceptorum, quod iſta res ſit in omni re, cum ſenior hoc ſic exponat, quod in iſta re ſunt omnes potentiæ ſcil. albedo & rubedo. Et confirmat hoc Geber in ſumma ſua dicens Quod ſolum in iſtis eſt ex quibus elicitur, & etiam ex eo vocaverunt hunc lapidem unam rem ut dicit quidam philoſophus, quia in ipſa ſola re eſt quod indiget ut ſulphure ſale & elixir. Item dicunt philoſophi quod hæc res in multiplicitate rerum non conſiſtit. Et etiam dicunt intẽdentes in hac arte laborare, ſi recto tramitte incedunt circa unam rem per noſtrum lapidem operentur, quam ſi dixeris non cognoſcere, oberrans es. Item quidam ex una re, una via una diſpoſitione totũ magiſteriũ perficitur. Item quidam ne obliviſcaris re in opere una tantum indigetis. Item nolite iuvare pluralitatem compoſitionum, deducunt multi invidi ſub figuratione loquentes, veritas namque noſtra una eſt, in qua eſt ſpiritus ingens quem quærimus ſuperans omnes naturas, & ideo plures philoſophi hanc rem appellaverunt omnes res. Item ibidem pluribus rebus non indigetis niſi una re tantum completur. Et ſunt verba magna dicentis. Natura natura lætatur & natura naturam continet, quam ſapiens per ſe regit & extrahit ex re omnem naturam ſuperante. Plures autem Autores idem conſentientes hic omittuntur.

CAPITVLVM SECVNDVM.

SVnt 'alii philoſophi, qui lapidem philoſophorum ponũt in Mercurio non vulgi, ſed extractum per ingenium à corporibus metallicis perfectis ſcil. Sole & Luna. Et iſtum modum extractionis dicunt fieri quod corpora extracta perfecta ita ſubtilientur & permutentur in verum mercurium

Digitized by Google

similem naturali secundum verum modum sicut sint corpora perfecta sublimata per modum & ingenium videlicet cum aquis acutis & aqua Salis armoniaci, quæ multum subtiliat corpora. Et hanc subtiliationem ita continuando quod corpus fiat spirituale & mercuriale & volatile. Et istud corpus sic resolutum vel præparatum dixerunt Mercurium, lapidem philosophorum. Et tunc institerunt cum modis laborandi, secundum quod postea dicetur, donec fiebat ex eo tinctura, in infinitum & augmentanda & multiplicanda. Et ad istam viam moventur tali rationabili causa, quod dicunt nulli dubiū esse quin in corpore perfecto sc. *Sole in* quo dicitur esse tinctura rubedinis & albedinis, vel etiā ex Luna in qua est tinctura alba & per continuationē ignis erit rubea. Alii autem Mercurium corporum dicunt Mercurium virum & feminam. Alii autem recipiunt masculi partes tres & feminæ quinque partes vel etiam ambobus simul mixtis ut masculi & fœminę idest corpore & spiritu ut quidam dicunt propter velocitatem corporum simul corruptionem quam vivus solus. Et tunc corpora sic soluta in Mercurium vivum habeant in se Mercurium priorem omni naturali & etiam dispositum magis ad fixionem physicam & obinde perfectius omnia faciens & citius omni mercurio naturali, si secundum dicta philosophorum prius scripta operetur. Etiam non est inconveniens asserere ut volunt isti qui ponunt lapidem philosophorum in subtiliatione in aquis fortibus corporum perfectorum etiā in sublimatione vulgi sursum evolare vel elevare. Et corpus sic subtiliare quod volet realiter scilicet quod in tantum sublimetur & subtilietur quod fiat spirituale & facilis fusionis, ingrediens & tingens. Quia sic per talem sublimationem corpora perfecta mutantur de natura in naturam & fiunt incorporea donec per assationem de se præstent genera sibi similia ut aurum Solem, Lunam argentum & sic in infinitum. Et dicunt hoc esse de perfectione cujuslibet naturę quod possit generare sibi simile, sed aurum naturaliter & alia hoc facere non possunt. Et ideo dicunt artificem debere incipere ubi natura dimisit. Et sic facere tincturam philosophicam perfecte adinventam per istam nobilissimam scientiam & artem.

CAPITULUM TERTIUM SOLVENS controversiam viarum prædictarum.

ISTAE viæ jam dictę ad unam viam tantum tendentes sunt ad Mer-

ad Mercurii substantiam nobilissimam, seu corporis in tantum subtiliati quod idem censetur esse, & confirmatur id istis autoritatibus. Dicit enim Geber in summa sua perfecti magisterii in capitulo de sole & luna. Per Deum sol est tinctura rubedinis & luna albedinis. Et alibi in eodem libro dicit. Oportet enim tincturam subtiliorem esse quam corpora ex quibus elicitur. Et dicit etiam ibidem Geber quod tinctura est in corporibus & in Mercurio. In corporibus tamen difficilius, difficilè est corpora perfecta & fortissimæ cõpositionis, ita resolvere ut corrumpantur & comparentur Mercurio in subtilitate & penetratione sicut patebit ubi Geber in sũma sua magisterii dicit corporà quidem ex quibus tinctura elicitur subtilianda fore, & hoc non pervenire potest ad artificem durę cervicis. Sed quod in Mercurio non sit perfectius sed facilius potest patere sic. Et primo quia longior labor requiritur in Mercurio, Quia antequam ☿ naturalis ad tantum prę-paretur quod sit in puritate & bonitate similis corpori reducto in Mercurium ut dictum est tempus longum labitur, & longa eget digestione cum modis subtiliationis ut postea dicitur &c. Et ex quæ multa digestione & occulta valde ad sui perfectionem indiget. Sic per consequens plus assuescit igni, & sic tinctura perfectissime laboratur & generatur, & ideo dicit quod in Mercurio esset facilius tinctura sed non perfectius. Item ad istam viam scilicet quod lapis philosophorum sit in corporibus videtur esse valde Geber in libro de investigatione perfecti magisterii practice loquendo de tincturis tertii ordinis ad album & rubeum. Dicit enim ad album recipe lunam, & ad rubeum recipe solem & solve in aqua forti sua & fac lapillos, tunc statim subdit. Et hoc est corpus nostrũ fixum solutum in Mercurium nostrum fixum, &c. & ibidem docet eum regere ulterius sublimando & fixando ut in summa nostra tradidimus. Hic tamen nota quod licet Geber dicat quod ad album recipe lunam & ad rubeum solem, non propter hoc vult abnegare quin ambæ tincturæ sint in corpore quolibet per se sicut in ipsis mixtis vel etiam alba in rubeo corpore & rubea tinctura in albo ut pater per quendam philosophum dicentem. Quamvis lapis noster in manifesto sit rubeus vel albus, In occulto est albus si in manifesto sit rubeus. Et sit si fuerit in manifesto albus per decoctionem ignis erit rubeus. Et subdit Plato in quarto. Converte naturas & quod quæris invenies. Item aliu occulta manifesta & manifesta occulta & invenies magisterium. Item ad ipsam viam facit quod dicit quidam philosophus in turba, nisi corpora in-

corporea feceritis, & incorporea corporea nondum regnam operandi inveniſti Item Archelaus philoſophus dicit, cõſulo quod in perfectis inchoes, nam antequam imperfecta ad terminum perficeres citius vita carebis. Item Hermes dicit in iſto tractatu ſuo qui intitulatur de occultis hermetis. Si camelorum tuorum tertiam partem conſumas. Et concordat eum eo Plato in libro de quarto qui dicit. Oportet aurũ duci in vaporem, & ſi hoc non poteſt fieri in figura triangulari. Et etiam iſtam viam tenet quidam Magiſter, qui fecit quæſtionem de veritate hujus artis. Et dicunt cõmuniter philoſophi. Mercurius noſter non eſt Mercurius vulgi ſed intelligas de Mercurio quando eſt elixir. Item dicit ſenior & Calib. ipſemet. Cui iſtud aurum ex auro noſtro prodit. Et eſt aer, & ultra idẽ ſenior O ſi tu noſceres hunc lapidem noſtrum aerem vel aereum in quo metalla ſubintelligũtur. Item ſenior dicit ibidẽ. Omnium philoſophorum res eſt quæ habetin ſe totum quo indiget & eſt mater auri. Et etiam in turba dicitur quod eſt natura excellentius, eſt omium rerum vilius. Nam aurum nõ eſt natura vilius. Ecce quomodo idem Senior in verbis ſuis videtur diſcordare, & alii philoſophi inter ſe ut poteſt videri ex authoritatib. jam & antea præſcriptis, unum tamen omnes philoſophi clamant. Res una, vas unum, præparatio una quæ eſt ſublimatio ſive ſubtiliatio, quam ſolam operationẽ dicimus ſed ſecundum gradus ignis exigentiam ſequuntur diverſæ operationes ſc. fixio & diverſa nomina ipſa res ſortitur ut prius dictum eſt. Reſtat ergo ad concordiam philoſophicorum nõ immerito eſſe accedendum. Cõcludendo igitur ut mihi videtur, eſt dicendum quod omnes philoſophi & autoritates eorũ concordant in Mercurio. Eo quod lapis philoſophorum ſemper ſit Mercurius. Et hoc aperte apparet ex ſcriptis eorum. Videntur tamen fieri diſcordes in Mercurio naturali & extracto ut dictum eſt prius. Hic eſt dicendum quod auctoritates tendentes ad viam Mercurii naturalis, ſunt intelligendæ non dictæ per viam abnegationis. Ita quod alius Mercurius abſtractus etiam non ſit vel poſſit eſſe lapis philoſophorũ. Sed quia tales philoſophi ſcientes inveſtigationem modum deconcoctionem etiã quod Mercurius naturalis reperiatur ipſam artẽ in ipſo ſolo reperierunt. Et ſic ne homines imponerent expẽſas in rebus præcioſiorib. cum in viliori re etiam poſſit ars reperiri auctoritates eorũ ſc. Res quæ charo emitur præcio hoc ut prius dictum eſt poſuerunt. Iſti vero qui lapidem philoſophorum in corporib. poſuerunt. Et tales non per abnegationem alterius intellectus poſuerunt, cum nulli dubium eſſe

debeat,

Digitized by Google

debeat, quin ad eandem viam & intentionem sunt, unde plures modi, ingenia & viæ una facilior alia difficilior, alia longior, alia brevior, tamen idem semper volunt, & ideo taliter loquentes ad istam intendunt viam, sc. quod habito Mercurio corporis perfecti, sive corpore perfecto resoluto & subtiliato, in subtiliatione operationes Mercurii certum istum in eũ sive istam rem esse mundiorem perfectiorem & habiliorẽ ad ulterius perficiendũ quæ posset generare sibi simile de se & sine sua tinctura & etiam breviori tempore fieri & minus difficilius in modo laborandi & minus posse errari sicut plures erraverunt abunde in Mercurio vulgi laborãtes præparationem ipsius sc. fixionem philosophicam longis temporib. laborantes & quasi in extrema adducti sint, quod forte eis si in materia perfecti Mercurii laborassent minime contigisset Cũ utiq; perfectũ citius & ulterius perficitur & destruitur difficilius & per consequẽs eo nimis erratur, cũ natura naturæ lætetur & cũ ea gaudet & amicatur ut dicit quidã philosophus in habentibus symbolum est facilis transitus, & ista autoritas est naturalis in ista arte quo ad unitatem lapidis nostri benedicti. Per eam enim exibuntur multæ viæ, quibus multi laboraverunt & sunt in extremum adducti, ideoq; artem tandem negaverunt esse veram. Et sunt tales qui laboraverunt & laborant in conjuncto corporum & spirituum per amalgamata & in aquis seu corpora cum corporibus laborando. Et ita voluerunt corpus convertere in spiritum & postea simul figere unum corpus cum spiritu vel unum spiritum vel plures cum uno corpore vel ambobus perfectis dicentes quod non possit fieri tinctura nisi cum cõjunctione matrimonii scil. solis ut viri, & lunæ ut fœminæ & Mercurio tanquam medio conjungendi tincturas ipsorum, quæ dicta per multas autoritates quæ sunt scriptæ ad literam forte vel invidiose seu allegorice ut de distillationibus intelligentes, Cum unus sit lapis ut omnes clamant, qui in se totum habet quo indiget qui secundum diversa signa in ipsius præparatione diversimode appellatur ut prius diligentius in isto tractatu tibi scripsi. Et quod tales qui sic laborant in fixionibus corporum & spirituum longis temporibus nihil reperierunt non est mirum, quia quanto res minus simplicior & plus composita tanto minus symboli est in ista, & ideo difficilior transitus quia quando requiritur subtiliatio ignis debita difficile poterit rebus diversarum naturarum & ad unum tẽdentium applicari, quia forte dum unum figitur, aliud fieret volatile, sive dum unum sublimaretur & subtiliaretur aliud forte ingrossaretur quod

deberet ſublimari ut patet in antecedente præcepto jam allegato. Et tamen bene verum eſt quod ſpiritus coniuncti corporibus per ſolutionem in aquis acutis aut in alijs aquis ſive corpore ſive in amalgamationibus aut aliis modis. Et ita ipſis ſpiritibus digeſtis cum corporibus perfectis vel per ſe cum ſolutionibus per aſſationes ſive putrefactiones & iterum ſolutiones cum aquis & ſalibus aluminibus & aliis ingeniis de quibus plura ingenia ſcribuntur in libris Geberi & aliis de inveſtigatione, de medicinis primi de ſecundi ordinis & in aliis libris practicis videndis ibidem ipſi ſpiritus figuntur in corporibus. Et ſic poſſent in particulari bene facere aliquam medicinam primi & ſecundi ordinis. Sic etiam augmēta perfecta bene fieri. Et ſic corpora imperfecta bene poſſunt etiam mundari per ipſorum calcinationes, & ſolutiones & ſpirituum aſſationes, quod à perfecto convertantur in perfectionem perfectam cum ipſa medela ſecundum hermetem, Empedoclem & Gilgil. ubi differunt ſecundum magis & minus & non eſt differentia forma ſpecierum. Sed de iſtis modis particularibus non eſt hic intentio: ad propoſitum ergo vide alios libros de materia hac &c. Ex iſtis igitur prædictis claret omnes philoſophos concorditer aſſerere lapidem philoſophorum fore Mercurium non vulgi ſed noſtrum. Sive enim iſte Mercurius ſit naturalis tamen depuratus & ſic non erit vulgi ſed philoſophorum ſive à corpore ſive à corporibus perfectis abſtractus etiam quocunque modo & quibuscunque ingeniis ſive per ſe ſive per additionem propter brevitatem laboris, dummodo Mercurius ipſe extractus à corpore ſit ſubtilis & non privatus humiditate, ſed purus ut purum corpus ſubtiliatum in ſimilitudinem Mercurii dum addita non maneant. Si tunc ipſe Mercurius philoſophorum cum ingeniis & igne tanquam efficienti cauſa ſecundum modos & ingenia Geberi, qui in hoc in paucis verbis totam dicit veritatem & majorum philoſophorum cum ipſo concordantium, cum operis inſtantia perpetuetur ex ipſo poteſt fieri tinctura vera philoſophorum & ſic patet.

CAPITULUM QUARTUM DE *præparatione lapidis & ignis regimine.*

DE Secundo principali ſcilicet de noſtri lapidis præparatione & ingenii regimine in ſpeciali eſt aliud dicendum. Eſt ergo ſecundum Geberum & omnes philoſophos mihi videtur ſic operandum, quod recipiatur lapis exſcrip-

Digitized by Google

jam notus & præparetur in vase vitreo uno ut orobo, sive in vase quod sit super aliud vas ad modum cucurbitæ & alembici sive naso & sint magistraliter conjuncta si laboras in vase sapra vas ut dicunt quidam philosophi, prout postea scribam sic quod non respiret, & assiduetur super ipsum opus sublimationis philosophorum quod est scilicet subtiliatio ut perfecte subtiliatur lapis ut in ultimam subtilitatem & puritatem deveniat cum instantia operis & ignis temperantia sive tollerantia majori continue & successivè ad idem opus scil. subtiliationis omnia continuendo, & causa est ista, quia totum magisterium, ut volunt philosophi omnes, est nisi in sublimatione per continuationem & tollerantiam ignis. Omnes aliæ operationes naturaliter consequuntur, videlicet facta subtiliatione inspissatio, tunc & incineratio, alicujus partis & istius consequenter sequitur fixio. Et nulli dubium debet esse quin per se fit per solam subtiliationem fixa & incinerata per majorem ignem, ut postea dicetur eadem pars propria plures partes non fixas. Secundo. Iterum subtilietur & sic iterum figatur. Tertio, & sic iterum subtilietur. Et præcisam ipsius intentionem Geber ponit, Cum se solo lapide & solo igne, & solo uno vase si placet, & sic totus lapis in tinctura perficietur. Et non debes cavillari ex isto quod aliqui dixerunt necesse fore adminicula ad hoc ut ipse Mercurius ita subtilietur, cum sit homogeneæ id est fortissimę compositionis & spiritualiter Sol & Luna. Si ex eo debet extrahi Mercurius & ita subtiliari in Mercurium, eo quod sit valde difficile. Et per consequens ipsum operantem posset ducere in errorem. Dico ad primum quod quamvis Mercurius naturalis seu philosophorum sive Mercurius corporum perfectorum sit fortissime compositionis tamen adhuc per continuationem ignis semper aliqua pars separatur per subtiliationem ab alia in modum quasi vaporis. Et istud eo quod non potest in vase respirare ingrossatur & iterum descendit. Et iterum mediante ignis regimine scilicet lento ut intentio operis requirit aliquam aliam partem tunc subtiliorem secum subtiliat, & sic deinceps donec opus totum ita compleatur, & hæc est major intentio philosophorum in ista arte veritatem scribentium, licet tamen aliæ de quibus infra aliqua ponam non per hoc abnegentur, cum tamen ad eundem finem philosophorum in via operandi tendant, licet aliis & aliis modis & ingeniis laborandi.

Digitized by Google

CAPITULUM QUINTUM DE corporibus perfectis.

SEd de secundo scilic. de corporibus perfectis ut supra jam statim tactum est. Fateor quod valde difficile est taliter corpora per se ita digerere ut in naturā Mercurii seu Mercurialem commutentur, & forte vita hominis talem subtiliationem seu subtilitatem perfecte non exspectaret cum tamē non sit impossibilis quia per ignis administrationem sc. ignis caloris & humiditatis ut putrefactionis, etiam quantumcunque sint fortis compositionis etiam possunt alterari & per consequens in Mercurium bene subtiliari. Tunc ob talis temporis longitudinem, non est inconveniens afferere quod bene possit admitti præparatio cum rebus exteneis scil. salibus & aquis acutis putrefactionibus & solutionibus, assationib. & [illegible] & aliis quibuscunq; ut ipsa corpora perfecta quia [illegible] philosophorum subtilientur sive in naturā Mercurii [illegible] & fœtalia removeantur. Et tunc postea corporibus sic præparatis ad tantam Mercurii subtilitatē vocatur lapis philosophorum cum quo tunc tanquam principaliter cum uno Mercurio sic cum alio secundum dicta philosophorum est totaliter & non uno modo procedendū. Et hæc est concordantia omnium philosophorum prout etiam prius est satis multipliciter ex eorum dictis declaratum sed quod ad ipsam partem, scil. de modo subtiliationis corporū perfectorum in naturam Mercurii & non in vivum Mercurii. Quia cum tali resolutione corporum in vivū Mercurium, est unus modus laborandi sicut in vulgi Mercurio, tamen præparatio ut sic dicatur philosophorum est ut prius dictum est. Et aliqui ceperunt talem modum laborandi sicut in vulgi Mercurii, & dixerunt ipsum modum fore Platonis in quartas, & etiā concordant cum intentione Geberi ut dictum est & aliorum philosophorum Interdum enim sic esse laborandum quod recipiunt corpus perfectum ut solem & ipsum subtiliant cum aquis acutis & convertunt ad lapillos & istos solvunt in solutione fimi, & tunc assando congelant, & id opus dicunt subtiliationis. Et quoties solutiones & congelationes reiterant hoc totum in naturam Mercurii subtiliatur ut fluat facili fusione & ingressu & tingat ista materia. Tunc iterum postea tanquam partem fixam & fermentum tenens iterum cum quatuor partibus partes corporis in Mercurium ipsorum fusibilem & in lapillos redactos coquunt, assando solvunt ut prius laborem continuando donec iterum materia tingat, & sic usque

Digitized by Google

sic usque in infinitum augmentando & etiam in bonitate dicunt posse & fore procedendum. Alii autem alio modo subtiliant corpus perfectum seu per calcinationem, & tunc cum aqua argenti, &c. seu alia solutiva cum assatione & iterum corporis reiteratione talia faciunt subtiliando & sic laborant quousq, ipsa corpora in naturam Mercurii quoad tincturam totaliter convertantur. Quidam vero ipsam subtiliationem corporis vel corporum intendunt facere cum spiritibus scil. Mercurio sublimato sive vivo sive aliis spiritib. salium, istos spiritus cum corporibus cum aquis acutis per decoctionem conjungendo. Et tunc ab istis spiritibus vel etiam simpliciter sublimando & sic dicunt aliquam partem corporis cum spiritibus alleviari, & hoc continuant per bonam partem corporis in spiritum conversum habeant. Et tunc per separationem ignis lenti modo capiunt sursum sublimationis partem subtiliorem, aliam autem partem dicunt in fundo manere, quam postea partem fixam, iterum cum parte non fixa, quantitate bona ipsum leniter assando decoquunt donec iterum pars figatur & iterum in terram fixam convertatur, & hoc continuant ut bonam partem figant. Et hoc dicunt terram sulphuris præparatam. Tunc istam terram iterum elevant cum parte non fixa bona quantitate, & iterum donec totum levetur iterant. Et sic iterato figant. Et hoc quater iteratum dicunt fore tincturam secundum dicta Gebri & etiam Hermetis in Theleſmo dicentis, separabis terram ab igne, subtile à spisso suaviter cum magno ingenio ascendit in cœlum donec retineat vim inferiorem & superiorem. Et quamvis etiam ista dicta Hermetis concordant ita bene posse ad modum lapidis philosophorum prius dicti & modum ipsius laborandi ut dictum est prius, Tamen ad satisfaciendum opinioni ipsorum quo non videtur irrationalis tum etiam ad subtiliationem & Mercurialitatem omnino prætendunt. Dico tales etiam modos laborandi bene esse sustinendos dum tamen in labore præcaveatur, quod corpora in tali subtiliatione sive materia nimium siccentur & in totum à natura sua spolietur, quia ut prius dictum est, quocunq; modo sive Mercurius subtilietur, & per quamcunque viam, dum tamen fiant tales præparationes & decoctiones ad viam philosophorum & intentionem de quibus prius dictum est. Et postea particularius in tractatu isto discetur cum bene plures sint viæ & modi ad eundem finem tendentes ut prius de concordantiis philosophorum in lapide philosophorum est determinatum.

Est tamen verum quod inspiciendo dicta antiquorum phi-

sophorum & scripta in isto meo tractatu philosophi fuere propinquius ad viam quæ est in Mercurio naturali præparato, siue in Mercurio vulgi, a corporibus vel a corpore perfecto remotius quam ad alias vias vel prolixe scriptas, quia antiqui philosophi valde plus attendebant ut ad unitatem & uniformitatem rei & laboris, quam ad multiplicitatem, ubi in una re fit major unitas & fortius symbolismus quam in pluribus & per consequens facilior & minus erroneus labor. Quomodo tamen modus istius & præparationis quem omnes philosophi occultarunt debite perficiantur. Attamen propter complementum hujus tractatus de intentione istius philosophorum & via ipsius de qua philosophi principaliter dicta ipsorum intelligunt, de regimine secundum scripta aquantilla considerando ipsius lapidem philosophorum, quia in una re in uno labore constituit scribere. Iterum propono consequenter talia per auctoritates philosophorum approbando tunc sic tractatum istum finaliter concludendo. Quemadmodum ergo in secunda parte principali hujus tractatus aliqualiter dictum est de præparatione nostri lapidis, nunc ergo conclusive dicendo, dico esse totaliter asserendum solum in modis vel in modo præparationis lapidis de quo philosophi principaliter intendunt, quem tu ex meis scriptis noscere non potes cujus totum ipsius lapidis præparationi sola sublimatione id est subtiliatione constitit. Et ista operatio cum diuturnitate laboris & cum assiduitatis instantia super ipsum lapidem & regimen ignis ad intentionem operis & nostri Mercurii tollerantiam completur totum magisterium nostrum. Et omnes operationes diversæ scriptæ, propter diversam intentionem regendi ipsum lapidem se naturaliter consequuntur ut est post sublimationem quæ est subtiliatio, inspissatio, & tunc incineratio unde cerasio & nostra fixio philosophica, &c. Et ut melius intelligas istum terminum fixio philosophica. Est sciendum quod summopere cavendum est ne lapis cum sui ignis tollerantia ab humiditate sua privetur, quia tunc sua humiditas sibi nunquam vel difficulter posset sibi restitui, & sic totum opus destrueretur sicut pluribus philosophorum etiam lapidem bene nascentibus factum est, ratione etiam cujus artem negaverunt, & etiam alias qui inter illos artem negare voluerunt erronei possint non attendentes quod omnes philosophi clamant, quod eorum opus est sola sublimatio. Sed ipsi lapidem, ipsis notum aliqualiter depurarunt & subtiliaverunt & tunc ad fixionem intenderunt dimissa sublimatione & depuratione completa, & sic in tantum lapidem vix a-

verunt

verunt quod humiditate privaverunt, & per hoc in exterminium fuit deducti, non advertentes quod Philosophi omnes clamant unum opus, unius laboris quæ sequuntur diversa signa secundū utilitatē lapidis, atq; ejus diversas dispositiones, quæ tamen in sola sublimatione consistunt cuius regimen ignis sublimationis, ex quo operatur diversas operationes in lapide ut modo sublimationem, modo ingrossationem, modo incinerationem, quam incinerationem per ignem suæ tollerantiæ sequitur fixio Philosophica occulta. Et ideo fixio Philosophica summè est consideranda, scilicet quod lapis figatur, quod tempore isto quo figitur potentia subtiliationis partis fixæ figendi non fixum non auferatur. Sed ita diu talia opera vase uno seu duobus ut dictum est prius, & uno labore cum modo ignis administrandi opere primo scilicet lapidis sublimatione. Et tunc per ignis medium maximæ tollerantiæ inspissatio sequitur lapidis, & iterum ulterius incineratio partis quæ à natura & per continuationem ignis, est magis apta ad fixionem. Tunc consequenter Philosophica fixione figetur de qua dictum est supra. Et sic opus tuum uno labore continuatur donec cum signis postea dicendis res ipsa in perfecto Magisterio consistat. Tamen hic notandum quod non remordeamur ab invidis, quare regimen per gradus ipsius ignis propriè non scripserunt. Dico quod non potest valdè benè in speciali de talibus gradibus ignis & proportione determinari, nec aliqui Philosophi talia plenariè posuerunt, licet tamen unus plus dixerit de tali materia quam alius cætera industriæ & exercitio laborantium committentes, de quibus infra ex auctoritatibus Philosophorum de hac materia loquentium alia notabilia elici benè possunt.

CAPITVLVM SEXTVM, IN QUO totum Regimen consistit.

Consistit ergo ut ego ex dictis Philosophorum considerare possum totum regimen ignis gradus & præparationis lapidis in isto ut lapis noster unus, uno vase ut scriptum est in lento igne teneatur, ut subtilior ejus pars, & hoc per bonum tempus sit in igne quod non nimis cito aliud opus laborum videlicet inspissatio consequenter super ipsum assiduetur, donec verè ex diuturnitate ignis & assuefactione lapidis in igne videas istam partem æqualitate ignis ingrossari à natura. Et tunc talem ignem parum vigorando & sic con-

Digitized by Google

continuando donec videas aliquam partem velle incinerari, tunc modo majori ignis vigore non tamen à primo opere nec secundo per ignis violentiam recedendo parte jam aliqua incinerata per se & naturaliter propter multitudinem aliarum partium subtiliarum talis pars resubtiliari reincipiet sive sublimari. Et sic iterum procedendo continuè ut dictum est, & hoc per majoris ignis tollerantiam donec isti pulveres fiant sublimati & incinerati. Et invenies quod ad istud opus, quod prima est fixio lapidis per longam ignis decoctionem ipse lapis noster ad tantam ignis tollerantiam deveniet, quia tantus ignis requireretur etiã in secundo opere & labore super assiduatione lapidis ad sublimationem, id est, subtiliationem sicut primo ad inspissationem, & sic consequenter de inceratione & fixione istud continuè sic urgendo donec ultimate totus lapis cum sufficiente ipsius deputatione per talem modum regendi ignis super lapidem facilem præstet cũ ignitione sua fusionem, & in Solificum & Lunificum verum cum perfectionibus suis & examinationibus metalla sive Mercurium transmutet, & hoc secundum se totum vel secundum partem. Et dico hic notanter vel secundum partem, quia non est cura si tota tua materia imposita non effet in totum præparata non nocet, quod aliqua pars eius in aliquo regimine remanserit, videlicet sublimatione sive inceratione, & causa hæc est, quia hoc signum est, quod lapis non est cum velocitate directus, & hoc est utilius. Ideo summopere cavendum est, ne lapis ita velocitetur in aliquo etiam prioris operis, cum Philosophorum sublimatio sit ita diu continuanda super lapidem quæ non est sursum elevatio, sed infra remansio donec in complemento sit totum magisterium perfectum, cuius perfectionem proba cum projectione super spiritũ vel corpus. Quod si ipsum lapidem inveneris in tantũ dealbatũ & depuratũ, quod puram det albedinẽ, & tunc videris lapidẽ ita sublimatum, quod ad intra rei tingendæ penetret, & tunc facta penetratione quod sit lapis fixus in tantum quod res examinata stet omnia judicia, tunc sufficit, & es rectè operatus. Sin autem non, itera super ipsum primum opus, & sic consequenter ut scriptum est, donec ita fiat & erit Deo cooperante. Ecce autem considerare potes, quod valde erroneum est, lapidis operationem ita agitare, quod una operatione facta intendatur ad aliam & prima dimittatur. Nam si magisterium non esset in complemento, ut pluribus contingit, qui propter hoc sunt in exterminium adducti huius artis non possit super ipsum reiterari primum opus, & sic negotium

negotium esset totaliter annihilatum. Aliàs tamen si dicta de regimine ignis quæ tibi scripsi sollicitaveris, & non nimiũ cẽtaveris & agitaveris, inde opus ad min⁹ destrui nõ bene potest. Sed si in prima facie, ie prima vice nõ reperires, potes tamen per assiduationẽ operis ut scripsi defectũ tamẽ optimẽ adimplere, & non solum adimplere, verum etiam ex reiteratione operis iterum cum parte non fixa, ut prius opus laborando, ut dicit Geber in ultimo capitulo, magisterium lapidis augmentando in bonitate in infinitum multiplicare.

CAPITVLVM SEPTIMVM, REGIMEN lapidis probatum auctoritatibus.

NVnc dico secundum promissa aliquot auctoritates antiquorum super dicto regimine lapidis quoad ignem & ipsius præparationem inserere non omittam cætera intelligentia cuiuslibet legentis in libris Philosophorum diligentiæ committendo. Dicit enim Senior primò in præparatione lapidis & ignis regimine sit præparatio nostri lapidis difficilis & maximè occulta. Item alibi dicit, vulgus habens oculos dormit, cum enim habet rem præparationem eius nescit, &c. Item Philosophi dicentes de igne dicunt. Oportet istum ignem calorem esse Solis, quando est in statu suo, & ideo vocaverunt putrefactionem. Item ibidem, sit ignis vester ignis balneorum. Item in Turba: Sit ignis vester in dealbando lenis, id est, temperie illo quo tinctura est album, minorem ignis tollerantiam requirit, quàm quando cum materia lapidis incipit rectificari per solam ignis instantiam, tunc quando lapis ad rubeum laboratur, ad primum opus tãtum gradum ignis ad rubeum requirit, sicut fortè ad secundum opus in dealbando requiritur. Et in hoc debet homo esse cautus, quod non regat lapidem ante tempus perfectæ dealbationis, id est, quousque tinctura perfecta sit in albo regimine per gradus ignis qui spectant ad rubeum. Et super hoc clamat Rosarius, sic dicens: Non misce opus album in rubeo. Hæc tamen sunt maximo exercitio laborantis committenda. Item ibidem de lapide nostro in vase suprapositio faciendus est ignis lenis per 40. dies, quia per ipsum humiditates corrumpentes extrahuntur. Commendant enim Philosophi omnes operis ipsorum prolixitatem, & vituperant velocitatem & combustionem scilicet tantam, quod lapis non possit redire ad suum opus primum, & sic in toto destruitur. Item ibidem dicitur de aceto nostro cavendum esse, ne conver-

Digitized by Google

verantur in fumum, & pereat propter vehementiam ignis. Item in Turba dicitur: In opere nostro primo omnia denigrantur, id est, quando quasi materia prima incineratur non ei perfectio. In secundo omnia dealbantur, id est, in secundo opere materia disponitur ad maiorem albedinem & perspicuitatem. Et tertio oportet totam incinerare compositionem scilicet super perfecta dealbatione. Ita quod prius non incineratur totaliter nisi perfecte dealbetur, ut prius dictum est. Item dicitur ibidem, illum cinerem non vilipendas, nam iterum sudor suus sive liquefactio, id est, sublimatio sive solutio, quod hic idem est, per majorem ignis aliqualiter expressionem sibi redibit. Et sic quarto tunc corona aurea in tinctura perficitur. Sciendum est tamen, quod aliqua materia post nigredinem fit citrina, aliquando rubea ante albedinem, de isto non est curandum, sic tamen quod talia non ad perfectionem continentur, ut jam dictum est, quia misceretur opus rubeum cum albo, quod fieri non debet, sed debent gradus ignis tali actione visa mitigari, ne recedatur ab intentione quam jam tibi emendatissime scripsi, & sic opus dirigi à nigredine ad albedinem, ut opus semper ad sua principia valeat remeare. Unde dicit Hermes, & dicitur etjam in Turba: Recipiantur in principio commixtionis crudæ & recentes, & commisceantur quousque elementa conjungantur invicem, & terantur, non in terra minuum, ut dicitur in Turba: Cum aqua [illegible] quod tunc concipiant, deinde extrahantur & nutr[illegible] fiat genitum. Et subdit: Et scias, quod hæc de[illegible] fit in putrefactione in fundo vasis, non putredine vi[illegible] per incinerationem, cum Philosophi antiqui nullibi [illegible] aliquid de putrefactione vulgi, sive aquarum di[illegible] sed fortè allegoricè & figurativè eum in aëre esse, [illegible] in superiori parte vasis, vel in superiore vase, si laboratur in vase supra vas, ut videtur sentire Senior, de quo infra patet. Item ibidem dicitur: Accipite res à suis mineralibus, & exaltate eas ad altiora loca, & metite eas à cacumine montium, & reducite super radices suas. Et hæc sunt verba manifesta sine aliqua invidia conscripta, confirmante auctoritate. Quidam voluerunt istam viam laborandi trahere ad scilicet quod converterunt Mercurium in aquam, per assationes, sive cum aliis rebus, sive per se, & distillaverunt per alembicum, & terram in fundo cum aqua rigaverunt, & sic aquam in terram converterunt, & hoc dicebant usque ad

fructu,

Digitized by Google

tincturam perfectam fore continuandum. Quicquid sit de isto sive in universali vel particulari, non videtur mihi ista intentio antiquorum Philosophorum, quamvis tamen reprobari illam alicubi non videam, cum etiam procedat per subtiliationem Mercurii præparati, & per depurationem ipsius cum humiditate naturali fixione, tamen ad literam non videtur cum operatione ipsorum Philosophorum concordare. Cum alii dicant, opus nostrum est res digerere, & in aquam convertere & vaporem, & iterum insp issari. Item nil nobis expedit quàm aquam ex vapore sublimari, & multa alia allegantes. Item dicunt Philosophi in Turba, quod initium nostri operis est, ut cum in igne levi operetur lapis, ut mortuo similis efficiatur. Et postea reddatur sibi anima, & sic continuet quod anima sit permanens in igne. Item secundum Geberum dicitur, quod in ipsius præparatione requiritur triplex ignis. Primo valde lentus ut lapidis substantia non ascendat, sed tantum noster vapor incipiat insp issari. Secundo ut pars incineretur secundum ingenia tibi scripta. Item Senior jubet, quando res una ipsorum cui nil addimus neque minuimus, sufficienter est depurata, loquitur de Mercurio naturali, tamen à terrestreitate depurato, ut dicatur Philosophorũ, cũ alius Mercurius Philosophorũ sc. factus per resolutionem perfecti corporis, ut dictum est, tali depuratione minus dicatur indigere. Et subdit Senior, quod tũc dividendus sit lapis in partes. Hoc dicit ideo, & secundum opinionem illorum qui laborant in pluribus vel duplici vase, vel in vase super vas, ut eò melius & certius materia digeri possit, & secundum intentionem artificis & ignis præparati & opus citius perfici, ad eandem tamen intentionem intendit eadem operatio, videlicet partem lapidis figere, & tunc cum parte non fixa subtiliare, ut prius tibi scripsi, quamvis tamen omnia uno vase & una re. Ideo etiam cum solo Mercurio naturali, sicut & artificiali Mercurio prius depurato à terrestreitate & singula fieri optimè possunt. Et huius operationis fuit magister Archa in libro suo concordantiarum Philosophorum taliter inquiens, quod recipiatur Mercurius depuratus. Idem dico esse & melius, ut prius dictum est de Mercurio corporis perfecti & potius perfectissimi, scilicet de Sole. Et ponatur in vas suum, ut dictum est de Mercurio corporis perfecti, & lento igne coquatur cum se ipso solo in uno vase donec dividatur, & in partes subtilissimas similes vapori dissolvatur. Et sic

quod

Digitized by Google

quod tunc ipse vapor inspissetur. Et sic opus super ipsum lapidem reiteretur & continuetur secundum ingenia & modos antiquorum Philosophorum, & tibi lucidè secundum ipsorum dicta per me in isto tractatu scripta. Donec totum opus in perfectione cum operis instantia & continuatione, & ipsius reiteratione cum adjutorio altissimo sit completum, cuius nomen sit benedictum in secula seculorum.

AMEN.

FINIS.

ALBER-

Digitized by Google

ALBERTI MAGNI COMPOSITUM DE COMPOSITIS.

ALENTUM mihi traditum negotiationis Domini non abscondam, ne maledictionem consequar Servi nequam. Scientia abscondita vel thesaurus incluſus, quæ utilitas eius? Et ideo scientiam quam sine fictione didici, sine invidia communico, qua invidia labescente deficit, quoniam talis homo non erit particeps amicitiæ Dei. Omnis sapientia & scientia à Domino Deo est, sed hoc quocunque modo dicitur semper à spiritu sancto est. Cum nemo potest dicere Dominus Jesus Christus nisi in spiritu sancto sit filius Dei. Sic itaque mea doctrina quæ vera, non potest esse absque eo qui misit me. Non tamen ad omnes missus sum, sed ad eos tantum qui Deo digni vocati sunt, & qui Dominum laudant in mirabilibus suis. Itaque qui habet aures audiendi tantæ gratiæ Deificæ, audiat secretum quod mihi desponsatum gratia Dei, & indignis nullatenus revelat. Natura est artis exemplar & fundamentum propter quod ars naturam immutatur in quantum potest. Oportet igitur naturam inspicere artificem, & procedendum est, ex quibus natura procedit.

De Procreatione metallorum in generali ex argento vivo & sulphure.

CAP. I.

NAtura autem prout cognovimus metallorum pro quorumcunque procreatione ex sulphure & argento vivo naturaliter & generaliter componi compertum est, diversitate decoctionis & digestionis diversitatem metallorum specie operatur. Ego proprio sensu didici, quod ex uno & eodem vase, una vena, in diversis tamen partibus ejus tàm mineralia quàm argentum naturaliter producit. Probatum est enim verè in nostris libris de mineralibus clarissimè, circularem esse metallorum generationem. Veruntamen in omnibus quæ habent ex se invicem circulares generationes facilè est transitus, & eorum quæ ex pluribus habent in se in-

Digitized by Google

vicem convenientiam propter hoc ex argento facilius fit ustum, quam aliud corporis metallo. Non enim oportet miscere in ipso ignis coctionem & remotiones quæ duo de facili fiunt. Compacta enim magis substantia procerto aderit pondus. Et aqua solutio est aquea apto sulphure albo cremato. Similiter consequenter variatur color. Hic autem modus est & in aliis. Sulphur enim est quasi pater, argentum vivum quasi mater metallorum. Hæc autem convenientia dicuntur in sulphur dicunt esse in commixtione metallorum, quasi substantia seminis patris. Et argentum vivum quasi menstruum coagulatum substantia embrionis. Sulphur in substantia non generat quemadmodum neque pater. Et sicut masculus de sua substantia generat in alio & in alio sanguine menstruo. Ita sulphur generat in argento vivo, & in ipso omnino non generat. Dicamus ergo verbo alternato, quod ad hoc quod Alchymista tollat de metallo speciem quam dat natura, oportet ipsum procedere ex his ex quibus natura procedit, id est, ex sulphure & argento vivo præparatis & depuratis secundum naturæ similitudinem.

De sulphure sequitur.

SVlphur autem ut scimus invenitur habere tres humiditates. Prima est valdè aërea & ignea extrinsecus partibus adhærens propter eorum elementorum evolationem, quæ similiter evolant, & superficiem rerum in quarum conveniunt commixtione consumunt. Aliam autem humiditatem habet phlegmaticam seu aqueam, sub illa proximè stante in partibus rei. Tertiam humiditatem habet radicalem & infixam & immersam partibus terminantium ad compositionem, & ista solum est generalis, & ideo non de facili separatur ab ipsa sine totius rei destructione. Prima igitur ignem non sustinet; sed cremabilis exterius, quæ incendunt in igne, & cremat substantiam metalli cum *quo coquitur*. Et ideo non solum inutilis est, sed etiam nociva proposito. Secunda est partes rerum humectans, sed non generans, neque augens igne evaporat, & nec aliquid confert proposito. Tertia verò radicalis est & essentialis partibus rei imbibita, ex qua etiam partes essentiales constant. Oportet ergo quod à duobus superfluis primis sulphur sit mundatum, & subtilitas tertiæ facit optimam commixionem. Calor enim sulphuris est vapor, & maximè sulphuris bene mundati & sublimati optimè dealbat & fortissimè condensat, *propter hoc*

per-

Digitized by Google

periti Alchymistæ per acutas loturas solent auferre à sulphure prædictas duas superfluitates, ut est acetum citrinum, lac acerosum seu caprinum, ut na puerorum & fortia lixivia per ablutiones, decoctiones & sublimationes. Et postea adhuc rectificare per solutionem, ut remaneat pura substantia in qua est virtus activa metalli & perfectiva & propinqua. Et sic habemus patrem mirabilis operationis.

De Argenti vivi natura.

ARgentum vivum habet duas substantias superfluas, unam scilicet terream, aliam aqueam. Substantia autem terrea aliquid habet sulphuris, & igne rubificatur per se. Aquea autem superfluam habet humiditatem. A terrea autem & aquea superfluitate mundatur substantia optimè per sublimationes & loturas acutissimas. Natura enim ipsum siccum à sulphure sublimat, & mundatur à terra calore Solis & stellarum. Natura itaque purum & à terrea substantia benè lotum, & à superfluitate desiccatum cum sulphure desiccatum cum sulphure mundo, ut præmissum est, generat in venis terræ corpus metallicum purum & mundum, & de impuro impurum. Et sic in his venis diversitas corporum secundum diversitatem mundationis & digestionis ipsorum scilicet sulphuris & argenti vivi. Et hic est decoctionis.

De Arsenico.

ARsenicum autem est cum sulphure eandem naturam habens. Utrumque enim tinctura rubedinis & albedinis est. Major enim humiditas est in Arsenico, & tardius recedit ab igne, quàm sulphur, ut patet per velocem sulphuris incensionem, quibus corpora omnia comburit, excepto auro. Hic etiam siccitatem ipsius cum eidem sulphur adjungitur, obtemperat. & quando conjungitur non separantur ab invicem, sed utriusque tinctura potius emendatur. Nam arsenicus multas habet argenti vivi partes, ut ait Geber, quapropter eundem vel similem præparationis modum habeat Sciendum eo vertso quod spiritus occultati in sulphure & arsenico & oleis extractis de partib⁹ animaliũ dicitur à Philosophis Elixir albũ. Unitus aũt & impermixt⁹ nõ cũ illa virtute & substãtia ignea qua mediãte perficitur elixir ad rubeũ, ga subjũgitur in liquefacto sicut certũ est apud nos

cum experimento, non solū quia qualitates alienas, sed etiam mundificat, cum ipsis liquefactis conjungitur & ar. quod in fine elementorum communis proportio. Et metalla differunt secundum puritatem & impuritatem materiæ, videlicet sulphuris & argenti vivi, & calore ex quibus generantur metalla. secundum philosophum autem una est medicina vel elixir, in mineralibus corpora dicuntur enim animalia. Dicamus igitur quod spiritus occultatus est sulphur & arsenicum & oleum extractum de corporibus. Ille est spiritus quem quærimus quo tingamus quod libet corpus, & à diminutione ad complementum naturale deducamus. Spiritus ille dicitur à Philosophis aqua & argentum vivum. Argentum vivum autem nil est ut ait Geber, nisi medicina, proportio humidi & sicci, sicci & humidi. Vides inquam proportionem fac ab igne terram, & à terra aërem, ab aëre quoque humorem, quoniam calori prævalet. Hæc igitur tanquā totius mundi arcana notanda sunt. Nulla tamen eorum quæ recipiuntur in hoc opere, nec potestatem habet de se, quia subjunguntur in metallis, nec perficiunt, nec remanent. Vnde indiget duplici substantia, una quæ permisceatur liquefactis, alia fixa qua semper figantur ut remaneant. Vnde Rhasis: Quatuor sunt substantiæ, quæ tempore mutantur, quarum una quæque composita est ex quatuor elementis, sumēs nomen à dominante elemento. Eorum autem admirabilis essentia sic adunata ibi dicitur ex aqua aër quæ aliquibus rebus præstat alimentum & dignum admiratione amplectitur arcanum, & sic est in eis aggregata quod liquescit à calido, unde demonstratur æstimationi, quod lapides quos recipit Alchymia, & qui lapides operantur Alchymiam habent impressionem & operationem in corporibus liquefactis si præparantur. Lapides verò qui primò & principaliter operantur, ut veritatem non taceam, sunt quatuor, quorum duo album faciunt, alii duo rubeum efficiunt. Itaque totum etiam albedo & rubedo, sulphur, arsenicum & Saturnum pro corpore uno. Et pro uno multi dubitationes quærunt quare corpora perfecta primo non accipiuntur sive sumuntur. Quibus respondendum est, quod in corporibus imperfectis eorum aqua acuta & amara & acetola, quæ quidem aqua omninò in arte est necessaria. Nam ipla dissolvit & mortificat corpora, quibus advenit, & iterum vivificat & componit. Vnde loquitur in tertia epistola Rhasis: Nostram Endelechiam quærentes unde provenit amaritudo aquarum & elementorum. Propter quod respondet Rhasis, quod

quod propter metalli immundiciem. Aqua autem quæ in auro & argento est, dulcis est, nec dissolvens est, sed potius coagulans & consolidans, quia est dulce non habens virtutem acetosam, nec impuritatem sicut imperfecta corpora. Et propter hoc dicit Geber. Calcinantur & solvuntur aurum & argentum sine utilitate. Acetum in quam nostrum ex quatuor corporibus imperfectis extrahitur, & est spiritus dissolvens istud & mortificans, tincturas permiscens omnium eorum quæ in compositionem nostram adveniunt, propter quod non nobis necessarium est aliud præter tali quadam aqua sine spiritu. Et hoc patet, quia nos inquirimus tincturam, quam ignis non corrumpat, sed potius ab eo bonitatem & virtutem suscipiat per substantiam, quod admisceatur liquefactis consolidativam & coagulativam substantiam liquefactione remanentes in ipsa & substantia fixa & ingenium permiscendi in ipsis. Et dicam tibi quod ex illis quatuor imperfectis extrahantur omnia. Modus autem præparandi sulphuris & arsenici & argenti vivi, & supra dictum est nobis conveniens in hoc capitulo. Cum enim in hoc casu spiritum sulphuris & arsenici coquimus in aquis acutis vel oleis extrahendo ab illis virtutem igneam oleum & unctuositatem quæque in eis sunt superflua extrahimus, tunc remanet virtus ignea & oleum, quæ omnino nobis necessaria sunt in ipsa aqua, nec possunt ab aqua vel omnino aliquo modo separari, sed nō remanēt inutilia. Vnde oport et quod habeamus aliam præparationem, qua extrahimus ab eis aquam sulphuris, oleum & spiritum eius tenuissimum, quæ verè est tinctura tingens quam quærimus cum præparatur. Similiter de aliis corporibus supradictis præparantur aut per separationem separantur, aut per distillationem solum, quæ omnium eorum quæ per naturam uniuntur, & per rarefactionem partium ad simplicitatem manere partim & eorum ingredi partes ad simplicitatem partium accipiuntur. Quidam autem huius magisterii dispositionem ignorantes volunt hoc opus nostrum ex solo argento vivo perficere, dicentes quod habeat animam, corpus & spiritum, & quod est materia auri & argenti. Quibus respondendum est, quod quidam Philosophi asseverant hoc opus fieri ex tribus, ex spiritu, anima & corpore, provenientibus ex una re. Non enim possibile est reperire in se quod in ea non est. Sed argentum vivum non habet tincturam rubedinis, ergo non fit ex eo solo corpus solis, sine quibus & impossibile est hoc magisterium consummari. Præterea nec corpus Lunæ, quod

tamen oportet nos habere tanquam fundamentum in opere. Quia qualitercunque argentum vivum dividatur vel alteratur, nunquam tamen partes illius constituunt corpus. Vlterius arguunt, In illo argento vivo est sulphur quod invenitur rubeum, ergo habet tincturam rubedinis. Dicendum quod malè dicunt, quia sulphur est pater metallorum. Nunquam in argento vivo invenitur, nec materia passiva de se potest generari in se ipsa. Quia si aliquid sulphuris est in argento vivo, istud est terrestre, ut dictum est prius. Considerando sulphur nulla arte patitur fusionem, non igitur potest fieri ex uno solo elixir.

De Putrefactione.

CAP. II.

MOrs & vita ab igne fiunt, nam per ignem lenem extrahitur humiditas corporis, cuius ratio accidentalis est ignis extrinsecus adveniens substantiæ quæ movet sibi propinquum & simile elementum existens in corpore. Hoc autem est calor naturalis. Calor autem naturalis movet & incitat talis elementi ignem primum in compositione corporis extractum. quo incitato tunc provenit ex tali conjunctione quæ secum humiditatem radicalem ipsius corporis adducit ad superficiem, ut ignis extrinsecus continuè agit, addatur humiditas radicalis conservans partes homogeneas extra proprium locum, unde accidit corpori mors corruptio & dissolutio eo quod naturæ nodus in eo dissolvitur. Et licet hoc per ignem extrinsecus habet fieri tanquam per instrumentum. Attamen cum ignis naturaliter de se exsiccat & coarctet, non potest tamen hoc facere absq; aliqua particulari re coadjuvante in eo inter se & dictum corpus, maximè si sit corpus compactionis, ut est elementum, quia illud eget aliquo modo medio attractivo, quod post separationem posset à corpore corrupto separari. Hoc autem fit per naturam Solis. Et ergo illud attractivum quia est calidæ & humidæ naturæ respectu aliorum.

Pere-

De regimine Lapidis.

CAP. III.

HVjus autem Lapidis sunt Regimina quatuor. Primum dividere. Secundum abluere. Tertium reducere. Quartum figere. Per primum regimen fit naturarum divisio, quia nisi dividantur & mundentur non conjunguntur. Per secundum regimen fit naturarum divisarum ablutio & mundificatio, ita quod per illud ad simplicitatem reducuntur. Per tertium fit reductio sulphuris nostri ad mineram scilicet Lunæ & Solis, similiter & aliarum naturarum. Per quartum regimen fit omnium rerum & corporum à nostro lapide provenientium unio, compositio & fixio ut simul stent. Sunt namque qui in regimine huius magisterij assignant quinque terminos. Quorum primus est subtilarias dissolvere usque ad materiam primam. Secundus est, quod per aliquam terram nostram sive magnesiam nigram ad naturæ proinquitatem scilicet sulphuris & argenti vivi reducere. Tertium est sulphur ad proximiorem naturam scilicet ad materiam mineralem & ad naturam Solis & Lunæ propriè reducere. Quartus terminus est, de partibus pluribus album elixir componere. Quintus est elixir album perfectè comburere, & in cinoborum rubeum convertertere. & super isto fundamento addendo & rubeum elixir componendo. Sunt etiam aliqui qui in processu huius artis diversos ponunt terminos, alii quatuor, alii tres, alii duo tantum, qui totum opus dividunt in directionem & ablutionem partium, & in compositionem earundem.

Nota. Natura seu materia lapidis Philosophorum est res vilis pretii ubique reperibilis, quia est aqua viscosa, sicut est argentū vivum, quomodo sicut extrahitur de terra, & quia viscosa sicut est argentum vivum extrahitur in Latrinis, dixerunt aliqui quod in locis ubique reperiebatur, & multi bestiales sic intelligentes intentum Philosophorum ipsum ad literam in stercoribus quæsierunt. Hoc autem natura operatur aliquid amovendo scilicet terrestreitatem, quemadmodum & aliquid apponendo, scilicet sulphur Philosophorum, quod non est sulphur vulgi, sed est sulphur invisibile, tinctura rubedinis, quę certè est spiritus vitrioli sc. Romani. Et istæ duę præparationes sic fiunt simul ut sequitur. ℞. Sal petræ & vitrioli Romaniana ℔ ij. & tere eas subtiliter ut in sequentib⁹ patebit. Sic autē solvitur dictū Aristotelis in quarto Metheo-

rorem, qui dicit: Sciant autem artifices Alchymiæ, quod species metallorum permutari non possunt, quod verum est, nisi prius in primam redigatur materiam. Reductio autem omnium in primam materiã facilis est, ut in sequentibus latius informabitur. Ideo ut dicit Philosophus, non est transitus ex uno extremo in aliud nisi per medium. Natura medium est semper extrema partium in se continere. Extrema verò nostri lapidis philosophici ex una parte sunt duo luminaria, corpora perfecta. Sed ex altera parte est ipsum veluti complexum sive tinctura. Medium verò est aqua vitæ philosophica naturaliter depurata, decocta & digesta, & reducta ad perfectionem propinqua & melioratum omnibus aliis rebus extraneis postpositis. Recte sicut glacies resolvitur in aquam, quia prius fuit aqua, calore mediante, sic suo modo corpora metallorum resolvuntur in eorum primam materiam, nostram aquam vitæ.

Quomodo autem ad hanc aquam vitæ pervenire debeamus, hic in sequentibus lucidè patefiet, quæ solum posse habet omnia corpora metallica in primam materiam reducere.

De sublimatione Mercurii.

CAP. IV.

REcipe igitur in nomine Domini libram Mercurii puri de mineram, & vitrioli Romani & salis communis usti, subtiliter in unum contere: ponantur in vas figuli vitreatum amplum aut in territorium vitreatum super lentum ignem, ut materia incipiat fluere & liquefieri, quo facto R. unam libram Mercurii mineralis puri & non infecti, ipsumq; pones in festanicam, & granulatim sparge super materiam vitrioli & salis liquefactam, & moveatur cum spatula lignea, ut ipsæ fæces vitrioli Romani & salis communis degluriant ipsum Mercurium, sic quod de se nihil appareat, sed ex toto fuerit per istum modum impastatus, quo facto facias materiam exsiccare in X. temperato calore furni per noctem. Mane autem facto excipies materiã sic exsiccatã, & conteres eam subtiliter & summè bene super lapidẽ, qua contusa & pulverisata, ponas eum in suum vas sublimationũ quod aludel dicitur ad sublimandũ ut nosti, tunc superpone sibi pileũ suũ, & circa junctures benè perluta, luto sapientiæ ne possit ☿ exire. Et ponatur vas tunc super furnum suum, & adaptetur cum luto in furno quod non possit aliquomodo declinare ad latus sic quod directe stabit, tunc ignem accende primo lentum per

qua-

quatuor horas ut aqueitas ☿ & vitrioli evaporet, post evaporationem aqueitatis auge ignem ut materia pura & alba Mercurii super ponatur suis fecibus iterum per quatuor horas, quod sic proba, intromitte baculum ligneum in vas sublimatorii superius per foramen usque descendit ad materiam & senties si materia alba spongiosa ☿ est superlocata suis fecibus, tunc extrahe baculum & statim claude vas superius cum luto ut non possit evaporare Mercurius, & fortifica sibi ignē bene, sic quod materia ☿ alba superposita fecibus supra elevetur vi ignis usque in aludel. Et hoc iterum facias quatuor horas, ultimo tunc da ignem fortissimum cum lignis & flamma usque ad ignitionem vasis & ipsarum fecum & hoc ideo si aliquid de pura substantia ☿ in ipsis fecibus remansisset quod illud ab eis separantur vi & potentia ignis, tunc cessa ab igne & facias furnum & vas & materiam infrigidari per noctem. Mane aūt excipe vas de furno & lutamenta depone caute ne adintus maculetur Mercurius. Et aperias ipsum & respice si inveneris eum album sublimatum purum derosum & ponderosum tunc bene est. Sin autem quod esset porosus & spongiosus levis tunc collige eum ex toto & ejus sublimationem reiteres secundario, cum eisdem fecibus & cum tanto salis communis præparati in unum bene contusis in vase locatis ut prius supra furnum suum tunc eodem modo & regimine ignis ut supra scriptum est. Tunc aperias vas & respice si ipse fuerit sublimatus albus densus ponderosus, tunc eum sic collige, & diligenter eum serva & pone ipsum ad partem ut quando ipsius indiges ad operis complementum, ut eum habeas. Si autē adhuc sic non esset sublimatus ut dictum est tunc reitera super ipsum sublimationem tertio, donec ita fiat albus purus densus & ponderosus. Et notā quod in tali operatione duo corrumpentia delestiab ipso Mercurio. Primo abstuliisti ab eo ejus aqueitatem superfluam fugitivam quæ amplius non fugit. Secundo purgasti eum à sua terrestreitate immunda quæ in fecibus remansit, & sic ad substantiam albam claram mediocriter, semifixam sublimasti. Serva igitur eum ut dixi.

Pro confectione aquarum ex quibus dispensabitur aqua vitæ.

CAP. V.

RECipe duas libras vitrioli romani: duas libras salis nitri, Aluminis calcinati unam libram. His simul bene contu-

fis & bene mixtis ponatur in violam aptam vitreatam & distilletur aqua more communi, clausuris valde bene claudendis, ne spiritus possit evaporari, primo igne leni, secundo fortiori, tertio cum lignis ut omnes spiritus exeant & alembicus rubefcat, tunc cessa cum igne. & fac furnum infrigidari & aquam istam serva diligenter quia est dissolutiva lunæ, idcirco serva eam ad complementum operis. quia illa aqua lunam dissolvit, aurum ab argento separat. Mercurium & crocum Martis calcinat & tingit cutem hominis nigro colore & difficulter mobili. Hæc est aqua prima philosophica & habet unum in se gradum perfectionis. Fiant istius aquæ libræ iij.

Aqua secunda per Sal armoniacum.

RECipe in nomine domini aquæ primæ libram unam & dissolve in ea iiij lot. salis armoniaci puri & clari, quo dissoluto statim aqua aliter est qualificata & aliter colorata. Quia prima fuit viridis coloris & dissolutiva lunæ, & non solis, & statim post impositionem salis armoniaci vertitur color ejus in citrinum & dissolvit aurum mercurium & sulphur sublimatum & tingit pellem hominis citrinissimo colore serva aquam illam præter ad partem, &c.

Aqua tertia qualificata per Mercurium sublimatum.

RECipe aquam secundam unam libram & Mercurii sublimati à vitriolo romano & sale communi bene præparati clarissimi lotones x i. & ponatur ad aquam secundā paulatim & successive, sigilletur orificiū vitri bene ne virtus mercurii immissi subito exhaletur, & ponatur vitrum incineres calidos tēperatos & incipiet ista aqua statim operari in Mercurium, ipsum dissolvendo & incorporando. Et sic permittas vitrum istare in cineribus calidis & in dissolutione aquæ, donec ipsa aqua de cetero non appareat, sed ipsum Mercurium sublimatum ex toto dissolvet. Agit aūt ipsa aqua semper in Mercurium per modum imbibitionis donec ex toto solvat ipsum. Sed nota si ista aqua ex toto non posset solvere Mercurium impositum tunc quicquid dissolutum fuerit per istam aquam de ☿ hoc deponatur & non solutum in fundo exsiccetur lento igne, & conteratur & cum nova aquam iterum dissolvatur ut prius, & sic reitereturiste ordo, donec totius Mercurius sublimatus sit solutus in aquam. Et tunc omnes solutiones istius tertiæ aquę in unum conjunge, in vitrum mundū & claude orificum ejus cū cera bene & serva diligenter. Hæc est aqua tertia philosophica spissa qualificata in tertio gradu perfectio-

perfectionis & est mater aquæ vitæ, quæ omnia corpora in primam materiam dissolvit.

Aquæ qualis fiat, per quam omnia corpora calcinata in primam materiam reducuntur.

RECIPE tertiam aquam clarificatam, Mercurialem, tertio gradu perfectionis qualificatam & ponas eam in putrefactionem in ventrem equi bene digestam, in uno vitro claro bene sigillato cum longo collo per xiv dies & fac eam putrefieri & feces in fundo residere tunc ista aqua transmutabitur de colore citrino in flaveum quo facto excipe vitrum & pone inter cineres lentissimo igne, & suppone alembicum cum suo receptaculo & incipias distillare paulatim aquam vitæ clarissimam mundam ponderosam, lac virginum, acetum acerrimum guttatim & semper lento modo continuando ignē donec totam aquam vitæ serene distillaveris, tunc cessa cum igne & fac furnum infrigidari & diligenter serva præter ad partem Ecce ista est aqua vitæ, acetum philosophorū lac virginis per quam corpora in primā materiam resolvūtur. Quod infinitis nominatur nominibus. Signa istius aquæ sunt ista, si gutta una projiciatur super laminam cupream ignitam statim penetrabit, & vestigium relinquet album, fumigat super ignem coagulatur in aere ad modum glaciei. Cum autem ista aqua distillatur guttæ ejus, non intrant continue sicut aliæ guttæ a quo vestigio, sed una gutta per viam alia per aliam viam, hæc aqua non agit in corpora metallica, sicut alia aqua corrosiva fortis quæ corpora dissolvit in aquam, sed ista aqua omnia corpora, si fuerint in ea posita reducit ac resolvit in Mercurium ut postmodum audies. Nam ipsa post putrefactionem distillationem & clarificationem est depurata & in meliorem statum producta & ab omni igneitate sulphurea & corrosiva mundata. Ita quod amplius non est aqua corrosiva & corporum in aquam dissolutiva sed corporum reductiva in Mercurium, quam vim recipit à Mercurio primo dissoluto & putrefacto per tertium gradum perfectionis, neque in ea manent turbulentiæ terrestres sive feces. Quia per distillationem ultimam omnia fuerunt sincopata, quia nigræ turbulentiæ remanserunt in fundo vasis. Color autem istius aquæ est cælestinus, clarus flaveus, serva eam diligenter ad partem quia per eam omnia corpora calcinata & putrefacta resolvuntur in primam eorum materiam radicalem scilicet mercurialem.

Item

Cum aliqua vehicula cum ipsa aqua corpora calcinata ne-
cessario sunt exsiccanda.

RECipias corpus quodcunque volueris ex istis sive haec
[illegible] quam [illegible] cum aqua [illegible] bene
super [illegible] cum [illegible] et [illegible] ab ipsis per aquam
calcem & calcem per [illegible] & [illegible] aquam acetosa & calcem exsicca & [illegible] cum oleo
tartari, & fac ipsum oleum exsiccare semper in calcem, postea pone calcem in vitrum parvum & [illegible] oleum tartari, quod superemineat ad quatuor digitos
[illegible], & tunc claude vitrum & ponas ipsum in vesicam equi
per VIII. dies ad putrefactionem. postea excipe & oleum
effunde ab ipsa calce & calcem exsicca. Quo facto mitas ipsum in aquam vitae praedictam aequaliter vitrum & claude vitrum & ponas ipsum super valde lentum calorem, & sic
fac stare vitrum in temperato calore & in actione ipsius aquae donec tota calx convertatur in ☿. Quo facto aquam cute depone & Mercurium corporalem excipe, & ponas ipsum
in vas de vitreatum, & cum aqua & sale communi ipsum purifica, & exsicca ut scis, & ponas ipsum in pannum lineum, &
exprime eum per pannum granalatum. Et si ex toto bene pertransiverit, bene est, si autem aliqua pars corporis maneat amalgamisata non perfecte soluto corpore, illa cum nova aqua benedicta iterum dissolvatur. Et scito quod dissolutio aquae debet fieri in balneo Maris, aer vero & ignis debilentur per cineres calidos. Aqua vero debet extrahi ex substantia humida: & non ex alia. Aerem vero & ignem extrahere oportet ex substantia sicca & non ex alia.

Signa ipsius Mercurij sunt haec.

TArdior in motu sive in cursu quam aliud argentum vivum, secundum vestigium sui corporis fixi, derelinquit per se ignem & si una gutta ponatur super laminam ignitam vestigium relinquit.

Augmentatio Mercurij philosophici.

POstquam habueris Mercurium philosophicum recipe de eo 2. partes & primam partem limaturae ejusdem generis & facamalgama in unum conterendo Mercurium & limaturas sic quod fiat unum, & illud amalgama pone in vitrum & sigilla superius vitrum valde bene, & pone ipsum super valde len-

de lentum & temperatum calorem ſive cinerem & ſic reſolvetur totum in Mercurium. Et ſic augmentabis ipſum usq; in infinitum, quia ſemper ſumma volatilis ſuperat ſummam fixam, & convertit ipſum in ſuam naturam & ſic augmentatur in infinitum & nunquam deſinit eſſe. Sic igitur habes præparationem aquæ vitæ & ejusdem qualificationem, & gradationem & corporum metallicorum putrefactionem & redactionem eorum in primam materiam & augmentationem materiæ usque in infinitum. Et ſic habes explanatum quod omnes philoſophi occultaverunt.

Sequitur practica ex Mercurio ſapientum.

QVi non vulgi, qui apud philoſophos prima materia vocatur. Et eſt elementum aqueum frigidum & humidum, aqua permanēs, ſpiritus corporis, vapor unctuoſus, aqua benedicta, aqua virtuoſa aqua ſapientum acetum philoſophorum, aqua mineralis, ros cæleſtis gratiæ, lac virginis Mercurius corporalis, & aliis infinitis nominibus in philoſophorum libris nominatur, quæ quidem nomina quamvis varia ſunt, ſemper tamen unam & eandem rem ſignificant, utpote ſolum ☿ ſapientum. Ex ipſo ſolo elicitur omnis virtus artis Alchimiæ, & ſuo modo ipſa tinctura alba & rubea, &c.

Recipe igitur in nomine Ieſu Chriſti prætaxatum M. venerabilem, aquam philoſophorum, primum hile ſapientum & lapidem in capitulis tibi notum, quæ materia prima corporis perfecti dicitur ut ſcis & ut noſti, & ponas eum in furnum alveolum mundum clarum lucidum rotundum, orificio ejus bene obturato ſigillo hermetis, ne poſſit aliquomodo exſpirare & ponas eum ad ſuffocandum in ſuum lectum bene ſtratum, bene temperatum, & calidum per menſem philoſophorum continue calidum conſervando eum in ſui ſudoris ſublimatione usque amplius non ſudaverit modo aſcenſionis & deſcenſionis donec ipſe ab intus incipiet putrefieri ſuffocari & coagulari vi conſervationis ignis & fixari, ſic quidem amplius per fumoſam aëream ſubſtantiam non aſcendat ſed in fundo remaneat ſiccus, humiditate exhauſtus putrefactus & coagulatus in terram nigram converſus, quod caput corvi nigrum, elementum terreum ſiccum dicitur. Quo facto tunc vera ſublimatio philoſophorum eſt expedita, in qua peracti fuerunt omnes præfati modi argenti vivi ſublimatio, diſtillatio, coagulatio, putrefactio, calcinatio & fixio, uno vaſe, uno furno, ut dictum eſt. Quia quando lapis noſter eſt in ſuo vaſe & cum aſcenderit per fumum ad caput vaſis ſublimatio & aſcenſio

ascensio dicitur. Sed quando de alto econtra ad infima ruit & ad fundum descendit tunc dicitur & causatur distillatio & descensio. Sed quando lapis tunc incipiet putrefieri, ex multiplici tali ascensione & descensione sic quod incipiet tūc coagulari tunc dicitur & causatur putrefactio & coagulatio & sic tandem ut calcinetur & fixetur ex defectu humiditatis aquæ radicalis, tunc vocatur calcinatio & fixio uno actu decoquendo simul & semel uno vase, uno furno ut est prætaxatum. Etiam in ista sublimatione facta est vera separatio elementorum ut dicunt philosophi. Operatio nostri lapidis nihil aliud est nisi elementorum separatio & eorum conjunctio, nam in nostra sublimatione elementum aqueum frigidum & humidum transit in elementum terreum siccum & calidum. Ex quibus patet quod separatio quatuor elementorum in nostro lapide non est vulgaris sed philosophica, quia sublimatione nostra jam facta perfectissima jam elementa separantur, quia in nostro lapide sunt solummodo duo elementa formalia licet sint quatuor virtualiter scilicet terra & aqua. Terra quæ virtualiter in se continet ignem ratione suæ siccitatis. Aqua vero quæ in se continet aërem virtualiter humiditatis. Et sic patet quod in isto nostro lapide solum sunt duo elementa formaliter licet sint quatuor virtualiter. Ergo dicit philosophus non est autem separatio quatuor elementorum in lapide nostro. Sicut idiotę intelligunt. In natura namque nostra est quoddam Archanum absconditum, quorum opus & virtus sentitur, quæ sunt terra & aqua. Alia vero duo elementa quæ sunt aer & ignis nec tanguntur nec videntur, nec largiuntur quicquam, nec locus eorū videtur, nec virtus eorū scitur, nisi in prioribus duobus elementis quę sunt terra & aqua, quemadmodum ignis in decoctione eorum vertit colores. Ecce dei gratia habes secundum elementum in lapide philosophico quod est terra nigra caput corvi, mater cor & radix aliorū superquam terram tanquā stipitem omnia alia fundantur. Quod n elementum terreum siccum multis nominibus in philosophorum libris dicitur, dicitur enim latonthanæus, fex nigra, æs nostrum nummus noster, sulphur nigrum, masculus vir & alia nomina infinita. Quocunq; tamen modo diversificantur ejus nomina semper res est una & eadem sola ab una re ortum habens. Tunc ergo per talē privationem humiditatis, quæ in philosophorū sublimatione causatur factum est volatile fixum & molle durum & aqueū terreum secundum Gebrum. Mutatio de natura in naturam ut aquæ naturæ in ignem secundum naturales in turba. Itē facta

est ma-

est mutatio complexionum ut frigidę & humidę cōplexionis in coleram siccam secundum medicos Item factum est spirituale corporeum secundum Aristotelem. Item factum est liquidum spissum secundum Alphidium. Ite factum est occultū manifestum secundum Rudianum in libro trium verborum, & sic patet intellectus philosophorū cum dicunt operatio nostri lapidis est nihil aliud nisi naturarū permutatio & elementorū revolutio. Patet nāq; per talē privationem humiditatis, facimus lapidem siccum, & volatile fixum & spirituale corporeum, & liquidum spissum, & aqueum igneum & aereum terreum & sic utiq; veras permutamus naturas rationi quatuor elementa rotatim voluimus, & eorum naturas permutavimus sit bene dictus Deus in æternum. Amen.

Nunc igitur ad secundam præparationem in Dei benedictione, quæ est terræ integræ dealbatio transeundū simplici declaratione. Recipe ergo terrā præfixam quod caput corvi dicitur & contere eū in mundissimo porfirio subtiliter & cautē partes ij & adde ei de parte servata aquæ philosophicę quam nosti partem unam per ingenium tuum in unum conficiendo aquā imbibendo terræ siccę successive donec bibat hausturn prætaxatum suū & bene in simul in unum chaos commiscens conterendo ut bona & profunda fiat unio corporis & animę & aquę in cōmixtione usq; ad profundū corporis. Quo facto reimponatur in suam cucurbitulam firmiter clausam ne respiret & ponatur in lectulum suum bene stratum temperatum continue calidū ut exsiccatur sudorose haustus bibitus in suis viscerib. per spatiū octo dierum ut partim dealbetur terra. Et post iterato excipiatur ipse lapis & cōteratur & lacte imbibatur ut prius virgineo per modū unionis ut iterū bibat haustū suū, & rursus reponatur alveolo suo temperato lectulo calido ut sudorose exsiccetur rursū ut prius. Eritiste ordo reiterationis, terrę imbibitionis aquæ ad partē servatę unionis exsiccationis & calcinationis quāter reiterandus & sic pręcioissimo lapidi terram sufficienter administrasti decoctione. Sic per hos gradus decoctionis & contricionis continuationis & aquæ imbibitionis exsiccationis & calcinationis caput corvi & terrā nigram & fetidam sufficiēter mundasti & ad albedinē perduxisti vi ignis & caloris & aquæ dealbationis. Tunc terrā sic albā diligenter serva & pone ad partē, nā ipsa est quæ situm bonum, terra alba foliata, sulphur album magnesia alba, &c. Et hoc est quod philosophus Morienus vult cum dicit, hæc terra cum aqua sua putrescat, & sic mundatur & auxilio Dei totum magisterium terminatur. Etiam ut dicit Hermes Azot

lavat

lavat latonem & immundiciam omnem ab eo eripiat. Item inista compositione & operatione facta est vera conjunctio elementorum qui ibi fit conjunctio elementi aquæ cum elemento terreo, & aereo elemẽto cum igneo Item ibi facta est conjunctio viri & mulieris, maris & femellæ. Item facta est conjunctio auri & argenti. Item facta conjunctio sulphuris ficci & aquæ cœlestis immundi. Item ibi facta est revificatio mortuorum corporum. Quare dicit philosophus qui nesciũt mortificare & revificare nõ laboret in hac arte. Et alibi dicit, qui sciunt mortificare & revificare laborent in hac arte. Et alibi dicit, qui sciunt mortificare & revificare *ille erit* dominus artis. Et alius philosophus, *Terra nostra siccum nullũ fructum facit nisi aqua sua pluviali deorsum humectetur.* Itẽ terra nostra sicca, multum sitit & dum incipit bibere, *bibit* usque ad feces Item alius Terra nostra fructuosa aqua morata quæ sitit, sitiens haustum post quam bibet fructum dans centenum & alia multa in libris philosophorum inventuntur quæ parabolose posita sunt ut ars ab insipientibus non percipiatur. Ecce jam Dei gratia habes terram dealbatam foliatã præparatam & adaptatam ad fermentationem suscipiẽdam, quæ fermẽtatio est ipsius animatio. Quare dicit philosophus, dealbate terram nigram antequam imponatis fermentum. Item alius dicit seminate aurum vestrum in terram albam foliatam, &c. & ipsa aportabit fructum centuplum. *Sit laus* Deo. Amen.

Quantum igitur ad tertium est procedendum ad fermentationem terræ dealbatæ ut animetur corpus mortuum & reviviscat ut ejus virtus multiplicetur usque in infinitum ut perficiatur ipsum elixir desideratum album tingens Mercurium ratione corpus in lunam perfectissimam veriſſimã Sed nota quod fermentum non potest ingredi corpus mortuum nisi mediante aqua quæ facit matrimonium & copulam inter fermentatum & terram albam, idcirco in omni fermentatione notari debet pondus uniuscujusque. Si igitur terram albam foliatam ad elixir album volueris fermentare ut stabit in complemento tinctura super à perfectione diminuta, tunc recipe terræ dealbatæ seu foliati corporis mortui partes tres & de aqua vitæ reservatæ 2. partes & partem unam & dimidiam de fermento. Fermentum aũr sic præparatum ut sit calx alba & subtilis & fixa, si ad opus album tua procedit intentio. Si vero ad rubeum tunc sit calx citrinissima auri præparata & non erit aliud fermentum. Fermentum argenti argentum est, fermentum vero auri aurum est & non erit aliud

fermen-

fermentum. Ratio autem est quia ista corpora duo lucentia sunt quibus insunt radii tingentes splendidi cætera corpora albedine & rubedine vera. Quoniam ipsa sunt secundum naturam purissimi sulphuris substantiæ reperta ad speciem lapidum pertinentia. Fac ergo unam quamque speciem cum sua specie, & unumquodque genus cum suo genere. Quoniã opus album ad albificandum, Opus vero rubeum ad rubificandum. Et non misceas unius lapidis opus cum opere alterius lapidis alioquin erraveris si secus feceris. Ergo dicunt omnes philosophantes, lapis noster componitur ex tribus videlic. ex corpore spiritu & anima. Nam terra alba foliata, est corpus. Fermẽtum est anima quæ sibi vitam tribuit aqua mediante quæ spiritus dicitur. Confice ergo has tres partes in unum matrimonialiter super lapidem mundum bene conterendo ut uniantur in contritione per minima in unum chaos confusum ut omnia redeant tanquam unum corpus inseparabiliter, quod postea sapienter ponas in suã phialam adaptatam & in thorum suum calidum repone ut coagulentur & fixentur & fiet unum corpus album, quo facto rursum excipias lapidem candidum benedictum ipsumque contere subtiliter in lapide mundissimo & iterum cum tertia parte aquæ suæ ipsum iterato imbibas imbibendo ut haustum tollat. Et rursum reinpone in alveolum simularum mundum in lectum suum temperatum & calidum ut iterum incipiat desudare & haustum aquæ bibire desiccare permittas in visceribus ejus. Et sic reitera vice multiplica donec excellentissimum lapidẽ album per hos gradus reiterationis preparaveris fixum, stantem per minima ingredientem corpora velocissime & fluentem ad instar aquæ fixæ super ignem pugnam, tingentẽ Mercurium & omnia corpora à perfectione diminuta in verum argentum omni naturali. Et nota quanto hujusmodi complementi ordo reiteretur pluries solvendo & coagulando & conterendo & assando tanto & hujus exuberatione valet medicina, multiplicatur bonitas ipsius magis & magis. Nam quoties pertractaveris super ipsum lapidem ejus propriã bonitatem reservatam totiens multiplicatas partes lucraberis in ejus projectione super à perfectione diminuta corpora, ut si ipsius medicinę pars prima, ponatur convertit centum partes cujuslibet corporis in Luna. In secunda reiteratione mille. In tertio 10000. In quarta 100000. In quinta 1000000. In sexta infinita millia & sic usq; in infinitum. Quare magnum dictum philosophorum sic sic in commune sapientes laudant

Digitized by Google

reiterationem & si verbi gratia & una imbibitio sibi sufficeret non toties verba eorum reiteraſſent. Gratias ſit Deo. Amen.

Sitigitur hunc gloriosum lapidem Regem album qui transformat & tingit Mercurium & omnia corpora imperfecta in veram lunificam, convertere volueris istum lapidem rubeum ut fiat elixir & tinctura rubedinis qui transmutet & tingat Mercurium & lunam & omne corpus in verissimum solem sic fac. RECIPE ipsum lapidem album & deinde eum in duas partes. Vnam partem augmentabis ad elixir album ut prius dictum est cum aqua sua reservata alba, sic nunquam desinit esse ejus. Sed aliam partem ponas in ovum thorum philosophorum mundum clarum lucidum & rotundum & ponas sic in furnum tuum suæ digestionis & augeas ignem donec vi & potentia ignis digestionis in rubicundissimum convertetur lapidem, qui apud philosophos sanguineus dicitur & aurum purpureum, rubeus coralius & sulphur rubeum. Quo viso dicto colore ut elucescat rubeus ut prædictum est, veluti crocus siccus combustus, tunc excipe ipsum regem gaudenter & serva eum diligenter, & si volueris ut fiat tinctura rubedinis elixiris altissimi transformans & tingens Mercurium Lunam & omne corpus in verissimum solem, tunc fermenture ejus partes iij. cum una & dimidia auri purissimi præparati ut sit calx subtilissima & citrinissima cum duabus partibus aquæ solificatæ artificialiter in unum chaos reduces commixtione per minima usque ad occultum corporis & repones eo alvo matutoso igne ut digeratur ad finalem completionem & ut elucescat rubicundus lapis sanguineus verus & iterum illum augmentabis de parte sua solificata reservata ut gradatim modo digestionis ignis fortioris proceda s in ejus perfectionis augmentatione & cumulatione bonitatis de reiteratione operis de parte sua sibi reservata naturæ suæ conveniente solificata tandem ut bonitas ejus multiplicetur usq; in infinitum & non desinit esse ejus una pars in primo gradu suæ perfectionis centum partes Mercurii abluti aceto & sale ut scis in crusibulo positi super parvum ignem ut fumaret aut lunam statim & tingit & transformat in verissimum Solem meliorem omni naturali & sic patet in reiteratione lapidis inveniri quousque ipse Mercurius & Luna in infinitum solificum convertetur. Et sic nempe completur preciosum archanum & thesaurus incomprehensibilis. Quare dicunt philosophi lapis est noster trium colorum scilicet primo niger, albus

in me-

Digitized by Google

in medio, rubeus in ultimo: & alius philosophus dicit. Calor agens in humido primo generat nigredinem & agens in sicco operatur albedinem, & in albedine citrinitatem. Nam album nihil aliud est quã nigredinis perfecta ablatio. Ex multo albo collecto per fortiorem ignem generatur citrinum. Item alius philosophus dicit videntes autem omnes hujus artis investigatores albedinem in vase apparentem rati esse quod fubor in illa albedine occultus est. Tunc non oportet vos extrahere sed fortiter coquere usq; rubeum fiat. Iam igitur laudetur sublimis naturarum deus gloriosus & benedictus qui creavit illam substantiam & dedit illi substantiæ tantam proprietatem quam non contingit ullam reperiri in rebus naturalibus in ipso enim invenitur posita pugna & ipse est qui super foco & ignis pugnam fortiter resilit. Alia quidem omnia fugunt & igne exterminantur. Notate igitur verba signate misteria quoniam hic sub brevitate sermonis collectus & conscriptus est totius Alchimiæ artis intellectus occultissimus & simplici sub dictione plana verborum serie absque ulla palliatione breviter compillatus quod Deo teste in singulis philosophorum libris nil melius reperitur quam illa quæ supra scripta sunt. Ideo rogo ut nulli referes nec manibus impiorum conferas, quoniam secreta seculorum omnium philosophorum plane comprehendit. talis siquidem & tanta margaritarum portio, porcis & indignis non est largienda quoniam si secus fieret tunc rogo Deum omnipotentem ut nunquam ad optatum illis hoc opus divinum perveniat. Et benedictus sit trinus & unus. Amen.

Digitized by Google

ALBERTI MAGNI LIBER OCTO CAPITULORUM.

De lapide philosophorum.

Ibrum autem istum dividam in octo capitula.

In primo capitulo dicam de Mercurio & ejus natura, nec non sulphure quod in se continet.

In secundo capitulo dicam de natura corporum perfectorum & eorum sulphure.

In tertio vero capitulo dicam de conjunctione corporis & spiritus, & lapidis dissolutione in primam materiam.

In quarto capitulo dicam de extractione aquæ de terra.

In quinto vero dicam de reductione aquæ super terram suam.

In sexto capitulo dicam de modo sublimationis terræ.

In septimo vero capi. dicam de fixione & lapidis multiplicatione.

In octavo cap. dicam de modo projiciendi medicinam & tingendi quodlibet metallum.

De Mercurio & eius natura, nec non sulphure quod in se continet.

CAP. I.

ARgentum vivum est frigidum & humidum, & Deus creavit cum eo omnes mineras, & ipsum est aereum, ignis fugitivum, secundum quod in igne aliquantulum ifferent faciet mira opera & alta, & ipsum solum est spiritus vivus, & in mundo non est æquale, ipsum est quod possit operari qualia ipsum operatur, Et ipsum est quod intrat quodlibet corpus, penetrat lavat & excellit. Ipsum est fermentum corporibus quibus admiscetur, & tunc erit totum elixir ad rubedinem & albedinem. Ipsum est aqua perennis, aqua vitæ, lac virginis, fons, alumen de quo bibens non moritur. Cum vivum fuerit habet quædam opera, cum mortuum fuerit alia habet opera maxima. Ipsum est serpens luxurians in seipsum, seipsum impregnans, in die uno parturiens, suo veneno cuncta interficiens metalla. Ab igne fugit, Sapientes autem per sua artificia fecerunt ut expectaret ignem, cibantes id cum

Digitized by Google

terra sua, donec expectaret ignem, & tunc facit opera & mutationes. Quia sicut mutatur id est alteratur, mutat: & sicut tingitur, tingit, & sicut coagulatur coagulat. Igitur inter omnia mineralia argenti vivi præferenda est generatio. In omnibus enim mineris invenitur, & cum omnibus symbolum habet. Fit autem ex terrestri mediocri & aqueo vel oleo vivo subtili mediocriter & spiritu multū subtili. Ex aqueo terrestri ponderositatem habet & motum deorsum, luciditatem, fluiditatem & colorem argenteum. Exit enim de terra in terram resilit & guttatim se diffundit, & iterum se continuat humido Ex caliditate & spiritu exsiccato figitur & omnibus mineralibus commiscetur, & cui insidet firmiter adhærebit, unde mineralium & metallorum pater dicitur. Argentum vero vivum densam manifeste videtur habere substantiam, ut monocalus pergravedinem sui ponderis immensi quoque aurum præponderat dum in sua natura fuerit, & est fortissimæ compositionis, & naturæ uniformis quoniam non seperatur. In partes autem nullatenus se dividi permittit, quia aut cum tota sui substantia ex igne recedit, aut cum eo in igne remanet stans. Ideo in eo notatur causa perfectionis necessario. Quoniam ipsum solum ad fixionis perfectionem sufficit in uno quoque gradu scilicet, cum ignitione propter enim bonam partum adherentiam & fortitudinem suæ commixtionis si aliquomodo partes ipsius inspissentur per ignem ulterius non permittit se corrumpi. Nec per ingressionem furiose in illud in furnum vel ulterius se patitur separari, elevari. Quoniam rarefactionem sui non suffert propter indensitatem & adustionis carentiam, quæ fit per sulphureitatem, quam non habet, perficitur. Argentum vero vivum in omnibus operibus suis manifeste est perfectiss. Quoniam adustionis est salvativum & fusionis effectivum cum figitur. Est enim tinctura rubedinis uberrimę refectionis, fulgidi splendōris & non recedit à commixto donec est. Est enim amicabile & metallis placabile, ac medium conjungendi tincturas, quoniam commiscetur per minima cum ipsis, & in profundo naturaliter adhereteis, quia est de natura ipsorum. Veruntamen cum Sole & Luna commiscetur facilius, eo quod ipse cōtingit, suam puram participare naturam, ac tum non subjungitur aliquid in illo nisi Sol. Ex hoc utique maxime elicias secretum, quoniam Mercurius in se recipit quæ suæ naturæ sunt, alienum vero respuit, eo quod sua natura plus gaudet quam extranea. Ex hoc enim manifeste relucet corpora majoris esse perfectionis quæ plus Mercurii sunt continen-

Digitized by Google

tia, & quæ minus minoris. Quia cum mineralibus maximum tenet in natura symbolum, & secundum illi Deus substantiam & substantiæ proprietatem, quam contingit nullo modo extrabus in natura possidere, quoniam ipsum solum est quod gnem superat & ab eo non superatur, sed in eo amica bili quiescit eo gaudens. Ipsum namq; solum cum sit mercalli continet in se totum quo indigemus ad nostrum magisteri Igitur manifestum est, quod argentum vivum continet in sulphur bonum quo congelatur in aurum & argentum secundum diversum digestionis modum, &c.

De natura corporum perfectorum & eorum sulphure.

CAP. II.

AVrum est corporum robustissimum, dominus lapidum, Rex & caput omnium aliorum quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec in igne minuitur, nec aliqualiter alteratur sed in eo melioratur quia in eo humidum digerit quadam humectatur, nec aliqualiter alteratur, eo quod complexio ejus est temperata, & natura directa in caliditate frigiditate humiditate & siccitate. Neq; in eo est quod superfluum est neq; minus. Est enim creatum ex subtilissima claritate argenti vivi substantia, & ex substantia puræ sulphuris mundi & puri, rubedinis fixi clari & à natura sua maturi gentis illum scilicet Mercurium auri, tenet omne corpus, & est fermentum, elixir albi & rubei, nec melioratur nisi cum eo nec completur cum alio, sicut massa quæ non completur sine alio fermento. Aurum est corpus durans & manens per sæcula sæculorum, & ideo philosophi prætulerunt ipsum magnificaverunt & dixerunt. Quod sic habet aurum in corporibus quemadmodum sol in stellis. Sol enim suo lumine & splendore omnia vegetabilia generat & omnes fructus perficit NUTU DEI. Dixit enim Hermes quod nunquam fit tinctura vera absque rubeo lapide.

Argentum est corpus minus quàm aurum, & ejus pondus minus pondere auri, & est de partibus lunæ in humiditate, & in loco humido corrumpitur & ejus sapor est accidus. In igne minuitur & sulphuribus comburitur. Tamen excepto auro nullum corpus in eo melius aut auro vicinius. Aurum enim interiora sunt exteriora argenti. Et ejus natura est frigi. & sicca & recipit tincturam. Amplius autem aurum est corpus perfectum & masculinum sine superfluitate aut diminutione. Quod si in terra sola liquefactione sibi commix-

perfi-

perficeret, esset elixir ad rubeum. Argentum vero est corpus fere perfectum & fœmininum, quod si imperfectum perficeret tusione, similiter esset elixir ad album, quod non est, quia solum perfecta sunt.

Quod si illa perfectio esset commiscibilis imperfectis, nonne imperfecta & perfectis perficerentur. Sed si essent plusquã perfecta vel in duplo vel in quadruplo, centuplo vel millecuplo in tantum perficerentur imperfecta. Et quia natura simpliciter semper operatur, & perfectio in ea est simplex & inseparabilis & incommiscibilis, nisi forte reducerentur in statum pristinum id est in fugam cum volatili, quia summa volatilis sulphuris, superat summam fixi corporis, & cum corpus perfectum ex argẽto vivo mundissimo, & ex tali sulphure rubeo habere possumus, quare non eligeremus pro materia nostra ad elixir rubeum, & argentum similiter ad elixir album. Quia simpliciter hæc duo corpora ita perfecta sunt, sine mundatione aliqua ingeniosa, & ita fortiter digesta & decocta caliditate naturali, quod vix cum igne nostro artificiali in ipsis operari valemus. Et quamvis natura aliquid perficit, tamen intime mundificare seu purgare ignorat. Nam simpliciter operatur super id quod habet.

Est enim dux in corporibus sulphureis, quia quendam in argento substantiam inclusam esse dicimus in principio suæ commixtionis, supervenientem alterum vere extraneam suæ naturæ corrumpentem.

Et est notandum diligentissime, quod istorum duorum corporum conjunctio est necessaria in hac arte ad rubeum & ad album. Et sunt duæ rationes, quarum una est, quia aurum est nobilius inter metalla & magis compactum perfectum & fixum, tamen si solvatur in partes minimas separatur, fitq; spirituale & evolans ab igne sicut Mercurius, id est anima ejus quod est mirum, & hoc ratione suæ bonæ elementationis, & tunc habet tincturam sine numero, & ista tinctura vocatur sperma masculinum rubeum calidum. Si vero argentum solvatur, nullam habet tincturam, est tamen pronum ad ipsam tincturam recipiendam & fixandam in temperamento calidi & frigidi, & vocatur sperma fœmininum frigidum & siccum est continens eorum conjunctio. Item est alia ratio, quod istorum duorum corporum est necessaria conjunctio, quia cum aurum per se sit difficillimæ fusionis & liquefactionis tamen si simul conjungantur facile fluunt scilicet cum Mercurio & sciunt auri fabrifacientes consolidaturas ad aurum.

Digitized by Google

Vnde si in lapide nostro esset tantum alterum eorum, nusquam per aliquod magisterium facile flueret medicina, neque tincturam daret, & si daret tincturam non tingeretur nisi quantum ipse in esset, eo quod non esset receptaculum tincturæ. Et nostrum finale secretum est, habere medicinam quæ fluat ante Mercurii fugam. Ergo conjunctio istorum est necessaria. Non enim fuit corpus dignius & purius sole aut ejus umbra Luna sine quo nullum argentum vivum generatur tingens. Qui autem absque isto corpore argenti vivi nititur tingere, cæcus procedit ad practicam, sicut Asinus ad cœnam. Nam aurum, aureum: Argentum, argenteum tribuit colorem. Qui ergo argentum vivum cum sole vel luna novit conjungere, venit ad Archanum, quod dicitur sulphur artis. Ab illis ergo corporibus extrahitur sulphur vivum album vel rubeum, cum in ipsa sit purissima sulphuris substantia, ingenio naturæ summæ depurata. Et consulo quod non operaris nisi cum Mercurio Sole & Luna quoniam totum beneficium hujus artis consistit in ipsis. Nam quæcunque seminaverit homo hæc & metet. nam semen semini correspondet sic, & omne arbustum proprium affert fructum juxta genus suum. Natura siquidem est sapiens semper perficiappetens, quoniam semper in se continet sementem suum: est virtutem seminalem in semine. Ideo dicit Avicenna. Nisi aurum & argentum viderem pro certo dicerem quod Alchimia non esset ars in natura. Sed cum aurum & argentum video, certissime video quod Alchimia est in natura. Alia vero corpora est possibile ut operentur sed non erunt bona sicut illa. Quippe cum medicinam quam non habens dare impossibile quidem est, non fixum figere, & immundum mundare. Quia non invenitur in re quod in eo non fuit ante, nec aliquid dare potest quod non habet.

Quippe quia Mercurius tuus sit de natura sua conversivus, sit unumquodque cum singulis quod complectitur ex planetis, quia cum bonis bonus, cum malis malus. Si enim jungitur cum plumbo plumbum erit, Si cum ferro ferrum erit, & cum aliis corporibus jungitur erit consimilis eis. *Si autem cum istis duobus iungitur radius sit elixir completum & perfectum.* quia cum illis miscetur Mercurius, & figitur per ipsa maximo ingenio, quod minimè pervenit ad artificem duræ cervicis.

De com-

De coniunctione corporis & spiritus & lapidis dissolutione in primam materiam, & ipsius putrefactione.

Cap. III.

CErtum quippe est omnē rem esse de eo vel ex eo in quam resolvitur. Nam gelu vertitur in aquam calore mediante. Clarum est ergo prius aquam fuisse. Omnia vero metalla ex Mercurio sunt generata, ideo in ipsum resolvuntur. Primum ergo Regimen lapidis est, dissolvere, sicut grossum in argentum vivum, ut in suam primam reducetur materiā. Hoc autem totum fit per argentum vivum, & quod ipsum habet posse Solem & Lunam ad suam naturam, & ad materiam primam redigere. Sed quia argentum vivum habet in se fæculentiam & adustionem & absq; inflammatione & aqueitatis substantiam. Necesse est ideo istius superflua demere & absentia supplere, si completam medicinam ex illo volueris facere vel creare. Terream autem & fæculentiam omnino oportet per sublimationem demere & mundare, ne lividum in projectione creet colorem. Et aqueitatem ipsius similimodo delere, ne & totam materiam in projectione faciat fugitivam, de cuius proprietate est substantiam medicinæ salvare non aduri, & ab adustione defendi & non fugari & fixum facere. Ideo contingit in illis quandoque creare Saturnum atque Iovem, atque Venerem, quandoque Martem, quod ex impuritate necesse est accidere. Ex illo quandoque creatur Sol, quandoque Luna, quod ex puritate necesse est devenire. Vnde Philosophus in quarto Metheororum, huius artis illudit Sophistas, dicens: Sciant autem artifices species metallorum permutari non posse, quod quidem semper verum est, ut Philosophus scribit, nisi ipsæ species in suam primam redigantur materiam. Quæ quidem materia est argentum vivū, cum ipsum sit elementum omnium ductibilium, tunc enim in aliam formā † bene permutantur † quàm prius erāt. † Non enim species, sed individua specierum permutantur. quia ipsa individua actionibus sensibilibus sunt subjecta, eò quod inter se sunt convertibilia. Species verò argenti quæ est argenteitas non permutatur in speciem auri quæ est aureitas, nec econverso, quia species naturæ permutari non possunt sed individua specierum, cum in primam materiam suam reducantur. Quia cum forma istius individui vel illius fuerit corrupta, & in primam materiam resoluta, & bene & etiam necessario introducitur alia forma, quia corruptio unius est ge-

neratio alterius. Et quia materia nullo modo potest destrui, quin sub aliqua forma maneat, unde destructa una forma immediate introducitur alia ad hanc operationem, vel alia dispositione. Est enim notandum quod materia prima est duplex, quia quædam est propinqua, & quædam remota. Materia verò propinqua est argentum vivum. Remota verò est aqua, quia argento vivo prius fuit aqua quam argentum vivum. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, nisi quia magis fixa. Nam solummodo corporis est cum congelatione spiritus. Patiens igitur sustine & coque, contere, incera, & non tædeat te ipsum hoc ipsum reiterare. quia quæ imbibuntur per aquam mollificantur, & quantò magis teris, tantò magis mollificas, & tantò magis partes grossas subtilias, donec diruantur & ab invicem dividantur, quoniã spiritus cum corpore impastantur, & omnia quæ impastantur, ex toto dissolvuntur, & impastatio fit cum nimia per aquam contritione, incineratione & assatione. Nam per contritionem scilicet aquarum, & assationem & ignem dividuntur partes ligatæ visco stitate, quæ est in corporibus. Corpora verò soluta ad naturam sunt redacta spirituum, & nunquam separantur, sicut nec aqua mixta aquæ. Quippe quia natura naturæ lætatur, quoniam sponsus & sponsa copulantur, quæ verò non solvuntur partes verò subtiles nec mollificatas. Ideo charissime inde ges quod in solutione lapidis labores suas partes puriores digregare ab impuris & gravioribus partibus abjectis, opus cum levioribus perficiatur, quia intentum nostri operis, non est, nisi quod eligatur purissima Mercurii substantia in ipsis corporibus, quoniam elixir constat tantum ex ipsis. Primus autem motus necesse est putrefacere, sed tamen multæ sunt species putrefactionis, corruptio ipsis, igitur solum de ista de qua utitur in hoc nostro proposito. Primum igitur principium naturale est materia ..... materialis prout superius dixi Secundum est calor movens ipsam materiam ad putrefactionem. Signa verò perfectæ putrefactionis sunt color niger, odor fœtidus, & materia intacta subtilis & discontinua, ac si esset primus Mercurius. Quia calor agens in humido primo generat nigredinem, quæ quidem nigredo est caput corvi, hoc est, principium operis. Item nota, quod ingressio, submersio, connexio, conjunctio, complexio, compositio & commixtio idem significant in hac arte. Nil enim subjungitur, conjungitur, convertitur, quin

quin misceatur. Nam commixtio est commiscibilium per minima, id est, per indivisibilia sibi conjunctarum unio. Scias etiam firmiter, quod tota fortitudo huius magisterii, non est nisi in putrefactione, si putridum non fuerit, solvi nec fundi potest. Et si solutum non fuerit, ad nihilum deveniet. Item scias quod in unoquoque corpore sunt tres dimensiones & profunditates, & hæc manifestè apparet de corpore. Et quod primo subjacet visui nostro verbi gratia Lapis noster in sui prima creatione est albus, & ita apparet in facie. Quare dicimus ipsum frigidum & humidum, quia ita est unde studeamus, quare lapis noster aquaticus est, quia frigidus est & humidus. Nam talis dispositio dicitur corporis manifestus seu patens. Latitudo autem est ista dispositio media, per quam itur ad profundum. quæ verò media est inter profunditatem & latitudinem tanquam inter duo extrema vel contraria. & impossibile est transitus à contrario in contrarium, vel ab extremo in extremum, nisi per dispositionem mediam, quia lapis noster est frigidæ & humidæ complexionis. Si ergo volumus eam facere transire ad mediam dispositionem, necesse est ut altera qualitas destruatur in eo. Destruitur autem in eo per putrefactionem. Nam frigidum & humidum per naturam & per putrefactionem insipissatur. & eius humiditas vertitur in siccitatis naturam secundum Alfidium, & fit transitus ad mediam dispositionem, quæ est frigiditas & siccitas, quæ dicitur latitudo scilicet aquæ, quia tenet à frigido & humido frigiditatem, & à calido & sicco, scilicet igne, siccitatem, prius verò per calorem in existentem per frigiditatem quæ remansit in corpore fit transitus ad contraria seu extrema destruendo frigiditatem & introducendo caliditatem, quæ dispositio dicitur profundum seu occultum corporis, quod optime apparet in libro Magisterii Aristotelis. Qui ergo vult proficere in hac arte, oportet istam mineralem admixtionem seu arcanum maximè componere, ut & prius ipsum invenire de natura in naturam, de colore in colorem. Et Philosophus dicit Lucas in Turba, pluribus rebus non indigetis nisi una, & ista res in unoquoque gradu operationum nostrarum in aliam vertitur naturam.

De ex-

De extractione aquæ de terra, & reductione aquæ super terram suam.

CAP. IV. & V.

POstquam materia fuerit putrefacta ad unionem corporis & spiritus faciendam, quam tamen non est possibile fieri nisi in aëre scilicet calidi & humidi, & hoc est per sublimationem, id est, quod sit in oleum resolutio. Scias igitur quod lapis noster dividitur in duas partes principales per magisterium, videlicet in partem superiorem, quæ ascendit superius, & in partem inferiorem, quæ remanet fixa, & tamen istæ duæ partes concordant in virtute, & ideo Philosophus, *Superius est sicut quod est inferius.* Et ista divisio est necessaria ad perpetranda miracula rei unius scil. lapidis, quæ pars inferior est terra, quæ dicitur nutrix & fermentum, & pars superior est anima, quæ totum lapidem vivificat & resurgere facit. Unde facta separatione & celebrata conjunctione lapidis multa miracula perpetrantur. Et notandum, quod quamvis lapis noster apud aliquos in prima operatione dividatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, sicut superius dictum est, duæ tamen sunt partes principales, videlicet una quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, alia quæ remanet inferius, quæ dicitur fixa, vel terra, vel fermentum, quæ totum lapidem nutrit & fermentat, ut dictum est. De ista vero parte non fixa oportet habere in bona quantitate, & dari lapidi qui est factus mundissimus absque sorde toties per magisterium donec totum lapidem virtute spiritus non fixi superius deferat sublimando. Et hoc est quod dicit Philosophus, ascendit a terra in cœlum, postea iterum lapidem sic exaltatum oportet iterare super marmore cum elemento ab ipso lapide in prima operatione extracto. Elementum dicitur aqua lapidis, & debet assari totiens subtilitate donec totus lapis iterato descendat in terram, & sic recipiet superiorem vim sublimando, & inferiorem descendendo, ut quod est corporeum fiat spirituale sublimando, & quod est spirituale fiat corporeum descendendo, & sic habebis gloriam claritatis huius mundi, & fugit a te omnis obscuritas, & omnis inopia & ægritudo. Quia lapis sic compositus curat omnem ægritudinem, & hic lapis est totius fortitudinis fortitudine fortis, quia nulla est comparatio huius lapidis, ad alias fortitudines huius mundi. Nam vincit sensibilem rem omnem subtilem, omnem rem solidam denotabit, penè transit & vincit, devincendo convertit Mercurium vivum, quod est subtile ad ista corpora.

Dura

Dura & solida penetrabit, dicit enim Morienes, quod totum nigrum non est aliud quàm extractio aquæ à terra, & huius aquæ super terram scilicet propriam dimissio donec putrescat. Et hæc aqua cum terra putrescit & mundificatur, quæ dum mundata fuerit, divinitatis auxilio, totum magisterium dirigetur, quæ quidem aqua continet in se animam corporis sui. Quæ inquam anima habet se in spiritu in modum olei, quæ anima est tinctura soluta & in spiritu deportata, quam aliqui Philosophi denominant fumum album. Secus ergo de fumo albo, quia fumus albus est anima corporum solutorum & mortuorum, quorum animas ex suis corporibus extraximus. Quia omne corpus quod anima carùit tenebrosum est, & fumus albus cum corpori redditur mortuo fluet in corpore & aufert eius nigredinem & immunditiem, quia corpora in unum consolidat, & ea multiplicat, tunc eius pulchritudo apparebit, & tinctura in ea operabitur. Et scias firmiter quod si fumus albus non foret, ars Alchymiç non esset. Dicit enim Pythagoras, loquendo de aqua Mercurii à lapide extracto, i. e. terra auri. Ista verò aqua est acetum acerrimũ, quod aurũ merũ facit esse spiritũ, sine quo nec albedo, nec nigredo nec rubedo, nec rubigo fieri potest. Et quando commiscetur cum corpore fit unum cum eo, & vertit ipsum in spiritum ac ipsum in variabili colore colorat. Philosophi dicunt, quod aqua sola per seipsam omnia facit, omnia solvit, omnia congelat, omnia diruit sine alicuius adminiculo. In ipsa solent apparere colores ..... corpore in qua est tinctura cuiusibet corporis. Insuper est differentia inter tincturam aquæ scilicet Lunaris, & tincturam olei. scilicet aquæ solaris. Nam inctura aquæ abluit & mundat, sic tinctura olei tingit & colorat. Exemplum huius est, si intingatur pannus in aqua mũlatur ab ea, quoniam quando exliccatur, recedit aqua, & ermanet pannus in statu suo & colore suo quo erat prius, isi quia est magis mundus. Et econtrario est oleum, quando tingitur pannus in eo non separatur ab eo per calorem gneum, nisi totus destruatur pannus. Ideo oleum erit similitudo animæ existentis corpore, quæ extrahi non potest.

Junge igitur aquam super terram suam & permisce conterendo, statim paulatim imbibendo, & hebdomadatim decoquendo. & post leniter calcinando, quousq; terra bibat † quintam sui partem † de sua aqua. † Scias quod oportet terram nutriri: Primò modica aqua, & postea majori sicut est de infantis educatione. Ideo multotiens contere terram, & paulatim imbibe eam de octo in octo diebus, & deco-

Digitized by Google

decoques & postmodum iterum calcina in igne. & ne tædeat te hoc opus iterare, quia terra fructum non gerit absq; frequenti irrigatione. Cessante namque elemento humet discontinuatum, eo quod ab ipsa aruma omnino privata est, unde cum arida sit & vacua, tunc multum sitiens libenter bibit sum humidum aquæum. Et triturationem non fiet donec aqua cum terra fiat idem compositum multum proficit. Nota suspendas ergo omnia tam a triturationem & assationem terram faciat albam. Caveas ne terram imbibas nimis paulatim cum longa triturationi post siccationem terræ, unde in hoc exponas ubique. Nota quum nerit aqua siccitatis aut superfluitatis humorem administratio corrumpatur videlicet tantum affundo decoquas, quantum citò calor digerat imbibendo. Nota omni vice post calcinationem terræ aspersionem de aquam temperatè nec multum videlicet, nec parum, quia si multum, fieret pelagus conturbationis. Si verò parvum combureretur in favillam. Quia suaviter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis, decoquas & calcinabis donec biberit aquam suam. Ita ergo opus continua multis vicibus, quia quamvis sit longum, quod non videbis tincturam, nec perfectum perficies, donec opus sit perfectū. Studeas ergo cum operatus fueris, omnia signa quæ in qualibet decoctione apparent in mente recordare & eorum causas investigare. Tres quippe colores sunt principales niger, albus & citrinus. Cum autem egreditur nigra perfecta est, & non completa qualibet vice vigora ignem in calcinatione quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido generat nigredinem, ita agens in sicco generat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam in aqua sua, & iterato calcina azoth & ignis lationem abluunt, & ob ..... positus ab eo eius eripiunt. Nam præparatio eius est cum eo semper. & qualis erit limpitudo aquæ, talis erit limpitudo terræ, & quantò magis fuerit abluta, tantò magis erit alba. Vnde alius ait: Cum inveneris ipsam jam nigram, scias primam hanc clavem lapidis esse, post verò putrefactionem rubescit, non rubedine vera & etjam citrinescit. De quo quidam ait, sæpius rubescit, & sæpius citrinescit, & sæpius liquefit, & sæpius coagulatur ante veram albedinem. Vnde & alius dixit seipsum dissolvit, & seipsum coagulat, seipsum rubore decorat ante albedinem etiam fit viridis, unde alius sic ait, coque ipsum, donec color viridis ei appareat ac jam ante albedinem color pavonis, unde quidam sic ait. Scias quod omnes colores quæ ab hominc in

Digitized by Google

be in hoc mundo excogitari possunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo sequitur vera. Vnde quidam ait: Quando autem purus apparet tamdiu decoquatur, donec velut oculi piscium lucescunt, eius utilitas expectanda est, & tunc scias quod lapis in rectitudinem est coagulatus. Alius etiam ait, cum albedinem inveneris in omnibus supereminentem in vase estoratus quod in albedine illa rubedo illa occulta est & latet, & tunc non oportet te illam extrahere, verumtamen coquere, donec totum rubeum fiat. Est tamen inter albedinem veram & rubedinem veram citrinum grisei coloris, de quo dixit sic, post albedinem vero ignis calor reaugmentato ad cinericium pervenies. Et alius, Ne cinerem vilipendas, quia Deus reddit ei liquefactionem, & tunc ultimo Rex Diademate rubeo Dei nutu coronatur. Oportet te ergo magisterium hoc temperare. Nam compositio non erit sine matrimonio & putrefactione. Et matrimonii est commiscere subtile cum spisso, & putrefactio terræ est assare, rigare quousque commisceantur in simul & fiat unum, & non sit diversitas de aqua mixta aquæ. Tunc autem conabitur spissum subtile retinere, & conabitur anima purgare cum igne, & pati ipsum, & conabitur spiritus submergi in corporibus & fundi in eis. Scias autem cum corpus miscuerit se cum humiditate & ipsum invenerit ignis caliditas, vertitur humiditas super corpus, & solvit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire, qui imbibat se cum igne, & eius flamma. At tamen non conveniunt istæ partes, nisi cum bona temperatione & continuatione & longo labore.

Antiqui verò Philosophi lapidi nostro multa imposuerunt nomina, vocaverunt animal, guma vitriolum, sanguinem, urina m rubeam propter colorem rubeum, & infinitis aliis nominibus ipsum vocaverunt. Ferrum propter impotentiam fusionis, & hoc dixerunt. Nam cum istud corpus privatum est per decoctionem humiditate, quæ de facili faciebat illum fluere, necessario est corpus tanquam siccum non fluere, unde vocaverunt ipsum ferrum, quia inter alia corpora ferrum dicitur maxime siccum, sicut illud corpus per privationem humiditatis, quæ primo faciebat ipsum volatile modo est necesse ut remaneat fixum. Nam omnia non fixa figuntur per talem privationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio à multis Philosophis. Vnde Geber, Calcinatio est rei per ignē purgatio seu pulverisatio humiditate partis consolidantis & causa invētionis calcinationū est spirituū, ut ipsi melius figantur, Sic ergo est, per privationem humiditatis

et aris volatile fit fixum & molle durum. secundum Geber mutans de natura in naturam. & aqua in ignem secundum naturam et ut in Turba. Item. imitatio complexionum. ut ignis & humidae complexionis in caliditatem & siccitatem seu phlegmaticam complexionem. in choleram secundum medicos. item fit spirituale corporeum secundum Aristotelem in libro de perfectione Magisterii. Item fit liquidum spiritum secundum Alfidium Item fit de manifesto occultum secundum Rhodaram in libro trium verborum. Philosophi enim reliquerunt semen invenisse inexistentem. humiditatis corruptentem nisi ignem, prolixitatem commendantes & vexerantes festinantiam. Et initio ut Morius ait fit ab ista pugna ignis & prolixitate corrumpendi, coquendi, putrefaciendi, infatuandi. Nam calore Solis, id est, leni decoctione gyrus congelatur, quae in temperatum introduci debet balneum, quod quidem balneum extento calore, id est. minimo igne putrefacit. ut ait Boius. Quoniam si incenderis ignem ante crementum rubeum fit, quod nihil vobis prodest, eò quod ..... obedimem vultis. ut ait Lucas. Nam omnes Philosophi ignem lenem debere asserunt fieri propter rationes praedictas. Inquirunt enim quod nos suaviter oportet regere, donec sulphur fiat incremabile, unde de semine semina non oportet metere nisi post messem. Philosophi autem hunc nostrum vocaverunt Salamandra, quia sicut Salamandra solo nutrit ignis, sic lapis noster solo igne nutritur. Unde etiam dicit alius. Nisi anima fuerit corpus ignem non patietur. Qui autem potest animam convertere in corpus, & corpus in animam, & miscere eum spiritus subtiles ungit omne corpus ad perfectionem.

De modo sublimationis terrae.

CAP. VI.

INquit enim Ascanius magnus Philosophus, *in fecibus est* quod quaeris. Accipiantur ergo faeces cum extrahuntur de Alembico, & teratur fortiter & imbibatur cum sua aqua. & ad lentem ignem vel ad Solem deliccent, & hoc multoties fiat. Nam ex tali praeparatione habitatur fumus ille ad sublimandum. Unde dicit Geber ex multiplici triturationem imbibitionis & assationis, major eius pars aqueitatis debetur, residuum vero per sublimationem. Accipiantur ergo faeces praedictae, & aprentur ad sublimandum miscendo eis primo ignem lentum, & postea proportionabiliter majorem, quousque fumus ille mundus & albus ascendat, & si primò non

fu-

iat revertetur totiens super eadem fæces, donec ita fiat & ultimo sine fæcibus quæ adhærent, tuneuna pars fixa con-tingit ex illis medicinæ diversitatem, secũdum diversam eius operationem quandoq; ex eabis ex illo Saturnum & Jovem. Nullus autem debet sublimare terram ad opera sophistica, sed debet sublimari ad elixir nostrum. Et illa quæ sublimantur duobus modis sublimantur, aliud per se quæ sunt spiritus, aliud cum aliis, quia se incorporant cum spiritibus. Mercurius cum sit spiritus sublimatur per se. Terrea materia cum sit calx non sublimatur nisi sit incorporata Mercurio. Contere ergo calcem, imbibe eam cum Mercurio, & decoque donec fiat unũ corpus, & non tædeat te hoc ipsum iterare, quia corpus nisi fuerit cum Mercurio incorporatũ non ascendit sursum Ideo necesse est inquantumcunq; poteris animam suam subtrahas, & cum Mercurio fortiter pistes quousq; sit unum. Quia sublimationem non facimus nisi ut reducamus corpora ad subtilem naturam, ut sint sicut spiritus. Et quod corpus sit leve ad redigendum in omnes res sive in Lunam. Et hanc sublimationem facimus ut corpora reducamus in suam primam materiam sive naturam, scilicet Mercurium & sulphur. Facimus ergo hanc sublimationem tribus de causis. Vna est ut corpus fiat spiritus de subtili natura. Secunda est, ut Mercurius se benè incorporet cum calce. Tertia est quod totum assumat colorem rubeum vel album. Ideo calx quando sublimatur ad Lunam cum Mercurio debet esse alba & incinerata. Calx ad Solem quando sublimatur, debet esse iterato rubens; & Mercurius albus cum igne lapis rubescens, & debet esse pulvis inceratus. Quia non bene operatur aliquis nec ad Solem nec ad Lunam, nisi tali modo & cum Mercurio qui em sublimas, & tali modo ad Lunam non misceas illam rẽ. Quia calx Solis non intrat ad Lunam, nec Luna ad Solem intrat. Non mittas ergo Mercurium rubeum ad Lunam, nec album ad Solem. Sed ponas unamquamq; speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima, & non injicias illud quod remanet deorsum cum illo quod ascendit sursum, & pone unumquodq; ad partem, quoniam illud quod in fundo remanet reiterabis ad sublimandum scilicet Mercurium incorporatum, donec ascendit totum alioquin non ponas ipsum in magisterium. Et attende benè quòd nunquam debes procedere ad fusionem materiæ prædictæ, sed ad lapidem philosophicum, nisi ipsum prius sublimas, cum non fiat unio corporis & spiritus nisi per sublimationem. Primò sublimanda est materia ut figendo major præcedat unio, & ex

hoc magis conveniens fit commixtionem sequitur, sirati autem materiam sic facias volatilem. Recipe materiæ sux partem unam & Mercurii præparati duas partes quæ simul sic bene incorpora, post sublima, & sublimatum collige, & super illud quod in fundo remanet teratq; cum novo Mercurio, conterè benè cum Mercurio præparato per modum prædictum quousque totum fuerit sublimatum. Nam secundum Philosophum arg. vivum congeiabit illud vis sulphuris albi non urentis in argentum, & illud est res optima, ut quod artificium Alchymice faciant elixir ad argentum.

Nota verò si sulphur fuerit optimum cum rubore clarum, & si fuerit in eo vis ignearitatis sui non urentis erit res optima, ut ex eo fiat elixir ad aurum. Et quædam tradidit Philosophia primò sulphur album ad argentum, & postea rubeum ad aurum. Et nihil potest fieri aurum, nisi prius fiat argentum. Quippe quia nulla res potest ad tertium gradum transire in primo nisi fuerit, postea in secundo, quod non est transitus ab extremo in extremum, nisi per medium. Non potest ergo fieri per nigrum, id est. de nigro aliquid perfectum citrinum, nisi primò fuerit album, eò quod citrinum ex nimio rubeo & albo purissimo est compositum, nec potest fieri de citrino album, nisi prius fuerit nigrum. Et quod aurum non potest fieri argentum nisi prius fuerit corruptum & nigrum, quia melius non potest fieri deterius, nisi per suam corruptionem; quia generatio unius etiam est corruptio alterius. Ideo qui vult aurum convertere in argentum, & argentum in aurum; quia sulphur eorum non urens ad argentum ipsum album per majorem ignis digestionem potest fieri sulphur rubeum, quia citrinatio nihil aliud est, quàm completa digestio, nec nigredo quàm albedo. Calor namque agens in humido efficit primò nigredinem, & in sicco operatur albedinem, nec non in albo citrinitatē, & hoc quidem nimiū rubeum, post infra sulphur album & rubeum tantum ex uno metallorum materia ad plenum depurata & diversimodè decocta & digesta. Idcirco Plato dicit, quod argento inest sulphur album, sic omni auro inest sulphur rubeum. Et cum omnino sulphur non est album sive rubeum. Sed tale sulphur non reperitur super terram, ut dicit Avicenna, nisi quod in istis corporibus existit. Et ista corpora subtiliter præparamus, ut sulphur & arg. viv. de ista materia habeamus super terram, de quæ aurum & argentum quondam efficiebatur sub terra. Ipsa sunt corpora lucentia, quibus insunt radii tingentes, tingunt cætera corpora in albedinem & rubedinem veram, secundum quod corpora

ora fuerint præparata. Alembicus cum cucurbita debent conjungi, ita quod Mercurius non possit exire, quia non sublimatur nisi virtute ætis. & ideo si locum inveneris aptum evolat in fumum, & perit magisterium. Quoniam totius operis intentio non est aliud nisi ut sumatur lapis in capitulis totus, qui dicitur Adrop Arabicè, plumbum verò Latinè. Scias quod hic lapis quem cognoscunt Philosophi, qui habet virtutes super omnes virtutes lapidum, sicut docuimus, quem pone in vase Philosophico sublimandum, & cum ea sublimatur lapis, donec perveniat in ultimam sublimationis puritatem, & hic est primus ordo, vel prima operatio appellatur. Et hæc sunt verba Gebri, qui posuit totam artem in sublimatione & reiteratione. Et scias quod ista sublimatio non est vulgi. quia in ista sublimatione relinquuntur omnes præfictæ sublimationes, quas tibi determinabo. Prima est purificatio ut subtilissima & purissima substantia eliciatur. Secunda est solutio, ut tota materia solvatur in aquam. Tertia putrefactio, ut dicit Morienus. Nunquam fuit aliquo modo animatum aut à nativitate adductum, nec crescens nisi post putredinem & visus mutationem. Vnde ait sapiens: Quod tota fortitudo &c. ait enim si putridum non erit, non solvetur, ita oportet quod ibi sit putrefactio. Vnde ait Philosophus, Corruptio est generatio alterius. Quarta est ablutio, ut oportet quod ista res putrefacta & sordida abluatur per ablutionem, & mundetur à corruptione & impuritate. Et bene dixerunt. Quia quam diu manet aqua super terram, tantò magis terra mundatur & abluitur, ita quod ablutio & ceratio idem sunt. Quinta est coagulatio, cum dū aūt quod aqua suaviter desiccando ad Solem cū terra misceatur, tunc desiccetur & coaguletur in simul in pulverem cretatum. Et sic est peracta coagulatio. Sexta est calcinatio, unde scias quod res calcinata est magis apta quàm non calcinata. Et est simpliciter prope fixionem, unde fuerunt multi Philosophi, qui de calcinatione dixerunt fixionem, & bene dixerunt. Quia omnes isti modi sunt in sublimatione, quia dico qui perfectè sublimat totum opus perpetrat, & facit. & scias quod hoc totum perficitur in uno furno & uno vase. In sola sublimatione sunt omnes istæ operationes quas diximus & septem dispositiones, quas quilibet intelligens potest ex ipsis perficere. Ergo non sis negligens in sublimatione, qui per sublimationem perficitur, & qualis erit mundatio, talis & perfectio. Modò volo tibi demonstrare quid sit sublimatio.

Sublimatio est elevatio partium subtilissimarum à partibus grossis, & similiter separatio partium non fixarum à partibus fixis. Partes non fixæ elevantur per fumum, id est, per ventum, quia sicut diximus, oportet custodire ne fugiãt, imò cum partibus fixis fixentur, & remaneant & velociorem fusionem præstent partibus magis grossis. Intelligas veram sublimationem esse, quando facimus separationem partiũ, quæ superius elevantur ab his quæ inferius remanent. Imò volumus ut sito simul proprio conveniant. Quia in lapide nostro post primam purificationem, quæ per solutionem perficitur, non invenimus aliquid diminutum nec superfluum, propter quod dixit Geber, cum ea sublimetur lapis donec in ultima sublimationis puritate deveniat, propter quod dixit Geber, Cum ea sine alio adjuncto, vel sine alia re extranea, debemus facere nostram sublimationem. Propter hoc decepti sunt omnes laborantes, qui sublimabant cum fæcibus, & nesciunt quid faciunt, vel quid sit lapis Philosophorum ignorant, & si centies sublimarent, non perficerent, quia sublimationem Philosophorum ignorant. Vnde dicit Geber: Est enim Lapis unus, medicina una, in quâ totũ magisterium consistit. Cui non addimus rem extraneam, neque diminuimus, nisi quod in præparatione aut operatione superflua removemus. Et prima purificatio quæ per sublimationem perficitur, jam tibi sufficienter demonstravi. Quod quando volueris facere sublimationem, quod in lapide nostro nihil addas vel diminuas, imò cum tota substantia in vase nostro pona, prout diximus in prima dispositione, vas fortiter claudendo, & pone ipsum in furnum, & cooperi cum cineribus subtus & inferius, ita quod duæ partes vasis sint discoopertæ tamdiu donec materia solvatur, & postea ministra cum igne lento, donec major pars in pulverem vertatur, quod erit ex triginta diebus. Et quando factæ sunt operationes istæ quas diximus, facta est sublimatio, solutio, distillatio, descensio, putrefactio, ablutio, ceratio & calcinatio vel fixio. Et scias quod Philosophi dixerunt multa talia, scilicet de qualibet operatione superius dicta, ut scientia magis obscura esset ad intelligendum. Quando lapis noster est in vase nostro, & materia sentit Solem nostrum, in continenti solvitur in aquam, ita quod ascendit in altum usque ad caput vasis, & postea descendit ad profundum vasis. Et scias quod materia nostra ascendit per fumum & ventum, & Philosophi videntes istam materiam ascendere & descendere fecerunt consilium inter se, quomodo nominarent istas operationes.

& fuit

& fuit opinio eorum illud quod ascendit nominetur prima sublimatio, postea videntes istam materiam descendere ad fundum, & vertebat se in aquam, æstimarunt in cordibus eorum, secunda sublimatio. Item videntes talem ascensionē & descensionem se convertere in aquam dixerunt quod ibi esset distillatio, qui est tertius modus. Et hæc videntes inspissari, & ad terram nigram converti, & ista inspissatio stabat in principio super aquam, & sic dimittendo paulatim inspissando videre terram submergere in aquam, & stare in fundo sub aqua, quę terra erat nigra & fæculenta æstimarunt in corporibus eorum quod ista operatio vocaretur putrefactio, qui est quintus modus. Item adhuc paulò plus videntes terram nigram & fæculentā stando sub aqua per longum tempus dimittere in sole nostro colorem nigrum & fœtorem malum quem vocarunt ablūtionem. Vnde quidem dicit Morienus: Scias quod totum magisterium non est aliud quàm extractio aquæ à terra, & cum hoc sextus modus, quæ est coagulatio. Adhuc plus videntes, totum stare subtus aquam & crescere & aquam diminui propter decoctionem temperatam, dixerunt omnes quod hæc erat ceratio perfecta, & sic erat principium novum. Vnde Philosophus dixit quod aqua cum terra ceratur & imbibatur, & per temperatam decoctionem desiccatur, & in terram vertitur tota materia. Vnde dicit Philosophus, quod hæc est vis eius integra, si versa fuerit in terram, & hic est septimus modus. Item adhuc videntes quod tota materia fiebat terra, & quod reducebat se ad solam substantiam quod non fluebat, imò stabat stricta, videntes hoc dixerunt quod hoc totum erat, propterea quod Plato dixit, Solvite lapidem nostrum, & coagulate postea, id est, vertite in terram, & hoc cum magna cautela, & habes quasi totum magisterium, & hic est octavus modus appellatus. Vnde quidem dixit Plato, Accipite lapidem nostrum in tabulas tenues, coquite & ponite in vase nostro firmiter clauso, & assate igne levi donec confringatur. Postea coquite ad calorem Solis donec coaguletur. *Et scias quod totum magisterium nihil aliud est quàm facere solutionem perfectam & coagulationem.* Vnde dixit Philosophus, Solvite & coagulate, & habebitis totam operationem & artem. Et adhuc plus videntes nostram materiam coagulatam & inspissatam propter majorem decoctionem dealbatam perfectè & desiccatam, cuius albedo erat super omnes albedines, æstimabant materiam esse calcinatam. Et dixerunt intra se, quomodo nominabimus istum nobilissimum modum, videntes hoc

totum dixerunt quod esset perfecta calcinatio, & ideo vocarunt istum modum calcinationem qui est ..... modus. Nam quoties sublimas aliquod corpus cum adjunctione sublimati spiritus, totiens lucrabere in projectione mille partes. In quantum enim corpus tuum allevias, in tantum melius valebit. Et sic posses proijcere super centum, & centum super mille, & mille super decem millia, & decem millia super centum mille millia, & mille millia super infinita millia. Vide ergo quæ diximus, quoniam omnia sunt necessaria laude. *Hoc quidem ad componendum sulphur album & rubeum sufficiat.*

De fixione & lapidis multiplicatione.

CAP. VII.

SEquitur de plantatione pulveris ut fructum ferant & fructus eorum in æternum permaneat. Et docebo pulveres sublimatos figere, ut in igne possint permanere, & corporibus adunari & commisceri. Est autem fixio refugientis conveniens ad ignem aptatio. Causa verò inventionis eius est, ut omnis tinctura omnisque alteratio præparetur in altero & non mutetur. Restat ergo post sublimationem materiæ procedere ad fixionem ipsius. Figitur autem sic, Recipe illud quod est sublimatum, & divide per cucurbitas, sive per urinalia prout quantitas materiei hoc requirit. Et signum fixionis est eius quando materia non plus ascendit ad alembicum, vel poteris vigorare ignem excellenter, tunc statim apparet, vel ponas de corpore super laminam ferream, si remanet fixus non reitera. Et divide per urinalia prædicta æqualiter, impone super furnum reverberationis, quo facto pone primò lentum ignem circumcirca usque ad plures dies usquo videris per talem ignem lentum non plus ascendere, & sic ignem fortifica, & continua per talem fortiorem ignem, quod nihil videris elevari. & tertio dabis ignem fortissimum, quem continua donec materia prædicta sit fixa.

Et est sciendum, quod spiritus & anima non uniuntur vero modo nisi in albo colore, quia tunc omnes colores qui ab homine immundo excogitari possunt ibi apparent, & & tunc firmantur & perficiunt opus in uno colore scilicet albedinis, & ibi conveniunt omnes colores. Dealbatio est enim totius operis initium & firmamentum, nec demum variatur in diversos colores, præterquam in rubeum, in quo est fi-

Digitized by Google

est finis ultimus. Cineratio verò est, quæ fit in azurum & rubeum, & non dicitur color. In decoctione verò post albedinem errare non potest. Nam ignis regimen paulatim augmentando post albedinem veram ad cinerationem pervenitur ante rubedinem, ut prædixi. Et scitote, quod argentum vivum est ignis corpora comburens, mortificans & constringens uno regimine, & quantò corpora magis teruntur & miscentur, tantò magis diruuntur & attenuantur. Et scitote, quod corpus non potest tingere, nisi tingatur, & nisi spiritus extrahatur in ventre erit occultus, id est, sepultus, & fiat corpus & anima absque spiritu, quæ est spiritualis natura, ex qua colores apparebunt. Vnde dicit Philosophus: Jubeo vos facere corpora non corpora, etiam incorporea corpora. Per hoc enim regimen depuratur compositum, & eius naturæ occultum extrahitur. Nisi enim spissa corpora & natura corporea diruatur, quousque fiant incorporea scilicet spiritus tenuissimus, non potestis istam animam tenuissimam & tingentem extrahere, quæ in naturali ventre occulta est.

Item notandum, quod jam corpus seu terra, quæ est stans tinctura recipiens dicitur habere majorem vim fratribus, scilicet animæ & spiritu. Nam omnia quæ ei miscentur, superat, & in colorem suum transmittit, & est spiritus delator animæ virtutum per corpus. Similiter æs nostrum quantò plus coquitur, tantò magis inspissatur, quousque fiat quod invidi nuncupant lapidem omnium metallorum. Postea comburitur quousque croco vel sanguine combusto fiat simile, tunc incorporatus imprimitur & tingit in aurum verum. Dicit enim Pythagoras: Quod lapis noster sua aqua decoqui debeat, donec totum fiat purissimum, & quasi spirituale factum, & tunc conjunctio corporis & spiritus inseparabilis fiat, & fit colore permanens, quia fugitivus fit sine fuga.

Item dixit Pythagoras, quod in Mercurio & in sulphure ita debent purgari omnia elementa quod ab igne incremabilia, ab aere inflammabilia, ab aqua invaporabilis aquositas.

Item longinquitas & propinquitas sunt in re, prædicta quoque sic possunt intelligi, scilicet quod illi duo spiritus argentum vivum & sulphur multum distant, tum propter impedimenta prædicta, tumque propter naturam. Quia ista humiditas subtiliter terreo mixta alia unctuosa, viscosa, tum propter longam decoctionem, quæ digerit, & hoc est

longinquitas. Propinquitas verò dicitur complexio ..... amplectendo quæ statim post digestionem fiat indissolubilis unio amborum. Aut ista decoctio hic agit in totam substantiam Mercurii, præcipuè tamen agit in corpoream substantiam, quia tunc diruit corpus, & fit pulvis, oportet ergo quod corpus Mercurii infra, quod iste nobilis fumus continenter subtilissimè diruatur, corrumpatur & omnino purgetur, ita quod sit versus in naturam corpoream. Et tunc duo nostri spiritus & corpus subtiliantur & complectuntur se invicem inseparabiliter & unus tenet alium, nec fugiunt ab igne nec comburuntur ab eo, penetrant metalla & roborant peroptimè, calorem quasi similem calori gallinæ incubantis ovum suum, & maximè in principio regiminis. Quia per talem omnis lutulenta vis argenti vivi, & humiditas pulveris superflua & ipsius grossi citrinitas cremabit unctuositas vaporabilis, quas habet à natura sulphuris paulatim sine elevatione prædictæ unctuositatis purgatur intercisè & subtiliatur, quibus subtiliatis efficitur corpus Mercurii, & quam simile virtutis occultæ, & tunc augmentatur ignis aliquantulum. Et colligetur dicta virtus & jungetur suo corpori purgato, & tunc fit ipsorum desponsatio indissolubilis. In prima decoctione fit nigrum, & tunc scitur quod benè rectum est. In secunda decoctione fit album, & interia rubeum. Aliqui faciunt apparere citius albedinem per majorem festinantiam, quod fieri potest per ignis incensionem, sed corpus non erit purgatum, nec in naturam redactum corpoream. Et ideo spiritus fugiens occultus nunquam miscetur corpori grosso, quin statim ab igne evolare quando ignis combustio non cessat, quæ erat in corpore extrinseco sive igne artificiali. Quia calor scil artificialis nimis excesserat, se moventem calorem intrinsecum, quia calor intrinsecus non poterat ad se trahere in radice humidum quo se defenderet ab igne, nec non cessabit comburendo spiritus de calore intrinseco, de quo optimè Aristoteles in libro Metheororum, & sic alterando & confringendo per calorem continuum & lentum consumitur lutulentia, & superabundans humidum evaporat, quæ duo impediebant subtile scil. terreum & radicale aqueū, ita quod non poterant amplecti omnino, & tamē istis duob⁹ remotis fit locus verę cōmixtionis, quia conducit quod illud terreum jungatur aquæ suæ radicali, & iterum decoquatur donec liquefiant & unum sit incorruptum cum alio per omnes partes suas, ita quod minimum terræ fit mixtum cum minimo aqueo, ita quod nullus

in eis

n eis sit locus ubi non sit vera commixtio & cum imbibitur qua permanente, quia in ista decoctione fit rubeum & tingitur vera & perfecta rubedine & fit compositio maris & fœminę, quia nulla est ibi contrarietas, sed gaudent & lętantur, fœmina suscepta vi masculi. Et deinde iterum præcipit imbui donec humida fiant id est donec terreum sit immixtum formaliter aqueo & ab eo humectetur & defendatur ne incendatur & corpus in spiritum convertatur in æternum, qui ad alem finem potest eum perducere beatus erit in æternum. Versus dum mea urina perfecte erit citrina, exaltatus ego mundi super omnia dego. Dicit enim quod intensus calor super abundans facit exhalare humidum, sed frigus ignis facit perire opus Nota regimen ignis si secundum naturam regatur exemplo quatuor tęporum, debet regi. In primo tempore scil. hyeme terra concipit. In secundo scilicet vere producit herbas & flores. In æstate maturantur fructus. In autumno colliguntur. Vnde in opere nostro à simili. In primo operatione Mercurius mortificatur & totum corpus vertitur in pulverem. In tertia concipit ut in aliam vertatur naturam. Vnde in ista decoctione fit nigra. In secunda ostendit naturam suam se dealbantem. In tertia jam fructus apparent, quia tunc apparet rubedo, quę est in fine operis. In quarta maturatus fructus & ex eo colliguntur. Et hæc de fixione dicta sufficiant.

De proiectione & tinctura metallorum.

Cap. VIII.

De promisso finem complevi usque ad magisterium magnum, ad elixir excellentissimum album & rubeum faciendum. Hic finaliter dicam de modo projiciendi, qui est complementum operis & lætitia desiderata & expectata. Album vero elixir dealbat usque in infinitum & quodcunque metallum deducit ad albedinem perfectam. Sed sciendum quod unum metallum magis est remotum à perfectione quã aliud, & quamvis quodlibet metallum ad perfectionem per elixir ducatur, tamen levius propinqua & multum perfectius quam remota reducuntur. Et cum invenimus metallum perfectum & multum propinquum & vicinum perfectioni excusamur in illis per multum remotis. Quæ vero metalla multum propinqua vel remota sunt in multis libris satis aperte inveniuntur. Et quia elixir supleat albũ vel rubeum ultra naturam suam tantum operatur, non est mirum quod incommiscibilis est corpori, super quo solummodo projicitur liquę-

Digitized by Google

facto. Grave etiam est projecere super mille millia & illa in continenti præsentare, quare vobis unum secretum magnæ occultum tradam. Committenda est pars una cum mille corporis vicinioris. Et hoc totum ..... in vase firmiter apposito, & pone in furno fusionis philosophici cum lento igne paratus & semper augendo per tres dies, donec inseparabiliter fuerint conjuncta, & illud est opus trium dierum, tunc iterum & finaliter projicienda est una pars quælibet super alia mille cujuscunque corporis propinqui & vicinioris & illud est opus unius diei seu horæ & minuti. Est & alius modus procedendi hoc modo. Recipe centum partes Mercurii cum sale & aceto abluti & pone in crusibulo super ignem & cum inceperint fluere appone unam partem tui elixiris dicto modo præparati projice super C. partes Mercurii ablutas ut dixi. & fiet totum Medicina super Mercurium albatum. Deinde pone illius medicinæ unam partem congelatam super C partes Mercurii abluti in crusibulo ferventi ad ignem & fiet adhuc totum medicina Postea pone unam partem illius medicinæ ultimæ congelatæ super C partes Mercurii abluti & erit aurum vel argentum in omni judicio optimum secundum quod Elixir præparatum fuerit. Item est alius modus projiciendi pone unam partem medicinæ prædictæ super 60. Mercurii & mitte in liquo vase de vitro & luta os vasis calce ut non respiret. Deinde pone super ignem Cineres per xl. dies, si retinetur Mercurius scias quod tunc est medicina perfecta. Et annade quia tunc omnes illæ 60. partes Mercurii erunt medicina & elixir super alia, & nota per hunc modum semper augmentando Mercurium probare poteris excellentiam Medicinæ, quia aliquando unum convertit centum aliquando CC. aliquando XL aliquando mille in infinitum & totum est medicina quicquid secum ex Mercurio retinebit. Modus autem operationis est iste, ut projicias partem unam medicinæ prædictæ super centum partes solis fusi & faciet ipsum frangibilem & totum erit medicina, una pars projecta super C. partes cujuslibet metalli fusi convertit ipsum in solem optimum quo melior non potest reperiri. Et si projeceris super lunam simili modo convertit omnia corpora in lunam. Et per eundem modum poteris convertere solem & lunam in venerem ☿ ♃ & ♂ ad quod faciendum de meo consilio non facias & non procedas. Si autem medicina prædicta seu elixir nō habet ingressum. Recipe ab ipso lapide in prima operatione extracto partes æquales & simul misce & incorpora super marmor & si tibi videtur misce eum per balneum destillādo ut *simul* melius

jus conjungantur postea de sicca si vis, aquam per allembicum recipere potes. Hoc autem toties reitera scilicet imbibendo & incoperando & desiccando quousque prædictam bene in corporatam & vnitam cum prædicto Mercurio preparato. Quo facto pone in urinalibus habentibus fundum rotudum & supposito cooperculo reverberationis dabis sibi ignem candelæ vel cinerum per gradus suos ut supra demonstravi, & quando tibi videtur adde sibi paulatim de Mercurio supradicto, quousque materia prædicta figatur & efficiatur fusa pluisquam cera & sic habes elixir vel lapidem philosophorum completum, qui convertit omne corpus imperfectum & Mercurium in solem & lunam, quo melior reperiri non poterit. Dico ergo quod totius summaria operis non est, nisi quod sumatur lapis in capitulis notus, & cum operis instãtia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus & à corruptione mundetur & in puritate demum cum ipso soluto sublimetur ipsius additamentum album siple vel rubeum, donec in ultimo sublimationis modo perveniat & altimo volatile fiat. Ad hoc vero cum fixionis modis figatur donec in ignis asperitate quiescat. Deinde vero fixum lapidem cum non fixa parte reservata per modum solutionis & sublimationis volatile facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iterum volatilem fixum quousque fiat & alterat in complemento lunifico vel solifico certo pretiosissimum super omne mundi prætium. Deo gratias qui ceravit illud, qui est benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

Explicit liber, octo capitulorum Alberti Magni.

AVICEN-

Digitized by Google

AVICENNAE AD HASEN REGEM EPISTOLA De re recta.

De re recta.

CAP. L

DEtractata sunt inter me & Hasen de eo quod ipse scit, varia quæ rogavit me in parte una in tradendo scribere, ut esset memoria, & ut facerem eum intelligere, quibus modis ego ad illud applicari secundum quod cognovi & novi dupliciter subtiliter in rebus naturalibus considerari, & fuit sententia quam affirmant Alchimiam profitentes una illarum rerum, quibus ille qui ad bonitatem & scientiam operantur plurimum contrariantur & sententiam illorum annihilarunt. Mihi autem excusatio non fuit in arte mea quin scirem intentionem artem & inveni eos vacuos à rationibus quæ sunt apud omnem artem & reperi plurimum ejus quod in ipsis continetur, alienationi similius. Et aspexi libros contradicentium & reperi contradictionem debilem & ratiocinationem levem, cujus similiter non destruitur. Ad me ipsum igitur sum reversus & cogitavi & meditari cepi si hoc est, quomodo est, & quomodo non est. Scivi itaque quod possibile est ut lunam in colorem solis tingamus & venerem in colorem lunæ. Tunc necessaria est nobis tinctura rubea rubificans, & alba albificis.

1. Notandæ naturæ occultæ inventum artis Medicinæ.

Scivi præterea quod permixtio tincturarum cum corporibus adducens lapidem non est possibilis antequam levientur & currant. Deinde lenificatio & eorum cursus non sunt possibiles in principio rei antequam liquefiant. Cum autē liquefacti fuerint, non omnis rubea tinctura aut alba facit consequi nos intentionem nostram. Nam cum tractatur super ignē aduritur corrumpitur & non perficit, Aut si non aduritur sed non figitur apud ignem sed evolat & fugit. Non valet autem si non aduritur neque evolat si non ingreditur neque permiscetur. Aut si hæc ingreditur & permiscetur sed non remanet fixæ dispositionis imo purificatur & evolat & separatur quolibet modo separationis non perficit. Aut si non separatur & non evolat sed non efficit, non adustibile ab eis quę aduruntur sicut

2.
3.
4.

Digitized by Google

ut sistit in luna & non facit lunam non adustibilem ab eis quæ non adurunt solem sed adurunt lunam ut sal & reliqua quibus sol purificatur à luna non conficitur. Similiter si non efficit venerem talem quod non aduritur ab eis quæ nō adurunt lunam & adurunt venerem similiter si non plumbum & reliqua. Indigemus ergo Medicina tincturæ citrinæ aut albæ quæ corporibus putrefactis permisceatur & non aduratur cū rebus acutis adurentibus omnia & non permittat adurentia partes corporis separare. Consideravi ergo an in medicinis simplicib. sit medicina habens has operationes & nō inveni de medicinis quæ ad hoc perveniunt medicinam habentem impressionem, nisi illud quod vobis responsum est de inventione plantæ cujus natura & ratio est hæc quod, & sulphur rubeū præter hæc repertum in fragma & arsenicum album, habent has operationes. Verumtamen quod meæ semandatur existimationi est quod hæc est vanitas. Non enim advenit alicui eorum qui sapientes fuerint aliqua medicinarum cujus hæc est narratio. Nobis itaque necessarium est ut hanc operationem per nosmet inveniamus. Inquiramus ergo tincturam quam ignis non corrumpat, & substantiam quæ permiscentur liquefactis & substantiam consolidativam & substantiam coagulativam adunativam fixam super ignem & ingenium ad permiscendum ista adinvicem ita ut fiant uniendo substantia una in quam ignis non imprimat & tingat cum eo quod est in ea de tinctura & permisceatur cum eo quod est in ipsa de subst. permiscibili & consolidetur cū eo semper quod est de subst. consolidativa & figatur semper cum eo quod est in ea de subst. fixa. Si ergo pervenimus ad has quinque res, pervenit ad nos intentio nostra.

Vnione facta radicis fiat res una. Quinque istius artis elementa. Stans. Tingens. Profundās Cōsolidās. Perseverās

De Tincturis.

Cap. 11.

DE alba quidem tinctura sciendum est quod nos invenimus Zaimbar vivum albificare, & invenimus ipsum cum albificatione sua corporibus adherere & penetrare in ipsa, ita, ut cum subtiliatur æs, & decoquitur in aceto cum suis medicinis, non moratur quin penetret albedo, ad interiora ejus ita ut fiat ejus extrinsecum & intrinsecum simile lunæ in albedine & ita ut meditetur quod quando præparavimus argentum vivum in augmento regimine addetur nobis ejus impressio & operatio verumtamen invenimus ipsum fugere ab igne & separari à commixtione & non conjungi cū omnire quæ est de eis quæ volumus albificare. Sed cum hoc habet

habet bonitatem quod nō aduritur ſuper ignem omnino ſed calefit ab eo tantū. Excuſamur ergo ne laboremus in deſtructione aduſtionis ab eo tantum. Et ſcimus quod cum in eo ſit præparatio ita ut commiſceatur liquefactis & remaneat in eis album ſecundum ſuam diſpoſitionem vidimus ita in principio rei ejus exſiccationem & deſtructionem aqueitatis ab eo fore neceſſariā. ita ut calefiat quod pulveriſetur aut frangatur aut teratur, ita ut cum præparatur & volumus ipſum terere & permiſcere te cum rebus non ſit vivum neq; occultum & ſit ſuſceptibile quo ipſum imbibimus ex aquis ſi forſitan accidit neceſſitas illius apud res quibus carere non poſſumus ſi volumus conjunctionem & commixtionem. Eſt ergo via illius ut decoquamus ipſum ſuper ignem taliter ut ſeparētur partes ejus currentes ab eo & remaneat ſiccum illius, amplius illud eſt poſſibile ita ut evaporetur ab eo illud quod currit & reſideat ab eo illud quod ſiccum eſt, cū ſit natura totius, aut plurimum ejus ut magis dominans ipſius, ut appareat præcipue cum noſtra via ad illud fuerit ut commiſceamus cū eo medicinas quas ab eo ſeparare non poſſumus. Eſt ergo regimen ut ponamus humidum & ſiccum ejus & deinde illemus humidum ipſius & occultemus in occulto ipſius ſiccum ejus. Deinde ſteremus illud multotiens ita ut non occulte tur poſt illud omnino & ita cum de eo aduritur aliquid, aduratur in fundo inſtrumenti & purificetur cum eo res extranea & ſublimetur ſiccum & ex ſubſtantia aqueitatis & etiam illud quod non aduritur pulveriſabile album in quo non ſit aduſtio penitus, & album coagulatum in quo aduſtio penitus non ſit.

Sublimatio argenti vivi.

Indigemus itaque inſtrumento ſublimationis. Accipiamus ergo vas longum, inferius rotudum, & ponamus minorem partem ejus in igne & plurimum ejus ſupra laminam præparatam ei, & præparemus ſupra caput ejus coopertorium in medio perforatum, ut ingrediatur in ipſo caput vaſis, & ſuper coopertorium ponatur cooperculum ut coartetur in ipſo quod ſublimatur de fumo argenti vivi. Super cooperculum ſit foramen & in eo ſit clauſura ingenioſe facta ad appericendum ipſum quando æſtimatur quod fumus jam ſit finitus & conſideratur an abciſſus ſit fumus & ſublunatus. Cum ergo volumus ipſum ſublimare conterimus ipſum poſt mortificationem cum eo quo mortificatur ita ut teratur cum rebus adurentibus facientibus perviuṁ vel prius exſiccantibus, ſicut ſal & attramentum & calx & aliæ res quas habent ſimiles res iſtis. Deinde ſi volumus ut ſit bona commixtio ejus cum illis aſſumus ipſum æqualiter & teramus & hoc eſt ut

A quibus reb debet ſublimari arg viv.

convertamus ipsum & ponamus in vase terreo vitreato, & liniamus vas cum luto sapientiæ & exsiccemus ipsum & ponamus in Athanor, id est, in furno panis. Et nos quidem dicemus post hoc quomodo mortificetur argentum vivũ & quomodo fiat lutum sapientiæ. Deinde post assationem terimus ipsum & dimittimus ipsum in vase sublimationis & nominatur vas alludel & sublimamus ipsũ in eo multotiens. Et quotiescunq; sublimamus ipsum renovamus ei commixtionẽ & reducimus ipsum super illam eãdem fecẽ. Facimus ergo illud multociens donec moriatur & albificetur & quandoq; completur in septem viribus & quandoq; expectamus super ipsũ usq; ad 12. vices quod est ultimum. Et quandoque ponimus ipsum in Kimiam linitam luto sapientiæ cautæ & constringimus caput ejus postquam assumimus rorẽ ejus sicut dicemus postea. Deinde sublimamus medicinam ut ascendat & perficiatur perforetur in gula conversum sicut cristallum, quadoq; sicut stagnum, quandoq; sicut sal lapideus. Postquam aũt sublimaverimus ipsum ab eo & istæ res egrediuntur cum ratiocinationibus & experientiis post illa sapiam, & quod intẽtio quidem in illo est exsiccare arg. viv. & facere ipsum pervium. Postquam ergo fecerimus illud invenimus virtutem tingentem & remanentem imo melioris tincturæ & penetrationis ita ut non diversificetur à colore argenti puri in aliquo, imo est magis refertiva tinctura & magis completæ albedinis. Et istæ res ante experimentum fuerunt nobis notæ cogitatione subtili vehementi longa. Pervenit ergo ad nos tinctura alba nuda à rebus quibus indigemus.

DE TINCTURA VERO RUBEA. secundum quod nos non invenimus in principio aliquid faciens rubeum. Imo invenimus omnia quæ penetrant in argentum & reliqua ab eo quæ tingunt, ipsum perducentia ad nigredinem. Amplius videmus argentum ex sulphure adornare citrinitatẽ. Deinde cum remanet denigrat ipsum & similiter cum remanet fit fortior scilicet nigredo & cum projicitur supra ipsum in liquæfactione adurit ipsum & perforat ipsum. Et scimus quod non est via perveniendi ad albedinem ejus quod cum adustione denigratur per semitam viriditatis imo per semitam citrinitatis & rubedinis propter principia quæ jam scivimus, propterea igitur quoniam scivimus quando resolvitur in aquam & est mundus etiam viridis non facit ipsum cadere viridem sed rubificat ipsum, scivimus quod nobis est possibile ut ex rebus denigrantibus lunam faciamus manare

tincturam

tincturam citrinam operatione facili. Et scivimus quod res in qua est adustio cum decoquitur primum quod de ea resolvitur est virtus ignea quæ est in ipsa quoniam est levior & digestior vaporatione & separatione quam virtus reliquorum elementorum. Ergo invenimus ut separemus à sulphure & arsenico aut ex aliquo ungentorum quicquid est in eis de granis argentum. cum tamen sulphur sit melius omnibus mineralibus in illo invenimus ergo viam ad illud esse & decoquimus ipsum in aqua cum igne leni ita ut adurat ur virtus ignea in ipso & extrahat ipsam & non adurat de *substantia* sulphuris & virtute ignea aliquid & non egrediatur de *virtuositate* sulphuris aliquid. Et nos non facimus illud nisi ut separemus tincturam solam & ut præparemus ipsum cũ eo *quod* oportet, & ut mundificemus sulphur cum eis quæ dicemus postea. Nõ est ergo possibilis nobis hæc humatio nisi sit in vase duplici cogaito neque ebulitio aquarum omnino nisi inhumetur aut in fimo, aut in sole aut in cinere calido & quanto plus inhumatio & vehementior tanto plus ab eo corruptio removetur. Præterea non omnis aqua movet tincturam & extrahit ipsam dum non est in ea aliquid acuitatis, verumtamen si sumatur aqua dulcis sufficiant. Sed aqua in qua est acuitas est facilior. Et nos quidem post dicemus qualiter oportet secundum exemplum hoc facere ut aqua sit secundum quod invenimus cum cogitatione & experimento facilior. Amplius cum decoxerimus ipsum in aqua faciendo decoctionem post decoctionem & removendo aquam. Hic aquam servabimus quoties rubedine tincta erit & renovabimus aquam donec nil remaneat tincturæ. Deinde conjungimus aquas & distillamus eas accendendo ignem donec sublimetur tinctura pura rubea, tunc bene erit quod incepimus. Si autem nigra advenit erit aduста à nobis per decoctionem quia ignis fuit fortior quam deberet. Cum ergo advenerit rubea si acceperimus eam & assiduaverimus decoctionem ejus in aquis frigidis sicut aceto sublimato & expressione assumta ex lacte congulato facto acetoso & ex foca acetosa farinæ furfurum, aut in acetositate citri & reliquis faciendo decoctionẽ post decoctionem ita ut cum ejus igneitas fracta fuerit scilicet ipsius operatio debilitata & remanserit ejus citrinatio propter debilitatem suam in adurendo & remanet virtus pauca nigrificandi in ipsa quæ est citrinatio ut fiat impressio illa non impediens & non perseverans sed recedens cum ignis accenditur, tunc eam complevimus genus tincturæ. Et nobis quibus est necessarium ut ipsius humiditatem componamus

Quis sit color extractus & eius præparatio.

Quæ aqua extrahit tincturas.

Aquæ in quib. sulphur ponitur decoqui.

namus donec fiat ejus facilis commixtio cum eo cui ipsum adjungere volumus. Et nos invenimus convenientiam aliis rebus præcipue ad dandum splendorem & nitorem argenti vivi rubificati, cum sit possibile ita ut rubificetur ut uzifur & ut rubificetur ita ut non aduratur cum præparatur opus eorum quæ aduruntur. Et quoniam arg vi. rubificatum, quando ceratur tum eo quod dicemus & resolvitur sicut dicemus & fit rubedo currens & ipsummet tingens & multo plus quãdo in ipso ponitur de tinctura cujus proprietas est componi & commisceri cum eo sicut in uzifur, nisi quia illud aduritur & istud non aduritur. Et ad hoc quidem non pervenimus nisi per opus uzifur & ejus quod scivimus de violentia sulphuris illato argento vivo & rubificationem apud conjunctionem, tunc quando componemus & creemus hanc tincturam cum hoc argento vivo ponendo æqualiter de unoquoque aut de tinctura minus. Et possibile est nobis ut sit argentum vivum resolutum non rubificatum quoniam rubificatur cum permisceetur ei sicut in uzifur cum sit rubificatio ejus possibilis erit melius & dignius. Et inhumabimus ambo in fimo in fimo ita ut bene & perfecte commisceantur. Iam igitur comprehensæ sunt nobis tinctura alba & rubea. Et hoc est vivum quinque elementorum.

De substantia permiscibili liquefacto.

Cap. III.

Elementum vero secundum est, quod necessarium est substantiæ permiscibili & liquefactæ ut sit in substantia sua liquefactiva cumque cogitaremus & inquireremus postea quatenus inveniremus aliquid quod quando projicerentur super liquefactum adhereret ei & commisceretur ipsi & submergeretur in eo & non corrumperet ipsum non invenimus nisi de mineralibus sulphur & de commixtis arsenicum. Ipsa tamen fagiunt non facientia moram, nisi quia tempore brevissimo inveniuntur incipientia procedere ad connexionem cum eo. Non ergo invenimus ingenium nisi rectificationem eorũ ita ut in eis remaneat adherentia & destruatur adustio. Inveni itaq; propter adustionem necessariam quod vaporatur ab eis ad ignem & ad sui naturam est vaporari velociter & invenimus causam adherentię liquefactionem. Deinde similitudinem imitatur & vicinitatem quam habet in natura cũ eo consideravimus itaq; in principiis naturalibus. Est itaq; subjectum liquefactionis humiditas currens permixta partib. siccis terreis in quibus movetur cum resolvit eas ignis & non

Subjectum liquefactionis.

Digitized by Google

est possibile ut moveatur ab eis propter vehementiam commixtionis, & invenimus causam evaporationis humiditatē non vehementem in eo commixtam, imò elevatur ab eo & egreditur. Et invenimus causam adustionis ut sit jam decocta permixta siccitati, ita quod pervenit ad ipsum per illud quod ei est admixtum de siccitate quod aquæ sunt de caliditate accidentali superflua communicans vel commutans cōjuncta cum igne ita quod figitur nobis tam diu donec inveniatur exterminatio humiditatis quæ est apud ignem potentem convertere aquas quasdam partium corporis aut substantiam ignis ante evaporationem aut cum evaporatione & separetur ignis aut remaneat fex ejus cinis & est illud quod est adustum & hoc quidem cum jam evaporat, jam conversum convertitur in flammam Quantumvis vero hujus secūdum vitrificationem & causas indicativas & essentiales est tes ad quam non delatatur hic liber sed expetimentū testificatur hoc, & lex est quod humiditas superflua non aduritur imò in primis cum eam invenit calor sublimatur ante adustionem. Quod si etiā est occulta in aliquo & non est de proprietate ejus quod evaporetur ita ut remaneat siccius & cineritiū non aduritur de ꝯo aliquid sicut in corporib. liquefactis. Amplius quando comprehenditur in corpore plantæ aut animalis in quo est calor innatus & virtus permiscibilis tunc si decoquitur cum sicco ita ut sic non immiscetur & fiat ungentum vel oleum inflammatur vel aduritur. Et similiter cum non sit oleū imo sit vehementis permixtionis cum sicco & cum hoc toto non evacuatur ab unctuositate prima. Videmus enim quod si purgetur ab eo virtus adustiva & destruatur ejus oleum ita ut remaneat in eo humiditas liquefit aut adheret ei cum eo quod dicemus de summa & nimia existimatione. Cogito quod humiditas in hujusmodi corporibus non evacuatur à commixtione vehementi cum siccitate in eis ita quod quando movet eam ignis ad vaporationem & finiunt siccitas & fex dominantes non separantur imò currat in eo & liquefiat aut leviatur quemadmodum est in vitro. Et si humiditas fuerit dominans dilatatur & vaporatur ut ita sit vapor quasi fumus permixtus siccitati in ipso & quod est ex eis quæ nōn purgantur vel ita ut sint aqua pura. Amplius postquam vivificavimus illud cum experimento fuit plurimum imo sumūt siccitas albificata decoctione cum sublimatione. Tertium itaque est apud nos quod non corrumpitur cum vaporatione neq; minuitur cū vaporatione quia ejus humiditas & siccitas est permixta siccitati ejus. Et quod nos quādo perseveravimus operando

Digitized by Google

operando in ipso destruemus adustionē ab eo & vidimus ad illos modos plurimos. Vnus modorū est assatio cum reb. aduren-tib. & facientib. perjurium. Deinde est sublimatio. Nam proculdubio apud sublimationem aduritur & purgatur sa-lubriter quod non aduritur. Quod si certe aliquid ex eo aduritur reiterabimus ipsum donec inveniamus in fine rei albū sublimari in quo non sit permixtio adustionis. Et cum proji-cierimus ipsum super argentum non adureret ipsum neq; cor-rumperet, & fuit certum illud apud nos cum probationibus quarum expositio & rememoratio prolongatur scilicet quod hæc operatio non destruit de substantia ejus & profundatio-ne & adhærentia & illud cum humiditate velocius quam esse potest. Sic innata terreitas corporum per sublimationem tollitur, ita per solutionem suæ substantiæ omnis impuritas ab eisdem separatur. Hæc Geber. Aduritur aūt est quando cō-misceturaut aduritur aut corrumpitur humiditas substantia-lis rei. Et nos quidem jam destruximus eam, non ergo adu-ritur, & resolvimus etiam plurimū humiditatis superfluæ nāq; istæ congelatæ sunt, quia propter illud destruitur humiditas superflua & humiditas adustiva & remanet humiditas valde commixta siccitati. Humiditates namq; illæ sunt congelatæ quia liquefactæ sunt oleum super ignem. Postquam igitur scivimus & experti sumus, invenimus ipsam adherere & in-venimus eam cum hoc albificare illud quod non est albū cum tenetur liquefactio illa ita ut non ab eo separetur aut retina-culis ei permixtis aut cum constructione capitis ampullare ita ut non inveniat viam egrediendi ex illa. Sed nos quidem scivimus illud ante experimentum cum ratiocinatione quā verificavit experimentum, quoniam album commixtum al-bificat. Postquam igitur invenimus ipsum adherere & appa-rere pervenit ad nos quod volebamus. Et quandoq; nō subli-matur sed nos decoquimus illud in oleo aut aqua donec se-paretur ab eo virtus ignea & evaporet plurimū humiditatis superfluētis siccitati & remaner de humiditate quę cōtinetur in siccitate, quia nō separatur imo quādo purgatur & move-tur in ea liquefacit ipsū. Nō ergo morantur quādo aggregā-tur corporaliter in oleo aut in aqua ei præsentetur super ignē.

Modi præ-gandi sul-phuris.

Adustio.

Fixatio.

Alius mo-dus præpa-rationis sulphuris.

De substantia conjuncta quam ignis non separat.

Cap. IV.

Amplius postquam scivimus hanc viam invenimus sulphur commune in elixir rubeo & albo, licet sit me-lius cum rubeo & invenimus arsenicum cum albo melius

Digitized by Google

experimento cum tamen omne, cum omni sit conveniens. Amplius possibile est nobis ut ea præparemus cum rubeo bonitatem animalium quatenus rubificamus ipsum rebus quas ignis rubefacit. Et sunt aquæ attramentorum & fiunt tingentes in citrinum. Est ergo illud quod est adalbificandum a. est cum provenit ex intentionis magis intense albificantis quod est rubificandum cum applicatione sua magis intrinsece albificans. Substantia conjuncta est hæc humiditas aggregata quam ignis non separat & jam provenit ad nos ex nucleis.

Avicenna.

De substantia conjuncta.

De substantia fixa.

CAP. V.

QVæsivimus substantiam fixam, quæ est in eis quæ diximus quæ sumimus substantiam fixam. & invenimus eam esse omne quod non fugit ab igne & ipsa etiam corpora liquefactiva aut non liquefactiva & invenimus ea omnia probabentia nos ab operatione, verumtamen liquefacta propinquiora sunt in assimulatione & melioratur in ipsis dum permanent corpora habentia conjunctam liquefactionem non est possibile commisceri aliud. Et dum sublimantur partes cum quibus possibile est currere fixantur possibile est ut redeant ad dispositionem suam supra ignem. Oportet ergo ut aduramus ea & calcinemus ea, & si possibile est ut calcinemus eas post combustionem faciamus ita ut pulvis fiat qui forsan non curret & jam quidem destruetur forma specierum earum ab eis quam Aristoteles declaravit in auditu naturali. Quoniam experimentum destruit formam specificam, cum ergo pervenit ita, possibile erit nobis ut per ea assequamur intentionem. Et vidimus & bene videmus ut ut sumamus lunam ex luna quod melius est, aut ex plumbo. Solem ex sole quod est melius, aut ex venere. Et possibile est nobis ut accipiamus calcem ex luna & est ceruſa alba & erit unum ex albificantibus. Et ex sole & erit pulvis rubeus sicut usitur & erit unum ex rubificantibus.

De Compositione.

CAP. VI.

POstquam ad album pervenerint oleum & tinctura & calx & omnia alia albificantia. Et ad rubeum tinctura & oleum & omnia alia rubificantia, necessarium erit nobis componere inter ea ut sint substantia una, & illud quidem non est possibile nisi per introitum eorum & per commixtionem eo-

rum

rum & nos jam videmus in eis quibus jam usi sumus modis experientiæ quod cum aqua permiscentur vehementer, deinde exsiccantur & coagulantur & conglutinantur Ita quod si vicerit summa volatilis summum fixi volabit cum ea & si non vicerit figetur cum ea. Et vidimus plurima res resolvi & coagulari & virtute eorum remanere de quibus sunt sal & salari & dragantum. Et scimus per principia plurima scientiæ naturalis quod possibile est ut rem lubricæ substantiæ quarum radix est ex terra & aqua resolvantur & currentes fiant. Deinde scimus per canones alios quod istas elixir prædictas cum resolvuntur non prohibet resolutio ab operationibus omnino radicalibus. imo remanet nobis de virtute earum quæ volumus. Testificatur enim ad credendum meditationem experimentum. Vidimus ergo de rebus conveniētiores ad illud resolutionem & cursum, deinde congelationem ut unione facta radicis fiat res una, stans, tingens, profundans, consolidans perseverans. Et æstimavimus quod quando utemur contritione scilicet contritione aquarum calidarum permixtarum, resolutarum, commixtarum secūdum assi luationem quod erit illud loco resolutionis. Fecimus ergo idem de rebus ad experiendum & quandoq; valuit & quandoq; non valuit, aut propter debilitatem instrumentorum aut defectum in opere aut propter res particulares accidentales quæ non comprehenduntur. Fuit ergo nostra intentio ad hæc duo capitula in summa complementi artis elixir. Advenit ergo cum Laude Dei intentio quæsita & fuerunt radices albi. Argentum vivum præparatum, & sulphur albificatum & calx corporis & cerusa eorum quæ conjuncta & permixta fuerint elixirium integrum & fuerunt radices citrini sulphur præparatum & arg vi præparatum & sal. albificatum fixatum & calx oridum. Et melius illo est ut omnia sint rubificata. Deinde componantur & fit ex eis elixir integrum.

Quando fixū volat cum volatili aut econtra.

Contritio quæ fit aqua.

Videtur reprobare aquas.

Radices fiæ artis seu materialia.

De Capillis, Ovo & sanguine.

Cap. VII.

POstquam audivimus multotiens quod possibile est ex capillis, ovo & sanguine & multis partium animalium fiat elixir incepimus ergo experiri an haberent suspensionem & impressionem in corporibus liquefactis. Invenimus itaque ea non imprimere sed fumus eorum, ipse enim suspenditur in corporibus ita quod cœperit argentum citrinitate & signalat argentum ignitum cum submergitur in eo imprimitur.

Digitized by Google

Scivimus ergo quod in eis est tinctura & quod in eis est suspensio. Et scivimus quod capilli & sanguis & ovum decoctorum salsorum coagulantur aquæ in salem. Et scivimus quod quando volumus separare tincturam & suspensionem ab eis non est possibile ut fit nisi cum igne & sublimatione ita ut nō tingat. Et scivimus quod primum quod est ex eis distillatum est aqua deinde oleum quoniam fixius est super ignē. Distillamus ergo ea cum igni subtili in cucurbita & alembicō. Distillata ergo est aqua deinde incepit oleum distillari distillamus ergo amodo tam diu donec finita sunt & remāserit fex, quam cum igne tamdiu combussimus donec exivit ea lx fixa super ignem, advenit ergo nobis ex ea calx. Deinde scivimus quod tinctura est ab oleo rectificavimus igitur ipsum. Deinde decoximus non in re alia nisi in aqua sua, cum sit aqua ejus calida salsa & cum congeletur in salem armoniacum decoctione leni tamdiu donec extraxerimus tinctura ejus. Deinde accepimus & decoximus ipsum in re non aliqua nisi in aqua sua cum &c. Deinde accepimus oleum & decoximus ipsum in aquis temperatis in acuitate donec purgaverunt ipsū & dealbaverunt & removerunt adustionem ab eo perveneruntigitur per id liquefactio & suspensio & destructa est ab ipso adustio. Et purgavimus calcem ejus tamdiu donec facta est pulvis albus & invenimus aquam ejus sicut in mineralib. arg. vi. & oleum ejus sicut sulphur in mineralibus & calcem ejus sicut est calx in mineralibus, & elixirium aggregatum ex eis & sicut elixirii quod est ex mineralibus verum est largior & melior & largius operans & sublimior.

De Præparationibus.

CAP. VIII.

Cinnabaris. D*E argenti vivi præparatione.* Argentum quidem vivum accipe & coagula ipsum cum vapore flagri si est ad album. Aut plumbi si ad citrinum. Et illud est ut ponas ipsum in fovea scilicet plumbi. & pulverises super ipsum ad album cinerem aut marcasitum argenteum. Et ad citrinum marcasitum aureum & sulphur aut cinerem æris & fundatur superfaciem ejus rasasalarob fusum ita ut non commisceatur & fiat multoties donec congeletur in lapidem. Et quando ponimus ipsum in concavitatem Mortarii infigimus in plumbū donec forasse congeletur & superponimus ipsum et deinde
Mortificatio Mercurii. evellimus ipsum cum ferro multoties donec congeletur. Et si ipsum congelare volumus conterimus ipsum cum sinapi contrito cum aqua, donec moriatur in ipsa. Deinde permiscemus

Digitized by Google

scemus cum sale & attramẽto, postea sublimatur ab eis multocies. Tunc si fuerit ad rubeum imbibemus ipsum post assationem & sublimationem rubedine sulphuris in aqua sua & sublimationem rubedine sulphuris in aqua sua & sublimabimus ipsum & constringemus donec coaguletur & coaguletur sicut coagulatum est in collo kimiæ. Omnis vero sublimatio & constrictio est post distillationem. Sublimatio ☿.

De Arsenico & Sulphure. De Arsenico vero & sulphure visum est conveniens esse ut teratur valde cum limatura ferri & decoquatur in ipsa cum aceto donec exsiccentur, deinde assentur post sublimentur & iteretur cum sale & attramento & talck & nova & calce minore. Et quando constringuntur à vitro & ære usto singulæ aut conjunctim congelantur sicut sal aut Cristallus & iteretur sublimatio multotiens donec ad finem perveniant.

De oleo Capillorum. Oleum vero de capillis, sanguine & reliquis post sui congelationem cum calore non servente assidue donec inspissetur. Deinde ad acceptionem tincturæ ab eo decoquatur in aqua in qua jam decoctum est talck vel calx alimentum non forte tam diu donec egrediatur ab eo nigredo ejus & dealbetur,

De Calcinatione.

Cap. IX.

Corpora quidem quando apodiantur sale armoniaco & aceto & quando aduruntur cum adurentibus tam diu donec recipiant aut contritionem cum sale & sale armoniaco & sulphure, & quandoque cibantur argento vivo donec sublimetur ab eis argentum vivum multotiens, donec remaneat pulvis. Deinde illud quod quæritur ad album imbibatur aqua salis distillata & ceratur & dimittatur in aludelle semper donec fiat res cui non sit pars. Et illud quod quæritur ad citrinum imbibatur aqua attramentorum unius & unius aut conjunctim rubedine sulphuris & aliorum & oleo ovorum & assiduetur assatio illius donec rubificetur ut fiat pulvis non sit pars. Calcinat. Imbibe.

De Dissolutione.

Cap. X.

Facilior vero modus quem vidimus ad ipsa resolvenda est conversio naturæ specierum ad res recipientes resolutionem in substantia suâ sicut sunt sales & attramenta.

Digitized by Google

Et vidimus fortiorem eorum esse salem armoniacum. Ipsum namq; resolvimus & assidua vimus imbibitionem rei ceratæ ex eo terendo & assationem ejus cum calefactione tamdiu donec congelatur totum in salem armoniacum. Et illud est ut effundatur super ipsum sal ar. resoluti quantitatis aliquæ, deinde dimittamus ipsum corpus donec siccetur, quod inde provenit ponamus ipsum in sacum tralati in sacrariū quod est genus vasis insinuationis & appropinquemus igne leni, cumq; fumigare inceperit removeamus ipsum. deinde imbibamus ipsum postea reiteremus illud & faciamus illud vicib. x. deinde iteremus imbibitionem rursus faciamus illud donec incerator & est ut liquefiat super ferrum ignitum Deinde dissolvatur in aquam & non remaneat ei vestigium & XX. imbibitionibus usq; ad X X X. imbibitiones & non multiplicabitur nisi quando volumus componere contricionem perfectionem & rectius quidem elixir rubedinis ut sal. ar. resolutus sit rubeus ita ut imbibatur aqua attramenti & sublimetur donec rubificetur deinde resolvatur Ipse vero aquæ aluminum sunt quibus ipsa terantur, cerentur. Cumque cerata sunt resolvimus ipsa si volumus cum inhumatione in Kima habente eos ligatum in fimo descoperiendo super eam aut suspensione in puteo resolutionis, aut modis aliis quemadmodum in aliis inhumationibus eorum & in roribus & suspendatur in puteis aut in cucurbita cæca cum vapore aquarum calidarum & sunt aquæ in quibus decoctæ sunt alkali & vora viabus pluribus adeo donec in ipsis aduratur penna & projiciatur in eam sal ar. Et si queruntur ad rubedinem ponantur in eis sulphur & attramenta. Nam si cum his viis incesserimus resolvetur in eo quod est inter XXXX. dies & tres mēses. Cūque resolventur aquæ congregabimus ex eis & inhumabimus ea donec commisceātur deinde ponamus eas in instrumento inhumationis & inhumabimus eas in cinere calido donec rubescant deinde exsiccentur & coagulentur & est elixir, & quando imbibemus ipsum aquis acuris donec permisceantur cum illo & resolvantur ad invicem & assabimus ipsum & faciemus illud XXX. vicibus & plus & minus, donec penitus non evaporet aut vaporet totum. Et scias quando bene vaporatur totum tunc jam bene operatus es in compositione, sed errasti in calce. Infrigida ergo ipsum & ingeres ut addas in tinctura & suspensione tamen non sit in hoc exitus à termino ita quod totum evaporet.

Digitized by Google

De Elixire.

Elixir hoc tingit tinctura sua & submergitur oleo suo, & figitur calce sua, & oleum quidem est aggregans in tincturam subtilem valde & aquam. Et argentum vivum est deferens tincturam, & cum profundatur oleum antecedens cum calce tingente cum tinctura profundat cum eo, & quando figitur calx, figitur cum ea propter vehementiam commixtionis. Et exemplum calcis est terra. Et album quidem completur tribus rotis in quibus non est ignis. Et rubeum completur quatuor rotis.

Finis.

Digitized by Google

Ex speciebus itaq; lapidibus quæ à primis mineralium fontibus sumpsere, originem duci debet sapientum elixir & medicina ad omne imperfectum perficiendum transformandum & non ex aliis. Jubent enim Philosophi elementa crudarum aquarum, si vera accepta accipere & super levem ignem coquere donec terreum fiat, proderit mihi. Dicunt etiam accipite res de mineris tuis puras recentes, propinquiores & meliores, & ad montium cacumina seu ad altra cœli exaltate, & etiam ad radices suas reducite, & factum est totum clarificationum & fixionum rei magisterium, & qui sapienti tincturam utiliter quæris componere radice cognosce minerales, conficiens ex illis opus tuum. Quia cognitio corporum & naturæ qualitates principii ac regiminis ipsorum est ex hoc quod perficit opus facile.

Ex rebus corporeis in natura maximè convenientibus elicitur ipsa medicina. Summe enim oportet ex illis potissimum tincturam accipere, in quibus maxime consistit. Est autem tam in corporibus quàm in ipsis spiritibus secundum naturam, cum unius reperta sint naturæ. Sed ex corporibus quidem difficilius, ex spiritibus verò seu argento vivo facilius & propinquius, non autem perfectius tinctura ipsa seu medicina corporum elicitur quare album item & rubeum. R. Una radice procedunt nullo alterius generis corpore intervenìte pullulorum. Unus enim lapis & operatio ipsius una qui igne uno sola coctione in album & rubeum sulphur non urens in vase uno digeritur ac perficitur successivè.

Oportet autem ut formam magni elixiris educant de potentia materiæ suæ propinquæ in qua naturaliter consistit. Sed in eadem elementorum inviscata grossitie latet abscondita, ideo lapis vegetabilis, lapis & non lapis & originalis ac primordialis vapor dicitur, quia est in fieri seu in via digestionis nondum per naturam fixus, neque ad metalli perfecti esse terminatus specificum, & habet se ad ♀ vulgi causam, sicut ad lac coagulum, & per hoc quod ipsum coagulat, cognoscitur. Quoniam ante formas specificas metallorum contemperantias sulphur & argentum vivum præexistere oportet & depurationem eorundem cum alteratione.

Expedit etiam ut elementa lapidis sint eiusdem generis & non diversi, aliàs actionem & passionem mutuam invicè non haberent. Quoniam unum non tingeret aliud quibus alienum non introducitur, quia non convenit rei nisi propinquius sit ei de sui natura. Cui si quid apponatur extraneum intici-

Digitized by Google

inficitur opus nec fiet ex ipso quod quæritur ab opifice, sed alius sequetur effectus, qui in naturæ & artis cura non existit. Quandoquidem non fit aliqua generatio vera nisi ex convenientibus in natura.

Necesse est denique ut grossities compositionis elementorum corrumpens, deturpans & adustibilis ingeniosa deleatur præparatione, & spissitudo lapidea terrestris & inutilis à metallina substantia dividatur, antequam ipsorum elementorum univoca ac perfecta fiat complexio assando conterendo & digerendo patienter & suaviter usque ad suum simplex, & in veram essentiam quintam redigatur, videlicet in ens simplicissimum & purissimum igneum non urens, quod quidem non est aliud nisi calor purus naturalis infusus in suo humido radicali. Quoniam ignis jugiter decoquens ex sui officio partes homogeneas adunat, & heterogeneas vero disgregando tanquam pabulum denotat & assimit in favillam.

Volunt iterum Philosophi quod manifestum occultetur & occultum rei efficiatur manifestum, hoc est, ut spissitudo terrestris sulphurea & inflammabilis superficie tenus apparens in commixto debet artificis tolli solertia. Illa verò intrinseca pura ac splendida substantia in radice rei à primordio plantata naturæ in manifestum deducatur per accidentium corruptionem, spoliationem, quæ experientia facilis est & possibilis ex quo rei intrinsecum suæ extrinsecæ qualitatis est oppositum, & contrariorum est eadem disciplina, quę juxta se sita magis videntur lucescere.

Mortificatio præterea volatilium ut figantur & ab igne nō fugiant, & vivificatio mortuorum jacentium seu fixorum procul dubio est opportuna. Qui enim novit mortificare, & post mortem resuscitare, magister est huius dogmatis, & qui hoc ignorat manum subtrahat ab opere, & animum suum non fatiget in his ad quæ non poterit pervenire. Ea verò revivificas, quorum species, quorum spiritus sublevatione reddis. Mortui enim cum resurgunt perpetui sunt, & amplius non moriuntur, sed ad vitam glorificantur immortalem sine termino duraturam.

Artis Philosophiæ singulare ingenium non quærit, ut rude vulgus objicere solet, Aurum vel argentum de novo facere. Quia hæc natura in visceribus terræ consuevit generare. Sed solummodo artifex organicè & instrumentaliter operatur formam auri & argenti ex materia ad hoc dispositā eliciens & motum dans naturæ, ut per temperatam artis coctionem

Digitized by Google

nem excitata de potentia in actum deducatur. Quia quantivis lapis sapientum naturaliter in tincturam continet quę in ventre terræ creata est perfectè actum per se non tingit, nec ex ipso fit elixir, nisi artificis industria & operatione moveatur. Et natura ipso artifice ministrante operatur. Ex quo virtutis effectus omnis in exercitationis usu consistere non ambigitur. In decoctione corporum imperfectorum aut incōpletorum artificiali, necesse est calorem ignis extrinsecum & moderantem in esse proportionabilem, ne virtus interiseca agens ac perficiens suffocaretur vel superetur in aliquo, &c. hæc est vis tenuissimi sulphuris pura & simplex ignea non urens quæ vocatur lumen luminum, quia est forma & splendor omnium metallorū, & illuminat omnia corpora, quoniam est lumen & tinctura illustrans & perficiens omne corpus. Et si artifex huius magisterii hoc lumen non cognoscit, tanquam in tenebris ambulans multipliciter per devia errat propter elongationem eius à veritate & unitate huius scientiæ. Quia quod bonum est uno modo fit, malum autem plurimis modis, cum erroribus ferè infinitis. Dato enim inconvenienti uno, plura sæpenumero consequuntur.

Si Activa passivis & passiva activis bene applicentur, ita ut sese optimè complectantur ad invicem, & si ignis calor, ut dictum est, debito proportionaretur modo. Tunc secundum Philosophos intra naturæ & artis digestionem nō erit differentia, ex quo digestio est perfectio à naturali & proprio calido ex oppositis passivis, id est, ex qualitatibus seu elementis contrariis. Mercurius enim tingens non habetur actu super terram nisi ex corporib liquefactis & mundis assumatur non vulgari quidem liquefactione, sed ea qua masculus & fœmina vero conjugio super ignis Iperte inseparabiliter uniantur. Quoniam ex masculo & fœmina fit tantum generatio vera.

Elixir perfectè completum sive sapientum tinctura respectu metallorum operatione diminutorum habet se per modum formæ & agentis potissimi, dummodo eisdem præparatis tanquam materiæ suæ propinquæ in fluxu appositum permisceatur. Quoniam tunc ea complet, figit ac perficit & colore tingit invariabili semper in asperitate ignis permanente. Et hæc est vera hominum & metallorum medicina lætificans ac transformans, nec post Deum est alia quæ fugat paupertatem & omnem languorem ab humanis expellit corporibus, ipsa in sanitate conservando ad cuius noti-

Digitized by Google

notitiam pauciſſimi tempeſtate noſtra pervenerunt medicorum.

In materia minus bene præparata non convenit aliquid operari, proportio enim Theſaurus huius rei & auſpicium complementi. Iteratio autem proportionis eſt artis Arcanū. Præparatio ſiquidem eſt actus diſponens ad terminum motus ſeu perfectionis, per quem imperfecta ad metalli eſſe ſpecificum terminantur, & hoc fit motu, lumine & calore. Deficiente autem calore, deficit motus, quia omnis actio naturalis ſive artificialis ſuum habet motum & tempus debitum, in quo majoris aut minoris temporis ſpatio perficitur, aut terminatur, quia nihil agit ultra ſuam ſpeciem. Forma ergo adveniens ſpecifica complet & ceſſare facit motum, & agens cogitur tunc à materia ſeparari.

Ad hoc quoq; ut fiat vera totalis & perfecta rerum commixtio, quæ eſt miſcibilium alteratorū unio, requiritur identitas naturarum in ſubtilitatis ac puritatis proportione & æqualitate, aliàs non commiſceretur per minima, neque ſe complecteretur invicem ante ipſorum ſufficientem præparationem. Quoniam ſpiritus & anima lapidis non uniuntur cum corpore niſi albo colore. Et in conjunctione ſpiritus & corporis tota debet eſſe operantis intentio, quia uſque ad albedinem humiditatis corruptio & fœminæ viget dominium. Sed in vera albedine terminatur ac conſumitur, & tunc deinceps vir ſuæ uxori incipit dominari ſuo ipſam colore ſtabili decorando.

Hoc duntaxat oportet eſſe ut corpora à natura groſſa attenuentur ac ſubtilientur donec fiant ſpiritualia levia & munda. Spiritus verò qui rari ſunt corporentur & ingroſſentur, uſquequo cum corporibus in igne permaneant. Sapientes enim aſſeruerunt veteres niſi corpora feceritis incorporea & ſpiritus corporeos, nondum viam & operandi regulam inveniſtis. Et hoc eſt ſpiſſum rarefacere & alleviare ponderoſum, ex quo omne ſubtile dignius eſt groſſo, ſicut omne rarum ſpiſſo. Quoniam non poſſunt gravia niſi levium conſortio ſuperius elevari, nec levia niſi gravium virtute inferius detendi ac fixari. Corpus non agit in ſpiritum, ſed tantum ſpiritus in corpus agit penetrando, utigitur agant & patiantur viciſſim calcinentur & abluantur corpora per frequentem aquæ ſuæ irrigationem. Spiritus verò mundentur ſublimatione uſque ad ultimum puritatis

gradum

gradum veniant. Quæ subinde resoluta vel aqua mixta aquæ inseparabiliter uniuntur & permanent, ita quod ignis violentia de cætero non separatur ea. Quia omne genus calcinati fixius est & facilioris resolutionis quàm absque calcinatione, absque qua ustibilitas sulphurea removeri non potest, neque ad intimam corporum mundificationem sine ipsa valemus pervenire.

Spiritus in hac arte duplex est, scilicet præparans & tingens. Spiritus præparans est, qui corpora putrefacit, corrumpit, resolvit, & in primam materiam reducit, & habetis se humidum rectificans, quo corpora imbibuntur, abluuntur, mundantur, ac rectificantur, quia corporum est lavacrū purgamentorū & antidotis sine quo tinctura vera non perficitur. Spiritus verò tingens, beneficio ac virtute præparantis spiritus à corporibus mundis extrahitur, oportet enim eligere quod amborum mundi luminarium homogeneum est & commune, quod est sulphur de sulphure argentum vivum de argento vivo, & unum arg. vivum de duobus arg. viv. & hoc vocatur ab hominibus extractum, quia humano ingenio à viro & muliere artis eliquatur solutione ac putrefactione mediante.

Nulla aqua corporibus in resolutione convenit, quæ cum eis non coagulatur permanente in decoctione, & non talia nisi aqua minetalis viscosa munda ut lacryma oculi vel sicut aqua roris madii, hoc est aliquid in mundo, quod posset stare loco eius aut ipsius supplere vicem, & vocatur à Philosophis aqua vitæ, acetum acerrimum, aqua fortior totius mundi, aqua divina & aqua permanens, postquam regnat maturando, quæ tamen absque suo corpore cum quo igne miti conjuncta est, & cum eodem facta unione permanens esse non potest, quia sicut accidentia sine substantiis non valent subsistere, sic spiritus in ignis combustione non permanent, nisi fuerint fixis corporibus sociati. Vbi igitur Philosophi in suis scribentes libris de azoth, arg. vivo, aqua mercuriali, aqua sulphuris munda, aqua fortis, aqua viva, aqua acuta, & aliis humiditatibus corpora solventibus fecerunt mentionem non sunt loquuti de rebus vulgaribus simpliciter à natura datis, sed humidis vaporibus à lapide Philosophorum extractis ingenio voluerunt intelligere dicentes, quod tota ipsius lapidis præparatio fit cum aqua eius à principio operis usque ad finem, sine alterius rei extraneæ admixtione, & hoc est medium conjungendi tincturas, quod corporum faciem intimè purgat & illuitrat, ipsa ab ignis vehemētis ustio-

Digitized by Google

nis defendendo, sed difficile est medium tangere. Ideo diversis processibus ab opere naturæ penitus alienis contingit ut plurimum vitiosè per extrema oberrare. Quod non ingreditur & non commiscetur non alterat neque transmutationem efficit in corporibus metallorum. Necessarium ergo est, ut tinctura seu medicina ipsa diminuta transformans corpora ingrediatur & penetret usque ad profundum rei alterabilis, & sit ut oleum fixum, facile fluat super laminam alicuius metalli candentem sine fumo. Et quod fundatur sive liquefacit ante argent. vivi fugam ipsum tingendo & absque omni evaporatione perpetuando ac fixando super ignem, & quod à corporibus per ipsam transmutatis nulla ignis violentia exprimatur aut separetur donec sint stabilitate perfecta Lunaria vel Solaria.

Consulentur hic ultra sapientes ne fiat alicuius tincturæ super infecta corpora fusa projectio, nisi eorum debita purgatione præcedente, alioquin post deratas probationes corpora sine præparatione transmutata super ignis examine destruerentur, & tinctura similiter separabitur ab eisdem. Quoniam huius artis intentio non est aliud nisi inferioribus metallis nobilitatem superioris attribuere. Et quia omnis tinctura à suo procedit simili ex metallis tingendorum, non autem ex aliis quibuscunque rebus, quæ suam ab arg vivo & sulphuris pura substantia non duxerunt originem. Commune etiam est metallis omnibus quod materia eorum est valde propinqua, & inter habentia symbolum in materia, & in potentiis naturalibus facilis est ad se invicem transmutatio solummodo ipsorum differentiæ sumuntur penes magis depuratum & digestum. Mundentur ergo fæculenta, & digerantur melius indigesta, & hoc modo præparationis gradus, accidentia corrumpentia removebitur ab eisdem. Sola enim ipsorum pura metallina substantia remanente, incorruptaque tantummodo in metalli perfecti speciem est convertibilis. Quoniam actus activorum in patiente sunt prædispositio.

Tres sunt in mineris species ad lapidis tingentis perfectionem solummodo fructuosæ, in quibus debite præparatis totum huius artis consistit beneficium, videlicet lapis Solaris in quo purum sulphur purum rubeum non urens, & lapis Mercurialis, intermedialis, quæ utramque complectitur naturam. Has igitur species ab idiotis & indignis firmiter occultabis, & permitte fatuos in omni re alia laborando errare. Qui ad huius sublimis magisterii effectum non perveniet,

Digitized by Google

donec Sol & Luna in unum corpus redigantur, quod antè voluntatem divinam venire est impossibile. Quoniam hæc scientia est donum Dei altissimi maximũ, & in manu ipsius reservatur, qui cui vult largitur, & à quo vult subtrahit. Non-nunquam tamen per ingenium altum ex librorum assidua & prolixa lectione cum investigatione ac meditatione immensa, aut revelatione fidelis magistri ad ipsius pervenitur notitiam.

Sed quia à generalissimis ad specialissima jubet Plato quiescere. Ex his itaque principiis theorica veritate prolatis studiosus investigator conclusiones cum experimentis practicæ sibi elicere poterit, si in libris sapientum veterum ac recentium optimè fuerit institutus. Qui ergo codices & mentem ipsorum rectè intellexerit, non ambigit me veritatem protulisse, & sanctæ scientiæ principia detexisse arcana. Sint autem penè illi nihil dixi, quia ista non omnibus, sed tantum sapientibus doctrinæ filiis proponantur. Veruntamen huius artis experientia in oculari sensus demonstratione & capacitate intellectus consistit.

FINIS.

AVICEN.

Digitized by Google

AVICENNAE DE CONGELATIONE ET CONGLUTINATIONE lapidum.

ERRA pura lapis non fit, quia continuationem non facit, sed discontinuationē, vincens enim in ea siccitas non permittit conglutinari eam: fiunt autem lapides duobus modis conglutinādo & congelando. In quibusdam enim est dominans terra: In aliquibus verò aqua: Aliquando enim desiccatur lutū primū, & fit quoddā quod est medium inter lutum & lapides, deinde fit lapis, lutū verò hinc trāsmutationi aptius est viscosum: Quod enim cōtinuativū est. In ripis quoq; Geon visa est terra, quæ videtur in lapides converti in spatio 33. annorū: De aqua aūt fiunt lapides duobus modis: Unus est quod cōgelatur aqua guttatim cadēs: Alius, quod descēdit de aqua currenti quiddā, quod residet in superficie fundi aquæ illius, fitq; lapis: Sunt in certa loca super quæ aquæ effusæ convertuntur in lapides, qui diversorū colorū sunt, & aquæ quæ sursum acceptæ non congelātur, quæ si prope alveū suum fundantur congelantur, fiuntq; lapides. Scimus ergo quod in terra est vis illa mineralis quę cōgelat aquas. Principia igitur lapidū vel fiunt ex substātia lutea, vel viscosa, vel ex substantia in qua aqua vincit, quæ virtute quadā minerali congelatur: vel vincit in ea terra faciens eam coagulari: Eodē modo sal armoniacū congelatur, sed nō sufficit ad salē vis terrea permutare: sed adjuvat ipsum calor. Calor aūt adveniens coagulat ipsum virtute occulta: & fortasse fit ex terra frigida sicca, & ex aqua fit terra, cùm vincunt eā qualitates terræ, & econverso. Est aūt res quędā, qua utūtur quidā ingeniosi cum volunt rem siccā coagulare, quæ componitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod est eius effectus certissimus: Fiūt ergò lapides ex luto per calorē solis, vel ex aqua coagulata virtute terrea sicca, vel ex aqua calida desiccata: Similiter quoq; quædā vegetabilia, & quædā animalia cōvertūtur in lapides virtute quadā minerali lapidificativa, & fit in loco lapidoso: vel discōvenientia subita quadā virtute, quę exit à terra in horā terræmotus, quę convertit in lapides quod consequitur in illa hora hæc transmutatio corporum & animalium vegetabilium, & quæ propinqua est ut transmutatio aquarū. Est autem impossibile, quod aliquod complexionatū totū convertatur in unū elementū, quia elementa & elementata trans-

DECLARATIO LAPIDIS PHYSICI AVICENNÆ filio suo Aboali.

FIlimi Aboali, intellige quod dico tibi de cognitione lapidis. Filimi, ubi Philosophi dicunt in libris suis Recipe sulphur & auripigmentum, non intrant in magisterium nostrum. Sed nominârunt sulphur & auripigmentum explicantes lapidem Philosophorum, in quo lapide sulphur & arsenicum Philosophorum latent sive occultantur Et quidem Philosophi dicunt, est lapis & non lapis, & est vilis in plateis, & in viis ejectus pedibus hominum calcatur, & ab unoquoque paupere potest acquiri, & est sulphur quod non est sulphur, & est auripigmentum quod non est auripigmentum, & est ovũ gallinæ, buffo, sanguis humanus, capilli, & non dixerunt talia nomina nisi quod absconderunt magisterium, & scias pro certo, quod Philosophi non curaverunt de nominibus, nisi uno nomine, una actione scilicet lapidem coquere & animam eius inducere. Quia lapis eorum semper unus est, in quo omnem bonitatem expectant, & non est alius in hoc seculo qui sit de tali potentia & effectu præter hunc lapidem. Hic ergo est lapis & non lapis, sine quo natura nihil operatur, cujus nomen est Mercurius vivus multis tamen nominibus Philosophi ipsum nominârunt, aut nuncupârunt, quorum nomina non possunt enumerari propter suæ excellentiæ naturam. Hic est verè lapis Philosophorũ, & est non alius præter ipsũ, qui opus recipit & bibit, ex quo omne corpus apparet. Et non pertinet hoc magisteriũ nisi Regibus & altioribus & repletis divitiis, quia hoc magisteriũ est sempiternũ, & qui non habet divitias quomodo operetur, quia decet operatori habere 60 ℔ Mercurii puri i. e. arg. vivi non sophisticati ad minus propter humorem illius extrahendũ ad perficiendum totũ op⁹, quia totũ magisteriũ est in vapore. Filimi, nunc veniunt stulti quotidie & operantur sicut invenerunt in libris super sulphur & arsenicum, & super ☿ per sublimationes, calcinationes corporum perfectorum & imperfectorum, & per resolutiones aquarum diversarum salium & aceti, & per coagulationes & fixationes, & per amalgamationes, & nõ possunt pertingere ad veram perfectionẽ, & non est mirũ, quia ipsi idiotæ non

non intelligunt mentionem Philosophorū, & semper dicūt quod magisteriū non est verū, & quod hi Philosophi errant mendaces. Ideo fili mi composui istud capitulū & illuminavi cæcos & apparui thesauros & catenas, & intelligere faciam insipientes id quod non intelligebant, & solvi ligaturas vocabulorū, & dixi tibi fili cum veritate Dei secretū Philosophorum & corū intentionē, & ideo mando tibi quod librū istum nemini des nisi filio, & filius tuus filio suo, & sic de generatione in generationē, & hoc sapientioribus illorum. Et scias fili mi, quod malum feci quod revelavi tibi puritatem doni illius. Non revelabis hoc sanctum laudabile opus. Et dico tibi fili in veritate quod Philosophi cum aliis rebus non fuerūt operati, nisi cum sanguine capillorū & ovis exemplariter, i.e. nisi cum quatuor elementis. Et notandum est hodie de prēparatione 4. elementorum, qui steterunt in fimo calido equino sicut oportuit. Et primò distilla, & quod primò exit serva seorsim, quia ista est aqua. Reitera aquam per distillationem, & quod distillabitur serva, & ista est simplex, pone sub fimo & serva, & quod remanebit in fundo cucurbitæ, serva seorsum quia est terra.

Definitio scientiæ secretorum Philosophiæ naturalis. Est aquæ à terra extractio, & eiusdem corporis super terrā propriam suam præparatam conversio seu reductio. Hæc quidē terra cum aqua sua putrescit & abluitur, quæ cum munda sit vel fuerit auxilio Dei totū dirigetur magisteriū. Primò namque conatur solvere terrā ut ad sui modū subtilē habeat naturam, quod fit cum vicerint in ea aqueæ qualitates. Deinde cum terra nititur aquā condensare ut secū figatur & omnem sustineat ignem, & hoc fit cum vicerint in eo terræ qualitates, quoniā huius artis fundamentū & operis exordiū est corporis in aquam resolutio, quod Philosophi corruptionem seu putrefactionē nomināt, sine qua circularis metallorū transmutatio nō fit ad invicē. Corruptio enim unius est generatio alteri⁹. Quia generationis & corruptionis eadē sunt principia.

Lapis philosophicus ex re vili consurgit in thesaurū pretiosissimū, videl. ex spermate ☉ in matrice Mercurii projecto per coitū, i.e. per cōmixtionē primā. Et hæc est proxima eius materia de qua elicitur. Propinquissima verò est humor seminalis decisus per actū generationis ex singulis partib. utriusq; parentis sc. corporis & ☿ Quia solūmodo humores radicales corporū sunt essētiales ipsius lapidis partes. Et etiā ex duob. entib. in natura non fit unū per modū agētis aliud per modū patientis se habeant ad invicē vel quod alterū fiat in potētia.

Digitized by Google

Ex speciebus itaq; limpidissimis quæ à primis mineralium fontibus sumpsere, originem duci debet sapientum elixir & medicina ad omne imperfectum perficiendum transformãdumque & non ex aliis. Jubent enim Philosophi elementa cruda, munda, sincera acrecta accipere & super levem ignem coquere dicentes, si secus fiat proderit nihil. Dicunt etiam accipite res de mineris suis puras recentes, propinquiores & meliores, & ad montium cacumina seu ad astra cœli exaltate, & etiam ad radices suas reducite, & factum est totum clarificationum & fixionum rei magisteriũ, & qui sapientũ tincturam utiliter quæris componere, radices cognosce minerales, conficiens ex illis opus tuum. Quia cognito corporum & naturæ qualitates principii ac regiminis ipsorum est ex hoc quod perficit opus facile.

Ex rebus corporeis in natura maximè convenientibus elicitur ipsa medicina. Summe enim oportet ex illis potissimũ tincturam accipere, in quibus maximè consistit. Est autem tam in corporibus quàm in ipsis spiritibus secundum naturam, cum unius reperta sint naturæ. Sed ex corporibus quidem difficilius, ex spiritibus verò seu argento vivo facilius & propinquius, non autem perfectius tinctura ipsa seu medicina corporum elicitur, quare album item & rubeum. ℞. Vna radice procedunt nullo alterius generis corpore interveniẽte pullulorum. Vnus enim lapis & operatio ipsius una qui igne uno sola coctione in album & rubeum sulphur non urens in vase uno digeritur ac perficitur succesſiv è.

Oportet autem ut formam magni elixitis educant de potentia materiæ suæ propinquæ in qua naturaliter consistit. Sed in eadem elementorum invisceata grossitie latet abscondita, ideo lapis vegetabilis, lapis & non lapis & originalis ac primordialis vapor dicitur, quia est in fieri seu in via digestionis nondum per naturam fixus, neque ad metalli perfecti esse terminatus specificum, & habet se ad ☿ vulgi causam, sicut ad lac coagulum, & per hoc quod ipsum coagulat, cognoscitur. Quoniam ante formas specificas metallorum contemperantias sulphur & argentum vivum præexistere oportet & depurationem eorundem cum alteratione.

Expedit etiam ut elementa lapidis sint eiusdem generis & non diversi, aliàs actionem & passionem mutuam invicẽ non haberent. Quoniam unum non tingeret aliud quibus alienum non introducitur, quia non convenit rei nisi propinquius sit ei de sui natura. Cui si quid apponatur extraneum

infici-

Digitized by Google

inficitur opus nec fiet ex ipso quod quæritur ab opifice, sed alius sequetur effectus, quin in naturæ & artis cura non exiſtit. Quandoquidem non fit aliqua generatio vera niſi ex convenientibus in natura.

Neceſſe eſt denique ut groſſities compoſitionis elementorum corrumpens, deturpans & aduſtibilis ingenioſa deleatur præparatione, & ſpiſſitudo lapidea terreſtris & inutilis à metallina ſubſtantia dividatur, antequam ipſorum elementorum univoca ac perfecta fiat complexio aſſando conterendo & digerendo patienter & ſuaviter uſque ad ſuum ſimplex, & in veram eſſentiam quintam redigatur, videlicet in ens ſimpliciſſimum & puriſſimum igneum non urens, quod quidem non eſt aliud niſi calor purus naturalis infuſus in ſuo humido radicali. Quoniam ignis jugiter decoquens ex ſui officio partes homogeneas adunat, & heterogeneas vero diſgregando tanquam pabulum denotat & aſſimit in favillam.

Voluntiterum Philoſophi quod manifeſtum occultetur & occultum rei efficiatur manifeſtum, hoc eſt, ut ſpiſſitudo terreſtris ſulphurea & inflammabilis ſuperficie tenus apparens in commixto debet artificis tolli ſolertia. Illa verò intrinſeca pura ac ſplendida ſubſtantia in radice rei à primordio plantata naturæ in manifeſtum deducatur per accidentium corruptionem, ſpoliationem, quæ experientia facilis eſt & poſſibilis ex quo rei intrinſecum ſuæ extrinſecæ qualitatis eſt oppoſitum, & contrariorum eſt eadem diſciplina, quę juxta ſe ſita magis videntur lucelcere.

Mortificatio præterea volatilium ut figantur & ab igne nõ fugiant, & vivificatio mortuorum jacentium ſeu fixorum procul dubio eſt opportuna. Qui enim novit mortificare, & poſt mortem reſuſcitare, magiſter eſt huius dogmatis, & qui hoc ignorat manum ſubtrahat ab opere, & animum ſuum non fatiget in his ad quæ non poterit pervenire. Ea verò revivificas, quorum ſpecies, quorum ſpiritus ſublevatione reddis. Mortui enim cum reſurgunt perpetui ſunt, & amplius non moriuntur, ſed ad vitam glorificantur immortalem ſine termino duraturam.

Artis Philoſophiæ ſingulare ingenium non quærit, ut rude vulgus objicere ſolet, Aurum vel argentum de novo facere. Quia hæc natura in viſceribus terræ conſuevit generare. Sed ſolummodo artifex organicè & inſtrumentaliter operatur formam auri & argenti ex materia ad hoc diſpoſita eliciens & motum dans naturæ, ut per temperatam artis coctionem

Digitized by Google

nem excitata de potentia in actum deducatur. Quia quattuor vis lapis sapientum naturaliter in tinctura continet quæ in ventre terræ creata est perfecte actum per se non tingit, nec ex ipso fit elixir, nisi artificis industria & operatione moveatur. Et natura ipso artifice ministrante operatur. Ex quo virtutis effectus omnis in exercitationis usu consistere non ambigitur. In decoctione corporum imperfectorum aut incompletorum artificiali, necesse est calorem ignis extrinsecum & moderantem ita esse proportionabilem, ne virtus intrinseca agens ac perficiens suffocaretur vel superetur in aliquo, &c. hæc est vis tenuissimi sulphuris pura & simplex ignea non urens quæ vocatur lumen luminum, quia est forma & splendor omnium metallorum, & illuminat omnia corpora, quoniam est lumen & tinctura illustrans & perficiens omne corpus. Et si artifex huius magisterii hoc lumen non cognoscit, tanquam in tenebris ambulans multipliciter per devia errat propter elongationem eius à veritate & unitate huius scientiæ. Quia quod bonum est uno modo fit, malum autem plurimis modis, cum erroribus ferè infinitis. Datoenim inconvenienti uno, plura sæpenumero consequuntur.

Si Activa passivis & passiva activis bene applicentur, ita ut sese optimè complectantur ad invicem, & si ignis calor, ut dictum est, debito proportionaretur modo. Tunc secundum Philosophos intra naturæ & artis digestionem nõ erit differentia, ex quo digestio est perfectio à naturali & proprio calido ex oppositis passivis, id est, ex qualitatibus seu elementis contrariis. Mercurius enim tingens non haberet actu super terram nisi ex corporib liquefactis & mundis assumatur non vulgari quidem liquefactione, sed ea qua masculus & fœmina vero conjugio super ignis Iperte inseparabiliter uniantur. Quoniam ex masculo & fœmina fit tantum generatio vera.

Elixir perfectè completum sive sapientum tinctura respectu metallorum operatione diminutorum habet se per modum formæ & agentis potissimi, dummodo eisdem præparatis tanquam materiæ suæ propinquæ in fluxu appositum permisceatur. Quoniam tunc ea complet, figit ac perficit & colore tingit invariabili semper in asperitate ignis permanente. Et hæc est vera hominum & metallorum medicina lætificans ac transformans, nec post Deum est alia quæ fugat paupertatem & omnem languorem ab humanis expellit corporibus, ipsa in sanitate conservando ad cuius noti-

Digitized by Google

notitiam pauciſſimi tempeſtate noſtra pervenerunt medicorum.

In materia minus bene præparata non convenit aliquid operari, proportio enim Theſaurus huius rei & auſpicium complementi. Iteratio autem proportionis eſt artis Arcanū. Præparatio ſiquidem eſt actus diſponens ad terminum motus ſeu perfectionis, per quem imperfecta ad metalli eſſe ſpecificum terminantur, & hoc fit motu, lumine & calore. Deficiente autem calore, deficit motus, quia omnis actio naturalis ſive artificialis ſuum habet motum & tempus debitum, in quo majoris aut minoris temporis ſpatio perficitur, aut terminatur, quia nihil agit ultra ſuam ſpeciem. Forma ergo adveniens ſpecifica complet & ceſſare facit motum, & agens cogitur tunc à materia ſeparari.

Ad hoc quoq; ut fiat vera totalis & perfecta rerum commixtio, quæ eſt miſcibilium alteratorū unio, requiritur identitas naturarum in ſubtilitatis ac puritatis proportione & æqualitate, aliàs non commiſceretur per minima, neque ſe complecteretur invicem ante ipſorum ſufficientem præparationem. Quoniam ſpiritus & anima lapidis non uniuntur cum corpore niſi albo colore. Et in conjunctione ſpiritus & corporis tota debet eſſe operantis intentio, quia uſque ad albedinem humiditatis corruptio & fœminæ viget dominium. Sed in vera albedine terminatur ac conſumitur, & tunc deinceps vir ſuæ uxori incipit dominari ſuo ipſam colore ſtabili decorando.

Hoc duntaxat oportet eſſe ut corpora à natura groſſa attenuentur ac ſubtilientur donec fiant ſpiritualia levia & munda. Spiritus verò qui rari ſunt corporentur & ingroſſentur, uſquequo cum corporibus in igne permaneant. Sapientes enim aſſeruerunt veteres niſi corpora feceritis incorporea & ſpiritus corporeos, nondum viam & operandi regulam inveniſtis. Et hoc eſt ſpiſſum rarefacere & alleviare ponderoſum, ex quo omne ſubtile dignius eſt groſſo, ſicut omne rarum ſpiſſo. Quoniam non poſſunt gravia niſi levium conſortio ſuperius elevari, nec levia niſi gravium virtute inferius detendi ac fixari. Corpus non agit in ſpiritum, ſed tantum ſpiritus in corpus agit penetrando, utigitur agant & patiantur viciſſim calcinentur & abluantur corpora per frequentem aquæ ſuæ irrigationem. Spiritus verò mundentur ſublimatione uſque ad ultimum puritatis

gradum

gradum veniant. Quæ subinde resoluta vel aqua mixta aqui inseparabiliter uniuntur & permanent, ita quod ignis violentia de cætero non separatur ea. Quia omne genus calcinati fixius est & facilioris resolutionis quàm absque calcinatione, absque qua ustibilitas sulphurea removeri non potest, neque ad intimam corporum mundificationem sine ipsa valemus pervenire.

Spiritus in hac arte duplex est, scilicet præparans & tingens. Spiritus præparans est, qui corpora putrefacit, corrumpit, resolvit, & in primam materiam reducit, & haberia se humidum rectificans, quo corpora imbibuntur, abluuntur, mundantur, ac rectificantur, quia corporum est lavacrũ purgamentorũ & antidotis sine quo tinctura verax non perficitur. Spiritus verò tingens, beneficio ac virtute præparantis spiritus à corporibus mundis extrahitur, oportet enim eligere quod amborum mundi luminarium homogeneum est & commune, quod est sulphur de sulphure argentum vivum de argento vivo, & unum arg. vivum de duobus arg. viv. & hoc vocatur ab hominibus extractum, quia humano ingenio à viro & muliere artis eliquatur solutione ac putrefactione mediante.

Nulla aqua corporibus in resolutione convenit, quæ cum eis non coagulatur permanente in decoctione, & non est alia nisi aqua mineralis viscosa munda ut lacryma oculi vel sicut aqua roris madii, hoc est aliquid in mundo, quod posset stare loco eius aut ipsius supplere vicem, & vocatur à Philosophis aqua vitæ, acetum acerrimum, aqua fortior totius mundi, aqua divina & aqua permanens, postquam regitur maturando, quæ tamen absque suo corpore cum quo igne miti conjuncta est, & cum eodem facta unione permanens esse non potest, quia sicut accidentia sine substantiis non valent subsistere, sic spiritus in ignis combustione non permanent, nisi fuerint fixis corporibus sociati. Vbi igitur Philosophi in suis scribentes libris de azoth, arg. vivo, aqua mercuriali, aqua sulphuris munda, aqua fortis, aqua viva, aqua acuta, & aliis humiditatibus corpora solventibus fecerunt mentionem non sunt loquuti de rebus vulgaribus simpliciter à natura datis, sed humidis vaporibus à lapide Philosophorum extractis ingenio voluerunt intelligere dicentes, quod tota ipsius lapidis præparatio fit cum aqua eius à principio operis usque ad finem, sine alterius rei extraneæ admixtione, & hoc est medium conjungendi tincturas, quod corporum fœditatem intimè purgat & illustrat, ipsa ab ignis vehemẽtis ustio-

nis

nis defendendo, sed difficile est medium tangere. Ideo diversis processibus ab opere naturæ penitus alienis contingit ut plurimum vitiosè per extrema oberrare. Quod non ingreditur & non commiscetur non alterat neque transmutationem efficit in corporibus metallorum. Necessarium ergo est, ut tinctura seu medicina ipsa diminuta transformans corpora ingrediatur & penetret usque ad profundum rei alterabilis, & sit ut oleum fixum, facile fluat super laminam alicuius metalli candentem sine fumo. Et quod fundatur sive liquefacit ante argent. vivi fugam ipsum tingendo & absque omni evaporatione perpetuando ac fixando super ignem, & quod à corporibus per ipsam transmutatis nulla ignis violentia exprimatur aut separetur donec sint stabilitate perfecta Lunaria vel Solaria.

Consulentur hìc ultra sapientes ne fiat alicuius tincturæ super infecta corpora fusa projectio, nisi eorum debita purgatione præcedente, alioquin post deratas probationes corpora sine præparatione transmutata super ignis examine destruerentur, & tinctura similiter separabitur ab eisdem. Quoniam huius artis intentio non est aliud nisi inferioribus metallis nobilitatem superioris attribuere. Et quia omnis tinctura à suo procedit simili ex metallis tingendorum, non autem ex aliis quibuscunque rebus, quæ suam ab arg. vivo & sulphuris pura substantia non duxerunt originem. Commune etiam est metallis omnibus quod materia eorum est valde propinqua, & inter habentia symbolum in materia, & in potentiis naturalibus facilis est ad se invicem transmutatio solummodo ipsorum differentiæ sumuntur penes magis depuratum & digestum. Mundentur ergo fæculenta, & digerantur melius indigesta, & hoc modo præparationis gradus, accidentia corrumpentia removebitur ab eisdem. Sola enim ipsorum pura metallina substantia remanente, incorruptaque tantummodo in metalli perfecti speciem est convertibilis. Quoniam actus activorum in patiente sunt prædispositio.

Tres sunt in mineris species ad lapidis tingentis perfectionem solummodo fructuosæ, in quibus debite præparatis totum huius artis consistit beneficium, videlicet lapis Solaris in quo purum sulphur purum rubeum non urens, & lapis Mercurialis, intermedialis, quæ utramque complectitur naturam. Has igitur species ab idiotis & indignis firmiter occultabis, & permitte fatuos in omni re alia laborando errare. Qui ad huius sublimis magisteri effectum non perveniet,

Digitized by Google

docet Sol & Luna in eorum corpus redigantur, quod antè volucrem eorum veritate exponebamus. Quorum hæc scientia est donum Dei altissimi inscrutabile, & in omnem ipsius reservatur, qui eos vult largiri, & à quo vult sublevabit. Notam quam tamen per ingeniosam alicujus ex aliorum assidua & prolixa lectione cum investigatione ac meditatione mentis, aut revelatione fidelis magistri ad ipsius pervenire noticiam.

Sed quia à generalissimis ad specialissima jubet Plato quiescere. Ex his itaque principiis theorica veritate prolatis studiosus investigator conclusiones cum experimentis practicæ sibi elicere poterit, si in libris sapientum veterum ac recentium optimè fuerit instructus. Qui ergo codices & mentem ipsorum rectè intellexerit, non amplius ac veritatem protulisse, & sanctæ scientiæ principia detexisse arcana. Sint autem pene illi nihil dixi, quia ista non omnibus, sed tantum sapientibus doctrinæ filiis proponantur. Verumtamen huius artis experientia in occulari sensus demonstratione & capaciate intellectus consistit.

FINIS.

AVICEN.

Digitized by Google

AVICENNAE DE CONGELATIONE ET CONGLUTINATIONE lapidum.

TERRA pura lapis non fit, quia continuationem non facit, sed discontinuationē, vincens enim in ea siccitas non permittit conglutinari eam: fiunt autem lapides duobus mōdis conglutinādo & congelando. In quibusdam enim est dominans terra: In aliquibus verò aqua: Aliquando enim desiccatur lutū primū, & fit quoddā quod est mediū inter lutum & lapides, deinde fit lapis, lutū verò hinc trāsmutationi aptius est viscosum: Quod enim cōtinuativū est. In ripis quoq; Geon visa est terra, quæ videtur in lapides converti in spatio 33. annorū: De aqua aūt fiunt lapides duobus modis: Unus est quod cōgelatur aqua guttatim cadēs: Alius, quod descēdit de aqua currenti quiddā, quod residet in superficie fundi aquæ illius, fitq; lapis: Sunt n. certa loca super quæ aquæ effusæ convertuntur in lapides, qui diversorū colorū sunt, & aquæ quæ sursum acceptæ non congelātur, quæ si prope alveū suum fundantur congelantur, fiuntq, lapides. Scimus ergo quod in terra est vis illa minerālis quę cōgelat aquas. Principia igitur lapidū vel fiunt ex substātia lutea, vel viscosa, vel ex substantia in qua aqua vincit, quæ virtute quadā minerali congelatur: vel vincit in ea terra faciens eam coagulari: Eodē modo sal armoniacū congelatur, sed nō sufficit ad salē vis terrea permutare: sed adjuvat ipsum calor. Calor aūt adveniens coagulat ipsum virtute occulta: & fortasse fit ex terra frigida sicca, & ex aqua fit terra, cum vincunt eā qualitates terræ, & econverso. Est aūt res quędā, qua utūtur quidā ingeniosi cum volunt rem siccā coagulare, quæ componitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod est eius effectus certissimus. Fiūt ergō lapides ex luto per calorē solis, vel ex aqua coagulata virtute terrea sicca, vel ex aqua calida desiccata: Similiter quoq; quædā vegetabilia, & quædā animalia cōvertūtur in lapides virtute quadā minerali lapidificativa, & fit in loco lapidoso: vel discōvenietia subita quadā virtute, quę exit à terra in hora terræmotus, quę convertit in lapides quod consequitur in illa hora hæc transmutatio corporum & animalium vegetabilium, & quæ propinqua est ut transmutatio aquarū. Est autem impossibile, quod aliquod complexionatū totū convertatur in unū elementū, quia elementa & elementata transi-

mutata ad invicem transeunt sic indominans. Vnde quod cadit in salinas fit sal: & quod in ignem, fit ignis, sed quædam citius & quædam tardius, secundum potentiam activarum, & resistentiam passivarum. Estque locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in existentia suo colore. Panis prope toratem in lapidem conversus est, remanserat tamen illi suus color. Sunt talia mira, quia raro accidunt tamen causæ eorum manifestæ sunt. Sæpe tamen etiam lapides fiunt ex igne cum extinguitur, quia sæpè contingit corpora terrea & lapidea cadere cum corruscationibus quia ignis fit frigidus & siccus ex sua extinctione. Et in Persia cadunt etiam cum corruscationibus corpora ærea, & similia sagittis hamatis, & non possunt liquefieri, sed per ignem evaporari in fumum cogente humiditate donec resiliuum sit cinis. Cecidit quoque apud Lurgeam fructum ferri ponderis centum marcarum, quod præ duritia sua ferè erat infrangibile. Missa tamen est eius pars Regi Torati qui præcipit enses inde fieri, erat autem infrangibile & infabricabile. Dicunt tamen Arabes quodenses Alemanici qui optimi sunt, de isto ferro fiant. Cum autem ceciderit massa illa resolvit aliquotiens à terra, ut pila erat, quia composita erat ex minutis fructis cohærentibus ad invicem ad quantitatem granorum magni milii. Similiter huic rei convenit apud terrestres. Sic ergo fiunt lapides, quorum siquidem generatio vel erit subitò per magnum calorem accedentem luto unctuoso, aut paulatim per multum temporis.

De causa montium.

CAP. II.

MOntes quoque quandoq; fiunt ex causa essentiali, quandoque ex causa accidentali. Ex essentiali causa, ut ex vehementi motu terræ elevatur terra & fit mons. Accidentali, ut ex ventis, vel aquæ ductu accidit cavatio profunda, & fit paulatim, donec fit vasta profunditas. Exurgunt juxta eam eminentia magna, & hæc est præcipua causa mõtium. Sunt etiam quædam terræ molles, quædam duræ. Molles ergo aquæ ductibus ventisque tolluntur, duræ remanent, & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, sic generatio lapidum, quia aquæductus adduxit illis lutum viscosum continuè, quod per longitudinem temporis desiccatur & fit lapis, & non est longè quin sit vis mineralis convertens aquas in lapides. Et ideo in multis lapidibus inveniuntur quædam partes animalium aquaticorum & aliorum. Mon-

tes

tes quasi per multa tempora facti sunt, ut prædiximus, si non sunt decrescentes. Substantiæ autem luteæ, quæ reperiuntur in eminentis non sunt de illa materia lapidea, sed est de ea quæ diminuitur de montibus, vel terrestris, vel alia substantia quam adducunt aquæ cum lutis & herbis, quæ admiscentur cum luto montis, vel forte antiquum lutum maris ut est unius substantiæ, quia pars eius fit lapis, & pars eius non: sed mollitur & dissolvitur aliqua qualitate vincente. Maris est recessus & accessus quædam loca cavat, quædam extollit, & quandoque totam terram cooperuit, & inde quædam mollia abradit, quædam dimisit dura, & ipsa in quibusdam locis congessit. Mollia quoque ab eo congesta cum abscinderet desiccata sunt, & in montes conversa.

De quatuor speciebus corporum mineralium.

Cap. III.

Corpora mineralia in quatuor species dividuntur, scilicet in lapides, & in liquefactiva, sulphurea & sales: Et horũ quædam sunt raræ substantiæ & debilis compositionis, & quædam fortis substantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horum quæ debilis substantiæ sunt, quædam sunt sales, ut quę liquefiunt ex humido breviter, ut Alumen, Calcamentum, & Sal Armoniacum, & quædam sunt unctuosa, nec liquescunt solo humore facile, ut sulphur Auripigmentum. Sed argentum vivum est de parte secunda, quamvis sit elementum ductilium, vel simile aliquibus ductilibus. Sunt autem ductilia omnia liquebilia, & ut multum ductilia nec liquebilia, sed non mollificantur nisi cum magna violentia: Et materia ductilium est substantia aquea mixta cum substantia terrea mixtura forti, & non potest unum ab altero separari, & congelatur substantia illius aquea cum frigore post actionem caloris in ipsum, quod est eptheſis. Et erit exemplum à vino quod nondum gelavit propter suam unctuositatem: & ideo non est ductile. Lapidea verò de substantiis mineralibus materialiter sunt aquea, sed non gelantur sola aqua, sod etiam cum siccitate, quæ alterat aqueitatem & terreitatem, & non est in eis humor nimis unctuosus, & ideo nõ ducuntur, & quia coagulatio eorum est ex siccitate, non solvitur de facili ut multum, nisi per ingenia naturalia solventia. Alumen autem & Sal armoniacum sunt de genere salis, quia pars ignis in sale armoniaco major est quàm terra, unde & totum sublimatur, & ipsum est aqua cui admiscetur fumus

Digitized by Google

calidus nimium subtilis, & multæ igneitatis coagulatum ex siccitate. Aqueitas verò sulphureorum mixta est cum terra forti commixtione cum ferventia caloris, donec facta sunt unctuosa, & postea coagulata sunt ex frigore. Atramenta verò composita sunt ex sale & sulphure & lapidibus, & est in eis vis mineralis aliquorum corporum liquebilium; quæ ex eis fiunt, ut calcamentum & alathar generantur ex majoribus granis atramenti, & non solvitur nisi calcedo eius cum eo, quod est in illo sulphureo, & postea coagulatur, & illud jam accipit vim mineralem ex corporibus aliquibus. Quod ergo accipit vim ferream, erit rubeum aut croceum ut alathar. Quod verò vim æream acceperit, erit viride. Unde possibile ista duo fieri artificialiter. Argentum vivum est ut aqua quæ miscetur cum terra nimium subtili sulphurea mixtione forti, donec in plana superficie non quiescat, & hoc est ex magna siccitate quæ inest illi, & ideo non adhæret tangenti. Estque albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ subtilis quæ est in eo. Proprium eius est, quod ex vapore sulphuris coaguletur, & forte hoc modo gelatur per plumbum, vel ex vapore sulphuris facile. Videtur autem quod argentum vivum, & quæ sunt similia, sit elementum omnium liquebilium, vel quia omnia liquebilia cum liquantur convertuntur ad ipsum, tamen non liquantur priusquam calefiant, & cum liquata fuerint apparent rubea. Sed plumbum procul dubio cum liquatur est argentum vivum, sed nō liquatur nisi calefiat, & cum liquefactum fuerit, convertitur ad colorem convenientem omnibus liquebilibus, scilicet igneum ruborem, & ideo miscetur Argentum vivum cum istis corporibus, quia est de substantia eorum. Sed ista corpora differunt in compositione sua ab illo, eo modo quo differt argentum vivum ad sibi similia, & permixtiones quæ permiscentur cum eis donec congelantur. Et si fuerit Argentum vivum purum coagulabit id vis sulphuris albi non urentis, & id est res optima quam possunt reperire illi, qui operantur Alchymiam, vel convertunt illud in argentum. Quod si fuerit scilicet sulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitatis simplicis non urentis, erit res optima quam possunt reperire Alchymistæ, ut ex ea faciant aurum, hæc enim ipsum convertunt. Et si fuerit argentum viv. bonæ substantiæ, & sulphur non purum, quod scilicet sit in eo vis adurens, convertet ipsum in æs. Argentum autem vivum si fuerit malum & non purum terreum, & sit sulphureum non mundum, fit ex ex eo ferrum. Stannum verò videtur

detur Argentum vivum bonum habere, Sulphur verò malum. & hæc non benè trita, sed tanquam per parva composita, & ideo non fit tale. Plumbi verò grossi argentum vivum malum est, ponderosum, & luteum, & sulphur eius malum est, malj vaporis, & fœtidi & debilis. Vnde non bene gelatur. Et artifices faciunt gelationem ferè similem artificialiter, quamvis artificialia non sunt eodem modo, quo & naturalia, nec tam certa habet similia, & ideo creditur quod compositio naturalis fiat hoc modo, vel vicina huic: Sed ars debilior est quàm natura, nec sequitur eam licet multum laboret: Sciant verò artifices Alchymiæ species rerum transmutari non posse. Sed similia illis facere possunt, & pingere rubeum citrino, ut videatur aurum, & album pingere colore quo voluit, donec sit multum simile auro vel æri: Post quoque plumbi immunditias abstergere, ipsum tamen semper erit plumbum, quamvis videatur argentum, sed tunc optimè erunt in eo qualitates aliæ, ut errent homines, ut qui accipiũt salem & salem armoniacum. Cæterum quod differentia specifica tollatur ingenio, non credo possibile, & non est quod complexio una in aliam convertatur, quia ista sensibilia non sunt differentia, qua permutantur species, sed sunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non sunt cognitę, quia cum differentia sit ignota, quomodo potest sciri utrũ tollatur nec ne, vel quomodo tolli possit. Sed expoliatio accidentiũ, ut vaporis, & coloris, ponderis, vel saltem diminutio, sed proportio istarum substantiarum non erit eadem in omnibus. Hæc igitur in illam permutari non poterit, nisi fortè in primam materiam reducatur, & sic in aliud quàm prius permutantur, hoc autem per solam liquefactionem non fit, sed accidunt ei res extraneæ.

Mineralium Avicennæ finis.

Digitized by Google

LIBER GVILHELMI TECENENSIS, PROVINCIALIS de ordine fratrum prædicatorum.

Qui LILIUM tanquam DE SPINIS EVULSUM appellatur.

RS ista cæteris longè præferenda est, cum in ea sit parva impensa, parvus labor, brevetempus, Lucrum magnum, jucunda securitas, hilaritate comitata largitas. Vniversi qui hujus artis apparantes sunt, medici sunt, quicquid enim faciant, ut res abunde habeant faciunt, quas tamen sine hac arte adipisci assequi non possunt. Scire convenit, quod actiones hujus artis perinvoluræ sunt logicis, quod si aperte docerent, omnes illam scirent, vilisque efficeretur, vel quia primus qui eam legeret, postea, eos libros combureret ob invidiam ne ad posteros perveniret, nec desperes si semel decipiaris. Didicisti quod omnia corpora metallica ex naturæ operatrice intentione ☉ esse debuerunt, sed ex diminutione materiali vel formali, vel utriusque infirma atque incompleta secundum magis & minus à ☉ substantia distant. Vnde præsentis artis intentio est quomodo ab infirmitate ad sanitatem, & à diminutione ad complementum reducantur adjungendo vel auferendo singulis id quod à natura magis minusve est adhibitum.

Intentio naturæ.

Intentio artis.

Materia metallorũ ☿ &☀

Ad quod sciendum quod omnia ex ☿ & ☀ igneitate cocta pro diversis qualitatibus in ventre terræ nascuntur, quippe singula igne dissoluta in ☿ revertuntur præter calorem quem auferre sapientis est. Sicut enim corpus infirmum per medicinam contrariam artificiatur, ad sanitatem reducitur, quia sæpè quod à natura peccatur ab arte corrigitur, sic & in istis corporibus metallicis idem fit. Verbi gratia. Elixir est medicina composita, sive confecta, quæ metallorum infirmitates, sicut tyriaca Venenum, sua omnia corpora venenosa, sanat, & ideo utilitas hujus elixir est duplex, nam & animam jucunditate ditat, & corpus à paupertate & servitute liberat.

Elixir.

Digitized by Google

berat. Naturam ergo circa ☉ & ☽ cæterosque planetas atq; circa medicinam eorum intendentibus, & exaltare, salutem. In hac vera perfecta aque doctrina, in eisdemque ficta plurima, & scriptorum devia continentur detegi vel quique sumptus instructuosi & vani in personarum evitentur labore in quo sine magisterio nihil positum est, & nihil aliud quam in libris philosophorum inveni, & quæ singulis placeant, & in singulis pluries repetuntur, ut si forte in præmissis sit aliquid obmissum aut imperfecte prolatum, in sequentibus inveniatur plenius esse subjunctum. Hujus autem libelli Titulus. LILIUM utpote DE SPINIS EVULSUM denominatur & ne in alicujus animo sub dubio relinquatur de ordine retractandorum quærere volenti, quare dignior fuerit medicina ☉, non tamen medicina præcedit ☉, sed primo ☽, secundo ☉ cæterique planetæ cum quibusdam aliis extraordinariis, ut infra patebit, ac tertio medicina ponatur. Et satisfaciat dubietati ejus hoc modo, vel quia finis melior principio, vel quia dignior, vel aliter & verius. Cum eædem sint res quæ dealbant & rubefiunt, nec potest rubeum fieri nisi album præcedat, Ait enim Simon. Scitote quod nisi hunc lapidem dealbetis, non potestis rubeum facere, per quod rubeum tinguntur planetæ cæteri, nec initium medicinæ precedit nisi ab eodem rubeo. De necessitate ergo oportuit talem fuisse ordinem, scilicet, ut primo ponatur albeum id est. ☽ per quod vel per quam devenitur ad rubeum id est ad ☉ de quo audi philosophum dicentem. Videntes autem omnes hujus artis investigatores illam apparentem albedinem supereminentibus, tuti estote, quoniam ruber in illa albedine occultus est, & tunc non oportet vos extrahere illud sed coquere, quousque totum rubeum fiat, & tunc secundario in momento subsequetur ☉ sive elixir ipsius medicinæ, à quo sive à cujus perfectione procedit cæterorum planetarum, & etiam ipsius medicinæ perfectio, & hoc non sine Quare. Tertio & ultimo de medicina procedente à graduali perfectione utriusque præcedentium supponatur. Sicut à patre procedit filius, & ab utroque S. S. (qui nostro debili assit principio) sic quod per hujus medium fiat laudabilis atque glorioſus ejusdem exitus sine fine.

CAP. II.

NVnc igitur qui habent aures audiendi aperiant & audiat & intelligant philosophum Eximideū in libro qui TU-

Digitized by Google

ra PHILOSOPHORUM dicitur, ut per id & per expositionem ad notitiam ejusdem, de quo ipse atq; alii philosophi tractaverunt pervenire possimus, & hoc est ejus dictum. Scito te omnes permanētes, quòd nulla tinctura fit nisi ex ære nostro. Super quo & aliis philosophorum dictis circa idem verā fundamus intentionem. Est autem intellígēdum ex ære nostro, id est, ex nostra confectione sive compositione, quæ alibi dicitur, aqua ☿ sive ☿ & dicendum de compositione, scil. perfecta, sive in rubeum elixir jam conversa, nam aliter foret alienum & absurdum quod dixit Eximideus. Nam ex elementis nihil fit utile absq; compositione & regimine, ut ait Bonellus. Hoc autem æs, Lucas appellat ęs album. Arsubres vocat ipsum animal kenkel, Milvesandus alliat æris, & lapidem, & ovum, alii vero philosophi diversis & infinitis nominibus hāc rē appellant, quod fit, quia Alchimistæ, sicut dicit Bonellus, huic rei quoad colores diversos in operatione apparētes diversa nomina repræsentant, vel aliter, propter hoc invidi nomina multiplicant, ut posteriores seducant, ut ait Eximandrus idem omnibus mundi appellatur nominibus, & tamen his inest unū proprium nomen ut ait Pythagoras, hoc est, ar. vi. ex omnibus extractum, cum quo & ex quo omnia fiunt, ut dicit Pythagoras, unum tamen nomen est, quod multis nominibus nominamus, propter excellentem ipsius naturæ dignitatem. Itē. Invidi hanc rem multis nominibus nominant, videl corporum auri, argenti, stanni, ferri, æris, plumbi, quousq; ab illo colore removeatur, & fiat elixir auri vel argenti ut infra dicetur, veruntamē quantūcunq, ejus nomina multiplicentur ac diversificentur, tamen una sola res est & eadē, ait enim Lucas, plurib. reb. non indigetis, nisi una tantū sola. Et Quietes dicit rei hujus artis fundamentum esse ar. vi. propter quod multi perierunt, quod est naturis fortius apud philosophos, & apud insipientes vilius, quod nos philosophi veneramur. Vnum quidē tamen est ut Costus ait Ex homine nō fit nisi homo, & ex volatili nisi volatile. Et natura non lætatur nisi propria sua natura. Venerabili ergo utimini natura ex ea siquidem, & nō ex alia complectitur, quā nisi capiatis & regatis, nihil fit. Iungite ergo Masculū servi rubei filium sorori suæ odoriferæ, & vobis artē gignent. Et nolite eis alium pulverē miscere nec rem aliquam, ō quā mirifica est hujus servi rubei natura, sine quo regimen stare nō potest. Et Buxen dicit, Naturis illis cavete sc. masculo & fœminæ, ne pulverē alienū introducatis, vel aliquid aliud. Et Parmenides dicit, Tenebrosorū nominū pluralitatem dimittite, & sermones superfluos.

Aes nostrum.

☿ ☿ sive ☿

Aes album.

Animal Kenkel. Lapis ovum.

Arg. vi. ex omnibus extractum.

Masculus servi rubei filius.

Natura

Natura n, una est, quæ omnia vincit & superat, & Natura natura lætatur, & natura naturam continet, hoc solo verbo cõprehenditur totũ opus. Et Dardanis ait, Nonne audistis quod magistri multipliciter narrarunt de aqua permanẽte, & quod in toto regimine non convenit uti, nisi illa aqua permanente. Et qui hoc regimen nõ novit, frustra laborat, & sine ipsa nihil fit, quia sanguis spiritualis est, & ideo nominaverunt aquam primã & permanẽtẽ, sanguis coctus nutu Dei, quod magister ante me narravit vertitur in corpus, & corpus in spiritũ simul cõmixta & in unũ redacta incorporantur, & cõplectuntur seipsa. Robertus ait, Ecce in aqua illa est quod quæritis, & quidẽ alius: Nõ est nisi in illa re quæ ipsã emendat. & Aros dicit regimẽ Theodore & illud ꝙ operatur unũ est quod igitur coquite. Et Simon ait, significo posteris, quod rotũdũ æs, quod in 4. vertitur elemẽta unũ est. Et constans ait, Natura una est, quæ omnia superat, ideo magistri, quod perficitur unum dixerunt esse, Et Mundus ait, Nõ n. diversæ res seu naturę emendãt illã rẽ, sed una natura, habens in se res & naturã, quæ sibi sufficit. Et Gregus ait, verũ una est res quæ ipsã germinare facit, Ait ꝙ. Lucas. Hoc albũ æs cœstate, donec germinare seipsũ faciat. Et Mergeris ait. Ita fit hoc cõpositũ in omnib. quatuor elemẽtis perfectũ. Item idẽ dicit, Hoc ovũ ex se vitam quã habet à generatione, animam extrahit. Si ęnim hoc æs assatur, donec faciat germinare seipsam. Nec res diversæ illam rem emendant & continent, hoc est perfectum in omnibus 4. elementis, ita quod ex se vitam quam habet animam à generatione extrahit, benè sequitur quod una res sit tantum & non diversæ. Dicitur autem hæc res ex tribus compositа, sc. corpore anima & spiritu ut Lucas ait, Nam hęc res, ut homo, corpus, animam & spiritũ habet, hominis enim inspiratio ex aëre est, qui sibi post deum vita est. Similiter æs istud humore inspiratur, quo vim suscipiens multiplicatur, & augmentatur illud æs, ut res cæteræ. Ideoque philosophus Avicenna ait. Quòd quando æs comburitur, & iteratur multotiens, fit melius quam fuerat, ut etiam ait Bonellus & Hermogenes inquit, quod æs ut homo animã & corpus habet. Quare philosophi dixerunt, quod corpus non penetrat corpus, verum subtile in natura quod anima est, quæ est penetrans & tingens corpus. Ergo una natura est corpus, & anima scilicet occulta ut ait Democritus.

Aqua permanens.

Praxis.

Album æs.

Corpus, anima spiritus.

Dicuntur autem sulphura quæ in quarta fuerunt occulta corporibus. Quatuor autem sunt corpora, sive masculi, sive masculus, quimas proprie dicitur, liquefactio seu aqua ex nostro ære. Inquit Arisleus dicens ac echeliæ aqua sua imbi-

imbibire, quæ ex eo exivit, quæ est aqua permanens, & quod aqua fiat ex nostro ære, ait Arsuberes. Accipite humiditatem quam egerit illud. Et Ethenus ait, aquam cum suo comite, id est, cum suo vapore desiccate. Item Phitus ait, quod vita à suo compare introducitur. Item Bonellus ait, Et in sua aqua congelate, quæ aqua etiam venenum dicitur, quod est quasi nativitas & vita ejus quod est anima ex multis extracta reb. Nam ejus tinctura vita est, quæ introducitur corporib. mortuis, Detrimentum verò & mors corporibus ex quibus extrahitur ut ait Dardanis. Item dicitur aqua permanens, quia sine illa aqua nihil fit, unde natura ipsius spiritus alis est sanguis, Decocta enim cum corpore, id in spiritum vertit, etsi ad invicem mixta, & in unum redacta se invicem retinent. Corpus vertitur in spiritum, & spiritus in corpus tractum prout sanguis. Nam Omne quod habet spiritum habet & sanguinem ut ait Berberis.

Venenum

Aqua permanens.

CAP. III.

CVm venenum penetrat corpus, corpus ipsum invariabili colore colorat, & nunquam dimittit corpus animam quæ sibi similis est à se separari. Nam persequente, fugiēte, obviante, ab eis aufertur fuga, & se invicem continent, eo quod natura suum cæperit comparem ut inimicum, & se invicem complectuntur & continent, & sulphuri sulphure mixto preciosus color efficitur, qui non variatur nec ab igne fugit, quoniam anima corporis intima intrat, ac corpus continet & colorat, ut ait similiter Arsubres, quod hæc aqua est frigidæ naturæ, ut ait pythagoras, Scitote quod humor prius frigidus est, Cave ergo ab igne nimio, quoniam ignis inimicus est humori. frigido, ut ait Pythagoras, prius humor est frigidus, ut idem ait. Masculus etiam iste dicitur spiritus, & arg. vi. quod non habetur nisi ex corporibus liquefactis, ut ait Mosius & Morienes. Non autem intelligas ut oberrantes, quod arg vi. habeatur ex corporibus liquefactis liquefactione vulgari, sed ex ea de qua infra dicetur, quæ videlicet durat decoctione, quousque conjuges vero modo jungantur & uniantur, & socientur, scilicet usq; ad albedinem. Si autem scire velis, quando corpus liquefactum sit in decoctione audi Bonellum sic dicentem. Videntes autem nigredinem illi aquæ imminere, scitote quod jam corpus liquefactum est. Horum autem duorum scilicet animæ & spiritus, dicitur tertium eorum spissitudo, quæ corpus appellatur, dicitur etiam cortex, nubes, fumus, tenebrosa vestis, mors, nigredo, tenebræ, umbra, magnesia,

Masculus.

Albedo.

Nigredo.

Magnesia.

gnesia,

Digitized by Google

gneſia, ſimiliter terra Cenæ aërea & ſubtilis, à ſuo generato facta, dicitur cor, quod ſcilicet cor in corpore Magneſiæ occultum eſt. De quo dicitur. Fili extrahe à radio ſuam umbrã. Et hoc quod diximus eſt, quod multi philoſophi dixerunt. Tria ſunt componentia noſtrum æs, ſcilicet anima, ſpiritus, & corpus, quæ tria unum ſunt. Ipſum etiam benè dicitur Ovum, & merito comparatur ei. Nam ſicut ex tribus conſtituentib. ovum, naſcitur pullus. Ita ex tribus conſtituentibus ovum noſtrũ, oritur Alkymia, quod teſtãturCalid, Raſius, Hermes, Morienes, & Moſius, & alii plures in turba philoſophorum. Dicitur autem mas ille, ſive aqua 4. corporum, quoniam aqua eſt illa natura cœleſtis, quæ in corporibus exiſtens, elementa ſuo regimine conſervat, & contemperat, & iterum ea componens in unum reſtudit. De hac enim natura Quietes dicit. O natura hujus quam mirabiliter vertit corpus in ſpiritum, O quam mirabili modo hæc aqua omnibus imminet & cuncta ſeparat, Et dixit Pythagoras. Illa eſt acetum acerrimum, quod facit aurum merum eſſe ſpiritum, ſine quo aceto, nec nigredo, nec albedo, neque rubor neque rubigo fieri poteſt. Et ſcitote quod cum corpori admiſcetur, & fit unum cum eo vertit ipſum in ſpiritum. Spirituali vero igne tingit ipſum tinctura invariabili, quæ deleri non poteſt, De quo audi Erſoltum dicentem. In principio miſcere vos oportet elementa primo cruda, amæna ſincera regere, & jam recta ſupra levem ignem commiſcere, & cavere vos oportet ne ignis fiat nimis fortis, donec contingant & conjungantur elementa, & plenè commiſceantur, & ſe invicem conſequantur & complectantur, quo usque deſiccentur. Et complexio eſt, quod paulatim comburantur quousque in illo levi igne deſiccentur. Et ſcitote quod unum comburit aliud & diruit, & unum confortat unum, & docet contra ignem præliari, reſiduum verò hujus humoris commiſceri oportet, & exaltatur ejus rubor. Elementa igitur igne diligenter cocta lætantur, & anima vertitur in corpus, & corpus vertitur in animam, & in alienas vertuntur naturas, eo quod liquefactum quod eſt corpus, fit non liquefactum, humidum vero ſpiſſum & ſiccum corpus fit ſpiritus, & ſpiritus fit tingens, fortis contra ignem pugnans. Quare Arisleus philoſophus ait. Converte elementa & quod quæris invenies. Convertere autem elementa eſt facere humidum ſiccum, & ſiccum humidum, & fugiens fixum. Et illud quod componitur germinat ſeipſum. Coloribus quoque incipientibus apparere prædicta miracula fiunt, & cũ color tyrius incipit apparere coit maſculus iſte. Sunt autem multi

Ovum.

Mas.

Acetum acerrimũ.

hujus

hujus Gummæ investigatores. Quidam enim ex eis applicationes quasdam invenerunt, quæ tamen pœnas ignis nequeunt sustinere, nam in eo diminuuntur. Illæ verò scilicet naturæ applicationes, quæ fiunt, ut ait Mundus philosophus, ex Gumma & honorabili nostro lapide, quæ eam in se naturaliter continent, pœnas ignis ipsæ sustinent, neque unquam eo diminuuntur, quoniam eo sc. igne nutriti sunt. Nunquam autē interficiet mater filium, quem nutrivit, certè non. Et intellige Gumam me hic ponere pregnantem scilicet aquam, facientem utramque sc. albedinem & rubedinem, in ea enim sunt res quæ albificant & rubificant intrinsecus & extrinsecus. Itē Guma dicitur, de qua Mundus ait. Scitote quòd Guma nostra fortior fit auro, & oportet scientem eam tenere honorabiliorem auro. Aurum tamen honoramus Honorabilius tamē est Guma, quia sine ipsa nō emendatur. Guma enim apud philosophos est preciosior & subtilior auro & margaritis, eo quod ex Guma pauca multum auri emimus sive comparamus. Et scitote quod eædem sunt res quæ albificant & rubificant intrinsecus & extrinsecus levi prima facie decoctionis interveniente. Bonitas namq; primæ decoctionis est signum suæ nigredinis extractio, aliter non fieret prima illa decoctio bona, ut ait Florus. Cum videritis ar. vi. jam totum nigrum. scitote quod in illius nigredinis ventre primo apparentis occulta est albedo Et tunc oportet albedinem illam à sua nigredine extrahere subtiliter per augmentum ignis ejus, in secūda verò decoctione ponenda est albedo illa in suis vasis, cum suis instrumentis lento igne coquendo, donec omnia alba fiant, cūq; albedinem illā desupervenientem in vase videritis, certi & rati estote quod in illa albedine absc̄ditus & occultatus est rubor, & tunc non oportet ipsum à vase extrahere, sed tam diu coquere, quousq; totū rubeum fiat. Nec miretur quis per dicta philosophorū diversa, trium sc. animæ, spiritus, & corporis, nostrū æs componentium, nomina diversificata atq; variata: Nā quandoq; dicuntur fratres uterini & merito, ex eodē enim utero procedunt. Aliquando appellantur conjuges nec sine causa, nā quandoq; agere dicuntur, quandoq; pati feruntur, & sic vicissim quandoq; agunt, quādoq; patiuntur. Itē & Socii nuncupātur, & vere indivisibili societate, nunquā enim unum ab alio separatur, licet quoad visum sic artificialiter segregari videntur. imo nec unum sine altero esse potest, nam eo spiritu temperati sunt per viam naturæ perfectè, ita quod ab invicem non separantur ut ait Geber in libro Radicū hoc tamen intellige secundum dictum Bonelli, scil. quòd absque calore

Prima decoctio.

Secunda decoctio.

Fratres uterini.

Conjuges.

Socii.

calore nihil generatur., Balneum intensum vel calidum intensum facit exhalare, Si verò sit frigidum perire facit, Calidum autem temperatum facit corpus suæ naturæ atq; conveniens. Aliquando vero dicuntur omnia tria SPIRITUS, nec sine causa, Nam etiam eorum tertium sive spissitudo, quæ terra dicitur, fit spiritualis, aërea, & subtilis, quæ omnia in eadem re, sive in nostro ære consistunt, quod æs corpus est, seu ex corporibus. Quid autem sit CORPUS ait Aristeus. Accipite corpus, quod Magister sumere jussit, & vobis demonstravit, & in tabulas tenues coaptate. Et Bonellus. Accipite æs quod sit ex metallo quidam color solis. Item Simon ait. Scitote quod corpus est, in quo aurum est. Item Speres. Et scitote quod cum aqua fit diligenter contritum est, Si autem dicitis qualiter aqua pulvis fiat, notandum est quod intentio philosophorum est corpus, quod non erat aqua, incidit in aquam, & aqua aquæ alteri mixta est ac una simul facta, sunt aqua. Intimandum est igitur Quòd nisi quælibet in aquam convertatis, ad opus non pervenietis. Oportet igitur corpus flamma ignis occupari, ut diruatur, & debite fiat cum aqua, in aquam illud vertitur, donec totum fiat aqua. Insipientes autem audientes aquam, eam putant vulgi, aut nubis aquam esse: Si autem libros philosophorum legissent, scirent utique eam aquam permanentem esse, quæ tamen absq; suo corpore cum quo dissoluta est, & unum super ignem facta permanens esse non potest. Vnde Eximideus ait. Accipite lapidem auri, & humori suo commiscete, quæ est aqua permanens, & suo imponite vasi, super levem ignem seu calorem, ut terra fiat, quæ quidem terra quia stans tincturam recipit à spiritu in ea latente, De quo Hermogenes ait. Inspicite latentem spiritum, & nolite vilipendere ipsum, pro eo quòd quando permanet magnum archanum est. Dicitur etiam habere majorem vim suis fratribus, id est, spiritui & animæ, hoc autem fit, scilicet quando tincturam recipit, postquam socii verè conjuncti sunt, id est, post dealbationem. In propria enim dealbatione, conjuges vero modo uniuntur, & sociantur, & quod primo agit sc. fœmina, tunc incipit pati à mare, id est, argento vivo & quidem primo dicta fœmina, seu sulphur trahebat, tunc trahitur à mare sive ab argento vivo, Et quod primo dominabatur, tunc in dominatum transfertur.

Spiritus.

Corpus.

Aqua.

Nota.

Nota.

Aqua permanens.

Coniunctio.

Mas ♂ fœmina ☿

Masculus n. qui primo trahi se permisit trahebatur à fœmina permanente, primo trahente sive dominante, nunc dominatur retrahendo, & accipit spiritum tingentem, scilicet quando ipse masculus ad se fœminam trahit, quæ dicitur prior vis

lapidis

Vis prima lapidis acetum acerrimum.

lapidis nostri honorabilis, & dicitur acetum acerrimum. Id. eo dicitur Terite ipsum aceto acerrimo. Terite, id est, co quit donec insp̃issetur. Et cavete ne acetum in fumum vertatur, & opus pereat, & hoc est dictum Socratis. Quo lapide noto & ejus præparatione, nihil aliud est quam opus mulierum & ludus puerorum. Nam arcanum operis auri, fit ex masculo & fœmina. Vi enim masculi recepta gaudet fœmina, eo quòd masculo adjuvatur. Masculus verò à fœmina tingente accipit spiritum ut Socrates ait. Et scitote nisi lapidem hunc dealbetis, non potestis rubeum verum facere, quia duæ naturæ nihil aliud sunt quam album & rubeum. Cum enim masculus & fœmina conjungantur, fit mulier non fugiens, compositum verò spirituale, ex composito autem in spiritum rubeum verso fit mundi principium. Vt Costus ait. Aqua enim cum introibit in corpore vertit ipsum in spiritum, deinde in terram, deinde in pulverem sive cinerem. Quem cinerem si vultis apud perfectionem experiri manu accipite, & si impalpabilem aquam invenietis bene est. Sin autem, regite ipsum donec talis fiat Et scitote, quod si aliud præter æs nostrum sumitis, & aqua nostra regitis, quod quæritis non invenietis. Et si æs nostrum sumitis, & aqua nostra regitis, quod quæritis invenietis. Et quamvis hic lapis noster, jam in se tincturam naturaliter contineat veram. Nam in corpore magnesiæ, id est terræ perfectæ creatus est, attamen motum per se non habet nisi perficiatur arte & operatione. Quare per philosophos dictū est, Fili extrahe à radio suam umbram, ut ajunt Avicenna, Infans. Mosius, Theophilus & Hermes. Ergo operatio nobis necessaria est, sicut est videre de infante, qui quantum ad creationem perfectè nascitur, imperfectè verò quoad operationē, nisi prius alatur pauco lacte, & postea pluri lacte, & deinde plurimo & fortiori cibo, Vide ergo de hujusmodi operatione lapidis juxta dictum Gebri, dicit enim in libro Radicum. Ad hoc sit operatio apparatio ut melioretur ejus tinctura plus quam est in sua natura, & etiam ut fiat elixir juxta sapientum allegoriam compositum ex speciebus limpidis, condimentū, antidotum & medicina omnium corporum curandorum & purgandorum & transformandorum in solificum & lunificum verum. Quid enim aliud est Alchymia quam ars demonstrans sive ministrans, essentiam septem metallorum continens, qualiterque formæ eorum à diminutione ad naturale complementum naturaliter deducantur ostendens. Vel aliter, Alchymia est quoddam celatum regnum, quod fit manifestum luce filiorum genitorum, & id quod super filios juvenescit,

Opus mulierum ludus puerorum.

Duæ naturæ.

1. Alchymia.

2.

neſcit,ut SECUNDUS philoſophus ait,vel aliter. Alchymia eſt 3.
ſubſtantia corporea,ex uno & per unum compoſi. a.precio-
ſiora ad invicem per effectum & cognitionem conjungens,
& eadem naturali conjunctione in genus melius naturaliter
convertens. Noſter enim lapis eſt illa ſubſtantia corporea ex Lapis noſter.
uno & per unum compoſita, quæ duobus tenuiſſimis humi-
dis,ſicut limpidis continens eſt,ſcilicet anima & ſpiritu,& quę
luce filiorum genitorum juveneſcit & manifeſtatur, & quæ
eſt continēs eſſentiam id eſt metallorum ita ut in ea ſubſtan-
tia ſubſit ſpiritus tingens fortis, quem quærimus, quo tinga-
mus in corpore quolibet,ac eorum quodlibet à diminutione
ad naturale complementum naturaliter deducamus.

CAP. IV.

DIcitur autem arg.vi.ſpiritus, id eſt, delator virtutum ani-
mæ, id eſt, ſulphuris, per corpus, id eſt. æs magneſiæ ſive
terræ,quæ ſpiritualis facta dicitur aurū,quod erat in cor-
pore magneſiæ occultum ſecundū quod intelligitur id quod
dicitur. Fili extrahe à radio ſuā umbram, id eſt,à ſole ſuā ter-
reſtreitatem vel dēſitatem. Magneſia vero idem ſic nomina-
tur,quoniam in ea magnum eſt archanum ut ait philoſophus.
Verum antequam ad noſtri lapidis operationē perveniamus,
animadvertat hanc ſcientiam quęrens, quicunq; in principio
& initio,ne decidat in devium & errorē, eo quod philoſophi
ſic noſtrum lapidem nominant diverſimodè, quia nunc lapi Lapidis
dem animalium, nunc rerum vegetabilium, nunc ſaliū,nūc nomina.
aluminū,nunc ſpirituum, nunc corpus,nūc ovum, nunc gal-
lum,nunc cujuscunq; rei nomine ipſum appellant. Quod eſt
quia in ipſius operatione, omnes colores qui hodie in mūdo
excogitari poſſunt,apparent,& ſic ſecundum colores in ope-
ratione apparentes, diverſificantur per philoſophos ejus no-
mina. Eſt & alia ratio. Quia ex omnib elementis quatuor hic
lapis perfectus eſt,quare cujuslibet rei elementatæ ipſum no-
mine vocant. Eſt & tertia ratio. Scil. ut inſipientes hunc lapi-
dem non cognoſcant. Si enim ipſum cognoſcerent, non tam
vili precio ut faciunt hunc venderent. Quāvis hic lapis noſter
ſic vilis actu,in ipſo tamē potentia proxima eſt,quod precio-
ſum eſt,ſc.ſpiritus tingens,qui in ejus occulto corpore abſcō-
ditur inviſibilis, velut anima in humano corpore. Non enim
precioſum fit abſq; vili,neq; vile abſq; precioſo, qui lapis te-
ritur ſua aqua,donec totum illum bibat humorem,& vim re-
cipiat eminentem apud pugnam ignis & tunc rubigo nuncu- Rubigo
patur,ac diligenter putrefit, quousque pulvis fiat ſpiritualis,

[illegible] ad operandum procedat circa eius operationem, per [illegible] laboris & impressionis [illegible] propositio. [illegible] abjectis, [illegible] operationis [illegible] levem erigi ignem & motum [illegible] terra est nomen sui tumuli. Deinde Deus [illegible] animam tuam & spiritum, & tunc infirmitate [illegible] purgatur, & veteris corruptionem [illegible] ignem [illegible] priore. Et idcirco quod rem eius est opus [illegible], eo quod dicit [illegible] receptis primum, & rerum nomine [illegible] reinterjectionis ignem, quousque [illegible] ignum, vel certe [illegible] sanguinis, vel [illegible] pomorum granatorum colorem [illegible]. Nonne videris quod ex sanguine sperma fit, & ex sperma homo, donec diligenter in [illegible] aequaliter & interim colorem habere videatur, & tamen nihil [illegible] novum [illegible] sperma. Similiter ex nostrum sperma fit spirituale putrefactione ut Pythago: & Bonellus ajunt. Si autem aliquis, qui hanc artem aut ejus operationem scire se credat, & velit aliquam infusionem ad operandum rei adjungere, circa hoc opus faciendum inducere, hanc sibi ex me [illegible] notitiam sentiat percepisse, ne possit aliquo casu decipi & falli, quam vis ex dictis in sic dicendis non possit ad nostri lapidis notitiam veram devenire forte propter obscuritatem sui ingenii. Si enim quis hanc scientiam quaesierit, & ejus ignarus sit, Deus ei caelavit veritatem. Nam si Deus scire in eo mentem fidelem, ei utique veritatem intimaret, ut ait Diomedes, Non igitur sapientum reprehendat quis, sed ipsum. Nostros

Digitized by Google

stros enim libros nō composuimus nisi nobis & filiis nostris. Et qui ad intelligendum eos pervenerit, ex filiis nostris est. Qui autem non intellexerit eos nobis contrarius est, ut in libro Lunæ Geber dicit XXXVIII D LXX. Et qui veritatis naturas ignoraverit huic operi non appropinquet, quia totum est noxium, infortunū, & tristitia ut ait Parmenides. Audiat igitur nunc, & intelligat quisque diligenter ea, quæ non sineret de eodem in obprobrium sive devium quenq; sequi. Nam quisque intendens operari, si per tramitem rectum incedit, circa unam rem tantum, id est, circa lapidem nostrum operabitur secundum Hermetem, Quem lapidem si se non cognoscere operari volens dicat, oberrare est. Si se verò cognoscere dicat, quære ex eo, ex quibus compositus est, & quæ sit ipsius lapidis anima & quis spiritus, & quod corpus, & de aliis ejusdem lapidis circumstantiis supra positis. De quibus, anima scilicet ac spiritu, audi Parmeniden dicentem: O illæ naturæ cælestes, veritatis natura nutu Dei multiplicata, O natura illa fortis, quæ naturas vincit & superat, suasque naturas gaudere & lætari facit. Hæc igitur est natura cui specialiter posse Deus tribuit, quod ignis dare nō potest. Ideoq; magnificamus & honoremus eam, quia nihil est preciosius in natura tinctura, cui simile minime invenitur. Ipsa enim veritas liquefacta cum suis corporibus altissimum opus operatur. Scitote igitur quod tingens, & ea quæ mixta sunt vos oportet diruere, ipsum namque ea quæ ei miscentur, superat & vertit in suum colorem. Et quemadmodum apud vilum superficiem vincit, similiter & intima superat. Et si unum sit fugiens alterum verò ignem patiens, utrumque utrique junctum ignem patitur. Et si æris superficiem ignis dealbaverit, procul dubio & ejus intima dealbabuntur scilicet levi igne prima facie. Item si circa nostrum lapidem operari volens ipsum se cognoscere dicat, quæras an aliqua coadjuvantia vel adminicula sint circa operationem nostri lapidis oportuna. Si dicit non, bene quidem. Si dicat sic, scias quod est devians à vero tramite, Nam anima & corpus, & spiritus tingens sunt simul, & una res est habens in se omnia, cui nihil extraneum introducitur, ut ait Geber. Et idem dicit Rosius & Discanius, & Orsolcus, & Mierdis, & alii plures in turba, quia una re, & una via, & una dispositione totum magisterium terminatur, atque tantum ab illa re tanquam à radice sumuntur, quod si vincens tinctura, quæ quodlibet continetur, nam eorum regimen est unum. Intellige igitur ne oberres dicta philosophorum,

Divisio operis.

& qualiter opus sit divisum, Commiscere, coquere, sublimare, assare, calefacere, dealbare, terere, rubiginem facere, & tingere, quæ plura nomina sunt, quorum regimen est unum.

Coctio.

Et si scirent philosophi quod una decoctio & una combustio, id est, unus modus coquendi sibi sufficit, non tantum dicta eorum reiterarent. Quod ideo fecerunt ut teratur compositum, & coquatur jugiter & ne vos tedeat monuerunt. Est ergo actio una tantum quæ est coquere ut ait Theophilus, & Geber in libro radicum scilicet patienter & continuè. De quo audi Barseum dicentem. Hujus artis investigatores non potestis ad utilitatem pervenire, absque prolixo animo, & regimine continuo, qui ergo libenter patientia fruitur in hanc dispositionem introeat, qui verò citius cupit pervenire, in libris nostris non inspiciat, quoniam magnam inferunt injuriam antequam à lectoribus intelligantur semel vel bis vel ter, Idē magister ait. Qui curvat dorsum suū, in libris nostris legendis, eisque vacat, & non est vanis implicitus cogitationibus, Deumque precatur, in regno regnabit indeficiente quousque moriatur. Heu vobis doctrinæ filiis vos quæritis thesaurum maximum Dei, & nescitis remunerationē. Nonne pro communi mundi minimo proposito assequendo mūdani se necidant, quid igitur agerent pro hac excellentissima oblatione ferè impossibili. Regimen enim ejus est majus quam ratione percipitur, quod non nisi ex inspiratione divina habetur. Heu vobis doctrinæ filiis. Nam quilibet arbores inserens non sperat fructus hinc, nisi post tempus. Ac semina seminans non sperat metere, nisi post messes advenientes, qualiter igitur vultis habere hoc, lecto semel libro, vel primo tantum experto regimine? Ideo vos non tedeat procedere operando ad secundam & tertiam partem regiminis, Ita quod rex Dyademate rubeo coronatus appareat. Item est ab operari volente quærendum nostri lapidis precium, utrū sit parvum an magnum. Si dicit parvum, bene quidem, si dicit magnum deceptor est, quærens illud in suos usus convertere. Nam ut philosophi dicunt, ipsum habent tam pauperes, quam divites, De quo audi Quietem dicentem. Scitote quod hujus artis fundamentum, propter quod multi perierunt, unum quidem est quod est naturis sincerius, fortius & subtilius apud philosophos, apud verò insipientes est omnibus rebus vilius, quod nos philosophi veneramur. Heu vobis omnibus insipientibus quam ignari estis hujus artis, pro qua moreremini si sciretis. Et juro vobis, quod si Reges eam scirent nemo vestrum unquam ad eam perveniret. Si quis aūt prædicta præcepta

Patientia.

Rex coronatus Dyademate rubeo.

Supra 5. tom.

Digitized by Google

ceptaattendat diligenter, & intelligat, consideret, & observet, ab erroneo artifice decipi non poterit neq; falli. Qui aũt perlegendo in tantum his dictis, atq; infra dicendis lectioni eorum suum applicuerit animum, ut ad notitiam nostri lapidis deveniat, tunc in sequentib etiam suum effectualiter applicet animum, in suis diversis operationibus, ut primo scilicet intentus existat circa vas, eidem necessariũ operationi quærentem, ad evitãdum diversitatem, multitudinem vasorum quibus fatui alchimistæ utuntur in suis diversis operationib. Vasa.

CAP. VI.

SCiendum quod philosophi huic nostræ operationi unicũ tantum vas attribuêre. Bonellus enim dicit, suo imponite vasi, & exinde in vase existentiã extrahatis. Item. Epistenus ait, Et suo imponite vasi, Miredis. In vase angusti foraminis ponite. Mireris ait, suo cribro ipsum cribrari oportet, ac multi alii de operatione illa quærentes, de vase in singulari semper loquuntur. De quo vase scilicet & operatione audi Theophilum dicentem. Notifico vobis quod Draco nunquã moritur nisi cum fratre suo & sorore sua interficiatur, philosophi tamen mulierem suam conjugem interfectionem necidederunt, illius enim mulieris venter armis plenus est & veneno. Effodiatur ergo illi Draconi sepulchrum, & sepeliatur illic mulier cum eo, qui fortiter illi junctus mulieri, quanto magis nectitur, & quanto magis volvitur circa eam, tanto corpus ejus magis in partes plurimas sequestratur, & mulieris artub. mixtus totus fit morti deditus, totusq; vertitur in sanguinem. Hoc aũt vas lapideum & circulare non timens ignẽ sive ignes esse oportet, quoniam cõpositum est suæ aquæ subtiliter. Pauca aũt vasa ex his vasis lapideis, quibus vitrarii utũtur durant, quando corroduntur in opere vel vasa finduntur, sed vitreata lutentur, & sit vas concavum in modum semilunę, continuũ ad capacitatẽ librarum 40. vel 50. licet magister non posuisset nisi 25 nostri æris in tabulas tenues coaptati, vel in laminas producti, ut ajunt, Theophilus, Arisleus, puri, mũdi, crudi, ameni, sinceri & recti, in quo vase potius visus quam scriptura quærenda est, sicut descriptio. Et ut inquiũt Pandolphus & Orsoltus, rotundum sit factum in modum cœlestis lunæ mediæ Magister vero posuit corporis xxv. cujus tertia pars minuti & apti decoctionem, ut Aseanius ait, hoc autem vas ponendum est intra fornacem in qua flamma ita reverberet supra vas, & juxta vas in fornace, in fornace locus ignis sit & supra ignem non autem supra vas spiramen sit, Vas unũ. Vas lapideum.

quod si tamen cooperiri debet esse, ne per ipsum flos alias fumos fugiat, & ipsum propinquum secum teneat, & ejus albedinem incendi faciat, ut ait Lucas, Nostro vero lapide in vase posito ignis faciendus est, Namut ait Bonellus ex elementis nihil fit utile absque regimine & compositione, eo quod sperma ex sanguine & lubidine generatur, viro namque mulieri juncto, imminente utero humore sperma nutritur ex sanguine humiditate & caliditate, peractis autem 40. diebus formatur fœtus, & nisi esset humiditas uteri non salvaretur sperma nec fœtus perageretur. Deus autem illum sanguinem & humorem ad nutriendum sperma constituit quousque extrahas ipsum ad libitum. Fœtus autem extractus non nisi lacte nutritur, & igne parvo & paulatim dum parvulus est. Et quanto magis exoritur ossibus confortatis in juventutem decurrit, in quam perveniens sibi sufficit. Sic ergo te oportet in hac facere arte, sciens quod absque calore nihil unquam generatur, & intensus calor perire facit, & frigidum balneum compositum fugat, per temperatum vero corpus fit suave atque conveniens, nam igne levi humiditates corrumpentes extrahuntur. Philosophi enim omnes testantur se non inveniisse ignem humiditates corrumpentes extrahentem alium, quam levem, prolixitatem commendantes & vituperantes festinantiam, & merito, nam si compositum plus quam debet cogatur, extinguitur, Et sic oportet comburi, id est dealbari tanquam ovorum nutritione, id est, levi decoctione, ut Mosius ait. Scit enim aqua pugnam ignis prolixitate corrumpendi, coquendi, putrefaciendi & inspissandi, & ejus fuga aufertur, ut idem Mosius ait. Nam calore solis, id est, levi decoctione ignis res congelantur, quare compositum in temperatum introduci debet balneum sive cœnaculum, quod quidem balneum intensus calor perire facit, id est, nimio igne ut ait Bonellus. Quoniam si intendatis ignem ante terminum rubeum fit, quod nihil vobis prodest eo quod in initio regendi vultis albedinem, ut ait Lucas De modo autem ignis, quæras philosophos, Bonellum, Ascanium, Arsulterem, Gregorium, Balgum & Marcum, in turba philosophorum autem omnes ignem levem fieri debere asserunt & testantur propter rationes prædictas. Inquiunt enim, quoniam nos oportet suaviter regere, donec sulphur fiat incombustibile. Fiat ergo sub vase vacuo ignis pauçorum carbonum ad vasis probationem & calefactionem, & post paululum gradatim & paulatim ignem carbonum augmentando, usque in diem id. vel fornax opere deficcetur, &

Probatio vasis.

tur, & ut probetur an vas duraturum sit, Quod si fornax per se absque igne desiccata est, tunc sufficit prædictum ignem carbonum tantum diebus octo accendi, post quos Draconem sive lapidem in vase posito sive sepulto ignis trium fustium siccorum lignorum subtilium in fornacis fovea accendatur, qui sit continuus, & neque minuatur, neque augeatur, quousque diversi colores cœperint apparere, vel usque ad albedinem in opere apparentem, tunc enim albedini proximam.

CAP. VII.

CVm autem supra dixerim quod de una re fiant hæc omnia, & quidam ex philosophis dicunt quod ignis & azot sufficiunt tibi. Alii dicunt quod aqua sola per seipsam omnia facit, omnia enim solvit, omnia conglutinat sive congelat, omnia diruit sine alterius adminiculo. Et in ipsa sunt omnia, tingens & tinctum, & per ipsam fit, & in ipsa sola est, quæ facit apparere colores animæ punito corpore in quo est tinctura cujuslibet corporis, ut Mireris & Democritus ajunt. Alii vero asserentes quod igne etheliæ & humiditate, sive liquefactione omnia fiant.

Intelligendum est igne omnia fieri, id est, nutriri. Azot vero, id est, aqua ☿ vel etheliæ, id est, humiditate, sive liquefactione vel aqua permanente. Quæ tamen absque suo corpore, cum quo dissoluta est, & facta sunt unum permanens: esse non potest, quæ aqua etiam dicitur spiritus de spiritu, & sulphur de sulphure, argentum vivum de argent. viv. nam quodlibet omnia ethel dicitur, id est permanens. Item, & vapor appellatur, De quo audi Victimorum suis discipulis dicentem. Nihil aliud vobis competit quam aquam & vaporem sublimare. Azot id △ ☿.

Nam cùm videritis naturas fieri aquas, ab igne purificatas, totumque corpus magnesiæ sic ut aquam liquefactam tunc omnia vapor facta sunt. De jure autem vapor tunc continet suum par, quare Invidi utrumque par vaporem nominaverunt eo quod in unius decoctione alter junctus est, & unus alterum continuit, tunc ad fugiendum natum, iter non invenit, quamvis ei fuga sit essentialis, continuit tamen eam, & fugere non permisit, & locum fugiendi non invenit, & permanentia facta sunt. Cùm igitur incidit occulta in corpore, congelatur cum eo, & color ejus variatur, suamque

naturam exuit ingeniose, quæ Deus suis doctis insinuavit. Et vim accepit ipsum ne fugiat, & quemadmodum in humore humiditas est & siccitas, sic opus nostrum nihil aliud est, quam aqua & vapor, hæc autem sunt duo, quæ invidi compositarum incupaverunt, eo quod ista duo sunt quatuor scilicet. Humiditas, siccitas, spiritus & vapor. Et quamvis dicam ista duo fieri 4 ne obliviscaris, tamen, te in opere nostro tantum una re indigere, De qua audi Mundum dicentem. Nolite compositionum pluralitatem curare, neque ea quæ fallentes in suis libris narraverunt figuris Veritas namque natura una est, quæ naturam naturaliter mutat, eo quod naturale illud archanum in suo ventre occultum est, neque videtur, neque scitur nisi à sapiente. Igitur qui parce, id est per se regit, ejusque scit complexionem, extrahit ex eo naturam omnes naturas superantem Et tunc Magistri verba complebuntur scilicet. Natura natura lætatur, natura naturam continet, natura naturam superat, & tamen non sunt diversæ naturæ, neque plures, verum una tantum, habens suas res & naturas in se, quibus cæteris rebus immiscuit. Et hæc aqua sic diversis nominibus appellata dicitur à philosophis aqua deabans, mundificans, sive aqua imbuens, sive imbuitio, vel infusio nigredinem à corporibus removens. Et hæc est aqua illa, quam in ablutione corporis philosophi diviserunt in duas partes.

Cujus aquæ prima pars mundificat compositum à corruptione scilicet metallica, levi igne ut dictum est, suaviter pertractata. Aliter si compositum plusquam oportet regatur & nutriatur igne nimio, vel non levi extinguitur. Quæ liquefactio in illo igne levi, est totiens continue iteranda, donec nigredo prima facie in opere occurrens recedat Dicit enim Florus. Et inveniens nigredinem desuper in prima facie apparentem. Et scito, quod ruborex nigredine illa post albedinem extrahitur, eo quod illud nigrum emendatur, & inter fugiens & non fugiens pacem componens ea in unum reduxit, & cur fugit hæc, eo quod cruciata res cum in corpore subjungitur, vertit ipsum in naturam inalterabilem immutabilem, ac indelebilem reiteratione. Oportet igitur vos hoc sulphur scire, quo corpus denigratur, de quo ait Mireris, lubeo posteros facere corpora non corporea, & incorporea corporea, hoc enim regimine depuratur compositum, ejusque naturæ occultum extrahitur, hisque coloribus argentum vivum corpori magnesiæ jungitur, ac fœmina viro,

Digitized by Google

viro, & per echeliam natura extrahitur occulta, per quam corpora colorantur, hoc regimine, sed intelligatis corpora fiunt non corporea, & incorporea corporea. Si diligenter res igne ac echeliæ peragatis fiunt inde nō fugientes. Et scitote quod argentum vivum est ignis corporea comburens, & mortificans, & constringens uno regimine. Et quantò magis corpora miscentur, conteruntur, tantò magis diruuntur, atque ignitione attenuantur. Cum autem corpora diligenter teritis, eaque ut oportet paratis, possidebitis echeliæ naturam calorem non fugientem, ac tincturam patientem ignem, quæ superat, constringit, & continet, eo quod æs non æs non colorat nisi coloretur, ipsoque colorato colorat. Et scitote quod corpus non potest tingere nisi tingatur, & nisi spiritus eius extrahatur in ventre eius occultus, & fiant corpus & anima absque spiritu, quæ est spiritualis natura ex qua colores apparebunt, eo quod spissum, terream non tingit naturam. Verum tenue naturæ quod incorporeum transfigit & colorat. Cum autem regitis corpus, erit tingentis, & ex eo tenuissimum extrahitis, tunc vertetur in tincturam qua coloratur. Ideo dixit Sapiens, quod æs non tingit nisi tingatur. Et scitote quod corpus sine hoc non potest contineri nec tingi. sed hoc crucians tingit, & sulphur illud denigrans est corpus. quod non fugienti januam aperit, & fugiens in non fugiens vertit. Nonne videtis quod hoc crucians non cruciat nocumento, nec corruptione, sed coadunatione, & utilitate. Si enim eius cruciatus esset noxius & inconveniens, utiq; ab illo non amplecteretur, quousque extraheret ab eo colores inalterabiles, ac indelebiles, quod sulphuris aquam nominamus, & ad ruboris tincturam aptam, quæ coctio denigrat, & quæ non fit absque nigredine.

CAP. VIII.

ECce clavem operis vobis notificavi & intimavi, quamdiu enim nigredo durat dominatur fœmina scilicet usque ad albedinem, & illa prior vis nostri lapidis (ut dictum est) appellatur acetum acerrimum, de quo dicitur: Acetum est aqua introductiva cuiuslibet coloris in metallis, & etiam in lapides non liquefactivos, & docet metalla tingere volens vel proponens, ac etiam intendens tingere lapides pretiosos. De quo etiam aceto in opere nostro cavendum est, ne vertatur in fumum, per nimium scilicet ignem, per levem enim decoctionem masculus, id est, argentum vivum, à fœmina, id est, à sulphure tingente accipit spiritum, qui spiritus tin-

Digitized by Google

gens, & vivificans intromittitur postquam recessit humiditas corrumpens non alio, quod est postquam perventum est ad albedinem. Et hoc quod dicit Avicenna in tertio de humoribus. Calor namque in humido corpore nigredinem efficit, Denudat deinde nigredinem ipsam, quando eius omino finit humiditas. & cum superfluit in illo, ipsum albificat, ut est videre in colore, qui fit apud vulgus, quod est benè memoriæ commendandum. Primo enim in opere nostro ut dixi, omnia denigrantur, secundo dealbantur, tertio per majoris ignis intensionem compositum oportet incinerari, id est, in cinerem totum redigi. Et hic est finis de quo dicitur per Aziracum. Miscentes igitur cinerem aqua &c. de quo etiam loquitur Micedius dicens, Cinerem ne vilipendas, &c. & dicit ibi quare. Nam iterum ipsi cineri sudor eius sic liquefacto redditur, per majorem scilicet ignis intensionem, & sic quarto & ultimo Rex coronatur. Et hic est Rex de quo dicit Diomedes, Veneramini regem & suam uxorem, & nolite ipsos comburere, nec fugetis eos comburendo nimio igne, quoniam nescitis quando indigebitis his quæ regem & suam uxorem emendant, Coquite ergo eos donec nigri fiant, deinde albi, deinde rubei, deinde tingens venenum fiat. Hæc autem habent fieri per aquæ divisionem, ut ait Ixistius dicens, Jubeo tamen vos non simul aquam fundere, ne elixir submergatur. Cum verò aquam diviseritis, ut ait Thelus, Coquite masculum cum vapore fœminæ, quousque utrumque coaguletur, & fiat lapis qui dicitur Atos, vel albus, jam enim aquam divisistis, fit autem album ex combustione & humore seu liquefactione, per quam dicitur sequi mortem, quod apparet in nigredine, ut dixi primo in opere apparente, in qua mortificatione puniuntur animæ, id est, desiccantur quia nisi corpora desiccentur, non apparebunt colores animæ, quæ nigredo & nubes appellantur. De qua dicit Lucas, Accipite nubem, quam vos priores rapere jusserunt, & cum suo coquite corpore, eò quod fumus ille albus est, & omnia dealbat, quo fumo quicquid præcipitur dealbari dealbatur. Illum igitur fumum suæ fæci miscete, donec coaguletur, & corpus album fiat. hoc etiam æs affate donec seipsum germinare faciat, quoniam cum magnesia dealbatur spiritus fugere non permittit nec æris nubem, vel umbram apparere, eò quod natura naturam continet propter propinquitatem sui esse inter se, quia naturæ suæ obvians naturæ lætantur, & una res facit quod plures operantur, pluribus au-

Verus ordo processus est quadruplex.

Digitized by Google

tem rebus non indigetis nisi una re. Illa verò una res est in unoquoque gradu operationum vestrarum, in aliam vertitur naturam. Nigredine verò deficiente, redditur spiritus utrique qui spiritus quo ad visum ab eis ferè separatus videbatur, non tamen erat substantialiter. Nam spiritus ut dictū est nunquā moritur, quia nihil est quod ipsum separet vel corrūpat, imò corpus & animam vivificat. Et similiter intelligendum est illud dictum Philosophi dicentis, Natura naturā lætatur, scil. obviationis sui proprii. Natura naturam continet, scil. vicinitate sui proprii, natura naturam vincit, scil. mortificando & vivificando corpus, quoniam ex ipso fit, & in ipsum convertitur, & augmentatur, & multiplicatur, & extrahit Deus ex uno plura, quia nihil creat regimine carens, & ingenius quidē mundatur. Similiter æs nostrum cum coquitur, aqua fit, deinde quantò magis coquitur, tantò magis spissatur, quousq; fiat lapis, quem tunc invidi appellant lapidem omnium metallo imminentem, prius frangitur & imbuitur, ac igne intensiore priori assatur, quousq; croço sicco vel combusto sanguini sit similis, tunc corporibus imponitur, & tingit ea in aurum, ut ait Bonellus. Et cum in superioribus dixerim, quod hic lapis noster duobus tenuissimis humidis seu limpidis continēs est anima sc. & spiritu, ita quod ei non est necesse aliquid extraneum introduci, vel ab eo deponi. Nam tanquam ab radice ab eo sumitur quodlibet virens & tinctura secundum radicē quam continet, ut dictum est, & super ipsam radicem omnia fundantur, quia hoc fundamentum operis, parum habet radicis, quia huius radicis non æqualiter virtus abundat, sicut neque splendor Solis in planetis. Patientia igitur & mora necessaria sunt. Et ideo Simon ait: Si quilibet in hac arte introductus, eius sciret naturas, prolixitatem coquendi sustineret, donec propositum nutu Dei extraheret, non autem ex alio, vel aliis, nam ex eius ventre occulti flores extrahuntur, & seipsum germinare facit. Nam hæc omnium vitam quam habet, ex se animam & generationem trahit, & non ex aliis, & quod est intus mittit foras, ita quod intrinsecum emendat emendat extrinsecum, & extrinsecum emendat intrinsecū, donec rubeū sc. naturaliter in corpore occultū, vertatur in album, in prima videlicet parte operis, & album vertatur in rubeum non occultum ut prius, sed apparens nunc in parte operis ultima. & ita se invicem emendant juxta dictum Rosini ad Euthesiam. Rubeum igitur in album, & album in rubeum verte, &c. & sic invicem se emendant,

dant. Et hoc est quod ait Bonellus. Et nisi esset in illa re, quod ipsam emendaret, quod quæritis non fieret. Revera enim in ipsa est quod ipsum emendat, nisi fugetur nimio igne velfestinantia, propter quod inquit Simon ut dictum est, Si quilibet in hac arte introductus, &c.

Notandum est etiam quod corpus sive terra, quæ est stans, tincturam recipiens dicitur jam habere majorem vim fratribus suis scilicet anima & spiritu, sicut dictum est. Nam omnia quæ ei miscentur superat, & in suum colorem transmutat. Et spiritus, ut prædiximus delator est virtutum animæ per corpus & æs. Et sic filius dicitur emendare patrem, prius ipsum mortificando, & postea ipsum vivificando. Et iste spiritus propriè dicitur liquefactio seu aquæ imbutio, vel infusio, ut prædixi. Juxta enim sapientum allegoriam, Ignis siccus tingens est, aër verò contingens & mancipans, aqua dealbans & nigredinem à corporibus expellens, terra quoque stans tincturam recipiens.

CAP. IX.

CVm autem Philosophi diversum posuerunt, huius combustiones vel assationes tamen propter locorum diversitatem scilicet humidi à sicco, quia in humido velocius, in sicco verò tardius coagulatur. Hoc autem opus ut ait Ascanius teneas in animo cum Hermete, ut totiens continuè operetur & iteretur opus coquendo in fimo, donec visui patefiat. Ita quod ipsa operis mutatio te doceat, sequere cuiusvis alterius dictum. Theophilus dicit, quod in 100 diebus vertitur totum opus in terram. Bonellus & Ascanius videntur idem velle. Aristeus dicit fieri complementum in 80. diebus: Socrates in 150. diebus: Balgus & Aziarus itidem in 150. Rosius in 80 diebus: Et Magister perfectæ in 80. diebus dicit cõpleri. Et sciendum ut prius dixi, quod spiritus & anima non uniuntur cum corpore vero nostro nisi in albo colore, quia tunc in ipsa dealbatione, omnes colores qui hodie in mundo excogitari possunt apparent, & tunc firmantur, & perficiunt opus suum in uno colore scilicet albedine, in quem omnes conveniunt. Dealbatio enim expectanda est. Ipsa enim est totius operis initium, & firmamentum, & tunc dicitur Elixir maius albedinis Nec deinde variatur in diversos colores scilicet veros præterquam in rubeum, in quo est finis ultimus, qui est elixir rubeum. Cineratio verò quæ fit inter album & rubeum non dicitur color, in decoctione verò post albedinẽ errare non poteris, nam ignis regimine augmentato post albedinem

Elixir rubeum.

bedinem ad cinerationem pervenitur ante rubedinem, ut dixi. Notandum etiam est, Quòd Maria hanc aquam facientem nigredinem, albedinem, cinerationem, & rubedinem, venenum igneum appellavit, nec sine causa. nam vincit pugnã ignis. Ipsa enim est per quam corpus vertitur in spiritum. Nisi enim spissa, à natura corpore carente dirimantur quousque fiant incorporea, scilicet spiritus tenuissimus, non potestis illam animam tenuissimam ac tingentem extrahere, quæ in naturali ventre occulta est Et scitote quod nisi corpus diruatur quousque moriatur, ex eoque suam extrahatis animam, quæ est spiritus tingens, nequaquã ex eo spiritus tingere potestis, neque corpus tingit nisi tingatur. Neque corpus penetrat corpus, verum subtilis natura quæ est anima, quæ corpus penetrat & tingit. Cum enim aqua factum ☉ liquefactum est generatum, revertitur ad suum generans, magnesia, fit aërea, & subtilis à suo generato, videl cet à spiritu vel aqua seu liquefactione, quod fit per albedinem tantum. Nam tunc utramque fugiens, id est, anima & spiritus in terram non fugientem vertuntur, & faciunt eam spiritualem à sua terreitreitate mundam, id est, aëream & subtilem, & filius dicitur emendare patrem, prius ipsum mortificando, & postea vivificando, ita ut demum spiritu à corpore alterato eo gaudeat incorrupto facta, & sic alter alterum transmutat, & alter vim alterius recipit, natura disponente, & omne corpus dissolvitur cum spiritu, ut ait Orsoltus, & tunc non est impossibile, quod quanquã variato ordine elementorum unum in aliud transmutatur. Ne verò in operando mireris (ut hæc omisisse non videamur) sciendum est, quod in hac operatione, compositio primò fit nigra ut dictum est. Deinde citrina, deinde rubea, non tamen rubeo vero, quia pluries citrinatur, & pluries rubefit, & pluries desiccatur & liquefit, & hæc omnia fiunt ante dealbationem sive albedinem, hoc tamen in mente teneas, quod de illis coloribus qui ante albedinem apparẽt curandum non est, quia non sunt veri colores, & quicquid eveniat de coloribus dealbatio est expectanda, quæ totius operis est initium & fundamentum firmatum ut dictum est. Nam non potest ultimum rubeum fieri, nisi præcedat album.

CAP. X.

EX præmissis autem bene intellectis, apparet compositum ipsum, seu componendum opus nostrum fore ex auro in corpore magnesiæ occulto, à sulphure & terreitreitate munda,

munda. & subtili, & sereo spirituali factoex sulphure, quæ dicitur ☿ de ☿ & ex ☽ quod ☽ de ☽. His duobus ultimis fugitivis conversis in primum non fugitivum. ut dictum est. Cum igitur ut multoties prædictum est, una re, id est, uno nostro lapide, una via scilicet Hermetis, una dispositione scilicet prius denigrandi, secundo dealbandi, tertio cinerandi, quarto & ultimo rubificandi, uno actu scilicet coquendi totum magisterium terminetur. Deinde falsi Alchymistæ ac eis credentes à cunctis suis dissolutionibus, sublimationibus, conjunctionibus, separationibus, congelationibus, præparationibus, contritionibus, distillationibus, dealbationibus, & rubificationibus aliisq; desistant decepuonibus, cum aqua nostra, ut dictum est, per se omnia faciat, tamen semper intelligendum est si igne nutriatur. Et sileant omnes prædicātes aliud aurum à nostro, quod est in corpore magnetiæ occultum, aliud sulphur a nostro prædicto, quod dicitur ☿ de ☿ aliud arg. viv. à nostro prædicto, quod dicitur ☽ de ☽. aurum. aquam à nostra prædicta aqua, quæ dicitur aqua permanens, aliam ablutionem à nostra, quæ fit mediante nigro & alio colore, aliud acetum à nostro, quod dicitur acetum acerrimum, & aliam dissolutionem à nostra, quæ fit igne levi, aliam congelationem quæ fit similiter igne levi, aliam putrefactionem à nostra, quæ fit per secundam partem aquæ, aliud volatile sive spiritum aliquem, aliud à nostro prædicto scilic. arg. viv. & sulphure, vel aliquod alumen à nostro, vel sal quod ad albedinem positum dicitur flos salis albi. Aliud elixir à nostro, aliam dealbationem, vel rubificationē à nostris prædictis, vel aliquod aliud animal à nostro quod Kenkel dicitur, vel aliud ovum à nostro quod similitudinarie dicitur ovum, vel alium lapidem à nostro, qui dicitur arnos vel albus, vel sanguinem humanum, vel gumam, vel aliquod aliud elixir ex rebus vegetabilibus vel ab homine, vel a bruto animali extractum, fore nostræ operationi opportunum vel utile. In hoc enim decipiuntur homines, quod lapidis nostri tot sunt nomina, quot res, vel rerum vocabula (ut dictum est supra.) Audiant etiam plures Philosophos dicentes. Ait enim Diomedes: Scitote omnes huius doctrinæ investigatores, quod non exit ex homine nisi homo, nec ex brutis animalibus sive vegetabilibus, nisi simile sibi. Compendiose igitur tractatur, vos attendite, quoniam prolixitatem prætermittēs in verum vos erexi lapidem. Quoniam natura non emendatur nisi in sua natura, quemadmodum tu non emendaris nisi

in tuo

n tuo filio scilicet homine. Cavete igitur ne prætermittatis præcepta mea, & venerabili utimini natura, ex ea namq; fit opus, & non ex alia. Et scitote, quod nisi eam accipiatis & regatis, nihil habebitis. Conjungito igitur masculum servi tuo filium suæ uxori odoriferæ, quo peracto convenientes coitum peragent, quibus nolite introducere alienum, neque pulverem, neque ullam aliam rem extraneam. Sufficiunt igitur vobis quæ dicta sunt. Conceptio namq; prior est, filius verò prior ea. O quàm pretiosissima est servi illius natura, sine quo regimen stare non potest, nisi errores aliquos sequentes, & falsas applicationes quærant, pro huiusmodi tali re prædicta per quas & ipsi meritò falsarii appellantur, propter quod desistunt à suo proposito. Docent etiam credentes, quod ex testudine, vel alio bruto simili, vel ex pulvere animalis Basilisci opus nostrum fiat, per rationes prædictas, quoniam non oritur ex homine nisi homo, & quia natura nō mendatur nisi in sua natura propria. In hoc enim sortè fallantur, quia nostri lapidis odorem dicunt esse Philosophi, anquam sepulchrorum odorem, & propterea credunt sortè ipsum esse Basiliscum, quoniam fœtidum animal est, vel credunt esse Draconem, aut testudinem, vel serpentem fœtilum, quorum odor talis est. Non tamen eos hoc decipiat, quia in nostri lapidis operatione, odor, est odor sepulchrorum similis, & quasi intolerabilis.

CAP. XI.

AVdite ergo charissimi filii humiles & devoti hanc nobilissimam scientiam perquirentes, & verbum secretissimum atque verissimum in intimo cordis vestri figite. Quòd nostrum elixir virtuosum non fit, nisi ex mineralibus & incombustibilibus & purissimis, naturali via aut regimine. Scias autem si inveneris hanc rem nutriri debere sicut infans in utero, ut quidam Philosophi dicunt. Trahas illud ad similia, non ad ipsius temporis quantitatem, sed ad levitatem decoctionis & ignis. Vt cum dicitur: Solis namque calore res congelatur, & cum dicitur hanc rem nutriri igne alarum, hoc est, tanquam ovorum nutritione. Item audi quid dicit Rosinus ad Eutheſiam de hac operatione quærenti. Considera quod quatuor sunt anni tempora, scilicet hyems, ver, æstas, autumnus. Intelligas quod sic in his quatuor temporibus vel partibus anni, ab hyeme, quæ est humida inchoamus, ita in hac operatione inchoamus ab hu-

ab humido ipsum extrahendo, procedendo in opere lev. decoctione, ut est caloris levitas. In vere postmodum per majorem ignis calorem post dealbationem, ad cinerationē deveniēdo, sicut in æstate augmentatur calor, post verò ultimo ad rubedinem perveniendo, ad cinerationem per majorem calorem, per quem fructus maturantur, & de arboribus colliguntur. Alia litera sic dicit. Perveniendo ad ver per pullulationem, id est, apparitionem colorum, quæ fit igne, levi decoctione, ut in vere. Deinde ad æstatem perveniendo, id est, ad incinerationem per majorem ignis intensionem, ut in æstate. Vltimò ad autumnum procedendum, in quo fructus maturantur, major calore ad perfectionem rubedinis perveniendo Sicq; considerare oportet in opere cursum signorum vel planetarum, nec in hoc opere sequor sententiam illorum, licet quidam circa idopus inchoandum vel prosequēdum, cursus planetarum vel signorum observent, ut mali, quibus aliquando secretum & prohibitum est operari, nosse tempora vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate, nisi forte in communi loquendo, dicerem, Vnum hominem ad aliquid operandum vel agendum magis aptum alio, sed descendendo ad speciem hujus scilicet operis absit nostro arculo verum fore. Nam omnia quæ in hac arte scripta sunt ad eam occultandam, non ut in scriptis cæteris ad nostram doctrinam, scripta sunt. Quare dicit Philosophus: Nolite compositionis pluralitatem amare, seu curare, neque ea, quæ fallentes in suis narraverunt libris figurantes. Veritas namque nostra una est, & una res in qua est spiritus quem quærimus, quo tingamus in corpore quolibet, quodque similiter judicio peritorum in hac parte relinquo.

CAP. XII.

EX præmissis breviter ac summatim, dilucidè ac appropriatè signa collige, quæ in operationibus initio, medio atque fine apparere debent, quæ semper tibi erunt indicio, ut in eisdem semper debito ordine atque cursu in operatione apparentibus, scias rectè operari, & aliàs non primo facie erit nigredo in opere. Item operatio pluries citrinatur, & pluries rubescit. Item operatio pluries desiccatur & liquescit, & hæc omnia fiunt circa operis initiū, & in processu antequam deveniatur ad gradum majoris, scilicet albedinis, quod idem est. Item & ante dealbationem in ipsa operatione, id est, in conjunctione animæ & corporis, & spiritus, omnes colores qui excogitari possunt apparent, & tunc scias te prope albedinem

bedinem esse, quā scilicet albedine appropinquante omnes prædicti colores formantur, & in unum colorem expectatæ albedinis conveniunt, ut Mireris, Mundus, Morienes, & Pythagoras ajunt. Et exinde, id est, post dealbationem, quod primo trahebat, trahitur, & quod primo trahebatur, trahit quod primo ipsum trahebat, quod est semper intelligendum mediante nigro & albo colore, quibus omnia primo abluuntur. Apparentibus vero nigro & albo colore in operatione illa tractio illa vel tractatio falsa esset, & nihil valeret. Et hinc est quod ait Lucas, & quod non sine quare dictum est supra. Quicquid eveniat de coloribus inter nigredinem & albedinem curandum non est, semper dealbatio expectanda est, quæ operis dicitur esse initium & firmamentum. Item, nota, quod dicit firmamentum ut aberrare de facili postmodum non possis, ex tunc enim habemus augmentare ignem, & operatio vertitur in cinerem, qua in cinerem versa, ex tunc ipsi cineri sudor & liquefactio redditur per majorem intensionem, & sic per hanc partem aquæ, quarto & ultimo Rex coronatur, & ultimo pervenitur ad rubedinem talem, qualis est in croco vel sanguine sicco. De quo rubeo cum Simone dicimus, Hic est spiritus quem quærimus ut cum eo tingamus quolibet in corpore, ac eo quodlibet diminutū à perfectione, ad naturale complementum naturaliter deducamus. Hucusque posui quæ dictis Philosophorum approbantur, ex nunc verò subjungam quæ solum ex notulis Magistri quem satis novistis, & quæ ipsum viva voce audivi comprobandum & qualiter dico. Asserebat namque quod hoc rubeo elixire, seu cum hoc tingente spiritu, vitrum malleabile, sive non frangibile fieret, ut cudatur. Ac omnino de chrystallo, carbunculus fieri poterat, huius elixiris nostri modica quantitate, ipsius chrystalli, utputa in planetarum operatione admixta, scilic pondere uno, in 1000. lib. ☿ & quæque pars huius scilicet 1000. in aliud 1000. donec dictus numerus compleretur, scilicet 1000000. quod est quasi in infinitum procedere secundum Gebrum. Et hæc sunt illa duo, scilicet de vitro & crystallo extra ordinaria, quæ supra in principio dixi me expositurum.

CAP. XIII.

REstat nunc de ultima parte & digniori tractatus nostri operis videre scilicet de medicina breviter & summatim. Si enim Philosophorum dictis comprobaverim, aut in hac experientia feciſſem artem, sed quia novum & inaudi-

tum, non sic de facili probandum est, & credendum nisi experientia præcedente. Quis enim in hac ratio assignari posset, quæ ad credendum inducere valeat hoc mirandum. Dicebat enim Magister sic. Cum homo sit dignissima creaturarum, cuius gratia omnia sunt adinventa, eidemque subdita, & cuius corpus æstimationem non recipit, quavis in re divina vel humana restante. Quod cum in juventute senectutem removet, & in senectute vitam sanam, longævamque conservat, cunctos ab eo expellendo languores, & à superveni entibus infirmitatibus conservando. Advertendum est summa diligentia, hæc res perquirenda supra divitias quantascunq;. Hoc autem asserebat, & attestabatur, operari elixir nostrum supra Galeni & Hippocratis, & Avicennæ, & aliorum omnium Philosophorum medicinas, vel potiones aut confectiones quascunq;. Nam omnem languorem & infirmitatem etiam lepram depellit pro infirmitate assumptam. Et hæc medicina fomentum sive nutrimentum à superveniente sive futuro morbo ne proveniat, illæsum conservat sive custodit, hanc autem assignabat, quam esse dicebat rationabilem, naturalem, & necessariam & probabilem rationem, & est ratio ad prædicta. Quod cum dicamus hunc esse spiritum quem quærimus, quo tingimus in corpore quolibet, sic quod fiat antidotum & medicina omnium corporum curandorum, purgandorum & transformandorum in lunificum & solificum verum. Quia autem spiritus dicitur delator virtutum animæ per corpus & æs, & hoc potest fieri mediante & nutriente igne naturali & metallorum. Sic & infirmorum corporibus naturalem calorem & motum in seipsis habentibus promptum & deputatum ad depellenda quæq; superflua, expellent quemcunq; languorem fomentatum & nutritum hac medicina. Hæc etiam medicina, paulatim in confectis apposita, protegit ne quis morbus eidem adveniat in futuro. Sic etiam quisque memor eius, quod gentibus est vulgare. Magnates enim auro limato antidoto propriò cõfectione appositò quærunt sanitatem & juventutem sibi conservare. Quantò magis hæc debent fieri & possunt per aurum in nostro elixiri sic decocto quod spiritus efficitur? Quia medicinæ quantò sunt subtiliores, tantò sunt meliores & efficaciores. Quid plura, id est, quantò magis per aurum quod erat in corpore Magnesiæ occultum, nunc purgatum aëreum & spirituale factum; quia quantò medicina est subtilior, tantò efficacior, ut apud quoslibet medicos de facto restat videre, qui omnes intendunt ad suarum medicinarum subtiliationem, vel contritionem

nem sive pistationem, vel decoctionem, sive quocunque alio modo. Quid ultra plus dicam, hæc quæ fideliter, & memoriali mentis & animo inscripsi & audivi, & didici, & apud operantem cura pervigili oculata fide operando vidi per singula. Et postmodum cum apud me ipsum contra fata vaticinationem cœpissem operari mihi per domesticos factam, terribilia occurrerunt. Inter quæ stans, & jam de me ipso desperans, propter supervenientia, imperfecto relicto opere, Quidam qui apud me erat, & qui mihi videbatur esse amicus, & hac re dignus, Nomen lapidis & eius operationem, quamvis anxius, diligentissimè cum omnibus & per omnia explicavi Dei favore annuente, qui vivit & regnat in secula seculorum, AMEN.

Explicit Lilium de spinis evulsum. 13. die Februarij. Anno Domini 1557. Transcribente Gregorio Macro Szepsio Pannone, Artium ingenuorum Bacchalaureo, Craccoviæ, in gratiam Eximij D. Georgij Ioachimi Rhetici, Facultatis Medicæ & Mathematicæ Doctoris.

ID EST,

☿ ex ☉ & ☽ dissolutum, & ☿ de ☿, & ☀ de ☀,

mpone in vas vitreatum, perlutatum, concavum in modum emisphærij continuum, ad capacitatem 40. vel 25 ℔ & sigilla ipsum eodem subjiciatur ignis levis usque ad liquefactionem ejus erit, ad ingredinem coquens, continuetur que æqualis ignis usque ad albedinem. Et hactenus sis cautissimus. Postea marmori igne incinera, donec cinis iste sudet & solvatur forti igne, usque ad rubedinem, intra 15 6. dies, & tandem eximes:

Nec te pœniteat faciem fuligine pingi,
Adferet hæc Phœbi nigra favilla lubar.

G. M. S.

HIC INCIPIT PRACTICA VERA ALKIMIKA PER MAGISTRUM ORTHOLANUM PARISIIS PROBATA ET experta, ſub anno Domini milleſimo, trecenteſimo, & quinquageſimo octavo, quam Practicam Joannes Dumbeler de Anglia excepit, & compilavit de libris præfati Magiſtri in quantum compendioſius potuit & brevius, ex mandato Illuſtriſſimi & Sereniſsimi Principis patris Philoſophorum, Domini ac Domini Comitis de Falckenſtain, divina providentia Sanctæ Treverenſis Archiepiſcopi, Anno Domini 1386.

QUATUOR ſunt ſpecies, quæ ad opus Elixiri pertinent, videlicet, Argentum vivum, Sulphur vivum citrinum fugiens, ſulphur viride, id eſt, Vitriolum, & ſulphur album fixum, quod eſt ſal petræ, & oportet, quod iſtæ ſpecies ſint recentes & electæ, non vetuſtate, nec mala cuſtodia conſumtæ. Intrant etiam quatuor aliæ ſpecies, videlicet terra rubea, quod eſt Cinobrium, quod eſt compoſitum ex duabus ſpeciebus, videlicet ſulphure & Mercurio, nec non argentum & aurum puriſſimè purgata, tamen omnia iſta ſecundum Philoſophum dictum ſunt una res, poſtquam ad invicem conjungantur, & iſtud opus dicitur in ſe continere quatuor tempora anni, ſcilicet hyemis, veris, æſtatis, & autumni, ſicut inferius docetur. Continet etiam in ſe impreſſionem ſeptem planetarum, atq; eorum opera, nec non duodecim ſignorum vires & potentias dictum opus in ſe continere affirmatur, cum verum ſit, quod nihil in mundo poſſit elementari de novo, niſi mediantibus divina gratia, & regimine dictorū planetarum, duodecim ſignorum, & quatuor anni temporum, quapro-

Digitized by Google

mapropter concluditur, quod istius Elixirii operatio vel reatio continet in se omnia prælibata, cuius elixirii compositio talis est, ut sequitur. Et sicut Auctor prædictus testatur, e opus compleviſſe in spatio septem dierum, à primo ad ultimum, sic per Dei gratiam hic opus dictum seriatim ponere tecrevi.

Recipe 12. uncias vitrioli electi, sal petræ & cinobrii ana drachmas tres, terantur omnia in simul forti contritione, quantò subtilius poterunt, quod sit pulvis unus subtilis, & onatur pulvis dictus in uno urinali, vel in cucurbita vitrea enè perlutata, & circumponatur alembicum, & benè perutentur vel cum pasta, & panno lineo simul conluteantur, a quod nullum respiraculum habeat materia, & situetur ucurbita dicta inter cineres ad spissitudinem unius digiti unique, & fiet subtus ignis lentus, per sex vel octo horas ut aua phlegmatica exeat, & dimittantur sexdecim primæ gutæ cadere, antequam recipiatur, & certum signum est, quano aqua phlegmatica exivit, est quod homo ponat unum il tellum modicum calefactum sub naso alembici, & expecet, donec una gutta cadat super cultellum, quod si bulliat nigrescat, tunc recessit & terminatur, & aqua sequens est recipienda, quod si sic non evenit, expectandum est, donec c contingat, & postea tota aqua integraliter est in receptalo mundo recipienda. Et vide bene, quod receptaculum t naso alembici benè aptatum & conjunctum, & fortifica gnem moderatè & suaviter, donec Alembicus benè rubificetur, & quod guttæ tardentur in exitu, tunc detur ignis um flamma per sex horas vel circiter, donec nihil plus dillet, & quod rubedo alembici recedat, & tunc est factum. t nota, quod simul & semel debent quatuor vasa ad ignem oni cum prædictis speciebus, de quibus est aqua componena, & in quolibet vase erunt pondera consimilia, præter in no vase, ex quo extrahitur aqua, in qua aurum solvi debet, e prima pondera variantur aliquantulum à ponderib⁹ præictis in principio istius capituli positis. Et hæc sunt pondera ecierum quæ intrant ad aquam faciendam, in qua aurum st solvendum. Recipe vitrioli purissimi de novo drachmas . nec magis nec minus, quia eius pondus semper est æqua-, in omnibus istis aquis faciendis. Deinde recipe sulphuris lbi, id est, salpetræ uncias novem, terræ rubræ, id est, cinorii uncias novem, terantur omnia subtiliter, & misceantur d invicem, & ponantur ad unum urinale benè perlutatum, t autem urinale tantæ capacitatis, quod medietas eius sit

Digitized by Google

vacua, quòd si tale vas non habes, divide materiam, & pone in duo vasa, & superpone alembicum, ita quod alembici intrent ora urinalium, & conjungantur benè cum panno lineo, & pasta vel luto magisterii, deinde superpone ceram, & cum ferro calido liquefac eam, ita quòd pori & foramina impleantur, ne spiritus nobiles huius aquæ respirare valeãt, & ponantur ista vasa sic præparata inter cineres sicut prædictum, & fiet primò lentus ignis valde, donec tota aqua phlegmatica sit deitiliata & elicita. Et nota, quòd in compositione istius aquæ ad solvendum aurum, plus in duplo est de aqua phlegmatica dimittendum cadere, antequam aqua recta est recipienda, quàm superius est de aliis tribus aquis. Et si tota aqua deponatur donec alembicus rubificari incipiat, melius est, quia aqua quæ debet solvere aurum, oportet in multo esse fortiorem, quàm aqua, quæ debet solvere alias species. Nam non videtur sæpè quod aurum permittit se solvi in prima fronte cum istis aquis, sed post quando fuerit aurum impositum in ista aqua, & per duas horas steterit inter cineres calidos, tunc convertitur in pulverem rubeum vel rosaceum, & perfectè calcinatur, tunc ista aqua debet cautè deponi & servari, & alia aqua eiusdem potentiæ & fortitudinis destiper fundi, super dictum pulverem rubeum, & sic semper in triplo tantum in pondere de aqua, quantum est de limatura auri, & istet iterum inter cineres calidos per duas horas, & solvetur in parte, vel in toto, quod si non contingit, deponetur ista, & iterum imponetur nova, & solvetur totum per Dei gratiam servando ordinem sicut prædictum est. Et nota, quod aurum levius in multo solvetur mediante parva quantitate salis armoniaci, sed autor huius libri prohibet omnino salem armoniacum apponi in isto opere, quia dicit, quod sal armoniacum inficit & consumit omnia corpora, nam destruit eorum humorem radicalem & corrumpit, igitur prohibet eius introitum in isto opere. Insuper notandum est magnum secretum hic, de quo dicit autor in compositione omnium istarum aquarum prædictarum. Cum verò volueris aliquam aquarum illarum prænominatarum facere, vide bene in principio, quod ignis sit ita lentus, quod non se fundant species aliquo modo, donec tota aqua phlegmatica fuit deitiliata. Nam antequam species per ignis potentiam fundantur, cum suavi igne emittunt sudores & vapores aquaticos, qui ascendunt ad alembicum, & faciunt guttas sicut lachryma serena, & hic humor aquatic' dicitur phlegma.

& no-

Digitized by Google

nota, quod si contingit species fundi ante separationem
stius phlegmatis, scias nunquam posse illud phlegma ab a-
qua bona separari, sic aqua perdet virtutem suam & labe-
ceret, & veniret artifex in errorem, nec unquam obtinebit
lebitum finem, propter aquæ simplicitatem, unde Author
præsentis operis attestatur, quod postquam pervenit ad sta-
um istius secreti, perfecit intra septem dies, quod postea in-
ra octuaginta dies perficere vix potuit, & dicit se postea la-
oraſſe in arsenico & in sulphure, & aliis rebus, per septem
nnos, & nihil inveniſſe, tamen ipse consulit, neminem in-
romisisse id opus, in tam brevi temporis spacio complere,
nisi prius fuerit expertus in omnibus supradictis. Nunc re-
itavi secreta huius operis pro parte, & qualiter aurum præ-
arctur, & solvitur per potentiam aquæ prædictæ. Nunc di-
am de aliis tribus aquis de prima compositione. Sumatur
uælibet aqua per se in suo receptaculo, quia tantum conti-
et una pars quantum alia, & in una parte aquæ solvantur
uæ drachmæ argenti puri calcinati, & secunda parte aquæ
olvantur duæ drachmæ Mercurii crudi, bene loti, & in ter-
a quantitate dictarum aquarum solvantur duæ drachmæ
nobrii bene pulverisati, & vide quod benè & purè solvan-
ar omnia supradicta sine fæcibus, & quantum de argento
ic in una quantitate illarum aquarum solvitur, tantum de-
et de auro in aqua sua, de qua superius dictum est, solvi,
ec magis nec minus. Et nota, quod Autor dicit, quod in
ompositione utriusque elixirii tam ad album, quàm ad ru-
eum, necesse est omnino apponere tam fermentum Solis,
uàm fermentum Lunæ, & aliter nunquam fiet generatio
era, quia per fermentum Lunæ intelligitur sperma fœmi-
inum, & per fermentum Solis intelligitur sperma masculi-
num, & ex illis primò fit coitus, deinde sequitur vera gene-
atio, nam ex illis spermatibus impræg̃natur noster Lapis
enedictus. Vnde Hermes: Eius pater est Sol, Mater ve-
ò Luna. Quo facto statim conjungantur omnes aquæ præ-
ictæ, tam aquæ in quibus aurum fuit solutum, quàm re-
quæ in quibus cæteræ species fuerint solutæ, & si omnes a-
uæ non possunt in uno vase contineri, tunc postquam per
uas horas, in balneo vel inter cineres calidos uniatur, divi-
etur aqua tota in duo vasa, & vide quod quodlibet vas sit se-
niplenũ, deinde alẽbico suprapositio, distillẽtur aquæ ab istis
pecieb. per balneũ maris, & invenies in fundo unum oleum
pissum diversi coloris, de quo si projiciatur una pars super

decem partes Mercurii bènè loti, convertit ipsum in solem purum, & sic etiam facit super plumbum, tamen adhuc non est oleum perfectū, sed tota aqua, quæ ab ipso distillata fuit, iterum reinfundatur super oleo prædicto, & dimittatur unire in balneo maris per duas horas, deinde aptato alembico. junctur is benè clausis, ponatur in fimo equino calido, & distilletur aqua iterum ab oleo dicto, & recipiatur ista aqua in receptaculum junctur is benè ad nasum alembici conjunctis, & stet sic in continuo calore per tres dies, & deveniet ad putredinem & maturationem & iterum inspissetur & coaguletur, & erit in fractura res perspicua & clara, habens diversos colores, videlicet album, rubeum, citrinum, viridem, nigredine mixtum, & est lapis & non lapis, & dicitur gumma benedicta, vel lapis benedictus, de quo projice unam partē super centum partes Mercurii vel Jovis, & totum erit aurum purum, & hoc est opus septem dierum, sub uno regimine cōpletum. Tamen si homo velit istam inclytam medicinam augere, tunc recipiat dictam aquam ab ea extractam, dividat per septem vel novem partes, secundum quod aqua fuit in quantitate respectu medicinæ, & superfundatur una pars aquæ super medicinam, & cooperiatur caput vasis benè cum coopertorio lapideo vel vitro apto, in cuius medio sit parvū foramen superius, per quod homo possit unum lignum mundum vel ferreum filum intrudere, ut probet, quando medicina sit iterum coagulata, & illud foramen claudatur cum parvo ligno, quod possit excipi & imponi, quando placet, & circumlutentur benè junctur æ, & cum cera superius apteturita firmiter ad invicem, quod nihil respirare valeat, & ponatur ad fimum equinum calidum, & dimittatur ibi stare per sex aut septem dies, fimo mundo, donec medicina totaliter coagulata fuerit & inspissata, quod perpendi potest per foramen in cooperculo vasis cum filo ferreo, & ista inspissatio & universalis decoctio vel augmentatio benè fit infra mensem vel circiter, vel infra quadraginta dies, ad plus, si fimus benè fuerit calidus. Et per eundem modum & ordinem sicut ista augmentatio est facta, sic potest etiam lapis ulterius augmentari & multiplicari usque in infinitum, semper infundendo partem aquæ post partē, videlicet de illis partib⁹ aquæ in septem vel novem divisis, ut superius narravi. Et nota, quod omnes 10. partes aquæ, cum quibus vis augmentare lapidem, erunt impræ gnatæ cum fermēto Lunæ, donec lapis deveniat ad illum gradum, quòd perfectè tingere possit in album. Et postea reliquæ partes aquæ dictæ debent esse impræ gna-

Digitized by Google

impregnatæ cum fermento solis, cum quibus præparandus est lapis, ut tingat in rubeum, & tantum erit solutum de sole & luna ad augmentum in toto, quantum fuit in primo solutum pro lapidis compositione, nec magis nec minus. Et si contingit ita, quod non habeatur sufficientia aquæ prædictæ, vel saltem, quòd vas, in quo prædicta debuit servari fuit fractа, tunc de novo est facienda aqua, ex eisdem speciebus, de quibus tractatum est in prima compositione aquæ servatis ponderibus specierum, & regimine servato in compositione aquæ, videlicet primo incipiendo cum lento igne & dimittēdo aquam flegmaticam cadere & evanescere, usq; ad signum prænotatum, & tunc reliquam aquam accipere, & cum ipsa, in particulas dividere eam & lapidem nutrire & multiplicare sicut jam prænotatum est, & hæc est ejus vera augmentatio in pondere & virtute usque ad infinitum. Et etiam notandum est, quod in istis operationibus prædictis omnes mūdi colores adparent, tamen sunt tres principales quorum primus est niger, secundus albus, tertius est rubeus, & quivis color adpareat, præter isti, non debent adverti, & locutus sum hic de istis coloribus, ad excludendum dubium in apparitione aliorum colorum, quia non sunt plures veri colores quàm isti.

Nunc restat videre causam quare dixi superiùs istam operationem continere in se quatuor anni tempora, & septem Planetarum impressiones, nec non duodecim signorum figuras, & qualiter ista intelligi debēt. Dicit quippe author præsens, quòd prima inceptio istius operis est hyems, quandocūque incipitur, & assignat rationem, comparationis. Hoc autem opus, videlicet specierum contritio seu trituratio à philosophis vocatur Hyems, per similitudinem, & sicut videtur quod hyems omni fructu & virtute naturali agente destituitur ita istud opus contritionum adhuc videtur esse, & est destitutum omni operatione agente elixirii, quia adhuc nihil est commixtum de prædictis & ita patet, quòd in hyeme semper incipitur & omni tempore est hyems elixirii & potest operari tempore hyemis completo & terminato in speciebus dictis tritis, statim incipitur opus de cōpositione & admixtione dictarum specierum per manus Artificis, & dicitur opus veris, quia sicut res naturales in vere in simul naturaliter uniūtur, ad fructificandum, ita unaquæque res, ex qua elixir generatur vel componitur in hoc opere uniuntur ad fructificādum vel generandum lapidem philosophicum. Et sic patet quod opus veris in elixire finito hyeme statim incipit, & om-

Digitized by Google

ni tempore potest fieri. Deinde sequitur æstas, & est quando aqua ascendit ab illis speciebus, & sicut succus arborum & plantarum ascendit in ipsis, & facit eas virescere, & sicut plantæ ac herbæ producunt flores in æstate: sic etiam florescit opus nostrum, & facit flores, quos flores designat rubedo vel rubificatio alembici in fine compositionis aquæ supra dictæ, & hæc aquæ compositio vel completio vocatur æstas.

Deinde statim solvuntur aliæ species, videlicet fermentum album & rubeum, terra rubea & Mercurius, & in ipsa aqua. Et hîc incipit quartum tempus anni, & vocatur autumnus, & quando illæ aquæ, in quibus nostræ species sunt solutæ, conjunguntur, tunc dicitur matrimonium vel conceptus vel rerum conceptio, & vocatur hoc opus autumni, eò quòd sicut in autumno fructus naturæ ad maturationem & perfectionē perveniunt: ita & hæc aqua hoc opus conceptionis & matrimonii ad perfectionem deducit, & hoc gratia Dei gloriosi & sublimis, & potentis spiritus quintæ essentiæ, quæ latet in hac aqua. Et volo vos scire, quod sit spiritus quintæ essentiæ. Nam spiritus quintæ essentiæ est oleum, quod latet in hac aqua, continens in se spheram igneam, cujus potentia solvuntur species prædictæ, & id oleum seu aër post aquæ separationem manet cum dictis corporib sub mixtione vera, sicut fit mixtio vini cum aqua dulci, nec amplius separari possunt, & id oleum seu aër facit dicta corpora Mercurii partes ingredi, & ipsum in igne manere, & in eorum naturam converti, videlicet in solificum vel lunificum, & tunc completur fructus, & terminatur autumnus, & est ultimæ pars anni, & completio lapidis nostri benedicti.

Nunc restat dicere quomodo planetæ faciant impressiones suas in isto lapide benedicto. Dicit autor præsentis operis, quòd sunt quidam planetæ qui grossant & imprimunt, & quidam qui grossant & exprimunt, quidam qui subtiliant & imprimunt, quidam vero qui & subtiliant & exprimunt quidam rigidat & girat, qui flectit & dirigit, quidam flectit & girat. Saturnus est in ordine primus, & ipse grossat & imprimit, & hoc est quando species necessariæ sunt primitus tritæ & adinvicem mixtæ. Jupiter est secundus, & ipse grossat & exprimit, & hoc est quando species adinvicem amplectuntur & lachrymæ primæ destillantur, quæ dicuntur aqua flegmatica, quæ exit ante specierum solutionem in cucurbita. Mars est tertius, & ipse subtiliat & imprimit, & est quando species solvuntur, & aquæ destillantur. Sol est quartus, & ipse subtiliat & exprimit, & hoc est quando est aqua præparata, & quando

Digitized by Google

quando solvuntur in ipsa species nostræ minerales. Venus est quintus & ipsa rigidat & girat, & hoc est quando aqua separatur & oleum manet cum speciebus & inspissatur totum. Mercurius est sextus, & ipse flectit & dirigit, & hoc est quando totum de novo solvitur & augmentatur Luna est ultima, & flectit & girat, & hoc est quando fit projectio, & totum est perfectum. & sic planetæ habent suas impressiones in hoc opere jam dicto.

Nunc restat ultimatum dicere de Projectione, & sit tali modo Post primam vero lapidis compositionem, post quam medicina fuerit primò præparata, cupis autem ejus augmentationem, si projectio esset facta de ipsa, videlicet super Mercurium vel plumbum, una pars medicinæ cadit super decem partes medicinæ, cadit super decem partes Mercurii vel plumbi. Et projectio est facienda antequam Mercurius capiat fugam, & super plumbo, post ejus fusionem fiet projectio, & postquam materia non crepitat plus vel amplius non dat sonitum, tunc cooperiatur tigillus bene cum carbonibus vivis donec totum sit ignitum, deinde cum follibus sufflando fundatur totum, deinde projiciatur in canali, & est perfectum. Et ista projectio est specialiter instituenda de prima compositione lapidis ante ejus augmentationem & putre factionem, postquam componitur lapis & iterum semel solvitur & putrefactus fuerit, & aqua ab eo destillando, tunc cadit una pars lapidis super centum partes Mercurii Ioti vel Iovis, Et ista projectio fiet sic. Sumatur una pars lapidis & ponantur decem partes Mercurii vel Iovis, in uno tigillo, & quando Mercurius fuerit calefactus & vult fugere, tunc projiciatur Medicina super ipsum, & statim congelabitur, & fiet medicina totum, & si fuerit projectio ista super Iovem facta, totum erit medicina. Deinde divide istud in 10. partes æquales, & projice singulatim unamquamque partem divisam super novem partes Mercurii vel Iovis, & totum erit sol vel luna, secundum effectum lapidis. Et postquam lapis fuerit solutus iterum cum aqua sua, & sub fimo equino putrefactus, & decoctus in urinali, decoctione per mensem, prout superius scripsi, & tunc fiat projectio, una pars lapidis cadit super mille partes, & fiet ista projectio hoc modo. Recipe unam partem lapidis & centum partes Mercurii vel Iovis super quæ projice medicinam tuam, & totum erit Medicina.

Divide ergo, istam medicinam in decem partes, & projice unam-

unamquanque partem istarum partium super nonaginta partes Mercurii vel Iovis, respectu medicinæ prædictæ videlicet lapidis, quod sic intelligatur. Si fuit una dragma de lapide, & projecisti istam dragmam super centum dragmas ☿ vel Iovis, tunc divide istas centum dragmas in decem partes, & projice unamquanquam partem istarum partium super nonaginta dragmas mercurii vel Iovis, & erunt mille dragmæ in summa, & si iterum augmentetur lapis per modum supradictum, tunc cadit una pars super decem mille partes, & fit projectio illo modo. Recipe unam dragmam medicinæ lapidis & projice super quadringenta quinquaginta dragmas Mercurii vel Iovis, & totum converteturin medicinam. Deinde recipe unam dragmam ex isto converso, & projice iterum super quadringentas quinquaginta dragmas Mercurii vel Iovis, & totum erit Medicina, sed non ita fortis sicut prima. Recipe ergo de ista medicina, quam ultimo creasti unam dragmam, & projice super ducentas quinquaginta partes æris, vel cupri fusi, & convertetur totum in solem vel lunam, qui sol sive luna per hunc modum generatus, excedit omnē solem vel lunam naturalem in omnibus suis proprietatibus, tam medicinalibus quàm aliis, & eodem modo ut supra fiet hæc projectio super Mercurium, si non haberes æs vel cupri. Et si adhuc augmentaretur lapis more prædicto, adhuc augetur ejus virtus & potentia in tantum, quod una pars lapidis cadit super millium mille partes, cujus projectio esset una pars super mille, & istas mille partes in decem partes divide, & unamquanque istarum partium super novem millia projice, & faceremus in toto mille millia. Et si iterum augmentetur servatur ordine prædicto, tunc una pars cadit super infinitas partes, cujus modus projectionis esset faciendus de mille in millibus usque ad infinitum. Ex his ergo patet, quod Mercurius noster seipsum mortificat, generat & vivificat. Tamen notandum est, quod si homo intendit procedere ad istas augmentationes prænotatas, tunc oportet ipsum in principio suæ operationis tantum de aqua facere, quod possit solvere de qualibet specie supradictarum, quæ intrant eiusdem compositionem, unciam unam servando ponderabilium specierum, ex quibus fiunt aquæ, tam ad solvendum fermentum album, quàm rubeum, quod non fit in earum compositione, nec additione, nec diminutione, scilicet quod totus repetatur ordo, quousque satis habeatur de aqua ad solvendum species dictas, & tūc potest medicina bene multiplicari usque ad infinitum cum aqua sua, sicut superius narravi, nec

ne errabit Artifex, nisi velit deviare à tramite, & ordine prælectorum.

Nunc dixi superius meliori modo & breviori quo potui, qualiter istud inclitum & excellentissimum opus habet incipi, mediari, & terminari, ut curentur per ejus potentiam, annuente divina gratia corpora metallica ægra & infirma, ut perveniant ad plenam maturationem & perfectionem veri solifici vel lunifici, & purgentur ab eorum lepra sitate, & maneant interim plenariè perfecta omnibus mineralibus meliora. Nunc restat videre, qualiter cum ista medicina corpora humana ægra & infirma curari valeant, ut omnes superfluitates purgentur & deleantur ab ipsis, ita ut senes & decrepiti, scilicet à naturali calore destituti, releventur & recreentur, in tantum, ut ad juvenilem apparentiam & fortitudinē valeant pervenire, etiam omnis lepra evacuari valeat cujuscunque generis, vel qualiter complexionis originem traxit, & non solummodo evacuat & extirpat unum genus, vel duo, vel tria genera infirmitatum, sed omnia infirmitatis genera à corpore humano extirpat & expellit, nec non naturam & colorem naturalem perditam restaurat, roborat & confirmat, cujus perfectionis practica hic sequitur.

Recipe de vino optimo albo vel rubeo, ad tuū velle, quod clarum est & limpidum absq; fecibus, & pone in una cucurbita munda vitrea vel cuprea, & pone cucurbitam tuā alembico superposito, inter cineres calidos, & scias bene, quantū imposuisti de vino, quia oportet quod totū separetur in quinque partes prout inferius distinguetur, nam quarta pars aquæ, quæ destillāda est ex isto vino, omnino nihil valet, quia tota est flegma, carens spiritu quintæ essentiæ, & ideo abjicienda est, & scias veraciter, quod quinta pars totius maneat in fecibus, & igitur tres partes totius sunt servandæ vel accipiendæ, & non plures, & ratio est, quare quarta pars non servetur, quia sicut prædictum est, in opere prædicto, quod aqua flegmatica est prima, quæ exit in ordine, sic intelligendum est hic, quod aqua flegmatica corrumpens & inficiens est ultimam quæ exit in ordine, & sic patet quòd extractio istius aquæ partem contrariam extractionis primæ aquæ, de qua superius agitur. Et ideo considerandum est hic quantum imponatur de vino, quòd oportet totum dividi in quinque partes, & prima pars trium partium aquarum est fortior, & dignior, nec non nobilior, quoniam plus continet de spiritu quintæ essentiæ, & secunda est minus fortis, & tertia adhuc minus fortis, quàm secunda, quarta verò nihil valet omnino. Igitur conside-

considerandum est, quòd æquè separentur partes, quod unus non plus habeat in quantitate, quàm alius, & quòd quælibet pars mundè servetur in suo vase, cujus modus separationis talis est.

Recipe de vino dicto, quantum vis, prout superius narravi, & aptetur in vase apto, & ponatur inter cineres calidos ad distillandum & recipiatur aqua quæ exit in receptaculo mundo, & quando quinta pars distillata fuit, tunc amoveatur receptaculum cum aqua sua, & locetur aliud loco sui ad nasum alembici, & quando iterum tantum distillatur, videlicet quòd possit æstimari iterum quintam partem totius distillari tunc deponatur istud receptaculum cum sua aqua, & applicetur aliud, videl tertium vas ad nasum alembici & recipiatur tertia pars totius in isto receptaculo, & quarta etiam recipiatur, tum abjiciatur statim, nihil valet, sed istæ tres aquæ præcedentes, dicuntur aquæ ardentes, tum prima est fortior quàm secunda, secunda verò quàm tertia, quantum quælibet illas habet quàm alia de spiritu quintæ essentiæ, & vocantur istæ aquæ prædictæ ardentes, eò quòd pannus lineus intingatur in ipso, & igni proximatur, statim inflammatur, tamen non consumitur, & hoc est propter flegma, quæ inest in ipsis, quia quælibet ipsarū habet partem de flegmate adhuc, & istud flegma sic separandum est Ponatur quælibet pars per se ad unam destillationem, & cum igne mediocri, non nimis forti, distillentur, & quando considerabitur, quod tertia pars cujuslibet ipsarū fuerint destillata, tunc separetur receptaculum ab alembico, & dimittatur quarta pars distillari, & abjiciatur [illegible] conjungantur istæ tres aquæ, quoniam pro parte emendatæ iterum distillentur in una cucurbita, & dimittatur etiam quarta pars totius hic separari & abjici, sicut prænotatū est, in omnibus aliis operationibus istius aquæ compositionis, & habes aquam vitæ rectificatam, quæ aqua solvit merum ut sic. Et si pannus lineus in ipsa tingatur, & igni approximetur, inflammatur & consumitur. Et hoc est certum signum perfectionis. Quod si adhuc non fuerit tantæ potētię, quòd hoc facere possit, tertium distilletur, semper deponendo quartā partem, donec tale signū evenerit, & tunc est aqua vitæ perfecta Et dicitur, quòd secundus lapis, videlicet vegetabilis continetur in ista aqua & in ejus fecibus, de quibus fuerat abstracta, postquā præparatur debito modo, quia longum esset hoc totum narrare & ejus utilitas non est magni valoris. igitur ejus cōpositionem hic ponere desisto, neque aqua ista deberet ita universaliter præparari, si non ipsa feces sui purificari & præparari deberēt, & quia

& quia in aliquo libro, quem per Dei gratiam, sum vobis scripturus, propono omnia universaliter describere, ideo hic propter prolixitatē sermonis dicti lapidis cōpositionis ad presens obmitto, & ad propositum nostrum, quod faciendū sit cum dicta aqua, redeo, secūdū intētionem sæpe nominati autoris.

Arcānum arcanorum preciosissimum, omnia alia arcana excedens, & super ipsa excellentissimum & illustrissimum exhibens & verè & meritò principium secretorum aquæ vitę faciendæ & cōponendæ, vobis, reverēde pater, perpēdo in his verbis. Accipe aquā vitæ prædictā rectificatam, ut est dictum, in qua quantitate placet, & impone in ipsā particulatim partē post partē de lapide prædicto perfecto, quantū solvere potest, & in ista solutione exibunt scintillæ aureæ ardentes, vel flāmantes, & apparebūt tot colores, quot excogitari possunt, & cū cessaverint colores apparere, & aqua fuerit clara, tūc erit aurea, vel subrubea clara, limpida & serena, & hæc est aqua vitæ perfecta, & medicina corporalis vera, valens super Galeni, Avicennæ, Hypocratis & omniū aliorū medicorum medicinas, potenter extirpans, eradicās, evacuans & expellēs omnes infirmitates de corpore humano. Et si per centū annos duravit infirmitas, in uno mēse perfectè curabitur, & si quinquaginta annos duraverit, intra quindecim dies curabitur perfectè. Et si infirmitas aliqua per 20. annos duravit, in octo dierū spacio curabitur perfectè. Et si aliqua infirmitas duravit in corpore humano per septē annos, intra triduū curabitur, Et si infirmitas aliqua duravit per unū annū, in uno die curabitur, & istud bene videtur arcanū arcanorū, cujus virtus emi non potest, & meritò nuncupatur, lapis benedictus, quia majus preciosum non fuit in hoc mundo, quod à Deo summo nominibus datum sit Et sic sumi debet medicina. Sumatur unus haustus vini boni juxta potentiam patientis & appetitū, & ponatur in isto haustu una gutta istius aquæ vitę prænominatæ. si patiens graviter infirmaretur imponantur duæ guttę, & nō plus una vice & calefaciat modicū ad ignē, & statim incipiet medicina miscere cū vino & cū perfectè mixtę fuerint, tūc offeratur haustus patienti, & ipse convalescet in nomine domini & salvus erit dei gratia, & hoc fiet omni tertia die vel quarta, donec patiēs salvus & incolumis sit factus. Potest etiā sumi eadē medicina in quacunq; cōfectione patiēti placuerit, in casu, quod patiēs esset debilis vel febricitās, & nō posset bibere vinū, tūc dāda est medicina cū aliqua cōfectione patiēti, cōveniēte tamē proportione dicta, in ōnib. dosim servādo.

Iam determinatū est de lapidibus duobus, videl. minerali & vegeta-

vegetabili. Licet plenè non dixi lapidis vegetabilis compositionem, propter ejus practicæ prolixitatem, & etiam secundum autorem præsentem licet modicum, videlicet ejus practicas sive præparationes lapidis mineralis, de quo supra satis diffusè dictum est. Nunc restat determinare practicas de lapide animali, quomodo componendus sit, ut infra sequitur.

Dixit enim Ortholanus ista verba, quòd *quidam sit lapis vegetabilis, quidam animalis, & ex vegetabili crescit lapis animalis per potentiam creatoris, & magistri industriam* & administrationem, Et iterum dicit, Scio ego quod loquor, quia ex succo trium herbarum simul conjunctarum, quarum nomina dicam inferius, postquam stetissent in fimo equino per 12. dies, vidi Mercurium emanare, & sunt hæc, Mercurialis, Portulaca marina, quæ lacalbum facit, & chelidonia, cujus Mercurii sic inventi nulla fuit differentia ad alium Mercurium, qui universalis reperitur, ergo lapis ex vegetabilibus est, sed iste lapis vegetabilis in lapidem animalem convertitur, & hoc per modum sequentem. Recipe de succo illarum trium herbarum, quantum vis, & pone in ampulla vitrea, magna vel parva, secundum quantitatem succorum herbarum, & pone sub fimo molli, per 12. dies vel 15. de hujus temporis differentia non est vis, & scias quod isti succi infra dictum tempus, virtute & potestate fimi bullient & spumabunt, sicut vinum existens in suo fervore, & post dictum tempus extrahe vas suaviter ut non turbetur, nec non cum fecibus misceatur, & spuma cautè amota, effunde Mercurium, quem sine dubio super feces invenies, separa ergo ipsum cautè effundendo in alio vase mundo vitreo, & distilla ipsum sæpius per filtrum, donec fuerit clarum & serenum. Iste autē Mercurius est multum oleaginosus & citrini coloris, tendens ad rubedinem & multum fetens, & in se perfectè continet quatuor elementa, & ista quatuor elementa sic debent separari. Ponas illū Mercurium in cucurbita vitrea cum alembico, & ponas hanc cucurbitam illam inter cineres calidos, & cum igne mediocri, sicut modus est distillare aquam rosarum, sic distilla aquam ab isto Mercurio, & cum aqua ab ipso distillata fuerit, iterum reduc super id, quod in fundo cucurbitæ manet, & iterum distilla cum eodem ignis regimine, donec videris istam aquam destillatam, quam debes statim deponere, & appositio alio receptaculo fortificetur ignis paulativè, & emanabit oleum primò croceum, deinde citrinum vel rubicundum, continens in se ignem, & quando videris guttas rubeas exire, tunc desine tantum

antum de igne, quantum vas sustinere possit, donec nihil plus distillat, tunc permittatur vas infrigidari, & recipe istud receptaculum cum oleo dicto, & pone cum oleo in una cucurbita cum alembico, & cum forti igne distilla, & iterum infunde oleum & iterum distilla, oleo vero distillabitur, & remanebit in fundo cucurbitæ quædam materia subrubea vel subnigra, & dicitur ignis, & ecce hic habes quatuor elementa, videlicet hic oleum & ignem, & post aquam extractã ante oleum & ignem, & in fundo primæ cucurbitæ manet terra nigra, quam debes excipere, & terere, & in tigillo clauso cum mediocri igne calcinare, donec fuerit subalbida, & sufficit. Aquam verò debes sæpius distillare, & habebis quatuor elementa præparata. Nunc recipe ignem tuum, & vide ejus pondus, & quantum igitur ponderat, tantum appone de unoquoque aliorum trium elementorum, nec majus nec minus, & misce optimè incorporando, & pone ita quatuor elementa sub fimo equino calido, per tres menses, quibus trãsactis, videbis totum in vermes cõversio, tamen vide per totum istud tempus, quòd sit parvum respiraculum in cooperorio vasis, quia aliter nihil fit, & cùm videris dictos vermes esse ortos, dimitte eos in eodẽ fimo stare, donec unusquisq; alium devorabit, & quod superstes erit, debet nutriri in eodẽ vase cum Mercurio facto de succo trium herbarũ prænominatarum, & quod non tantum imponas de Mercurio illo in una vice, quod animal submergatur, sed paulatìve nutries eũ, donec devenerit ad similitudinem bufonis, cujus similitudo est formidabilis & terribilis, & cum satis magnum eum vides devisse, tunc obtura bene vas, ita quòd non amplius habeat aërem, & pone vas inter cineres, & fac subtus lentum ignem, & statim morietur, quo mortuo coque ipsum cum igne fortori in eodem vase, donec pulverisari possit, & illum pulverem imbibe cum oleo facto de vitriolo & salepetræ, donec bene fuerit impastatus, & proba super plumbo fuso, quot partes tingit, quia non tingit aliud corpus nisi plumbum, sed ipsum convertit in aurum purum.

Iam determinatum est de Practica in speciali & particulari. Nunc determinandum est super ejusdem autoris definitione in generali. Quia licet practica particularis abbreviata & detruncata, tota laudabilis sit & bona: Tamen practica universalis certus est & majus indubitabilis, nec non majoris precii in fine, quia profundius & perfectius, & uberius tingit. Ideo non immeritò de tanta & tam inclyta practica egregia & preciosa, sermo universalis est adhibendus, ut cognita pra-

ctica vera & universali faciliùs valeat artifex practicam particulariter accumulare.

In nomine Dei summi, pii & misericordis fiat aqua fortis de speciebus prædictis, videlicet de sulphure viridi, & de sulphure albo & de terra rubea, facta de argento vivo & sulphure servatis ponderibus tamen in omnium aquarum compositione, tam ad rubeum quàm ad album, prout superiùs luculenter satis dictum in practica prima particulari, & in aqua facta ad album, solventur duæ unciæ terræ albæ, id est, nelu, & in alia aqua facta ad rubeum, solventur duæ unciæ terræ rubeæ, id est, filos, quibus solutis, & in aquam claram conversis, accipe dimidiam partem utriusque aquæ, & aliam partem serva in vasis suis usque ad tempus, & commisce per minima, & istud totum vocatur Elixir, & continet in se veraciter elementa quatuor, unde legitur in Turba, oportet quod res elixatur, antequam intret magisterium nostrum. Elixare est, quod siccũ humidum facere vel siccũ in humidũ solvere, & sic intelligitur hoc Elixir, Tamen adhuc non est verũ Elixir, quia verum Elixir elixat in hora, & corpora remollit, & quicquid in ipsis grossum est & immundum, subtiliat & purum facit, & ad sui naturam convertit, ut inferius patebit. Quæritur adhuc cur duo corpora solvuntur hic ad unum Elixir, cum philosophi dicunt communiter, quòd duo sunt Elixiria, videlicet unum ad album, & alterum ad rubeum. Et Elixir ad album fit de corpore albo, & Elixir ad rubeum, fit de corpore rubeo. Ad hoc respondeo dicens, quòd Elixir verum componitur ex pluribus rebus, & tamen post illarum rerum unionem vel unitionem omnia efficiuntur res una, unde egregius philosophus Orthòlanus dicit, quòd duæ sunt partes Elixirii nostri, & prima pars est alba, quæ fit de terra alba, & secunda pars est rubea, quæ fit de terra rubea, & sic videntur duo Elixiria, unum ad album, & alterum ad rubeum, cùm ita non sit, quia in rei veritate hæ duæ partes non faciunt, nisi unum elixir, quod est ad utrumque, videlicet prius ad album, & posterius idem, & non aliud, & in eodem vase ducitur ad rubeum, quia vera Impregnatio lapidis, non fit nisi ex spermate patris & matris, & sperma matris fit de terra alba, sperma verò patris fit de terra rubea. Et super hoc concludit Hermes pater philosophorum, dicens: Lapis noster est spiritus fortis tingens, cujus pater est sol, mater vero luna. Et quare dicit Hermes, quòd lapis noster est spiritus tingens fortis, nisi quia corpora nostra hìc efficiuntur spiritualia per solutionem universalem, & al-

terantur

terantur à suis esse, quia quod prius siccum fuit, jam est humidum, & quod durum fuit, jam est molle, & quod grossum fuit, jam est subtile, & quod corporale fuit, tunc efficitur spirituale, non tamen propter hoc concluditur, quòd tota ars alchemiæ sit in istis rebus tantum; & non in aliis rebus, cum sit veraciter per omnes philosophos promulgatum, quòd ars vera & approbata sit in Mercurio solo, unde verus Geber: Et si de Mercurio solo opus tuum perfeceris, preciosissimus indagator eris. Ideò super hoc non est opinio, quoniam in solo Mercurio latet perfectio operis, adeò benè, sicut in corporibus prænominatis. Et super hoc concludit Arnoldus de nova villa, dicens: Lapis noster in solo Mercurio invenitur, cum difficultate magna, & laborum instantia. In corporibus verò facilius & leviùs, & istam auctoritatem tantummodo protulit typicè & tropicè, propter differentiam existentem inter istam practicam de corporibus solis, & aliam practicam de solo Mercurio, prout vobis scripsi in libro, quem nominavi Ortum amoris. Et licet ambæ partes sint verissimæ, tamen ista facilius terminatur & leviùs. Et ita non scripsissem hic nisi ad hoc, quod intellectum vestrum elucidaverim, ut in posterum scire possitis, ea quæ scribam in libro, in quo invenietis theoricam cum practica, intelligere, & ut intellectui vestro evidenter apparent, quod vera compositio nostri Elixirii resultat ex sole & luna mediante quinta essentia, quæ ista duo corpora adinvicem conjungit inseparabili conjunctione. Tum notandum est, quòd quando vis procedere ad album, necesse est ut mittatur lapis noster cum aqua alba, & quando vis procedere ad rubeum, necesse est ut mittatur lapis noster cum aqua rubea. A qua verò alba, est, in qua solvitur nalus: aqua verò rubea est in qua solvitur los. Et notandum est, quòd dimidies utriusque aquæ est ad partem in principio ponenda pro nutrimento lapidis, ut inferius patebit. Sumatur igitur aqua conjuncta, ut prius dictum est, quæ continet in se quatuor elementa, & ponatur in cucurbita cum alembico, juncturis bene perlutatis, cum cera apratis, & situetur cucurbita dicta in fimo equino calido, ita quod nasus alembici appareat extra fimum, & primo dimittantur guttæ flegmaticæ evaporari & evacuari, usq; ad decem vel duodecim guttas, deinde aptetur unum Receptaculum ad nasum alembici, & panno lineo cum pasta præparata circumvolvatur, ita quòd nihil respirare valeat, & sic dimittatur totum ibi donec totum

fuerit desiccatum, & aqua fuerit penitus extracta, & nisi seu guma nostra maneat nigra seu denigrata. Et notandum est generaliter, quòd in compositione istius Elixirii quæ sunt regimina post aquæ solventis compositionem. Quorum primum est corporum solutio, secundum est totius lapidis denigratio, tertium est lapidis dealbatio, quartum est lapidis rubificatio seu perpetua colorato, de quo colore ad miranda divina gratia & potentia, cum non intelligentibus videtur esse impossibile, cum in rei veritate sit pariissimum quid, & magis probabile, quòd humanus intellectus excogitare possit, & qualiter ista regimina ad finem optatum deducantur, Dei gratia suffultus lucidenter hic infernus conscribere decrevi.

Sumatur igitur Elixir nostrum prædictum, & ponatur in cucurbita una cum cooperculo bene conjuncto, post cum uno panno lineo & patia, donec hoc siccatur, iterum apteretur cum cera, & ponatur sub fimo equino per septem vel octo dies, & decoquatur ibi in calore naturali, & devenient guma nigra spissa, & tunc quæ prius in prima operatione vocabantur spermata, vel pater & mater, hic in hac operatione vocatur terra vel nutrix. De hac autem dispositione separationis hujus aquæ vel animæ à sua terra vel corpore inquit philosophus, Fili, à radio solis umbram suam extrahe vocatur autem ista terra à philosophis umbra solis vel corpus mortuum, corona vincens nubes cotices maris, magnesia magna, & Draco qui comedit caudam suam, & infinitis aliis nominibus nominatur, quæ hic omitto, propter prolixitatem sermonis Et notandum est, quod oportet modo istam terram nigram inspissatam iterum solvi in liquidam substantiam, & circa istam solutionem diversa sunt opiniones.

Nam unusquisque philosophus de decem & septem diversimode ponit opinionem suam. Et quidam ipsorum dicunt, quod ita solutio debet Mercurius in vase vitreo cum longo collo bene clauso, & quod ponatur sic sub fimo equino calido per 40. dies & noctes, & solvetur ita terra, non in aquam liquidam, prout putant fatui, sed in quandam substantiam albam quantulum lucidam & spissam fluentem, sicut butyrum calefactum, & secundum quosdam hic vocatur solutio, sed secundum quosdam cucurbita vel vas cum longo collo, in quo est materia tota debet poni inter cineres, & fiet subtus magis temperatus per quadraginta dies, & iterum illa terra nigra solvetur per potentiam istius caloris naturalis, vel saltem

altem efficitur liquescens ita, quòd putatur istam terram so-
e solutam, cùm non sit verum quia liquefactio hic ponitur
ro solutione, & ita opinio est quorundam veridicorum.
Aliam opinionem solutionis istius terræ ponunt quidam di-
entes, quod in eadem cucurbita, in qua est Elixir nostrum
congelatum, in eadem cucurbita ponatur ad aërem, ut sol-
vatur cucurbita tamen aperta. Et sciatur veraciter, quòd o-
nnes istæ solutiones sunt notabiles & bonæ, tamen diffe-
unt in regimine, & non pono eas hic adhoc, quòd reputa-
rentur omnes necessariæ in hoc opere, sed adhoc ut scire cu-
iens philosophorum diversitates in intellectu, ut facilius in-
elligere valeas ea, quæ ponam in alio libro universaliter,
videlicet opiniones omnium philosophorum veridicorum
manimiter aggregando, Sed ad præsens de cetero recitare
intendo eas solutiones, quas tradit autor præsentis practicæ
nvestigare practicam istam, ut ipse idem testatur, & hæc
unt propinquiores & valentiores inter omnes, & sunt istæ.
Fatetur ipse recepisse cucurbitam alèbico prius depositò, &
extam partem respectu totius terræ de aqua ab ista terra
xtracta reinfudisse, sine impregnatione aliqua, & tunc ha-
uit alium alembicum cæcum, videlicet sine naso, cujus labia
otuissent intrare os cucurbitæ, in qua terra dicta fuit, & il-
um alembicum cum panno lineo & pasta ad dictam cucur-
itam benè conjunxit, post cum cera præparavit, ita quòd ni-
hil respirare potuit, & illam cucurbitam sic præparatam po-
uit sub fimo equino per aliquos dies, & ut in uno loco dicit,
terminus dierum est, mensis unus ad minus, & in alio loco
dicit, 40. dies ad plus.

Deinde excepit cucurbitam dictam cum medicina sua, & invenit medicinam suam particulariter solutam vel liquefactam, & statim deposuit coopertorium cucurbitæ, tunc dimisit cucurbitam apertam ad aërem, in loco mundo & apto, ubi nihil immundum introcadere potuit, nec pluvia, de quo cavendum est omnino, & dicit, quod in brevi totum fuit solutum, & in oleum spissum conversum absque fecibus, & hæc est solutio vera & perfecta, & ipse utebatur ista, & non alia, & in ipsa invenit virtutem. Facta verò solutione, posuit vas cum oleo super cineres, & ministravit lentum ignem, sicut est calor solis in æstate, & posuit pannum lineum & subtilem super os vasis, ne cineres introcaderent, vel aliquid immundum, tunc dimisit stare donec fuerat totum inspissatum & coagulatum, deinde reiteravit adhuc teristam solutio-

Digitized by Google

nem & coagulationem, semper in omni solutione appositione sextam partem prædictæ aquæ à lapide extractæ, sine impregnatione aliqua, & primo fiet solutio sub fimo, ut præscripsi, deinde ad aërem, post congelabitur, & erant in toto quatuor solutiones, & quatuor congelationes. Et post per subtilitatem suam extraxit istum lapidem seu gummam, & invenit ipsum denigratum valde, & in fractura lucidum, declinantem ad perspicuitatem, & sic terminavit secundum regimen, quia primum regimen fuit terminatum in universali corporum solutione, & in aquarum conjunctione, & *illud* primum regimen vocatur elixirii compositio, & *istud* secundum regimen vocatur nostri lapidis *denigratio*, &c. & finis secundi regiminis, quod dicitur lapidis *denigratio*. Nunc sequitur tertium regimen nostri lapidis, & dicitur ejus dealbatio, & sequitur hic.

Dispositione nigredinis completa, & regimine terræ peracto, ut dictum est, ad dispositionem albedinis terræ lapidis benedicti veniendum est. Est enim notandum, quod in hac nigredine terræ est albedo abscondita, & ideo in visu est nigra, & in intellectu est alba, & propter hoc, quod intus latet in ea, debet fieri exterius apparere, & quod est exterius, fiet interius.

Ita quòd nigredo hujus terræ, quæ modo est exterior, fiat interior, & albedo, quæ interior, fiat exterior, & sic fit manifestum absconsum, & absconditum manifestum. Fit autem hæc dispositio in eodem vase, & sine remotione terræ prædictæ ab eo tali modo. Sciebat enim doctor noster prædictus pondus per ejus subtilitatem, & posuit in vase suo, ad aërem, donec fuit resolutum in oleum spissum, sicut fuit ante ejus coagulationem, & tunc superfundebat ejus dimidiam partem de aqua sua, quam extraxit ab ea sine impregnatione aliqua, & superposuit alembicum cæcum sicut prænarratum est, & bene obturavit, ne respirare valeret, & posuit sub fimo calido omni octavo die suum vas inspiciendo, donec totum efficiebatur res una. Et nota, quod ipse idem dicit. Quòd iste ordo solutionum potest ita bene fieri inter cineres calidos, sicut in fimo equino, & quod ipsemet aliquando fecit istam solutionem, super cineres ea de causa, quod reputavit istam solutionem Mercurii velociter & citius factam, quàm aliam in fimo, tamen ego non dubito, quin solutio facta sub fimo sit melior & utilior, quàm inter cineres. Deinde solutione facta deposuit coopertorium vasis, videlicet alembicum cæcum, & suprapositum alium alembicum

Digitized by Google

cum eum naso, & continuavit subtus lentum ignem nocte dieque, donec lapis fuit iterum congelatus, & ante receptionem aquæ, quæ exierat, dimisit quasdam guttas flegmaticas cadere, prout in prima practica vobis scripsi, quia generaliter observandum est, in omnibus distillationibus sine intermissione. Et nota quod in ista distillatione hic in regimine isto est omnino prætavendum de igne forti, sed semper continuandus est ignis lentus sicut calor solis, quia quarta pars aquæ in ista decoctione consumitur per lapidem, & signum coagulationis ejus est, quando inspissatur ad modum picis, & alteratur pro parte in colore, tunc alembico deposito ponatur vas apertum ad aërem, & in brevi solvetur totum iterum in oleum spissum & clarum, sicut speculum, quo facto, ponetur iterum vas super cineres calidos, & iterum congeletur, & fiet lapidis aliquantulum in colore alteratus, & in fractura clarus.

Deinde scias pondus suum per subtilitatem tuam, & superfundas ei quartam partem sui ponderis de aqua impregnata de lapide albo, vel de terra alba, quæ erat divisa, & ad partem posita in prima compositione istius elixirii, & vide diligenter, quòd non ponas aquam rubeam hic loco aquæ albæ, quia aqua rubea non habet hic locum, sed inferius bene dicetur de ea. Aqua verò rubea est ea, quæ impregnatur de terra rubea, videlicet de elos: aqua verò alba est ea, quæ impregnatur de nalu. Igitur aqua nostra alba lapidem nostrum dealbat, & aqua nostra rubea, pòst lapidem nostrum rubificat.

Recipit ergo auctor præsentis operis de aqua alba impregnata quarta parte respectu ponderis lapidis benedicti, & superfundebat ei, & superposuit statim alembicum cæcum, claudendo bene junctúras, sicut superius sæpe dictum est, & decoquebet bene super lento igne, donec totum cõgelatum fuerat, & efficiebatur corpus unum, quo facto deposuit coopertorium, & posuit ad aërem ad solvendum, facta solutione iterum posuit super cineres calidos ad congelandum, & dictum ordinem jam prænarratum cõtinuavit videlicet quartã partem aquæ albæ impregnatæ lapidi infundendo, & statim tũ coopertorio suo claudẽdo, & bene sigillando & inter cineres calidos decoquẽdo, & inspissando seu coagulãdo, deinde adaërẽ solvendo, & iterum congelando, & iterũ totũ ordinẽ repetendo, donec lapis fuit ad libitum dealbatus, & quando deficiebat sibi aquæ, tunc de novo cõposuit sibi aquam ex

Digitized by Google

ſpeciebus pertinentibus ad compoſitionem aquæ, quæ ſolvit terram noſtram albam, & ididem fecit prius quando procedere voluit ad rubeum, videlicet componendo aquam, quæ ſolvit terram noſtram rubeam, & cum iſta aqua rubefecit lapidem noſtrum benedictum, & inferius intendit. Et hic cum aqua alba lapidem dealbavit multiplicando cum debito pondere, prout ſuperius dictum eſt, etſi quod mortuum fuit reſuſcitabatur, & cum anima ſua propria ſubtiliabatur, & evenit ſibi lapis unus criſtallinus, participans viriditate quadam, in igne perſeverans, fundens, fluens, Mercurium congelans, & perfectè retinens, nec non quodcunque corpus metallicum imperfectum, transmutans in verum lunificum.

QVARTVM REGIMEN.

GVMA noſtra benedicta, vel lapis albus, qui ſecundum quosdam aliter dicitur nix vel precioſior eſt margaritis, unde Alphidius dicit, Granum enim iſtius lapidis ſeu grādinis ſeu gumæ albæ generat cētum grana, ut etiam dicit Morienus, in cujus multiplicatione per imbibitionem iſtius gumæ à ſpiritu rubeo non fixo, quod intelligendum eſt de aqua rubea imprægnata, quod debet fieri eodem, & ſimili regimine in omnibus, ſicut in dealbando feciſti prius. Et nunc non oportet, quod iterum reincipiatur à principio, ſed tantum quod multiplicetur, ut dictum eſt. Et ſcias, quod quanto plus ſolvitur, cum ſua anima, vel ſpiritu non fixo, & congelatur, tantò magis multiplicatur, non ſolum in quantitate, ſed etiam in virtute & tinctura, & in ſubtilitate, & in projectione majus pondus convertet & transmutabit, de cujus projectione ſuperius lucidè determinatum. Nunc de diſpoſitione cinerationis dicendum eſt, ut inde ad Rubeum veniamus, & fit tali modo.

Recipe lapidem noſtrum, ſi fuerit in magna quantitate, & divide ipſum per medium, ſi fuerit in magna quantitate, ita quòd non poſſit contineri in vaſe ſuo proprio, quia vix inveniretur aliqua cucurbita, quæ poſſet durare, vel lapidem continere usque ad ejus finalem augmentationem, quia oportet ſemper, quòd dimidia pars vaſis ſit vacua, in omnibus iſtis regiminibus.

Ergo dividatur, ſi placet, & ponantur partes ad duo vaſa, & ſcias bene pondus totius per ſubtilitatē, & quantū ponderat, tantum recipe de aqua rubea impregnata, & divide aquam illam

istam per medium, & super quamlibet partem duarum partium projice unam partem istius aquæ, & claude benè vasa, sicut superius dictum est, & pone sub fimo equino calido, vel ad balneum maris, in quo sit fimus equinus, vel inter cineres calidos. Indifferenter autem loquitur in dissolutione istius regiminis, & quando consideratur quod totum fuerit solutum, & unum corpus factum, tunc deponatur cooperculum, & superponatur alembicum cum suis receptaculis, aqua verò phlegmatica prius evacuata, tunc dimittantur vasa, donec nihil plus distillat aqua. Sed notandum est, quod ista distillatio tantummodo fiat sub fimo equino, vel in balneo maris, nullo modo inter cineres Et postquãaqua fuerit omnimodè destillata, tunc invenietur in fundo vasis guma nostra benedicta conglutinata, ad modum unius globi de cineribus. Et notandum est, quod in istis solutionibus, imbibitionibus, aplimationibus & congelationibus apparebunt mirabiles colores, & colorum variationes, de quibus non est curandum, nisi tantum de istis coloribus, quæ hîc in istis regiminibus specificantur, quia quemadmodum nigredo præcessit dealbationem, sic etiam color cinerum seu cineratio præcedit gumæ nostræ rubificationem, quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium.

Determinato verò quarto regimine, quæ continet lapidis cineration em, Accelerandum est jam ad lapidis rubificationem, quod est ultimum opus lapidis, & præparatio postrema & finalis. De hac verò præparatione dicit Philosophus, quod à dealbatione usque ad rubeum perfectum nullus sequitur error, quia eodem modo rubificandum est, quo & ad dealbandum, & in eodem loco, & in eodem vase vel simili, & in eisdem ponderibus aquæ, & similibus imbibitionibus, rigationibus sive adaquationibus, & eisdem coloribus, & eisdem omnibus aliis regiminibus, scilicet cum aqua spirituali rubea, sive spermate rubeo, & totiens reiterare, sic decoquendo, imbibendo, solvendo & congelando, ut in lapidis dealbatione feciſti, donec rex aureo diademate coronetur, vel donec hoc totum compositum rubificetur, prout decet, & fiet unus lapis rubeus, clarus, fundens, fluens, & in igne perseverans & tingens, & transmutans, penetrans & tingens Mercurium & omne corpus solidum & molle, in Solificum verum, purgans omne corpus humanum ab omni infirmitate, & in sanitate conservans, faciens que vitrum malleabile, ita quod sub malleo cudatur sine fractura, & tingens lapides pretiosos in rubicundissimum colorem, sicut carbunculus. Et hic est lapis

[illegible] & [illegible] & [illegible]

[illegible]

Lapidem igitur aliquas creatos oportet [illegible] qui creavit eandem rem ab alio, & eandem rem [illegible] ea scilicet re a qua & rubea, quæ est una per multiplicationem & compositum [illegible]. Et hoc fuit ex tam multa scitarum scientiarum imaginatione divinitas, cum esset in omne indagationis finis per Dei gratiam revelatum.

His omnibus rebus igitur determinatis ad scitu lapidis benedicti creationem spectantibus: jam rem omnia regimina modumque sermonis serie brevitate recapitulare, ut levius valeant in speculo mentaliter in corde aggregari & retineri, cujus recapitulationis formam hic subscribam. Recipe de duabus terris, videlicet albi & rubei duas uncias de utraque, & solve terram albam in aqua sua, & terram rubeam etiam in aqua sua. Deinde accipe dimidiam partem utriusque, pone ad servandum quamlibet per se, & illas duas partes simul conjunge movendo bene cum manu vas, connecte bene per incantes, & illa mixtura vocatur Elixir ipsam materiam ponas in cucurbita, alembico super apto bene ut superius docetur, & situatur sub fimo equino calido, & evacuetur aqua phlegmatica, deinde conjungatur receptaculum mundum ad nasum alembici, & dimittatur sic stare donec aqua sit dissipata, lapis sit inspissatus, & in nigrum colorem conversus, & in fractura aliquantulum perspicuus. Tunc scias pondus per subtilitatem tuam, & superfundas ei ejus dimidietatem in pondere, de eadem aqua, ab eo extracta, & claude bene cucurbitam cum alembico cæco, & iterum repone sub fimo equino per mensem ad minus, vel per quadraginta dies ad plus.

Et nota quod iste terminus dierum non ponitur hic ad hoc, quod aliæ solutiones etiam occuparent tantum tempus, sed tantum pro ista solutione sola, quia prima Nota timendum est, si aqua debet de materia abstrahi per alembicum, quod tota materia simul ascendat per alembicum, eo quod luminaria sint solute philosophice, ergo volatilia. Ratiocinandum est igitur, Solutio est difficilior, secunda & tertia est levior.

Digitized by Google

levior, quàm prima, & tertia quàm secunda, & sic de singulis. Igitur in prima solutione ponitur terminus dierum, & non in secunda, vel aliis subsequentibus. Facta autem solutione, extrahatur vas, & eius cooperculo deposito, ponatur sic apertum ad aërem in loco mundo, ubi pluvia nec aliquid immundum nocere poterit, & sic dimittatur ad aliquos dies, ut meliùs & perfectiùs solvatur, deinde ponatur cucurbita inter cineres calidos, & si placet desuper ponatur alembicum ad recipiendum aquam, tamen aqua phlegmatica prius evacuata, quod generaliter observandum est in omnibus destillationibus, & sic cum lento igne congelabitur, & verum signum congelationis est, quando inspissatur ad modum picis, & statim alembico deposito, ponantur cuncta ad aërem, cucurbita tamen aperta, & in brevi temporis spatio solvetur, iterum totum in oleum spissum per se, quo facto ponatur cucurbita inter cineres calidos absque alembico, & cum lento igne leviter congeletur. Tunc sciatur pondus eius per prudentiam, & iterum superfundatur ei sexta pars sui ponderis, de eadem aqua, ab ipso extracta, & ponatur sub fimo per aliquot dies, donec lapis fuerit pro parte solutus, deinde cooperculo vasis deposito, ponatur ad aërem, donec totum solvatur in oleum spissum, deinde sub alembico cum lento igne congeletur, & iterum ad aërem solvatur per se, & iterum congelabitur, & continuetur iste ordo postremò, videlicet cum sexta parte aquæ lapidis sub fimo solvendo prius ad aerem solvendo, & super lento igne congelando, & iterum per se ad aerem sine aqua solvendo, post super cineres congelando, quatuor vicibus, & completur perfectè lapis denigratus. Quo facto, sciatur pondus eius, & superinfundatur ei dimidia pars respectu eius ponderum de aqua imprægnata de terra alba, videlicet de aqua alba, quæ erat posita ad partem in principio, quando ambæ aquæ fuerunt per medium divisæ pro prima huius elixirii compositione. Deinde superposito alembico cæco, cucurbita ponatur cum tota materia sub fimo equino per aliquos dies, donec totum efficiatur res una, & fiat materia alterius coloris quàm fuit, videlicet magis declinans ad albedinem, quam ponere debes ad congelandum sub alembico vel sine alembico ad placitum, & hoc erit inter cineres calidos cum lento igne, & post eius coagulationē iterum solvatur ad aerem, & iterum coaguletur. Deinde sciatur pondus suum, & addatur ei quarta pars aquæ albæ impræg-

Digitized by Google

prægnatæ, respectu sui ponderis, & poni debet ad solvendū sicut prænarratum est in regimine denigrationis, & per eundem modum regitur ordo dealbationis, sicut & ordo denigrationis, videlicet, similibus dissolutionibus, similibus congelationibus, nec differunt in aliquo nisi in ponderib⁹ aquæ, quia ibi intravit in omni solutione sexta pars ponderis lapidis, & hic intrat quarta pars lapidis in pondere, & ista aqua erat simplex aqua spiritualis, quæ erat extracta de lapide in prima compositione, & ista aqua est nova aqua imprægnata de terra alba nelu, & in casu, quòd ista aqua alba imprægnata non potuit sufficere, tunc componenda est nova aqua de speciebus consimilibus & imprægnanda, sicut ista imprægnata fuit, & illud idem faciendum est etiam ad rubeum, & continuetur ordo prædictus, donec lapis fuerit sufficienter dealbatus, cuius color erit sicut color margaritarum, participans viriditatem quandam, & sic terminatur lapidis dealbatio. Et statim sequitur eius cineratio, quæ talis est. Sciatur pondus lapidis, & superfundatur ei aquæ pondus suum de aqua imprægnata, de terra rubea, & si unum vas non sufficit, lapis potest dividi, & in duobus vasibus poni, & ponatur totum sub fimo equino, vel ad balneum, donec fuerit solutum totum, & sit res una, tunc ponatur ad balneum vel sub fimo, & non inter cineres, alembico superpositio, & sic congeletur aquam ab eo distillando, & invenietur in fundo vasis lapis conglutinatus, ad modum uniusglobi de cinenbus, & sic cinerisatur. Deinde sciatur pondus totius lapidis, & superfundatur ei quarta pars sui ponderis, de aqua rubea imprægnata, & sicut superius dictum est in lapidis dealbatione, sic etiam hic procedendum est in lapidis rubificatione, videlicet in eodem loco, in eodem vase, eisdem ponderibus aquæ, similibus imbibitionibus, rigationibus, & omnibus aliis regiminibus, donec fuerit rubedinis decore decoratus, & rex aureo diademate coronatus, omnia ad suam naturam convertens, in verum Solificum.

FINIS.

LVMEN

Digitized by Google

LVMEN IVVENIS EXPERTI NOVUM INCIPIT, &c.

Pater & Domine Reverende, licet liberalium existam scientiarum ignarus, &c.

INCIPIT TRACTATUS IN QUO nominat lapidem Philosophorum.

INTELLIGE ergo dictum Philosophi, Quod actus activorum sunt in patiente prædispositio, per quod intelligitur Elixir fieri non posse, nisi ex materia ad hanc perfectam dispositionē habente. Testificor autem vobis huiusmodi habilitatem inesse materiei, ex qua meis manibus, testibus oculis per alienam tamen ut prædixi doctrinam factum fuit elixir, Saturnum convertens in aurum, id est, in Solem, quam quidem materiam jam vobis nominavi, quod est Philosophorū magnesies, de qua Philosophi extraxerunt aurum in corpore eius occultum, & in qua argentum vivum de arg. vivo & sulphur de sulphure invenerunt, quæ est lapis in similitudine & actu, sed in natura non imitatur naturas lapidis. Quare dicitur lapis, non lapis, & est mixto tabescī dictum argent. vivum nostrum, non arg. viv. in propria natura. Nos adhuc in natura, ad quam deductum per mineram. Sed arg. viv. nostrum in natura, ad quam deducit illud artificium nostrum. Istud est æs nostrum, ex quo fit tinctura vera, ex quo fit Chabrichim & Veijæ conjugium, in quo est rex cum sua uxore, & hæc quæ ipsos commendant in ipso ære sunt, ut per operationem documentum clarius patefiet. Iste est spiritus, quo tingimus, & est corpus de quo in Turba dicitur, & ista est via, quæ dicitur arg. viv. ideo habetur ex corporibus liquefactis, non liquefactione vulgari, sed ex illa quæ durat, quamdiu conjuges vero matrimonio uniuntur, scilicet, usq; ad albedinem, hic est lapis qui in vertice montium invenitur, & dicitur meritò mineralis: Animalis etiam fertur esse, quando habet animam. Quare dicitur in Turba æs, ut homo corpus habet & animam. Item [illegible]nne quod habet spiritum, habet & sanguinem.

Digitized by Google

nem. Item dicitur spiritus, i.e. argentum vivum, lator virtutum animæ, i.e. sulphur per corpus & æs, i.e. magnesiæ, sive terræ, quæ spiritualis facta dicitur aurum, quod erat in corpore magnesiæ occultatum. Quare dicitur filii exterahe à radio suam umbram, poteſt etiam quod amplificari sibi poteſt anima, quam quasdam ostendat animæ virtutes. Movet enim & movetur, agit & patitur. Quare in turba, o natura qualiter omnibus imminet ac omnia superat, & est acetum acerrimum, quod fecit aurum esse merum spiritum, & cum corpori admisceatur, fiet unum cum eo. & vertit ipsum in spiritum. Cum enim dicatur animal, ergo vegetabile quiddam dicetur, & merito. Nam in operatione vegetabitur de virtute in virtutem, subtiliando, depurando se & colores in se meliorando, usquequo optatum assumat rubor em, in quo est perfectio, virtutemque penetrandi capiat & tingendi. Hoc autem animal herbel crocos, vel croceum lapidem vegetabilem nutritum in montibus errantes plurimi non cognoscant, venditur autem palam minimo pretio.

Sequitur lapidis mundificatio antequam ponatur in decoctione.

Videtur quod debet primò poni pars de corpore, postea plus, terò adhuc plus quoad æquabitur ponderis cum ☿.

HOc opus quod vestro intellectui demonstravi, purum, mundum, amœnum, sincerum, rectum, in tenues laminas cooptatum se ostendit, quod per ignis liquefactionis modos à minerali grossitie expurgatum, elevationum modos subtile fit, in relictis quibusdam sulphureitatib⁹ adustionis, & terrestreitatibus, & tenui fortique unione permixtis, & quibusdam humiditatibus corrumpentibus exhalatis. Cujus sublimationis signa sunt duo, unum quidem, quod elevatus est spiritus citrini, nimis durus lapis factus, aliquantulum perspicuitatis habens, aliud verò quod remanſit in vasis fundo terra tenuis & nigra. Adventatur autem ad hoc in hac elevatione, si rectè fiat quoddam permanens inveniturquod debet per vim adduci superabundanter volatilis elevari, & parti quæ residet ex eodem quod elevatum est reddi debet, donec fugiens totum fiat & tunc terra nigra prædicta remanet ex ambobus in lapidem prædictum durum citrinissimum jam conversum, non autem contentenici de volatilitate prædicta donec inveniatur, quod tota massa lapidis prædicti igne elevati reddita in suo vase per eundem continua cum ignis prædicti gradus continuè ascendant, sic quod nihil in profundo mundum nec sordidum resideat ex eadem, dum verò sic perfectissimè elevabitur, adimplebitur in operis

phyſici

hysici perfectione, jam jubet scriptura dicens suaviter cum magno ingenio ascendit à terra in cœlum. Item scito te quod um corpori admiscetur, fit unum cum eo, & vertitipsum in piritum. Et Geber idem præcipit in capitulo de tertii ordinis nedicina. & omnes Philosophi idem clamant, & hoc opus à Philosophis nominatur ablutio, per quam achilesne, quum n elevatione uterque ascendit in fumum seu fumi spiritum. Et quia etiam liquatur hæc materia dum ascendit, patet eam esse de natura aquæ calidæ. Nam quod liquatur & frigido coagulatur, & cum à superfluitatibus denudatur, abluitur, mbibitur, & aqua sua scilicet spiritu prædicto ab eodem germine procedente, hæc est ergo physica dissolutio quæ fit igne.

Sequitur decoctio primi gradus usque ad albedinem.

[Studigitur rotundum spirituale factum, quod est æs, vestit in 4. balneum temperatum ingredi, sed per quod corpus sit suave atque continens ignem levem, qui humiditum est corrumpentium consumptivus, fieri ergo debet u rnus talis dispositionis, quod in eo lentus administretur ignis, q n augmentari non possit. Et vas materiam capiens vireum debet esse, coopertum ferreo vase, eiusdem formæ scisso per medium, & debet esse vas longum cubito uno strictum in summitate, ut structura nihil permittat exhalare de spiritu, & longitudo fumos præcipitet, si quos elevari contingat, & humiditates corrumpentes infra se consumat. Quorum furni & vasis quærendum lilii visio non scriptura, & debet calor vas undique circuire, ita quod æqualitas undique sit caloris aliter frustra balneum diceretur, & in furni summitate debet esse foramen, per quod debet exire unum frustum vitri rotundum & longum, claudens orificium dicti vasis, in cuius frusti tactu cognoscitur, si calore congruo materia decoquatur. Et si forte aliquis fumus infra vas jam dictum ascendere videatur, non permittit ipsum dosin dispositum exhalare, quantumcunque vas etiam teneretur apertum. Quare dicitur à Gebro nunquam unum ab alio vere separatur, licet quoad visum segregari vel separari superficialiter videatur, nec unum sine alio esse potest, nam suf spiritus temperati sunt per viam naturæ perfecte in tantum quod ab invicem non separantur.

In hoc

Materia infra. In hoc autem gradu caloris natura nigra efficitur. quoniam nigredinem efficit in humido calor agens. Quare Turba dicitur: Videns autem nigredinem illi aquæ immittere, scito jam te corpus liquefactum esse. Item primo in opere omnia denigrantur. Iste verò fructus ideo fit, ut cavetur ab igne nimio, quoniam intrusus calor perire facit & compositum segregari, & ideo temperato igne debet persequi decoquitur, sicut puer lacte nutritur, & *in hoc omnes conveniunt*, & hoc etiam ostenditur in practica *de diversis coloribus* sub nigro colore contentis.

De Gradu ignis adventa nigredine.

CVm verò totum nigrum est, cõtinetur ignis eiusdem gradus, donec albedo in ventre ipsius occulta appareat. Nã sic approximat fixum. Notandum autem quod in ipsa nigredine multi colores apparent, de quibus non faciunt Philosophi mentionem. Nam quandoque totum fit viride, quandoque lividum, quandoque violacei coloris, quandoq; etiam ex uno latere vasis est viride, & alio nigrum vel lividum intus & viride extra, hi tamen colores omnes sub nigro comprehenduntur, & quoniam in eis nulla perfectio essentialis existit, ideo Philosophi principaliter tantum inter cæteros colores nominant tres videlicet, quæ virtutes dicuntur animæ, scilicet nigrum, album & rubeum. Quare in turba reneramur regem & suam uxorem, & nolite eos comburere, ne fugetis eos nimio igne, quoniam nescitis, quando indigetis his, qui regem & suam uxorem emendant, coquite eos, ut fiant nigri, deinde albi, deinde rubei, deinde tingens fiat venenum, item fiat lapis albus combustione & humore seu liquefactione, per aquam dicitur sequi mortificatio, quæ apparet in nigredine primo apparentiæ, in qua mortificatione uniuntur spiritus, id est, deficcantur. quia nisi corpora deficerent, non apparent colores animæ, quæ nigredo & nubes appellantur. Item Magnesies cum dealbatur, non permittit spiritum fugere, quia natura naturam continet, humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem se deficcatam ostendit, dum color albus incipit apparere, nam in transmutationem nigredinis vidi antequam perfecta dealbaretur, fuscam albedinem quæ brunus color vulgariter dicitur, quæ brunicies verà albedo postea efficitur, tunc autem durante brunicie magister meus fregit vas & lapidem, & inspexit eum intus & extra, & invenit brunum extra, intus autem erat adhuc nigredo, cuius causam mihi assignavit, *quod videlicet*

partes

Digitized by Google

partes materiæ vasis lateribus adhærentes magis senserant calorem sibi propinquū, quàm materia mediana. Ideo quod citius in colorem cœperant mutari & dixīmihi, quod ista brunitas ascendebat, quod albedo extrahebatur à nigredinis eius ventre, sicut in Turba dicitur. Cum enim videris ipsum natum, scito quod albedo ipsius in ventre nigredinis primo apparentis occulta est. Et tunc te oportet illam albedinem extrahere ab illa nigredine subtilissima eius, non autem mitemini quod adhuc materiam hanc vocat lapidem. Nam sciatis quod quamdiu durat albedo, & etiam assumpta rubedine, per longum tempus stat durus & in massæ fortis spiritum residet, quousque decoctionis continuatione per seipsam incipit dirui & aliquantulum elevari.

Lapis quare. Quamdiu durus.

Sequitur decoctio secundi gradus usque ad rubedinem, &c.

CVm igitur sic dimiserit hic lapis nigredinem, mutatur gradus ignis, & ponitur in alio furno subtilis dispositionis, in quo fortior adhibeatur decoctio calefaciendi vas & materiam circumquaque, & ibi decoqui debet, nam tunc suscipit veram albedinem, cum qua ibidem coquitur tam diu donec albedine transmutata ruborem videatur assumere. Cavendum est autem quod iste ignis non sit intentior, quàm ad suum gradum spectet, nam in illo albo colore corpus & spiritus sunt naturæ conjuncti. Et si daretur decoctio in excessum ultra debitum sui gradus, separentur unita. Quare in Turba dicitur: Coquite cautè ne in fumum vertantur & pereant. Citrinatur autem, quando de albo colore in rubeū transmutatur. Citrinus autem color est medius inter album & rubeum, oportet autem prætendi ante rubedinem veram. Et de hac practica locuti sunt Philosophi dicentes: Spiritus & anima non uniuntur, nisi in albo colore, quia tunc omnes colores qui in mundo excogitari possunt, apparent & firmātur, & tunc in unum colorem scilicet albedinis conveniunt. Dealbatio enim est totius operis fundamentum, nec inde variatur in diversos colores videlicet veros, præterquam in rubeum, in quo est finis ultimus. Citrinatio enim quæ fit inter album & rubeum, non debet dici color in perfectione.

Approbantur autem per hæc omnia quæ prædixi, quæ etiam vera esse mihi facti experientia demonstravit.

Digitized by Google

Sequitur decoctio tertij gradus usque ad calcinationem.

ET dum rubescere incipit, ponitur ad decoquendum in tertio furno fortiorem perhibendo ignis gradum, donec intus & extra vera rubedine perfruatur, cuius signum est diruptio, & per elevationem supradicta, de quibus in Turba dicitur, post albedinem autem non potes errare. *Nam igne augmentato post albedinem ante rubedinem ad cinerationem* pervenitur. Item videns autem illam albedinē *supereminentem*, est ratus quod rubor in albedine illa occultus est. Et tūc oportet illud extrahere, verum coquere, quousq; totum rubeum fiat. Et si vobis dubium relinquitur, quare albedo à *nigredinis* ventre extrahitur, rubedo autem non extrahitur ab albedine, licet sit rubeum decoquendo, declaro vobis hoc modo, quando durante nigredine materia remanet, & est humida in natura, quæ humiditas se ostendit apparente albedine desiccari, & nunquam etiam appareat albedo, donec humiditates corrumpentes sint omnino consumptæ, his ergo de causis duabus dici potest, dum autem rubescit, nihil devastatur, sed tantum coquitur, & decoctione forti color rubeus incommutabilis appareat, in quo est perfectio. Quare in turba ex composito in spiritum rubeum verso sit mundi principium. Item spiritus tingens & vivificans intromittur, postquam recessit humiditas corrumpens nō aliter quod est perventum ad dealbationem seu ad albedinem. Hoc ergo colore rubeo apparente natura sui perfectionem ostendit occultam.

Sequitur calcinatio in quâ ultimus gradus figendi completur, & tunc spiritus corpus est verè factus, verè permanens: & fugitivum figens.

POstquam hæc materia rubeum habens colorem *dirui* & elevari incipit, ponetur ad calcinandum per flammam fortem reverberiorem jam in terreo vase in quo ignis gradu fixo completur & permanens efficitur vera atque perfecta fixione. Quare Geber ait in capitulo de calcinatione, quod spiritus calcinantur, ut fixiones fiant & *melius* dissolvantur. Et in capitulo etiam de tertii ordinis medicina, ipsā incipit calcinare, & debet in ignis calcinantis rigore permanere, donec pulvis tactu impalpabilis fiat, nitentissimum habens rubore. Quare in Turba sic dicitur, Scitote, *quo cinis est, optimè miscuitur, eo quod cinis ille recipit spiritū,* & in-

Digitized by Google

& incluſus eſt ille humor per interiorem ignem, quouſque croci ſicci vel combuſti ſanguinis vel ſuum quaſi nati colorē aſſumat. Item cum aqua introivit cum corpore vertit ipſam in terram, deinde in pulverem ſive cinerem, ſi vultis apud perfectionem experiri, manu accipite. Si enim impalpabilem aquam inveniant, bene eſt, ſin autem, iterate, hic autem rubicundiſſimus impalpabilis in ſcipſo elevatur, etiam creſcit in modum fermenti, & ſeparatur ab eo in calcinatione prædicta terra nigra ſubtiliſſima & perlucida quæ in fundo vaſis eſt ſub dicto pulvere rubeo repēritur. Vnde dicebat mihi magiſter meus, apparet perfectionem fixionis in hoc exiſtere duabus de cauſis, una quidem quod per fixionem & per calcinationes ignem introducitur per vas quantitas huius elixiris ſuper multas quantitates non permanentes corporis projecta confirmat in eis auri fixionem, quod non faceret niſi in ea fixio ſuperabundaret. Alia vero quod terra nigra prædicta in calcinatione ſeparatur à commixto, quæ alias fuerat in toto opere inſeparabilis, propter fortiſſimam unionem. Et ideo neceſſe fuit per fortiſſimum artificium ſeparari. Et ſi remaneret commixta propter ſui impuritatem impediret puræ naturæ ingreſſum.

Sequitur cinis per calcinationem factus fuſibilis & iterato lapis, qui eſt elixir completum.

CInis vero iſte caret fuſione, qualiter autem ingredietur ut tingat, certè liquefactio ſibi redditur ſive ſudor per modum à Philoſophis traditum, cujus ergo modus eſt ille, eſt ne in aquam ſolvenda, certè non, quia Philoſophi non curant de aquis tangenti adhærentibus & id humectantibus. Quare dicitur in Turba: Inſipientes autem audientes aquam putaverunt eam aquam eſſe vulgi, quod ſi noſtros libros legiſſent, ſcirent utique, aquam eſſe permanentem. Quæ ergo aqua eſt verè quæ tangenti non adhæret, ſed ſuperficiem diſcurrit nihil humectans, ſicut arg. vivum. Quis ergo faciet talem aquā, certè dico quod ille, qui ſcit facere vitrum, hæc enim materia nihil aliud quàm de ſeipſa vult ſibi adjungi, nam omnia quibus indiget in ſe habet. Et ſi bene excogitentur, quæ prædixi, ſcietis ex hoc cinere habere lapidem rubeum intenſo colore parum perſpicuum habentem frangibilem cum modico ictu, fuſibilem, penetrantē, ingredientē

& propterea dicimus hoc magnum, cujus virtus ponderis centum millia & plus Saturni continet in Solem. est autem in proclivem modo loquitur, quæ ignorantia omnes tenet non profecit ex eodem.

Conclusio totius operis.

ERgo fratres non miremini, si in hoc opere multi errent, quoniam vero vobis, nec unquam videre quenquam præter magistrum, qui in debita applicatione materia opus suum, sed conatur ad impossibilia in materia: si de cætero crederent hominem generari, quod minime ergo in reddamur in operibus mendaces. Nam lapide, &c.

D. K.

Credo quod ego totum hoc vidi in operatione Saturni, quæ in hoc auctore sunt dicta, aliquando Domino disponente & spiritu eius cooperante experienda.

OPVS

Digitized by Google

OPVS PRAECLARVM AD UTRUMQUE MAGISTRI VALENTINI experitissimi. Quod pro testamento dedit filio suo adoptivo, qui etiam istum tractatulum propria manu scripsit, Joanni Apot.

STudio namque florente Philosophico quandam partem secretam, videlicet, scientiam famosam, inclytam gloriosam, imprudentibus occultam, sipientibus verò manifestam, per quam omnis gradus Ecclesiasticus dum habita fuerit, & inventa Deo Altissimo, sine penuria famulatur, &c. Reges & principes dominantur, & adversariorum suorum colla sibi subjugant. Pauperes & inopes in suis necessitatibus adjuvantur. Et succincti sermonis eloquio, nec penitus occulto, nec penitus manifesto, ne improbus tanquã probus tam eminentem scientiã indignè usurparet, eãq; in suis peccatis & negligẽtiis foveret. Amore tui fili charissime in hoc præsenti libello ipsã tradẽdo, ppono declarare tibi. Hoc præ omnib. addiscito, ut scias naturas Metallorũ & eorũ generationẽ cognoscere. Cave tibi, ne sis nimis velox, aut capitosus & avarus vel cervice variabilis. Sed potius esto vir patiens, & doctrinæ filius, & vir subtili ingenio decoratus, perscrutans omnia, sis quoq; largus. Et adsunt tibi quoq; subtus sufficiẽtes. Nec etiã decet ut velles per libros indagare. Eo, quod libri huius scientiæ non sunt scripti ad doctrinã ipsius inquirentis, sicut aliarũ scientiarũ, sed sunt tantũ quædam figuræ ipsius scientiæ. Quia scripti sunt sub occultis, & diversis ænigmatib' Metaphoricis, i. e. figuris, & ad hoc tantũ, ut per ipsas figuras de re scientiæ sciatur, ut verè credatur, quod hæc scientia vera, & omnino recta est. Vnde nullus nunquã Philosophorũ hanc scripsit, ut est in se veraciter, sed tantũ allicuit artifices ad ipsam indagãdam. Materia verò principalis omniũ metallorũ in suis Mineris de qua ipsa generantur, i. e. causantur, est Aqua sicca, quam aquã vivã, sive arg. viv. appellamus, & spiritus fœtens, quẽ aliter sulphur nominamus. Huius autẽ scientiæ radicalia principia super quæ ipsa fundãtur sunt ista, videlicet quædam materia vel substãtia prope arg. viv. & sulphur fumosa & sub-

Digitized by Google

bes aliquot unces ipsi [illegible] cum aqua vitæ, & superpone tantum quantum est latus vasis de aqua vitæ. Et hæc imponatur in balneo, quia virtus [illegible] dissolvat corpus, ut per compositionem [illegible] corpore, et animo corpore retineatur. Ideo opus [illegible]. Et hoc opus vocatur Aurum [illegible]. Item vide [illegible] Sume ergo de terra alba ut [illegible] & [illegible] & proice in aquam illam, & claude vas, per unum diem cum isto pauno, & loca super cineres tepidos, [illegible] super furnos. Et tantum ut hoc corpus in aqua [illegible] in aqua [illegible]. Tunc pone aquam ad ebullire si bona fuerit. Si vero non bulliret, error [illegible] operatione & nihil valet. Et ideo oportet [illegible] facere. Tenenda tunt vasa super calidos cineres [illegible], donec illa aqua à bullitione cesset, & cum cessaverit clara, & limpida & viridis. Et terra nostra erit solum spiritus congregata. Nota, si aliquid autem remanserit de corpore, quod non erat solutum vel liquefactum, non est vis, sed accipe aliud vas similis priori, & pone in illam aquam, quotiescunque poteris, per clepsydram vitream, caute, quod quod remansit in fundo non solutum non transeat cum aqua clara. Et singulis vasis bene obturatis cum panno lineo, serva aquam benedictam, in horam necessitatis. Et iterum faciterum aquam novam, & impone illa quæ non fuit nota in priori aqua à termino de terra nova, ut supra, & procede per omnia ut supra & funde aquam posteriorem, cum sua terra, [illegible] & si adhuc non est terra soluta, [illegible] quousq; habeas de illa aqua usque ad placitum. Et hoc est verum principium & medium. Et dicitur hæc aqua in qua corpus solutum est, Temperatura sapientum & aqua vitæ, & corpus solutum, vocatur gumma philosophorum, sed nondum perfecta.

Notandum, quod illa prima pars elixiris est alba, quia de terra alba est ut dictum est. Et secunda pars elixiris est rubea, quam de terra rubea facut dicemus. Et sic videtur duo esse elixiria Avitum in hac arte, cum tamen ita non sit, quia in veritate, hæ duæ partes non faciunt, nisi unum verum elixir, quod est ad utrumque, videlicet primo ad albū. Postea idem non aliud, & in eodem vase ad rubeum. Diximus enim jam de parte alba. Nunc dicemus de parte rubea faciendā. Et iterum iterum attende fili, ut non oberres, nam prædictæ species sunt assumendæ ad rubeum, sicut prius ad album. Sed curu

aliis

aliis ponderibus solum Recipe de sulphure viridi fixo. j. ℔. 12. ℥. & in hoc concordant pondera. Item sulphuris albi fixi medicina partem unius lib. 12. ℥. Item terræ Rubeæ pōderosæ. 6. ℥. & in his duobus discrepant pondera ad rubeum à ponderibus aquæ albæ. Ex istis speciebus facias, per omnia sicut supra habes videlicet, Opus, Hyemis, Veris, Æstatis & Autūni simili separatione, contritione, & decoctione ignea similibus vasis, Aludellis, furnis, junctūris & luris, simili separatione, flegmatis ab aqua, simili receptione, simili projectione, vel conjunctione, seu matrimonio terræ rubeæ cum spiritu lapidis in aqua prædicta. Debet autem esse terra rubea, munda. Sed nota cum composita fuerit cum aqua non solvetur in ea. Quia tantę virtutis non est aqua, sed calcinabitur tantum: & in pulverem rubeum quodammodo & sine tactu reducetur. Hoc sic facto remove aquam caute, & pone in alio vase eidem simili ita effundendo, ut pulvis rubus maneat in suo vase. Et in illam aquam remottam, pone aliquod corpus album, ut est terra alba, & solvetur in ea & sic habes proficum. Terram vero rubeam, calcinatam, desicca, secundum modum suum sicut fili à me vidisti, quia non possum tibi omnia jam replicare. Serva autem illum pulverem in mundo vase, donec aliam aquam feceris, in qua possent dissolvi illi pulveres. Aliam aquam facias de prædictis speciebus videlicet sulphuris viridis ℔. j. 12. untiarum, & novem untias sulphuris albi, & 9. ℥. terræ rubeæ ponderosæ, & operare per omnia opera ut prius. Excepto hoc, quod in separatione flegmatis ab ea plus separabis in duplo, aut plus quam in aliis separasti. Et postea recipias, ut dictum est, de aliis, & in eam pone illum pulverem rubeum, & si solvatur, & fiat aqua rubea valde. Tunc est aqua perfecta. Sin autem tunc iterum remove aquam ab ea, sicut alias feciſti, & sicca terram rubeam, ut prius, & serva. Et reiteranda est aqua ex novo, augmentando pondus in tribus untiis semper in sulphure albo, & in terra rubea, tantum & non in sulphure viridi. Cujus pondus semper est æquale in istis aquis. Et semper plus separabis à flegmate in illa in duplo quam in prædicta. Donec invenias aquam quæ solvat terram rubeam in aquam limpidissimam, rubeam. Quidam autem totum removent, quod ante rubificationē alembici exit, servantes albam aquam ad partem. Dicunt autem, quod illa aqua alba, solvat corpus album & secunda rubeum, & bene dicunt, secundum quod opifex est circumspectus, tu autem fili tene quod tibi videtur. Cumque inveneris aquam, quę solvit, corpus rubeum. Tunc serva illum,

Digitized by Google

Sed hoc oportet primo fieri per quod patet quod fuit hic accipitur pro solutione, vel e converso, solutio pro fixione. & com per se sua est, ut dixi. Tenet ista propria per se solutio est ut in aere. Et ergo solutio fit duob. modis, in loco. Oportet ut considetes ut primo per se solvas, id est quæ facias. Et secundo per se sublimetur in aere tam in vase prædicto. Accipiendum est illud vas cum terra soluta & ponatur super cineres, in alud cllo super furnum, & in furno, fiat ignis lenis, & hoc continuando fideles donec congeletur in unam massam nigram, & fiat dura & tegra, ficut massa salis cujus massis fractura erit lucida sicut cristallus vitri. Iterum tere & pone cū suo vase in loco suo ut prius facito, ut dictum est aere solvatur ut prius. Et secundo super cineres ut prius, cōgela in eodem vase. Alii verò postquam per semel est solutus, & congelata, ut permittitur, secundo postea ejus. Postea sibi ipsum ponūt, aliquid modicum id est terram patem ponderis sui de cauda sua, id est, de aqua, quæ habeo exivit, & non de alia, quæ in hoc loco si sic fiat. debet esse omnino simplex sine quacunque inpregnatione corporis vel spiritus. Et postea sunt quidam ex ipsis qui ponunt ipsum in aere. ut permittitur ad solvendum Et quidam ex illis faciunt ei dissolvere in ventre equino. Et postea omnes isti ipsum deficant. id est, ailant, id est, congelant, super cineres lento igne, ut dictum est, cave fili, qui hæc facis in hoc passu. Et sic quocunque modo dissolves eam & cōgeles quater reitera istam solutionem & cōgelationem. Quinta vice sublimatione & congelatione & completum est. Tunc terra nostra rema nebit in fundo vasis fixa & lucida nigra in fractura, & projecta super corpora alterabit ea in suo esse. Et his omnibus sic completis, verū regimen terræ pene scis lapidis sufficienter perfecti. Et nota quantocunque pluries hæc terra, solata fuerit & congelata ut dictum est tanto subtilior erit, & penetrabilior. Et nota quod quidam non fundant vel liquefaciunt eam, ut dictum est, supra. Sed tantummodo eam per se solvunt, proprie ut dictum est & congelant. Et si dimittatur prædicta fixio, quam solutionem vocamus superius non est error, & tamen si per coctionem fuerit denigrata, quā formam vasis fuerit dictum est, in quo hæc terra post quam fuit denigrata, per ignis solvendum & ad congelandum. De hoc nota quod nos non removimus dictam terram de sua cucurbita, sed sublimato alembico & remoto desuper ipsa unum cooperculum super ipsum, & forte ponimus, furamus, incerabimus, ad cucurbitam quod cooperculum vulgariter vocamus

camus Antonearium, quod habeat collum gracile & spissum, & pendeat illud collum intra cucurbitam, & nō extra, quod collum debet lutari, & cerari ne ipsum flos fugeat. Et cum opus est remove coopertorium, & iterum alembicū appone, & luta, & iterum Anteonarium appone alembico deposito, & sic alternatim cum opus est fac, & sic in uno vase potes totum perficere, vide fili quid feceris, id hoc vase nō concludimus nec concludimus re in foramina vasis. Quia si subtilius & magis proficuum sciveris hoc assume. Multa enim de hac operatione artis essent scribenda, quæ tuæ industriæ relinquo, & sic completam habebis de nigratione ut superius dixi. Nūc autem ad dispositionem dealbandi veniamus. Scias ergo pondus istius terræ, ut dictum est. Et postea solve illam terram per se, sicut fecisti in denigratione ipsius qua soluta, Accipe medium sui ponderis, de spiritu non fixo, id est, de aqua quæ ab eo exivit quæ Canis Balsami dicitur, sive lac virginis, aut argentum vivum nostrum seu anima aut ventus, aut cauda draconis, &c. ut supra dixi. Et pone hoc super ipsā terram solutam vel draconē solutum per collum coopertorii cucurbitæ ipso coopertorio cum cucurbita, prius bene lutato, ut dictum est, & obtura bene collum coopertorii, & luta bene secundum modum suum. Et si fuerit aliud vas, obtura bene, cum lineo panno sicco fortiter, postea pone in fimo equino calido & humido vel super cineres, id est, sicca cum lento igne ut dictum est. Et sic continua, donec ipsa terra & aqua unum fiant, seu una res adhuc magis clarior & alterius coloris tum in modico quam quod prius erat, hoc facto & cōpleto totum congelandum & inspissandum est in massam & reducendum in eodem loco, & in eodem regimine continuo & si necesse fuerit coopertorium cucurbitæ est removendum, & alēbicus instituendus, ut dictū est, de super lutandus ne inde exeat aliquis humor, & res citius inspissetur. Signum autem est quod res, id est, gumma in decoctione erit decocta quod si mittatur vas in frigidari, & ille draco durus fuerit, ad modum durę picis vel frigidę. Tunc satis est decoctus, & à suo flegmate purgatus Nota. Aqua quæ in hac decoctionis de hac gumma vel dracone exierit, si cum aliquid exierit potest recipi. Et si necesse fuerit de ea, sicut de cauda operari, hoc dracone congelato ponatur in tali loco ubi per se dissolvatur in aquā spissam de suo calore existente. Qua soluta pone super cineres sicut in denigrando fecisti, & ibidem dimittes eam, donec cōgeletur ut dictum est in denigratione. Et ista decoctio est completa & erit unum corpus, adhuc opacum, sed in fractura clarum

clarū. Vide hic fili quia dicit philos. ꝙ præcavēdū est, ne elixir submergatur, submersio aūt elixiris est, ut dicit Geber, quādo sūma volatilis superat sūmā fixi Et sic erit perfecta illa decoctio, tūc ultimo scias pōdus totius illius cōgelati sicut sciviti, primo per tuā industriā. Quia nō possū ubi omnia scribere, sed multa tuæ discretioni relinquo, ne forte perjurus inveniar. Postea pone quartā partē ipsius congelati super terrā cōgelatā, vel ipsū congelatū de aqua prædicta vel cū spiritu non fixo, sine cauda draconis vel spermate albo, hæc omnia idem sunt, & in eodē vase, & sine extractione draconis ab eodē vase, & decoque, ut prius vase bene obturato, ut est dictū, donec cōgeletur, & inspissetur, & fiet res dura, sicut pix, & postea solvatur ꝙ se totū. Et ipso sic ꝙ se soluto, statim super cineres, lēto igne cōgeletur, ut dictū est, & erit massa alterius coloris, q̄ prima & aliquātulū magis clara. Et simili modo simili regimine, simili pōdere: videl. pars totius cōgelati, quarta & at vi & aqua alba prædicta de super ponatur totū congelatū, & simili solutione & coagulatione tā per caudā suā q̄ per se ille draco solvatur & cōgeletur. Cōtinetur aūt & regatur, & reiteretur hæc dispositio de alēbicis ꝙ hujus aquę albę vel caudę, pōdera, & per has rigationes, adaquationes inbibitiones inspissationes, inspirationes, vivificationes, animātiones, solutiones & congelationes tā perfectā vel perse tā aquā, & in eodē vase, & sine extractione draconis, donec ille draco vel tota illa massa mortua, quasi homo in suo tumulo paulatim & paulatim suo spiritu, vel vita, aut anima qua privata fuit denigrādo, ut est dictū. Interim inspissetur & vivificetur, animetur reiteretur, & subtilietur magis quam prius ut fiat unus lapis cristallinus albus, participās quandā, viriditatē, perse veras ignē, fundēs, fluēs, & congelans Mercuriū & perfecte retinēs, & trāsmutās quodcūq; corpus imperfectū. Notandum est, ꝙ plures colores & diversi apparebūt in illo lapide ante quā fiat alba. Et primus fuit niger, & postea albus, qui sunt duo cōtraria. Quia dicit philos. ex uno cōtrario ad aliud cōtrariū trāsire nō potest sine medio. Ideo oportet ꝙ veniendo in illo lapide de nigro ad albū, quam plures colores intermedii, & propter hoc dicit in libro, ꝙ plures citrinescit, & plures nigrescit imo quotquot colores in mūdo possunt esse apparebunt, attamen nō sunt veri colores, sed in fine expectāda est dealbatio, qui est verus color. Et secundū variationē illorū colorū philosophi hūc lapidē diversis nominib. nominaverūt. Alii ferrū, alii plūbū, alii stānū, alii cuprū, alii es, alii aurū, alii argētum quæ omnia nomina, quāvis diversa in vocabulis ad unum tamen

intēg-

intẽdunt intentũ. Et hic lapis alb. habet põdus patris sui, i. solis. Granũ n. istius lapidis generat cẽtũ grana in multiplicatione, per imbibitionẽ gumæ à spiritu, nõ fixo, albo, & hoc debet fieri eodẽ modo, & simili regimine, in omnib. sicut in dealbãdo fecisti prius. Et sic non oportet ꝙ recipiatur à principio, sed ꝙ multiplicetur ut dictũ est. Necita modicum de eo habẽdo, sis cõtentus, cũ poteris usq; in infinitũ multiplicare per modũ jam dictũ Et scias quantũcunq; plus solvitur ẽt sua anima vel spiritu nõ fixo, & congelatur tãto magis multiplicatur, & nõ solũ in quãtitate, sed ẽt in virtute tincturæ & subtilitate & in projectione majus põdus convertet & transmutat. De cujus projectione & modo ipsius, & de furnorũ forma & nominib. vasorũ inferius tibi dicam. Conservatur aũt hic lapis in loco sicco, sicut sal punari & in forti vitro & non in humido loco, quia tũc per se solveretur. Et tamẽ si cõtinget ipsũ solvi, nõ propter hoc pejor esset, sed iterũ super cineres, lẽto igne, per se congelãdus est sicut in dealbatione feciſti. Itẽ not. ꝙ quãvis decoctiones nostras fecimus, de aquà prædicta alba cũ pondere quartæ partis, totius congelati corporis, ut est dictũ. At tamẽ si majus pondus de ipsa posueris, super ipsũ corpus, quã quarta pars ipsius. Dũ tamen elixir, non submergitur melius erit, & ille lapis dealbatur & erit subtilior, & penetrabilior, & cũ majori pondere alterabit, & cõvertet, ut dictũ est. Itẽ not. ꝙ subtilior est lapis vel medicina quæ cõvertit Mercuriũ, quã illa quæ cõvertit corpora & è converso, nisi subtilior fuerit præparata. Ego verò per septẽniũ vacavi, circa diversos errores artis illius, per varias operationes erroneas; antequã verũ elixir, apprehendi quã cum deprehendissem in septem diebus feci & cõposui patet ergo, quod oportet artificẽ multis erroribus experientiam addiscere. Ideo esto vigilans, fili habes tamen fundamentum à me, quod ego per septẽnium vix inveni. Ideo patet quod dicitur opus nostrum, non est, nisi opus mulierum & ludus puerorum.

Item not. dealbare, & rubificare idem sunt, quod calcinare & solvere & congelare idem sunt, quod componere & cõpositum facere & conjungere. Assare idem est quod rem desiccare vel in tali loco ponere quod possit in pulverem siccũ, cõpetenter redigi. Itẽ distillare, sublimare & solvere idem est quod facere descendere de cœlo in terrã. Itẽ solvere in aquã idem est quod sublimare. Et fixũ & volatile congelare, quod idem est, quod descendere & facere fixum volatile. Itẽ solvere per se est idem quod facere fixum solutum & congelare solutum idem est quod calcinare solutum per se. Et id calcinare

idem

bus aliis nominibus, ipsi Philosophi eam appellant, & lapidem benedictum, qui nō est lapis, nec habet naturā lapidis. Et statim postquam illa aqua est facta, debet compositio fieri in duabus horis, quia virtus istius spiritus cito evanescit, nisi per compositionē ipsius cum corpore, ut ab ipso corpore retineatur. Ideo oportet, quod citò fiat. Et illud opus vocatur Autumnus. Item vocatur ima, prægnatio. Sume ergo de terra alba purissima 2. ℥. i. e. duas uncias, in laminis tenuissimis, & projice in aquam illam, & claude vitrū peroptime cum lineo panno, & loca super cineres tepidos, situatis in aludelis suis super furnos. Et statim ut hoc corpus intus projectum fuerit in aquam illam tepidam. Tunc incipit aqua in mediate bullire si bona fuerit. Si verò non bulierit, error factus est in eius operatione, & nihil valet. Et ideo oportet reiterare & aliam facere. Tenenda sunt vasa super calidos cineres continuè, donec illa aqua à bullitione cesset, & cum cessaverit erit clara, & limpida & viridis. Et terra nostra erit soluta spiritui congregata. Nota, si aliquid autem remanserit de corpore, quod non erat solutum vel liquefactum, non est vis, sed accipe aliud vas similis priori, & pone in illam aquam, quantoties poteris, per clepsydram vitream, caute, quod illud, quod remansit in fundo non solutum non transeat cum aqua clara. Et singulis vasis bene obturatis cum panno lineo, serva aquam benedictam, in horam necessitatis. Et tunc faciterum aquam novam, & impone illa quæ non sunt soluta in priori aqua addendo de terra nova, ut sunt 2. ℥. ut prius, & procede per omnia ut supra & funde aquam posteriorem, cum sua terra soluta ad primam, & si adhuc non est terra tota soluta, tūc si vis, fac ut prius, quousq; habeas de illa aqua satis ad placitum. Et hoc est verum principium & medium. Et dicitur hæc aqua in qua corpus solutum est, Temperatura sapientum & aqua vitæ. & corpus solutum, vocatur guma Philosophorum. sed nondum perfecta.

Notandum, quod ista prima pars elixiris est alba, quia de terra alba est, ut dictum est. Et secunda pars elixiris est rubea, quam de terra rubea facut dicemus. Et sic videtur duo esse elixiria Avitum in hac arte, cum tamen ita non sit, quia in rei veritate, hæ duæ partes non faciunt, nisi unum verum elixir, quod est ad utrumque, videlicet primo ad albū. Postea idem non aliud, & in eodem vase ad rubeum. Diximus enim jam de parte alba. Nunc dicemus de parte rubea facienda. Et tūc iterum attende fili, ut non oberres, nam prædictæ species sunt assumendæ ad rubeum, sicut prius ad album. Sed cum

aliis

aliis ponderibus solum Recipe de sulphure viridi fixo. j. ℔. 12. ℥. & in hoc concordant pondera. Item sulphuris albi fixi medicina partem unius lib. 12. ℥. Item terræ Rubeæ pōderosæ. 6. ℥. & in his duobus discrepant pondera ad rubeum à ponderibus aquæ albæ. Ex istis speciebus facias, per omnia sicut supra habes videlicet, Opus, Hyemis, Veris, Æstatis & Autūni simili separatione, contritione, & decoctione ignea similibus vasis, Aludellis, furnis, junctūris & lutis, simili separatione, flegmatis ab aqua, simili receptione, simili projectione, vel conjunctione, seu matrimonio terræ rubeæ cum spiritu lapidis in aqua prædicta. Debet autem esse terra rubea, munda. Sed nota cum composita fuerit cum aqua non solvetur in ea. Quia tantę virtutis non est aqua, sed calcinabitur tantum: & in pulverem rubeum quodammodo & sine tactu reducetur. Hoc sic facto remove aquam caute, & pone in alio vase eidem simili ita effundendo, ut pulvis rubus maneat in suo vase. Et in illam aquam remottam, pone aliquod corpus album, ut est terra alba, & solvetur in ea & sic habes proficum. Terram vero rubeam, calcinatam, desicca, secundum modum suum sicut fili à me vidisti, quia non possum tibi omnia jam replicare. Serva autem illum pulverem in mundo vase, donec aliam aquam feceris, in qua possent dissolvi illi pulveres. Aliam aquam facias de prædictis speciebus videlicet sulphuris viridis ℔. j. 12. untiarum, & novem untias sulphuris albi, & 9. ℥. terræ rubeæ ponderosæ, & operare per omnia opera ut prius. Excepto hoc, quod in separatione flegmatis ab ea plus separabis in duplo, aut plus quam in aliis separasti. Et postea recipias, ut dictum est, de aliis, & in eam pone illum pulverem rubeum, & si solvatur, & fiat aqua rubea valde. Tunc est aqua perfecta. Sin autem tunc iterum remove aquam ab ea, sicut alias fecisti, & sicca terram rubeam, ut prius, & serva. Et reiteranda est aqua ex novo, augmentando pondus in tribus untiis semper in sulphure albo, & in terra rubea, tantum & non in sulphure viridi. Cujus pondus semper est æquale in istis aquis. Et semper plus separabis à flegmate in illa in duplo quam in prædicta. Donec invenias aquam quæ solvat terram rubeam in aquam limpidissimam, rubeam. Quidam autem totum removent, quod ante rubificationē alembici exit, servantes albam aquam ad partem. Dicunt autem, quod illa aqua alba, solvat corpus album & secunda rubeum, & bene dicunt, secundum quod opifex est circumspectus, tu autem fili tene quod tibi videtur. Cumque inveneris aquam, quę solvit, corpus rubeum. Tunc serva illum,

Digitized by Google

& fac tibi de illa, quantum vis. Intellige ut solvas de corpore semper novam aquam faciendo, & corpus in ea solvendo & semper solutiones in unum vitrum fundes, donec sat habeas. Etiam sic fac de albo ut supra, si totum non solveretur, terra rubea non debes tamen tantum ponere de rubea terra sicut de alba, sed tantum duas dragmas id est quartam partem unciæ unius, si autem plus poteris solvere, plus adde, veruntamen ut bene calcinetur. Et sicut prima aqua alba in hac arte nominatur virgo vel puella prægnans habens unum uber id est sperma fœmineum album & frigidum. Et urina puellarum vocatur antequam corpus album solvatur in ea Ira & illa aqua rubea prædicta vocatur juvenis pulcher, sicut tu fili mi, homo es, habens caput nigrum, vestimentū purpureum, quia sperma masculinum est calidum, ergo rubeum, utrumq; autem dicitur urina infantium & infinitis aliis nominibus. Et nota quod ventres vasorum non debent totaliter impleri de prædicta materia, sed tātum semiplenam, perficitur aūt elixir ad utrumq; illo modo. Accipe ergo tantum, quantum una vice fecisti de aqua alba & scias quantum est pondus ipsius ad tuam subtilitatem relinquo. Non enim tibi fili mi potui omnia scribere, propter causam, quam tibi inferius declarabo Et tātum, ℞. de aqua rubea. Cujus pondus tibi relinquo. Et funde ambas aquas in cucurbitam fortem & spissam. Tunc in continenti tota aqua erit citrinea, clara & limpida, & erit vera copulatio, & verus elixir, ad utrumq; ibi vera erit impregnatio ex quo verus sequitur partus. Ista aūt ex duab. aquis facta una, ut dictum est. Nominatur aurum nostrum, & argentū nostrum. Imo, aqua cœlestis, & æs nostrum, acetum nostrum, magnesia nostra, & fermentum lapidis & utrunque. Et statim cum has duas aquas infunderis, debes bene obstruere, donec bene permisceantur & fiat res una videl. aqua clara, rubea. Et scito fili quod par pondus debet esse utriusq;, & quælibet aqua residua, videl. alba & rubea, debent servari in suis vasis optime clausis. Attende quia nō debes illas aquas, nisi medietatem, utriusq; recipere, ad conjunctionē aliam aūt medietatē serva, ut dixi, quæ vocatur cauda draconis, quia servatur ut draco siccus cā devoret, ut inferius patebit. Hoc te quoq; scire volo, fili, quod unū sine reliquo non perficies, videl. quia non poteris tu ex te ipso prolem generare sic nec virgo sine masculo hoc tibi secretum esse nolo propter tuā servitutem, quā habes erga me, σολλυπαστασιτμῶλ,ιθ σολῶιθ. Nisi ista cōjunxeris nil perficies. Modo attende fili, quia jam attendendū est ut opus prædicti lapidis bene disponas. ℞. ergo elixir vel cōpositum prædictū prout est in suo vase in quo prius ipsum po-

Digitized by Google

fuisti, videl. in cucurbitã, & pone super illud alembicũ vitreũ, & luta bene, & sicca, & cera eo modo, sicut in extractione aquarũ in prima operatione feciſti. Et hoc ſic compoſito, accipe illud vas, & ſepeliare in fimo equino calido & fac animã. i. aquã ab eodem, hoc eſt ab elixir evolare ipsã aquã in vaſe vitreo capiendo & flegmaticam abiiciendo ut ſupra in primis feciſti probãdo, donec gutta buliat, ſuper laminam ferream calidam. Tunc procede cum igne ut ſupra quousq; tota aqua paulatim exeat, & materia ſine aqua appareat. Item continua ignẽ, donec aqua nigra fuerit & ſicca. Et tunc quæ prius in prima operatioue vocabatur, ſpermata, vel pater mater. Nunc in hac operatione vocatur terra, vel nutrix. Ideo dicit philoſ. Extrahe à radio ſolis umbram, vocatur autẽ à philoſ. terra iſta umbra ſolis corpus mortuum, corona vincens, cortices maris, magneſia nigra, draco quoniã comedit caudam ſuam, & infinitis aliis nominib. nominatur. Aqua autẽ iſta quæ ab eo exit, nominatur cauda draconis, quę à prædicto dracone cõmeditur, ſicut duorũ reſiduũ ſpermatum in prima operatione nominatorũ. Et ideo iſtã aquam totaliter extractam debes in eam mittere de corpore albo ad ſolvendũ, ut in prima operatione feciſti, ut ſervare ad partẽ cum aliis ſpermatib. ad horam neceſſitatis. Hęc vero tria deſiccata, ut dictum eſt, extrahe de cucurbita caute. Et ſcias ſimiliter pondus ejus. Et poſtea mitte eam in alio vaſe deforti vitreo, ſpiſſo, amplo, & magno ſecundũ quantitatẽ medicinæ, quã facere volueris. Ita ut cõpetat quantitati vel terræ prædictæ ponderi. Venter vaſis ſit rotundus collum longum. Et cum draco prædictus vel terra fuit in prædicto vaſe poſitus. Ponendum eſt vas bene obturatum in aludello, ſuper cineres & ignis faciendus eſt in tribus carbonib. groſſis & continuandus donec terra ſolvatur in ſe ipſa, & fiat aqua ſpiſſa, rubea. Sed ſecũdum alios & melius ſepeliatur in ventre equino calido, donec ſolvatur. Solvitur n. iſto modo in 40. dieb. Alii ponũt in aere vaſe aperto, ſed bene caveãt, ne pulvis aliquis introeat vitrũ. Citius aũt ꝓficitur hoc opus in humido tardi⁹ in ſicco, ut dictũ eſt. Hãc aũt ſolutionẽ, nigri corporis & mortui, ſolutionẽ nominamus, cũ ſolvitur per ſe ſolũ, cum vero ſolvitur per aquam ſuã, hãc vero ſolutionẽ, reſurrectionẽ, aut vivificationem, ſeu animationem corporis mortui nũcupamus, & hãc tibi chariſſime fili, oſtẽdã inferius. Sed cũ ſolutiones iſtius terræ per ſe diverſæ ſint. Cogor tibi, mi fili ea explicare, ne aliquando cõtriſteris Audi tenẽdũ tibi trado, quod ſolutio illa quæ fit cum flegmate ignis, vel cũ fimo equino nõ proprie sũt ſolutiones, ſed potius liquefactiones, vel fuſiones admodũ cerę vel metalli ut ſæpe conſpexiſti.

Digitized by Google

Sed hoc oportet primo fieri per quod patet quod fusio hic accipitur pro solutione, vt e converso, solutio pro fusione, & cum per se sua est, ut dixi. Tunc ne iam proprie per se solutio est ut in aere. Et ergo solutio fit duobus modis, in hoc loco. Oportet ut consideres ut primo per se solvas, id est, inquefacias. Et secundo per se sublimetur in aere cum in vase prædicto. Accipiendum est illud vas cum terra soluta & ponatur super cineres, in aludello super furnum, & in furno, fiat ignis lenis, & hoc continuando ibidem donec congeletur in unam massam nigram, & fiat dura & nigra, sicut massa salis cujus massis fractura erit lucida sicut fractura vitri. Iterum tere & pone cū suo vase in loco suo ut perie iecūdo, ut dictum est aere solvatur ut prius. Et secundo super cineres ut prius, cōgela in eodem vase. Alii verò postquam per se semel est soluta, & congelata, ut permittitur, sciunt pondus ejus. Postea sibi ipsum ponūt, aliquid modicum id est sextam partem ponderis sui de cauda sua, id est, de aqua, quæ ab eo exivit, & non de alia, quæ in hoc loco si sic fiat, debet esse omnino simplex sine quacunque inpregnatione corporis vel spiritus. Et postea sunt quidam ex ipsis qui ponunt ipsum in aere, ut permittitur ad solvendum Et quidam ex illis faciunt eā dissolvere in ventre equino. Et postea omnes isti ipsum deficant, id est, aridant, id est, congelant, super cineres lento igne, ut dictum est, cave fili, quid facias in hoc passu. Et sic quocunque modo dissolves eam & cōgeles quater reitera istam solutionem & cōgelationem. Quarta vice sublimatione & congelatione & completum est. Tunc terra nostra remanebit in fundo vasis fixa & lucida nigra in fractura, & projecta super corpora alterabit ea in suo colore. Et his omnibus sic completis, verū regimen terræ benedicti lapidis sufficienter peregisti. Et nota quantocunque pluries hæc terra, soluta fuerit & congelata ut dictum est tanto subtilior erit, & penetrabilior. Et nota quod quidam non fundant vel liquefaciunt eam, ut dictum est, supra. Sed tantummodo eam per se solvunt, proprie ut dictum est & congelant. Et si dimittatur prædicta fusio, quam solutionem vocamus superius non est error, & tanto fit per coctionem fuerit denigrata, quā formam vasis superius deteximus in quo hæc terra postquam fuit denigrata, debet poni ad solvendum & ad congelandum. De hoc nota quod hucusque non removimus dictam terram de sua cucurbita. Sed liberato alembico & remoto desuper ipsa unum cooperterium videremus ipsum, & forte ponimus, lutamus, incerabimus, ad cucurbitam quod coopertorium vulgariter vocamus

eamus Antonearium, quod habeat collum gracile & spissum, & pendeat illud collum intra cucurbitam, & nō extra, quod collum debet lutari, & cerari ne ipsum flos fugeat. Et cum opus est remove coopertorium, & iterum alembicū appone, & lura, & iterum Anteonarium appone alembico depositō, & sic alternatim cum opus est fac, & sic in uno vase potes totum perficere, vide fili quid feceris, id hoc vase nō concludimus nec concludimus te in foramina vasis. Quia si subtilius & magis proficuum sciveris hoc assume. Multa enim de hac operatione artis essent scribenda, quæ tuæ industriæ relinquo, & sic completam habebis de nigratione ut superius dixi. Nūc autem ad dispositionem dealbandi veniamus. Scias ergo pondus istius terræ, ut dictum est. Et postea solve illam terram per se, sicut fecisti in denigratione ipsius qua soluta, Accipe medium sui ponderis, de spiritu non fixo, id est, de aqua quæ ab eo exivit quæ Canis Balsami dicitur, sive lac virginis, aut argentum vivum nostrum seu anima aut ventus, aut cauda draconis, &c. ut supra dixi. Et pone hoc super ipsā terram solutam vel draconē solutum per collum coopertorii cucurbitæ ipso coopertorio cum cucurbita, prius bene lutato, ut dictum est, & obtura bene collum coopertorii, & luta bene secundum modum suum. Et si fuerit aliud vas, obtura bene, cum lineo panno sicco fortiter, postea pone in fimo equino calido & humido vel super cineres, id est, sicca cum lento igne ut dictum est. Et sic continua, donec ipsa terra & aqua unum fiant, seu una res adhuc magis clarior & alterius coloris tum in modico quam quod prius erat, hoc facto & cōpleto totum congelandum & inspissandum est in massam & reducendum in eodem loco, & in eodem regimine continuo & si necesse fuerit coopertorium cucurbitæ est removendum, & alēbicus instituendus, ut dictū est, de super lutandus ne inde exeat aliquis humor, & res citius inspissetur. Signum autem est quod res, id est, gumma in decoctione erit decocta quod si mittatur vas in frigidari, & ille draco durus fuerit, ad modum durę picis vel frigidę. Tunc satis est decoctus, & à suo flegmate purgatus Nota. Aqua quæ in hac decoctionis de hac gumma vel dracone exierit, si cum aliquid exierit potest recipi. Et si necesse fuerit de ea, sicut de cauda operari, hoc dracone congelato ponatur in tali loco ubi per se dissolvatur in aquā spissam de suo calore existente. Qua soluta pone super cineres sicut in denigrando fecisti, & ibidem dimittes eam, donec cōgeletur ut dictum est in denigratione. Et ista decoctio est completa & erit unum corpus, adhuc opacum, sed in fractura

clarum

Digitized by Google

cū. Vide hic fi. quia dicit philos. q̄ præcauēdū est, ne claui
submergatur. Submersio aūt extrinseca est, ut dicit Geber. quādo
sūma humiditas superat sūmā fixi. Et sic erit perfecta illa deco-
ctio, tūc ultimo scias p̄dus totius illius cōgelati sicut scivisti,
primo per tuā industriā. Quia nō possū tibi omnia scribere, sed
multa tuæ discretioni relinquo, ne forte periturus inveniat.
Postea pone quartā partē ipsius congelati super terrā cōge-
latā, vel ipsū congelatū de aqua prædicta vel cū spiritu non
fixo, sine cauda draconis vel spermate albo, hæc omnia idem
sunt, & in eodē vase, & sine extractione draconis ab eodē va-
se, & decoque, ut prius vase bene obturato, ut est dictū, donec
cōgeletur, & insp̄isſetur, & fiet res dura, sicut pix, & postea sol-
vatur p̄ se totū. Et ipso sic p̄ se soluto, statim super cineres, lēto
igne cōgeletur, ut dictū est, & erit massa alterius coloris, q̄ pri-
ma & aliquātulū magis clara. Et simili modo simili regimine,
simili pōdere: videl. pars totius cōgelati, quarta & ar vi & a-
qua alba prædicta de super ponatur totū congelatū, & simili
solutione & coagulatione tā per caudā suā q̄ per se ille draco
solvatur & cōgeletur. Cōtinetur aūt & regatur, & reiteretur
hæc dispositio de alēbicis p̄ hujus aquę albę vel caudę, pōde-
re, & per has rigationes, adaquationes inbibitiones insp̄issa-
tiones, inspirationes, vivificationes, animationes, solutiones
& congelationes tā perfectā vel perse tā aquā, & in eodē va-
se, & sine extractione draconis, donec ille draco vel tota illa
massa mortua, quasi homo in suo tumulo paulatim & paula-
tim suo spiritu, vel vita, aut anima qua privata fuit denigrādo,
ut est dictū. Interim insp̄issetur & vivificetur, animetur resu-
scitetur, & subtilietur magis quam prius ut fiat unus lapis cri-
stallinus albus, participās quandā, viriditatē, perseveras in i-
gne, fundēs, fluēs, & congelans Mercuriū & perfecte retinēs,
& trāsmutās quodcūq; corpus imperfectū. Notandum est, q̄
plures colores & diversi apparebūt in illo lapide ante quā fiat
alba. Et primus fuit niger, & postea albus, qui sunt duo cōtrā-
ria. Quia dicit philos. ex uno cōtrario ad aliud cōtrariū trāsire
nō potest sine medio. Ideo oportet q̄ veniendo in illo lapide
de nigro ad albū, quam plures colores intermedii, & propter
hoc dicit in libro, q̄ plures citrinescit, & plures nigrescit in o
quot quot colores in mūdo possunt esse apparebunt, attamen
nō sunt veri colores, sed in fine expectāda est dealbatio, qui
est verus color. Et secundū variationē illorū colorū philoso-
phi hūc lapidē diversis nominib. nominaverūt. Alii ferrū, alii
plūbū, alii stānū, alii cuprū, alii es, alii aurū, alii argētum quæ
omnia nomina, quāvis diversa in vocabulis ad unum tamen

intēg-

intẽdunt intentũ. Et hic lapis alb. habet põdus patris sui, i. solis. Granũ n. istius lapidis generat cẽtũ grana in multiplicatione, per imbibitionẽ gumæ à spiritu, nõ fixo, albo, & hoc debet fieri eodẽ modo, & simili regimine, in omnib. sicut in dealbãdo fecisti prius. Et sic non oportet ꝙ recipiatur à principio, sed ꝙ multiplicetur ut dictũ est. Nec ita modicum de eo habẽdo, sis cõtentus, cũ poteris usq; in infinitũ multiplicare per modũ jam dictũ Et scias quantũcunq; plus solvitur ẽt suã anima vel spiritu nõ fixo, & congelatur tãto magis multiplicatur, & nõ solũ in quãtitate, sed ẽt in virtute tincturæ & subtilitate & in projectione majus põdus convertet & transmutat. De cujus projectione & modo ipsius, & de furnorũ forma & nominib. vasorũ inferius tibi dicam. Conservatur aũt hic lapis in loco sicco, sicut sal punari & in forti vitro & non in humido loco, quia tũc per se solveretur. Et tamẽ si cõtinget ipsũ solvi, nõ propter hoc pejor esset, sed iterũ super cineres, lẽto igne, per se congelãdus est sicut in dealbatione fecisti. Itẽ not. ꝙ quãvis decoctiones nostras fecimus, de aqua prædicta alba cũ pondere quartæ partis, totius congelati corporis, ut est dictũ. At tamẽ si majus pondus de ipsa posueris, super ipsũ corpus, quã quarta pars ipsius. Dũ tamen elixir, non submergitur melius erit, & ille lapis dealbatur & erit subtilior, & penetrabilior, & cũ majori pondere alterabit, & cõvertet, ut dictũ est. Itẽ not. ꝙ subtilior est lapis vel medicina quæ cõvertit Mercuriũ, quã illa quæ cõvertit corpora & è converso, nisi subtilior fuerit præparata. Ego verò per septẽniũ vacavi, circa diversos errores artis illius, per varias operationes erroneas; antequã verũ elixir, apprehendi quã cum deprehendissem in septem diebus feci & cõposui patet ergo, quod oportet artificẽ multis erroribus experientiam addiscere. Ideo esto vigilans, fili habes tamen fundamentum à me, quod ego per septẽnium vix inveni. Ideo patet quod dicitur opus nostrum, non est, nisi opus mulierum & ludus puerorum.

Item not. dealbare, & rubificare idem sunt, quod calcinare & solvere & congelare idem sunt, quod componere & cõpositum facere & conjungere. Assare idem est quod rem desiccare vel in tali loco ponere quod possit in pulverem siccũ, cõpetenter redigi. Itẽ distillare, sublimare & solvere idem est quod facere descendere de cœlo in terrã. Itẽ solvere in aquã idem est quod sublimare. Et fixũ & volatile congelare, quod idem est, quod descendere & facere fixum volatile. Itẽ solvere per se est idem quod facere fixum solutum & congelare solutum idem est quod calcinare solutum per se. Et id calcinare

idem

idem est, quod dealbare, & rubificare, perfectum. Et hic intellige fili doctrinæ diversa vocabula hujus artis in unam intentionē convenire in qua diversitate vocabulorum multi erraverunt, & adhuc errant & decipiuntur.

Item Nota, quod major labor est in dealbando, propter pondera & commixtiones quæ ignorātur, antequam probētur, quam in rubificando, quia tunc, per albificationē congnoscuntur & similiter certior modus datur laborandi, &c.

Item Nota quod fusionem lapidis, quam superius in dispositione denigrandi. Hæc terra nostra vera, designata & circa solutionem, Nominamus nullo modo facienda est nec facias quia periculosa est & damnosa, quia sicca. Sed quando scripsi illum capitulum, tunc non recolebam de illa fusione damnū me incurrisse, & ideo omnino propter mittenda est & facienda est alia solutio, non violenta ut ibidem est constitutum, & ostensum & erit perfecte completa dispositio dealbationis. Et modo veniendum est ad dispositionē citrinationis ut inde ad rubedinem perveniamus. Accipe j. ℥. de prædicto lapide albo, & in eodem vase à quo ipsam extraxisti iterum eam, impone vel in similitali, & obtura vas eo modo, sicut prius, in dealbando fecisti & fac eam ibidem solvere per se ut dictum est. Quia sic soluta per se accipe de sulphure rubeo, id est, de argen. vi. rubeo, vel spermate, masculino, quod ad partem reservasti ut dictum est, & sit ejus quantitatis aquæ rubeæ quātum de duabus unciis fecisti & dimitte ibidem, insimul misce per minima donec sint unum & idem, & una aqua clara citrina tendens ad rubedinem. Et claude vas cum alembico, sicut in denigrando fecisti Et hæc aqua vocatur fermentum solis, & secūdū compositum sicut primum compositū dicitur fermentum lunæ. Tunc accipe vas prædictum, lutatum cum aqua prędicta & pone in loco ubi possit ab eo exire aqua paulatim & paulatim sicut in denigratione fecisti. Et extrahe à superfluitate flegmatis & recipe eam, sicut prius, & de ea fac ad rubeum, sicut fecisti in denigrando ad album, & altera aqua penitus inspissetur, scias quod illud quod apparebit in fundo vasis, erit lucidum & clarum, rubeum, futile, tanquam cera & appellatur, rubinus, iacinctus, corallus, vel lasp, &c. Has autem lapides sic nominatos, propter suum colorem, vel hoc totum desicca, & assa, quanti poteris, ut natura ejus exigit donec siccatur, & vertatur in similitudinem croci sicci vel sanguinis combusti, & hæc siccatio, & assatio dicitur cineratio & completa est dispositio cinerandi. Notandum est, quod totus lapis albus sine motione ipsius à suo vase potest

modo

modo prædicto cinerari & in fermentum solis converti, sed magis oportet habere de sulphure rubeo vel spermate, vas iterum vix inveniri posset, sine fractione, usq; ad perfectionem lapidis, ad dispositionem rubificandi est veniendum, quod est ultimum opus lapidis nostri.

De hoc dico quod post dealbationem, usq; ad perfectam rubedinem nullus sequitur error. Quia eodem modo rubificandus est quomodo & dealbandus & in eodem loco, & in eodem vase. Et in eisdem ponderibus aquæ & similibus, inbibitionibus rigationibus. Et iisdem omnibus aliis regiminibus, sed cum sulphure rubeo vel aqua spirituali rubea, sive spermate, rubeo servato prius quæ idem sunt, & totiens reiterare sic coquendo, imbibendo, solvendo, & congelando, sicut in dealbatione feciſti donec Rex à rubeo diademate coronetur, vel donec hujus totum compositum rubificetur, prout decet, & fiat unus lapis, rubeus, clarus, fluens fundens, & ingne perseverans & tingens, & transmutans, penetrans, convertens Mercurium & omne corpus solidum & molle in solificum verum purgansque omne corpus. Et humanum, ab omni infirmitate, & insanitate conservans faciensq; vitrum malleabile, ita ut malleo tundatur, sine fractione & figens omnes lapides preciosos. Et hic est lapis benedictus rubeus pater omnis precii, Thesauri, totius mundi, quem cui Deus vult largitur & abstrahit. Hunc dilectissime fili à me constanter suscipe quoniam eum feci, ut tu ipse vidisti. Cave tamen, ut nulli ista scripta demonstres, & esto mei memor, ne & tibi ita eveniat. Modo audi qualiter medicinam projicias. Fit autem projectio illius tali modo, supra corpora, secundum quod latius est subtiliter, plus pone de corpore minus de Medicina. Et hic modus tenendus est, in omni projectione tam ad album quam ad rubeum.

Recipe j. dragmam de gibar, id est, Medicinæ & quadringentas quadraginta dragmas plumbi vel stanni & funde super ignem, & projice istâ dragmâ medicinæ super illud plumbum fusum, vel stannum, & totum convertetur in medicinâ. Et si medicina non fuerit tantæ virtutis, quod tantum pondus posset convertere in medicinam, ut est dictum. Tunc accipe minus de corpore quantum scis posse converti. Et si plus poterit convertere, plus accipe. Tunc de illo converso in medicinam, Accipe. j. dragmam & simili modo projice iterum super quadringentas, quadraginta dragmas plumbi, vel stanni fusi ut prius. Et adhuc illud totum convertetur in medicinam, sed non ita forte sicut primam.

Digitized by Google

Item R. de isto ultimo converso i dragmam, & ei terram vio proice super duas quinquaginta dragmas artis, vel cupri. & convertetur perfecte in lunificum verum, vel solificum secundum colorem medicinæ. Quia sol, sive luna, tic per hanc medicinam generatus vel generata, excedit omnem solem vel lunam naturalem in omnib. proprietatibus, tam medicinalibus quam aliis. Et eodem modo si proiecto super mercurio. Ex his ergo patet quod mercurius noster vere seipsum mortificat seipsum generans, & vivificans. Fit autem hæc proiectio in crucibulo terreo ante fugam mercurii. Debes autem probare cum medicina facta fuerit, quæ quanta pondera poterit cadere, per modum præfictum. Potes autem si volueris, per sublimationem & congelationem medicinam ipsam medicinam sic subtiliare, quod super mille solia partes caderet & ipsas converteret realiter. Hanc autem cerimoniam ponderum in projectione & subtiliatē medicinæ, tibi relinquo, & tuæ industriæ insuper. & cum per eam vitrum malleabile vis facere, & lapides preciosos figere, verumtamen per eaquæ diximus in hoc capite. Non intendo te finaliter concludere in modo & forma & ponderib. projectionib. quin aliter possis ea facere per alia pondera prout postulat virtus medicinæ. Nunc autem hæc medicina ab hominib. sumpta corpora in sanitate conservat, & languoribus purgat & à supervenientib. infirmitatib. defendit. Operatur enim super omnes, Galeni, Hypocratis & aliorum philosophorum medicinas, potiones, syropos, & confectiones quascunq. Hæc medicina infectis paulatim apposita protegit, ne aliquis eidem morbus eveniat in virtutem. Alias indagationes medicinę huius particulari causa brevitatis omitto & tuæ industriæ fili mi relinquo. Nam & tu gustasti eam à me ministratam tibi. Nunc dilectissime fili, tibi nihil de hac scientia abscondi, excepto arcano secretum ne fierem maledictus in revelatione secreti tamen te posui in viam indagationis, ad hujus secretum invenendum, unde Deo gratias & mihi innumerabiles teneris reddere quamvis nunc ea vilipendis. Est autē secretum illud huius artis, quod non à me sed ab alio dices ut dicit, Aristot. debes scire aquam illam cœlestem, gloriosam de qua superius dixi quæ corpus nostrum verit in spiritum, hoc totum opus replicat. Idem Alphidus, philosophus in libro qui dicitur clavis. Accipe dicit albedinem & nigredinem, divide, cum aqua decoquatur, & descendit in alembicum, quod est coopertorium vasis, fæces proiice, cape inde aquā, aqua abluc, terrā & mūda vas firmiter claude, & summum cave, ignem pro, inquitus

duc.

luc, putrefactioni tuæ, serva frigiditatem, & caliditatem vi-
ę, in temperantia sapienter age, calorem. Noli festinare, esto
patiens. Coquendi & purificandi mora non te tedeat, vas in
tercore humido circunda. Et aliquot menses fac eas evola-
re, donec aqua rubefcat, & inspissetur. In hoc autē libro scias,
quod distillario est per alembicum quam unius sublationem.
Quia, Tunc corpus terreum sublevatur in aerē, hoc est in cœ-
lum, unde scias, quod cum solvimus in simul sine intervallo
temporis spacio, sublimamus, calcinamus, mūdamus, ablui-
mus, conjungimus vel componimus, & speramus. Vnde ille
est ordo separationis nostræ qui fit simul in una hora, Cum
corpus nostrum ad dissolvendum in aqua ponitur. Tunc sta-
rim denigratur, & starim per minima separatur Et starim cal-
cinatur. Et deinde starim solvitur & sublimatur, & solvendo,
sublimando conjungitur cum spiritu, & si fuerit aliquid ex-
traneum cum corpore mixtum, illud non solvitur, sed in fun-
do vasis remanebit, & mūdatur corpus ab extranea re si qua
in ipso fuerit, verumtamen non est expectandum donec sol-
vatur. Alias solutio quodammodo inficitur, nec ita habetur,
prout decet Et nisi bene cautissime prospexeris, vix percipere
poteris, ita esse propter tam citam & subtilem & brevem ope-
rationem, veruntamen in hoc & in omnibus aliis operationi-
bus illius lapidis, Cave tibi à fumositatibus rerum pro posse
tuo, qui si te introeunt, periculum esset vitæ, sive in præsenti,
sive in futuro Nisi per aliquas medicinas bonas te juvares.
Quas debes semper tecum habere paratas, ut starim possis ti-
bi succurrere, & remedium apponere oportunum, ut cum sa-
nitate opus illud glorioſum ad finem possis deducere. Quod
tibi concedat & mihi. Qui cum patre & spiritu sancto vivit
in perpetuum & regnat in ęvum, Amen. Cumque dilectissime
fili, cuncta sic invenies, lauda Deum, & esto mei memor. Et
cave tibi ab his, à quibus cernis me comprehensum, quid mihi
prodest, ars ista glorioſa, cum tu scis mi fili, in quali periculo
jam constitutus. Ideo admoneo te, ut caveas tibi, ne jactes te
hoc vel illud scire, & præcipue coram magnatis, ne & tibi tale
eveniat Vale & charitatem meam, quam erga te habeo dili-
genter perspicito. Vt Deus meus, qui mihi donavit hanc ar-
tem, ut tu ipse vidisti donet & tibi, ut hic crescas in virum
optimum, & in omnibus Deum habeto præ oculis, ut vias
tuas dirigat, & pro tuo Magistro ora cum tibi bene erit
Amen, Laudetur omnium opifex in æter-
num, Amen.

Digitized by Google

SVPER TRACTATV LUM: STUDIO NAMque florenti.

IMpregnatio, Terra autem vel feces à quibus exivit hæc aqua trium elementorum non assumitur. Quia nullius est valoris, sed alia in terra hæc aqua plantatur. Et ideo dicit Aristoteles. Hoc opus in uno incipitur. Et in alio terminatur, Accipiatur autem terra nostra, & primo ab ea tollantur omnes ejus superfluæ humiditates, Et ab ea separentur, & vellentur, donec fiat lucida, & clara, & munda omni tempore. De tali ergo recipe 2. ℥. &c. Munda, sed ipsa terra rubea aliter debet mundari quam terra alba, & ideo antequam in ipsam aquam ponatur debet suo modo purificari bene, quam mundationē, prætermitto, Quia satis munda invenitur venalis. Et sic munda debet in laminas tenues vel limaturam produci.

Caltinentur veruntamen, si natu fuerit illa dragma taliter soluta. Effunde id quod solutum est, & exsicca terram quæ insoluta remansit, ut demum in alia aqua solvatur. Cum additione novæ terræ. Et nota, quod cum aquam feceris, non debes in eam tantum ponere de nova terra, sicut in primis fecisti. Sed debes corpus non solutum, ponderare, & illo addere de nova terra, ita ut non sint plus amborum corporum quam duæ dragmæ.

Perficies] Sunt autem necessaria hæc duo spermata in hac arte. Et hoc ideo, quia videmus, quod natura liter unum simile generat sibi simile, ita artificialiter, Sol generat Solem cum multiplicatione prædicti lapidis, id est, spiritus quintæ essentiæ, Ideo dicit philosophus, pater ejus est sol, sed quoniam in omni generatione naturali Oportet receptaculum spermatis esse idoneum, & sibi consonum. Et illud est luna, Et ideo dicit philosophus Matet ejus est luna, & ista corpora sunt necessaria in hac arte, propter duas rationes. Quarum prima est illa, quia aurum cum sit nobilius inter metalla & magis perfectum, & fixum & compactum, tamen si dissolvatur in aquam limpidissimam, ut est dictum, Erit spiritualis, & evolans ab

lans ab igne tanquam Mercurius, quod est mirum. Et hoc ex ratione suæ bonæ elementationis, Et tunc habet tincturam suam rumero, & illa tinctura vocatur sperma masculinum, rubeum, & calidum, Si vero luna dissolvatur in aquam limpidissimam. Nihilominus tamen manet fixa sicut prius. Et nullam vel paucam habet tincturam recipiendam & fixandam in temperamento calidi & frigidi. Et vocatur sperma fœmineum & album & frigidum.

Item est & alia ratio. Quia cum Sol per se & Luna per se sint difficilis fusionis & liquefactionis. Tamē cum simul conjunguntur de facili flunt, unde si in lapide nostro esset tātum alterum ipsorum nunquam aliquam tincturam daret. Et si daret, non tamen tingeret nisi quantum ipsum esse, & non est receptaculum tincturæ, Et nostrum finale secretum est habere medicinam qua fluat ante Mercurii vivi fugam. Ergo conjunctio istorum est necessaria ut dictum est. Tunc sequitur, quod alimentum, suscipiat, & virtute sua à terra. Ideo dicit philosophus, Nutrix ejus est terra, Quia sicut fœtus sine alimento matricis nunquam pervenit ad ætatem, Ita lapis noster nunquam ad suam fermentationem suæ terræ pervenit ad effectum. Et nota quod pater & mater lapidis, id est, duo spermata ipsius in prima hac operatione, id est, in compositione elixiris Sol & Luna vocatur. Quæ postea in secunda operatione, id est, in compositione lapidis terra vel nutrix appellatur, veniamus. Sed tamen nota ante, quod de vero elixir, quod primum opus dicitur apud philosophos. Quod illa sit res una, quæ reperitur ubique. Quia in quolibet homine est. Et apud quemlibet hominem reperitur. Et Adam pater noster eam secum portavit de paradiso, Et cum mortuus est, ipsam secum tulit. Et cum ea sepultus est, id est, cum terra. Sed secundum Albertum Magnum, in libro de Mineralibus dicitur, quod aurum naturaliter ubique est & ubique reperitur. Quia non est aliqua res ex quatuor elementis in qua non sit aurum in ultima affinatione naturaliter. Et ideo dicit, quod ubiq; reperitur. Et idem Albertus dicit, quod maxima virtus mineralis est in quolibet homine, & maxime in capite inter dentes. Ita quod in antiquis sepulturis mortuorum inter dentes Sol in granis minutis, & oblongis, sæpius inventus fuit temporibus suis. Quod non potest esse, nisi in hominem esset illa virtus mineralis, quæ est in elixir nostro. Et ideo invenitur tam circa pauperes quam divites, ut dicit philosophus, &c.

Digitized by Google

MAGNUM SECRETUM hic nota.

SCias calcem Solis in aquam resolvere in, cum spiritibus, qui sunt simul compacti ex quatuor elementis idest solo mercurio coagulatum. Metalla præ cæteris tingere in colorem Solis similiter dico de Luna ad album. Quia ipsa sunt veritima fermenta metallorum, Et scias quod non sunt alia fermenta perfectiora sub cœlo.

FINIS.

OPUS

OPVS AD AL-BUM.

Ecce breviſſimum & optimum & leviſſimum opus, ad faciendum medicinam penetrativam & fixam ſuper 80. partes Mercurii crudi, bene loti, ad lunam veriſſimam tranſcendentem omne judicium, examinis in ſæcula ſeculorum. Recipe ergo in nomine Ieſu Chriſti ℔. vitrioli Romani viride çris ℔ j. Aluminis jameni, vel plumoſi. ℔ j ſal niter. j ℔. tere quodlibet perſe, vel ſic ℞. j. ℔. vitrioli communis. j ℔. ſal niter, & cinobrii j ferton tere ut ſupra, ſubtiliori modo quo poteris. Deinde commiſce ea ſimul, ſuper lapidem terendo fortiſſime. Tunc pone prædicta in aludel vitreo alembico, ſupra poſito clauſis mẽbris, per optime lutatis, ut nullo modo reſpiret, & fac ſub eadem materia. Primo lentum ignem, poſtea meliorem, prima tollens aquã, deinde ſecundam, quod nullius valoris eſt. Poſtea tertiam aquam cum igne forti accipe, Tunc exibit aqua tertia præcioſiſſima, citrinans, & perforans manum & diſſolvens omnia metalla, & omnes lapides præcioſos, penetrans, & omnia mundans. Cujus laudes innumerabiles ſunt, & incognitæ hominibus, in cujus occultatorum theſauri jacent, ſeculares. Hanc autem aquam capies, quando incipit alembicus citrinari. Qui vero novit ejus ſecretum, ſciat ſe habere viam perfectiſſimam totius artis. Eſt enim via regum & principium, & hoc propter levitatem, & etiam nam ſtabilitatem perfectionis, & in judicio examinationis, quod hoc Dei auxilio ex ſcriptis & laboribus manifeſtatur. Receptaculum, de calcinatione fiddæ cum aqua corroſiva. Accipe laminas fiddæ puritſime ſubtiliter laminatæ ad ſpiſſitudinem calami aut denarii, ad longitudinem ventris fiole, & ad latitudinem oris ejus, ut poſſit intrare. Hoc ſervando ut ſint 4. partes aquæ reſpectu fiddæ, id eſt, ſuper 2. lot. fiddæ. 8. lot. barnaas. Cumque impoſuiſti lunam in aquam, claude os vitri bene, & pone ad calcinandum in cineribus calidis per dimidium diem, ut fidda ſolvatur in aquam albam. Tunc depone & permitte ſtare per dimidium diem. In promptu habeas quoq; Mercurium quem ſimiliter inpone in aquam in alio vitro, ut & ipſe ſolvatur in aquam albam, ſervato modo ſuperiori in claudendo vivum, & in pondere aquæ.

Digitized by Google

Vt cum sint 8. lot. Mercurii. Tunc adde de aqua j. ℔. Tunc in continenti solvetur Mercurius & calcinetur buliendo, & residebit in fundo vasis, nive albior, quem similiter permitte stare per medium diem vel citra. De conjunctione & coagulatione fiddæ & Mercurii sequitur, pone aquam in qua fidda, calcinata est in vase terreo ad modum scutellæ, poneque ad furnum ad cineres. Deinde pone subtus ignem lentum, & calx fiddæ solvitur in aquâ clarâ & simili modo fac de Mercurio calcinato. Tunc conjunge ipsas aquas scil. Lunæ & Mercurii in prædicta scutella. Deinde abstrahe aquam, à prædicta Luna & Mercurio cum aqua dulci & permitte in sole siccari. Tunc illa commixtio soluta congelabitur, & residebit in fundo vasis, in lapidem album cristalli. Deinde accipe ipsum & contere cum super lapidem, subtilissime, & sic tritum pone in amplam vitream cum collo longo, ad solvendū in fimo equino per 7. Septimanas, ita quod medietas colli sit extra fimum & dissolvetur in aquam claram quam aquâ congela in calore solis. * De conjunctione etiam sic habetur in quam habueris fiddam solutam in vitro serva solutionē, super furnellum, quousque etiam Mercurius solvatur. Tunc sic soluta, & calcionata, funde solutionem Mercurii cum sua aqua, in Lunam. Tunc conjungetur simul in albam aquam, vel viridem & fit perfecta conjungatio Mercurii cum sorore sua. Tunc illud vitrum, permitte stare, in cineribus, calidis, mediocriter assando, donec tertia pars aquæ consumetur. Tunc permitte, in frigidare, & pone in loco, ubi nec sol, nec aura tangere, possit. Tunc, descendunt ad fundum, lapides albi, &c.

Postea procede ut supra dictum est. * Tunc habebis finit perfectissimum, & lapidem præstantissimum quem omnes philosophi occultaverunt & resolvitur in modum olei, citius, quam cera, super laminam ignitam, & penetrabit in profundum Mercurius crudus & figit; & permanet cum eo in æternum.

De modo projectionis medicinæ. Accipe crucibulum & pone in eum 7o. ℥. Mercurii cum aceto & sale bene abluti, deinde, pone crucibulum inter carbones vivos, cale faciendo Mercurii leniter, & moderate, cumq; calefactus fuerit projice super eum ℥. j. de lapide, & currit fundendo per omnes venas Mercurii & penetrabit eum, & perducit ad fiddam perfectissimam, & malleabilissimam, sustinenda omne judicium probationis, in perpetuum, scil. cinericium & omnem probationem.

Gratu-

Gratulare ergo de ea, & succurre pauperibus, & viduis pupillisque, & benedicito Deum opificem, qui sua secreta tibi communicavit, &c. Dilige ergo hanc Aquam super omnes alias, dimissis etiam omnibus aliis scripturis & truffis Alchymiæ. Hoc quoque te scire volo, si prima vice non vellet tingere, vel non esset fixus, tunc solve iterum in fimo, & coagula in aëre, ut supra. Augmentare etiam potes medicinam, ut scis. DEO gratia.

FINIS.

Digitized by Google

SEQVITVR OPVS EXCELLENTISSIMUM S. THOMÆ de Aquino.

Mercurius dum bibit Lunam sedecies duplam
Et tenet & nutrit ignis, cõmunicato calore.
Adde labrum solis, quanta sit sexta duarũ
Conjunge ponequè simul.
Et aqua timenda, in aquam redigas
Quam putrescere debes.
Terram mundabis ab imo, alba fiat natans
Vilis descendit ad æquor.
Et igne decocta levi libeat aqueum flumen.
Desiccata primo, & Aëre nutriatur habundè.
Hoc Mercurius tinget in albacornua Phœbe.
Quam si dederis Aurum dabit fulvumq; Leonem.
Sol bibat Mercurium, si Solis quæras ardorem.
Tres concipit lucens decoquitur luce ter dena.
In ventre terræ vitam accipit decemq; dierum.
Tunc separat chaos recedunt elementa vicissim.
Et nascitur serpens cunctum volatile figens.
Quartum si dederis Aurum dabit fulvumq; Leonem.

LIBER

Digitized by Google

LIBER LILII BENEDICTI 26.

Mer: fugi dum bibit Lunam ſedecies duplum.

IN iſto verſu ponit Philoſophus intentionem ſuam. Et eſt ſenſus iſtius verſus, quod quando Luna biberit de Mercurio fugitivo 16. duobus vicibus, quantum ponderat. Iſta expoſitio eſt ſatis obſcura. Et ideo ego dico juxta modum noſtræ naturæ. Quod Mercurius habet quatuor dimenſiones, videlicet duas manifeſtas, & duas occultas. Duæ manifeſtæ ſunt, Albedo & fluxibilitas: Occultæ ſunt, fixatio, & rubedo, & habet ſe ad metallum tanquam farina ad panem. Non enim farina panis eſt, nec panis eſt farina, fiet enim farina panis ſi addatur fermentum & aqua. Et decoquatur competenter. Et per ſimile. Mercurius non eſt Metallum, nec Metallum eſt Mercurius. Sed Mercurius bene poteſt fieri Metallum, ſecundum ſui immunditiem, per appoſitionem fermenti, & aquæ miſcentis. Quid igitur fermentum ſit videamus. Et primo de fermento vulgi, ut eò melius cognoſcamus. Fermentum vulgi eſt paſta extracta, ab alia paſta præcedenti cum additione ſalis & aceti & ſervatur ad neceſſitatem. Nunc fermentum philoſophicum eſt duplex, videlicet perfectum & imperfectum: imperfectum eſt, quod fit ex imperfectis metallis, & de illo non curemus: qualiter autem fiat fermentum perfectum, dicit Philoſophus, cum innuit: *Mer: fugi dum bibit*, (quaſi diceret) quod inbibendus eſt Mercurius cum Luna, uſque ad ſufficientem indurationem. Et ego ſic intelligo, quod tu debes recipere de Mercurio ſubtiliato tantundem, quantum de Luna pura, & laminata ſubtiliter. Et debes ſtratum ſuper ſtratum ponere in vitro, & ad cineres collocare, per quatuor horas, & ſit ignis quaſi ſublimandi. Quo tempore tranſacto debes extrahere & frigidum pulveriſare. Et pulveriſato iterum addere tantum pondus. Et iterum imponere igni Et ſic continuabis pulveriſando, addendo, decoquendo, infrigidando, quouſque Luna biberit pondus debitum Mercurii. Sicut Philo-

Digitized by Google

Philosophus tibi mandat. Et maximè debes advertere in colore vice, qualibet quando levabis, de fornace, utrum sit color cereus, & utrum facilius fundatur. Quod si tibi non placeret, pone dum in diversis quantitatibus, in diversis vitris. Quia si multa materia esset in vitro, forsan partes superiores non debitè coquerentur, omnibus his expeditis, quàm subtilius potest pulverisa. Et nota, quod tria Metalla, videlicet Luna, Mars & Venus possunt solvi cum Mercurio & imbibi. Aurum verò non, quia perfectum est in se omni perfectione naturali. Saturnus & Iupiter non, quia non indiget humido, quia ipsi sunt quasi radices humiditatis. Et hoc tangit Philosophus, cum dicit, Solvite corpora & imbibite spiritus. Nota, quod Lunæ & Mercurius sic conjuncti solvuntur in aquam puram, si ponantur in loco humido & calido. Et credere cum tertia aqua adderetur, quã Philosophi vocant aquam vivificantem & animantem spiritus mortuos & etiam fugitivos, &c.

Et tenet & nutrit ignis communicato calore.

In Secundo versu Philosophus nihil discrepans ab opere naturæ, nisi in tempore quousque decoctione artificiali spiritus non fixus bene commisceetur corpori. Qua aliter, nisi farina benè fuerit malesſata panis reddatur incompositus. Idé credo cum sic intelligere. Et sic ego feci, postquam in compositione, & in corporatione corporis cum spiritu modo supradicto. Recepi pulverem meum, & posui in vase vitreo in cineribus calidis igne mediocri. Et dimisi stare tribus diebus super ignem. Et si quid Mercurii ascenderet illud subtiliter abrasi cum penna. Nam sæpe fit error in stomacho cum indigestum ponitur super digestum. In illis tribus diebus Luna & Mercurius in tantum efficiuntur unum, & in tantum notabiliter amicantur, quod nullus mundi Philosophus possit ea separare, & ibi apparet alterum eorum, vel quod siccitas corporis imbibat in se humiditatem spiritus, vel quod humiditas spiritus absorbeat siccitatem corporis. Sed quid sit dico tamen qui probavi, quod si quis subtiliter inciderit ad perfectionis hujus loquelæ, possit tantum Mercurium dare bibere uni bono Argento quidem est in mundo. Et non est dubium, quod illud Mercurium sic bibitum reduci posset in verã speciem Lunę. Et nota satis mirabile negotium, sicut Mercurius imbibitur cum Luna. Ita imbibas cinobrium cum cupro & invenies tantam tincturam, quod cum modico Sophistices, totam in speciem solis. Et tum non esset, quia, neque color, neque

reque corpus fixi sunt. Super omnia cavendum est maximè tud endum in regimine ignis, quòd debet esse summè temeratum, aliàs non permisceretur Mercurius corpori, nec econtrario, versus, &c.

Adde labrum salis quantà sit sexta duorum
Conjunge ponecq; simul.

In hoc tertio capitulo ponit Philosophus doctrinam tertii. Quid ergo sit tertium videamus. Multi enim Philosophi variando id est, modis locuti sunt de tertio, & vocant ipsum medium & tertio non erraverunt. Est enim medium conjungendi tincturas. Medium inter duo extrema, & est medium inter durũ & molle, & ideo videmus inter ista tria, quod illorum sit medium in numero puta Lunam, spiritus, & in sal, quòd merito dicitur medium inter corpus & spiritũ, quia humiditatẽ spiritus attrahit sua siccitate & duritie corporis sua dulcedine præbet ad solem, hic sal ratione penetrativa dat ingressum. Et in hoc pendet magna vis artis nostræ. Debet autem esse sexta pars salis respectu materiæ conjunctæ. Operatur autem tanquam medium arbitrans & etiam conjungens duo diversa in amicitiam fixam & firmam. Operatur etiam tanquam participans in utroque. Et sicut sanguis menstruus nutrit embrionem in utero matris & facit ipsum crescere, usque ad terminum vitæ, & est medium inter sperma masculi & fœmellæ. Ita sal nostrum spiritum & corpus in matrice, hoc est in utero facit crescere usque quo materia vivat, hoc est, vitã recipiat in viscerib. terræ. Necesse est ergo, quod ex tribus istum salem extrahamus, quod sic fit. Nota, &c. Sal Tartari, Sal Armoniacum, Sal Commune, & Sal Alcoli. Et per portiones ponderis primi, ad ultimũ, per divisionẽ quinti, & hoc gradatim, p videas, quod quolibet istorũ seperes à luculentia terræ in re tetinenti terram. Vt ex his omnibus facias aquam puram & claram, quam vase mundo congelabis, & habebis sal tuum in colore ceræ penetrativũ, dulcificativum, dissolutivum & fixativum. Illud honora & teneas charum, in hoc enim consistunt secreta. Ipsum enim fixat volatile, vivificat spiritum mortuũ mollificat frangibile, & certè mundat etiam Venerem à lepra. Qualiter autem ipsum sit ingerendum, modò audiamus. Postquam per tres dies, ut supra dictum est, nutrivisti corpus & spiritum. Nunc tu debes id sal tuum purum pulverisatum & bene deficcatum discooperto vase illo, ubi est materia tua imponere

ponere paulatim, usquequo sex pondera medicinæ præ-
sumptæ biberint unum pondus dicti salis. Tunc maximè so-
licitus debes esse, quia sæpè contigit, quod materia in tan-
tum elevatur in adventu salis, quod videtur exire fines suos.
Igitur prudenter assistas, sublevando vas parum de cinere-
bus, si materia nimis ascenderet. Quia sæpe laborantes ma-
ximè qui festinant ultima cupiditate capti *in tantum quod*
destruunt opus suum. Animadvertendum est, *quod quodli-*
bet probetur antequam misceantur. Probatio autem *spiri-*
tus data est tibi in cap. præcedenti, videlicet *facilis fusio*, co-
lor cereus, mutatio coloris sine fumo. Modo audi probatio-
nem salis, color cereus perunctuosa mordacitas, & nullus
stridor dum funditur, neque fumus si bene consideraveris, &c.

Et Aqua timenda in aquam redigas.

Hic postquam Philosophus posuit terificationem corpo-
ris, imbibitionem spiritus, & additionem tertii sub nutrimē-
to competenti, quæ simul juncta sunt, & heterogenea. & hic
ponit similiter amicitiam ipsorum, ita quod fiant homoge-
nea. &c. Ergo unam partem salis sonantis. Et lapidem illu-
minantis duæ partes ejectoque phlegmate vel vase mutato,
quod melius est, & ponatur super duas materias præparatas.
Et imponuntur igni in vase cæco, vel in vase duplici, & ti-
gnis bene temperatus diebus 13. Philosophi qui laboraverunt,
& qui adhuc laborant propter scire & non habere, tenuerunt
per 30. dies operantes, omnem perfectam decoctionem fieri in uno mense. Ego autem qui laboravi in 13. in-
veni quod quæsivi. Signa autem perfectæ decoctionis tria
sunt valde notanda. Unum est dissolutio totius compositi
in aquam viridis coloris. Et dico totius compositi, quod ali-
quando sales & spiritus facilius solvūtur, quàm corpus, quod
magis approximant naturæ aquæ, quàm corpus. Vult enim
Philosophus, quod in habentibus symbolum, i. e. similes natu-
rarū facilior est transitus. Et ideo partes ultimæ compositę
debent solvi. Et si forsan propter duritiem non possent solvi.
Separabis solutum à non soluto. Et addes non soluto mo-
dicum pinguedinis aquilæ. Et modicum soluti, & superpo-
nas igni, & scias quod solvetur. Et cum solutum fuerit, po-
ne totum simul super ignem, & videbis totum solutum in co-
lore smaragdi. Secundum signum est facilis soluti in aere
congelatio in materiam albam, pinguem & mollem. *sicut*
est color cepi multum purificati. Et hic notatur gradus se-
cundus.

Digitized by Google

mundus. Quia primus fuit quasi nigredo dum incorporata sunt. Secundus est albedo dum unita sunt. Tertium signum est facilis materiæ congelatæ super ignem solutio. Nota bene, quod omne illud quod congelatur à frigido dissolvitur à calido. Et econverso. Oportet enim quod medicinæ huiusmodi sequantur naturam metallorum Si habes aures, audias, quod bene scis, quod omnia metalla fusa habent se instar Mercurii. Et si frigida possint fusa permanere essent purius. Videas ergo, quod metalla humida, sicut Jupiter & Saturnus faciliter reducuntur in suum Mercurium. Et docebo te in loco suo. quod Mercurius omne corpus metallicum comedit & reducit in seipsum. Modò dicamus, quare Mercurius aqua timenda dicitur, & qualiter timendus sit. Dico timenda est, id est, honoranda, quia per ipsum & in ipsa perficitur, id est, reducitur opus desideratum. Timenda est etiam, quoniam hebetat sensus, paraliticat nervos, interficit & inficit se non custodientes ab ea. Ipsa rodit quidquid tangit. Qualiter autem, & quanta pondera sint, adverte Philosophum dicentē Non submergens nec inebrias futuram mundi nec permittas arescere, nihil aliud voluit evitare superfluitatem & egestatem, ergo ponas tantum quod materia tua possit solvi. Ad pondus simile mediæ partis totius compositi. Et quia sæpe laborantes ita inmature procedūt quod eorum aqua non sivit fortes nec capaces ad solvendum. Do ergo tibi remedium. Postquam aquam tuam feceris, solvas in ipsam Mercurii sublimati unciias quatuor, arsenici crudi unciias duas, & iterum distilla. Et habebis subito aquam solventem, omne corpus quantum ad album. Si verò ad rubeū, loco Mercurii ponas cinobrii, loco arsenici ponas vitriolum Romanū. Sed si quis dubiter, quomodo ex corrupto eveniat medicina tingens. Et fixa cum omnia quæ ibi sunt excepto corpore sint volatilia, sc sales & spiritus. Respondebo, intelligant, qui intelligant. Nam sperma viri & mulieris stant diversa in matrice mulieris in specie lactis per tres dies. In specie verò sanguinis, per novem. In specie carnis incomplerè, per viginti, & formantur membra per triginta. Et in fine Deus creat & infundit creando animam eodem de sperma te agentis, id est, corporis, & ex sperma te passi, i e Mercurius, cum nutrimento menstrui, videlicet salis alembrat. Crescit opus nostrum primo tribus diebus in lacte, dum incorporatur, post in sanguine, dum additur sal. Postea in modum carnis imperfecte cum coagulatur & in aquam dissolvitur.

Postea

Postea in fimo formentur membra, & in fine, prius Deus dat gratiam diem viventis, videlicet potentiam habentis. Secundum augmentum quo nutritur eadem Medicina. Et nota, quod quantò melius digeritur in subtiliando tanto melioratur. Versus.

Post dividis mundum si repetatur origo.

Opinio Autoris est, quod sicut mundus *in compositione* elementorum & commixtione totus fuit turbatus. Ita quod quatuor elementa perdiderant suam potestatem, neque luceat lux, nec germinabat terra, non nutriebat Aër & aqua non fluebat. Eodem modo nominata nostra medicina per mixtionē istorum elementorum. Caret omni dispositione habili ad aliquod utile. Et certè mundus proprio nomine appellatur. Nam si bene inspicis ibi sunt quatuor elementa. Nam aqua est prima. Videtur enim prima materia ipsorum quod sunt ibi, Ignis ratione sulphuris physici, latentis in materia nostra, & apparet. Nam antequam sapere elementa est spiritus tingens, & urens in colore ignis. Est etiam ibi Aer. Nam fumus & odor ad oculum videntur & sentiuntur. Est & terra, quæ pondere suo est frigida & sicca, sed ista sunt in confuso. Et ideo bene dicitur: Terra autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi, cum spiritus Domini ferebatur super aquas. Qualiter autem separanda sunt ista quatuor elementa facile est dicere, sed difficile operari. Quia quandocunq; de uno elemēto in aliud aliquod ponitur. Turbatur opus. Certè si aquam in ignem ponis, extingues ignem, & econverso, Si aerem in terrā, generas terræ motum & turbines, si terram in aerem, generas tonitrum & fulgura, ut in aquis magnis generantur tempestates, nisi quia aer subintrat, per cavernas terræ & petens exitum generat ipsas validas tempestates. Igitur advertendū est, quod in separatione elementorum unum alteri non misceatur. Secundo advertendum est in proportione ipsorum bene causas scias, quod in cōsideratione elementorum terra est minimū elementum, Aqua secundum, Aer in gradu tertio, & ignis uniformiter æqualis in quolibet latere, cuius parva pars illuminat totum mundum, veniamus ad propositum & dicamus sic, postquā omnis materia est dissoluta ut dictū est ponendum est vas super suum furnum levi cinere mediante. Et superponendus est alembicus, ut distillatur aqua, quæ est aliqualiter dulcis, & durat usquequo pileus incipit aliqualiter

cieri

citrinari. Et tunc inmediate removendum est illud vas, & addendum est aliud, pro aëre capiendo, & illud durat usquequo pileus incipit rubificari. Et tunc mutandum est vas & suscipiendus est ignis, & illud durat usquequo nihil de humido remaneat in vase, & signum est finis. Quia tunc pileus incipit infrigidari, & vapor exit circa alembicum. Modò habes quatuor elementa quodlibet per se. Sed hic magnum est dubium utrum hîc aliquid de elemento sit mixtum alteri elemento, videlicet, utrum cum aqua aliquid transierit de aëre, aut utrum cum aëre aliquid transierit de igne. Et ego dicam tibi modum cognoscendi & separandi. Modus separandi est iste, considerabis aquam tuam, utrum in superficie erit aliquod supernatans sicut oleum. Tunc scias illud esse aërem, tunc illud per se distillabis, & videbis aquam primo exire, & aër remanebit in fundo. Ita etiam considerabis in aere & igne, & eodem modo laborabis. Sed dubitaret hîc aliquis, quæ aqua quæ tamen plus ponderat aere & igne, & tamen citius ascendit quàm ista duo elementa levissima. Et ego dico tibi Rationem, Quia omne contrarium agit in contrario quantum potest, & retinet suũ simile toto posse Modo quod ignis materialis totaliter contrariatur aqua ratione suæ naturæ, qui est calidus & siccus. Ideo primò cogit ipsam ascendere. Et quia aer participat in uno gradu cum igne, videlicet caliditatis. Ideo aliqualiter diligitur ab ipso & in uno gradu contrariatur igni, videlicet humiditatis. Ideo ignis agit in ipsum, tanquam in contrarium. Et quia aer est homogenus in illis duobus gradibus, scil. caliditatis & humiditatis, & ignis habet expellere humidum, necessarium est etiam, quod expellat calidum, extrahit, cogit ipsum exire per alembicum. Sed qualiter ignis ignem expellat, quod tamen participat in natura, dicam tibi. Ignis noster differt ab igne materiali, tanquam anima à corpore, totum corpus animatum est homo, totus ignis est ignis, tam anima est subtilis, in virtute sua nutrit corpus quoddam calore habituato. Ita ignis noster habet se ad ignem materialem tanquam anima ad corpus. Et dico tibi hic ignis capitur pro tinctura, quia est in colore igneo. Et quicquid tingit, tingit calore ignis. De proportione autem ipsorum elementorum difficillimum est Et hic verè pendent leges & Prophetæ. Et hîc est pondus artis in hac commixtione elementorum infiniti decipiuntur, quia non ponderant grave pondus scientiæ, aut quia quod festinant non expectantes fines naturaliter assignatas. Sed antequam ulterius procedam, transeamus ad quartum elementum, videlicet

Terram quæ manet in fundo vasis, sicut quondam nubes fuit alba, quæ igne non consumitur neque cogitur elevari, quia in se grossa est & ponderosa. Oportet autem eam ipsam subtiliare & levificare. Modus autem talis est. R. tocam terram nostram, terra vas frigefactum, & super lapidem marmoreum bene pervisabis ipsam, & pulverisatam, ponas in vase vitreo habente collum longum, lutatum undique. Et habebis olas novam terream subtilem, quam conficies in fumo super ipsius inter cineres, & in ollam etiam ponas modicum de cinetribus, & frangas labrum turni ad quantitatem colli tui vitri, & ponas in olla vitrum tuum, & facies ignem fortissimum de lignis siccis, ita, ut olla sit rubea, i. e. ignea valde. Et volvens vitrum tuū sæpius, & continuabis sic per 4 horas. Et dare tibi consilium quod vitrum esset clausum sigillo sictoris, circa medium colli. Et habeas te diligentē & solicitū, quia si hæc deficeres perderes opus tuum. Et scias, quod in hac invenies terram tuam fusam ad modum vitri, quam pulverisabis subtiliter, & serves & facies in hunc modum.

Terram mundabis ab imo, Alba fiat natans
Vilis descendit ad æquor.

Qualiter Terra vulgi separanda sit à terra Philosophorū. Terra vulgi est sal. Et dico sic capienda est terra calcinata sicut prius, & ponenda paulativè in vase vitreo vel vitreato, in quo sit aqua munda & pura ferventissima. Et cum bacalo vitreo agitare debes, quousq; illud, quod potest dissolvi dissolvatur. Et scias, quod bona terra dissolvetur, efficietur aqua alba sicut lac, quam dissolutam pone ad partem. Et iterum tere terram, quæ remansit insoluta, & jungas iterum aquam bene calidam, usque quo facias donec aperte videas, quod nihil amplius potest solvi. Et signa sunt quod terra quæ remanet in fundo posita super linguam mordet: secundum signum si ponatur super ignem neque funditur neq; aduritur. Et postquam hoc videbis, tunc recipias totam terram tuam sic dispositam in aqua prædicta, & ponas in vase vitreo & cōgelabis de siccatione forti. Et postquam congelata fuerit, tunc scias te habere terram philosophicam, mundam & paratam, quam ponderabis & conservabis in loco temperato calido. Et hoc est quod dicit, usque ibi. Vilis descendit.

Et igne decocta levi bibat aqueum fulmen
Desicca primo.

Postquam Autor subtiliter posuit separationē elementorum & cuiuslibet præparationē & mundationem. Hic in hac parte

arte ponit conjunctionē eorū. Et hic notandum est satis manuale negotiū, videl. quare terra cum sit gravis elementū cęteris habeat se per modum medii, ad sustentandam totā machinam firmamenti. Et hic audacter grossus intellectus laicorum, quia certè nec scire possunt nec etiā cogitare. Est enim illissimum negotium, Indiget præsens speculatio, & oportet operantē huiusmodi secretū necessariò alias bene intelligere, & scientiā desperis & scientiæ causam propter quid aliquæ aquę adhærent toti terræ. Qualiter aquæ superveniēt cœlos, & qualiter est quod aquarū multitudo alligata est certis characteribus ita quod non exeunt suas metas. Oportet autē scire laborantē, qualiter aqua terræ jungatur. Et dico quod terra participat cum aqua in uno gradu, & differt ab ea, in uno gradu, participat aūt in frigiditate est naturalis humiditas ratione etiā cuius differt terra ab aqua, ut inter hęc duo elemēta respectu sui etrogema efficiantur. Vnum est necessarium, ut & sicco terræ & humida aqua fiat partitio in symbolo, qa solū in isto discrepant, & natura bene cū toto corde tuo, quod i siccū superaverit humidū, nihil facis, vel econverso. Nunc licamus verū, modo ista complectendi. Et dico tibi, R. terrā uam, & ponderes in isto pondere. Et ponderatę adde quæram partem aquæ ignem lentum, & sit valde paratę. Et dico ibi, quod ignis non debet esse fortior, quàm solis febrilis. Et go solus feci cum secaturis lignorum, & si æstas esset non sse melius ad huiusmodi medicinam exiccandam sole ipso. Et postquā illa quarta pars exiccata fuerit movebis cum viro materiam, & adde sibi aliam quartam partem, & si habes apidem vitreum & etiam materiā m vitream. Tunc darem ibi consilium, ut illa ibi deberes operari in sole superposito nundo panno, hoc facto, id est, imbibito, adde sibi iterum quartam partem. Et hoc operari debes succisivè, donec tantum sit humiditatis, quantum siccitatis, & scias firmiter quod i bene feceris terra tua, quæ est tibi privata natura omni superflua humiditate vulgi, quod istam suam aquam, elementale bibet appetitum glorioso quod vix possit nisi valde subtili ingenio separari. Modò veniamus ad dubium quæsitum, videlicet quare terra sustentaculum totius nostri firmamenti componendi est, & dicam tibi causam quam probant omnes Philosophi, & in hoc non discrepat nostra fides, certum est, Tria sunt præcipua quæ concurrunt ad esse, vel non esse cuiuslibet elementi, videl. materia, forma, privatio. Materia est illud hile confusum, in quo mixta sunt elementa simul. Et non potest dici, quod sit quale vel quantum. Et ex

Digitized by Google

ista materia trahitur elementum terræ, & alia elementa sic dictum est in precedentibus. Et nunc sequitur secundum principium, scilic. forma, & ita debes opinari, quod in mediam hilo exit aliquid, & in mediate forma, subintrat, ita quod ma ipsum format, quod debet esse super terram, & in me te sicut forma recedit, subintrat corruptio sive privatio, inducit aliam novam formam. Et ista fuit intentio Philosophi quando dixit, Quod corruptio unius scil. formæ est generatio alterius scilic. formæ. Non enim intelligendum est, quod corruptio Saihardi sit generatio alterius Saihardi. Et sic nota. Oportet te cogitare in opere nostro, videlicet, quod corruptio siccitatis terræ sit generatio alterius siccitatis. Sed est adæquatio duorum contrariorum, & reductio ipsorum ad unam identitatem. Et quia necessarium est quod ipsum elementum quod est aqua est ponderosum: & diaphanum, & fluxi habeat in quo requiescat, & nullum elementorum habet hanc proprietatem nisi terra. Ideo necessarium fuit, quod terra supplet sustentaculum compendi firmamenti. Et hoc est quod primo quærebatur. Secundum dubium est utrum aqua quæ non est fixa, ut apparet, quia ascendit per alembicum junctæ terræ fixæ, fixetur ratione fixationis terræ, vel utrum terra efficiatur volatilis ratione ipsi⁹ aquæ nō fixę. Et dico, ⁹ aqua primum retineatur à terra ratione siccitatis ipsius terræ, quia siccum attrahit humidum, & humidum de se humidum quod est in terra, est frigidū. Et hoc debes perpendere quod gradus frigiditatis retinent se in terra & aqua. Et gradus siccitatis attrahunt humidum. Ergo necessarium est, quod aqua fixetur cum terra, & quod fiant unum identitatem substantiæ, sicut materia & forma efficiuntur unum introductione formati. &c. Pondera in terram tuam siccatam, & si inveneris ipsam duplicatam fuisse. Tunc scias te bene fecisse. Si verò non, tunc scias violentia ignis de elemento aliquid eraſisse. Videas ergo, quantum defecit in pondere, jungas de aqua, & sicca ut prius, ut fiat æquale pondus, &c. Sequitur versus.

Et Aëre nutriatur habundè,
Hoc Mer fugi tinget in alba cornua Phœbe.

Hîc modò Philosophus procedit ad conjunctionem tertii elementi, videlicet Aëris. Et dicit, quod terra jam imbibita sua aqua & desiccata, debet nutriri ab aere suo habunde ad intelligentiam Philosophi tu debes hic notare, quod aer est una de principalibus causis, quarum omnia vivunt super terram,

Digitized by Google

rram, & vegetatur & crescunt ac etiam in aquis & in aliis
cis, in quibus vinum vegetatur & crescit. Et econverso. Et
ide videmus, quod causa principalis, huius mortalitatis
st infectio aeris, qua nutriuntur omnia. Et certè dico tibi,
uod aer inficit terras & aquas, & ignis aerē. Modò videam⁹,
it terra nostra & aqua purè & benè habeant aerem, purū &
onum. Et nota quod de aere plus debet esse quam de aqua.
t ratio est ista, quia grad⁹ frigiditatis fuerūt duo, videl. aquæ
terræ, alios duos gradus per se dimittamus ad tempus suū,
ilic. humidum & siccum, & concordemus istos duos gradus
rigiditatis ad gradum caliditatis qui est in aere. Est enim aer
alidus & humidus, calidus ratione ignis qui superemineti-
sum humidum ratione terræ & aquæ, quæ subsunt sibi. Di-
amus ergo, Quod aquæ fuerunt unciæ duæ, & terræ duæ,
ui sunt quatuor gradus frigiditatis. Necessarium ergo est, ut
anticipantur simul ita elementa, quod aer sit quatuor vicib⁹
espectu illorū 4. graduum frigiditatis in pondere ad easdē.
t debes eo modo imbibere terram & aquā. Aere isto, quē-
dmodum imbibisti terram tuā, aqua sua. Et scias & adver-
is diligenter, quod quando aer est additus, & est siccatus
ateriā suā propria virtute sentiens ignē statim liquescit, &
bintrat corpora, quibus debet amisceri penetratione forti,
retinet spiritus fugitivos. Et si istam materiā dissolveres in
no, & dissolutam poneres in primū phlegma aquæ fortis,
ias firmiter quòd generaretur lapis sicut crystallus, qui cō-
elat virtute sua Mercurium in verum corpus Lunæ. Sed qua-
ter procedendum sit non ponit Philosophus, nec qualiter
rojicienda est medicina sed solū docuit hoc *Mer fugi, singet.*
son enim voluit loqui Philosophus nisi scientibus, & qui lō-
is temporibus laborassent. Et ad evidentiam puriorem di-
am hic quatuor. Primò qualiter hæc medicina habeat in-
ressum. Secundò super quantum. Tertiò aufferam unum
ubium. Quartò ponam unum remedium si ex infortunati
asu medicina non funderetur nec perseqeretur ad inten-
um. Ad primum dico quod recipiendum est vas, in quo Mer-
urius debet congelari & aliqua pinguedine debet bene per-
ngi intrinsecus ad hoc quod violentia ignis nec etiam sic-
itas vasis non habeat absorbere, Medicinam & ipso uncto
ponendus est Mercurius & faciendus est ignis satis lentus.
Et scias hoc quod debes habere medicinam involutam in ce-
ra. Et dum incipit furire tuus Mercurius apponere debes tuā
medicinam. Ad hoc etiam debes elevare vas modicum de
violentia ignis. Quia dum Mercurius violatur ab igne saltat,

Digitized by Google

& saltando exportat secum medicinam, ex quibus sæpe fit error, & maxime non cogitantibus causas rerū. Sit igitur ignis temperatus post appositionem tuæ medicinæ, & sit supra nō subtus. Et hoc intelligas in perfecta medicina, quia in medicinis non perfectis totum appositum est tenendum. Et postquam ignis steterit supra per aliquod tempus, i.e. per quartam unius horæ. Tunc ponas in ignem fusionis. Et scias quod habes Lunām: quæ non indiget cineritio, quod perfecta est perfectione totali. Secundum dubium est, quanta medicina debeat poni. Et ego dico, quod ex præcedentibus potes per temet cogitare, quia quantū fermenti ponis in pasta, i. e. in Mercurio tantum medicinæ debes ponere super Mercuriū. Et communiter libra fermenti fermentans, centum libras, sic medicinæ nostræ pondus unum centum congelat opere perfecto. Et dico tibi, quod si tempus haberes, pluribus vicibus solvendi & congelandi sicut credo possit fieri, quod tingeret in infinitum cum additione nutrimenti. Et hoc confitetur Hermes, Geber, Avicenna, Albertus Magnus, Hermogenes, & Arnoldus de nova villa, qui dicunt, quod qui semel bene & perfectè laboraverit non indiget reiterare, sed continuare. Modus autem continuandi, est addere nutrimentum spiritus & corporis præparatorū elementorum. Venio adtertiū videl. dubiū auferendū, utrum cum Mercurio puro & mando miscendum aliquod corpus. Et respondeo, si medicina sit perfecta non indiget appositione corporis. Quia si in pasta quā componis, poneres panem coctum bene, scis quod pasta destrueres & panē devastares. Sic si cum Mercurio ponis corpus, ad se traheret medicina, & non permitteret eandem cum Mercurio commisceri. Et ideo hoc habeas à me, quod Mercurius cum Luna cruda nunquam lunificabitur perfectè neq; Sol, quia crudum cum cocto nunquam possunt participari cum eodem neq; convenire. Errant igitur illiqui credunt facere augmentum de solut. Mercurio in simul vel de Luna & Mercurio. Non enim est dubium, quod sal tantum habet de sulphure rubeo quantum est sibi necessariū & non plus. Qualiter ergo dabit Mercurio, certè impossibile est, qui si in duabus libris auri poneretur una libra argenti bene cognoscent quolibet, quod non est aurum purum. Et videtur in pargameno & in cemento judicii, quod minuetur suum pondus. Et diceret aliquis forsan, quod Mercurius portat sulphur qui ascendit secum in aludel, credo. Sed dico quod neque Mercurius fixi sunt. Qualiter autem debeant fixari, non ab auro, nec ab ipsis, videat laborator & dicat se contra materiam firmitet

miter laborare, non tamen nego augmenta fieri in corporibus, quorum unum magis est perfectum altero cum rebus amplificantibus gradus coloris, sicut Luna juncta cum Sole per medium amplificatur faciliter in ultimo gradu coloris Solis. Et Venus & Luna lunificatur ad ultimum gradum Lunæ cum rebus amplificantibus colorem lunarem vel solarem.

Venio ad quartum dubiũ, Si de remediis, aliquando, proh dolor accidit laborantibus, quod in fine omnium laborum suorum aut medicina non ingrediatur, vel ingreditur aut nõ fluit, aut non dissolvitur. Etiam eis aliquando accidit, quod credunt facere perfectum, imò multò magis imperfecta quã natura. Et inde fit quod desperant & deveniunt ad multitatem paupertatis, Quia dicit Philosophus parvæ expensæ sæpius factæ maximas divitias consumserunt. Vnde succurremus juxta posse. Dico tibi sic, quod si medicina non haberet ingressum, darem sibi 16. partem ipsius salis allembrat dissoluti, & si non flueret darem ei quartam vel sextam partem lapidis Bore Et si non dissolveretur darem sibi octavam partem pinguedinis aquilæ. Et si perfecte vellem uti secundum aliquam infirmitatem prædictorum, facerem medicinam dissolvi in fimo cum remedio supra dicto conveniente huic infirmitati. Versus.

Quam fidederis Aurum dabit fulvumq; Leonem.

Hoc est ultimum capitulum datum per Philosophum intelligentibus. In hoc capitulo vult ponere conjunctiones ignis, cum aliis tribus elementis, & dicit sic. Si quartum elementum, videlicet ignem dederis, hoc est, miscueris prædictæ materiæ præparatæ elementali habebis aurum colorem rubeum fulvum. Hanc expositionem non intelligentes ducit ad confusionem, ut in precedentibus satis dictum est. Ve igitur ignarus intelligat, Dico sic, quod Philosophus intellexit per conjunctionẽ ignis tinctura rubedinis, super Mercuriũ, at etiam super Lunam. Et scias hoc, quia sphera ignis in firmamento sic habet extensivè, sub & supra, & à latere, & jungitur aeri in partitione caliditatis. Et secundum hoc potest imaginari, quod aer caliditatem accipit ab ipso. Et arbitrantur Philosophi, quod Sol circuit totũ Zodiacũ, per cursum unius anni. Et secundũ quod sphæra sua magis approximatur nobis, judicamus æstatem. Et ut magis elongatur, judica-

mus hyemem. Et non est dubium, quod Luna major est septies tota terra, quæ tamen exercet cursum suum in uno mense, & Sol reduplicatis vicibus est major ipsa terra. Oportet igitur considerare in hac arte quod minima pars ignis habet tingere magnam terram. Nam radius solis, quantumcunque parvus illuminat latum locum. Dicamus ergo, qualiter jungendus sit terræ, & quantus & quando. *Dico quod jungendus est, sicut aer junctus est in præcedenti capitulo. Sed quod* priora tria elementa, dissoluta sunt per ignem temperatum & miscere, hæc mixtura facilis est. Et scias quod *in mediate*, alia tria elementa absorbent, ipsum subitò, nam humiditas aeris & aquæ absorbent ipsius siccitatem, frigiditas verò terræ & aquæ ebibunt eius caliditatem Et sic quatuor elementa compositâ in se junguntur, & uniuntur per conjunctionem extremorum. Modò vide annis, quantus sit conjungendus. Dico quod ponenda est 16. pars ignis ad respectum totius cõpositi. Verbi gratia, Si fuerint 15. unciæ elementorum trium præd. ctorum paratorum, tunc debet apponi una uncia ignis & iste sufficit ad tingendum & probari potest. ℞. Lunæ bonę fixæ, purissimæ, uncias 10. & pone in crucibulo, & ponas intus dum fusum est unam drachmam medicinæ perfectæ, si perfecta tinctura solari tinget ipsam. Tunc scias te bene laborasse. Si verò color non esset sufficiens quam quæ probabis in pergameno, tunc adde modicum plus de igne. Et si color nimis excessius fuerit: adde modicum de aliis conservatis elementis, secundum ordinem suorum ponderum, usquequo color temperetur. Et rectè ille versus sequitur.

Sol bibat Mercurium, si Solis quæris ardorem.

Est necessarius ad istum versum, Quartum si dederis. Et tunc rectè eodem modo sicut Luna est juncta Mercurio. Nutrita, & cocta, dissoluta, & coagulata, & etiam unita secum per conjunctionem, & imbibitionem, & etiam calcinationem, & sicut separata fuit à terra philosophica, à terra vulgi. Item necessarium est quod in Sole & Mercurio fiat isto modo operatio ad rubeum, sed per alias actiones. Nam non potest ita cito destrui aurum, sicut alia metalla, ut dictũ est prius. Et volunt Philosophi, quod facilius sit construere aurum, quàm destruere. Quia quilibet gradus in auro est extensivè perfectus secundum proportionem adæquati elementi. Sed ego dicã tibi modum, jam dixi in *præcedentib.* & adhuc

adhuc dico, quod si Mercurium septies vivificabis, sublimatum, ipse reducet omne corpus in suam primam materiam, intellexisti, quia satis dixi tibi, sed quod Mercurius naturaliter est albus in aperto dico tibi additamenta quę maxime ipsum rubificant, & si ipsum cum ipsis septies sublimares, indubitanter, scias quod spiritus subtiles, rubedinis ascenderent secum, Ita quod gradus colorum rubedinis in Mercurio excederent solis gradus extensive. Et dum contingeret aurum cum Mercurio conjungi, animari, & nutriri, sicut fuit cum Luna & Mercurio invenies tincturam tuam rubicundiorem sole matutino, & additamenta sunt ista. Recipe lapidem calaminarem, thutiæ Alexandrinæ, lapidis ematitis, lapis magnetis: aſi pondus vivum, & tintar borax, pondera, duo vitrioli romani pondera tria, cinobrii, pondera quatuor pulverisentur omnia simul subtiliſſime & incorporentur cum pinguedine aquilæ, usque quod sit bene mallaſſatum tunc ponatur in vitro, vel in alludel fictili edimittatur apertum usque quo humiditas exeat, postea claudatur, & sublimetur sublimatione communi, frangatur vas & sublimatum jungatur fecibus terendo & malaſſando, cum aceto. Et iterum sublimetur, & ita fiat, septem vicibus: cum descendas ipsum sicut scis, & habes destructionē auri, id est, solutionem ipsius quam solutionem debes procedere, sicut est tibi dictum. In projectione vero & ingreſſum dictum est tibi in præcedentibus, & etiam teneas & observa in omnibus illis illum modum. Sequitur recapitulatio.

Tres concipit luces: decoquitur luce terdena
In ventre terræ vitam accipit decemq́, dierum
Tunc separat chaos recedunt elementa viciſſim
Et naſcitur serpens cunctum volatile vigens
Sol bibat mercurium ſi ſolis quæris ardorem
Quam ſi dederis aurum dabit fulvumq́, leonem.

In ista parte philosophus omnia quæ dixit recapitulat & recapitulando describit tempora, operationum fiendarum & factarum dicens, conceptus est conjunctio spiritus & corporis, fit in tribus diebus nutriēdo & incorporando, super ignem sicut in duobus primis versibus, sufficienter declaravit. Et postquam conceptio facta est, vult quod in sanguine suo hoc est in aqua timenda 13. diebus fiat ejus digestio super ignem. Alii tamen philosophi omnes volunt, quod debeat fieri in 30. dieb. & procerto tutius est, & melius. Quia omnis

bona decoctio & perfecta, fit in cursum lunæ. Et sequitur secunda digestio videlicet in fimo illa est magis naturalis. Quia illud quod asperitas ignis læsit temperato fimi, dulcificat, & reducit in melius. Et ista digestio fit in decem diebus. Et aliquando casu calor fimi, per negligentiam laboratorum, non est temperatus, quod calor eius quandoque diminuitur, propter defectum humidi. Et ideo oportet aliquando stare, per unam mensem, & scias, quod corpora in quibus est humidum & calidum, nunquam corrumpuntur, nisi per excessum, vel defectum unius illorum & hoc est magis philosophicum, quam præsentis speculationis. Et ideo fimum tuum debes visitare die quolibet, & humectare ipsum cum urina calida, aut aqua, ad hoc, quod humiditas in sua caliditate servetur, & econverso, & tunc autor subjungit separationem elementorum & conjunctionem eorundem, per quorum conjunctionem ponit nativitatem suæ medicinæ & vocat ipsam serpentem. Nam sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ut omnes ipsum videntes morsi ab aliis serpentibus sanarentur. Ita per exaltationem istius serpentis videlicet medicinæ, Omnes avidi recipiunt saturitatem (& cum dicit) cunctum volatile figens hoc est habens potestatem figendi Mercurium & imperfecta corpora in primam suam materiam reducta, & mundata perficiendi, & secundum materiam subjectam moveri, in lunificum, & solificum reducendi, contigit sæpe ut homines intellectu plus sapiant quam operanturaut sciant operari. Equidem fateor me metipsum circuisse, varias mundi partes. Et etiam scrutatus sum varios laborantes in hac arte, variis modis, ut aliquid scire possim, & peregrinatis regionibus, & apud Hissavos, Beringarium virum nobilem inveni, qui versus licet, non sunt malleati, super incudem rectorem, versuum fiendorum mihi dedit, & modum & formam, quam tenebat in labore suo, omni fugata nebula descripsit, & plures manus addens ipse laboravi, unde quandoque sortiti sunt mihi prosperi successus aliquando penitus infelices, quorum causas posui: Negligentias, quo ad malum, & diligentiam quo ad bonum: vos autem ad quos devenerit liber iste, quem appello & intitulo. Benedictum lilium inter spinas, Rogo ergo per caritatem Iesu Christi, & si quid corrigendum sit corrigetur, invidiæ mendaci sive mordacii stillo, eundem non ledentes. Quidquid autem boni fuerit non mihi, sed gratiæ spiritus sancti assignetis. Scientes tamen, quod quanto melius potui, scripsi & lucidius declaravi in laudem & hono-

Digitized by Google

& honorem Dei Omnipotentis, & beatæ Mariæ virginis, & glorioſi principis, Cui Deus dignetur vitam longam, ſucceſſus proſperos, bonos, ſobales, pacem in præſenti, & vitam æternam in futuro inveni philoſophũ in arte perfectum, qui primo ſagaci ingenio invenit hujus transmutationis metallorum, per quod in 402. diebus perfeci, poteſt medicina quæ Mercurium depuratum, tingit in Lunam & ſolem perfectam, per materiam quam ſatis lucidè declaravi, ſuperius. laudetur opifex omnium Deus in perpetuum, Amen.

FINIS.

SVPER

Digitized by Google

SVPER TRACTATV-
LUM MER FUGI
dum bibit.

VNe Nota quod eodem modo de marte mars, de venere venus. Quia ex homine homine generatur, mediante sole, & ex tauro, taurus. Et consimili procreatur simile, unde philosophus in primo de anima natura ipsissimum omnium est generare sibi simile abhorream igitur & fugiam a facie laborantis. Qui laborant in plantis in ovis, Et capillis & qui meditatur fingere naturas Sodomiticas Nam natura in naturam resolvit, philosophus in physica, necessariem dixit esse omne id quod resolvitur in id, quod ante fuit, super omnia cavendum est maxime & studendum in regimine ignis, quod debet esse summè temperatum. Nam si excessive is fuerit, non permittet Mercurius cõmisceri corpori, sed faciet ipsum magis & magis fugitivum. Si vero nimis fuerit lento, tunc corpus non fundetur, nec solvetur. Et per consequens nec bibet nec retinebitur spiritus fugientes. Sit ergo ignis tuus ignis carbonum aliqualiter circumseptus cineribus, adverte unũ, aliquando ignis de carbonibus iuniperi suis circumseptus cineribus durat per diutinè, Ergo sagax tum ingeniũm, provideat solicite, & vigilet circa tempus.

Videamus, vult enim sũmus Aristoteles, quod de extremo ad aliud extremum nõ sit transitus, nisi per medium. Non enim est dubiũ quod Mercurius extremus est, & C. aliud extremum, & quod ambo discrepant, mirabiliter, tanquam actus & potentia, Mercurius enim potentialiter se habet. Luna vero in esse suæ perfectionis quantum ad lunam. Differunt etiam quadam differentia, quia Mercurius secundum se est totus volatilis, Luna vero secundum gradum lunę fixa. differunt differentia præteriti ad præsens, & præsentis ad futurũ, in præterito differunt, quia indubitanter, C. fuit Mercurius differunt in præsenti ad futurum, quia Mercurius potentet efficitur lunam in futuro, unde in libro Magisterii perfecti Mercurius fingitur loqui ad omnia metalla perfecta sic. Ego sum pater vester, & terra nostra ex me facti estis. Et ex me generãtur pares vobis. Et qui me interficiet, & me vivificabit, & inebriat

briat sanguine vestro per modum tertii generabit vobis fratres & sorores, qui superabunt omnia. Quid igitur sit tertium videamus.

Solem, Et videte, quod in hoc tres principales qualitates, una penetrativa, alia attractiva, tertia est mollefactiva ratione attractiva, abstergit, humiditatem superfluam, unde philosophus. Qui nescit maculas abstergere & etiam elevare furfures, labor ejus super descendit, ad corruptionē, ratione autem mollificativa, mollificat asperitatem Mercurii. Est enim ex sua natura latentis virtutem incisivus & corrosivus, ratione penetrativa dat ingressum. Et in hoc pendet magna vis artis. Nam multi laborant, & ingressum non habent, unde cum totum fecisse se putant, in fine sunt delusi, & ignorantes, & intellectu philosophorum non habentes libros & auctores *librorum increpant*, & dicunt eos fuisse mendaces. *Nota igitur* medium jūgendi tincturas est sal nostrum, quod quidam philosophi recto nomine appellaverunt, caldaico alembrat, quod sonat clavis artis.

Terræ, vocant autem aliqui phisosophi ipsum clavem artis, alii elephantem. Noster autem philosophus vocat ipsum labrum, modo labrum, & labium, idem est, dicitur labrum sive labium, delibo, id est, puro mūdo. Non enim oportet salis asperitatem inungi operi nostro. Nam terra vulgi est. Oportet aūt nostrum subtile esse & aereū totū. Et ideo dicit Albertus philolosophis, Magnus si lapis noster non esset aereus, non conjūgeretur Mercurio & pars ejus cum eodem non maneret, qualiter autem medium sit sal & qualiter duo diversa in amicitiam fixam & firmam conjungit, & qualiter fit non ponit philosophus, sed tamen necessarium est propter primas tres qualitates quod componatur, ex tribus vel quatuor rebus, à quibus istę æqualitates trahunt opus suum, Quia nemo dat quod non habet sit ejus sic.

Homogenea, Hic ponit philosophus amicatione ipsorum ita quod fiat homogenea. Nam sicut anima intellectiva, vegetativa, & sensitativa. Primo sunt diversæ inter se, postea per unitatem compaginis efficiuntur unum, quem habent totam homogeneitatem in se, quod unam ab alia non possit separari, Sic istæ tres res diversæ, Necessarium est ut fiant unum. Habent enim in se potentias prædictas, si bene consideras. Non tamen actualiter, sed potentialiter. Nunc vero philosophus reducit istam diversitatem ad unitatem, & nil aliud est, Nisi reducere istas tres res, ad primam suam materiam salium & metallorum id est in aquam, si quis grossus homo neget, pro-

get, probetur, quia resolvuntur in aquam & ut concordant omnes philosophi, nihil resolvitur in extraneum, sed in seipsum. Qualiter autem hoc fiat, ponit philosophus, cum dicit. Et aquam timendā in aquam redigas, quæ sit ista aqua scit qui laboratis non tamen celabo eam.

Romanum, Quam putrescere licet, licet autem philosophus solum duo verba posuerit. Hic tamen est tantus sensus, quod ego stupeo loqui post philosophum. Sed confortat me verbum salvatoris dicentis. Si granum in terram.

Super Mar: fugi dum bibi.

SI granum in terram cadens, mortuum non fuerit ipsum solum manet. Si vero mortuum fuerit, multū affert. Qualiter autem mirabiliter Deus operetur, scrutari non potest homo. Quia magnus Dominus & laudabilis nimis, & sapientiæ ejus non est finis, veniam ad materiam, & removebo dubium aliquorum laicorum, qui laborant in hac arte. Qui non intelligunt, quid sit, quare sive quia, quibus facilius esset, cum asinis volare ad cœlum empireum, quā quod pervenire possint, ad hujus artis secretum, videmus enim granum de quo locuti sumus in terram projici, ab aere balneari balneatum putrefieri, putrefactum germinare, germinatum nasci. Et natum crescere, & crevum maturari, & maturatum reddere aliquod centuplum, aliud milleeuplum aliud minus aliud plus, secundum dispositionem bonę terrę. Quare autem hæc simili modo reffereatur arti nostrę, certe potest de semina tione naturalis, quilibet intueri, si imaginetur Mercurium esse granū, lunam vero terram, & aquam, id est, rorem cæli, quo balneatur in terra. Fimum esse calorem ubi putrescit granum nostrū ibi germinat, ibi pullulat, & ibi exit & crescit. Postea maturaretur, & fert fructum centuplum. Quanta autem facit putrefactio satis tangit, Aristoteles, cum dicit corruptio unius est generatio alterius, sed si dubitet aliquis ignarus & vesanus, qualiter ex corruptione emergat medicina tingens & fixa cum omnia quæ sunt ibi excepto corpore sint volatilia, scil. salia & spiritus respondeo, sed scio, quod non intelligent miseri, quemadmodum sperma viri, &c.

Medicina] Dimissis omnibus videamus de putrefactione metallorum aliqua putrefiunt per se, & illa habent maltam siccitatem, corruptam & fœtidam, sicut ferrum quod convertitur in eruginem, alia corrumpuntur per ignem, alia per acetum, alia diversis modis. Sed verum est, quod nullum metallum potest reduci in aliam speciem metallicā. Nisi

Digitized by Google

prius reducatur ad suam primā materiam. Et hōc voluerunt philosophi, Hermogenes & Avicenna & cæteri, sed quid fuerit prima materia metallorum omnes scimus, nam solus is Mercurius fuit Qualiter autem omnia metalla reducuntur in ipsum, opinor id esse maximum secretum omnium philosophorum; quod maximè celavetunt. Quidam ex amicis meis carissimis per triginta annos, continue laboraverunt, & nil invenerunt. Sed ego & Mercurium septies sublimatū, quantū volui, & tantundem de pura farina triticea, quē simul debēt malaxari sicut pasta cum aqua simplici, ut sint, quasi pasta vel pulmentum, & debet poni in vase vitreo longum collum habens. Et ponatur vas, ad cineres, ut aqua evaporet totaliter & materia bene vasi adhereat, tunc frige facto vase, ponas illud in furno ex toto rotundo, & descendat rostrum per foramen inferius & ita fluendum descendat ad aliquod vas frigidum. Hoc est secretum secretorum. Nam hic Mercurius suam virtutem, quodcunq; corpus tenue bibit & comedit calidum, & reducitin suam materiam videl. Mercurium. Et nota bene quod his complectitur omnis sensus philosophi id est, intellectus. Nam dum mortuum vivificas, & vivum mortificas, septenā vel septima vice, habebis quæsitum, ideo interrogatus, Hermes pater princeps arūs nostræ dixit, ascende septies cū mortuis, & descende totiens cum vivis & habebis finem. Quid enim est aliud, nisi spiritus mortuos sublimare sublimatos vivos facere, & scias quod Mercurius eodem, quo dixi superius bibet, & comedit corpus perfectū vel imperfectum. De perfecto perfectū, de imperfecto imperfectum, & dixi prius & adhuc dico quod solutio duplex est naturalis & illa fit in viscerib. terræ, alia est solutio artificialis & violenta, quia agit excessive. Nam inpossibile est si cōtinuetur ignis sub uno vase, per unam diem quod ultima hora diei, vas non sit magis calidum quam prima vel secunda hora, agitur is ignis, non uniformiter, sed diversimodo.

Nam aliter non possemus operari, in parvo tempore, quod operatur natura in ventre terræ, per multorū annorum circulos, sed quod inequiformiter operatur, ignis materialis, uniformiter reperat & disponit dirigit noster fimus. Nam indigestum, durum mollificat, decoquit crudum, & operatur idempitatem, in materia suorū subjectorum, sed nunc videamus in quo vase debeat poni nostra medicina, Dico quod in vase simplici ut calor facilius subintret vitro & certo melius esset ut fimus vitrum non tangeret, sed staret sicut homo nudus in balneo, ut undique proveniret calor.

Quanto

Quæro autem plus stat, tanto melius est, Quia quanto melius cibus digeritur in stomacho, tanto magis confert nutrimentum comedenti. De quibus natura postea separat visum elementa.

Opinio, secundo repetatur origo rerum formatarum, id est dubium, quin omnes res fuerunt in confuso, antequam vicissim antequam separentur elementa, & ideo aliquorum philosophorum fuit opinio, quod compositio mundi & status erat dum elementa debite separata locis propriis ponebantur, & vicissim, juncta, per eorum extrema participant in eadem, Et si inspiciantur dicta philosophorum ac poetarum invenimus, quod omnes sortiti sunt, hanc approbatam veritatem, quod mundus constat ex quatuor elementis. Et si casus esset, quod aliquod elementum, non debite purgaretur indubitanter, æstimaverunt philosophi, quod illud elementum haberet alia elementa destruere. Et propter hoc ponunt diluvium generale esse naturale. Sic etiam tenebras quę sæpe venerūt super terram causari ab aere, Et sphæram ignis aliquando tanto calore excessivo fecundam, quod sequeretur universalis combustio omnium mundanorum Et certe illa elementa superiora sunt pura, & tenent se valde quo ad innata, quod terra: est enim in medio tanquam pendiculum unum est. Et circumfertur circumferentialiter, undique aere septo, & aqua circa ipsa, & ignis superius remanet. Quidquid autem hoc contingat, & quo motu moveantur, non est præsentis curę, nisi tantum, ut exponatur versus ille, post Ovides mundum.

Modum, omnes qui præcesserunt in hac arte laborantes maxime studuerunt, operari ad finem desideratum Et multi infinitas divitias consumserunt, ut pervenire possent ad perfectum finem artis, reges & principes, & pontifices magni, maxime anhelaverunt, ut possent eam scire. Quia thesaurus inæstimabilis est scientia, & quia scientia nihil aliud est, nisi habitus conclusionis, sicut dicit Aristoteles. Quod scire enim est rem per causam cognoscere Si ergo laici intelligerent ista verba, nunquam mancum ponerent, ad aratrū istius artis, sed disponerent opera ruralia, quæ didicerunt. Nam ars ista vult habere homines scientificos & intelligentes, sollicitos, sobrios. Et quia sunt magni cordis stabiles. Quid enim potest avarus, festinat, ebrius discurrit vagus & dormit, Laycus nescit, quid facit, sed ambulat sicut cæcus. Et tamen omnes currunt ad unū finē, & omnes petunt hrainu, sed solus sapiens accipit. Hæc enim dixi, quia multi laborant, & dum

Digitized by Google

& dum pervenerint ad separationem elementorum, jam reddunt se habere firmiter totum finem, & nesciunt, quod quodlibet elementum indiget ablutione & separatione, De quibus jam dixi supra, Nunc dicam de quarto, quomodo regi debeat. Repetendo enim dico, quod duplex est terra, scilicet terra vulgi, & terra philosophorum, terra ergo philosophorum quid est aliud, nisi spiritus fixus, & unitus corpori & corpus unitum, vel junctum spiritui, erat enim primo spiritus volatilis & fugiens ignem. Nunc vero liquefit sicut cera, & sequitur naturam primi primitui, id est, Mercurii. Sed quia cum istis duobus mixti sunt sales in est terra vulgi, quæ omnino est separanda ut sortiatur suum effectum, qualiter.

Super Mercurium fugi. finis

Augmentatio levissima & vera.

VIa universalis in utroq;. Recipe Mercurium ex Cinobrio extractum, istius habeas quantum notabilem dominum, apta tibi aurum solis & lunæ quæ præparari debent. Vti tibi pro opere valebunt. Aurum sic lamina ipsum, & cementa tali cemento. Recipe vitriolium Romanum, calcinatum, croci veneris, vitriolium cuprosum calcinatū, lapidem calaminarem, trita bene cum aceto, & exsicca parum, & misce cum oleo vitellorum, & stratifica laminas auri, cū prædicto pulvere. Adde ēt modicū salis armoniaci, & pone in vase terreo, & incipe, ab igne parvo, postea vigora ignem. 24 horis. Vitriolium cuprosum & Romanum calcinata tantum cū aceto, & siccentur Crocum veneris etiam contere, cum aceto more harum laminarum cementi ℞. 3. lot. scindendo in particulas & cum particulis cinobrii, tantum fit etiam de auro, & hoc coquuntur in vitro 6. diebus, lento igne, postea fortiori 12. diebus infrigidatum, frangatur vitrum & materia conteratur & lavetur aqua. Sed quando aurum ponitur, cum cinobrio: additur viride æris, deinde fac argēto sicut auro præcise præter viride æris. Sic certus es quod habeas Mercurium ex cinobrio extractum, tunc non est necesse ar. vi. sublimare, sed solum abluere cum sale & aceto. Ista duo sic apta. Recipe añ simul pone in vitro coque cum argento vivo loto mundo crudo ita fiat sicut una pasta, & ponatur in fialam & coquatur in brevi mutabitur color, in primis niger color fit flāmis quod est primum signum bonum, & in isto calore coquatur per j. mensem. Tunc mutabitur, color in materiam fuscam continua ignem ejus per mensem & color clarior fiat. Tunc proba si non fumigat, tunc finitus est labor, si autem dat fu-

mum, continua labore [illegible] hoc [illegible] &c.
gura perfectionis operis [illegible] hoc [illegible]
2 lotos Mercurii & coque donec [illegible]
bris imponere 2 lot. de Mercurio [illegible]
rumpere 2 lot. formadis [illegible]
semper attento & coquendo usq; ad finem. Hoc fac
Recipe de Materia 2 lotes. & redige [illegible]
bonum fiant hoc habeto pro expensis. & hanc materiam impone
ad reliqua 2 lot. Mercurii & coque ut [illegible] addendo,
semper 2 lot. Sciatur autem hanc materiam [illegible]
perfectionem omnem septimam [illegible]
facies coquendo quater fecisti [illegible]
Tunc [illegible] excipe pro expensis Seu [illegible] & iterum impone 2 lot. Mercurii & coque 14 dictas. & hoc quater, ut ante fecisti, fixando & apponendo. Tunc omnem primam poses excipere 4 lot. pro expensis. Si vis excipere tunc hac vice. & iterum imposueris Mercurii 2. lot. & coques ut dicto. & hoc feceris iterum quater. Tunc poteris omnem primam excipere 6. lot. pro expensis & hoc iterum consequenter facies semper quater imponendo & coquendo 2. lotones Mercurii & juxta modum jam dictum. Quousque poteris omnem primam excipere 16. lotos pro expensis, & hoc continuer multiplicando juxta placitum tamen hoc servato omnia [illegible] in primo, & in medio, & in fine. neq; plus neq; minus, vel demas, poteris tamen procedere, ut omni septimo accipias 1. lb. vel 2. vel 3. vel 4 &c Item de auro sic disponendum ad fermentipercementationem. Recipe de auro 1. lot. & adde de Mercurio sublimato 3. simul trita, pone cucurbitam, & sublima & tunc ascendit medicina, sed non tota. Recipe ergo Mercurium qui ascendit. & tere cum illo, quod in fundo remansit, & iterum pone in tale vitrum. & pone ad sublimandum & iterum id quod ascendit tere cum illo quod remansit. & hoc facies vel quousque Mercurius maneat cum sole fixus, sed aurum sic aptatum, serva, ad unum laborem. *Aptatio Solis cum Luna.* Recipe limaturam argenti 1 lotonem & portiones cinobrii parvas sicut pisum 4 lotones & ea stratifica vicissim in vitrum bene clausum & pone in furnum sublimum & [illegible] per 12 dies. postea excipe, & lava cum aceto & sale, & postea cum aqua tepida munda, quousque fiat materia valde clara. istud sic mundum coquas imponendo Mercurii mundum 3 lotos per 14. dies, postea lava & serva ista duo simul conposita, sed Mercurius & Luna. Adde Mercurii mundum 3. lot. & coque in furno sublimationis, quater iterando ut supra

Sub-

Sublimatio Mercurii.

REcipe sal niter vitrioli, aluminis, armoniaci, sal communis, omnium añ j.℔ & in pasta Mercurium crudum, quantum recipere potest. & pone super furnum in vitrum amplum lutatum cum respiraculo, & rege ignem successive sive radatim. Evaporata aqua, Aperi vas, & invenies Mercurium per fornacem sicut nix, reitera laborem deponendo Mercurii iterato ad feces & hoc factribus vicibus, & fiet Mercurius viridissimus & optime purgatus, quem adjunge corpori & invenies quod optasti Deo volente.

Augmentum ad utrumque.

IGnatum est super nos lumen vultus tui, Domine, dedisti lætitiam in corde meo, salvá nos D. noster, Nota Sol homo. Si vis habere unum perpetuum augmētum, tam in alo quàm rubeo. Recipe ergo j. lot. Solis laminati & 12. lotos Mercurii & compone illa simul in tigillo aurifabrorum, & fac malgama, sicut Aurifabri faciunt, & lava bene, cum aceto, tam diu, quousque nulla nigredo appareat, tunc pone ignem lentum intra cineres in vitrum longum collum habens, & sit ignis, quasi ignis candelæ cum cineribus, & hoc continua, cum lento igne, per 8. hebdomadas postea sepeli profundius, per 14. dies in cineribus, & da ignem majorem. Tunc crescunt ibi arbores, valde mirabiles & aureæ, ab intra & extra, quas Recipe & contere in mortario & lapide, cum autem, vis multiplicare eandem materiam. Tunc recipe tantum de Mercurio quantum est de materia tota & contere simul bene, & iterum pone ad vitrum, sibi aptum, & pone ad ignes lentos, ut prius per 8. dies, deinde sepeli in cineribus profundius & da majorem ignem, ut prius per 8 dies. Tunc accipe & iterum contere in lapide vel mortario & iterum adde sibi de Mercurio tantum; quantum est de tota materia, & iterum pone ad vitrum ad cineres, & da lentum ignem, ut prius per 8. dies; postea sepelli profundius ad cineres, & da ignem iterum majorem per 8 dies Tunc iterum excipe & contere ut prius, &c. Et Rege per omnia, ut ptius, & hoc potes multiplicare in infinitum.

Quando autem vis reducere in verum corpus. Recipe. 1. partem Solis & solve in aqua forti & medicina similiter tunc conjunge ambas solutiones, & abstrahe aquam fortem, tunc ultimo, da bonum ignem, per diem & noctem.

Digitized by Google

Tunc redue materiam in plumbo, & invenies verum Solem Et potes multiplicare & reducere, ut est præscriptum usque in infinitum & semper invenies verum solem. Et sicut cepisti. j. lot. Solis & 12. lot. Mercurii Ita recipe j. Lunæ, & 12. lot Mercurii & proiice per omnia sicut in sole fecisti, & habebis unum perpetuum augmentum, hoc Deo tibi concedente.

Practica Lunaris S. Thomæ simplex.

ACcipe duas partes Saturni, si opus fuerit ad solem. Si autem ad lunam, duas partes Iovis. Et tertia pars Mercurii & fiat amalgama, fiet enim quidam lapis fragilis, quam multotiens, super marmorem tere, imbibendo, cum aceto acerrimo & aquæ salis communis optime præparata vicissim inbibendo & desiccando, quousque maximam in se tenuerit aquarum substantiam. Tunc ex aqua aluminis lumeni, ut fit, sicut pasta, panis, mollis, inbibe, & pone ad solvendum & dissolve tantum in aquam, quam aquam distilla, ter vel quater, & congela, & habebis lapidem qui convertit Iovem in Lunam &c.

Ad Solem vero. Accipe vitriolium depuratum, calcinatū, rubeum & dissolve in urina puerorum distillata, & distillatorum, hoc totiens fac, donec aqua fiat valde rubea. Tunc istam aquam junge cum prædicta aqua, antequam congeletur. Et ambas aquas conjunctas sub fimo pone, per aliquot dies, ut melius incorporentur. Et ambas simul bis distilla, & congela & habebis lapidem rubeum similem jacinto, de quo si unam partem super septem Mercurii projeceris vel Saturni purgati & firmi in Solem abrison convertetur habet enim naturam fermenti.

Sequitur alia tinctura optima & brevis.

REcipe Mercurii sublimati, & Mercurii crudi, & salis armoniaci, aā. Et superfunde aquam aluminis Et abstrahe eam à receptis, & erit materia dura, quam contere & solve. Tunc impone. j. lot. Lunæ subtilitate. Et tunc solvitur. Tunc coagula, solve coagula. Tunc tingit una pars 30 partes veneris vel Iovis, vel Mercurii in Lunam optimam, &c.

Aliud opusculum per corrosivum.

REcipe salis nitri ℥ 1 ℔ cū dimidia & vitrioli ℥ 1 ℔. cū dimidia & distilla aquā fortē abjice primā, secundā aueē, cape, hoc facto, divide, secundā aquam in duas partes. Et ad unam par-

Digitized by Google

partē pone 8. lot. lunæ puræ & pone ut solvatur solutam serva, in vitro bene, clauso. Item ad secundam partem aquæ pone 6. lot. salis armoniaci mundi, ut solvatur, postea pone ad distillandum illam aquam, lento igne & distillabitur aqua clarissima in quam pone 4. lot. cinobrii quod sit compositum, cum octava parte sulphuris & solvatur. Sed grave solvitur, forte per duos dies naturales, modo. Recipe aquam in qua soluta est luna, & funde in aquam paulatim, in qua solutum est cinobrium, & mox colorabitur admodū lactis postea pone ad distillandum primo lento igne, usque dum appareat, dimidia pars esse distillata mox vigoretur ignis successive, usque dum distillare non desiderat, starim da sibi ignem fortissimum perficca ligna & ascendit in collum alembici, ac cucurbitę quidam albus pulvis. Hunc ignem continua quousque ulterius non desiderat ascendere seu non poterit, quem post vitri infrigidationem caute collige & diligenter serva ad opus tuum, Massam autem confluxum in fundo remanentem, excipe, & cum cultello diligenter abrade, quod adhæsit vitro, & reduc in cinericio cum saturno. Et tunc in fine invenies massam tuæ Lunæ, hanc massam, solve in crucibulo, & funde, per scopam in frigidam aquam, ut scis, ut granuletur, quam gramulatam exsicca per ignem, postea hæc gramula, pone in aquam fortem factam de sale nitri & vitriolo & separabitur, solà Luna, scil. sub nigredine infundo vitri, Luna vero transit in formam perspicuæ aquæ. Quam quidam aquam funde in aliud vitrum solem vero nigrum infundo inventum, reduc cum sale communi præparata, & habebis solem naturalem, qui latuit in luna. Aquam vero unę pone ad distillandum, primo lento igne. Et quando cesserit distillatio meliora ignem, cum lignis siccis, quasi ad liuefactione vitri, & quando rubedo, alembici mutatur in aledinem, tunc satis est postea in frigidato vase, frange illud, & invenies materiam coagulatam in vitro quam reduc cum targirio in cinericio, & habebis tuam lunam.

Modo recipe illum pulverem, albissimum, qui prius ascenderat ad collum vitri, & inbibe eum cum aqua Mercurii ut supra natet ad spissitudinē digiti, tunc adjunge sibi fermentum, scil. ad unum laronem pulveris pondus fermenti, ad magnitudinem obuli, ut bene commisceatur, tunc hæc materia sic permixta, ponatur super cineres, valde tepidos, & tegatur alio vitro vel pelvi, & sic coagula, & noli desperare quod difficulter coagulatur. Signum autem perfectæ coagulationis est cum tota materia, superius, & inferius, appareat albis-

sima. Quod quidam signum evenit mihi in 17. diebus, hoc facto materiã, sic coagulatam pone ad scrinium tuũ ne tangatur ab aere, vel sole, donec solvatur in oleum ut prius, & vix solvetur in quinque aut sex diebus vel forte eadem est difficultas solutionis sicut coagulationis. Hoc solutum iterum ponatur ad coagulandum, ut prius Et sic reiteretur coagulatio, & solutio ad minus quater vel quinquies, Quia toties reiteraveris hac coagulatione & solutione, toties augmentetur tua tinctura, post ultimam vero coagulationem. Recipe lapidem marmoreum calidum, & omnia pertinentia ad istum laborem, sint calida quocunque nomine censeantur. Et pone pulveres tuos super istum calidum lapidem & contere bene, hoc facto pone hos pulveres comitos in calidum calcinatorium ut non solvantur propter actis ad tactum, & claudatur coopertorio suo circumlinito, luto sapientiæ. Et pone in ignitum furnum reverberationis, & tam diu reverbera quousque fixatorium appareat quasi fursum in aere stare ad spissitudinem calami postea in frigidetur in eodem furno, Et recipiatur de eadem materia, & probetur sic ponatur ad aliquem locum humidum vel aerosum de ipso pulvere, si adhuc aliqua humiditas latet in eis statim solvetur aliquantulum, sed non totum hoc viso, non est signum fixionis. Tunc iterum pone in furnum reverberii, ut prius. Iterum proba in humido, ut prius, Et hoc reitera reverberando & probando donec non solvitur in humido, & hoc est signum fixatæ medicinæ & perfectæ tincturæ, ad tingendum crudum Mercurium ablutum, & purificatum, tinge ergo, ut scis, &c.

Præparatio fermenti.

REcipe solis puritissimi unam partem, & Mercurii tres partes bene purgati & fac Amalgama, & pone in vas vitreũ, & adjunge sibi de aqua forti facta, de una parte salis nitri, & alia parte vitrioli, & octavam partem cinobrii, & pone super furnellum, primo lento igne, usque ad rubedinem alembici, tunc vigora ignem, cum ligniculis, & ascendet alba. Et cum videbis, quod rubedo alembici cessaverit, tunc vigora plus ignem, tunc ascendet materia alba ad collum alembici, & aliquantulum etiam distillatur in receptaculum, hoc quod ascendit serva ad opus tuum, hoc fac quinquies vel septies. Et semper conforta eandem aquam cum quatuor vel quinq; guttis, de nova aqua forti. Et hic habebis fermentum, id est,

Digitized by Google

d est, medicinam tuam, & remanebit sol in fundo albissimus icut Luna, quem solem reduc in corpus. Sed cum illo quod scendit prius fermentare debes opus tuum, ut supra dictum est.

Aqua Mercurii.

RECIPE Mercurium sublimatum, salarmoniacum, sublimatum, calcem corticum ovorum aã omnium & conterre simul, & incorpora, & pone in vitro alembico superposito & sublima igne lento, & quod ascendit, redde fecibus suis, & iterum sublima, hoc facreiterando, totiens, donec totum infundo vasis fundatur quod cito fit. Postea excipe, & tere in marmore, & pone in locum humidum & dissolvetur in aquam, hanc aquam in vitro bene clauso, serva ad opus tuum. Nam hæc aqua albificat, figit, in cerat, & solvit omnia inhibita ex ea & mirabiliter operatur.

FINIS.

Digitized by Google

BREVE OPVS AD RV-
BEUM CUM SOLE PER aquas fortes.

REcipe vitriolium calcinati ℔.j. *Salis nitri* ℔.j. *fac* aquam fortem. In qua solve vel *calcina* Mercurium crudum, Et cū calcionatus fuerit seu solutus, congela eum & tere in pulverē. Postea accipe ℔ j. vitrioli calcionati, & salis nitri ℔.j. vitrioli romani. ℔ dimidiā. viride æris. ℥.lot. Salis ar ℥.lot. Et *ex illis* omnib. fac aquā fortē abjecta flegmatica, Et illius aquæ ℞.℥. lot. & solve in ea auri fini laminati. j. lot. Et postquā solutum fuerit ℞. illius Mercurii pulverisati. 9. lot. & pone in fiolam, cum longo collo, Et postea funde paulatim de super illam aquam in qua solutum est aurum totum per parum. Et videut solum tertia pars fiolæ sit repleta. Et cooperi fiolam & pone per unum diem & noctem super cineres non multum calidos, & apparebunt multi colores. Postea sigilla vitrum cum l. Hermetis & pone in balneum mariæ, donec totum solvatur. Et quando totum solutum est. Recipe de balneo, Et *pone* ad aerem ad locum tutum, ne lædatur. Tunc illa aqua paulatim congelabitur. Et quando videbis rubeum circulum in fundo aquæ tunc aperi vitrum, & pone ad cineres valde lentos ut materia bene exsiccetur. Tunc frange vitrum & materiam bene tere super lapidem in pulverem. *Iſtius* ergo *lapidis* Recipe. 1. partem & Mercurii 10. partes vel centum in hoc proba tu ipse si potest una pars centum tingere, & hoc sic: Recipe tigillum, & impone Mercurium & de super pone medicinam & super medicinam pone sal commune præparatum, & claude tigillum, cum luto sapientiæ & da primo lentum ignem. Deinde ignem fusionis & postea effunde & invenies aurum purum.

FINIS.

OPVS

OPVS PETRI DE SILENTO.

Atrendite doctrinæ filii eloquia mea, Auribus percipite verba oris mei. Sapiens dicit: Initium sapientiæ timor Domini, Beatus homo qui sperat in eum. Omnis enim sapientia ab ipso est: Qui ergo curvaverit dorsum in legendo Philosophorum libros, erigat cor, Altissimum deprecando, ut sibi concedatur spiritus intelligentiæ. Hæc occulta Philosophia est scientia gloriosa, post scientiam fidei omnes alias scientias suæ dulcedinis amœnitate ac utilitate præcellit. Quæ plurimum est à Philosophis celata, & solius Dei potentia reservata, ad quam oportet eum cum Dei timore, perscrutantem, pia mente, devoto animo, & studio prolixo pervenire. Attamen, qui libris impatientia fruitur, in dispositionem hanc ingrediatur, Qui verò citius cupit pertingere, libros Philosophorum non aspiciat, quia hæc scientia est ei inimica, non enim est citò credendum manifestis Philosophorum libris, Quia qui tum putat se totum scire, & totum mundum habere, nil in manibus suis invenit, & destruit eum festinata credulitas. Quia festinatio, ut ait Morienes, est ex parte diaboli, congruè cui dicitur: Heu qui habere hanc Dei oblationem, semel perlecto libro aut primo regimine desiderat. Dico igitur, quod ad opus hoc requiruntur ista, Natura perfecta, res purissimæ, pondera vera cum debita conjunctione, vas, ignis, atque modus agendi. Et patientia per omnia necessaria est, verum quod nimius sermo sine intellectu errorem augmentat. In hac methodo profuturus vobis tradam eaque quæ de hac arcana Philosophica scientia multiplicaverunt. Quam si quis legerit aliquantulũ habens intellectum sui operis gaudebit. Qui verò non per hunc librum ad effectum pervenerit, alium non quærat, sed quiescat, quia celavit ab eo veritatem, quia fortè mentem infidelem habet. Moneo insuper vos eum servare, & legere sæpius & ab impiis custodire. Aristoteles, in visione animi dicit: Advertite inquisitores huius scientiæ, quod invidi hoc arcanum in varia membra diviserunt, scilicet, Philosophiam, in Astrologiam, & Magicam artem. Et tractaverunt de plu-

Digitized by Google

ribus aquis, & brodiis, & corporibus, lapidibus, & spiritibus, ut hanc artē preciosam, omniū nominū multiplicatione devastarēt, varia quoq; regimina, & vasa descripserūt, ut fallerent omnes hanc artē amicabilē inquirentes, eum non sit necessārium in hac arte, nisi una re, unitate, specificata, uno nomine nominata, & una actione perfici potest, sed & coquere, quo tempore vel quibus temporibus fieri potest. Dimitte ergo quæ fallentes explanarunt, & sequentia tene. *En Minera* quoddā pingue sufficienter & habundans reperitur. *Quod* dicitur pix, vel sulphur incombustibile, Kibric vel alkibric. caput & pater aluminum, salium & omnium liquabilium metallorum & oleum. Et primum quod emanat (scil. à pinguedine) ab eo est vapor, qui condensatur in aquam, quæ nō adhæret tangenti, pro eo quod quoddam subtile, terreum sulphureū, sibi est cōmixtū quod eam aliquantulum inspissavit. Propterea hæc aqua dicitur à Philosophis aqua sulphuris, aqua munda, quæ nulli commiscetur cōinquinationi, spurtum Lunæ, solis umbra, urina, oculus, beya, lac, lachryma, arbor fructifera, servus fugitivus, arg. viv. fœmineum, acetum acerrimum, aqua perennis, mulier, fœmina, vulgariter dicitur, vi ar. fugitivum. Dicitur etiam à Philosophis Azoth, summa humiditas, aqua permanens, quæ quando conjungitur cum sulphure fixo corporis, absque qua in igne permanere non potest. Præsciendum est ad majorem evidentiā doctrinæ, quod ista cōmixtio videlicet aquæ omnia metalla producit in mineram secundum diversitatem materiæ & formæ, scilicet Mercurii & sulphuris commixtio. Ipsa tamen aqua si non effoderetur ex profunditate terræ, esset in via perfectionis cuiuslibet mineralis ad tempus longum. Nota, Superius dixit Petrus, In minera est quædam pinguedo, denotans per hoc medullam sulphuris fixi corporis, quod dicitur pix, vel sulphur, & illa pinguedo, ut dicit Albertus, est in omnib. metallis, & omnia metalla oriuntur ab ea. Notabile autem est omnium maximè, quod ex hac aqua procedit est Soloma, & Brumasar. Hic loquitur Petrus de anima extracta à *Sole* & Luna, quomodo diversa habet nomina, Synonima ergo Sol & Luna, Soloma & Brumasar, quæ nobiliora sunt inter metalla propter sulphur fixū in se habentis, quod extrahitur ab ipsis per aquā prēallegatā, ut artifex intelligat ex quibus lapis philosophicus habetur, audiat Philosophos, *Sol*, æs Philosophorū, corpus magnesiæ, corpus syneerū, corpus mundū, elixir, masculus, lathon, arg. vi. fixū, sulphur incōbustibile. sulphur fixum rubeum, uber, filius, sanguis rubei *hominis*, Kibrit,

Digitized by Google

cibrit, sulphur naturale, quod ergo tot nominibus nominatur, est, ppter excellentiã suæ dignitatis. Scito ergo fili quod in sororesua blanca solũmodo crescit gradus nostræ sapientiæ, & nõ in aliis terræ fluxibilib⁹ mineraliũ. Et propter hoc, Sol & Luna, facimus propinquam philosophiã. Auctor, Soror blanca est ar. viv. extractũ, de Luna per Mercuriũ, & dicitur lapis Philosophorũ, & frater eius est Sol, ex quibus extrahitur Mercurius per Mercuriũ, & hi duo dicuntur lapides honorati, quorũ unus est vir scil sulphur rubeũ, & alter mulier, quod est Mercuri⁹, i. e. solis & lunæ Licet tamẽ sint duo in numero, sunt tamen unum in specie. Ad hoc arcanũ naturaliter procedendũ quemadmodũ vir & mulier. Quamvis hæc sunt duo in numero, sunt tamen in specie unũ ad filium procreandum, scil. superius & inferius, per solem & lunam, significatur Mercurius extractus, ab his duob⁹ corporibus. Vnde Theophilus, Cum hæc corpora conjunguntur, sc Sol & Luna, erũt Planetæ, sole oriente, & tamẽ lux eorũ, videl. planetarũ vertitur in lucẽ ipsius sc. solis. Hic ostenditur error artis. Si quis ab hac via saltũ fecerit, sine dubio in detrimentum sui operis tendit. Quod aũt dixi, unum in specie, & duo in numero, tria sunt, sc anima, sp ritus & corpus Quia arg. vi. est spiritus & anima, & aliud est corpus. Sunt etiã 4. Elementa, sicut in quolibet composito contigit reperiri sine quibus nil unquã utile generatur. Quare invidi dixerunt ea 4. corpora, scil. siccitas, humiditas, spiritus & vapor, quæ omnia sunt 7 sc. anima, spiritus, corpus, & 4 elementa, & sunt 10. quæ sunt cum his 7 duo in numero, & unum in specie, unum rectè dicitur, quod est anima, quia ista est omnium 10. perfectio. Sequitur deo volente, quod quæritur. Invidi etiam dixerunt hoc ovum esse propter similitudinem. pro eo quod apparent in eo 4. elemẽta distincta. Dixerunt etiam ipsum esse animal, & hominem, pro eo quod habet in se animam, spiritum & corpus. Non tamen intellexerunt aliud nisi hunc lapidem, qui est lapis, & non lapis, vilis & carus, & carior auro, carne aurea incarnatus. Hic ostendit qualis sit lapis Philosophorum, qui auro incarnatur, ipse est ille, qui præteritur in viis, & in sterquilinũs calcatur.

Igitur hæc est una res vilis & pretiosa nimis à qualibet cognitione, non unius nominis, sed multorum, sine quo lapide nihil utile generatur. Est etiam hæe guma apud Philosophos auro pretiosior. Guma dicitur argentum vivum, extractum ex Sole & Luna. Honoramus

enim

enim aurum, quod sine ipso (scilicet soluto intellige, id est, Brumazar) Guma nostra non emendatur, Brumazar dicitur enim Sol solutus, & blanca Luna soluta, dicitur enim flos Solis sive Lunæ, &c. Guma etiam apud Philosophos sublimis est margaritis, & si hoc vulgus sciret non vili ponderatis precio, eo quod ex guma, scilicet Mercurio nostro & modico brumazar multum aurum elicimus, igitur stultos celamus, & super hoc Philosophi vulgus errare fecerunt, tamen dixerunt quod natura vilis est, quę parvo precio venūdatur Apertius autem dixit naturam in omnibus pretiosiorem esse. Et ideo, quod arg. vivum nostrum non perfectè decoquitur nisi cum duris corporibus quæ resistunt igni, videlicet ut Sol & Luna, & non aliis. Quale namque lucrum speras ab iis quæ igne consumuntur, Arg. vivum non consumitur in igne sed tantum fugit Brumazar, Sol etiam non fugit, nec minuitur in igne sed melioratur. Et post ipsum blanca, Luna pura propterea dicitur, quod arg. vivum album non coagulat, & ignē patiens non conjungit, videlicet album fixum, id est, Luna nullam sibi quærat viam aliam ad albedinem operandam. Et qui arg. viv. non coagulat, & ignem patiens rubeum scilic. Solem non conjungit, ad rubedinem nullam sibi quærat viam nec fatiget cor suum in his, quia ad ista pervenire non potest, vi enim masculi (scilicet Solis & Lunæ) susceptæ gaudet fœmina (scilic Mercurius noster) Lætatur spiritus, & corpus æqualis complexionis, & proprietatis, &c. Spiritus enim ignem fugiunt, nisi fuerint corporibus fixis associati) scilicet Soli & Lunæ. Et corpora quasi mortua jacent, nisi à spiritib. vivificentur. Auctor inquit vivificentur, id est, spiritualia fiat simul bene conjuncti & commixti. Cum verò sic alternatim congruè desponsatur, id est conjuncta sit, tunc subjungatur id est solvuntur corpora cum spiritibus & retinent ipsos spiritus, in examine ignis. Quarum omnium corporum nobilius ptius est narratum, videlicet Brumazar, Quod etiam inferius corpus non emendatur, nisi ex guma nostra. Oportet igitur introductum nil in hac arte incipere, antequam hujus aquæ virtutem sciat permanentis, non enim oportet uti in commixtione & contritione & toro regimine, nisi illa aqua permanente. Igitur ad principium artis requiritur aqua permanens præ omnibus. Qui hanc aquam ignorat eiusque regimen, ut oportet non ingrediatur in hanc artē, vis enim eius spiritualis est sanguis. Ideo dixerunt, Vade fili ad montem Indiæ, & ad suas cavernas, & accipe ex eis lapides honoratos, scilicet corpora quę liquefiunt in aqua permanente, cum ei sue-

Nota. Hic loquitur de conjunctione Solis & Lunæ vulgari.

i fuerint adjuncti. Auctor, Montes Indiæ ſunt Sol & Luna.
t hæc aqua cum egreſſa fuerit de illis montibus & liquefa-
ta ſæpius cum ſuis corporibus, altiſſimum opus operatur.
ideo ergo vos capere arg. vivum, quod eſt virtutis fœmi-
neæ, ſcilicet Lunæ. Et ipſum coquite cum corpore, ſcilic. So-
e, donec fiat aqua fluens. Coquite ergo maſculum ſimul &
vaporem eius, quouſque utrumq; congeletur. Soror eſt paſ-
iva, ſcilicet Mercurius, Frater actívus. Conjungite citrinum
uber filium, ſcilicet Solem cum ſorore ſua, id eſt, Mercurio
Lunari, qui communiter artem generant. Huiuſmodi enim
erfectio operis cum aqua ſulphuris ſorore & fratre confici-
ur. Ergo qui quærit veram facere tincturam, non quærat ſi-
e Sole, & eius umbra, id eſt, Mercurio noſtro, videlicet lu-
ari. Nolo tamen cauſa invidiæ præterire, quin dicam, quod
ui ſine Sole operatur nil agit. Sol enim oſſa mortuorum in
epulchris attenuat, & augmentat tincturam albedinis & ru-
edinis. Quoniam optimum ſalnitri, quod commune vola-
ile nobilius ſale harmoniaco & efficacius (ſal iſtud eſt Mer-
urius noſter) quam quod de capillis ſanguine & ſtercore fit,
el urina, ab aquis, vel ab omni pulvere recepto ad decoquē-
um, veruntamen tanquam neceſſarium valde æſtimo, nam
mnium corporum & ſpirituum ſuſtinet vires. Hunc Deus ſa-
em creavit, cui vim tribuit, ut ſine ipſo elixir non complere-
ur. Et ſi poſueris eum loco ſpiritus vel corporis in opere non
rrabis, quia convertibilis eſt ad quamlibet ſui ſpeciem, ad
uius ſe naturam inclinat.

Referam ergo breviter, & dico quod gravia ſcilicet cor-
ora non poſſunt, niſi levium ſe ſpirituum ſuperius, nec levia
iſi gravium inferius levari, conſortiari vel detrudi. Sicut nō
oteſt humidum ſine ſicco, ſic ſiccum ſine humido, nec du-
um ſine molli, nec molle ſine duro modo quolibet tempera-
i, propterea accipe ſulphur & arg. vivum, & tere Solem, id
ſt, aſſa Solem cum eo, donec fiat argentum tingens. Vnde
ermes dicit, Spiritus non tingit niſi tingatur. Hic modus
audabilis eſt omnibus libris. Et eſt lapis Indorum & Baby-
onienſis. Ponite eum in ſtercore per hebdomadas, aperite,
erite cum almiſadis, quod eſt intenſiſſimum omnium ſaliū,
Quod ſi ſine pondere conficiatur, nil habebit, quia celabitur
pus, eo non invento malum putatur, & ſi fuerit de bruma-
ar parum in confectione erit patens aurum. Igitur nullus
d propoſitionem accedat, donec componentium mo-
um inveniat, & ipſa pondera completa. De quo invidi
ixerunt, Non omnis qui ſublimat coquit, aut qui præparat
ad eſ-

ad effectum perveniet, sed si accipit quod debet, & facit quod decet, eveniet quod quærit. Idem dixerunt, qui magisterio tribuit quod debet, ab errore salvus erit, & jam non errabit. Philosophi autem de proportione spiritus & corporis tam manifestam noluerunt facere traditionem, quia tunc esset opus mulierum & ludus puerorum. Et fortè periret scientia cum suis fratribus, dicente Poëta,

Bestia cauda brevi male regit posteriora,
Stulta lingua & levis, male regit interiora.

Ipsi tamen Philosophi cum ipsarum rerum miscibilium, proportiones, ut ponderibus sufficienter illuminant cum dixerunt, Si summa volatilis vicerit summam fixi, de substantia fixi ingenietur artifex plus addi(ſ) vel econverſo; unde tenendum censuimus, quod in opere rubeo, scilicet majori, sit rei fixæ quarta pars vel citra, operis completi. In operibus autē particularibus sit rei fixæ tertia pars vel citra, in utroque tamen sit fermentum, sine quo massa non emendatur ad albū seu ad rubeum, scilicet sit de ea quarta totius in via. Quasqui benè servaverit metas, parum vel minimum in opere committit errorem. Qui duplex esse consuevit, aut quia non bene liquatur, aut liquatum non bene submergitur. Et tunc cum facta fuerit commixtio, tunc fuit erratum in calore superflua, & hic est unus error. Alius est, quod forte non cito figitur, & quanquam fixum in decoctione appareat in examine tamen evolat, tunc fuit erratum in nimio crudo spiritu. Aut forte non est facta universalis commixtio, quæ est commixtibilium alteratorum unio, ad quos errores corrigendos, pro eo quod ex eo multa opera perduntur. Invenerunt Sapientes aquas fixativas scilicet corporum & incinerata, scilicet spirituum, sicut in prioribus est enarratum. Bonitas autem huius tinctura profectò provenit ex debitis ponderibus, & ex reiteratione solutionis, & coagulationis. Et est ratio quod nullum illorum quæ intrant hoc compositum per se in actu habent virtutem compositi. Quia hoc elixir tingitur tinctura sua, submergitur oleo suo, & figitur calore suo, & solvitur sedumine vel salsedine sua. Solvitur ergo reiteratis vicibus sub debitis ponderibus, & hic modus corrigit errores tuos, & augmentat tincturam in calore, pondere & virtute, quia quantò magis allevias corpus, tantò magis valet. Quia subtilius dignius grosso & rarum spisso. Et quando additur tinctura fixa rubeo, citrinitas vel non fixa,

fixa

fixa multiplicat elixir potentia, pondere, & assatione. Antiqui autem pro omnibus his dixerunt, Reitera ignem, quousque peragatur. Nec te longa tædeat mora, quia ignis attenuat naturas, & liquidum a turbido sequestratur. Ignis officium est rubeum inducere calorem.

Accipe igitur in opere majori ex guma alba intensissimi candoris partem unam, & ex vitello nostro unam partem, alii partes tres dicunt ex sulphure rectificato, sine quo non emendatur opus, partem unam. Et has simul misce. Quia autem opus istarum rerum capit, quod si non æquipollent partes, oportet ut ex ære nostro non præparato partem accipiat, & tres partes ex aqua permanente præparata. Invidi dixerunt. Accipe de corpore sicco partem unam, & ex ære magnesiæ nostræ partes tres, & deinde conjungite, aceto nostro, masculo commisceite. Item iterum masculum cum uxore, & arg. viv. conjungite.

Nota, Generaliter obtinendum est, ne humores fugitivos multiplicentur, vel siccum ipsum imponatur, sed cum rore misceite fortiter, ut massam, scientes, quod si massæ aquam multiplicetis in camino non continetur. Et si massam desiccetis, in camino non conjungitur, nec coquitur Sit ergo de masculo pars una, de fœmina partes tres, de sulphure rectificato quantum vis, quia non habet pondus in libris, de medio pars una, de quibus nolite alienum introducere pulverem, nec ullam rem, quia in ipso est sufficientia, Deo auxiliante.

Fermentum autem & medium si imponetur in priori vel medio opus perficitur citius, nec indiget reiterationem. Et hæc regula est servanda in opere majori, quod solo igne perficitur, quia juvatur cum inspirationibus, quæ sunt alumina, sales, & atramenta, & per fontes animalium & plantarum, quæ omnia sunt ad libitum suis cum contritionibus, dummodo servetur quod dixi. Glosa de proportione spiritus corporis fermento etiam & medio utrumque conjungens.

Ecce jam dixi rem de qua fit, & dicimus certis ponderibus. Et quia uno nomine ipsius restat videre, de una via eius & actione, scil. coquere. Ideo faciendum est quod Philosophi dicunt, Opus 4. regiminibus expletur, ut est, Putrefactio, solutio, calcinatio vel sublimatio, per alembicum distillatio, & igne levi coagulatio. Verum aliquæ propter difficultatem, integritatem, longitatem præparationis prætermiserunt unam ex prædictis regiminibus, alii duo, alii tres. Et opus

uno

uno regimine perfecerunt. Et propter hoc eorum scientia diffodavit. Quia dixerunt quidam nõ posse fieri admirationem, nisi cum igne & solutione, Alii cum solutione tantum. Alii cum igne tantum. Quorum omnium processus tædiosum esset narrare. Laudabiliores verò modi sunt, qui ponuntur in libro administrationis perfectæ transmutare, per Kymam in quo me quandoque libenter exercui. Ante enim cum modum feci, tamen & solutionem. ut Geber nominat cum administrationis modum, & secundum Rubacarum dicitur sublimatio auri spiritualis per rubeõsem. Recepi de arg. vivo partes quatuor, de auro partem unam, de sulphure partes tres, de vitriolo ciperino partes quatuor, de sale armoniaco crystallino partes quatuor, hæc omnia contrivi diutius cum aceto crudo, & rubeo, & tenui tempore longo in loco rorido quousque volatilem feci perfectum exspirando. Tunc expectavi & expendi contritum in vase vitreo, cum fundo amplo, & posui de eo assarum ad sufficiendum unguis & per modum sublimationis sublimavi, cum igne fortissimo. A principio non recipiens eius rorem, donec totum superius ascendit sublimatum potavi cum atramentorum aqua prædicta, fixatam assavi, & contrivi totiens, donec fuit cinoseus rubeum fusum, & tingens una pars tres partes Lunæ in Sole, quod tamen aqua præmissa, inceratam dissolvi prædictam tincturam in balneo, & purgavi donec fuit aqua unius coloris coagulavi ipsam donec desiccata est, quam igne gradatim fixavi, donec ignem fortem sustinuit, Tandem ignem minoravi quousque fuit leniter liquatum, hoc solvendo, & congulando, & tincturas addendo ad placitum meum multiplicavi. Hic autem modus est subtilis veridicus, & longæ præparationis & post modum qui cum solutionem tantum accepi materiam de capillis tres lothones, & de corpore sincero, & de salibus partes suas & putrefaciendo dissolvi donec in aquam versum fuit, albi & nigri coloris, & omnium mediorum. Tandem subtiliata & purgata fuit pulchrè parum rubicunda, quæ laminas in se extinctas tingebat ad omne judicium, tamen cimentum non diu sustinebat, puto ideo, quod non fuit fermentata, Sol quam longæ & tædiosæ præparationis erat, propterea tentavi modum, qui per ignem fit solum, ut sequitur.

Accepi enim spiritum & corpora debito pondere quandoque præparata quandoque cruda. Sincera tamen, & per ea pulchrius fiebat corpus, & citius. Quæ omnia fortiter cõmiscebam in unum cum puro liquore, bene molendo, sublimando

mando ſubtile à ſpiſſo incipiendo levi igne, & in eo terminando, donec totum in ſpiſſam materiam per ignis officium tranſmeabat, & hoc modo feci elixir, apud ignem quandoque tamen ponebam ea cruda leviorem, quam putrefaciendi modum habui uſque ad eorum mortis exitum & tribulationē eorum, etiam longius deferebam. Et hunc modum reperi præ cæteris breviorem ibique quievi. De quibus omnibus hunc quem inveni ægrotantem animo & mente, per triennium fore ſedulum, & in quoſdam aliis diligentius docui, qui meis demonſtrationibus non contentus in hiis plurimum ſe exercitando, & jam multipliciter variando nec in ipſis deficit. Cum enim videbat confectionem ſuam ſubtilem, in aquam converſam multipliciter percutiebat eam, & in aceto diſtillato deſiccabat leniter in vitreo vaſe, & in igne fortiori, quam ſublimando coquebat & reiterabat opus totiens, donec totum reſidebat, cum fixatione liquatum ut tingeret quodlibet corpus, augmentavit quandoque ut ego feci ſolvendo, coagulando, ſolvendo tincturas purgatas, addendo, coagulando, figendo, liquendo, & invenit novum modum augmentandi. Quia ſolvebat, coagulabat ad placitum, & multifariè variabat, optimè naturam percepit Philoſophorū & intentionem & ſecreta, præcipuè tria, quæ ipſum docui, & diligenter memoriæ commendavit, videlicet de converſione totius compoſiti in ſalem præcedente putrefactione, de qua ſibi dixeram. Si vis ditari præpara ſalem, niſi totum convertas in ſalem, nihil habebis. De ipſius etiam converſione cum præcedenti calcinatione, liquefactione cum igne non vitrificatorio nec forti, ſed de illa quæ levi igne liquatur, de quo ſibi dixeram, niſi ſpiritualia corpora feceris noli elixir blaſphemare, ſc. opus, oportet. n. ut corp⁹ ſpiritus impalpabilis fiat, & ſint omnia mixta per minima, & hoc fiet cū liquatum fiet & venenum tingens. Nam qui poterit brumazar in venenum vertere, quod quærit inveniet, & non errabit. Tertium ſecretum fuit de ſolutione totius compoſiti, quæ eſt Theſaurus rei quæ ſublevat de ſtercore pauperem, per quam dixit Hermes, ſe ſuper omnes mundi circulos exaltatum. Hic eſt verè noſtræ Philoſophiæ filius, qui præcipua ſecreta percipit, quæ ſi ignoravit quis, ſuo fruſtratur propoſito, & ſi ſciverit non errabit in opere. Ergo ille ſecurus accedat ad operandum, in cuius mentis ænigmate plures operationis imagines variæque reſultant. Non poteſt enim de levi manus eius in practicam currere, cum mens in Theorica, id eſt inchoata vitiatur. Hic quippe eſt in operationibus, tandem faſtidio

derelictus, cogitavi super illo de quo tradimur. Quidam solvebant corpora, & ſ. iritus balneatos cum ſolutione & ſublimè figebant ſuper quo plurimum hęſitavi divagabatur mens. Fecit enim aquas acutas ut novit & ut voluit calcionavit & ſolvit ſpiritus & corpora, ac compoſitionem quam fecerat, poſtmodum igne purgavit, congelavit, vitro bene firmato & ignem gradatim augendo fixavit totum, quod ad liquefactionem ignem continuando perduxit, qui tanquam ſedulus indagator comprehendit hanc niſi fuiſſe turbæ intentione, cum eo ſit labor diſtillationis, calcinationis, pro quibus pluribus indigemus vaſis. Philoſophi autem indiguerunt in toto opere niſi uno ſolo vaſe, & uno regimine, ſcilicet coquendo, & una re qua adminiſtratur, ſcilicet calor. Quapropter Hermes, pater Philoſophorum præcepit diutius imaginari donec comprehenderet veram ſemitam Philoſophorum in operatione, calle legitimo, ut in libro Turbæ proteſtatur. In modo igitur vaſis & ignis, multum divagavit, poſtquam novit rem de qua fit & aſſiduavit cum conſtantia & patientia, donec perfectionis comprehendit optatum finem & ibi ſiſtendo quievit. Nunc verò doctrina data, heu, mentis perturbatione langueſcit, verumque omnibus modis præſcriptis, & ſi veriores ſint & leviores aliis, indigemus tamen pluribus vaſis, unde habetur tædium in regendo proloboribus moleſtius. Ergo qui huic meo filio voluerit in hoc opere coæquari, hanc meam traditionem acceptet in qua ſerie præſcribam quicquid ipſe in opere majori quod una frictione à ſecretis Philoſophorum diutius ab hauriendo percepit. Dicam igitur in eo quatuor eſſe principalia ſervanda, ut ſunt Res, Modus, Locus, Tempus: Res ſcilicet de qua fit, & ponderá ipſius ignis. Tempus ſcilicet in quo terminatur totum. Locus ſcil. ubi decoquendo perficitur. Modus ſcilic. agendi. De primo ſcil. de aere, ſatis traditionem feci planè in præcedentibus. De vaſe dixerunt in teſta ovi. Alii dicunt, quod ſit ad ſimilitudinem capitis humani. Etiam invidi dixerunt demum rotundam tenebroſam rore circundatam, & iſti verum dicunt. Etiám invidi dixerunt ad modum ſit mediæ Lunæ. Alii dixerunt, ut ſit ad ſimilitudinem paropſidis, & in hoc dixerunt invidi. Accepimus duos nigros, & poſuimus in paropſide, quam habemus, & erunt inde ova vel ſol. Sapientes dixerunt, quod ſit rotunda ex nimis ſpiſſa vitrea. De quo Ariſteus, in viſione, Incarceraverunt me ſocioſq; meos in domo vitrea ſua ſuper quam domum aliam ædificaverunt,

ant, super quam tertiam & sic in tribus domibus inclusi fuimus, quorum vasorum aptationem sagax operator satis per eam industriam poterit fabricari.

De modo agendi & igne. Incipiamus Sole existente in ariete, Alii in tumpno, Alii ab hyemis humiditate, Alii dixerunt fieri cum igne levi, Alii cum igne fimi. Alii dixerunt, sit ignis in principio ut calor veris, Alii dixerunt cibum digestans, Alii ut calor in Embrione, Alii ut calor gallinæ cubanis super ova. Quidam fecerunt cum humiditate. Quidam cum stipulis & cinere. Quidam cum lichmine. Quidam cum carbonibus & flammis mediocribus. Invidi dixerunt, Comleatur in triplici calore ignis, scil. Ariete, Leone & Sagittario. Et hi verum dixerunt. Ego novissimè dico, quod in primo regimine Philosophi voluerunt ostendere ignis levitatem, postmodum fortiorem & fortiorem. (Vnde Arisleus) lanimus in tenebris undarum in intenso æstatis calore, ac aris turbatione cuius nunquam simile accidit nobis. Dico itur quod isti sunt ordines ignis inter quos experimentum antitates demonstrant. Propterea dixerunt ignium scientiam novimus mirabilem fore. Nam ignis diversimodus versos operatur effectus.

De tempore dixerunt quidam, quod fit in tribus diebus, lii in septem, Alii in quatuor, Alii in sex, Alii in triginta dieus. Ego autem dico, quod omnes possunt excusari. Quia peraddiderunt clausulam illam generalem de qua nullus eviare debet, videlicet donec peragatur. Quia omnis actio aturalis unum habet tempus in quo perficitur, & terminatur debita continuatione, prolongatur tamen & abbreviatur opus, per rerum, vasorum, & ignium aptitudine quæ omia componuntur.

Jubeo ergo vos capere argentum vivum & sulphur, ad pus universale quod dixi debito pondere, & præparata vea & sincera, & cruda, prout ea minera eduxit, absque alieo liquore simul incorporando componere, & ponatur in ase vitreo, rotundo spisso, longum collum habens, & stritum claude orificium optimè, ne humor respiret, & in illa lla perforata, & aptata, vel in vase ferreo, vel cum sulphure super ignem. Si autem audaciores & edoctus ignis leitate, sit vas vitreum inferius lutatum. Et tunc non indiebis ipsum liquore circundare de vino. Sit aliquod obstaulum, quod ipsum mediatum impediat ad ignis accessus.

Et incipias sub constellatione cœli legitima quæ magistra proderit operi tuo. Tunc subjicias ignem lentissimum, ad minus decem diebus, ita, ut sit calor tantæ nutritionis & putrefactionis, seu solutionis, ut agat interius, ut fiat aliquis modus separationis in eis, nec liquabismi si fortè æquationis ignis adhuc levigorato. Item coquite donec fiat plurimus fructus, & lapis, & omnis nigredo evanescat, quod non est verus aut quicunque mediorum venerit color & per ignis levitatem mirabilis accedat albedo. Nam elementa diligenter cocta lætantur, & in alias convertuntur naturas. Omnia elementa si non conjungantur, nihil horum artificii quæ cupiunt perficitur. Mixta autem & à suis naturis alienata aliquid fiunt, & hoc totum ignis levitate, nil aliud, nisi ut extrahat humiditates corporum & consumant, sic ergo ignis levis, qui ignis attenuat naturas & emendat, & liquidum à turbido sequestrat. Levis autem ignis est quem magnesia non fugit. Non accendatur ignem plurimum, ne sensu & motu privetur. Nam si compositum plus quàm oportet regatur, quod prodesse possit, exterminatur.

Vnde si quilibet introductus in hac arte earum naturas sciret, prolixitatem utique coquendi sustineret, cum arguit, elementa in primo super levem ignem commiscere, quicicitur ignis, vel calor veris aut gradus arietis quo arbores pullulant, & albescunt, visa autem albedine, ratum est quia jam omnia fixa sunt, unde ut igne de cætero dubitandum non est, dabis igitur ignem carbonum gradatim augendo, ut calor æstatis seu graduum leonis, quando fructus maturescunt, & fruges perficiuntur. Et hic continuetur, quousque massa teratur in igne, non manibus calcinando in cinerem, & fiet cinis valde combustus. Deinde in igne convenienti si ad rubeum fuerit, rubefiat, & igne postremo liquatur & peragatur & continuò liquatur, quousque deveniat ad calorem sagittarii, quo folia & fructus dissipantur. Primò igitur fit niger. Secundò albus. Tertiò citrinus. Quartò rubeus. Demum venenum tingens, quodlibet corpus quod dicimus bonum plurimorum nominum, cum quo si coxeris Mercurium, depelles pauperiem. Hic est lapis ad similitudinem majoris mundi creatus. Gravibus & levibus, mollibus & duris, calidis & frigidis, humidis & siccis. A natura firma pace ligatus, in igne fructus perpetuus. Omnem rem subtilem vincit & omnem rem solidam penetret, quem non potest terræ fetulentia viciare, nec aquæ limositas condensare, nec tactus aëris

ëris obumbrare, nec ignis violentia superare. Hunc ergo lapidem celate à potentibus, & ab invidis & indignis, ne ex eo quod indignè operatur inde fortiores fierent, & ad illicita promptiores. Referam ergo quædam generali in toto processu, & dicam Veneramini Regem, & uxorem eius quod nescitis furorem ipsorum, ne fortè irruat super vos & ostendant iram suam.

Amplius argentum vivum igneum, omne corpus comburens magis quàm ignis, & omne corpus quod ei commiscetur, teritur cum eo & necidatur, antequam confringitur. Draco etiam non uno regimine moritur, ergo Philosophi effoderunt sibi sepulchrum, & sepelierunt cum eo mulierem. Qui cum fornicaretur conjunctus mulieri, cuius venter plenus est armis, & veneno, quantò magis circa eam vertitur & volvitur, tantò magis corpus eius in partes plurimas sequestratur, videns autem se arte muliebri superatum, & mulieris artibus mixtus, mortique deditus, totus vertitur in sanguinem. Irritate ergo bellum inter terram & argentum vivum, quia ambo corrupta tendunt in perfectum. Item eis igne non manibus diligenter tritis & exalteratis prout oportet fit illud Kuhul in natura & color non fugiens. Quia omne corpus dissolutum cum spiritu, cui mixtum est, procul dubio fit spirituale. Et omnis spiritus à corpore alteratus erit coloratus, cuius est tingens & contra ignem pugnans. Ergo dealbatum est æs, & factum est umbra carens. Dealbate ergo lathonem, & libros rumpite ne corda vestra rumpantur. Nihil aliud est ergo huius artis scientia, quàm vas oris & aquæ sublimationis, argentique vivi magnesiæ corporis conjunctio.

Et sciendum est quod Azoth non potest à lathone suum substantialiter aufferre colorem vel mutare, nisi secundum visum. Sed Lathon potest substantialiter & secundum visum aufferre suam albedinem. Quia ineſt ei mirabilis fortitudo, quæ super omnes colores apparet, quando colores fuerint loti, & quando auffert suam nigredinem atque immundiciem, & fit album, tunc est lathon, & facit eum rubeum, cavendum est, ne vase exeat humiditas, verè ipsum in vase coagulate, donec cinis fiat. Et scitote tunc optimè miscuistis, eo quod cinis iste recipit spiritum, & illo imbibitur humore donec vertatur in colorem, pulchriorem quàm prius erat.

Inſpicite pictores qualiter ſuis nequeunt pingere picturis. Sic Philoſophi ſuas medicinas, quouſq; res ſuas in pulverem vertant. Hæc quidem conterantur, non tamen manibus, ſed igne coquatur, quouſq; cinis fiat fluxibilis. Et ſi non poteritis corpus comburere, & in cinerem reducere, nil boni feciſtis. Nam ſi ipſum ſubtiliter rexiſtis prout dixi, multa bona videbitis in effectum. Oportet ergo ut corpus præparetur flamma ignis. Occupatum diruatur, & debile fiat cum aqua, ſcil. cruda, in qua illud eſt, donec totum fiat in aqua. Videntes autem albedinem in vaſe apparere, & omnibus ſupereminere, eſtore rati, quod rubor in illa albedine certè occultus eſt.

Amplius ignis officium eſt colorē per conſequens facere rubicundum. Primo nigredo ex eorum morte fit, poſtea ſuccedit albedo. Tunc rubor qui ex illa extrahitur, nigredinem emendat inter fugiens ſcil. crudum. Eſt ergo verus Artifex, qui hæc duo in unum reducit, ſcil. corpus in ſpiritum, & ſpiritum in corpus. Et quod plus eſt in ſanguinem vertit. Videntes autem Philoſophi ipſum in ſanguinem verſum, dimiſerit in ſole per dies quouſq; veniat in venenum. Et levitudo, nec conſumatur, & ſanguis accreſcit. Quicunque ergo veſtrum noverit ſpiritum fugientem rubeum facere corpore ſibimixto. Deinde ex illo corpore cum illo ſpiritu, ſuam tenuem naturam in ſuo ventre occultatam ſubtiliſſimè cum igne coctam extrahere, ſi patiens eſt in coquendi prolixitate, proculdubio tingit omne corpus. Et ideo dixerunt: Inſpicite mirabilem fortitudinem, juxta lapidis naturam, & nolite ipſum vilipendere. Vnde oportet, ut ipſum corpus ſpirit ſubtiliſſimo corpori ſcilicet carente diruatur, quouſque ſuave fluat. Et in hoc occulto regimine corpora fugientia fiunt non fugientia, & ſpiritus in corpora, & corpora in ſpiritus convertuntur. Et erit unum corporale & unum ſpirituale, quod dicitur Elixir, id eſt, medicina omnium corporum curandorum & transformandorum in lunificum & ſolificum verum.

Totum autem hoc opus Invidi brevius comprehenderunt, cum dixerunt, Qui non corrumpit, non emendat, ſignantes vel putrefacere, qui non errat, non perfecit, ſignantes aſſare vel minerare. Et qui non triſtatur, non lætatur. Sed verius dixerunt: Natura naturam continet, ſcilicet in primo operis putrefactionis putrefaciendo. Natura

natu-

naturam diruit, scilicet sublimando, per kymam, seu incinerando. Natura naturam superat, & vincit, scilicet rubificando, figendo, albificando, liquefaciendo, ac venenum faciendo, & sic habes totam artem optime fili. Explicium dicta egregii Magistri Petri de Silento.

Deo Gratias,
Amen.

FINIS.

Digitized by Google

VIRO NOBILISSIMO, ET CLARISSIMO, CHEMIATROque experientissimo, Dn. BERNHARDO G. PENOTO à portu S. Mariæ Aquitano, S. P.

NOctuas Athenas, inquies, vir excellentissime & doctissime, ubi hasce de lapide Philosophico pagellas videris, qui adunguem tenes, quæ de eo tota antiquitas literis mandavit. Sed esto! Quemadmodum enim hoc nomismatis genus nullibi vulgatius, & in emptione ac venditione magis in usu fuit, quàm Athenis: Sic nullibi artes in majori precio & honore esse solent, quam Athenis, apud illos nimirum, qui eas amant, colunt & admirantur. Inscripsi ideo tuo nomini tractatum hunc priorem, cùm ob has tùm alias caussas. Quemadmodum enim olim in ade Palladis composita pace arma suspendebant milites: Sic in tuo χειμιατηρίῳ cum suspendo, cui in tuo Museo locum etiam concessurum esse, non diffido. Tua deinde me invitat & humanitas & liberalitas, illam prædicant, qui te familiariter usi sunt: hæc ex scriptis tuis in communem usum promptissimo studio in publicum emissis nota est doctis omnibus. Veteres enim Philosophi Philochemiam ænigmatis & parabolis involverunt, quorum volumina etiamsi diligenter & attente evolvantur, magis tamen incertus ab eorum lectione abibit, quam cum primum ad eam accesserit lector. Immortales igitur tibi debent Philochemici gratias pro claritate illa perspicua, quam hæc ars

ars abstrusa per te accepit: lucem das ex fumo, quam inducto fumo alii obtenebrarunt. In meis praeterea, venerande senex, votis & hoc est, ut nomen meum (nec enim te id aspernaturum confido) innumerum amicorum te colentium & admirantium, referre non dedigneris. Nihil quidem ego ad me, officiisq; meis polliceri habeo: attamen Tanckium habebis virum bonum, te colentem & amantem.

Postremo non minus tecum ipse ad communem hominum utilitatem & salutem spagyricam artem propagari ad posteros percupidus sum. Illud etsi à me praestari nondum queat; tu tamen cum aliis viris praestantibus ut gnaviter id facias Philochemiae dediti studiose petimus. Vale vir optime & vive longaevam vitam. Lipsiae Calend. Aprilis Anno 1603.

T. Ex.

Stud. col.

Joachimus Tankius D.

Digitized by Google

LECTORI FACILI & æquo.

DUo hi tractatus in antiquis membranis exarati, lector benevole, cùm ad manus meas ab amicis admissi pervenissent, dignos eos judicavi, quos publici juris facerem, in gratiam præsertim eorum (imperitos enim & osores donorum DEI non moramur) qui Chemicam artem amant & exercent. Sunt enim à veterum doctrina non alieni; Verum sagacem lectorem, quemadmodum philosophorum scripta omnia requirunt. Nihil vero in illis immutare volui nec debui, sed quemadmodum scripti erant, ita prodeunt: Nec verba, sed res æstimabis. Priori tractatui nomen adscriptum non erat, ex quibusdam tamen indiciis conjicio, cujusdam monachi fœtum esse. Posteriori nomen autoris præfixum est: Qui vero Paulus ille fuerit, mihi non constat, neque ex illis, à quibus mihi communicatus fuit, id cognoscere potui. Tu lector æque, boni consule, & nostris conatibus fave: brevi Pharmacurgis, Cheirurgis, & Chrysurgis non inutilia à me expectabis, qui author fui Dn. *Ioanni Tholdio*

Digitized by Google

Tholdio Senatori & Camerario Franckenhusano, affini meo colendo, ut Fr. Basilii Valentini scripta in communem usum publicaret, quæ propediem in linguam latinam conversa dabimus: Idem quoque meo instinctu, cum sua tum aliorum ad Chemiæ artem plurimum facientia, in publicum deinceps emissurus est: Tu modo lector fave & vale. Lipsiæ Calend. April. Anno 1603.

Ioachimus Tanckius Perlebergensis Phil. & Med. D. Anatomes & Cheirurgiæ Professor public. in Academia Lipsiensi.

TRA-

TRACTATVS PHILOSOPHICVS AD RVBRVM & album Anonymi.

PRimo parabis tibi ad sequentes duas geminas aquas, aliam ad rubrum, aliam item ad album, hoc modo.

Aqua ad aurum.

Accipe vitrioli ungarici cærulei & bene desiccati, salis petræ, singulorum libras quatuor salis armoniaci libram unam. Fiat aqua fortis in vase fictili, cum cucurbito vitreo bene lutato, adhibito primum lento igne: postea mediocri, demum fortiori. Facta distillatione, colligue, quæ in recipiente sunt, & reserva in vase vitreo bene obturato: signetur; Aqua ad aurum.

Aqua ad argentum.

Accipe salis petræ, aluminis usti, salis tartari & salis gemmæ ana partes æquales, vitrioli cærulei bene desiccati partem semis; Fiat aqua fortis, præcedenti modo; Et signetur, Aqua ad argentum.

Præparatio Solis ad opus.

Accipe aurum hispanicum septies purificatum, aut per magnum cementum, aut per Antimonium, ut sciunt hoc aurifabri facere, & laminetur in tenuibus bracteis, uti pergamentum, projice in duplum sui ponderis aquæ seperationis, ut dissolvatur, ut remaneat in fundo aquæ, ut arenula rubea Evapora aquam prædictam per destillationem quousq; solum aurum in fundo remaneat, post ablue ipsum cum aqua communi & clara, usque quo nullum gustum in eo sentias de acredine aquæ fortis, & si non est impalpabile, dissolve iterum in aqua prædicta, ablue & desicca, ut prius feceris, usq; quo reddideris impalpabile.

Quomodo calcinatur Sol.

Accipe tuum aurum sic impalpabile præparatum, ut supra, & contere cum duplici suo pondere salis communis bene præparati, & pone ipsum super verum marmor, aut (quod melius erit) tabulam vitream, & simul conterantur, quoad rotum aurum bene cum sale permixtum fuerit, tunc pone in uno crucibulo in igne forti, & calcinetur optime, postea dimitte infri-

infrigidari, aut infunde in aquam communem, & aqua accipiat in se sal prædictum, Remanens aurum tuum in fundo vasis lava, sic iterum atque iterum tamdiu, quod nullum gustum salis habeat, & habebis aurum tuum calcinatum. Nota tamen, quod si bis aut ter calcinaveris, melius erit.

Lunæ præparatio.

Purgetur optime per balneum Saturni, ut moris est, postea amineatur, ut de auro dictum est. & ponatur in duplici suo ondere aquæ separationis prædictæ, & quando videbis totum esse ab aqua prædicta consumptum, evapora aquam per balneum Mariæ: Deinde per calorem validiorem, quoad argentum solum remaneat in fundo, post ablue cum aqua ommuni, & erit satis præparatum, & subtile ad calcinandum.

Calcinatio Lunæ.

Accipe tuam lunam sic impalpabilem, & contere cum sale ommuni, sicut feciſti in tuo sole calcinando in omnib. modis, & habebis probe calcinatam ad opus.

Quomodo præparetur Mercurius vulgaris, ut fias Mercurius aptus in hoc opere.

Accipe vulgaris Mercurii libram semis, & fac bis aut ter ransire per corium. Deinde accipe salis marini pulverisati ncias duas, ponatur cum Mercurio tuo in mortario ligneo, ut in scutella lignea satis ampla, & simul cum modico aceti cerrimi cum pistillo ligneo fricentur, donec mercurius tuus ierit mortificatus. Postea accipe libram semis vitrioli ungaci & salis communis uncias duas, misce simul cum tuo merario, & ponatur in distillatorio vitreo, cum suo alembico ene lutato, & lento igne destilla totam humiditatem superuam, & collige aquam, quæ exierit; Nam tibi serviet loco ceti acerrimi ad sistendum mercurium. Post quando materia ua erit probe ab omni humiditate destituta, ponatur in submatorio bene lutato, quod debet esse duos parvos digitos ltius, quam tua materia, & quando incipit sublimari, obtura ollum sublimatorii cum papyro simpliciter aut cum linteo gossipio impleto: Hoc facto pone tuum sublimatorium iper furnum, super quod fuerit vas aliud cineribus plenum, applica tuum sublimatorium super furnum in dictis cinebus, eo, ut duobus digitis materiam tuam excedant. Deine fac parvum ignem per sex horas: Deinde sorrifica parvum nem gradatim (pauco à pauco) & in primo videbis mercuam tuum sublimari ut ros albissimus, & vi ignis finaliter erit

subli-

sublimatum: dimitte sublimatorium infrigidari, post frange aut aperi vas & collige sublimatum prudentissime, & seria absque sordibus.

Reiteratio sublimationis.

Accipe tuum sublimatum, & iterum adjunge illi paulo minus vitrioli & salis communis cum aqua prædicta, aut si non collegisti cum aceto forti, sicut prius dictum est, & iterum in eodem prædicto processu sublima, sublimatum & refrigeratum collige prudenter, ut dictum est.

Tertia, quarta, quinta, sexta, & septima sublimatio.

Sublima iterum atq; iterum septies modo prædicto & satis erit sublimatum. Antequam aperias sublimatorium, dimitte infrigidari, quia fumus valde nocivus est.

Nota bene.

Opus est in hoc opere, habere materiam aliquam ex qua possint vasa lutari; tam ut resistere possint violentiæ ignis, quam ut spiritus retineantur, ne evaporent.

Lutum primum optimum, quod Philosophi nominant, lutum sapientiæ.

Accipe terræ fictilis optimæ, quæ possit sufferre ignem, partes quatuor, Rasuræ linteorum, salis communis, ana partem unam, Boli armeni partes duas, cum aqua communi, fiat pasta tenuis satis madida, ad inclustandum vasa.

Lutum aliud, ex quo lutantur juncturæ vasorum.

Accipe farinam frumenti subtilissime attenuatam, incrasta cum albumine ovi & sale communi, & habebis lutum optimum, ex quo poteris linteolum ungere ad imponendum juncturis vasorum. Hoc lutum poteris auferre, si madefeceris probe dictos linteolos aqua communi calida.

Sequitur opus ad solem.

Accipe de sole tuo probe affinato & calcinato unciam unam, divide in octo partes æquales. Postea accipe uncias tres tuæ aquæ fortis ad solem paratæ, & pone in ambullam vitream, post projice in ipsam octavam partem tui solis, & dimitte stare in loco admodum fumi calido, donec tuus sol omnino dissolutus fuerit, quo facto projice aliam octavam partem tui solis reservati, & dimitte prædicto modo etiam dissolvi, & sic de aliis partibus. Cave tamen, ne aliqua pars tui solis in prædictam aquam projiciatur, antequam hoc, quod prius posuisti, probe dissolutum fuerit, & si fortasse videris aquam tuam non amplius posse dissolvere, effunde ipsam per inclinationem in aliud vas, ita ut tuus sol indissolutus in fundo primi

rimi vasis remaneat, infunde desuper de tua aqua prædicta, sque adipsius dissolutionem, & semper in eodem processu cies, usque habeas tuam unciam solis bene & probe dissotam, & in aquam versam, quam aquam serva seorsim diligenter.

Inspiratio Mercurii.

Post recipe de tua aqua libram unam & de tuo Mercurio blimato, probe pulverisato uncias quatuor, fac ex ipso et octo partes æquales, sicut de tuo sole fecisti, & tene eum processum, sicut de tuo sole fecisti, quando omnis mercurius dissolutus fuerit, reserva etiam seorsim.

Nota.

Quod si metalla calcinata aquis tuis non possunt dissolvi, de tatum salis armoniaci aquæ tuæ (pauco à pauco) quann necessitas videbitur postulare, ut operentur.

Inceratio & animatio Mercurii.

Accipe tuas aquas mercuriales & pone in Alembico optilutato, cum suo recipiente, & pone in Balneum Mariæ & e lento dimitte tam diu distillare, quoad tota humiditas rea stillaverit, quam serva separatim, tunc auge ignem, & bit spiritus Mercurii, aut sua quinta essentia, auge adhuc fine ignem, ut tota essentia sublimetur. Cave tamen, ne vaporosa & venenosa exhalatione lædaris. Quando tota sublimatum fuerit, fine sublimatorium infrigidari, post ri vitrum tuum, & totam essentiam mercurialem sublitam collige, pondera & invenies unciam semis aut plus inutam.

ota, quod feces debent servari, tam de ista actione, quam lliis sequentibus.

Secunda operatio.

Dissolve iterum in aqua forti & dissolutum eodem dicto cessu distilla aquam, & sublima ipsum.

Tertia operatio.

terum tertio reitera eodem modo, & semper reservando s: Animadvertas, quod sic Mercurius tuus sit in excellenmo gradu advectus, tamen non omnino fixus.

Sublimatio ultima, quæ est principium fixationis.

Desicca lento igne, aut in fumo mediocriter calido præum spiritum Mercurii nostri, per duos aut tres dies natus, & post ponatur in vitro habente longū collū probe obto cum suo alembico, & da ignem lentum sicuti balneo iæ (pauco à pauco) usq; videris ascendere, tunc gradatim

fortifica

fortifica ignem, quousque tecum, quod possibile erit, ter-
dat. Cave tamen a nimio igne opus destruat. Quo-
ers remanserint, serva etiam separatum, hoc nec
ci.

Secunda operatio fermi.

Accipe omnes tuas feces reservatas, & impone tripi
de aqua fortis digerentur in vase vitreo quousque dimit
lore mediocri, tamdiu, quoad omnes fæces fuerint
tunc pone in marmore cum cautela dissolutionem & sepa
videris ab impuro. Postea videris aliquas fæces
huras, pone terram desuper de tua aqua fortis purissima vide
ris esse necessarium ad dissolvendum, & quousque remanse
usque tota illa materia soluta fuerit, postea solutionem
& separationem distæ substantiæ factam, si aliquæ fæ
ces remanserint, debes ejicere sine cura, ut supra in
lem, reserva tamen illas dissolutiones, quas separabis per
cinationem ad opus sequens, quia est pars Mercurii
jam semifixa.

Tertia fusio.

Accipe illam aquam, quam per inclinationem separab
dest illatories, quoad consumpta fuerit, remanentes
mam fecibus suis, modo tamen quod inter omnes distil
nes tantum intervallum debet esse, quoad materia in aq
saam soluta fuerit, quod si aqua debilitatur ad dissolvend
accipies aquam novam, ut melius solvatur materia. Ab
videbis eam dealbari sicut cineres: Postea quando ma
exsiccata probe fuerit, tunc in furno primo mediocri
post validio, in fine validiori, non tamen modo siccari
magis & magis dealbatur ac figitur. Serva in loco ac
bene obturato.

Humectatio Mercurii prædicti.

Accipe tuum Mercurium prædictum inspiratum & pos
vase vitreo bene obturato, & sepeli in fimo calido, aut a
mido loco, ut seipsum humectet.

Inceratio solis.

Accipe tuum solem dissolutum cum aqua forti, ejecta,
evapora totam aquam per balneum Mariæ, demum remane
bit aurum tuum in fundo, sicut cera liquefacta, pone desu
aliam aquam novam, & iterum evapora usque ad ter
& habebis post tertiam extractionem oleum solis valde ru
lans.

Accipe terram tuam prædictã, & pondera & pro una pa
sui po

i ponderis, accipe partem quartam Mercurii inſpirati, & ſu-
a tabulam marmoream aut vitream probe miſceantur, &
onantur ſimul in vitreo vaſe ad ignem, primo valde lentũ,
cundo fortiorem ad deſiccationem usque, & tunc adde de
ıo oleo ſolis, quartam partem vel circa mercurii inſpirati,
oſt ex foco parvo condiantur usque ad deſiccationem: de-
ıum adde adhuc pari pondere tui mercurii inſpirati, ut feci-
i, & probe terantur & miſceantur, & nutriantur ſimul igne
:nto ad deſiccationem usq;, & etiam cito quod videbis de-
ccatum, ut bis prius feciſti, adde etiam oleum ſolis prædi-
tum pari proportione: Demitte ſimul condire & deſiccare,
ı pari proceſſu tenere debes, quousque terra tua, tui mercu-
ii inſpirati abſorpſerit omne oleum tuum ſolare.

Sequitur fixatio ultima.

Poſt accipe totam materiam tuam valde precioſam, & po-
ıe in vaſe vitreo ſublimatorio, & da primo lentum ignem,
oſt validiorem, quod ſi aliquid ſublimetur, demitte infrigi-
lari, & quod ſublimatum fuerit, incorpora cum ſuo corpore,
& iterum ſublima, donec amplius nihil ſublimatur, etiamſi
gne validiſſimo, tractaveris. Noli tamen materiam tuam
leponere ab igne, quousque videbis probe coctam purpurei
:oloris & bene fixam.

Proiectio.

Poſt accipe granum unum, & projice ſupra granorum cen-
ıum mercurii crudi calefacti, tũc da ignem mediocrem, poſt
fortem, quarta quoq; hora vel circiter & veniet in verum ger-
men auri, friabile tamen & fuſile: de quo accipe granum unũ
& projice ſuper alia centum grana Mercurii crudi calefacti,
& erit aurum malleabile & puriſſimum ad omne examen.

Operatio lunaris.

Quoad operationem lunarem attinet, dempto, quod loco
ſolis debes in tuo opere uti luna præparata, & tantummodo
operari cum aqua tua prædicta, cum tuo Mercurio vivifica-
to ad album, quousque perveneris ad veram fixationem &
colorem candidiſſimum.

Oportet in omnibus operibus eſſe prudentem, diligentem
& patientem & expectare veras fixationes & colorationes,
quæ ſucceſſu temporis infallibiliter ſuccedunt; Cautus etiam
eſto in projectionibus tuis, & habebis præ manibus theſau-
rum immenſum, quo utere ad laudem Dei omni-
potentis, & ad conſulationem pau-
perum, Amen.

Digitized by Google

NOBILITATE ET ERUDITA DOctrina viro excellentiss. DN. NICOLAO BERNAUDO à Crista Arnaudi Delphinati Gallo, Medico & Chemico præstantissimo.

QUæ consilii mei ratio fuit, vir doctissime & clarissime, ut priorem tractatum de lapide Physico, clarissimi viri Dn. Bernhardi G. Penoti à Portu S. Mariæ Aquitani nomine in publicum emitterem, eadem quoque me impulit, ut posterior tui nominis auspicio lucem videret. Ex scriptis enim vestris intellexi, vos individuos comites & socios excolendæ & propagandæ artis Chemiæ jam multos annos fuisse, atq; tantũ lucis & incrementi Philochemiæ attulisse utrũq; ut quæ prius Apollinis oraculis intricatiora & obscuriora fuerunt, vestris studiis & illustrationibus jam clarissima facta sint. Nec sane inficias eo, imo libenter fateor, animum meum assidua vestrorum scriptorum lectione ex multis perplexis labyrinthis expeditum fuisse, & quos scrupulos alii Philosophi eximere non potuerũt, ope vestra exemptos & penitus sublatos esse. Quibus igitur, quam ipsis artificibus hos tractatus inscribere debui aut potui? Nam cum nemo de artibus, quam artifices judicare possint melius, lumato vestro judicio eos subjicere volui. Quibus si aliqualem in tua Bibliotheca locum dederis, meq; inter tuos amicos numeraveris, jam pro voto & animi mei sententia id sum consecutus, quod maxime exoptavi. Lipsiæ Calend. Aprilis Anno 1603.

T. Ex.

Stud. C.

Joachimus Tanckius D.

CLA-

Digitized by Google

CLAVIS PHILOSOPHORUM.

LUDUS PUERORUM ET LABOR mulierum.

PAULUS ECK DE SULTZbach Anno 1489.

SOlve unum lotonem lunæ in duobus lotonibus aquæ fortis: Tunc accipe octo lotones Mercurii vivi, & quatuor vel sex lotones aquæ fortis, funde simul in lunam solutam, loca in cineres lentos, aut omnino frigidos: In principio videbis mirabilia: Quod est principium Mercurium figendi aut præcipitandi. Geber dicit, partem fige, partem ad incerandum serva.

Proprietas huius operationis.

In copulatione aquarum, aquæ primo aliquantisper turbantur: sed postea bene unitæ, serenæ efficiuntur. Secundo in arena frigida materia elevatur in delectabilissimas excrescentias, monticulos & arbusta, & subito movetur & vivit, & manet in colore metalli, præcipue quando aquas effundas & simplicem aquam superfundas, postquam arbusta creverunt. Tertio, hæc materia in triduo plus induratur valde & lento calore. Quarto non separantur spiritus neq; ascendunt, quia aqua impedit ascensum. Si vero aliquid ascēdit, ad aquæ superficiem coagulatur, & in forma laminæ iterum descendit. Quinto fermentum per medicinam unitur spiritui: corpus in primam materiam reducitur, id est in aquam propinquam, id est in Mercurii principiū fixationis & Mercurii præcipitationis. Effundatur igitur aqua à monticulis & siccentur lente, & terantur & ponantur in vas Wallenburgense sub ducillo & throno, & primo ascendet aqua vulgi superflua. Aperui & volui sublimata reducere super fundalia; sed vidi quod impetuose sursum fumavit in vase una cum spiritibus aquæ fortis: Mox iterum cooperui cum ducillo & throno & dimisi sic stare per noctem, ut sublimata igne suo superius figerentur: Et hoc factum est sequente die. Rursum elevata res

Digitized by Google

duxi ad fundum cum leporino pede deponendo, & illic miserunt pro majori parte rubificati & fixi. Sed vas interius supra cineres fuit rubrum, in medio citrinum, & superius circa ducillum glaucum: Sed tandem ubique rubificatum, Et vesperi factus est dies secundus, videlicet sabbati post Invocavit. Permisi stare usque in tertium diem dominicam, scilicet Reminiscere, & obtinui ab uno lotone Lunæ & octo lotonibus mercurii, ut supra, quatuor uncias optimi præcipitati & fixi; drachma una & pene semis, quod erat nigrum circa ducillum, quod tanquam inutile rejeci.

His itaque expertis, sic visis, solvi 6. lot. lunæ, & 48. lotones Mercurii in cucurbita & misi crescere in arena frigida, & crevit in una hora mirabili dispositione, & dimisi per triduum in lento calore, tandem effudi aquam & exposui excrescentias & totam materiam, simul exsiccavi in testa vitrea, contrivi & cum præcipitato ut supra conjunxi. Sic incepi cum 7 lot. lunæ, à quibus consecutus sum 7. lot. præcipitati finaliter, ut infra, luna iterum deposita, quia in solo mercurio arsconsistit, secundum Gebrum Imposui ad fixandum, sabbato ante Palmarum. Primo ascenderunt multi spiritus aquæ fortis. Tertio die exposui & contrivi, & fuit in fundo adeo compactum & durum ut vix exponere potuerim: Iterum impositi feria secunda Palmarum, & stetit ad feriam quartam; tunc iterum cum difficultate exposui, & in supremo ad spissitudinem digiti fuit rarius & minus tinctum: Illud posui in fundo & quod magis fixum & tinctum superius, tunc ascendebat ad ducillum nigrum & aliquod vivum: Hoc continuo deposui tanquam ineptum fixioni & magis aquaticum; tandem pars ascendit & magis declinabat ad album, scilicet fundalia cæperunt magis rubificari, similiter vas in fundo. In vigilia Paschæ tertio exposui, & fuerunt optime tincti in modum cinabaris præcipue in fundo, & erant sicciores plus fixi & libenter exiverunt.

Iterum imposui post contritionem & bonam permixtionem: steterunt jam octo dies. Feria secunda post Quasimodogeniti iterū exposui, & inveni superius Amalgama, quod crevit & fuit metallicum satis compactū, & inveni de Mercurio vivo lotonem & semis: Contrivi & iterum imposui, stetit modo sedecim dies, & non fuit æqualiter tinctum, sed superius mixtum glaucedine, inferius in modum optimi cinabaris.

Posui mercurium vivum in fundum & postea pulveres æqualiter mixtos, cōclusive in octodecim diebus, à ludo puerorum

orum figitur & æqualiter rubificatur, aut citrinatur in tertia hebdomade semper sub throno & ducillo: & unus loto lunę habit sex lotones cinerum fixorum complete, obtinui enim tum septem loto. lunæ vigintiquinque lotones cinerum rubeorum fixorum: sic ab uno lotone lunæ & octo lotonibus Mercurii perduntur duo lotones Mercurii quasi, &c.

Augmentatio cinerum.

Imposui quinquaginta duos lotones Mercurii fixi cum viginti sex lotonibus Mercurii distillati, videlicet medietate illius: exposui sabbato post Quasimodogeniti & inveni duas libras & unum lotonem optimorum cinerum adeo durorũ, quod vix exponere potui absque vasis læsione, quod totum erit massatum in modum mineræ coloris subfusci, declinantis ad albedinem. Iterum secundo addidi triginta septem lotones Mercurii. Nota hic primo impone Mercurium, & post a cineres imbibunt Mercurium, relinquitur in fundo concauitas, ubi jacuit mercurius, & cineres coagulantur in loco proprio. Exposui feria quinta post Misericordias Domini, & erit bene massatum: Inveni de fixo tres libras duos lotones & de vivo duos lotones, quibus addidi sesquilibram, & erat tertia inhibitio: Summa quatuor & dimidia libra, duo lotones. Post dies octo exposui & divisi in tria vasa, & in quolibet addidi de vivo octodecim lotones: summa omnium, sex librarum octo lotonum. Exposui post quinque dies & inveni quinque libras & tres lotones fixi, non tamen omnino sicci, & de mercurio vivo unam libram quinq; lotones: summam sex libras, octo lotones. Inveni Marçam optime amalgamatam in fundo vasis generatam, in qua luna à cineribus erat separata, ut dixi, oportuit igitur frangere vas, alias non potui exponere Amalgama. Nota ex siccis cineribus forti igne extrahitur amalgama, quando libuerit cum receptaculo suo de Mercurio sub canna. Imposui illud amalgama prius bene tritum & lotum, & abstraxi Mercurium ad thronum & reineni septem lotones ipsius lunæ & unam drachmam, ut supra dictum. Sic separata & luna à cineribus, & marca una ex illa luna continet dimidium florenum auri, sicut probavi in qua forti: Post sextam augmentationem amplius non recipit incrementum, sed cupit ad plenum fixari, ut infra patebit. Nota quod semper post quatuor dies exponatur & conteratur, & volatile ad fundum ponatur. Quatuor vasa comprehendunt sex libras quæ in diebus octo augmentantur tribus libris. Si vero post quatuor dies exponis, ut supra, capias ra-

Digitized by Google

rum in superficie seorsim & contere: similiter durum & magistrum in fundo seorsim: Tunc primo impone Mercurium virum postea ratum & in fine densum: In sex imbibitionibus inventorum & septendecim & dimidium lotonem cinerum siccorum & in qualibet libra volatile: sed finaliter post dictam fixationem manent tandem septem libræ & residua deponuntur in fixatione ut infra.

De tertia fixatione Mercurij præcipua.

Postea fortiori igne digerantur & semper post quatuor dies exponantur, & fundalia omnino sicca & sua auferantur & seorsim in vas speciale simul reponantur, nec mercurius vivus à superioribus domatur & non reimpregnatur, sic continua donec cineres in toto siccentur & figantur. Horum ex septem lotonibus lunæ ut supra, obtinui septem libras, ut dictum est.

Secretum magnum, quando non plus augmentantur aut pro libitu augmentasti & fixasti tunc serva quatuor libras pro fermento. & residuum iterum revivifica: postea iterum fige. Sic iterando seorsim pone ad sublimationem magnam absque volatili, & materiam in fundo reverbera, solve & congula & reitera & fermentum serva in quo fige volatilia eruma ba: Et quando tunc debet fieri volatile, tunc non ascendit sed in fundo fluit. Nota quando cineres in proportionato igne cum aquis fortibus imbibis bene & in iis pone prius solvere Mercurium mundum: solem & lunam, auri accipe aquam fortem in qua prius est solutum argentum. Et continua fermentationem & postea eadem corpora perfecta in sublimatione magna continuo fiunt volatilia, ut supra, & peragis operatibus diebus. Sublimatio magna facit fixum volatile: In ea copulantur tres partes volatilis cum una parte fixi, aurplus secundum dispositionem cinerum levandorum & quod in fundo manet & non levatur ipsum iterum cum æqua parte levabis: Et quod omnino non potest levari pro terra nostra cruda & mortua servabitur. Corpus enim non sublimatum absque spiritu neque absque corpore spirius figitur.

Accepto octo lotones fixissimorum cinerum ad omnem ignem & libram unam Mercurii bene animati, & sublimavi totum præter duas drachmas: Deo sit Laus. Pro magna, pro maxima recipiatur ad unam pixidem una marca fixi & duæ libræ volatilis, Ferrariensis volat cum volantibus, quiescit cum quiescentibus.

Reviri-

Digitized by Google

Revivificatio cinerum fixorum.

Vltimo cum tam multum habueris Aquæ quàm multum equiritur: Tunc recipe unam marcam cinerum fixorum & duas libras Mercurii crudi aut benè animati, quod melius est, sublima tunc: Iterum recipiatur una marca cinerum fixorum & sublimetur cum duabus libris, ut supra Mercurii animati. Sic quater reiterando: tunc includentur duæ libræ cinerum fixorum in duabus libris mercurii, summa 4. lib. quasi. Has quatuor libras adhuc semel sublima per se, & erit Mercurius bene mundus & animatus. Hunc Mercurium pone ad ignem decoctionis per diem unum aut tres, & generabuntur cineres novi, glauci, apertissimi: Hos fige suo tempore & igne, quos in posterum augmentabis, more, ut supra in perpetuum.

De aqua animata.

Hæc elicitur à cinerib. fixis per sublimationem magnam, & oportet habere multum ne tandem indigestu digesto adiatur: Sed non potest haberi multa absque cinerum augmentatione. Servetur aqua animata in pixidibus Wallenburgensibus & ad quamlibet schedulam pone, quoties animata fit: Quæ quanto plus soluta & coagulata, tanto melius & plus animata: sit ad minus ergo quater animata. Optima proba sufficientis præparationis aquæ, quando in sublimatione magna non procedit plus, aqua optime ut ante sublimationem magnam mercurii cum cineribus fermentatus sub canna ad 24 horas, tunc spiritus prius unitur corpori: Imponatur primo mercurius postea cineres, mercurius primo incorporatur illis, postea levatur.

Augmentatio cinerum.

Recipe cineres & adde duplum vel triplum Mercurii & pone sub ducillo & throno ad ignem fortem per diem & noctẽ; tunc recipient ad se mercurium, tunc lento igne effunde residuum mercurii & repone ad siccandum in suo igne videlicet, quod non ascendat aut parum, donec simul incineretur, & hoc fit per dies octo aut quatuordecim vel circiter, tunc exponatur donec siccetur ad quartum gradum ignis. Nota quando cineres debent augmentari Mercurio, quod prius sint bene sicci. Sunt itaq; fermentum ipsius in perpetuum.

Sulphur à sulphuribus continetur, omne siccum naturaliter appetit suum humidum: Detur ignis suæ tolerantiæ in exsiccatione Mercurii: non separatur à cineribus nisi parũ: quia si separetur, non figitur cum cineribus. Augmentum melius

Digitized by Google

fit Mercurio animato ex sublimatione magna collecto. Nota quando cineres non plus volunt capere Mercurium, imbibatur semel cum aqua forti. Nota sub canna alta Mercurius bis aut ter animatus iterum redigitur in cineres. Nota Augmentavi octo lotones cinerum in octo diebus ad quinquaginta lotones, semper in magno igne, actum in Novembr. Anno 1489.

Hic nota bene, in inceratione oportet, semper cum ligniculo facere foramen per cineres, alioquin totū desiccatur: sic Mercurius in decoctione per idem foramen libere ascendit & descendit, & nullam infert violentiam, sed infundit bene in cineres, tentetur cum baculo signato an cineres leventur, an non; Bonum est in die applicare ignem bonum & in nocte remissiorem, ut ea quæ terræ infixa sunt, non exeant violenter. Ecce bonum est imponere opus infusionis versus noctem, ut in die ad horas quatuor poterit habere ignem bonum pro infusione & per noctem remissiorem, ut poterit igne proportionaliter figi. Nota; imposui sedecim lotones cinerū Mercurii bene fixi & duplum Mercurii animati scilicet triginta duos ad ignem decoctione per biduum & totum fixatur præter sex lotones, & si diutius steterisset, totum fuisset fixum. Sequitur ergo quod mercurius animatus sic impositus ad ignem decoctionis totus figatur & incineretur in tribus diebus. Cum enim cum multo Mercurio augmentavi & cum modico videlicet dimidia parte, non satis est mirabile, & hoc est verum de omnino fixo. Nota imposui unam libram cinerum fixorum cum tribus libris Mercurii crudi, & invenimus die tertio post amalgama spissum, quod non plus bullivit. Quod iterum solum imposuimus & bene fixabatur in tribus post igne forti: Ecce in sex diebus tali modo figitur Mercurius cum cineribus etiam crudus.

Extractio Amalgamatis.

Amalgama extrahitur à cineribus fermentatis bene siccis cum duobus & dimidio lotone Mercurii mundi sub canna longa cum igne decoctionis per diem & noctem: Quo fermentato exprime Mercurium superfluum & a qua calida post contritionem bene ablue & digere in lunam.

Conclusive pro augmentatione cinerum.

Recipe unam libram cinerum & tres libras animati Mercurii, ponatur sub ducillo alto in furnum habentem superius foramina sex | ooo | sint foramina aperta, ut frequenter quatuor horis tru | ooo | dantur carbones cū baculo decorum sub capella:

Digitized by Google

capella: sic totum reviviscat, quod cum baculo senties, tunc coagelatum ascendet ad ducillum, quod baculo deponere oportet per foramen quantum possibile est, & semper post duas horas semel, tunc Mercurius iterum descendit ad fundum & bullit, sicut ab initio. Secundo die omnia quatuor vasa imposita cessarunt fervere, & materia coagulabatur, & efficiebatur rubra, quod in baculo impositio conspicere potui. Sic primò cineres amalgamantur cum Mercurio, postea coagulantur & rubescunt, dimittantur sic stare donec in tali igne magno in totum figantur, & in thronum ascendet parum Mercurii, qui ibi dimittatur aut iterum imponatur: sic dimissi stare ad quatuor dies, & inveni singula benè executus, superius stetit durum & conquassatum sub ducillo, quod vix potuit deponi, & in fundò quasi amalgamatum reimposui, donec sufficienter fuit fixatum: Melius videtur, ut suprà, cum duplo Mercurio fixatum in totum tribus diebus: ubi dicitur, imposui 16. lot. Mercurii bene fixi. Nota, quando cineres in magno igne in totum figuntur, tunc amplius non possunt augmentari, ut supra, sed tunc exigit modus, ut sublimetur una pars horum cum sex partibus Mercurij, & si quid remanet, sublimetur & idem ut supra, cum suo Mercurio, tunc solum sublimatum ponatur ad ignem fortiorem sub canna, & iterum decoquatur in cineres, & illi tunc possunt augmentari ut supra, & fortius, in cineribus verò albis & glaucis hoc durum non habet locum Imposui unam libram Mercurii sæpè animati, videlicet per tres sublimationes sub ducillo ad fortem ignem, & in una nocte totus est fixatus & incineratus. O quanta spes in operum reiterationibus, quælibet enim reiteratio efficit operationem sublimiorem. O quanta gloria in sublimatione magna. Nota, Cineres quando figuntur sub ducillo ad fortem ignem aut temperatum oportet ut habeant secum Mercurium vivum separatum, alioquin iterum omnes fiunt volatiles. Et est satis mirum, sic ipsum coagulari in sua aqua, uti butyrum in lacte & aqua retinet aquam. Nota, in fixatione & augmentatione cinerum Mercurius primò imponatur & postea cineres, scilicet in sublimatione magna contrarium. Quantò cineres sicciores, tantò plus incorporant sibi de Mercurio in magno igne. Sicque in coopertorio cuiuslibet aperitur foramen unum & foramen januæ superioris, similiter & magna janua inferior, & ille Mercurius sic incorporatus in cineribus figitur. Cum iisdem in cineres, continuò scilicet non debet teri & separari, ut supe-

rius feci, quantò plus animatur Mercurius, tantò plus incinerat etiam per se solum, ut experientia didici.

De præparatione terræ.

Collige in sublimatione terras omnes mortuas, quæ nullo modo poterant sublimari, donec habeas unam marcam aut libram, hanc reverbera ad summam albedinem per triduum, tunc in aceto distillato quater, solve & coagula, tunc secundum Gebrum bene præparasti. Geber: *Post quadriferam solutionem & coagulationem convertitur in naturam salium, & fundntur absque vitrificatione & mundatur à terra vulgi & superfluis, fitque alba crystallina fusibilis & bene præparata* Morienus, mortificato terram, & ipsi in calcem vertetur & ab omni humiditate privatam revivifica ipsam fluxilem & humiditatem restitue. Redde ergo terræ aquam suam, donec secum figatur & misceatur, quam terram solo igne dealbasti, eam sufficienter rexisti.

De fermentatione & proiectione.

Recipe duas marcas auri puri & funde in tigillo, tunc proiicias fertonem (quartam libræ partem) unum dictæ medicinæ bene tritæ, & statim absorbetur ab auro, & fit unum cum eo: Tunc proiicias iterum unum fertonem medicinæ, ut duæ marcæ auri absumantur, tunc tere & fortiori igne digere in pulverem rubicundissimum in modum minii: Proiicias una pars supra centum partes lunæ puræ, & erit aurum optimum.

Si autem per magnam sublimationem solutio & coagulatio iteratur plus tingit in infinitum. Pro albo fermentationem non indiget & una pars tingit 160. partes Veneris purgatæ in Lunam perfectissimam.

Augmentum per sublimationem magnam quam diu est possibile, scilicet quando non potest amplius sublimari, augmentetur cum Mercurio destillato, de quindecim diebus in quindecim dies, cum uno fotone, igne lento, ut in restitutione animæ, sic & in infinitum. Crede quod pro una vice poteris plus augendo apponere, sic tamen ut fixum excedat volatile in quantitate & virtute. Sit laus Deo omnipotenti in secula seculorum.

AMEN.

FINIS.

INDEX

Digitized by Google

INDEX RERVM MEMORABILIUM, QUÆ IN HOC quarto volumine continentur, copiosissimus.

Abluere & ablutio quid sit 845 849.861 *ubi fiat* 846
Ablutio fecis cum igne calido 843 *cur à Philosophis sic nominatur* 965
Ablutio lapidis quomodo fit 597 606
Ablutio ignis & terræ 169
Acetum acerrimum & fortissimum quid 814 816.821. *propriè* 1005. *Philosophorum* 455.820. *est dens gratia* 873 *ex quo extrahitur* 933. *Acetum acerrimum est prima vis lapidis* 1008
Accretio calcis olei & lapidis philosophici 433. *calcis cum arg. vivo non propriè accretio sed mixtio* 437. *vera quæ ibid.*
Actus activorum sunt in patiente dispositio. 846
Adamas artificialis 895
Adamantes 8. *quando, quomodo & ubi fiunt* 486
Adamantis compositio 211.212
Adrop quid 596.663
Adrop, id est, Saturnus cur dicatur lapis 821.822
Adustio 979
S. Ægidij morbus vide *Morbus.*
Ægrotando omnis ut curetur 887 891. *unius mensis sanatur una die* 287 888. 891 896
Ægyptiacus cur dictus lapis 821 822
Aër quid 820 *quando dicatur aqua* 856 *citrinitas* 848 *ignis solutus* 849 *Lapis* 818. 820. 821 *Mercurius* 823 *nigredo* 817
Aër in aerem habet ingressum 485
Aer & aqua cur dicantur spiritus 817
Aer & ignis cur dicantur anima ibid.
Aer ablutus lapidis nomen 815 *nitidus* 817
Aerem rubedo designat 873
Aereus lapis dictus 813
Aereus color est flavus citrinus 873
Ænigmata Philosophorum an omnia intelligi queant 884
Æqualis ignis & blandus 864
Æqualitas quando intelligatur contrariorum qualitatum in mistis 437
Æs dicitur lapis 822 *nummus* 813. 815 *nigredo* 874 *apud quos dicatur Azoc* 822 *quomodo fiat aqua subtilis & spirituales* 873 *album quid* 823 *Hermetis est leo viridis* 832
Æs Philosophorum 605. 813 *pro principio operis* 845 *assumptum dicitur*

Digitized by Google

dicitur lapis 822
Æs Philosophorum vocatur animal Kenkel 1002 Fratres nostrini 1006 coniuges ibid. socij ibid. spiritus 1007 corpus ibid. aqua permanens ibid.
Æs coagulas arg. vivum 834 dum coquitur fit aqua tunc lapis 814 aceto est terendum 820 comburendum igne levi 842
Æris in argentum vel aurum mutatio 895 contritio vera 843 flos 823 plumbum 815 æris rubro & crudo quæ nomina competant 814. 815
Æris philosophici varia nomina 1002
Æstas quid 822. 825 in arte chymica quid denotat 1034
Æstus omnis cura 886
Agens omne agit secundum formam suam 836 agens & patiens sunt in genere una & eadem res, in specie diversa 818
Agentis & patientis iusta proportio 438
Ager naturæ 835
Alabar ex quo generetur 998
Alba terra 817. 822. 825. 846
Albar æris dicitur unum 834
Albedo est aqua 828 dicitur terra 817 phlegma & aquam denotat 873 fit à reductione 848 in nigredine est occulta 833. 870. 875 per decoctionem devenit ad albedinem 881 insignis quando appareat 870 falsa quæ 874 albedinem sequitur rubedo 816. 873
Alberti Magni libri divisio 948
Albiginis cura 886
Album ribus completur 805
Album & rubrum ex una re cepullolat 825 album & rubeum sunt unum corpus 849 881 album quid corpus dictus 813 in albedine trinitas 872 albus color lapidis 863 albus color est aqueus 873
Alembicum cecum 866 habens unum foramen 867
Alembras quid 1101
Alchymia defensa 277. 278. 1008
Alchymia unde derivatur 442
Alexandrini ferrum vetus Arce 822
Alkali quid 835 vide Sal.
Allego ita certo explicare impossibile 834
Alliar æris quid 1002
Almagra quid 1
Almanicus captivus vixit quingentos annos 80
Alndela 868 in alndelis forum facta vasa 96
Alumen cur dictus lapis 822. 823
Alterationis & mistionis discrimen 476
Alteratio quo fiat vespertina 434
Amalgama quid 824 quomodo fiat 845 amalgamatio artificum fabrorum parum profecti 80
Amalgamata coagulandi per spiritum sive animam Sonnini 408 tinctura 409
Amorem confert lapis 838
Angeli disputationi & argumentis responsio 277
Angulus operis dicitur Lapis 814
Annelitus fœtor 886
Anima quid 83 818. 823 cur dicatur

catur aer & ignis 817 *fermẽtum* 818 *lapis* 815. 822. *Mercurius* 816. 817. 818. 820 *nigredo* 813 *Sol & Luna* 819 *tinctura quæ est in spiritu* 817

nima seminatur in terram foliatam 853 *à corpore non simul exit* 838 *quo pacto in corpore coniungatur* 378

nima, corpus & spiritus in Mercurio Philos. concurrunt 834 *sunt elixiris partes* 836

nima auri 840 *corporum* 885 *lapidis* 838 *elixiris* 836 *anima candida* 877 *occultaper Estheliam abstrahitur* 843

nima quomodo debet intelligi 83

nima hominis ut ei infundatur 446

nima Saturni quomodo extrahitur 409

nimæ naturæ quæ 879

nimæ fugaces 859

nimam & spiritum extrahere quid sit 846 *quid in corpus convertere* 879

nimam Solis extrahendi modus 403 *quomodo misceri debet* ibid.

nimal kenkel idem quod æs Philosophorum 1002

nimal magnum cur dicatur Sol 819

nimal maximum terere 820

nimalium sperma quid 814

nimalis cur dicatur lapis 814. 816. 822, 834 *Sol* 819. 834

nimalium generatio ex plantis 233. 236

nnus requiritur ad elixir perficiendum 870

Anni unius opus cur dicatur lapis 868

Anthrax Luzis artificialis 895

Anthracis curatio 835

Antidotus dicitur lapis 822 *omnium corporum curandorum* 885. 892

Antimonium quid 822. 835

Apostemata 886

Appositio similis naturæ lapidi competit 860

Aptatio Solis cum Luna 1106

Arcanum Philosophorum quare à Sapientis sic dictum 629

Aqua quid 815 *quando dicatur aer* 856 *albedo* 842 *citrinus color* 817 *lapis* 813 821. 822 *solutus lapis* 849 *Mercurius* 823 *spiritus* 817 819. 853 *spiritus corpus purgans* 855 *aqua adurens* 873 *ardens* 839 *aurea* 834 *benedicta* 814 *cælestis* 832 *clarissima* 830 *aqua corporis* 819 *aqua fœtida* 819. 832 *fortis* 816. 821. 822 *lucida* 816 *aqua Mercurii cocta* 853 *aqua munda* 835 *aqua Paradisi* 852 *aqua permanens seu perennis* 816. 819. 835. 1003 *aqua Philosophorum* 835 *non madefaciens manus* 837

Aqua radians 817 *safferanica* 879 *serena & perpetua* 816 *sicca & calida* 879 *viscosa* 824 *rubificans* 980 *est vas eorum* 867 *dicitur vas Hermetis* 819. 820 *dicitur oleum* 820 *abluit sordes de terra nostra* 855 *eiusdem elogia* 857 *effectus* 856 *in Aqua Philosophia pura solvenda*

Digitized by Google

venda sint Sol & aqua 829
Aqua ad dealbationem cooperatur 860 874 solvit terram 848 non inspissatur nisi à terra 850 non subitò sed paulatim super terram reducenda 860. 861 quando fiat ex, cur sic dicatur vel negetur 814 quando fiat pulvis 843 quando dicatur ablui 857 ad aurum 1132 ad argentum ibid. Mercurii 1111 ardens quoties rectificanda 376 corruptilis quæ 163
Aqua & ignis sufficiunt in dealbatione 854. 855 Lasonem abluunt 858
Aqua & vapor sunt in opere 843
Aqua destillata ex luminaribus 620
Aqua Mercurialis solvit omnia metalla 640
Aqua rubea quæ 1047 Regia quæ 401
Aqua in qua aurum est solvendum eius specierum pondera 1029
Aqua per quam corpora in primam materiam resolvuntur 939 eius signa ibid. eius virtus ibid.
Aqua prima 207 secunda ibid. tertia ibid. quarta 208 quinta ibid. sexta ibid. septima ibid. aquarum resolutio ibid.
Aqua secunda per sal armoniacum 938 tertia qualificata per Mercurium sublimatum 938 quarta qualificata per quam omnia corpora calcinata in primam materiam reducuntur 939
Aqua sicca materia est principalis omnium metallorum 1061 varia nomina ibid.
Aqua extrahens tincturas 976
Aqua vitæ quid 815. 819 ex quibus dispensatur 957
Aqua viva 818 vivificata 619
Aquare sive Aquatio quid 849 aqueus lapis dictus 813 aqueus color est albus splendidus 873
Aquæ colores principales quatuor 817 dealbatio 874 aquæ minutio & auctio est cerasio 847 aquæ nigredo quomodo colligatur 842 aquæ cum terra commixtio ut fiat 860 aquæ exaltatio 820 aquam albedo designat 873
Aqua mixta æri vel prædominante quid fiat 858 in aqua comburere 849
Aqua ardens is destillatio ex vino 376 extractio de terra 956 reductio super terram sudum ibid. fortis Mercurialis confectio 383 in auro & argento virtutes 933 in quibus simplicibus decoqui potest 976 in qua corpus solutum est varia nomina 1064 minerales probæ 617 quomodo purgatur, amalgamatur ibid. fortis magisterium 102. 103
Aquæ vitæ acuatio cum sale tartari volatili 378
Aquam omnes res appetunt 697
Aquarum fortium natura & earum

uarum approbatio 99 reprobatio 981 Mercurialium finis & effectus 396
Aquila iuventutem renovat 890 dicitur lapis 822
Arabes Saturnum vocant Azoc ibid.
Arbor dicitur lapis 822 arborum omnium nomine nominatur lapis 814 arborum vivificatio à lapide 894
Arcanum artis auri quid sit 832 arcanum arcanorum in via non ponitur 899
Archyropia finis 422
Argentum quid 816 dicitur lapis 822 lutum 821 Thavir ibid. purum est arsenicum Philosophorum 830 est fermentum elixiris albi 835. 836 apud quos dicatur Azoc 822 argentum sine argento generari non potest 829 argentum colorem argenteum tribuit 834 argentum, aurum & mercurius sunt materia lapidis 832 argentum & aurum cui dandum ad deglutiendum 837 ut examinandum ante inceptionem operis 828 vulgi est impurum, ærugum & sterile 844 quando sumendum à Philosopho ibid. cur lepram curare nequeat 890
Argentū destruere quid sit 846
Argenti fluma umbram corporibus ad mit 857 cur in aurum conversio 887 ex argento fit argentum 828
Argentum vivum Philosophorū quid 830. 967 quale per totum caput XVI. 823 unde elicitur 837 dicitur draco 819 fimus Philosophorum 817
Argentum vivum est ignis 866 lapis 813 814 lapis recipiens formam 833 lapis mineralis 834 est materia lapidis, sulphur veri forma 817 est mater lapidis 816 dicitur Mercurius 817 821 cur cōmiscetur vulgari 853 dicitur extrahi non de cambar 835 arg v vum & sulphur in mineralibus idem quod sperma in animalib. 814 sunt metallo ū principia 830 non sunt ilia ex quibus fit lapis 839 arg. vivum vulgare quale 828 ni ante opus eligendum 929
Arg. vivum animatum 452 cur auro iungatur in opere 450
Arg. viv. Philosophorum non est arg. viv. commune 140 unde extrahatur 30
Arg. viv. est sperma omnium metallorum 616 continet in se sulphur bonum quo congelatur in auru & argentū secundum diversum d gestionis mo dum 950 non nisi dato respiraculo congelatur 376 præparatum hic velut alimentū 433
Arg. viv. vegetabile 376 vulgare quomodo in igne detinetur 637 cur non sublimandum à mineralib. 451 quomodo purgandum 393. 617 præcipitatum 442 cur d catur esse aqua 612 in creatione commodissimum 388
Arg. viv. secund. Gebr. quid 932
Argentum & aurum princeps causa 426 cur non

agant in natura in argentum vivum & reliqua metalla. 426. Solo igne solum in oleum mutari 432
Argentum in natura sua non alterata non agere in metalla & argen. viv. 427
Argenti vivi dubium . 464 purgatio. 453. animatio prima ibid.
Argenti vivi crudi, cocti & rubri varia nomina 816. 817. 821 vulgi in argentum vivum aurum mutatio 895. ab argento vivo solo fit & nutritur aurum 834. in Ariete existente sole Mercurium an opus sit incipiendum 864. definito & eius virtutes 950. coctio 612
Argenti & auri intentio virium 428
Argenti & auri prima præparatio in calcem productio. 429. præparatio 982. compositi solutio 454
Argenti vivi substantia propria 640. natura. 931. laus & encomium. 394. præstantia in lapide rubeo. ibid. congelatio est principale secretum finale 53. 54. materia quomodo reperitur 60. & ubi ibid. portio non tota in aurum convertitur 270. sublimatio. 974. à quibus rebus debet sublimari ibid. secunda nascentia 70. 71
Argenti vivi vulgi defectus 451
Argilla ubi nascitur 485
Argumentationis methodus 443
Argyrogonia & Chrysogonia est causa efficiens auri 440. eius investigatio. ibid. faciles labores & parvos sumptus requirit 44
Assatio sive Optesis 44
Ars ab ingenio iuvatur. 899. incipit ubi natura desinit 83 848. est naturæ imitatrix 89 quomodo 848. chemica quomodo acquiratur. 868. in potentia Dei est. 900. aquis nutriturus infans lacte. 857. & scientia de lapidae philosophorum non est data nisi philosophis. 53. in quibus naturæ imitatrix 448. in quibus non ibid. tota in sublimatione consistit. 963 quomodo corrigi & supplere fortiudines quas in materia naturæ invenit 96
ad Artem chymicam non multi requiritur. 563. eius facilitas ibid.
Ars chymica avaris & osoribus abscondita 372.
Armeniæ canicula 89
Armoniacus sal. vide sal.
Arnaldus de villâ nova Papam Innocentium sanat. 891
Arsenicum Philosophorum quid 819. 822. 830
Arsenicum quid 464 931
Arsenici natura 395. eius sublimatio ib. 983. Fixio ib.
Artephus vixit mille & viginti annis 890
Arteriæ humectantia 887. 891
Arthritis hæreditaria non ita facile tollitur 895. cura 886
Artifex naturam inspicere debet 929
Artifex chemicus quale esse debeat 870. 897. eius industria ad absolutionem operis multū valet 863
Artis clavis quæ dicatur vide clavis

clavis auri arcanum vide arcanum.
Artis magisterium est coquere Mercurium & sulphur 857. philosophorum operationes. 845. ad artem cur pauci pervenerunt 814
Artis elementa quinque 972. partes. 448. intentio. 465. 1000. radices. 981. definitio. 3
Artis totius in summa universali effectus 105. partes & officium gradus extensos primarum qualitatum inter se res reddere 428. verus processus quadruplex 1018. inventio per quam fit multiplicatio 30
Artista naturam quomodo cognoscere debet ut possit ei assimulari in aliquibus casibus 39. quomodo debet custodire naturâ spiritus quintæ essentiæ sunt forma formarum 80 & quomodo debet considerare potentias duorum argentorum vivorum post coniunctiones ipsorum 77. quomodo debet notare virtutes minerales pro pinquiores perfectioni 144. & quomodo debet intelligere quando lapis perdit suam naturam 144. 145. quomodo debet esse virtuosus ad inquirendam notitiam primam lapidis 33.
Asbiric vel Kibric quid 1114
Asperum quando fiat molle 839
Assare quid 848. 849. 851
Astra an ad opus physicum aliquid conferant 283
Atramentum dicitur lapis 822
Auctorum veritas ubi latet 884.
Augmentatio quid 845. Mercurii Philosophici 940. cautela 434. vis ibid.
Augmentum ad unum quid 1107
Avicennæ medicina lap. de multo inferior 885. 886
Avis de nocte sine alis volãs quis 401
Aureæ calcis proprietas 458
Auri anima quid. 841. examen quale 88. 895. flos fermenti collæ quid. 814. 821. eius seminatio quos fructus afferat 831. ex auro fit aurum 828
Auri calx quomodo facienda 455
Auri concretionis causa 452. solutionis ibid.
Auri definitio & eius virtus 950
Auri & argenti coniunctio necessaria est ad lapidem philosophorum comparandum 951 communia & propria quæ 423
Auri fici calcis virtus medica 460
Auripigmentum quid. 814. 816. 822. 823. 825. clavis Alchimiæ 539
Auri spiritualis sublimatio per rubedinem 1120
Auri spiritum extrahendi praxis 432
Aurisemen 449. solutio 1197
Aurium dolor & surditas 886
Auro cur arg. viv. iungatur in opere 450
Aurum quid 816. 829. apud Indos dicitur Azoc 822. apud Hebræos Or. id est. Iux. 824. corpus quod semen dat 837 est fermentum elixiris rubri 835. est secundum fermentum fermentatum. 897. cur & quando dicatur lapis. 815. 818. 822.

833 est Sulphur Philosophorum 830 dicitur Temenichin 821 est Sodium pro Lapide necessarium 831 ex quibus fit ex ijsdem etiam nutritur 834 principium operis 845 vulgi est impurum, aegrum, & sterile 844 quando sumendum à Philosopho ibid. aurum sine auro generari non potest 829 aurum colorem tribuit 837 in prima ma dispositione lepram curat 890

Aurum potabile quid sit 893. 894 Philosophorum unde & quomodo fiat 818 887 889

Aurum & argentum ut examinanda ante opus 828 danda seni ad degustandum 837 non sunt extranea Mercurio 826 non dicuntur metaphoricè 836 aurum, argentum & Mercurius sunt materia lapidis 834

Aurum destruere quid sit 846

Aurum & argentum principia generandi 425

Aurum nihil potest fieri, nisi prius fiat argentum, & eius ratio 962

Aurum non habet semen 484 non nisi in montibus quærendum 485 per se difficillime fusionis facilè fluit cum Mercurio 951

Aurum Philosophicum nec dum cognitum 299

Aurum posse confici probatur 266

Aurum purpureum 617

Aurum quod sit ab Alchymistis non est verum aurum 273 quomodo purgatur 617 quomodo ad fermenti famam deducendum 306

Autumni appellatio quid 1054 1064

Autumnus dicitur lapis 822

Azoc, Azoth, seu Azoth quid 821 824 851. 852 cur dicatur indivisibilis 830 quinta essentia 824 servus fugitivus 830 spiritus elixiris 836 spiritus animans 831

Azoth quid sit 455 464. 593 varie nominatur ibid. requiritur ad elixir 836

Azoth & gnosis latonum ad Lunam 855. 856. 858 872

Azoth, aqua Mercurii vel herbæ 1019

Azoth à latone non potest substantialiter suum colorem auferre vel mutare 1125

B.

Balagius artificialis 895

Baland natapis 812

Balax lapis ibid.

Balsamus subiectil Hermeticus cum corpore humano singularem habet harmoniam 369

Balsamum Philosophorum 838

Basiliscus dicitur lapis 822

Benedicta aqua, vide Aqua.

Benedictus lapis triplex 814

Bernhardinus multos insanabiles morbos curavit 629

Berylli compositio 214

Beryllus artificialis 895

Bestia venenata cur lapis dicatur 813

cum Beya est Gabricus coniunctus 832

Biennium ad opus chymicum perfe-

Digitized by Google

ciendum requiritur 869. 870
Zilis dicitur lapis 822
Blandus ignis & æqualis 864
Bocia quid 867 vitrea ad lapidem quanta esse debeat 866
Bonitas tinctura unde procedit 1118
Brimazar quid 1114. 1116
Bratorum cor dicitur lapis 822
Bufo dicitur lapis 822 grossus de tacte 854 appositus super manus mulieris 854

C.

Cabala quid 884
Caduci morbi causa 892
Cælum dicitur lapis 822 spiritus elixiris 836 cœli contemplatio non est necessaria ad opus physicum 883
Celeste dicitur lapis 822
Calculos terere 820
Cala quid 835
Calcinare seu calcinatio quid 429. 460. 597. 846. 847. 849
Calcinatio ubi fias 846
Calcinatio Mercurij per præcipitationem fixati 386 Lunæ 1133 tartari 377 corporum 983
Calcinatio in qua ultimus gradus figendi completur 1058
Calcinatio lapidis Philosoph. est necessaria 455 scopus ibid. est quintus gradus perfectionis 460
Calcinationis vas & eius tempus 461
Calcis aureæ proprietas 458 aurificæ virtus medica 460
Calcedonei compositio 214
Calx ad solem quando sublimatur quomodo esse debet 961
Calx auri quomodo facienda 455
Calx quid 464
Calidum refrigerans 894
Calidus & siccus cur dicatur lapis 816
Calor agens in humido quid generet 872 dealbans non debes esse nimius 866 temperatus quid efficiat 865 in coagulatione qualis requiratur 866 calorem naturalem roborans 894
Calore lento coqui debet Mercurius 865
Calor externus causa efficiens perfectionis lapidis Philosop. 458
Calor philosophicus 74
Caloris naturalis cognitio 108 eius dispositio ad sulphur procreandum 109
Camapheus lapis 214
Cambar quid 823
Camelus dicitur lapis 822
Cancri cura 886
Candidus color 875
Candida fœmella, vide fœmina.
Candor nativus 874
Canis dicitur lapis 822 coetanea & catula Armeniæ 832 canis masculus & canicula Armeniæ 859
Canis Balsami 1089
Canones decē de lapide Phil. 470
Capilli dicuntur lapis 821
Capillorum canorum mutatio 888
Caput dicitur lapis 822
Caput corvi quid 813. 822. 842. 850 qualis esse debeat 840 quando fiat 859
Capitis dolor 886
Carbo dicitur lapis 822 montis quid 835
Carbunculus quando dicatur lapis 818 ex crystallo 887. 889.

est rex omnium lapidum 210
Carcer quid 844
Cardiacæ passionis cura 886
Carmen Aglionense Helianum 323
Carmot quid 825
Carnis à corruptione præservatio 889
Carum & vila dicitur lapis 814 *cur dicatur carus* 815
Casareæ cura 886
Casula armeniæ 832
Caudæ draconis quid 845. 857 *quando similis color lapidis* 863
Cathena aurea 130
Cautela malagmatis destillati 454
Cementeria dicta vasa 868
Centrum terræ quid 481
Cerandi methodus 462
Ceratio quid 846. 847 *perfecta quæ* 859
Cerasio à Gebro definita quid 462
Cerasio perfecta à Philosophis cur sic nominata 965
Cerasio Sophistarum 462
Ceratio sexus gradus perfectionis 461
Cerationis necessitas ibid. dubium ibid. solutio ibid.
Cerationis perfectæ signum 462
Cerebrum dicitur lapis 822 *aceto terere* 820
Cerificatio pro ratione ordinis secundi 387
Cervus iuventutem renovat 890
Chaos dicitur lapis 814 *an sit materia Philosophorum ibid.*
Chemia est donum Dei 899. 900
Chemistarum elementa, vide *Elementa.*
Chelidonia dicitur lapis [illegible]
Chibrit quid [illegible]
Chole.a & ignis à citrinitate fig atur [illegible]
Cholericus defectus lapis [illegible]
Crymici vulgares non recte vunt metalla 4[illegible]
Creatio lapidis 1[illegible]
Crystalli fixi Mercurialis solu 396
Crystalli lapides succini 4[illegible]
Chronici morbi cura 888. 8[illegible]
Chrysolithus 8[illegible]
Chrysoprasus 89[illegible]
Chrysopœiæ finis 42[illegible]
Chrysopœiæ scopus 45[illegible]
Chuhul quid 82[illegible]
Cibatio quid 8[illegible]
Cibi assumendi quantitas una dignoscatur 86[illegible]
Cicatrices 88[illegible]
Cinerasienis dispositio 104[illegible]
Cinerasio quid 96[illegible]
Cinerandi modus 1070 *dispositio ibid.*
Cineritius color 863 *post emu est omnium colorum ibid. cinereus obscurus color lapidi* 871 *cineritius sub rufedo lapidis* 86[illegible]
Cinis dicitur corpus immundum 820 *cinis cinamum quid ibid clavellatus quid* 822 *Philosophorum quid* 836 *non vilis pendendus quid* 84[illegible]
Cinis per calcinationem factus fusibilis 1[illegible]
Cinnabaris seu cinnabrum Philosophorum quid 822. 82[illegible]
Circulus est masculus & fœmin & de eo quadrangulus 84[illegible] *simplex* 689 *duplex* 69[illegible]
in Circulatione alicuius materiæ unum

antum tertia pars vitri debet esse impleta 379
itrinitas est aer 848 est in albo 872 fit à fixione 848 cholera rum & ignem significat 873
itrinus color dicitur aqua 817 falsus citrinus 871 flavus est aereus 873 inest albedo 871
itri um quomodo generatur 947
la itas totius mundi 885
larum opus dicitur lapis 814
lavis artis quæ 842. 872
agulum quid 641 dicitur Mercurius 816 lactis dicitur arg. viv. 821
agulare quid 641. 846. 848 unum ex regiminibus lapidis 850
agulatio 597 846. 856 ubi & quomodo fiat 846.852 in coagulatione qualis calor requiritur 860 865
agulatio à Philosophis cur sic appellata 965
agulatio est sexta dispositio speculi 594
agulatio materiæ solutæ 388
agulatio Mercurii corporalis revivificati 403 cum simplici fermento solis 406
agulatio secundus gradus perfectionis 458
agulationis 40. dies 459
ctio 1012
ctionis causa 467
ctio argenti vivi & sulphuris 612
ctio omnes operationes complectitur 825 una est 866 est causa coloris 873
lis terrestris tractatus 324
ui non excitantis 886
Colicæ cura 886
Colla auri quid 811
Colores lapidis physici 870 an omnes appareant 873 quot sint principales 817. 871. 873 quot colores tot nomina 874 quando in lapide appareant 831. 851. 853 856. 863.
Colores in opere operantis 622 in amalgamatione 623 principales quos 607
Colores quomodo in gemmis fiant 486
Colores varii unde 460
Colores in ceratione 462
Cohobatio 402
Calcamenti generatio 998
Columba quando fiat 869
Comburere in aqua 849
Combustio in lapide vitanda 854. 858. 859
Commixtio quid 846. 848. 849 coniungibus comparatur 834 aquæ cum terra ut fiat 860
Communia auri & argenti 423
Compares Mercurii quæ dicantur 826
Complexio quid 848
Complexionis latitudo 147
Compositio quid 848. 852. 980 prima fit ex pluribus rebus 834
Compositio sulphuris rubei 171
Compositum quid 817 829. Philosophorum cur dicatur terra alba vel rubra 821 totum cur dicatur lapis 813 cur plumbum Philosoph. 821 dicitur principium operis 845 irrigatum non finit frangi corpora 857
Concepsio rerum, vel concepsus quid 1034

Digitized by Google

Conceptio ubi fiat 849. 850. 873.
Concoctio quid 447 eius species ibid.
Congelatio quid 847. 849. 850. 851. 852. in congelatione quales signis requiratur 850
Congelatio argenti vivi est principale secretum & finale 53. 54 signum verum 1051
Coniunctio seu coniungere quid 848. 850 finem nigredinem nulla 870 fit corporis cum anima med ante spiritu 878
Coniunctio corporis & spiritus 953
Coniunctio rubei 163 liquefactionem 162 magna 69 Solis cum Luna 383
Consolidare unum est regimen lapidis 850
Continuus ignis in dealbatione 864. 865
Contractura curatio 892
Contritio quid 846 quando dicatur absoluta 843. 847 fit igne non manibus 843. 848. 867 quæ fis aqua 981
Conturbationis pelagus quando fit 854. 858
Convertere elementa quid sit 849
Conversio naturarum quomodo fit 868
Coquere quid 846. 848
Coquere Mercurium & sulphur est totum magisterium artis 857
Cor seu cor brutorum dicitur lapis 822
Cor confortans 886
Corallus & corallus uterq; quid 816. 823. 859
Corascenes cavis 859
Cretum & ostra quomodo semen producunt 44
Cornu oculi cura
Corpus dicitur esse forma & quomodo 878 dicitur lapis 822 Mercurius 816. 817. 823
Corpus, anima & spiritus sunt elixiris partes 836 in Mercurio philosophico conservari 834
Corpus & ossa cur dicta terra 817 anima, unde facile sine nutriendum 961 humanum, ab omni infirmitate quid sanet 886
Corpus illustratum quid 818 immundum 820. 840 immundum non intras magisterium philosophorum 833 imperfectum est Saturnus 826 corpus imperfectum quid 819 medicinum est Sol 815. 831. perfectum perficit imperfectum 841
Corpus quando dicitur liquefactum 873 rubeum & album sanguineum 819 resolvendum in Mercurium per Mercurium 840 terendum ne fixum fixum impalpabilis 843 nisi fixum quia non rubiginatur 85
Corpus in animam convertere 879
à Corpore quomodo mors expellatur 7
Corpora quid 835 837 ut non corpora 843 per dissolutionem subtilianda 847 non nutriuntur sed solum germen eorum 852 difficilius destruere quàm construere 84
Corpora ærea cadunt in Per 906
Corpora heterogenea & debilia

Digitized by Google

miſtionis facile in varias ſeparantur ſubſtantias 441
Corpora calcinata ut reduci poſſint, quomodo præparanda 940
Corpora imperfecta quando generantur 596
Corpora metallica quomodo generantur ibid.
Corporibus miſtis plures ſubſtantiæ arte eliciuntur 441
Corporum calcinatio 983 *diſſolutio* ibid.
Corporum mineralium quatuor ſpecies 697
Corporum ſpiritus & anima quid ſit 885 *vera liquefactio quæ* 841 *diſſolutio* vide *Diſſolutio. corporibus quid umbram adiuvet* 857
Corporale dicitur lapis 822
Corpus niſi fueris cum Mercurio incorporatum non aſcendis ſuperius 961
Corpus imperfectum quomodo præparari debet 617
Corpus miſtum ex humido & ſicco conſtat 441
Corruptio quid 847 *corruptio & generatio ut fiant* 852. 875
Corruptio omnium rerum 48
Corruptio qualis ſit & dicatur ſi arg. vivum in aurum vel argentum vertatur 423
Corallus rubeus 637
Cor ſuffle quid 823
Cortex dicitur lapis 822
Corvus dicitur lapis ibid.
Corvi caput vide *Caput.*
Corvi quos in Philoſophorum monte occurrunt 703
Cribrum quid 867
Cribratoria dicta vaſa 868
Crocus dicitur lapis 823
Crocus color 875
Cryſtallus dicitur lapis 822 *fluxibilis & malleabilis ut ſit* 822 *ex cryſtallo carbunculus* vide *Carbunculus.*
Crudum digerens 889
Crudus ſpiritus vide *Spiritus.*
Cucurbita quid 870
Cupri fermentum eſt cuprum 836

D.

Dæmon dicitur Mercurius 816 816 821
Dealbatio quid 966
Dealbatio eſt totius operis fundamentum 1057
Dealbare, dealbatio, dealbatio quid 864 848. 850. 851. 868 *ad dealbationem cooperatur aqua* 846. 874. *in dealbatione qualis debeat eſſe ignis* 850 864 *aqua & ignis ſufficiunt* 854
Dealbans calor non debet eſſe nimius 866
Dealbatio terræ integræ 943
Debilis ignis 865
Decoctio quid 846. 851. *decocti prima tempus natum non habet* 870 *eius effectus* 845 *una opus eſt ad opus* 825 *in prima decoctione quid ſit* 845
Decoctio primi gradus uſque ad albedinem 1055
Decoctio ſecundi gradus uſque ad rubedinem 1057
Decoctio prima fit cum calore ſolis 203 *ſecunda lapidis* ibid. *tertia fit cum calore ignis communis* 203
Decoctio tertii gradus uſque ad calcinationem 1058
Decoctionis primæ bonitas 1006 *ſecundæ* ibid.

Digitized by Google

Decoquere, assare, fundere, &c. est una operatio 851
Denigratio est acetum Philosophorum 820. 873 *est tinctura & perfecta solutio* 849 *est principium operis* 873
Dentes corrosi 886
Depuratio Solis quid 844
Descendere, fundere, assare est una operatio 851
Descensio 849. 851
Desiccatio quid 846
Desponsationibus fias 849 *ind. solubilis* 968
Destruere difficilius corpora quã construere 846
Deus tribuit fortunam laboriosis 899 *obscuritatem mysteriorum illuminat* 902 *ab ipso exspectanda est omnis scientia & sapientia* 901
Deus homini concedit omnia non coactus, sed ex proprio velle 481
Dies quid sit 869 *dies unius operis cur dicatur lapis ibid.*
Differentia inter combustionem & mortificationem 608. & & 609
Differentia inter lunarem & solarem medicinam. 604
Differentia inter masculum & fœminam 74
Digestio 850. 851
Dispositio una est lapidis ad opus album & rubrum 816. 825. 832
Dissimilia semen suum in se possidens, consimilia verò non multiplicantur 848
Dissolutio quid 847. 850. 851 *paritur in gredinem* 848 *quando fiat* 852 *eius secretum est nigredo* 87.
Dissolutio corporum 965
Dissolutio lapidis in primam materiam & eius putrefactio 953
Dissolutio primus gradus perfectionis 458
Dispositio prima quæ incipit opus in forma practicæ 159
Destillatio aquæ ardentis ex vino 376
Distillare seu distillatio 846. 847 849. 850 *ut fiat* 846
Distillatio per quod tempus duras 619
Distillatio malagmatis 454
Distinctio prima 153 *secunda est de figuris primæ partis solutivæ* 154 *tertia est de figuris de secunda parte Solutionis* 155
Divites cur dicantur habere lapidem 813 *dolor capitis* 826
Draco quid 818. 819. 822. *quando moriatur* 832 *natus in nigredine suo pascitur Mercurio* 859
Dulce quando fit amarum 868
Duo componunt medicinam 229 *ex duobus spiritu & anima, compositus est lapis* 831 *ex duobus opus* 827
Durum ut mollescat 885 *durum corpus lapidis nomen* 814
Dynamis sive potentia 681

E.

EBrietatem prohibentis 836
Ebsemech quid 823
Ebur & ebur nostrum dicitur lapis 822
Eclipsis lunæ & solis 70
Electri solutio quomodo & quãdo fieri potest 401

Digitized by Google

Elementa Chemistarum dicuntur composita 815 *converti ere quid* 849 *elementorum colores quomodo sint in opere* 873 *mater cur terra d cta* 855 *separatio* 851 *in lapide vitanda* 837 *ex elements quatuor lapis compositus est* 823 *elementalis cur dictus lapis* 822
Elementorum grossorum subtiliatio 51. 52.
Elementa in quatuor partes dividuntur 609
Elementa quatuor generati sperma 481 *quomodo ex verum ab una sola materia quæ in se continet speciem mineralem* 38. 39 *quare converti nequeunt* 132 *quomodo subtiliantur & ingrossantur per rotam circularem* 129 *quomodo inter se convertuntur* 603 *quot* 482 *quomodo sperma generent* ibid.
Elementum secundum in lapide philosophico 942
Elementorum symbolum, retinaculum 133
Elitotropiæ compositio 213
Elixir quid 794. 821. 893. 985. *album* 888 *completum* 841 *ex quibus rebus fiat* 837 *in opere præcedit Azoth* 814 *diuturnitate meditationis invenitur* 893 *quot sint partes* 8, 6 *forma & mater a unde sumenda* 836 *completi signa certa* 881
Elixare quid 1042
Elixatio sive Epiesis 447
Elixir album dealbat usque in infinitum 969
Elixir ad utramq; faciendi 1066
Elixir ex partibus animalium ovo, capillis sanguine 981. 982
Elixir perfecte completum sive sapientum tinctura 990
Elixir rubeum 1020
Elixir vel lapis Philosophorum completum 978
Elixir vera hominum & metallorum medicina quæ 990
Elixir verum 1042 *quomodo componitur* ibid. *partes duæ* ib.
Elixirii compositio 1029
Elixirii species quot 1028 *eius praxis* ibid. *& seqq.*
Elixivis compositio fit per quartam operationem 171
Elixiris prima pars est alba 1064 *secunda rubea* ibid.
Elixiris rubei compositio 186
Elixiris submersio quid 1070
Elixiris utilitas duplex 1000
Epilepsiæ cura 886
Epiesis sive Elixatio quid 447
Equus dicitur lapis 822
Error in Chymia duplex 1118
Essentia quinta, vide *Quinta essentia.*
Esthel quid 825. 1015
Esthelia quid 823. 832
Esthelia cum teritur fit pulvis 843
Ethnicorum differentia duplex 673
Exaltatio aquæ dicitur lapis 814
Exm. raldi compositio 213
Extensio qualitatum quid 428
Extensionis & intensionis differentia 432
Extrahere quid 846
Extractio animæ à corpore ut fiat 838
Extractio aquæ de terra, & reductio aquæ super terram suam 956

Digitized by Google

Extraneum nihil lapidem intrat 857
Exuberatio humidi nutriendi & nutritivi 183. 184

F.

Febrium omnium cura 886 888
Feces Mercurio addendæ 385
Fecum operatio secunda 1156
Fecum proportio in sublimando quæ adhibenda 390
Fel, seu Fel piscis dicitur lapis 822
Femina dicitur Corpus 819. *Luna* 832. *Femina alba fugiens habet alas* 821. *femella candida.* 827. *obscura.* 872. *viva* 837
Femina masque sunt arcanum artis auriferæ. 832. *de femina & masculo facere circulum* 842
Fermentatio lapidis physici 875. *per totum caput* 879
in Fermentatione quid observandum 876
Fermenti vires & facultates 878.
Fermenti præparatio 1110
Fermentum quid 815. 816. 817. 823 876. 879. *quot modis sumatur.* 877. *cur dicatur lapis.* 879. *Mercurius seu argentum vivum.* 816. *anima.* 823. 875. *appellatur anima corporis imperfecti* 876
Fermentum auri quid 814
Fermentum corporum 835
Fermentum fermenti 820
Fermentum album & rubeum unus fiat 878
Fermentum lapidis est Sol & Luna 876. 878
Fermentum auri 794. *ibid. Lunæ ibid.*
Fermentum philosopharum duplex 794
Fermentum Lunæ est sperma fœminum solis, sperma masculinum 1051
Fermentorum natura, & eorum aquæ 102
Fermentorum veri modi 402
Fernelii sententia 445
Ferrum quid. 825 *ferrum duplex, lapis.* 822. *apudque dicatur Azoc* 822
Ferri fermentum est ferrum 836
Ferr: flos, vide flos.
Ferri in argentum vel aurum mutatio 895
Festinantia est ex parte diaboli. 869. *primus error artis* 870
Festinatione multi perierũt 870
Fex quid sit 843
Fidda 1080
Figura triangularis demonstrat principium practicæ 158
Filius charissimus philosop. 850
Filius terræ 855
Fimus equinus quid. 817. *est calidus & humidus.* 865. *dicitur Mercurius* 884
Finis Argyropeiæ & chrysopeiæ. 422
Fistulæ curatio 886
Figere, fixare, fixio seu fixatio quid. 459. 846 850. 979
Fixio est unum regimen 830. *ubi fiat.* 846. *igne pusillo fieri debet.* 862. *parit citrinitatem* 846 *fixio nulla absq; nigredine* 870. *in fixatione quantum ignis adhibendus* 862
Fixio æris 180
Fixio & lapidis multiplicatio 966

Digitized by Google

Fixio mercurii necessaria 385. *duplex ibid. in sulphur repurgatio necessaria* 392. *quomodo & quando reiteranda* 389. *priori tribus gradus perfectionis ibid. quadraginta dierum. ibid. posterior quatuor gradus perfectionis* 459. *Fixio* 240 *dierum* 460. *cum conservatione fusionis* 385

Fixionis modus per crebram sublimationem 386. *dispositiones. variæ.* 579. *signum* 966.

Fixam materiam facere volatilē 962

Fixum quando volat cum volatili 981

Flammæ ignis 865

Flos æris 823. *auri.* 814. 823. *salis* 822. *ferri* 823

Flos vitis dicitur lapis 822

Flavus citrinus color est aereus 873

Fluxus rehumatici cura 886

Fœdum ut illustretur 885

Fœtens dicitur lapis 842

Fœtens nigrum vide Nigrum.

Fœtor anhelitus 886

Fœtum mortuum extrahentia 886

Foliata terra 816

Folium dicitur lapis 822

Foliorum omnium nomine nominatur lapis 814

Fons dicitur Mercurius 816. 821

Fons vitæ quid 816 821

Fons Gypsensis cuprum ex ferro facit 268

Fonteneiblian fontis virtutes 703

Forma quid. 823. *quomodo corpori competat* 878

Forma agit per qualitates primas & hæ per posteriores 428

Forma corporum ut fias 858

Forma nigra, fœtida & subtilis 873. *Elixiris ex sole & luna deprompta* 836. *lavidis quæ* 817. *Mercurii philos. qualis esse debeat* 840

Forma agit secundum materia dispositionem 846

Forma minor 11

Forma quomodo fit in semine 446

Forma quomodo percipiatur 445 *considerandæ ibid.*

Forma materiæ proximæ inscubenda 422. *substantialis in quolibet corpore unica* 422. *est actus prior.* 422. *accidentalis est actus posterior ibid.*

Fornax una, unum vas 867

Fortis ignis in rubificatione 864.

Fortis ignis totum corpus perdit 868

Fortitudo fortis 885

Frangibilitas à projectione ut corrigatur 882

Frater & fratres uterini dicitur lapis 822

Frater Mercurii est sol 816

Fratres uterini quandoq; dicitur ab philosophorum 1006

Frigidum excalfaciens 894

Frigidus & humidus cur dicatur lapis 816

Frigiditas & humiditas caussa nigredinis 874

Fruter dicitur lapis 822

Fruticum vivificatio à lapide 895

Frumenti granum vide Granum

Fugitivum ut figatur 886

Fumus albus quid 825. 832

Fundere, decoquere, assare &c. est una operatio 851

Furni calefacti & clausi ignis 865
Fusibile sal quid 281

G.

Gabricus cum Beya coniungendus 832
Galeni medicina lapide multo inferior 835
Gallus & Gallina dicitur lapis 823
Garip non intrat super lapidem 825
Geberi opinio digna notatu 418
Gebri summa operis 464
Geldum seu gelbum dicitur lapis 822
Gemmæ orientales in vitro apparentes 870
Gemmæ quomodo coloreantur 486
Gemmæ quomodo generantur 485. & 486
In gemmas transmutantur lapides 886
Gener dicitur lapis 822
Generatio animalium ex plantis 233. 236. Mineralium 228. Plantarum ex minralibus 232
Generatio quomodo non potest venire de qualitatibus nimis remotis 73
Generatio supra naturalis filii solis 492. lapidum omnis generis 485
Generatio & corruptio quomodo fiat 813. 865
Generatio ubi fiat 821. generatio art fic alis metallorum 835
Genera hominum quot 372
Generationum tres ordines 446
Genus supremum à quo omnis natura erit 62
Geon ripa intra spatium 33. annorum terram in lapides convertit 995
Germen corporum nutritur & augmentatur, non vero ipsa corpora 852
Glacies facta ex aqua vere curiali 383
Gloria claritatis seu mundi 885
Græci Mercurium vocant ἄργυρον 822
Gradus operationum. 458. & seqq.
Grando dicitur lapis 822
Granum frumenti cur dicatur lapis 814. granum incumbustile metallorum quid 814
Granum ex humore consumuntur nutriendum 861
Grossum quando fiat gracile 868
Gryphus dicitur lapis 822
Gumma seu gummi dicitur lapis 814. 815
Gumma benedicta quæ 1032. dicitur nix. 1048. lapis albus. ibid. preciosior margaritis ibi.
Gumæ natura & virtus 1006
Guma nigra spissa 1044
Gumma quid 1115. philosophorum 86
Gutta rosacea cura 886

H.

Hæmatites dicitur lapis 823
Hæreditarius morbus, vide morbus
Hebræi stannum vocant אפר 822
Hectica cura 856

Digitized by Google

Helvus color lapidis qualis 863
Hepar dicitur lapis 822
Hermetis vas, vide. vas
Hermetis avis 622
Hermiani argentum vocant Azoc 822
Herba dicitur lapis 822
He harum siccus vide succus
Herbalis cur dicatur lapis 816
Hippocratis medicina lapidi physico cedit 885.886
Hirudo quid 823
Homo ex homine fit 834. *ex quo vivit* 499
Homo est minera lapidis 823
Homo galeatus dicitur lapis 822
Homo mortuus in sepulchro 868
Hominis gratia omnia sunt condita 885. *omnia adinventa* 1026
Honoratus lapis 859
Honorem confert lapis 888
Humectare quid 846
Humectatio inalternata 861
Humiditas aquosa & adustiva 874
Humiditas & frigiditas caussa nigredinis 874
Humidum desiccans 889
Humidum duplex 441
Humidum radicale metallorum quid 824. *augentia* 886
ex Humido fit lapis 819
Humidus & frigidus cur dicatur lapis 816
Humidus ignis 866
Humor vivificativus 839
Hyacinthus quid 819.887
Hyems dicitur lapis 822
Hydropis cura 886
Hyle & chaos an sit materia philosoph. 814

I.

Aspides ut fiant 887
Ictheri cura 886
Ignis quid. 845.865. *eius mensio* 817 827.840.850.851. 862 *& seq.*
Ignis ablutio 169
Ignis Balnei. 378. *diversæ actiones* 50.51. *effectus & quomodo appellatur in magisterio* 112
Ignis externus caussa efficiens, adiutrix 426
Ignis febrilis 618. *elementalis qui elementa elementa.* 101 *naturæ elementalis caussatæ* 37 *gradus nigredine adventa* 1056 *mensura* 81
Ignes operantes quot necessarii sunt 622. *qualiter ordinandi in operatione ibid.*
Ignis philosophicus quotuplex 864. *differt ab igne nostro* 1089. *Ratio* 375. *Regimen* 318
Ignis unus ad opus 825. *triplex apud platonicos* 866
Ignitio quid 846
Iliacæ passionis cura 886
Imbibere seu imbibere spiritum quid 832 846
Imbibitio quomodo facienda 855. 855
Imbibitiones sufficientes liquescendi materiam ad album. 620. *per quod tempus durant. ibid.*
Imperiti mineralia nō bene usurpant 369
Impregnatio quid 858
Impressio planetarum ad lapidis philosophici cōpositionem necessaria 1028

Digitized by Google

Impenigines 886.892
Incratio quid 816 *Incratio paris rubedinem* 838. *dat fusionem elixiri perfectam fixionē* 183
Indagatrix metallorum virgula bifurcata 271.361.362
Informatio caloris naturalis per excitationem factam per ignē communem 58.59
Ingressio seu ingressus quid 848. 861
Inhumatio 851
Intemperamētum corporum 4.5.
Intentionis effectus 428. *virium auri & argenti* 428. *per quā fit unio quatuor elementorum* 84
Interfio qualitatum quid 428
Instrumenta naturalia & Innaturalia 6. *naturæ quomodo æquiparentur instrumentis artis* 40
Instrumentum memorativū 153. *secundum practicale* 157
Ioannis textus de auro 332
Irrigatio frequens mortem expellit 856. *absque irrigatione frequenti terra fructum non ferit* 826
Ishiadis cura 888
Isir quid 794
Iulii scaligeri sententia 445
Iuvenis pulcher 1066

K.

Kenkel dicitur lævis 822
Kibric vel Alkibric quid 1114

L.

Lac vel pinguedo terræ 837
Lac dicitur lapis 822. *Mercurius* 816
Lac virginis quid 816. 819. *dicitur & genium vivum* 821. *dicitur etiam lapis* 813
Lacerta dicitur lapis 822
Lamina cristallina quid 815
Lapis & eius virtus 496. *practica & eius confectio seu tractatus per artem* 493
Lapis post inventionem suā quomodo recipi adiutorio ab aliis rebus ad efficiendum elixir completum 68. *eius terminatio & finis in diversis figuris* 69. *quomodo est inter lapides & inter sales & inter vera quæ omnes exierunt de sua natura & quomodo debet nasci* ibid.
Lapis de quā re 21 *quid dicitur* 22. *quomodo est de quatuor elementis* ibid. *in quo locorum periatur* 22
Lapis philosophorum per quod augeatur 621 *philosop ex qua re consurgit* 987
Lapis quomodo complet defectū corporum imperfectorum 146
Lapis omnium metallorum cur sic dicitur 967
Lapis quando suam naturā perdit & minuitur ad illum emendandum 144.145
Lapis quomodo est remotior a suo temperamento 145
Lapis quomodo appellatur, ratione suæ proprietatis & naturæ ipsius 20
Lapis ex qua materia fiat 34
Lapis philosophicus non est nisi unus 19. 20. *avisatio sua & purgationis* 18
Lapis philosophicus seu tinctura aut sal aurificum 412
Lapis est primum sulphur 171 *eius materia quæ* 192
Lapis philosophorum qualis materia

terræ 1009
Lapis philos. quomodo in omni loco reperiatur 65
Lapis occidendo quomodo vivificetur. 606. eius ablutio ibid.
Lapis quomodo fit materia apta ad creandum elixir 28. 29
Lapidis div. sio & resolutio ad cõvertendum ipsum 23. dissolutio in forma speciali 26. eius nominis mutatio 26
Lapidis compositio est primum elixir 171. 172. creatio 170. color 401
Lapis benedictus non est lapis 1064
Lapis fixus quomodo reddatur 389
Lapis per se motum non habet ut fit cl. xir. 602. convertitur in arg. vi 603 Lapidis descriptio 606 quomodo perficitur 393
Lapidis præparationis demõstratio per differentiam exemplificativam 136. 137
Lapidis præparatio 21. 918. multiplex 381. per ipsius divisionẽ in quatuor elementa post putrefactionem suam 103. 104
Lapidis totum factum quomodo est in cognitione elementorum & in conversione ipsorum 38
Lapidis dissolutio in primam materiã & eius putrefactio 953
Lipidis diversæ digestiones 30. 31
Lapidis divisio in tres causas principiales, 31. mutatio eius ibid. colores principales. 31. 32 de qua materia specialiter extractus est 33
Lapidis fixi color 375. vis prima acetum acerrimum 1008
Lapidis graduales transmutationes 28
Lapidis impregnatio ex quo fit 1042. semen 449
Lapidum instrumentum 195
Lapidis inventio secretè servanda 67. nomina diversa quomodo sortiuntur per suos diversos effectus. 78. 79. mors 44
Lapidis mundificatio antequam ponatur in decoctione 1054
Lapidis multiplicatio 393. 204. in virtute & quanti tate 389. effectus 389
Lapides multis modis fiunt 995 cristalli succinei 401
Lapidis nomina 1009. Rubigo. ib. di prima cognitio & de qua materia fit & de virtute patientiæ quam artista habere debet in practica 34. 35. philosophorum materia & praxis 287 Operatio 612. vires 464. quæstiones variæ 616. humiditas, & quomodo ipsa est aqua permanens 10
Lapis philosophicus cur sal aurificus appellatur 441. Declaratio Avicennæ 986. quando creatur, quomodo sulphuris substantia exiet 149. qui primo & principaliter operantur sunt quatuor 932. quomodo fiunt & generantur 996 sæpe exigne fiunt 996
Lautudo aquæ 955 complexionis 147
Lathon substantialiter & secundũ visum suam albedinẽ recepit 1125 & Azoch, simul sunt 593 propter colorum diversitatem variis à philosophis nominãtur nominibus ibid.
Leo viridis 610
Lex miscendorum 456

Libri chymistarum ad quem usũ scripti 1061
Libellus qui septem claves artis dicitur inquirendus 418
Limbus Mieocosmi 369. *in quo finis ibid. secundum Gebrum viscosa humiditatis humiditas. ibid. unde emergit. ibid.*
Liquefactio 161. *pro solutione* 1045
Liquefactionum coniunctio 162 *matrimonium ibid.*
Locus in Arabia in colorat omnia corpora in existentia suo colore 996
Locus mathematicæ coniunctionis 456. 457
Ludus puerorum 1108
Lulli opinio 467
Lumen luminum quod vocatur 990
Luminaria quando præparari debent 620
Lunaris practica S. Thomæ simplex 11. 8
Lunæ præparatio 1133. *calcinatio ibid.*
Lutum sapientiæ 1134. *aliud ex quo lutantur iuncturæ vasorum* 1134

M.

Macedonenses ferrum vocãt Azoc 822
Macrum impinguans 889 894
Maculæ in facie 886. *ipsam detergans pulvis* 891
Magisterium & cognitio aquæ fortis 102. 103. *Totum quid* 965. *in quibus consistit* 637. *quomodo fit per naturam &* *operationem artis & scientiæ* 141
Magisterii totius effectus non nisi multa locatio virtutum substantialium in essentias quintas 106. *dispositiones variæ* 611
Magnes 499
Magnesia quid 816. 818 820. *quando dicatur lapis* 814. *fictions* 868 *eius corpus fixum pluribus velis* 834. *magnesia terra cur lapis dicatur* 813. 1004. *quando fit* 485
Magnus ignis & fortissimus operis pedis 865
Malagma quomodo perficiatur 443
Malagmatis distillatio 454. *cautela. ibid. causæ* 453
Marchasita quid 822
Margarita dicitur lapis 823 *compositio* 207. *alia* 216
Martech. quid 823
Mas quare sic nominatur 1005
Masculus servi rubei filius 1002
Masculus cur sic dictus 1004
Mater lapidis est argentum vivum 816 *est luna* 814. 829 833
Materia auro & argento proxima sive semen auri est argentum vivum 440. *à natura inchoata & in perfecta reliqua artificis manum requirit, ut perficiatur* 443
Materia communis omnium metallorum 435 *convenit de quare extrahi debet ad faciendum magisterium* 17
Materia desiderans habere unitatem formæ quomodo de sua perfectione in unitate spiritus 5. *essentiæ integretur* 52. 63

Materia

Sublimatio non facienda nisi ut redeuntur corpora 961 fit 369 de causis ibid. quomodo separat purum & mundum ab impuro & immundo per subtiliationem ingenij & naturæ 82. 83
Sublimationem primam quid Philosophi nominarunt 964. 965 secunda Sublimatio ibid.
Sublimationis modus terræ 960 reiteratio 1134
Submersio elixiris quid 1070
Substantia coniuncta, quã ignis non separat 979. 980 fixa ibid. permiscibilis liquefacta 977
Substantiæ sunt quatuor quæ tempore mutantur 932
Sulphureitas elementorum 42
Sulphur crudum quomodo trãsmutat commune & verum aurum progignit 270
Sulphur naturale 262
Sulphur negotium mirabile in se habet 269 in qua aqua potest decoqui 976 in omni loco reperitur per suas proprietates 63 qua ratione possit mortificari 397 unde extrahitur 600
Sulphuris additamentum præsentiarum rubea 389 virtus & natura ibid. cœlio 612 commendatio & eius præparatio 976 compositio & natura 390 descriptio 930
Sulphuris præparatio & purgatio 375 præparandi modus 979 proportionata materia, & æquipollentia sua ad operationem naturæ 95 purgandi modus 979 secundi nostri multiplicatio & eius proprietas 175. 176 Sublimatio 383 391 mundatio ibid. substantia propria quæ 640 repurgati fixio necessaria 392 reverberatio 397
Sulphur rubeum sanguis 637
Sulphuris rubei compositio 171
Sublimationis socalis intensio 392
ex Sulphure fixo quintæ essentiæ extractio 397 eius usus in morbis ibid.
Symbolum elementorum 133

T.

Talcum dicitur lapis 822
Tantalus Mercurius 816. 821
Tapum, id est, venenum dictus lapis 822
Tartari Æs vocant Aroc ibid.
Tartari calcinatio 377 impregnatio per spiritum vini ibid.
in Tauro commorante Luna an opus incipiendum 864
Terra duplex 1105
Terra alba foliata 637 varia nomina ibid.
Terra damnata 461
Terra mortua 442
Terra Philosophorum quid 1105
Terra quomodo solvenda 1064
Terra rubea ponderosa quid 1062
Terrã separatã de aqua quid faciendum 619
Terra vel nutrix quid vocatur 1044 eius varia nomina ibid.
Terram fixam quomodo Artista habere debet 164
Terræ ablutio 169

Tutia integra dealbatio 943
Terra materia cum sit calx non sublimatur 961
Theoria quid 3
Tartarea dicitur lapis 822
Thesaurus thesaurorum quid 824
Tertium quid 1101. 1085
Tinctura 375 *alba* 389 *adrubeum quid albedinis firma & perfecta* 387 *ex quo generatur* 636 *Paracelsi* 367
Tinctura propria Philosophorum unde extrahatur, qua tingit arg. vivum congelatum in album in medicinam rubeam per fermentationem 54. 55 *Physicorum* 398 *Martis & Veneris sine resoluto auro nihil efficere potest* 302 *metallorum* 969 *in nullo abundantius reperitur quàm in Marte & Venere* 301 *nulla sit absque ære philosophice* 610
Tinctura optima & levis 1108
Tinctura rubea Philosophorum quid 245 *rubea ex Mercurio quando eliciendа* 394
Tincturæ bonitas unde procedit 1118 *genus quando completum* 976 *perfectæ signum ad tingendum crudum Mercurium* 1110
Triangulum Philosophorum triplex 690
Topazius quomodo componitur 214
Turchosæ compositio 213

V.

Vocabulorum diversa nomina in unam intentionem convenientia 101
Vasa Alchymistarum 1013 *ex ibid. lapidum* ibid.
Vasa quomodo & cum quæ debeas claudi 623
Vas calcinationis & eius tempus 461
Vas quomodo claudatur 457
Vaporum præfatio 375
Vasis descriptio ingens 375
Vasis probatio 1014
Vasis naturæ temperatio 143
Venenum 1004
Venus quomodo fit 484
Vestis tenebrosa 918
Via apud Alchymistas duæ convertendi tam mollia quàm dura in arg. vivum 253
Virgo prægnans 1016
Virgula bifurcata indagatrix metallorum quomodo peragenda 271 361. 362
Viriditas in ære est perfectio 605 *eius commendatio* ibid.
Virtus informativa per quam lapis Philosophorum recipit creationem 41
Virtus generativa quomodo lapidi concipiatur 388
Virtutes minerales propinquiores perfectioni quomodo artista notare debet 141
Virtutes naturales metallicæ quatuor 59 *earum appetitio & operatio* 7
Virtus universalis separat æmenta & coniungit ea, unde creatur 858
Vis sulphuris non urentis congelat arg. vivum & convertit id in argentum verum. Et vis sulphuris non urentis rubri congelat argentum verum &

Digitized by Google

quomodo operatur se habituare debet 91
Menstrualis fœtentis natura 88
Menstruale quomodo causa mortis argenti vivi 139
Menstrui nomina vegetabilium philosophici 379
Menstruum philosophorum 455
Menstruum simplex. 378. *eius circulatio vegetabilis acuasi* 378
Mineralia ab imperitis male usurpantur 369
Mineralium generatio 228
Minera quare hodie ubi ante in desertis locis non invenirentur 484.485
Mistio Aristoteli quid. 435. *eius prpprietates* 434
Mistionis & alterationis discrimen 436
Mistionis natura ratio & ordo 427
Mistio vera quid 436. *substantiarum* ibid.
Mixtio abbreviata 205 206
Modi regiminis quot 640
Modus sublimationis terræ 960
Modus naturalis cõcoquẽdi 447
Modus procedendi in practica, & quanta res requiritur in magisterio 55
Mons Kuticensis, ubi artifices fundunt minerale lixivium ex quo ferrum abit in cuprum 268
Montes Indiæ quid denotant 1117
Montium causa & origo 996
Motus non proprie mutatio 434
Multiplicatio 463. *duplex methodus* ibid.
Mundatio terræ quanto temporis spacio fit 520
Mutatio argenti vivi quomodo fit 434. *in substantia* ibid. *in qualitate* ibid.

N.

NAtura abortiva corporum imperfectorum 142.143
Natura corporum perfectorum & eorum sulphur 950
Natura habet suum proprium lumen 498
Natura ne momentum temporis otiatur 485
Natura nec vult nec potest cætera metalla in aurum convertere 272
Natura nigra quando efficitur 1055 1056
Natura nisi arte iuvatur non potest lapidem præstare 443. *artis chymicæ præceptor.* ibid.
Natura obedit spermati 481
Natura quidnam ea sit, & quales eius debeant esse scrutatores 478
Natura quomodo per artem in semine operatur 490
Natura simpliciter operatur super id quod habet 951
Naturarum radicalium consecutio 71
Naturæ duæ 1098
Naturæ elementales quomodo exeunt à masculo & fœmina ad faciendum generationem 83 84
Naturæ extremitatum argenti vivi philosophorum 97
Naturæ intentio 1000
Naturæ liberalitas 449

Digitized by Google

Natura mineralis simplicis per extremitates & media, principia 11
Natura ordo & modus agendi 444
Naturæ ecentia notanda 972
Natura planctus 3
Natura principia in universali, & qualiter suus extractis omnia à massa confusa 7
Natura ruit 1334-135
Neutralitas quid 6
Nigredo 1004
Nigredo quomodo amovenda 618
Nomina diversa vocabulorum in unam intentionem convenientia 1071

O.

Obiectiones 445.465
Operator quomodo considerare debet naturas mediorum lapidis 27
Operatoris ingenio debet esse in præparando materiam lapidis 136
Operatio lapidis philosop. septima 612
Operatio philosophorum quid 640
Operatio naturæ in nostro proposito & spermate 480
Operatio secundi regiminis 168
Operatio tertia creat lapidem de quatuor elementis 170. *Quarta per quam fit compositio elixiris* 171
Operationis alchimiæ modus quæ simplex 625
Operis divisio 1012
Opiniones de argento vivo 411
Oles auri usus 461
Olei aurifici vis & facultas 430
Olei perfectionis signum 431
Oleum cæruleum 983
Oleum & lapis philosophicus longius ab argento & auro natura quam calx 437
Oleum incombustibile 643
Oleo quid subtilius & purius 431
Opiesis sive Assatio quid 447
Opus mulierum 1008
Opus trium dierum 920
Ordo primus 983
Orbis omnis ab humido initium & in sicco finitur 410
Ovum assimilatur arti philosophorum 1005

P.

Paracelsi compositio 215. *per aliam viam ibid.*
Paracelsi fama & commendatio 629
Paracelsi processus explicatus 401
Paracelsi tinctura 397
Paracelsi verba de tinctura physicorum 398. *explicatio eiusdem sententiæ ibid.*
Paracelsus suam medicinam omnibus præfert 369
Panis prope terram in lapidem conversus 90
Patientia 102
Pavonis cauda 108
Pepansis sive maturatio quid 447
Perfectio & melioratio omnium Medicinarum 187

Perfe-

Digitized by Google

Materia & causa efficiens in arte potissimum desiderantur 444
Materiam fixam facere volatilem 962
Materia in arte ad suscipiendam auri & argenti formam quæ sit 422
Materia lapidis quomodo nascitur 485
Materia prima duplex 954
Materia prima metallorum 482 1000. *à philosophis quæ dicta ibid. quotuplex ibid. quomodo usurpanda chymistis ibid.*
Materia principalis omnium metallorum quæ sit 1061
Materia secunda quid 488. *secunda est putrefactio rerum* 485. *eius virtus* 489
Materia vnnd Pratick des Steins der Weisen 286
Mathematicæ coniectionis praxis 456. *pondera ibi. locus ibi.*
Matrimonii quid dicatur 1034
liquefactionum 162
Matureio sive Pepansis 447
Medicinæ albæ vel rubeæ multiplicatio 621. *fixatæ signum ad singendum crudum Mercurium* 1110
Medicina mineralis chemica recte è metallis & mineralibus parasur 369. *multiplicatio in quantitate* 188
Medicina perfecta ad albū 620. *ad rubeum* 621
Medicinæ proiectio solaris vel lunaris 621
Medicina quomodo se multiplicans de bono in melius, & de uno in plures 187. *unius pars convertit mille millia arg. vivi. vel corporis imperfecti in verpus solificum* 623
Medicinarum omnium perfectio & melioratio 187
Melancholia 607
Melancholia ut curetur 886. *dicitur lapis* 822
Melancholiam denotat nigredo 873
Melancholicus dictus lapis 813
Metalla ad Mercurium quomodo reducuntur 399
Metalla duriora quomodo dissolvuntur 259
Metalla ex argento vivo conflare probatur 258. *ex hydrargyro originem ducunt.* 251. *transmutari non possunt* 267
Metalla ex sulphure & argento vivo non fiant 256
Metalla in terræ visceribus quomodo generantur 483
Metalla tam mollia quam dura quomodo in argentum vivum convertantur 258
Metalla quomodo differunt 932
Metalla quomodo procreantur 485. *quomodo inter se commiscenda* 491
Metalla sola proiectione per lapidem igne iuvante perficiuntur 449
ex Metallis imperfecte mixtis arte solicita vim argentificam & durificam habeant sola vis seu proprietas argentifica & aurifica in solo argento & auro insita 439
Metallica corpora unde generantur 596
Metallorum indagatrix virgula bifurcata 271. 361. 364. *generatio circularis* 929

Metallorum proiectio 969
Metallorum materia 1000
Metallorum natura & eorum generatio ante omnia chymiæ studioso cognoscendum 1061
Metallorum species quomodo se transmutant 36
Metallorum species non possunt transmutari 936
Metallorum transmutationis vera sit probatur 266
Metallorum vita quis 483
Metallum unum magis est remotum à perfectione quam aliud 969
Methodus axiis. 972
Mercurius à philosophis quis dicitur 482
Mercurius ad nullam coagulationem absq; reliquorum metallicorum spirituum additione 303
Mercurius corporis non vivificatus quomodo fit tinctura 400. *eius multiplicatio ibid.*
Mercurius corporum quomodo faciendus 399
Mercurius & eius natura nec non sulphur quod in se continet 948
Mercurius ex quo & quomodo fit 484
Mercurius habet quatuor dimensiones 1083
Mercurius non est vulgi semen metallorum 488
Mercurius quis 517
Mercurius spiritus per se sublimatur 961
Mercurius verus sapientum 510. *unus sed variatus variis locis ibid.*
Mercurius vulgarii quomodo preparandus ut fiat aptus ad opus. 1133. *eius humectatio* 1136. *eius sublimatio* 1107. *aqua* 1111
Mercurialium aquarum fixi & effectus 396
Mercurialis aqua salvat omnia metalla 640
Mercurium coagulari varia duplex 404. *Modus ibid. Ignis ibid. Fixio ibid. cinnabris ibi. solutio. ibid. cera ibid. multipl. catio ibid. reddit viscosum modus* 396
Mercurij coagulatio 982. *mortificatio ibid. sublimatio* 563
Mercurij calcinatio per precipitationem fixati 356
Mercurij corporalis resolutio philosophica 402
Mercurij corporalis revivificati coagulatio 43
Mercurij fixio necessaria 385. *duplex ibid.*
Mercurij inspissatio 1135. *mundatio ibid. incerato ibid.*
Mercurij natura, & sulphur quod in se continet 948
Mercurij philosophici augmentatio 940
Mercurij remotio qualitatis 385
Mercurij sapientum multiplex nomen 635
Mercurij signa quæ sunt 940
Mercurij sublimatio 936. *ex aqua forti* 59
Mercurij varia nomina 578
Mercuriorum è corporibus extractorum usus varij 401. *& seqq.*
Mercurio feces addenda 385
Menstruale ad inveniendum quo-

Digitized by Google

Rubri continuatio 163
Rubificatio ultimum opus lapidis 1073

S.

SAl Alkali 499
Salaurificus quid. 452
Salamander à philosophis quis nominatur 507
Sal & oleum ex argento & auro 430
Sal, est tenuis substantiæ. 442. pauciores partes solidas 442. aurificus figit argentum vivũ ibid. ex ære & ferro eductum argentum in aurum mutat 443
Sales extracti efficaciores quam eorundem calx. 430. quomodo in oleum rediguntur ibid.
Salis aurifici ratio & perfectio 443
Salis ex calce argentea vel aurea prolicienda ratio 430
Salis natura qualis 460
Salis natura aurifici est spirituosa & ignea 442
Salis substantia omnium efficacissima 442
Salium mixtio 399. dulcoratio ibid. putrefactio ibid. sublimatio ibid. vivificatio ibid.
Salomoni omnes artes naturales licuæ notæ fuerunt 241
Sapphirus 212
Saturni animæ extractio 409. eius usus varius ibid.
Saturnus in aurum conversus 1053
Saturnus non habet semen 484
Saturnus quomodo fit 484
Schismata tot in ecclesia unde orta 682
Semen quid 444
Semen à quarta elementis in ætrum projectum ad varia loca transit 481
Semen ad perficiendum varius finis 449
Semen fœmininum 454. Masculinum 455
Semen & sperma omnium rerum est unicum 481
Semen lapidis & auri quodnam 449
Semen quando in locum venit non amplius mutat formam 482
Semen satis aurifici perficiendi plus certis quam metallorum 449
Semen triplex 486. 487
Semen unicum in omnibus metallis 484
Seminis definitio 486
Seminum receptacula quæ 490. versa genera & species ibid.
Sequi mortificatio quid 1056. ubi apparet ibid.
Siccum duplex 441
Signa perfectæ decoctionis 1085. putrefactionis 954
Signum perfectionis olei 438
Signum veræ solutionis lapidis 618
Sol quomodo fit 484
Sol & luna Synonima 1114. eius varia nomina ibid.
Sol terram quo beneficio calefacit 640

Sol quomodo calcinatur 1132
Solis animam extrahendi modus 403
Solis cum luna coniunctio 583
Solis flos 610
Solis praeparatio ad opus chymicum 1132. *Inceratio* 1136
Sophistarum cerusio 462. *opera vana & vana* 457
Soloma & Ermuzar an Synonima 1114
Solutio argenti vivi compositi. 454. *eius repetitio ibid. auri* 1097
Solutio duplex 418. *per aquam Mercurialem ad opus universale spectat* 418
Solutio ad primam materiam 444
Solutio controversiarum 914
Solutio quomodo reiteranda & eius modi 387. *per fimum. ibid. per bullientem aquam.* 387
Solutiva prima pars 161
Solvere quid 641
Solutionis 40. *dies* 459
Solutionis auri causa 452
Solutionis pars secunda 164
Solutionis repetitio 388. *eius usus ibid.*
Solutio & separatio elementorum 164
Species ad opus elixirii pertinentes sunt quatuor 1028
Species metallorum non possunt permutari 936
Species non transmutantur sed individua speciei 601
Specierum pondera quae intrant ad aquam faciendam, in qua aurum est solvendum 1029
Speculi dispositio quatuor 595 *prima* 596 *secunda*
Sperma quid
Sperma à quatuor elementis nervatur
Sperma à 4. elementis in centrum proiectum ad varia transitus
Sperma foemineum frigidum & siccum ut sic dictum 951
Sperma metallorum est materia lapidis philosophorum 194
Sperma masculinum rubeum calidum quid vocant & cur sic 951
Sperma multiplicativum materia secunda 4[illegible]
Sperma viri ubi fixum contum 481
Spiritus aquae facile & quando congelatur 49[illegible]
Spiritum auri extrahendi praxis 422
Spiritus duplex 992
Spiritus humor & malus quomodo Artista intelligere debet 100
Spiritus quinta essentia quid 1034
Spiritus vini tartari fatus quomodo praeparatur 40[illegible]
Sublimatio quid 595. 964. *philosophorum est sine fecibus & specie.* 599. *vera* 964 *quomodo facienda ibid. primus*
Sublimatio aeris 101
Sublimatio auri spiritualis per rubedinem 1120. *Mercurii* 1107
Sublimatio argenti vivi 974
Sublimatio Mercurij ex aqua fortis 379. 93[illegible]

Subli-

Digitized by Google

erfectionis causa argenti vivi 466
Perfectione quid fiat, quid vero non 445
nguedo unde nascitur 484
hilosophi antiqui Lapidi varia nomina imposuerunt 959
hilosophi quare nomina lapidis multiplicant 1002
hilosophiæ naturalis scientiæ secretorum definitio 987
hilosophandi modus 52
hilosophum decet esse virum bonum 689
hilosophorum ænigmata 605. spes 608
hilosophorum multorum sententiæ de lapide construendo 958 959
blegmaticis residui depurgatio ad creandum salem tartari 376.377
oyson 262. quomodo probatur ibid.
hœnix Philosophicus 507
hysicæ Hermeticæ & Peripateticæ discrimen 681
lanetæ quomodo inter se transmutantur 491
lanetæ quomodo suas faciunt impressiones in lapide benedicto 1034
lanetarum virtutes non ascendunt sed descendunt 491
lantarum generatio ex mineralibus 232
ondera mathematicæ coniunctionis 456. locus ibid.
ondera specierum quæ intrant ad aquam faciendam in qua aurum est solvendum 1029
ractica quid 3
ractica brancharum nostri lapidis 204
Practica ex Mercurio sapientum 941
Practica quomodo dicatur per duplex instrumentum 152
Praxis coniunctionis mathematicæ 456
Praxis extrahendi spiritum auri 432
Praxis operandi lapidem philosophorum 453
Praxis lapidis philosophorum 287
Præparatio prima argenti & auri in calcem productio 429 secunda 430
Præparatio Mercurii corporis revivificati qualis requiritur ut solvi possit in viscositatem 491
Præparatio tertia de extrahendo spiritu 432
Præparatio solis ad opus chymicum 1132. Lunæ 1133. fermenti 1110
Principia quatuor primordialia principalia 7. 8. Magisterii 14. & quot sunt in numero ibid.
Principia naturalibus confusa 93. & quomodo generantur per virtutem successivæ operationis in altis naturis 94
Principia non naturalia quomodo intelligenda 197
Principia radicalia scientiæ chymicæ quæ 1061
Principia tria ab Aristotele statuuntur sed falsè 681
Procreatio metallorum ex argento vivo & sulphure 929
Profundum seu occultum corporis quid 955

Digitized by Google

Practica medicinæ salernitana vel
antiqua 621
Practica quomodo facienda 1039
Præmagnum & minus complexum
Propria auri & argenti 423
Proprietates accidentariæ argenti quæ 423
Puella pregnans 1066
Purgatio organi visivi 453. animalis ibid.
Putrefactio quid 934
Putrefactio à philosophis cur nominata 965
Putrefactio omnium rerum 48
Putrefactionis perfectæ signa 954
Putrefactio terræ quanto temporis spatio fit 620
Pythagoræ dictum 615

Q.

Quadrangulum secretum sapientum 691
Quæstiones variæ de Lapide philosophorum 616
Qualitates accidentales 134
Qualitates primæ & principes 427
Qualitatum extensio quid 428. Intensio ibid.
Quinta essentia quomodo ex Sulphure fixo extrahitur 397. eius usus in morbis ibid. mortificatio 409
Quintæ essentiæ arcanum pretiosissimum 649
Quintæ essentiæ spiritus quid 1034

R.

Rabiei &c. 981. curæ
Rebis
Reductæ ope super terram 955
Remotio opinionis 585
Regimen ignis 59
Regimen ignis secundum antiquorum regulas complectens ignis gradus 963
Regimen lapidis 95
Regiminis modi quot 62
Regnum terrenum quid 1046 consistit
Regni mundi formatio operatio
Regnum terræ in quo consistit 923
Regula decem de Lapide philosophico
Reiteratio sublimationis
Res corruptibiles tutam 89
Res omnes mundi suos habere Sulphure & de argento vivo sicus de universali 63
Res omnis aquam appetit quomodo naciatur
Res variæ literarum varietas scientiæ
Resolutio aquarum
Rex coronam diadema 1012
Rotam circularem quam Artista debet scire cum 131. quomodo pereuntur fiantur & ingrossantur mensa

Digitized by Google

converſit ipſum in aurum quomodo intelligenda 624
rionaturæ 134. 135
ias materia, vaſis, fornacis & ignis 401
ius eſt lapis, una medicina, una vas, unum regimen ad album & rubeum faciendum ſucceſſivè quomodo ſunt intelligenda 624
Pulmoſus quomodo ſit 424

Y.

Ysaiæ quid 823

Z.

Zernich 128

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google